

CRONICARIÎ GRECÎ

CARIÎ AU SCRIS DESPRE ROMÂNÎ

IN

EPOCA FANARIOTA

TEXTUL GRECESC ȘI TRADUCEREA ROMÂNEASCA

LUCRARE FĂCUTĂ

DE

CONSTANTIN ERBICEANU

PROFESOR.

BUCUREȘTI

Tipografia Cărilor Bisericesci

1888.

Domniei Sale

Domnului

Dimitrie A. Sturdza

Plea Stimată Doamnă Sturdza,

De la Scólele Grecești din Iași și București, numite și Academii Domnești, ni s'au conservat prin Bibliotecele țerei câte-va manuscripte până acum necunoscute de istoricii noștri și care cuprind un material însemnat pentru Istoria națională. În scólele noastre din Seculul al XVII, XVIII și parte din al XIX, știm că se preda tóată învățătura în limbă streine și cu preferință în limba grécă; de acéia și aceste manuscripte sunt scrise tóte în grecește. Am cređut că fac un serviciu Istoriei noastre traducênd aceste scrieri în limba patriei și publicându-le împreună cu textele originale spre a se conserva. Acéstă modestă lucrare literară cuprindênd evenimente și date ce sunt strâns legate de sórta trecută a Națiunei noastre, mă simt dator a mărturisi în public că-'și are începutul ei în îndemnul ne'ntrerupt de care am fost încurajat și stimulat de D-vóstră.

Ca semn dar de profundă recunoștință ce vă datoresc pentru sprijinul moral ce în tot-déuna mă-ași aratat în întreprinderile mele literare, Vă rog respectuos să-'mă învoiți a-mă manifesta și eú în chip văđut sentimentele mele de recunoștință și mulțămire sufletéscă, primind a Vă dedica acest rezultat al ostenețelor mele.

D-Vóstră sunteși între cei dintâi bărbați ai țerei, care ne'ncetat cercetași, neobosit lucrași și în tot timpul îndemnași pe alții și prin cuvênt și prin faptă la culegerea și gruparea tuturor datelor și faptelor privitoare la Istoria neamului nostru Românesc. Cui dar ar fi fost mai drept să-'i dedic acéstă lucrare de nu D-Vóstre care continuu îndemnași pe ómenii cărturarî, ca Matca albinele, de a culege și a aduna mîierea dulce románescă de pe câmpii îndepărtate, din care în urmă să se formeze jagurul complet, Istoria Națională, ce singură are forța de a edifica mîntea și a nutri inima la tóată suflarea Románescă, spre a pronunța cu fală și mândrie numele dulce de ROMANIA.

Rămân cu cel mai adênc devotament

Al D-Vóstră serv

Const. Erbiceanu

Cătră Cititori.

Ocupându-mă de mai mult timp cu studiarea în special a manuscriptelor grecești, de diferit cuprins, ce ni-au rămas din epoca Domnitorilor Fanarioți, de la școlile din București și Iași, numite și Academii Domnești, între multele manuscrite am dat și peste câte-va scrieri istorice, compuse de profesorii acestor școle și de alți învățați ai timpului. Numărul manuscriptelor ce ni s'au conservat în diferite Biblioteci din București și Iași atinge cifra de 2,000 și din care marea majoritate a fost manuale de școală*). Dintre manuscriptele de conținut istoric național, câte le am găsit și care sunt scrise în țară, dar necunoscute publicului român, am creșut că fac un serviciu istoriei țării noastre românești traducându-le și publicându-le atât în original, cât și în limba țării, pentru că ele toate sunt scrise numai în grecește. Probabil vor fi fost mai multe manuscrite de felul acesta, descriind evenimentele timpului, dar pe deoparte împrejurările nestatornice prin care au trecut în secolul al XVIII și parte din al XIX țările Românilor, iar pe de-alta îndiferența, ca să nu șic disprețul ce aveam noi Români pentru cei ce au avut șorta de a ne governa în acele timpuri de cumpănă și pline de nenorociri, toate aceste cauze și multe altele au contribuit în deajuns spre a se neglija cercetările literare, ce ni-au rămas din secolii al XVII, XVIII și parte din al XIX, numai pentru că erau produsul acelei epoci vitrige și nu erau scrise în limba țării. Grupând deci cu timpul un număr de manuscrite istorice grecești, unele autografe de ale însesii autorilor, altele revăduite de autori și consultându-mă și cu fratele meu *George Erbicenu*, m'am hotărit a le traduce în românește și a le publica, spre a se conserva și în original. Mult am fost ajutat în această lucrare dificilă, migăloasă și anevoioasă de cătră fratele meu, traducând și el însuși atât scrierea Profesorului Theodor asupra vieții lui Petru Mavroghene, cât și Cronicul Doctorului P. Depasta asupra evenimentelor din Domniile variate ale lui Constantin Mavrocordat.

Rog pe cetitor a nu uita și aceea, că cercetările mele asupra manuscriptelor școlii grecești sunt cele întâii, și dar lucrând pe un teren literar necunoscut, pot fi acestea, ca pri-

*) Manuscripte grecești în Biblioteca Mitropoliei Moldovei cunose 65. In Biblioteca Seminarului Veniamin 50. In Biblioteca Universității de Iași 120. In Catedrala Episcopiei de Roman 10. In Biblioteca Monast. Neamțul 10. In Bibliot. mea 20. In Biblioteca Academiei de București peste 30. In Biblioteca Seminarului din București 200. Pe acestea le-am studiat, analizat și am publicat cuprinsul lor în Revista Theologică, editată în Iași în anii 1885 și 1886, în special în volumul al III și al IV, unde sunt dări de samă amănunțite asupra tuturor acestor manuscrite, și a altor cărți. Știu că mai există manuscrite încă până la 100 în Biblioteca Seminarului din București, până la 250 în Museul Național din București, în Academia Română din București, și prin Bibliotecile particulare, cu deosebire a Înalt Preasântitului Mitropolit al Moldaviei, și prin Monastiri foarte multe etc. etc. și care trebuiesc studiate. Am convingerea că numai prin studiarea acestor manuscrite grecești vom putea avea date sigure și positive despre învățământul cărții la Români, pe timpul predominării în școle a limbei grecești în Principate.

Pe lângă aceste manuscrite mai cunose și un număr însemnat de cărți didactice ce ni-au ramas din școlile grecești, așa în Biblioteca Mitropoliei Moldaviei peste 100. In Biblioteca Seminarului Veniamin din Iași foarte multe, de asemenea în Biblioteca Seminarului Central din București și prin Monastiri etc.

Tot în Revista Theolog. în volumele III și IV am mai publicat și un număr însemnat de documente, mai cu samă privitoare la școlile grecești și la Mitropolia din Iași. In Istoria Mitropoliei Moldaviei și Sucevei, publicată iarăși de mine în 1888 am dat la lumină până la 600 de documente, unele de cuprins istoric scolastic. In fine de la 1887 și până în present am publicat în Revista St. Sinod „Biserica Ortodoxă“ iarăși multe documente de conținut variat istoric, prefețe de pe cărțile grecești ce cuprindeau material, care ne'ntereșază, cum și scrieri originale de ale Românilor.

mă încercare, necomplete, dar totuș sper că mi se va recunoște meritul măcar că am deschis învățărilor noștri în viitor un câmp literar întins, și din care se pot culege de cătră mințile neprevenite și independente ale cultivatorilor istoriei, foarte multe fapte și date privitoare la Istoria noastră Națională. Se pot întregi prin ele multe lacune istorice și se pot în fine aduna din ele cele mai bogate fapte și date positive asupra istoriei învățământului la Români pe timpul predominării limbei grecești asupra noastră. Posed deja un material destul de însemnat privitor la învățământul cărței la Români din epoca ăisă fanariotă, dar am conștiință că încă-mi lipsesc multe date și persoane spre a se putea completa cronologia istoriei învățământului la noi*).

Pentru acum sunt satisfăcut sufletește că am putut da la lumină cel puțin pe acești scriitori ale căror lucrări literare zăcéu aruncate și deconsiderate și care s'ar fi pierdut de sigur, de și cuprind în ele numai material pentru Istoria noastră Națională. Valórea scrierilor, în ceea ce privește sinceritatea și adevărătatea evenimentelor și datelor ce se istorisesc, spiritul critic și imparțial de care trebuie să fie condus un istoric în expunerea faptelor, lipsa de adulațiune orî lingușire ce trebuie se caracterisese pe istoric când expune evenimentele prin scris spre ale transmise generațiilor viitoare ca fapte veridice, tóte aceste calități, cu care ar trebui să fie investit orî ce istoric, mi se pare că lipsesc în mare parte acestor scriitori, din cauză că sórta învățărilor era strîns legată de durata nestabilă a Domnitorilor Fanarioți, pe cari adese 'i divinisau în scrierile lor, spre a le atrage favorurile. Pentru favoriți toți protectorii lor erau eroi. Cu tóte acestea defecte ale timpului învățații aceia ni-au lăsat mult material valoros, mai ales C. Daponte și Naum Protosinghelul în scrierile lor. Toți aútorii acestor manuscrise ni-au remis date și fapte istorice scrise în limba greacă vorbitóre, afară de Doctorul P. Depasta care a scris în limba greacă veche: pentru aceia i-am numit Cronicari greci din epoca fanariotă. Numai Protosinghelul Naum face excepțiune, care de și a scris în grecește, cum vom vedea, este însă român de origină.

Cunosc mulți bărbați învățați greci ce s'au ocupat și au scris despre persoanele ce au jucat roluri mari politice în țerile noastre, în curgere de doi seculi și jumătate și pe cari, după părerea mea, scriitorii istoriei noastre sunt datorî să-i consulte spre a extrage din ei tot materialul istoric, de orî-ce cuprins ar fi, pentru că numai cu chipul acesta ne vom reintregi și forma exact Istoria noastră Națională din acele timpuri.

Scrierile acestor bărbați fiind imprimate mă mărginesc ale enumera numai, și încă numai pe acele ce le cunosc.

1). Prefețele la tóte scrierile Patriarhului de Ierusalim Dosotheiù, imprimate în Iași și București. Așa: La Simeon Thessalonicul, Tomul pacificărei, Tomul iubirei, Tomul bucuriei, Manualul în care combate nebunia Calvinilor, Istoria despre cei ce au fost patriarhi în Ierusalim. În această ultimă operă a lui istorică, în 12 cărți, să găsește foarte mult material pentru istoria Românilor. (Cartea este imprimată în București pe timpul Domnitorului Ioan Stefan Cantacuzin la 1715) ¹⁾.

*) Printre manuscrise pe copertele și în interiorul lor am găsit note și însemnări de mare valóre, privitoare la mersul instrucției scólelor Academice. Am adunat cu timpul și un mare numér de probe, serieri de exerciții scolare din acele timpuri, ca de limba latină în paralel cu cea română, francesă și italiană, apoi probe de exerciții matematice, istorice, de științi și epistolografie. Mai tóte acestea scrise de Români, de unde conchid că s'au folosit mult Români de la scólele grecești.

¹⁾ Συμείων Θεσσαλονίκης, κατὰ αἰρέσεων μετὰ διχόρων ἄλλων. 1683, folio în Iași. Τόμος Ἀγάπης, κατὰ Λατίνων, 1699, folio în Iași. În fine se cetește: Ἐτυπώσαμεν τὸν παρόντα τόμον ἐν Γκασίῳ τῆς Μολδοβλαχίας, Χιλοτουπία καὶ ἀναλώμασι τοῦ ἀγίου Τάφου διὰ Δουνοσίου μοναχοῦ, ὄντος διορθωτοῦ τοῦ λογιωτάτου διδασκάλου Ἱερεμία Κακαβέλα. „Am imprimat volumul present în Iașul Moldaviei în halcotipia și cu cheltuēla st. Mormînt prin Dionisie monahul, fiind corector prea învățatul profesor Ieremia Cacavela“. Τόμος χρῆς, ἐν ᾧ περιέχονται αἱ ἐπιστολαὶ Φωτίου τοῦ ἀγιωτάτου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως etc. etc. τυπωθεὶς ἐν τῇ ἐπισκοπῇ Ῥημνίκου. Ἡγεμονέουτος τοῦ εὐσεβεστάτου, ἐλλαμπροτάτου καὶ Ὑψηλοτάτου, Αὐθέντου καὶ Ἡγεμόνος πάσης Οὐγροβλαχίας Κυρίου, Κυρίου Ἰωάννου Κωνσταντίνου Βασσαράμπα Βοϊβόδα. Διὰ ἐξόδου καὶ ἐπιμελείας τοῦ μακαριω-

II). Doroteiu al Monemvasiei, carte istorică, imprimată cu cheltueala lui Zotu Țigara, ginerile lui Duca Vodă și la finele ei istoricul Sinodului din Florența et. ²⁾.

III). Atanasie Comnen Ipsilant, scrieri bisericești și politice în XII cărți, cartea a VIII, IX și a X cuprind faptele întâmplare după luarea Constantinopolului, de la 1453—1789 (în Constantinopol 1870 ³⁾). Acastă carte este indispensabilă pentru orî ce istoric Român, ce s'ar încerca să scrie conștiincios Istoria Românilor din acastă epocă, pentru că cuprinde tótă numai material pentru Români și este scrisă de un om politic și care a învățat carte în Iași la Școala din Monastirea Barnovschi pe la 1724—1727, și a fost Protospătar în Valahia între anii 1764—1765 ⁴⁾).

IV). C. Satha, Biblioteca Evului Mediū, în 6 volume, și Filologia Neoelenică ⁵⁾.

V). Papadopol Bretu, Filologia Neoelenică, 2 volume, ⁶⁾.

VI). Grecia Nouă sau Theatru Ellenic de G. I. Zavira editat în 1872 la Athena de Gh. P. Cremu ⁷⁾.

VII) Asupra epoei Fanarioșilor pe lângă cunoscutul autor Zalloni, să se consulte Domnul Elefterie Thoma—Fanarioșii, să se consulte și D. Epaminonda Stamatiade, Biografia marilor interpreți, Athena 1865; apoi despre Panaghiot Nicusiu pe C. Paparigopol, idem I. M. Ghe-deon, despre Mihail Critobul întâiul fanariot, G. Antonopol despre Nicolai Mavroghehi. In fine: Rezumatul sinoptic a bravurilor eroice a prea înălțatului și prea piosului, și învingătorului Dom-

τάτου καὶ ἀγιωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων καὶ πάσης Παλαιστίνης Κυρίου Δοσιθέου, παρὰ τοῦ Θεοφιλεστάτου καὶ λογιωτάτου Ἐπισκόπου Ῥημνίου Ἀνθίμου τοῦ ἐξ Ἱερίας, ἐν ἔτει α-ψε κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον. „Tomul iubirei în care se cuprinde epistolele Preasf. Patriarh al Constantinopolului Fotie etc. etc. imprimat în Episcopia Rîmnicului. Pe timpul Domniei prea piosului, prea strălucitului și prea Înălțatului Domn și Egemon a tótă Ungro-Valahia, Domnul Domn Ioan Constantin Basarab Voevod. Prin cheltuiala și îngrijirea prea fericitului și prea sântitului Patriarh al Ierusalimului și a tótă Palestina, Domnul Dosoteiū, de iubitorul de Dumnezeu și prea învațatul Episcop al Rîmnicului Domnul Anthim din Ivir. In anul 1705 în luna lui Septemvrie“. folio. La începutul acestei cărți sunt imprimate cinci Epigrame de cătră Studenții Academiei din București, prin care laudă virtuțile Domnitorului Constantin Basarab și iubirea ce o are pentru înființarea Școlilor în Valahia. Ἐγχειριδεῖον Ἐλέγγχον τὴν καλῆνικὴν φρενοβλάθειαν. Acastă carte este în 4°, tipărită împreună cu învățătura dogmatică a lui Sevastos Chimenitul, profesor adus de Constantin Brancovanu din Constantinopol. Imprimată în Sna-gon la 1690. Ἱστορία περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων. Acastă carte este de cea mai mare valoare istorică, pentru că drept apreciând' o este o istorie Universală, basată în expunerea evenimentelor pe autorii Bisantini în special... ἐτυπωθη ἐν ἔτει τῆς ἀρχιερατείας αὐτοῦ ὀγδόω ἐπὶ τοῦ τέλους τῆς Ἡγεμονίας τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ ἐκλαμπροτάτου Κυρίου Ἰωάννου Στεφάνου Βοσβόδα Καντακουζινοῦ, ἐν Βουκουρεστίῳ τῷ τῆς Οὐγγροβλαχίας ἀθηντικῷ Φρόνω. Ἐπιμελεία καὶ διορθώσει Μητροφάνους ταπεινοῦ ἱερομονάχου καὶ Γρηγοῦ τοῦ ἐκ Δωδώνης, ἐπιστατούντος τῆ τυπογραφία Στοιχα ἱερέως τοῦ Ἰακοβίτζη, ἐν ἔτει 1715, κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον. „S'a imprimat în anul Arhieriei sale (Hrisant) al optulea, la finele Domniei prea piosului și prea strălucitului Domn Ioan Stefan Cantacuzin în scaunul Domnesc din București Ungrovalahiei, prin îngrijirea și corecțiunea smeritului monah Mitrofan și Grigara din Dodona, conducând tipografia Stoica Iacoviță preot, în anul 1715 în luna lui Octomvrie.

²⁾ Δωρόθεος Μονεμβασίας, Βιβλίον ἱστορικόν, δαπάνη Ζώτου Τσιγαρά, 4°, imprimată în Venetia de mai multe ori și dedicată Domnitorului Ungrovalahiei Duca.

³⁾ Ἀθανασίου Κομμινού Ὑψηλάντου, Ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν τῶν εἰς δωδεκα, Βιβλίον 8, 9 și 10. Ἦτοι: Τὰ μετὰ τὴν ἄλωσιν (1453—1789).

⁴⁾ Veđi Τὰ μετὰ τὴν ἄλωσιν pag. 137. și pag. 788.

⁵⁾ Κ. Σάθα Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη, 6 volume, 4° și Νεοελληνικὴ φιλολογία. Athena 1868.

⁶⁾ Παπαδοπούλου Βρετοῦ, Νεοελληνικὴ Φιλολογία, 2 volume, 4°. (Ἀθῆναι 1854).

⁷⁾ Νέα Ἑλλάς ἢ Ἑλληνικὸν Θέατρον ὑπὸ Γεωργίου Ἰωάννου Ζαβίρα, ἐκδοθὲν ὑπὸ Γεωργίου Π. Κρέμου, 4°, Ἀθῆναι 1872.

ditorului nostru și Egemon a totă Ungro-Vlahia Domnul, Domn Țis: Nicolaï Petru Mavrogheni Voevod, compusă de prea nobilul și prea învățatul boer marele Caminar, Domnul Manolache Persianul ⁸⁾, imprimată la tipografia de la Cișme în București ⁹⁾.

VIII) Viețile paralele de Dr. Athanasie N. Ghuda, despre Ipsilanți, Moruzești, Suțești, Mavrocordătești etc. ¹⁰⁾.

IX). M. Paranica, despre relațiile Patriarhilor Constantinopolului cu Domnitorii ambelor Principate ¹¹⁾. De asemenea scrierea: Incercări despre starea Instrucției la poporul elin de la căderea Constantinopolului până la începutul Secolului al XIX ¹²⁾.

Și al X) Scrierile D-lui Emile Legrand, Ephémérides Daces ou Chronique de la Guerre de quatre ans (1736—1739) par Constantin Dapontes secretaire du prince Constantin Mavrocordato. Texte grec. Paris 1880.

Dacă dar s'ar consulta aceste scrieri ce cuprind material istoric tocmai asupra epocii Fanariotilor și s'ar avea în vedere și Cronicarii Grecești ce să publică acum pentru prima oară, cred că multe din faptele și datele noastre istorice s'ar cunoaște și lămurii, în epoca acésta a Istoriei noastre Naționale, atât de obscură și lipsită de cunoștinți positive.

Acesta dar, iubite cetitor, m'ă fost scopul publicând în acest volum Cronicarii greci, și anume: Cronicul lui Chesarie Daponte, de la 1648—1704, Neculaï Chiparissa despre cele întâmplate în Moldova, la 1716 sub Domnia lui Ioan Mihail Racovița Voevod, Catalogul istoric al ómenilor însemnați, din Seculul al XVIII, de Chesarie Daponte, Viața lui Ioan Neculaï Petru Mavrogheni de Profesorul Teodor, Despre originea Românilor de Protosinghelul Naum Rîmniceanu și Cronicul seî de la 1768—1810, și în fine Cronicul lui Petru Depasta Pelaponisianul asupra vieței Domnitorului Constantin Neculaï Mavrocordat,—de a înavuți Istoria noastră cu date și fapte necunoscute. Intru cât am reușit în întreprinderea mea și cât folos va culege istoricul din acești Cronicari rămâne a se pronunța singur după ce 'i va studia.

⁸⁾ Ἑλ. Θωμαῖοι Φαναριῶται. Ἐπιμ. Στρυματιᾶδος. Βιογραφίαι τῶν Μεγάλων Διασημῶν (Ἀθήνα 1865). Περὶ τοῦ Παναγιώτου Νικουσίου Κ. Παπαρηγόπουλος, Μ. Ι Γεδεών, Περὶ Μιχαήλ Κριτοβούλου, πρώτου φαναριώτου. Γ. Ἀντωνόπουλος, Περὶ τοῦ Νικόλαου Μαυρογένους. Συναπτικὴ περίληψις τῶν ἡρωικῶν καταρθωμάτων τοῦ Ὑψηλοτάτου εὐσεβεστάτου τε καὶ τροπαιούχου Αὐθέντου ἡμῶν καὶ Ἡγεμόνος Πάσης Ὑογκροβλαχίας Κυρίου Κυρίου Ἰω. Νικολάου Πέτρου Μαυρογένη Βοεβόδα, συντεθεῖσα παρὰ εὐγενεστάτου καὶ ἐλλογιμωτάτου ἀρχόντος Μεγάλου Καμινάρη, Κυρίου Μανολάκη τοῦ Πρεσίανου, (εἰς τὸ Ἰζισμὲ ἐν Βουκουρεστίῳ 1789). 8^ο.

⁹⁾ In acésta broșură sunt poesii și scrieri de ale lui Mateiū al Mirilor, ale lui Filaret Episcop de Rîmnice, ale lui Alexandru Calfoglu, ale lui Ioan Zanet, marele Logofêt, ale lui Theodor profesorul din St. Sava, ale lui Zisu din Arghirocastru, ale marelui Postelnic Eustație, ale lui Gheorghe fiul marelui Vornic Slatineanu, ale lui Searlat Slatineanu etc.

¹⁰⁾ Βίοι παράλληλοι, ὑπὸ Ἀθανασίου Ν. Γουῶδα 8^ο, ἰν VIII volume. Ἀθήναι 1872.

¹¹⁾ Μ. Παρανίκα, περὶ τῶν σχέσεων τῶν Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τοὺς Ἡγεμόνας τῶν δύο Ἡγεμονιῶν.

¹²⁾ Σχεδίσμα περὶ τῆς ἐν τῷ ἐλληνικῷ ἔθνει κατστάσεως τῶν γραμμάτων ἀπὸ ἀλώσεως Κωνσταντινουπόλεως (1453) μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς ἐνεστώσης (18) ἑκατονταετηρίδος ὑπὸ Ματθίου Κ. Παρανίκα, Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1867. 4^ο, ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1867.

INTRODUCERE

Ca întroducere în Cronicarii grecești, am socotit că nimic n'ar fi mai nemerit de cât a descrie viața și activitatea cel puțin a acelor publicați în această scriere, asupra cărora am mai multe cunoștinți sigure. Apoi fiind că până acum foarte puțin cunosc despre un'i din ei, mă voiü mărgini pentru present a publica numai noțiunile sigure ce am asupra Protosinghelului Naum Rîmnicénu, rezervându-mă a adaugi cu timpul și altele, dacă împregiurările mă vor favorisa. Voiü trata în special numai despre viața și activitatea Protosinghelului Naum Rîmnicénu, nu numai pentru că-i Român și ne întereseză mai de aprópe; dar încă și pentru scrierile lui, și pentru că el este unul din cei întâi profesori de limba Română la Români în Epoca fanariotă, dăscălind între Români mai mult de 50 de ani. Fiind-că Naum Protosinghelul n'a învățat carte de cât în țară, socot că n'ar fi de prisos a face mai întâiu o expunere a stărei învățământului la Români pe timpul epocii fanariotice. începënd cel puțin de la timpul de când întâlnim date sigure în monumentele literare din țară, și până la timpul disparițiunei Domniei fanariotice. Acéstă expunere a învățământului, pe lângă alte cunoștinți ce ni va procura asupra scólelor grecești, ne va pune în stare de a judeca și mai drept și mai complet devotamentul Protosinghelului Naum pentru carte, aptitudinea, meritul și în fine locul ce trebue să i-l acordăm bucuroși spre a-l ocupa între ómenii timpului și despre care foarte puțin cunoșteam până acum.

I.

CÂTE-VA CUVINTE ASUPRA SCÓLELOR GRECEȘTI.

PRIVIRI GENERALE

Raportul și influința Grecilor asupra Românilor.

Intre locuitorii vechi ai acestor localități Sciți, Thraci și Daci etc. și între popórele din Europa Orientală, mai ales Grece, aü existat raporturi variate: religiose, comerciale și culturale, după cum mărturisește cunoscutul istoriografü Herodot (Cartea II).

Aceste relații aü sporit încă mai mult pe timpul Colonisărei lui Traian, pentru că atât coloniștii cât și legiunile Romane, aduse de Marele Traian în Dacia, erau luați din diferite localități și Provinciile ale Imperiului Roman, dar mai cu samă dintre popórele Orientale ¹⁾. Chiar în timpul stabilirei coloniștilor în Dacia mulți ómeni meseriași aü venit din Orient și cari stabilindu-se printre Coloniștii Romani aü desvoltat în Dacia civilisațiunea cunoscută, făcëndu-o una din Provinciile cele mai bogate, cât a fost sub administrația Romană ²⁾. Contactul

¹⁾ Consultă: A. D. Xenopol. Ist. Romanilor vol. I, pag. 177—192.

²⁾ Consultă Δ. Φιλίππιδης, *Ιστορία της Ρουμανίας* pag 383—420. idem A. D. Xenopol opul citat.

dar între Coloniștii lui Traian și popóarele Orientale din Imperiul Roman a continuat și s'a mărit încă și după această epocă.

Dacă trecem la epoca stramutării legiunelor Romane de către Aurelian, cum și a unui număr însemnat dintre Coloniști peste Dunăre în Misi, atunci, după cât ne spun Istoriografil Bisantin, a mai crescut încă aceste raporturi și influinți variate, pentru că acea parte dintre Coloniști, ce a trecut cu legiunile Romane Dunărea în Peninsula Balcanică, au trăit mulți secolii amestecați între popóarele grecisate mai întâiu și apoi slavonisate, până la reintórcerea unora dintre ei în pământul Patriei (270—1250). Restul dintre Coloniști Romanii re-mași în Orient și cari s'au estins cu timpul înmulțindu-se în totú Orientul Europei, a dat naștere mai târziu poporului Cutzovlah sau Valah, pentru acea după Honiat confiniile însesii a Tesaliei se numeau și Valahia mare. Τῆς Θεσσαλίας μεθόρια Μεγάλη Βλαχία καλεῖται ¹⁾).

După adoăa descălecarea orî reasezare în mase mari a Românilor în pământul Patriei lor, unii venind de peste munții Carpați, prin două căi, alții venind de peste Dunărea și unindu-se cu populația României din munți și de pe pólele munților, după terminarea șuvoiului barbarilor, au reocupat iarăși Dacia Traiană. Relațiile și raporturile între noi și popóarele grecești din Orientul Europei au devenit de atunci și mai strinse și mai frecvente cu timpul. Influența cea mai mare de a se susține și nutri tot mereu relațiile noastre cu popóarele de origină grecă orî grecisate a impus-o și Creștinismul. Noi Români suntem vechi creștini ²⁾. Pe la jumătatea sutei atreia să găsem și persecuții asupra creștinilor din Dacia și martiri. Confesiunea noastră a fost cea Ortodoxă în tot-deuna. După separarea Bisericii lui Christos în Biserică papală Occidentală și Biserica Ortodoxă Orientală din timpul Patriarhului Fotie, noi Români am ramas strinși uniți de Orthodoxism. Tóte relațiile noastre religioase, atât înainte de reocuparea pământului Patriei, cuprins pe atunci în parte de barbari, cât și după aceea, le am avut numai cu Patriarhul de Constantinopol ³⁾. De aicea a urmat că datinele și obiceiurile religioase să fie aceleși cu ale Grecilor, și numai tradițiile populare: jocuri, sêrbătorile naționale romane, obiceiurile casnice și nuntale, legendele și altele de felul acesta se mai pórtte tipul românesc și să ne amintescă originea noastră Romană. Pentru acest cuvânt sculptura, arhitectura caselor și a templelor, industria și comerțul în mare parte a trebuit să pórtte fisionomia grecescă. Resturile archeologice din Museul nostru Național dovedesc pe deplin aceste șise.

Nu puțin a influențat asupra sporirei raporturilor și căderea Constantinopolului. Mulți din Greci pentru a scăpa de mórte s'au refugiat și în țerile Romanilor, dincóce de Dunărea, prin porturile noastre, ocupându-se cu comerțul; iar alții s'au stabilit printre cetățenii Români ⁴⁾. Apoi mai știm din istorici că după căderea Constantinopolului toți ómenii cărturari și capabili printre Greci veneau și prin Principatele Romanilor, unii, cei bisericești împilați de Turci, după milă, alții pentru siguranță și în fine pentru sprijinirea Orthodoxiei, atacată pe de o parte de Biserica papală prin Iezuiți într'un mod înveninat, iar pe de alta de Calvinii respândiți mai cu samă printre Români din Transilvania. ⁵⁾ Nu este dar exact istoricește că Noi Români am legat raporturi reciproce cu Grecii numai din epoca șisă fanariotă, pe la începutul secolului al XVIII, pentru că găsim urne sigure cu mult mai înainte, chiar de la colonizare, fiind că

¹⁾ Acésta o afirmă și Ioan Comnen, numit în urmă, ca Mitropolit al Dristrei, Ierotheiú. Acesta a fost profesor în Academia Domnescă din București la 1690, și Doctor Domnitorului Constantin Brancovanu. De la el ni s'a conservat un manuscris autograf ce să află în Academia Română și în care între alte note extrase din Honiat se găsește și acésta. Consultă și scrierea:

Ἡ θεῖα καὶ ἱερὰ ἀκλουθία τῶν ὁσίων καὶ θεοφόρων πατέρων ἡμῶν Βερνάβη καὶ Σωφρονίου, συντεθεῖσα μὲν παρὰ τοῦ σοφωτάτου διδασκάλου Κυρίου Νεοφύτου Ἱεροδιακόνου Πελοποννησίου τοῦ Καυσοκαλυβίτου, 4^ο, imprimată în 1775 în Lipsca. Și acesta a fost și profesor în Academia din București.

²⁾ Consultă: Istoria Mitropoliei Moldaviei și Sucevei pag. 1888, 3—38.

³⁾ Veđi opera citată: Istoria Mitropoliei Moldaviei și Sucevei pag. 5—38.

⁴⁾ Veđi Γ. Γ. Παπαδόπουλος, λόγος περὶ τοῦ ἐν Βλάχοις Ἑλληνισμοῦ, ἐν Αθήναις 1859).

⁵⁾ Consultă: Ἱστορία περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πτριρχευσάντων, ὑπὸ Δοσιθέου Πατριάρχου, ἐν Βουκουρεστίῳ τῆς Ουγγροβλαχίας, folio. 1715.

aceste țări erau cunoscute Grecilor și înainte de Colonizare¹⁾). Dacă mai considerăm organizația democratică a Bisericii noastre vechi, care-i după tipul cele Bisantine, repugnanța Românilor în tot-déuna de presiuni religioase, ce este împrumutată tot de la Greci; în fine legislațiunea veche a Românilor începând cu Alexandru cel Bun și până în timpurile noastre, cu introducerea Codicelui nou, care totă este împrumutată numai din legislațiunea Bisantină, atunci lucrul devine destul de demonstrat.

Noi cunoștem că legile civile imprimate de Vasilie Lupu Vodă sunt traduse de Meletie Sirig²⁾ din limba veche grăcă în cea vorbitore și din acesta în românește de logofătul Eustratie și acomodate numai vechiului obicei al țerei. „A tradus (Meletie Sirig) dice Patriarhul Dosoteiū și explicarea lui Origen la Epistola către Romani din latinește în grecește și scrierea lui Ioan Cantacuzin Impăratul Romeilor, cea contra etnicilor și Institutele lui Iustinian, și Prescurtarea de legi a Impăraților Leon și Constantin din limba elină (veche) le-a tradus în limba vorbitore, prin îndemnul lui Vasilie Vodă“³⁾).

Ce se mai țicem despre legislațiunea canonică a Bisericii, totă a fost numai grecescă, egală în totul cu cea a Bisericii Orthodoxă.

Să știe că Bogdan Dragoș înainte de a se pogori în Moldova a închinat Monastirea cu patronul S-șilor Arhanghelii la Patriarhatul din Constantinopol⁴⁾. Se știe că Vlad a făcut bogate daruri în St. Munte, și din care unele se conservă până astăzi. De asemenea Stefan cel Mare, Négoe Vodă, Mateiū Vodă Basarab, Mihaiū Bravu etc. etc. și mulți alți boeri și avuți Români. Tóte aceste fapte mărturisesc legătură strinsă de relații ce exista prin religiune între Români și Greci. Mai cunoștem că adese Români orî Vlahii erau înrolați în armatele Bisantine, că Mircea cel mare și-a trimis pe fiul seū de s'a educat la Constantinopol în curtea Impăratului Ioan Paleologul (1423). Dacă mai amintim că relațiile între Români și Greci mergeau așa de departe în cât se căsătoriau ușor între dânșii; că Alexandru al IV-lea s'a căsătorit în 1628 cu fiica lui Scarlat Veglingi din Constantinopol, apoi că fiul lui Alexandru Exaporitul Scarlat a luat în căsătorie pe Elena fiica lui Constantin Brancovanu în 1698, atunci se probează și mai lămurit că relațiile între Români și Greci erau mult înainte de epoca fanariotă. Dacă bine s'a făcut saū rău menținându-se în seculi aceste relații, rămâne a se aprecia deosebit, destul că am constatat acum că lucrul în sine a existat.

Prin urmare aceste relații neîntrerupte din seculi îndepărtați între Români și Greci au avut o mare înriurire asupra neamului Românilor, asupra vieței lor casnice, civile și mai ales religioasă; de aceia când a venit timpul sub Vasilie Lupu și Matheiū Basarab de a fi înlocuită limba slavonă oficială, mai iutălu din Stat și apoi și din Biserică, faptul s'a săvârșit cu cea mai mare ușurință, fiind de mult preparat teremul prin influința grecismului asupra Românilor.

Dacă privim și mersul literar între Români, apoi nu se póte nega că influința limbei grecești asupra formărei limbei noastre este mult. mai puternică, mai productivă și chiar mai folositore de cât înrăurirea slavonă. Până când în Stat și în Biserică la Romani s'a scris și s'a cetit slavonește, literatura noastră era fórte simplă, arhaică și seracă în expresiuni și în cuvinte. ce ar fi putut imbraca ideile abstracte și imaginile alegorice. Cu studiarea limbei grece și scriitoriū Români au întrodus cuvinte, expresiuni și frase noi în limbă, după exemplul limbei grecești, acomodându-le tipului și geniului limbei noastre neo-latine. Pravelele lui Vasilie Lupu sunt traduse de Eustatie Logofătul din grecește, Dositheiū a compus și resumat

¹⁾ Consultă: Γ. Γ. Παπαδόπουλος, λόγος περί ἐν Βλάχοις Ἑλληνισμοῦ pag. 6—21, idem Ἱστορία τῆς Ρουμανίας ὑπὸ Δημητρίου Φιλιππίδου, ἐν Λειψία 1816.

²⁾ Veđi cartea lui Meletie Sirig, edată în București, la 1690, de Dosotheiū Patriarhul. In prefață se istorisește acesta de Patriarhul Dosotheiū, arătând activitatea literară a lui Meletie Sirig. Cartea este intitulată: Κατὰ τῶν Καθολικῶν κεφάλαιων καὶ ἐρωτησεῶν Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως ἀντίρρησις. folio.

³⁾ Iată dovada: „Μετέφρασε δὲ καὶ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ Ὀριγένους τῆς πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολῆς ἀπὸ τῆς λατινίδος εἰς τὴν Ἑλληνίδα καὶ τοῦ γε Ἰωάννου Καντακουζινοῦ Ρωμαίου αὐτοκράτορος, τὸ κατὰ τοῦ ἔθνικοῦ καὶ τὰ Ἰνστιτούτα τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τὴν νομικὴν ἐπιτομὴν Λέοτος καὶ Κωνσταντίνου τῶν βασιλέων ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς γλώττης μετέγγεν εἰς πεζὴν φράσιν, προτροπεῖ τοῦ Βασιλείου Βοεβοδα“.

⁴⁾ Veđi: Acta Patriarchatus Constantinopolitani. Vol. II. pag. 156.

Prológele sale după textul grecesc. Imprimarea cărților bisericești s'a făcut după traduceri mai în urmă din grecește. Tot ceea ce a lucrat Mitropolitul Veniamin a fost după textele grecești. Apoi chiar Pravila „*Indreptarea legii*“ este tradusă din grecește, legislațiunile lui Caragea și Calimah sunt lucrate după texte grecești, Antim Ivireanu, Filaret II Mitropoliitul Ungrovlahiei, Damaschin și Chesarie Episcopi de Rîmnic au tradus cărțile bisericești după textele cești, în fine Cronicarii mai moderni ai Moldovei și mai ales ai Valahiei din epoca grecescă au mănauat condeii după modelul limbei grecești. Numai câte-va persoane: ca Ureche, Miron Costin, făcându-și instrucția în Universitățile apusene, mai cu samă în Polonia, fac excepțiune, precum și Românii toți din Transilvania, între cari influința limbei mume latine era singura ce-i nutrea. Când grecismul, viguros ca limbă și literatură clasică, a provocat pe slavismul șubred și nepotrivit geniului limbei Române la luptă, era natural să învingă grecismul și să-și stabilască preponderanța și influința sa asupra limbei noastre; iar slavismul să lese, ca și armatele învinse de câmpul de luptă, resturi numai de ale influinței sale de până atunci. Cuvintele slavone existente în vechea noastră literatură și în gura poporului primindu-și împământenirea au ramas și trebuie se rămână între Români—după cum s'a întemplat acésta la tóte popórele. Aceste cuvinte ni sunt trebuitoré și pentru înțelegerea precisă a documentelor, cum și a topografiei Patriei noastre. Filologilor noștri le incumbă acum datoria de a arata, care anume cuvinte slavone trebuiesc conservate și care înlocuite cu elemente omogene limbei noastre. Victoria pentru influință obținută de elenism față de limba slavonă asupra limbei Românilor a durat peste două secole. Când împrejurările politice i-au permis, atunci și-a manifestat pe deplin dominațiunea ei prin fundarea Academiilor Domnești în Iași și București, pe la Episcopii și prin orașele cele mai principale din țară. Fisionomia Țerei părea în aceste timpuri mai mult de cât o influința literară, ci grecisatóre. Nu numai bărbații Români, boerii țarei, vorbeau escelent limba gréca și se întreceau în expresiuni elenice și scriere corectă. dar încă și damele și ficele lor se întreceau în a recita bucăți din Omer și alți poeți.

Influința grecismului a fost atât de înaintată în secolul trecut, în cât începuse a impune limbei Române chiar și terminologia cuvintelor grecești. De atunci ni-au ramas în limba noastră cuvintele: *metahirisi*, *chivernisi*, *paraponisi*, et. et. Cu tótă impedicarea, ce pare că a făcut desvoltărei limbei naționale la început elenismul, după socotința unora, este însă un fapt adevărat: că limba națională și-a luat un sbor puternic spre formare, creștere și înflorire numai pe timpul epocii elenismului, prin bărbați Români ce studiasse în Academiile grecești din țară și cari, din dorul și iubirea ce avea de Patrie, se dădeau cu zel și devotament la cultivarea graiului romanesc și la scrierea românescă. Din acésta epocă avem Poeți și poesii Române, prosă frumósă în limba națională, în fine o limbă în care se póte exprima ori ce sentiment, ori ce idee și ori ce alegorie.

În tot cazul adevărul bazat pe fapte este, că în epoca influinței Slavismului limba noastră a fost staționară și abea-și putea menținea nealterat depositul de limbă națională, spre a nu fi absorbită de Slavism, pe când în epoca influinței Elenismului limba națională a crescut, s'a desvoltat și cultivat, pentru că avea în Elenism un model de limba artistică și perfectă, de unde să puteau inspira scriitorii Români¹⁾.

¹⁾ Influința limbei grece vechi asupra formărei limbei vechi românești și a cuvintelor multe ce le avem în limbă și acum încă, ne denotă destul de puternic contactul secular a Românilor cu Grecii. Așa: Agonisesce ἀγωνίζομαι. aer, ἀήρ, azimă, ἀζημον, albastru, ἀλάδαστρος, argat ἐργάτης, asil, ἄσυλον, afflu, ἀλρω, baba, βύβω, busuioc, βχιλικός, bute, βούτη, vaet, βύζω, vlastare, βλαστός, vuet, βοητός, dar, δῶρον, drum, δρόμος, dușman, δυσμενής, zugrăvesc, ζωγραφῶ, iad, αἶδις, calup, κλάπος, casc, χασω, chip, τύπος, colă, κῶλον, livada, λιβάδων, liman, λιμῆν, mercic, μερτικόν, meșter, μῆστωρ, miere, μέλι, amurgul serei, ἀμουργός, ou ὄν, putina, πτυίνη, prisos, περίσσος, prospăt, πρόσφατον, stil, στίχος, stof, στίφος, strachina, ὀστράκινον, fleac, φλύαξ, flégma, φλέγμα, har, χάρις, ciocan, τυζάνη etc. etc. S'ar putea socoti numărul cuvintelor grecești vechi întrebuintate în limba românescă peste *cinci sute*. În timpurile mai moderne, când Grecii au venit în Principate, lucrul s'a întâmplat din contra. Limba Românilor a avut

Clasa superioară în cultură, și care' în genere la cârma țerei, a produs în vechime schimbările mari la popóre. Același lucru s'a întâmplat și la Noi. Renumitul profesor din Athena Paparigopol, iată cum se exprimă asupra influinței limbei grecești între Români: „Chiar cele mai însemnate familii din București indigene ca Brancovineștii, Ghiculeștii, Sturdzeștii, Filippeștii, Bălăneștii, Floreștii, Corneștii, Goleștii, Bălșaștii, Văcăreștii etc. etc. vorbeau și scrieau limba elină ca a lor proprie ¹⁾).

Să venim acum la scólele grecești, la așa numitele Academii Donnești din Principatele Românilor.

Știm că Vasile Lupu Vodă a fundat o Academie în Iași la 1644 în St. Trei-Ierarhi și în care studiile se predau în grecește, se învața și latinește, slavonește și românește.„El (Vasilie Lupu Vodă) a făcut nouă legătură între Patriarhul din Țarigrad și între preoția din Moldova, a primit cărți și cântări grecești, a adus călugării grecești și latinești în Moldova, pre aceștia din Polonia, facut-au scóle grecești în Monastiri și după Cazig și una latinească și o tipografie cu litere Românești“ ²⁾. Știm pozitiv că s'a adus din Polonia profesori și cari predau științele în latinește. De la unul din ei ni-a rămas și un manuscris ³⁾. Apoi la 1679 Șerban Vodă Cantacuzin a înființat altă Academie în București în Monast. St. Sava și în care studiile se predau iarăși în grecește; se studia și latinește și slavonește și românește. „Între cele întâi lucruri Șerban Vodă Cantacuzin a făcut scóla grecescă, ce s'a conservat și de Domniile următoare, cari li a hotărât să li dea (profesorilor) și salar anual de la Vistierie ⁴⁾).

Aceste Academii au durat în tot secolul al XVII și al XVIII și în acest al nostru până la 1821, și a servit de basă la înființarea Universităților noastre Române din Iași și București. Fiind-că scopul meu este de a descrie în special mai numai Academia Donnescă din Monast. St. Sava din București, și încă pe acesta numai după monumentele și documentele ce cunosc până la 1821, de aceea mă voi restringe a vorbi numai despre scólele din Valahia, pentru că intențiunea mea este de a arata unde și-a făcut Naum Protosinghelul educația și instrucțiunea sa. Pentru a înțelege pe deplin acesta trebuie să știm pozitiv ce fel de scóle erau în Valahia pe acele timpuri ⁵⁾.

atâta putere asupra limbei moderne grece, lipsită de expresiuni, în cât s'a impus limbei grecești vorbitoare, și asemenea cuvinte se conservă multe până astăzi între Greci. Așa: Vornic, βόρνικος, cușmă, γούσμα, grădină, γράδινα, țara, τζάρζα, ocina, ότζινα, sfat, σφάτο, tabăra, τάμπουρον, moșie, μουσία, sapă, τζάπα, haz χάζι, bucluc. μπουκλούκι, interes, ιντερέσι etc. etc. Cine voește să cunoscă mai în special cuvintele împrumutate în timpurile moderne de Greci de la Români și alte popóre să consulte Lexiconul limbei vorbitoare de Scarlat D. Vizantie, Constantinopol 1874. De asemenea și pe Elladius la pagina 203 în cartea sa: Status praesens Ecclesiae graecae: „Quicquid fortidum putidumque haec Neo-Graeca Lingua secum fert, id totum Graecis debet, qui insulas ac terras colunt, quarum plurimae sub ditione Venetorum habentur; nec minus vero Albanis, Bulgaris atque Wallachis, qui ex conversatione cum aliis Graecis, discunt quidem Graecam linguam, sed cum neque scribere Graece possint, ita illam addiscunt ac loquuntur...“

¹⁾ Veđi Vol. V. pag. 579, Istoria poporului Grec. Athena.

²⁾ Veđi Șinca, Cronica Românilor. Vol III, pag. 58.

³⁾ Veđi: Discurs rostit în Aula Universității din Iași etc. 1885.

⁴⁾ „Σχολείον ἑλληνικόν ἐν πρώταις ἔκαμε ὁ Σερμπάν Βόδας Καντακουζινόσ, τὸ ὁποῖον ἐφυλάχθη καὶ ἀπὸ τοὺς μεταγενεστέρους Ἀυθέντας, ὅπου καὶ μισθὸς ἐδιωρίσθη νὰ δίδεται κατ' ἔτος ἀπὸ τὴν Βισπιτριάν. Veđi: Ἱστορία τῆς Βλαχίας ὑπὸ τῶν αὐταδέλφων Τουνοσλη, pag. 81. Iar la pag. 285 aceeași autoră se exprimă: Αὐτὸς ὁ Αὐθέντης ἔκρυψε πρώτην φορὰν σχολεῖον Ἑλληνικόν εἰς Βλαχίαν. Apoi Fotino adaugă: „Οὗτος κατὰ πρῶτον ἐσύστησεν ἑλληνικὴν σχολὴν ἐν Βουκουρεστίῳ, veđi vol. II, pag. 270.

⁵⁾ Cel ce voește se cunoscă și despre celelalte scóle grecești din Iași și despre mersul lor până la această epocă citiască scrierea mea: „Discurs rostit în aula Universității din Iași asupra scólei grece și române din timpurile lui Vasilie Lupu și Matheiū Basarab până la 1821, cu ocaziunea sərbărei jubileului semi-secular al Invățământului superior național, 1885.

Priviri istorice asupra Scólei Grecești din București instituită în Monastirea St. Sava de la 1679—1821.

Influența Grecilor asupra Românilor și existența scólelor grecești în țările noastre este cu mult anterioară epocii venirii Domnitorilor fanarioți, cum am văzut.

Instituirea scólelor grecești în Principate precede cu un secol aprópe venirea Domnitorilor din Fanar.

Când Fanarioții vin în țară găsesc cu mult înainte grecisate Palatele noastre, scólele noastre, Bisericile noastre. Revolta de sub Vasilie Lupu Voevod contra grecilor slujbași și cea de sub Radu al XI contra boerilor greci din administrația țerei s'a întâmplat cu mult înainte de Domnitorii Fanarioți. „Mulți dintre dânșii (Greci) au fost barbați vrednici de recunoștința națiunii lor și a creștinilor în genere. Dar nu puțini s'au deprins cu obiceiuri vițiate în scóla tiraniei și a sclăviei. De aceea au început prin intrigă să se îndese la afacerile Românilor. Venind deci mulți din ei, răpind și făcând abuzuri, încurcau raporturile sociale ale Românilor, cari, natural, s'au indignat contra lor. Pe timpul lui Radu al XI (1611—1615) Berea a conjurat contra Domnitorului din cauză, că Grecii ocupaú pe nedreptul funcțiunii. Conjurația s'a re'noit sub Alexandru al IV (1616), și în fine Lupu a tăiat pe mulți din ei împreună cu servitorii lor, iar Domnul a cădút de pe tron“¹⁾. Sub Fanarioți Grecii natural se înmulțesc, ocupă aprópe tóte funcțiunale în Stat, pun mâna pe proprietăți prin succesiuni și înrudiri, prin arendări de moși monăstirești, prin luarea în antreprise a vămilor, ocnelor, iraturilor și a tuturor dărilor Statului, se îmbogățesc, comițând tot felul de vexațiuni asupra fratelui nostru țeran, ceea ce a provocat, din cauza abuzurilor fără margine, indignațiunea tuturor Românilor.

Dar scólele grecești a parte considerate ni-au făcut necompărat mai mult bine de cât rău. Să judecăm imparțial și fără prevențiune și vom recunoște că așa este lucrul în sine. De când s'a început influența cărței grecești între Români, de atunci s'a început a se desvolta și cultiva mai puternic limba noastră Națională și a se desbrăca de slavismii neproprii geniului limbei. Un grec a trebuit se fi fost de origine Diaconul Coresi, un grecisat Daniil Panoneanu, traducătorul Indreptărei Legei, un grec după educație și instrucție Antim Ivireanu, un grec Filaret al II, un grecisat Chesarie Episcopul de Râmnic etc. etc. Toți aceștia și alții mulți a tradus cărți, mai ales bisericesti și ni-am îmbogățit literatura limbei românești, făcând a dispărea treptat limba slavonă din Stat și în urmă în serviciile Bisericei Române. Toți Domnitorii din epoca fanariotă unii au edat din nou hrisóve prin care confirmau donațiunile scolare și admitea continuarea celor stabilite de predecesorii lor; alții scoteau hrisóve noi prin care se reorganiza și înalta nivelul scólelor și se prevedeau mijlóce pentru sporirea veniturilor acestora. Intr'un act de judecată din 1796, dat pe timpul lui Alexandru Calimah Voevod, cu ocazia unei judecări între besmănarii locurilor din jurul Mitropoliei de Iași se dice: ...Un Hrisov din 1766, Octomv. de la fericitul întru pomenire Domn Grigorie Alexandru Ghica Voevod, pentru punerea la cale a Academiei de aicea din orașul Eșii. Care arată că s'au zidit din temelie, lângă Mitropolie, prin a D-sale cheltuială slobodă, îndestulată și cu tóte cele trebuincióse lucrărilor

¹⁾ Γ. Γ. Παπαδόπουλος dice: „Πολλοί μὲν τούτων ἐγένοντο ἄνδρες ἀξιοὶ τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ ἔθνους καὶ τῶν Χριστιανῶν ἐν γένει. Ἄλλ' οὐκ ὀλίγοι ἐν τῇ σχολῇ τῆς τυραννίας καὶ τῆς δουλοσύνης ὀλέθρια ἠρύσαντο μαθήματα. Ὅθεν ἤρχισαν διὰ σκευωριῶν νὰ παραβύωνται εἰς τὰ τῆς Βλαχίας πράγματα. ἐργόμενοι δὲ καὶ πολλοὶ αὐτῶν ἀρπάζοντες καὶ καταχρώμενοι, περιέπλεκον τὰς τῶν Βλάχων σχέσεις, οἵτινες, ὡς εἶδος, κατ' αὐτῶν ἠγκνάνκτου. Ὅθεν ἐπὶ Ράδου τοῦ ΙΑ (1611—1615) ὁ Βέρκας συνώμοσε κατὰ τοῦ Ἡγεμόνου ἕνεκα τῶν ἀδίκως κατεσχόντων θέσεις ἑλλήνων. Ἦ δὲ συνωμοσία ἀνενεώθη ἐπὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Δ (1616) καὶ τέλος ὁ μὲν Λούπος ἀπέσφαξε πολλοὺς αὐτῶν μετὰ τῶν δούλων αὐτῶν, ὁ δὲ Ἡγεμὼν ἐξέπεσε τοῦ θρόνου. (Vedī Peri τῶν ἐν Βλάχοις Ἑλληνισμοῦ, pag. 23, idem Fotino, ediția grécă, vol. II, pag. 151—156).

ei și cu Biserica, întru care se prăznuște Stratenia Domnului și D-șeului nostru Is. Christ. Arătând acum Preasf. Mitropolit că voește a dispărți aceeași Biserica, să o alătore cătră Academie, să fie pentru cei ce se învață, după hotărîrea Hrisovului de sus arătat...¹⁾ Sub Mitropolitul Gavriil la 1767 se cumpără un loc în megieșie de Mitropolie cu destinație: „fiind trebuitor scólelor, ce s'aú făcut acum, dând și alți megieși locurile ce aú fost prin prejurul nostru²⁾. Așa în anul 1767 Grigorie Ghica Voevod cere de la Patriarhatul din Constantinopol de a i se confirma Hrisovul privitor la scóle de cătră Sinodul patriarhal, pe care Samuel Patriarhatul îl întărește Sinodicește. (Originalul în Academia Română, în limba greacă).

Scrisórea întărită publicată în Moldova despre scóla înființată acolo de cătră Prea Înălțatul Domnitor, Domnul Domn, Ioan Grigorie Ghica Voevod, spre folosul comun al ortodoxilor de acolo.

SAMUEL CU MILA LUI D-ȘEU ARHIEPISCOP CONSTANTINOPOLULUI, ROMEI NOUĂ,
ȘI PATRIARH ECUMENIC.

Câte în adevăr sunt bune și plăcute lui Dumnezeu din lucrurile sêvșite cu dragoste cătră el, prin pronia marelui noastre Biserici a lui Christos, introducându-se pentru siguranță și continuare în viitor, pe acestea nu numai nu le refuzăm spre a se îndeplini și confirma prin autoritatea bisericăescă, dar și pe cei ce s'au dispuși spre aceste cu venite laude fie-căruia și cu rugă spirituale îi îndemnăm. Dar în o ast-fel de stare miseră de acum a neamului, ce alt lucru ar fi de preferat, de cât înființarea și ocupația despre scóle, și îngrijirea celor ce se cugetă la instrucție? saú cu ce cuvinte de laude anevoindu-ne am recompensa mai generos, după vrednicie, pe cei ce-și iaú asupra lor o lucrare din cele atât de strălucită, atât de glorioasă, atât de bine-făcătoare tuturor și mai cu samă plăcută lui Dumnezeu? Nu negreșit, și nici n'am putea iubi când-va altceva mai mult de cât instrucția și nici am putea să-l înfrumusețăm cu laude după vrednicie, pe cel ce să îngrijește atêta de ea, ci mai ales recunoscându-i instrucției datoritul merit, fiind cea mai înaltă din bunuri, pe tóte înfrumusețându-le, pe tóte stêpanindu-le și care prestă înaintea lui Dumnezeu și a ângerilor, pe cel ce se ocupă atât de generos despre ea, cât îi posibil noué, sê-l încurajăm prin rugăciuni, iar fapta lui de acolo se o sprijinim, și cu întăritură s'o asigurăm spre a rămânea cu ajutorul lui Dumnezeu nestrêmutată și se crească cu timpul. O ast fel de îngrijire, mișcat cu zel spre obștéseă folosință a neamului, a pus prea Înălțatul și prea piosul Domn și Egemon a tótă Moldovlahia, Domnul Domn Ioan Grigorie Ghica Voevod, fiú în Sântul Spirit iubit al modestiei noastre, fiind din rădăcină bună, din neam strălucit, cu o veche și prea renumită succesiune, escelând prin funcțiunii politice și demnități și cu deosebire mai însemnat de cât toți prin virtute și religiositate, odrâslind ea ramura cea mai frumoasă; și nu numai succedând gloria strămoșilor în tóte, dar încă ambiționând să se arate mai puternică în el, mai mult de cât în ori-care altul sêvșirea virtuței; în cât reușind deja în tóte se admiră de cătră toți. Unii povestesc admirabil iubirea lui de dreptate, și între aceștia mai ales pioșii seí supuși, fiind administrați cu cea mai mare dreptate; iar alții laudă cu surprindere înțelepciunea acestui barbat; unii mărturisesc relativ de cei loviți de sórta că este uman și dispus a ierta, ba încă-i și cu blândeță în tóte. Alții predicând purtarea sa liniștită și domnescă cătră toți, Domnitor și Părinte, cumpătat la viață, îl numesc îngrijitor al vieței în nevoi; realizând minunat până acum asupra celor prezenți tóte câte-s spre folosul comun a celor ce trăesc sub strălucita sa Domnie. Înființări de spitale, vindecări bolnavilor, celor lipsiți intraripare, depozite de ape prea curate și fórté abundente prin cismele, lucrate frumos, faceri și nivelări de drumuri ce duc spre scopul propus nu numai mersul ómenilor celor ce călătoresc, dar și ușurarea animalelor, celor ce cară cele de trebuință.

Dovadă că așa-i acest barbat cu virtutea și mai cu samă a religiositatea, este și prea renumita Scóla (Μαγειον) înființată acum în Iași lângă Metropolie, care, caracterisând puternica sa iubire de învățatură și zelul dumnezeesc pentru folosul neamului, confirmă lauda după vrednicie a barbatului. Căci nimic alt nu este mai de respectat de cât învățatura și nici mai însemnat saú mai potrivit omului; căci din cele-lalte creaturi, unele sunt fără minte și suflet, și prerogativele unora dintre acele cu mult superioare, iar altora întru atâta le lipsește învățatura, cât își aú ființa suflarea prea nesigură a valurilor lui Evrip și li folosește celor ce li se par că-i obțin între-buințarea; iar învățatura însădește în noi minte, și ne prepară a ne deosebi prin ea de cele-lalte ființi necuvântătoare; învățatura și patimile le adorme, și aprinderile corpului le liniștește, învățatura și moravurile le regulează, și nobletă adevărată ne aduce; învățatura și prudență produce și egalitatea între toți o predică; învățatura singură este asilul bogăției, și avuție nedeslipită; învățatura este ornământ al sufletului, pentru care nu se schimbă nici pentru tótă lumea, după cuvântul Mântuitorului nostru; învățatura dar este instructorul religiosității și apărătorul Orthodoxiei.

Iubitori a aceștia aú fost nu numai ómenii laici învățați, dar și însuși dumnezeestii părinți ai Bisericii, și nici voesc se expun acum laudele învățaturii, făcute prin scris de fie-care din aceștia; căci nu ni este

¹⁾ Veđi Revista Theologică, anul al IV.

²⁾ Extras din Condiția de Hrisóve a st. Mitropolii din Iași, pag. 50.

acum nouă intențiunea de a însira una câte una laudele instrucției, ca fiind cea mai superioară dintre bu-nurile cele recunoscute între oameni, precum și însuși gura cea neminciunată a Mântuitorului nostru Christos adese o confirmă. Dar numai pentru ca acum pentru acest lucru bun să laudăm după cuviință îngrijirea sé-vărsită de acest barbat, fiind că știm că se îngrijește de învățatură, duple cum ni-a arătat nouă înscris trimițându-ni copie de pe scrierea hrisovului întărit de către Înălțimea sa. Mai iutău prin cheltueli fără cruțare a ridicat din temelie în Iași Scóla, făcând-o tot odată încăpătoare, înzestrând-o cu toate cele necesare și de trebuință, și însuși declarând Biserica și Scóla din ea liberă, în care se prăznuiește amintirea Intrării în Biserică a Mântuitorului nostru Is. Christos. Apoi numind și profesori nu numai în această scóla, dar și în cele-lalte scóle, din nou hotărâte de el în totă Provincia (Egemonia) supusă lui, numită Țară în limba locului. Apoi a rânduit salariile profesorilor și cele pentru nutremânt elevilor lipsiți să se dea ne'nterump, din cea ce plătesc, după vechiul obicei, în totă Țara acea, civilii, preoții și ierodiaconii. Având îngrijire despre acestea a ușurat de acei ce plăteau la Vistieria Domnescă, ca nici decum de la acest timp să fie încărcați cu o supra-dare sau pretextare. Deaceia a rânduit: ca la 23 a lunii lui Aprilii fie-care din dișii preoți și ierodiaconi să plătescă fără împotrivire câte doi lei, numiți noi; iar la 26 a lunii lui Octomvre iarăși câte doi deasemenea, declarăm că această hotărâre să fie neschimbată; dar încă preîngrijindu-se a rânduit și recompense celor ce vor progresa la învățatură, că dacă s'ar arăta cineva, din cei ce se vor înainta în preoție, probat în cuvânt și învățatură să nu plătescă dare, luând înscris de la Domnie; ba încă și din cei mai dinainte dacă s'ar arata aplicat la preoție, apoi va dovedi prin învățatură că poate prin cuvânt să folosască pe evsevioși și aciea de asemenea să nu plătescă cele către Vistieria Domnescă, ca, ușurați de ast-fel de sarcină, să fie mai dispuși spre învățatură și tot-odată mai gata ca se folosască pre alții. Deasemenea rânduint a hotărât profesorilor salare anuale. Profesorului de științi 1,500 lei, iar Profesorului de gramatică 600, celui al II Profesor 240; iar celor de la scólele primare 180. Celui de latinește 240, iar celui de limba țerei 120, anual iarăși 1,000 lei pentru întreținerea și îndestularea cu cele trebuitoare a 20 de elevi sermani, apoi pentru 1,000 care de lemne 375 lei, Bibliothecarului 120 lei, Psaltului 250 lei, Predicatorului în limba greacă apla 300, iar Predicatorului în limba Moldovenescă 180, și tot asemenea Profesorilor scólelor din țară etc. Pentru care a aședat Epitropi și supraveghetori și pe Arhiereul locului, Preasf. Metropolit al Moldaviei etc. și pe prea nobilii următorii boeri locali: pe Hatmanul Ioniță Cantacuzin și pe Vistiarul Gheorgachi Costachi, pe Vistiarul Gheorgachi Hrisoscoleu, pe Paharnicul Manolachi Bogdan și pe Vistiarul după vreme; iar dintre comercianți pe Bașa Costa Avram, pe Costa Papa Filu, pe Constantin Panaghiot, și pe Sandul Panaghiotachi etc. Voind ca să aibă mai multă siguranță cele rânduite de el spre urmare ne'nteruptă a acestui lucru bun obștesc, a cerut să se întărească și cu jurăminte bisericești. Această cerire a Înălțimei sale cu cea mai mare bucurie priimind-o seriem prin acesta și ne pronunțăm sinodicește împreună cu Preasf. Mitropoliți din jurul nostru în sf. Spirit ca amintita scóla spre păzire neclintită a acestui bun lucru plăcut lui Dumnezeu.

1767 în luna lui Decemvrie, Indictionul al XV.

Subscrierile :

Samuel cu mila lui Dumnezeu Arhiepiscop Constantinopolului, Romei nouă și Patriarh ecumenic. Macarie al Cesariei. Meletie al Efesului. Gherasim al Chizicului. Nicifor al Nicomidiiei. Ioanichie al Halcedonului. Dionisie al Dercului. Teodosie al Tesalonicului. Gherasim al Critului. Antim al Mitilinei. Iosif al Vidinei. Anania al Anchiului. Benedict al Navpliei. Dionisie al Sandorinei.

Din acesta întăritură se vede foarte lămurit organizația Scólelor Academice din Iași și București, în cât nu mai este nevoie de altă interpretare asupra conținutului Hrisovului.

Să nu uităm că foarte mult a ajutat și Biserica prin Prelații ei destinși din acele timpuri desvoltarea și respândirea gustului cărței între Români. Voi cita ca exemplu numai pe câți-va: Metropolitul Nicifor institue în Iași o scóla pentru copii orfani și seraci la 1729. Intr'un Hrisov ce Constantin Nicolai Mavrocordat dă în favórea Metropoliei de Iași la 1734 se dice:Iar al doilea să aibă (Mitropolitul) purtare de grijă ca cu acest ajutor să sporească și să adaugă folosurile sfintei Mitropolii, să o aducă la starea ce se cade; și încă de vreme ce sînt două scóle aice în oraș în Iași, una grecescă și alta slavonescă, să fie dator Mitropolitul cel după vreme a avea purtare de grijă și necontentită cercetare asupra dascalilor, ca să pue nevoiță asupra ucenicilor să-i învețe precum se cade și să-i procopsască, ca cei ce ies preoți dintre dișii să fie învațați și pedepsiți, să pótă ceti orânduela Bisericeii după cum se cuvine; și pentru ucenicii de la amândouă scólele, cei cari se vor sili cu învățatura și vor fi seraci lipsiți de cele trebuincioase, încăși să aibă de grijă Mitropolitul a-i ocroti și a-i chivernisi de cele ce vor trebui, pe unii cu létă, pe alții cu îmbrăcăminte, pe alții cu hrană. pentru ca se nu lasă învățatura dintr'acea pricină. . . .” 1). Iacob I Putnénu Mitropolitul Moldavei de la

1) Veți Revista Theologică, anul al IV, pag. 345 și 346.

1750—1758 iată cum îndemnă prin sfătuiri enciclice pe poporenii spre a-și trimite copiii la școală să învețe carte:

Invățătura pentru ca sa-și dea fiește-care om feciorii lui la carte. (1)

Nu să pôte să fie mai fericit omul, când pune tot gândul și purtarea lui de grijă, în ce chip și cu ce mijlocire va putea să vadă copiii lui rânduiți spre procopsela învățaturii; după cum vedem nu numai în sfânta Scriptură, ci și la toate istoriile fericind pre părinții acela, cari pun silința lor cu neadormiți ochi pentru învățătura copiilor lor. De vreme că învățătura cea de Dumnezeu însoțită este lumina trupului, și cunoștința credinții ce Dumnezeu este, este o înălțare a firii omenești, este o dogmă a prea Înaltului și cereșcului împărat, și o pază a tuturor poruncilor sfinții sale. Și această învățătură au făcut pre filosofi de au cunoscut toate firile, nu numai cele pământești, ci și cele cerești. Această învățătură este o iconă și o închipuire Dumnezeu, și o cărmă ce ocărmește pre sufletul ce să află întru acest vas pământesc, această învățătură, sint strunele minții, care strune lovindu-se cu credință și cu frica lui Dumnezeu slobod vîersurile bunătăților și ajung îndulcirile lor până la scaunul cel Dumnezeuesc. Această învățătură dar vedându-o noi că este adormită întru întunecul lenevirei, ni s'au rănit inima de fometea aceasta, ce să află înrădăcinată în sufletele a unora din părinții, cari își cresc copiii lor fără învățatură. Deci fiește-care om ce este învățat, să chiamă om cuvântătoriu; iară cel neînvățat este asemenea dobitoacelor. Și de voiți să vă fie feciorii voștri asemenea dobitoacelor, este mare greșală și orbire: căci că se lipsesc de învățătura cu carea fără de aceea cu greu este a cunoște pre Dumnezeu, numai atâta îl cunosc, precum îl cunosc și dobitoacele cele nesimțitoare. Și adevărat și incredințat lucru este: că învățătura este asemenea cu florile cele mirositoare, care cu mirosul învățaturii tămăduște toate ranele cele trupesti, iară cel neînvățat este asemenea copaciului celui uscat, și precum sorele încăldește și crește toate cele ce odrăsléste pământul, așa și învățătura dă pricepere omului spre totă cunoștința. Și iarăși în ce chip depărtându-se sorele de crugul dîlei se face întanec, așa și învățătura fiind depărtată de ticălosul acela om se află la întunecul necunoștinții, și mai în scurt este orb: măcar de i să și pare că vede, căci că ochii celui neînvățat și nepedepsit sint orbi, și mai mult ai sufletului, că sufletul și mintea sint care ved, și când mintea nu pricepe care sint de trebă, orbă este de tot. Vedeți dară părinților cari vă lăsați copiii voștri nepedepsiți, câtă stricăciune și neprocopselă pricepuește feciorilor voștri lipsa învățaturii. Pentru care iată dară că vă îndemnăm ca să vă deșteptați inimile vóstre la bunătățile cele sufletești, cari curg din *sfânta învățatură*, și să vă dați copiii fiește-care părinte la învățatură, ca niște desevărșii părinți și purtători de grije de cele de folosul feciorilor voștri. Și urmând poruncii și învățaturii noastre, veți avea nădejde a vă bucura și a vă veseli de fiii voștri, ca de niște înțelepțiți de Dumnezeu, și ei vor pomeni pre voi.

Domnul să vă blagoslovéscă pre voi, și blagoslovenia să se adaogă spre voi, și spre feciorii voștri.

Iar din Valahia amintim pe Mitropoliții: Theodosie, Anthim Ivirénul, pe Filaret II etc. cari prin inciclice și prin mijloce bănești ajutați pe cei săraci la învățătura cărții. În această stare erau Academiile înainte de 1776, când Ipsilant Voevod dă în favórea școlélor următorul hrisov, din care se vede precis că școléle Academice din București și Iași paralizate de restriștea timpurilor, iarăși le-a ridicat la înălțimea științei acelor timpuri. Iată conținutul hrisovului tradus din grecește de pe scrierea lui Athanasie Ipsilant Comnen, fost Protospatar în Valahia la anul 1765, intitulată: Τὰ Μετὰ τῆν "Αλωσιον pag. 54;

Nu cunosc nimic care să civilizeze în atâta spre buna viețuire și adevărata fericire pe ómeni, precum instrucția îngrijită și însădită în sufletele fragede ale acestora. Căci toate cele-lalte (ocupațiuni) câte se admiră de ómeni, nu ca netrebnice și neplăcute, orî încă și ca necontribuitoare spre fericirea generală, nu le-ar face când ar fi nepartași de instrucție. Chiar când toate acestea ar conexistă n'ar forma viața armonică și nici ar arăta fericiti pe cei ce le-ar poseda. Deci instrucția care ordineză și regulează și pe altele, devine un ornămēt propriu și sigur ómenilor, și care persistă și celor ce trăesc și celor ce trec din viață. Pentru că acesta învață pe cei cugetători cum în adevăr să viețuéscă și se lucreze în conformitate cu mintea, și'i deprinde a distinge ceea ce este adevărat și folositor prin regulé sigure.

În acțiuni devine un conductor bun, manducând dreptatea, prudența și pe cele-lalte activități ale ómenilor, perfecționând și însăși politica universală. Apoi pe cei ce se ocupă de teorii îi conduce nu numai spre toate cele de pe pământ de ale face vedute, învățându-i de a măsura distanțele pământului, ale munților și mării, dar încă-i pune în stare de a fi superiori în cercetările cătră care se dedău, scrutând cele de deasupra noastră și ocupându-se cu cele existente în aer, urmărind mișcările corpurilor cerești, apropiierile și distanțele între ele, și în fine întrarméză prin poesii spre cunoștința, după putință, și lauda Creatorului și Făcătorului a toate Dumnezeu, și prin acesta-i face pe ómeni fericiti, gratulându-i cu cunoștința ființelor.

(1) (Veđi: Cerésca Flóre, ori cărțulie, de Iacob Mitropolitul, Iași 1756).

Ea, instrucția, inobilizează și infrumusețază și pe ómenii Altarului, și-î prepară a da cuvânt celor ce cer în cele ale religiunii. Acesta formeză și bunii cetățeni pe cei ce se ocupă de interesele comune, usând de cuvânt în tóte și lucrând scopul cel bun întru tóte. Prin urmare acestea și cele mai importante dintre cetății, și care se mândriaă cu legislațiunii bune în vechime și acum, pe acesta, instrucția, o aű între ele ca punct de întrecire, bucurându-se pentru înțelepciune mai cu samă, de cât pentru celelalte calități ori cât de multe.

Deci și noi aducând cuvântul, nu din întâmplare, despre acesta, ca despre un lucru cel mai folositor tuturor și între cele întâi din bunurile vieții, propunându-ne să ne ocupăm în tot modul de cele ce se opun acestuia, și dar cât este cu puțință îngrijindu-ne de folosul locuitorilor de sub acesta de Dumnezeu dăruită nouă Domnie, între cea di'ntăiu, cum se dice, lucrare, caresă o facem cu mila lui Dumnezeu în profitul Domniei noastre, a se așașa Musee și Scóle, spre a se respândi prin ele bunurile instrucției, ca să pótă câștiga cu abundență bine-facerile instrucției și tinerii din localitate, ce sunt ajutați de o bună natură și cei ce alérgă de pe aiaura pentru iubirea de învățatură.

Fiind că am aflat în București, această reședință a noastră domnescă, Scóla de acum neglijată din împrejurările timpurilor, neavând mijlóce bănești suficiente nici mai înainte, ci abea salaria doi profesori, pe unul de gramatică, iar pe altul de predarea științelor, ni s'a părut că nu este demn de noi a trece cu vederea și nici a mai întârziă cu cele ce-sú relative la scóla, care sunt atât de misere și înjosite, putând a aduce un mic folos. Pentru aceia am luat asupra-ne o îngrijire nobilă, nu numai de a adăagi, ci încă de a înmulți și a organiza cele privitoare la ea prin chipuri convenabile și a o instala ast-fel, în cât cei ce se vor împărtași din apele ei, ne mai însétând să nu mai caute alt isvor. Pe lângă acesta am hotărit să mai reînfințăm și alte două scóle inferioare, una în Craiova, iar alta în Buzeu, în domnescă noastră Țară, în care scóle tinerii cei ce vor urma pentru iubirea de învățatură, învățându-se cunoștințele gramaticale și poetice să pótă a urma, dacă ar voi, în această scóla din București mai superioară și care cuprinde în ea tóte științele. Apoi a institui încă în tótă domnescă noastră Țară, în fie-care orășel profesori de limba Țarei și de slavonă, pentru a se învăța pe copii cartea începătoare, ca se nu fie neștiutori de acesta, când vor fi în vrístă.

Cele ce am hotărit despre administrarea acestei Scóli din București, a celor ce-î sunt de interes și folositoare, care sunt decise de noi deja, aceste se expun în prezentul nostru Hrisov spre pază nestremutată a lor.

1). În tot-deuna să existe un număr de nouă profesori, având pentru ori-care obiect al științei cunoștinți Universitare, doi de Gramatică, doi de Mathematică, saű Aritmetică, Geometrie și Astronomie, pe lângă aceste și de Istorie, unul de Științele fizice, unul de Științele theologice și trei pentru limbele: latină, francesă și italiană.

Cel de Științele fizice se predea în limba grécă, urmând lui Aristotel și comentatorilor lui, iar cei de Mathematică, dacă s'ar întâmpla să nu știe de ajuns, cum se cuvine, limba grécă, vor preda saű în limba latină saű francesă saű italiană, în care adică vor ști mai bine.

Fie-cărui din acești profesori i se orânduiește salar anual, după aplicațiunea și meritul persónei, după judecata și decisiunea Domniei Nóstre.

2) Având tot acum vedere și despre scolarii lipsiți și sermani, ca salvați și aceștia de ori-ce altă îngrijire și ocupațiune, din cauza celor necesare pentru traiu, să pótă a se deda neîntrerupt la studiul științelor, hotărím să li se dea nutriment și cele de nevoie pentru îmbrăcăminte, la șapte-deci și cincî de studenți lipsiți, pe timp de cincî clase, adică: câte cincî-spre-dece în fie-care clasă, după cum dispunem mai jos. Grija și privigherea asupra acestora în tot-deuna să o aibă Epitropiî din timpuri, despre cariî vom vorbi la finele prezentului nostru Hrisov. Intendențiî orânduieți vor face acestea, gătind din timp cele necesare și preparând aparte cele de trebuință. Să se pună masă ășilnic pentru fie-care din profesori împreună cu eleviî hotărâți. De două ori pe an să dea celor șapte-deci și cincî eleviî îmbrăcăminte de trebuință, egală pentru toți. Despre tóte să se dea socoteli anuale către Epitropiî numiți. Iar ășiî pedagogi ai scólei fiind același pe cariî fi avem numiți și în alte afaceri obștești, să-și primescă salarul lor de unde am regulat. Apoi pentru fie-care categorie saű clasă să fie un observator—efor—adică un pedagog, barbat serios și cu bună purtare, care datoresc se observe asupra tuturor mișcărilor și deprinderilor elevilor, în cât nici unul dintre ei să nu fie nedisciplinat saű neglijent în ale învățaturei. În fie-care cameră de ale elevilor (pe care le am clădit spațioase, pentru ca mai mulți să locuescă la un loc) să aibă un servitor, care să se îngrijescă de camere și de altele, servind la trebuința scolariilor.

3) Eleviî cei ce voesc să între și se locuescă în scóla, să nu aibă o etate mai mică de șapte ani și nici iarășii mai înaintată, saű timp la mînte și leneș, în cât să slăbescă aplicațiunea la studiū a celor-l-alti; iar acești copii să fie de ai bunilor patrioți, de ai boerilor ce trăesc în lipsă, saű urmași de ai boerilor ce se numesc maziliți, saű și streini săraci, dar nici decum de ai plugariilor și țaraniilor, cărora li este dată agricultura și păstoria și ocupațiunea obligătoare pentru lucrarea pământului și creșterea vitelor. Iar copii comercianților saű a breslașilor, dacă unii dintre ei aű aplicare la ceva, învățând numai gramatica, apoi eliberându-se din scóla să se ducă fie-care la meseriile la care i-ar socoti părințiî lor, lăsând pe fie-care la aplicațiunea firéscă. Pe lângă eleviî sermani cariî aű a fi nutriți și îmbrăcați din ale scólei, cum am ășis, câți alțiî dintre eleviî celor avuți vor voi să se enumere în numărul internilor scólei, în cât să petrecă și să mănânce împreună la masa comună, aceștia datoresc să dea (plătescă) intendentului scólei analogia nutrimentului lor, după tratamentul ce li se dă.

4). Eleviî începători exercitându-se trei ani continua numai la gramatică, apoi să facă început și la limba

latină, după care exercitându-se împreună timp de trei ani în limbile: greacă și latină, ocupându-se cu cei mai renumiți scriitori din fie-care, după îndeplinirea celor șase ani, în urmă trei ani să se dedea dinința la poetică și retorică cu exerciții grece și latine și mai ales la studiul moralei lui Aristotel. După dejun să se predea limba italiană și francesă. Ast-fel pregătindu-se cu îngrijire în timp de nouă ani și devenind cunosători de științele literare și enciclice și având încă și cunoștința altor limbi, după cât li a fost cu putință, să treacă după aceea la ascultarea științelor Universitare. Si mai întâiu în timp de trei ani dinința să se învețe Aritmetica și Geometria; iar după dejunare Elemente de Istorie cu istoria geografiei, în orî care din limbele amintite. După acesta dinința să asculte Filosofia aristotelică, iar după dejunare Astronomia. Întărindu-se îndeajuns în fie-care din aceste științe se lasă apoi din scôlă și să-și alege fie-care viața ce voește sau biserică sau politică. Cele cinci clase despre care am vorbit, orânduindu-se în fie-care din ele cinci-spre-zece elevi săraci, sunt acestea: a) A începătorilor, în timp de trei ani, învățându-se numai în învățăturile gramaticale. b) A celor mai înaintați, încă în trei ani, ocupându-se cu greca și latina. c) Încă pe timp de trei ani exercitându-se în grecește și latinește, literatură, poetică și aplicațiunii retorice, ba încă și cu limbele francesă și italiană. d) Cea de aritmetică, geometrie și istoria cu geografia și e) În fine cea de științele fizice și astronomice.

Pentru cei ce vor voi a intra în cler aședem în Preasf. Metropolie un profesor de sfințita theologie, probat prin evsevie și corectitudinea dogmelor, unde trebuie să frecventeze și aceștia și orî câți alții dintre elevii studiați ar dori să se introducă în acesta (theologie); iar altul de musică. Fie-cărui din aceștia hotărîm să li se dea salarul de profesori de către Preasf. Metropolie în tot-deuna, acceptând cu grăbire acesta și Preasf. Metropolitan al Ungro-Vlahiei, al nostru părinte în Christos, pentru că nutrește zelul de învățatură și dorește înfrumusețarea prin învățatură și bună purtare a tagmei sfințite.

5). Cât despre petrecerea și purtarea morală a elevilor acestea dispunem: De dinința sculându-se din pat cu toții la o oră regulată să se îmbrace și să se prepare fie-care, apoi să mergă la sfânta Biserică și să asculte sfânta liturgie și întorcându-se să studieze aparte până la ora hotărîta pentru ascultarea lecțiilor, când datorese să se adune în locul determinat. Apoi studiând și convorbind între ei să mergă la masa comună. După dejunare elevii fie-cărei clase cu supraveghetorul, sau cu pedagogul lor, întrunindu-se să vorbească între ei, sau să facă ceva cuviincios, vre o gimnastică pentru exerciciu, în timp de o oră. Apoi iarăși să studieze fie-care aparte până la timpul ascultării lecțiilor și întrunindu-se iarăși se asculte pe profesori. În Duminică și în zilele de serbători, ca se nu fie cu totul neocupați în zilele acestea, să mediteze lecțiile ce le au ascultat și să se predea lecții de catihesă de către profesori din sfințele dogme ale credinței noastre orthodoxă. (În aceste zile sau și în timpul săptămânei să iasă o dată și de două ori cu supraveghetorul lor, câte odată și cu profesorul, în unele locuri din apropiere, pentru exerciții corporale). Sara să se adune la masa comună și se cizeze împreună. Iar după prânz, care trebuie să fie simplu, după trecerea de o oră, în care sunt obligați să nu vorbească de loc lucruri deșerte, ci cuviincioase, să se întrunescă cu toții la sfânta Biserică și rugându-se în comun să se ducă fie-care la camera sa și să se culce în pat, sau să dormă dacă voește, sau și nu. Tote acestea să fac în ore determinate prin supraveghetor orî pedagog. Cel ce voește pôte să studieze și în pat, ardend în fie-care cameră totă noptea o lampă și două sfeșnice. Asupra tuturor acestora să observe cum am dis pedagogul, îngrijându-se de purtarea cuviincioasă și regulată și petrecerea studenților după chipul expus. Iar dacă cineva s'ar arata neregulat și ar perturba disciplina celor-lalți, pe aceștia să-î înțeleptască, nu însă prin insulte și bătăi, ci cu chipuri potrivite, pe care ni le dă pedagogia, începându-se de la cele mai ușore către cele mai grele. Apoi intrarea elevilor serman și înscrierea lor în scôlă sau excluderea unuia din aceștia, pentru o cauză bine-cuvântată, se face prin știința și permisiunea înscrișă a Domniei Nostre.

Acestea despre profesori, elevi, întreținerea lor și progresul studiilor aședându-le așa; iar pentru durabilitatea acestor scoli, am socotit că trebuie să li asigurăm și veniturile suficiente pentru vecinicie. Decî privind la sfintele Monastiri din totă această a noastră Țară, și amintindu-ne scopul acelor vrednici de laudă ctitori, că pentru bine-faceri le au înzestrat cu aceste imobile pastrate și judecând că nu numai ar fi nedrept, ci încă blamabil ca să fie supuse Vistieriei Nostre domnești, sau în genere de a percepe ceva din cele afierosite lui Dumnezeu, și voină a îndrepta acest abus ce s'a introdus deja de câți-va ani și a urma scopului ctitorilor, ca cele dăruite și afierosite lui Dumnezeu se contribuescă iarăși mai ales la lucrurile cele plăcute lui Dumnezeu; mai întâiu le am declarat nesupuse dărilor pe toate sfințitele Monastiri din totă această domnescă a noastră Țară, hotărînd o dare proporționată economiei fie-căria, duple cum pre larg tratéză hrisovul nostru domnesc, dat asupra lor. Pentru ca să pôtă contribui, precum am dis, la lucrurile plăcute lui Dumnezeu și obștiei folositoare, le am supus contribuțiilor pentru scôla instituită aicea, disposând ca fie-care din cele pământene să plătescă anual o cătime potrivită, după analogia veniturilor ei, care sumă să se compună de la toate aceste locale din 6,000 lei. Iar cele alipite altor sfințite Monastiri, ca declarate și acestea libere de cele ce plătea mai înainte la domnescă noastră Vistierie, avend a contribui Monastirilor cărora sunt alipite, să dea anual 4,000 lei. Pe lângă acestea declarând necontribuabili pe sfințiții preoți, ce să află în totă domnescă noastră Țară, cari sunt în număr de 3,500, după listele prezentate nouă de Preasf. Mitropolit, Domnul Grigorie, al nostru respectat în Christos părinte și de iubitorii de Dumnezeu Episcopi, am hotărît să dea fie-care din ei câte trei lei. Din care jumătate la cutia milelor, iar jumătate la scôlă, după cum tratéză mai pre larg specialul nostru domnesc hrisov, dat asupra nesupunerei la dări a preoților. Acestea toate componend suma de 15,250 lei, se vor

preda de două ori pe an şisei scóle pentru profesori şi pentru nutrimentul şi îmbrăcăminte elevilor sîrmanî şi lipsiţi, cum şi cele-lalte cheltueli necesare; despre tóte acestea se va da socotélă anual şi se va înscrie într'o condică specială şi veniturile şi cheltuelile şi se vor întări cu sigilul nostru Domnesc. De asemenea se vor cataloga într'o condică şi cărţile scólei şi câte altele se vor aŃerosi de ómenii iubitori de DumneŃeu şi pioşii scólei sau în bani sau în lucruri şi se vor administra de Epitropi bine şi cu iubire de DumneŃeu. Asupra cărţilor sã fie un funcŃionar credincios, adicã un bibliotecar decretat, avënd a le ţinea pe acestea în siguranţã şi de care sã se folosescã ori-cine din cei din scóla, spre a le permite de a lua în întrebuintare autofrafe şi iarãşi a le relua.

Acestea aşa hotãrindu-le şi dorind ca sã se urmeze neschimbat aşa în veci, numim Efori pe Preasf. Mitropolit al Ungro-Vlahiei şi pre iubitorii de DumneŃeu doi Episcopi a Buzeului şi a Rîmnicului şi pe prea nobilii noştri boeri a strélucitei Domniei aceştia, de la Marele Ban pãnã la Marele Postelnic, cari dãtoresc a supraveghea la administrarea tuturor celor ale scólei, de cãtrã Epitropi şi îngrijitori, dupã cum hotãrim în acest al nostru domnesc hrisov, în cât nimic din acestea sã nu se neglijeze. De asemenea şi veniturile lor adunãndu-se în Mitropolie, cu ştiinţa comunã a Mitropolitului, a Episcopilor şi a boerilor, sã se facã cheltuelile necesare scólei. Asupra tuturor acestora Noi avem a privilegia şi a ordona cele de trebuinţã, datorind profesorii a ni vesti îndatã despre starea scólei, a elevilor şi a învêţãturilor, şi pe lângã acêsta dacã în adevër se pãzesc şi sunt în activitate neschimbate tóte dispoziţiile ce am aşedat în ea.

Observãnd în fie-care an darea de samã şi socotelele ce ni se vor presenta împreunã şi cu condica, dacã se vor vedea prisosind sau din veniturile hotãrite sau din aŃerosiri, cugetãndu-ne vom decide dupã trebuinţã sau a le bonifica spre trebuinţã iarãşi a scólei, sau la sporirea elevilor lipsiţi.

Pentru confirmarea şi trãinicia continuã a tuturor acestora am edat acest present al nostru domnesc hrisov, în prezenţa Preasf. Mitropolit, a iubitorilor de DumneŃeu Episcopi şi a prea nobililor noştri credincioşi boeri întãrindu-l cu propriul nostru sigil. Presentãm ca marturi şi pe prea iubiţii fii ai Domniei Nóstre, Constantin Beizade şi Dimitrie şi pe prea onoraţii şi prea nobilii şi credincioşii marii boeri ai Divanului nostru domnesc, bine nãdêjduiţi fiind cã şi cei ce dupã noi vor primi acest scaun domnesc al Ungro-Vlahiei, prea strélucii Domni, vor conserva nealterate cele cuprinse în acest act, ca unele ce privesc la folosul comun şi numele bun a acesteia Evsevióse Domniei a Ungro-Vlahiei. S'a edat acest present al nostru hrisov domnesc în al doilea an al Domniei Nóstre, în Domnescul nostru scaun în Bucureşti, sub îngrijirea boerului nostru, Marelu Secretar, în anul mãntuirei una mie şapte sute şapte-deci şi şase, în luna Ianuarie şi s'a scris de cãtrã al doilea secretar al nostru; care transcriindu-se în condica Divanului şi a Vistieriei ordonãm sã se pãzescã în siguranţã la sfãnta Mitropolie."

Acest hrisov s'a întãrit şi de Patriarhul Chir Sofronie împreunã cu Sinodul, în luna lui Martie acelaşi an.

Acest Hrisov, cum vedem cuprinde atãt reorganizarea scólelor din Valahia cât şi reforma Academiei din Bucureşti, înmulţindu-i-se profesorii, adãugãndu-i-se studii nouë, formãndu-se un internat de 75 elevi sermani din ai boerilor şi în fine dãndu-i-se un regulament interior Scólei şi un altul privitor la partea administrativã. În fine sã institue o Epitropie scolarã permanentã dintre Episcopi şi Boerii divanişti sub preşedinţa perpetuã a Mitropolitului Ţãrei. Exact acelaş lucru sã întãmplã şi în Moldova în aceste timpuri. Adãugim cã Scóla de Theologie pe atunci era în Mitropolie şi cã toţi preoţii plãteau câte un leu şi jumãtate anual pentru Scóle şi tot pe atãta anual la cutia milelor.

Ceea ce este de interes istoric pentru noi în dezvoltarea şi cultivarea nóstrã a Românilor, este faptul sruprindetor, cã de câte ori se sãvârşeste o lucrare bine fãcetóre în una din ţãrile vecine Române, o gãsим cã are eho, ba adese o întimpinãm în întregimea ei şi în ceialaltã provincie Romãnã. Aşa se întãmplã şi cu cestiunea scólelor. Am constatat cã în Muntenia erau scoli districtuale şi secundare, apoi Academie; tot aşa şi în Moldova. Am vedut cã întreţinerea scolilor era prin contribuţiuni puse asupra Monastirilor şi a Preoţilor, tot aşa exact şi în Moldova. Spre a ne convinge pe deplin asupra celor ce afirm, citez aicea urmãtorea relaţie Oficialã, pe care Mitropolitul Gavril Calimah o face cãtrã Feld-Mareşalul G. Romanţov la 1771 April.

„Pentru scóle: Dupã luarea cãrţei înãlţimei tale, prea deplin am înţales aducerea aminte cea pentru scóle, care şi acêsta dovedeste covârşirea, rãvna şi buna voinţã a Mariei tale pentru cele ce sunt folositóre Patriei nóstre. Şi de vreme ce voeşte de la noi a se încredinţa în ce chip aũ fost starea şi aşezarea scólelor, iatã arãtãm pe larg Mariei tale: Rãposatul Grigorie Ghica Voevod, când aũ luat întãtu Domnia Moldovei aũ aşedat scóle într'aceste trei limbi: elinescã, slavonescã şi Moldovenescã. Şi pentru leafa Dascãlilor întãtu aũ fost rãnduit ca sã se dea de la boerii cei cu diregãtorii, mãi pre urmã de la preoţi, ertãndu-le birul ce de la o vreme se obicnuise a se lua la Visteria Gospod. Iar dupã numitul Grigorie Voevod

viind Domn Reposatul Constantin Vodă Mavrocordat a făcut altă aședare, hotărînd : ca preoții să fie scutiți de tot felul de dare, și leafa dascălilor de la scóle să se ia din Visteria Domnescă. După vreme iarăși luând al doilea Domnie Grigorie Vodă Ghica, a făcut aseminea cu cea dintăi aședare și hotărîre; adică : Leafa dascălilor să se ia de la preoți, hotărînd anume, să dea fiește-care preot câte doi lei într'un an pentru scóle, și mai mult să nu fie supărați cu dăjdiile Visteriei Gospod. Cum și pentru dascăli aședat anume : câtă leafă să ia fieș-care într'un an, adică 360 lei dascalul elinesc cel dintăi și al doilea dascal 120 de lei și dascălul slovenesc 140 de lei și cel Moldovenesc 100 de lei, și câți bani vor mai prisosi să se dea pentru chivirnisala ucenicilor celor sëracti. Urmașii Domnii n'așu stricat rânduiala acésta a scólelor, ce se lua de la preoți; însă așu insercinat pe partea preoțescă și cu altă dajde, ce se plătea la Visteria Gospod, până la Domnia Măriei sale Grigorie Alexandru Ghica Voevod, și Măria sa așu făcut aședare osebită, adică : Preoții să fie scutiți de dăjdiile Visteriei Gospod, dar să dea pentru trebuința scólelor câte 4 lei într'un an. Și cu chipul acesta s'așu adaus deprisosit leafa dascălilor elinești, și după acésta aședare s'așu urmat și până în anul trecut, și dascălii elinești, pe cât așu slujit, așu luat plată deplin. adică : dascălul cel mare așu luat 4,500 lei, pe trei ani, bez 500 lei cheltuiala drumului, când așu venit; și dascălul al doilea 1,200 lei, pe trei ani. Și în anul trecut din întâmplarea vremilor, și din bóla cîmei, înprăștiindu-se atât dascălii cât și Ucenicii, așu rămas scólele fără de lucrare, neputând a se scóte și banii de la preoți, tot pentru aceste pricinii. Acum fiind-că din nemărginita milă a lui Dumnezeu și din ostenelele măriei tale, întru buna norocire a prea puternice și prea milostivei Măriei Dómnii Imperătesei, așu mai contenit neodihnișurile și nenorocirile, și noi cu tóta rãvna și osãrdia voim ca iarăși să se pue scólele la cea mai bună stare de dreptate. Și fiind-că noi am scris cătră Episcopul de Roman. Chir Leon, pentru adunarea banilor scólelor, respunsul ce ni așu venit la acésta pricină, pentru cerirea cea dreaptă a preoților, l'am trimis și la Măria ta ca să l cercetezi, și de se va socoti de înțelepciunea Măriei tale că este cu cale și pe dreptate, ne rugăm și cerem ca să avem voe de la Măria ta și ajutorul Măriei tale spre mai bună întemeere. Iar acum se cade ca să se mai scadă leafa dascălilor greci, și să se dea după cum lua și alți dascăli înainte aședării aceștii de pe urmă. Iară de li se va da și ceva mai mult de cât acelora, însă cu măsură și pe dreptate, ca să pótă ajungeși celor l-alți analogul adausului lefei și pentru chivirnisala ucenicilor sëracti i alte cheltueli a scólei, mai vãrtos nefiind acum ucenicii streini ca să învețe la Matematică și filosofie, precum era atuncea 1771. April'.

Respuns de la Feld-Mareșal.

Prea sãntite Arhiepiscop, Mitropolit al Iașului și a tóta Moldavia, al meu Arhipãstor.

Eú am avut cinștea a lua rãspuns de la Prea sãntia Vóstrã pe scrisórea mea, pentru scóle ce s'așu făcut aicea, cu cea mai largã a mea pliroforie. pentru că am vãduț semnemențurile cele ce se cad pãstorului pentru turma lui cea cu bună cucernicie, pentru grija pentru dênșã; am vãduț și scoposul cel bun, pentru clirosul bisericei, împreună și ajutãnd mijlocirei cel trebuincióse, pentru luminarea învãțãturei a părței preoțesti, după cererea ce așu arãtat preoții, cum că plata pentru ținerea scólelor, și mai înainte cu greutate așu fost pusã asupra lor; iar acum după starea vremilor cu totul li este peste putințã a o da, cãci și în câtã vreme așu dat, copii lor n'așu fost împãrtãșiți de la scóle, nici cu învãțãturã, nici cu alt folos. Așjderea pentru trebuința învãțãturei, altor limbii, că se cade a să da lefe dascălilor după bună măsurã de dreptate, ce li se cade. Eú tóte aceste le las întru buna socotințã și orinduialã (a) Prea sãntiei vóștre și a celor-alți ce sunt parte bisericeșcã, și împreună și a boerilor ce sunt judecãtori în Divanul Cneșiei Moldovei. Iar cât pentru arãtarea scrisorei ce așu scris la Prea sãntia ta Chir Leon, Episcop Romanului și pentru socotințã cea pentru limba, grecescã, eú neîntrãnd în cercetare, adecã de așu fost trebuincióșã acea limbã aicea pentru óre-care trebuințã a politiei, numai acésta o đic : cum cea mai mare parte a cãrților bisericești se afla scrisã în acésta limbã, iar

deosebit de acésta că și în alte cuvinte și învățături, acésta limbă prin slăviții scriitori descopere meștersugurile învățăturilor cătră căduta cunoștință, și acestea sunt la Academiile cele de învățatură. Iar deosebit unde este întemeiat stianul bogoslovei cel pentru preoție, este trebuinciosă acésta limbă.

Al doilea adaog cererea mea către Prea sântia ta, ca dascălii ce s'aũ adus aice pentru acésta scólă să nu fie trecuți cu vederea, care să se asemeneze după tocméla lor cea dintâi. Căci ca acésta însuși slujește spre îndemnarea și altor ómenii învățați, cari pot să ajute cu învățatura lor spre folosul acestei Cnejii. Iar la cele-l-alte sunt cu cinstea cea desăvârșit al Prea sântiei tale plecată slugă.

G. Romanșov.

Din Iași 1771 Aprilie 22.

Răspunsul Mitropolitului la acésta adresă:

Luminatule Feld-Mareșal.

Al meu întru tot făcător de bine.

Bunătatea cea covârșitoare a Înălțimei tale și grabnica plecare la tóte cele folositoare Patriei nóstre și dragostea cea arătată cătră mine, mă fac pururea îndrăsneț a înmulți cerirele mele cu rugăminte cătră Măria ta. Academia ce aũ fost alcătuită aicea în târgu Eșului, prin multă ostenelă și cheltueală, cu dascăli și cu ucenici din destul pentru învățatura pământenilor și a streinilor, după ce s'aũ început acest resboi cu durere, lipsind ucenicii și împrăștiindu-se împreună cu dascălii, de frica năvălirei păgânilor și din turburarea și nestatornicia vremilor, neputându-se strânge nici obicuințele veniturii a Academiei, aũ rămas fără lucrare acest lucru de obște folositoriu. Făcându-se și casa Academiei Divan pentru Adunarea D-lor sale boerilor și a altor dregători ai țării. Acum fiind-că, din pronia lui Dumnezeu, prin buna-voință și negrăita milostivire a prea puternicei și prea milostivei D. N. Impărătesă și cu grabnica folosință a slăvitelor biruințe ce aũ săvârșit înalta înțelepciune și vitejie a înălțimei tale, Patria noastră aũ rămas slobodă de tótă îngrozirea și primejdia, petrecând în liniște desăvârșit; și fiind-că și ucenicii s'aũ adunat și dascălii s'aũ aflat, iarăși aũ luat începere Academia. Eũ cu plecăciune mă rog înălțimei tale pentru casa Academiei, să poruncești ca să se deșarte, să fie precum aũ fost, pentru lăcuința dascalilor și pentru învățatura ucenicilor. Sunt case boerești deșarte, îndestule pentru trebuința adunării Divanului, și póte să se meremetisască una dint'acele pentru acésta treabă. Eũ nu mă îndoesc că bunătatea înălțimei tale va adauge între'altel și acésta facere de bine, *ce este spre folosul obștei*¹⁾.

Aceste trei documente ni dau pe față starea în care erau scólele, ca și tótă societatea țerei, de câte-orii navăleau în seculul trecut armatele cotrupitoare și devăstătoare, fie turcești, fie rusești, fie nemțești. Toți aceștia în seculul trecut aũ făcut din țările Românilor teatrul lor de resboi! Și apoi o presimțim cu toții că tóte pretextele aduse nu sunt de cât pentru a întuneca adevărul istoric, acesta: Toți se băteau pentru noi, orii mai explicit de la noi, cari se ne cotrupească, să ne anexese, să ne robească! Faptele petrecute la 1777 cu luarea Bucovinei și la 1812 cu răpirea Basarabiei, arată pe față intențiunea resbóelor din țările nóstre în seculul trecut, ba și acest present. Se luptau de la pradă, ca și fiarele!..... Dar sugetul meu nu'í acesta, să revin la el. De câte orii erau resbóe în țările nóstre încetau și scólele, ucenicii fugeau, profesorii se retrăgeau în locuri sigure. De acolo vedem că mai toți Domnitorii fanarioți sunt nevoiți orii a întări din nou hrisóvele pentru scóle, orii a da altele noue, pentru că în timpurile nestatornice erau aceste scólele paralizate în mersul lor și când se restabiea liniștea în țară trebuiau să se reîncape, și dar era nevoie de noue hrisóve. Probă pipăită este declarațiile din aceste acte. Multe am mai suferit Dómne sânte, și de la creștinii și de la păgâni!

¹⁾ Aceste relații le am transcris dintr'o Condică ce posed și care'í scrisă contemporan împrejurărilor acestora, prin urmare autentică în totul.

Scólele de cântări bisericești, numite și scóle de Musichie.

În Biserica noastră Ortodoxă serviciul divin, din tótă vechimea, a fost săvârșit de persoane preparate anume în scóli speciale, pentru a corespunde scopului ce urmărește Biserica prin cântările sale. Nu tot cel ce știe cânta în orî ce fel, póte fi admis ca cântăreț în Biserica noastră Ortodoxă; ci numai acela care s'a instruit într'adins și ș'a modulat vocea sa în spiritul cântărilor eclesiastice. Noi Ortodoxii am împrumutat cântările în Biserica noastră Română de la Biserica Grécă — din Constantinopol; această se constată prin faptul că până astă-đi chiar ele își păstrează caracterul lor oriental, și melodia specifică, admisă în Biserica din seculi ca cea mai proprie a escita simțul religios și a îndemna la piositate. De aceia cântarea vocală și cu modul specific a existat și trebuie să existe în Biserica Română Ortodoxă.

La noi nu s'aú întrodus nici o dată în Biserică orgele, orî alte instrumente, ci numai musica vocală. fie după modul unisonic oriental, orî după cel multiplu coral.

Chiar corurile de muzică vocală corală, nu trebuie să mérgă cu reformele, după spiritul Bisericeii noastre Ortodoxe, până acolo în executarea cântărilor noastre eclesiastice, în cât să se pérđă caracterile și expresia cântărilor noastre Ortodoxe vechi.

Așa, cânturile de veselie, de mulțămire ca și cele de penitență își mențin caracterile lor religiose și ast-fel se îmbracă cu vestmântul piosității. De aceea Biserica de pretutindinea Ortodoxă, aú trebuit cu necesitate să'și aibă scóla sa specială, în care să se studieze cu scumpătate tonul și melodia eclesiastică. Asemenea scóle aú existat și la noi la Români de când suntem creștini, adecă de aprópe 18 secole. Cântarea Bisericeii noastre aú trecut și ea prin mai multe faze; resturile însă ce ni s'aú conservat în țară prin bibliotecă, din diferite timpuri, nu pot fi mai vechi de 300 de ani. Pe atunci știm că erau în descrierea cântărilor mai multe note, unele chiar necunoscute astă-đi, apoi și acele ce aú mai rămas din psaltihia veche li se da și o altă interpretare de cât aceléși note existente astă-zí. Sistemia psaltichiei de astă-đi nu duréază la noi de cât din timpul Ieromonahului Macarie și póte ceva mai înainte. Ast-fel dar manuscriptele ce le am aflat în bibliotecă sunt din epoca anterioară sistemului actual de psaltichie. Aceste pot servi ca material de o importanță fórte însemnată pentru cel ce s'ar deda a compune istoria muzicii în Biserica noastră Română Ortodoxă.

Pentru puțința de a se forma servitorii bisericești: Cântăreți, Psalți și bunii citeți, încă de demult aú avut grijă atât Biserica cât și Statul. Mitropoliile, Episcopiile și orașele mai însemnate aveau scóle și chiar zidiri speciale pentru scóle, în care Protopsalții dádeau lecții de musichie elevilor acelor scóli. Din aceștia se recrutaú Cântăreți prin tóte Bisericile noastre Române. Chiar prin multe sate din țară unde era un preot orî dascal mai învățat și deschidea scóla românescă pentru fiii locuitorilor, a preoților și dascalilor, nu lipsa din nici una paradosirea (predarea) cântărilor bisericești. Cunoștem pozitiv că Domnitorii. atât din epoca greacă cât și mai nainte, prevedeau prin Hrisóvele lor obligațiunea pentru Mitropoli și Episcopii de a întreține scóle de musichie, regulând și salarii profesorilor. Așa s'a întâmplat în timpul lui Constantin Mavrocordat, așa în a lui Grigorie Ghica decapitatul, așa în timpul lui Ipsilant et.

Acest mod de preparare a Cântăreților bisericești a ființat până mai deună-đi. Ca dovadă publică aicea un act prin care se constată numirea unui profesor la Câmpul-Lung în 1825 și care între altele trebuia a preda și cântările bisericești.

Adresa pe scrisóre: *Prea cinstitului s-ției sale părintelui Chirio chir Ieromonah Macarie, Episcopat scólelor de musichie, cu smerită evlavie și multă plecaciune, la s ta Mitropolie.*

Cu multă plecaciune și fițască evlavie s'erut blagoslovitóra mána Sânției tale.

Cu prea plecata mea scrisóre înștiințez sfintiei tale că îndată ce cu ajutorul milostivului D-đeu sosind aicea în oraș, Câmpu-Lung, fără a mai pierde o cirtă de ceas măcar, arătându-mé înainte Prea s-ției tale Arhiepiscopul Apamias cu scrisóra s-ției tale, din care luând pliroforie de cele coprinse, m'am și sistisit (așezat) la locul de scóla pentru învățetura copiilor.

Care și Prea s-ția sa avénd firéscă rívnă de această sistemă cu bucurie m'aú priimit, căci asemenea și

cartea către părintele Protopopu al acestui județ s'au dat. Atâta numai rămâne ca acum încet încet, după neapărata îngrijire, (a) amândorora a se cerceta de a se găsi copii de cei grăitori cu glas bun, apoi cu ajutorul glasului lor la învățetură. Care acesta până mai la urmă vedând că se urmăzează cu strângerea copiilor la epanghelma (chemarea) acesta, și eu 'mi voi pădi datoria supunerii cu silință ce netăgăduit m'am înjurgat. Și cu totă fiasca plecaciune nu lipsiū a înștiința s-ției tale, ca unul ce sunt al s-ției tale plecat fiū și slugă. Constantin Ión. 1825 Noembrie 10.

NB. Mă rog cinstite părinte, bine-voind urmăzează trebuința ca s-ția ta să întâlnești pe Dumnea-lui Medelnicerul Dumitrache. făcându-se vorbă ca la vreme când va fi și vom avea trebuință să fiū orânduit aicea, de unde să primească dréptă a me léfă; cu tóte că osebit am scris și Dumnélui. Dar la această facere de bine și ajutor, fierbinte mă rog și s-ție tale, rămând în veci cunoscător la acest ajutor. După trei zile ale sositiei mele aicea am dobândit și doi din ucenici spre învățetură, pe care i-am și pus în carte (?) și s'au priimit și șapte copii în școlă.

Profesori din scólele Academiei Domnești mai ales, aceleși din București.

1) Sevastos Chimenitul, Director Academiei domnești din București pe timpul Domnitorului Constantin Brancovanu. Daū în notă câte-va însemnări asupra vieței lui ¹⁾.

Iată ce mai cunoscem despre activitatea literală a lui Sevastos Chimenitul, între Români:

a). Un manuscript autograt în parte a lui Savastos Chimenitul.

Ἐγγραφή διὰ χειρὸς τοῦ Χρυστοδοῦλου καὶ αὐτῶδεξοῦ Ἀγαπίου. Ἐκείθεν δὲ μετεγγραφή ἐν τῷ παρόντι διὰ χειρὸς Σεβαστοῦ Τραπεζούντιου τοῦ Κυμινήτου, τοῦ χρηματίσαντος πρώτου διδασκάλου τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ τῆς Οὐγκροβλαχίας φροντιστηρίου, ἐν αὐτῷ διατριβόντος καὶ διδάσκοντος ἐπὶ τῆς Ἱγερμονίας τοῦ εὐσεβεστάτου, ἐνδοξοτάτου καὶ μεγαλοπρεπεστάτου αὐθεντοῦ καὶ Ἱγερμόνος πάτης Οὐγκροβλαχίας Κυρίου Κυρίου Κωνσταντίνου Μπασσαρῆ τοῦ Βραγχοβάνου, 1696, Ὀκτωμ. 11.

¹⁾ Acesta este de origină din Trapezunta și născut la 1630. Studiile primare și le-a făcut în patria sa și în Constantinopol și le-a perfecționat în Italia. După ce s'au întors de la studii aū fost mai întâi profesor la scóla națională din Constantinopol, cunoscută sub numele de Σχολή τῷ γένει. Acolo aū succedat în profesură pe Alexandru Mavrocordat, supranumit Exaporitul. La 1689 aū fost chemat în București ca profesor la Academia de aicea. Iată cum se exprimă Constantie, în istoricul scólei naționale din Constantinopol despre cauza venirii lui Sevastos în București: „Preferând fără îndoială un salariu mai mare din partea galantomiei domnești, de cât cel din Constantinopol, ce provenea numai din șase embatice a Bisericii din Marmara și care era de două sute de lei pe an; dar nu s'au folosit mult de darurile domnești eruditul sacerdot și în științele laice și cele sacre, reposând acolo la 1702, în luna lui Septemvrie“. (Veđi Satha pag. 377, idem A. Παπαδ. Βρετῷ opera citată, idem pag. 212 Γ. I Ζοδίρα Νεα Ἑλλάς ἢ Ἑλληνικὸν Θέατρον, pag. 530).

Cât aū funcționat ca profesor în București aū compus și tradus mai multe opere, așa: 1) Ἐρτολόγιον—imprimat în Monastirea Snagovu la 1701. În prefata cărței cetim: Πονηθὲν μὲν παρὰ τοῦ σοφωτάτου διδασκάλου τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ Ἀθθεντικῆς Ἀκαδημίας... (veđi 'A. Παπαδ. vol. I, pag. 49). 2) Δογματικὴ διδασκαλία—Învățatură dogmatică—imprimată în București la 1703, cu cheltuiala Postelnicului Gheorghie Castriotul (veđi 'A. Παπαδ. pag. 50—51 vol. I). 3) Cărți cu caracter polemic contra latinilor ca: Despre imaculata concepțiune a Născătoareii; Despre misterul Euharistiei; Scholii în Apolonius etc. etc. În fine mai multe epigrame. (veđi Satha pag. 378). Să notăm spre știință că atât la tipografia din Snagovu cât și la cea din București directorul lor și corectorul cărților imprimate pe acest timp aū fost Antim Iviritul—care în urmă aū stat Metropolit în București—prelat foarte activ și erudit.

Prin urmare Sevastos Chimenitul, era considerat ca om foarte erudit al timpului seū.

Iată cum descrie Constantin Daponte, în Catalogul seū—ómenii însemnați ai seculului XVIII—activitatea literară și onorurile de care se bucura Sevastos Trapezundiul, ca profesor al Academiei de București, mai ales din partea Domnului țarei.

„Sevastos Trapezundiul, filosof, profesor scólei domnești din București, pe timpul domniei Marelui Brancoveanu. Acesta 'l iubea mult, pentru multa sa învățatură, și 'l punea se șadă mai sus de toți boerii, onóre pe care alt Domn la un alt profesor n'au dat și nici dă. Acesta aū mai interpretat în limba apla cuvântul lui Sinesie către Impératul Arcadie, capitulile lui Agapie către Impératul Iustinian, și discursurile lui Isocrat către Dimonie și Nicoclea, împérați ai Ciprului și li-aū pronunțat și dedicat lui Brancovanu. Scrieri importante și demne de imprimat, ca și a lui Ieroteiū al Distrei (Ión Comnen), pe care le am și pe acestea; dar cine să le imprime, și fericit va fi cine le va imprima. În adevăr va face un sacrificiū de aur, ca cărți în adevăr de aur și mai de preț de cât aurul, necesare mai ales Domnitorilor. Acesta aū compus și un discurs excelent la Născerea lui Christos, 'l am și pe acesta; și altele de felul acesta aū compus, demne de notat. Acesta este discipul a lui Exaporitul, pe care 'l am descris, D-đeu se-l odihnescă“. (C. Daponte. Catalogul. imprimat. acum pag. 203).

„S'a scris de mâna lui Hristodul și fratele său Agapie. De acolo s'a prescriș în cartea prezentă de mâna lui Sevastos Trapezundiul Chimenitul, ce a fost întâiul profesor a școlii din București Ungro Vlahiei, petrecând în el și profesând pe timpul Domniei prea piosului, prea gloriosului și prea încuviințatului Domn și Egemon a totă Ungro-Vlahia, Domnul Domn Constantin Basarab Brâncovanu. 1696, Octomvrie 11“. Manuscriptul original este în Biblioteca Academiei Române din București, aflat de mine în Monastirea Căldărușanii. Notă este autografă.

b). Manuscript autograf în parte a lui Sevastos Chimenitul.

Ἐξήγησις εἰς τὴν σύντομον τοῦ Ἀριστοτέλους, περὶ ἀρετῶν καὶ κακιῶν διδασκαλίαν, εἰς ἀπλὴν φράσιν, συντεθεῖσα μὲν ὑπὸ τοῦ Σεβαστοῦ Τραπεζούντιου τοῦ Κυμινήτου, ἀφωρωθεῖσα εἰς τὸν ὑψηλότετον, εὐσεβέστατον καὶ θεοδόξαστον, Ἀβέντην καὶ Ἡγεμόνα πάσης Οὐγγροβλαχίας Κυρίῳ Ἰωάννῃ Κωνσταντίνον Μπασαράμπα Βοεβόδα, ἐν ἔτει σωτηρίῳ 1698.

Interpretare în studiul sinoptic a lui Aristotel, despre virtuți și vicii, în limba apla, lucrată de Sevastos Trapezundiul Chimenitul și așerosită prea înălțatului, prea piosului și prea măritului de Dumneșeu Domn și Egemon a totă Ungro-Valahia, Domnul Ioan Constantin Basarab Voevod, în anul mântuirii 1692. Alte scrieri tot în acest manuscript:

Πρὸς τὸν Γαληνότατον . . . λόγοι συντεθέντες παρὰ τοῦ σφωτάτου καὶ λογιωτάτου ἀρίστου διδασκάλου Κ. Κ. Σεβαστοῦ τοῦ ἐκ Τραπεζούντος. Ἐκφρασηθέντες δὲ παρὰ οἰκίων τινῶν μαθητῶν.

Către prea luminatul . . . cuvinte compuse de prea înțeleptul și prea învțăatul, cel mai excelent profesor D. D Sevastos din Trapezunda, pronunțate de către unii dintre școlarii lui iubiți. Iată aceste discursuri:

La Nașterea Domnului Christos, la Paști, altul tot la Paști. Discurs politic la o recepțiune oficială și care pōrtă înscripția următoare în grecește: a lui Sevastos: 1697, s'aū pronunțat de mine la 29 August, în ziua tăerei capului st. Ioan.

Altul tot de recepțiune și adnotat; pronunțat la Iuliū 5, 1687, de Șerban fiul marelui Vistier, în ziua st. Atanasie, în sala domnescă, după liturgie.

Două engomii tot cațră Basarab. De aicea urmază alte materii: Din Stagir—τοῦ Σταγύρου—interpretări justa-liniere. Caronul Botezului—interpretat tot justa-linier.

Subsemnat la urmă: πόνος Ματθαίου Κρετζουλέσκου, ostenéla lui Mathei Crețulescu.

Γρηγορίου Θεολόγου γνωμικὰ δίστιχα. A lui Grigorie Teologul, sentințe distihe, tot justa-linier.

Iar subscris grecește M. Crețulescu—data: αζκε. luna Octomvrie, scrise cu litere cirilice.

Acésta probează că Matheiū Crețulescu pe când învăța grecește știa scrie bine românește. Mai probéază că în adevăr elevii români învățau mai întâi românește și grecește apla și apoi continuau studiile lor mai înalte în Academie.

Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου Ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ περὶ τῶν κατ' ἐωτὸν ἔπη, δι' ὧν παρξύει λεληθότος ἡμᾶς πρὸς τὸν ἐν Χρ. βίον.

A lui Grigorie teologul Episcopul Nazianzului, despre poeziile cațră sine de tot felul, prin care vorbind ne îndemnă la viața cea în Christos, interpretate justa-linier și adnotate. Subscris tot M. Crețulescu.

Παρθενίου ἔπη. Poesiile lui Partenie, tot justa-linier.

Θρήνος περὶ τῶν τῆς αὐτοῦ ψυχῆς πικρῶν. Plângere despre patenile sufletului său, justa-linier.

Σχετικιστικὸν ὑπὲρ τῶν αὐτοῦ παθῶν. Expunere durerosă despre patimile lui, idem.

Περὶ τῆς τοῦ θίου ματαιότητος, despre deșertăciunea vieții, idem.

Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχ. Κωνστ. λόγος εἰς τὴν βραδύτητα. A celui între Sânti părintelui nostru Grigorie Archiepiscopul Constantinopolului, discurs despre întârziere.

Apoi a St. Grigorie Teologul.

Λόγος εἰς τὰ Θεοράνια, discurs la arătarea Domnului, idem.

Altul, εἰς τὰ φῶτα, la Botez, idem, altul: Cum trebuie să fie Episcopul.

Tóte aceste sunt interpretate justa-linier și de însuși Sevastos, primul director cunoscut al școlii din București ¹⁾.

Așa ar trebui făcute tóte viețele acestor profesori, din care s'ar vedea lămurit ce aū lucrat fie care. Pentru acésta însă trebuia și știință și muncă și timp îndeajuns. Să avem în-

¹⁾ Aceste menuscrite sunt necunoscute literaților greci, veđi Revista Teologică anul al III pag. 399.
4*

credere, că în viitor ne vor urma alți cercetători literați cu mai multe mijloce și materiale și intelectuale și cari vor duce la capăt lucrarea litarară începută acum

2) Ioan Comnen, numit în monahism Ierotheiū, Mitropolit al Distrei. A fost profesor de științele fisico-matematice în Academia domnască din București, sf. Sava, de la 1680—1700. Era și protomedic a lui Constantin Basarab Brâncovanu. În 1700 se duce în st. munte Athos și descrie toate bine-facerile Voevoșilor și Boerilor Români din Muntele Athos. Un manuscris probabil original este în Biblioteca Universității de Iași. Mai există și un altul în Biblioteca Seminarului din București. După 1710 până la 1719, când mōre în București, a lucrat împreună cu Anthim Ivireanul la editarea diferitelor scrieri din grecește, în tipografiile din țară. El a compus și alte cărți ¹⁾. Iar în Academia noastră din București se conservă un manuscris original al seū: Resumate și note din studiile ce făcea în scriitorii vechi și st. Părinți, cu deosebire în st. Iōn Chrisostom. A fost om foarte pios și erudit. Iată unele din scrieri:

Μεταμόρφωσις τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ νέου γένεσις, ἤτοι βιβλίον κατηχητικόν.

Schimbarea omului vechiū și nașterea celui nou, saū cărți de reflexiuni întristătoare.

Περὶ τῶν τεσσάρων τοῦ ἀνθρώπου ἐσχάτων, μεταφρασθεῖσα ἐκ τῆς λατινίδος εἰς τὴν κοινὴν τῶν Ἑλληνορωμαίων διαλέκτου, παρὰ Ἰωάννου Κομνηνοῦ τοῦ ἱατροῦ.

Despre cele patru extreme ale omului, tra luse din limba latină în limba comună a greco-romeilor de Iōn Comnen Doctorul.

În josul filei se citește: Ἡ βιβλίος αὕτη ἀπεριώθη τῇ Μητροπόλει Δρύστρας παρὰ τοῦ μακαρίτου Ἱεροθέου Δρύστρας.

Acéstă carte s'aū afierosit Metropoliei de Dristra de fericitul Ieroteiū al Distrei.

3) Gheorghe Maïota profesor de limba latină în Academie și instructor fiilor lui Constantin Brancovanu pentru grecește și latinește, orator renunit. 1690—1710 ²⁾.

4) Ioan Efesanul, profesor la Iași în Academia domnască, la 1715 ³⁾.

5) Panaghiot Sinopevs, elev a lui Sevastos Chimenitul, profesor în București și corector la editarea în București a cărților bisericești pe la 1697—1790 ⁴⁾.

6) Gheorghie Trapezundiul dis și Ipomeneus. El a fost educat pe socotéla lui Constantin Mavrocordat și trimis în Patavia, unde a studiat Medicina și filosofia. A fost profesor și director mult timp Academiei din București, autor însemnat și a murit în București 1745 ⁵⁾.

7) Gheorghie Theodor Trapezundiul, profesor și director Academiei Domnești, Papadopul Vretos tratând despre acésta se exprimă ast-fel despre Nicolai Mavrocordat: „Acesta (Nicolai Mavrocordat) proteja instrucția, înființând în București scōla grécă sub direcțiunea lui Gheorghie Trapezundiul“. Acesta a murit la 1739 în București, căruia Lazăr Scriba i-a făcut următorul epitimviu ⁶⁾:

Τὸν μακρὸν ἐλπίσιν ὦδε Γεώργιος ὕπνον ἰάκει
Ἀναστάσιος νεκύων νεύματα πανσθενέος.
Τὸν γ' ἐνὶ Τραπεζοῦντι ἐκάς Θεόδωρος ἔφυσε.
Μουσῶν δ' εἴλικυς ἔρωσ γὰρ ἔστιν ἐς Οὐγγροβλάχων,
Ἐνθ' ἐπὶ παιδείῃ κλέος ἤρατο πολλὰ μογήσας,
Τῆς δ' Ἀκαδημίας πλείονα ἤρξε χρόνον.
Τῷ δ' ἐπὶ δακρυχέων Λάζαρος ἔθηκ' ἐλεγεία,
Ὡς μάλ' ἑταῖρος ἐὼν, μνημόστυνον φιλήσας.

8) Lazar Scriba, profesor și Director Academiei din București la 1735, doctor în medicină și filosofie, a murit la anul 1767. De la Lazar Scriba ni-aū remas un manuscris în grecește original, despre Istoria Românilor, lucrat de el pentru scōle, ca carte didactică, compus

¹⁾ Veđi Satha, Νεοελληνικὴ φιλολογία. pag. 398 și 399. idem, Ζαβίρα pag. 345 și 346, idem Π. Βρετού pag. 209 vol. I.

²⁾ Satha, Νεοελ. φιλολογία pag. 595 și Νέα Ἑλλάς Γ. I. Ζαβίρα, pag. 231.

³⁾ Veđi Π Βρετού, vol. I. pag. 202.

⁴⁾ Satha pag. 457 și Manuscripte, idem pag. 61 No. 160 din Biblioteca Seminarului din București, Revista Teol. anul III pag. 133.

⁵⁾ Veđi Ζαβίρα, pag. 230, idem Satha, pag. 458.

⁶⁾ Π. Βρετού pag. 306 vol. II, idem Satha, pag. 458.

după Cronicarii Românești: Ureche, Miron și Neculaș Costin și după Letopisițele vechi ale Valahiei. Metoda este Sincronică, punând în paralel Domniile Principatelor și adaugând și Sultanii timpului, cum și pe Marii Viziri, după capitulare¹⁾. A fost și secretar de Stat Domnitorului Ioan Constantin Neculaș Voievod. A reposat la 1767 în București²⁾.

9) Mitrofan Grigoraș profesor și editor de cărți bisericești în București, 1705, om erudit și scriitor³⁾.

10) Alexandru Turnavitu a fost profesor în București de filosofie mulți ani, a reposat la 1761 și s'a înmormântat în Monastirea St. Sava. Intre elevii săi cei mai renumiți a fost și celebrul Manasi Iliade⁴⁾.

11) Iliade Manasi, din Melenicul Macedoniei, a fost profesor în Academia domnescă; după ce studiază în București s'a perfecționat studiile în Patavia și Bononia și a început a profesora pe la 1759—1785. Alexandru Ipsilant l-a trimis în Italia și Germania spre a studia științele físico-matematice și în urmă îi dă mijloace ca se cumpere instrumentele necesare pentru experiențe științifice. A fost și medic renumit, dupre Zavira (pag. 422). Iosif Mesiodax se exprimă foarte măgulitor asupra erudiției și capacității lui Manasi Iliade ca profesor⁵⁾. Era și filolog însemnat. El a lasat mai multe scrieri asupra epocii sale și care interesază mult pe Români⁶⁾.

12), Theodor, profesorul celebru din Academia de București pe la 1784, pe timpul Domnului Mihail Suțu. Acesta a scris și viața Domnitorului Neculaș Petru Mavroghene, a cărui manuscris aflându-l l-am publicat în această scriere. (veți Cronicul său la pag. 229).

13) Dimitrie Procopie, secretar de Stat, în Domnia lui Neculaș Mavrocordat, apoi trimis de el în Patavia a studiat medicina și filologia și a fost profesor în Academie și învățător lui Const. Mavrocordat, fiul lui Neculaș Mavrocordat, a scris multe opere, om erudit⁷⁾.

14) Neculaș Varcosi, profesor în Academie și învățător la fiii lui Constantin Moruzi Voievod⁸⁾;

15) Maxim Peloponisianul, profesor în București pe la 1690⁹⁾.

16) Anastasie, profesor în Academie, a scris între altele și o operă contra Latinilor, 1728¹⁰⁾.

17) Iosif Mesiodax¹¹⁾. El era din Cerna-Voda, cunoștea limba elină, latină, francesă, italiană și română. Sub Grigorie Ghica Voievod i s'a încredințat Direcția Academiei la 1765. Autor însemnat. G. I. Zavira ni-a conservat un dialog al său în cartea sa: Grecia Nouă, în care se descrie starea Academiei din Iași¹²⁾.

18) Marcu Cipriu, profesor în Academia din București și predicator însemnat, 1750¹³⁾.

19) Costanda Ieromonahul, de asemenea profesor în București, 1790.

20) Alexandru, profesor de filosofie în București mulți ani¹⁴⁾.

21) Filipid Daniel profesor, a lucrat împreună cu Costanda Ieromonahul pe la 1791 o Geografie în București pentru școle¹⁵⁾.

22) Ioan Avramiu, preot, profesor în București la 1716. Acesta a scris în grecește, în

¹⁾ Iată titlul cărții: *Ἱστορία συνοπτικὴ ἢ παράλληλος τῶν Ἡγεμόνων τῆς Οὐγγροβλαχίας καὶ Μολδαβίας, πόθεν, τένες καὶ τὶ ἐπρόχξεν καὶ πόσα ἔτη ἕκαστος αὐτοῦ ἠγεμόνευσεν. 1734, Μηνὶ Ἰανουαρίῳ.*

²⁾ Veți Manuscrisul original în Muzeul nostru din București.

³⁾ Veți: *Ζαδίρα*, pag. 439—442, idem *Satha*, pag. 445, idem C. Daponte Catalogul său et.

⁴⁾ Veți, *Satha* pag. 486.

⁵⁾ Veți *Γ. I. Ζαδίρα* pag. 422.

⁶⁾ *Satha* pag. 513—515, idem. *Π. Βρετοῦ*, pag. 267, vol. II.

⁷⁾ *Satha*, pag. 443. *Π. Βρετοῦ*, pag. 240, vol. I.

⁸⁾ *Satha*, *Μεσαιωνικὴ βιβλιοθήκη* vol. III, pag. 277 și 278.

⁹⁾ *Γ. I. Ζαδίρα*, pag. 454, idem *Π. Βρετοῦ*, pag. 220, vol. I.

¹⁰⁾ *Satha*, pag. 599, idem *Ζαδίρα*, pag. 136.

¹¹⁾ *Satha*, pag. 563 și *Π. Βρετοῦ* vol. II, pag. 308.

¹²⁾ Veți *Ζαδίρα*, pag. 351—353.

¹³⁾ Veți *Σοφ. Οἰκονόμου*, περὶ Μάρκου τοῦ Κυπρίου.

¹⁴⁾ *Satha*, *Μεσαιωνικὴ βιβλιοθήκη*, vol. III, pag. 237.

¹⁵⁾ Veți *Π. Βρετοῦ*, pag. 346, vol. II.

limba vorbitore, din ordinul lui Constantin Brancovanu, legislațiunea unora dintre filosofi vechi și a imprimat-o în Târgoviște la 1713. ¹⁾).

23) Sava Anastasie, profesor în București la 1767 ²⁾).

24) Emanuel Ioan, profesor în București ³⁾).

25) Thoma profesor în București 1756 ⁴⁾).

26) Dimitrie Chidone renumit erudit și profesor în București.

27) Lambriu Dimar, profesor și autor, director Academiei din București ⁵⁾).

28) Chesarie Episcopul de Râmnic, elev a lui Alexandru Turnautu, a fost și profesor, știa limbile: greacă, latină, francesă și rusască ⁶⁾).

29) Gheorghie din Arghirocastru, profesor pe la 1780, în București, autor ⁷⁾).

30) Ioanichie Ieromonahul de asemenea ⁸⁾).

31) Gheorghie Popa, fiul lui Ioan Siastin, profesor în București ⁹⁾).

32) Neofit Cavsocalivitul, din Iudei, profesor mulți ani în Academia de București, și director pe la 1788. a scris mai multe opere de conținut eclesiastic, între care și cartea numită *Prasție*, pe care însă a scris-o în românește. A reposat în București la 1780 ¹⁰⁾).

33) Filotheiū Ieromonahul Peristerianul, fost profesor în București pe la 1755 ¹¹⁾).

34) Zalicoglu Gheorghie, profesor în București la Academie ¹²⁾).

35) Diamand Petala, din Tîrnova.

36) Nicifor monahul.

37) Ghiță Gheorghiu din București.

38) Methodie din Ioanina

39) Christofor Emporocomitul, din Ioaniua.

40) Sofronie, profesor.

41) Filaret Simxiotul.

42) Gheorghie Ilarion Ieromonah.

43) Fotie Dimitriade, din Distră.

44) Antonie.

45) Stefan Arvomitohoritul.

46) Galan Mihail.

47) Athanasie, profesorul.

48) Gheorghie Hina a murit profesând în București la 1760. Autor. (Γ. I. Ζαβίρα, pag. 135. Ὁ εἰς τὸν Ἑλληνηκὸν.

49) Avrosie Pamber, cunoștea perfect limba română, autor a mai multor scrieri. Profesor în Iași.

50) Gheorghie Dimitriū. 1785, a scris și o gramatică greacă, pe care a dedicat-o domnitorului Alexandru Ioan Mavrocordat. (Ζαβίρα opul citat, pag. 238)

51). Ioan Macri, profesor în Iași, a scris și un lexicon, tradus din limba francesă (Γ. I. Ζαβίρα. pag. 325).

Toți aceștia și mulți alții, să găsesc numai pe manuscritele grecești din Biblioteca Seminarului din București, care Biblioteca este a școlii grecești din St. Sava și Mitropolie și care s'a conservat în Mitropolia Ungro-vlahiei. După un studiu mai amănunțit s'ar putea urmări chiar și lucrările literare ce ni-a rămas de la unii din ei ¹⁾).

¹⁾ Consultă Revista Teologică pag. 330—390 în care se cetește un număr însemnat de nume proprii de ale profesorilor și elevilor școlii din St. Sava, ce am găsit cu ocazia analizării manuscrisurilor.

¹⁾ Veđi Ζαβίρα, pag. 329 și 330.

²⁾ Revista Teologică anul al III, pag. 68.

³⁾ Satha pag. 561.

⁴⁾ Revista Teologică, pag. 51, vol. III.

⁵⁾ Satha, pag. 612.

⁶⁾ Satha, pag. 611. Γ. I. Ζαβίρα ȑice: „A tradus din grecește în limba valacă cele șase Minee, și a scris în grecește: Istoria rebelului între Rosia și Pórta Otomană, pe care a parafrazat-o Avramie Pamber, după cum acesta m'a istorisit despre Chesarie“. (pag. 389, Νεῖα Ἑλλὰ).

⁷⁾ Satha, pag. 612.

⁸⁾ Revista Teologică, vol. IV pag. 283.

⁹⁾ Revista Teologică, vol. III.

¹⁰⁾ Veđi Revista Teologică anul al III pag. 89, idem Satha, pag. 510, de la el în a rămas multe manuscrite originale atât în Iași cât și în București.

¹¹⁾ Revista Teologică, tom. III, pag. 70.

¹²⁾ Il. Βρετοῦ, vol. II, pag. 266.

52) Iacob Pelerin, Jurisconsult și Doctor primar Domnitorului Șerban Cantacuzin. A scris și un tratat despre altuire în limba latină (Γ. Ι. Ζ. βίβλ. idem pag. 656).

53) Iacob Manas, om foarte instruit, filosof profund, educator filor lui Alexandru Mavrocordat. (Γ. Ι. Ζαβίρα, idem pag. 376).

54) Stefan Dunga profesor în Iași vești: Σοφικ. Κ. Οικονόμου περί Μάρκου τοῦ Κυπρίου pag. 24).

55) Grigorie, profesor la Iași 1803 a tradus. (Ἀστρονόμια Ακλάντου Ἑλληνική μετέφρασις.

56) Panaghiot Ioanid 1819 profesor de matematici.

57) Theodor Simeon, profesor în București 1690 ¹⁾.

58) Stefan Canela profesor în București 1820, Doctor în medicină și profesor de matematici.

59) Lambrou Fotiade, născut pe la 1750 în Ioanina, a studiat la Cosma Balan și în Europa, apoi a fost chemat, pentru vasta sa reputație de om erudit și pentru verva sa oratorică, la Direcția Academiei Domnești din București. pe la 1795. „Înainte de el fusese în Academie ca Director renumitul Manasi Iliade Ieromonah, om foarte moral și religios. De sub Direcțiunea lui Lambrou Fotiade au eșit din Academia Domnescă fecimii de absolvenți, preparați pe deplin spre a cultiva ideile insurrecției grece în diferite locuri din Dacia și Grecia ²⁾“. A reposat ca Director la 1805 la București. Lambrou Fotiade știa limbele: greacă, latină, franceză, italiană, germană și turcă. Portretul seǖ se conservă în Cancelaria st. Mitropolii a Ungro-vlahiei. Iată ce ne spune despre Lambrou Fotiade Dr. Guda: (dau în original această descriere).

„Ὁ περικλεῆς Ἱππειώτης Δάμπρος ὁ Φωτιάδης ἐγεννήθη περὶ τὰ μέσση τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος ἐν τῇ πόλει τῶν Ἰωαννίνων ἐκ γονέων Ἰωαννιτῶν, οὐχὶ ἐκ τῶν ἀσῆμων. Ἀπομνημοεύεται δὲ ὡς ἐκπαιδευθεὶς συστηματικῶς ἐν τῇ Μπαλανιαῖα σχολῇ, σχολαρχοῦντος τοῦ κλεινοῦ Κοσμά τοῦ Μπαλάνου, καὶ τῆς σχολῆς ταύτης ἀπόφοιτος γενόμενος, ἠκροάσατο ἐπὶ τινα καιρὸν τῶν κατὰ τὸ σύστημα τοῦ ἀειμνήστου Εὐγενίου τοῦ Βολγαίρου φιλοσοφικῶν μαθημάτων, τὰ ὁποῖα ἐν τῇ Μικροασίᾳ σχολῇ τῶν Ἰωαννίνων παρεδίδοντο ἐπιτυχῶς κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀποροιτήσεώς του. Τοῦτο δὲ ποιήσας, δὴσῆρεστήσεν ἀρκούντως τὸν ῥηθέντα Μπαλάνον καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν, δυσμενῶς πῶς διακειμένους πρὸς τὴν ῥηθεῖσαν ἐκπαιδευτικὴν καὶ ἀντιζῆλον ἐστίαν.

„Παιδεία φιλολογικὴ καὶ ἐπιστημονικὴ οὐ τῇ τυχεύσει κτηρητισμένος ὁ ἐν λόγῳ ἐλλόγιμος Ἰωαννίτης, ἀπεδήμησε, ἀνὴρ τῇ ἡλικίᾳ γενόμενος, τύχην εἰς προαγωγὴν ἐπιδιώξων. Ἀλλ' ἀγνοεῖται ποῦ τῆς Ἑλλάδος ἢ τῆς Δακίας διέμεινε καὶ ἐν τίνι ἐκπαιδευτηρίῳ τῆς Εὐρώπης προσεκλήτατο ὑψηλοτέρην παιδείαν καὶ εὐρυθμοτέρην διδοῖν τὸ εὐρὸν τῆς παιδείας τοῦ τεκμαίρεται τὸ τοιοῦτον, ἐπιτευχθὲν παρ' αὐτοῦ πρὸ τοῦ 1795, ὅτε προουσίσθη σχολάρχης τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ διακεπούσης ἡμερικῆς σχολῆς, (ἀνιδρυθείσης κατὰ τὸ 1775 παρὰ τοῦ ἀειμνήστου ἡγεμόνου Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου πρὸς ἐπαύσησιν τῆς μετοχρετίσεως τῶν Ἑλληνικῶν φώτων) ἀποστειρηθείσης ἤδη τοῦ εὐλαεῶς διευθύνοντος αὐτὴν ἱερομόναχο Μνασση Ἡλιάδου, διαπρέποντος ἐπὶ σοφίᾳ καὶ εὐσεβείᾳ καὶ ἀνταγωνιζομένου πρὸς τὸν περιώνυμον Νεόρτυον τὸν Κουσοκαλυβίτην, τὸν σχολαρχοῦντα ἐν τῇ ἀντιζήλῳ Μαυροκορδατεῖῳ σχολῇ.

„Τὴν ὡς εἴρηται σχολαρχικὴν ἔδραν κατὰ κλάσιν ἐπαύει ὁ Φωτιάδης καὶ συνεργάτας καὶ συναγωνιστάς οὐ τοὺς τυχόντας διηύθυνεν εὐδοκίμως ἐπὶ δεκαετίαν. καθ' ἣν ἑκατοντάδες τελεόφοιτοι, πληρέστατα κτηρητισμόνοι, ἐξῆλθον καὶ ἐκαλιέργησαν τοὺς ἀγροὺς τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας ἐν διαφόροις χώραις τῆς Δακίας καὶ Ἑλλάδος, οἱ πλεῖστοι αὐτῶν ἐγκαταστάντες καὶ διαπρέψαντες.

„Μετέστη δὲ τῶν γῆνιν οὐχὶ γεγηρακῶς ὁ ἐν λόγῳ σοφὸς σχολάρχης κατὰ τὸ 1805, μνήμην αἰδίων καταλιπὼν δι' ὃν διήλθε εὐεργετικὸν βίον, ἐπιδιώκων τὴν ἀφρονωτέρην διάδοσιν τῶν φιλολογικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν γνώσεών του, ὡς εἶ τις ἄλλος τῶν συγχρόνων ὁμοεικῶν διδασκάλων, ἀντικατασταθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Κωνσταντίνου τοῦ Βαρδαλλάχου, ἐπαξίως διαδεχθέντος τὴν σχολαρχικὴν ἐκείνην ἔδραν.

„Τὴν πολυμάθειαν, τὸ φιλόπρονον, τὸ εὐδίδακτον καὶ τὰς ποικίλας ἀρετὰς τοῦ Φωτιάδου ἐκτίθησιν ἀρκούντως ὁ παρ' αὐτῷ τετραγωνίσας τὰς φιλολογικὰς γνώσεις του Νεόφυτος ὁ Δούκας ἐν τῷ προοιμίῳ τῆς Τερψιθέας του ἐκδοδομένης ἐν Βιέννῃ τῷ 1804. Σπισφραγίζουσι δὲ τὴν τούτου εὐκλειαν οἱ ἀφρόνοι ἔπαινοι, οὓς ἀπένειμεν αὐτῷ ὁ σοφὸς μεταρρυθμιστῆς τῆς Ἑλληνικῆς διδασκαλίας Ἀδαμάντιος Κορῆς

1). Vești λογος Ἐρμου, pag. 111.

2) Vești Dr. A. Guda, Βίοι παράλληλοι, pag. 255 și 256.

ἐν τοῖς πολυτίμοις αὐτοῦ προλεγόμενοις· διότι ἐπὶ τοῖς πλείστοις, ὅσοις ἐκέκτητο, πλεονεκτήματι πρωτοβούλως πως μετῆλθε τὴν ἐκκρίζωσιν τῶν ἀκακῶν, ὅσαι ἠγναντιοῦντο ἐν ἰῶ σταδίῳ τῆς παραδόσεως τῶν Ἑλληνικῶν γραμμῶν, ἕνεκα τοῦ ἀρχαίου μεθοδικοῦ συστήματος, ὅπερ ἦν ἐν χρήσει παρ' ἀπάσαις ταῖς ἐκπαιδευτικαῖς ἐστίαις τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας, ἐνὸς ἐκάστου τῶν διδασκάλων τηροῦντος ἀμεταβλήτως πως τὸν τοῦ οἰκείου διδασκάλου τρόπον τῶν παραδόσεων, δι' ὃ καὶ οἱ παρὰ τοῦ Φωτιᾶδου τελειοφροῦντες διεκρίνοντο μεταξὺ τῶν συγχρόνων τελειοφροῦντων πάσης ἄλλης σχολῆς ἐπὶ τῇ καρπιμότητι τῆς μεταδόσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ λόγου. Τὸ παράδειγμα δὲ τοῦ Φωτιᾶδου ἀκολουθήσαντες ζηλωτῶς καὶ οἱ σχολαρχεῦσαντες ἐν Δακίᾳ, οἷσι ὁ μνησθεὶς Βαρδαλάχης, Βενιαμὴν ὁ Λέσβιος καὶ ἄλλοι τούτων παραπλήσιοι. καὶ ταῖς σοφαῖς ὁδηγίαις καὶ ὑπηρεσίαις τοῦ προμνησθέντος Κοραῆ συμμορφούμενοι κατὰ τὸ πλεῖστον ἤγαγον ἐπὶ τὸ κανονικώτερον καὶ εὐκαρπότερον τὴν βελτίωσιν τῶν Ἑλληνικῶν παραδόσεων καὶ ἐρμηνειῶν.

„Ὅτι ὁ ἐν λόγῳ σοφὸς Ἡπειρώτης συνέθεσε σπουδαῖα συγγράμματα καὶ πονήματα φιλολογικὰ καὶ στιχουργικῆς ὕλης, οὐδεμία ἀμφιβολία, ταῦτα δὲ ἀτυχῶς ἀπώλεσθησαν διὰ παντός· ἴσως, ἐὰν βραδύτερον μὴ ἀνκαλυφθῶσι τινὰ ἀπεροιμένα, κείμενα ἐν παραθύστῳ τινὶ γωνίᾳ τοῦ Βουκουρεστίου ἢ ἀλλαχόσε, ὡς περιελθόντα μετὰ τὴν ἐκρηξίν τῆς ἐν Δακίᾳ διχθραματισθείσης Ἑλληνικῆς ἐξεγέρσεως κατὰ τὸ 1821“.

60) G. Ghenadie, născut în Doliana Zagorei din Epir, pe la 1792 vine la București, unde și-a urmat învățătura la Lambru și era cel mai escelent elev, apoi a fost ca mentor trimis în Lipsa cu alți copii bogați de ai boerilor Români, unde a studiat și el, și în urmă a venit în București ca profesor la Academie¹⁾.

Acésta a avut loc pe la 1814, când era Director Neofit Duca, dar în 1817 se duce în Odesa și stă până la 1820, când este chemat de Domnitorul Alexandru Suțu, împreună cu Clonari și alții de a veni în București ca profesori, având Domnitorul în scop de a rîdica cât mai mult nivelul Academiei. În totă epoca fanarioșilor Principatele Române au fost asilul muselor elenice: „...Devenind Domnitori socoteau de cea mai întâi datorie a lor să protejeze în Principate instrucția grecă. Și de aicea a rezultat că Dacia atunci a devenit asilul Muselor și a învațașilor“²⁾.

61) Grigorie Costanda, s'a născut la 1753 în Milies din Thessalo-magnesia, a murit la 1844 în Grecia. După mórtea directorului și profesorului seú din București, Neofet Caysocalivitul, l-a succedat în directorat, unde s'a învrednicit de mari onoruri din partea Domnitorului Valahiei. Dar la 1790 s'a dus la Universitatea din Halle, unde s'a desevérșit în filosofie, matematici și științi naturale³⁾,

„Costanda a venit la București în Valahia, unde era ca director scólei de atunci, reputatul între mulți, Neofet Caysocalivitul. Să nu uítăm că Bucureștiul pe timpul acela era focarul Muselor elenice, de la care 'și luaú cunoștințele îndestulátore doritorii de învățătura elenică. Aicea cum am vedút s'au refugiat în acest scop și Farmacide și tot aicea și Duca“⁴⁾. A fost director Academiei în București.

62) Constantin Vardalah, născut în Cair, la 1775—1830, om studiat, era și dr. în Medicină și a fost profesor de matematici în Academia Domnescă înainte de a fi director. După mórtea lui Lambru Fotiade, 1805, a fost numit director Academiei până la 1815, când s'a dus în Chio⁵⁾.

¹⁾ Guda vol. II, pag. 315 și 316.

²⁾ „...γενόμενοι ἡγεμόνες, πρῶτιστον ἑαυτῶν κληῆκον ἐθεώρουν νὰ προστατεύσωσιν ἐν τοῖς Ἡγεμονίαις τὴν Ἑλληνικὴν παιδείαν. Καὶ ἐντεῦθεν προέκυψεν, ὅτι ἡ Δακία τότε κατέστη τὸ ἄσυλον τῶν Μουσῶν καὶ τῶν λογίων“. Acésta o mărturisesc însi grecii. Consultă Guda vol. II. pag. 311—337.

³⁾ Veđi Satha. Νεοελλ. Φιλολογία pag. 695—702.

⁴⁾ Ὁ Κωνσταντιᾶς μετέβη εἰς Βουκουρέστιον τῆς Βλαχίας, ὅπου ἐσχολάρχη τότε ὁ ὑπὸ πολλῶν εὐφημοῦμενος Νεόφυτος ὁ Κουσσοκαλοβίτης. Μὴ λησμονήσωμεν ὅτι τὸ Βουκουρέστιον κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο ἡ ἐστὶς τῶν Ἑλληνικῶν Μουσῶν, ἀρ' ἤξ ἐλάμβανον τὰς προκαταρκτικὰς γνωσεῖς τῶν οἱ ἑλλητικῆς παιδείας ἐπιέμενοι. Ἐν αὐτῷ ὡς εἶδαμεν κτέφυγον πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν καὶ Ὁ Φαρμακίδης, ἐν αὐτῷ καὶ ὁ Δούκας...

⁵⁾ Veđi Dr. A. Guda, Βίαι παρ. vol. II, pag. 256—262. Idem, Cours de la littérature Grèce moderne par Jacobachi Riso Nerulo, pag. 50.

63) Veniamin din Lesviu, Ieromonah, matematic, escelent. A fost numit Director Academiei sub Domnitorul Caragea pe la 1815 și a ținut acest post până spre 1821, când a isbucnit Eteria¹⁾.

64) Farmacide Theoclet, născut în Larissa la 1784—1862, a fost ca profesor particular în Iași până la 1811 și apoi în București²⁾. Iată cum se exprimă despre el Dr. Guda., „La 1806 a venit în Iașii Moldovei unde a petrecut ca până la 4 ani, servind câte odată, dar mai cu samă profesând în casele boerilor limba elenică“.

65) Neofet Duca, născut la 1760—1845, în Zagora din Epir. A studiat în București la Lambru Fotiade³⁾. A profesat aicea în București între anii 1815—1821.

„Murind Lambru Fotiade ca vrednic succesori al seŭ s'a considerat să fie în București vechiul seŭ scolar și amic Duca, care cu bună-voință a primit chîtemarza“. Avea până la 400 de studenți, fiind în București a fost inițiat în ale Eteriei⁴⁾.

66) Cu începerea anului 1811, a venit Theoclet Farmachide din Iași în București, unde excela atunci prin instrucție și abundență profesură pururea amintitul Vardalah, cu care curînd s'a împrietinit.

Riga Fereŭ făcînd amicitie cu Dimitrie Cantargi în Iași studiază de la acest și limba arabă; a fost educat în casa lui Ipsilant și în urmî secretar Domnitorului Moldaviei. Apoi trece în Valahia și este numit prefect la Craiova în care funcțiune ș'a arătat ideile sale pe față. De la el ni aŭ ramas următorul proverb: Dumneșeu când voește trinite pe unul ca Riga cu o mașină tehnică⁵⁾. Aceștia sunt profesorii și directorii Academiei, din București cunoscuți până acum.

Profesorii în București la diferite școli, cari profesau contemporan între anii 1800—1820.

1) Chiriacos Mitzora (Μιτζόρας) profesor. 2) Vasilie Nicolaŭ idem. 3) Panaghiot Trapezundiul idem. 4) Ioan profesorul. 5) Costandie Profesor. 6) Maxim Irodidascal. 7) Ruvim prea învățatul. 8) Filimon Ierodidascal. 9) Panaghiote Atheneanul, profesor. 10) Panaghiote Calatuv profesor. 11) Lambru Fotiade. 12) Vardalah, renumitul învățat. 13) Costanda filosoful. et. et.

Din acest catalog se pôte convinge orî cine că în școlele grecești și în Academia nu erau numai câte trei patru profesori, ci un corp complet. Acêsta are loc mai ales de la 1776, după ce Domnitorul Ipsilant a aplicat Hrisovul seŭ pentru reorganizarea școlilor.

Familii grecești romanisate sau și Române grecisate.

Cum și numele unor studenți ai Academiei din București deveniți celebri ca omeni politici și literați.

Agapie, Argentie, Antoniadă, Aristia, Anagnostache, Apostolide, Arghiropol, Calierghi, Caludi, Caride, Cleanti, Critopul, Christopol, Caracași, Caruzi, Candianos, Constantinide, Christache, Calogera, Camban, Cantacuzin, Carabela, Carapati, Catargi, Climi, Chiriacopol, Damaschin, Dimitriade, Duca, Economu, Filiti, Fotino, Fodiade, Filipide, Frangopol, Garofide, Ghenadie, Ghica, Gheorghiadă, Ghermani, Hartulari, Hariton, Hristodul, Hriside, Iliade, Ianole, Ioanide, Lascare, Lambru, Macri, Metaxa, Manu, Mavrogheni, Mavrocordat, Mina,

¹⁾ Veđi Π. Βρετοŭ Νεοελλ. Φιλολογία vol. II, pag. 245.

²⁾ Θεός ητος Φαρμακίδης τῷ 1806 μετέβη εις Ἴκσιον τῆς Μολδαβίας, ἔνθα διέτριψεν ἐπὶ 4 περίπου ἔτη, ἱεροουργῶν μὲν ἐνίοτε, ἀλλὰ κυρίως διδασκῶν ἐν οἴκοις Βυγιάρων τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. (Γούδα σελ. 206 vol. I).

³⁾ Veđi Π. Βρετοŭ, τομ. II, pag. 263.

⁴⁾ Ἐπὶ Θανόντος τοῦ Φωτιάδου, ὡς ἀξίος διάδοχος αὐτοῦ ἐθεωρήθη ἐν Βουκουρεστίῳ ὁ ἀρχαῖος αὐτοῦ μαθητῆς καὶ φίλος Δούκας, ὅστις προθύμως ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν. (Veđi Dr. A. Guda, Βίωι πρῶτοι. vol. I, pag. 262. Consultă și pag. 263.

⁵⁾ Ὁ Θεός ἔταν τὸ Θέλει, ἔνα σαν τὸ Ἐργα στέλλει, μένα τεχνητὸ βρέλλι. (Vol. II, pag. 110—115).

Moruzi, Mazarache, Mavrichi, Mavrodi, Mavru, Moschopol, Nichita, Nicolaide, Notara, Panaghiot, Paschal, Procopie, Papadopul, Perdicari, Paleologu, Pantazi, Pantazoglu, Paraschevas, Pascu, Plithos, Polihronie, Rizu, Rasu, Ritoride Rodocanachi, Sofian, Samacha, Scholaru, Sachelarie, Samurcaș, Suțu, Schina, Solomon, Scufu, Sotir, Triandafil, Țigara, Veniamin, Vilara, Vizantie. Vlasie, Vogoride, Zamfiropol, Zanet, et. et. et. Aceste nume le am întâlnit în manuscrise.

Elevi de ai scôlei, numită Academia Domnăscă din București, am întâlnit foarte mulți subscrisi pe manuscrise, așa că mă pot pronunța fără sfială, că în Valahia de pe la 1600 și până la 1821 totă pătura socială mai înaltă și doritoare de a învăța carte scia grecește. Pot afirma că chiar amplotații și slujbași inferiori și în capitală și prin districte vorbeau și scriau grecește, apoi mulți dintre Români scrieau în grecește mult mai corect de cât mulți din greci, pentru că nu erau influențați în expresii de limba vulgară greacă, plină pe atunci de turcisme și alte cuvinte italiene eliniate et. et. et. ¹⁾.

Iată numai ca exemple câte-va nume de elevi:

Dimitrie Darvari, a studiat în București, de asemenea și frații lui Petru și Nicolai. ²⁾ Nitzoglu Gheorghie a studiat numai în București și a fost Profesor în Moscua 1780. Pap Zenobie idem, Schina, acesta a fost în urmă și director scôlei înființate în București de Mitropolitul Ignatie ³⁾. Tened Mihail, Doctorul Hristian Mihail, ce a compus mai multe tragedii, ce s'au jucat în grecește în teatru din București 1816. Antioh Monahul, Neculai Spatarul. Romul Văcărescu, Florea copilul, Panaghiot Sinopeu, Văcărescu Ioan, ce a fost decapitat împreună cu Constantin Brâncovanu, Dimitrie Ioan din Iași, Dimitrie Ioil din Adrianopol, Alexandru Hrisoverghi, Ionică Theodor, Voinescu Manolache Catargiu, Vasile Vasilescu, Costache Conachi, Calimah, Paleologu, Anastasie, Gheorghe Virnav, Gheorghieade, Dimitrie, Paraschiv, Papazoglu, Ioan Stoica, Dimitrie Ghica, Constantin Grădișteanu, Alexandru Filipescu, Gheorghie Crețulescu, Costache Crețulescu, Alexandru Comănescu, Ioan Cârlova, Manuel Furcă, Manuel Voicu, Christodor Atanasie poet renumit, Gheorghie Golescu, Zambelic Ioan, Gheorghie Castriotu, Roga Fereu, Constantin Paleologu, et. et.

Andrei Limie proto-medic Domnitorului Dimitrie Cantemir. Antioh Monahul. Theodosie Dimitrie. Vasile Vlahul. Leonida Ioan. Dumitru Ioan din Iași.

Antonache Serdarul, a scris în București: Τρόπαιον Ὁρθοδοξίας.

Antonie Manuel, a fost în Moldova Mare Secretar.

Dimitrie Gramaticul, secretar Domnului Ioan Neculai Mavrocordat.

Dimitrie Neculai Darvari, între altele a scris și o carte: Manuducere în buna creștere, sau manual pentru cetirea tinerilor studiosi Romei (greci) și Vlahi. Pe acesta scriere de sigur c'a prefăcut-o în poezie Naum Protosinghelul în grecește și apoi în românește în poezia Anton Pan.

Pereviu Hristofor, educat în București la Academie în 1776, devine amic a lui Fereu și lucră la rescularea grecilor.

Stravrinos, scrie victoriile lui Mihaiu Brav, este închis la Bistrița și apoi ucis împreună cu filii săi de Stefan Vodă.

Neculai Mavrocordat Domnitorul είχε καταρτίσει πλουσίαν βιβλιοθήκην ἐξ ἐντύπων και χειρογράφων ... și a format o bibliotecă de cărți imprimate și manuscrise din Principate.

Dacă mai consideram că mai toate familiile avute și educau copiii în casă plătind profesori aparte, atunci ne putem da sama de ce nu întâlnim între elevii scôlei domnești pe toți filii boerilor țarei. Mai știm că în Academie nu erau primiți elevii, ce aveau mijloce, ca interni, de cât plătind și supunându-se regimului scôlelor, ceea ce era cam înjositor pe atunci pentru boeri de a-și crește pe filii lor cu ai clasei mijlocii și cu de ai negușitorilor.

În fine ori cine voia să învețe ceva carte trebuia s'o învețe în grecește, de și era în

¹⁾ Cine voește să cunoscă și nume de ale elevilor din Academia Domnăscă din Iași, consultă scrierea mea: Discurs ținut în aula Universității de Iași et. 1885.

²⁾ Veđi Manuscript. N 12, Revista Teologică anul al III pag. 338.

³⁾ Veđi Π. Βρετου, opul citat, vol. II pag. 339.

țara Românească, după cum în Occident, ba și în Rusia învățau în limba latină, în cele două secole trecute mai pretutîndenea. Numai pe la Episcopii și în București la Biserica st. Gheorghe vechiă se învăța Românește și slavonește, dar nu științi, ci numai carte Bisericească, necesară celor ce erau să devină preoți și dascăli. Intr'un manuscript al meu intitulat: Semni-le venirei lui Antihrist cetesc:

„Talmacită (acastă carte) duple limba slavonească pre limba românească, pentru mai lesne înțelegere a celor ce vor citi, de Stoica ucenicul dascalului Damaschin, Episcopul Buzeu-lui și al Rîmnicului, carele acum învață copii la scôla slavonească în București, la sfetii Gheorghie cel vechiă.... 1728, mesița Ianuarie 7. Apoi din mai multe Hrisóve Domnești din timpul Fanarioșilor scim că erau îndatorați Episcopii a ținea scôle de Românește, și Slavonește pe lângă cea greacă, pentru că le era interdis prin hrisóve de a hirotoni preoți necărturari, adică cari să nu știu slavonește și românește, fiind ca în seculul al XVI al XVII și parte din al XVIII în Bisericile nóstre se servea încă slavonește pe alocurea, cu mne este cunoscut, de și poporul nu înțelegea. Numai bunului simț al Ierarhilor țarei, de și în Valahia erau în genere de origina greacă, datorim recunoștință pentru că totuș au ajutat fórté mult naționalitatea românească prin întroducerea limbei țarei în Biserică, traducend și prelucrând și ei singuri și prin ómeni români învățați în scôlele grecești, cărțile de ritual ale Bisericei nóstre.

Despre metode.

Nu trebuie să ne așteptăm la începutul scôlelor nóstre și nici chiar pe timpul scôlelor grecești, până la jumătatea seculului trecut, la metode sistematice și petagogice, lucru, ce de alt-fel s'a întâmplat și în Europa occidentală pe la multe scôle. Lipsa de metode făcea fórté greóe învățatura cărței, mai ales cea în limbă streine. A avut dreptate Iacov Mitropolitul a detesta metodele grecești din clasele începătoare, pentru că un elev întrând în gramatica grecescă 'l prindea gróza, pentru că se videa aruncat într'un haos. Acastă să întâmplă și cu învățarea slovenirei buchilor la Români. Ucenicii trebuia să îndure multe pedepse și aspre observații de la dascal până putea învăța cele 45 de buchii, și de care nu aveau trebuință riguróasă pentru a exprima vorbirea românească. Atât reforma scôlelor de sub Domnitorul Grigorie Ghica în Moldova, cât și reorganizarea lor sub Ipsilant în Valahia, pe lângă alte îmbunătățiri aveau în vedere și schimbare metódelor de până atunci. Despre acésta ne convingem din chiar Hrisóvele lor. Elladius în opera: *Status praesens Ecclesiae Graecae*, ne dá informațiunile cele mai positive despre starea scôlelor pe la finele seculului al XVII, în Biserica Orthodoxă orientală. Noi Români intrăm tocmai în cadrul ce'l descrie Elladius. El dice: că scôlele erau sub adumbrirea orî protecția Bisericei. „*Scholae Graecorum in templis et aedibus templorum, vel in domo Parochi habentur. Informatores autem Juventutis Parochi, aut Monachi illique Ἀγορίται sunt sanctitate vitae et castimonia ubique de cantatissime.* (pag.21)“. Acastă descriere a lui Elladius ne spune că scôlele începătoare unde se învăța a se ceti și scrie să țineau în tinda Bisericilor, în jurul ei și pe la casele preoților, lucru ce este fórté exact. Starea acésta s'a urmat la Români prin sate până pe la 1830, când au început pe ici colea a se înființa scôle primare prin orașele districtelor și acelor mai însemnate orașele și în care se numeau de cătră Eforiele scôlelor profesori salariați. Numai pe la Episcopii și Mitropolii avem clădiri speciale pentru scôle și mai ales pentru Academiile din București și Iași. Se mai întâlnesc câte-va scoli aședate prin Monastiri, ca cea din St. Sava în Iași, ca cele din St. Gheorghe vechiă și St. Ecaterina din București, ca cea din Monast. Barnovschi în Iași etc. In aceste scôle începătoare, esceptându-se Academiile și scôlele din Episcopii, se învăța mai întâi cetirea buchilor și care de ordinar se facea de scolarii pe o fóe de hârtie, scrisă de dascal, și se începea așa † (cruce: ajuta) **A** (az) **B** (buchii) **B** (vedi) ct. Pe timpul acela nu erau încă inprintate îndeajunse Az-bucóvne, orî Alfavetare și mai în urmă numite Abecedare. După ce scolarul cam peste o lună scăpa de Buchii, adecă știa ale recita, ale cunóște, dar nu și a le scrie, apoi începea slovenirea așa: Buchi-az-ba, Buchi-az-ba=baba. Vedi-az-va lude estu le, vale ct. După acésta învața cuvinte cu două consóne și o vocală, apoi cu două vocale et. Treaba acésta ținea cam peste șase luni. Indată ce știa citi începea a învăța rugăciuni din Bucóvne și din Céslove

mici, anume tipărite pentru acel scop. *Postquam itaque Graecorum infantes balbutire cessaverint, atque distincte loqui coeperint, in proximum quoque templum ad res Ecclesiasticas et quae ad Christianam religionem pertinent, addiscendas mituntur*¹⁾). Pentru a ușura scrisul au început a se imprima cu timpul Bucovne, așa la 1749 se imprimă în Râmnic o astfel de carte, numită: Bucovna pentru învățătura pruncilor. Întru care se cuprind buchele sau slovele și cele zece porunci ce au dat Dumnezeu lui Moisi și Simbolul credinței, și cele zece fericiri și talcul lor pe scurt. La finele Bucovnei se face următoarea observare asupra metodei ce trebuie să'l țină dascălul:... „Iară Clericii cari învață pre coconii (copii) datorii sunt aceste tâlcele de rost ale învăța, ca se potă mai bine a învăța pre coconii și învățându-i să-i întrebe răspunsul...” Asemenea Bucovna a imprimat pe atunci și Mitropolitul Moldovei Iacob Putnénu. Posed și câte-va manuscripte din secolul trecut întitulate: Bucovne, așa: una din timpul lui Alexandru Ioan Ipsilant Voevod, 1779 și alta din 1780 et. și în care se cuprinde materia ce învățau copiii Românilor de la țară, în școlile începătoare de pe atunci. Dacă scolarul termina Bucovna, apoi începea a învăța pe de rost Ceaslovul, părțile ce se cetesc ȕilnic în Biserică, învățai Psaltirea, în fine trecea la scriere, aritmetică și începea și cântarea-psaltichia, cu timpul cânta axiome, heruvice, chenonice et. Octoihul (Osmoglasnicul) et. et. Ellandus ține altă ordine în învățătura cărței: *In scholis Trivialibus infantes Graecorum quae Colibogrammatia ironice à Graecis vocantur: Primum Penacidia docentur, Octoechum deinde Damasceni, tertio totum Davidis Psalterium, quarto Acta et Epistolas Apostolorum, deinde Triodium, atque Anthologium, una cum Pendateuco et Profetis, quibus etiam artem scribendi et Logarithmica et. et.*²⁾ Un asemenea scolaru era preparat de a fi ori dascal într'un sat, ori preot, după ce mai învăța silit Catihisul pe scurt și Mănelnicul (tălcul serviciilor Bisericești). Ori ce dascal și preot ast-fel pedepsit (învățat) putea deschide școlă în satul său și în care locuitorii își trimeteau fiii lor. Plata dascălului se făcea ori în bani ori în produse: păpușoiu, făină grâu, brânză, unt et. et. după cum aveau putere părinții. Angajamentul era cu luna, iar copiii care veneau din alt sat stau în școlă o săptămână, adică de Lună până Sâmbătă după ameză-ȕi, când pe la chindii li se da voe a se duce pe la părinții lor. Timpul studiului era de la răsăritul sôrelui până la amiază, și apoi de la amiază, după ce mâncau, până la apusul sôrelui. Scolarii erau întrebați în toate ȕilele de tablele lor, de către dascăl cu multă asprime. Vai de scolarul lenș ori care nu'și făcea datoria! Dascălul de obicei ședea pe divan sau pe scaun și cu o vargă lungă în mână, cu care bătea și tactul la scolarii ce cântau; altă dată avea un biciu de curea, cu două sau cu trei curăle. O frică și un cutremur prindea pe scolarul căruia îi venea rândul să spună tabla.

De ordinar dascălii mai pricepuți mai știau și câte un meșteșug, ca croitoria, blănăria, ori scrierea corectă și 'și urma și el meșteșugul său în timpul cât scolarii învățau. L'auȕiaȕi ȕicând: ȕiceți măi! Ce ați stat ca boii la deal! Să ne închipuim numai ce urlet inforător și discordat se auȕea, când începeau a citi ori cânta 60 până la 80 de scolarii, cu diferite voci și la deosebite table, mai ales vara în aerul liber! Unul cetea buchele, altul cetea la Bucovna, altul cânta paralaghie, altul melos, altul sciea, și așa mai departe. Tôtă frumuseța și meșteșugul metodei o vedea cine-va în timpul ascultărei tablelor, pentru ca dascălul nu-ți schimba tabla de cât atunci, când o știa pe de rost foarte bine. Cam de la 9—12 ținea acésta, și apoi pe atunci auȕea plânsete, recnete, vaete; pentru că dascălul nu cruța pre nimene, dacă nu'și știa tabla, îl ardea ori cu varga ori cu biciul, numit și dichir și tichir. Tabloul devinea și mai interesant când priveai după ascultat pe unul stând într'un picior, pe altul îngenunchi, pe altul pe grăunte în genunchi, pe altul în picior, pe altul cu ochii la sôre et. Iar pedepsele erau: bătaia cu varga și cu biciu, cu linia, altă dată și cu un smoc de vergi de o dată; loviturile peste obraz cu palma, chicuiturile și urecherile, ori adresări de cuvinte grosolane erau flóre la ureche. Copii erau bătuți ori la scaun, ori ținuți de altul în spinare, sau dacă era mai mare 'l întindea jos, când era mai îndăratnic apoi îi aplica și falanga. Pe copii mici și neastâmperați îi punea cu chica în cui et. et. Ast-fel în adevăr că cine învăța

¹⁾ Elladius pag. 21, opul citat.

²⁾ Elladius pag. 27 opera citată.

atunci era și pedepsit în realitate, iar nu numai cum înțelegem cei vechi—învățat. Cuvântul grecesc παιδείω în limba neolenică înșamnă și a pedepsi, a bate, de aceea nu se putea pricepe că ar putea să învețe cine-va carte fără bătae. Mulți dintre scolari de frica bătaei fugeau de școală tot atât de cu ură, ca și flăcăii Românilor de ôste în secolul trecut și în acest present, până la introducerea obligativității în armată. Asupra ținerii ordinei în școală Elladius încă ne raportează: *Adstat vero Monachus dormientibus—în timpul recreației—manu vergis sceptri instar tenens, nequis proximum incommoder. Si quid petulantiae senserit, quod est commune juvenum vitium, non semel ac mediocriter virgas humeris petulantis applicat et.... et si quind in arte lusoria erratum fuerit, corrigit, ac baculo, ut pastor oves, ad studia rursus compellit*¹⁾. Cam în aceste deprinderi tradiționale consta metoda învățământului cărței românești până pe la finele secolului trecut, când Naum Protosinghelul încercă a introduce metodele grecești nouă și la învățătura cărței românești²⁾.

Sâmbăta era consacrată în toate școlile începătoare pentru repetirea (procitirea) celor învățate în cursul săptămânei, cum și altor materii.

Să nu uităm că și școli grecești începătoare erau în mai toate orașele și orașelele din țară, în cari fiii comercianților, a neguțitorilor și a arendașilor învățau școla greacă începătoare, de care aveau nevoie în viața practică, pentru că comerțul, industria și desfacerile grânelor se făcea cu Orientul și dar trebuia orî ce individ se încurce ceva grecește în limba vorbitore. În acest scop trimeteau orășenii pe fiii lor la școlile grecești. Cât despre școlile slavone orî mai propriu pentru frecuența la profesorul de limba slavonă, o făceau mai ales numai cei ce se devotau pentru serviciul Bisericeii, dascălii, Diaconii și Preoții și unii din Monahii și grămăticii, pentru ca până pe la finele jumătății secolului trecut încă tot s'au conservat în Biserica noastră a Românilor serviciul în limba slavonă, și dar cei ce serveau la Biserică trebuiau să știe cel puțin să cetască, dacă nu să și înțeleagă limba slavonă din cărțile de ritual. Prin urmare școla slavonă, nutrită de tradițiune pentru usul Bisericesc, dispărea cu totul când cărțile de ritual Bisericesc s'au tradus în limba patriei. De atunci și până astăzi chiar învățătura limbei slavone mai este de nevoie la noi numai pentru istoricii Români, spre a putea înțelege în original documentele și monumentele noastre vechi,—școală de Arheologie. Să venim acum și la Academiă, la metodele ce urmau profesorii greci în acele institute superioare de cultură.

Școlile Academice din Iași și București erau urmate de elevi Români și Greci, cum și de alte nații ce trăiau între Români pe atunci. Elladius ne probază acesta într'un mod necombătut, pentru că încă sub Șerban Cantacuzin și sub Constantin Brâncovanu, înainte de șa epocă a Fanarioților, școla—Academia din București—era frecventată până la numărul de 200 de studenți. *Neque mirum est Bucuresium Academiã vocari. Nam adsunt Philosophiae et Theologiae professores duo praeter Episcopum, et duo hypodidascali, quos latine Maqistros vocamus. Medici etiam Principes tres, et quidem modernus Archiater, Italus est, qui locum Comneni occupavit, de quo paulo infra. Numerus studiosorum, quandoque CL (150), quandoque CC (200) superat*³⁾. Că această relație a lui Elladius este contemporană timpului acestuia și că singur au vădit și aușit cea ce istorisește, se afirmă din alt pasagiu tot al său. După ce vorbește de bravurile lui Mihaiu Vitezu și care a ramas, șaice, neșterse de memoria poporului Român, *ut ejus memnoria hodieque inter ipsos (Român) immortalis maneat*—apoi adaugă: *Comprehendit igitur hic liber istius Principis virtutes atque gesta, in cujus calce descriptio omnium vitiorum et virtutum, etiam politicis versibus ad usum Serbani Boebodae extat. Serbano mortuo sedem occupavit, qui adhuc in vivis, et vivat omni cum prosperitatis genere ad Nestoreos annos! Princeps serenissimus Ioh. Constantinus Bassarabas Boebodas, Dominus meus longe clementissimus, qui tantam curam huic Typographio adhibuit, ut illud in perfectionis culmen extoleret. Nam non solum graecis caracteribus, verum Walachicis, Rusicis, Bulgaricis, Turcicis atque Arabicis elegantissimis et tanto Principe degnissimis, adornavit*⁴⁾. Dacă dar pe timpul lui Brancovanu

¹⁾ Veđi: Elladius opera citată, pag. 22.

²⁾ Manuscriptele sale No. 1, 6, 7, 8 etc. în biblioteca mea.

³⁾ Veđi: Elladius opera citată pag. 17. Să se consulte și numele elevilor Români citați în urmă pag. XXXII.

⁴⁾ Veđi: Elladius opera citată pag. 12.

Constantin era peste 200 de elevi, de bună samă marea majoritate, dacă nu toți, erau Români, cât de mare va fi fost numărul studenților pe timpul lui Alexandru Ipsilant, când erau atâta Profesori renumiți numai în Academie? Mai toate celebritățile erudite ale Grecilor, somitățile științifice aicea și desvoltau talentele lor, aice, pe pământul Românesc, semănau sămânța patriotismului grecesc, cultivau spiretele tinere desvoltându-le dorul de Patrie! Toți profesorii Academiei erau învățați în totă știința clasică greacă, și studiați pe la una și două din Universitățile din Occident. Nimic din ceea ce știința timpului producea nu le era strein, ci o profesia cu devotament în Academiiile din Principate. Mulți din ei erau câte de două ori doctori și mai ales în medicină și știință. Eruditul Episcop și filolog, Chesarie al Rîmnicului, a fost elev numai al scôlei din București, învățatul Episcop Damaschin, care scria tot așa de corect latinește ca și grecește, studiasse numai în Academia de aicea; ce să mai zic de Filipești, Văcărești, Brancovenești, Florești, Ghiculești Sturdzești, Golești, Balsești, et. et. cari scriau limba greacă mai elegant de cât grecii, după cum ne mărturisește renumitul Profesor din Atena Paparigopol? ¹⁾.

Metodele din Academie erau metodele occidentale în totul. Multe din manuscrisurile ce ni-au ramas, de știință: Matematici înalte, Algebră, Geometrii, et. Filosofie, Astronomie, Istorie, Geografie sunt lucrute după autorii occidentali, după cum singuri mărturisesc. Deasemine manuscrisurile de Fisica, începuturi de Chimie, tot după nivelul științei occidentale erau; de aceea s'a și trimis în Europa pe Manasi Iliade să aducă instrumentele necesare spre a face experiențe în clase elevilor. Apoi învățarea limbilor clasice era de sigur superioară multora din scólele occidentale. Cea ce odiniori se zicea de către occidentali, respectiv de ignoranța limbii grecești. *graeca sunt non leguntur*, n'au zis nici odată de sigur Profesorii Academiei din Iași și București: *Λατινικά είναι οὐκ ἀναγινώσκονται*.

Limba greacă să studia în perfecție, prin metoda parafraserei în limba vorbitore, așa că se cultiva ambele de odată, se îmbogăța în expresiuni cea vorbitore și se pricepea foarte bine cea veche. Limba latină prin traduceri, de ordinar în limba Română, dar și prin traduceri în limba greacă veche, așa că se studia în paralel limbile clasice. Limbele, francesă și Italiană se studia a parte, pentru care erau profesori speciali și se vorbea în ore anumite zilnic numai în ele. Elevii pe atunci erau așa de tari în aceste patru limbi, în cât ascultau cursuri în ele, după cum dispune Hrisovul lui Ipsilant. Că Români dar au avut scoli solide, deși în grecește, în cei doi secolii trecuți, ne convingem prin faptul că foarte puțini din ómenii noștri de pe acele timpuri au fost prin streinătate spre a învăța. Dacă se duceau cei avuți, apoi numai pentru a-și face un lux mai mult, a se perfecționa în cea ce învățase aicea în scólă. Nimeni nu va admite că între Români timp de două sute de ani n'ar fi fost ómeni învățați, exemplele nu ne lipsesc. Așa: Chesarie, Damaschin, Patriarhul Constantin I et. et. et.

Asupra metodului predării și ascultării lecțiilor știm, lucru pe care-l susține și Elladius, că se făcea dimineta și după amiaza-ți în ore determinate. Iată cum se exprimă Elladius, la pag. 57: „*Hic paulo post ortum solis, in Conclave quoddam, ubi juvenus illum expectat, venit, atque stando versus orientem precibus fuis consideret, atque juvenibus schedas suas praesto in manibus babentibus primum seusum autoris explicat, enarratque, quid istius diei lectio contineat. Deinde constructionem et significationem verborum et tertio metaphrasin aliquam in simpliciori lingua annectit.*“ ²⁾ Apoi după ce termina interpretările și pricepea elevul autorii clasici, începea studiile mai înalte. Așa: „*Dum hi id facere conantur, is aliis alia lectiones, Rhetoricas, Logicas, Physicas Metaphysicas, Ethicas et. tradere consuevit, nisi aliquando in lectionibus Theologicis Episcopus locum doctoris supleat.*“

În ceea ce privește după ce manuale și predau studiile lor profesorii în București ca și în Iași, unde scólele erau cu mult mai superioare de cât în tot orientul, de spre aceste cestiuni tot Elladius ne spune: *In Logicis Compendium Reverendissimi D. Sugdoris Iohannensis Corydallei Atheniensis et ipsan Aristotelis Logicam docent. Ilujus etiam Rhetoricam una cum Hermogenis Scuphi atque Corydallei.... Hisce addunt Arithmeticam Nicomachi Geraseni*

¹⁾ (Vezi Tom. v. pag. 578. Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους.

²⁾ (Elladius opul citat, pag. 57 și 58).

cum scholiis Procli Philosophi. Studia Mathematica valde desiderantur, praeter enim Euclidem atque Arhimedem nihil habent, ac valde raro iis incubunt. Studia Phisica et Methaphysica, si experimentalia, explicat non ita negligenter tractantur, quare et Aristotelis magni sunt Fautores Graeci. Medica Studia in his Gymnasiis, vel Universitatulis, ut ita loquar, si Bucures-tium excipies, plane ignorantur. In Teologicis nihil est deest. Habent n. Sacras Scripturas, habent unum alterumque Patrem, quasi commentarium supra scripturas, et praeterea usitalis-simum inter illos est sisthema Theologicum Ioh. Damasceni, in historia Eusebium, Zonoram, Socratem, et ¹⁾. Multe manuale didactice ni s'au pastrat, compuse de insusi profesorii scólelor din Iași și București, apoi multe au fost și imprimate, Gramatici, Istori, Agronomi, Arit-metice etc. etc. ²⁾.

D-lu Mateiu C. Paranica ni spune că se mai învața și după următorelo manuale și cărți imprimate: Textele autorilor Greci, ritor, poeti, istorici etc. și din st. Părinți, acei ce conți-neau bucați însemnate pentru Gramatică, Poetică și Retorică. In Matematici cartea Arhi-presviterului din Ioanina C. Balan, numită *Μαθηματικὴ ὁδὸς* etc. In fine de pe la 1750 se studia din științele positive: Fisica lui Blenind, cursul de Matematică a lui Anbrachit, Theologia lui Atanasie Pariul, Geografia lui Nicifor Teotochi, Filosofia după Bulgaris, în care sistemă se cuprindea Metafisica, Fisica, Algebra, Geometria etc. Profesorul Psalida întrebuinta me-toda lui Cant în Filosofie, și Fisica experimentală, pe la începutul seculului ³⁾.

Trebue să știm că manualele de scólă erau aprópe aceleași, atât în Academia de Bucu-rești, cât și în acea din Iași. ba și în scólele din Turcia, și din tot Orientul. Indată ce un profesor compunea o carte mai bună, o comunica și celor-lalți profesori și o introduceau în scóle. Așa se explică cum se găsec manuale de scólă introduse prin Orient și care erau compuse de Profesorii Academiilor din Principate și vice-versa.

Pe la finea seculului trecut s'a introdus în scólele grecești începătore și metoda Alilo-didactic și care curând s'a aplicat și la limba Română. Posed un specimen de felul acesta imprimat în tipografia Mitropoliei de Iași, la începutul seculului.

Să trecem acum la starea scólelor la începutul seculului, în care a studiat Naum Pro-tinghelul.

Sunt de mare importanță și însemnările ce ni s'au conservat. într'un manuscript ⁴⁾ de la finea seculul trecut, despre salariarea profesorilor pe acele timpuri, numărul precum și veniturile scólelor. In acea însemnare ni se spune pozitiv că existau în Muntenia scoli ținutale, între-ținute de Biserică, pe lângă scólele particulare ce de ordinar erau mai pe lângă tóte Biseri-cile, de prin satele mai numeróse, și la care erau ca dascáli, pentru învățământul începător, Preotul satului, sau unul din Dascálii mai renumiți în cărturărie. Aceste însemnări ne pot servi ca material sigur și de mare preț în Istoria învățământului cărței la Români în seco-lii trecuți. Iată aceste însemnări din manuscriptul ce posed.

Tot iratul cutiei scólelor pe acest leat 1797. Ghenar.

^{Taleri,}	
9,310	Sânta Mitropolie cu Episcopia Argeșului însă:
	5,710 Bani Monastirilor, cu taleri 30 a Monastirei Clocococu, din Eparhia Argeșului.
	3,600 Bani Preoților, lude (ómeni) 1800, pol. taleri 2, sfterul Sf. Gheorghe.
	<u>9,310</u>
4,820	Episcopia Rîmnicului, însă:
	2,380 Bani Monastirilor.
	2,440 Bani Preoților, lude 1,220 pol. taleri, 2, sfterul Sf. Gheorghe.
	<u>4,820.</u>

¹⁾ (Elladius pagina 60).

²⁾ Censultă: Revista Theologică anul al III și al IV 1885 și 1886, Iași, unde sunt analisate aceste cărți.

³⁾ Veđi Ματθίου Κ. Παρανία, Σχεδίασμα περί τῆς ἐν τῷ Ἑλληνικῷ ἔθνει καταστάσεως τῶν γραμμάτων 1867. Ἐν Κωνσταντινούπολι, pag. 203—206.

⁴⁾ Manuscriptul acesta mi s'a făcut present în Sf. Monastire Cernica de cătră venerabilul călugăr, Ie-romonahul Epifanie. Tot el mi a mai presentat și câte-va resturi din scrierile lui Naum.

1,460 Episcopia Buzăului, însă:
 500 Bani Monastirilor.
 960 Bani preoților, lude 480. pol. talerî 2, sfertul Sf. Gheorghe.

1,460

15,590.

Cheltuelele acestei cutii a scólelor, cum arată, pe acest leat (17) 97, 10,296. Lefile dascărilor elinești și a altor dascări de aici din București, după afara de prin județe, ce se popresc de la st. Mitropolie cu Episcopia Argeșului și de Episcopia Rîmnicului și Buzău și alte cheltueli, de se dau, pe cum mai jos se arată, însă:

4,850 Leafa dascărilor elinești de la Monastirea Dómei Bălașa, pe un an deplin, adică de la Ianuarie 1-iu, leat (17) 97 și până la sfârșitul lui Dechembrie, leat (17) 97, împreună cu emeclicul (întreținerea casă și masă), însă:

1,800 la dascalul Lambriu, pe un an, de lună pol. tal. 150.

1,500 la dascalul Constantin filosof, pe lună talerî. . . . 125.

350 la dascalul al treilea Gheorghe, de lună talerî. . . 29, 20.

1,200 Emeclicul acestor Dascări, de lună talerî. 100,

500 leafa dascălului Iosif Misiodacos, pe 10 luni, însă de la Martie și până la sfârșitul lui Dechemvrie, pe lună pol. tal. 50, după porunca gospod.

160 leafa dascălului Dragnea, ce învață copiii la china (scóla primară), pe 8 luni, de la Maiu și până la sfârșitul lui Dechemvrie, de lună talerî 20, după porunca gospod.

360. Leafa dascălului Slovan cu ipodidascalul și cu vataf, pe un an deplin, de lună pol. talerî 30.

60 la Dascalul de la Zemnicea, ear pe un an; de lună talerî 5.

525. La ucenicii din scóla elinésă, cu poruncă gospod. însă:

^{Talerî.}
 120 la Manolache Tenedos, pe lună pol. tal. 10, un an deplin.

200 la patru copii ai Postel. Niculai Budeștenu, de la Martie și până la sfârșitul lui Dechemvrie, pe lună pol. tal. 20.

105 la Grigorie sin Paharnicului Gheorghe Filipopolitu pe 7 luni, însă de la Iunie și până la sfârșitul lui Dechembrie, pol. tal. 15.

70 la Serghie Andrei Mețovitul, pe 7 luni, pol. tal. 10.

30 la trei copii ai cluceresei Mariei Petreascăi, pe două luni Noemvrie și Dechemvrie pol. tal. 15 de lună.

525

1,400 saũ dat de la Sânta Mitropolie, la cești mai jos arătați, și aũ ținut Epitropia în samă la socotélă, însă:

500 la dascalii elinești, rămășița din leafa din trecut, leat (17) 86.

360 leafa dascălului Musicos, pe un an, de lună pol. tal. 30.

540 la 9 dascări de prin județe, însă 6 din Eparhia Mitropoliei, bez cel de la Vlașca, că lipsește, și trei din Eparhia Episcopiei Argeșului, pentru un an deplin, de dascál câte talerî 60 pe an.

1,400 S'aũ dat de la Episcopia Rîmnicului la cei mai jos arătați, care bani i-aũ ținut Epitropia în samă la socotele, însă:

500 la dascalul Elin din Craiova pentru un an deplin, de la Ghenar 1-iu și până la sfârșitul lui Dechemvrie, leat (17) 97.

300 la 5 dascări din 5 județe, de dascál talerî 60.

120 la dascalul Slovean din Craiova, pe un an.

240 la alt dascál elin, la Rîmnic, sud Vâlcea.

240 la un cirac, iar la Rîmnic, tot pe un an deplin.

1,400

670 S'aũ dat de la Episcopia Buzeului la acești mai jos arătați, tot pe un an deplin și i-aũ ținut Epitropia în sama la socotélă, însă:

250, la dascalul grecesc, ce ține scóla în Buzău.

180 la trei dascăli din 4 județe pol. taleri 60.

240 Bani ce sunt orânduți de se dau ajutor pe tot anul la spitalul ce s'au făcut la Gârlași, sud Buzău.

670

371. S'au mai dat și s'au făcut, cheltuială la acest mai jos arătat, însă :

^{Taleri.}
88 Imbrăcămintea unei case în scôla elinească, la dascălul Lambru, easte un pitac la....
150 la meremetul scôlei slovenești de la sântul Gheorghe Vechiu, cu poruncă gospod.
130 Cu pitac gospod s'au dat cheltuiala Hrisovului departamentul Epitropiei, care hrisov s'au făcut acum.

3 la legătorul de cărți ce a făcut toc pentru un hrisov.

Daū în notă însemnare de tôte documentele ce cunosc imprimare până în prezent în colecțiunea D-lui Theodor Codrescu, în Uricariū și în alte publicații ¹⁾.

Aicea se termină însemnările din acest manuscris relative la scoli. Din aceste însemnări rezultă: că la Români din Muntenia, după jumătatea seculului trecut și până la 1821 a secolului present, și de sigur că și mai înainte vreme, tot așa va fi fost starea scôlelor, existau dar scoli aprôpe în tôte districtele; apoi că în orașele mari și cele Episcopale erau și scoli mai superiôre—secundare; că în fine în București erau mai multe scoli, dar cele mai renumite erau Academia greacă și scôla slavonă, în care se învăța și românește. Tacă-le dar gura în urma acestor doveți, celor ce ne atacă, fără cuvânt, că adecă accste țări au fost fără nici o cultură în secolii trecuți. Declar că după cât cunosc pozitiv asemenea aserțiuni ale unora sunt pure invențiuni malițiose. Este adevărat că cultura era grécă și francesă la Români, dar în fine cultură era. Și apoi tot acest fapt se petrece în acele timpuri și la popôrele din jurul nostru, ba aprôpe în tótă Europa până la inaugurarea principelui Național. În occident se propuneaū stiințele pe la Universități în latinește; iar în orient în grecește. Dacă Fanarioții n'ar fi făcut abuzuri în Administrație și dărăpănare în averea Statului, n'ar fi viciat moravurile; atunci scôlele ce ni le-au adus ar fi fost de un preț și mai valoros. Să trecem acum și la Tipografiile grecești din Epoca fanariotă existente în Principatele Românilor de atunci, Moldova și Valahia.

Hrisov din 1748 30 Ianuar, sub Grigorie Ghica pentru scôle. Vol. I, pag. 79.

Din 1765 August 13 sub Grigorie Ghica pentru scôla din Galați, pag. 271, vol. I.

1793. În timpul Domnitorului Ioan Feodor. vol. I, pag. 67

1813. Martie 25, veniturile și ținerea scôlei din Iași pag. 177, vol. IV.

1669. Extract din Hrisovul lui Radu Leon, pentru a se alunga grecii laici din Valahia pag. 168, vol. V.

1743. April 20. Cartea mai multor boeri cercetătore despre Rădășeni unde a fost scôla, în care a învățat Stefan Tomșa Vodă, vol. V, pag. 261.

1644. Averea gimnasiului (Academia Vasiliană din Sț. Trei-Ierarhi) și avutul ei dat de ctitorul Vasile Lupu Voevod, vol. VII, pag. 158.

1640. O condică ce cuprinde documente atingătore de scôlele din Moldova, vol. VII, pag. 45.

1776. Hrisovul lui Grigorie Alexandru Ghica Voevod relativ la scôlele din Moldova vol. VII pag. 52.

1813. Anaforaua pentru veniturile scôlei din orașul Iași cătră Domnitorul Scarlat Calimah. vol. VII pag. 86.

1827. Anaforaua boerilor pentru socotelele pămênțeștilor scoli, întărită de Ioan Sandu Sturdza Vodă. vol. VII, pag. 91.

1828. Anaforaua Epitropiei învățaturilor publice întărită de Ioan Sandu Sturdza Vodă, pentru înființarea scôlelor naționale în Monastirea St. Trei-Ierarhi, vol. VII. pag. 175.

1836. Ghenarie 7. Anaforaua Epitropiei scôlelor pentru cumpărarea casei pentru scôla de fete din Iași, vol. VII pag. 193.

1841. Notice sur l'etat de l'instruction publique en Moldavie vol. VII, pag. 223.

1847. Tabloul scôlelor publice în Moldova, vol. VII, pag. 234.

1837—38. Tablou despre starea scôlelor din principatul Moldovei.

1844. Starea învățământului în Moldova, vol. IX pag. 44.

1814 Ianuarie 12. Orarul pentru învățaturile scôlei Normalicești de la Biserica Gospod a st. Ierarh Nicolai din Iași, vol X, pag. 451.

1832. Statistica învățaturilor din Moldova vol. X, pag. 325.

1766. Hrisov privitor la scôle, vol, XIV pag. 186.

Tipografice.

Mijlocul puternic prin care se susținea și respândea cultura greacă în orient erau Tipografiile. Învățații greci neputând institui tipografia în Imperiul turcesc, în provinciile ce erau pašalâcuri, pentru ca intrigile Iezuiților și invidia omienilor răi iritați pe Turci contra acestor instituțiuni și le destrugeau¹⁾. Pentru aceea au recurs în Occident și mai ales în Principatele Românilor, ca locuri mai în siguranță și au înființat Tipografii. Cel mai zelos și mai influent bărbat a acelor timpuri a fost Dosotheiū Patriarhul Ierusalimului, care a stăruit mult și a reușit a înființa Tipografia grecească, atât în Moldova, pe lângă cea din sf. Trei-Ierarhi, care era românească, la Monastirea Cetățuia (numai grecească) și în st. Sava grecească și românească, cât și în Valahia la București, Târgoviște și Znagov. În urmă s'au mai făcut și alte Tipografii particulare, ca în Iași numită „Tipografia Grecească și ca în București și-a: de la Cișmea, susținută de Domnitorul Petru Mavroghene. Asupra începutului Tipografiilor la Români ni-a conservat multe date sigure Dr. Vasile Pop, cum știm, în scrierea sa: „Desertație despre Tipografiile românești“. În special despre cele grecești ni-a lăsat iarăși multe date amărunchite Elladius în scrierea sa: *Status praesens Ecclesiae Graecae*. După ce expune locurile pe unde au înființat și au imprimat cărți în Occident învățații greci țice: *At graeci hisce largissimis beneficiis haud contenti; Principem Moldaviae supplices adibant, illumque precibus fatigabant ut lassii, ubi Principis Sedes est, ut pote loco remotiori a Turcarum invidia, Typographia quadam graeca extracta Miseriis graecorum, ob communem religionem, clementer subvenirent; quod haud difficile oblinuere*²⁾. După ce istorisește cărțile imprimate în această Tipografie, ce era așezată în Monastirea Cetățuia de lângă Iași, și a căror număr 'l găsim și în P. Bretu și în Satha, *Literatur nouă grecească*, apoi ne spune că acea tipografie era dotată și cu caractere latine: *Imo videtur non solum graecos characteres habuisse, verum etiam latinos, praeter enim Alphabetum, plurimae etiam sententiae a latinis Patribus, latinis typis expressae sunt. Prodiit tamen ipse Codex, qui haec omnia complectitur, absque loco et anno editionis, idque forte ideo, ne Turcis innotesceret. Nam Princeps Moldaviae Magni Sultani tributarius est. Sed cum haec regio injuriis Tartarorum infestaretur, et ob subditorum indomitam feritatem, Princeps multis contractis debitis auffugeret, in tantum hoc Typographium decrevit, ut altero anno nec umbra ejus maneret. Nam Principis sumtibus sustendabantur, socii, quare illo delapso et hoc evanuit praeter quod Moldavicis literis consistebat, quodque hodieum floret*³⁾. Aceste însemnări ne sunt de mare trebuință în a constata data înființării tipografiilor grecești la Români din Moldova, și care a avut loc, cum știm, după timpul Domnitorului Vasile Lupu⁴⁾.

Ca tipografi sau Directori de tipografii în Moldova cunoscem pe Constantin Visantie în Tipografia din Cetățuia și cea din st. Sava, apoi pe Duca Sotirovici care a avut prerogative consânțite prin Hrisóve Domnești de sub Constantin Neculai Mavrocordat, Constantin Cihan Racovitză et. pe Protoiereul Mihail Striblischii, Macarie Ieromonahul, Gherasim Ierodiaconul et. et. Sub Mitropolitul Veniamin, Tipografia Mitropolitană și câștigă și ea privilegiul de la Domnul Alexandru Moruzi pe la 1804⁵⁾.

Să trecem acum la Tipografiile din Valahia. Tot Elladius ne spune când s'a început și cu ce ocazie Tipografiile în Valahia. Să nu uităm că în Valahia a fost cu mult mai înainte tipografie cu litere cirilice și în care s'a imprimat cărți atât slavone cât și române. Elladius țice: „*Ad Principem itaque Walachiae se contulerunt suppliciter obsecrantes, ut quia in Moldavia magnis periculis exposita res haud facilliter successerit, huic negotio tutelam patrocini-umque suum benigne concedere vellet. Primus qui hoc annuit Graecis, Princeps Serbanus Boe-*

¹⁾ Veđi *Monumens autentiques de la Religion des Grecs*, par le Sieur J. Aymon. à la Haye 1,708.

²⁾ Elladius opul citat pag. 5.

³⁾ Elladius opul citat pag. 10.

⁴⁾ Veđi istoricul înființării Tipografiei Române în prefața cărții Mitropolitului Varlaam, intitulată: „Cuvânt împreună cătră totă seminția Românească“.

⁵⁾ Veđi *Revista Teologică* anul al IV, pag. 91 și 92, unde sunt publicate asemenea hrisóve.

bodps (cujus imaginem Regiam plane Majestatem prae se ferentem in Monasterio splendidissimo Cotruciani a se aedificato, non procul a Bucaresti mihi sepius videre contigit) fuit, ut arbitror, sed alii patrum jam hujus, quod magis credibile est, fuisse constanter affirmant, sub cujus auspiciis, Mercada edita est, versibus politicis...¹⁾“ Apoi tot el mai spune că pe timpul lui Constantin Brâncovanu arta tipografiei în Valahia 'și ajunsese culmea perfecțiunii, având diferite caractere în deosebite limbi²⁾. Pentru că acest autor ne dă câte-va relații speciale asupra aversei Domnitorului Constantin Brâncovanu și asupra ajutorurilor abundente ce acest însemnat Domn dădea în abundență din averea sa pentru dezvoltarea învățământului și încurajarea artelor frumoase, de aceea transcriu aicea întrégă pericopa ce tratéză despre el, spre a se cunoște de toți cetitorii: *Certa enim ac largissima Stipendia Sociis, qui ut plurimum Monachi sunt, ac supremo Typographiae Praefecto constituit, idque non ex communi aerario. Nam haec saepe una cum mutatione Principum, plane delentur; sed certos illis agros, vineas, sylvas, oves, boves aliague ad honeste vitam sustentandam prudentissime assignavit, et ad haec omnia excolenda suo pretio a Tartaris famulos et ancillas emit; qui tanquam Typographiae subditi ad multa secuta eis inservire possunt. Charta etiam ex Oficina gratis illis suppeditatur. Supremus hujus Officinae Typographicae praefectus, censor et Corrector, antehac fuit Reverendissimus Anthemius Iberensis, ordinis S. Basilii Magni, jam ante V annos et quod excurrit ob summam in eo eruditionem, totius Walachiae Mitropolitus factus, cujus locum occupavit reverendus Dominus Ignatius Phytianus, ejusdem ordinis et eruditiones.*“ Nu numai că Tipografiile din timpul lui Constantin Brâncovanu erau în diferite limbi, dar încă erau dotate și cu litere diverse, așa Elladius ne raporta că Itinerarul Doctorului Ioan Comnen, în urmă Ieroteiū Mitropolit al Distrei, în care sunt descrise toate bine-facerile Românilor în st. Munte Athos, era imprimat cu litera *nonpareille antiqua*. După ce numără câte-va cărți mai însemnate imprimate în aceste Tipografii apoi dize: *Ut tacem jam alios libros Walachicos, Rutenicos Bulgaricos, qui quotidie in Walachia imprimantur...³⁾*

Resultatul acestor tipografii la Români și a activității bărbaților ieșiți din scólele grecești a fost excluderea cu desăvârșire a limbei slavone și din Stat și din Biserică. Orî-ce s'ar dize datorim întroducerei grecismului îndepărtarea slavismului și dezvoltarea mai grabnică a limbei naționale. Acest adevăr l'a vădut și însuși Elladius care a fost martur ocular la această luptă. *Illud autem hic etiam obiter notandum venit: L (50) adhinc annis in Walachia omnia officia sacra et ipsa Biblia aut Graeca aut Sclavonica lingua legebantur, a quo vero Typographio inibi florere incepit, omnia haec in linguam Walachicam ad utilitatem papuli translata sunt, atque ita leguntur⁴⁾.*

Câteva însemnări asupra persónelor cari au scris aceste cronice și în special despre Protosinghelul Naum Rômniceanu.

a) Naum Rômniceanu

Protosinghelul Naum Rômnicénu este o ramură dréptă, născută din trunchiul unui viguros arbore Român. Este dar neauș român, fiul Protopopului din Rîmnic. Strămoșii lui sunt emigrați înainte de jumătatea seculului trecut din Transilvania, din un mare sat, ce purta numele de *satul Militarilor Jivna*. Să ascultăm pe însuși Naum cum își istorisește singur originea sa. în puterea cărui mărturisiri autentice, dispăre orî ce îndoială asupra originii sale. Iată ce dize: „La létul 1,788, începându-se răsmerița Turcilor cu Muscalii și cu Nemții, în zilele lui Neculai Vodă Mavrogheni, ca unul ce eram din Episcopia Rîmnicului, aflându-mă eu peste Olt, și spaimă făcându-se de robie și taere, căci Nemții se pogorise în județul Gorjului cu lagărul, adecă urdia, unde se și biruise Turcii odată și de două ori.

¹⁾ Elladius, opera citată pag. 11.

²⁾ Veđi locul citat mai jos pag. 12 și 13.

³⁾ Elladius opul citat pag. 17.

⁴⁾ Veđi Elladius opul citat, pag. 20.

Dintr'acéstă pricină mulți Boeri și Egumeni de peste Olt au fugit la Sibiiu, între cariî m'am numărat și eu împreună cu un Sfetagoreț, călugăr procopsit în limba elinésă. Fiind dar eu în vrîstă de 24 de ani și Diacon al Mitropolitului Filaret, Starețul meu, (care atunci era Episcop Rîmnicului), și ca un adăpat în limba elinésă avui perierghie (curiozitate) la multe lucruri, între care (ca unul ce crescusem de la țitele maicei mele în sud (districtul) Muscel, la satul Corbit de la rîul Dómei), fiind-că aușisem de la părinții mei că mi se trage némul din militariî unui mare sat, anume: *Jivna*, nu departe de Sibiiu. După ce mi s'au dat pașaportul de la Sibiiu, ca să mergem la una din Monastirile Banatului, ne-am abătut la numitul sat al Militarilor, și spuind eu numele părinților mei și mai virtos numele moșu-meu despre tată, care au fost militar; căci tată-meu au fost preot și protopop în țara Românéscă. Și așa m'am făcut cunoscut militarilor de rudă a lor și li-am spus că merg la monastire în Banat, până se va face pace între Turci și Nemți¹⁾.

Acum cunoscându'i origina acestui veteran dascăl al neamului nostru și neobosit cultivator al românismului în tótă viața sa, că'i născut adică în județul Muscel la satul *Corbit*, tot el ne mai spune, într'un alt manuscript, că a văđut lumina ăilei la anul 1764, Noembrie 27: „Eu fiind născut la leatul 1,764 Noembrie 27, cum am găsit scris de tatăl mieu, urmez al 59 an de la Nașterea mea²⁾. Tot el continuă: „....„Atâtea ani avênd locuința în Valahia, unde și părinții mei și moșii mei despre tată sunt îngropați.... iar moșii mei după mamă au rămas în Eptapol (Sieben-bürgen) cu neamul militarilor lor, spre pomenirea lor“³⁾. După ce'i cunóștem origina, locul și data nașterei sale, spuse de el însăși, acum să trecem a'i urmări și cerceta unde și-au făcut Naum educația și instrucția sa. Fiind-că Naum își primește educația și instrucția sa numai aicea în țară, de aceia am expus cât mi-au fost cu puțința starea școlilor din epoca greacă, mai cu deosebire de la jumătatea de pe urmă a seculului trecut până la 1821, pentru ca să ne putem da socotélă de felul și gradul culturai ce au putut căștiga Naum ca și alți Români din școlile din țară, fapt ce trebuie să intereseze pe orî ce suflet românesc cultivat, iar mai în special pe cei ce se ocupă cu istoria școlilor la Români în diferite timpuri.

Naum Protosinghelul, așa se sub-semnéză în cea mai mare parte din scrierile sale, și apoi după acest titlu adauge pe cel de *Dascal*; ear în una din scrierile sale, *asupra originii Românilor*, de la 1829 Ianuarie 10, pe care am tradus-o din grecește și am publicat-o în acésta scriere, se exprimă că ocupația sa este: τὸ διδασκαλικὸν Ἐπάγγελμα, *ca are ocupația de profesor*⁴⁾. Naum Protosinghelul și dascălul iarăși singur ne spune unde și-au făcut educația și instrucția sa în copilărie, cum și peripețiile priu cari au trecut în viață; „Așa și eu, ca unul ce m'am învrednicit a crește din copilărie lângă piciorle Prea sfințitilor Arhierei ai Patriei... întrând eu în sfînta Mitropolie încă în ăilele pururea pomenitului Grigorie Mitropolit, de când sînt mai mult de 50 de ani, și de prea sfinția sa părintele Filaret Mitropolit, încă aflându se Mireon, în sfînta Mitropolie, până a nu se face Episcop Rîmnicului, luat fiind de mic în casa Prea sfinției sale, eară după ce s'au făcut Episcop, acolo prin îndemnarea Prea sfinției sale m'am tuns rasofor, și Diacon m'am hirotonisit. Iară după câtă va vreme trimis fiind de prea sfinția sa la Monastirea Hurezii, prin cerirea Igumenului Rafail Hurezanul, ca să prescriu o condică; acolo din întâmplarea unei bóle de mórte, al doilea m'am tuns cu cinul metaniei de mâna numitului Egumen, fără de a'mi schimba numele cel pus de Prea sfinția sa starețul meu Filaret, care nume până acum îl port. Din acéstă pricină dar, încă tînar fiind eu, orânduindu-mă Prea sfinția sa să rămân acolo la Monastire până va porunci Prea sfinția sa. Și după patru ani urmând resmerița cu Nemții în ăilele Măriei sale Nicolai Vodă Mavrogheni, atuncea împreună cu alții m'am înstreinat de la Hurez, în țara

1) Manuscript autograf al lui Naum din 1828: Προπαίδια τῆς γραμματικῆς, în Biblioteca mea.

2) Acéstă dată am găsit-o în o epistolă a sa trimisă unui amic al său Duhovnicul Climent, cu care era compatriot și care se aședase în Monastirea Neamțu la anul 1823, Iulie 15. Manuscriptul în Biblioteca mea. κώδικὸς οἰκίας μου—Condica mea de casă.

3) Tot manuscriptul citat.

4) Manuscriptul original în Biblioteca mea.

Nemțască, unde zăbovindu-mă cu *Dascalia* 7 ani și la al optulea an întorcându-mă aicea, n'am găsit viú pe Prea sfinția sa starețul meu. Pe urmă dar am slujit și Prea sfinției sale părintelui proin Buzeu, Costandie, prin afe căruia puneri de mâni m'am învrednicit și darului preoției și *Protosinghel* ¹⁾.“ Așa era pe acele vremuri grele, mai ales în epoca greacă, nu putea nimenea din popor să ajungă ceva în viață până nu se lipea de un boer mare, sau de un Episcop ori Mitropolit. pe lângă cari 'și făcea viitorul său, după favorul său capacitatea ori norocul ce avea. Naum făcându se călugăr la vrîsta de 15 ani, s'a alinit de eruditul Arhierieú Filaret, ce purta pe atunci titlu de Mireon, care făcându-se în urmă Episcop s'a dus și Naum cu el la Rîmnic. Filaret ce a fost în urmă și Mitropolit al Ungro-Vlahiei. se știe că era un bărbat foarte învățat și a lucrat foarte mult pentru Biserica din Valahia, în special s'a ocupat cu imprimarea cărților de conținut Bisericesc ²⁾. Pe lângă acesta și-a făcut în tinerete educația sa Naum și pe lângă Egumenul de Hurez, apoi a stat în amicitie și cu un călugăr grec; aceștia au fost mentorii sei în viața și purtarea cu demnitate a podvigului călugăresc. Toți aceștia erau ómeni de carte și desăvârșiți în limba greacă. de la cari de bună samă a învățat și Naum grecește așa de bine, în cât o scrie ca limbă a sa.

Ne mai avënd Naum protector, după ce s'a întors din pribegie, a alergat la un altul, la Costandie Episcopul de Buzeu. In o însemnare pusă de el pe două manuscripte de ale sale iată ce ȓice: „La anul 1827 Septembrie 8, în ora 3 de dimineță a adormit în Domnul al doilea bătrîn al meu, Prea sfinția sa Chir Costandie, fost Buzeu, și s'a înmormântat în Biserica sfintului Dimitrie, de aicea din București, care s'a ridicat de Prea sfinția sa și s'a înfrumusețat cum se vede, în cât s'a făcut al doilea ctitor, pe când era Episcop de Buzeu și este Metoh al acei sfinte Episcopii. Decî spre ținere de minte am însemnat aicea. ȓic al doilea bătrîn al meu, pentru că de cătră el m'am hirotonisit preot și m'am cinstit Protosinghel. Iar întâiul meu bătrîn a fost Prea sfințitul Arhiepiscop a tótă Ungro-Vlahia, Chir Filaret, care din al Mirelor s'a făcut al Rîmnicului, care m'a îmbrăcat și pe mine cu schima de rasofor. Am scris la 1827, Septembrie 14 ³⁾.“ Aceștia au fost sprijinatorii morali, protectorii lui Naum Dascalul.

Nenorocire însă că afară de rangul de Protosinghel n'a mai putut reuși a înainta întru nimic, *s'a murit Protosinghel!* Să vede că indignat în sufletul său, privind cum alte individe eclesiastice, mult inferioare lui și în educație și mai ales în instrucție, înaintau în diferite slujbe și mai ales în egumenate și episcopate, iar el, el rămânea tot un simplu dascăl, de acea dă o jalubă catră Divan la 1822, Iulie 27, când s'a luat monastirele ȓise închinat din mâna grecilor, în care se cetesc următoarele: După ce numără persoanele la care a servit, și pe cari noi le cunoscem acum, ȓice... „Pe urmă dar am slujit și Prea sfinției sale părintelui Dositieú și prea sfinției sale Părintelui Nectarie, încă Episcop Rîmnicului fiind, și Prea sfințitului Proin Buzeu Costandie. Decî se cădea cu adevêrat că nu eú pre sine'mi să mă arăt Stêpânirei politicești, ci de însuși prea sfințiți Arhieriei, căroro le am slujit cu dreptate și cu credință, să fiú arêtat. Insa fiind-că din vreme în vreme atâta s'au tot schimbat cele vechi bune obiceiuri ale Patriei, în cât *a se vinde pe banî și tot felul de cuviința și de laudă și de vrednicie și de cinste și de chivernisala. și de alegere și de dreptate.* Așa întru acest cliú și eú împreună cu alți fiú ai Patriei *am rêmas la spatele unor cumpărători ca aceștia.* Acestea dar cu dreptate s'au și numit Catahrisis (*καταχρήσεις*, abuzuri), rële întrebuintări. La acestea s'au împlinit și cuvêntul înțeleptului ce ȓice: *Ρήτωρ πονερός τοὺς νόμους λυμάνεται* (Oratorul viclean conrupe legile). Căci cu chipul cuviinței lăudându-se rël, s'au primit și de stêpânire ca un lucru bun. Iar isvorul și începutul unora ca acestora s'au plâsmuit mai întâi de Fanarioți, cari cu dreptate s'au numit *farmasoni* de la întâia Domnie a lui Moruz Vodă, priimind și însuși Măria sa și începerea de stricare a unor Monastiri, cum este de obște știut. Și cu tóte că atunci însuși D-ȓeu au arêtat semn de năprasnă, taind viața Banului Mo-

1) Κώδιξ οικιακός μου—Condica mea de casă. Manuscriptul citat.

2) Veđi biografia acestui prelat de Prea Sfințitul Melchisedec Episcop al Romanului, Memoriú prezentat Academiei Române.

3) Ambele note sunt scrise în grecește. In manuscriptele II și XI ce sunt în biblioteca mea.

ruz, carele luasă asupra sa acele Monastiri, însă răul s'a u întărit și înscris prin cărți Domnești. Apoi cu încetul *acésta lepră lafindu-se* a u ajuns și la alte monastiri, ca să nu ție la tóte de obște, a se da sub mână de arendași, la feluri de bresle; călugări streini, boeranași, neguțitorii, băcani și arnăuți. Iar rodul acestor lucruri s'a u făcut dărăpănare Monastirilor și stricarea bunelor obiceiuri, ajungând însuși la Monastiri mari Domnești să slujască sântului altar popii *incălțați cu opinci cum însuși am văduț cu ochii*. Iar din alte Metóse a u rămas unele de tot fără de preoți și fără de sfiutele slujbe, înclăduindu-le arendașii de tot, care lucruri sunt văduțe până acum ¹⁾.”

În urma acestei jalube, după venirea Domnului pământean Grigorie Ghica, i s'a u dat și lui Naum Egumenia sfinților Apostoli de aici din București, unde a stat până a revenit iarăși grecii la Monastiri. În acest interval Naum se sub scrie *Apostolenu..*

Dacă nu m'ași îngriji de a nu trece peste marginele unei întroduceri. ași continua expunerea situației țării de la începutul secolului, făcută de însuși Naum și în această jalubă și în alte scrieri de ale sale; apoi pentru cuvântul că Naum are o scriere proprie în care expune nenorocirile Patriei față de administrația fanariotă și streină, mă rezerv a reproduce mai în urmă locuri din ea. Cunoștem dar unde și-a primit Naum educația sa. Dar fiind că era om de carte și Român de neam, s'a ales numai cu ce a văduț pe la Episcopii și Mitropolii timpul.

Să trecem acum a cerceta locul și timpul unde și-a făcut instrucția sa Naum. Unde a învățat cartea românească și grecă? Naum era stăpân pe limba Română, maistru ca și pe cea Greacă, scrie cu ușurătate în amândouă corect, și are un stil ales, plăcut și impunător, cu singura observație, că stilul în românește al se u este influențat de cel grecesc; atât am putut observa. Apoi mai știm că el a profesat deopotrivă atât în limba Română cât și în cea Greacă; că majoritatea manuscriptelor sale, ce le posed, în număr de 23, câte-mi sunt cunoscute până acum, sunt scrise în amândouă limbele. În fine Dascălul Naum cetea și înțelegea și latinește și franțuzește duple cum și nemțește. Manuscrisurile lui probéză pe deplin cele iese ¹⁾.

Pe timpul acesta a studiat și Naum în Academie și dar a învățat și limba francesă. Cât despre limba latină nu ne putem îndoi, pentru că nici odată din Academie n'a lipsit această limbă. Apoi putem admite că Naum să fi profesat 7 ani în Transilvania și se nu fi învățat și el nemțește?

Nu era dar Naum al nostru un om ne'nvățat, un călugăr bigot, un dascal improvizat și nici măcar un rutinat ordinar; ci afirm că era dintre cărturarii timpului, om de valóre, și mai pre sus de tóte plin de inimă românească și de dor nestins în peptul se u de a'și vedea și el neamul lui odrăslit și înflorit în tóte. Dorea cu nesațiu să trecă iarna grea de seculi de deasupra Țerei sale, să' i luciască și sfiinta raza a Primă-verei, să știe odată și Românul că e singur stăpân pe masă, casă și țara sa! În acest scop de a desmorti simțul de naționalitate între

¹⁾ Κωδικέ οικιακός μου—Condica mea de casă, manuscriptul citat. Veđi și Biserica Orthodoxă Română, Anul XII și XIII, unde am publicat mai multe acte privitoare la istorie, decopiindu-le din această condică.

²⁾ Dovadă că se studia perfect limba francesă în Academia Greacă, transcriu aicea o bucată din o petiție pe care o dau elevii Academiei Sf. Sava către Domn și în care ni se spune acesta:

... 'Αλλ' ἐπί πᾶσι, οἷς τῆ πόλει ταύτῃ παρέσχετο δικαίως ἐπεκύρωσε μὲν ἡ Ὑψηλὴ Ὑμῶν διάνοια, ἐνθάδε αὐτῆς Ἀκαδημία καὶ ἡ γαλλικὴ γλώσσα, ὡς πάνυ λόγου οὔσα ἀξία τῷ γένει Ῥωμαίων, σπουδάζηται. Καὶ ἀνενοεῖς τῆς εἰς ἀλλοδοπεῖ ἐνεκεν ταύτης ἀποδημίας τὸ ὑπήκοον ἦ. Κακία δὲ τοῦ τότε διδάσκοντος ἐτεροδόξου ὑστερήθημεν ταύτης. Νῦν δὲ ὁσόντε πρόκειται ἀνὴρ ἐκ τοῦ ἡμετέρου γένους καλὸς καὶ ἀγαθός, ὀρθόδοξος τὴν πίστιν, ὀρθὸς τὸν τρόπον, τῆς γαλλικῆς γλώσσῃς ἱκανῶς πείραν ἔχων, ὥστε καὶ ἄλλοις μεταδοῦναι τῆς γλώττης, ἐπιεικός, δυνατός, θερμῶς προσπίπτοντες καὶ δουλικῶς ἐκλιπαροῦντες, δεομεθα τοῦ Ὑμετέρου Φιλομούστου Ὑψους, ὅπως διὰ τῆς Ὑψηλῆς καὶ πανεκλάμπρου αὐτῆς ἐπιταγῆς ἀποκατασταθῆ αὐτὸ πάλιν τουτουὶ τὸ εἶδος τῆς παιδείας τῆ Ὑμετερᾶ Ἀκαδημίας εἰς δόξαν μὲν τοῦ Ὑψηλοτάτου αὐτῆς ὀνόματος, εἰς ἔπαινον δὲ καὶ καύχημα τοῦ Ὑμετέρου γένους. Καὶ ὅτι ἂν ἦ τὸ ἔλεος τῆς κραταιωτάτης τῆς Ὑμετέρας Θεοσεβειστάτης ὑψηλότητος.

Ἐλάχισται δοῦλοι καὶ ἰκέται θερμότατοι.

Οἱ ἐκ τῆς κατὰ τὸν ἅγιον Σάββαν Ἀκαδημίας μαθηταί.

Români strivit de streini, de a escita în cei de un sînge cu el ambiția de Românișm și iubire de Țară, a lucrat din totă inima și sufletul său. Naum, prin scrieri și în scôlă în totă viața sa timp aprópe de 50 de ani! Era greú sub guvern strein, sub o administrație cumpărată și sub un cler simoniac și de alt neam, a'și rădica glasul său cine-va dintre Români spre a le spune cine sunt și ce drepturi au! Era a se expune urgiei celor de la putere. Naum, ca și alți câți-va, a spus'o și prin scris și prin graiú totă viața sa. Acum înțelegem pentru ce Dascalul Naum a fost tot lăsat la o parte de Ierarhia vitregă. Dar să înțrăm în cestiune. Unde a învățat Naum carte? Și la acéstă întrebare tot el ne răspunde într'un mod pozitiv și clar. In manuscriful său $\text{Κώδιξ οὐρανίου; μου}$ cetesc și acéstă în limba Română: „Cu prea plécată jalubă arăt Înălțimeii tale, că încă în zilele Prea sfințitului Grigorie Mitropolitul, tatăl meu Protopop fiind, locuitor în sud Muscel, la satul Corbií, care este pe rîul Dómnei. de unde în vristă de șase (6) ani m'aú adus aici în București, și vrënd să mă dea la un Duhovnic în sfînta Mitropolie. de când sunt 52 de ani, după ce m'a scos înainte Prea sfințitului Mitropolit și m'a vëđut frageda vrista mea, și cum că nu numai nu pocíu fi de vre un ajutor Duhovnicului, ci mai vîrtos eú am trebuință de ajutor. aú sfătuit pe tatăl meu ca: sau să mă întórcă la mamă-mea ca să mă cresc, sau să găsescă aicea un bun familist, ca să mă încredințeze în mîna lui și să învăț la scôlă. Așa aú și urmat tatăl meu. Și lăsându-mé în București cu chel-tuiala sa, am învățat carte grecește și românește, până când am ajuns în vristă de 12 ani, și atunci m'aú luat în casă Prea sfinția sa Părintele Filaret Mitropolitul, încă Mireon. fiind ședător în Sfînta Mitropolie“. După cum dar ni spune Naum, el terminase învățămêntul începător la vristă de 12 ani, în București la scôla de la st. Gheorghe Vechiú, ș'apoi a fost luat de eruditul Filaret, copil în casa sa. După ce a trecut la Episcopia Rîanicului Filaret, atunci face și pe Naum călugăr la etatea de 15 ani, în care timp de sigur că Naum învășă și carte grecescă și românescă de la patronul său Filaret. De la 1779, data călugăriei sale și până la 1788 s'a ocupat dar cu cartea la Episcopie și la Monastirea Horezu, unde era un călugăr grec învățat. Tot în acest timp Naum a fost deprins în gustul de a culege documente naționale, și a le pricepe valórea lor, ventru că, după obiceiul ce exista în vechime prin monastirile Românești, părinții Spirituali dădeau, ca pentru ascultare fiilor lor, spre a'i priva de ispite. să decopieze diferite cărți de conținut monachal. Acestui bun obiceiú datorim noi tóte manuscrisurile românești, grecești și slavone, cum și multor condicé de documente cari se găsesc prin monastirile din țară. Aceste's și cele mai veché monumente limbistice cunoscute până astă-đi. Lui Naum i s'a impus de a scrie o condică, de sigur documentelele Monastirei Horezu. La 1788 însă din cauza rezelului întricoșat și ruinător, între Turci. Ruși și Nemți, fuge Naum peste Carpați, unde ș'a câștigat întreținerea prin dascalie, timp de 7 ani și unde a învățat de sigur și limba Germană. Știa dar pe la 1788 ceva carte Naum, căci alt-fel cum ar fi putut fi profesor și încă de limba Grecă în Austria.

Revenind în țară la 1795, și vëđend timpurile liniștite și că scôla din st. Sava, *Academia Domnescă*, are pe cei mai renumiți erudiți ai timpului, zboră ca albina Primă-vara pentru a se nutri el mai întâiú din mierea primelor flori, alérgă după carte, cum alérgă cel însetat după apă să bea, se duce să'și nutriască sufletul său flămând de știința timpului. Era Domn atunci Alexandru Constantin Moruzi Voevod, sub care Academia a fost prevëđută cu cei mai eminenți profesori greci ai timpului. Acești profesori ai Academiei, aú preparat în timp de un secol aprópe, prin desvoltarea simțului național, generațiunea greacă, menită de a se lupta pentru Independența Patriei lor — *Grecia*. Tótă instrucția superióră, încă din timpul lui Brancovanu, ba și mai înainte, mai ales în Valahia, se făcea cum știm numai în limba elină, în care barbații cei mai docti ai Grecilor debitaú care mai de care în desvoltarea și aprinderea sentimentelor naționale între elevii Academiei, cari erau în majoritate greci ori grecisați. Ș'apoi să nu ne mirăm pentru ce năvăleau învațații greci în țările Românilor, respunsul este scurt și pozitiv: Pentru că aci la noi găsau și adăpost, și siguranță și libertate de ajunsă pentru a'și exprima pe față și larg cugetările lor; cea ce le lipsau în Imperiul Otoman, pentru că țările nóstre își conservasă prin Tratatele de Capitulație un număr de prerogative de independență față cu popórele din Turcia; pe când acelea era pašalacuri, subjugate cu sabia; iar pentru conservarea acestor prerogative s'aú luptat mulți și dintre Domnitorií Fanarioți. Căci aúrea

n'ar fi putut nici domni, nici a se îmbogăți și nici unde a se refugia la nevoi. Pe lângă acestea profesorii erau și foarte bine plătiți. Așa un martur ocular, *Cesarie Daponte*, în scrierea sa: *Catalogul omenilor însemnați din secolul trecut*, dice despre Alexandru Ipsilant: „Este însemnat pentru bunătatea și milostenia sa și între alte bunuri ce au făcut în Valahia, a orînduit și profesorii la scoli cu salare mari, și stipendii anuale scolarilor seraci ca la două-deci de pungii“¹⁾ Aceste beneficii și alte daruri, plus siguranța, îi atrăgeau pe toate capacitățile grece în țările Românilor. Chiar Domnii Fanarioți aveau interes și politic și național de a avea aicea capacitățile literare grecești. *Aicea se ferbea pētra cea scumpă, idea renașterei Grecilor, îndată după căderea Constantinopolului*. Intre cei mai excelenți în epoca noastră cunoștem pe Lambru Fotiade, Constantin Ioan filosof, Vardalah, Ghenadie Duca ect.

Iată însuși cuvintele lui Naum pe care le adresază Domnitorului Moruzi în engomiul ce-l face și în care descrie starea de înflorire a Academiei din București²⁾. Reproduc textul și în limba elenă spre a se convinge ori cine cât de ghibaciu era în condeiu Naum și cât de stăpân era pe limba greacă, pe care o scrie ca pe a sa proprie: *Ῥεύσιν οὖν πάντοθεν οἱ τῶν χρισμάτων ποταμοὶ τῆς σοφίας. Πόθεν δῆλον; Κατὰ τὸν φιλόσοφον ζῆλον τοῦ Σεφορουργήτου Ὑψους ὑμῶν, ὠκονόμησεν ὁ Θεὸς ἄνδρας ἀξίους καὶ ἐπιστημονικούς, τοὺς σοφολογιωτάτους φημι Λάμπρον Φωτιάδην καὶ Κωνσταντῖνον Ἰωάννου, καύχημα ἀμφοτέρους Ἰωννίνων, οὓς ἅπαντα ἡ Βλαχία ἐπιγιγνώσκει κορυφαίους καθηγητάς τῆς ἐν ταῦθα πανδῆμου τοῦ Βουκουρεστίου σχολῆς. ταῖς τῶν μουσῶν χάρισι καταγλαΐζοντας αὐτὴν καὶ τὸ φῶς τῆς ἀγαθῆς παιδείας ὡς ἄλλον Ἥλιον πᾶσι προθύμως παρατείνοντας, ὧν ἀγῶ πρωτόπειρος μαθητῆς, εἰ καὶ οὐκ ἄξιος κληθῆναι ἀλλ' ἢ κατ'αποχρηστικῶς, ὡς ἀκροατῆς ἐν βραχεῖ καιρῷ. Πολλὴν δὲ χάριν ἔγω τῷ Θεῷ εἰς τοσοῦτον ὀνομάζεσθαι, οἰδῶς ὅτι καὶ οἱ τοῖς ὀλίγοις εὐχαριστούμενος ἔστιν εὐτυχῆς καὶ ἡσυχος*“. „Curg de pretutindinea rîurile de haruri ale înțelepciunii, de unde se vede acésta? Prin zelul înțelept a păzitei de D-ḡeu Înălțimei Vostre a economisit D-ḡeu bărbați vrednici, omeni de știință, pe prea învățații dic Lambru Fotiade și Constantin Ioan, ambi fala Ioaninei, pe cari tótă Valahia îi recunoște ca profesori corifei ai școlei Universitare de aicea din București, înfrumusețând'o cu grațiile Muselor și răspândind lumina ce plăcută a instrucțiunii, ca un alt sóre, tuturor cu bună-voință, căroro am fost și eu student începător, de și nu sunt demn a mă numi, de nu abusiv, ca ascultător, în scurt timp. Mulțumesc lui D-ḡeu că mă numesc și ast-fel, știind că cel ce se mulțamește cu puțin va fi fericit și mulțămit“.

Din acésta pericopă se constată că Protosinghelul Naum a urmat și cursul Academiei din București, de unde s'a nutrit cu laptele delicios și plăcut al naționalismului și pe care l a supt de la acei patrioți, bărbați erudiți și valoroși, cari de și propagau patriotismul și naționalismul în grecește și pentru greci, totuși se foloseau cu abundență de la ei și studenții Români. cari în urmă prin reflexiunile lor proprii resfrângeau ideile profesorilor greci, despre patriotism și naționalitate, la poporul lor Român, ce *zacea împilat sub jugul fanariotic, sub povóra influinței unei limbē de alt neam și exploatați de streinī!*

Unul dintre studenții Români a acelor timpuri, ce a profitat de învățămintele profesorilor Academiei în felul acesta. a fost și Naum. A știut să se folosască de ideile ce le asculta la acele celebrități, a trage profit din lecțiile ce audia și a le aplica la poporul Român. Pentru a mă justifica că interpret drept cugetările și gândirile lui Naum în acésta cestiune, dau următórea însemnare a Protosinghelului, pusă de el pe unul din Manuscriptele sale No. VIII intitulat: *Προπαιδία γραμματικῆς*. Acésta însemnare, ori notă, Naum se preface că a transcris'o dintr'o altă carte, în realitate însă ea este scrisă și concepută de însuși Naum și numai de téma timpului o dá anonim. Nota este scrisă înainte de 1812: I.tă-o: *Obșteasca Tânquiere*. „Cum că țara Romănescă pururea înota în necontenite nevoi, precum ne adevereză și istoria ei; dar până ce au început să vină Domni Fanarioți eram mai mult bine în Simbatriotismos. Iară

¹⁾ Ἐπίσημος διὰ τὴν καλωσύνην καὶ ἐλεημοσύνην καὶ ἄλλα καλὰ ὁποῦ εἰς τὴν Βλαχίαν ἔκαμε καὶ διδασκάλους, ἐδιώρισεν εἰς τὰ σχολεῖα μὲ μεγάλους μισθοὺς, καὶ τροφὰς πτωγῶν μαθητῶν ἐτησίους ὑπὲρ τὰ εἴκοσι πούγγια. Veđi Daponte Manuscript p. 93.

²⁾ Manuscriptul No. 16. Despre Originea Românilor și în care sunt și alte note privitoare la Români și însemnări gramaticale, în limba greacă și română.

după ce au început Domniile din fanarioți, cu toate mijlocele lor cele politicești, prin faptele lor cele diavolești, încetul cu încetul ne-au supt cu totul vrerilor lor. Ni-au împopulat necazului, ni-au slăbit brațul armelor, ni-au răcit dragostea Patriei. Și cu un cuvânt cu totul ne-au adus mai rău de cât pe noródele cele din Africa și America. Prea vechii strămoșii noștri prin biruințe nouă ne-au câștigat slobozenia, iar noi și părinții noștri am adus țara la cea mai ră stare și tiranie! Și această tiranie de se va suferi mai mult, vai de ticăloșia țerei! Că numai acum în curgerea vremei de șase ani tiranul Caragea nu s'au arătat mai puțin întru neamul omenesc..... de cât acel tiran al Sicheliei. Tirania acestuia a dărpănat poporul cel prost. Mândria lui și pompa familiei lui, prin afront foarte scăduse cuviința boerilor celor mari, și alte multe mijloce aș întins prin sfetnici. Dumnealui Postelnicul Vlahuți, ginerile Măriei sale și cu D-lui Logofătul Belu, căruia îi suntem datori toți patrioții să'i mulțămim, scărșnind din dinți când ne vom întâlni pe pod, fiind-că prin sfaturile D-lor sale, Măria sa a pipăit durerile norodului și ș'au siguripsit viața din primejdie, lăsând schiptru și fugind ȃiua la mieșul mare, după ce abea cu sufletul ne-au lăsat, încă și cel mai mic lucru aș luat. Ah! Dachie, Dachie! fii tēi plâng și suspină, ca un pom ce îngrădire n'are, cine trece pre cale rumpe și tē lasă jale! Frați Boeri Simbatrioți! Iubiți-vē de acum înainte, fiți împreună însoțiți să punem în lucrare folosurile Patriei ce lipsește! să fugă pisma unul asupra altuia. Ci de acum înainte să ne iubim precum măi înainte am fost¹⁾. Vedeți dar cât de patetic descrie el starea de umilință a țerei care a produs o numai mâna răpitoare a străinului și machiavelismul politic al fanarioților! Dar să revenim iar și la instrucția lui Naum.

Ceea ce este de interes istoric pentru noi în dezvoltarea și cultivarea noastră a Românilor, este faptul surprinzător, că de câte ori se sēvērșește o lucrare bine făcătoare în una din Țările vecine Române, o găsim că are eho, ba adese o întimpinăm în întregimea ei și în ceia-l-altă provincie Română. Așa se întâmplă și cu cestiunea scólelor. Am constatat că în Muntenia erau scóli districtuale și secundare, apoi Academie; tot așa și în Moldova. Am vedut că întreținerea scólelor era prin contribuțiuni pusă asupra Monastirilor și a preoților, tot așa esact și în Moldova.

Știm dar acum pozitiv că Naum a învățat carte numai în Țară, apoi că era un bun cărturar, cum dovedesc manuscriptele sale cunoscute până astă-ȃi, în număr de 23.

Spun cu fală și mândrie că în pieptul lui Naum cât a profesat, peste o jumătate de secol, de la 1788—1839, s'a nutrit, dezvoltat și cultivat iubirea de Țară, sentimentul de românism și că'l profesă și prin inscris și mai ales prin lecțiile lui în scóla. față de ucenicii lui iubiți. Olimpul Grec — cu Zeii și Musele lui — seculi întregi ș'au găsit adăpost în Academiile Române din București și Iași. Pana scriitorilor prosaici ca și a poezilor se cultiva cu mult succes în aceste scóli. Resturile până la 2,000 manuscripte Grecești ce'mi sunt cunoscute până acum și care's urme vii a activității literare a acestor scóli, afară de câte se vor fi pierdut, ni probēză cu îndestulare c'am dat cu largeță tótă ospitalitatea reprezentanților muselor ele nice seculi întregi.

Cu toate acestea ora sunase de redeșteptare națională și în Orient, și ori ce rezistență să mai face de a se mai ține un întreg popor în sclavie de la 1821 încóce, de cătră óspeții noștrii politici și literați, ei trebuia fatalminte să plece! Deprins Naum al nostru în cartea grecească, crescut în moravurile și sub influența fanarioților în tinerețea sa, apare la început ca aprig apărător al lor, deși combate în unele din scrierile sale abuzurile Domnilor ș'a boerilor cum și destrabălarea nedescrisă de rea a administrației Țărei.

Cu toate acestea o reacție cu necesitate trebuia să se întâmple și în sufletul lui Naum, ca Român. Avea ochiu pătrunzător ca toți cărturarii, vedea cum în țara lui el este deconsiderat, deși avea și el meritele sale; cum în toate funcțiile bisericesti, în egumenate grase pe atunci, pe la Mitóșe nu se numeau de cât agreeți și favoriți streini: Bulgari, Sîrbi și Greci; Români însă nu. Ce se mai ȃic despre Episcopate și Mitropoliate! Nicī nu se gândea la asemenea grade ierarhice Naum, numai pentru că era Român. Putea el îndura atâta umilință din partea streinilor? Putea înăduși în peptul sēu convingerea că și casa și masa și țara aparține de drept numai

¹⁾ Consultă manuscriptul citat și în care sunt multe note de felul acesta.

Romănilor, și că numai prin uneltiri viclene, prin spionagiū, calomnii și trădări Romăniū aū ajunsī ca desmoșteniți de moștenirea lor strămoșască de cătră streinī? nu mai aveaū siguranță nici de casă, nici de masă nici de averea lor!

Dacă scólele grecești aū contribuit, ca ori-ce învățatură, la dezvoltarea minții și cultivarea sentimentului național în Naum, Domnia însă fanariotă cu abuzurile și povórele ei, administrația bisericească și civilă streină țarei, plină de tótă nedreptatea, arbitrarul și desfrânarea, aū prefăcut cu totul pe Naum în cugetările sale; l aū făcut un vrajmaș neimpăcat al streinismului, mai ales din cauza jafurilor de la 1821. De la acest timp Naum detună și fulgeră, cât póte condeil seū contra streinismului, și a nedreptăților compatrioților sei. De la acest timp până la mórtea sa 1839, cum vom vedea, s'aū dat a demonstra originea neamului Romănesc, se pune în contact cu Petru Maior și cu Molnar ¹⁾, alérgă la boerii bătrâni și strînge hrisóve și documente, scrie apărând naționalitatea Romănilor ²⁾, ajunge la convingerea că suntem Daco-Români, răspunde atacurilor streinilor ce loveaū Originea Romănilor și probează că țările Romănilor numai ale lor sunt, și a lor trebuie să fie. În fine scrie Cronicul seū pe basa documentelor ce adunase în țară, care începe de la 1764 și continua până la 1810. Naum, după cum constat din condicile de colecții de Documente ce ni-aū remăs, și care prin o norocită întâmplare aū cădūt în mâna vrednicului barbat român, D-lui Dimitrie A. Sturdza, și pe care acesta le aū oferit Academiei Române și astă-đi se pot consulta de ori e om de știință, Naum đic, avea intențiunea de a'și continua Cronicul seū până unde se termină colecția Documentelor 1821. Dar se vede că împrejurări neprevădute de el, și neștiute de noi, l-aū impedit de la acéstă lucrare. După cât am putut pătrunde în activitatea literară a lui Naum, mă pronunț că Cronicul este scris înainte de 1815, și cu scop l'a scris în grecește, pentru a putea fi cunoscut tuturor. La începutul seculului limba comună a ómenilor noștri de Stat civilī și bisericești era cea greacă. Din titlul de dedicație adresat Domnitorului Ioan Alexandru Constantin Moruzi Voevod să póte conchide cu tótă probabilitatea că și scrierea sa: „*Despre Originea Romănilor*“ a început'o în timpul Domniei acestuia și că a terminat'o în timpul Domnitorului Ioan Mihail Constantin Suțu Voevod, pentru că lui îi adresează ultima Epifonemă. Așa dar acésta lucrare este anterioră Cronicului seū. De bună samă a trebuit Naum mai întâiū să spună cine sunt locuitorī acestor țări, de ce origină și apoi să scrie Cronicul despre ei. Pe timpul acesta în capetele ómenilor cărturari și politici se fierbea piatră scumpă, în urma Revoluții franceze și care a avut mare influență asupra Romănilor, aceia de a'și afirma naționalitatea, lucru ce deja era început mai de demult de cătră Români din Transilvania prin Clain, Petru Maior, Șincai, etc. Așa dar între Cronicul seū și tratatul despre Originea Romănilor există o legătură.

De sigur că Naum imitând pe Șincai n'a voit a scrie o simplă expunere de evenimente și date privitoare la Istoria Romănilor, care ar fi putut fi lovite ca neautentice, ca đisele sale; de aceea el adună cu punere și neobosire mai întâiū documente, pe unele le transcrie, pe altele le posedă în original, și numai după ce 'și adună materialul trebuitor începe a clădi pe temelii sigure edificiul seū. Ori ce đice Naum în Cronicul seū justifică pe deplin, după tótă critica istorică obiectivă, aducând documente. La tot pasul în Cronicul seū se întimpină interpose chiar documente, în întregul lor Hrisóvele, documentele, hărțile oficiale, relațiile diplomatice, tóte sunt grupate în trei mari și voluminoase condici și care pórtă No. 322, 323 și 258, existente în Biblioteca Academiei Române. Așa dar Cronicul lui Naum Rîmniceanu este lucrat după tótă rigórea științei, fără frase pompóse și de prisos, ci un izvod concis, probat și cu totul obiectiv. Reflexiuni nu face, de sigur din cauza împrejurărilor în care trăia.

Tot cam acest metod ține și în lucrarea sa literară: „*Despre Originea Romănilor*“. Pe ici colea se bazază pe autorii Bisantinī și Latinī, ce aū tratat despre Români, dar îi citează numai. Când vine însă la desmormântarea simțului Român, escitarea și aprinderea simțului național, Naum uită că'i călugăr, lasă la oparte ideile de umanitarism, se aprinde, se electrisază

¹⁾ Veđi manuscript No. VIII, și XIV, și Biserica Ortodoxă. anul al XII și XIII.

²⁾ Veđi tratatul seū „*Despre Originea Romănilor*“ scris în grecește, desigur pentru a fi citit și de greci și de Români pag 235.

prin cuvinte alese și prin citate din faptele glorioase din trecutul neamului nostru pe orî ce Român, susține că mai este încă, după atâtea cumplite și îndelungate dureri și suferinți, o picătură de sînge original în corpul lui. Indeamnă pe Români a'și aminti faptele mărețe ale străbunilor lor, face atenți pe boerii țării la ceea ce au ajuns sub streinism și la ceea ce au fost în trecut, face analiza ranei de care sufăr Români—desbinarea, ura, împărăcherile între cei de un neam sămănate de streini, și'i conjură la unire, la frație și la iubirea de Patrie! În acest tratat Naum este sublim și ca limbă și ca idee și ca expunere. Limba greacă pe care o întrebuițază în acésta scriere este o limbă corectă, curată, impozantă și apropiată de limba clasică. Naum nu se astâmpără, nu se teme, nu fuge când încep preparările pentru Zaveră. Trebuie să știm că el era călugăr nu numai cu numele ci și cu realitatea, de fapt el a trăit în mijlocul societății, că toți călugării grecești, ce făceau pe dascălii, s'a făcut însă jertfă neamului său pentru a'i învăța carte. De aceea îl întalnim în spre ajunul Zaverii lucrând neadormit pentru romanism. Scrie poesii fórte aspre contra abuzurilor și destrănarilor eteriștilor, ce se formau în miliție sub dealul Mitropoliei, descrie evenemintele ce au precedat Eteria și apoi face un tablou înfierător a acestei scene tragice, ce s'a întâmplat și care a cauzat atâtea nenorociri ne mai pomenite în aceste țări ¹⁾. Tótă elita societății Românești erau întroduși în secretele Eteriei, de acea boeri țării la 1819, April, când Mitropolitul grec al Ungro-vlahiei Nectarie se retrage ²⁾, cer în unanimitate de la Domnitorul Șuțu de ale întări de Mitropolit țării pe Dionisie Lupu, ce era Arhiereu cu titlul de Sevastias. Domnitorul atunci vrënd nevrend, față de tot Divanul, confirmă de Mitropolit al Ungro-Vlahiei pe Dionisie Lupu, dar are îngrijire de a lua o declarație: că va fi credincios al său. Dați publicității aceste acte importante pentru a fi cunoscute de tótă lumea Românească.

Inscrisul ce a dat Domnitorului Mitropolitul Român, Dionisie Lupu.

Prin prezentul înscris făgăduitor sub-semnatul declar: devenind Mitropolit al Ungro-Vlahiei promit a păzi exact următoarele:

- I. Unire și concordia cu Prea Înaltul Domnu, în orî ce afacere de utilitate publică.
- II. Desevârșită abținere de orî ce partid și de întrigă; pe care de câte orî le voi afla că se pun în lucrare și se fac de alți, să fiu dator a le face cunoscute Prea Înălțatului Domn, spre preîntâmpinarea și încetarea răului.
- III. Abținere de orî-ce complot și conspirațiune în contra persónei Prea Înălțatului Domn, și în special în contra Consulatului rusc; și de câte orî voi afla asemenea conspirațiune, nu numai să uresc pe aceia cari iaă parte la una ca acésta, dar și să'i împedic în tóte chipurile și să'i fac cunoscuți ambelor părți, spre încetarea zadarnice'or turburări și confusiuni.
- IV. Grija neadormită pentru buna stare a Bisericii din România, pentru buna-cuviință și instrucțiune a clerului ei și pentru o administrațiune laudată și frumósă a Mitropoliei.
- V. Cea mai mare băgare de sémă, de a nu chirotoni la preoție ómeni nevrednici.
- VI. Ingrijirea celor ce contribuesc la învățatura și pregătirea candidaților de preoție, precum scólele și altele.
- VII. Prevederea părintescă pentru catilizarea fie-cărui creștin prin Duhovnicii vîrtuoși, și pentru instruirea ortodoxă și folositoare a întregului popor prin predicatori.

Aceste șapte capitule, și orî ce alt lucru datoresce cătră Dumneđu și către ómeni un Ierarh, care este cu minte și după Evangelie, mă făgăduesc a le păđi cu exactitate până la ultima suflare, devenind Mitropolit al Ungro-Vlahiei. Și spre dovadă și garanția făgăduinței mele, mă subscriu cu propria mea mână.

(Originalul în grecește).

† Sevastis Dionisie făgăduesc.

1819, Aprilie în 22.

¹⁾ Veđi: Biserica Orthodoxă, anul al XII și XIII în care sunt publicate corespondențele între un Moldovan și un Muntean, idem evenimentele de la 1821. La fine voi da publicității și poesile lui asupra Eteriei.

²⁾ Acesta, după afirmarea lui Naum, a ars vechile documente ale Mitropoliei din Ungro-vlahia prin care se recunosea acestei țări dreptul de a avea Mitropolii din neamul Românesc, cu scopul de a nu se mai putea imputa cu doveđi răpirea acestui drept de la pămênteni.

Rezoluția Domnăscă pusă pe anafora a Divanului, prin care se alege Dionisie Lupu Mitropolit.

Io Alexandru Nicolae Șuțu i gospodar Zemli Vlascoe.

De vreme ce D-lor Cinstiții și credincioșii boiari veliți ai Domniei Mele, dupe paretisul a Prea Sfinției Sale Părintelui Proim Mitropolit, Kir Nectarie, au găsit cu cale de a priimi Scaunul Sfinției Mitropolii Prea Sfinția Sa Părintele Sevastis, Kir Dionisie, ca unul ce este dintru Arhieriei pământeni, primind dar și Domnia Mea chibzuirea și alegerea Dumne-lor, și înțărîm această obștăscă anafora, așezînd Mitropolit la Scaunul Sfinției Mitropolii a Ungro-Vlachiei pe Prea Sfinția Sa mai sus numitul Arhierieș Kir Dionisie. (După original)

1819, Mai 1.

(L. S.)

Vel Logofet.

Anafora a Divanului.

Prea Înălțate Dómne!

Dupe luminata poruncă, ce prin pitac ni s'a dat, adunându-ne la un loc, am vedut cea dupe cuviință dată paretisis a Prea Sfinției Sale Părintelui Proim Mitropolit al Ungro-Vlachiei, Kir Nectarie, și dupe a Măriei Tale cu blândețe înduplecare, am priimit cu osârdie cererea Prea Sfinției Sale silindu-ne a'l ajutama spre mângâierea Prea Sfinției Sale și mărturisind că din tinerețe a slujit bisericeii acestei Patrii, suntem datorii de al ușura în aceste din urmă zile ale vieții Prea Sfinției Sale; de aceea chibzuindu-ne în urmă, dupe a Măriei Tale luminată poruncă și pentru mulți dintr'ai cinului bisericesc, socotindu-ne și cercetînd am găsit mai vrednic spre a primi Sfânta Mitropolie și dupe bisericescul și dupe politicescul cuvînt pe Prea Sfinția Sa Părintele Sevastis, Kir Dionisie, ce este pămîntean; Ci dar într'o glăsuire și cu mulțămîntă arătînd cu toții Măriei Tale obștăscă alegere printr'acesta plecată a noastră anafora, ne rugăm cu plecăciune de a se așeza Prea Sfinția Sa de Înălțimea Ta în Scaunul Sfinției Mitropolii și a ne bucura inimele noastre prin a Măriei Tale Prea blîndă priimire, ca împreună cu prea Sfinția Sa să fim rugători pentru scumpă viața și cea de a pururea fericire a Măriei Tale fie de la Dumneșeu mulți și fericiți.

(După original)

1819, Mai 1.

Semnaș membru Divanului.

Promisiunile date în fața Țerei de Dionisie, ca Mitropolit al Ungro-Vlachiei.

Eū sub-semnatul Mitropolit al Ungro-vlachiei promit în numele Prea sfintei Treimi că, de ore ce providența divină a bine-voit a-mi încredința mie smeritului cărma păstoriască a compatrioților mei Români, voiū păzi după cuviință tóte aceste datorii, câte se cer de la păstorul, care nu desminte numele său. Și anume cât despre cele Bisericești, voiū depune tótă ostenéla pentru îmbunătățirea orînduelelor Dumneșești ale Bisericilor, înființînd scólă de teologie, de enciclopedie și de musica, în limba țarei, ca să depărtez, întru cât se póte, întunerecul ignoranței de la cler, care din nepasare a ajuns acum până la dispreț. Voiū conduce poporul cu mijlócele posibile la îndreptarea moravurilor și la calea mântuirii după dumneșeștile porunci. Mē voiū ocupa cu activitate și atențiune să cercetez cu imparțialitate neînțelegerile turmei mele cuvîntătore, și tóte cele-lalte, care mē privesc, le voiū urma fără pată. Iară cât despre cele politicești, întru cât Mitropolitul țarei are influență, voiū da concursul meū atît la cele comune, cât și la cele particulare, cu zel patriotic și cu căldura de un pastor, făcîndu-mē tot-déuna tóte la toți. Voiū păzi fără vicleșug și curată sinceritatea către consulul general de aci al puterniceii Rusii, Escelenția sa Domnului Pini, și la fie care ocașiune voiū anunța Escelenției sale abusurile vătămătore ale patriei, cerînd protecțiune și îndrep-

tare, unindu-mă tot-deuna cu ideile, zelul și buna-voința Escelenței sale pentru ajutorul comunității, pe care l'a simțit țara, din momentul ce Escelența sa a sosit aci. Voi păstra fără nici o imputare și cu statornicie respectul și recunoștința ce se cuvine Impărăției sale prea evlaviósă și foarte creștinești a Rusiei, pentru protecțiunea prin care apără și mântuiește poporul cel sêrac de aci. Către acesta am și aplecare sufletescă, acestea mi le dictază și amorul înăscut către Patrie. Și sper, cu ajutorul lui Dumnezeu, în realitate să împlinesc toate cele de mai sus, fără nici o imputare și cu statornicie.

1820

(Originalul grecește)

† *Al Ungro-vlahiei Dionisie.*

Resoluția Domnitorului pusă pe anaforaua Mitropolitului și a Episcopilor Ungro-vlahiei, prin care declară abusurile de simonie urmate până atunci de către streinî cu hirotoniele preoților, și cer cu stăruință stêrpirea lor și înființarea de scôle Bisericești—Seminariî.

Io Ioan Alexandru Nicolae Suțu Gospodar zemli Vlascoe.

Cu adevărat Prea Sfinția Sa Părintele Mitropolit de când s'a aședat în Arhierescul Scaun a acestei Pravoslavnicî țeri, în multe chipuri 'și a arêtat Dumneđeiasca rîvnă ce hrănesce cătră cuvântătórea a lui Christos turmă, iar mai vîrtos prin acêstă anafora, ce puse înaintea Domniei mele, dete de față câtă caldurosă dorință are de a aduce în starea cea canonisită de Sfinții Apostoli și de Sfintele Sobóre acest mare dar al preoției, spre a se sfinți melul și cuvântul lui Dumnezeu de mîni vrednice și mai curățite, cu mijlocul ce arată Prea Sfințitul împreună cu Prea Sfințiile-lor Părinții Episcopi, cerșind a se da și Domnesca noastră hotărîre, ca să rămăe canon nestrămutat și celor din urmă Păstorî ai staulului acestui(a). Cu multă bucurie am lăudat Domnia mea acêstă Dumneđeescă rîvnă a Prea Sfinției Sale, și voind a se face cunoscută la tótă cinstita obște Boerescă, punem în vederea D-vóstră cinstiților și boerî veliți ai divanului Domniei mele, *hailea și mazilî*¹⁾, acêstă anafora, ca mai cu dinadinsul făcend și D-vóstră obștească chibzuire asupra celor arêtate sau câte s'ar mai găsi a adaoga, să dați Domniei mele întrêga pliroforie și prin iscăliturile D-vóstră ca și Domnia mea să le aședăm și să le întărim.

1820 Iulie 19

(L. S.)

Vel Logofet.

Anaforaua Mitropolitului și a Episcopilor.

Prea Înălțate Dómne!

Printr'acêstă smerită anafora arăt Înălțimei Tale, că încă de la létul 1819, când din mila lui Dumnezeu și cu buna-voire a Măriei Tale m'am ridicat în scaunul Sfinteî Mitropolii a Ungro-Vlahiei, cea mai temeinică și de trebuință începere a întrebuintărei păstoreștei mele datorii am sositit a fi (precum și este cu adevărat), ca să nu pui mânele pe capul celui întâmplător om și să-l ridic la marea tréptă a preoției, următor fiind atât aședărilor celor întâi primitori de acest mare dar (de) Apostoli și Ucenici ai Mântuitorului Nostru Iisus Hristos, și următorilor lor, sobornicești Sf. Canóne a purtătorilor de Dumnezeu părinți cu acest mare dar al Duhului Sfânt, carele de la Tatăl atot țiitorul este și prin Fiul se dă la ómeni să fie în dar, după cum însuși graful Rescumparatorului neamului omenesc „în dar ați luat în dar să dați“, iar nu cumpărat prin bani; căci atunci îndrăsnesc a dice și eú tot aceleași cuvinte ce a glăsuít și fericitul acela Patriarh al Țarigradului Tarasie cătră cei de atunci, macar de și să ıea preoția cu numele, dar cu lucrul mistue cuvântul, că se cumperă adecă

¹⁾ In activitate și neactivitate.

cu bani, fiind-că Duhul Sfânt (omenește grăesc) nu este supus Arhieriei, ci Arhieria Sfântului Duh, și Arhierul este chemator Duhului Sfânt, iar nu lucrător, căci lucrătorul și sevêșitorul este însuși același ca un Dumneșu adevărat ce se purcede din Dumneșu adevărat și se sfințește, iar nu sfințește Arhierul. De aceea când acest dar al Sfântului Duh ce în dar s'a dat de la Arhipăstorul Christos la Sfinții Apostoli, și de la dênșii *alilodiadohos* (succesiv) la toți Arhierii, nu se va da în dar, atunci și cel ce chirotonisește și cel ce se chirotonisește, nu numai ca și perde darul, ci anatimi se dă, și spre perđare îi este cumpărarea, precum s'a đis de fericitul Verhovnic Petru lui Simon Vrăjitorul. Către acestea alegerea unui osebit om ca acesta, carele pentru trebuința și neputința norodului pravoslavnic și iea asuprași o povară grea ca acesta a preoției, nevoe urmază a se face de cătră cei ce au trebuință și să fie indeletnicit nu numai întru îmbunătățirile ce se đice de fericitul Pavel, ci și dêuștinic a putea rđida neputințele părții aciea de norod care l-au ales, cu învățătura și cu lucrarea.

Așa dar eu găsind aședată de mai nainte a în-ultărei mele în scaunul Mitropoliei scóla rumânească, pe orî carele a venit spre această cerere a preoției, l-am orânduie a se indeletnici la acea scóla cu tóte științele cele trebuincioșe, spre implinirea datoriilor sale, și aducându-mi înscrisă mărturie de la scoler, adică Arhidascalul a acei scóle că este dêuștinic d'a dobândi dorința, atunci fiind vrednic și cu cea-laltă curățenie, îmi pun insumi eu mânele pe capul lui, și dau darul în dar precum aședarea Sfinților Apostoli și canónele sobornicești poruncesc, care această sfântă urmare și lucrare făcând-o cunoscută și iubititorilor de Dumneșu frașilor în Hristos Episcopi a acestei de Dumneșu păzite țeri a Măriei Tale, am luat respuns în scris că și Frăția lor sunt într'o cugetare cu smerenia mea și că vor fi următori și Frăția lor întru tóte și întocmai celor mai sus đise sfinte aședări. Dar fiind că și noi ne aflăm, precum și cei-lalți ómeni, neputincioși și supuși morții, ca nu care cumva cei din urma noastră Frași Arhieriei să calce această prenoire a lucrării numitelor mai sus sfinte aședări asupra modelei chirotoniilor, rugăm bunătatea Măriei tale, precum ai întărit și alte multe de obște folositoare bunătății ale acestei Patrii, să bine-voești a întări și această prenoire a noastră la pricina chirotoniilor, și prin luminat Hrisovul Măriei Tale, întru care să se cuprindă atât aceste mai sus đise, ce am pus înaintea vederei Măriei Tale, cât și altele folositoare câte de către Inalta Măriei Tale înțelepciune se vor mai găsi cu cale, spre mai temeinică întărire și urmare scopului ce este pus înainte, atât în cursul vremei noastre, cât și după noi în veci, și pentru acesta vei avea Măria Ta cea mai mare plată de la Arhipăstorul Hristos și pomenirea cu laudă pururea.

1820 Iulie 18. (după original)

Al Ungro-Vlahiei Dionisie. Al Râmnicului Galaction. Iosif al Argeșului. Al Buzelui Gherasim.

Interogatorul luat Mitropolitului Dionisie pentru nevenirea sa imediat la scaunul său, când a fost chemat de Domn.

Tacrirul luat Mitropolitului Dionisie, după ce s'a întors de la Brașov în țara cu ocasiunea evenimentelor din anul 1821.

Intrebare. Fiind-că ești numit unul dintre isvoditorii rescólei turburătorilor liniștei obștești la létul 1821, ai ceva a respunde în potrivă?

Respuns. Chiar turburătorii liniștei obștești cu purtările lor cele impotriva mea au dat încă de atunci cel mai bun respuns spre îndreptarea mea, la întrebarea ce-mi faci, ajunge să știți că și unul și altul și mulți din cei de sub comanda lor a căutat să-mi răpue viața, acestea tóte când pietrele strigă poți să nu le știți, sau poți crede că am fost în statul lor (?)

I. Bine, bine, dar la intrarea ostilor otomanicești de ce n'ai remas în poliția orașului București, de unde mai 'nainte era cuprins și oprit de norod ca să nu faci pas atară din poliție.

R. Incă mai 'nainte de pornirea ostirilor Impărătești apucaseră de mă rapise din mânele norodului turburătorii lui, în cât unul voia să mă asvârlă ca pe o minge în Tismana, iar

altul în Câmpu-lung și ajunsem a mă purta când de o ceată de tâlhari, când de alta. În mânele lor eram când au intrat ostirile în București, apoi cum puteam să scap? Și după ce am scăpat însoțit de ómenii unei părți, care făgădui-se să mă dea jertfă celei lalte, cum puteam să-mi abat drumul către oștirile Impăratești și fără de primejduire și a mea și a altora, atunci nu rămânea să fac alta fără numai ceea ce am făcut, am mers adică sub pađa ce 'mi se orânduise, ca spre Ipsilant până la un loc, apoi ca unul ce cunoscusem cugetările cele rele ale tâlharilor și sórta ce mi se gătise lângă Ipsilant, atât mie cât și Episcopului Argeșiu și D-lui logofétul Alecu Filipescu, abia la Bréđa am putut scăpa de sub pađa unei părți și îndată am călúut în mânele celei l-alte, care prinđându-mă a vrut să mă trimiță la Ipsilant împreună cu călătorii mei. Din v(gh)iarele sub comendiriului al părței celei lalte m'a scăpat, după Dumneđeú, îndrăsnéla ce am pus împotriva Ducăi; așa dar știind Poliția Bucureștilor mântuită de arderea ce cugetase în potriua ei améndoué părțile turburátore și apărată de oștirile Impăratești, am socotit că este vremea să caut de mântuirea mea la Brașov, neputénd fără primejdie de către tâlhari să mă întorc la București.

I. Dar mai la urmă după ciocnirea tâlharilor de ce n'ai eșit?

R. Era numai gata să es, când a sosit vestea plecării ambasadorului Rusescu din Țarigrad, după o acest fel de auđire a trebuit să rămâi.

I. Mai la urmă, și mai vârtos în aședarea Domniei cum de n'ai eșit?

R. Bóla și prelungirea ei, care în alăturata copie al responsului ce am dat către Domnitor, sunt destóinice să mă îndrepteze, însă măcar îndată ce n'am fost depártat din prejma Bucureștilor, am fost îngrijit de am rânduit un Arhieréú, ca în locu-mi, pentru cele bisericéști în Eparhie, dar după cea dintăúu chemare ce mi s'a fost făcut de Domn, fără zăbavă am fost numit cu deplină putere pe Episcopul Buzeului Gherasim să lucređe câte a-și fi putut lucra și eú singur.

I. După căștigarea sănătăței de ce n'ai eșit?

R. Cum puteam eși mai mult, când îndată ce am putut a mă impicioroga și a mă găti să es, Domnul a numit pre altul în locul meu, preste hotărírea canónelor bisericéști și obiceiurile politicești ale Patriei, (dar óre nu s'ar cuveni?) să facă óre care întrebare de nu s'ar fi întâmplat poticnire cu pricina primejdióselor rane la picioare și eșam, óre acea înscriș de la biserica cea mare pentru aședarea altuía ar fi rămas fără lucrare ori nu? Căci la Țarigrad încă nu era cunoscută eșirea sau neeșirea mea afară din Brașov; apoi acel ecodosis pentru ce trebuința se fusese luat de Măria Sa Vodă, încă aflându-se acolo, acestea însă în urmă aflându-le eú am făcut altă tálmacire, că Măria sa sub altă socotéla a numit pe altul, urmând lui Manole Vodă Roset de la Resboiul létul 769, când reposatul Grigorie Mitropolit era rămas la Petrupoli și apoi viind de acolo, cel ce se numise în locu-i puindu-se afară și a luat lucrul réposatul Grigorie, după ce însă am venit aici m'am încredințat că am avut numai păreri, iară nebagarea de sémă a canónelor bisericéști să socotesce legiuire.

(După o copie ínparte scrisă de mána Mitropolitului ínsăși.)

Naum 'se lipsește de Dionisie ca român, îi comunică scrierile. lui și în timpul Eteriei chiar poesiele lui asupra nemernicieii armate eteriste, formate din toți zarvagii, bragagii și alvițarii din București. Mitropolitul în fine ne mai puténd sta în Capitală, fiindu'i amenințată vi-ața trece cu boerii în Brașov, când aduce la sine între alte obiecte și trei saci de documente, din acele ce mai scăpase din foc și jaf, întâmplat în București¹⁾.

Naum însă nu se duce, persista, rămâne în țară spre a videa cu ochii tóte. Numai când

¹⁾. Posed un inventariú legalisat de autoritatea magistratorială din Brașov în care se specifică ce au adus cu sine Mitropolitul Ungro-Vlahiei în Austria. De sigur că acele documente și lucruri s'au pierdut. Mai posed și o corespondență a Mitropolitului Dionisie Lupu cu Consulul Austriei din București, prin care Mitropolitul se plânge că Consulul nu s'a îngrijit, după cum i-a promis, de a scăpa odórele și mai ales Hrisóvele și documentele Mitropoliei de jaful și focul Eteriștilor, la care plângere a Mitropolitului Consulul se desvinovéțește că nu a avut atâtea încăperi spre a le asigura. Prin urmare scim că multe acte de asemenea și Hrisóve s'au ars atunci. Cătă perdere!

aă început meseriile pretinșilor soldați eteriști a trece tot sub foc și sabie s'a retras spre munte. În fine trece și această cumplită nenorocire de deasupra țării, se numește Domn pământean și Românii se reîntorc pe la vetrele lor. Mitropolitul Dionisie nu mai revine în Scăun, cu toate protestele sale¹⁾, ei se alege în locul său neuitatul prelat Român Grigorie, ear Dionisie se retrage la mănăstirea din Deal. Naum crede că acum va avea un rol mai mare ca Român între Români, dă jalube pe la Domn și Mitropolit, arată starea reală a țării și 'și dă socotințele sale despre modul cum ar trebui procedat pentru îmbunătățirea lucrurilor²⁾

Cu această ocazie, când Egumenii greci prin Hrisov împărătesc sunt scoși din Egumenate și înlocuiți cu Egumenii Români, cere și el a i se da o Mănăstire și este numit Egumen la Mănăstirea sf. Apostoli din București, unde stă până la 1827, când iarăși revin grecii ca Egumenii. De la acest timp și până la 1832 când se retrage pentru liniște la Mănăstirea Cernica, Naum se ocupă cu dăscalia publică și privată. Ajuns la o vârstă înaintată și ne mai putând dascăli, dă Biblioteca sa unui nepot al său și el se retrage, obosit de munca zilei, la Mănăstirea Cernica. Acolo pentru ascultare, ca om învățat, și ca unul ce trebuia tratat mai bine de cât călugării simpli, i se impune numai îndatorirea de a face ascultarea perpetuă—traducerea din grecește în Românește a Istoriei Bisericești, în trei volume, la ceea ce Naum se supune cu răbdarea de adevărat călugăr. Totul ce este material în lume trece, se schimbă, se priface. Această sortă 'l ajunge și pe Naum Protosinghelul și simțindu-și sfârșitul vieții pământești, pe când încă nu terminase traducerea celor trei volume a Istoriei Bisericești, cere a fi îmbrăcat în marele cin de schimonah, când i se schimbă și numele din Naum în Nichita. Iată cuvintele sale: „De acesta și eu știind încă din anul trecut 1834, în următoarea lună Noembrie 25, prin iubitoarea de D-zeu bună rîvnă și blagoslovenie a sfinției sale prea cinstitului și prea cuviosului Arhimandrit și stareț al acestei obște-jitii a Cernicai. Chir Calinic, mie duhovnicescul părinte, întâmplându-mă și eu nevrednicul aicea, (acum al doilea an, într'această sfântă obștejicie, într'acei făgăduinți spre cercare, de n'oiu putea adecă ca se petrec până în sfârșit într'această sfântă obștejicie și să mă și săvârșesc cu primirea marelui cin îngeresc), spre ascultare și închip de rucodelie, până la al treilea an al ispitirei mele, dându-mi-se Bisericeasca Istorie grecescă, cea scrisă de Meletie Mitropolitul Atinelor, însă tâlmăcită în limba cea proustă grecescă, să o tâlmăcesc în limba noastră cea românească, spre folosul Patriei și al tuturor blagocistivilor iubitori de cetire; de atunci de la numitul soroc, cu ajutorul lui Dumnezeu îndată m'am apucat de această tâlmăcire . . . “. ³⁾

Prescriitorul izvodelor saă a originalelor de traducere ale lui Naum ni-aă conservat încă în o notă data exactă a morței lui Naum, pe care notă a pus'o spre finele volumului al III a Istoriei Bisericești, iată și această notă:

Cătră cei ce vor ceti aceste trei tomuri ale Bisericeștii Istoriei.

Iată o prea cinstiți cititori, că cu ajutorul milostivului D-zeu aă luat sfârșit de prescriere și acest al III tom al Bisericeștii Istoriei al prea înțeleptului Meletie Mitropolitul Athinelor, care s'a tâlmăcit de pe grece aicea în sfânta Mănăstire Cernica de cuviosul Naum Ieromonah Protosinghelul, carele viind cu tâlmăcirea până la vécul al XVI, Cap. 12, bolnăvindu-se aă trecut către Domnul, numindu-se întru primirea sfântului marelui cin al Schimonicii Nichita Ieroschimonah. Și rămâind nesfârșit de tâlmăcire acest tom, 'l-am isprăvit depe alt ore care tom scris tot de mână, tâlmăcit de Preasfințitul Mitropolit al Moldovei, Chir Veniamin, de la létul 1829, dupre al cărui izvod am așezat și scara, atât la acest al treilea tom, cât și la cel dintăiu, la care nu se puse de răposatul tâlmăcitor.

Deci plecat rog dragostea vóstră, căți veți ceti aceste prea minunate cărți, întru care

¹⁾ Posed și protextele Mitropolitului Dionisie, adresate Consulului Rusesc, Patriarhului și Boerilor țării. Se justifică pentru nevenirea sa în țară că ar fi fost cauzată de pedagră și recunoște în urmă că pentru rațiuni politice este înlăturat dela turma sa, cum spun și actele de mai sus.

²⁾ Aceste acte sunt decopiate de Naum în Condica sa: *Kwōdē olkianō: μov*, și parte din ele le am publicat în Biserica Orthodoxă anul al XII și XIII.

³⁾ Manuscriptul No. XIII.

nu puțin folos veți afla, să treceți cu vederea greșalele câte și eu ca un om voiu fi greșit, rugându-vă Domnului, ca trecând noeanul acestei vieți să dobândim bunătățile cele vecinice, în Christos Iisus Domnul nostru. Amin.

1839, Fevruarie.

Naum era mijlociù la statură, slab la corp, ochi vioi și ìute la mers—nervos ¹⁾. Acestea despre viața lui Naum.

Acum să trecem a examina, pe baza manuscriptelor sale, ce idei avea Naum asupra scólelor și a învățământului, asupra știinților, care'i era ocupația sa de predilecție.

Asupra învățământului pe timpul său între anii 1795—1832, Naum ca dascăl era convins că renașterei naționale trebuie să'i precédă devotarea intelectuală la un popor; apoi că organul principal al acestei lucrări este scóla națională. De aceea Naum își propune a scrie nouă metode pentru învățatura cărței, mai întâi la scólele începătore, și combate metodele vechi din învățământ. Voind a dovedi mai întâiù importanța dascălilor în Stat ñice: „De la dascăli și de la filosofi iaù din copilărie înțelepciunea și învățatura Impărații, Domnii, păstorii oilor celor cuvântătore, boïarii, judecătoria, logofeții, fiii celor de bun neam, cei ce locuesc cetățile și orașele Patriei, clericii Bisericeii și toți preoții lui Dumneșeu; Prin care ar putea și cel deobște norod, cât iaste cu puțință, a se povățui (prin carte) la cunoștința datoriei lor, și așa pedepsindu-se (învățându-se) și mai buni făcându-se, să se abată de la rău și să facă bine“. Apoi despre lipsa de cărți didactice și metodice ñice: „Deci învățatura și înțelepciunea și știința dându-se de dascăli, dascălii aù trebuință de cărțile cele de nevoe și de chiverniséla vieței“. Eu că cartea să o învețe ucenicul în limba țarei adauge, bazându-se pe un text al sf. Apostol Pavel: „La învățatură streine și de multe feluri se nu vă mutați, că bine iaste cu darul se întăriți inima, iar nu cu mâncările, întru care nu s'aù folosit cei cè aù umblat într'ensele“. După ce arată diferitele vriste ale elevului și de ce este capabil elevul, ce știință trebuie să i se predea în diferite vriste și că cel mai curând să înceapă la etatea de 7 ani, „se cade copiù a începe cunoșterea slovelor și a celor l-alte învățaturi copilărești“, după ce se plânge de ignoranța clerului, ñice: „Căci cu adevărat lucru vrednic de întristare și de lacrimi iaste a videa pre cei mai mulți ai némului nostru, și mai virtos pre cei ce se socotesc lumina celor de obște. ñice adecă, pre bărbații sfântului Altar, întru atâta neînvățatură, în cât și cele mai mici ale acestui meșteșug a nu le ști; prosomiile, sorócele și cu mult mai virtos semnele soroacelor. Deci arătat este dintr'acésta că acest fel de neînvățati, nici cunosc cele ce cetesc, nici înțeleg câte orbește și ca niște papagalii respund din cele scrise. Și dacă lumina este acest fel, întunecul cu cât mai virtos? Au ñis și óre-carele cu îndreptare de cuvânt, asemenea cu lucrătorii viei: „Niminea nu ne-aù tocmit pre noi“. Căci dupre asemenea chip și aceștia pot să răspundă: Niminea nu ne-a învățat pre noi. Căci cum voi ști acestea neînvățându-le, și cum vor învăța nefiind acest-fel de cărți la noi? Iar în potrivă și patria póte să tânjască respunðend: Ce folos imi este de atâtea grele venituri și cheltueli pentru binele Patriei și pentru dascăli nu puțin? In vreme când fiii Patriei atâta de de departe sânt de trebuinciósa învățatură“. După ce tot pe acest ton își desvoltă teza sa, revine la metode și ñice: „Iar despre alta, că fără dascăli și fără meșteșugul gramaticel asemenea sunt cu toți ómenii cei nepedesiți. Iar din pricina acestui fel de nepedesiri nici dascălia se judecă, nici lenevirea dascălilor. Căci mărturisesc atâta mulțime de cărți ale celor noi, cea neîncetată alor nevoință; ci precum se vede cea adevărată pricină este nemeșteșugul și nestatornicia învățăturilor copilărești a noilor începatori. Din cari unii adecă metachirisesc filada papei lui Zoe; alții acelor mai 'nainte de noi, și alții altele de multe feluri ale celor din vremea noastră. Deci dintru acésta și dascălii și învățatura dascălilor în feluri de chipuri încurcată se vede. Deci vrednic lucru este de luare aminte, lângă altele și cele ce voim să ñicem: Căci mai 'nainte de noi, adică: mai 'nainte de tóte voind a iscusi copiii nici la cetire (bine aù așezat noilor începatori o cale de învățatură), adică *Bucovna, Octoiul cel mic*

¹⁾ Aceste notițe mi s'aù dat de cătră Superiorul Monastirei Cernica, Arhimandritul Ioil și de cătră Ierom. Isidor, bibliotecarul Monastirei, care l-aù cunoscut lucrând în literatură de la 1835 până la mórtea sa 1839. Aprópe de mórtea sa s'a făcut schivnic și s'a înmormântat în Cernica.

și *Psaltirea*. Iar cunoștința cea mai cu scumpătate a slovilor și meșteșugul lor, la începutul Gramaticii lui *Lascar* au legiuit. Iar dascălii cei din vremea noastră, cu rivnă bună adică pornindu-se, însă fără cuviincioasă mai înainte pregătire a noilor începători la meșteșugul învățaturii; unii adevăratele cele de la începutul lui *Lascar* lepădându-le, ca cum adică ar fi mai presus de privirea gramatică, la adoua parte a gramaticii le-au așezat foarte în scurt, poate că după trecerea de îndestulați ani, ucenicii să filosofescă pentru cele două-zeci de slove ale Elinilor, având pildă și pe cele de la începutul cărții a patra a lui *Gazi*. Iară alții iarăși bine făcând intrare la gramatică, pre un *Chir Vasilie* al *Popei Iftimie* și a lui *Lascar* mai cu deamănuntul tâlcuindu-le, le-au dat ucenilor săi. Iar alții mai iscusiți la minte, alte chipuri cu mintea aflând, cu socotela adică se lese *Octoihul și Psaltirea*, ca cum adică în desert ar cheltui vremea, și în locul acestora să se îndelneticescă copiii la limba acésta. Unii adică la cea de multe feluri învățatură a lui *Chir Papa Zoe*, iar alții la alte osebite cărțuții din nou scrise, între care și la cele tâlcuite din alte limbi. În cât atâtea a fi căile învățaturii câte nu lesne numărate găsim cele scrise și cele tâlnăcite cărți dupre nemție. . . . Pentru acea socoteala acestei iubiri de ostentă privește spre așezarea unei singure căi, a învățăturilor noilor începători, fi ai Patriei noastre *Dachiei* ¹⁾.

Aceste citate și multe alte texte din manuscriptele sale ni dovedesc că *Naum cugeta*, și încă *cugeta Românește* asupra metodei cei mai nimerite, pe care trebuie s'o introducă cu toți profesorii în școlile începătoare, pentru că ajunsese lucrul de se băteau metodele în cap una cu alta; în acest scop *Naum* lucrăză metodic 3 cărțuții pentru începători și invită *Divanul* și pe profesorii timpului a i le adopta ca cărți de învățământ primar. Ca carte de lectură a compus în stihuri, pentru copiii începători, iar spre a fi mai atractivă scrierea sa o intitulăză: *Χριστοθήσια Hristhoithia=Bunele-obiceiuri*. Cartea este voluminosă de 160 de pagini și este concepută în două limbi: greacă și română. În limba greacă este în poezie elegant rimată și într'o limbă alésă, iar în cea română în poezie albă. S'ar putea numi acésta carte și *Bonton*, pentru că totă conține regulile de observat în societate. Citez câte-va stihuri în Românește din ea spre a ni face o idee de conținutul ei: ...Când cu altul vei vorbi să nu'ți freci mâinile tale, împleticind una cu alta. Nicăi mâna ta la picior să nu o puț când vei vorbi, nicăi împrăștiat se cauți; ci adică ochii tēi drept se caute la acela căruia tu îi vorbești; nu însă atăta de întins, în cât vreme să nu'i dai nicăi să potă scuipa jos. Și acésta a fi murdar, lenevindu-ți trupul teū, iarăși uricîos tē faci la cei vorbitori cu tine; nicăi însă podoba ta să nu fie muerască. Decă și ale tale mâini să nu le obicînuesti adese se îndrepteze sau căciula sau ișlicul, sau părul sau haînele, sau și însuși brâul tēu. Aseminea ochiul tēu se nu facă iscodire ca muerile la haîne, și nicăi adică se întrebă cum adică vin pē tine, că este lucru de prostime. Ingrijește unghiile să le tai când este vreme și să nu te lenevesti, ca se nu te arăți murdar. Aseminea dinții tēi îngrijește ca să'i curăți, fâlcele să nu le umfli, insufiându-le tu nebunește și limba ta se nu o scoți, precum căini fac acésta. Și nicăi însuși barba ta adesa s'o netezești. Mustața nu'ți răsuci des cu degetele tale.... De aceste reguli cuprinde totă cartea ²⁾.

Pentru ca cărțile sale să fie adoptate în regulă de toți dascălii, le au dedicat parte *Patriarhului Ecumenic*, iar parte, ca acésta *Christoithia*, *Mitropolitului Grigorie* al *Ungrovalahiei*. Iată dedicația de la cărțile didactice: Ἰδοῦ τὴν ἀπαρχὴν τῶν λόγων μου, μεθ' ὅσης εὐλαβείας προσφέρω τῇ μιᾷ μόνῃ ἀνώμῳ Νύμφῃ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ, οὐ μόνον εἰς δοκιμὴν καὶ ψῆφον, ἀλλὰ καὶ ἐπίδιόρθωσιν, ἀρξίρεσιν τε, εἰ δέον, καὶ προσθήκην διὰ τῶν αὐτῆς λογάδων. Δοκιμὴν δὲ λέγω οὐ τοσοῦτον τοῦ γάλακτος τῶν πρωτοπείρων περιεχομένου εἰς τὸ πρῶτον, δεύτερον καὶ τρίτον Σχολεῖον, ὅσον μάλιστα τοῖς μετὰ ταῦτα στερεωτέρας τροφῆς, τῆς σὺν Θεῷ γραφθησομένης ἐν τοῖς ἐπομένοις βιβλίοις, μετὰ τὸ τέταρτον βιβλίον τῆς γραμματικῆς, τὴν ἑαυτοῦ γνώμην συστήσαι μὴ προελόμενος. Τὸ δὲ νέον ἐφεύρεμα τῆς τάξεως τῆς φιλοπονίας ταύτης κοινοφελές τοῖς Πρωτοπείροις κρινόμενον, διὰ τῆς Μεγάλῃς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ συσταθῆναι πᾶσι τοῖς Ὁρθοδόξοις ³⁾. În dedicația către *Mitropolitul Grigorie* se justifică pentru ce au scris grecește și nu românește și încă în stihuri cartea *Χριστοθήσια*. Iată ce dice:

1) Κώδιξ οἰκιακὸς μου—Condica mea de casă, prefața la I-a carte de școală a sa.

2) Χριστοθήσια Νέα τομ. I. Buna-obiceiuintă nouă, pag. 43 și 44.

3) Manuscriptul No. VII: Σχολεῖον πρῶτον, τῶν πρωτοπείρων.

....., Îndrăsneală dintr'acésta luând ca un adevarat fiu al cei de obște Patrii a nóstre Dachiei, ca și eü, ce se va putea, oreș ce dar Patriei să aduc spre semn de mulțămăta mea, de credință nefățarnică și de curată dragoste, (Precum și de D-lui Blagorodnicul boer, Pan Scarlat Gradișteanu, vel Dvornic, m'am îndemnat), cugetând că elineasca carte ce se ȃice Χριστοθήεια, mai întâiü adică spre a mea bună iscusință folosește; iar al doilea și spre cel de obște folos al noilor începători ucenici. Cercetând cu scumpătate și înțelegerea și rânduiala cuvântului, și ca una ce mi saü părut și întunecată și nedeslușită acéstă carte în chipul cel elinesc, mai vârtos pentru cei frageți tineri, tălmăcindu-o și prefăcându-o, o am scris în stihuri de obște numărálne, după pilda moliftei ce se începe așa: Din buze spurcate, și din necurată limbă... în cea de obște limbă a elinilor din vremea nóstră a Dachilor. Iar întru a nóstră a Dachilor ȃie, nu după obiceiul cărților nóstre celor bisericești, nici după obiceiul logofetilor Patriei, ci după cea vie răspundere a limbei nóstre, cum obicinuim mai vârtos aicea la București. Și acésta pentru pricina, care ajutând D ȃeü, în deosebită carte a mea arătată o voiü face, nu după multă vreme, cum nădăjduesc“ Iar asupra felului stihurilor în românește își dă cuvântul seü pentru ce le a compus așa: ...„De acea și eü (am scris) acéstă Χριστοθήειαpentru folosul celor iubitori de elinie patrioți ai noștri Dach; iar întru a nóstră cea Drachicească pentru cei ce nu știü grecește. Și iar după puțină m'am silit în cât și în limba nóstră se putem face astfel de stihuri. Și ca se potrivesc aceleași cuvinte într'amândouë limbele, nici cum n'am căutat rânduiala oxiiilor, după alte pilde de acest fel de stihuri elinești, fără numai numărul silavilor și armonia bunei răspândiri într'amândouë limbele întocmai. Ca prin acésta tinerii ce cetesc, mai cu lesnire să se îndulcească în cuvinte și împreună și luarea aminte a lor se o atragă la priceperea înțalegerilor, ca nu făr de rod se rămăe“¹⁾.

Indignat în sufletul seü de atacurile și înjuriile ce streinii aruncaü asupra neamului nostru românesc; sătul peste cap de a privi nedreptățile Guvernatorilor și jafurile Administratorilor, toți streinii, vȃdȃndu-i precupețind ca la mesat și avere și cinste și guven și guvernați, ca pe animale, mai vȃdȃnd că îndrăsnéla lor merge până a nega Romănilor și origina lor, indignat și în desperare, încă de la începutul seculului strigă, justificându-se de ce scrie în grecește acéstă carte.

„De multe ori de la cei de alt neam auȃind cuvinte defăimătore, care și prin tipar óreși-cariü au îndrăsnit în protiva nóstră, (cum este póte și vouë tuturor știut în ce fel de ipolipsis (respect) uniü ca aceștia numele de Vlah și Român ȃin. De și mincinoșe fiind la noi numele acéstea, cum într'altă carte a mea acésta arătată voiü face). Din adins acéstă a mea iubire de ostenélă am scris'o deasupra: Christomathie în Valahia Dachiei, că întru cele ce ne vorbesc pre noi de rėü, să se afle că și noi pe dȃnșii asemenea de noi sunt defăimați. Pentru ce? Căci cu cel cuvios cuvios vei fi, iproci. Și într'alt loc: Că de m'ar fi ocărit vrăjmașul ași fi răbdat, fiind-că însuși Măntuitorul nostru au ȃis: „Iară voi frați sinteți.... Și care faceri de bine de la Patria nóstră n'au luat? și ea de la acest fel de nemulțămitori și batjocoritori de neamul nostru ce? Când până de curând tóte bogățiile Patriei nóstre în mâna lor au fost. Decü despre uniü ca aceștia cu dȃreptate și proorocul obidindu-se ȃice: „Iar tu omule cel întocmai la suflet et. et“. Inșă noi și așa fiind ei nici odată rėul lor nu voim.... Măcar de acum înainte pe acest fel de batjocoritori 'i vom cunoște și cu rėü obiceiü și nepedepsiți. De cariü și Patria nóstră o trebuință de ei nu are, măcar în rânduiala filosoficéscă de ar fi cine-va din ei. Că nimenea nu este filosof, care n'au învățat aceasta: *Cunóștete pe sineți*“ et. et.

De ce anume științi era profesor Naum? Și la acéstă întrebare răspundem cu tótă siguranța, basăndu-ne pe manuscriptele ce ni-au rămas de la el. Sė știe că în tóte scólele grecești să studia aceləsi obiecte și era o educație enciclopedică, după gradul de progres științific al timpului. Cel ce era profesor cunoșcea dar tóte științele enciclopedice, în special inșă literatura greacă. Mai știm cu siguranță că Profesorii din Academiile de București și Iași erau bărbați dotați cu tótă știința Occidentului, pentru că nu erau admiși în profesură de cât dupa ce 'și finea studiile și în Occident, la una din Universități și 'și făcea o repu-

¹⁾ Prefață cătră Patrioți la Χριστοθήεια.

tație de erudit. Mai toți bărbații renumiți în învățatură în Orient veneau în țările Românilor ca profesori. pentru că aicea erau și mai bine plătiți și aveau și puțință de a profesa liber ideile lor, și apoi mai știm că erau și agenți secreți ai revindicării naționale! De la aceștia Naum a învățat carte și în urmă s'a u perfecționat prin ocupații particulare. El preda în clasele începătoare toate obiectele: Gramatică, Aritmetica, Religie, Istorie și Geografie et. Manuscrisele de Gramatică ce ne au rămas de la el sunt *cinci* la număr. Una este scrisă la începutul secolului. Toate însă sunt scrise în grecește și românește. Știința însă ce a prins rădăcină în inima și sufletul lui Naum, pentru cuvintele ce am spus mai sus, a fost *Studiul Istoriei Naționale*. Naum ascultând pe profesorii greci din Academie, cari înălțau până la cer gloria strămoșilor lor, bazându-se pe faptele istorice și literatura lor, observând că în nēmum nostru lipsește Istoria Patriei, apoi el însuși având ocazie încă pe când era la Hurez tēnar. călugăr de 15 ani, de a prescrie condici întregi de acte și documente naționale, s'a aprins de dragoste și zel către acest studiu, atât de necesar pentru noi. fiind că era convins că ocară ce se arunca Românilor de străini, că n'au Istorie și nici un trecut glorios, ba încă unii li nega și origina și la ocazii prin expresii sarcastice și ironii își rīdeu de nēmum nostru, de sigur că pentru aceste cuvinte și altele de felul lor, s'a hotărīt Naum a se deda la studiul *Istoriei Patriei*. Manuscrisele cele mai de însemnătate ale lui Naum sunt cele ce cuprind material de *Istorie Națională*.

Pentru ca Romāni se aprecieze în conștiință meritele literare ce are Naum Rîmnicēnu dau aicea și un Catalog a manuscriptelor sale.

No.	Anul	Conținutul.
1.	1805 . . .	Εἰσαγωγή — Intrare, sau întroducere în Gramatică sau stilistică și literatură ușoră. Apoi cuprinde și câte va cuvinte rusești, un fel de lexicon din 1808, scrisă cartea în grecește și românește, formatul 8°.
2.	1808 . . .	Exerciții de frase elenice și însemnări. Grecește, 8°.
3.	1809 . . .	Τετράστιχα νομοθετικά κατ' Αλφάβητον, și alte însemnări. Grecește, 8°.
4.	1814 . . .	Însemnări extrase din sf. Părinți, reguli asupra Gramaticii grecești, și românești. Apoi din Chrisant. In fine corespondențe, 4°.
5.	1818 . . .	Însemnări și Cataloge de ale elevilor, apoi extrase din diferiți scriitori, discursuri către elevi și de ale acestora către el, 4° grecește.
6.	1819 . . .	Σχολεῖον Α. 8°, Grecește, pericope de cetire, rugăcuni, grecește.
7.	1819 . . .	Σχολεῖον Β. 8°, Grecește.
8.	1820 . . .	Προπαιδία τῆς γραμματικῆς, grecește și românește, corespondenți, 4°.
9.	1822 . . .	Κώδιξ οἰκιακός μου — Condica mea de casă. Material variat, istoric, gramatic, transcrieri de documente, corespondenți etc. grecește și românește, folio.
10.	1823 . . .	Extrase în românește din Alfa-vita; Regulile verburilor, grecește și românește, Note, folio.
11.	1826 . . .	Două volume în grecește, extrase din sf. Părinți, Ión Chrisostom, din discursurile sale și din interpretători, grecește 4°.
12.	1828	Extrageri din sf. Părinți, Σειρὰ πατρων. Și din Sinódele Ecumenice, 4°.
13.	1829 . . .	Χριστοθήθεια, Buna-obicinuință, 2 tomuri în stihuri grecește și românește 8°.
14.	1835 . . .	Note, însemnări și câte-va scrieri în contra Gramaticii lui G. Goleșcu, cuvântul introductiv în Ist. Bisericească a lui Meletie, grecește și românește 8°.
15.	1836 . . .	Întreita răspundere, către cele înprotiva adevărului, necomplectă, în grecește, 8°.
16.	1837 . . .	Ist. Bisericească a lui Meletie, tradusă în Cernica la 1835 în 3, vol. (lipsește un volum), folio. Iată titlul cărței:

Al Bisericeștei Istoriei Tom. I, II, și III.

Acum într'acest chip prescriș după însuși isvodul cel tălmăcit după grăcie de cuviosul Naum protosinghelul, proin Apostolén din București, care le-au tălmăcit aicea în sfânta Obstejtie Cernica, din blagoslovenia cuviosului părintelui nostru Chir Calinic Arhimandritul,

înainte stătătorul și starețul acestei de Dumneșeu păzite Obstejiti. În zilele prea înălțatului Domn a totă țara Românească Alexandru Dimitrie Ghica Voevod, întru însuși aceiași monastire Cernica.

17. *Fară dată* Επιφώνηυ. Despre Origina Românilor, grecește 4°.

18. „ „ Mai multe fragmente din scrierile sale, neterminate¹⁾.

Manuscripte la Academia Română, tot ale lui Naum, hărăzite de D-nul Dimitrie A. Sturdza.

19. Un volum folio. Coprinde acte și documente relative la Țară, de la 1693 — până la 1828, peste 226 file. În acest volum este din nou transcris mai corect Cronicul său, acesta însemnă că'i mai posterior acest volum celui ce urmăze. Manuscriptul pörtă No. 323 sunt și câte-va documente scrise de altă mână.

20. Alt volum folio, No. 322 Coprinde acte naționale, de la 1764—1822, conține, 339 file.

Acest volum este mai mare și de bună sémă că cuprinde acte și documente mai multe, apoi istoria Cronologică este întrefesută de documente și pe multe locuri corectate, pe care apoi a transcris'o în volumul anterior, de aceea la finele volumului se cetește:

„Acest scris de are ceva bun într'insul priimiți'l, ear de este greșit ertățl pe scriitor și îndreptățl spre folos, căci estimea mea sînteți voi, și eü parte a estimei Vöstre“. În ambele se cuprinde și Cronicul său, 1764—1810.

21. Actele relative la Zaveră și cuprinde 476 file, No. 258²⁾.

Naum era și poet, avea o imaginațiune puternică și energică, un condeiü pitoresc, cu care desemna și colora suzele sale cu epitelele cele mai impresionătore. El a scris mai multe poesii în grecește și o carte întregă Χριστοθήεια și în o limbă corectă, aleasă și elegantă; cum am vedüt. În românește cunosc vr'o 20 de bucățl de poesii prin manuscriptele sale, și care nu's fără valöre, mai ales că's scrise înainte și după 1821. Sunt förte importante acele ce cuprind suze de ale Zaverăi. A imitat în unele pe Riga Fereü, iar în altele ș'a vörsat veninul seü contra streinilor jefuitoři. Ceea ce este Beldıman în *Tragedia* sa, descriind în mod ironic vetejia eteriștilor în Moldova, tot așa și Naum în Muntenia. Pentru a se convinge ori-cine de valörea lui Naum ca poet și ce sentimente avea pentru romänism, am publicat aicea töte poesiele sale privitöre la Zavera din 1821, mai vörtos și pentru cuvëntul că încă n'aü fost publicate până acum, după cât cunosc eü. După conținutul, forma și limba acestor poesii se póte ușor pronunța ori-ce Romän câtă valöre are Naum pentru epoca sa și care până acum a stat necunoscut pentru mulți dintre Romäni. Cu multă probabilitate susțin că aceste poesii sunt ale lui Naum însăși, pentru că posed și o copie corectată de el. Poesiile le-am transcris din manuscriptul Academiei Române, No. 253. Iată aceste poesii:

*1. Tänguirea Țarei Valahiei asupra
jafului și dărăpănărei ce i-aü făcut
streinii tälhari greci.*

O! Maică sfântă dreptate
Gräbește de unde ești,
Veđi a mea strämbätate,
Celor rëi să räsplätești.
Cerurilor di'nälțiime
Rogu-vë să vë plecați,
Ș'a rëutăței mulțiime
De-asupra mea rídicați.
Arätați milostivire
La al meü cumplit suspin,

Și de este räsplätire
Späläți'mi al meü venin.
Nu mi-aü mai rëmas putere,
Nici unde să näzuesc,
M'aü pätruns a mea durere
Și cunosc că më topesc.
Eü fără fätärnicie
Pe streini i-am priimit,
Fär'ai ști de vrajmași mie,
Ca p'a meü fii i-am iubit.
Am vrut să fiü hränitöre
La nemernici și fugari,
Și maică îngrijitöre,
Fär'ai ști că sînt talhari.

I-am primit pärintește,
Pë flämänd, gol, însetat
Și ei acum tälhärește
De tot m'aü dărăpänat!
I-am ajutat cu mijlöce
În tot chipul d'ajutor,
Iar nu hoți rësvrätitöři,
Izgoniți fiind de silä,
D'alor țară pribegiți,
Aü aflat la mine milä,
Ca ș'ai meü fii prea iubiți.
Și mai mult de cât se póte
I-am îmbrätășat pe toți.

¹⁾ Aceste manuscripte sunt în Biblioteca mea.

²⁾ Mai posed încă douë resturi de cärti, a căroră titlu nu'l cunosc.

Le-am făcut scăpări la tóte,
 Neștiindu-î că sunt hoți.
 Le-am fost mumă cu dorire
 Cestor varvari blestemați,
 Nu le-am făcut deosebire
 De-ai mei fii adevărați.
 N'am știut că vreodată
 Mi s'ar face vîndători,
 N'am știut c'oi fi'nșelată
 Și'mi vor fi omoritori.
 Toți în loc de mulțămîță
 Prin taină au uneltit,
 Să mă vadă prăpădită,
 După ce i-am fost cinstit.
 A mă rîni pîn' la mórte
 Asupra'mi au cugetat,
 M'au slăbit cu totul fórte,
 Nădejde n'am de scapat.
 Ca niște lupi pe o turmă
 P'ai mei fii i-au prăștiat
 Gonindu'î din urmă 'n urmă,
 De mine i-au departat,
 Toți năvalnicî cu urgie
 Asupra'mi au fost porniți,
 Ai mei fii cu vrăjmășie
 Sînt de dînșii rîsipiți.
 S'au silit ca se desparte
 Mamă, tata de fecior,
 Aû înstreinat departe,
 Chiar pè frate de-asa sor,
 Aû batjocorit fecióre,
 Și femei între bărbați,
 Aû necinstit ori ce stare,
 Lăsându-î goi, despoiați.
 Aû prădat Biserici sfinte,
 De nimic s'au spăimântat,
 Aû necinstit în cuvinte
 Pre cerescul Imparat.
 Lăcașul lui cel pré mare,
 Varvarii l'au desvălit,
 Cu o simeție tare
 Aceștia aû nelegiuit.

II. Blestem asupra nemulțămîtorilor.

Dómne, sfinte îndurate,
 Dreptule Judecător,
 Veđi-mi a mea strămbătate
 Și le fii răsplătitor.
 Drept a lor nemulțămire
 Dă-le scârbe și amar,
 Dă-le dréptă răsplătire,
 Că m'au prădat în zadar.
 Mânia ta se-î urmeze
 Veri pe ce locuri vor sta,
 Frică dă-le să se témă
 Și frunza când s'o mișca.
 Preveghind să bage samă
 Chiar de vînt când va sufla.
 Fie-le calea pustie

Ca se umble rătăciți,
 Arată a ta mânia
 Ș'unde vor fi pribegiți.
 Dreapta ta le răsplătească
 Cestor nemulțămitori,
 Urgia ta-î osîndescă,
 Ca pè niște hulitori.
 Brațul tîu vie să-î ardă
 Cu focuri ilectricești,
 Pomenirea lor s'o piardă
 Din gurile omenești.
 Curse'n calea lor le pune
 Să cadă'n pierdare toți,
 Nu mai vadă dîle bune
 Nemulțămitori hoți.
 Câți vor pribegi în lume
 Fie de neamuri huliți,
 Unde-ar merge a lor nume
 Să fie batjocoriți.
 Ori măcar unde vor merge
 Urmeze-li din rîu rîu,
 Ocara lor nu o șterge,
 Ajungă-î blestemul Tîu.
 Dă-le spăimă de-î uimește,
 Să umble din loc în loc,
 Pururea călătorește
 În drumuri făr' de soroc.
 Unble'n peșteri fără hrană
 Fără apă însetați,
 Cugetul le fie rană,
 Insuși ei fiind muștrați.
 Pașii lor le poticenește,
 Să n'ai-bă unde scăpa,
 Adunarea lor zdrobește,
 Ori unde să vor afla.
 Să nu pótă să-și găsască
 Loc, să fie odihniți,
 Pururea să rătăcească,
 Și să fie năcăjiți.
 Nu găsască să mai șadă
 Cătuși de puțintel loc,
 Cerul să nu'l pótă vadă,
 Și să plouă pre ei foc.
 Pămîntul vii să-î înghiță,
 Ca p'Aviron și Dathan,
 Să se stingă a lor viță
 Fie-le tóte dușman.
 Grópa lor hiarele fie
 La răs pintini și prin munți,
 Doboară-î a ta mânia,
 Preste poduri și subt punți.
 Frică spăimă să-î găsască
 Ca se umble toți uimiți,
 Morți grozave să-î zdrobească,
 Unde vor fi rătăciți.
 Trupurile lor rămăe
 Stîrvuri góle pre pămînt
 N'aibă parte de tămăe,
 Nicî de mórte cu mormînt.
 Dă-le lor spăimă cumplită
 Să nu-și pótă găsi loc,
 Fie-le viața sfîrșită,

Mórtea un minut soroc.
 Vie preste ei putere,
 Gróze și biruitori,
 Și preste alor avere
 Alții fie stătători.
 Casele lor să le fie
 Pururea în véc pustii,
 Să n'aibă clironomie,
 Nicî ai lor prea iubiți fii.
 Ale lor mueri rămăe
 Vêduve făr'ajutor
 N'aibă cin' să le mângăe
 La nevoi, necaz și dor.
 Dă a lor episcopie
 Altor a o stêpâni,
 Fie supt epitropie
 Vecinic pînă ce vor fi.

III. Rugăciunea Patriei.

Dumneđeule prea sfinte
 Cel ce tóte le privești,
 Aduți de mine aminte,
 Nu'nveci să mă pedepsești.
 Veđi necazurile mele
 Că s'au fórte înmulțit,
 Dureri, scârbe, nevoi grele,
 Cu totul m'au covârșit.
 Veđi a me dărăpănare,
 Sînt aprópe ca să pier,
 Nu mă lăsa la pierdare,
 Ajutor la tine cer.
 Caută din ceriú la mine,
 Și'mi veđi focul cel aprins,
 Intórcete și cu bine
 Că mai cu totul sînt stîns.
 Eram slobodă grădină
 Veri la cin'ar fi venit,
 Cu tot felul de rod plină,
 Făr' a fi nimeni poprit.
 Acum am ajuns în stare
 Mai de tot să mă sfărșesc,
 Plâng, suspin fără'ncetare,
 De'n dî'n dî mai rîu slăbesc.
 Pînă când d'ata mânia
 Să petrec tot în ohtat?
 Intórceti a ta urgie,
 Veđi că m'am dărăpanat.
 O fálhărească pornire,
 D'odată m'au prididit
 A mea tótă moștenire
 Fórte rîu s'au rîsipit.
 Frică, spăimă de odată
 Preste mine au venit,
 Ai mei fii, norod mult glótă,
 Pribegiți m'au năpustit.
 Toți s'au răsplădit departe,
 Prea ticăloșii mei fii,
 Sate și órașe's sparte
 Aû remas góle pustii.
 Arată milostivire

Și mi ridică acest nor,
 Ai mei fi, a ta zidire
 Veți necazurile lor.
 Nu mai pociu avea răbdare,
 Ai videa instreinați,
 Arată a ta'ndurare
 Ca să'i ved iar adunați.
 Până când să fiu scârbită
 Și jalnică d'ai mei fi?
 Până când voiți fi mahnită,
 Suferind ticăloșii?
 Eū eram cea răsfațată
 Cu tot felul d'adunări,
 Eū eram cea desmerdată
 In primblări și desfătări.
 Ș'acum podoba mea tótă
 Mi s'aū stins de pre pământ,
 Nu gândesc că vre odată
 Ce am fost să ȃic că sînt.
 Casele cele frumoșe
 Prea iubiților mei fi,
 Când să le ved luminóșe
 Di'ntunerie și pustiiu?
 Eū me bucuram odată
 De ai mei fi înptea 'mblând
 Și acum sînt intristată
 Nóptea de căini tot urlând.
 Ale mele uliți tóte
 Pururea în veselii,
 Acum să tânguesc fórtē
 Vêdêndu-se la pustiiu.
 Ulițile acum plânge
 De sângiuri ce s'aū vêrsat,
 Nu mai pot înghiți sânge,
 Fie chiăr și vinovat.
 Tineri, bătrâni, prunci, fecióre,
 Plâng, suspin fără soroc,
 Intórce a ta'ndurare
 Potolește acest foc.

IV. Sfătuirea Patriei catră fii săi.

Și pre voi vè rog fi fórtē
 D'acum 'nainte să fiți,
 Intr'un cuvênt pân' la mórte,
 La olaltă și uniți.
 Vè sfătuesc părintește
 Chipul care să'l urmați,
 Trăind cu toții frătește,
 Nume bun ca se vè dați.
 Cea d'acum împrejur stare
 Singuri voi o judecați,
 Fără nici o îndreptare
 Vè cunóșteți vinovați.
 N'ați îngrijit pentru mine
 Nici decum să mē cinstiți,
 C'ați cunoscut al meu bine
 Numele să mi-l măriți.
 V'ați dat toți la lenevire,
 Catigorii și primblări,
 Nu ați avut îngrijire

D'ale mele mădulări.
 Ci în parte fleș-care
 Pentru sine s'aū silit,
 De cel mic acel mai mare
 Nici decum n'aū îngrijit.
 Nu era între voi cine
 Pilda bună ca se dea,
 Cel mai mare întru mine
 Cel mai mic il rēzvrațea.
 Să 'naltase 'n voi mândria
 Pân' la puntul cel de sus.
 Se lățise lăcomia,
 Cât nu e cuvênt de spus.
 Toți căduți la desmerdare
 Nu'ngrijați d'al meu folos,
 Nu simțați că sînt în stare
 Pentru voi să port ponos.
 De'nvațați puțină carte
 Creștere de leac n'aveți,
 De la voi era departe
 Folosul, căți vè căzneati.
 Supuși toți la desfrânare,
 Numai poțtele venați,
 De la mic până la mare
 In nelegiurii umblați.
 Vè prihăneati feciوريا,
 Fără cuget de pacat,
 Necinsteati casatoria,
 Lucrul cel mai lăudat.
 Toți eșiți din datorie
 Uitaseți pre Dumneđeū.
 Iata'acum mi-a venit mie
 Pentru voi acest foc greū.
 Uitaseți p'al vostru frate,
 Căruia erați datori,
 Și cinsteati cât nu se póte
 Pē streini lingușitori.
 Vedeți acum la ce stare
 Nemernicul m'aū adus,
 La ce rea dărăpănare
 Pentru voi ei m'aū supus.
 Fără nici o judecată
 Voi cu ei v'ați însoțit,
 Acum vedeți că de odată
 Mai de tot m'aū pustiit.
 Nu mē socoteati de mumă,
 Să'mi fiți fi și voi toți frați,
 Vè numeati ni drept o glumă,
 Iar nu fi adevărați.
 Nici limba mea ce vè crește
 Voi nici cum n'o învățați,
 Datoria ce firește
 Vi se cade s'o urmați.
 N'aveati între voi unire,
 Unul p'altul să iubiți,
 Erați plini de pizmuire
 Și de patimi stēpăniți.
 Dintr'avóstră rea urmare
 Astăđi cerc amari dureri,
 Astăđi sunt l'acéstă stare,
 Babă fără de puteri.
 Dar cu acestea cu tóte

Eū pē voi tot vè doresc,
 Mumă vè sunt, nu se póte
 Trebuie să vè iubesc.
 Și voi sfaturile mele
 Trebuie să le urmați,
 Nu vè pară dojeni grele,
 Ci vè rog să v'ndreptați.
 Cea de-acum pildă vè fie,
 Oglindă ca se priviți,
 Știți a vóstră datorie,
 Cum p'o mumă s'o cinstiți.
 Vedeți alte maici din lume
 Fii lor cum le cinstesc
 Și voi cu acele nume
 Siliți ca să mē slăvesc.

V. Pentru Eteriștii crai greci.

Când va Dumneđeū s'aducă
 Unui neam osîndă multă,
 Indată îi și arată
 Rēsplătirea sa în faptă.
 Precum aū și arătat
 Principului Ipsilant,
 Carele cu îndărijire
 Se pornise cu oștire,
 Pentru ca să'și desrobească
 Patria, țara grecescă,
 Ce să află sub robire
 Al Turcilor stēpănire.
 ȃicend c'acum aū venit,
 Acum și al lor sfērșit
 A fi și ei subt robire
 L'a Grecilor stēpănire.
 Și așa se ridicară
 Șinpreună se'nhăitară
 Grecii și calicii toți,
 Opincarii, Ungurenii
 Iobagii și Oltenii,
 Neamuri multe adunate,
 Prebegiți din altă parte,
 Leimongii și bragagii,
 Arnauții și Seimiții,
 Slugile de la Boeri,
 ȃigani, meșteri, cujniceri,
 Copii de la cojocari,
 Și slugi dē pē la brutari.
 Popi, călugări rasofori,
 Cu nume de mavrofori.
 Mai în scurt câtă crame
 Aū fost risipiți în lume
 Și căți calici ticăloși,
 Nevoiași și păduchioși,
 Toți aceștia venise,
 Cu Ipsilant se unise.
 Se făcuse o oștire
 Regulată de peire.
 Și era la un cuvênt
 Legați toți subt jurămînt,
 Puind semne fleș-care
 Spre mai bună'ncredințare

Că vor ținea în dreptate
 Cocarde cu semn de morțe.
 Vă rog fraților barbați
 Cu d'adinsul s'ascultați,
 S'audiți a lor pornire
 Si regulata oștire,
 Care lumea di'nceput
 Nu creș se fi pomenit,
 Așa oștire tocmită
 Și la tôte potrivită.
 În tagma de mavrofori
 Era și câți-va boeri,
 Însă numai fii de greci,
 Că sunt la minți mai deștepți,
 Ear dascălii cei grecești
 Ce era în București
 Terchea Berchea scurgea ôle,
 Grămada două parale,
 Șapte opt la o para,
 D'aceea nu 'ntreba,
 Ce cu a lor procopselă,
 Ce era din sfânta ôlă,
 Când începea să'ți arate,
 Ale lor vitejești fapte,
 N'avea pace Odiseus
 Nici vitézul Arhileus.
 Iar cei-l-altă calicime
 Arnăuții și crăimea,
 Prin cărcime și crămi de vie
 Striga toți elevtherie.
 Socotiți dar cinstiți frați
 Ce viteji și regulați,
 Se jurase spre lucrare
 Ș'a țării dărăpănare,
 Mici și mari se tânguia
 Și grozav îi blestema,
 Vêdend așa nedreptăți
 Ce făceau vrăjmași hoți.
 Cu a lor elevtherie
 Trăgând lumea 'n sărăcie.
 Pă mic mare aũ despueat
 Și cu zeghi i-aũ îmbrăcat.
 Pê boeri i-aũ desbrăcat,
 Pê negustori i-aũ prădat.
 Și din haine de mătase
 Ajunsese de 'nbrăcase
 Anteree rumănești,
 De mergea în București,
 De era înbrăcat bine
 Cu giubele anterie.
 Cu care cum se 'n tâlnea
 Îi lua câte ceva.
 Ai lui Tudor cu zavera
 Îi desbrăca de giubele,
 Grecii cu elevtherie
 Desbrăca de anterie.
 Ș'apoi tot pentru dreptate
 Lua ce mai găsea tôte.
 Cucónele mai pê tôte
 Le lăsară desbrăcate,
 Căci că unde le găsea

Le bătea le jupuea,
 Din șaluri, zinihi, Samur
 Punea tôte împrejur,
 Și desculte prin noróe
 Le ascundea la câte-o clae
 Din saltele, plapumi scumpe
 Se'nvălea cu pături rupte,
 Din rochi, scurteici, boccele
 Punea zacóte pê ele.
 Și din tulpanuri cu fir
 Se 'nbrobodea cu peșchir,
 Din pantofi strâmți, cizmulițe,
 Umbla prin noroi desculte.
 Din case mari înălțate
 Prin peșteri dărăpănate,
 D'a Grecilor vitejie
 S'aũ se șicem mișelie,
 Arătându'și fieși-care
 Vitejia la luare.
 —Aduse-se 'n stare próstă
 Tótă starea boerescă,
 Din cisme, meși și papuci
 Ajunse-se cu opinii.
 Toți striga cu un cuvânt
 Nimeni să n'aibă avut.
 A lor să fie averea
 Că s'aũ sculat cu Zavera
 Și Zavera lor a fost
 Cu pornire fără rost,
 Numai să ne jefuiască
 Țara să o prăpădescă,
 Fără să se socotescă
 Că ce fac o se găsescă.
 Ci numai c'o neghiobie
 Ne-aũ adus la sărăcie
 Și pê toți ne-aũ răspândit,
 Luându-ne ce-am avut.
 Aũ răsipit, aũ luat
 Acel tiran Ipsilant,
 Dinpreună cu calicii,
 Tâlharii și măscăricii,
 Că atât era pizmași
 S'asupra țării vrăjmași,
 În cât de ar fi putut
 Să nu lase nici pământ,
 Boi și vaci, ei aũ luat
 Buțile cu vin aũ spart,
 Cai și arme n'aũ lăsat
 Grău, porumb, l'aũ măturat.
 Cu cuvânt de zahirele,
 Făcea negoțuri cu ele,
 Tôte 'n Brașov le-aũ trecut
 Pe bani gata le-aũ vîndut.
 Stați acum și judecați
 Pentru ce aũ fost sculați,
 Numai pentru jefuit
 Pê mâncări și pê băut,
 Că séracii vai de ei
 N'avea nici cămăși pê ei
 Și cu cât ne jefuise
 Cu atâta ei calicise,

Și acest jaf a ținut
 Peste trei luni și mai mult,
 Fără a mai judeca
 Și pê țigani despuia,
 Până și căldări lua,
 Săpi, topóre, nu 'ntreba.
 Perne, saltele din casă
 Bune, rele, nu lăsase,
 Iar cerșafuri și perdele
 Se lega la cap cu ele,
 Ce găsea lua, vindea
 Tótă diua bea juca,
 Și striga prin cărcimuri beți
 Elevtherie s'aveți!
 Încercați vă duceți toți
 Ce așteptați voi de la hoți?
 Ziafeturi și primblări,
 Bêtură și mâncări.
 Calesce, butce le-a despuiat.
 „Hier unde găsım luăm
 Să legăm la putineiu
 Și la tunuri de ulei“.
 Mai ascultați mișelie:
 Pê sânta Mitropolie
 Aũ pus de aũ desvălit
 Din plumb glónțe aũ făcut.
 Icóne aũ despoiat
 Și argintul l'aũ luat
 Și tot pê bani l'aũ vîndut,
 Ca să aibă de bêut.
 Cum se rabde D-șeu
 Acest nēm fudul și reũ?
 V'a lua dracul pê toți
 Că nu sunt creștini, ci hoți,
 Ș'aũ să pătîmescă fórte
 Dup'ale lor rele fapte.
 Căci chiar Ipsilant șermanul,
 Principul și generarul,
 De multă muncă ce avea
 Câte-o litră de spirt bea.
 Ș'acela de diminetă
 Ca să'l curețe de grêtă;
 Și să pótă 'ntocmi bine,
 Oștirea cum se cuvîne,
 Să pótă a strășnici
 Mai bine a jefui.
 Diua ce glónțe făcea
 Tótă nóptea le-arunca.
 Arnăuții din beție
 Se ținea în semetie,
 Ori-ce vrea singuri făcea
 Nimeni nu le porunca.
 Tótă diua bea la vin,
 Umbla îndărjiți pê drum,
 Mueri, fete aducea,
 De față batjocorea.
 Care din mueri nu vrea,
 Copiile le împușca.
 Lumea striga suspina,
 Ipsilant habar n'avea!
 Neputend se'i infrâneze,

Căntăi voe le dădese,
 Ba d'ar fi și cugetat
 In urmă să-î facă zapt,
 Se temea și el mai tare
 Să nu-și aducă pierdare.
 De acea îi lăsase
 Și el după ei urmase,
 Fiind chiar și el în vină
 La Mănăstiri făcând silă.
 Căci că toate le-au prădat
 Sumă de bani le-au luat,
 Pornindu se fără minte
 La lăcașurile sfinte.
 După ce au isprăvit
 Și n'au mai găsit nimic,
 In loc de cetăți turcești
 Lua case boerești.
 Lua case și orașe,
 Oii și miei și vite grase.
 Din Ploești până'n Pitești
 Ca prin niște țări turcești,
 Se primbla cu alai mare,
 Și striga în gura mare:
 Veniți Turci dacă'drăzniți,
 Că noi sintem îndărjiți,
 Veniți să facem rezboi
 Sau că venim noi la voi.
 Pentru că noi ne-am jurat
 Să intrăm în Țarigrad.
 După ce dar au simțit
 Cum că Turcii au sosit,
 In loc s'o ia spre Rușciuc
 Așă degrab izbândiră
 Și grozav se folosiră.
 Că în loc de Țarigrad
 S'aleseră cu Bezdead,
 La Cozia și Căineni
 S'ascuseră subt bușteni.
 Iar mai în sus despre Vamă,
 Nu pociu se mai dau de samă.
 Trupuri (morți) de mavrofori
 Și popi d'acei rasofori,
 Staău toți vitejaște
 Pe văi și pe coste,
 Tot bucăți tăeți
 Dă piei despueteți.
 Ticăloșe ôste
 Bine stai pe coste
 Parcă te gândești
 Acum să jefuești.
 Când puneai cocarde,
 Și semnul de mörte,
 Gândeai să vă fie
 Ca o jucărie,
 Ș'apoi vă porneați
 Lumea despoiați.
 Aveați vitejie
 Și andragathie
 Ca se desbrăcați
 Pe cine'tălneaiți.

Va! Zavera vöstră
 Stă la Bran pe cöstă.
 Și câți v'ați pilit
 De v'ați mistuit,
 In loc de Zavero
 Strigați: Bemti Vero.
 Iată ați găsit
 Loc de moștenit,
 Patrida cea mare
 Din deal până'nvale,
 Iar de nu vă'ncape
 Aveți și vârtöpe,
 Iată-vă veleatul,
 Slăviți Țarigradul,
 Vă feriți de vale
 Să nu dați în mare!

VI. Pentru Țara Românească.

Ca o grădină părăginită
 Intocmai este asemuită.
 A noastră țară prea ticăloșă
 In pröstă stare și'ntunecösă.
 Că'nprejur este neîngrădită
 Și'n toate părțile rezvrătită,
 Plöe nu cade s'o răcorească,
 Nici söre bate s'o încalzască,
 Ci o usucă umbra păgână
 Și au adus'o praf și țărină.
 Omizi mulțime pe pöme ciupește
 Și moșoröe pe jos scobește.
 Ori ce jigăni vin fără frică
 Și cum li'l voea rupe și strică.
 Cioce și grauri mereu ciupește
 Din flöre și pöme ce mai găsește.
 Copaci mulțime, bușteni se vede
 Töte uscate și nimic verde.
 Burueni pröste și ghimp mulți crește,
 Iar flori și pöme nu mai rodește!
 O! jale multă! Triste amară!
 Subt care zace a noastră țară.
 Până când Döme astă prăpaste
 Pe noi se fie, și grea năpaste?
 Iartă-ne Döme de ori ce vină
 Și'ti fie milă d'ata grădină!
 Pământ prea bun i-ai dat firește,
 Flori și ori-ce pöme când vreți rodește.
 Da! fie, mai are o rădăcină,
 Dar cufundată este în tină.
 P'acöstă bună grădină alege
 Un stöpän vrednic d'anöstră lege,
 Cu pază bună s'o îngreădească
 Hiarele töte să le zgornească
 Omizi, șerpî, bröște și moșiröe
 Și se o curățe de gunöe.
 De neștiință și de mândrie,
 Burueni să rumpă, să nu mai fie,
 Gimpîi zavistiei din grădină
 Pe toți să'î scöță din rădăcină.
 Al fericirei dă pe noi söre,
 Plöe dă, milă și dă rëcöre,

Ala *Unirei* flori se'n florească
 Ș'a fericirei pom se rodească.
 Ithica încă aici se zböre,
 Cu daruri multe să ne'npresöre.
 Dafnul nostru ce acum s'arată,
 O rădăcină pröstă uscată,
 Să inverdască fără zăbavă,
 Ca din vechime, să crească'n slavă.
 Paseri frumöse, un glas prea dulce
 De veselie în cer se urce,
 Sfânta Troiță se o slăvească,
 Ce legea nöstră cea creștină
 O va aduce în fericire,
 Cu așa mare milostivire.

VII.

(Starea umilită a Țarei)

Români ticăloși și vrednici
 Până când așa nemernici
 Să trăiți, și chinuiți?
 Nu vă deșteptați odată?
 Vai de voi! o se pieriți!
 Nu simțiți ce otrăvită
 Și de tot nesuferită
 E robirea peste voi?
 Stöpänire vrajmașască,
 Avënd gând să vă topească,
 Vă încarcă cu nevoi.
 Lumea cât este de mare
 Și mulțime de țări are,
 Nu se află nicăire
 A mai fi o stöpänire
 Cu atăta obedire,
 Nevoi multe și peiri.
 Nici un neam nu știm să fie
 Zăcënd în ticăloșie
 Și pedepsă ca și noi.
 Bătuți, jăfuiți în țară
 Cu'nchisori și cu ocară,
 Cufundați toți în nevoi.
 De muncim cu și cu nöpte
 Și cu câte chipuri töte,
 Ce să'ntîmpinăm întăiu?
 Copiil murind de föme,
 (O! milă făți de noi Döme!)
 Sau birul, star-ar pustiü?
 Și d'am fi numai cu aste,
 Dar și glöbe și năpaste
 Nici odată nu lipsesc,
 Ci să țin dă noi într'una
 De ne frige tot-déuna
 Și amar ne pedepsesc.
 Ori în ce parte de lume
 Neamurile sint cu nume,
 Și știm töte cum trăesc,
 Iar atăta obidire
 Jafuri și năpăstuire;
 Nicăeri nu mai găsec.
 Numai noi supuși peirei,
 Căci din somnul amăgirei
 Nu putem fi deșteptați.

Remănem tot în robie,
 Necaz și ticăloșie
 Și de tot neajutați.
 D'am fi și acum cu minte
 Cum am fost mai din nainte,
 Am fi de mult izbăviți
 Dintr'acastă obidire
 Jafuri și năpăstuire,
 Dar sintem toți ameiți,
 Nu cunôștem ce pricină
 Este de mai mare vină
 Ne face ticăloșiți.
 Și de ce în astă țară
 Tótă starea este amară
 Și toți sint nemângăoși,
 Starea cea bisericescă
 După cum ș'a boerescă;
 Ș'acelor mai mici slujbași.
 Cu zavistii dau năvală,
 Unii p'alți d'înșelă
 Ca niște turbați vrăjmași.
 Și în urmă toți s'alege
 Jăfuiți, dar nu'nțelege
 Acest rău cum e născut.
 Ci mulți dic nenorocire
 Ș'alții strig năpăstuire
 Vr'un boer că le-au făcut.
 Iar bieții creștini, țărani
 Necăjiți mai rău sârmanii
 De bir greu și de podvezi
 Ș'alte încă multe rele
 Și năpăstuirii prea grele
 Pretutindenea le veți.
 Inchegați cu toți de frică,
 Nu pricep cine le strică,
 Ci gândind să amăgesc,
 Saú Domnul că n'are milă
 Saú Ispravnicii în silă
 Și Zapeii că-i silesc.
 Frați creștini toți să m'asculte
 Peștele din cap să'npute.
 Luați s'ema să vedem
 D'unde izvoraște r'ul,
 Săriți să secăm p'ar'ul
 Că mai rău o să cădem.
 D'am rămas numai c'o vacă
 Birul tot mereu ne secă,
 Gata sintem a peri
 Și copiii în robie
 În urmă o să ne fie,
 De n'om ști a ne feri.
 Nimeni n'albă bănuale,
 Gândind c'aste biruri grele
 Care ne-au lăsat s'araci,
 Că le stränge vr'o Domnie,
 Ci Poarta star-ar pustie
 Cu p'ardalnicul harac.
 Ast' inveninat bălaur
 Și nesăturat de aur,
 Să silește a ne'nghiți
 Cu feluri de vicleșuguri

Și cu poleite juguri
 Să perim făr d'a simți.
 Iar de glóbe și peire,
 Jafuri și năpăstuire,
 Ce ne fac cei dregători,
 Niminea folos nu are
 De la mic și pân' la mare.
 Ci ca niște lipitori,
 Cei mai mici ne sug de sânge,
 Dar și ei p' loc să stinge
 De către ai lor mai mari,
 Ce cumpără de nevoie
 Puterea să ne despóie
 Cum ai secera când arí.
 Și apoi ca un burete
 Mare ș'atâțat de sete,
 Domnia s'orbe p' toți.
 Intr'adins în noi il moaie
 P'agării să ne despoaie
 Ca niște violenți și hoți,
 Cătră d'ênșii îl întóree
 Și îndată iar îl stóree
 Și așa orí ce r'eu pățim,
 Tot gândim că ne mângăie
 Creștină având Domnie,
 Iar peirea nu simțim.
 Ci s'avem încredințare
 Că Domnia și mai mare
 Durere și de cât toți
 Sufere când ne despoaie,
 Dar urméză fără voe
 Poruncile de la hoți.
 De s'arată și cu silă,
 Dar de noi tot îi e milă
 Ca de creștini un creștin,
 Și cât póte ne ajută
 Cu mult dor la noi se uită,
 Și prin taină cu suspin.
 Creștini, dice când să'ncepeți
 Amăgirea să pricepeți.
 Creștineștilor vrăjmași?
 Și că eú sint fără vină,
 Trimis ca pentr'o grădină
 R'eu să fac ca un ostaș.
 Frați creștini, săriți ferbinte
 Puneți crucea înainte,
 La vrăjmași să năvălim
 Saú balaurul să piară
 Și să scape astă țară,
 Saú toți să ne amărím.
 De loc să n'aveți sfială
 Nicí să fiți la indoială
 Că n'om putea birui,
 Ci la Dumneđeú credință
 Și în lupte cu silință
 Putem a ne mântui,
 Cum am fost mai dinainte
 Vrednic neam de laudat,
 Și cu câtă vitejie
 Arătând la bătălie
 Pe vrăjmași am cufundat.

Că țara nóstră odată
 Era fórte laudată,
 Craii av'end român de neam,
 Purtând stemă legiuită
 Care ni era iubită,
 Că în cap noi i-o puneam.
 Oblăduia ca un tată
 Cu dorire arătată,
 Și de bir nejăfuiți.
 Să silea cu îngrijire
 A ne pune 'n fericire
 C'a p'ai s'ei fii prea iubiți.
 Iar când vre un vrăjmaș mare
 Ne făcea vr'o supărare,
 Ca un părinte cu dor,
 Craiul merg'end înainte,
 Și cu fórte dulci cuvinte
 Să făcea învățator.
 Și cu ajutorul crucii
 Toți vrăjmașii și nălucii
 Biruiți și ocărăți,
 Pierea ne av'end ce face
 Și noi rămănem în pace
 Ca biruitorii slăviți.
 Mircea Vodă mai nainte
 Înțeleptul și cu minte,
 După cum au audit
 Turcii cu putere mare
 Și 'nțelept Sultan că are
 P' vitezul Baiazet,
 De voe cu el să 'nelină
 Ca prieten i să 'nchină
 Și 'ntre d'ênșii să tocmesc
 Cu trei mii bani de aramă
 Țara p' an a-i da sumă
 De plocon prietenesc.
 Dar apoi p'agării 'n urmă
 Supărându-l numai curmă,
 Pornește ca un vrăjmaș
 Cu mulțime de oștire
 De răsboiú av'end gătire
 Și nenumerați ostași,
 Și pe câmpul Ialomiții
 Ajung'end nelegiuitii
 Să gâtea ca lupi turbați
 Ca să taie și să arđă
 Neamul românesc să piardă.
 Dar ai noștri ca bărbați,
 Viteji fără indoială,
 Daú asupră-le năvală
 De-i ucide ca pe câini.
 Și așa tare îi bate,
 În cât cu a treia parte
 Care le-au scăpat din mâini,
 P' Sultan ca lighionă
 Ai noștri luând pe gónă,
 L'Andrianopol îi due,
 Până acolo tot t'ându-i
 Și de tot așa sting'endu-i,
 Scapă țara iar din jug.
 Laiot Vodă iarăși face

Cu păgânii altă pace,
 Dar nici asta n'au păzit,
 Sultan Mehmet necuratul
 Care au luat Țarigradul
 Și Europ'au îngrozit.
 Turbat fiind de mândrie
 Pă Craiul au chemat să vie
 Să se închine lui întâi,
 Ș'a ne face vrând ocară,
 Indrăsnește ca să ceară
 Și cincî sute de copii.
 Iar vitézul Craiul s'aprinde
 Pă trimișii lui îi prinde
 Și 'ndată i-au înțepat.
 Apoi trecend cu ostașii
 Dunărea bate ostașii
 De 'i lasară fără cap.
 Iar Sadin Pașa Vitézul
 Să 'și reverse vrând necașul
 Și să ne piară pă toți,
 Să 'ndărjăste ca o fiară,
 Trece Dunărea în țară
 Cu ai săi tâlhari și hoți.
 Avend sumă de oștire
 Jafuri face și peire,
 Socotind a izbândi.
 N'au nădăjdut să vie
 Peste el ticăloșie
 Și că însuși va peri.
 Dar indată luând veste
 Ca vulturul năvălește,
 Laiot Vodă peste ei,
 Indată pe toți îi stinge
 Vărsând piraie de sânge
 Și-i ucide ca pe ei.
 Iar în urmă o minune!
 Patru mii în țepuși pune
 Și pe Pașa în mijloc,
 Imbrăcat în haine roșii,
 Așa-i lasă ticăloșii
 Pentru bătae de joc.
 Ci Sultanul luând știre
 Vine cu mare oștire
 De o sută cincî-deci mii.
 Sosind însă, șade, vede
 Pe Sadin Pașa nu crede,
 El începe mai întâi
 La ochi bine de se șterge
 Ș'apoi aprópe merge,
 Ce să vadă vai de el?
 Pe iubitul său cunóște
 Cu țepușa printre cóste
 Și umflat ca un purcel.
 Atunci pă loc se îngrijește,
 Dar de jale hotărăște
 Să nu lase pui de om,
 Ci să arđă, ci să frigă
 Némul românesc să stingă
 Făcend țara ca Sodoma.
 Iar creștinescul Părinte
 Din cer dă Craiului minte

Ș'adunend voinicii săi
 Pă ordie dă năvală
 Și le face 'nvălmășală
 Tăindu-i ca vai de ei.
 Biruindu-i aci bine,
 Tot mereu de ei se ține
 Și l'Andrianopol dar
 Astă dată mai ajunge,
 Dar Sultanul mare fuge,
 Obosit ca un măgar.
 Și așa cu astă faptă
 Țara să mai face odată
 Vrednică de lăudat.
 Căci ai noștri au biruit
 Pă Sultanul cel vestit
 Și de sînge l-au scaldat
 Mihaï Vodă cel vitéz
 Cu Sinan Pașa 'n obraz
 Și opt-deci de mii de turci
 Pă Neajlov se întâlnește
 Biruind îi îngrozește,
 Și îi taie ca pe curci,
 Pă Cohărman Pașa taie
 Mihaï Vodă în bătae
 Singur chiar cu mâna lui.
 Și 'n astă izbândă mare
 Opt mii Români numai are,
 Tăind păgâni ca la pui.
 Ș'alți Crai tot cu vitejie
 Păzea țara de robie,
 Dar apoi câte puțin
 Păgânii cu amăgire
 Ne au supus fărăvea știre
 Și acum robi lor ne țin.
 Noi nu suntem némuri próste,
 Ci ș'acuma să cunóște
 Că sîntem de-i vechi Romani.
 Vrednicii avem din fire
 Până când dar în peire
 Și robi să fim la dușmani?
 Stépânilile vecine
 Nemți, Muscali fiind creștine
 Tot deun'au cugetat,
 Arătându-se cu milă,
 Au făcut Turcilor silă
 Și țara au ajutat;
 Și acum putem alege
 Cei ce sânt tot dintr'o lege.
 Ș'o biserică cu noi,
 Ale face rugăciune
 De astă amărăciune
 Să ne scape de nevoi,
 Dându-ne ș'ajutorință
 La ce om avea trebuință.
 Negreșit așa putem
 Să sgonim diu astă țară
 Stépânirea cea amară,
 Pedicele să răsipim.
 De atâtea ani păgânii
 Vrând a prăpădi creștinii

Cu arme 'ntăi s'au luptat.
 Dar vedend că sântem vrednici
 Și din ți 'n ți mai puternici,
 Intr'alt chip s'au deșteptat,
 Și de atunci cu viclesuguri
 Și spurcate meștesuguri
 Câte puțin ne-au supus.
 Întăi ne-a orbit vederea,
 Apoi ne-au legat puterea,
 Iar acuma și-au prepus
 Pe noi cu biruri și jafuri
 A ne usuca ca (pă) prafuri,
 Fără însă să simțim
 De la cine ni să trage
 Și în ce gróp'o să ne bage,
 Bebelele care pățim.

VIII.

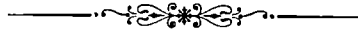
(Sfătuirea Patriei către fi).

Frați creștini acum e vreme
 De păgâni a nu ne teme
 Săriți, săriți să scăpăm,
 Și puind crucea 'nainte
 Toți cu ast-fel de cuvinte
 Să facem un jurământ:
 O puternice împérate,
 Dumneșe ce ai făcut tóte
 Și în cer și pre pământ,
 Neamul românesc ascultă
 Care cu durere multă
 Și cu lacrimi infocați,
 Te rugăm s'ajuti Români
 Ca să prăpădești păgânii,
 Vrajmașii cei ne'npăcați.
 Ajută să 'nălțăm cruce
 Pe păgâni ca să-i apuce
 Cutremur și rău sfârșit.
 Ne ajuti și a merge
 Peste cei fără de lege,
 Ai zdrobi desăvârșit.
 Darul tău pe noi să fie
 Să ne scape din robie,
 De rău să ne izbăvim,
 Să putem apoi în pace
 Jertfa creștinescă a face
 Și numele să-'Ți slăvim.
 Némul jurământ îți face
 Intre noi să avem pace
 Și ca frați să ne pornim,
 Să ne batem pân'la mórte
 Din robie a ne scóte
 Pă dușmani să-i zgonim.
 Frați cu astă hotărare
 Putem avea fericire,
 Cu toții dar ș'alergăm,
 Să tragem clopote 'n țară,
 Mare mic să ias'afară
 Și cu toții să plecăm,
 Crucea să punem 'nainte

Dumnezeu având părinte.
Nici de cum nu fiți fricoși
Și 'ți vedea apoi dușmanii
Fugind și urlând sărmanii

Ca niște căței răloși.
Scăpând așa de acele
Biruri, jafuri ș'alte rele.
Nepetrecând amarități,

Ca un neam cinstit în lume
Lăudat și cu bun nume
Putem trăi fericiți.

b). Constantin Daponte, numit Chesarie în călugărie.

Viața și peripețiile prin care a trecut Constantin Daponte sunt cunoscute de orî ce ómenî literați și dar mă voiî margini numai asupra unora din întâmplările vieței sale, care au legătură cu scrierile ce a lăsat privitoare la Români ¹⁾.

Constantin Daponte s'a născut la 1713 sau 1714 din părinți creștini și cu renume între concetățeni, Ștefan și Magdalina, în insula Scopelo. Probabil că familia Dapontes să-și derive denumirea din limba italiană, prin urmare ar fi greacă italianizată. Părintele său a fost Consul al Venețianilor, dar murind curând lasă ștece copii, șapte băeți și trei fete.

Constantin Daponte a învățat școlă începătoare în Scopelo, și care școlă și o Mănăstire de acolo erau de ale familiei lor; apoi spre a'și căpăta o instrucție mai întinsă părintele său îl trimite în Constantinopol. La 30 Ianuarie 1731, în etate de 17 ani, este recomandat de tatăl său lui Constantin Ventura, interpretul flotei Otomane, și Patriarhului Christant Notara, dar acesta încetasără atunci din viață.

Dl. Emile Legrand se exprimă ast-fel asupra causei venirii lui C. Daponte în Valahia: „En revanche, il se rendit chez Ventura, qui, non content de l'accueillir avec la plus grande bienveillance, lui donna un logement dans sa propre maison et lui proposa le choix entre deux ou trois carrières. Désireux de poursuivre ses études si heureusement commencées dans son pays natal, et connaissant de réputation les sécoles célèbres dont les hospodars philhellènes et les princes phanariotes avaient doté les provinces roumaines Dapontès supplia son puissant protecteur de lui procurer les moyens d'aller en Valachie. On jouissait dans ce pays d'une demi-liberté, dont s'empressaient de profiter les jeunes gens qui voulaient se livrer à des études que la politique ombrageuse de la Porte se plaisait alors à entraver dans la capitale de l'empire. ²⁾ Ventura 'l recomandă în acest scop lui Constantin Racoviță și acesta părintelui său Mihail Racoviță, atunci Domnitor în Valahia, și Daponte plecă la București pe la finele anului 1731.

Curând însă Racoviță este mazilit și înlocuit cu Constantin Mavrocordat. De aicea Daponte și descrie singur viața sa, cum a studiat cu banii dați de la Mănăstirea Sf. Gheorghe din București, unde-și avea și locuința; apoi venind Grigorie Ghica în Valahia Daponte este invitat de Constantin Vodă, ce'l avuse sub protecția sa în Valahia, prin Serafim, Arhidiacon al Dristrei, de a se duce în Moldova ca să-i fie Secretar și cu scop de a i se propune spre a se însura. ³⁾ Curând înse se reîntorse din Moldova în Valahia la 1735, în ajunul resbelului între Turci, Ruși și Nemți, și pe care el îl descrie în calitate de Secretar al Domnitorului, având la îndemână toate informațiile dîlnic. Cu toate ocupațiile sale de Secretar el își urma și cursul la Academia, atât când a fost în Moldova, când și după ce s'a reîntors în Valahia. ⁴⁾ În 1741 Constantin Mavrocordat este numit iarăși în Moldova și Daponte 'l urmază ca Secretar al său. Daponte avea o predispoziție pentru versificare așa de mare, în cât era în stare a vorbi

¹⁾ Consultă asupra vieței sale pe Dl. N. Σίθζ, *Νεοελληνική Φιλολογία* pag. 501—503, idem pe Dl. Papadopul Calimah, *Viața lui Daponte*, publicată în *Convorbirele Literare*, idem pe Dl. Emile Legrand, *Ephémérides Daces*, vol. III. Notice Bio-bibliographique pag. IX—LXXXIV, idem Zavira *Ἑλληνικὸν Θέατρον*, 388—393.

²⁾ Veđi vol. III, pag. XIV. Notice Bio-Bibliographique par Emile Legrand, Paris 1888.

³⁾ Consultă. *Κήπος Χαρίτων*, editat în 1883, de Gavriil Sofocleu, și în care scriere în versuri își descrie Daponte singur totă viața sa; idem Emile Legrand, opul citat pag. XV.

⁴⁾ Veđi *Κήπος Χραρίτων* cap. II vers 5—8. Ἐσπούδασα κ'εἰς τὸ σχολεῖο διὰ φιλοπονίαν, καὶ ὡς μπορούσα πέρασα καὶ τὴν φιλοσοφίαν.

în poezie și scrie în poezie tot așa de ușor ca și în prosă, acesta o dovedesc scrierile sale, care s'au mai toate concepute în poezie. ¹⁾ Daponte era glumeț și chiar curtesan, compunea poeziile de tot felul; așa după ce a scris ocazional un număr de poezii, după ce versifică faptele cele mai însemnate din Istoria Vechiului și Noului Testament, după ce pronunța nepreparat à l'improviste, după ordin, poeziile înaintea lui Constantin Mavrocordat, care se amusa auzindu-l, apoi a mai scris războiul dintre Turci, Ruși și Nemți tot în poezie și publicat tot de Dl. Emile Legrand. Eu am întâlnit și poezii amorose autografe, și care se conservă într'un manuscris original în Biblioteca Universității de Iași. Cea ce m'a impresionat mai mult a fost că alăturarea cu descrierea vieților unor sfinți mai noi, martirizați de Turci, apoi are concepute și acele poezii tot acolo. Acesta însemnă că Daponte nu era un om profund și de tot serios, ci că după împrejurări natura sa îi permitea ușor a trece de la scene tragice și serioase la lucruri glumețe și plăcute, ba chiar și la pasiuni. Cât am citit din scrierile lui m'am convins că era dotat cu o fantasmă mare și cu o ușurătate rară în ași exprima ideile, mai ales în poezie, dar că nu era dotat și cu o judecată logică riguroasă, de aceea pentru el toate lucrurile și faptele sunt tot atât de sigure; nu se îndoiește de nimic, primește chiar și lucruri superstițioase ca lucruri adevărate și ca probate științific. Acesta mai însemnă că Daponte mai era și om vesel și că ușor trecea de la lucruri serioase la glume. Daponte pentru activitatea sa, pentru trecerea ce avea la Domnitori și pentru faptele sale, a fost calomniat de trădător de către inimi, de aceea marele Vizir Teriachi Hasan Pașa poruncește Domnitorului de a-i trimite pe Daponte din Iași la Constantinopol. Din cauza acesta prin sprijinul Domnitorului se refugiază în Crimeea la Hanul Selim Gherei, unde este primit și ospătat foarte bine; dar totuși se duce cu Hanul în Constantinopol, sperând că Vizirul va fi uitat de el, însă vădit de inimi este trădat și aruncat în temnița Muhzur-aga la 29 Mart 1747. Cât a stat în închisoare a scris neconținut și după ce s'a eliberat, pentru care a plătit sume de bani, s'a reîntors în Moldova, unde la 1749 Noemvrie în 12, se însură cu o tânăra Marióra, și de la care a avut o fiică. Curând însă, la 1751 i morso soția ca și fiica și atunci întristat pleacă la Constantinopol, și de acolo se duce la insula Piperi. Aicea la anul 1753, după ce întâmpinase și bravase atâtea nenorociri ce i se prezentă în calea vieții sale, să decidă a îmbrăca hațna neagră a călugăriei în ziua de 26 Octomvrie, la Sf. Dimitrie, numindu-se Chesarie. El a stat mai mult timp în această singuratică insulă lucrând singur cu mâinile sale legumele de care avea nevoie spre a se nutri. De aicea trece la Scopelo, dar incognito și trăește ca simplu monah la Monastirea zidită de familia sa, de unde pentru cuvinte necunoscute iesă și se duce în Sfântul Munte Athos. Aicea percurge mai multe Monastiri și se stabilește la Xiropotam. Cât a stat în Xiropotam în Scopelo și în Piperi, adică de la 1751 până la 1757, Daponte tot n'a lăsat condeiul, ci continuu a scris. Fiindcă Monastirea Xiropotomul, care este cea întâia de la Dafne, limanul Sfântului Munte, situată pe culmea unuia din munți, era în ruină din cauza lipsei de mijloce, s'au sfătuit cei-lalți călugări a trimite pe Chesarie Daponte pentru a cere milă în acest scop prin Principatele Românilor. El a ezitat de o cam-dată de a primi această îndatorire, pentru că nu-i venea pre bine a se presenta ca simplu monah la acei ce-l cunoștea ca Secretar al Domnitorului și ca om cu renume mare. El a inventat un pretext că adică numai așa s'ar putea duce, dacă i-ar da sfântul lemn ce are Monastirea, presupunând că nu i s'ar învoi a-l rădica din Monastire. Călugării însă îi acordă cerirea și la 22 Maiu 1757 împreună cu alți doi călugări, părăsește Xiropotamul și percurge cerând milă în diferite localități din Peninsula Balcanică și apoi intră în Principate pe la Șiștov. În București a fost primit cu mare pompă ca cunoscut și ospătat în Monast. Serendarî, de unde apoi trece în Moldova și se așază în Monast. Cetățuța. Atunci se întâmplă în Moldova și o incursiune a Tatarilor și el susține că prin prezența sfântului lemn a făcut de s'au retras Tatarii din țară. Mitropolitul țării Moldovei Iacob I, cum și Domnitorul, îi dau înscris voie a cere milă în țară spre a se restaura Monastirea Xiropotamul ²⁾. Incarcerat de daruri și de bani din Moldova revine la București, de unde după ce adună iarăși sume mari, daruri domnești, se duce

¹⁾ Veđi capitol II a opului citat, pag. 7—18.

²⁾ Veđi aceste documente publicate în Biserica Orthodoxă, pe care le-am decopiat din grecește și tradus în românește după manuscriptul intitulat: *Πνευματικὴ τριπέλα*, care autograf se află în Biblioteca Muzeului nostru din București.

în Constantinopol. La 1764 părăsește Constantinopolul, mai umblă după milă prin Chio, Smirna etc. În fine la 1765 reintra în Monăstirea Xiropotamul. Cu banii adunați de Cesarie Daponte se restaurează Monăstirea așa cum este până astăzi, și el încetază din viață la 1784, în 4 Decembrie.

Visitând această Monăstire am mai găsit în Biblioteca ei un însemnat număr de autografe, cu deosebire de conținut bisericesc, între altele și o notă de câți bani a adunat pentru Monăstire din Principatele Românilor, a adunat 32,000 (Trei-zeci și două de mii) lei.

Să nu uităm că Cesarie Daponte știa Românește.

Aprópe tot materialul istoric scris de Cesarie Daponte ne privește pe noi pe Români, ba încă și multe din epistolele lui sunt adresate la barbați politici Români sau la persoane ce au avut o însemnată în societatea noastră din secolul trecut, și pe unele din ele le-a publicat Dl. Emile Legrand în vol. III în care descrie viața lui Daponte ¹⁾. Deja cunoștem că Dl. Emile Legrand a publicat scrierea în versuri a lui Daponte, intitulată: *Δραματικὰ Ἐφημερίδες—Ephémérides Daces*—sau Cronicul resboiului de patru ani 1736—1739, scris tot în poezie. ²⁾.

Acastă publicație datorită eruditului profesor francez Emile Legrand, poate fi consultată acum cu cel mai mare profit de oricare istoric Român.

Apoi Dl. C. N. Satha, cunoscut de Europa pentru cercetările sale medievale, privitoare la istoria Orientului și pe care le-a publicat în opera sa: *Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη*, în volumul al treilea a imprimat pentru întâia dată atât Cronicul cât și Catalogul ómenilor celor mai însemnați din secolul trecut. ³⁾ După Dl. C. Satha publicația scrierilor lui Cesarie Daponte a făcut-o după originalele însuși a lui Daponte. Eū cercetând diferitele manuscrise grecești existente prin Bibliotecile din România, am dat mai întâi peste o copie a Cronicului lui Cesarie Daponte, iar în urmă în Biblioteca Seminarului Veniamin din Iași am aflat chiar autograful lui Cesarie Daponte: Catalogul istoric a ómenilor celor mai însemnați din secolul trecut. M'am servit dar în publicația această, în cea ce privește Cronicul lui Cesarie Daponte de copia mea, apoi procurându-mi și publicațiile D-lui C. Satha nu puțin m'am ajutat în discifrarea textului copiei mele, care pe alocuirea era cu lipse, pe care le am îndeplinit după textul publicat de Dl. C. Satha în opera sa, volumul al III-lea.

Cât despre Catalogul ómenilor mai însemnați din secolul trecut, nu m'am servit decât de autograful însuși a lui Cesarie Daponte. Dl. Emile Legrand susține că și Dl. Constantin Satha a publicat în volumul al treilea al Bibliotecii sale medievale, Catalogul lui Cesarie Daponte tot după un manuscris autograf, iată cum se exprimă: *Κατάλογος ιστορικός αξιόλογος* etc... Publié par Constantin Sathas (d'après le manuscrit autographe de Dapontes, conservé à l'École grecque de la Panagia à Pera), dans sa *Bibliotheca graeca* medii aevi, tom. III (Venise 1872, 8°) pag. 71—200. M. Constantin Erbiceanu, professeur de Theologie à l'Université de Bucarest, me fait savoir (lettre du 25 Decembre 1887) qu'il possède un autre manuscrit autographe du Catalogue historique. Acum urmăm să dovedesc dacă eū în adevăr posed un manuscris autograf din Catalogul istoric a lui Cesarie Daponte. Iată probele ce aduc în favórea autenticității autografului ce posed. 1). Facsimilul reproduș de Dl. Emile Legrand despre scrierea lui Dapontes în volumul I *Ephémérides Daces*, este o icónă exactă a scrierei din Catalogul ce posed, așa că nu rămâne nici o urmă de îndoială asupra identității scrierilor. 2). Ilărtia cum și mărimea pe care o reproduce facsimilul este aceeași în totul cu a Catalogului meu, ba și mărimea paginei. 3). Dacă și Dl. Satha a avut un autograf când a publicat Catalogul lui Cesarie Daponte, atunci după textul publicat de Domnia sa, acea autografă a fost probabil chiar prima concepțiune a lui Cesarie Daponte, pentru că în multe locuri textul publicat este schimbat și eliptic, pe când textul ce posed eū este în totul complet și corect, ceea ce s'ar putea ad-

¹⁾ Veđi *Ephémérides Daces* publiées, traduites et annotées par Emile Legrand, două volume, textul grec un volum și traducerea francesă al doilea volum; și în fine viața lui Daponte, Epistolele lui și un index analitic asupra acestei scrieri, ce forméză al treilea volum. Paris, studiu început la 1880 și terminat la 1888.

²⁾ Veđi opul citat pag. 1—38.

³⁾ Veđi: *Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη*, Ἐπιστολὰ Κ. Ν. Σάθα, vol. I—VI. 1872—1877 publicat în deosebite locuri.

mite că'i ultima transcriere pe curat a Catalogului. 4). Autograful meu se întinde mai mult de cât acel pretins a D-lui C. Satha, cuprinde și mai multe persoane și mai ales profesori de a-i Academiilor de Iași și București, cari lipsesc în publicația D-lui C. Satha. Ast-fel susțin că Catalogul istoric ce posed este necontestat autograf a lui Cesarie Daponte, și că dacă mai este și o altă autografă, apoi atunci trebuie să admitem că însuși Daponte a scris mai de multe ori aceași carte, sau că după ce lucra o scriere în urmă o transcria definitiv, așa numai s'ar putea explica existența a două sau multe autografe ale aceluiași autor. Motivul ce n'a îndemnat a traduce în românește această scriere a lui Daponte și a'i publica și textul, a fost că în publicația D-lui Satha s'a lăsat multe din textele Catalogului sub cuvânt că n'ar avea nici un interes istoric pentru poporul grec, pe când pentru noi Români tocmai acele texte omise în publicare sunt de cea mai mare valoare, pentru că zugrăvesc minunat starea de lingușire și de decadență a societății noastre sub Fanarioți din secolul trecut.

c). Neculaï Chiparisa.

A scris resbelul ce a avut Domnitorul Moldovei Ioan Mihail Racovitză Voevod la 1716 cu Nemții. Traducerea și publicarea acestui fragment istoric am făcut'o după o copie scrisă de mâna unui Român, pentru care am dat preste multe erori ortografice, și nu este mai veche de cât de la finele secolului trecut. Am regretat mult că n'a fost publicat ceva mai înainte acest fragment de Dl. Emile Legrand în opera sa 'Ελληνικὸν Ἐπιστολάριον—Epistolaire Grec, pentru că textul imprimat de D-sa este mult mai exact și traducerea s'ar fi putut face și mai corectă. Eu deja imprimasem acest fragment când a apărut Epistolarul D-lui Emile Legrand. D-nul Alexandru Suțu, profesor la Liceul din Iași, om competent în limba greacă, a tradus în românește și publicat deja după textul D-lui Emile Legrand, în arhiva Societății științifice și literare din Iași, acest fragment, dar nu m'am putut folosi nici de această lucrare, fiind posterioară. Cine a fost scriitorul acestui fragment și de ce neam? Asupra acestor chestiuni nu pot răspunde pentru moment, fiind-că 'mi lipsesc datele positive, atâta pot dice cu probabilitate, că Nicolaï Chiparisa a fost grec de neam și anume din Arcadia, că era un confident al Marelui Postelnic, Constantin Vizantie și cunoscut Domnitorului Mihail Racovitză. Se poate admite că Neculaï Chiparisa a fost și profesor în Academia de Iași, și poate și elev acei Academii pentru că i-am întâlnit subscrierea pe resturile de manuscrite ce ni s'aun conservat în Mitropolia Moldovei, și care sunt de ale acelei școle.

d). Profesorul Teodor.

De la acesta ne-a rămas mai multe scrieri nici, epigrame, discursuri și o scriere asupra vieții lui Ioan Petru Mavrogheni. Teodor a fost profesor în Academia Sf. Sava din București. În o broșură intitulată: Συνοπτική περίληψις τῶν ἡρωικῶν κατορθωμάτων τοῦ Ἰψηλοτάτου, εὐσεβεστάτου τε καὶ τροπαιούχου Ἀυθέντου ἡμῶν, καὶ Ἰγερμόνος Πασῆς Ὀυγκρο-βλαχίας, Κυρίου Κυρίου Ἰω Νικολάου Πέτρου Μαβρογένη βοεβόδα, imprimată în București la tipografia de la Cisma în 1789, la pagina 28 și 29 cetesc următoarea titlatură pusă asupra unor epigrame: Ἐπιγράμματα τοῦ Ἐλλογιωτάτου Κυρίου Θεωδώρου διδασκάλου τῆς κατὰ τὸν ἅγιον Σάββαν Ἀθηναιτικῆς Ἑλληνικῆς σχολῆς ἡρωελεγεῖά τε καὶ διαφόρα ὡς πρὸς τοὺς αἰδύμους αὐτοῦ γονεῖς, πατρίδα τε καὶ ὑπάρχους. Epigrame de ale prea învățatului Domnului Teodor, profesor școlii elenice domnești din Sf. Sava, ieroclegii și alte diferite, ca cătră pururea amintiții lui părinți patrie și supuși ¹⁾. În Νεοελληνική

¹⁾. Această broșură mi s'a făcut dar de Dl. Ghedeon în Constantinopol anul trecut.

Φιλολογία de Dl. Satha, se ȕice cȕă'și trage originea din Trapezunda, cȕă a fost profesor și în Academia de Iași și cȕă a murit la 1795 Septembrie 7 în București, și s'a înmormântat la Biserica Sf. Sava. El ne-aŭ conservat și epitimbiul seŭ și în care se spune cȕă era un reputat filolog al timpului. ¹⁾

Din aceste însemnări știm dar cȕă profesorul Teodor era din Trapezunda, pentru aceea și ȕicea și Trapezundiul, cȕă a fost profesor mai întâi în Academia de Iași și apoi la cea din București. Mai știm cȕă era un om doct și în special filolog. În tinerețele sale a fost mai întâi profesor al doilea, și nunaŭ cu timpul, prin studii speciale și-a cȕapatat renumele de literat și filolog. Sȕă nu ne mirȕăm ca'l întâlnim ca profesor în ambele Academii, pentru cȕă este fapt constatat cȕă de cȕâte ori se schimba același Domnitor dintr'un Principat la cela-lalt, ceea-ce era adesa, Domnitorii aduceau dupȕă sine și pe ómenii lor devotați și pe învățați, lucru de alt-fel natural. Așa s'a întâmplat și cu Teodor Trapezundiul.

În manuscriptul seŭ mai este și un engomiu tot asupra vieței lui Petru Mavrogheni, dar nu cuprinde nimic de însemnat, pentru ceea nu'l am mai publicat. Manuscriptul nu pare a fi autograf, dar subscrierea de la urmă este a sa, ceea ce însamnȕă cȕă'i scris dupȕă ȕisa lui de vre un discipul al seŭ, și cȕă el l'a cetit și scris. Se vȕd pe ici coela și corecturi de mâna lui, prin urmare pȕrtȕă tȕtȕă probabilitatea autenticitȕăței celor ȕise. Traducerea este făcutȕă de fratele meŭ Gheorghie Erbicȕnu.

e). Petru Depasta Peloponisiȕanu.

Tradus, de G. Erbicȕnu, profesor la Seminarul Veniamin.

Petru Depasta este autorul unui manuscript, ce aparține bibliotecii Muzeului Naȕional din București, și în care se tratȕză cu laude viața lui Constantin Mavrocordat Voevod. Scriitorul nu narȕză întrȕga viața a acestui Domn, ci începȕnd cu nașterea lui la 1711, înaintește descriind domniatele lui alternative în Valahia și Moldova pȕnȕă la anul 1761. Iar acȕsta, pentru cȕă scrierea sa nu este o simplȕă istorisire de evenimente întȕmplate în acest interval, ci o operȕă literarȕă artistic lucratȕă. Depasta ne introduce în viața lui Const. Mavrocordat ca într'o dramȕă, în care peripețiile vieței omenești, bune și rȕle, complicȕndu-se și înodȕndu-se din ce în ce mai mult, într'un mod cȕnd fatal, cȕnd providențial divin, o terminȕă într'un chip fericit, prin reinstalarea norocitȕă pe tronul Valahiei la 1761, dupȕă multe suferinți precedente, care schimbate cu variate restimpuri de fericire, formȕză nodul peripețiilor vieței unui principe fanariot.

Acesta, dupre mine, a fost motivul pentru ce Depasta nu terminȕă viața lui Mavrocordat cu mȕrtea sa, care fu nefirȕscȕă, provenitȕă din lovirea cu sabia la cap de cȕtrȕă un ofiȕer rus la 1769 în resboiul de la Galați. De alt-feliŭ Depasta sȕă constatȕă cȕă a trȕit în intervalul de la 1761 pȕnȕă cȕtrȕăfinele anului trecut 1,770, cȕnd a și murit în București și s'a înmormȕntat în lȕuntrul bisericeii Mitropoliei. În manuscriptul No. 2269 ecsistent în Biblioteca Seminarului central din București, 1770, și care manuscript este pomelnicul Mitropoliei Ungro-Vlahiei scris pe timpul Mitropolitului Dosoteiŭ la 1809, sȕă citește urmȕtȕrea notȕă : „Alȕtorea la pȕretele despre miadȕă ȕi, la ferȕsta din mijloc (este) mormȕntul lui Pétre Dȕpastȕ doftorul, Petre Canela“ etc. Prin urmare doftorul Depasta a trȕit încȕă mult timp dupȕă Domnitorul Constantin Mavrocordat. Despre Petru Depasta se mai amintește și în scrierea lui Daponte Δακικκȕι Έρημεριδες, cȕă Memiș Pașa a învitat pe Domnitorul Mavrocordat pe la 1739 în luna lui Octombre în 8, sȕă-i trimȕtȕă un medic, iar Domnitorul îi trimite pe Petru Depasta care era medicul seŭ. ²⁾ Sȕă mai face amintire despre Depasta, tot de Daponte în Catalogul istoric, în Epistola a VIII, ce-i adresazȕă lui Daponte profesorul seŭ Gheorghie și în care se scuzazȕă cȕă nu i-a respuns cu-

¹⁾ Veȕi Satha, opul citat pag. 414.

²⁾ Veȕi Ephémérides Daces vol. II, pag. 372, par Emile Legrad.

rënd pentru că era ocupat cu afaceri, împreună cu Doctorul Depasta. ¹⁾ Iată tot ce să știe pozitiv până acum despre doctorul Depasta. Apoi fiind-că manuscriptul său nu pörtă nici o dată, și este scris în Veneția, eü unul nu cunosc alta din viața acestuî scriitor, afară de datele citate, de cât că a fost medic și filosof la Curtea lui Constantin Mavrocordat; că totdeuna l'a însoțit în norociri și nenorociri, în domniate și exiluri, și că tot traül său il datorește și viața sa o pune sub auspiciile lui Mavrocordat. Curios este încă că chiar Daponte, carele înșiră în Catalogul său mulți alți Greci mai puțin importanți, până la anul 1784, și pre cari îi caracterisază în câte-va rânduri, dupre însemnătatea lor, nu țice nimic despre Depasta, deși este contempuran cu dënsul și'l cunöște, cum se vede și din o relațiune ce ne dă despre dascalul său Gheorghie, carele fiind bolnav se lecuia cu *boerul doctor Senior Depasta*, între anii 1756—1758.

Stilul scrierei. Depasta, dupre cum pöte vedea lectorul și numai din acest opuscul, este un bărbat învățat și versat în totă literatura Grecă. Scrierea sa—viața lui Constantin Mavrocordat—este lucrată în limba antică Elenă, cuprinđend multe țiceri poetice, multe compuse neprevăđute în lexicóne și în accepțiuni rari și grele. Construcțiunea frasei este förte resucită, dificilă de înțeles mai ales din lipsa interpunțiilor; că cele ce se află în manuscript adesa mai mult încurecă de cât lámuresc. Pare că Scriitorul pe unele locuri într'adins a voit a-și ascunde idea usând și abusând de tot felul de forme escepționale ale sintaxei elenice. Acumularea epitetilor și a participelor, de și dau stilului o nuanță poetică, contribue încă mai mult la dificultatea ce pöte întimpina traducătorul; de aceea pe multe locuri am reprodus numai sensul originalului. În genere, multă dificultate am întimpinat în traducere: pentru că stiul este förte artificial, prolix și abătut de la norma și limpiditatea atică (cât colo se vede că scriitorul și-a elaborat cu ostenele frasa), iar pe de alta, pentru că scrisórea manuscriptului conține multe anortografii și abreviatuři neobiceñuite, care se discifreză numai înțelegëndu-se sensul contextului. În Museul Național din București se conservă aceșai manuscript și în limba latină, și în care la fine este și scara conținutului materiei împărțită pe capitole, iar în colo este identicü cu textul Grec.

Manuscriptul este o carte în quarto, legat în pele, nenumerotat, cuprinđind 57 de file scrise; dintre care 50 de la început sunt scrise de aceeași mână, ce cred a fi a lui Depasta, dupre subscrierea sa, care se află la finea Epistolei de dedicațiune. Alte trei file și o pagină, după cele 50, sunt scrise de altă mână, însă bine; iar trei și o pagină de la fine de altă mână destul de rău și anortografic scrise, în cât arată un scriitor cu totul ignorant. Filele de la urmă probéză că manuscriptul actual este transcris dupre un alt script brouillon.

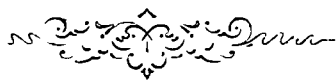
Metoda istorică. Cu tóte că Mavrocordaiți Neculai și Constantin sunt bărbații cei mai capabili, pre cari Pörta Otomană i-a întrebuiñtat în guvernuarea acestor țeri, pentru a le ținea alipite de dënsa și a combate printr'înșii influența Austriacilor și a Rușilor asupra Românilor în seculul al 18-le, și, prin urmare, Istoricii Greci, ce le-au descris viața, întrând în amăruntele faptelor lor, ar fi avut pöte material suficient, cu care se împle paginile biografelor lor; totuși acești scriitori, în egoismul lor, au ținut a se reprezenta și pre dënșii publicului, probând că sunt erudiți și știu a scrie elenește. Depasta este unul din aceștia. Scrierea sa este o operă literară estetică. În acéstă privire el este de ideele anteriorilor și contempuranilor săi. Quintilian țice: Narațiunea trebuie a se înfrumuseța în tot chipul cu grații și ornamente; Iar Voltaire preceptéză: Istoria se cade a avea, ca și o compunere de teatru, o espunere, înodare și desnodare a evenimentelor. Conform acestora și Depasta din viața lui Constantin Mavrocordat face o dramă dupre regulele artei dramatice. Ca principii, dupre care se desfășura firul vieței omenesti, el admite (în Epistola de dedicațiune și în întroducere) mișcarea circulară, considerată de Aristotelü ca cea mai perfectă, și care concide cu... legile *ricorsi* ale lui I. B. Vico, că adecă atât viața individuală cât și cea generală a omenirei, se desvoltă și să îndeplinește printr'o mișcare circulară. Acéstă lege se silește Depasta a o face să iasă în viața lui Constantin Mavrocordat din alternarea peripețiilor bune și rele, ce încercă acest principe, prin dese și succesive schimbări de Domnie și de sórtă. Eroul dramei cu tóte

¹⁾ Veđi Cronicariü Greci pag. 219.

că își face deplin datoria în ce privește apărarea țărilor de dușmani, ameliorarea stărei lor civile și religioasă, și sporirea în tot felul de progrese materiale și culturale, totuși sucombă sorței fatale. Exiliul și suferințele lui de șapte ani la Lemnos și Chios, fără să fi comis fapte de a merita atare persecuție a sorței, este nodul dramei vieții, care prin intervenirea unei puteri superioare: *Deus ex machina*, se deslăgă prin reinstalarea în nouă fericite Domnii. În concludia biografiei el susține că a indicat și descris ceea ce era a se proba conform principiilor stabilite la început. Acastă preocupare însă prea fățișă de formă estetică a scrierei împinge pe Depasta la defectul de a neglija adesa realitatea istorică. El, ca poetul liric din evenimentele întemplate sub Mavrocordat, alege numai cele ce convin spre lauda Eroului său. Chiar numele proprii ale Turcilor și Nemților, ce ia parte la acțiuni de tot felul, pentru că ar părea urâte, nedeclinabile și barbare în stilul Elenic, sunt cu totul omise; ceea ce obscurăză narațiunea. Iar traducătorul a trebuit a recurge la alte sorginți pentru a desluși mai clar faptele istorice. De aceea continuu am indicat spre deslușire faptele istorice, ce am aflat mai precis espuse în *Chronografia Moldoveni*, și alții Greci precum se vede din adnotațiunile făcute la traducere.

Ori-cum ar fi, biografia scrisă de Depasta are meritul de a întruni în ordine cronologică toate faptele principale, efectuate de acest principe, ori numai întemplate în timpul Domniilor lui. În secolul al XVIII-le Valahia și Moldova încalcate și cotropite de Nemți și Moscali ca atacători, frământate și strivite de Turci și Tătari ca apărători, în fine distruse de calamitățile resbelului, acăruiă teatru erau aceste țări, locuitorii fură espuși la urgia și prada beligeranților, și în necontenită desolațiune și bejenărie. Acastă stare anormală și de miserie omenescă a agerit pana mai multor învățați Greci petrecători în aceste țări: Neculai Chiparisa și mai ales Depasta ne-au lăsat o iconă forte vie, amărunită dar tot odată și tristă despre starea turbure a țărilor noastre de atunci.

Pentru toate aceste, precum și pentru erudiția ce Depasta dezvoltă înfrumșetându-și scrierea sa, socot că lectorul studios cetindu'l nu va rămănea neîmpresionat și nemulțemit. Căci dacă nu ne arată multe lucruri *nova*, știe însă a ne le spune *noviter*, ceea ce îndeplinește o cerință principala a unui Istoric.

I.

CRONICUL LUI CHESARIE DAPONTE

DE LA 1648—1704.

ΚΑΙΣΑΡΙΟΥ ΔΑΠΟΝΤΕ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

ΚΑΙΣΑΡΙΟΥ ΔΑΠΟΝΤΕ

Ἱστορία τῶν συμβάντων ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ σουλτάν Μεχμέτη, ἐπιτροπεύοντος τοῦ Κιπροῦλῃ γέροντος Μεχμέτ πασᾶ, μέχρι τῆς βασιλείας τοῦ σουλτάν Ἀχμέτη, υἱοῦ τοῦ αὐτοῦ σουλτάν Μεχμέτη, ἐπιτροπεύοντος τηρικαῦτα τοῦ Δαμάτ Χασάν πασᾶ.

Βασιλεία τοῦ σουλτάν Μεχμέτη.

Ὁ σουλτάν Μεχμέτης, υἱὸς τοῦ σουλτάν Ἰμπραχίμη, ὅστις εἶχε δύο ἀδελφοὺς, τὸν σουλτάν Σουλεϊμάνην καὶ τὸν σουλτάν Ἀχμέτην, καὶ υἱοὺς δύο, τὸν σουλτάν Μουσταφᾶ καὶ τὸν σουλτάν Ἀχμέτην, (οἱ ὁποῖοι ὅλοι ἐστάθησαν βασιλεῖς) ἐβασίλευσε κατὰ τὸ σεληνιακὸν ἔτος. . . .

Βεζίρης ὁ Μεχμέτ πασᾶ γερο-Κιπροῦλῃς.

Βεζιραζέμιδες, ἀγκυλὰ ἐστάθησαν πολλοὶ εἰς τὸν καιρὸν του, ὅμως ἡμεῖς ἠξέύρομεν ἀπὸ τὸν Μεχμέτ πασᾶν γέρο-Κιπροῦλῃ, ὅστις ἦν τὸ γένος Ἀλβανίτης, ἔκαμε βεζιραῖτι πέντε χρόνους, καὶ ἀπέθανε βεζίρης.

CHESARIE DAPONTE

Istoria întâmplărilor pe timpul împărăției lui Sultan Mehmet, când era ca episcop bătrânul Chipruli Mehmet Paşa, până la împărăția lui Sultan Ahmet, fiul acestui Sultan Mehmet, pe când era episcop atuncea Damat Hasan Paşa.

Împărăția lui Sultan Mehmet.

Sultan Mehmet, fiul lui Sultan Ibrahim, care a avut 2 frați, pe Sultan Suleiman și pe Sultan Ahmet, și 2 fii, pe Sultan Mustafa și pe Sultan Ahmet. (cariți toți au fost împărați) a împărățit la anul lunar.....

Vizirul Mehmet Paşa, bătrânul Chipruli.

Vezirazemizi (marî viziri) de și au stat mulți în timpul lui, însă noi știm de la Mehmet Paşa bătrânul Chipruli, ce era albanit de neam, a fost vizir 5 ani și a murit vizir.

Τούτος πολλά κατορθώματα κάμνει.

Τούτος πολλά κατορθώματα ἔκαμεν· ἤυρε τὴν βασιλείαν πολλά διεσθαρμένην καὶ συγχισμένην, ὅπου τὰ εισοδήματα τῆς βασιλείας τὰ ἐπωλοῦσαν μὲ δύο καὶ τρεῖς χρόνους προτύτερα· γενόμενος δὲ αὐτὸς ἐπίτροπος, ἐπίασεν ὅλους ἐκείνους ὅπου τὰ εἶχαν ἀγοράσει, καὶ τοὺς ἀπεκεφάλισε, καὶ τὰ ἐπούλησεν αὐτὸς ἐκ δευτέρου εἰς ἄλλους, καὶ ἀνέστησε τὸ βασίλειον.

Ἐποστῆτης Τζελαλή Χασάν πασᾶς.

Εἰς τὸν καιρὸν αὐτοῦ ἐστάθη ἓνας ἀποστάτης εἰς τὴν Ἀνατολήν, ὀνόματι Τζελαλή Χασάν πασᾶς, καὶ ἐκυρίευσεν ὅλην τὴν Ἀνατολήν δυνατικῶς ἕως εἰς τὸ Σκούταρι, καὶ ὅλοι οἱ πασάδες τῆς Ἀνατολῆς τὸν ἐπροσκύνησαν· τοῦτον ὁμοῦ δὲ γερο-Κιπρουλλῆς μὲ ἓνα ἐπιτήδειον τρόπον ἐκάρθωσε καὶ τὸν ἐσχότωσαν.

Ἄλωσις Τενέδου καὶ Λήμνου ὑπὸ Τουρκῶν.

Ἐπῆγε καὶ εἰς τὴν Προῦσαν οὗτος ὁ βεζιραζέμης μετὰ τοῦ βασιλέως, καὶ ἄρχισε νὰ ἐξετάζη περὶ τῶν ζορμπάδων, καὶ εὐρίσκοντας πολλοὺς, ὅλους τοὺς ἐσχότωσε· γυρίζοντας εἰς τὴν Πόλιν, ἐφθασεν εἰδησις, πῶς ἡ ἀρμάδα τῶν Βενετικῶν ὑπέταξε τὴν Τένεδον καὶ τὴν Λῆμνον· ταῦτα ἀκούσας ἐπῆγεν εἰς Καλλιπόλιν· ὁ δὲ γκενεράλης τῶν Βενετζιάνων ὀνόματι Μουτζινίγος, ἐκυνηγοῦσε τὴν ἀρμάδα τῶν Ὄθωμανῶν, καὶ ἐπειδὴ τὰ λοιπὰ κάτεργα ἐπρόφθασαν καὶ τὰ ἐτράβηξαν ἔξω καὶ τὰ ἐξαρμάτωσαν, ἔπεσε κατόπιν κυνηγῶντας τὴν μπαστάρδαν, ὅπου ἦτον ὁ καπετάν πασᾶς, καὶ τὴν ἐκυνήγησεν ἕως ὅπου ἐμβῆκε μέσα εἰς τὸ μογαζι· ὁ βεζιραζέμης ὄντας ὄξω εἰς τὴν στερεάν, καὶ βλέπωντας τὰ γινόμενα, εὐθὺς ἐπρόσταξεν ἓνα τοπιτζῆν χριστιανόν, ὀνόματι Μάρκον, καὶ ἔρριξεν ἓνα τόπι ἐπάνω εἰς τὴν μπαστάρδαν τοῦ γκενεράλη, καὶ κτυπώντας τὸ κατάρτι, τὸ ἐγκρέμισε, καὶ ἐλάβωσε καὶ τὸν γκενεράλην· ἔρριξε καὶ δεύτερον, καὶ ἐκτύπησε τὸ κάτεργον εἰς τὸ μέρος, ὅπου ἦτον τὸ μπαραῦτι, καὶ ἔπιασε τὸ κάτεργον καὶ ἐκίχηκε, καὶ ἔμεινεν ἡ νίκη τῶν Τουρκῶν, πέρνοντας ὀπισω τὴν Τένεδον καὶ τὴν Λῆμνον νῆσον.

Παράδοσις τοῦ Μπαγδατίου μὲ ἓνα τόπι.

Ὁ ρηθὴς Μάρκος ἔκαμε καὶ ἄλλην ἀνδραγαθίαν· ὅταν ἐπῆγεν ὁ σουλτάν Μουράτης εἰς τὸ Μπαγδάτι, ἔρριξεν ἓνα τόπι καὶ μὲ ἐκεῖνο τὸ τόπι ἐπαράδοθη τὸ κάστρον· διὰ τοῦτο τὸ ἔδωκε ζιαμέτι, καὶ τὸν ἔκαμε τοπιτζίμπασην. Ἀκούοντας ὁ βασιλεὺς τὴν τοιαύτην νίκην ὅπου ἔκαμεν ὁ βεζιραζέμης, τὸν ἔ-

Acesta multe isprăvi a făcut.

Acesta multe isprăvi a făcut, a găsit împărăția mult destrăbălată și încurcată, când veniturile împărăției le vindeau cu 2 și 3 ani înainte ; iar făcându-se acesta epitrop, i-a prins pe toți aceia, cari le aveau cumpărate, și i-a decapitat, și le-a vândut el de a doua oră la alții, și a reinviat împărăția.

Apostatul Gelali Hasan Paşa.

Pe timpul lui a fost un revoluționar în răsărit, cu numele Gelali Hasan Paşa, și a cucerit tot Orientul cu putere până la Scutari, și τότε pașalele răsăritului i s'au închinat ; pe acesta însă batrânul Chipruli într'un mod abil a reușit și l-a ucis.

Luarea Tenedului și a Limnului de către Turci.

S'a dus la Prusa acest Vizirazemi cu împăratul și a început să cerceteze despre Zorbagiū (un fel de armată) și aflând mulți, pe toți i-a ucis. Inturnându-se la Constantinopol, a venit veste că flota Venețienilor a supus Tenedul și Limnul ; acestea auzind s'a dus în Galipoli ; iar Generalul Venețienilor cu numele Mucinic, urmăria flota Otomanilor, și fiind-că celelalte corăbii au reușit și le-au tras afara și le-au descarecat de armată, s'a aruncat în urmă urmărind corabia *bastarda*, unde era căpitan Paşa și l-a urmărit până a intrat în lăuntru în bogaz (strîmtóre). Vizirazemi, fiind afară pe continent și vedînd cele întâmplute, curînd a ordonat unui tunar creștin cu numele Marcu și a aruncat un tun deasupra bastei generalului, și lovind catargul l-a dat jos și a rănit și pe general ; a aruncat și a doua oră și a lovit corabia în partea unde era prăfăria, și s'a aprins corabia și a ars și a rămas învingerea Turcilor, luând înapoi Tenedul și insula Limnul.

Predarea Bagdatului cu un tun.

Disul Marcu a făcut și altă bravură, când s'a dus Sultan Murad la Bagdat, a aruncat un tun și cu acel tun s'a predat castrelul. Pentru aceia i a dat *zamet* ¹⁾ și l-a făcut Bașă-tunar. Auzind împăratul de ast-fel de învingere ce a făcut Vizirazemi, i-a trimis

στειλε κιλίτζ καφτάνι με τὸν χαζινεδάρην Μπιλά-
λαγαν Ἀράπην, ὁ ὁποῖος παγαίνωντας εἰς τὸν βεζί-
ρην, τὸν εἶπεν ὁ βεζίρης, ἰδοὺ ὁποῦ γράφω τῷ βασιλεῖ
νὰ σὲ κάμη κισλάρ ἀγασή, ὁποῦ ἐσὺ μὲν νὰ κυβερ-
νήσης τὰ ἔνδον τῆς βασιλείας, ἐγὼ δὲ τὰ ἔξω· τὸν
εἶπεν ἀκόμι νὰ σηκώση τὸν βασιλέα ἀπὸ τὴν
Κωνσταντινούπολιν, νὰ τὸν πηγαίνη εἰς Ἀδρια-
νούπολιν.

Ἐξέτασις περὶ Βλαχομπογδανίας.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐγύρῃσε καὶ αὐτὸς ὁ βεζιραζέ-
μης εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ὅπου ἄρχισε νὰ ἐξε-
τάζη περὶ τῆς Βλαχίας καὶ Μπογδανίας, ἂν ὑπο-
τάσσονται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν Ὀθωμανῶν, ἢ
ὄχι· ὅτι ἐπαίροντο μὲ τὰ πτερὰ τοῦ Ραχότζκη κρά-
λη τῆς Οὐγγαρίας· ὅθεν ἐμήνυσε τοὺς αὐθέντας,
τὸν Κωνσταντῖνον δηλαδὴ Μπασαράμπην αὐθέν-
την τῆς Βλαχίας, καὶ τὸν Στέφανον Γεωργίου αὐ-
θέντην τῆς Μολδαβίας, διὰ νὰ ὑπάγουν νὰ φιλή-
σουν χερί, ἐπειδὴ ὅταν ἐγεινῶν αὐθένται δὲν ἐφι-
λησαν· αὐτοὶ ὁμοίως φοβηθέντες ἄρχισαν μὲ ταξι-
ματὰ πολλῶν ἀσπρῶν, διὰ νὰ μὴν ὑπάγουν· ὁ βεζι-
ραζέμης καὶ ἐκ δευτέρου τοὺς ἐμήνυσε νὰ ἔλθουν
χωρὶς κανένα φόβον, καὶ θείλουν γυρίσει πάλιν εἰς
τὰς αὐθεντείας των· αὐτοὶ καὶ τότε μὲ κανένα τρό-
πον δὲν ἠθέλησαν νὰ ὑπάγουν· ὅθεν τοὺς ἐμαζι-
λευσε, καὶ εἰς μὲν τὴν Μπογδανίαν ἔκαμεν αὐ-
θέντην τὸν συντοπίτην τοῦ Γκίικαν βόρνικον, ὁ ὁ-
ποῖος ἦτον καπικεχαγιᾶς εἰς τὴν Πόρταν, καὶ τὸν
ἐρώτησε περὶ τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Βα-
σίλθοδα ποῦ εὐρίσκονται, καὶ ἀπεκρίθη, ὅτι εἰς
τὴν Μπογδανίαν, καὶ τὸν εἶπεν, εὐθὺς ὁποῦ ὑπάγεις
νὰ τοὺς στείλῃς ἐδῶ εἰς τὴν Πόλιν· εἰς δὲ τὴν
Βλαχίαν ἔκαμε τὸν Μίχγια βόδα, τὸν καὶ Τζομ-
πάν μπέην λεγόμενον.

Ἵποταγὴ Ἐρδελίου εἰς Τούρκους.

Ἄφ' οὗ ὑπέταξεν αὐτοὺς τοὺς δύο τόπους, ἔκα-
με μεγάλην ἐτοιμασίαν κατὰ τοῦ Ραχότζκη, καὶ
ἐκστρατεύσας κατ' αὐτοῦ τὸν ἐνίκησε, καὶ ἐκυ-
ρίευsen ὅλην τὴν Ἐρδελίαν, καὶ ἔβαλεν ἄλλον
κράλην Μπόρτζα Γιάνους ὀνομαζόμενον, καὶ οὕτως
ἐπέστρεψε νικητὴς καὶ τροπαιοῦχος εἰς τὴν Ἀδρια-
νούπολιν, καὶ ἐσκότωσε πολλοὺς πασάδες καὶ με-
γιστᾶνας.

Κρεμάται ὁ παναγιώτατος.

Ἐκρέμασε καὶ τὸν Παρθενάκην Χῖον, οἰκουμενι-
κὸν πατριάρχην, ἀνήμερα τοῦ ἀγίου Λαζάρου, ὁ
ὁποῖος ἐστάθη σοφὸς ἄνθρωπος· τὸν ἤρπε δὲ αἰ-
τίαν διὰ ἓνα καλόγηρον ὁποῦ ἐπῆγεν εἰς τὴν Μοσχο-
βίαν μὲ ἀπανταχοῦσαν περὶ ἐλεημοσύνης, ὅστις

chilit *) caftan cu hasnedarul (casierul) Bilalaga
Arapî, care ducându-se la vizir, i-a ȕis vizirul:
iată cã scriu Impãratului sã te facã *chişlar-*
agasi *) ca tu sã guvernezi cele dinãuntru ale
impãrãţiei şi eũ cele de afarã. I-aũ ȕis încã
sã rîdice pe Impãratul din Constantinopol şi
sã-l aducã la Adrianopol.

Cercetarea despre Vlaho-Bogdania.

Dupã acestea s'a întors şi însuşi Vizira-
zemi în Adrianopol, când a început sã cer-
ceteze despre Valahia şi Moldova, dacã se vor
supune impãrãţiei Otomanilor sau nu ; pentru
cã se întraripaũ cu aripele lui Racoţi cra-
iul Ungariei. De aceia a somat pe Domni-
tori, adicã : pe Constantin Basarab Domnul
Valahiei şi pe Stefan Gheorge Domnul Mol-
daviei, ca sã se ducã sã sãrute mânia, pentru-cã
atunci când s'aũ facut Domni n'aũ sãrutat-o.
Acestia însã temẽndu-se aũ început cu con-
tribuţii de mulţi bani, pentru ca sã nu se
ducã ; Vizirazemi i-a somat şi de a doua
orã sã vinã fãrã nici o témã, şi se vor în-
tórce iarãşi la domniatele lor. Dar acestia
şi atunci în nici un chip n'aũ voit sã se ducã ;
de aceia i-a mazilit, şi în Moldova a facut
Domn pe vornicul Ghica conlocalnicul seũ,
care era ca capichihaiia la Pórtã şi l-a între-
bat despre femeea şi fiul lui Vasile Vodã unde
se aflã, şi a rãspuns cã în Moldova ; şi i-a ȕis :
îndatã ce te vei duce sã-i trimiţi în Constan-
tinopol. Iar în Valahia a facut pe Mihnea
Vodã numit şi Cioban Beiũ.

Supunerea Ardélului Turcilor.

Dupã ce a supus aceste 2 locuri, a facut
mare pregãtire contra lui Racoţi, şi mergẽnd
cu rãsboiũ asupra lui l-a învins, şi a stãpãnit
tot Ardélul şi a pus alt craiũ, numit Bórtza
Ianuş, şi ast-fel s'a întors învingetor şi trium-
fãtor la Adrianopol şi a ucis multe paşale
şi boeri.

Se spânzurã Prea sãntia Sa.

A spânzurat pe Partenachi Hiul, patriarh
ecumenic, în ȕiua Sf. Lazãr, care a fost bãr-
bat înţelept ; i-a gãsit vinã pentru un cã-
lugãr ce s'a dus la Moscova cu pantahusa
pentru milã, care trecẽnd prin Cazacia (ȕara

περνώντας από την Καζακίαν, έπήγεν εις τόν χάτμανον τής Καζακίας· εκεί κατά τύχην εύρέθη ένας μιρζᾶς από μέρος τοῦ γάνη, καί με τὸ νά προετίμησεν ὁ χάτμανος τὸν καλόγηρον, καθίζωντάς τον παράνω ἀπὸ τὸν μιρζᾶν, ἐφθόνησεν ὁ μιρζᾶς, καί ἐπιστρέφων εις τὸν γάνην εἶπε τὴν καταιχύνην ὅπου τὸν ἔκαμεν ὁ χάτμανος, τιμῶντας τὸν καλόγηρον περισσότερον ἀπὸ λόγου του, καί εις τὸ γύρισμα ἔπιασεν ὁ γάνης τὸν καλόγηρον, καί πέρνωντας τὸ γράμμα του, τὸ ἔστειλεν εις τὸν βεζιραζέμην, ὁ ὁποῖος εὐθύς ἐπρόσταξε καί ἐκρέμασαν τὸν πατριάρχη·ν ἐγύρευε διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν νά χαλάσῃ καί μερικούς ἀρχόντους τής Πόλεως, καί διὰ τοῦτο ὁ τζελεπή Κωνσταντῖνος Γουλιανὸς ὁ μέγας λογοθέτης τής μεγάλης ἐκκλησίας ἦτον κρυμμένος ὡς πέντε χρόνους ἀπὸ τὸν φόβον.

Παναγιώτατος ὁ Χουμχούμης.

Εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ τοῦ Παρθενάκη ἔγινε πατριάρχης ὁ Παρθένιος Χουμχούμης, ἀπὸ Μπρούσης μητροπολίτης.

Κρεμάται ὁ Πεκίου.

Ἐκρέμασε καί τὸν ἀρχιεπίσκοπον Πεκίου, ὄντας εις τὴν Μπρούσαν.

Παναγιωτάκης δραγουμάνος.

Αὐτὸς ἔκαμε τὸν Παναγιωτάκην δραγουμάνον τής βασιλείας· οὗτος ἦτον ἀπὸ ἀσήμους γονεῖς, ὁ πατέρας του γούναρης, καί ἀπὸ μικρὸν παιδί τὸν ἐπῆρεν ὁ Συρίγου, πνευματικὸς διδάσκαλος, θεολόγος καί σοφώτατος ἄνθρωπος, καί τὸν ἔβαλε καί ἐσπούδαξεν ἑλληνικά, λατινικά, ἀραβικά καί περσικά, καί εις τὴν ἀρχὴν τὸν ἔκαμε δραγουμάνον τοῦ Ἱμπερατόρε, μετὰ δὲ ταῦτα ἀπεκταστήθη καί μέγας δραγουμάνος τής βασιλείας.

Νέον δόσιμον.

Εἰς τὸν καιρὸν αὐτοῦ τοῦ βεζιραζέμη εύγήκεν εις ὅλον τὸ βασίλειον τὸ δόσιμον, ὅπου ὀνομάζεται σουρσάτ, καί ἐσύναξεν εἰκοσιτέσσαρας χιλιάδας πουγγία ἄσπρα.

Αὐθέντης Βλαχίας ὁ Γκίκας, Μπογδανίας ὁ Στεφανίτζας.

Εἰς τὰς ἡμέρας του ἀπεστάτησεν ὁ προρρηθεὶς Μίχνια βόδας, αὐθέντης τής Βλαχίας, καί ἐπῆγεν εις τὴν Οὐγγαρίαν, καί ἀντ' αὐτοῦ ἔγινεν αὐθέντης ὁ Γκίκας βόδας, μεταθέτωντάς τον ἀπὸ τὴν Μολδαβίαν εις τὴν αὐθεντεῖαν τής Βλαχίας, τὸν

Cazaeilor), s'a dus la hatmanul Căzăciei; acolo din întâmplare se afla un *mirzas* ⁴⁾ din partea hanului, și fiind-ca hatmanul a cinstit mai mult pe călugăr, punându-l să ședă mai sus de cât mirza, l-a învidiat mirza și întorcându-se la han a spus rușine ce l-a făcut hatmanul, cinstind pe călugăr mai mult de cât pe el, și la întorcere prinđând hanul pe călugăr și luându-ı scrisórea sa, a trimes'o lui Vizirazemi, care îndată a ordonat și a spânzurat pe patriarh. Căuta pentru această cauză să nimicéscă pe unii din boerii Constantinopolului, și de aceea Celebi Constantin Gulian, mare logofăt al bisericeı ceı marı, a fost ascuns ca la 5 ani de frică.

Preasântitul Humhume.

In locul acestui Partenachi s'a făcut Patriarh Partenie Humhume, din Mitropolit al Pruseı.

Să spênzură cel al Pechiului.

A spânzurat și pe Arhiepiscopul Pechiului, când era în Prusa.

Panaghiotache Dragoman.

Acesta a făcut pe Panaghiotache dragoman împărăției, el era din părinți neînsemnați, părintele lui blandar, și de copil mic l-a luat (Meletie) Sirig, profesor spiritual, teolog și om forte înțelept, și a pus de l-a învățat elinește, latinește, arabește și persicește și l-a făcut dragoman imperatorului (Rusiei); după aceea l-a așezat și mare dragoman al împărăției.

Nouă dare.

In timpul lui Vizirazemi a eșit în tótă împărăția darea ce se numește *sursat* ⁵⁾ și a adunat 24.000 pungı de aur.

Domnul Valahiei Ghica; al Moldovei Ștefăniță.

In ȕilele lui s'a revoltat ȕisul Mihnea Vodă, Domnul Valahiei, și s'a dus în Ungaria, și în locul lui s'a făcut domn Ghica Vodă, strămutându-l din Moldova în domnia Valahiei, căruia l-a părut rău de această strămutare,

ὁποῖον τὸν ἐκακοφάνη διὰ τὴν μετάθεσιν, ἀγαπῶν-
τας περισσότερον νὰ ἦναι εἰς τὴν Μπογδανίαν.
Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν εὐρέθη εἰς τὴν Μπογδα-
νίαν ὁ Δούκα βόδας, ὁ ὁποῖος ἐστάθη καμαράσης
τοῦ Βασιλβόδα, καὶ τὸν ἐλάλησεν ὁ Γκίκα βόδας
συμωμένος, καὶ τὸν εἶπε· καλὰ εἶναι αὐτά, καμα-
ράση, ὁποῦ ἔκαμεν ὁ Βασιλβόδας νὰ μᾶς εὐγάλη
ἡμᾶς ἀπὸ τὴν Μπογδανίαν, καὶ νὰ βάλῃ τὸν
υἱὸν του, μάλιστα ὁποῦ τὸν ἐκάμαμεν τόσαις κα-
λοσύναις; αὐταῖς εἶναι ἢ ἀμοιβαίς; ὁ δὲ Δούκα βόδας
ἤξεύρωντάς τον φιλάργυρον, τὸν ἀπεκρίθη λέγων,
καὶ τὴν Βλαχίαν παρακάτω ἀπὸ τὴν Μπογδανίαν
τὴν λογιάζετε; μάλιστα εἶναι πολλὰ καλλίτερη,
πειδὴ εὐγάζει περισσότερα ἄσπρα, καὶ ἔχει πε-
ρισσότερα εἰσοδήματα. Τότε ἀκούωντος τὰ τοιαῦτα
ἐχάρηκε. Εἰς δὲ τὴν Μολδαβίαν ἔκαμεν αὐθέντην
τὸν Στεφρνίτζαν βόδαν, υἱὸν τοῦ Βασιλβόδα, τοῦ
ρηθέντος, ὧντις ὁ πατήρ του σφαλισμένος εἰς τοὺς
Ἑπτὰ Γουλάδες.

Ἐξωσις τοῦ Γκίκα βόδα δι' ἐπιβουλῆς τοῦ υἱοῦ του.

Δὲν ἐπέρασε πολὺς καιρὸς εἰς τὸ ἀναμεταξὺ, καὶ
εὐγάλε τὸν Γκίκα βόδαν ἀπὸ τὴν Βλαχίαν, μὲ τὸ
νὰ μὴν ἠθέλησε νὰ δώσῃ τῷ βεζιραζέμη τριάντα
πουγγία ὁποῦ τὸν ἐζητοῦσε δῶρον, τὰ ὁποῖα ὑ-
ποσχόμενος ὁ υἱὸς αὐτοῦ Γρηγόριος Γκίκα βσεβό-
δας (ὁ ὁποῖος εὐρίσκετο τότε εἰς τὴν Πόλιν) ἔ-
δωσεν αὐτῷ τὴν αὐθεντείαν· τὸν δὲ Γκίκα βόδα
τὸν ἔφερε σιδηροδέσιμον εἰς τὴν Πόλιν, γράφων-
τας ὁ βεζιρης τῷ Καρᾶ Μουσταφᾶ πασᾶ τῆς Σι-
λίστρας, καὶ ἦλθεν ἀτός του καὶ τὸν ἐπίασε, καὶ
βάλλωντάς τον εἰς τὰ σιδηρα, τὸν ἔστειλεν εἰς
τὴν Πόλιν.

Αὐθέντης Βλαχίας ὁ Γρηγόρβόδας υἱὸς του.

Διὰ τὸν ρηθέντα Γρηγόρβόδα λέγουσί τινες,
πῶς νὰ ἐπεβουλεύθη τὸν πατέρα του τότε· ὅτι
ὁ πατήρ του ἔγραψε τότε μεκτοῦπι εἰς τὸν βεζι-
ρην διὰ τὰ τριάντα πουγγία ὁποῦ τὸν ἐζητοῦσε
δῶρον, ὑποσχόμενος νὰ τὰ δώσῃ, μόνον μὲ ἀνα-
βολὴν χρόνου τὸ ὁποῖον μεκτοῦπι νὰ τὸ ἀλλάξεν
ὁ υἱὸς του, καὶ νὰ ἔγραψεν αὐτὸς ἄλλο, πῶς τάχα
δὲν ἠμπορεῖ μὲ κανένα τρόπον νὰ τὰ δώκῃ, καὶ
τὰ τοιαῦτα, καὶ διὰ τοῦτο νὰ τὸν ὠργίσθη ὁ βε-
ζιραζέμη καὶ νὰ τὸν ἐμαζίλευσεν· οὗτος δὲ ἔταξε τῷ
βεζιραζέμη πῶς κονιὰ εἰς τὰ ἄλλα, ὁποῦ εἶναι συ-
νηθισμένα νὰ δίδωνται ἀπὸ τὴν αὐθεντείαν, τὰ δίδει
καὶ αὐτά, καὶ οὕτως ἔδωκεν αὐτῷ τὴν αὐθεντείαν.

Βλαχία διεφθαρμένη.

Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Βλαχίαν ὁ Γρηγόρβόδας,

plăcându-i mai mult să fie în Moldova. În
timpul acesta se afla în Moldova Duca Vodă,
care a fost camaraş lui Vasile Vodă, și i-a
vorbit Ghica Vodă supărat și i-a ȑis: bine
este acésta, camarășule, ce a făcut Vasile Vodă
să ne scótă pe noi din Moldova și să pue pe
fiul sėu, mai ales cã i-ani făcut atâtea bu-
nătăți? Acestea îi sunt rėsplățile? Iar Duca
Vodă, sciindu-l iubitor de argint, i-a rėspons
ȑicend: Socotești pe Valahia mai joc de cât
Moldova? Mai ales este mai bună, fiind-cã
produce mai mulți bani și are mai multe ve-
nituri. Atunci auȑind acestea s'a bucurat. Iar
în Moldova a făcut domn pe Ștefănișă Vodă,
fecior amintitului Vasile Vodă, fiind părintele
sėu în cele Șapte gulade ⁶⁾.

Scótarea lui Ghica Vodă prin viclenia fiului sėu.

N'a trecut mult timp la mijloc și a scos pe
Ghica Vodă din Valahia, pentru cã n'a voit
să dea lui Vizirazemi dar 30 pungi ce i
le ceruse, pe care făgăduindu-le fiul sėu Gri-
gore Ghica Vodă (ce se afla la Constantino-
pole), i-a dat lui domnia; iar pe Ghica Vodă
l-a dus pus în fiere la Constantinopole, scriind
Vizirul lui Cara Mustafa Pașa de Silistra, și
a venit el însuși și l-a prins, și l-a pus în
fiere și l-a trimes în Constantinopol.

Domnul Valahiei Grigorie Vodă fiul sėu.

Despre ȑisul Grigorie Vodă spun uniș, cã a
viclenit atunci pe părintele sėu, când părintele
sėu a scris *mectupi* ⁷⁾ la vizir pentru 30 pungi ce
a cerut dar, făgăduind să le dea, numai cu tre-
cerea timpului; care mectupi l-ar fi schimbat
fiul sėu, și a scris el altul, cã adecă nu pôte
cu nici un chip să dea. și de al-de-asemenea;
și de aceia s'a supărat pe el Vizirazemi
și l-a mazilit. Acesta a declarat vizirului cã
pe lângă cele-lalte, ce sunt obicinuite să se
dea de la domnie, să dea și pe acestea, și ast-
fel i-a dat lui domnia.

Valahia distrusă.

Venind în Valahia Grigorie Vodă a gă-

ἤρε τον τόπον διεφθαρμένον ἀπό τῶ θανατικόν, ἀπό πείναν, καί ἀπό ἄλλα περιστατικά.

Θάνατος τοῦ Βασιλβόδα καί τοῦ υἱοῦ του, καί τοῦ βεζιραζέμη.

Εὐγῆκεν ὁ Βασιλβόδας ἀπό τοὺς Ἑπτὰ Γουλάδες, ἐσφαλίσθη ὁ δι' αἰτίαν τοιαύτην· ὁ Στέφανος μέγας λογοθέτης ἑλθὼν κατ' αὐτοῦ μὲ οὐγγρικά καὶ βλάχικα στρατεύματα, διὰ τὰ τὸν εὐγάλη ἀπὸ τὸν θρόνον, αὐτὸς μὴ δυνάμενος ἀντιστῆναι, ἔφυγε καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν συμπέθερόν του Χμιλὴ γάτμανον τῆς καζακίας, ἀφίνωντας τὴν δόμναν του καὶ τὸν υἱόν του τὸν Στεφανίτζαν· γνωρίζοντας δὲ τὸν Χμιλὴν ἀνθρωπον ἀσύστατον καὶ μέθυσον, ἐκίνησεν ἀπεκεῖ καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ ἱεμί πρὸς τὸν γάνην, καὶ ἐπρόσπεσεν εἰς τοῦ λόγου του, καὶ ἐπαρκαλάεσε νὰ γράψῃ καὶ νὰ μεσιτεύσῃ πρὸς τὸν βασιλέα νὰ τὸν συγχωρήσῃ· ὁ γάνης κατὰ τὴν ἰκεσίαν του ἔγραψε καὶ τὸν ἔστειλε καὶ αὐτὸν εἰς τὴν Πόλιν, τὸν ὁποῖον ἤθελε νὰ τὸν γαλάσῃ ὁ βασιλεὺς, ὅμως διὰ μεσιτείας τοῦ βεζιραζέμη ἐγλύτωσε τὴν ζωὴν του, καὶ τὸν ἔβαλεν εἰς τοὺς Ἑπτὰ Γουλάδες· τὴν δόμναν του καὶ τὸν μπειζαδέν του τοὺς ἐκράτησεν ὁ Στεφάν βόδας, καὶ ἐπῆρεν ὅλον τὸ τίποτές του· ἀπ' οὗ εὐγῆκεν ἀπὸ τοὺς Ἑπτὰ Γουλάδες ὁ Βασίλειος βοεβόδας, μετὰ ἓνα χρόνον ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος, τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ ἔφερον εἰς τὴν Μπογδανίαν, καὶ ἔταξον εἰς τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας μετὰ τοῦτον ἀπέθανεν εἰς Μπενδερὶ καὶ ὁ μπειζαδὲς αὐτοῦ Στεφανίτζα βόδας, εἰς ταῖς ἡμέρας τοῦ αὐτοῦ βεζιρη· λέγουσι τινὲς διὰ τοῦτον τὸν Στεφανίτζα βόδα πῶς εἰς τὴν ὥραν τοῦ θανάτου του τὸν εἶπαν νὰ μεταλάβῃ, καὶ δὲν ἠθέλησε· ἀκούωντας ὁ βεζιραζέμη τὸν θάνατόν του λέγεται πῶς νὰ εἶπεν, ὡς φαίνεται οἱ γαικούριδες Μπογδάνοι τὸν ἐφαρμάκωσαν! Ἐν ὅσῳ δὲ νὰ γίνῃ ἄλλος αὐθέντης εἰς τὸν τόπον του, ἀπέθικνε καὶ ὁ βεζιρης Μεχμέτ πασᾶς γερο-κιπρουλῆς, ὁ ὁποῖος προγνωρίζωντας τὸ τέλος τῆς ζωῆς του, ἐπαρκαλάεσε τὸν βασιλέα νὰ κάμη διάδοχον τὸν υἱόν του Ἀχμέτ πασᾶν καὶ τὸν ἔδωκε τὴν βοῦλλαν.

Ἀχμέτ πασᾶς βεζιρης, καὶ Δαμπίτζα βόδας εἰς Μπογδανίαν.

Αὐτὸς ὁ Ἀχμέτ πασᾶς εὐθὺς ὁποῦ ἔγινε βεζιρης ἔκαμεν αὐθέντην εἰς τὴν Μπογδανίαν τὸν Δαμπίτζα βόδα κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀρχόντων τῆς τζάρας· τὸν ὁποῖον ἀπ' οὗ τὸν ἔκλεξαν οἱ ἀρχοντες τὸ ἀνέφεραν τῷ ἐπιτρόπῳ· ὁ ἐπίτροπος τὸ ἀνέφερε τῷ βασιλεῖ· ὁ βασιλεὺς ἐπρόσταξε νὰ τὸν φέρῃ νὰ τὸν ἰδῇ, καὶ τὸν ἔφερε, καὶ βλέπωντάς τον, ἐπρόσταξε καὶ τὸν ἐφόρεσαν καθάδι.

sit fara distrustu de mortalitate, de fomete și de alte împrejurări.

Mórtea lui Vasile Vodă și a fiului său și a lui Vizirazemi.

A eșit Vasilie Vodă din cele Șapte-Gulade, și a fos închis pentru acest fel de causă : Ștefan mare logofăt venind contra lui cu armate ungurești și valahice, ca să-l scotă din tron, acesta neputându-i-se opune, a fugit la Hatmanul Cazaciei Hmil, ginerile său, lăsând pe dómna și pe fiul său Ștefăniță; vedénd pe Hmil om nestatornic și bețiv, a purces de acolo și s'a dus la Crim cătră han, și a căđut la el și s'a rugat să scrie și să mijlocescă cătră împēratul ca să-l erte. Hanul, după rugămintea lui, a scris și l-a trimes și pe el în Constantinopol, pe care voia să-l pērdă Impēratul, dar prin mijlocirea lui Vizirazemi și-a scăpat viața sa, și l-a aruncat în cele Șapte-Gulade ; pe dómna lui și pe beizade i-a definut Ștefan Vodă și i-a luat totă averea lui. După ce a eșit de la cele Șapte-Gulade, după un an, Vasile Vodă și-a dat datoria obștēscă, iar trupul lui l-a adus în Moldova și l-a îngropat în Treierarhî. După el a murit la Bender și beizadeaua sa Ștefăniță Vodă în ȕilele aceluiași vizir. Ȑic unii despre acest Ștefăniță Vodă, că în ceasul morței lui i-a ȕis să se comunice și n'a voit. Auzind Vizirazemi de mórtea lui, se spune că ar fi ȕis : După cum se pare ghiaurii Moldovenii l-au otrăvit! Până când să se facă alt domn în locul său, a murit și vizirul Mehmet Pașa bătrânul Chipruli, care prevēdénd sfērșitul vieței sale, a rugat pe Impēratul să pună succesor pe fiul său Ahmet Pașa și i-a dat sigilul.

Ahmet Pașa Vizir și Dabija Vodă la Moldova.

Acest Ahmet Pașa, îndată ce a devenit vizir, a făcut domn la Moldova pe Dabija Vodă, după alegerea boerilor țerei; pe care, după ce l-au ales boerii, l-a prezentat epitropului; iar epitropul l-a dus Impēratului; apoi Impēratul a ordonat să-l vađă, și l-a adus, și vedéndu-l a ordonat să-l îmbrace cu *cavadi* *).

Ἄνόμοιος τοῦτος ὁ βεζιραζέμης μὲ τὸν πρῶτον.

Ἦτον αὐτὸς ὁ Ἀχμέτ πασᾶς ἀνόμοιος κατὰ πάντα καὶ ἐναντίος εἰς τὰ ἤθη καὶ εἰς τὰ ἔργα μὲ τὸν πατέρα του· ἐπειδὴ αὐτὸς ἦτον ἄνθρωπος σοφός, πρᾶος, ἡσυγος, καὶ μεταδοτικός, ὁ πατέρας του αἰμοδύρος, καὶ ἄρπαξ. Οὗτος ὁ Ἀχμέτ πασᾶς ἔκαμ' δεκαπέντε χρόνους βεζιραζέμης, καὶ ἀπέθανεν εἰς τὸ βεζαρέτι του.

Ἐκστρατεία κατὰ τῶν Νεμτζῶν καὶ ἄλλοις Οὐϊδαρ.

Ἡ πρώτη ἐκστρατεία ἐγένε κατὰ τῶν Νεμτζῶν, καὶ ἐπῆγαν καὶ οἱ δύο αὐθένται, ὁ τε Γρηγόρδοδας καὶ ὁ Δαμπίτζα βόδας, καὶ ἐπῆρε τὸ Οὐϊδαρ κάστρον, τὸ ὁποῖον ἐδόθη μὲ βέραν· ὅταν ἤθελε νὰ εὐγῆ ὁ γκενεράλης ἀπὸ τὸ κάστρον, ἐζήτησε νὰ τὸν δώσῃ Σέλημα ὁ βεζίρης διὰ νὰ παίξῃ ταῖς τριμπιτζαῖς, ὁ βεζίρης τὸν ἔδωκε λέγων, ἐπειδὴ δὲν ἐντρέπεται ἄς ταῖς παίξῃ.

Ἀποκεφαλίζεται ὁ Κωνσταντῖνος Καντακουζηνος ποστέλνικος.

Ὁ Γρηγόρδοδας γυριζοντας ἀπὸ τὸ σφερέι ἐγραψεν ἀπὸ τὴν στρατάν καὶ ἐσφάλισαν τὸν Κωνσταντῖνον Καντακουζηνὸν ποστέλνικον εἰς τὸ Συναγῶδι, ἄρχοντα ἐπίσημον καὶ εὐγενῆ, ὁ ὁποῖος ἦτον πατὴρ τοῦ Σερβάν βόδα Καντακουζηνοῦ φθάνωντας εἰς τὸ Βουκουρέστι ἔστειλε καὶ τὸν ἐθανάτωσαν ἐκεῖ εἰς τὸ Συναγῶδι.

Ἀποστασία τοῦ Γρηγόρδοδα καὶ αὐθέντης ὁ Ράδουλ Λέων βόδας, καὶ εἰρήνη μεταξὺ Τουρκῶν καὶ Γερμανῶν.

Ἐκστρατεύσας πάλιν τὸν δεύτερον χρόνον ὁ βεζίρης κατὰ τῶν Νεμτζῶν, ἐπρόσταξε νὰ ἔλθουν πάλιν εἰς τὸν πόλεμον καὶ οἱ δύο αὐθένται, ὁ τε Γρηγόρδοδας Γκιχας αὐθέντης τῆς Βλαχίας καὶ ὁ Δαμπίτζα βόδας αὐθέντης τῆς Μολδαβίας. Εἰς τὸν ὁποῖον πόλεμον νικηθέντες οἱ Τοῦρκοι, καὶ πέφτωντες καὶ ὁ γενιτζέρ ἀγᾶς, ἐκίνησαν καὶ οἱ δύο αὐθένται χωρὶς τὴν εἰδήσιν τοῦ βεζιραζέμη, καὶ ἤλθαν ἐμπροστὰ εἰς τοὺς θρόνους τῶν μαθῶν ὁ βεζιραζέμης τὴν ἀποδημίαν αὐτῶν, ἔστειλε καὶ τοὺς ἔκραξεν, καὶ ὁ μὲν Γρηγόρδοδας φοβηθεὶς ἀποστάτησε καὶ ἔφυγεν εἰς τὴν Νεμτζίν πανοικί, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἔγινεν αὐθέντης εἰς τὴν Βλαχίαν ὁ Ράδουλ Λέων βόδας· ὁ δὲ Δαμπίτζα βόδας ἐπῆγε καὶ κλίνας τὸν αὐχένα του εἰς τὸν βεζιραζέμη, τὸν ἐσυγχώρησε καὶ τὸν ἐφόρεσε καθάδι, καὶ ἐγύρισε πάλιν εἰς τὸν θρόνον του· ζητηθεὶς δὲ τῆς εἰρήνης μεταξὺ τῶν Γερμανῶν καὶ τῶν Ὀθωμανῶν, καὶ σταλθεὶς παρὰ τῆς βασιλείας ὁ Παναγιωτάκης μέγας δραγουμάνος διὰ νὰ τὴν τελειώσῃ, καὶ τελειώσας

Neasemenea acest Vizirazemi cu cel dintâi.

Era acest Ahmet Paşa neasemenea în tóte și contrar la obiceiuri și la lucrări părintelui său; fiind-că acesta era om înțelept, blând, liniștit și primitiv, iar părintele său vârsător de sânge și răpitor. Acest Ahmet Paşa a fost 15 ani Vizirazemi și a murit în viziriatul său.

Expediția contra Nemților și luarea Uivarului.

Inteția expediție s'a făcut contra Nemților și s'a adus și cei 2 domni, Grigorie Vodă și Dabija Vodă, și a luat castrul Uivar, care s'a predat cu condiție; când era să iasă generalul din castru, a cerut ca să-i dea voe vizirul ca să sune cu trâmbițele, vizirul i-a dat făcând: fiind-că nu se rușinează n'are de cât să sune.

Se decapiteză postelnicul Constantin Cantacuzin.

Grigorie Vodă, întorcându-se de la *seferi* ⁹⁾, a scris de pe drum și a închis pe Constantin Cantacuzin, postelnicul la Snagov, boer însemnat și nobil, ce a fost parinte lui Șerban Vodă Cantacuzin, ajungând la Bucuresci a trimes și l-a ucis acolo la Snagov.

Răscolă lui Grigorie Vodă și domn Radu Leon Vodă, și pacea între Turci și Germani.

Făcând iarăși în al doilea an expediție vizirul contra Nemților, a ordonat să vie iarăși la răsboi și cei 2 domni, și Grigorie Ghica Domnul Valahiei și Dabija Vodă Domnul Moldovei. În acest răsboi învinși fiind Turcii, și cădând și Ienicer-Aga, au pornit și cei 2 domni, fără știrea lui Vizirazemi, și au venit înainte la scaunele lor. Au find Vizirazemi de retragerea lor, a trimes și i-a chemat, și Grigorie Vodă temându-se s'a revoltat și a fugit cu totul în țara Nemțescă, și în locul lui s'a făcut domn Radu Leon Vodă; iară Dabija Vodă s'a dus și plecându-și grumazul său lui Vizirazemi, l-a ertat și l-a îmbrăcat cu *cavodî*, și s'a întors iarăși la scaunul său. Cercându-se despre pace între Germani și Otomani, și trimes fiind de Impăratul Panaghiotache marele dragoman ca să o sfârșescă, și terminând condițiile păcei, s'a întors Vizirazemi în Constantino-

τας περὶ ἀγάπης συνθήκας, ἐπέστρεψεν ὁ βεζιραζέ-
μης εἰς τὴν Πόλιν, καὶ ἦλθε μέγας ἐλπίτης τῶν
Νεμτζῶν κατὰ τὴν συνθήκην.

Θάνατος Δαμίτζα βόδα· αὐθέντης ὁ Δούκα βόδας
καὶ ἔξωσις αὐτοῦ.

Ὁ Δαμίτζα βόδας ἀπ' οὗ ἦλθεν εἰς τὸν θρόνον του,
δὲν ἐπέρασε πολὺς καιρὸς καὶ ἀπέθανεν· ἀντ' αὐτοῦ
ἔκαμιν αὐθέντην τὸν Δούκα βόδα, τὸν ὁποῖον μετὰ
ἕξ μῆνας τὸν ἐμαζίλευσε, μὲ τὸ νὰ ἔγραψεν εἰς τὸν
γάνην γράμμα, καὶ τὸν εἶπε πατισαχίμ, τὸ ὁποῖον
γράμμα ἔπεσεν εἰς τὰ χεῖρια τοῦ Οὐζοῦ πασασῆ, καὶ
τὸ ἔστειλεν εἰς τὴν βασιλείαν· βλέπωντας ὁ βασιλεὺς
τὸ γράμμα ἐθυμώθη κατὰ τοῦ Δούκα βόδα, μὲ τὸ νὰ
ἔγραψε τὸ πατισαχίμ, καὶ ἤθελε νὰ τὸν χαλάσῃ, λέ-
γωντας, καὶ εἶναι ἄλλος βασιλεὺς ἔξω ἀπὸ λόγου
μου; μεσιτεύωντας δὲ ὁ ἐπίτροπος τοῦ ἐχάρισε τὴν
ζωὴν του, ὅμως τὸν ἐμαζίλευσε, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἔκα-
μιν τὸν Ἡλιᾶς Ἀλεξάνδρου βόδα.

Ἄλωσις Κρήτης.

Ἰσπερον ἀπὸ δύο χρόνους ἀπ' οὗ ἐτελείωσεν ὁ
βεζιραζέμης τὴν ἀγάπην μὲ τοὺς Νεμτζούς, ἐστρά-
τευσε κατὰ τῆς Κρήτης εἰς τὸ κάστρον τῆς Κάν-
διας, τὸ ὁποῖον ἐπολεμεῖτο πρὸ εἴκοσι τριῶν χρό-
νων, καὶ ἀπ' οὗ τὸ ἐπολέμησε καὶ αὐτὸς ἔτι δύο
χρόνους, μόλις τὸ ὑπέταξε, καὶ κάμνωντας τὴν
ἀγάπην καὶ μεταξὺ τῶν Βενετζιάνων, ἐγύρισε μετὰ
μεγάλῃς τιμῆς εἰς τὴν Πόλιν.

Δοσίθεος Ἱεροσολύμων.

Εἰς τὸν καιρὸν αὐτοῦ ἔγινεν ὁ κύρ Δοσίθεος
πατριάρχης Ἱεροσολύμων· κάμνωντας παραιτήσιν
ὁ κύρ Νεκτάριος.

Διονύσιος ὁ Σπανὸς καὶ Μεθόδιος οἰκουμενικοί.

Ἐμαζιλεύθη ὁ Χουμχούμης Παρθένιος, καὶ ἔγι-
νεν ὁ κύρ Διονύσιος ὁ Σπανὸς οἰκουμενικὸς πα-
τριάρχης, τὸν ὁποῖον μετὰ τρεῖς χρόνους τὸν εὐγα-
λαν καὶ ἔκαμιν τὸν κύρ Μεθόδιον.

Ψευδο-Μεσσίας.

Εἰς ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ τοῦ βεζιραζέμη εὐγῆκεν ἕ-
νας Ἑβραῖος ἀπὸ τὸν Μωρέαν, ἀπὸ τὴν παλαιάν Πά-
τραν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Σμύρνην, ὁ ὁποῖος ἐκή-
ρυξε τοῦ λόγου του πῶς εἶναι Μεσσίας, καὶ ἄρχι-
σαν νὰ τὸν ἀκολουθήσουν Ἑβραῖοι πανταχόθεν,
πηγαίνοντες μὲ δῶρα καὶ μὲ πολλὴν εὐλάβειαν
εἰς αὐτόν· ἀκούωντας ὁ βασιλεὺς περὶ τῆς τοσαύ-
της τῶν Ἑβραίων συνελεύσεως εἰς τὸν ὑποκρινό-

pole, ἡ a venit mare consul al Nemților după
obiceiū.

*Mortea lui Dabija Vodă; Domn Duca Vodă și
scoterea lui.*

Dabija Vodă, după ce a venit la scaunul
său, n'a trecut mult timp și a murit; în lo-
cul lui s'a făcut domn Duca Vodă, pe care
după 6 luni l-a mazilit, pentru că ar fi scris
scrisore cătră han și l-a numit *padișahim* 1°),
care scrisore a cădūt în mânele lui Uzu Pa-
sasi, și l-a trimis la împărăție. Vedeând Impē-
ratorul scrisorea s'a supărat pe Duca Vodă, pen-
tru că a scris *padișahim*, și era să-l perdă
dicând: Este și alt Impērat afară de mine?
Mijlocind episcopul i-a hărăzit viața sa, dar l-a
mazilit și în locu lui a făcut Vodă pe Ilias
Alexandru.

Cucerirea Cretei.

În urmă după 2 ani, după ce a terminat Vi-
zirazemi pacea cu Nemții, a făcut expediție
contra Cretei la castrul Candie, pe care-l
atacase înainte cu 23 ani, și după ce l-a a-
tăcat și el încă 2 ani, de abia l-a supus, și
făcând pace cu Venețienii s'a întors cu mare
cinste în Constantinopol.

Dosotei al Ierusalimului.

Pe timpul său s'a făcut chir Dosotei pa-
triarh al Ierusalimului, demisionând chir Nec-
tarie.

Dionisie Spanos și Metodie (patriarhul) ecumenic.

S'a mazilit Partenie Humhume, și s'a fă-
cut patriarh ecumenic Dionisie Spanos, pe
care l-a scos după 3 ani și a făcut pe chir
Metodie.

Mesie fals.

În zilele acestui Vizirazemi s'a ivit un o-
vreiū din Moreea, din vechea Patra, și a venit
la Smirna, care predica despre el că este Me-
sia și a început să-l urmeze evreii de pre-
tutindenea, mergând la el cu daruri și cu
multă evlavie. Aușind Impēratul despre atâta
adunare de Iudei la falsul Mesia, a trimis
firman și l-a adus la Constantinopol și l-a

μενον Μεσσιαν, ἔστειλε φερμάνι, καὶ τὸν ἔφερεν εἰς τὴν Πόλιν καὶ τὸν ἔβαλαν εἰς τὴν φυλακὴν ὁμοῦ καὶ ἐκεῖ τὸν ἀκλουθοῦσαν οἱ Ἑβραῖοι τὸ ἄκουσεν ὁ βασιλεὺς καὶ τὸν ἐσήκωσεν ἀπὸ τὴν Πόλιν μὲ τοὺς ὀνομασθέντας ἀποστόλους ὁποῦ εἶχε, καὶ τὸν ἔστειλεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν ἐκεῖ ἐτόρκευσε καὶ αὐτὸς καὶ οἱ ἀπόστολοί του, εὐγάλωντας τὸ ὄνομά του Μεχμέτ ἐφένδην μετὰ ταῦτα ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν καὶ ἐκτοίχησεν εἰς τὸν Κουρουτζεσμέ τὸ ἔμεινεν πάλιν οἱ Ἑβραῖοι, καὶ ἄργισαν νὰ συνάξωνται πρὸς αὐτὸν καθ' ἑκάστην ἀκούωντας ὁ βασιλεὺς πῶς οὔτε ἐκεῖ ἡσυχάζει, ἔστειλε φερμάνι νὰ πατήσουν τὸ σπίτι του καὶ νὰ τὸν πάρου πηγαίνωντας ὁ μπουσταντζιμπασης μὲ τὸ φερμάνι, τὸν ἤρρεν εἰς τὸ συναγωγῶν τῶν Ἑβραίων μὲ το γράμι εἰς τὸ κεφάλι καὶ ἐδιάβαζε μαζί μὲ τοὺς ἄλλους Ἑβραίους καὶ πιάνωντάς τον τὸν ἐξώρισαν εἰς τὴν Παλαιάν Πίτραν, καὶ ἐκεῖ ἐτελεύτησε.

Ἐξώσις Ἡλιᾶς βόδα καὶ αὐθέντης Μπογδανίας ὁ Δούκα βόδας.

Ἐμαζιλεύθη ὁ Ἡλιᾶς βόδας αὐθέντης τῆς Μπογδανίας, καὶ εἰς τὸν τόπον του ἔκαμεν αὐθέντην τὸν Δούκα βόδαν μὲ δεύτερην αὐθεντείαν.

Ἐξώσις Ράδουλ Λέοντος βόδα καὶ αὐθέντης Βλαχίας ὁ Ἄντων βόδας.

Ἐύγαλε καὶ τὸν Ράδουλ Λέων βόδα αὐθέντην τῆς Βλαχίας, ὁ ὁποῖος εἰς τὴν Πόλιν ἔδωκε καὶ τὸ κοινὸν γέρος, καὶ ἔβαλεν εἰς τὸν τόπον του τὸν Ἄντωνιον βόδα τὸν γέροντα.

Παναγιώτατος Διονύσιος Σερογλάνης.

Ἐμαζιλεύθη καὶ ὁ κύρ Μεθόδιος οἰκουμενικὸς πατριάρχης, ἀντ' αὐτοῦ ἔγινεν ὁ Διονύσιος Σερογλάνης ἀπὸ Λαρίσσης.

Ὁ Γρηγόρδοδα ἀπὸ Νεμτζίας εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ἦλθεν ὁ Γρηγόρδοδα ἀπὸ τὴν Νεμτζίαν, καὶ διὰ μεσιτείας τοῦ Παναγιωτῆκη δραγομάνου καὶ Μανολάκη Κιουρτζίπκση τὸν ἐσυγχώρησεν ἡ βασιλεία, καὶ ἦλθεν εἰς τὸ σπίτι του καὶ ἐλατοίχησε.

Ἐξώσις Ἄντωνδοδα καὶ ἀποκατάστασις αὐτοῦ τοῦ Γρηγόρδοδα.

Κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς πληρωθέντες οἱ τρεῖς χρόνοι τῆς αὐθεντείας τοῦ Ἄντωνίου βόδα, τὸν ἐμήνυσεν ἡ βασιλεία νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν ὁμοῦ μὲ τοὺς ἄρχοντάς του νὰ κάμῃ μουκαρέρι

aruncat în închisóre ; dar și acolo îl urmau Evreii ; a audit Impăratul acésta și l-a rîdicat din Constantinople cu numiții apostoli ce-l avea, și l-a trimis în Adrianople; acolo s'a turcit și el și apostoliu lui. punându-și numele de Mehmet Efendi. După acésta a venit în Constantinople și a locuit la Curuceșme ; aũ audit despre acésta iarăși Evreii și aũ început să se adune dilnic în jurul lui. Audind Impăratul că nici acolo nu se liniștește, a trimis firman ca să-l calce casa și să-l rîdice. Ducendu-se Bostangi-Pașa cu firmanul, la găsit în sinagoga Evreilor cu hramul¹⁾ pe cap, și cetea împreună cu alți Evreii, și prindendu-l l-a exilat în vechea Patriă, unde a murit.

Scóterea lui Iliuș Vodă; și Domn Moldovei Duca Vodă.

S'a mazilit Iliuș Vodă, domnul Moldovei, și în locul lui s'a făcut domn Duca Vodă cu a doua domnie.

Scóterea lui Radu Leon Vodă; și Domn Valahiei Anton Vodă.

A scos și pe Radu Leon Vodă domnul Valahiei, care și-a plătit datoria comună în Constantinople, și a pus în locul său pe Antonie bătrânul.

Preasântitul Dionisie Seroglan.

S'a mazilit și chir Metodie, patriarh ecumenic, și în locul lui s'a făcut Dionisie Seroglan de la Larisa.

Grigorie Vodă din Nemția la Constantinople.

A venit Grigorie Vodă din Nemția, și prin mijlocirea lui Panaghiotache Dragomanul și a lui Manolache Chiuregi pașa l-a ertat împăratul, și a venit la casa lui și a locuit.

Scóterea lui Anton Vodă și readucerea ț-arășii a lui Grigorie Vodă.

În acele timpuri împlinindu-se 3 ani de domnie lui Antonie Vodă, l-a somat împărația să vie la Adrianople cu boerii săi să facă mu-carer (înoire) după obicei, care venind l-a

κατὰ τὴν συνήθειαν τὸν ὁποῖον ἐλθόντα τὸν ἐμαζι-
λευσε, καὶ φέρωντας τὸν Γρηγόρδοδα ἀπὸ τὴν
Πόλιν ἔδωκεν αὐτῷ τὴν αὐθεντείαν τῆς Βλαχίας·
ὅστις ἀφ' οὗ ἦλθεν ἀπὸ Νεμτζίης μόνον σαράντα
ἡμέρας ἔκχευε εἰς τὴν Πόλιν.

Ἐξέτασις περὶ τοῦ εἰσοδήματος τῆς Βλαχίας.

Ὁ Γρηγόρδοδας εὐθὺς ὁποῦ ἐφόρεσε καβάδι ἔ-
πιασεν ὅλους τοὺς Καντακουζινοὺς, οἱ ὅποιοι εἶχαν
ἔλθῃ τότε μετὰ τοῦ Ἀντωνίου βόδα (ἔξω μόνον ὁ
Σερμπάνδοδας ἐγλύτωσε) καὶ τοὺς ἐπῆρε σιδηρο-
δεσμίους εἰς τὴν Βλαχίαν, διὰ τὴν μαρτυρήσουν περὶ
τοῦ εἰσοδήματος, ὁποῦ ἐσυνάχθη εἰς τὴν αὐθεντείαν
τοῦ Ἀντωνίου βόδα τὶ ἔγινε.

Ὁ Σερμπάνδοδας γλυτώνει.

Ὁ δὲ Σερμπάνδοδας ἐγλύτωσε μὲ τὸ τὴν ἐπῆρε τὴν
εἰδήσιν πρότερον περὶ τῆς αὐθεντείας τοῦ Γρηγόρ-
δοδα, καὶ ἔφυγε, καὶ ἐκρύβη εἰς τὸ σεράγι τοῦ Καρα
Μουσταφᾶ πασᾶ ρεκιὰπ καϊμακάμη τοῦτον παρικκ-
λῶν Φερμῶς καὶ ἑκάστην μετὰ δακρύων ὁ Σερμπάν-
δοδας, τὸν ἐκατέπεισε καὶ ἔστειλε φερμάνι μὲ μου-
πασίρη, καὶ ἐπῆρεν ἀπὸ τὴν Βλαχίαν τὴν μητέ-
ρα του, τὴν γυναῖκά του καὶ τοὺς ἀδελφούς του
καὶ τοὺς ἔφερεν τὴν εἰς Πόλιν.

Ἐξορία τοῦ Σερμπάνδοδα.

Ὁ δὲ Γρηγόρδοδας ἐκατόρθωσε μὲ δύναμιν ἀσ-
πρῶν, καὶ ἐξωρίσθη ὁ Σερμπάνδοδας μὲ τὴν γυναῖκά
του, καὶ ὁ Κωνσταντῖνος στόλνικος ὁ ἀδελφός του
εἰς τὴν Κρήτην.

Ἐπιστρατεία κατὰ Καμενίτζας, καὶ σιδηροδέσμιος ὁ
Δούκαβόδα.

Κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς ὁ σουλτάν Μεχμέτης
μετὰ τοῦ βεζιραζέμη ἐκίνησε μετὰ μεγάλης δυνά-
μειως στρατευμάτων κατὰ τῆς Καμενίτζας, πέρνων-
τας ὁμοῦ τὸν χάνην μὲ τοὺς Τατάρους, καὶ τοὺς
δύο αὐθέντας, τὸν τε Γρηγόρδοδα αὐθέντην τῆς
Βλαχίας, καὶ τὸν Δούκα βόδα αὐθέντην τῆς Μπογ-
δανίας· ἐμβαίνωντας ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν τόπον τῆς
Μπογδανίας, εὐγῆσαν ἔμπροσθέν του πολλοὶ καὶ ἐ-
προσκλαίοντο πολλὰ ἀπὸ τὸν Δούκα βόδα πρὸς
τούτοις τὸν ἦρε καὶ ἄλλα σφάλματα μὲ τὰ γε-
φύρια ὁποῦ εἶχε φτιάσει εἰς τὴν στρατάν, πῶς τάχα
δὲν τὰ ἔκαμε καλὰ, καὶ τὸν ἐπῆρε μετὰ μεγά-
λης ὀργῆς σιδηροδέσμιον εἰς τὸ ὄρδι.

Ὁ βασιλεὺς εἰς Γιάσι, καὶ λόγος αὐτοῦ περὶ Τζετα-
τζούγιας.

Ἐλθὼν ὁ βασιλεὺς ἕως τὴν Τζοτζόραν ἠθέλησε

măzilit, și aducând pe Grigorie Vodă din
Constantinopole i-a dat lui domnia Valahiei,
care, după ce a venit din Nemția, numai 40
 zile a făcut în Constantinopole.

Cercetare despre veniturile Valahiei.

Indată ce a fost îmbrăcat cu cavadi, a
prins pe toți Cantacuzineștii cari venise atunci
cu Antonie Vodă (esceptând pe Șerban Vodă
ce a scăpat), și i-a luat punându-i în fiere
în Valahia, ca să mărturisescă despre venitul
ce s'a adunat în domnia lui Antonie Vodă,
ce s'a făcut ?

Șerban Vodă scăpat.

Șerban Vodă a scăpat, fiind-că a luat ști-
ință mai înainte despre domnia lui Grigorie
Vodă, și a fugit și s'a ascuns în saraiul lui
Cara-Mustafa Pașa *Rechiap* ¹²⁾ caïmacam; pe a-
cesta rugându-l călduros dîlnic cu lacrimi
Șerban Vodă, l-a înduplecat și a trimes fir-
man cu *mumbașir* ¹³⁾. și a luat din Valahia pe
muma sa, pe femeea sa și pe frații săi și
i-a adus în Constantinopole.

Exilarea lui Șerban Vodă.

Grigorie Vodă a reușit cu puterea banilor,
și s'a exilat Șerban Vodă cu femeea sa, și
Constantin-Stolnicul fratele seū în Creta.

*Expediția în contra Cameniței și punerea în fiere a
lui Duca Vodă.*

În aceste timpuri Sultan Mehmet împreună
cu Vizirazemi s'a mișcat cu mare putere de
armată contra Cameniței, luând împreună cu
hanul pe Tătari, și pe cei doi domni, pe Gri-
gorie Vodă domnul Valahiei, și pe Duca Vodă
Domnul Moldovei. Intrând Impăratul în pă-
mântul Moldovei aū eșit înaintea lui mulți și
se plîngeau de multe asupra lui Duca Vodă ;
pe lângă acestea i-a găsit și alte greșeli cu
podurile ce a avut să facă pentru armată,
precum că nu le-ar fi făcut bune, și l-a luat
cu mare urgie la ordie pus în fiere.

Impăratul la Iași și cuvîntul lui despre Cetățuia.

Venind Impăratul până la Țuțora, a vrut

νὰ ὑπάγη τεπτίλι νὰ ἰδῆ τὸ Γιάσι, τὸ ὁποῖον βλέπωντάς τον τὸν ἄρесе διὰ τὴν τοποθεσίαν· ἐπῆγε καὶ εἰς τὴν Τζετατζούγιαν καὶ εἶδε τὸ μοναστήρι (τὸ ὁποῖον τότε κοντὰ εἶχε τελειωθῆ) καὶ ἐρώτησε πόσα νὰ ἐξώδικασεν ὁ γκιάβουρας εἰς αὐτὸ τὸ μοναστήρι, καὶ τὸν εἶπαν, τριάντα πουγγία ἄσπρα, εἰς τὸ ὁποῖον ἀπίστησε λέγωντας, πῶς μῆτε μὲ ἑκατὸν δὲν γίνεται τέτοιον μοναστήρι, μόνον ἂν τὸ ἔκαμε μὲ ἀδικίαις καὶ δὲν ἐπλήρωσεν, ἴσως νὰ ἔγινε μὲ τριάντα· τότε εἶπε καὶ αὐτὸν τὸν λόγον, πῶς καθὸ ἄγνωστος τὸ ἔκαμεν εἰς ἀχαμὸν τόπον, καὶ ἴσως μετὰ τοὺς τριάντα χρόνους νὰ γκρημισθῆ· τὸ ὁποῖον καὶ ἐγένετο, εἰς τοὺς τριάντα χρόνους ἐγκρημίσθη τὸ ἓνα μέρος.

Ἄλωσι Καμενίτζας.

Ἐκίνησεν ἀπὸ τὴν Μπογδανίαν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Καμενίτζαν, καὶ τὴν ἐπολιόρησε, καὶ ἄρ' οὗ τὴν ἐπολέμησεν ἑννέα ἡμέρας, τὴν ἐκυρίευσεν μὲ βέρχν.

Λεηλασία Τατάρων εἰς Ποδόλιαν.

Ἐπῆγαν οἱ Τατάροι καὶ ἐμβῆκαν εἰς τὴν Ποδόλιαν, καὶ λεηλατήσαντες τὸν τόπον ἠγματούτευσαν πολλοὺς, καὶ ὅσαις παλάγκαις ἦτον ταῖς ἐκυρίευσεν ἡ βασιλεία, ὄρισασα ὅλην τὴν Ποδόλιαν.

Αὐθέντης τῆς Μπογδανίας ὁ Πετρετζέικο βίδας.

Τότε ἔκαμεν αὐθέντην εἰς τὴν Μπογδανίαν τὸν Στέραννον Πετρατζέικο βόδαν· ὁ δὲ Δούκα βέδας ἐκινδύνευσεν νὰ χαθῆ, καὶ διὰ μεσιτείας τοῦ βεζιραζέμη μὲ δύναμιν ἀσπρῶν τὸν ἐγάρισε τὴν ζωὴν του καὶ τὸν ἐσυγχώρησε.

Ἐπιστρέφει ὁ βασιλεὺς εἰς Ἀδριανούπολιν.

Ἐπιστρέφοντας ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τὸν πόλεμον εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ἄφησεν εἰς τὴν Καμενίτζαν ἓνα οὐτζ-τουϊλοῦ πασᾶν.

Παναγιώτατος ὁ Γεράσιμος.

Εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἠλλάξε τὸν οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κύρ Διονύσιον Σερογλάνην, καὶ ἔκαμε τὸν Γεράσιμον ἀπὸ Τορνόβου.

Ἰποτάσσεται ἡ Ὀκραίνα τοῖς Ὀθωμανοῖς.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὄντας χάτιμανος τῆς Καζακίας κάπιος Δοροσένκος, ἐπροσχύνησε τὴν Ὀκραίναν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν Ὀθωμανῶν· καὶ τὸν ἔστειλεν ὁ βασιλεὺς καθάδι καὶ σαντζάκι κατὰ τὴν συνήθειαν.

să mîergă tiptil să vadă lașul, pe care vedându-l. i-a plăcut pentru situația lui; s'a dus și la Cetățuia și a vădit monastirea (care atunci mai se terminase), și a întrebat cât a cheltuit Ghiaurul cu această monastire, și i-a dis: 30 pungă de aur, la ceea ce n'a creșut dîcînd, că nici cu 100 nu se face așa monastire, numai dacă a făcut-o cu nedreptăți și n'a platit, pôte s'o fi făcut cu 30; atunci a dis și acest cuvînt, cum că, ca necunosător, a făcut-o în loc nesolid, și pôte după 30 ani să se dărâme, ceia ce s'a și întîmplat. că peste 30 ani s'a dărîmat o parte.

Luarea Cameniței.

A plecat din Moldova Impăratul și s'a dus la Camenița, și a încujurat-o, și după ce a lovit-o 9 zile, a cucerit-o cu condiție.

Jaful Tătarilor în Podolia.

S'aū dus Tatarii și aū intrat în Podolia, și jefuind Țara aū selavit pe mulți, și câte întărituri (palanghes) a fost le-a cucerit Impăratul, luând totă Podolia.

Domn Moldova Petriceicu Vodă

Atunci a făcut domn în Moldova pe Stefan Petriceicu Vodă, iar Duca Vodă a fost în pericol să se pierdă; și prin mijlocirea lui Vizir-azemi cu puterea banilor, i-a hărăzit viața sa și l-a ertat.

Intorcerea Impăratului la Adrianopol.

Intorcîndu-se Impăratul de la răsboi în Adrianopol, a lăsat în Camenița pe un Uțtuilū Pașa.

Preasînțitul Gherasim

La Adrianopol în acel timp a schimbat pe Patriarhul Ecumenic Chir Dionisie Seroglan și a făcut pe Gherasim din Tîrnova.

Se supune Ucraina Otomanilor.

În timpul acela fiind Hatman Căzăciei un Dorosencu, a închinat, Ucraina împărăției Otomanilor; și i-a trimes Impăratul cavadi și sangecu după obicei.

Ἐκστρατεία Τουρκῶν κατὰ Λέχων, καὶ νίκη Τούρκων,
καὶ ἀποστασία Πετρατζέικο βόδα.

Τὸν αὐτὸν χρόνον τὴν ἀνοιξιν πάλιν ἔκαμεν ἡ βασιλεία ἐτοιμασίαν πολέμου, διορίζοντας ἕνα πασᾶν σερασκέρην μετὰ στρατεύματα, καὶ ἦλθε κατὰ τῶν Λέχων, μετὰ τὸν ὁποῖον σερασκέρην ἐδιόρισε καὶ τοὺς δύο αὐθέντας, τὸν Γρηγόρβοδα αὐθέντην τῆς βλαχίας, καὶ τὸν τῆς Μπογδανίας Στέφανον Πετρατζέικο βόδα· ἐρχόμενοι πρὸς τὴν Καμενίτζαν μετὰ τὰ στρατεύματα εὐγῆκαν καὶ τὰ στρατεύματα τῶν Λέχων ἀπ' ἀντίκου, ἐπάνω εἰς τὰ ὁποῖα ἦτον ἀρχιστρατήγος ὁ Σουπέτζικης χάτμνος τῆς κορώνας (ὁ ὁποῖος μετὰ ταῦτα ἐστάθη καὶ κράλης), καὶ συγκροτηθέντος τοῦ πολέμου, ἐνικήθησαν οἱ Τούρκοι, καὶ ἔφυγεν ὁ σερασκέρης· ὅθεν καὶ ὁ Πετρατζέικο βόδας βλέπωντας τὴν δύναμιν τῶν Λέχων, πρὶν νὰ γένη πόλεμος, ἀπεστατήσε καὶ ἔφυγεν εἰς τοὺς Λέχους.

Αὐθέντης Μπογδανίας ὁ Δημητράσκο βόδας.

Πέρνωντας τὴν εἶδησιν ὁ ἐπίτροπος ὁ ὁποῖος ἦτον τότε εἰς τὸ Μπαμπάδαγι, ἔκαμεν αὐθέντην εἰς τὴν Μπογδανίαν τὸν Δημητράσκο βόδα Καντακουζηνόν, ὄντας τῷ καιρῷ ἐκεῖνω καπιχεγαγιᾶς τοῦ Πετρατζέικου βόδα.

Φήμη ἀποστασίας τοῦ Γρηγόρβοδα καὶ αὐθέντης πάλιν
ὁ Δούκα βόδας.

Μετὰ τὸν χαλασμόν καὶ ἤτταν τῶν Τουρκῶν, ἀπ' οὗ ἔσκορπίσθησαν τὰ στρατεύματα, ἐδόθη λόγος εἰς τὸν ἐπίτροπον πῶς ἀπεστάτησε καὶ ὁ Γρηγόρβοδα, καὶ ἔγραψε γράμματα εἰς τὸν καϊμακᾶμην τῆς Πόλεως, πῶς ἐδόθη ἡ αὐθεντεία τῆς Βλαχίας τῷ Δούκα βόδα, καὶ νὰ ἐτοιμασθῇ νὰ κινήσῃ· καὶ εὐθὺς τὸν ἔστειλε μετὰ ἐβδομηῆντα μενζιλια καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Βλαχίαν· τὴν δὲ δόμναν τοῦ Γρηγόρβοδα ἔγραψε νὰ τὴν βάλλουσιν εἰς τοὺς Ἑπτὰ Γουλάδες, καὶ νὰ γράψῃ ὄλην του τὴν περιουσίαν εἰς βυζαντινὸν λογαριασμόν, καὶ νὰ βουλώσουσιν καὶ τὰ σπίτια του.

Ψευδής ἡ φήμη.

Ὑστερον ὅμως μετὰ δέκα ἡμέρας, γλυτώσας ὁ Γρηγόρβοδας ἀπὸ τοῦ Λέχου ὁποῦ τὸν εἶχον κρατήσῃ, διὰ τὸ ὁποῖον καὶ ἠκούσθη ὅτι ἀπεστάτησεν, ἔφθασεν εἰς τὸ Μπαμπάδαγι, ὅπου ἦτον ὁ ἐπίτροπος, τὸν ὁποῖον βλέπωντάς τον ἐχάρη καὶ πολλὰ τὸν ἐπεριποιήθη, κάμνωντάς τον καὶ μίαν φορεσίαν ρούχα· τὸν ἔδωκε φερμάνι νὰ ἀνοιξῇ τὸ σπίτι του, καὶ νὰ πάρῃ τὴν δόμναν του, ὡς καὶ τὰ ὑπάρχοντά του, τὰ ὁποῖα πέρνωντάς τα ὄλα σῶα ἐπῆγε καὶ ἐκατοίμισεν εἰς τὸ σπίτι του.

Expeditia Turcilor contra Leşilor și învingerea Turcilor și rebelia lui Petriceicu Vodă.

În același timp primăvara iarăși a făcut Împărăția preparare de război, hotărînd pe un Paşa Seraschier cu armatele, și a venit contra Leşilor, cu care Seraschier a hotărît și pe amândoi domni: pe Grigorie Vodă domnul Valahiei și pe al Moldaviei Ștefan Petriceicu Vodă. Venind spre Cămința cu armatele, așezînd și armatele Leşilor în față, peste care era comandant Sobieschi hatmanul Coronei (care după aceea a fost și Crai), și lovindu-se la război s'a învins Turcii și a fugit Seraschierul; de aceea și Petriceicu Vodă vădînd puterea Leşilor, înainte de a se face războiul, s'a resvrîtit și a fugit la Leși.

Domn Moldovei Dumitrașcu Vodă.

Luînd înștiințare episcopul, care era atunci în Babadag, a făcut domn în Moldova pe Dumitrașcu Vodă Cantacuzin, fiind în timpul acela capi-chihae a lui Petriceicu Vodă.

Vestea despre revolta lui Grigorie Vodă și Domn iarăși Duca Vodă.

După sfărîmarea și învingerea Turcilor, după ce s'a înprăștiat armatele, s'a dus vestea la episcop că s'a revoltat și Grigorie Vodă, și a scris scrisori la Caimacamul Constantinopolului că s'a dat domnia Valahiei lui Duca Vodă și să se prepare să plece. Și îndată l-a trimis cu 70 de menzili¹⁴), și a intrat în Valahia; iar pe Dămna lui Grigorie Vodă a scris să o arunce în cele Șapte-Gulade și să-i confiscă totă averea pe socotela împărăției și să-i sigileze și casele.

Vestea minciunoso.

În urmă însă după 10 zile scăpînd Grigorie Vodă de la Leși, cari-l prinsese, de aceea a și auzit că s'a resvrîtit, a sosit la Babadag unde era episcopul, pe care vădîndu-l s'a bucurat și l-a primit bine, făcîndu-i și un rînd de strae. Îi așezînd și firman să-și deschidă casa sa, și-și ia Dămna precum și averea sa, pe cari luîndu-le tôte intacte și fără lipsă, s'a dus și s'a așezat în casa sa.

Θάνατος τοῦ Παναγιωτάκη, καὶ δραγουμάνος ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος.

Ἐδῶκε τὸ κοινὸν γρῆος ὁ Παναγιωτάκης μέγας δραγουμάνος, καὶ ἀνεῖ αὐτοῦ ἔγεινεν ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος, ἄνθρωπος σοφώτατος εἰς τὴν ἑλληνικὴν διάλεκτον, εἰς τὰ λατινικὰ δευτέρως Κικέρων, ὁμοίως εἰς τὰ ἀραβικὰ καὶ περσικὰ ἐντελέστατος· υἱὸς Νικολάου Μαυροκορδάτου, ἀρχοντος εὐγενοῦς καὶ πρώτου τῆς Χίου, καὶ μητρὸς τῆς δόμνης Ρωξάνδρας, τῆς ἐλλυγίμου καὶ σωφωτάτης, ἣ ὅποια ἦτον μαθήτρια τοῦ σωφωτάτου ἐκείνου Κερυοφύλλη, καὶ τόσον ἐπροχώρησεν εἰς τὰ ἑλληνικὰ καὶ ἔγινεν ὀνομαστή, ὅπου ἤρχοντο περιηγητὰ ἀπὸ τὴν Εὐρώπην καὶ ἐσυνομιλοῦσαν μαζί της καὶ ἐθαύμαζον τὴν σοφίαν της· ἦτις θυγάτηρ ἐκείνου τοῦ περιφήμου καὶ ἐνδόξου μεγάλου ἀρχοντος Σκαρλάτου, ὅπου ᾄειγε τόσας ἐπιστάσις βασιλικὰς ἐπάνω του· πρῶτον ἄνδρα εἶχε τὸν Ἀλέξανδρον βόδα αὐθέντην τῆς Βλαχίας, υἱὸν τοῦ Ράδουλ βόδα τοῦ μεγάλου, αὐθέντου τῆς Μπογδανίας.

Μάθησις τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ συγγράμματα αὐτοῦ.

Ὁ ρηθεὶς Ἀλέξανδρος δραγουμάνος, τὸ πρῶτον ἐσπούδαζεν εἰς τὴν Πόλιν τὰ γραμματικὰ εἰς τὸν ρηθέντα Καυροφύλλη, ὕστερον ἐπῆγεν εἰς Πάδοβαν, ὅπου ἀρχισε νὰ σπουδάζῃ τὰ φιλοσοφικά. ἐκεῖ ὅμως διαφερόμενος μὲ τοὺς σχολαρίους ἐσυνέβη φόνος, ἀφ' ἧς αἰτίας ἀνεχώρησε καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ρώμην· ἐκεῖ τελειώνωντας ὄλην τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν ἰατρικὴν ἐπιστημὴν ἔγινεν ἐντελέστατος· ἔκαμεν ἓνα θαυμαστὸν βιβλίον περὶ τῆς κινήσεως τοῦ αἵματος, τὸ ὁποῖον βιβλίον τόσον λυσίτελέστατον καὶ ἀναγκαῖον εἶναι, ὅπου ἕως τώρα πέντε φορὰς ἐτυπώθη καὶ πάλιν εἶναι δυσεῦρεστον· ἐκεῖθεν πέρνωντας πρὸς ἱερὸν περὶ τῆς τελειότητος τῆς ἰατρικῆς, καὶ κάμνωντας πρᾶξιν εἰς αὐτήν, ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἔγινε μέγας ρήτωρ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ὅπου ἀρχισε νὰ παραδίδῃ καὶ μαθήματα εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ εὐγάλε μαθητὰς προκομένους, τὸν Σεβαστὸν, ὅστις ἐγρημάτισε διδάσκαλος τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ οὐθεντικῆς ἀκαδημίας, ὅπου καὶ ἀπέθανε, καὶ τὸν Σπαντονάκη διδάσκαλον, καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐπροχώρησαν εἰς αὐτόν. Ἐκυμε τὴν περὶ συντάξεως γραμματικὴν πολλὰ θαυμαστήν, συνέγραψε τὸ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς βιβλίον πολλὰ ὠφέλιμον, τὸ ὁποῖον μετέρχονται ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς ὅλα τὰ σχολεῖα τὰ ἑλληνικά.

Συζεύγνυται ὁ Ἀλέξανδρος.

Ἐπανδρεύθη καὶ ἐπῆρε σύζυγον τὴν Σουλτάνην,

Mărtea lui Panaghiotache și Dragoman Alexandru Mavrocordat.

Și-a plătit datoria comună Panaghiotache marele Dragoman, și în locul lui s'a făcut Alexandru Mavrocordat, om foarte învățat în limba elenă, în latinește al doilea Cicerone, de asemenea în arabicește și persicește foarte perfect, fiul lui Neculai Mavrocordat, boer nobil și cel întâi în Chio, și a mamei domnei Ruxandra, celei prea învățate și prea înțelepte, care a fost studenta prea înțeleptului aceluia Cariofill, și atâta a progresat în grecește și s'a făcut renumită, în cât veneau vizitatori din Evropa și convorbeau cu ea și admirați înțelepciunea ei. Era fiica aceluia renumit și glorios mare boer Scarlat, care avea atâtea însărcinări împărătești asupra sa. Întâi bărbat a avut pe Alexandru Vodă Domnul Valahiei, fiul lui Radu Vodă cel mare, Domnul Valahiei (Moldovei?)

Învățătura lui Alexandru și scrierile lui.

Amintitul Alexandru Dragoman mai întâi a învățat în Constantinopol literatură la Țisul Cariofill, apoi s'a dus în Padova, unde a început să studieze filosofia; acolo însă discutând cu școlarii s'a întemplat un omor, din care cauză a plecat și s'a dus la Roma; acolo terminând totă filosofia și știința medicinei, s'a făcut desăvârșit, a făcut și o carte minunată despre circulația sângelui, care carte este atât de folositore și necesară, în cât până acum de 5 orî s'a tipărit și iarăși este greu de aflat. De acolo luând privilegiu despre desăvârșirea medicinei și făcând practică în ea, a venit în Constantinopol și s'a făcut mare ritor al bisericeii celei mari, unde a început să predea și științele în școlă, și a scos discipuli procopsiți, pe Sevastos, care a fost profesor Academiei domnești în București, unde a și răposat, și pe Spandonache profesorul, și alții mulți au progresat la el. A compus și o gramatică despre sintaxă prea minunată, a scris și despre naștere și distrugere, carte prea folositore, care se întrebuintază până în present în toate școlile grecești.

Se însoră Alexandru Mavrocordat.

S'a însurat și a luat de soție pe Sultana,

ἡ ὁποία ἦτον ἀπὸ εὐγενεῖς καὶ ἐπισήμους γονεῖς· ὁ πατὴρ αὐτῆς ἦτο ὁ Γιαννάκης Χρυσσοκυλαῖος, ἡ δὲ μήτηρ αὐτῆς ἡ Κασάνδρα θυγάτηρ τοῦ Ἀλέξανδρου βόδα Ἡλιάς ἀπὸ λαμπρὸν γένος, τὸ ὁποῖον κατὰ γένει ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρον βόδαν Τζέλ Μάρε.

Ὁ ἐξάδελφος τοῦ βεζίρη τὸν ἔκαμεν δραγουμάνον.

Γενόμενον περιβόητον τὸν Ἀλέξανδρον εἰς τὴν ἰατρικὴν, ἀρρωστήσας ἕνας ἐξάδελφος τοῦ ἐπιτρόπου, ὁ ὁποῖος θέλωντας νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ Μπαμπάδαγι τὸν ἐπῆρε μαζί του, καὶ ἐκεῖ ἀποθνήσκοντας ὁ ρηθεῖς Παναγιωτάκης, ἔκαμε δραγουμάνον μέγαν εἰς τὸν τόπον τοῦ τὸν Ἀλέξανδρον Μαυροκοδάτον.

Λεηλοσίαι Τούρκων εἰς Λεχίαν.

Μετὰ ταῦτα τὴν ἀνοιξὶν πάλιν ἐκστράτευσεν ὁ βεζιρζέμης κατὰ τῆς Ὀκραΐνας, καὶ πολιορκήσαντες τὴν Λαοτίζιναν καὶ τὸ Οὔμανον κάστρον τὰ κατεδάφησαν, καὶ τόσον ἐλεηλάτησαν τὸν τόπον, καὶ τσαύτη αἰχμαλωσία ἐγένεν, ὅπου πένετ καὶ δέκα γρόσια ἐπωλοῦνταν ὁ σκλάβος· εἶτα ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν.

Ἰποταγὴ Ὀκραΐνας εἰς τοὺς Μοσχόβους.

Βλέπωντας τὴν τσαύτην αἰχμαλωσίαν ὁ Δοροσένκος ἀπεστάτησε πάλιν ἀπὸ τοὺς Τούρκους, καὶ ἐπροσκύνησε τὴν Ὀκραΐναν εἰς τοὺς Μοσχόβους.

Αὐθέντης Μπογδανίας ὁ Ἀντὼν βόδα Ρωσσέτος.

Εὐγαλε τὸν Δημητράσκον βόδα αὐθέντην τῆς Μπογδανίας, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἔκαμε τὸν Ἀντώνιον βόδα Ρωσσέτον, Πολίτην εὐγενῆ· ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἦτον ὁ Λάσκαρης Ρωσσέτος, μέγας λογοθέτης τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ἡ μήτηρ αὐτοῦ Μπέλλα θυγάτηρ Ἰωάννου Καντακουζηνοῦ, καὶ ἐγγόνη τοῦ Μιχαὴλ Καντακουζηνοῦ.

Ἡ βασιλεία εἰς Πόλιν.

Τότε ἐκίνησεν ἡ βασιλεία ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολιν, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Πόλιν.

Βεζίρης ὁ Καρὰ Μουσταφασάς.

Ἰστερον πάλιν μετὰ ἕξ μῆνας ἐπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς εἰς Ἀδριανούπολιν· ὅπου ἀσθενήσας ὁ Ἀγμέτ πασᾶς Κιπρουλόγλους ἐτελεύτησε, καὶ ἔδωκε τὴν βουλλαν τῷ Καρᾶ Μουσταφᾶ πασᾶ ρεικιάπ καϊμακίμη· ρεικιάπ δὲ καϊμακίμη ἔκαμε τὸν Καρᾶ Ἰμπραχίμη πασᾶν.

care era din nobilii și însemnați părinți. Părintele ei era Ienache Hrisoscoleu, iar muma ei Casandra, fiica lui Alexandru Vodă Iliășu, din strălucit neam, care se trage din Alexandru Vodă cel mare.

Vérul Vizirulü l-a făcut Dragoman.

Devenind renumit Alexandru în medicină, și bolnăvindu-se un vër al episcopului, care voind să se ducă la Babadag, l-a luat cu el, și acolo murind amintitul Panaghiotache, l-a făcut pe Alexandru Mavrocordat dragoman în locul lui.

Prädăciunile Turcilor în Polonia.

După acestea în primăvară iarăși a făcut expediție Vizirul în contra Ucrainei, și asediind Laotizina și castrul Umanu l-a sfărmat, și în atâta a jefuit țera și atâta sclavie a făcut, în cât cu 15 lei se vindea sclavul; apoi s'a întors la Adrianopol.

Supunerea Ucrainei Moscoviților.

Vedând atâta sclavie Dorosencu, s'a revrâtit iarăși contra Turcilor, și a închinat Ucraina Moscoviților.

Domn Moldovei Anton Vodă Roset.

A scos pe Dumitrașcu Vodă, Domnul Moldovei, și în locul lui a făcut pe Antonie Vodă Roset, cetățen nobil. Părintele lui a fost Lascar Roset, mare logofet al bisericeii mari, iar muma lui Bela, fiica lui Ioan Cantacuzen și nepoța lui Mihail Cantacuzen.

Impărăția în Constantinopol.

Atuncea a pornit împărăția din Adrianopol și s'a dus în Constantinopol.

Vizir Cara Mustafa Pașa.

Mai în urmă iarăși după 6 luni s'a întors Impăratul la Adrianopol, unde bolnăvindu-se Ahmet-Pașa Chipurlogul a murit, și a dat pecetea lui Cara Mustafa Pașa, *rechiap* Caimacam. Iar rechiap Caimacam a făcut pe Cara Ibrahim Pașa.

Χουμχούμης και Διονύσιος οἰκουμενικοί.

Ἀλλάχθη ὁ οἰκουμενικός πατριάρχης κύρ Γεράσιμος και ἔγινε πάλιν ὁ Χουμχούμης, ὁ ὁποῖος μετὰ ἓνα χρόνον ἀλλάχθη και αὐτὸς και ἔγινεν ὁ Διονύσιος Σερογλάνης.

Ἐκστρατεία κατὰ Ὀκράϊνας και νίκη Ξανθῶν.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ὅτι ἀπεστάτησε ὁ Δοροσένκος και ἐπροσκύνησε τὴν Ὀκράϊναν εἰς τοὺς Μοσχόβους, ετοίμασεν ἱκανὸν στράτευμα, και τὸ ἔστειλε τὴν πρώτην ἀνοιξιν μετὰ ἓνα σερασκέρην εἰς τὸ Τζεχρίνι, διορίζωντας και τοὺς δύο αὐθέντας, δηλαδή τὸν Δούκα βόδα αὐθέντην τῆς Βλαχίας, και τὸν τῆς Μπογδανίας Ἀντώνιον βόδα Ρωσσέτον, και πολιορκήσαντες τὸ κάστρον τοῦ Τζεχρινίου ἐνίκηθησαν οἱ Τοῦρκοι παρὰ τῶν Μόσχων, και ὑπέστρεψαν ὀπίσω νικημένοι.

Πολιορκία τοῦ Τζεχρινίου παρὰ Τοῦρκων.

Δὲν ἠμπόρεσεν ὁ ἐπίτροπος Καρὰ Μουσταφᾶ πασᾶς νὰ ὑπορέρη τὴν τοιαύτην κατασχύνην, και τὸν δεύτερον χρόνον ἐκίνησεν ἀτὸς του μετὰ μεγάλων δυνάμεων και μετὰ τοῦ χάνη, ἐπῆρε τὸν τε Δούκα βόδαν και τὸν Ἀντώνιον βόδα, και ἦλθεν εἰς τὸ Τζεχρίνι και τὸ ἐπολιόρκησε, τὸ ὁποῖον πολεμῶντάς το ὡς τριάκοντα ἡμέρας δὲν ἠμπόρεσε νὰ τὸ κυριεύσῃ. ἐν τσοῦτῳ ἐπρόφθασε βοήθεια ἀπὸ τοὺς Μοσχόβους ὡς διακόσιαι χιλιάδες στράτευμα μετὰ τοῦ Ραμαδχνότζκη κνέζου.

Προδοσία αὐτοῦ.

Βλέποντες οἱ Τοῦρκοι πῶς με κανένα τρόπον δὲν ἠμποροῦν νὰ κηριεύσουν τὸ κάστρον, λέγεται πῶς νὰ ἔδωσεν ὁ βεζιραζέμης δῶρα εἰς τὸν ρηθέντα κνέζον, ἔδωκε και τὸν υἱόν του ὁποῦ ἦτον σκλάβος εἰς τοὺς Τατάρους, και ἔτσι αὐτὸς ὄντας μετὰ στρατεύματα ἔξω τοῦ κάστρου, νὰ τὸ ἐπεβουλεύθη και νὰ ἐπρόδωσῃ τὸ κάστρο, και κάμνοντες οἱ Τοῦρκοι γιουροῦσι αὐτοὶ εὐγῆχαν ἀπὸ μέσῃ και τὸ ἔδωκαν φωτία και τὸ ἔκαυσαν.

Ὁ Ἀντῶν βόδα: σιδηροδέσμιος εἰς τὴν Πόλιν.

Ἐκεῖθεν γυρίζωντας ὁ ἐπίτροπος ὀπίσω ἦλθεν ἔως Κισνόβι, και ἔδωκεν ἄδειαν τῷ Δούκα βόδα αὐθέντη τῆς Βλαχίας νὰ γυρίσῃ εἰς τὸν θρόνον του τὸν Ἀντώνιον βόδα Ρωσσέτον τὸν ἐμχζίλευσε, και τὸν ἐπῆρε σιδηροδέσμιον μαζί.

Ὁ Σερβίνδοδας προσκλαίεται πρὸς τὴν Δούκα βόδα.

Ἀφ' οὗ ἐπλησίασεν ὁ βεζιραζέμης εἰς τὸν Δού-

Humhume și Dionisie Patriarhi ecumenici.

S'a schimbat Patriarhul ecumenic chir Gherasim, și s'a făcut iarăși Humhume, care după un an s'a schimbat și acesta și s'a făcut chir Dionisie Seroglan.

Expediția în contra Ucrainei și învingerea Blonziilor (Rușilor).

În acel timp auzind Împăratul că s'a revoltat Dorosencu și a închinat Ucraina Moscoviților, a pregătit armată deajunsă și a trimis-o la începutul primăverii cu un Seraschier la Cehrin, hotărînd și pe cei doi Domni, adică pe Duca Vodă Domnul Valahiei, și pe al Moldovei Anton Vodă Roset, și asediind castrul Cehrin s'a învins Turcii de Moscovi, și s'a învins înapoi învins.

Asedierea Cehrinului de Turci.

N'a putut epitropul Cara Mustafa Pașa să sufere ast-fel de rușine, și în al doilea an a plecat el însuși cu mari puteri și cu Hanul, și a luat și pe Duca Vodă și pe Antonie Vodă, și a venit la Cehrin și-l a asediat, pe care lovindu-l ca la 30 de zile n'a putut să-l cucerască. În acest timp a venit ajutor de la Moscovi ca la 200,000 de armată cu Ramadanoschi Cnezul.

Trădarea lui.

Vedînd Turcii că cu nici un mod nu pot să cucerască castrul, se dice că a dat Vezir-azemi daruri Țisului Cnez, i-a dat și pe fiul său care era sclav la Tătari, și așa acesta fiind cu armatele afară de castru l-a sfătuit cu viclenie și a predat castrul, și făcînd Turcii iuruși (năvală), aceștia au eșit din lăuntru și i-au dat foc de a ars.

Antonie Vodă legat în fiere la Constantinopole.

De acolo întorcîndu-se epitropul înapoi, a venit până la Chișinău, și a dat voe lui Duca Vodă Domnul Valahiei să se întorne la scaunul său; iar pe Antonie Vodă Roset l-a mazilit și l-a luat cu el legat în fiere.

Șerban Vodă se plînge de Duca Vodă.

După ce s'a apropiat Vizirazemi de Du-

ναβιν, ἦλθεν ὁ Σερβάνος λογοθέτης Καντακουζηνός ἀπὸ τὴν Βλαχίαν ὁμοῦ μὲ τὸν Πούρβολον στόλνικον, καὶ μὲ τὸν Κωνσταντῖνον Μπαγκόβανον δεύτερον ποστέλνικον, οἱ ὅποιοι εἶχον φύγει ἀπὸ τὴν Βλαχίαν, καὶ ἦλθαν εἰς τὸν βεζίρην νὰ προσκλαυθοῦν ἀπὸ τὸν Δούκα βόδα, καὶ ἐπῆγαν μετὰ τοῦ βεζίρη εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν.

Ὁ Σερβάν-βόδας ἀνθεντεύει καὶ ὁ Δούκα βόδας μὲτατίθεται.

Μαθὼν ὁ Δούκα βόδας τὴν ἐπιβουλὴν τοῦ Σερμπάνου λογοθέτου, ἔστειλεν ἕως εἴκοσι ἄρχοντας εἰς τὴν Πόρτᾶν, καὶ ἐπροσκλαίοντο ἀπ' αὐτὸν, πῶς εἶναι κακὸς καὶ ἐπίβουλος, καὶ νὰ τὸν ἐξωρίσῃ ὁ βεζιραζέμης· ὁ ἐπίτροπος ὁμοῦ μὲ τὸ νὰ τὸν ἤξευρε καὶ πρότερον, δὲν ἠθέλησε νὰ τὸν ἐξωρίσῃ, ἀλλὰ μάλιστα τὸν ἔδωκε καὶ τὴν ἀνθεντείαν τῆς Βλαχίας, εἰς δὲ τὴν Μπυργδανίαν ἐμετάθεσε τὸν Δούκα βόδα.

Γενεαλογία τοῦ Σερβάν-βόδα.

Οὗτος ὁ Σερμπάν-βόδας ἦτον ἀπὸ τὸ γένος τῶν Καντακουζηνῶν· πατέρας του ἦτον ὁ Κωνσταντῖνος μέγας ποστέλνικος, τὸν ὅποιον ἐθανάτωσεν ὁ Γρηγόρ Γκίκα βόδας ὡς προέφημεν· πάππος του ἦτον ὁ Γιαννάκης Καντακουζηνός, ὁ ὅποιος ἐστάθη καπιεχαγιάς τοῦ Μιχάλη βόδα τοῦ ἀποστάτου.

Τουρκεύει ὁ Γιαννάκης καπιεχαγιάς, καὶ γίνετα κιοιτζούκ τεφτεροδάρης.

Αὐτὸν τὸν Γιαννάκην, ὅταν ὠργίσθη ὁ βασιλεὺς κατὰ τοῦ Μιχάλη βόδα διὰ τὴν ἀποστασίαν του, ἐπρόσβαξε νὰ περιπατήσουν μαζὶ καὶ τοὺς ἄλλους καπιεχαγιάδες τοῦ ἀπὸ τὸ παζάρι μὲ τὰ γέλ μούμια, καὶ μετὰ ταῦτα νὰ τοὺς ἀποκεφαλίσουν· τότε ὁ βεζιραζέμης, ὄντας φίλος τοῦ Γιαννάκη, τὸν εἶπεν, ἀνίσως καὶ τουρκεύσῃ, ἡμπορεῖ νὰ μεσιτεύσῃ διὰ λόγου του, καὶ νὰ γλυτώσῃ τὴν ζωὴν του, ἀμὴ διὰ τοὺς ἄλλους δὲν ἡμπορεῖ βλέπωντας καὶ αὐτὸς τὰ στενά ἐτούρκευσε καὶ τὸν ἔκκιμαν κιοιτζούκ τεφτεροδάρην.

Τὰ περὶ τοῦ Μιχαὴλ Τζελεμπῆ Καντακουζηνοῦ.

Τούτος ὁ Γιαννάκης εἶχε πατέρα τὸν Μιχαὴλ Τζελεμπῆν Καντακουζηνόν, ἄρχοντα πλούσιον καὶ περιβόητον, ὁ ὅποιος ἐκατοικοῦσεν εἰς τὴν Ἀγγίχλον καὶ τόσον πλούσιος ἦτον, ὅπου τὰ τζιφτιλικά του καὶ τὰ ὑποστατικά του ἔφθαναν ἕως τὸν Δούναβιν, καὶ πολλοὶ ἀγάδες τζιρακία ἐδικὰ του ἔφθασαν βεζιραζέμηδες ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἕνας, ἀφ' οὗ ἔφθασε βεζιρης, καὶ ἐπῆγεν ὁ ρηθεὶς Μιχάλης τὰ

nărea, a venit Șerban logofătul Cantacuzin din Valahia împreună cu Pârnu Stolnicul și cu Constanin Brâncovénu, al doilea postelnic, care fugise din Valahia, și a venit la Vizir să se plângă asupra lui Duca Vodă, și s'a dus cu Vizirul la Adrianopol.

Șerban Vodă domnește și Duca Vodă se permută.

Insciințat Duca Vodă de viclenia lui Șerban logofătul, a trimes până la două-șeci de boeri la Pórtă, și s'a plâns contra lui, că este reu și viclen. și să-l exileze Vizirazemi; dar epitropul, pentru că-l știa și mai dinainte, n'a vroit să-l exileze, ci mai ales i-a dat și domnia Valahiei; iar în Moldova a strămutat pe Duca Vodă.

G neologia lui Șerban Vodă.

Acest Șerban Vodă era din neamul Cantacuzineștilor, părintele lui a fost Constantin marele Postelnic, pe care l-a ucis Grigorie Ghica Vodă, după cum am șis mai sus. Moșul său a fost Ienache Cantacuzin, care a fost Capi-Chihaia lui Mihail Vodă revoltatul (cel viteaz).

Se turcește Ienache Capi-Chihaia și se face chiugiuc tefterdar ¹⁵⁾.

Pe acest Ienache, când s'a infuriat Împăratul contra lui Mihail Vodă pentru resvrătirea lui, a ordonat să-l preumble împreună cu alți Capi-Chihai ai lui din péța cu *Ghel Mumia* ¹⁶⁾, și după aceia să-i decapiteze; atunci Vizirazemi fiind amic lui Ienache, i-a șis că dacă s'ar turci, ar putea să mijlocescă pentru el să-i scape viața sa. dar pentru alții nu póte. Vêdându-se și acesta la strâmtóre, s'a turcit și-l a făcut chiugiuc tefterdar.

Despre Mihail Celebi Cantacuzin.

Acest Ienache a avut părinte pe Mihail Celebi Cantacuzin, boer bogat și vestit, care locuia în Anhial, și era atât de bogat în cât *tiftilicurile* ¹⁷⁾ și proprietățile lui ajungeau până la Dunărea, și multe agale *cirachi* ¹⁸⁾ de ai lui au ajuns Vizirazemizi, dintre care unul, după ce a ajuns Vizir și s'a dus amintitul Mihail ca să-l întâlnească, și intrând în lăuntru, s'a

τὸν ἀνταμίωσι, καὶ ἐμβαίνοντας μέσα ἔτυχε νὰ ἴναι ἐκεῖ παρῶν καὶ ὁ ἱμάμης τοῦ βασιλείως, τὸν εἶπε, καλῶς ἦλθες, Μιχαήλ Τζελεμπή, κάμνωντας καὶ σχήμα πῶς τάχα σαλεύει ἀπὸ τὸν τόπον του· μετὰ τὴν ἀνταμίωσιν, ἀπ' οὗ εὐγῆκεν ἔξω ὁ Μιχαήλ Τζελεμπής, τὸν εἶπεν ὁ ἱμάμης· ἐφένδημα, δὲν ἀρμύζει εἰς τὴν ὑψηλότητά σου, ὄντας ἐπίτροπος τοῦ βασιλείως, νὰ εἰπῆς ἓνα γκιάβουρα τζελεμπή· τοῦτο ἑκακοράνη τῷ ἐπιτρόπῳ· ἐκεῖ ὅμως ἔτυχεν ὁ χαζνεδάρης τοῦ βεζίρη, ὁ ὁποῖος εὐγῆκεν ἔξω καὶ εἶπε τῷ Μιχάλη ἐκεῖνα ὁποῦ ἄκουσεν ἀπὸ τὸν ἱμάμην, πῶς τάχα εἶπε τῷ ἐπιτρόπῳ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ τὸν λέγη τζελεμπή, καὶ πῶς διὰ τὸν τοιοῦτον λόγον ἑκακοράνη τῷ ἐπιτρόπῳ· τότε εἶπεν ὁ Μιχαήλ Τζελεμπής, σὲ παρακαλῶ νὰ εἰπῆς τῷ ἐπιτρόπῳ, ἂν εἶναι ὀρισμός του νὰ κάμω ἐγὼ αὐτὸν τὸν ἱμάμην νὰ μὲ εἰπῆ ἐμπροστί του τζελεμπή· καὶ εἶπεν ὁ χαζνεδάρης τῷ ἐπιτρόπῳ· τότε ὁ ἐπίτροπος κάμνωντάς το χάζι εἶπε, μακάρ νὰ τὸν κάμη. Εὐθύς ὁ Μιχάλης ἐπῆγε τὴν δευτέραν ἡμέραν εἰς τὸ σπίτι τοῦ ἱμάμη, εἰς καιρὸν ὁποῦ ἔλειπεν αὐτὸς, καὶ ἀνταμώνοντας τὸν κεχαγιᾶ τοῦ τὸν εἶπεν, ἦλθα νὰ ἀνταμίωσω τὸν ἐφένδη, καὶ Σέλω νὰ τὸν ἐρωτήσω πόσον βούτυρον ἐξοδικίζει εἰς τὸ μούπακι του, πόσα ξύλα, καὶ πόσον κριθᾶρι εἰς τὸν ἀγούρι του, νὰ μὲ δώκη κατάστιχον· ἐρωτῶντάς τον ὁ κεχαγιᾶς, ποῖος εἶναι, καὶ τί Σέλει τὸ κατάστιχον; τὸν εἶπε, τὸ κατάστιχον τὸ Σέλω διὰ νὰ τοῦ προσφέρω ὅλα αὐτὰ ἀπὸ λόγου μου, καὶ ἐγὼ εἶμι ἐκεῖνος ὁποῦ μὲ εἶδεν ὁ ἐφένδης χθὲς εἰς τὸν ἐπίτροπον· τὸ βράδυ ἀπ' οὗ ἦλθεν ὁ ἐφένδης, τὸν εἶπεν ὁ κεχαγιᾶς τὴν ὑπόθεσιν, καὶ ὁ ἱμάμης ἐπαράγγειλε νὰ δώκη κατάστιχον· ὁ Μιχάλης ὅμως μὴ προσμείνας κατάστιχον, τὴν δευτέραν ἡμέραν ἔστειλεν ἓνα καρᾶβι κριθᾶρι, καὶ βούτυρον ἱκανὸν, καὶ ἐσηκάθη καὶ αὐτὸς καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν ἱμάμην· ἐμβαίνοντας μέσα, εὐθύς τὸν ἐπροσηκάθη, καὶ τὸν λέγει, καλῶς ὤρισες Μιχάλ τζελεμπή! καὶ τοῦτο οὐ μόνον ἄπαξ, ἀλλὰ δις καὶ τρεῖς καὶ πολλάκις ἐπολυπλασίαζε τὸ τζελεμπή, λέγωντάς τον καὶ ἄλλα μύρια ἐγκώμια. Εὐγαίνοντας ἀπ' ἐκεῖ ὁ Μιχάλ Τζελεμπής ἐπῆγεν εἰς τὴν πόρτα τοῦ ἐπιτρόπου, καὶ εὐρίσκωντας τὸν χαζνεδάρην τὸν εἶπε, σὲ παρακαλῶ, ὅταν ἔλθῃ ὁ ἱμάμης, νὰ μὲ δώκης λόγον νὰ ἔλθω καὶ ἐγὼ, καὶ μίαν τῶν ἡμερῶν πηγαίνοντας εἰς τὸν ἐπίτροπον, ὁ ἱμάμης, ἐμήνυσαν τὸν Μιχάλ Τζελεμπή καὶ ἦλθε καὶ ἐμβαίνοντας εἰς τὸν ἐπίτροπον, ὅπου ἦτον καὶ ὁ ἱμάμης ἐφένδης, καθῶς τὸν εἶδεν ὁ ἱμάμης, πρὶν νὰ τὸν εἰπῆ ὁ ἐπίτροπος λόγον, ἄρχισε μεγαλοφώνως νὰ τὸν λέγη, καλῶς ἦλθες Μιχάλ Τζελεμπή! δύο καὶ τρεῖς φοραὶς, καὶ ἄρχισε νὰ τὸν ἐγκωμιάσῃ πρὸς τὸν ἐπίτροπον, πῶς εἶναι προκο-

întâmplat sa fie present acolo și Imamul Împăratului, i-a ȕis: bine ai venit Mihail Celebi, făcând și semn că adică sê scôlă din locul sêu. După întêlnire, când a eșit afară Mihail Celebi, i-a ȕis Imamul: Efendi, nu-i cuviincios pentru înălțimea ta, fiind episcop al Împăratului, să ȕici unuî gheaur Celebi. De acêsta i-a părut rêu episcopului. Acolo însă s'a întâmplat să fie Hasnedarul Împăratului, care a eșit afară și i-a spus lui Mihail acele ce a auȕit de la Imam, că adică i-a ȕis episcopului că nu trebuie sa-i ȕică Celebi, și că pentru acest fel de cuvânt i-a părut rêu episcopului.—Atunci a ȕis Mihail Celebi, te rog să spuî episcopului, dacă-i cu voea lui, să fac eû însuși pe Imam să-mî ȕică înaintea lui Celebi, și a spus hasnedarul episcopului; atunci episcopul făcând haz a ȕis: n'are de cât să facă. Îndată Mihail s'a dus a doua ȕi la casa Imamului, în timpul când lipsea el, și întâlnind pe Chihaiia lui, i-a ȕis: am venit să întâlnesc pe Efendi, și voesc să-l întreb cât unt cheltuește la bucătăria lui, câte lemne, cât orz la grajdurile lui, ca să-mî dea listă; întrebându-l Chihaiia cine este și pentru ce voește lista? i-a rêspons: lista o voesc pentru ca să-i prezentez tôte acestea de la mine, și eû sunt acela pe care a vêȕut Efendi erî la episcop. Sêra, după ce a venit Efendi, i-a spus Chihaiia întêmplarea, și Imamul a ordonat să-i dea lista; Mihail însă neașteptând lista, a doua ȕi a trimes o corabie de orz și unt în deajuns, și s'a sculat și el și a venit la Imam; intrând în lăuntru, îndată s'a sculat înaintea lui și i-a ȕis: bine ai venit Mihail Celebi!... și acêsta nu o dată ci de douê și de trei ori și adese a repeȕit Celebi adresându-i și alte miî de laude.—Eșind de acolo Mihail Celebi s'a dus la ușa episcopului și aflând pe hasnedar i-a ȕis: Te rog când va veni Imamul să-mî dai de veste să viuî și eû. Și intru una din ȕile ducându-se Imamul la episcop a anunțat și pe Mihail Celebi, și a venit, și intrând la episcop unde era Imam Efendi, când l-a vêȕut Imamul, înainte de a-i adresa cuvântul episcopul, a început în glas mare să ȕică: bine ai venit Mihail Celebi!... de douê și de trei ori, și a început să-l laude cătră episcop că este procopsit și vrednic și că ast-fel de ômeni sunt trebuitoriî împêrației, și altele de acestea; iar episcopul zîmbea. După ce a eșit afară Mihail, s'a dus în odaia

μένος και ἄξιος, και πῶς τέτοιοι ἄνθρωποι εἶναι
χρειαζόμενοι εἰς τὴν βασιλείαν, και τὰ τοιαῦτα·
ὁ δὲ ἐπίτροπος ἐχαμογελοῦσεν· ἀφ' οὗ εὐγῆκεν ἔ-
ξω ὁ Μιχάλης ἐπῆγεν εἰς τὸν ὁδᾶ τοῦ χαζνεδᾶρη
και ἐκάθησε· μετὰ ταῦτα εὐγαίνωντας και ὁ ἱμά-
μης ἔξω, ἔκραξεν ὁ ἐπίτροπος τὸν Μιχάλη Τζελεμπῆ
και τὸν ἐρώτησε, τί τὸν ἔκαμες, και σὲ εἶπε τὸ
τζελεμπῆ; και τὸν εἶπε τὴν ὑπόθεσιν· τότε ἐγύ-
ρισεν ὁ βεζιραζέμης και τὸν εἶπε, γιὰ σεϊτάνσιν,
γιὰ σεϊτάν ὀγλούσουν! και ἀπὸ τότε ἐπεκράτησεν
ὁ λόγος νὰ λέγωνται ὅλοι οἱ Καντακουζινοὶ Σεϊτάν
ὀγλούδες.

Διαβληθεὶς οὗτος πῶς θέλει νὰ γίνῃ βασιλεὺς Ρω-
μαίων, ἀποεφαλίζεται.

Αὐτὸν τὸν Μιχάλην Καντακουζηνόν, ὄντα τρι-
εῦτον περιβήτητον και ὑπέρπλουτον ἄνθρωπον, τὸν
ἐδιάβαλαν εἰς τὸν βασιλέα, πῶς φαντάζεται νὰ
γένῃ βασιλεὺς· ὅθεν ἔστειλε καπιτζίμπασην κρυ-
φίως και ἐπῆρε τὸ κεφάλι του, πέρνωντας και ὅ-
λην τὴν περιουσίαν του· και ὅσα δὲν ἠμπόρεσαν
τότε νὰ πάρουν εἰς τὴν Πόλιν τὰ ἐπούλησαν εἰς
τὴν Ἀδριανούπολιν εἰς τὸ μεζάτι· ὄντας δὲ παρά
πολλὰ πράγματα τὰ ἐπούλησαν τόσον ἐφτινά, ὅ-
που ἀπέμεινε παροιμία, και λέγεται, ὅταν ἀγο-
ράση τινὰς κανένα πρᾶγμα ἐφτινόν: ἄνθρωπε, αὐτὸ
ἀπὸ τὸ μεζάτι τοῦ Σεϊτάνογλου τὸ ἐπῆρες! Και
ταῦτα περὶ τοῦ Μιχάλη Καντακουζηνοῦ.

Καὶ μακάμινδε τοῦ Σερβάνθοδα.

Ἀφ' οὗ λοιπὸν ἔλαθεν ὁ Σερβάνθοδας τὴν αὐ-
θεντείαν τῆς Βλαχίας, ἔστειλεν ἐμπροστὰ καίμα-
κάμην τὸν Κωνσταντῖνον Μπραγκοβάνον τὸν ἀνε-
ψιόν του, διορίζοντας και ἄλλους καίμακάμινδης·
ἔστειλε και γράμματα εἰδήσεως εἰς τοὺς ἐντοπίους,
ὑποσχόμενος πῶς τάχα θέλουν ἔχει πᾶσαν δικαιο-
σύνην και ἀνάπαυσιν εἰς τὰς ἡμέρας τῆς αὐθεν-
τείας του, και ἄλλα παρόμοια.

Ἰποκριτικὴ περιποίησις τοῦ Σερβάνθοδα.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐκίνησε και αὐτὸς ἀπὸ τὴν Ἀ-
δριανούπολιν, και ἦλθεν εἰς τὸν θρόνον του· ὁ ὀ-
κοῖος εἰς τὴν ἀρχὴν καθὼς ἦλθεν, ἄρχισε νὰ κα-
λοπιάνῃ ὅλους μικροὺς τε και μεγάλους, και νὰ
δειξῇ πρὸς πάντας περιποίησιν, δικαιοσύνην τε και
ἔλεος· και αὐτὸ τὸ ἔκαμε περισσότερον διὰ νὰ ἐλ-
κύσῃ δύο ἄσχοντας ἀπ' ἐκεῖνος ὁποῦ εἶχε στείλει
ὁ Δούκα βόδας, νὰ τὸν ἐγκαλέσουν εἰς τὴν Πόρ-
ταν, και ὄντες πιστοὶ τοῦ Δούκα βόδα, καθὼς εἶ-
δαν τὰ συμβάντα ἔφυγαν εἰς τὴν Μπογδανίαν, ὁ
Γιοβᾶσχος δηλαδὴ Μπαλιάνος μέγας κλουτζάρης,
και ὁ Στόικος Μερισάνος μέγας παχάρνικος.

Hasnedarului și a ședut; după aceia eșind
și Imamul afară, a strigat episcopul pe Mi-
hail Celebi și-l a întrebat: ce i-ai făcut de
ți-a ȕis Celebi? Și i-a spus istoria. Atunci s'a
întors Vizirazemi și i-a ȕis: *ghea seitanisin, ghea
seitan oglusun* ¹⁹⁾!!... Și de atunci a predominat
datina să se ȕică toȕi Cantacuzeniȕ seitan o-
gludes.

*Calomniat acesta că voește să se facă Impērat Romē-
ilor, se decapiteză.*

Pe acest Mihaiȕ Cantacuzen, fiind atȕta de
vestit și om prea bogat, l-a calomniat la Im-
pēraȕie că-și închipue să se facă Impērat; deci a
trimes un Capegi Pașa pe ascuns și i-a luat ca-
pul, luȕndu-i și totȕa averea; și cȕte n'aȕ putut
sȕ le ieie atunci în Constantinopol le-a vȕndut
în Adrianopol la mezat. Fiind prea multe lu-
cruri, a vȕndut atȕta de eftin, în cȕt a rȕemas
proverb și sȕ ȕicea cȕnd cumpȕra cineva vre-un
lucru eftin: omule! acesta de la mezatul lui
Seitanoglu l-aȕ cumpȕrat!!!.. Aceste-s despre
Mihail Cantacuzin.

Caimacamȕ lui Șerban Vodȕ.

Dupȕ ce dar a luat Șerban Vodȕ domnia
Valahiei, a trimes înainte Caimacam pe Const.
Brȕncovȕnul, nepotul sȕu, numind și alȕi Cai-
macamiȕ. A trimes și scrisori de înștiinȕare la
localniciȕ, fȕgȕduind cȕ vor avea totȕa drep-
tatea și liniștea în ȕilele domniei lui, și al-
tele.

Prefacerea ipocritȕ a lui Șerban Vodȕ.

Dupȕ acȕsta a plecat și el de la Adriano-
pol și a venit la scaunul sȕu; care la înce-
put cȕnd a venit, a început sȕ prindȕ cu
binele pe toȕi și mari și mici și sȕ arȕte cȕtrȕ
toȕi delicateȕă, dreptate și milȕ. Și acȕsta a fȕ-
cut-o mai mult ca sȕ atragȕ pe doi boeri
din aceia ce i-a fost trimes Duca Vodȕ, ca
sȕ-l calomnieze la Pȕrtȕ, și fiind credincios
lui Duca Vodȕ, cum a vȕdȕt cele ce se în-
tȕmplȕ, a fugit în Moldova, adicȕ Ivascu Bȕ-
lȕnu marele Clucer și Stoica Merișanu ma-
rele paharnic.

Κτίσις τοῦ κάστρου Δογάν, καὶ θάνατος Δρόσουλου σερδάρη.

Τὴν πρώτην ἀνοιξιν ἐστάλθη προσταγὴ εἰς τοὺς δύο αὐθέντας, τὸν τε τῆς Βλαχίας Σερβάνθοδα Καντακουζηνὸν καὶ τὸν τῆς Μπογδανίας Δούκα βόδαν, νὰ πηγαίνουν νὰ φτιάσουν τὸ κάστρον Δογάν· οἱ ὅποιοι ἀφ' οὗ τὸ ἐτελείωσαν, τὸ φθινόπωρον ἐγύρισαν· ὅταν δὲ ἤθελε νὰ κινήσῃ ὁ Σερβάνθοδας ἀπ' ἐκεῖ ἐτοίμασε τὸν Δρόσουλον σερδάρην πῶς τάχα νὰ τὸν στείλῃ ἐμπροστὰ μὲ γράμματα εἰς τοὺς ἄρχοντας, μετὰ τοῦ ὁποίου ἔστειλε καὶ κχιπιον Ἀληθερδῆν Ἰάταρην μὲ καμπόσους Τατάρους, ὁποῦ τοὺς ἤξευρε πῶς εἶναι κακοὶ λησταί, ἐκράξε κρυφίως τὸν Ἀληθερδῆν, καὶ τὸν εἶπε μυστικῶ τῷ τρόπῳ, πῶς εἰς τὴν στράταν ἀφ' οὗ ἔλθῃ εἰς τὸ Μπουβλάδι, νὰ παραμερίσῃ ἀπὸ τὸν δρόμον καὶ νὰ ἀποκεφαλίσῃ τὸν Δρόσουλον, καὶ εἰς μαρτυρίαν νὰ φέρῃ τὸ κεφάλι του εἰς αὐτὸν, πρὸς δὲ τοὺς ἄρχοντας νὰ εἰπῇ πῶς ἔφυγε τὸ ὁποῖον καὶ ἔκαμε.

Προσκαλεῖται παρὰ τοῦ Δούκα βόδα ὁ Σερβάνθοδας διὰ νὰ φιλευθῇ, καὶ δὲν θέλει, καὶ φρόνοι αὐτοῦ.

Ἐρχόμενος ὁ Σερβάνθοδας ἀπὸ τὸ Δογάν Καλεσι εἰς τὸ Γιάσι μετὰ τοῦ Δούκα βόδα, καὶ κωνεύωντας εἰς τὸ Σέσον σιμὰ εἰς τὴν μπαλίαν τὸ Μοναστήρι, τὸν ἐπροσκάλεσεν ὁ Δούκα βόδας νὰ τὸν φιλευθῇ, κάμνωντας μεγάλην ἐτοιμασίαν τῆς τραπέζης· αὐτὸς δὲ ἐγύρευσε νὰ τὸν δώσῃ ὁ Δούκα βόδας τοὺς δύο ρηθέντας ἄρχοντας τὸν τε Γιουβάσκον Μπαλιάνον καὶ τὸν Στόικον παχάρνικον, ὁποῦ ἦτον φευγάτοι, καὶ μὴ θέλωντας ὁ Δούκα βόδας νὰ τοὺς δώσῃ, ἐσηκώθη τὴν δευτέραν ἡμέραν τὴν αὐγὴν καὶ ἐκίνησε πρὸς τὸ Φωξάνι, καὶ ἐκεῖ ἔστειλε καὶ ἔφερον τὸν Βούλκολον βόρνικον καὶ τὸν ἐθανάτωσε μ. κακὸν θάνατον· ὕστερον πάλιν ἔστειλε καὶ ἔφερον τὸν Χρήζα βιστιάρην, καὶ ρίχνωντας τὸν μίαν ἀδικίαν πῶς χρεωστὰ εἰς τὴν βιστιαρίαν τὸν ἐγύρευε σαράντα χιλιάδας γρόσια, καὶ μὴν ἔχωντας νὰ τὰ δώκῃ τοῦ ἐπῆρεν ὅ,τι καὶ ἂν ἦρε, καὶ ὕστερον τὸν ἐθανάτωσε.

Θάνατος Γκίνα.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐρχόμενος εἰς τὸν Φρόνον του, ἔστειλεν ἕνα καπετάνον, Γκίνα ὀνόματι, μὲ σλουζιτορέους εἰς τὸν Πετράσιον καπετάνον Οὐρτζιτζάνον, καὶ φέρωντάς τον καὶ ἐκεῖνον, ἀφ' οὗ τὸν ἐσκέντιξε πολὺ, τὸν ἐθανάτωσε.

Κρεμάται ὁ Ράδουλος βιστιάρης.

Ὑστερον δὲ μετ' οὐ πολὺ ἔστειλε καὶ τὸν Ρά-

Zidirea castrului Dogan și mórtea lui Drosu Serdarul.

La începutul primăverii s'a trimes ordin la amândoi Domniî, și lui Șerban Cantacuzen al Valahiei și lui Duca Vodă al Moldovei, ca să se ducă să zidescă castrul Dogan, care după ce l-a terminat s'a înturnat tóimna. Când era să plece Șerban Vodă de acolo, a pregătit pe Drosu Serdarul ca cum adică să-l trimetă cu scrisori înainte la boerî, cu care a trimes și pe un Aliberdi tatar cu câți-va tătari, pe cari-i știa că sunt buni tâlharî, și a chemat pe ascuns pe Aliberdi și i-a ȑis într'un chip secret, că din lagăr, după ce va sosi la Bêlad să se retragă din drum și să tae capul lui Drosu, și spre măturie să aducă capul la el, iar cătră boerî să spue că a fugit; ceia ce a și făcut.

Se chemă de Duca Vodă Șerban Vodă, ca să se împrietenescă și nu voește, și uciderile lui.

Viind Șerban Vodă de la Dogan Calesi la Iași cu Duca Vodă, și trăgând în gastă la Seson²⁴) lângă Mănăstirea lui Balica, l-a chemat Duca Vodă ca să-l ospăteze, făcând mare pregătire de masă: iar acesta căuta să-i dea Duca Vodă pe cei doi boerî amintiți, pe Ivașcu Bălenu și pe Stoica paharnicul, ce erați fugari, și nevoind Duca Vodă să-i dea, s'a sculat a doua ȑi de diminetă și a plecat în spre Focșani, și acolo a trimes de a adus pe Vêlcu Vornicu și l-a ucis cu mórte rea; iar mai pe urmă a trimes de i-a adus pe Hriza Vistierul și aruncându-i o nedreptate că ar datori la Vistierie, i-a cerut 60,000 lei, și neavând să le dea, i-a luat tot ce a aflat, și în urmă l-a ucis.

Uciderea de Ghina.

După aceia viind la scaunul sêu, a trimes pe un Căpitan, Ghina cu numele, cu slujitorî la Petrașcu căpitanul Urzicénul, și aducându-l și pe acela, după ce-l a schinginit mult, l-a omorît.

Se spânzură Radu Vistiariul.

In urmă după mult timp a trimes și pe

δουλον βιστιάρην Ὀκνάρην, καὶ τὸν ἐκρέμασαν εἰς τὸ παζάρι τῆς Ὀκνας.

Ξεκληρισμὸς τοῦ Δρόσουλου.

Τὸν υἱὸν τοῦ Δρόσουλου στέλλωντάς τον εἰς τὴν Ὀκναν τὸν ἐθανάτωσαν ἐκεῖ μέσα, ὄντας δῆμιος κᾶπιος κᾶπετάνος Κόπτζας Δημητράσκος, καὶ διὰ τὸ νὰ μὴν τὸν ἀπομείνῃ τελείως σπέρμα, μὲ τὸ νὰ εἶχεν ἔτι μίαν κόρην ὁ Δρόσουλος, ἔστειλε καὶ ἐθανάτωσαν καὶ ἐκείνην. Αὐτοὺς καὶ ἄλλους φόνους καὶ τυραννίας ἔκαμεν ὁ Σερβάνβοδας, ἕως εἰς τὸν τρίτον χρόνον τῆς αὐθεντείας του.

Ἐπίθουλοι τρεῖς ἄρχοντες ἀποκεφαλίζονται παρὰ τοῦ Δούκα βόδα.

Ὁ δὲ Δούκα βόδας εἰς τὴν Μπογδανίαν ἔδειξε μεγάλον ἔλεος εἰς τὸν τόπον καὶ περιποίησιν εἰς τοὺς ἄσχοντας ἀφ' οὗ ὅμως ἐγύρισεν ἀπὸ τὸ Δογὰν Καλεσι, περνώντας πέντε ἕξ μῆνες, τρεῖς ἄρχοντες ἄρχισαν νὰ τὸν ἐπιβουλεύονται, διεγείροντες καὶ τοὺς σλουζιτορέους νὰ κάμουν ἐπανάστασιν κατ' αὐτοῦ, ὁ Γκιόκας Βασίλη δηλαδὴ, μέγαε βιστιάρης καὶ τζιράκι τοῦ Δούκα βόδα, καὶ συγγενῆς μὲ τὴν δόμναν του, μὲ τὸ νὰ εἶχε μίαν ἀνοψιάν τῆς διὰ γυναικῆά του, καὶ ὁ Μπόγδανος, τῆς ὁποίου ὁ υἱὸς μετὰ ταῦτα ἔγινε γάτμανος, καὶ ἄλλος ἕνας τοὺς ὁποίους μανθάνωντας ὁ Δούκα βόδας τοὺς ἔκρινε, καὶ ἀπορραϊζωντάς τους διὰ θάνατον, τοὺς ἀπεκεφάλισε.

Ὁ Στεφανίτζας μπεϊζαδὲς ζητεῖ τὴν ἀρραβωνιστικὴν του θυγατέρα τοῦ Δούκα βόδα.

Κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς φθάνουσα εἰς ἡλικίαν ὑπανδρείας ἡ θυγάτηρ τοῦ Δούκα βόδα Αἰκατερίνα, καὶ οὕσα ἀρραβωνιασμένη μὲ τὸν Στεφανίτζα, μπεϊζαδὲ τοῦ Ράδουλ Λέων βόδα τοῦ καὶ Στριδᾶ λεγομένου, μετὰ τὸ νὰ τὸν ἐγνώριζε ὁ Δούκα βόδας κακῆς πολιτείας ἄνθρωπον καὶ μίθυσον, δὲν ἠθέλησε νὰ δώσῃ τὴν κόρην του εἰς αὐτὸν, μόνον ἔστειλε καὶ ἔφερεν ἀπὸ τὴν Πόλιν κᾶπιον Γεωργάκη Μουσελίμην, ἀρχοντόπουλον εὐγενὲς, διὰ τὸν ἀρραβωνίση μὲ τὴν δομνίτζαν του τοῦτο ἀκούσας ὁ υἱὸς τοῦ Ράδουλ βόδα, ἐπῆγε καὶ ἔδωκεν ἀναφορὰν εἰς τὸν ἐπίτροπον, παρκαλιώντας αὐτὸν νὰ μὴ τοῦ γίνῃ ἀδικία, καὶ νὰ δώσῃ ὁ Δούκα βόδας τὴν ἀρραβωνιστικὴν του εἰς ἄλλον, καὶ τὸν ὑπεσχέθη ὁ βεζίρης πῶς θέλει τὸν κάμει νὰ τὴν δώσῃ εἰς αὐτὸν, καὶ ἔγιε εἰς ἄλλον.

Παναγιώτατος ὁ Ἰάκωθος.

Τότε κατ' ἐκλογὴν συνοδικὴν ἔκαμαν οἰκουμενικὸν πατριάρχη τὸν κύρ Ἰάκωθον ἀπὸς Λαρίσση.

Radu Vistiarul Ocnarul, și l-a spânzurat în péța Ocnei.

Desmoștenirea lui Drosu.

Pe fiul lui Drosu, trimețându-l la Ocnă. l-a ucis în lăuntru acolo, fiind calău un capitan Copcea Dumitrașcu, și pentru ca să nu-î rămăe de loc semănta, pentru că avea încă o fiică Drosu, a trimes de a ucis și pe aceia. Acestea și alte ucideri și tiranii a făcut Șerban Vodă până în al treilea an al domniei lui.

Trei boeri intriganți se decapiteză de Duca Vodă.

Iar Duca Vodă în Moldova a arătat mare milă în țară și bună voință către boeri ; după ce însă s'a întors de la Dogan Calesi, trecând 5 până la 6 luni, a început să-l viclenescă trei boeri, îndemnând și pe slujitorii să facă revoltă contra lui, adică : Gheoca Vasile mare Vistiar și Cirac a lui Duca Vodă și rudă cu dōmna lui, pentru că avea pe o nepotă a ei de femeie a sa, și Bogdan, a căruia fiu după aceia s'a făcut Hatman, și un altul, despre care înștiințându-se Duca Vodă și judecându-î, i-a hotărît spre mōrte și i-a decapitat.

Stefăniță Beizadea cere de logodnică pe fiica lui Duca Vodă.

În acele timpuri ajungând la vrâsta de măritare fiica lui Duca Vodă Ecaterina, și fiind logodită cu Ștefăniță Beizadea a lui Radu Leon Vodă, ce se numea și Strida, fiind-că l-a cunoscut Duca Vodă om cu rea purtare și bețiv, n'a voit să-î dea pē fata lui, ci a trimes și a adus din Constantnopol pe un Iordache Muselim fiu de boer nobil, ca să-l logodescă cu domnița lui. Acesta aușind fiul lui Radu Vodă, s'a dus și a dat anafora (jalbă) la epitrop, rugându-l să nu i se facă nedreptate, și să dea Duca Vodă pe logodnica lui la altul, și i-a făgăduit Vizirul că va face să-î o dea lui și nu la altul.

Prea-Sânțit Iacob.

Atunci după alegere sinodică s'a făcut patriarh Ecumenic Chir Iacob din Larisa.

Ἐὸ Δούκα βόδας λαμβάνει τὴν χατμανίαν τῆς Ὀκραΐνας, καὶ ὁ Στεφανίτζας τὴν κόρην του.

Ὦντας εἰς τὴν Ὀκραΐναν χάτμανος ὁ υἱὸς τοῦ Χαμίλη τοῦ ποτὲ χατμάνου, ὁ ὁποῖος καὶ αὐτὸς ἦτον ἀνθρωπος ἀσύστατος καὶ καχότροπος, καὶ μὴν ἠμποροῦντες οἱ Καζάκοι νὰ ὑποφέρουν πλέον ταῖς ἀταξίαις του. ἐπῆγαν καὶ ἐπροσκλαύθησαν εἰς τὴν Πόρταν· ἐπιθιμῶντας ὁ Δούκα βόδας καὶ τὴν χατμανίαν τὴν ἐζήτησεν, ὅθεν ἐπρόσταξεν ὁ βεζιραζέμης νὰ ἐλθῆ εἰς τὴν Πόλιν, διὰ νὰ κάμῃ μουκαρέρι, νὰ τὸν δώκῃ καὶ τὴν χατμανίαν τῆς Ὀκραΐνας, ἐπαράγγειλε νὰ φέρῃ καὶ τὴν κόρην του μαζί διὰ νὰ κριθῆ μὲ τὸν υἱὸν τοῦ Ράδουλ βόδα· πηγαίνωντας ὁ Δούκα βόδας εἰς τὴν Πόλιν, ἐφόρσε καβάδι ἀπὸ τὸν βεζιρην, καὶ ὕστερον πηγαίνωντας νὰ προσκυνήσῃ τὸν βασιλέα κατὰ τὴν συνήθειαν, τὸν ἔβαλαν εἰς τὸ κεφάλι, ἀντὶς διὰ κούκην, ἕνα τζερεζί καλπάκι σαμουρένιον διὰ τὴν Ὀκραΐναν, δίδωντάς τον καὶ τοποῦζι εἰς τὸ χέρι, καὶ τότε ὅταν ἐπῆγαινε νὰ προσκυνήσῃ τὸν βασιλέα, ἐκεῖ ὁποῦ ἤθελε νὰ ἔμπῃ εἰς προσκύνησιν τοῦ βασιλέως τὸν ἐμήνυσεν ὁ ἐπίτροπος, ὅτι ἐξ ἀποράσεως νὰ δώκῃ τὴν κόρην του εἰς τὸν Στεφανίτζαν μπεϊζαδῖ, υἱὸν τοῦ ρηθέντος Ράδουλ βόδα, καὶ μὴν ἠμπορῶντας ἀλλεότρόπως εἶπεν, ὁρισμὸς του! ὅμως πολλὰ ἐδαρυράνη τῷ Δούκα βόδα ἡ τοιαύτη προσταγή τοῦ ἐπιτρόπου, ὡς τόσον, ὁποῦ ἔλεγαν οἱ οἰκειοὶ του πῶς καμίαν φορὰν δὲν τὸν ἤξεύρουσαν νὰ ἔλαβε τοσαύτην πίκραν, ὡς καθὼς ἐλυπήθη τότε· καὶ οὕτω τὸν ἐπῆρεν ἀπὸ τὴν Πόλιν μαζί του εἰς τὴν Μπρογδάνιαν, καὶ τὸν ἐστεφάνωσε, κάμνωντας κατὰ τὴν συνήθειαν μεγάλας χαρὰς.

Ἐὸ Δούκα βόδας ἀπέρχεται εἰς Ὀκραΐναν.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐκίνησε καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ὀκραΐναν εἰς τὴν Νεμρόδαν, ὅπου ἀπεκατέστησεν ἐπίτροπόν του κῆπιον Γιάννην, δεῦτερον ποστέλνικον, μὲ τὸ νὰ ἤξευρε τὴν Καζάκιχην γλωσσαν, καὶ ἐδιόρισε πολκόθνικους κριτὰς διὰ νὰ κρίνουν τὸν λαόν, καὶ κάμνωντας ὡς δύο μῆνες ἐκεῖ, ἐγύρισεν ὀπίσω. Αὐτὸς ὁ Δούκα βόδας τρεῖς ἄρμας εἶχεν εἰς τὴν βουλλάν του, τὴν τῆς Βλαχίας ὀηλαδῆ, τὴν τῆς Μολδαβίας, καὶ τὴν τῆς Ὀκραΐνας τοποῦζι.

Μὲ θαυματουργίαν ἐπιστρέφει ἕνας ἐφένδης εἰς Χριστόν.

Εἰς ἐκείναις τῆς ἡμέραις ἦτον ἕνος Τοῦρκος, τὸ ὄνομα Παμπουρούν Μεχμέτ ἐφένδης, εἰς τὸ καλέμι τοῦ ρεῖς ἐφένδης, ἀνθρωπος γραμματισμένος, καὶ εἶχε μίαν πλλακίδα Ρούσσαν σκλάβην, ἡ ὁποία ἐδαστοῦσε τὴν πιστὴν τῆς, καὶ ἐπῆγαινε καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν μὲ ἀδεῖαν τοῦ ἀθηντός τῆς· καὶ

Duca Vodă reea Hătmănia Ucrainei, și Sfăniță pe fiica lui.

Fiind în Ucraina Hatman fiul lui Chmil Hatmanului de altă dată, care și acesta era om nestatornic și cu rea purtare, și neputând Cazacii să sufere mai mult neregularitățile lui, s'a'ū dus și s'a'ū plâns la Pörtă. Dorind Duca Vodă și Hătmănia a cerut-o, deci a ordonat Vizirazemi să vie în Constantinopol ca să facă *mucarer* și să-i dea și Hătmănia Ucrainei, a ordonat să aducă și pe fiica lui împreună ca să se judece cu fiul lui Radu Vodă. Ducându-se Duca Vodă în Constantinopol, a fost îmbrăcat cu cavade de cătră Vizir, și în urmă s'a dus să se încline Impăratului după obiceiū, i-a pus pe cap în loc de cucă o *cercheza calpac*²¹⁾ de samur pentru Ucraina, dându-i și buzdugan în mână. Și atunci când se ducea să se încline Impăratului, când era să intre spre închinăciunea Impăratului, i-a vestit epitropul că din poruncă să dea pe fiica sa, lui Ștefăniță Beizadea, fiul amintitului Radu Vodă, și neputând să facă alt-fel a ăis: (să fie) hotărîrea lui; dar mult i-a părut rău lui Duca Vodă de ast-fel ordin al epitropului, întru atât în cât ăicea'ū de casnicii lui că nici odată nu ști'ū să fi avut atâta amărăciune, după cum s'a întristat atunci. Și ast-fel l-a luat din Constantinopol cu el în Moldova și l-a cununat, făcând după obiceiū mari veselii.

Duca Vodă se duce în Ucraina

După aceia a plecat și s'a dus în Ucraina în Noembrie, unde a pus epitrop pe un Iani, al doilea postelnic, pentru că știa limba cazăcească, și a rânduie polcovnică judecătorească să judece poporul, și stând ca două luni acolo s'a întors înapoi. Acest Duca Vodă avea trei embleme pe sigilul său, adică: cea a Valahiei, cea a Moldaviei și cea a Ucrainei. topuzul.

Cu minune întorce pe un Efendi la Christos.

În ăilele acelea era un turc cu numele Patburun Mehmed Efendi la casa lui Reis-Efendi, om învătăat, și avea o întretinută Rusă sclavă, ce-și ținea credința ei, și se ducea și la biserică cu voea stăpânului ei. Într'una din ăile a întreat-o Efendi, care este cauza că

μην των ημερών την έρώτησε ό έφένδης, τί είναι τό αίτιον όπού μερικαίς ημέραις εύωδιάζει τό στόμα σου; αύτή έπροφρασίζουσαν και έλεγε πώς δέν ήξεύρει ύστερον βιάζωντάς την να τόν ειπή δίγως άλλω τό αίτιον, τόν ειπεν εκείνη ήμείς συνήθειαν έχομεν όταν πηγαίνωμεν εις την εκκλησίαν και θέλωμεν να εύγωμεν, εις τό τέλος μάς δίδει ό παπάς από κομάτι ψωμί ήγιασμένον, και διά τούτο εύωδιάζει τό στόμα μου, ό δε έφένδης ώς γραμματισμένος έθαύμασε, και έπεσεν εις άποριαν, και θέλωντας να ιδή και την τάξιν τής εκκλησίας μας, ειπεν ένα ράφτην έδικόν του να τόν φέρη μιαν φορεσιάν ρούχα ώσαν τά έδικά του, να τά φορέση να γίνη τεπτιλι, και τόν πηγύνη εις την εκκλησίαν και έτζι φέρωντάς τον τά ρούχα ό ράφτης τά έφόρεσεν ό έφένδης, όντας άνήμερα κυριακή τής όρθοδοξίας, και έπήγε μαζί του εις τό πιαραργέιον, και βλέπει όπού έλειτρυγοϋσεν ό τε οικουμενικός πατριάρχης και ό 'Ιεροσολύμων, με τούς άρχιερείς και με τόσην παράταξιν κατά την συνήθειαν όταν δε εύγίχαν με τά άγια, τόν έφαινονταν οι άρχιερείς και οι ιερείς πώς έπεριπατούσαν άπάνω από τής γής μιαν σπιθικμήν, και και τόσον εκατανύχθη και ήλθεν εις άκραν εύλάβειαν, όπού εύγαίνωντας έξω άρχισε να κηρύττη την όρθοδοξον πίστιν προς τούς έφέντιδες, τούς κιατάπιδες, και τούτο δέν έλειπε να τό κάμνη παντοτινά, έως όπού τό άκουσε ό βεζιραζέμης, και φέρωντάς τον παρών, έλεγε παρηρησία τά τής όρθοδοξου πίστεως, και εύθύς τόν έστειλαν εις τό 'Ατ-μειδάνι και τόν έλιθοβόλησαν κατά τόν νόμον τους.

'Εκτζής Μόσχων εις Πόλιν.

Εις εκείνον τόν καιρόν ήλθε παρά τών Μοσχόβων έλτζής μεγάλος ό Προκόπιος, και έτελείωσεν ή μετά τών 'Οθωμανών άγάπη διά μέτου του, τόν όποϊον τόν έτίμησαν παρά πολλά εις τόσον, όπού ειπεν οι τότε άνθρωποι, πώς καμίαν φοράν δέν ένθυμοϋνταν να έτίμησαν τοιουτοτρόπως άλλον έλτζήν.

'Ελοστρατεία κατά τού Μπέτζι.

'Η βασιλεία τών 'Οθωμανών έχωντας παραγγελίαν από τόν γέρο-Κιπρουλή Μεχμέτ π. σ'άν πώς τά στρατεύματα καμίαν φοράν να μην κάθωνται άργά, διά να μην εύροιν εύκαιρίαν και κάμουν έπανάστασιν ή καμίαν άλλην άταξίαν, άρχισε να ζητήση από τούς Νέμτζους δύο κάστρη, τό Γιανίκι και τό Κομαράνι, τό όποϊον άκούοντες το οι Νέμτζοι έστειλαν έλτζήν εις την Πόρταν να έρευνήση διά ποίαν αίτιαν γυρεύουν αυτά τά κάστρη, επειδή και μήτε ή διορία τής άγάπης δέν έ-

ίν uncles și dicle miróse gura ta ? Acésta pre-texta și d'icea că nu știe ; apoi nevoind-o de a-i spune numaí de cât cauza, i-a d'is aceia : Noi avem obiceiul când mergem la biserică și voim să eșim, la sfêșit ne dá preotul o bucățică de pâne sântită, și de aceia miróse gura mea. Iar Efendi ca învățat s'a minunat și a căduť în indoelă, și voind să vadă și rânduela bisericeí nóstre, a d'is unui croitor al seú să-i aducă un rând de haine ca ale lui, să le îmbrace și să mérgă tiptil cu el la biserică ; și așa aducându-i straiile croitorul, le-a îmbrăcat Efendi, fiind în ziua Duminiceí ortodoxeí, și s'a dus cu el împreună la Patriarhie, și vedénd că liturgisește și patriarhalul ecumenic și al Ierusalimului cu Arhiereí și cu atâta pompă după obiceiú, când au eșit cu sântele, i se párea că Arhiereí și preoții merg de o palmă maí sus de pámênt, și atâta s'a cuprins de umilínța și a venit la atâta religiositate, în cât eșind afară a început să predice credința ortodoxă efenđilor, *chiatapizilor* ²²⁾, și nu înceta de a face acésta tot-déuna până a auđit și Vizirazemi, și aducéndu-l înainte sa declară pe față credința ortodoxă, și îndată l-a trimes la *At-maidani* ²³⁾ și l-a ucis cu petre după legea lor.

Consul Moscoviťilor la Constantinopole.

În acel timp a venit de la Moscovi consul mare Procopie, și s'a terminat pacea cu Otomanii, prin mijlocirea sa, pe care l-a onorat întru atâta în cât d'iceau ómenii de atunci că nici odată nu-și amintesc să se fi cinstit cu ast-fel de clip alt consul.

Expediția contra Beciului Viena).

Impărăția Otomanilor, avénd ordin de la bătránul Chipruli Mehmet Pașa că armatele nici odată să nu șadă trândave, ca să nu găsască ocașune și să facă revoluție sau altă desordine, a început să céră de la Nemți doué castre : Ianieli și Comarani ; ceia ce auđind Nemții au trimes consul la Pórtă să cerceteze pentru care pricină cer aceste cetăți, fiind-că nici terminul pácei nu s'a implinit, fiind încă trei ani ca să se ter-

πληρώθη, ὄντες ἀκόμη τρεῖς χρόνοι νὰ τελειώσῃ· αὐτοὶ ἀπεκρίθησαν, πῶς τὰ στρατεύματά μας γυρεύουν πόλεμον, καὶ ἂν μᾶς δίδεται τὰ δύο ρηθέντα κάστρη θέλουμε· σᾶς ἀφήσει εἰς εἰρήνην, εἶδε μὴ νὰ ἐτοιμασθῆτε πρὸς πόλεμον· μὴ θέλοντες δὲ οἱ Νέμτζοι νὰ τὰ δώσουν, ἄρχισαν νὰ κάμουν οἱ Ὀθωμανοὶ μεγίστην ἐτοιμασίαν πολέμου κατ' αὐτῶν, διεγείροντες ὅλα τὰ στρατεύματα τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Ρούμελης καὶ τὸν χάνην μὲ ὅλην του τὴν δύναμιν· ἤλθε προσταγὴ καὶ εἰς τοὺς δύο αὐθέντας, τὸν τε τῆς Βλαχίας Σερμπάν βόδα καὶ τὸν τῆς Μπογδανίας Δούκα βόδα, νὰ σηκωθοῦν μὲ ὅλα τους τὰ ἀσκήρια, καὶ νὰ πάρῃ καὶ τοὺς Καζάκους τῆς Ὀκραίνιας ὁ Δούκα βόδας· ἐπρόσταξε καὶ τὸν Μιχαήλ Ἀπικην, τὸν κράλην τῆς Τρανσυλβανίας, νὰ ἐτοιμασθῆ καὶ αὐτὸς μὲ τοὺς Οὐγγυροὺς καὶ νὰ πηγαίνη· ἐμήνυσε καὶ τὸν Τέκελην Κοῦρσον νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν πόλεμον, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀποστατήσῃ ἀπὸ τὸν Ἰμπερατόρε, καὶ εἶχε μαζί του ὡς εἴκοσι χιλιάδας Οὐγγυροὺς τῆς ἐπάνω Οὐγγαρίας. Ἐκίνησεν ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ ὁ ἴδιος ὁ σουλτάν Μεχμέτης μετὰ τοῦ βεζίρη, καὶ ἐπῆγεν ἕως εἰς τὸ Μπελιγράδι, καὶ ἐκεῖ ἐκατέρησεν, ἕως ὅπου ἔσυναχθῆσαν πανταχόθεν τὰ στρατεύματα, ὁ χάνης δηλαδὴ, οἱ πασάδες, καὶ οἱ αὐθένται· καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς ἔμεινεν ἐκεῖ εἰς τὸ Μπελιγράδι, ὁ δὲ βεζιραζέμης μὲ τὰ στρατεύματα ἐκίνησε κατὰ τῶν Νεμτζῶν· καὶ εἰς μὲν τὸ φανερόν εὐγαλαν λόγον οἱ Τοῦρκοι, πῶς πιγαίνουν ἐναντίον εἰς τὰ ρηθέντα δύο κάστρη, εἰς δὲ τὸ κρυφόν ὁ καθολικὸς σκοπὸς τοὺς ἦτον νὰ πηγαίνουν εἰς τὴν Βιένναν· φθάνοντας λοιπὸν εἰς τὸ Γιανίκι τὴν δευτέραν ἡμέραν, καὶ ὄντας νὰ πολιορκήσουν τὸ κάστρον καὶ νὰ πιάσουν μετερίζια, τὴν δευτέραν ἡμέραν ἀνέβηκεν ὁ ρεῖς ἐφένδης εἰς τὸ κιουρσί, καὶ ἄρχισε νὰ διαβάσῃ ἕνα χᾶτι σερίφι, εἰς τὸ ὁποῖον περιεῖχοντο τὰ τοιαῦτα.

„Ἐσεῖς βεζιριδὲς μου, καὶ πασάδες μου, καὶ ἐσεῖς κουλί μου, ἀπὸ λόγου σᾶς ζητῶ τὸ κάστρο τῆς Βιέννας!“ Τοῦτο ἀκούοντές το ἔκριναν φατιε, καὶ εὐθὺς ὤρμησαν ὡς λέοντες μετὰ μεγάλης ὀρμῆς, καὶ κάμνοντες γεθύρια ἐπέρχσαν καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Βιένναν· καὶ οἱ Νέμτζοι τόσον ἦσαν ἀμέριμοι, μὲ τὸ μὴν ἤλπιζαν πῶς θέλουν νὰ ὑπάγουν ἐκεῖ, ὅπου ὀλίγον ἔδειξε νὰ πάρουν καὶ τὸν ἱμπερατόρε ζωντανόν· καὶ εὐρίσκοντας τὰ σπίτια γεμάτα ἄρχισαν νὰ λεηλατήσουν καὶ νὰ σκληρώσουν, εἰς τόσον ὅπου ἐγέμισαν οἱ Τοῦρκοι καὶ οἱ Τάταροι ἀπὸ λεηλασίας καὶ αἰχμαλωσίαις.

Πολιορκεῖται τὸ Μπέτζι καὶ ζητεῖ βοήθειαν ὁ Καῖσαρ.

Φθάνοντας λοιπὸν εἰς τὸ κάστρον τῆς Βιέννας τὸ ἐπολιόρκησαν, καὶ ἄρχισαν νὰ πιάσουν μετερίζια, καὶ νὰ τὸ πολεμήσουν μὲ τὰ λαγοῦμια καὶ τόπια·

mine. Aceștia aū rēspuns cā armatele nōstre cautā rēsboiu, și dacā ne dați cele douē castre amintite, vē vom lāsa în pace, iar de nu sǎ vē pregătiți de rēsboiū. Ne voind Nemți sǎ le dea, aū început Otomanii sǎ facā mare pregătire de rēsboiū contra lor, punēnd în mișcare tōte armatele orientului și a Rumelei și pe han cu tōtā puterea lui. A venit ordin și celor doi domni, al Valahiei Șerban Vodă și al Moldovei Duca Vodă; sǎ se ridice cu tōte armatele și sǎ iea și pe Cazaciū Ucrainei Duca Vodă; a ordonat și lui Mihail Apafi, craiul Transilvaniei, sǎ se prepare și acesta cu Ungurii și sǎ pornescă; a vestit și pe Techeli Cursu sǎ vie la rēsboiū, care sē resvrătise contra împēratului și avea cu el ca la 100,000 de Unguri din Ungaria de sus. A plecat din Adrianopol însuși Sultanul Mehmed cu Vizirul și s'a dus până la Belgrad, și acolo a așteptat până s'aū intrunit de pretutindenea armatele, adică: Hanul, Pașii și Domni. Impēratul a ramas acolo la Belgrad, iar Vizirazemi cu armatele a plecat contra Nemților. Pe față spuneau Turcii cā se duc contra Țiselor douē castre, iar pe ascuns scopul lor total era sǎ mērgā la Viena. Ajungēnd dar la Ianichi a doua Ți, și pe cānd era sǎ asedieze castrul și sǎ iea întăriturile, a doua Ți diminēta s'a rădicat Reis-Efendi la *chiursi*²⁴⁾ și a început sǎ citescă un hatışerif, în care se cuprindea acestea: „Voī Vizirii mei, Pașalele mele și voī armata mea cerde la voicetatea Vienei“. Acēsta aūnd, a *ștrāns-o*²⁵⁾ și îndată s'aū repeșit ca leiū cu mare pornire și făcēnd poduri aū trecut și s'aū dus la Viena. Nemții atāta erau de nepāsători nu sē așteptau ca sǎ vie acolo, în cāt pușin a lipsit de n'aū prins pe Impēratul viu. Gāsind casele pline aū început sǎ jefuescă și sǎ sclāvescă în atāt în cāt s'aū sāturat și Turcii și Tatarii de jafuri și de sclaviri.

Asedierea Beciului, și Impēratul cautā ajutor.

Ajungēnd la cetatea Vienei aū asediat o și aū început sǎ cucerescă întăriturile și sǎ o lovescă cu *lagumi*²⁶⁾ și cu tunuri; dar fiind

ὁμως μὲ τὸ νὰ ἔτῃγεν ἰκανὸν στράτευμα Νέμτζικον μέσα εἰς τὸ κάστρον, τοὺς ἀντεστέκονταν ἀνδρείως, ρίχνοντες κουμπράδες καὶ τόπια κατ' αὐτῶν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἔπερταν περισσοὶ Τούρκοι. ὁ δὲ ἰμπερατόρες πέρνωντας τὴν εἶδησιν, ἔφυγεν εἰς ἓνα κάστρον μακρὰν τῆς Βιέννας εἰκοσιτέσσαρες ὥραις, καὶ ἔστειλε πρέσβεις εἰς ὅλα τὰ χριστιανικὰ ρηγάτα, παρκαλώντας νὰ τὸν βοηθήσουν εἰς αὐτὴν τὴν ἀναγκην, ἔστειλε καὶ εἰς τὸν Σουπέτζικην ρηγὰ τῆς Δελχίας καὶ τὸν ἐπαρκαλέσσε νὰ τὸν βοηθήσῃ.

Ἀποδιώκονται τὰ Ὀθωμανικὰ στρατεύματα.

Ὁ δὲ Σουπέτζικης χριστιανικῶ ζήλω κινούμενος, εὐθύς ἐδιάλεξεν ἐκλεκτὸν στράτευμα Λέγιον τριάντα χιλιάδας καὶ ἐπήγεν ἄ(υ)τός του, καὶ ἀνταμύθη μὲ τὸν ἰμπερατόρε· καὶ ὅσον νὰ ἔλθῃ ὁ ρηθεις Σουπέτζικης μὲ βοήθειον ἔκαμεν καὶ ὁ ἰμπερατόρες οἰκονομίαν ἀπὸ λόγου του καὶ ἀπὸ βοήθειαν καὶ ἐσύναξεν ὡς πενήντα χιλιάδας γερμανικὰ στρατεύματα, ἐπάνω εἰς τὰ ὁποῖα ἔγεινεν ἀρχιστράτηγος ὁ ἴδιος Σουπέτζικης, καὶ ἐκίνησε πρὸς τὴν Βιένναν ἐναντίον εἰς τοὺς Τούρκους, οἱ ὁποῖοι τὴν εἶχαν πολιτροισμένην ἐξηντατρεῖς ἡμέρας, καὶ ὡσάν τὺς εἶδαν οἱ Τούρκοι τόσον στράτευμα πολὺ καὶ καλὸν, ἐπήγεν ὁ χάνης καὶ εἶπε τῷ βεζίρη νὰ ἀρήσουν τὸ κάστρον καὶ νὰ εὐγουν εἰς τὸν κάμπον νὰ πολεμήσουν, ὅπου νὰ ἡμποροῦν καὶ εἰ ἐδικοὶ του Τάταροι νὰ πολεμήσουν· ὁ βεζίρης ὁμως δὲν ἠθέλησε νὰ ὑπακούσῃ, καὶ ἄρχισαν νὰ πολεμήσουν, καὶ ἐδάσταξεν ὁ πόλεμος ἀπὸ ταῖς τέσσαρες ὥραις ἕως εἰς ταῖς δέκα· οἱ δὲ Νέμτζοι ὄντες ἐπιτηδεϊότεροι εἰς τὸν πόλεμον καὶ πολεμῶντες τοὺς τοὺς ἔσπρωγχαν κατ' ὀλίγον ὀλίγον ὀπίσω, ἕως ὅπου ἄρχισαν καὶ ἔφυγαν οἱ Τούρκοι· ὁ ἰσχυρότερος πόλεμος ἔγεινεν ἐμπροστὰ εἰς τὸν βεζιραζέμην, ὅτι τοὺς ἀντεσάθη φοβερά μὲ τοὺς ἀνθρώπους του· τὸ δὲ λοιπὸν στράτευμα ἔφυγε, καὶ προτύτερα ἀπὸ ὅλους ὁ χάνης μὲ τοὺς Τατάρους μὴ δυνάμενος δὲ οὔτε ὁ βεζιραζέμης νὰ ἀντισταθῇ πλέον, ἀνεχώρησε καὶ αὐτὸς, καὶ φεύγωντας ἔπηγεν εἰς τὸ Μπούδομι καὶ ἐκεῖ ἔκαμε μερικαῖς ἡμέραις.

Εὐχαριστία εἰς τὸν Σουπέτζικην.

Ὁ δὲ Σουπέτζικης ἀπομένωντας εἰς τὴν Βιένναν, ἦλθε καὶ ὁ ἰμπερατόρες, καὶ τὸν εὐχαρίστησε μεγάλως διὰ τὴν βοήθειαν ὅπου τὸν ἔδωκεν εἰς κερὸν ἀνάγκης.

Μεγαλοπρέπεια τοῦ Σουπέτζικη.

Μετὰ δὲ ταῦτα φέλωντας ὁ Σουπέτζικης νὰ κι-

εἶναι νὰ ἔτῃγεν ἰκανὸν στράτευμα Νέμτζικον μέσα εἰς τὸ κάστρον, τοὺς ἀντεστέκονταν ἀνδρείως, ρίχνοντες κουμπράδες καὶ τόπια κατ' αὐτῶν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἔπερταν περισσοὶ Τούρκοι. ὁ δὲ ἰμπερατόρες πέρνωντας τὴν εἶδησιν, ἔφυγεν εἰς ἓνα κάστρον μακρὰν τῆς Βιέννας εἰκοσιτέσσαρες ὥραις, καὶ ἔστειλε πρέσβεις εἰς ὅλα τὰ χριστιανικὰ ρηγάτα, παρκαλώντας νὰ τὸν βοηθήσουν εἰς αὐτὴν τὴν ἀναγκην, ἔστειλε καὶ εἰς τὸν Σουπέτζικην ρηγὰ τῆς Δελχίας καὶ τὸν ἐπαρκαλέσσε νὰ τὸν βοηθήσῃ.

Să alungă armatele Turcești.

Atunci Sobieschi mișcat de zelul creștinesc, îndată a adunat armată alasă leșască 30,000, și s'a dus el singur și s'a întâlnit cu împăratul. Și până să vie ășul Sobieschi cu ajutor, a iconomisit și împăratul de la el și din ajutor și a adunat ca la 50,000 de armate germane, peste care s'a făcut generalisim însuși Sobieschi, și a plecat spre Viena contra Turcilor, pe care o asediase 63 de zile; și cum aș vădu Turcii atâta multă armată și bună, s'a dus Hanul și a ăș Vizirului să lase cetatea și să iasă la câmp să se bată, unde pot și Tatarii lui să se bată. Vizirul însă n'a vroit să asculte, și a început să dea resboiu și a ținut resboiul de la 4 césurî până la 10. Deci Nemții fiind mai îndemnaticii la resboiu și lovindu-i, i-aș respins puțin câte puțin înapoi până când aș început să și fugă Turcii. Cel mai tare resboiu s'a făcut în fața lui Vizirazemi, pentru că se opuneaș puternic ómenii lui. Iar restul armatei a fugit și mai întâi de cât toți Hanul cu Tatarii; neputând mai mult să reziste nici Vizirazemi, a plecat și el și fugind s'a dus la Buda, unde a stat câte-va zile.

Mulțămita lui Sobieschi.

Sobieschi rămând la Viena, a venit Impăratul și i-a mulțămit fórte pentru ajutorul ce i-a dat în timp de nevoie.

Mândria lui Sobieschi.

După acestea voind Sobieschi să plece din

νήση ἀπὸ τὴν Βιένναν καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Λεγίαν, ἐπῆγεν ἀπὸ τὸ Ὀστρογὸν κάστρον, ὅπου τὸ εἶχεν ἡ βασιλεία τῶν Τούρκων, τὸ ὁποῖον πολιορκῶντάς το τὸ ἐπολέμησε μερικαῖς ἡμέραις καὶ τὸ ἐπῆρε, ἀρ' οὐ τὸ ὑπέταξε τὸ ἔδωκε τῷ ἱμπερατόρει.

Νικοῦσιν οἱ Λέγιοι τοὺς Τούρκους.

Ὁ δὲ βεζιραζέμης ἀκούωντας τὸ πάρισμον τοῦ Ὀστρογονίου, ἐσύναξε μερικὸν ἀσῆρι ὡς τριάντα γιλιάδες, ὅπου εἶχεν ἀπομείνει ἀκόμη, καὶ διωρίζωντας ἐξ πικρῶν τοὺς ἔστειλεν ἐναντίον εἰς τοὺς Λέγους καὶ συγκροτηθέντος τοῦ πολέμου, ἐνικήθησαν οἱ Τούρκοι κατὰ κράτος, καὶ ἐγάρθησαν ἀπὸ τοὺς πικρῶν οἱ τέσσαρες, οἱ δὲ λοιποὶ, ὁ Κουστζή Μουσταφᾶ πασᾶς καὶ ἄλλος ἓνας ἐσκληθώθησαν παρὰ τῶν Λέγων.

Κρίνονται τῆς Βλαχομπορδανίας οἱ αὐθένται εἰς τὸν Βεζιρην.

Ἀπὸ τὸ Μπύδομι ἐστηκόθη ὁ ἐπίτροπος καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ Μπελιγράδι μὲ ὄλους τοὺς πικρῶν καὶ μὲ τοὺς δύο αὐθέντας ὅπου οἱ αὐθένται ἔχοντες διαφορὰν ἀνάμεσόν τους διὰ ζαχισιὸν ὅπου ἐμεινεν ραμασίτζα ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Τζεχρινίου, ὦντας ὁ Δούκα βόδας εἰς τὴν Βλαχίαν, περὶ τοῦ ὁποῖου ἐκρίθησαν εἰς τὸν ἐπίτροπον, καὶ ἐφόρτωσεν ὁ Σερμπάν Βόδας τὸν Δούκα βόδαν μὲ ἑκατὸν σαράντα πουργίην.

Καὶ ὁ μέγας δραγουμάνος μετὰ τοῦ Σερβάν-βόδα.

Μετὰ ταῦτα πάλιν ἐκαὶ εἰς τὸ Μπελιγράδι ἔλαμεν ἀγωγὴν καὶ ὁ μέγας δραγουμάνος διὰ μίαν ποσὸς τητα ἀσπρων ὅπου εἶχε νὰ λάβῃ ἀπὸ τὸν Σερμπάν βόδα, καὶ ἐπρότταξεν ὁ ἐπίτροπος νὰ τοῦ τὰ δώκῃ.

Βεζιρῆς ὁ Καρᾶ Ἰμπραχίμης, καὶ χίψι ὁ μέγας δραγουμάνος.

Ὦντας ὁ βεζιραζέμης εἰς τὸ Μπελιγράδι, ἔστειλεν ὁ βασιλεὺς καπιτζίμπασην, καὶ πέρνωντας τὴν βούλλαν τὸν ἀπεκεφάλισεν, ομοῦ καὶ τὸν τερτερδάς ἐφένδην, θυμωθεὶς διὰ τὴν ἡνάγκασε καὶ ἔγινεν αὐτὸς ὁ πόλεμος, καὶ φέρνωντας τὸ κεφάλι του καὶ μὲ τὴν βούλλαν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ἤφεραν καὶ μερικὸς ἀνθρώπους οἰκειοὺς του, τὸν ρεῖς ἐφένδην, τὸν μέγαν δραγουμάνον καὶ ἄλλους καὶ τὴν βούλλαν τὴν ἔδωκε τῷ Καρᾶ Ἰμπραχίμ πασᾶ ὅπου ἦτον ρελιάπ καϊμεκάμης, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἔκαμε τὸν Σουλεϊμάν πασᾶν, ὅπῃ ἦτον μέγας ἱμπεροχόρης καὶ ἀπὸ τοὺς ρηθέντας ἀνθρώπους του ὅπου τοὺς ἤφεραν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, τὸν μὲν

Viena și să vie în Polonia, s'a dus pe la cetatea Ostrog, ce o ținea împărăția Turcilor, pe care înconjurându-o a bătut-o câte-va zile și a luat-o, și după ce a supus-o a dat-o împăratului.

Inving Polonii pe Turci.

Atunci Vizirazemi auzind de luarea Ostrogului, a adunat parte din armată ca 30,000 ce-i mai rămăsese încă, și punând șese pașale i-a trimis contra Leșilor; și făcându-se reșboi, au fost învinși Turcii cu desăvârșire și au pierdut și patru pașale, iar cei rămași, Custgi Mustafa Pașa și un altul s'au sclăvit de Leși.

Se judecâ Domniî Moldo-Valahiei la Vizir.

De la Buda s'a sculat epitropul și s'a dus la Belgrad, cu toate pașalele și ambii Domniî; unde Domniî având neînțelegere între ei pentru zahareana ce a rămas rămașiță din timpul Cehrinului, fiind Duca Vodă în Valahia, despre care s'a judecat la epitrop, și a încercat Șerban Vodă pe Duca Vodă cu 160 pungi.

Și Marele dragoman cu Șerban Vodă.

După aceea iarăși acolo la Belgrad, s'a judecat și marele dragoman pentru o cantitate de bani ce a fost luat de la Șerban Vodă, și a ordonat epitropul ca să-i le dea.

Vizir Cara Ibrahim. și Hapsi Marele dragoman.

Fiind Vizirazemi la Belgrad, a trimis Împăratul pe Capegi-Bașa, și luându-i sigiliul l-a decapitat, împreună și pe Tefterdar-Efendi, mâniat fiind-că l-a nevoit să facă acest reșbel, și aducând capul lui și pecetea la Adrianopol. a adus și câți-va omeni d'ai lui, pe Reis Efendi. pe marele dragoman și pe alții; și pecetea a dat-o lui Cara Ibrahim Pașa care era *Rechiap caimacam* și în locul lui a făcut pe Soleiman Pașa, ce era mare *imbrohori*²⁸); și dintre dișii omeni lui pe care l-a adus în Adrianopole, pe Reis Efendi l-a spânzurat, iar pe marele dragoman l-a

ρείς ἐφένδην τὸν ἐκρέμασε, τὸν δὲ μέγαν δραγουμάνον τὸν ἐφυλάκωσε, καὶ ἔλαμε δραγουμάνον τὸν Σεφέραγα· ὁ δὲ μέγας δραγουμάνος βλέπωντας τὸν θάνατον τοῦ ρεῖς ἐπέδη, καὶ τὴν τόσην ὄργην τοῦ βασιλέως, καὶ φοβηθεὶς νὰ μὴ κινδυνεύσῃ καὶ ἡ ζωὴ του, ὑπεσχέθη νὰ δώσῃ τριακόσια πουργία ἄσπρα καὶ νὰ τὸν ἀφήσουν· ἀπὸ τὰ ὁποῖα δίδοντας εὐίαν ποσότητα ἐκεῖ εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, καὶ μὴν ἠμπορῶντας νὰ τὰ ἀποπληρώσῃ ὅλα, τὸν ἔφεραν εἰς τὴν Πόλιν καὶ τὸν ἐφυλάκωσαν· καὶ δίδοντας καὶ ἐκεῖ πάλιν ἄλλην ποσότητα οὐδὲ μὲ αὐτὰ ἠμπόρεσε νὰ τὰ ἀπογεμίσῃ, καὶ ἐπῆραν ὅλον του τὸ τίποτε εἰς βασιλικὸν λογαριασμὸν, καὶ ἐβούλλωσαν τὰ σπίτιά του· τὴν δὲ σύζυγόν του Σουλτάναν καὶ τὴν μητέρα του δόμναν Ρωξάνδρον ταῖς ἔβαλαν εἰς τὴν φυλακὴν· τὸν δὲ Ἀλέξανδρον μέγαν δραγουμάνον τὸν ἐπῆραν πάλιν ἀπὸ τὴν Πόλιν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, καὶ τὸν ἔβαλαν εἰς φυλακὴν.

Θάνατος τῆς μητρὸς τοῦ δραγουμάνου.

Μετὰ ταῦτα, ἀφ' οὗ ἐπέρασαν ἕξ μῆνες, ἔδωκε τὸ ροινὸν γρόεος εἰς τὴν φυλακὴν ἡ μήτηρ αὐτοῦ δόμνα Ρωξάνδρα.

Εὐγαίνει ἀπὸ τὴν φυλακὴν ὁ δραγουμάνος.

Μετὰ παρέλευσιν ἄλλων πέντε μηνῶν, ὄντας κοντὰ νὰ ἀπογεμισθῇ ἡ σοῦμμα τῶν τριακοσίων πουργίων, ἐλευθέρωσαν τὴν σύζυγόν του ἀπὸ τὴν φυλακὴν, καὶ μετὰ ἓνα μῆνα εὐγάλαν καὶ αὐτόν.

Ὁ δραγουμάνος πάλιν εἰς τὴν προτέραν τιμὴν.

Ἀφ' οὗ δὲ εὐγήγεν ἀπὸ τὴν φυλακὴν, ἐζήτησεν ἄδειαν νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Πόλιν διὰ νὰ ἰδῇ τὴν σύζυγόν του καὶ τὰ παιδία του· καὶ ἐρχόμενος ἐκάθησε μόνον μίαν ἡμέραν, καὶ τὴν δεύτερον ἡμέραν ἔστειλαν ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ τὸν ἐπῆραν ὀπίσω, καὶ ἄρχισεν ὁ ἐπίτροπος τὰ τὸν μεταχειρίζεται εἰς μυστικὰς ὑποθέσεις τῆς βασιλείας ἕως δύο μῆνας· μετὰ ταῦτα τὸν ἔκραξεν ὁ ἐπίτροπος καὶ φέρωντάς τον εἰς τὸ βασιλικὸν μέγαλον διβάνι τὸν εἶπε τὰ ταῦτα: μετὰ τὸ νὰ μὴν ἐγνώρισεν ἡ βασιλεία καμμίαν δολιότητα εἰς τὸν λόγον σου, ἀλλ' ἐδούλευσες πιστὰ, ἰδοὺ ὅπου πάλιν σὲ ἔλαμε μέγαν δραγουμάνον τῆς κρατικῆς βασιλείας, καὶ σὲ ἐλέησε καὶ μετὰ τὰ σπίτιά σου καὶ μετὰ ταῖς ὁμολογίαις σου· (αὐταῖς ἢ ὁμολογίαις περιεῖχον ὡς πενήντα πουργία καὶ ἦτον ἀμανέτι διὰ τὰ ἄσπρα ὅπου τὸν ἐζήτησαν)· καὶ τὸν ἐφόρεσε καβάδι, καὶ ἦλθε πάλιν εἰς τὴν προτέραν του τιμὴν.

închis și a făcut dragoman pe Seferaga. Iar marele dragoman vădînd mórtea lui Reis Efendi și atâta urgie a Impêratului, și temîndu-se să nu i se primejduiască și viața lui, a făgăduit să dea 300 pungi de galbeni și să-l lase. Din care dând o cantitate acolo la Adrianopole și neputînd s'o îndeplinéscă tótă, l-a adus în Constantinopole și l-a închis; și dând și acolo iarăși altă cantitate, nici cu acésta n'a putut s'o umple, și i-a luat tótă averea lui în socotéla împêrătéscă, și a sigilat casa lui. Iar pe soția lui Sultana și pe muma lui Dómna Roxandra le-a aruncat în închisóre; iar pe Alexandru marele dragoman l-a luat iarăși din Constantinopole la Adrianopole și l-a pus la închisóre.

Mórtea mamei dragomanului.

După aceea trecînd 6 luni și-a plătit datoria obștéscă în închisóre mama lui Dómna Roxandra.

Ese din închisóre dragomanul.

După trecerea altor 5 luni, fiind aprópe să se umple suma celor 300 pungi, a eliberat pe soția lui din închisóre, și după o luna l-a scos și pe el.

Dragomanul iarăși în cinste de mai înainte.

După ce a eșit din închisóre, a cerut voie să se ducă la Constantinopole spre a-și vedea soția sa și pe copiii săi; și viînd a șezut numai o zi, și a doua zi a trimes de la Adrianopole și l-a luat înapoi, și a început epitropul să-l întrebuinteze în cestiuîi secrete a Impêrăției până la 2 luni. După aceea l-a chemat epitropul și aducîndu-l la divanul cel mare împêrătesc i-a șis de aceste: Fiînd-că n'a găsit împêrăția nimic viclesug în tine, ci ai servit credincios, iată că iarăși te-a făcut mare dragoman a puterniceî Impêrăției, și te-a miluit și cu casa ta și cu creanțele tale, (aceste creanțe coprîndea ca 50 pungi și eraî amanet pentru banii ce-i ceruse); și l-a îmbrăcat cu cavade și a venit iarăși în cinstea sa de mai înainte.

Αίχμαλωτίζεται ὁ Δούκα βόδας ὑπὸ τῶν Λέχων.

Ὁ Δούκα βόδας, γυρίζοντας ἀπὸ τὸ Μπελιγράδι νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν Φρόνον του, ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν Ἑρδεϊάν καὶ ἀπὸ τὸ Μπακόδι καὶ ἦλθεν εἰς τὸ Ἰζενουῦτον τῆς Πούτνας εἰς χωρίον Δομνέστι οὐνομαζόμενον, καὶ ἐκάθησεν ἐκεῖ διὰ νὰ κάμῃ τὴν ἐρώτην τῶν Χριστουγέννων· καὶ ἕως νὰ συναχθῶν καὶ οἱ σλουζιτορέοι, ἐπειδὴ καὶ εἶχαν φύγει ὅλοι ἀπὸ κοντὰ του μὲ τὸ νὰ μὴ τοὺς εἶδε λουφέ, καὶ αὐτὸς χωρὶς σλουζιτορέους ἐροῦατο νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν Φρόνον του ἀπὸ τὸν Πετρετζέικο βόδα, ὁποῦ εἶχεν ἔλθει μὲ δύναμιν Λέχων καὶ ἐπίασεν τὸν Φρόνον του· τότε λοιπὸν εὐρισκόμενος εἰς τὸ ρηθὲν χωρίον, ἦλθε μίᾳ ὁρμῇ Λέχων κατ' αὐτοῦ καὶ μὲ Μπογρόανους ἀνακατωμένοι, ἐπάνω εἰς τοὺς ὁποίους προεστὼς ἦτον κᾶπιος Μπαίνσκης, καὶ κατ' ἐπιβουλὴν τῶν ἐντοπίων ἀνήμερα τῶν Χριστουγέννων, τὴν ὥραν ὁποῦ ἐκάθετο εἰς τὸ τραπέζι, τὸν ἐπερικύκλωσαν μέσα εἰς ἓνα σπίτι, καὶ πιάνοντάς τον τὸν ἐπῆραν αἰχμαλωτὸν εἰς τὴν Λεχίαν καὶ ἐκεῖ ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος· καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἔγινεν ὁ Δημητράσκο βόδας.

Κορώνη καὶ Μοθώνη κυριεύονται ὑπὸ Τούρκων (γρ. Βενετζιάνων).

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐγάλασαν τὴν ἀγάπην μὲ τοὺς Τούρκους καὶ οἱ Βενετζιάνοι, καὶ κινήσαντες πόλεμον κατ' αὐτῶν ἐπῆγαν εἰς τὸν Μωρέαν, καὶ ἐκυρίευσαν δύο κάστρη τὴν Κορώνην καὶ τὴν Μοθώνην· εἰς τὰ βενετικά στρατεύματα ἦτον γενεραλίσσιμος ὁ Μορεζίνης, ὁ ὁποῖος μετὰ ταῦτα ἐστάθη καὶ πρίγκηψ τῆς Βενετίας.

Οἱ Λέχοι κυριεύουσι τὴν Ποδόλιαν.

Τότε ἐφάνησαν καὶ οἱ Λέχοι πῶς εἶναι ἐναντίοι τῶν Τούρκων, καὶ ἐκυρίευσαν ὅλον τὸν τόπον τῆς Ποδόλιας, ὁποῦ τὸν εἶχον πᾶρει οἱ Τούρκοι ἀπὸ λόγου τους.

Πολιορκεῖται τὸ Μπούδομι ὑπὸ Λέχων (γρ. Νεμτζῶν)

Οἱ δὲ Γερμανοὶ μετὰ τὸν πόλεμον τῆς Βιέννας, τὸν δευτέρου χρόνον ἔκαμαν μεγάλην ἐτοιμασίαν καὶ ἐκστράτευσαν κατὰ τῶν Τούρκων, καὶ πηγαίνοντες εἰς τὸ Μπούδομι τὸ ἐπολιόρκησαν, ὅπου ἐρχόμενα καὶ τουρκικὰ στρατεύματα τὰ ἐνίκησαν καὶ τὰ ἐσκόρπισαν, τὸ δὲ κάστρον δὲν ἠμπόρεσαν νὰ τὸ κυριεύσουν, πλὴν δύο κάστρη τῆς ἐπάνω Οὐγγαρίας τὰ ἐκυρίευσαν, καὶ ὑπέστρεψαν ὀπίσω.

Βεζίρης ὁ Σουλεϊμάν πασᾶς.

Τὸν ἄλλον χρόνον πάλιν ἐτοιμάσθησαν οἱ Νέμ-

Se sclăvește Duca Vodă de Poloni.

Duca Vodă întorcându-se de la Belgrad ca să vie la scaunul său, a trecut prin Ardeal și pe la Bacău și a venit în ținutul Putnei în satul numit Domnești, și a stat acolo ca să facă sərbătorea Nașterii Domnului; și până să se adune slujitorii, fiind-că aū fost fugit toți dinaintea lui, pentru că nu le-ar fi fost plătit *lufe*⁹⁹) (léfa), și acesta fără slujitori se temea să vie la scaunul său, de Petriceicu Vodă care a fost venit cu puterea Leșilor și luase scaunul său; deci atunci aflându-se la ădisul sat, a venit un număr de Leși asupra lui amestecați cu Moldoveni, peste cari era mai mare un Bainschi, și prin vicleșugul localnicilor în ăiua de Crăciun, în ora când ședea la masă, l-aū încunjurat într'o casă, și prinădu-l s'a luat sclav în Polonia, și acolo și-a dat datoria obștescă; și în locul lui s'a făcut Dumitrașcu Vodă.

Corone și Metone s'ă cuceresc de Turci (cetește Venețieni).

În acel timp a stricat pacea cu Turcii și Venețienii, și pornind răsboiū contra lor s'a dus în Morcea și a cucerit 2 cetăți Corone și Metone; la armatele Venețiene era Generalisim Morezin, care după aceea a fost și principe al Veneției.

Poloniū cuceresc Podolia.

Atunci s'a arătat și Poloniū că sunt în contra Turcilor și a cucerit tot pământul Podoliei, pe care l-ar fi fost luat tot Turcii de la ei.

Se încunjură Buda de Leși (cetește Nemți).

Iar Germanii după răsboiul Vienei aū făcut mare pregătire și aū pornit cu răsboiū contra Turcilor, și mergând la Buda aū asediat-o, unde viind armatele turcești, le-aū învins și le-aū împrăștiat, iar cetatea n'aū putut să o ia, afară de două cetăți din Ungaria de sus le aū supus și s'aū înturnat înapoi.

Vizir Suleiman Pașă.

În anul următor iarăși s'a pregătit Nem-

τζοι και ἐρχόμενοι εἰς τὰ γῶματα τῶν Τουρκῶν πάλιν ἐνίκησαν τοὺς Ὀθωμανοὺς και ἐκυρίευσαν και δύο ἀσπρη τὸ Στουπελιγράδι και τὸ Οὐϊβαρ· βλέπωντας ὁ βεζιραζέμης πῶς ἀτόνισε και ἦλθεν εἰς ἀχαμνήν κατάστασιν, ἐπροσποιήθη πῶς κάμνει παραιτήσιν, και πέρωντας τὴν βοῦλλαν ὁ βασιλεὺς τὴν ἔδωκε τῷ Σουλεϊμάν πασᾶ ρεκιὰπ καϊμεκάμη.

Κυριεύεται τὸ Πούδομι.

Μετὰ ταῦτα ἔκαμε και αὐτὸς ἐτοιμασίαν στρατευμάτων, και ἐκίνησεν εἰς τὸν πόλεμον ἐναντίον εἰς τοὺς Νεμτζους, τὸ ὁποῖον μαθόντες αὐτοὶ ἦλθαν μὲ ἱκανὰ στρατεύματα, και πολιορκήσαντες τὸ Μπούδομι τὸ ἐπολέμησαν και τὸ ὑπέταξαν ὕστερον ἐπιστρέφοντες πρὸς τὰ ὀθωμανικὰ στρατεύματα τὰ ἐνίκησαν ἀχρυνά, και φευγωντας ὁ Σουλεϊμάν πασᾶς ἐγύρισεν εἰς τὸ Μπελιγράδι.

Ἡ Ἀδριανούπολις ἀρπαλίζει εἰς τὸν Δραγουμάνον.

Κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς ὁ μέγας δραγουμάνος Ἀλέξανδρος, ἔχωντας πολλὰ ἔξοδα τοῦ σεφερίου, και τὸ ζιαμέτι ὁποῦ εἶχε δὲν τὸ ἔφθανεν, ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν ἐπίτροπον νὰ τὸν δώκη τὴν μητρόπολιν τῆς Ἀδριανουπόλεως ἀρπαλίζει και τοῦ τὴν ἔδωκε, και ἔστρεψε τὸν Γεράσιμον Καστορίης (ὁ ὁποῖος ὕστερον ἔγινε πατριάρχης Ἀλεξανδρείας) νὰ ἀποτελῇ τὰ τῆς ἀρχιερωσύνης ἐκείνος, και αὐτὸς νὰ πέρνη τὸ εἰσοδήμα.

Πόλεμος Νεμτζο Τουρκῶν.

Ἀπὸ τὸν χειμῶνα πάλιν ἀρχισαν οἱ Ὀθωμανοὶ νὰ κάμουν μεγάλας ἐτοιμασίαις, και τὴν πρώτην ἀνοιξιν ἐκίνησαν μετὰ μεγάλων δυνάμεων κατὰ τῶν Νεμτζῶν, και συγκροτηθέντα τὰ στρατεύματα, εἰς τὴν ἀρχὴν ἐφαίνετο ἡ νίκη τῶν Τουρκῶν, ὕστερον δὲ ἐνίκησαν οἱ Νεμτζοι.

Παραίτεται τὴν βοῦλλαν ὁ βεζιρης δια τοὺς ζορμπάδες.

Τότε τὰ ὀθωμανικὰ στρατεύματα ἔκαμαν ἐπανάστασιν κατὰ τοῦ βεζιρη, γυρεύοντες νὰ τὸν πάρουν τὴν βοῦλλαν και νὰ τὸν θανατώσουν· αὐτὸς δὲ πέρωντας τὴν εἶδησιν ἔφυγε, και ἦλθε διὰ τοῦ Δουνάβειος εἰς Ροτζούκι, και ἐμήνυσε τὸν Σερμπάνβοδα και τὸν ἔδοκεν ἀλογα και ἐπῆγεν εἰς τὴν Πόλιν εἰς τὸν βσιλέα, και ἔδωκε τὴν βοῦλλαν τῷ βασιλεὶ λέγωντας: βσιλεῦ, ἰδοὺ ἡ βοῦλλα, ἰδοὺ και τὸ κεφάλι μου, και ὅ,τι εἶναι ὀρισμὸς τῆς βασιλείας σου κάμε εἰς ἐμένα, ἐπειδὴ δὲν ἠθέλησα νὰ δώσω τὴν βοῦλλάν σου εἰς τὰ χέρια τῶν ἐχθρῶν σου· και τὸν εἶπεν ὁ βασιλεὺς νὰ παραμερίση, και ἐκρύβη ὁ βεζιρης.

ἦν και venind la întăriturile Turcilor, iarăși aῦ învins pe Otomanî și aῦ eucerit și două cetăți *Stobeligrad* și *Uivarul*. Vădënd Vezirazemi că a slăbit și a ajuns în stare de nedumerire, s'a prefăcut că dă dimisie și luând sigilul Impēratul l-a dat lui Suleiman Pașa, *Rechiap caïmacam*.

Buda se cucerește.

După aceea a făcut și acesta preparare armatelor, și s'a dus în rēsboiῦ în contra Nemților, ceea ce aῦdînd ei aῦ venit cu armată destulă și împrejurând (asediînd) Buda, i-a dat rēsboiῦ și a supus-o. Apoi întorcëndu-se spre armatele turcești le-aῦ învins cu desevêșire, și fugînd Suleiman Pașa s'a reîntors la Belgrad.

Adrianopole arpalic ⁸⁰⁾ *Dragomanului.*

În aceste timpuri marele Dragoman Alexandru, avënd multe cheltueli la *sefer*, și *ziametul* ⁸¹⁾ ce-l avea nu-i ajungea, a cerut de la episcop să-i dea Mitropolia Adrianopolului arpalic, și i-a dat-o; și a pus pe Gherasim al Castoriei (care în urmă s'a făcut patriarh Alexandriei) să strângă cele ale Arhieriei acela, și el să ia veniturile.

Rēsboiul Nemților cu Turcii.

Din iarnă a început iarăși Otomanii să facă mari pregătiri, și la ivirea primăverei aῦ plecat cu mari puteri contra Nemților, și ciocnindu-se armatele, la început se părea învingerea a Turcilor, dar la urmă aῦ învins Nemții.

Dă sigilul Vizirul, din cauza Zorbagiilor.

Atunci armatele turcești aῦ făcut rebeliune contra Vizirului, cautând să-i ia sigilul și să-l ucidă. Dar acesta luând știință a fugit și a venit pe Dunărea la Rușciuc, și a vestit pe Șerban Vodă și i-a dat cai și s'a dus la Constantinopol la Impēratul și a dat sigilul Impēratului dîcënd: Impērate, iată sigilul, iată și capul meu, și ceea ce-i place împērăției tale fă cu mine, pentru că n'am voit să dau sigilul tēu în mânilor inamicilor tēi; și i-a dîs Impēratul să se retragă, și s'a ascuns Vizirul.

Οἱ Ζορμπάδες ζητοῦσι τὴν βουλλαν.

Μετὰ ταῦτα ἐστειλαν ἀπὸ τὰ στρατεύματα πρέσβεις πρὸς τὸν βασιλέα παρακαλῶντας νὰ στείλῃ τὴν βουλλαν διὰ νὰ τὴν δώσουν εἰς τὸν Σιαοὺς πασᾶν.

Βεζίρης ὁ Σιαοὺς πασᾶς.

Ὁ δὲ βασιλεὺς στοχαζόμενος νὰ μὴ τοὺς δώσῃ αἰτίαν σκανδάλου καὶ κάμουν μεγαλειτέραν ἐπανάστασιν (ὡς καθὼς καὶ ἐγινε), παρκακινούμενος καὶ ἀπὸ τοὺς πλησίον αὐτῶ, ἤτοι ἀπὸ τὸν κιζλάραγαν καὶ ἄλλους, ἐστείλε τὴν βουλλαν μὲ τὸν σιλιχδάρην τοῦ τὸν Χασάναγαν, ὅστις ἦτον ἀρραβωνιασμένος μὲ τὴν κόρην τοῦ τὴν Χατιζὲ σουλτάναν, ἣ ὁποία πρότερον εἶχε τὸν Μουσταφᾶ πασᾶν Μουσαίπην, καὶ πηγαινόντας ὁ σιλιχδάρης μὲ τὴν βουλλαν τὴν ἔδωκε τῷ Σιαοὺς πασᾶ, ὅστις ἐβαστοῦσε τὴν κόρην τοῦ Μεχμέτ πασᾶ γέρο Κιπρουλῆ.

Παναγιώτατος ὁ Ἰάκωβος.

Ὁ κύρ Ἰάκωβος ὄντας εἰς τὴν Πόλιν κρυμμένος εἰς τὸ σαράγι τοῦ ἐλτζῆ τῆς Φράντζας, ἐσηκώθη καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Φιλιππούπολιν εἰς τὸν νέον βεζίρην, καὶ ἐγύρευσε τὸ πατριαρχεῖον, καὶ τοῦ τὸ ἔδωσεν, εὐγάζωντας τὸν κύρ Διονύσιον.

Ὁ Σιλιχδάρης ἐνώνεται μὲ τοὺς Ζορμπάδες.

Ἀφ' οὗ ἐπῆραν τὴν βουλλαν οἱ Ζορμπάδες, ἔβαλαν τὸν σιλιχδάρην εἰς ὄρκον διὰ νὰ ἦναι μαζί τους, ὑποσχόμενοι ὅτι ἂν ἦναι μὲ τοῦ λόγου τους νὰ τὸν κάμουν Μισίρ πασᾶν, καὶ ἠνώθη μαζί τους.

Ζορμπάδων πρὸς τὸν βασιλέα ζητήματα.

Μετὰ ταῦτα ἔγραψαν πρὸς τὸν βασιλέα μὲ τὸν σιλιχδάρην πῶς ζητοῦν τὸ κεφάλι τοῦ Σουλεϊμάν πασᾶ, καὶ πῶς τὸν ρεκιὰπ καϊμεκάμην Ρετζέπ πασᾶν θέλουν νὰ τὸν σφαλίσῃ ἢ βασιλείᾳ εἰς τὸ Καπί Ἀρασί, καὶ ρεκιὰπ καϊμεκάμην νὰ κάμῃ τὸν Κιπρουλόγλου Μουσταφᾶ πασᾶν, ὅστις ἦτον γυναικαδέλφος τοῦ βεζιραζέμη.

Ἄλλαξαν οἱ Ζορμπάδες ἄλλους τοὺς περὶ τὸν βασιλέα.

Ὑστερον πάλιν ἔγραψαν τῷ βασιλεῖ νὰ ἀλλάξῃ καὶ τὸν κιζλάραγαν καὶ ὅσον ἐπλησιάζον εἰς τὴν Πόλιν, σχεδὸν ὅλους τοὺς περὶ τὸν βασιλέα ἄλλαξαν καὶ ἔβαλαν ἐδικούς των βασιλεὺς καὶ ἐξ ἀνάγκης ἔκαμνε τὰ θελήματά τους.

Βασιλεία σουλτάν Σουλεϊμάνη.

Ὁ Μουσταφᾶ πασᾶς ὁ Κιπρουλόγλου, ὄντας

Zorbagiit pretind sigilul.

După aceea aŭ trimes de la armate reprezentanți cǎtră împăratul rugându-l să trimită sigilul ca să-l dea lui Ciaus Pașa.

Vizir Ciaus Pașa.

Iar împăratul socotind să nu le de pricină de scandal și să facă o rebeliune mai mare (după cum s'a și întâmplat), îndemnat și de cei din jurul său, adică de Chizlaraga și alții, a trimes sigilul cu *silihdarul*³²⁾ său Hasanaga, care era logodit cu fiica lui, Hatizè Sultana, care avu înainte pe Mustafa Pașa Musaipin, și ducându-se silihdarul cu sigilul l-a dat lui Ciaus Pașa, care ținea pe fiica lui Mehmet Pașa bătrânul Chipruli.

Iacob Preasântit.

Chir Iacob fiind atunci în Constantinopol ascuns în casa Consulului francez, s'a sculat și s'a dus la Filipopol la noul Vizir, și a căutat (cerut) patriarhia, și i-a dat-o, scoțînd pe chir Dionisie.

Silihdarul se unește cu Zorbagiit.

După ce aŭ luat sigilul Zorbagiit, aŭ pus la jurământ pe Silihdar ca să fie cu ei, făgăduind că dacă va fi cu ei îl vor face *Misir*³³⁾ Pașa, și s'a unit cu ei.

Cererile Zorbagiilor cǎtră Impăratul.

După aceea aŭ scris cǎtră împăratul cu Silihdarul că cer capul lui Suleiman Pașa, și că pe rechiap caimacamul, Recep Pașa, voesc ca să-l închidă împărăția la Capi Arasi, și rechiap caimacam să facă pe Mustafa Pașa Chipruloglu, care era frate de soră lui Vizirazemi.

Aŭ schimbat Zorbagiit pe toți cei din jurul Impăratului.

Apoi aŭ scris împăratului iarăși să schimbe și pe Chizlaraga, și cu cât se apropieaŭ de Constantinopol, mai pe toți cei ai Impăratului îi schimbaŭ și aŭ pus de ai lor. Impăratul și din necesitate făcea voința lor.

Impărăția lui Sultan Suleiman.

Mustafa Pașa Chipruloglu, fiind om în-

φρόνιμος καὶ στοχαστικὸς ἄνθρωπος, ἐκατάλαβε τὸν σκοπὸν τοῦς, πῶς θέλουν νὰ ἀλλάξουν καὶ τὸν βασιλέα, καὶ στοχαζόμενος πῶς ἂν ἔλθουν εἰς τὴν Πόλιν θέλουν ἀκολουθήσει πολλαῖς ἀταξίαις καὶ ἀρπαγαῖς καὶ πολλὰ ἄτοπα, ἔγραψε τῷ βεζιραζέμη, πῶς ἐπειδὴ καὶ εἶναι ὁ σκοπὸς τοῦς, νὰ ἀλλάξουν τὸν βασιλέα, ἄς τὸν ἀλλάξουν πριχοῦ νὰ ἔλθῃ μὲ τὸ στράτευμα εἰς τὴν Πόλιν, καὶ ἄς βάλλουν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ τὸν σουλτάν Σουλεϊμάνην· καὶ ἔτι ἐγένεον ὄντας ἀκόμη ὁ βεζιραζέμης μὲ τὰ στρατεύματα εἰς τὴν Τζορλού, ἐπῆγε μὲ τοὺς οὐλεμάδες, καὶ ἐσήκωσαν τὸν σουλτάν Μεγμέτην ἀπὸ τὸν θρόνον καὶ τὸν ἐσφάλισαν, καὶ ἔβηλαν τὸν σουλτάν Σουλεϊμάνην· καὶ ἐλθόντα τὰ στρατεύματα ἤϊραν τὸν βασιλέα εἰς τὸν θρόνον.

Βιάζουσιν οἱ ζορμπάδες τοὺς μεγιστᾶνας διὰ ἄσπρα.

Ὅμως οἱ ζορμπάδες ὅλο δὲν ἔπαυσαν, ὅτι ἀφ' οὗ ἤλθον εἰς τὴν Πόλιν, εἶχαν νὰ πάρουν πέντε λουφέδες· ἀκόμη ἐγύρευαν καὶ τὸ διατεταγμένον μπακσίσι τοῦς, ὅπου ἐγίνονταν αὐτὰ μία μεγάλη ποσότης ἄσπρων, καὶ ἄσπρα εἰς τὸ μισὸ μάλι δὲν ἦτον· ὅθεν ἄρχισαν νὰ βιάζουν τοὺς μεγιστᾶνας, καὶ ἐπῆραν ἀπὸ ἄλλον πενήντη πουργία καὶ ἀπὸ ἄλλον ἑκτὸν, ἕως ὅπου ἀπογέμισαν τὴν σοῦμάν τοῦς.

Ἐρδελία ὑποτάσσεται εἰς τοὺς Νεμτζοῦς.

Βλέποντας οἱ Νεμτζοὶ τὴν τοιαύτην σύγχησιν καὶ ἀνωμαλίαν τῶν Τουρκῶν, ἤϊραν εὐκαιρίαν καὶ ἔμβασαν τὰ στρατεύματά τοῦς εἰς τὴν Ἐρδελίαν, ὄντας κράλης ὁ Μιχαὴλ Ἐπαφης· καὶ ἐπροσκύνησαν ὅλα τὰ κάστρη εἰς τοὺς Νεμτζοῦς καὶ τὰ ἐκυρίευσαν, ἀφίνοντας γερμανικὰ στρατεύματα εἰς ὅλα τὰ κάστρη· καὶ ὑπετάχθη καὶ ὁ Ἐπαφης κράλης.

Οἱ ζορμπάδες δὲν ἠσύχασαν.

Οἱ δὲ ζορμπάδες δὲν ἠσύχασαν, ἀλλὰ συχνάκις ἐσηκόνουνταν καὶ ἐρχόμενοι εἰς τὴν Πόρταν ἐγύρευαν πολλὰ ζητήματα, ἄλλων νὰ δώσῃ μιν σούπια, καὶ ἄλλων νὰ πάρουν τὰ κεφάλια· καὶ τὰ τοιαῦτα ἄρχισαν ἀπὸ τὸν Ὀκτώβριον καὶ ἐβάσταξαν ἕως τὸν φεβρουάριον.

Πνίγεται ὁ ζορμπάσης καὶ δι' αὐτὸν θανατόνεται ὁ γιενιτζάραγας.

Ὁ βεζιραζέμης στοχαζόμενος πῶς ἔρχεται ὁ καιρὸς τῆς ἐκστρατείας, καὶ βλέπωντας τὰ στρατεύματα ἀνυπότακτα, ἐσυμβουλευθῆ καὶ ἐκρίθη εὐλογον, ὅτι νὰ πιάσουν τοὺς ζαπτζίδες καὶ προε-

τελεπὶ καὶ cugetător, a înțeles scopul lor că voesc să schimbe și pe împăratul, și cuge-tând că dacă vor veni în Constantinopol vor urma multe neorândueli și jafuri și multe necuviinți, a scris lui Vizirazemi, fiind-că scopul lor este să schimbe și pe împărat, lasă să-l schimbe mai înainte de a sosi armatele în Constantinopol, și pună în locul lui pe sultan Suleiman. Și așa s'a făcut; fiind încă Vizirazemi cu armatele la Ciorlu, s'a dus cu ulemadele și a rădicat pe sultan Mehmet din scaun și-l a înclis și a pus Sultan pe Suleiman. Și venind armatele a gâsit pe împăratul în scaun.

Constrâng Zorbagiî pe Megistani (boeri) pentru bani.

Cu toate acestea Zorbagiî tot n'a înțetat cu desevîșire, căci după ce a venit în Constantinopol, avea să ia cinci *lufede*, încă mai căuta și bacșiful lor legiuit, care acestea făceau o mare cantitate de bani, iar bani la *miri-mali*³⁴⁾ nu erau. De aceea a început a constrânge pe Megistani, și a luat de la altul cinci-deci de pungă și de la altul o sută, până când s'a umplut suma lor.

Ardealul se supune Nemților.

Vedând Nemți așa confuzie și desordine a Turcilor, a aflat ocașie și a dus armatele în Ardeal, fiind Crai Mihail Apafi. Și s'a închinat toate cetățile la Nemți și le a stăpânit, lăsând armate germane la toate cetățile, și s'a supus și Craiul Apafi.

Zorbagiî nu se liniștesc.

Iar Zorbagiî nu s'a liniștit, ci adese se scula și ducându-se la Pórtă pretindea multe cereri: alora să li dea *manzupe*³⁵⁾ și alora să li ia capul. Și acestea a început din Octomvrie și a înțint până în Februarie.

Zorbapaga este înecat și pentru acesta se ucide Ieniceraga.

Vizirazemi socotind că vine timpul expediției, și vedând armatele nedisciplinate, s'a gândit și a judecat de cuviință ca să prindă pe *zapci*³⁶⁾ și mai marii Zorbagiilor și să-l

στοὺς τῶν ζορμπάδων καὶ νὰ τοὺς θανατώσουν, καὶ νὰ τραβήξουν τοὺς γιανιτζάρους πρὸς τοῦ λόγου τους, τοὺς δὲ σπαχίδες μετὰ ταῦτα εὐκολοὶ εἶναι νὰ τοὺς παστρέψουν· καὶ ἔτσι ἔδωκε λόγον τῶ γενίτζερ ἀγασῆ νὰ θανατώσῃ πρῶτον τὸν ζορμπάμπασην τῶν γιανιτζάρων, ὅστις πηγαίνωντας εἰς τὸν γιανιτζάραγα κατὰ τὴν συνθήειαν νὰ πῆ τὸν καφέν, ὅταν ἤθελε νὰ εὐγῆ τὸν ἐπιζῆσαν εὐθύς οἱ ἄνθρωποι τοῦ γενίτζερ ἀγασῆ κατὰ τὴν παραγγελείαν ὁποῦ τοὺς εἶχεν· μετὰ ταῦτα εὐγαίνωντας ὁ γιανιτζερ ἀγασῆ νὰ κάμῃ κόλι, τὸν ἀντάμισαν οἱ δοῦλοι τοῦ ζορμπάμπασην καὶ ἄρχισαν νὰ φωνάζουν μεγαλοφώνως, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁποῦ ἐσχότωσε τὸν ἄγᾶν τους, καὶ οὕτως ὤρμησαν κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἐκομμάτισαν εἰς τὸ σοκάκι.

Ζητοῦσι νὰ θανατώσουσι καὶ τὸν βεζίρη.

Μετὰ ταῦτα ἔρριξαν τὴν αἰτίαν εἰς τὸν βεζίρη πῶς ὄλα αὐτὰ ἀπὸ ἐκεῖνον προέρχονται, καὶ ἐσυμβουλεύθησαν νὰ ὑπάγουν νὰ θανατώσουν καὶ αὐτόν· καὶ ὁ βεζίρης πέρνωντας τὴν εἰδήσιν ἐσφαλίσθη εἰς τὸ σεράγι του· αὐτοὶ ἐπῆγαν καὶ τὸ ἐτριγύρισαν καὶ τὸ ἐπολεμοῦσαν· τὸ ὁποῖον ἀκούωντάς το ὁ βασιλεὺς ἔστειλε τὸν Μισίρλογλου διὰ νὰ τὸν εἰπῆ νὰ ἔλθῃ εἰς τοῦ λόγου του· ὁ δὲ βεζίρης δὲν ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ λέγωντας, ὅτι ἂν πηγαίνω, αὐτοὶ θανατόνουν τὴν γυναῖκά μου καὶ τὰ παιδιά μου, καὶ κάλλιον νὰ μὲ θανατώσουν ἐμένα μοναχόν· καὶ ἔτσι εὐγάλε τὴν βοῦλλαν καὶ τὴν ἔστειλεν εἰς τὸν βασιλέα.

Τὸν ἐθανάτωσαν.

Μετέπειτα ὤρμησε τὸ πλῆθος τῶν ζορμπάδων μέσᾳ εἰς τὸ σεράγι του καὶ τὸν ἐκομμάτισαν, καὶ ἐδιαχόμισαν ὄλα του τὰ πράγματα· ἦτον δὲ κυριακῆ τῆς Ἀποκρέω.

Συμβούλια ζορμπάδων.

Τῆ δὲ δευτέρᾳ τὸ ταχὺ ἐσυνάχθησαν ὄλοι οἱ ζορμπάδες, σπαχίδες καὶ γιανιτζάροι, καὶ ἔκαμαν συμβούλιον νὰ ἀλλάξουν τὸν βασιλέα, τὸν μουστῆν καὶ ἄλλους μεγιστᾶνας· ἐψήφισαν δὲ καὶ βεζίρη ἓνα ζορμπάμπασην ἀπὸ τὸ ἐτζάκι τῶν σπαχίδων Ἄλῆ ἄγᾶ, ἔκαμαν καὶ γενίτζερ ἀγασῆ ἀπὸ τὸ ἐτζάκι τῶν γιανιτζάρων Κιουτζούκ Τζαούσην.

Ἐνας ἐμίρης σηκόνει τοὺς ζορμπάδες.

Βλέποντες οἱ σεχερλίδες καὶ οἱ πραγματευταί, ὅτι ἀκολουθεῖ νὰ γίνῃ μεγάλη φθορά, καὶ ὅτι ἐνδέχεται νὰ πατήσουν καὶ τὸ μπεζεστενή, εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται τόσος θησαυρὸς, ἐσηκώθη ἓνας

ucidă, și să tragă pe Ieniceri cătră el, iar pe *spahidži*³⁷⁾ ușor este apoi a-i curăți. Și așa a dat cuvânt lui Ienicer-agasi să ucidă mai întâiu pe Zorbapașa al Ienicerilor, care ducându-se la Ienicer-aga, după obiceiul să bea cafea, când a voit să iasă l-aŭ gătit în dată ómenii lui Ienicer-agasi, după ordinul ce li-a dat. După aceea eșind Ienicer-agasi să facă *colí*³⁸⁾, l-aŭ întâlnit servii lui Zorbapașa și aŭ început să strige în glas mare : că acesta este care a ucis pe Aga alor. Și așa s'aŭ repeđit asupra lui și l-aŭ tăiat în bucăți.

Căuta să ucidă și pe Vizir.

După aceea aŭ aruncat vina asupra Vizirului, cum că tóte acestea vin de la el, și s'aŭ sfătuit să se ducă să-l ucidă și pe el. Iar Vizirul luând știință, s'a ascuns în seraiul lui. Aceștia s'aŭ dus și l-aŭ încunjurat și l-aŭ bătut cu răsboiul. Despre care aŭđind împăratul, a trimis pe Misirloglu ca să-i spue să vină la el. Iar Vizirul n'a voit să se ducă, đicând : că dacă mă duc, aceștia ucid pe femeea mea și pe copiii mei și mai bine să mă ucidă pe mine singur ; și așa a luat sigilul și l-a trimes împăratului.

L-aŭ ucis.

După aceea aŭ năvălit mulțimea Zorbagiilor în lăuntrul seraiului lui și l-aŭ bucătit și aŭ împărțit tóte lucrurile lui. Era în Duminica lăsatului de sec.

Sfatul Zorbagiilor.

Iar adoua đi de diminěță s'aŭ adunat toți Zorbagiii, Spahidii și Ienicerii și aŭ făcut sfat să schimbe pe Impăratul, pe Muftiul și pe alți Megistaní. Aŭ votat și de Vizir pe un Zorbapașa din *ořacul*³⁹⁾ Spahidilor, Ali aga, aŭ făcut și Ienicer agasi din *ořacul* Ienicerilor, Chiuciuc Ceauș.

Un emir rescólă pe Zorbagiil.

Věđěnd *seherlidži*⁴⁰⁾ și neguțătorii că urměză să se facă mare perđare, și că póte să calce și *bezestenu*⁴¹⁾ unde se afla atâtea scule, s'a rădicat un emir de la bezesten și încu-

ἐμύρης ἀπὸ τὸ μπεζεστένι, καὶ σφραγίζοντας τὸ δουλὰπι του, ἔδωκεν ἓνα μανδύλι εἰς μίαν βέργαν καὶ ἄρχισε νὰ φωνάζῃ μεγαλοφώνως· ὅστις εἶναι μουσουλμάνος ἄς ἔλθῃ ὑποκάτω εἰς τὸ σαντζάκ σερίφι! καὶ εὐθὺς ὅλοι ἐσφάλισαν τὰ δουλὰπια τους, καὶ ἄρχισεν ὅλον τὸ πλῆθος τῶν Τουρκῶν νὰ τὸν ἀκολουθήσουν φωνάζοντες κατόπιν τὸ ἀλά! ἀλά! καὶ ἕως εἰς τὴν πόρταν τοῦ βασιλικοῦ παλατιοῦ ἐσυνάχθησαν ἕως εἴκοσι χιλιάδες πλῆθος· ἡ δὲ πόρτα τοῦ παλατιοῦ ἦτον σφραλισμένη· αὐτοὶ ὅμως δὲν ἔπαυσον φωνάζοντες τὸ ἀλά! ἀλά! ἰκανὴν ὥραν, ἕως ὅπου ἔστειλεν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ μέσα ἓνα σέχην καὶ τοὺς ἐρώτησε τί εἶναι τὰ ζητήματά τους· καὶ αὐτοὶ ἀπεκρίθησαν, ὅτι παρακαλοῦν τὸν βασιλέα νὰ εὐγάλη ἔξω εὐθὺς τὸ σαντζάκι σερίφι καὶ νὰ σηκώσῃ τοὺς ζορμπάδες· ἔπηγεν ὁ σέχης καὶ τὸ εἶπε τῷ βασιεῖ· καὶ ἦλθε πάλιν ὁ σέχης καὶ τοὺς εἶπεν ἐκ μέρους τοῦ βασιλέως, ὅτι τὸ σαντζάκι σερίφι νὰ εὐγῆ ἔξω δὲν εἶναι ὥρα, ὄντας βράδυ, ὅμως τὸ πουρνὸν ἄς ἔλθουν, καὶ εὐγάζει τὸ σαντζάκι σερίφι, καὶ τότε ὅποιος εἶναι Τοῦρκος ἄς ἔλθῃ ὑπὸ κάτω εἰς τὸ σαντζάκι σερίφι· καὶ τοὺς ζορμπάδες τοὺς ἐσήκωσεν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τὸ μέσον, δίδωντας ὄρισμὸν, ὅτι ὅποιος εὕρει ζορμπᾶν νὰ τὸν σκοτώσῃ, καὶ νὰ ἦναι καλὰ σκοτωμένος· ἐπολυχρόνισαν τὸν βασιλέα καὶ εἶπαν, ὅτι παρακκαλοῦμεν τώρα τούτην τὴν ὥραν νὰ κάμῃ ἔλεος, καὶ νὰ κάμῃ ἓνα γιενιτζερ ἀγασῆ ἀπὸ μέσα, νὰ τὸν εὐγάλη ἔξω· καὶ εὐθὺς ἔκαμε τὸν ρεχιπτάρην τ.υ., ὅστις εὐγαίνωντας ἔξω τὸν ἐπροσκύνησαν ὅλοι καὶ τὸν ἐπῆραν μὲ ἀλλάϊ νὰ τὸν ὑπάγουν εἰς τὸ ἀγᾶ καπισῆ· εἰς τὴν στρατᾶν δὲ ἀπάντησε τὸν ἄλλον γιενιτζερ ἀγασῆ, ὅπου τὸν εἶχαν νάμει οἱ ζορμπάδες, καὶ τὸν ἐπαραλάδισαν· καὶ φθάνοντες εἰς τὸ ἀγᾶ καπισὶ τὸν ἐπροσκύνησαν ὅλοι γιενιτζάροι· καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐκαθαλίκευσε μὲ πεντακοσίους γιενιτζάρους καὶ ἔκαμεν κόλι μέσα εἰς τὴν Πόλιν, καὶ ὅπου εὗρισκε ζορμπάδες τοὺς ἐθανάτωνε· καὶ οἱ σεχερλίδες γυρίζοντες ὀπίσω ἀπάντησαν εἰς τὴν στρατᾶν δύο ἀπ' ἐκείνους ὅπου εἶχαν νὰ κάμουν μὲ τοὺς ζορμπάδες, καὶ τοὺς ἐθανάτωσαν. Ὁ δὲ ἐπίλοιπος λαὸς τῶν Ὀθωμανῶν ἀπὸ τὴν νύκτα ἄρχισαν νὰ ἐμαζόνουνταν εἰς τὸ σαράγι τοῦ βασιλέως ἕως τὸ μεσημέρι· τὰ σοκάκια γεμάτα, καὶ ἡ Σάλασσα ὁμοίως ἀπὸ τὰ καίκια ὅπου ἐκουβαλοῦνταν μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων· ἄλλος ἔδραστοῦσε τουρέκι, ἄλλος σπαθί, ἄλλος πέτραν, ἄλλος ξύλον, ἄλλος μπαλτᾶν, ἄλλος σοῦβλαν, καὶ κοντολογίᾳ ὅτι ἄρμα εὗρισγεν ἢ εἶχεν ὁ καθ' ἓνας εἰς τὸ σπιτί του μὲ ἐκεῖνο ἔτρεχε καὶ ἐπήγαينه· τὸ ὁποῖον τοῦτο ὀνομάζεται νεφεράμ ἀσκέρι· φθάνοντας δὲ τὸ πλῆθος εἰς τὸ σαντζάκ σερίφι ἀποκάτω, τοὺς ἐμήνυσεν ὁ βασιλεὺς, ὅτι τοὺς ζορμπάδες τοὺς ἐσή-

ind dulapul său, a legat o batistă într'o vargă și a început să strige în glas mare : Cine este musulman să vie sub *sangeac serifi!* ⁴²⁾ Și îndată cu toții ș'au închis dulapurile lor și au început totă mulțimea Turcilor să-l urmeze strigând în urmă : Alah! Alah! Și până la ușa palatului împărătesc s'au adunat ca la două-zeci mii de mulțime. Iar ușa palatului era închisă. Aceștia însă nu încetau să strige Alah! Alah! timp îndelungat, până când a trimes împăratul din lăuntru un *seh* ⁴³⁾ și i-au întrebat cari sunt cere-rile lor; și ei au răspuns că rōgă pe împăratul să scōtă afară curēnd *sangeac seriful*, și să rădice pe Zorbagiū. S'a dus sebul și a spus împăratului; și a venit iarăși sebul și a spus din partea Impăratului, că de a scōte Sangeac-serif afară nu e timpul, fiind sară, însă dininēță las să vie și scōtă Sangeac-seriful, și atuncea cine-i turc să vie sub sangeac-serif. Și pe Zorbagiū i-a scos Impăratul din lăuntru dând hotărâri, că ori cine va găsi zorbagiū să-l ucidă și să fie bine ucis. Au felicitat pe Impăratul și i-au çlis că-l rōgă acum în acest cēs să facă milă, și si facă un Ienicer-agasi din lăuntru și să-l scōtă afară; și îndată au făcut pe *rechiptarul* ⁴⁴⁾ său, care eșind afară l-au salutat toți și l-au luat cu alai ca să-l ducă la Aga-Capisi. Pe drum a întâmpinat pe alt Ienicer agasi pe care-l făcuse Zorbagiū, și l-au răpit; și sosind la Aga Capisi i s'au înclinat toți Ienicerii; de acolo au încălecat cu cincī sute de Ieniceri și au făcut *colī* înlăuntru în Constantinopol și unde găsau zorbagiū îi ucideaū; și *seherliçli* înturnându-se înapoi au găsit în drum doi din aceia ce erau cu zorbagiū și i-au ucis. Iar rămășița poporului Otomanilor de cu nōptea a început să se adune la seraiul Impăratului până la amēdă-çi; *socachiele* ⁴⁵⁾ erau pline și marea de aseminea (plină) de caice în care se transportau cu arme și ciomege; altul ținea pușca, altul sabia, altul pétra, altul lemn, altul baltag, altul sulitā și în scurt ori ce armă gāseaū, ori-ce avea fie care la casa lui, cu aceia alerga și se ducea; ceia ce se numește *neferam ascheri* ⁴⁶⁾. Ajungēnd mulțimea sub sangeac-serif le-a vestit împăratul că pe zorbagiū i-a rīdicat, și altă ce cerere au? Aceștia au răspuns că-l rōgă să dea sigilul lui Chiprulogu; și le-a anunțat împăratul că sigilul l-a dat lui Nisangi Ismail pașă, care este omi bătrân și bun; și au felicitat pe Impăratul.

κωσε, και άλλο τί ζήτημα έχουν; απέκρίθησαν αυτοί πώς παρακαλούν να δώσει την βούλλαν τῷ Κιπρουλόγλω· τούς ἐμήνυσε δ βασιλεύς· ὅτι τὴν βούλλαν τὴν ἔδωσε τῷ νισαντζή Ἰσμαήλ πασσᾶ, ὅστις εἶναι γέροντος ἀνθρώπου και κλός· και ἐπολυχρόνισαν τὸν βασιλέα· ὁ δὲ βεζιραζέμης πηγαινώντας εἰς τὸ πασσᾶ καπιὶ με ἀλλάι κατά τὴν συνήθειαν, εὐθύς ἄρχισε να κόπτη και να πνίγη ὄχι μόνον ζορμπάδες, ἀλλὰ και ὅσους εἶχαν συναναστροφὴν με αὐτούς· και πολλοὶ ὁποῦ ἐχθρεύονταν ἄλλους ἐπήγαιναν και τοὺς ἐπαράδειξαν, ὅτι ἔχουν να κάμουν με τοὺς ζορμπάδες και εὐθύς τοὺς ἐθανάτονε χωρὶς καμμίαν ἐξέτασιν· και πολὺ πλῆθος ἐχάθησαν ἀδικα.

Παναγιώτατος ὁ Καλλίνικος, και καυγᾶς με ἐηλιαῖς τῶν κληρικῶν.

Ὁ δὲ κύρ Ἰάκωβος ὁ πατριάρχης βλέπωντας τὸ κακὸν ὁποῦ γίνεται και φοβηθεὶς μήπως τὸν συκοφαντήσουν και αὐτὸν πῶς ἔγινε πατριάρχης με τὴν δύναμιν τῶν ζορμπάδων, ἔκαμε παραίτησιν, και ἀντ' αὐτοῦ ἔγινε πατριάρχης ὁ κύρ Καλλίνικος ἀπὸ Προύσης, με τὴν ἐκλογὴν ὅλης τῆς συνόδου και τῆς συγκλήτου, και ἐφόρεσε καθάδι ἀπὸ τὸν βεζιρην τὸν Ἰσμαήλ πασσᾶν ἀνήμερα τῆ κυριακῆ τῆς Ὀρθοδοξίας· και πηγαινοντας δύο κληρικοὶ να τὸν φέρουν εἰς τὸ ἅγιον βῆμα, κατά τὴν συνήθειαν, ἄρχισαν ὀλίγον· ὁ δὲ Καρσούλλης μέγας λογοθέτης, βλέπωντας πῶς ἀργοποροῦν λέγεται να εἶπε, τί κάμνουν αὐτὰ τὰ βουβάλια και ἀργοῦν ὡς τόσον; και με τὸ να ἦτον πλησίον αὐτοῦ και ὁ μέγας δραγουμάνος Ἀλέξανδρος (ὢντας τότε μέγας σκευοφύλαξ) τὸν ἄκουσε και, ὄντες σκανδαλισμένοι ἀπὸ πρῶτα, εἶπε πρὸς τὸν λαόν· ἴδετε χριστιανοὶ, ὁ ἀσεβὴς να κατηγορῆ τοὺς κληρικούς, και να τοὺς λέγει βουβάλια! και ὁ Καρσούλλης τότε να τὸ ἀπεκρίθηκε λόγια ἐναντία τῆς τιμῆς του· και μὴν ὑποφέρωντας ὁ μέγας δραγουμάνος ἔτρεξε καταπάνω του, ὢντας και πλέον ἀνδρειωμένος, και ἐδάρθησαν ὁμοίως ταῖς γρονθιαῖς ταῖς ἔφαγεν ὁ Καρσούλλης ὡς ἀδύνατος· και θέλωντας να κάμη ἀγωγὴ περὶ τούτου, ἐμβῆκεν εἰς τὸ μέσον ὁ κύρ Δοσίθεος Ἱεροσολύμων και τοὺς ἔκαμεν ἀγάπην.

Ἐπίτροπος ὁ Τεκιρδαγι Μουσταφᾶς.

Ὁ Ἰσμαήλ πασσᾶς βεζιραζέμης, ἀρ' οὗ ἔκαμε δύο μῆνας βεζαρέτι κόπτωντας και πνίγωντας, τὸν εὐγαλαν και ἔκαμαν ἐπίτροπον τὸν Τεκιρδαγι Μουσταφᾶ πασσᾶν, τὸν και Σαρχὸς Μουσταφᾶ πασσᾶν λεγόμενον.

Iar Vizirazemi ducându-se la Paşa Capisi cu alai după obicei, îndată a început să tae și să gătue nu numai pe zorbagi, dar și pe cei ce aveau relație cu ei; și mulți din cei ce aveau vrăjniași se duceau și îi trăda, că au a face cu zorbagi, și îndată îi ucidea fără nici o cercetare; și multă mulțime s'a pierdut pe nedreptul.

Prea Sântit Calinic și cërta cu cõmege a clericilor.

Iară chir Iacov patriarhul vedând răul unde merge și temându-se să nu-l calomnieze și pe el că s'a făcut patriarh cu puterea Zorbagiilor a demisionat, și în locul lui s'a făcut patriarh chir Calinic din Prusa cu alegerea întregului Sinod și a adunării, și a fost îmbrăcat cu *cavade* de Vizirul Ismail Paşa în ziua Duminicii Ortodoxiei. Și ducându-se doi clerici să-l aducă la Sânta masă după obicei, a întârziat puțin. Iar Cariofil, marele logofet, vedând că întârzie, se dice că ar fi dis: Ce fac acești buhai și întârzie atâta? Și fiind că era lângă el marele dragoman Alexandru (fiind atuncea mare Schevofilax) l-a audî și, fiind scandalisați de cele de la început, a dis ca trã popor: vedeți creștini! nepiosul să calomnieze pe cleric și să le dică buhai!... Iar Cariofil atunci i-ar fi răspuns cuvinte nepotrivite cinstei lui; și nesuferind marele dragoman s'a aruncat asupra lui și s'a bătut, fiind și voinic; însă pumnii i-a mâncat Cariofil ca mai slab, și voind să se judece despre acêsta, a intrat la mijloc chir Dosotei al Ierusalimului și i-a împăcat.

Epitrop Techirdaghi Mustafa.

Ismail Paşa Vizirazemi, după ce a făcut două luni vizeratul tãind și zugrumând, l-a scos și a făcut epitrop pe Techirdaghi Mustafa Paşa, care se numea și Sarhos Mustafa Paşa.

Εκστρατεία κατὰ Νεμτζῶν καὶ ἄλωσις Μπελιγραδίου.

Ἄφ' οὗ ἔγινε βεζίρης ὁ ρηθεις Μουσταφᾶ πασᾶς, μὴν ἔχωντας καιρὸν νὰ κάμῃ τὴν προυσήκουσαν ἐτοιμασίαν διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν πόλεμον, μὲ τὸ νὰ ἔγινε τὸν ἀπρίλιον μῆνα, ἀπέμεινε ἀ(υ)τός του καὶ ἐδιόρισε σερασκέρην τὸν Γεγὲν πασᾶν, καὶ τὸν ἀπέστειλε μὲ ἰκανὰ στρατεύματα κατὰ τῶν Γερμανῶν, ὅστις ἔδειξε τὴν ἀξιότητά του ὡς ἀξιος στρατηγός, ὅτι ὄχι μόνον ἔχασε τόσον στρατεύμα, ἀλλὰ καὶ τὸ κάστρον Μπελιγράδι τὸ ἐπῆραν οἱ Νέμτζοι.

Πρέσβεις στέλλονται εἰς Νέμτζους.

Βλέπωντας τὴν κατάστασιν τῆς βασιλείας ὁ βεζιραζέμης, καὶ ὅτι τὸν καθ' ἕκαστον χρόνον τὰ στρατεύματα ἀτυχοῦσιν, ἐσυμβουλευθή μετὰ τῶν οὐλεμάδων νὰ στείλουν πρέσβεις νὰ πασχίσουν διὰ τὴν εἰρήνην· καὶ προκριθέντες ὅτε Ζουλφικὰρ ἐφένδης, φρόνιμος ἄνθρωπος, καὶ ὁ μέγας δραγουμάνος Ἀλεξάνδρος, σοφώτατος καὶ πρακτικώτατος, τοὺς ἔστειλε νὰ προβάλλουν τὰς περὶ εἰρήνης συνθήκας· καὶ ἀφ' οὗ ἐκίνησαν καὶ ἔφθασαν εἰς τὴν Φιλιππούπολιν, ἐπῆραν τὴν εἰδησιν, ὅτι συγχροτηθέντα τὰ στρατεύματα ἐνίκησαν οἱ Γερμανοὶ, καὶ ἕως νὰ φθάσουν εἰς τὸ Μπελιγράδι μὲ μίαν ἡμέραν προτίτερα εἶχαν τὸ κυριεύσει καὶ τοῦτο.

Σεισμός.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἔγινεν ἕνας μεγαλώτατος σεισμός, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Σμύρνην ἐγκρέμνισαν πολὺὰ σπίτια καὶ ἐπλάκωσαν πολλούς. τότε ὦντας ἐκεῖ εἰς τὴν Σμύρνην ὁ κύρ Παρθένιος πατριάρχης Ἀλεξανδρείας τὸν ἐπλάκωσε τὸ σπίτι καὶ ἀπέθανεν· ὁμοίως καὶ τὸν Ἰγνάτιον μητροπολίτην Σμύρνης.

Λιμπεράκης Μανιάμπεγης πέρην τὴν δόμναν τοῦ Δούκα β:δα.

Τότε ἦτον εἰς τὸ Μπάνιο ἕνας Λιμπεράκης ὀνόματι Μάνια μπέης, ὁ ὁποῖος ἀπεστάτησεν ἀπὸ τὴν βασιλείαν καὶ ἐπῆγεν εἰς τοὺς Βενετζιάνους καὶ ὡς πανοῦργος ἐγέλασε τοὺς Βενετζιάνους καὶ ἦλθε πάλιν εἰς τὴν βασιλείαν, καὶ βλέπωντάς τον πῶς δὲν ἡσυχάζει τὸν ἔβαλαν εἰς τὸ κάτεργον καὶ ἔκαμεν ἑπτὰ χρόνους· καὶ εἰς ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ τοῦ ἐπιτρόπου, εὗρέθη ἕνας ἀγᾶς φίλος τοῦ Λιμπεράκη, καὶ ἀναγκάζωντας τὸν ἐπιτροπον νὰ τὸν εὐγάλῃ ἀπὸ τὸ κάτεργον καὶ νὰ τὸν κάμῃ Μάνια μπέην, τὸν ἔκαμε· καὶ ἐπῆρε καὶ τὴν δόμναν Ἀναστασίαν τοῦ Δούκα βόδα εἰς γυναῖκα, καὶ ἔκαμε

Expediția contra Nemților și luarea Belgradului.

După ce s'a făcut Vizir Țisul Mustafa Pașa, neavând timp ca să facă prepararea cuvenită spre a se duce la război, pentru că s'a numit în luna lui Aprilie, a insistat el însuși și a rânduit Seraschier pe Gheghen Pașa, și l-a trimis cu armata în dejuns contra germanilor, care și-a arătat vrednicia lui ca general demn, că nu numai a pierdut toată armata dar și cetatea Belgradului a fost luată de Nemți.

Se trimet reprezentanți la Nemți.

Vedând starea împărăției Vizirazemi, și că în fie-care an armatele sunt fără noroc, s'a sfătuit cu ulemadele să trimetă reprezentanți să vorbească de pace; și alegându-se atunci Zulficar Efendi, om înțelept, și marele dragoman Alexandru, prea înțelept și prea practic, i-a trimis să propue condițiile de pace; și după ce a fost plecat și a fost ajuns la Filipopoli, a fost luată știință, că lovindu-se armatele au învins Germanii, și până să ajungă la Belgrad, cu o zi mai înainte se luase această cetate.

Cutremur.

În acest timp s'a făcut un cutremur foarte mare, și mai ales în Smirna s'a dărâmat multe case și a fost turtit pe mulți. Atunci fiind acolo în Smirna și chir Partenie Patriarhul Alexandriei l-a turtit casa și a murit; de asemenea și pe Ignatie Mitropolitul Smirnei.

Limberache Mania-bei ȧea pe Dómna lui Duca Vodă.

Pe atunci era la Banio un Limberache cu numele Mania-bei, care s'a revoltat contra împărăției și s'a dus la Venețieni, și ca viclen a înșelat pe Venețieni, și a venit iarăși la împărăție, și vedându-l că nu se liniștește l-a aruncat la închisore și a făcut 7 ani; și în zilele acestui epitrop s'a aflat un agă prieten lui Limberache și sforțând pe epitrop să-l scotă din închisore și să-l facă Mania-bei, l-a făcut; și a luat și pe dómna lui Duca Vodă, Anastasia, de femeie, și a

μετ' αὐτῆς εἴκοσι ἡμέρας, καὶ τῆς ἔφαγε σαράντα πογγία ἄσπρα.

Θάνατος Σερβάν-Βοδά καὶ αὐθέντης Κωνσταντῖνος Μπραγκοβίνος Μπασαράμπας.

Ἀπ' οὗ ἔφθασεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν ἦλθεν εἰδήσεις, ὅτι καὶ ὁ Σερμπάβοδας Καντακουζηνὸς αὐθέντης τῆς Βλαχίας ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος, καὶ κατ' ἐκλογὴν τῶν τῆς τζάρας ἀρχόντων ἐψηφίσθη αὐθέντης ὁ Κωνσταντῖν βέδας Μπασαράμπας, καὶ ἐστράφησαν ἀρχοντες μὲ ἀναφορὰν καὶ μὲ δῶρα, παρακαδοῦντες νὰ τὸν δοθῆ ἡ αὐθεντεία ἀπὸ τὴν βασιλείαν· καὶ εἰσηκούσθη ἡ δέησις τῶν καὶ τὸν ἐδόθη ἡ αὐθεντεία.

Ἐβγήκε τὸ χάμρι ἐμινλίκι δόσιμον.

Ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἔχοντας τὸ βασιλεῖον τῶν ὀθωμανῶν χρεῖαν ἀπὸ ἄσπρα, εὐγάλε καὶ τὸ χάμρι ἐμινλίκι, καὶ τὸ ἀγόρασε κάπιος Κιουφουρῆ Ἀχμέτης, ἄσωτος καὶ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὁ ὁποῖος εἰς τὸ μὲν ἔχρεωστοῦσε παράνω ἀπὸ τετρακόσια πογγία, καὶ εἰς ἄλλους ἀμέτρητα· καὶ τὸ ἀγόρασε διὰ ἐξήντα φορτώματα ὅλης τῆς βασιλείας τὸ χάμρι ἐμινλίκι, ὅπου κάμνουν ἑκατὸν πογγία, τὰ ὅποια, ἂν ἦτον ἄνθρωπος, μόνον ἀπὸ τὴν Πόλιν τὰ εὐγάζε, καὶ τὰ ἐπίλοιπα τὸν ἔμεναν διάφορον· ὅμως τοιοῦτος ὄντας, ὡς ἀνωτέρω εἵπομεν, δὲν ἐξεδιαλέχθη τίποτε· καὶ ὕστερον πέρωνοντας τὴν βούλλαν ὁ Μουσταφᾶ πασᾶς Κιπρουλόγλους τὸν ἐκρέμασε, μὲ τὸ νὰ ἔκαμε τὸ τοιοῦτον, ὅπου εἶναι χαράμι εἰς τὴν ὀθωμανικὴν πίστην.

Παναγιώτατος ὁ Νεόφυτος.

Τότε καὶ ὁ κύρ Νεόφυτος μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως μὲ τὸ μέσον ἑνὸς σουλτάνου ἀδελφοῦ τοῦ Χάνη, ὅπου εὐρέθη εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν ἐπῆρε τὸ πατριαρχεῖον.

Ἐἶτα ὁ Καλλίνικος πάλιν.

Μανθάνωντάς το εἰς τὴν Πόλιν οἱ παρευρεθέντες ἀρχιερεῖς ἐπῆραν τὸν Καλλίνικον καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν νὰ τὸν βάλλουν πάλιν πατριάρχη, καὶ ἀπ' οὗ ἔφθασαν ἐκεῖ τὸ ἡμισυ μέρος τῶν ἀρχιερέων ἐγύρισαν μετὰ τοῦ Νεοφύτου, καὶ τὸν ἐμετάθεσαν εἰς τὸ οἰκουμενικὸν πατριαρχεῖον· ἐκίνησεν ὁ κύρ Νεόφυτος ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολιν μόνον μὲ δύο ἀρχιερεῖς, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν, οἱ δὲ λοιποὶ ἀρχιερεῖς ἀπέμειναν μετὰ τοῦ Καλλίνικου. καὶ ἀπ' οὗ ἐπέρασαν δύο μῆνες ἔκαμαν πατριάρχη πάλιν τὸν Καλλίνικον, καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Πόλιν.

trăit cu ea 20 de zile și i-a mâncat 40 de pungî de banî.

Mórtea lui Șerban Vodă și Domn Constantin Brâncovénul Basarab.

După ce a sosit împăratul la Adrianopol, a venit știință că și Șerban Vodă Cantacuzin Domnul Valahiei și-a plătit datoriă obștască, și după alegerea boerilor țerei s'a votat Domn Const. Vodă Basarab, și s'a trimes boerî cu anatora și cu daruri, rugând să i să dea domnia de împărăție, și li s'a ascultat cererea lor, și li s'a dat domnia.

A eșit darea hamri eminlichî 47).

În acel timp avînd Impărăția Otomanilor trebuință de banî, a scos și hamri eminlichî și a cumpărat-o un Chiufuri Ahmed, desfrînat și fiu al perđărei, care la miri numai datorea mai mult de 400 pungî, și la alții nenumărate; și a cumpărat pentru 60 de grentați 48) hamri eminlichî din totă împărăția, cari fac 100 de pungî, care dacă era om, numai din Constantinopol le scotea, iar restul îi rămânea folos. Dar fiind ast-fel după cum am șis mai sus, nu s'a adunat nimic, și mai în urmă luându-i sigilul Mustafa Pașa Chipruloglu l-a spânzurat, pentru că a făcut acésta, care este haram în credința otomanică.

I'vea Sântit Neofit.

Atunci și chir Neofit Mitropolitul Adrianopolei prin mijlocul unui sultan frate a Hanului, care se afla la Adrianopol, a luat Patriarhia.

Apoî iarăși Calinic.

Vestindu-se acésta în Constantinopol, Arhieriei ce se afla au luat pe chir Calinic și au venit la Adrianopol să-l facă iarăși Patriarh, și după ce au sosit acolo jumătate de parte din Arhieriei s'a înțors cu Neofit, și l-au așezat la Patriarhatul ecumenic. A plecat chir Neofit din Adrianopol numai cu 2 Arhieriei și a venit în Constantinopol; iar ceilalți Arhieriei au rămas cu Calinic. Și după ce a trecut 2 luni a făcut patriarh iarăși pe Calinic, și au venit la Constantinopol.

Εὐγήκεν ὁ χανὲς καὶ ἡ φύλαις.

Κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν εὕρισκομένη ἡ βασιλεία εἰς ἀνάγκην ἀπὸ ἐξοδα, ἐφεύρεν ἓνα δόσιμον, καὶ εὐγαλαν ὀνομάζοντες το χανὲ, ἔγουν ὁ κάθε χανὲς ἀπὸ τριακόσια γρόσια· καὶ ἐσυνάχθη ἀπὸ ὄλον τὸ βασιλειον εἰκοσιοκτῶ χιλιάδες πουγγία ἄσπρα· τότε ἔκαμν καὶ τὰ μαγγίρια, εὐγαλαν καὶ ταῖς φύλαις, ἡ κάθε μία ἀπὸ ἓνα δράμι, δύο εἰς τὸ ἄσπρον, καὶ μετὰ μερικαῖς ἡμέραις ταῖς ἔκαμν ἀπὸ μίαν εἰς τὸ ἄσπρον.

Ἔγινε Χριστιανὸς ἓνας κιατίπης Μουσταφᾶς.

Τότε ἦτον κάπιος Μουσταφᾶ ἐφένδης κιατίπης εἰς τὸ καλέμι τοῦ ρεῖς ἐφένδη, τὸ γένος Ἀλβανίτης, οἱ γονεῖς του Τούρκοι φυσικοί· τούτος λοιπὸν ὄντας σπουδαῖος, καλὸς εἰς τὰ ἀραβικά, καὶ ἔχωντας πάντοτε συναναστροφὴν μετὰ τοὺς χριστιανούς, τὸν ἀρεσαν τὰ ἐδικὰ μας ἦθη, καὶ εὐορευθεὶς εἰς κάπιον Χατζῆ Γρηγόρην Χαλεπλῆν, σπουδαῖον εἰς τὴν ἀραβικὴν διάλεκτον, τὸν ἐρώτησε τὰ δόγματα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, καὶ τὸν ἐκατήχησεν ὁ χατζῆ Γρηγόριος ὅλα τὰ δόγματά μας· μετὰ ταῦτα ἐπῆγεν εἰς τὸν Μωυσῆν Σουλῆρας Ἀράπην, καὶ ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ ἓνα ἀραβικὸν εὐαγγέλιον νὰ διαβάσῃ, καὶ ἀρ' οὗ τὸ ἐδιάβασε καὶ ἐκατάλαβε τὰς παραινήσεις τοῦ Χριστοῦ, τόσον ἐθερμάνθη καὶ ἐκτανύχθη, ὅπου εὐθὺς ἀπεφάσισε νὰ γίνῃ χριστιανός· καὶ ἐπῆγεν πρῶτον καὶ ἐφανερώσε τὸν σκοπὸν του εἰς τὸν τζελεμπεῖ Γικννάκην καὶ εἰς τὸν πατριχὴν κύρ Καλλίνικον, ὄντας φίλος του, καὶ ὕστερον ἐπῆγεν εἰς τὸν Γαλατᾶν εἰς τοὺς Καπουτζίνοὺς φραγκοπατῆρας καὶ τοὺς εἶπε τὴν γνώμην του, καὶ τὸν ἐδίδαξαν καὶ αὐτοὶ καλῶς ἔπρεπεν· αὐτὸς ὅμως τοὺς εἶπεν, ἓνα πρῶγμα μόνον μετὰ συγχίζει, ὅπου βλέπω πολλῶν λογίων διαφοραῖς, ἄλλοι εἶναι καὶ λέγονται ἀνατολικοὶ, ἄλλοι κατόλικοι καὶ ἄλλοι ἄλλως· τὸν εἶπαν καὶ οἱ πατέρες, ὅτι ὅλοι αὐτοὶ χριστιανοὶ εἶναι· ἢ ἀνατολικὸς εἶσαι ἢ κατόλικος· ἓνα εἶναι· καὶ ἔτσι ἐπίστευσε, καὶ ἐσηκώθη ἀπὸ τὴν Πόλιν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Βενετιάν, καὶ βαπτισθεὶς μετονομάσθη Στέφανος, ὅστις ἔγινε καὶ φραγκοπατῆρας φραντζεσκάνος

Νικοῦσιν οἱ Νέμετσοι τοὺς Τούρκους καὶ ὑποτάξουσι κίστην.

Ἐκαμε καὶ πάλιν ἐτοιμοσίαν μεγάλην ὁ Μουσταφᾶ πασχᾶς καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν πόλεμον, καὶ συγκροτηθέντων τῶν στρατευμάτων, ἐχλάσθησαν οἱ Ὀθωμανοὶ καὶ ἐγύρισαν εἰς τὴν Σόφιαν, κατεβαίνοντες οἱ Νέμετσοι παρακάτω ἀπὸ τὸ Μπελιγρᾶδι ἐπῆραν τὴν Σεμένδραν, καὶ ἐκείθεν ἦλθαν εἰς τὸ Νύσσι καὶ τὸ Βιδίνι, καὶ τὰ ὑπέταξαν.

A eşit hanos și Foles 49).

În acest timp aflându-se împărăția în nevoe de cheltuță, s'a aflat o dare și i-a pus numele *han*, adică fie care hanes de 300 lei; și s'a adunat din toată Împărăția 28 mii de pungă de bani. Atuncea a făcut și *manghiria* 50), a scos și *folcs* fie care de un dram, două la aspru, și după câte va țile le-a făcut câte una la aspru.

S'a făcut creștin un chiatipis Mustafa.

Atunci era un Mustafa Efendi chiatipis la *calemul* lui Reis Efendi, de neam Albanez, părinții lui turci naturali. Acesta fiind studios, învățat la cartea arabescă, și având tot-deuna convorbiri cu creștinii, i-a plăcut obiceiurile noastre, și încredințându-se la un Hagi Grigorie Halepli, învățat în limba arabă, l-a întrebat dogmele credinței creștine, și l-a învățat Hagi Grigorie toate dogmele noastre. După aceea s'a dus la Moisi al Silivriei Arab, și a cerut de la el o evanghelie (scrisă în limba) arabă să citească, și după ce a citit-o și a înțeles îndemnurile lui Christos, atâta s'a încălzit și s'a cucerit, în cât îndată a hotărât să se facă creștin și s'a dus mai întâi și a descoperit scopul lui, lui Celebi Ienache și patriarhului chir Calinic, fiindu-i prieten, și după aceea s'a dus la Galatà la preoții francezi Capucini și le-a spus socotința sa, și l-a învățat și aceștia cum se cade; dar acesta le-a dis: un lucru mă încurcă că ved deosebiri de multe feluri, alții sunt și se numesc răsăriteni, alții catolici și alții alt-fel. Iar părinții au răspuns, că toți aceștia sunt creștini, sau fie răsăritean sau catolic, una sunt. Și așa a creștinit și s'a sculat din Constantinopol și s'a dus în Veneția și botezându-se s'a numit Stefan, care s'a făcut și preot franciscan.

Învîng Nemții pe Turci și supun cetăți.

A făcut iarăși pregătire mare Mustafa Pașa și s'a dus la răsboi, și lovindu-se armatele, s'a prăpădit Otomanii și s'a întors la Sofia, și pogorîndu-se Nemții mai jos de Belgrad a luat Semendria, și de acolo au venit la Niș și Vidin, și le-au supus.

Βεζίρης ὁ Κιπρουλόγλου Μουσταφάς.

Ταῦτα βλέποντες οἱ μεγιστᾶνες τῶν Ὁθωμανῶν, ἐπῆγεν ὁ, τε μουφτῆς καὶ οἱ καζιασκέριδες εἰς τὸν βασιλέα καὶ εἶπαν, ὅτι ἡ βασιλεία εἶναι εἰς ἀνάγκην, καὶ πρέπει νὰ κάμουν ἓνα καλὸν ἐπίτροπον τῆς βασιλείας, καὶ ὅτι ἄλλος καλλίτερος δὲν εἶναι ἀπὸ τὸν Κιπρουλόγλου Μουσταφᾶ πᾶσαν· ἔθεν ἔστειλεν εὐθὺς ὁ βασιλεὺς καὶ τὸν ἔφερεν ἀπὸ τὴν Χίον, καὶ τὸν ἔδωσε τὴν βουλλαν, ὅστις ἄρχισε νὰ κάμη δικαιοσύνας καὶ ἐκστρατείας ἐτοιμσάις.

Ἐξῶσις τοῦ κισλάραγα Ἀμπέραγα.

Τότε ὄντας εἰς τὴν βασιλείαν ἓνας κισλάραγας, τὸ ὄνομά του Ἀμπέραγας, ἀνακατώνετο εἰς καθὲ ὑπόθεσιν βασιλικὴν, καὶ μίαν τῶν ἡμερῶν ἔστειλε τὸν γιαζιτζῆ του μὲ ἓνα τεσχερὲν εἰς τὸν ἐπίτροπον, διὰ νὰ τελειώσῃ μίαν ὑπόθεσιν, καὶ δίδωντας τὸν τεσχερὲν τὸν ἐρώτησεν ὁ ἐπίτροπος, εἰς τοῦ λόγου σας ἀγαμπαμπᾶς δὲν εἶναι; ἀπεκρίθη ὁ γιαζιτζῆς, ναὶ εἶναι· καὶ σὰν εἶναι εἶπε πάλιν ὁ ἐπίτροπος, διατὶ νὰ μὴ τὸν φέρῃ ἐκείνος, μόνον ἐσύ; ἀναγνώνωντας δὲ τὸν τεσχερὲν τὸν εἶπε, τί ἀνακατώνεται ὁ ἀγᾶς καὶ εἰς τὰς ἐξω ὑποθέσεις; ἄς κυττάξῃ τὰ μέσα, καὶ νὰ τὸν εἰπῆς πῶς αὐτὸ ὅπου γράφει δὲν γίνεται. Ὁ δὲ γιαζιτζῆς πέρνωντας τὴν τοιαύτην ἀπόκρισιν παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου, ἐπῆγε καὶ τὴν εἶπε τῷ κισλάραγα με θυμὸν λέγωντας, τί προσμένεις πλέον; αὐτὸς καθὼς βαστᾶ τοῦ λόγου του, θέλει τελειώσῃ καὶ ἐμένα καὶ ἐσένα, καὶ μόνον κίτταξε τὴν δουλειάν σου· καὶ ἐκτοτε ἀρχισεν ὁ κισλάραγας νὰ σκάπτῃ τὸν λάκκον του· τότε ὅμως ὄντας ρεχιάπ καϊμεκάμης ὁ Ἀλῆ πασᾶς, ὁ ὁποῖος ἦτον χαζνεδάρης τοῦ Ἀχμέτ πασᾶ καὶ οἰκείος τῷ βεζίρη, ἐπῆρεν εἰδῆσιν, ὅτι ὁ κισλάραγας πάσγει νὰ καταβάλλῃ τὸν ἐπίτροπον, καὶ μίαν ἡμέραν εἶπε τῷ γιαζιτζῆ ἐφένδη, μὲ ἔκαμαν ρεχιάπ καϊμεκάμην, καὶ ὄντας τὰ ἐξοδά μου πολλὰ, τὰ χάσια ὅπου μὲ ἔκαμν εἶναι ὀλίγα καὶ δὲν μὲ φθάνουν· ἀπεκρίθη ἐκείνος, ἔχε ὑπομονὴν μερικαῖς ἡμέραις, καὶ διορθώνονται τὰ πράγματα· τότε ἐπῆγεν εἰς τὸν ἐπίτροπον ὁ Ἀλῆ πασᾶς καὶ τὸν εἶπε· τί στέκεσαι; ὁ Ἀράπης καθὼς ἐκατάλαβα σὲ ἔχει τελειωμένον! ἐπειδὴ τὸ καὶ τὸ μὲ εἶπεν ὁ γιαζιτζῆς ἐφένδης· καὶ ἐπάνω εἰς αὐτὰ τὰ λόγια ἐμήνυσεν ὁ βασιλεὺς τὸν ἐπίτροπον νὰ πηγαίνῃ μέσα, καὶ ἐκατάλαβεν ὁ ἐπίτροπος πῶς τὸν θέλει διὰ νὰ τὸν πάρῃ τὴν βουλλαν· καὶ ἐμήνυσε τῷ βασιλεῖ, ὅτι εἶναι ἀγαμνός καὶ δὲν ἔμπορεῖ νὰ πηγαίνῃ· ἔστειλε καὶ ἐκ δευτέρου καὶ τὸν ἐλάλησεν ὅτι ἐξ ἀποφάσεως νὰ πηγαίνῃ· ὁ δὲ βεζιρτζέμης ἔστειλε τὸν

Vizir Chipurloglu Mustafa.

Acestatea vedând Meghistaniî Otomanilor, s'a dus și Muftiul și Caziascerizî⁵¹⁾ la Impăratul și a spus : că Impărăția este în nevoie și trebuie să facă un bun epitrop Impărăției și că altul mai bun nu este de cât Chipurloglu Mustafa Pașa.

Deci a trimes curênd Impăratul și l-a adus din Chio și i-a dat pecetea, care a început să facă dreptăți și pregătiri de răsboi.

Alungarea lui Chizlaraga Amberaga.

Fiind atuncea la Impărăție un Chizlaraga cu numele Amberaga, se amesteca în orî ce afacere împărătescă. Și în una din zile ai trimes pe ghézigiul⁵²⁾ sêu cu o teşchere⁵³⁾ la epitrop ca să săvârșescă o afacere, și dând teşchereaua l-a întrebat epitropul : la voi Aga Babà nu este? A răspuns ghézigiul că este; și dacă este, a ȕis iarăși epitropul, pentru ce să nu o aducă acela, numai tu? Cêtind teşchereaua i-a ȕis : Ce se amestecă Aga și în afacerile exteriore? Caută-ȕi cele din lăuntru, și să-ȕi spuî că aceia ce scrie nu se face. Iar ghézigiul luând un ast-fel de răspuns de la epitrop, s'a dus și i-a spus lui Chizlaraga cu mânie ȕicênd, ce așteȕi mai mult? Acesta, după cum cugetă el, are să ne mântue și pe mine și pe tine, și caută-ȕi numai de trêba ta. Și de atunci a început Chizlaraga să-ȕi sape grôpa lui; atunci fiind însă rechiap Caimacam Ali-Pașa, care a fost hasnedar lui Ali-Pașa și prieten Vizirului, a luat știință ca Chizlaraga caută să dea jos pe epitrop, și într'o ȕi a ȕis lui ghézigi Efendi : M'a făcut rechiap Caimacam, și fiind chiel-tuelele mele multe, hasicle⁵⁴⁾ ce mi-a făcut sunt puține și nu-mî ajung; și a răspuns acela : ai răbdare câte-va zile și se vor îndrepta lucrurile. Atunci s'a dus la epitrop Ali-Pașa și i-a ȕis : Ce stai? Arapul după cât am înțeles te are mântuit! pentru că acesta și acesta mi-a spus ghézigi Efendi. Și asupra acestor cuvinte a vestit Impăratul pe epitropul să se ducă înlăuntru, și a înțeles epitropul că-l voește spre a-ȕi lua sigilul; și a anunțat Impăratului că-ȕi bolnav și nu pôte veni. A trimes și adoua oră și i-a vorbit ca din ordin să vină; iar Vizirul a trimis pe rechiap Caimacamul ca să-ȕi ordone prin mijlocirea sa, care este ordinul lui, pentru că

ρεκιάπ καιμελάμην νά τόν προστάξῃ διὰ μέσου του τι εἶναι ὁ ὄρισμός του, ὅτι αὐτὸς εἶναι ἄρρωστος καὶ δὲν ἠμπορεῖ· καὶ εὐθὺς ἔστειλε καὶ ἐλάλησε τὸν μουρτήν, τοὺς δύο καζιασκέριδες καὶ τὸν γενίτζερ ἀγασῆ, καὶ τοὺς εἶπεν· ἤξεύρετε καλὰ πῶς ἐγὼ τὴν βούλλαν δὲν τὴν ἐγύρευσα, μήτε τὴν ἤθελα· ὅμως βλέπωντας τὴν βασιλείαν εἰς τριαυτὴν κατάστασιν, τὴν ἐδέχθηκα διὰ νὰ δουλεύσω τὸ δεβλέτι· καὶ ἂν γνωρίζετε πῶς ἐκυβέρνησα ἀχαμνὰ, νὰ μὲ εἰπῆτε! εἶπαν ἐκεῖνοι, ὄχι! πολλὰ καλὰ κυβερνᾷς, καὶ ὅλοι σὲ θέλουν καὶ ἀγαποῦν· εἶπε πάλιν ὁ ἐπίτροπος, ἀμὴ σὰς ἐρωτῶ, ἓνας τριάντα γροσιῶν ἀράπη; νὰ ἀνακατόνη ἓνα βασιλείον καὶ νὰ τὸ συγχίξῃ, εἶναι πρέπον; τὸ στέργετε; τὸ ὑποφέρετε; ὄχι! ἀπεκρίθησαν ὅλοι· τότε ὁ βεζίρης τοὺς εἶπεν, ἐπειδὴ λοιπὸν δὲν τὸ στέργετε, πηγαίνετε εἰς τὸν βασιλέα καὶ εἰπῆτε τον νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ. Καὶ οὕτως ἐπῆγαν ὅλοι εἰς τὸν βασιλέα, καὶ τὴν ὥραν ὅπου ἔφθασεν ὁ ρεκιάπ καιμεκάμης καὶ ἐμβῆκε μέσα εἰς τὸν βασιλέα, ὅπου ἦτον ὁλος θυμὸς διὰ τὸν βεζίρην ὅπου τὸν ἐμήνυσε καὶ δὲν ἦλθε, τὸν εἶπαν πῶς ἦλθεν ὁ μουρτῆ ἐφένδης, οἱ καζιασκέριδες καὶ ὁ γενίτζερ ἀγᾶς, καὶ τοὺς ἔβαλε μέσα· καὶ καθὼς ἐμβῆκαν, μετὰ τὴν προσκύνησιν, ἄρχισε πρῶτον ὁ γενίτζερ ἀγασῆ καὶ εἶπε· πολυχρονημένε μου βασιλεῦ, τὸ κούλι οἱ σκλάβοι σου οἱ γιανιτζάροι μὲ ἔστειλαν καὶ παρακαλοῦν τὴν βασιλείαν σου νὰ ἐλευθερώσῃς τὸν Δαρισαδὲτ ἀγασῆ! ὁ δὲ βασιλεὺς ἐσυγχίθη καὶ τὸν ἐκακοφάνη, λέγωντας, καὶ πῶς νὰ κάμω τὸ τοιοῦτον, νὰ τὸν εὐχάλω ἀπὸ κοντὰ μου; τότε καὶ ὁ Δαρισαδὲτ ἀγασῆ ἔπεσεν εἰς τὰ ποδάρια τοῦ βασιλέως, παρακαλῶντας νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ· ὁ γενίτζεραγᾶς καὶ πάλιν· πολυχρονημένε μου βασιλεῦ, σὲ παρακαλοῦν οἱ σκλάβοι σου νὰ τὸν ἐλευθερώσῃς! καὶ οὕτω βλέπωντας ὁ βασιλεὺς καὶ μὴν ἠμπαρῶντας νὰ κάμῃ ἀλλέως, τὸν ἐλευθέρωσεν· ὁ δὲ ἐπίτροπος παρέλαβεν ὅλην τὴν ἐξουσίαν, καὶ μετὰ μερικὰς ἡμέρας ἐκρέμασε καὶ τὸν γιάτζιζῆ ἐφένδην.

Ἐκστρατεία κατὰ Νεμτζῶν καὶ νίκη Τοῦρκων

Τὴν δὲ πρῶτην ἀνοιξιν ὁ βεζιραζέμης ἐλίνησεν εἰς τὸν πόλεμον, καὶ ἐδιόρισε τὸν Τζερεκζ Χουσεῖν πασᾶν σερασκέρην μὲ ἄλλους πρσᾶδες μαζί, καὶ τὸν Κοῦρσον Τέκελῆν μὲ τὰ στρατεύματα, καὶ ἔγραψε καὶ τὸν Κωνσταντῖν βόδα αὐθέντην τῆς Βλαχίας νὰ ἐτομασθῆ μὲ τὰ στρατεύματά του νὰ τοὺς ἐμβᾶσῃ εἰς τὴν Ἐρδελίαν· καὶ τοὺς ἐμβασε μέσα· ὅπου συναπαντήθησαν μὲ τὰ Νεμτζικα στρατεύματα καὶ μὲ τὸν Χαϊζιλέρ γενεράλην, καὶ πολέμου γενομένου, ἔπεσεν ὁ σερασκέρ Χουσεῖν πασᾶς, τὸ δὲ λοιπὸν στράτευμα ἐστάθηκε, καὶ ἐνίκησαν τοὺς

el este bolnav și nu pôte. Și îndată a triniis și a vorbit Muftinul, celor doi Cazascherizi și lui Ienicer Agasi, și li-a spus: Știți bine că eu sigiliul nu l-am căutat, nici nu-l vreau, dar vădând Impărăția în această stare l-am primit, pentru ca să servesc Devletului. Și dacă cunósșteți că am servit rău, să-mi spuneți! Aceia au đis: nu. Fôrte bine guvernezi și toți te vreau și te iubesc. A đis iarăși epítropul: atunci vă întreb: un arap în valóre de trei-deci de lei să tulbure o Impărăție și s'o pue în confusie, este cuviincios? vă place? o suferiți? Nu! au răspuns toți. Atunci Vizirul li-a spus: fiind-că nu vă place, duceți-vé la Impératul și spuneți-i să-l concedieze. Și așa s'au dus toți la Impératul și în timpul când a sosit rechiap Caimacam și a intrat în lăuntru la Impératul, care era cu totul supărat pentru Vizir, pentru că l-a chîemat și n'a venit, i-a spus că a venit Muftiul Efendi, Cazascherizii și Ienicer Aga, și i-a introdus înlăuntru. Și după ce au intrat, după închinăciune, a început întâi Ienicer Agasi și a đis: Mult îndilite al meu Impérat, *culi* ⁵⁵), sclaviu tîi Ienicerii m'au trimis și rógă pe Impărăția ta să concediezi pe Darisadet Agasi. Iar Impératul s'a confusat și i-a părut rău, đicënd: și cum să fac așa ceva să-l alung de lângă mine? Atunci și Darisadet Agasi a cădut la picioarele Impératului, rugându-l să-l concedieze. Ienicer Agasi iarăși (a đis): Mult îndilitul meu Impérat, te rógă sclaviu tîi să-l concediezi! Și așa vădând Impératul și neputënd face alt-fel, l-a concediat. Iar epítropul a luat tótă puterea, și după câte-va đile a spândurat și pe ghézigi Efendi.

Expediția contra Nemților și învingerea Turcilor.

De la începutul primăverei. Vizirazemi a plecat la răsboi și a hotărît pe Cerchez Husein Pașa Seraschier cu alte pașale împreună, și pe Cursu Techeli cu armatele, și a scris și lui Constantin Vodă Domnul Valahiei să se gătescă cu armatele lui spre a intra în Ardeal. Și le-a dus înlăuntru, unde întâlbindu-se cu armatele nemțești și cu Haiziler Generalul, și făcându-se răsboi, a cădut Seraschier Husein Pașa, iar restul armatei s'a opus și au biruit pe Nemți, și au prins

Νεμτζους, και ἐπίασαν και τὸν Χαϊζιλὲρ ζωντανόν· και ἐμβάινοντες μέσα εἰς τὴν Ἐρδελίαν, τοὺς ἐπροσκύνησαν οἱ Οὐγγροι, και ἐκ ρώνιασαν τὸν Τέκελην διὰ κράλην τῆς Οὐγγαρίας· βλέποντες δὲ οἱ Νεμτζοὶ πῶς ἐμβῆκαν τὰ ὀθωμανικὰ στρατεύματα εἰς τὴν Ἐρδελίαν και ἐκορώνιασαν τὸν Κοῦρσον ρῆγα τῆς Οὐγγαρίας, ἦλθαν νὰ τὴν γλυτώσουν· τὰ δὲ ὀθωμανικὰ στρατεύματα μετὰ τοῦ Τέκελη και τοῦ Μπασκράμπα Κωνστατινόδοα, ὡς εἶδαν τὴν τῶν Γερμανῶν εἰς Ἐρδελίαν ἔφοδον, ἔφυγαν και ἦλθαν ὅλοι εἰς τὴν Βλαχίαν.

Ἄλωσις τῶν κάστρων τῶν Νεμτζῶν ὑπὸ Τούρκων.

Ὁ δὲ βεζιραζέμης εὐρίσκωντας τὸν τόπον ἄδειον χωρὶς στρατεύματα Νεμτζῶν· ἐπῆγε και ἐπῆρε τὸ Νύσσι, τὴν Σεμένδραν, ἔπειτα και τὸ Μπελιγράδι· τὸ δὲ Βιδίσι τὸ εὐκαίρωςαν οἱ Νεμτζοὶ και τὸ ἀφῆκαν· ἔγινε δὲ γὰρ εἰς ὅλους τοὺς Τούρκους ὁποῦ πάντοτε ἐνικοῦντο, και τότε ἐνίκησαν και αὐτοί· και ἐγύρυσεν ὁ ἐπίτροπος νικητῆς εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, και πέρωνοντας τὸν βασιλέα ἦλθον εἰς τὴν Πόλιν, και ἐχάρησαν ὅλοι οἱ πολῖται.

Ὁ ἅγιος Τάρος δίδεται εἰς τοὺς Φραντζέζους.

Τότε ἔδωκεν ὁ ἐπίτροπος τὸν ἅγιον Τάρον εἰς τοὺς Φραντζέζους.

Ἐβῆκεν ὁ ἐλιᾶς, τὸ ἐφσάτ και ὁ ἐτνᾶς, και καλόγηροι και γεμτζίδες νὰ πληρόνωσι.

Ἐβῆκεν και τὸ τριῶν λογίων χαράτζι εἰς τοὺς Χριστιανούς, ἐλιᾶ, ἐφσάτ, και ἐτνᾶ, τὸ πρῶτον ἐννέα γροσιῶν, τὸ δεύτερον τεσσάρων ἡμισυ, και τὸ τρίτον δύο γροσιῶν και ρουπι· ὅτι πρότερον ἦτον ὁ γισβᾶς, εἰς τὸν ὑπανδρεμένον τέσσερα ἡμισυ γροσια και εἰς τὸν ἀνύπανδρον τριαῆμισυ, ἐπίσης πλούσιος και πτωχός· τότε οἱ καλόγηροι και οἱ παπάδες δὲν ἔδιδαν χαράτζι, και οἱ γεμτζίδες δὲν ἔδιδαν μὲ τὸ νὰ ἦναι ζαχερετζίδες· αὐτὸς ὅμως ἔβαλε νὰ δώσουν και οἱ καλόγηροι και οἱ παπάδες, και οἱ γεμτζίδες· οἱ Ἑβραῖοι τὸ πρῶτον εἶχαν τὸ χαράτζι τους ξεχωριστόν, και τότε τοὺς ἔβαλε και αὐτοὺς νὰ δώσουν καθὼς και οἱ Χριστιανοί. Αὐτὸς ἐν εὐκολίᾳ ἔδιδε Σέλημα και ἐφτιάνουνταν ἐκκλησίαις, ὅθεν εἰς τὸν καιρόν του πολλαῖς ἐκκλησίας ἐφτίσθησαν.

Βασιλεία σουλτάν Ἀχμέτη.

Κατὰ δὲ τὸν δεύτερον χρόνον ἐκαμε μεγάλην ἐτοιμασίαν και ἐκστράτευσε κατὰ τῶν Νεμτζῶν· ἐσηκώθη και ὁ βσιλεὺς και ἐπῆγε μετ' αὐτοῦ ἕως εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, και ἀπ' ἐκεῖ ἐκίνησεν ὁ

ἔτι pe Haiziler viū. Și intrând înlăuntru în Ardeal li s'aũ închinat Unguriĩ, și aũ încoronat pe Techeli de Craiũ Ungariei. Vẽdẽnd Nemții cã aũ intrat armatele turcești în Ardeal și aũ încoronat pe Cursu rege al Ungariei, aũ venit sã-l elibereze. Iar armata turcescã cu Techeli și cu Basarab Constantin Vodã, cumi a vẽnũt nãvala Germanilor în Ardeal, aũ fugit și aũ venit cu toții în Valahia.

Luarea cetăților Nemților de Turci.

Iar Vizirazem: gãsind țara deșartã, fãrã de armate nemțești, s'a dus și a luat Nișul și Semeandia și apoi și Belgradul. Iar Vidinul l-aũ evacuat Nemții și l-aũ lãsat; s'a fãcut bucurie tuturor Turcilor, pentru cã tot-dẽuna eraĩ învinși, și atunci aũ biruit și ei. Și s'a întors epitropul victorios în Adrianopol și luãnd pe Impãratul aũ venit în Constantinopol și s'aũ bucurat toții cetățeniĩ.

Sãntul mormẽnt se dã Francezilor.

Atunci a dat epitropul Sãntul mormẽnt la Francezi.

Aũ țegit (dãrile) elias, efsat și etnũ sã plãtiscã și cãlugãrii și Ghemgiziũ.

A scos și aceste trei feluri de haragi la creștini: *elia*, *efsat* și *etnũ* ⁵⁶). Cel înteiũ de nouẽ lei, al doilea de patru și jumãtate, iar al treilea de doi lei și un *rup* ⁵⁷). Cã mai înteiũ a fost *ghiovãs* ⁵⁸), la cel însurat patru lei și jumãtate, și la cel neĩnsurat trei și jumãtate, de asemenea bogat și sãrac. Atunci cãlugãrii și preoții nu dãdeaũ haragi și *Ghemgiziũ* ⁵⁹) nu dãdeaũ, pentru cã eraũ *zaheregiũ* ⁶⁰). Acesta însã a pus sã deã și cãlugãrii și preoții și Ghemgiziũ. Iudeii la început aveaũ birul lor deosebit. și atunci i-a pus și pe ei sã deã ca și creștiniĩ. Acesta cãnd avea ocaziune dãdea permisiune și se zidiaũ bisericii, în cãt în timpul sãũ multe bisericii s'aũ zidit.

Impãrãția (lui) Sultan Ahmet.

În al doilea an a fãcut mare pregãtire și a fãcut expediție contra Nemților. S'a sculat și Impãratul și s'a dus cu el pãnã la Adrianopol, și de acolo s'a mișcat Vizirul cu

βεζίρης μετά τῶν στρατευμάτων καὶ ἦλθεν εἰς Φιλιππούπολιν, καὶ ἐκεῖ ἦλθεν εἰδήσις ὅτι ἀπέθανεν ὁ σουλτάν Σουλεϊμάνης, καὶ ἔκαμαν βασιλέα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ σουλτάν Ἀχμέτην, υἱὸν τοῦ σουλτάν Ἰμπραχίμ.

Νίκη πρῶτον Τούρκων, ἔπειτα Νεμτζῶν.

Ὁ δὲ βεζιραζέμης ἐπῆγε μὲ τὰ στρατεύματα εἰς τὸ Μπελιγράδι καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐπέρασε πέρα καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ Ὄσεκι, καὶ ἐκεῖ συναπαντήθη μὲ τὰ γερμανικὰ στρατεύματα, καὶ φρικτοῦ πολέμου γενομένου πολλοὶ γκενεράλοι ἔπεσαν καὶ ἐθανατώθησαν· λέγεται δὲ νὰ ἦτον εἰς τὰ ὀθωμανικὰ στρατεύματα ὡς τριάντα χιλιάδες Ἀλβανῖται, οἱ ὁποῖοι ἔδειξαν τὴν περισσοτέρην ἀνδραγαθίαν εἰς τὸν πόλεμον· καὶ ἀγκαλὰ ἡ νίκη ἐφάνη νὰ ἦτον τῶν Τούρκων, ἐκεῖ ὅμως ἦλθεν ἓνα βόλι καὶ ἐκτύπισε τὸν βεζιραζέμην καὶ ἔπεσε σείτης, οἱ δὲ Τούρκοι κατὰ τὴν συνήθειάν τους, ὡς εἶδον, ὅτι ἔπεσεν ὁ προεστὴς τους, ἔφυγαν εὐθὺς καὶ ἄφησαν τὰ τζαδῖρια τους μὲ τὸν χαζνέ καὶ ὄλον τὸ ὀρδί.

Βεζιρίδες ὁ Ἀραμπατζή Ἀλῆ πασᾶς καὶ ὁ Σοφῆ Ἀλῆ πασᾶς.

Ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ὅτι ἔπεσεν ὁ βεζιραζέμης ἔδωκε τὴν βουλλαν τῷ ρεκιαπ καϊμεκάμη Ἀραμπατζή Ἀλῆ πασᾶ (ὠνομάσθη δὲ οὕτω μὲ τὸ νὰ ἐξώριζε τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὸν ἀραμπᾶν), καὶ ἔκαμε βεζαρέτι ἐξ μῆνας, καὶ μὲ τὸ νὰ μὴν ἐφάνη ἡ δούλευσις του ἀρεστή τῷ βασιλεῖ τὸν εὐγαλεν· ἡ ἐτοιμασία ὅμως τοῦ πολέμου ἐγένετο, καὶ ἤφερον τὸν Σοφῆ Ἀλῆ πασᾶν καὶ τὸν ἔδωκε τὴν βουλλαν, ὅστις ἦτον ἀνθρωπὸς φιλοδίκαιος, ἀδωρολήπτης, τῆς αὐτῆς γνώμης μὲ τὸν Κιπρολόγλου, καὶ ὁποῖος ἐζήτοῦσε θέλημα διὰ νὰ φτιάσῃ ἐκκλησίαν, τὸν ἔδιδε πηρευθῶς.

Ἐπιστρέφουσιν οἱ πρέσβεις ἀπὸ τὸ Ἰνπέριον, καὶ γέννησις σουλτάν Ἰμπραχίμη.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐγύρισαν καὶ οἱ πρέσβεις ἀπὸ τὸ Ἰνπέριον, ὃ τε Ζουλφικάρ ἐφένδης δηλαδὴ καὶ ὁ μέγας δρχγομάνος Ἀλέξανδρος, καὶ ἦλθον εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν· ἔκαμαν δὲ εἰς τὴν Γερμανίαν χρόνους τέσσαρας· καὶ τοὺς ἐπῆρε μαζί του ὁ βεζιραζέμης καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ Μπελιγράδι, καὶ δὲν ἄρχισε πολέμον μὲ τοὺς Γερμανοὺς, ἀλλ' ἐδυνάμωνε τὸ κάστρον Μπελιγράδι ὅλον τὸ καλοκαίρι· ἦλθε δὲ εἰδήσις τῷ βεζιραζέμῃ πῶς ἐγεννήθη τῷ βασιλεῖ υἱὸς ὁ σουλτάν Ἰμπραχίμης καὶ ἔγινε δοναμᾶς εἰς ὅλην τὴν ἐπικράτειαν τῆς βασιλείας πέντε ἡμέραις καὶ πέντε νύκταις.

armatele și a ajuns în Filipopol, și acolo a venit știință că a răposat Sultan Suleiman, și au făcut Impărat pe fratele său, Sultan Ahmet, fiul lui Sultan Ibrahim.

Invingerea mai întâi a Turcilor și apoi a Nemților.

Iar Vizirazemi s'a dus cu armatele la Belgrad, și de acolo a trecut dincolo și s'a dus la Osechi, și acolo s'a întâlnit cu armatele germane. Și făcându-se răsboi înfricoșat, mulți generali au căzut și s'au ucis. Se dice că era la armatele turcești ca la 30,000 Albanezi, cari au arătat cea mai mare vitejie în răsboi. Și deși victoria s'a arătat să fie a Turcilor, atunci însă a venit o bombă și a lovit pe Vizirazemi și a căzut mort (*seit* ⁶¹): iar Turcii, după obiceiul lor, cum au vădut că au căzut conducătorul lor, au fugit îndată și au lăsat *țadirile* ⁶² lor împreună cu hazneaua și tot lagărul.

Vizir Arabagi Ali pașu și Sofi Ali Pașu.

Aușind Impăratul că a căzut Vizirazemi, a dat sigilul lui rechiap Caimacam, Arabagi Ali pașu, (s'a numit așa pentru că exila pe ómeni cu arabaua). Și a fost Vizir șase luni, și fiind-că nu s'a părut serviciul seŭ plăcut Impăratului, l-a scos. Prepararea răsboiului însă s'a făcut, și au adus pe Sofi Ali Pașu și i-au dat sigilul, care era om iubitor de dreptate, nemitarnic, de aceeași opinie cu Chipruloğlu, și ori care cerea permisiune să facă Biserică, îi dădea îndată.

Să întorc reprezentanții de la Imperiū și nașterea lui Sultan Ibrahim.

In acel timp s'au reîntors și reprezentanții de la Imperiū, adică și Zulficar Efendi și marele Dragoman Alexandru, și au venit la Adrianopol. Au făcut patru ani în Germania și i-au luat cu el Vizirazemi, și s'a dus la Belgrad și n'a început răsboiul cu Germanii, ci a întărit cetatea Belgradului totă vara. I-a venit știre lui Vizirazemi, că s'a născut Impăratului fiŭ Sultan Ibrahim, și s'a făcut *donamna* ⁶³ în totă stăpânirea Impărației cincî zile și cincî nopți.

Διορία τοῦ βεζίρη διὰ τὰ χαράτζια.

Αὐτὸς ὁ ἐπίτροπος ἔκαμεν ὅτι νὰ ᾔηται ὅλα τὰ χαράτζια ἀλισεβιέ, ἦγουν ὅλα ἐφσάτια.

Γυρίζει ὁ βεζίρης εἰς Ἀδριανούπολιν.

Τὸ φθινόπωρον τοῦ ἀγίου Δημητρίου ἐγύρισεν ἀπὸ τὸ Μπελιγράδι εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν.

Ὁ δραγουμάνος ἔρχεται εἰς Βουκουρέστι.

Τότε ἔδωκε θέλημα τὸν μέγαν δραγουμάνον νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ σπίτι τοῦ ἐμπροστά, ὅστις ἦλθε διὰ τοῦ Δουνάβειος εἰς Ρουτζούκι καὶ ἐκεῖθεν εἰς Βουκουρέστι, καὶ ἀνταμώθη μετὰ τοῦ Κωνσταντίνου Μπασαρχμπα, τὸν καιρὸν ὅπου ἐγίνοντο οἱ γάμοι τῆς δομνίτζας αὐτοῦ Στάνκας μετὰ τοῦ Ράδουλ μπεϊζαδὲ υἱοῦ τοῦ Ἡλιάσκου βόδα, καὶ τὸν ἐδέχθη μετὰ μεγάλῃ τιμῆς, καὶ ἔγινε πενθερὸς ἀπὸ μέρους τοῦ γαμβροῦ· μετὰ ταῦτα ἐτελειώθησας καὶ οἱ ἀρραβῶνες τῆς δομνίτζας Ἡλίνκας μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Σκαρλάτου· ἐκάθησε δὲ εἰς τὸ Βουκουρέστι ἕως δέκα ἡμέρας, ἔχωντάς τον ὁ αὐθέντης εἰς μεγάλωτάτην τιμὴν καὶ περιποίησιν· καὶ ὅταν ἐκίνησε διὰ τὴν Πόλιν τὸν ἐξεπροβόδισαν μὲ πομπὸν ἀλλά καὶ μὲ φιλοδωρήματα ἀρκετὰ, δίδωντάς τον καὶ ἱκανοὺς ἀνθρώπους νὰ τὸν συντροφιᾶσουν ἕως εἰς τὴν Πόλιν, ὅπου φθάνωντας ἐκάθησε δέκα ἡμέρας, καὶ πέρνωντας τὴν γυναῖκά του ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν.

Ἐτοιμασία πολέμου.

* Ἀρχισε πάλιν ὁ ἐπίτροπος νὰ κάμῃ ἐτοιμασίαν διὰ τὴν ἀνοιξιν, διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν πόλεμον.

Βεζίρης ὁ Μπουγιουκλή Μουσταφάς.

Ὁ βασιλεὺς εἶχε συνήθειαν καὶ ἐπεριπατοῦσε καθ' ἐκάστην ἔξω τεπτίλι διὰ νὰ ἀκούσῃ καὶ νὰ μάθῃ τί λέγουν ὁ κόσμος· καὶ ἄκουε πῶς ἐπαρπονοῦντο καὶ ἐπροσκλαίοντο ὅλοι ἀπὸ τὸν τερτερδάρην πῶς κάμνει ἀδικίας· ὅθεν ἐπρόσταξε τὸν βεζιραζέμην νὰ τὸν εὐγάλῃ ἐξ ἀποφάσεως καὶ νὰ βάλῃ ἄλλον· ἐμήνυσε καὶ ὁ βεζιραζέμης τὸν βασιλέα καὶ τὸν ἐπαρεκάλεσε νὰ τὸν ἀφήσῃ, ἐπειδὴ εἶχεν ὅλον τὸν λογαριασμὸν τῆς τοῦ πολέμου ἐτοιμασίας ἐπάνω του, καὶ ἂν ἀλλαχθῆ αὐτὸς ἐνδέχεται νὰ γίνῃ λάθος, ὄντας ἐπάνω εἰς τὸ κίνημα· ὁ βασιλεὺς πάλιν καὶ ἐκ δευτέρου ἐπρόσταξε σφοδρῶς, χωρὶς ἄλλο νὰ τὸν ἀλλάξῃ· βλέπωντας ὁ ἐπίτροπος τὸ ἀμετάθετον τῆς γνώμης τοῦ βασιλέως, ἐπῆγεν ἀ(υ)τὸς του εἰς τὸν βασιλέα καὶ εἶπεν: ἰδὺ, βασιλεῦ, ὅπου ἤφερα τὸ ἀμκνέτι ὅπου μὲ ἔ-

Hotărîrea Vizirului despre haragi.

Acest epitrop a făcut ca să fie toți haragiți *aliseviè* (64), adecă tóte *efsatiî*.

Se întorçe Vizirul la Adrianopol.

În toamnă la Sântul Dimitrie s'a reîntors de la Belgrad la Adrianopol.

Dragomanul vine la București.

Atunci a dat voe marelui dragoman ca să vie înainte la casa lui, care a venit pe Dunărea la Rușciuc și de acolo la București, și s'a întâlnit cu Constantin Vodă Basarab, în timpul când era nunta Domniței lui Stanca cu Radul Beizadea, fiul lui Iliascu Vodă; și l-a primit cu mare cinste și a fost socru din partea ginerului. După aceea s'a săvârșit și logodna Domniței Ilinca cu fiul său Scarlat. A stat la București ca șce șile, avându-l Domnul la mare cinste și bună-primire, și când s'a pornit pentru Constantinopol l-a urmat cu alai pompos și cu presente destule, dându-i și îndeajuns omenî să-l acompanieze până la Constantinopol, unde ajungând a stat șce șile, și luându-și soția sa s'a dus la Adrianopol.

Pregătire de rășboiu.

Au început iarăși epitropul să facă pregătiri pentru primăvară, pentru ca să niérgă la rășboiî.

Vizir Bughiucli Mustafa.

Împăratul avea obiceiul a se preumbla în fiecare zi afară tiptil, ca să audă și să asculte ce dice lumea. Și a audit că toți se jeluiaș și se plângeaș de Tefterdar că face nedreptăți; de aceea a ordonat lui Vizirazemi să-l scótă din ordin și să pună altul. A vestit și Vizirazemi pe Împărat și l-a rugat să-l lase, pentru că avea tótă socotela preparării rășboiului asupra sa, și dacă s'ar schimba acesta, s'ar întâmpla să fie greșală, fiind asupra plecării. Împăratul iarăși și de a doua oră a ordonat aspru, fără nici un cuvânt să-l schimbe. Vêdând epitropul socotința nestrămutată a Împăratului, s'a dus singur la Împăratul și a dis: Iată Împărate, că am adus amianetul ce mi-ai dat,

δωκες, καὶ ἰδοὺ καὶ τὸ κεφάλι μου· ἐγὼ δὲν εἶμαι ἄξιός νὰ τὸ κυβερνήσω, καὶ ὅ, τι ὀρισμὸς εἶναι τῆς βασιλείας σου· ὁ βασιλεὺς, ἀγκαλὰ καὶ ἦτον ἄνθρωπος Συμῶδης, καὶ ἂν ἦτον ἄλλος ἤθελε κακοπάθει, ὅμως μὲ τὸ νὰ τὸν ἀγαποῦσεν αὐτὸν καὶ τὸν εἶπεν εἰς καλὴν ὑπόληψιν, ἐπειδὴ ἦτον καλὸς ἄνθρωπος, τόσον μόνον τὸν εἶπεν· ἐγὼ μῆτε πρῶτα δὲν ἤθελα νὰ σέ δώσω τὴν βοῦλλαν, μόνον μὲ ἀνέγκασαν πολλοί· καὶ ἔτσι ἐπροσχύνησε καὶ εὐγῆκεν ἔξω· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κισλάρχη νὰ τὸν ἐρωτήσῃ τί ζητεῖ, καὶ εἶπεν· ὅτι παρακαλῶ νὰ μὲ δώσῃ ἄδειαν νὰ ὑπάγω εἰς τὴν Μπροῦσαν εἰς τὸ σπίτι μου, καὶ νὰ παρακαλῶ τὸν Θεὸν διὰ τὴν ζωὴν καὶ ὑγείαν του. Καὶ ἐλάλησεν ὁ βασιλεὺς τὸν ρεκιὰπ καϊμεκάμην τὸν Μπουγιουκλή Μουσταφᾶ πασᾶν καὶ τὸν ἔδωκε τὴν βοῦλλαν.

Ἀὐθεντεὺς εἰς Μπογδανίαν ὁ Κωνσταντῖνος υἱὸς τοῦ Δούκα βόδα.

Μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας ἦλθε λόγος πῶς ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος ὁ Κωνσταντῖνοβόδας Καντεμίρης, αὐθέντης τῆς Μπογδανίας καὶ ἐλεξεν οἱ ἄρχοντες διὰ αὐθέντην τὸν υἱὸν οὗτοῦ τὸν νεώτερον τὸν Δημητράσκον βόδα, μὲ τὸ νὰ ἔλειπεν ὁ μεγαλύτερος Ἀντίοχος βόδας εἰς τὴν Πόλιν, καὶ ἔστειλαν ἀναφορὰς εἰς τοὺς ἄρχοντας, ὅπου εἶχαν ὑπάγει προτῆτερα εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, νὰ ταῖς δώσουν εἰς τὴν Πόρταν, καὶ νὰ παρακαλέσουν νὰ γένῃ τὸ Φέλημά τους· ὅμως ὁ Κωνσταντῖνοβόδας Μπασαράμπας πέρονοντας τὴν εἰδησιν, ἐπρόλαθε μὲ δύναμιν ἀσπρῶν, καὶ ἐκατώρθωσε νὰ δοθῇ ἡ αὐθεντεία εἰς τὸν γαμβρὸν του τὸν Κωνσταντῖνοβόδα υἱὸν τοῦ Δούκα βόδα· καὶ οὕτως ἔστειλαν καὶ τὸν ἐσήκωσαν ἀπὸ τὴν Πόλιν, καὶ πηγαίνοντες τον εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν ἐφόρεσε καθάδι διὰ τὴν αὐθεντείαν τῆς Μπογδανίας.

Γάμοι τῆς Ρωξάνδρας θυγατρὸς τοῦ δραγουμάνου.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τῆς Ρωξάνδρας θυγατρὸς τοῦ μεγάλου δραγουμάνου μετὰ τοῦ Ματαίη μπεϊζαὸς τοῦ Γρηγόροβον, τοὺς ὁποίους ἐστεφάνωσεν ἐκ μέρους τοῦ Κωνσταντῖνοβόδα Μπασαράμπα ὁ Μιχάλης σπαθάρης Καντακουζηνὸς ὄντας τότε εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν.

Ἐκστρατεία κατὰ τῶν Νεμτζῶν καὶ παναγιώτατος ὁ Διονύσιος Σερογλίνης.

Ἦλθε καιρὸς νὰ ἐκστρατεύσῃ ὁ βεζιρζέμης πάλιν κατὰ τῶν Γερμανῶν, καὶ ἐστογᾶσθη δ' ἀ καλλίτερον νὰ μὴ πηγαίνη ἀπὸ τὴν στοάταν τοῦ Μπελιγραδίου, καθὼς ἄλλοτε ἄλλοι βεζιρζέμεις, ἀλλὰ νὰ ἔλθῃ νὰ περάσῃ διὰ τῆς Βλαχίας εἰς τὴν

și iată și capul meu. Eu nu sunt vrednic s' o guvernez, și ceea ce este hotărîrea Impărăției tale. Impăratul deși era om mâniaș, și dacă era altul era să pată rău, dar fiind că-l iubea și-l avea la bună opinie, căci era om bun, atâta numai i-a ȕis : Eu nici înteu nu voeam să-ți dau sigilul, dar m'au nevoie mulți ; și așa s'a închinat și a ieșit afară, și a ȕis Impăratul lui Chizlaraga să-l întrebe ce cere, și ȕise : Că-l rog să-mi dea voe să mă duc în Brusa la casa mea și să rog pe D-șeu pentru viața și sănătatea sa. Și a vorbit Impăratul lui rechiap Caimacam, Bughiuclî Mustafa Pașa, și i-a dat sigilul.

Domnește în Moldova Constantin, fiul lui Duca Vodă.

Nu după multe ȕile a venit știre că și-a plătit obștesca datorie Constantin Vodă Cantemir, Domnul Moldovei, și au ales boerii pentru Domn pe fiul său cel mai tânăr, pe Dumitrașcu Vodă, pentru că lipsa cel mare Antioh Vodă în Constantinopol și a trimis anafore la boeri, cari se duseseră mai înainte la Adrianopol, ca să le dea la Pörtă, și să o roge să fie voia lor. Dar Constantin Vodă Basarab luând știința a propus în puterea banilor și a reușit a se da Domnia ginerelui său, Constantin Vodă, fiul lui Duca Vodă. Și așa a trimis și l-a rădicat din Constantinopol și ducându-l la Adrianopol, l-a îmbrăcat cu cavadi pentru Domnia Moldovei.

Nunta Ruxandrei fiica Dragomanului.

În acel timp s'a celebrat nunta Dómnei Ruxandra, fiica marelui Dragoman, cu Mateiul Beizadea a lui Grigorie Vodă, pe care i-a cununat, din partea lui Constantin Vodă Basarab, Mihail Spătarul Cantacuzin, fiind atunci la Adrianopol.

Expediția contra Nemților și Preasântit Dionisie Seroglan.

A venit timpul să facă expediție Vizirazemi iarăși contra Germanilor și s'a gândit pentru mai bine să nu se ducă pe drumul Belgradului, după cum altă dată alți Vizirazemi, ci să vie să trecă prin Valahia în Tran-

Τρακσυλθανίαν διὰ τὴν κυριεύσῃ· καὶ ἐρχόμενος ἕως τὸ Ρουστζοῦκι, ὁμοῦ καὶ ὁ γάνης, εὐγῆκεν ὁ Κωνσταντίνουδης Μπασαράμπας εἰς προὔπαντησιν εἰς τὸ Ρουστζοῦκι, ἔχοντας καὶ ἄργοντας τῆς τζάρας μαζί του, καὶ τὸν ἐδέχθη ὁ βεζιραζέμης με ἰλαρότητα καὶ τὸν εἶπε, νὰ γυρίσῃ εἰς τὸν θρόνον του διὰ νὰ ἐτοιμάσῃ κονάκια καὶ τὰ τῆς ὁδοιπορίας ἀναγκασία. Τότε ἐπαρχάλεσεν ὁ Μπασαράμπα βόδας διὰ τὸν κύρ Διονύσιον τὸν Σερογλάνην (ὁ ὁποῖος ἦτον εἰς τὴν Βλαχίαν) διὰ νὰ τὸν ἀποκαταστήσῃ πάλιν οἰκουμενικὸν πατριάρχην, καὶ εἰσηκούσθη, καὶ φερῶντάς τον καθῆδι τὸν ἔστειλεν εἰς βασιλεύουσαν.

Πολιορκεῖται τὸ Μπελιγράδι ὑπὸ Νεμτζῶν.

Τὰς ἡμέρας δὲ ὅπου ἄρχισαν τὰ στρατεύματα νὰ περνοῦν τὸν Δούναβιν, ἤλθεν εἰδήσις ἀπὸ τὸν πασᾶν τοῦ Μπελιγράδιου, ὅτι οἱ Νεμτζοὶ ἐπυλόρησαν τὸ Μπελιγράδι καὶ νὰ προφθάσῃ ὁ βεζιραζέμης τὸ ὀγληγορώτερον πρὸς βοήθειαν· καὶ εὐθύς ὁ βεζιραζέμης ἐκίνησε μετὰ τῆς μετ' αὐτοῦ δυνάμεως καὶ φθάνοντας εἰς τὸ Μπελιγράδι τὸ ἐγλύτωσε.

Οἱ ἀρχιερεῖς δὲν θέλουσι τὸν Διονύσιον.

Ὁ δὲ κύρ Διονύσιος φθάνοντας εἰς τὴν Πόλιν, εὐγάλε τὸν κύρ Καλλίνικον ἀπὸ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον καὶ ἀπεκαταστήθη αὐτὸς οἰκουμενικὸς πατριάρχης· ἀγκαλιὰ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς δὲν τὸν ἤθελαν με κανένα τρόπον, ὅμως τί ἤμποροῦσαν νὰ κάμουν, ἕως οὔ νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ βεζιραζέμης;

Μεγάλα γιασάκια εἰς Πόλιν.

Τότε ἔκαμαν καϊμεκάμην τὸν Καλαϊλικόζ, ὅστις ἔκαμε πολλὰ κακὰ καὶ σθερὰ γιασάκια, εἰς τόσον ὅπου οἱ χριστιανοὶ δὲν ἤξευραν τί φορέματα νὰ φορέσουν· ἐπέιραζε καὶ τῶν ἐλτζιδων τοὺς ἀνθρώπους· καὶ κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα κακὰ ἔκαμε καὶ τοῦτο· ἐπαράγγειλεν εἰς ὅλα τὰ λουτρόα καὶ ἔκαμαν λουριά, καὶ τὸ κάθε λουρι εἶχεν ἀπὸ δύο κουδουνάκια μικρὰ, καὶ ἐπρόσταξεν ὅτι ὁποῖος ξεγυμνωθῇ νὰ ἔμβῃ εἰς τὸ λουτρόν νὰ λουσθῇ ὅ, τι λογῆς ριλιῆς καὶ ἄν ἦτον, ἔξω ἀπὸ τοὺς Τούρκους, νὰ τὸ δέσῃ εἰς τὸ χέρι, καὶ ἔτσι νὰ ἔμβῃ μέσα.

Ἐξώσθη ὁ καϊμεκάμης διὰ μεριτείας τοῦ ἐλτζῆ τῆς Φράντζας.

Ἐγύρισεν ὁ ἐπίτροπος εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν· τότε καὶ ὁ ἐλτζῆς τῆς Φράντζας ὄντας εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ἐπροσκλαύθη εἰς τὸν ἐπίτροπον ἀπὸ τὸν Καλαϊλικόζ διὰ ταῖς ἀτιμίας ὅπου ἔκαμεν εἰς

silvania, pentru ca s'o supue. Și venind până la Ruscuc, împreună cu Hanul, a ieșit Constantin Vodă Basarab spre întâmpinare la Ruscuc, având și boeri de ai țerei cu el, și l-a primit Vizirazemi cu veselie și i-a spus să se întorcă la scaunul său ca să gătescă conace și cele necesare de drum. Atunci s'a rugat Basarab Vodă pentru chir Dionisie Seroglan (care era în Valahia), pentru a-l pune iarăși patriarh ecumenic și a fost ascultat, și îmbrăcându-l cu cavadi, l-a trimis la cetatea împărătească.

Se asediază Belgradul de Nemți.

În zilele când a început armatele să trecă Dunărea, a venit știință de la Pașa de Belgrad că Nemții au asediat Belgradul și să grăbescă mai curând Vizirazemi întru ajutor. Și îndată Vizirazemi a plecat cu puterea ce avea și ajungând la Belgrad l-a eliberat.

Arhiepiscopii nu voesc pe Dionisie.

Iar chir Dionisie sosind în Constantinopol, a scos pe chir Calinic din scaunul patriarhal și s'a așezat el patriarh ecumenic. Deși Arhiepiscopii nu-l voiau cu nici un chip, dar ce putea să facă până nu se va întorce Vizirazemi.

Mare ghiasachia în Constantinopol.

Atunci a făcut Caimacam pe Calailicoz, care a făcut multe rele și înfricoșate ghiasachia⁶⁵), atât în cât creștinii nu știați ce veșminte să porți. Atăca și pe oamenii Consulilor; și pe lângă alte rele a făcut și acesta: a ordonat la toate băile și a făcut *hurîă*⁶⁶) și fie-care *lurîă* (legătură de piele) avea câte două clopoței mici, și a ordonat că acel ce se va desbrăca să intre în baie să se băiască, ori de ce fel de nație ar fi, exceptând pe Turci, să i-o lege de mână și așa să intre în lăuntru.

S'a dat afară Caimacamul prin mijlocirea Consulului Franciei.

S'a întors episcopul la Adrianopol, atunci și Consulul Franciei fiind la Adrianopol s'a plâns la episcopul asupra lui Calailicoz pentru desonorea ce i-a făcut lui și celorlalți

αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς ἐπιλοίπους ἐλτζίδες, καὶ εὐθὺς τὸν εὐγαλεν ἀπὸ τὸ καϊμελαμλίκι καὶ ἔστειλε τὸν Χουσεῖν πασᾶν Ἀμιτζαογλοῦ.

Βεζίρης ὁ Ἀλῆ πασᾶς καὶ παναγιώτατος ὁ Καλλίνικος.

Οἱ ἀρχιερεῖς μαθόντες τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἐπιτρόπου εἰς Ἀδριανούπολιν, ἐσηκώθησαν ὅλοι καὶ πέρνοντες τὸν κύρ Καλλίνικον πατριάρχην, ἦλθον εἰς Ἀδριανούπολιν ἐκίνησε καὶ ὁ Διονύσιος μετέσσαρας ἀρχιερεῖς, μετὸν Νεόφυτον Ἡρακλείας, μετὸν Γαβριὴλ Χαλκηδόνας (ὁ ὁποῖος ἐχρημάτισεν ὕστερον οἰκουμενικός πατριάρχης) καὶ μετῶν Δέρκων τὸν Νικόδημον καὶ μετὸν Γάνου καὶ Χώρας, καὶ ἐπῆγεν κατόπιν τους· καὶ φθάνοντες ἐκεῖ τοὺς ἀκολούθησαν καὶ ἄλλοι κοσμικοὶ εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν ὅμως οἱ περισσότεροι ἦτον μετὸ μέρος τοῦ Καλλίνικου· καὶ ἔπεσαν εἰς κρίσεις καὶ ἀρχισαν νὰ μαλώσουν, ὥστε καὶ ἐδάρθησαν εἰς τὸ διβάνι· ὁ κύρ Διονύσιος εἶχε βοηθὸν τὸν Μπασαράμπαν βόδα, καὶ ἐπάνω εἰς αὐτοὺς τοὺς κυργάδες ἐμὰζιλεύθη ὁ ἐπίτροπος, καὶ ἔστειλεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ Σάμταρχ μπουλουσί νὰ φέρῃ τὸν τερτερόδο Ἀλῆ πασᾶν νὰ τὸν δώκῃ τὴν βοῦλλαν· ὅθεν ἡσύχασαν τότε καὶ οἱ καλόγηροι ἕως νὰ ἔλθῃ ὁ ἐπίτροπος ὁ νέος, ὅστις μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἔφθασεν, ἀνθρώπος καλὸς, φρόνιμος, μεγαλοπρεπὴς καὶ μεγαλόδωρος· τότε πάλιν ἀρχισαν οἱ καλόγηροι νὰ εὐγαίνουν εἰς τὸ διβάνι νὰ κρισολογοῦνται καὶ νὰ ὑβρίζωνται· εἰς ὅλον τὸ ὕστερον ὅμως ἐνίκησε τὸ μέρος τοῦ κύρ Καλλίνικου, καὶ τὸν ἀπεκατεστησαν πατριάρχην, ὁ δὲ κύρ Διονύσιος ἐπαραιμέρισε.

Ἀπατᾶ ὁ Ἡρακλείας τὸν τζαούσην ὁποῦ τὸν ἐπύργαινεν εἰς ἔξορίαν.

Τότε ὁ κύρ Καλλίνικος ἀποκατασταθεὶς πατριάρχης ἐξώρισε τὸν Ἡρακλείας εἰς τὴν Κύπρον, περνώντας ὅμως εἰς τὸ Σκύταρι νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Κύπρον, ἐγάλασε τὸν τζαούσην καὶ τὸν ἐπῆρεν εἰς τὸ Μουσκουντζοῦκι διὰ νὰ ξεφαντώσων εἰς ἓνα σαράγι, καὶ ἐπῆγεν ὁ ἀγνωστος· τὸ δὲ σαράγι ἐκεῖνο ἔτυχε καὶ ἦτον καὶ ἄ σουλτάνας, καὶ ἐμβαίνοντες μέσα, ἀφ' οὗ ἐξεφάντωσαν, εἶπε τῷ τζαούση: ἐγὼ ἀπ' ἐδῶ δὲν εὐγαίνω, καὶ ἐσὺ ἂν θέλῃς τὸ καλὸν σου πύργαινε καὶ κρύψου· ἰδοὺ ὁποῦ σὲ δίδω καὶ ἐξοδα· ὅτι ἂν φανερώσης πῶς με ἐχυσες ἀπὸ τὰ χερίά σου, κινδυνεύεις μόνον κἀθησασαι, ὥστε νὰ με ἔλθῃ ἰτλάχ φερμάνι, καὶ τότε εὐγαίνεις εἰς τὸ φανερόν.

Ἐξορίζει ὁ Μπασαράμπας τὸν σπαθάρην Λασκαράκην.

Κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας καὶ ὁ Κωνσταντίνβοντας Μπασαράμπας μετὰ δυνάμειν ἀσπρων ἐξορίζει τὸν

consulî. Şi îndată l-a scos din caimăcamlic şi a trimis pe Husein Paşa Aniţaoglu.

Vizir Ali paşa şi Preasânţit Calinic.

Arhieriî auđind de venirea epitropului la Adrianopol s'au sculat toţi şi luând pe chir Calinic patriarhul au venit la Adrianopol; a plecat şi Dionisie cu patru Arhieriî, cu Neofit al Iracliei, cu Gavriil al Halcedonului (care a fost apoi patriarh ecumenic), cu Nicodim al Dercului şi cu cel al Ganului şi Horei, şi s'a dus după ei; şi ajungând acolo i-au urmat şi alţi civili la Adrianopol. Dar majoritatea era cu partida lui Calinic, şi au cădut la judecăţi şi au început a se sfădi în cât s'au şi bătut la Divan. Chir Dionisie avea sprijin pe Basarab Vodă, şi în timpul acestor sfeđi s'a mazilit epitropul, şi a trimis Impăratul la Samtara Bulusi să aducă pe Tefterdar Ali paşa să-i dea sigilul. Decî s'au liniştit atunci şi călugăriî până să vie noul epitrop, care după patru-şeci de đile a sosit, om bun, înţelept, impunător şi darnic. Atunci iarăşi a început călugăriî să se ducă la Divan, să se judece şi să se insulte. La urma urmei însă a învins partida lui chir Calinic, şi l-a reaşedat patriarh, iar chir Dionisie s'a retras la o parte.

Inşalî al Iracliei pe Ceauş, care-l ducea în exil.

Atunci chir Calinic reaşedat patriarh a surgunit pe al Iracliei la Cipru, însă sculându-se de la Scutari să mērgă la Cipru, a înşelat pe Ceauş şi l-a luat la Cuscungiu spre a se desfăta la un seraiu, şi s'a dus necunoscutul. Iar Seraiul acela s'a întâmplat şi a fost *Caiu Sultanas*⁶⁷⁾, şi intrând înlăuntru după ce s'a desfătat a đis ceauşului: eî nu ies de aicea, iar tu dacă-ţi voeşti binele teî dute şi te ascunde, iată-ţi daî şi de cheltuală. Pentru că de vei arăta că m'ai perdut din mânil tale, eşti în pericol; ci stăi însă ca să-mi vie *itlac ferman*⁶⁸⁾ şi atunci vei ieşi la ivelă.

Exiléză Basarab pe Spatarul Lascarachi.

În timpul acela şi Constantin Vodă Basarab cu puterea banilor exiléză pe Spatarul

σπαθάρην Λασκαράκην Ρωσσέτον εἰς τὴν Κύπρον, καὶ ἡ αἰτία ἦτον αὐτί· ἐρχόμενος ὁ ρηθεὶς νέος ἐπίτροπος ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν εὐγῆκεν ἐμπρός του εἰς Νικομήδειαν καὶ τὸν ἀντάμωσε· καὶ τὸν εἶπεν ὁ ἐπίτροπος νὰ ἔλθῃ εἰς Ἀδριανούπολιν, καὶ ἐπῆγεν· ὅμως δὲν ἠσύχαζεν, ἀλλὰ ἐπήγαινε εἰς ταῖς πόρταις· καὶ μαθὼν ὁ Μπασαράμπκ βόδας τὸν ἐξώρισε.

Κυριεύεται ἡ Χίος ὑπὸ τῶν Βενετῶν.

Τότε ἐκίνησε πάλιν εἰς τὸν μετὰ τῶν Νεμτζῶν πόλεμον, καὶ εἰς τὴν στρατὸν τὸν ἦλθεν εἰδησις πῶς οἱ Βενετζιάνοι πηγαίνοντες εἰς τὴν Χίον τὴν ἐπολιόρχησαν καὶ τὴν ἐπῆραν· εὐρέθη καὶ ὁ βασιλικὸς στόλος εἰς τὴν Χίον, ὄντας καπετὰν πασᾶς ὁ Δαμάτ Χασᾶν πασᾶς μὲ εἰκοσι γαλούνια καὶ εικοσιτρία κάτεργα, καὶ δὲν ἐστάθη νὰ πολεμήσῃ, μόνον ἐπῆρε τὴν ἀρμάδα καὶ ἀνεχώρησε, καὶ οὕτως ἐπάρθη ἡ Χίος.

Προσταγὴ τοῦ βασιλέως διὰ τὴν Χίον.

Μαθὼν ὁ βασιλεὺς τὴν ἄλωσιν τῆς Χίου ἐμήνυσε τὸν ἐπίτροπον, ὅτι νὰ κάμῃ παντοῖω τρόπῳ νὰ τὴν πάρῃ ὀπίσω· καὶ εὐθὺς ὁ ἐπίτροπος ἔξωσε τὸν καπετὰν πασᾶν, Δαμάτ Χασᾶν πασᾶν, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἔκαμε τὸν Χουσεῖν πασᾶν Ἀμιτζαογ)οῦ.

Ἐκστρατεία κατὰ τῆς Χίου.

Τότε ἐρχόμενος ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν ὁ Μισιρλόγλους, ὅπου ἦτον Ἀνατόλ μπεηλέρμπεης, μὲ τὰ στρατεύματα νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν πόλεμον, καὶ ἠξεύρωντάς τον ὁ ἐπίτροπος πῶς ἔχει τὴν πρᾶξιν τῆς Φαλάσσης, μὲ τὸ νὰ ἐστήθῃ καὶ ἄλλοτε καπετὰν πασᾶς, τὸν ἔκαμε σερασκέρην ἐπάνω εἰς τὸν καπετὰν πασᾶς καὶ εἰς ὅλην τὴν ἀρμάδα, καὶ ἔκαμεν ἐπάνω εἰς τὰ γαλούνια προεστὸν τὸν Μέρτζο Μόρτον, ἦγουν καπετὰν δελεὲ νάβι· καὶ πηγαινάμενος εἰς ταῖς Φώκαις διὰ ξηρᾶς ὁ Μισιρλόγλους ἤυρεν ὅλην τὴν βασιλικὴν ἀρμάδα καὶ τὴν ἀρμάτωσε μὲ ὅλα τὰ πρὸς πόλεμον χρειαζόμενα.

Πολιορκεῖται τὸ Πετροβαράδι ὑπὸ Τούρκων.

Ὁ δὲ ἐπίτροπος τότε πηγαινώντας εἰς τὸν πόλεμον, ἦλθεν εἰς Πετροβαράδι καὶ τὸ ἐπολιόρχησε, καὶ τὸ ἐπολέμησε δύο μῆνας καὶ δὲν ἤμπούρεσε νὰ τὸ πάρῃ· καὶ φθάνοντας τὸ φθινόπωρον ἐγύρισεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν.

Δευτέρα προσταγὴ τοῦ βασιλέως διὰ τὴν Χίον.

Ἀφ' οὗ ἐπέστρεψεν εἰς Ἀδριανούπολιν ὁ ἐπίτροπος, ἔστειλεν ὁ βασιλεὺς χάτι σερίφι εἰς τὸν

Lascarachi Roset la Cipru, și pricina a fost această: Venind noul Epitrop din Anatol s'a dus înainte lui la Nicomidia și l-a întâlnit, și i-a spus Epitropul să vie la Adrianopol și s'a dus. Dar nu s'a liniștit, ci s'a dus la Porți și aușind Basarab Vodă l'a exilat.

Se encerește Chio de Venetianî.

Apoi s'a dus iarăși la răsboiū contra Nemților și pe drum i-a venit știre că Venetianii ducându-se la Chio a asediat-o și a luat-o. Era și marina împărătescă la Chio, fiind căpitan pașă Damat Hasan pașă cu douăzeci de galuniî⁶⁹) și cu douăzeci de corăbii și n'a stat să se bată, ci a luat flota și a plecat și așa s'a luat Chiul.

Ordinul Împăratului pentru Chio.

Aușind împăratul de luarea Chiului a vestit pe epitrop, ca să facă tot chipul putincios să-l ia înapoi. Și îndată epitropul a scos pe căpitan pașă Damad Hasan pașă, și în locul său a făcut pe Husein pașă Amițaoglu.

Expediția asupra Chiului.

Atunci venind din Anatol Misirloglu, care era Anatol Beilerbei cu armatele ca să se ducă la răsboiū, și sciindu-l epitropul că are practică mare, pentru că a fost și altă dată Căpitan pașă, l-a făcut Seraschier asupra lui Căpitan pașă, și asupra întregii flote, și a făcut peste galuniî mai mare pe Metzomorto, adică capitan peste corăbii. Și ducându-se la Foche pe uscat Misirloglu a găsit totă flota și a armat-o cu toate cele trebuitoare spre răsboiū.

Se asediază Petrovaradin de Turci.

Iar epitropul atunci ducându-se la răsboiū a venit la Petrovaradin și l-a asediat și l-a lovit două luni și n'a putut să-l ia și sosind toamna s'a întors la Adrianopol.

A doua poruncă a Împăratului pentru Chio.

După ce s'a reîntors Epitropul la Adrianopol, a trimis Împăratul *hati-șerif* lui Mi-

Μισιρλόγλου προστάζωντάς τον, ὅτι τὴν Χίον ἀπὸ λόγον του τὴν ἤξεύρει, μόνον νὰ ὑπάγῃ νὰ πολεμήσῃ μὲ τὴν ἀρμάδα καὶ νὰ τὴν πάρῃ· τότε εἰς τὴν ἀρμάδα ἦτον καπετάν πασᾶς, ὡς προέφημεν, ὁ Χουσεῖν πασᾶς Ἀμιτζαογλοῦς, ὁ ὁποῖος ὕστερον ἐστάθη καὶ βεζιραζέμης· ὁ Μετζομόρτος καπετάν δελὲ νάβι ἔκαμε πολλαῖς ἀνδραγαθίαις εἰς αὐτὸν τὸν πόλεμον.

Πόλεμος: Τουρκῶν καὶ Βενετζιάνων.

Βλέπωντας ὁ Μισιρλόγλους τὴν βασιλικὴν προσταγὴν ἐκίνησε μὲ τὴν ἀρμάδα τὸν Ἰκνούριον μῆνα καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Χίον καὶ ἐπροσκαλοῦσε τοὺς Βενετζιάνους νὰ εὐγουν εἰς τὸν πόλεμον ἢ ἀρμάδα τῶν Τουρκῶν ἦτον, ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν, εἴκοσι γαλοῦνια καὶ εἰκοσιτρία κάτεργα, τῶν δὲ Βενετζιάνων ἦτον εἴκοσι γαλοῦνια, εἰκοσιτρία κάτεργα καὶ ἕξ μαγούναις· καὶ ἔτζι εὐγῆκαν εἰς τὸν πόλεμον, καὶ κατὰ πρώτην προσβολὴν ἐπίασεν ἡ καπετάνια τῶν Βενετζιάνων φωτιὰν, ὁμοίως καὶ τὸ δεύτερον μετὰ τοῦτο, τὸ λεγόμενον πατρῶνα, καὶ ἐλάηκαν οἱ Τοῦρκοι βλέποντες τοῦτο ἐνεδυναμώθησαν περισσότερον καὶ ἐπολέμησαν ἀδιακόπως ἑπτὰ ὥρας φρικτὸν πόλεμον, εἰς τὸν ὁποῖον μόνον ἓνα κάτεργον τούρκικον ἐδούλισε, καὶ ἓνα κάτεργον τῶν Βενετζιάνων.

Ἀναλωχὴ τοῦ πολέμου.

Μετὰ δὲ τὸν πόλεμον αὐτὸν ἀνεχώρησαν οἱ τε Τοῦρκοι καὶ οἱ Βενετζιάνοι, οἱ μὲν πάλιν εἰς ταῖς Φώκαις, οἱ δὲ Βενετζιάνοι εἰς τὴν Χίον διὰ νὰ ἐπανορθώσουν τὰ χαλασθέντα μέρη τῶν καρβίων τους· οἱ ὁποῖοι ἐγνώρισαν ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν πόλεμον πῶς δὲν εἶναι ἱκανοὶ νὰ ἀντισταθῶν, καὶ ὅτι τὴν Χίον τὴν χάνουν.

Βασιλεία σουλτάν Μουσταφᾶ, καὶ ἀλωσις Χίου.

Τότε ἀπέθανεν ὁ σουλτάν Ἀχμέτης καὶ ἀνέλαβε τὸν βασιλικὸν θρόνον ὁ σουλτάν Μουσταφᾶς, ὁ ἀνεψιὸς του, ὁ υἱὸς τοῦ σουλτάν Μεχμέτη· ὁ ὁποῖος καὶ αὐτός, καθὼς ἐγινε βασιλεὺς, εὐθὺς ἔστειλε χᾶτι σερίφι εἰς τὸν Μισιρλόγλου, πῶς εἰς ἅπαντος τὴν Χίον νὰ τὴν πάρῃ· καὶ ἔτζι ἀρματώθησαν ἐκ δευτέρου καὶ ἐπῆγαν πάλιν εἰς τὴν Χίον καὶ εὐγῆκαν εἰς πόλεμον μὲ τοὺς Βενετζιάνους, καὶ μόνον μίαν φορὰν ἔρριψαν τὰ κομματίτια τους καὶ ἀνεχώρησαν εὐθὺς οἱ Βενετζιάνοι ἀπὸ τὴν Χίον, καὶ μὲ τὴν βίαν ἔρριπον, ὅπου εἰς τὰ χωρία ἔξω ἀπέμειναν ἕως ὀκτακόσιοι σολδάτοι, μὴ προφθάσαντες νὰ τοὺς συμπεριλάβουν, καὶ τοὺς ἐσκόλαθωσαν ὅλους· καὶ ἓνα γαλοῦνι, ὅπου εἶχε μέσα ζαχιρὲν καὶ γυναῖκες, φέλοντας νὰ εὐγῇ ἔξω

sirloglu ordonându-î că cere Chio de la el, numai de cât să se ducă cu flota să-l lovească și să-l ia. Atunci era la flotă Căpitan paşa, cum am şis, Husein paşa Amiţaoglu, care apoi a fost și Vizirazemi. Metzo-morto căpitanul corăbiilor a făcut multe bravuri în acest război.

Războiul Turcilor cu Venețianii.

Vădând Misirloglu ordinul împărătesc a plecat cu flota în luna lui Ianuarie și a ajuns la Chio și a provocat pe Venețiani să iasă la război ; flota Turcilor era, după cum am şis mai sus, două-șeci de galunuri și două-șeci și trei de corăbii, iar a Venețianilor era două-șeci de galunuri și două-șeci și trei de corăbii și șase magune⁷⁰), și așa aș eșit la război și la înteiul atac a luat corabia căpitanului Venețianilor foc, de asemenea și a doua, șisă Patrona și a ars. Turcii vădând acestea s'aș împuternicit mai mult și a dat război neîntrerumpt șapte césuri, război înfricoșat, în care numai o corabie turcică s'a afundat și o corabie Venețiană.

Suspendarea războiului.

După acest război aș plecat și Turcii și Venețianii, aceștia iarăși la Foche, și Venețianii iarăși la Chio, pentru-ca să repare părțile stricate ale corăbiilor lor, cari aș cunoscut din acest război, că nu pot să se opue îndeajuns, și că perd Chio.

Împărăția Sultan Mustafa și luarea Chiului.

Atunci a murit Sultan Ahmet, și a luat tronul împărătesc Sultan Mustafa, nepotul său fiul lui Sultan Mehmet, care îndată ce s'a făcut Împărat a trimis hatışerif, la Misirloglu, că cu ori-ce preș să ia Chio ; și așa înarmându-se de a doua oră s'a dus la Chio și a eșit la război cu Venețianii, și numai odată aș aruncat bombele lor, și aș plecat îndată Venețianii din Chio, cu atâta grabă aș fugit în cât afară la sate aș rămas până aprópe 800 soldați, neavând timp să-î ia, și i-aș sclăvit pe toți și un galun ce avea înăuntru zaharea și femeî, voind să iasă afară din port, a ajuns de petre, și vădând cei din el nevoia, că nu pot să se ducă nici

ἀπὸ τὸ μπογάτζι, ἐκάλησεν εἰς ταῖς πέτραις, καὶ βλέποντες οἱ ἐν αὐτῷ τὴν ἀνάγκην, ὅπου δὲν ἤμποροῦσαν νὰ ὑπάγουν οὔτε ἐμπρὸς οὔτε ὀπίσω, εὐγαλαν φλάμπουρον βέρας, καὶ δὲν τὸ ἐδέχθησαν οἱ Τοῦρκοι, μὲ τὸ νὰ ἦτον χωρὶς τὸ Ξέλημά τους, καὶ τοὺς ἐσκλάβωσαν ὅλους· ἄφησαν ἀκόμη τέσσαρα μυχγαζία γεμάτα φορέματα, παξιμάδια καὶ ἄλλον ζαχιρέν μὲ τὸ νὰ μὴν ἐπρόφθασαν νὰ τὰ πάρουν.

Κακία τῶν Βενετζιάνων.

Ἄφησαντες οἱ Βενετετζιάνοι τὴν Χίον καὶ φύγοντες ἔκαμαν μίαν κατασκευὴν· ἔσκαψαν λαγούμια τριγύρω εἰς τὸ κάστρον καὶ τὰ ἐγέμωσαν μπαροῦτι καὶ ἔβαλαν φτιλῖα ἀναμμένα εἰς διορίαν, ὅτι μετὰ τόσας ὥρας, ὅταν ἐμβῶν οἱ Τοῦρκοι εἰς τὸ κάστρον, νὰ πιάσουν· ἐβούλισαν τὰ καίικια διὰ νὰ μὴν ἔχουν οἱ ἐντόπιοι μὲ τι νὰ εὐγουν εἰς προὔπαντησιν τοῦ Μισιρλόγλου νὰ φανερώσουν καὶ τὰ λαγούμια· οἱ ἄρχοντες ὁμῶς τῆς Χίου εἶχαν κρύψει ἓνα καίικι, μὲ τοῦτο ἐπῆγαν εἰς τὴν ἀρμάδα καὶ ἐπροσκύνησαν, λέγοντες καὶ τὴν τῶν Βενετζιάνων κατασκευὴν· καὶ ἔτσι ἔστειλαν καὶ τὴν ἐκυρίευσαν.

Δὲν λεηλατίζεται ἡ Χίος ὑπὸ τῶν στρατευμάτων.

Ἐκαμεν ὁ Μισιρλόγλος δὲ μέγαν καλὸν εἰς τοὺς ἐντοπίους, ὅπου δὲν ἄφηκεν τὰ στρατεύματα νὰ εὐγουν ἔξω εἰς τὸ νησί, διὰ νὰ μὴ λεηλατήσουν τὸν τόπον· καὶ ἔτσι ἐγύρισεν ὀπίσω μὲ μέγαν φήμην καὶ ἔπαινον.

Ἐκστρατεία τοῦ βσιλεῶς κατὰ Νεμτζῶν, καὶ ἐπίτροπος ὁ Ἐλμᾶς Μεχμέδ.

Ὁ βασιλεὺς πέρνωντας τὸ βσιλῆιον, ἄρχισεν εὐλὺς νὰ μελετησῇ διὰ τὴν ἐτοιμασίαν τοῦ πολέμου, λέγωντας, ὅτι Ξέλει εὐγεί εἰς τὸν πόλεμον καὶ ἄ(υ)τός του· ὁ ἐπίτροπος ἐπάσχισε νὰ τὸν ἐμποδίσῃ, λέγωντας, ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ πολέμου ἔφθασε καὶ ἔπρεπε νὰ ἦναι προὔπαρχουσαν ἐτοιμασία διὰ νὰ ὑπάγῃ ὡς βασιλεὺς· καὶ ἐθυμώθη ὁ βασιλεὺς κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν εὐγαλε, καὶ ἔκαμε τὸν Ἐλμᾶς Μεχμέτ πασᾶν· τὰ στρατεύματα, ὡς ἤκουσαν ὅτι εὐγαλε τὸν τεπτερδᾶρ Ἀλῆ πασᾶν, ἄρχισαν νὰ ψιθυρίζουν ὅτι χωρὶς αὐτὸν δὲν πηγαίνουν εἰς τὸν πόλεμον· τοῦτο μανθίνωντας ὁ βασιλεὺς ἔστειλε καὶ τὸν ἐγύρισεν ἀπὸ τὸν δρόμον, καὶ φέρωντάς τον τὸν ἀπεκεφάλισε καὶ ἐπρόσταξε νὰ δείξουν τὸ κεφάλι του εἰς τὰ ἀσκήρια διὰ νὰ ἀπελπισθοῦν. Μετὰ ταῦτα ἐκίνησαν εἰς τὸν πόλεμον καὶ πηγαίνοντες ἕως τὴν Λίποβαν παλάγκαν τὴν ἐπῆραν.

Înainte nici înapoi, aŭ rădăcat steag de pace, dar nu l-aŭ primit Turcii, pentru că era fără voia lor și i-aŭ sclăvit pe toți; au lăsat încă 4 magazii pline cu haine, pesmeți și altă zaharea, fiind-că n'aŭ avut timp s'o ia.

Răutatea Venețienilor.

Lăsând Venețienii Chio și fugind aŭ făcut o cursă; aŭ săpat șanțuri în jurul cetăței și le-aŭ umplut cu pulbere de pușcă și aŭ pus fitile aprinse ca la știut timp, după atâtea césuri, când vor intra Turcii în cetate să se aprindă; aŭ înecat tóte caicele pentru ca să nu aibă localnicii cu ce să iasă spre întîmpinarea lui Misirloglu să-î descopere și șanțurile. Boerii însă din Chio aŭ fost ascuns un caicu, cu acesta s'aŭ dus la flotă și s'aŭ închinat spunînd și cursa Venețienilor; și așa aŭ trimis și l-aŭ ocupat.

Nu se jefuește Chio de armate.

A făcut Misirloglu mare bine celor din localitate, fiind-că n'a lăsat armatele să iasă afară în insulă, ca să nu jefuiască localitatea și așa s'a înturnat cu mare renume și laude.

Expediția Impăratului contra Nemților și epítrop Elmas Mehmed.

Impăratul luând Impărăția a început îndată să se cugete pentru preparare de răsboi, dîcînd că și el însuși va eși la răsboi. Epítropul căuta să-l împedice dîcînd, că timpul răsboiului aŭ sosit și că trebuia să se facă prepararea mai înainte ca să mērgă ca Impărat; și s'a supărat împăratul contra lui și l'a scos și a făcut pe Elmas-Mehmed pașă. Armatele, cum aŭ auđit că a scos pe Tefterdar-Ali pașa, aŭ început să murmure, și că fără el nu se duc la răsbel. Acésta auđind Impăratul a trimis și l-a întors de pe drum și aducîndu-l l-a decapitat, și a ordonat să arate capul lui la askeri⁷¹⁾, pentru ca să se desnădējduescă. După aceia plecând la răsboi, și ducîndu-se pînă la Lipova-Palanca a luat-o.

Νικούνται κατὰ κράτος οἱ Νεμτζοὶ, καὶ ὁ βασιλεὺς ἔρχεται εἰς Βουκουρέστι.

Ἀπαντήσας δὲ ὁ βασιλεὺς τὸ στράτευμα τῶν Νεμτζῶν μὲ τὸν Βιτεράνον γκενεράλην, ἔδωκε πόλεμον φρικτὸν, καὶ τοὺς ἐνίκησε κατὰ κράτος, καὶ ἔπεσε καὶ ὁ γκενεράλης εἰς τὸν πόλεμον μετὰ ταῦτα γυρίζοντας ἐπὶ τὴν Ρουσάβαν, ἐμβῆκεν εἰς τὴν Βλαχίαν, καὶ εὐγῆκεν ὁ Κωνσταντίνουδος Μπασαράμπας εἰς προσκύνησιν τοῦ βασιλέως καὶ ἔγινε κολαούζης του ἕως εἰς τὴν Νικόπολιν ἐκεῖ τὸν ἐφόρεσε κηβάδι αὐτὸν καὶ τοὺς ἄρχοντάς του καὶ τὸν ἐτίμησε μεγάλως. Πηγαίνοντας δὲ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τὸν ἐδέχθησαν μετὰ πολλῆς χαρᾶς καὶ τιμῆς μεγάλης.

Ἐζώσθη ὁ Κωνσταντίνουδος διὰ τὴν θάνατον τοῦ καπιτζίμπαση. ἀθηντεύει εἰς Μπογδνίαν ὁ Κωνσταντίνος (γρ. Ἀντίοχος) Καντεμίρης.

Μετ' οὗ πολὺ ἐξώσε τὸν Κωνσταντίνον Δούκα βοεβόδαν καὶ ἔκαμεν ἀντ' αὐτοῦ τὸν Ἀντιόχην βόδαν, υἱὸν τοῦ Κωνσταντίνουδα Καντεμίρη· ἡ αἰτία τῆς μαζιλίας του ἦτον, μὲ τὸ νὰ ἐστάλη ἕνας καπιτζίμπασης βασιλικὸς διὰ ἑκατὸν ὀγδοῆντα πούγγια ἄσπρα, ὅπου εἶχον ἀπομείνει ἀπὸ τοῦ πατρὸς του ταῖς ἡμέραις εἰς τὸν τόπον, ὁ ὁποῖος καπιτζίμπασης εἶχε καὶ τοιοῦτον φερμάνι, ὅτι ἂν δὲν δώσῃ τὰ ἄσπρα, νὰ τὸν κάμῃ μανζιλίην, ὁ δὲ καπιτζίμπασης τὸ ἔκαυχήθη, καὶ ἀκούωντάς τον ὁ Κωνσταντίνουδος ἐμήνυσε τὸν Μωύσην σερδαρην εἰς τὴν Δελίαν, καὶ ἦλθε μὲ μερικὰ μπαϊράκια μίαν νύκτα εἰς τὸ Γιάσι καὶ ἐπάτησε τὸ κονάκι τοῦ καπιτζίμπαση διὰ νὰ τὸν πάρῃ ζωντανόν. ἐκεῖνος δὲ ἀντεστάθη καὶ ἐπολέμησεν, ἕως οὗ τὸν ἐσκότισαν τότε εὐρισκόμενος καὶ ὁ μπαλτζίμπασης τοῦ καλγᾶ μέσα εἰς τὸ Γιάση τὸν ἐπῆραν σκλάβον, τοὺς δὲ λοιποὺςπραγματευτάς Τούρκους τοὺς ἐξεγίμνωσε πέρνωντάς τους ὅλα ὅ, τι καὶ ἂν ἦνεν. Αὕτη ἦτον ἡ αἰτία τῆς ἐξώσεως τοῦ Κωνσταντίνουδα ἀπὸ τὴν ἀθηντεύειν.

Πόλεμος Τούρκων καὶ Νεμτζῶν.

Ὁ βασιλεὺς ἐκάθησεν ὅλον τὸν χειμῶνα ἐκεῖνον εἰς τὴν Πόλιν ἕως τὴν πρώτην ἀνοιξιν. Τὴν δὲ πρώτην ἀνοιξιν ἤτοιμάσθη καὶ ἦλθεν εἰς Ἀδριανούπολιν, ἐκεῖθεν ἐκίνησεν εἰς τὸν πόλεμον, καὶ πηγαίνοντας τὰ ὀθωμανικὰ στρατεύματα καὶ κονεύοντας ἐκεῖθεν ἀπὸ τὸ Διμισθάρι ἐπτά ὥρας, ἦλθε τὸ τάμπουρον τῶν Νεμτζῶν, καὶ ἔγινε φρικτὸς πόλεμος ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ἕως οὗ ἐβράδουσε, καὶ ἠσύχασαν· ἔπεσαν ἐκ μέρους τῶν Νεμτζῶν ὁ Χαϊζλέρ γκενεράλης, ἀπὸ δὲ τῶν Τούρκων ὁ Ζουλφικάρ ἐφένδης· ἡ νίκη ὅμως ἐράνη νὰ ἦναι τῶν Τούρκων, ἐπειδὴ

Se înving cu desevărgire Nemții și Impăratul vine la București.

Intelnind Impăratul armatele Nemților cu Viteran generalul, a dat războiul înfricoșat și i-a învins cu totul, și a căzut și generalul, după aceea întorcându-se la Rusava a intrat în Valahia, și a eșit Constantin Basarab spre închinăciunea Impăratului, și a fost călăuzul său până la Nicopol, acolo l-a îmbrăcat cu cavade pe el și pe boerii lui și l-a onorat mult. Ducându-se la Constantinopol l-a primit cu bucurie multă și cu cinste mare.

S'a scos Constantin Vodă prin mórtea lui Capigi-bașa și domnește în Moldova Constantin (scrie Antioh) Cantemir.

Nu după mult a scos pe Constantin Duca Vodă și a făcut pe Antioh Vodă, fiul lui Constantin Vodă Cantemir, cauza maziliei lui a fost: Că s'a trimis un Capigibașă Impărătesc pentru 180 pungi de bani, ce rămăsese datorie din zilele părintelui său în țară, care Capigibașa avea și un ast-fel de firman, că dacă nu va da banii să-l facă *mazil* ⁷²⁾, iar Capigibașa, lse fălea de acésta, și aufind Constantin Vodă a vestit pe serdarul Moisi în Polonia și a venit cu câte-va *bațerace* ⁷³⁾ în o nópte la Iași, și a călcat conacul lui Capigibașa, ca să-l prindă viu. Acela s'a opus și s'a bătut până l-a ucis. Atunci aflându-se Balgibașa lui Calga în Iași, l-a luat sclav, iar pe ceî-lalți comercianți Turci i-a jefuit luându-le tot ce au aflat. Acésta a fost cauza scótereii lui Constantin Vodă din Domnie.

Războiul Turcilor cu Nemții.

Impăratul a ședut totă iarna aceia la Constantinopol până la începutul primăverei; iar la începutul primăverei s'a pregătit și a venit în Adrianopole, de acolo a plecat la războiul. Și plecând armatele Turcești și aședându-se dincolo de Dimișvar ca șapte ore, a venit *tabîra* ⁷⁴⁾ Nemților și s'a făcut războiul înfricoșat din ambe părțile, până s'a făcut sară și s'a liniștit. A căzut din partea Nemților Haizler generalul, iar din partea turcilor Zulficar Efendi. Victoria s'a părut a fi a Turcilor,

τὰ Γερμανικά στρατεύματα ἀνεχώρησαν ἀφήσαντες καὶ τριανταπέντε τόπια, μὴ προρθάσαντες νὰ τὰ σηκώσουν· μετὰ τὴν νίκην τὴν αὐτὴν ἐκίνησεν ἡ βασιλεία καὶ ἐπιστρέψασα εἰς Ἀδριανούπολιν ἐξείχεμασεν ἐκεῖ.

Νικοῦνται οἱ Τούρκοι εἰς τὸν Μωρέαν.

Τότε ἐπρόσταξε τὸν Μισιρλόγλου νὰ κινήσῃ μετὰ καὶ ἄλλων πκσάδων, μετὰ στρατευμάτων καὶ μετὰ τοῦ Μάνια μπέη κατὰ τοῦ Μωρέως, οἱ ὅποιοι πηγαίνοντες καὶ ἐμβαίνοντες εἰς τὸ Ἐξαμίλλι καὶ νικηθέντες ἔφυγον· ὁ Μισιρλόγλου ἐθυμώθη κατὰ τοῦ Μάνια μπέη, πῶς τάχα αὐτὸς νὰ ἔκαμε τὴν ἐπιβουλήν, καὶ τὸν ἐροθεῖριζε· φοβηθεὶς ὁ Μάνια μπέης ἐμήνυσε τοὺς Βενετζιάνους καὶ ἔστειλαν δύο φεργάδαις μὲ σολδάτους εἰς τὸ παραθαλάσσιον, καὶ πηγαίνοντας αὐτὸς μὲ ὀλίγους ἀπὸ τοὺς ἐδικούς του, τάχα εἰς περιδιάβασιν πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος, εὐγῆκαν οἱ Βενετζιάνοι καὶ τὸν ἐπῆραν.

Πιέρνουν τὸ Ἀζάκι οἱ Μοσχοβιοί.

Ὦντας ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν πόλεμον τὸν Γερμανῶν, ὡς ἀνωτέρω, ἐπῆγαν τὰ Μοσχικά στρατεύματα εἰς τὸ Ἀζάκι καὶ τὸ ἐκυρίευσαν, μὲ πολλὴν ὁμως αἱματοχυσίαν.

Θάνατος τοῦ Διονυσίου Σερογλάνη εἰς Βουκουρέστι.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ὁ πατριάρχης κύρ Διονύσιος Σερογλάνης εὐρισκόμενος εἰς τὸ Βουκουρέστι, ἔδωκε τὸ κοινὸν χρῆμα, καὶ ἐτάφη εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Ράδουλ βόδα.

Ἀρματισμὸς τῶν Τούρκων ὑπὸ τῶν Νεμτζῶν.

Τὴν πρώτην ἀνοιξὴν ἔκαμε πάλιν ἐτοιμασίαν μεγάλην πολέμου ἡ βασιλεία τῶν Ὀθωμανῶν κατὰ τῶν Γερμανῶν, καὶ ἐκίνησεν αὐτὸς τοῦ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ ἐπῆγεν ἕως εἰς τὴν Σένταν, καὶ ἐκεῖ ἔκαμαν γεφύρι, καὶ τὸ μὲν στρατεύμα ὅλον, ἢ τε πεζοῦρα καὶ καβάλα μετὰ τοῦ ἐπιτρόπου καὶ τῶν λοιπῶν βεζιράδων καὶ πκσάδων ἐπέρασαν εἰς τὸ πέραν μέρος· ὁ δὲ βασιλεὺς μετὰ τοῦ Μπουγιουκλή Μουσταφᾶ πκσᾶ καὶ μετὰ τοῦ μουφτῆ καὶ τῶν καζιασκεριδῶν ἔμειναν ἀπὸ τὸ ἐδῶθεν, καὶ ἐπρόσταξε καὶ ἐχάλασαν τὸ γεφύρι, τάχα διὰ νὰ μὴ φύγουν ὀπίσω, ἀλλὰ νὰ σταθοῦν εἰς τὸν πόλεμον· εἰς δὲ τὰ καισαρική στρατεύματα ἀρχιστράτηγος ἦτον ὁ πρίγκιψ Εὐγένιος, ὅστις μαθὼν ὅτι οἱ Τούρκοι ἐπέρασαν τὸ πέραν μέρος ἐκίνησε, καὶ αὐτὸς μὲ τὰ στρατεύματά του καὶ ἦλθεν κατ' αὐτῶν, καὶ συγχροτηθέντος φρικτοῦ πολέμου, τὸσον ἐνίκησαν τοὺς

fiind-că armatele Germane s'au retras lăsând și trei-șzeci și cinci de tunuri, neavând timp să le rădice. După această victorie a plecat Impăratul și s'a întors la Adrianopol și a iar-nat acolo.

Se înving Turcii la Morea.

Atunci a ordonat lui Misirloglu să plece și cu alte pașale cu armate, și cu Manea-Beiü contra Moreei; cariî mergând și intrând în Examile și învinsî a fugit. Misirloglu s'a mâniat contra lui Manea-Beiü, că adică el ar fi făcut violenție și l-a amenințat. Infricoșat Manea-Beiü, a vestit pe Venețienii și a trimis două fregate cu soldați la marea mării și ducându-se el cu puținî din ai lui, ca cum să percurga acea partea, a ieșit Venețienii și l-a prins.

Moscoviții iau Azachi.

Fiind Impăratul la războiul Germanilor, cum mai sus, s'au dus armatele moscovite la Azachi și l-a cucerit, însă cu multă vătărare de sânge.

Mărtea lui Dionisie Seroglan la București.

În acel timp patriarhul chir Dionisie Seroglan aflându-se la București ș'a plătit datoria obștească și s'a înmormântat la Mănăstirea lui Radu Vodă.

Afanisirea Turcilor de către Nemți.

La începutul primăverii a făcut iarăși preparare mare de război Impăria Otomanilor contra Germanilor, și a plecat însuși Impăratul din Adrianopol și s'a dus până la Senta, și acolo a făcut pod. Și totă armata atât pedestreimea cât și cavaleria cu epitropul și cu cei-lalți viziri și pașale a trecut de cea parte; iar Impăratul cu Bughiucli Mustafa pașa și cu Muftiul și cu cazascheriziî a rămas dincoace și a ordonat ș'a sfărîmat podul, ca să nu pôtă să se întorne înapoi, ci să stea la război. Iar la armatele cesarești Generalisim era Principele Eugeniü, care auzind că turcii a trecut de cestă-laltă parte, s'a mișcat și el cu armatele lui și a venit contra lor, și făcându-se război infricoșat, întru atâta a învins pre turci, în cât cu totul i-au nimicit, fiind-că să fugă înapoi

Τούρκους, ὅπου παντελῶς ἤφρανίσθησαν, ἐπειδὴ νὰ φύγουν ὀπίσω δὲν εἶχαν, μὲ τὸ νὰ ἐχαλάσθη, ὡς εἶπομεν, τὸ γεφύρι, καὶ ὁ ποταμὸς ἦτον τόσον λασπώδης, ὅπου ὅποιος ἔπεφτε μέσα δὲν ἦτον δυνατὸν πλέον νὰ εὐγῆ· καὶ οὕτως ἐνικήθησαν κατὰ κράτος καὶ ἐγάθησαν ὅλοι οἱ βεζιράδες καὶ πασάδες· ὁ δὲ βασιλεὺς ὦντας ἀπὸ τὸ ἐνδῶθεν μέρος τοῦ ποταμοῦ μετὰ τῶν σὺν αὐτῶ, καὶ βλέποντας τὴν τοιαύτην καταστροφὴν ἀνεχώρησεν, ἀφίνοντας τὰ τζαδίρια καὶ χαζνὲν καὶ ὄλα, καὶ ἦλθεν εἰς τὸ Μπελιγράδι, ὦντας πασᾶς τοῦ Μπελιγράδιου ὁ Χουσεῖν πασᾶς Ἀμιτζαογλοῦς, εἰς τὸν ὁποῖον εἶδωκε τὴν βοῦλλαν, καὶ ἐλεῖθεν ἐσηκώθη καὶ ἦλθεν εἰς Ἀδριανούπολιν.

Εἰρήνη μεταξὺ Τούρκων καὶ Νεμτζῶν, καὶ ὁ δραγουμάνος ἀνομάσθη ἐξ Ἀπορρήτων.

Βλέπουσα ἡ βασιλεία τῶν Τούρκων τὸν τόσον χαλασμὸν τῶν στρατευμάτων της, ἄρχισε νὰ συμβουλεύεται περὶ τοῦ πρακτέου· τότε ἔκραξεν ὁ ἐπίτροπος τὸν μέγαν δραγουμάνον Ἀλέξανδρον καὶ τὸν ἐρώτησε, τί πρέπει νὰ κάμουν; αὐτὸς δὲ εἶπεν, ὅτι νὰ γένη εἰρήνη· καὶ οὕτως ἐμήνυσαν τοὺς δύο πρέσβεις τὸν τῆς Ἰγγλιτέρας καὶ Ὀλλάνδας (οἱ ὅποιοι πάντοτε ἦσαν μεσάζοντες, καὶ τοὺς ἐπαρκαίνουσαν εἰς τὸ νὰ κάμουν τὴν ἀγάπην) διὰ νὰ ἦναι μεσίται εἰς τὴν ἀγάπην, καὶ εὐθὺς ἔγραψαν εἰς τὴν Γερμανίαν, εἰς τὴν Βενετίαν, Δελίαν καὶ Μοσχόβιαν, καὶ ἔστειραν ὅλοι τὴν ἀγάπην· εἶτα ἄρχισαν νὰ προβάλλουν καὶ τὰ ζητήματα τόσον τὸ ἓνα μέρος ὅσον καὶ τὸ ἄλλο, καὶ ὅλον τὸν χειμῶνα ἐκείνον ἐπεριπατοῦσαν οἱ ἄνθρωποι τῶν μεσάζοντων πηγαίνοντες ἀπὸ τὸ ἓνα εἰς τὸ ἄλλο μέρος· τὴν δὲ πρώτην ἀνοιξιν ἐκίνησεν ὁ ἐπίτροπος μὲ τὰ στρατεύματα καὶ ἦλθεν εἰς τὸ Μπελιγράδι· ἦλθεν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος καὶ τὰ γερμανικὰ στρατεύματα, καὶ ἐστάθη καὶ τὸ ἓνα καὶ τὸ ἄλλο μέρος καὶ δὲν ἐπολεμοῦσαν, μὲ τὸ νὰ ἐνεργοῦσαν οἱ μεσάζοντες τὰ τῆς εἰρήνης· ἐδιορίσθησαν δὲ πρέσβεις ἀπὸ μὲν τοῦ μέρους τῶν ὀθωμανῶν ὁ ρεῖς ἐφένδης, ὁ Ραμῆ Μεγμέτης ὀνομαζόμενος, καὶ ὁ μέγας δραγουμάνος Ἀλέξανδρος (ὁ ὁποῖος τότε ἐτιμήθη παρὰ τῆς βασιλείας μὲ τίτλον αὐθέντου, τὸ νὰ λέγεται δηλαδὴ ἐκλαμπρότατος μπέης καὶ ἐξ ἀπορρήτων τῆς βασιλείας) καὶ οἱ δύο ἰσότημι καὶ αὐτοδύναμοι πρέσβεις· ὁμοίως καὶ τῶν ἄλλων οἱ πρέσβεις ὅλο ἀπὸ δύο καὶ αὐτοδύναμοι· καὶ ἐγένεν ἡ συνέλευσις αὐτῶν εἰς τὴν Καρλοβίτζαν, ὅπου γενομένης πολλῆς λογοτριβῆς, ἔλαβε τέλος ἡ μεταξὺ τῶν ὀθωμανῶν καὶ Γερμανῶν ἀγάπη, ἀποφασίζοντες πῶς ὅ, τι ἐπῆρε τὸ καθ' ἓν μέρος νὰ ἦναι καλὰ παρμένον καὶ νὰ μὴ γυρίζεται ὀπίσω.

nu puteau pentru-că sfârîmase podul. cum am spus; iar riul era așa de glodos în cât care cădea înlăuntrul nu era cu puțință să mai iasă. Și așa s'aũ învins cu totul în cât s'aũ pierdut toți vizirii și pașalele. Iar Impăratul fiind de acéstă-laltă parte a rîului, cu cei împreună cu el, și vedënd ast-fel de sfârîmare a plecat, lăsând *țadirivile*. hasnaua și tôte și a venit la Belgrad, fiind pașă al Belgradului Husein pașă Amișaoğlu, căruia i-a dat sigilul și de acolo s'a sculat și a venit în Adrianopol.

Pacea între Turci și Nemți și Dragoman s'a numit Exaporitul.

Vedënd Impărăția Turcilor, atâta sfârîmare a armatei sale, a început a se gândi despre ce trebuie de făcut. Atunci a chemat episcopul pe marele dragoman Alexandru, și l-a întreat ce trebuie să facă? Iar acesta a spus să se facă pace, și ast-fel a încunostiințat pe cei 2 consuli ai Engliterei și a Olandei (care tot-déuna era mijlocitori și i-aũ îndemnat să facă pace) ca să fie mijlocitori pentru pace, și îndată a scris în Germania, Veneția, Polonia și Moscova și aũ primit toți pacea. După aceia a început să propue și condițiile, atât o parte cât și cea-laltă și tótă iarna aceia aũ umblat ómenii mijlocitorilor ducëndu-se la o parte și la alta; iar la începutul primăverei a plecat episcopul cu armatele și a venit la Belgrad, pe de altă parte și armatele Germane, și a stat și o parte și alta și nu s'a bătut, pentru că lucrau mijlocitorii pacea; s'aũ hotărît reprezentanții din partea Turcilor reis Efendi, Rami-Mehmet numit, și marele dragoman Alexandru (care s'a cinstit atunci de Impăratul cu titlul de Domn, adică să-i să dăcă prea strălucite bei și consilier intim a Impărăției) și cei 2 de o potrivă reprezentanți și omnipotenți după cum și reprezentanții altora, tot câte 2 și omnipotenți, și s'a făcut adunarea lor la Carlovitz, unde făcëndu-se multă desbateră a luat sfârșit pacea între Otomanii și Germanii, hotărând că ceia ce a luat orî care parte să fie bine luat, și să nu să dea înapoi.

Ειρήνη και μετά τῶν Λέγων.

Μετά ταῦτα ἄρχισαν καί με τούς Λέγους νά κυπτάζουσαν τὰς διαφοράς των, καί οἱ μὲν Λέγοι ἐζητοῦσαν τὴν Καμενίτζαν, οἱ δὲ πρέσβεις τῶν Ὀθωμανῶν ἐζητοῦσαν τοὺς τόπους τῆς Μπογδανίας ὅπου τοὺς εἶχον πάρε οἱ Λέγοι εἰς αὐτὸν τὸν πόλεμον, τὰ πέντε δηλαδὴ καδιλίγια Σουτζάβαν, Τζερνχοῦτζι, Χιρλέον, Χοτίνι καὶ Σορόκαν· καὶ οὕτω δίδοντες οἱ Ὀθωμανοὶ τὴν Καμενίτζαν καὶ οἱ Λέγοι τοὺς ρηθέντας τόπους τῆς Μπογδανίας, εἰρηνεύθησαν.

Καὶ μετά τῶν Ξανθῶν.

Ὑστερον ἄρχισαν καὶ μετά τῶν Μοσχοβίων τὰς περὶ εἰρήνης συνθήκας, ὅμως μὲ τὸ νὰ ἦτον πολλὰ αἱ μεταξὺ τούτων διαφοραὶ, ὄντας καὶ γειμῶνα καιρὸς, ἐσυμφώνησαν νὰ γίνῃ ἀρμιστιτζιον δύο χρόνους καὶ στείλουν τοὺς πρέσβεις των εἰς τὴν Πόρταν καὶ δι' αὐτῶν νὰ τραχτάρουν τὰ περὶ ἀγάπης, τὸ ὁποῖον καὶ ἐγινε, καὶ οὕτως ἔλαβε τέλος καὶ ἡ μετ' αὐτῶν ἀγάπη.

Καὶ μετά τῶν Ἑνετῶν.

Μετά τούτους εἰρηνεύθησαν καὶ μετά τῶν Βενετζιάνων, δίδοντες οἱ Βενετζιάνοι ὀπίσω τὸν Ἐπακτον καὶ ἄλλους παραθαλασσίους τόπους, καὶ ἔμεινεν εἰς αὐτοὺς ὁ Μωρέας, ἡ Ἁγία Μαύρα καὶ ἡ Πρέβεζα· καὶ οὕτως ἐτελείωσε καὶ μετ' αὐτῶν ἡ ἀγάπη, καὶ ἐχάρησαν ὅλοι.

Μουκαρέμι εἰς τὸν Μπασαράμπαν μὲ προσθήκην τοῦ χαρατζίου.

Κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς, πρὶν νὰ φθάσουν οἱ ἐλτζίδες ἐπρόλαβεν ὁ Μπασαράμπαν βόδας καὶ ἔκαμε μουκαρέμι μὲ πολλὰ ἔξοδα, προσθέτωντας καὶ εἰς τὸ χαράτζι εἴκοσι πουργία, διὰ νὰ ἔχη τὴν αὐθεντείαν ἐφ' ὅλης του τῆς ζωῆς.

Ἐπιστρέφουσιν ἀπὸ Βιέννης οἱ πρέσβεις, καὶ δραγουμάνος ὁ Νικολάη βόδας.

Ἐπιστρέφοντες οἱ τῶν Ὀθωμανῶν ἐλτζίδες, ὁ ρηθεις δηλονότι ρεῖς ἐφένδης καὶ ὁ μέγας (δραγουμάνος) Ἀλεξάνδρος, καὶ πλησιάζαντες τρεῖς ὥρας κοντὰ εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, εὐγῆκεν ὁ τερτερδάρ ἐφένδης εἰς συνάντησιν αὐτῶν καὶ τοὺς ἐδέχθη μετὰ μεγάλῃς τιμῆς, καὶ πλησιάζαντες ἔτι μιᾶς ὥρας διάστημα εὐγῆκε ὁ κεχαγιόμπεης καὶ τοὺς ἐδέχθη περιχαρῶς, καὶ φθίσαντες μὲ πολλὴν τιμὴν εἰς τὰ τζαδρία τοὺς ἐρίλευσεν ὕστερον ὅλοι ἀντάμα ἐκίνησαν μὲ μέγαλον ἀλαί, ἔχοντες καὶ τὰ περὶ εἰρήνης γράμματα τοὺς ἀκτεναμέδες ἀνὰ χεῖρας,

Pacea și cu Poloniă.

După aceia a început și cu Poloniă să-și caute neînțelegerile lor, Leșiî cerea Camenița, iar reprezentanții Turcilor cereau locurile Moldovei, pe care le luase Leșiî în război, adică, 5 districte: Suceva, Cernăuți, Harlau, Hotinul și Soroca, și ast-fel dând Otomanii Camenița și Poloniă amintitele locuri a Moldovei s'au împăcat.

Și cu Blonzi (Ruși).

Apoi a început și cu Moscoviții condițiile de pace, dar fiind-că erau multe neînțelegerile între aceștia, fiind și timp de iarnă s'a hotărât să facă armistițiū 2 ani, să se trimetă reprezentanții lor la Pörtă și prin ei să trateze despre pace, ceea ce s'a făcut și ast-fel a luat sfârșit pacea cu ei.

Și cu Venețienii.

După aceștia s'a împăcat și cu Venețienii, dând Venețienii înapoi Epactul și alte locuri de pe lângă mare, și le-au rămas lor Morea, Sânta Mavra și Prevesa, și așa s'a terminat și cu ei pacea și s'a bucurat cu toții.

Mucaverul lui Basarab cu adăugirea haraginlii.

În acele timpuri înainte de a sosi consuliî a propus Constantin Vodă și a făcut muca-
rer cu multe cheltueli, adăugând la bir 20
pungi, pentru ca să ia Domnia pe totă viața.

*Se întorc de la Viena reprezentanții și dragoman
Neculai Vodă.*

Întorcându-se consuliî Turcilor, adică reis Efendi și marele (dragoman) Alexandru și apropiindu-se 3 ore lângă Adrianopole, a eșit Tefterdar-Efendi spre întâmpinarea lor și i-a primit cu mare cinste, apoi apropiindu-se încă depărtare de o oră a ieșit și Chehaia Bei și i-a primit cu veselie, și ajungând cu multă cinste la *jadire* i-a primit cu prietinie. În urmă cu toții a plecat cu mare alai, având și scrisorile despre pace, *actenamedele* ⁷⁵⁾ în mână și s'a dus la epitropul, care i-a primit cu

καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸν ἐπίτροπον, ὅστις τοὺς ἐδέχθη μὲ τιμὴν καὶ μὲ μεγάλην περιποίησιν, καὶ τοὺς ἐφόρεσε σαμουρόγουναις, καὶ πέρνοντάς τοὺς τοὺς ἐπῆγεν εἰς τὸν βασιλέα, καὶ τοὺς ἐφόρεσε καὶ ὁ βασιλεὺς σαμουρόγουναις καὶ ἐχάρη μεγάλως καὶ οὕτως ἐγύρισαν εἰς τὰ κονάκιά τοὺς· ἔκτοτε οἱ μεγιστᾶνες δὲν τὸν ἔλεγαν τερτζιμάνον, ἀλλὰ ἐλτζήμπεην, ὅστις μετὰ ταῦτα ἔκαμε παραίτησιν τοῦ ὀφφικίου τῆς μεγάλης δραγουμανίας, ἀρίωντας διάδοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ Νικόλαον βοεβόδα τὸν σοφώτατον, ὅστις κατόπιν ἔλαβε τὸν θρόνον τῆς τε Μολδαβίας καὶ τῆς Οὐγγροβλαχίας.

Ἐξορίζει ὁ εἰς ἀπορρήτων τὸν γαμβρόν του.

Τότε ἔστειλεν εἰς τὴν Πόλιν ὁ πρῶην μέγας δραγουμάνος Ἀλέξανδρος καὶ ἔφερεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν τὸν γαμβρόν του Ματαίην μπειζαδὲν τοῦ Γρηγοράσκου Γκίκα βοεβόδα, ὁποῦ ἔβαστοῦσε τὴν θυγατέρα του Ρωξάνδραν, καὶ εὐθὺς ὁποῦ τὸν ἔφερε, τὸν ἐξώρισε εἰς τὴν Κύπρον, ὁποῦ ἔδωκε καὶ τὸ κοινὸν χρέος· τὸν ἐξώρισε μὲ τὸ νὰ ἦτον οἰνοπότης καὶ ἔρθειρε τὴν περιουσίαν τῆς θυγατρὸς του.

Θάνατος τοῦ Ἰακώβου εἰς Βουκουρέστι (;)

Τότε ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος εἰς τὸ Γιάσι καὶ ὁ πρῶην οἰκουμενικὸς πατριάρχης κύρ Ἰακώβος, καὶ ἐτάφη μετὰ μεγάλης δόξης εἰς τὸ μοναστήριον τῆς Παναγίας τοῦ Γκόλια.

Μουκαρέρι εἰς τὸν Ἀντιόχη βόδα.

Ἐκαμεν ὁ Ἀντιόχος βόδας μουκαρέρι μέγαν τῆς αὐθεντείας του.

Ἡ βασιλεία ἔρχεται εἰς Πόλιν.

Τὴν ἀνοιξιν ἐκίνησεν ἡ βασιλεῖα ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν, μὲ τὸ νὰ ἐπρόσμενε τοὺς ἐλτζίδες μὲ τοὺς ναμέδες εἰς εἰρήνην.

Ἐλτζίδες τοῦ ἰνπερίου καὶ Βενετίας εἰς Πόλιν.

Ἦλθε ὁ μέγανος ἐλτζῆς τοῦ ἰνπερατόρε μὲ πολλὴν δόξαν καὶ μὲ δεκαπέντε μπειζαδέδες καὶ ἄλλους ἀνθρώπους ὡς πενταχοσίους καὶ τὸν ἐδέχθησαν μετὰ μεγάλης τιμῆς καὶ τὸν ἐδιόρισαν γίλια γρόσια τὴν ἡμέραν διὰ ἔξοδά του· κατόπιν ἦλθε καὶ τῶν Βενετζιάνων μέγας ἐλτζῆς.

Ἀποτελείωσις ἀγάπης μετὰ Μοσχόδων.

Τότε ἦλθε μικρὸς ἐλτζῆς ἀπὸ τὴν Μοσχοβίαν

onóre și mare bună-voință și i-aŭ îmbrăcat în strae de samur și luându-i i-aŭ dus la Impăratul și i-aŭ îmbrăcat și Impăratul în samur și s'a bucurat mult, și așa s'a întors la conacul lor. De atunci Megistaniŭ nu-i dicea *Tergiman*⁷⁶⁾ ci *Elqibeia*⁷⁷⁾, care după acésta a dimisionat din oficiul Dragomăniei mari, lăsând succesor pe fiul său Nicolai Vodă, cel prea înțelept, care apoi a luat scaunul și a Moldovei și a Valahiei.

Exilézit Exaporitul pe ginerile său.

Atunci a trimis în Constantinopol fostul mare Dragoman Alexandru și a adus în Constantinopol pe ginerile său Mateiŭ Beizadea a lui Grigorașcu Ghica Vodă, care ținea pe fiica sa Ruxandra. și îndată ce l-a adus, l-a surgunit la Cipru unde ș'a dat și datoria obștească. L'a exilat pentru că era bețiv și a cheltuit zestrea fiicei sale.

Mórtea lui Iacob în (București ?) Iași.

Atunci s'a dat obștescul sfârșit la Iași și fostul patriarh ecumenic Iacob și s'a înmormântat cu mare pompă la Mănăstirea Preasf. Fecióre, Golia.

Mucareul lui Antioh Vodă.

A făcut Antioh Vodă Domniei lui mucarer mare.

Impărăția se duce în Constantinopol.

În primă vară a plecat Impărăția de la Adrianopol și a venit în Constantinopol, pentru că o așteptau consuliŭ cu *namedele*⁽⁷⁸⁾ păcei.

Consuliŭ Imperiului și a Venețienilor în Constantinopol.

A venit marele consul al Impăratului cu mare pompă și cu cincisprezece Beizadele și alți omeni ca la cincisute și la primit cu mare cinste și i-a hotărît una mie lei pe di pentru cheltuéla sa, apoi a venit și marele consul al Venețienilor.

Terminarea păcei cu Moscovițiŭ.

Atunci a venit și un consul mic din Mos-

κάπιος Αιμιλιανός, διὰ τὴν ἀποκαταστήσῃ τὰς περὶ εἰρήνης συνθήκας, καὶ ἄρχισαν τοὺς μουκιαλεμέδες ὅτε ἐξ ἀπορρήτων τῆς βασιλείας καὶ ὁ ρεῖς Μεγμέτ ἐφέντης Ραμῆ· δύο φοραῖς τὴν καθε ἐβδομάδα ἐγίνοντο οἱ μουκιαλεμέδες καὶ ἐβάσταξαν σωστὸν ἓνα χρόνον, εἶτα ἐτελείωσαν ἡ ἀγάπαις.

Ἐρχεται καὶ ὁ ἐλτζῆς τῶν Λεχῶν.

Μετὰ δὲ τοῦτον ἦλθεν καὶ ὁ ἐλτζῆς τῶ Λεχῶν, ὁ Λεσίνσκη, πατέρας τοῦ ρηγὸς Στανισλάβου, ὅστις ἐμβῆκεν εἰς τὴν Πόλιν μετ' ὅσον παρτίξιν καὶ δόξαν, ὅπου ἐπέρασεν ὅλους τοὺς ἄλλους ἐλτζίδες, μετ' χρυσαῖς καρέταις, μετ' ἄλογα ἐξίκετα, καὶ οἱ ἀνθρώποι τοῦ ὅλοι στολισμένοι, καὶ τὸν ἐδέχθησαν μετὰ μεγάλης τιμῆς.

Καὶ τῶν Μοσχόβων.

Ἦλθε καὶ τῶν Μοσχόβων μέγας ἐλτζῆς ὁ κνέζ Δημήτριος Γαλιτζίνοσ μετ' ὅσους ναμέδες τῆς ἀγάπης.

Εἰς Μπογδανίαν ὁ Κωνσταντινοδοσ πάλιν, καὶ πυρκαϊὰ εἰς Ἀδριανούπολιν.

Ἐμαζιλευσαν τὸν Ἀντιόχον βόδα ἀπὸ τὴν Μπογδανίαν καὶ ἔκαμαν πάλιν τὸν Κωνσταντῖνον Δούκα βόδα, διὰ μεστειίας τοῦ Κωνσταντῖνου Μπασαράμπα βόδα, ὅμως μετ' ἔξοδα πολλά· μετὰ δὲ ταῦτα ἀπ' οὗ ἐπέρασαν δύο μῆνες, ἐκίνησεν ἡ βασιλεία καὶ ἐπῆγεν εἰς Ἀδριανούπολιν· καὶ ἐκεῖ εὐρισκαμένη ἡ βασιλεία, ἔγινε πυρκαϊὰ εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ ἐκάησαν ἔξ' ἐκκλησίαι καὶ ἔγινε πολλὴ φθορά.

Παναγιώτατος ὁ Γαβριήλ.

Ἐδωκε τὸ κοινὸν χρέος ὁ κύρ Καλλίνικος, καὶ ἔγινε ὁ κύρ Γαβριήλ.

Βεζίρης ὁ Ταλταμπάν Μουσταφά πασῶσ.

Τότε ἀρρώστησεν ὁ Χουσεῖν πασῶσ βεζιραζέμησ εὐγάζωντας ἓνα ἀπέστεμα, καὶ βλέπωντας τοῦ λόγου του πολλὰ ἀχαμνὰ ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν βασιλέα τὴν συγχωρήσῃ, καὶ οὕτως ἔστειλεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐπῆρε τὴν βοῦλλαν· ὁ δὲ βεζιραζέμησ πηγαίνωντας εἰς τὸ τζεφτιλίκι του μετ' οὗ πολλὰς ἡμέρας ἐψόφησε· τὴν δὲ βοῦλλαν ἔστειλε καὶ ἤφερε τὸν Ταλταμπάν Μουσταφά πασῶν καὶ τοῦ τὴν ἔδωκε.

Ἀκατάστατος Ταλταμπάν.

Αὐτὸς ὁ Ταλταμπάν ἐστάθη πολλὰ ἀκατάστα-

cuna, un Emilian, ca să reguleze condițiile păcei, și a început *muchealemiđit* ⁷⁹⁾ și Exaporitul Impărăției și Rais Mehmet Efendi Rami. De două ori pe săptămână să făcea deliberrările și a ținut un an întreg, apoi s'a terminat pacea.

Vine și Consulul Polonilor.

După aceea a venit și Consulul Polonilor, Lesinschi, părintele Regelui Stanislav, care a intrat în Constantinopol cu atâta pompă și măreție, în cât a întrecut pe toți ceilalți consuli, în carete aurite, cu cai superbi și omenii lui toți îmbrăcați, și l-a primit cu mare cinste.

Și al Moscovilor.

A venit și al Moscovilor Marele consul, Cneazul Dimitrie Galitin cu (condițiile) *namedele* păcei.

In Moldova Constantin Vodă țarăș și pârjol la Adrianopol.

A mazilit pe Antioh Vodă din Moldova ș'a pus țarăș pe Constantin Duca prin mijlocirea lui Constantin Basarab Vodă, dar cu cheltueli mari. După aceea trecând două luni a plecat Impărăția și s'a dus la Adrianopol, și acolo aflându-se Impărăția s'a făcut mare ardere de foc în Adrianopol ș'a ars șase Biserici, și s'a făcut mare stricăciune.

Prea Sântit Gavriil.

Ș'a dat obștescul sfârșit chir Calinic și s'a făcut (patriarh) chir Gavriil.

Vizir Taltamban Mustafa Pașa.

Atunci s'a bolnăvit Huseim Pașa Vizirazi făcând o apostemă și vedând el multă neorânduélă a cerut de la Impăratul să-l erte și așa a trimis Impăratul și i-a luat sigilul. Iar Vizirazi ducându-se la *țeftilic* ⁸⁰⁾ scū nu după multe zile a murit. Iar pecetea a trimis și a adus pe Taltamban Mustafa Pașa și i-a dat-o.

Nestatornic Taltamban.

Acest Taltamban a fost nestatornic și min-

τος και ψεύτης· ὁ ὁποῖος ἐρχόμενος ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν ἐπῆγεν ὁ Ἀντιόχος βόδας εἰς τὴν Νικομήθειαν καὶ τὸν ἀντάμωσεν, ὄντα πατρικόν του φίλον, καὶ τὸν ὑπεσγέθη εὐθὺς ὁποῦ φθάσει εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν νὰ τὸν κάμη αὐθέντην· πηγαίνοντας εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ἐμήνυσεν εὐθὺς τὸν τε Ἀντιόχον βόδα καὶ Δημητράσκον βόδα τὸν ἀδελφόν του νὰ ἔλθουν, καὶ τὸν Ἀντιόχον βόδα νὰ τὸν κάμη αὐθέντην τῆς Μολδαβίας, τὸν δὲ Δημητράσκον αὐθέντην τῆς Βλαχίας· οἱ ὅποιοι πηγαίνοντες εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, τοὺς ἔδιδε Φάρρος καὶ τοὺς ἐσυμπέρανε μὲ τὸ σήμερον καὶ τὸ αὔριον· ἕως ὁποῦ ἐπρόφθασαν ἀπὸ μὲν τὴν Μπογδανίαν ὁ Κωνσταντίνβοδας καὶ ἀπὸ τὴν Βλαχίαν ὁ Βασαράβα βόδας. καὶ δίδοιτε; ἄσπρα τοὺς ἀπέβαλε καὶ τοὺς ἔστειλε εἰς τὴν Πόλιν.

Βεζίρης ὁ Ραμῆ Μεχμέτ πασᾶς.

Τοιοῦτος ὢντας λοιπὸν, ὡς εἶπομεν, ἀκατάστατος ὁ Ταλτομπάνης, ἐμελέτησε νὰ κάμη ἐπανάστασιν, νὰ Φανατώσῃ τὸν μουφτῆν καὶ νὰ ἀλλάξῃ καὶ τὸν βασιλέα· πέρωνοντας εἰδησιν ὁ μουφτῆς τὸ ἀνέφερε τῷ βασιλεῖ, καὶ ἔστειλε, εὐθὺς καὶ φέρωντάς τον τὸν ἀπεκεράλισε, καὶ ἔλαμε βεζιραζέμην τὸν Ραμῆ Μεχμέτ πασᾶν, διὰ παρακινήσεως τοῦ μουφτῆ· καὶ αὐτὸς πέρωνοντας τὴν βουλᾶν ἐστοχάζετο μὲ τί τρόπον νὰ χαλάσῃ τὸν μουφτῆν, τὸν εὐεργέτην του, ὅτι ὁὐκ ἤμποροῦσε νὰ κυβερνήσῃ. ἔχωντας ἐκεῖνος ὅλην τὴν ἐξουσίαν καὶ ἀλλάζωντας τοὺς βεζίριδες ὡσάν περκαλαμπέους.

Ἐκείνου Μπασαράμπας ἔρχεται εἰς Πόλιν καὶ καμνει μουκαρέρι καὶ προσθήκην εἰς τὸ χαράτζι.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ὢντας κάποιοι Κυπριοβιτζάνος ἐφαντάζετο τὴν αὐθεντείαν τῆς Βλαχίας, ὁ ὁποῖος ἐπρόσπεσε εἰς τὸν μουφτῆν καὶ ἔταξε νὰ διδῇ κατ' ἔτος χίλια πουργία καὶ τὰ λοιπὰ ἔξοδα τῆς αὐθεντίας· καὶ ἀναφέρωντάς το τῷ βασιλεῖ, ἔστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν μικρὸν ἱμροχόρην νὰ φέρῃ τὸν Κωνσταντίνβοδα Βραγχοβάνον ἀπὸ Βλαχίας· ὁ δὲ Κωνσταντίνβοδας ἀπὸ τοῦ φόβου του ἀσθενήσας ἀπὸ ἓνα ἀνεμοπύρωμα πολλὰ ἀχαμνὸν ἀργοπώρησε μὲ τὸ κίνημά του, ὅμως ἔστειλεν ἐμπροστὰ τὸν Μιχάλην σπαθαρην καὶ τὸν Θωμᾶν Καντακουζηνὸν καὶ ἔπεσαν εἰς τοῦ μουφτῆ τὴν πόρταν καὶ εἰς τοῦ υἱοῦ του, τοῦ νακίπ ἐφένδη, ἔταξαν καὶ τοῦ Ραμῆ, καὶ οὕτω τοὺς ἐγύρισαν ὅλους πρὸς βοήθειάν τους, καὶ ἕως νὰ φθάσῃ ὁ Κωνσταντίνβοδας εἰς τὴν Πόλιν τοὺς ἤυρεν ὅλου ἐδικούς του· καὶ ἔτσι ἐδιορθώθηκε, καὶ ἔλαμε μουκαρέρι, ἐπρόσθεσεν ὅμως εἰς τὸ παλαιὸν χαράτζι διακόσια σιράντα πουργία.

cinος, care venind în Anadol s'a dus Antioh Vodă în Niconidia și l-a întâlnit, fiindu-î amic compatriot, și i-a făgăduit că îndată ce se va duce la Adrianopol îl va face Domn. Ducându-se în Adrianopol a vestit îndată și pe Antioh Vodă și pe Dumitrașcu Vodă, fratele său, să vină, și pe Antioh Vodă să-l facă Domn Moldovei, iar pe Dumitrașcu Vodă Domn Valahiei: cariî ducându-se în Adrianopol li dădea curaj și li făgăduia de ași pe mâne; pâuă a ajuns din Moldova Constantin Vodă și din Valahia Basarab Vodă și dând banî i-a îndepărtat și i-a trimis în Constantinopol.

Vizir Rami Mehmed Pașa.

Ast-fel fiind cum am zis nestatornic Tal-tamban, a cugetat să facă revoluție, să ucidă pe Muftiu și să schimbe și pe Impărat. Luând știință Muftiul a referat Impăratului, și a trimis îndată și aducându-l l-a decapitat și a făcut Vizirazemi pe Rami Mehmed Pașa prin îndemnul Muftiului. Luând și acesta sigilul se gândea în ce chip să ucidă pe Muftiul, bine făcătorul său, pentru că nu putea să guverneze, având acela totă puterea să schimbe pe Viziri ca pe parcalabi.

Basarab vine în Constantinopol și face mucarer și adaos la haragi.

În timpul acesta fiind un ore-care Chiprovitan ș'a închipuit să ieă Domnia Valahiei, care a năzuit la Muftiū și a hotărît să-i dea câte 1,000 pungi pe an și cele-lalate cheltueli ale Domniei. Și referându-i Impăratului, a trimis Impăratul pe imbrohorul cel mic să aducă pe Constantin Vodă Brâncovenul din Valahia. Iar Constantin Vodă de frica lui bolnăvindu-se din cauza unei răceli de friguri, fiind prea slab, a întârziat cu pornirea sa, dar a trimis înainte pe Mihail Spătarul și pe Toma Cantacuzin și au năzuit la Pôrta Muftiului și a fiului său Nachip Efendi, au regulat (cu banî) și pe Rami și ast-fel i-au întors pe toți spre sprijinul lor și până să sosescă Constantin Vodă în Constantinopol i-au aflat pe toți ai lui și așa s'a îndreptat și a făcut și mucarer, și a adaus însă la vechiul haragiu 240 de pungi.

Ἐξορίζεται ὁ Κωνσταντῖν Δούκα βόδα τὶς καθάλαν.

Τότε ὁ Βασαράμπας ἐπαρκοτάθη καὶ ἐμαζίλευσε τὸν Κωνσταντῖνον Δούκα βόδα ἀπὸ τὴν Μπογδανίαν, τὸν ὁποῖον ἔμισοῦσε καὶ ὁ Ραμῆ βεζιραζέμη, καὶ ἔγραψε τῷ Ἰσοῦρ πασᾶ σερασκέρη τοῦ Μπαμπάγα καὶ ἔστειλεν ἀγάδες καὶ τὸν ἐσήκωσαν μὲ φύλαξιν αὐτὸν καὶ ὄλους τοὺς ἀρχοντας τῆς Μπογδανίας, καὶ τοὺς ἔφερεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν· μετὰ δύο ἡμέρας ἐξώρισε τὸν Κωνσταντῖν βόδα εἰς τὴν Καθάλαν, ἔχοντας σκοπὸν νὰ τὸν χαλάσῃ· ὅμως ὄντας τὰ πράγματα συγχισμένα, μὲ τὸ νὰ ἦτον ζορμπάκι εἰς τὴν Πόλιν, κάμωντες ἀρχὴν τῆς ἐπαναστάσεως οἱ τζεμπεζίδες, ἐγλύτωσεν ὁ Κωνσταντῖν βόδας.

Ζορμπάδες καὶ ὀφρῆκις αὐτῶν ζητοῦσι νὰ ἀλλάξωσι τὸν βασιλέα.

Οἱ ἐπαναστάται τζεμπεζίδες ὤρμησαν πρῶτον κατὰ τοῦ σείμένμπαση ζητῶντάς τον τὸ μπαϊράκι τῶν γιανιτζάρων, καὶ μὴ θέλωντας νὰ τοὺς τὸ δώκῃ τὸν ἐπικραδίσαν, καὶ εὐρίσκοντες τὸ μπαϊράκι εἰς τὸν κόλπον του τὸ ἐπῆραν, καὶ ἀρχισαν νὰ μαζωθοῦν εἰς τὸ Ἔτ μεϊδάνι ὅλα τὰ τάγματα. τὸ δὲ αἷτιον ὁποῦ ἐπρόβαλαν ἦτον αὐτό· ὁ μὲν βασιλεὺς νὰ ἔλθῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν νὰ καθίρῃ, τὸν δὲ μουφτῆν νὰ τὸν εὐγάλῃ καὶ νὰ τὸν ἐξορίσῃ (λέγουσιν ὅτι εἰς αὐτὴν τὴν γνώμην ἦτον καὶ ὁ βεζιραζέμη)· καὶ συμβουλευθέντες περὶ τοῦ πρακτέου, ἤβραν εὐλογον νὰ στείλουν πρέσβεις, καὶ οὕτως ἔστειλαν ἐξηνηττέσσαρας ὀνομάτους, ἀπὸ κάθε τάγμα ἀπὸ δύο ἀνθρώπους, εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν· οἱ ζορμπάδες ἔμειναν ὅλοι μαζωμένοι εἰς τὸ Ἔτ μεϊδάνη, προσμένοντες τὴν ἀπόκρισιν· φθάσαντες οἱ ρηθέντες πρέσβεις ἕως εἰς τὸ Χαυσάν, ἔστειλεν ὁ βασιλεὺς καὶ τοὺς ἐπῆρεν ὄλους καὶ τοὺς ἐξώρισε ἐκεῖ εἰς τὰ περίχωρα· μετὰ τρεῖς ἡμέρας τοὺς ἀφῆσε δίδωντάς τους καὶ τὴν ἀπόκρισιν, ὅτι τότε μὲ τὸ νὰ ἦτον ζέσαις, ὄντας Ἰούλιος μῆν, δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὑπάγῃ, ὕστερον ὅμως πρὸς τὸ φθινόπωρον ἀπ' οὗ δροσισθῇ ὁ καιρὸς, θέλει ἔλθῃ καὶ θέλει ἀλλάξῃ καὶ τὸν μουφτῆν· τὰτα ἀκούσαντες οἱ ἀποστάται εὐθὺς ἐσφάλισαν ταῖς πόρταις τοῦ κάστρου, ἀφίνοντες ἀνοικταῖς μόνον τὸ Μπαχτζέ καπισι, τὸ Μπαλουκ παζάρι, τοῦ Μπαλατζά καὶ τοῦ Ἐδρενέ καπισι, καὶ ἀπεφάρισαν νὰ σηκωθοῦν ἀπὸ Πόλεως νὰ πηγαίνουσι εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, διὰ νὰ ἀλλιξοῦν τὸν βασιλέα καὶ νὰ κάμουν τὸν σουλτάν Ἰμπραχίμη, υἱὸν τοῦ σουλτάν Ἀχμέτη, νὰ πιάσουσι καὶ τὸν μουφτῆν νὰ τὸν ἐξορίσουσι· καὶ ἀρχισαν καὶ ἐσυνάθροίζαν στρατεύματα, φέροντες καὶ τὸν Ἀχμέτ πασᾶν, γαμβρὸν τοῦ Χουσεῖν πασᾶ Ἀμιτζαογλοῦ, ὁ ὁ-

Se exiléză Constantin Duca Vodă în Cavala.

Atunci Basarab a insistat și a mazilit pe Constantin Duca Vodă din Moldova, pe care-l ură și Vizirazemi și a scris și lui Iusuf Pașa Saraschierul de la Babadag și a trimis agale de l-a ridicat cu pază pe el și pe toți boerii Moldovei și l-au adus la Adrianopol. După două zile a surgunit pe Constantin Vodă la Cavala, având de scop să-l pérdă; dar fiind lucrurile încucate, pentru că era turburare în Constantinopol făcând început de revoluție *gembegizî* ⁸¹⁾, a scăpat Constantin Vodă.

Zorbagiî și oficiile lor căuta să schimbe pe Impăratul.

Revoltații *gembegizî* săi pornit mai întâi contra lui Seimen-pașa cerându-i *bairacul* ⁸²⁾ Ienicerilor și nevoind să li-l dea l-a legat și găsind *bairacul* în sinul său l-a luat și a început să se adune la *Et maidan* ⁸³⁾ tóte corpurile; iar cauza care o propunea era acésta. Impăratul să vie la Constantinopol să șadă, iar pe Muftiul să-l scótă și să-l exsileze (se dice că de acésta opinie era și Vizirazemi); și sfātuindu-se despre ce trebuie sa facă a găsit cu cale să trimetă reprezentanți, și așa a trimis 64 de persoane, din fie care corp câte doi ómenî la *Et-maidan*, așteptând respunsul, ajungând dișii reprezentanți până la *Havsan*, ⁸⁴⁾ a trimis Impăratul de l-au prins pe toți și l-a surgunit pe acolo prin prejur; după trei zile l-a lăsat și li-a dat și respuns: că acumia fiind cald, era în Iulie, nu póte să se ducă, dar mai în urmă spre tómnă, după ce se va regula timpul va veni și va schimba și pe Muftiu. Acéstea auzindu-le resculății îndată a închis porțile cetăței, lăsând deschis numai *Bahçè Capisi* ⁸⁵⁾, *Baluç-pazar* ⁸⁶⁾, *Balata* ⁸⁷⁾ și *Edrene-Capisi* ⁸⁸⁾ și s'au hotărît se iasă din Constantinopol și să se ducă la Adrianopol, ca să schimbe pe Impărat și se facă pe Imbrahim Sultan, fiul lui Sultan Ahmet, și să prindă și pe Muftiu și să-l surgunescă. Și au început și au adunat armata aducând și pe Ahmed Pașa ginerile lui Husein Pașa Amițaoglu, care era mazilit și l-a pus Caimacam peste Constantinopol (fiind mai înalte Abdulah Pașa Chipruloglu și ginerile Muftiului de atunci, care vedând revoluția a fugit și s'a

ποῖος ἦτον μανζίλης, τὸν ἀπεκατίστησαν καίμε- κάμην τῆς Πόλεως (ὄντας πρότερον ὁ Ἀποδου- λαχ πασᾶς ἰπποουλόγλους καὶ γαμβρὸς τοῦ τότε μουρτῆ, ὅστις βλέπωντας τὴν ἐπανάστασιν ἐρυγε καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν βασιλέα)· ἔφεραν καὶ τὸν Φι- ραρίχ Χασάν πασᾶν καὶ τὸν ἔκαμαν τερτερδάρην· ἔβαλαν καὶ Σταμπὸλ ἐφένδην ἐδικόν τους, ὅτι καὶ ὁ Σταμπὸλ ἐφένδης εἶχεν ἀναχωρίσει, ὄντας καὶ αὐ- τὸς σηγγενῆς τοῦ μουρτῆ καὶ ἔκαμαν στρατεύ- ματα, πεζούρα μόνον ἕως ἐξῆντα χιλιάδας, χωρι- στά ἀπὸ τὴν καβάλαν, καὶ τὰ ἐτοίμασαν. Ὁ δὲ βασιλεὺς βλέπωντας τὴν τῶσσην ὁρμὴν, ἐπρόσταξε νὰ ἔλθουν ὅ τε ἐλτζῆ Ἰμπραγίμ πασᾶς καὶ ὁ Γιου- ρούκ Χασάν πασᾶς μὲ τὰ στρατεύματά τους, οἱ ὁποῖοι ἦσαν εἰς τὸ Μπουζάκι κατὰ τῶν Τατάρων, ἐλάλησε καὶ τὸν γενιτζερ ἀγασῆ μὲ τοὺς ἐκεῖ παρευρεθέντας γιανιτζάρους καὶ ἔκαμαν ὄρκον διὰ νὰ ἦναι ὅλοι μὲ τὸν βασιλέα κατὰ τῶν ζορμπά- δων, καὶ τοὺς ἔδωκε μπακσίσι πρὸς εἰκοσιπέντε γρόσια τὸν καθέναν· οἱ ζορμπάδες βλέποντες τὰ γινόμενα καὶ τὴν ἐτοιμασίαν τοῦ βασιλέως, ἐψή- ρισαν τὸν μὲν Ἀγμέτ πασᾶν, ὁποῦ τὸν εἶχαν κάμη καίμεκάμην, βεζίρην, τὸν δὲ Φιρριχ Χασάν πα- σᾶν ἀπὸ τερτερδάρην καίμεκάμην, ἐψήρρισαν καὶ μουρτῆν ἐδικόν τους, ἔκαμαν καὶ γενιτζερ ἀγασῆ τὸν Τζαλίχ Ἀγμέτην καὶ τὸν ἐπῆραν μαζί τους· τότε ὁ Φιρριχ Χασάν πασᾶς, ὡς φρόνιμος, τοὺς ἐσυμβούλευσεν, ὅτι ἀπ' οὗ εὐγουν ἔξω εἰς τὴν Ση- λυβρίαν νὰ βάλῃ ὁ σέγης λόγον καὶ νὰ προσάλλ- λῃ εἰς τὸ στράτευμα διὰ νὰ ἀνανυψώσουν εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον τὸν σουλτάν Ἀγμέτη, υἱὸν τοῦ σουλτάν Μεχμέτη, ἀδελφὸν τοῦ σουλτάν Μουστα- φᾶ, καὶ ὅχι τὸν ρηθέντα σουλτάν Ἰμπραχίμην, ἐπειδὴ καὶ ὁ νόμος τὸ δίδει, ὄντας μεγαλείτερος, καὶ θέλει καταπεισθῆ εὐκολώτερον καὶ ἡ βασιλικὴ Πόρτα, μὲ τὸ νὰ ἦναι καὶ οἱ δύο αὐτάδελφοι φθά- νοντες εἰς τὴν Σηλυβρίαν, ἀνέστη ὁ σέγης εἰς τὸ κιομπρὶ καὶ ἔκλυε λόγον καὶ εἶπεν, ὅτι ὁ νόμος ἔτσι ἀποφασίζει, πῶς ὁ μεγαλείτερος· σείζαδὲς πρέ- πει νὰ γένῃ διάδοχος τῆς βασιλείας, καὶ ὅχι ὁ μικρότερος· καὶ τὸ ἔστερξαν ὅλοι καὶ ἔκαμαν φα- τίε· εἶτα ἐκίνησαν πρὸς τὴν Ἀδριανούπολιν, καὶ φάνοντες εἰς τὸ Χαυσά ἐκόνευσαν ἐκεῖ· ἦλθε καὶ ὁ βεζιραζέμης μετὰ τοῦ γενιτζερ ἀγασῆ καὶ μετὰ τῶν στρατευμάτων καὶ ἐκόνευσαν ἐκεῖ καὶ κῦτ' ἐ- κατόπιν ἦλθε καὶ ὁ βασιλεὺς μὲ τοὺς μέσα τοῦ σαραγίου, δίδωντάς τους ὅλους ἄρματα ἀπὸ τὸν βα- σιλικὸν χαζνέ, καὶ ἐκόνευσεν καὶ ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ Χαυσά ἐκεῖ ὁποῦ ἦτον τὰ ἐδικά του στρατεύματα· καὶ οὕτω τὰ στρατεύματα καὶ τὰ δύο, τὰ βασι- λικά δηλαδὴ καὶ τὰ τῶν ζορμπάδων, ἦτον ἀντί- κρου ἕνα σιμά ἀπὸ τὸ ἄλλο. Ἐσηκώθη ὁ γενιτζερ ἀγασῆ καὶ ἐδιώριτε τὰ στρατεύματα καὶ τὰ τόπια,

dus la Impăratul). Aŭ adus și pe Firarih Hă- sîn Paşa. și l-a făcut Tefterdar; aŭ pus și Stambol Efendi de al lor, pentru că Stambol Efendi se dusesse, fiind și această rudă cu Muftiul; și aŭ făcut numai armate pedestre până la 60 de mi, deosebit de cavalerie și li-aŭ pregătit. Iar Impăratul vedând atâta por- nire a ordonat să vie și Elgiul Imbraim Paşa și Ghiuruc Hasan Paşa cu armatele lor, cari era la Bugeag contra Tătarilor, a spus și lui Ienicer Aga și cu Ienicerii care se aflaŭ acolo și a făcut jurământ ca să fie toți cu Impăratul contra Zorbagiilor și li-a dat bac- șiș câte 25 lei de fie-care. Zorbagiii vedând cele ce se întâmplă și pregătirea Impăratu- lui a votat pe Ahmed Paşa, pe care-l făcuse Caimacam, Vizir, iar pe Firaric Hasan Paşa din Tefterdar Caimacam, aŭ votat și Muftiu de al lor, aŭ făcut și Ienicer Agasi pe Talih Ahmed și l-aŭ luat cu ei; atuncea Firaric Hasan Paşa ca înțelept i-aŭ sfătuit, că după ce vor eși afară în Silivria ⁸⁹) să iă Sechul ⁹⁰) cuvântul și să propue armatelor ca să înalțe la scaunul Impărătesc pe Ahmed Sultan, fiul lui Mehmed, fiul fratelui lui Sultan Mustafa, și nu pe disul Sultan Imbraim, fiind că și le- gea îi permite ca mai mare, și se va con- vinge mai ușor și Pôrta Impărătescă, pentru că era amândoi frați. Ajungând în Silivria saŭ suit Schul pe chiupri ⁹¹) și a ținut cuvânt și a dis că legea așa hotărâste ca cel mai mare Seizadea să fie succesor Impărăției. și și nu cel mai mic. Și aŭ primit cu toții și a făcut fatih ⁹²); apoi a plecat spre Adrianopol și ajungând la Havsa ⁹³) s'aŭ așezat acolo. A venit și Vizirazemi cu Ienicer Agasi și cu arma- tele și s'aŭ așezat și el acolo, după aceia a venit și Impăratul în mijlocul Seraiului, dându-li la toți arme din Hasneua Impărătescă și s'aŭ așezat și Impăratul la Havsa acolo, unde erau armatele lui. Și așa amândouă ar- matele, adică Impărătescă și a Zorbagiilor erau în față, una lângă alta. S'aŭ sculat Ie- nicer Agasi și a regulat armatele și tunurile, punându-le în ordine ca să lovescă pe ini- mici; decî când erau puși în linie pentru răsboiŭ s'aŭ întors tôte armatele Impăratului și toți cu un glas aŭ dis zapciilor ⁹⁴) lor: ce voiți voi? Cum să ne batem noi cu frații noștri și cu ghioldasiziŭ ⁹⁵) noștri? Acastă n'o facem nici odată; și îndată aŭ început în gura mare, Ala! Ala! și s'aŭ dus alergând și a îmbrățișat pe cei lalți și a început să se săru'e. Ast-fel s'aŭ

βάλλωντάς τα εἰς τάξιν νά πολεμήσουν μέ τούς ἐναντίους· ἐκεῖ ὁποῦ ἦτον ἀραδικομένη εἰς πόλεμον, ἐγύρισαν ὅλα τά στρατεύματα τοῦ βασιλέως καί ὅλοι μέ μιάν φωνήν εἶπαν τούς ζαμπιτιδές των· τί θαρρεῖτε ἐσεῖς! πῶς νά πολεμήσωμεν ἡμεῖς μέ τούς ἀδελφούς μας καί μέ τούς γιολλάσιδές μας; αὐτό δέν τὸ κάμνομεν ποτέ! καί εὐθύς ἄρχισαν μεγαλοφώνως τὸ, ἀλλά, ἀλλά! καί ἐπῆσαν τρέχοντες καί ἀγκάλιασαν τούς ἄλλους, καί ἄρχισαν νά φιλοῦνται· οὕτως ἠνώθησαν ὅλοι καί ἐγιναν τὸ ἓνα κατὰ τοῦ βασιλέως, ὅστις βλέπων τὰ γινόμενα ἔφυγε καί ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ὁμοίως καί ὁ Ραμῆ βεζιραζέμης, καί ὁ γενίτζερ ἀγκσῆ καί ἐκρούθησαν.

Βασιλεία σουλτάν Ἀχμέτη.

Τότε ὁ Δαυὰτ Χασάν πασᾶς καίμεκάμης ἐπῆγεν ἐν τρυπῶ ἐκεῖ ὁποῦ ἦτον ὁ σουλτάν Ἀχμέτης καί τὸν ἐπῆρε καί τὸν ἐκάθησεν εἰς τὸ τάχτι· ὁ δὲ πρῶην σουλτάν Μουσταφᾶς ἐπῆγε καί ἐκάθησεν ἐκεῖ ὁποῦ ἦτον ὁ σουλτάν Ἀχμέτης σφραλισμένος· εἶτα ἐσηκώθησαν τὰ στρατεύματα ὅλα καί ἦλθαν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν καί ἐπροσκύνησαν τὸν νέον βασιλέα· ἔπειτα εὐγῆκαν ἔξω εἰς τὰ τζαδῖρια ὅτε βασιλεὺς καί τὰ στρατεύματα καί ἄρχισαν νά γυρεύουν τὸ τζουλοῦσι, καί μέ τὸ νά μὴν ἦτον βασιλικὰ ἄσπρα νά τοὺς δώσουν ἐπῆραν ἀπὸ μεγάλους ἀνθρώπους καίπραγματευτᾶς καί ἀπογέμισαν τὸ τζουλοῦσι.

Αὐθέντης Μπογδανίας ὁ Μιχάλοδας Ράκοβιτζας.

Κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς ὦντας ὁ Ἀντίοχος βόδας εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν καί γυρεύωντας τὴν αὐθεντείαν τῆς Μολδαβίας κρυφίως, τὸ ἄκουσαν οἱ ἄρχοντες Μπογδάνοι καί ἐσηκώθησαν καί ἐπῆραν τοὺς ριζιχίδες ὁποῦ εἶχαν ἔλθει νά ἐγκαλέσουν τὸν Κωνσταντινοῦδα τόσοι παπάδες καί ἄλλοι παράνω ἀπὸ τριακόσιοι ὀνομάτοι, καί ἐπῆσαν ὅλοι ἴσια ἐκεῖ ὁποῦ ἦτον τὸ τζαδῖρι τοῦ βασιλέως, καί βλέπωντάς τους ὁ βασιλεὺς ἐλάλησεν τὸν ἐπίτροπον καί τὸν εἶπεν· στείλε νά ἰδῆς αὐτὴ ἡ σύναξις τί ἀνθρώποι εἶναι καί τί θέλουν; στέλλωντας καί ἐρωτῶντάς τους εἶπαν· εἴμεσθεν Μπογδάνοι, σκλάβοι τοῦ βασιλέως, καί μέ τὸ νά εὐχαλιν τὸν αὐθέντην ὁποῦ εἶχομεν, ἤλθομεν νά προσκυνήσωμεν καί νά προσπέσωμεν εἰς τὸ ἔλεος τῆς βασιλείας νά μᾶς ἐλεήσῃ αὐθέντην ἀπὸ ἀνάμεσόν μας· ἐπῆγεν ὁ ἐπίτροπος εἰς τὸν βασιλέα καί εἶπε τὸ ζήτημά τους, καί ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς εἶπε· πήγαινε λάλησέ τους· καί ὅποιον θέλουν ἀνάμεσόν τους, φόρεσέ τον καθάδι καί ἀς πηγαίνη. Τὸς ἐλάλησεν ὁ ἐπίτροπος καί τοὺς ἐρώτησε λέγων· ποῖον θέλετε ἀπὸ ἀνάμεσόν σας νά φορέσω καθάδι;

unit cu toți și s'au făcut una contra Impăratului, care vedând cele întemplate a fugit și s'a dus la Adrianopol, de asemenea și Rami Vizirazemi și Ienicer Agasi și s'au ascuns.

Impărăția Sultan Ahmed.

Atunci Damad Hasan Paşa Caimacamul s'a dus curând acolo unde era Sultanul Ahmed și l-a luat și l-a așezat la tact. Iar fostul Sultan Mustafa s'a dus și s'a așezat acolo unde era Sultan Ahmed închinis. Apoi sculându-se armatele τότε a venit în Adrianopol și s'au închinat noului Impărat. După aceea a eșit afară din *Tadire* Impăratul și armatele și a început să caute *Tulusul*⁹⁰), fiind că nu era bani împărătești ca să le dea a luat de la ómenii mari și negustori și a umplut *Tulusul*.

Domn Moldovei Mihail Vodă Racovița.

In acele timpuri fiind Antioh Vodă la Adrianopol și căutând pe ascuns Domnia Moldovei, auzit boerii Moldovei și s'au sculat și a luat pe Raiatele ce auz venit să acuze pe Constantin Vodă, atât preoții câți și alții, mai mult de 300 de ómenii și s'au dus de dreptul acolo unde era *Tadiriile* Impăratului și vedându-i Impăratul a chemat pe epitropul și i-a đis : trimete și veđi acestă adunare ce ómenii sunt, și ce caută? trimetând și întrebând auzpus: suntem moldovenii, sclavi Impărăției și fiind-că ni-a scos pe Domnul ce aveam am venit să ne închinăm și să cădem la mila Impărăției ca să miluimască Domn pe unul din noi. S'a dus epitropul la Impăratul spunându-i cererea; și respundând Impăratul a đis: du-te și le vorbește, și pe care voesc dintre ei, îmbracă-l cu *cavadi* și să se ducă. Li-a vorbit epitropul și i-auz întrebă đicând: Pe care voiđi dintre voi să-l îmbrac cu *cavadi*? luând ei pe Mihail Vodă a đis: pe acesta voim!.. și auz strigat tot norodul: *F'ix Dum-*

πιάνοντες αὐτοὶ τὸν Μιχάηλοδρα εἶπαν, αὐτὸν θέλωμεν! καὶ ἐρώναξε καὶ ὁ κωνὸς λαὸς φῖϊ δουμνια τὰ! καὶ οὕτω τὸν ἐφόρεσεν ὁ ἐπίτροπος καθάδι, καὶ ἐγύρισε μὲ τὸ καθάδι καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν· ὁ δὲ Ἀντίοχος βόδας ἐπῆγεν εἰς τὴν Πόλιν ἄπρακτος.

Ἄφανισμός Ζορμπάδων.

Ὁ βασιλεὺς δίδωντας τὸ τζουλοῦσι τῶν γιανιτζάρων καὶ τῶν λοιπῶν στρατευμάτων, ἐσηκώθη καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν, ἔκαμε τὸν Ἰζαλίχ Ἀγμέτ γενίτζερ ἀγασὴ μὲ τρία τούγια· πρὸ τοῦ ὅμως νὰ ἔλθῃ ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν Πόλιν, ἐξεκίνησε δύο ἡμέρας προητέρα τὸν ρηθέντα Ἰζαλίχ Ἀγμέτην διὰ νὰ ἐξετάσῃ περὶ τῶν Ζορμπάδων, μήπως καὶ ἐμειναν τίποτε κουσούρια, καὶ ἐλθὼν δὲν ἤυρε κανένα· καὶ οὕτως ἐβῆσεν ὁ βασιλεὺς, τὸν ὁποῖον τὸν ἐπῆγαν πρῶτον εἰς τὸ Ἐίπι κατὰ τὴν συνήθειαν καὶ τὸν ἐζώσαν τὸ σπαθί, καὶ ἐκέθηεν τὸν ἐπῆγαν εἰς βασιλικὸν σεράγι, καὶ οὕτως εἰρήνευσαν τὰ πράγματα· ἦσαν δὲ τρεῖς, τέσσαρες, εἴ ὅποιοι ἀγαλά καὶ εἶχαν εἰρηνεύσει, ὅμως ὁ βασιλεὺς ἤξεύρωντάς τους πῶς ἐστάθησαν κεράλαια τῶν Ζορμπάδων, καὶ θέλοντας νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσῃ τοὺς ἔκαμε καπιτζιμπασιδες καὶ τοὺς ἐστείλει μὲ καθάδια εἰς τοὺς πασάδες διὰ νὰ προμηνύσουν τὸν μουσδὲν τοῦ νέου βασιλέως, δίδωντάς τὸν κατ' ἓνα ἀπὸ τρία τέσσαρα καθάδια, καὶ ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνον τὸν πασᾶν εἰς τὸν ὁποῖον ἦτον διὰ νὰ υπάγῃ ὁ καθένας ἀπὸ αὐτοὺς ὑστερώτερον, εὐθύς ὅπου ἔλθῃ νὰ κόψῃ τὸ κεφάλι τοῦ καὶ νὰ τοῦ στείλῃ τοῦ βασιλέως, καὶ νὰ πάρῃ καὶ ὅσα ἄσπρα εὐρέθοῦν κοντά τους νὰ τὰ στείλῃ εἰς τὸ μίρι· καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον τοὺς ἐσκότωσεν ὅλους.

Δίδει ὁ ἐξ Ἀπορρήτων μερικὰ ἄσπρα, καὶ ἀναλαχθᾶνει ὁ δραγουμάνος, ὁ υἱὸς του, τὴν τιμὴν του.

Τότε ὄντες οἱ Ζορμπάδες εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν ἐγύρευαν καὶ ἀπὸ τὸν ἐξ Ἀπορρήτων Ἀλέξανδρον μίαν μεγάλην ποσότητα ἄσπρων: αὐτὸς πέρνωντας τὴν εἰδησιν ἐκρύβῃ καὶ ἐβούλλωσαν τὰ σπιτία του εἰς τὴν Πόλιν· ἀπ' οὗ δὲ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἦλθε καὶ ὁ ἐξ Ἀπορρήτων μετὰ τοῦ Νικολάου βόδα τοῦ τότε μεγάλου δραγουμάνου, καὶ ἦσαν κρυμμένοι ἕως ὅπου ἔβαλαν μεσίτας· ὑστερον εὐγῆγεν ὁ Νικόλαος βοεβόδας καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν κεχαγιᾶν τοῦ ἐπιτρόπου, καὶ ὑπεσχέθη νὰ δώσῃ μίαν ποσότητα ἄσπρων, τὰ ὅποια ὑστερον καὶ τὰ ἔδωσε, καὶ ἔτσι ἐδιωρώθη, καὶ τὸν ἐφόρεσαν καθάδι διὰ νὰ ἦναι πάλιν μάγας δραγουμάνος, καὶ ἐξεβούλλωσαν καὶ καὶ τὰ ὀσπίτιά των.

nea-ta!!.. și așa l-a îmbrăcat epitropul cu cavadi, și s'a înturnat cu cavadi și a venit la Adrianopol, iar Antioh Vodă s'a dus la Constantinopol fără rēnșită.

Nimicirea Zorbagiilor.

Impăratul dând *Tulusul* Ienicerilor și celorlalte armate s'a sculat și a venit în Constantinopol, a făcut pe *Ḥalic Ahmed* Ienicer Agasi cu trei *tugi* înainte însă de a veni Impăratul la Constantinopol s'a dus cu două *ḡile* mai înainte *ḡisul Ḥalic Ahmed* ca să cerceteze despre Zorbagii, ca nu cum-va să fi rămas vre un rest și venind n'a aflat pe nimeni; și așa a sosit Impăratul, pe care l-a dus mai întâi la *Eipi* ⁹⁷⁾ după obicei și l-a încins cu sabie și de acolo l-a dus la *Seraiul* Impărătesc, și așa s'a liniștit lucrurile. Erau trei patru, cari de și se liniștise, dar Impăratul știindu-și că a fost capetele Zorbagiilor, voind să-și *pérdă* i-a făcut *Capeci* bașe și i-a trimis cu cavadi la Pași ca să anunțe *musdenul* ⁹⁸⁾ noului Impărat, dându-și fie cari câte trei patru cavadi și a trimis Impăratul la *acel Pașă*, la care era să se ducă fie care din ei mai în urmă, îndată ce va veni să-și tae capul și să-l *triméță* Impăratului și să iea și câți bani va găsi asupra lui și să-și *triméță* la *miri* ⁹⁹⁾; și cu acest chip i-a ucis pe toți.

Dă Exaporitul câți va bani și iea cînștea sa de dragoman ful sêu.

Fiind atunci Zorbagii la Adrianopol a căutat să iea și de la Exaporitul Alexandru o mare cantitate bani: Acesta fiind înștiințat s'a ascuns; și a sigilat casele lui în Constantinopol După ce a venit Impăratul la Constantinopol a venit și Exaporitul cu *Neculai Vodă*, marele dragoman de atunci, și era ascunși până s'a luat mijlocitori; apoi a eșit *Neculai Vodă* și s'a dus la *Chihaiava* epitropului și a făgăduit să dea o cantitate de bani, care în urmă a și dat-o, și așa s'a îndreptat și l-a îmbrăcat cu cavadi ca să fie iarăși mare dragoman, și s'a despeceluit și casele lor.

Ὁ Μιχαήλοδας ἐρχόμενος μετὰ τοὺς ἀρχοντας τοῦ εἰς τὴν Πόλιν, ἔκαμεν ἀγωγὴν νὰ φέρουν τὸν Κωνσταντίνουδαν ἀπὸ τὴν Καβάλλαν νὰ κριθοῦν μαζί του, λέγοντες πῶς ἔφαγεν ἄσπρα ἀπὸ τῆς τζάραν καὶ τὰ ἐγύρευαν· καὶ ἔστειλαν καὶ τὸν Ἐφερν καὶ τὸν Ἐσφάλισαν· προσπίπτοντας δὲ εἰς τὸν Τζαλικ Ἀχμέτ πασᾶν τὸν γενίτζερ ἀγασή, τὸν εὐχαλε καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ σπίτι του καὶ ἔμειναν οἱ Μπογδάνοι.

Ὁ βασιλεὺς φιλεῖται ἀπὸ τὸν ἀγᾶ, τὸν ὁποῖον ὕστερον πνίγει.

Ὁ Τζαλικ Ἀχμέτ πρῶτος ὄντας τότε μέγας καὶ πολὺς καὶ θαρρετὸς εἰς τὸν βασιλεῖα, ἀνακινῶντο εἰς κάθε ὑπόθεσιν, ἔχοντας ἐλπίδα νὰ πάρῃ καὶ τὴν βοῦλλαν· καὶ τόσον εἶχε χώραν, ὅπου μίαν τῶν ἡμερῶν ἐπροσχίλεσε τὸν βασιλεῖα εἰς τὸ ἀγᾶ καπισὶ καὶ τὸν ἐφίλευσε· περνώοντας ὁμοῦς μερικαῖς ἡμέραις ἐπρόσταξεν ὁ βασιλεὺς τὸν βεζιραζέμην νὰ φέρῃ τὸν Τζαλικ Ἀχμέτ πασᾶν μαζί του εἰς τὸ σεράγι· ὁ δὲ Τζαλικὸς ἐχαίρετο, θαρρῶντας πῶς θέλει νὰ τὸν διώκῃ τὴν βοῦλλαν· πηγαίνονται μέσα, ἐμήνυσε νὰ ἔλθῃ πρῶτον ὁ Ἀχμέτ πασᾶς βεζιραζέμης, τὸν ὁποῖον ἐπρόσταξεν ὁ βασιλεὺς νὰ φορέσῃ καβάδι τὸν Τζαλικ Ἀχμέτ πασᾶν, κάμνωντάς τον Κύπρους πασοσῆ· ἀφ' οὗ ἐφόρεσε τὸ καβάδι, θελώντας νὰ εὐγῆ ἔξω νὰ καβαλικεύσῃ, δὲν τὸν ἄφηκαν, μόνον ἔχοντες ἔτοιμον τὸ σαντάλι τοῦ μπισταντζιμπκῆ τὸν ἔβαλαν μέσα καὶ τὸν ἐπῆγαν κατὰ τὸ Ἀχίρ καπισὶ, καὶ ἐκεῖ εἶχαν κότεργον ἔτοιμασμένον, καὶ βάλλοντές τον μέσα καὶ πηγαίνοντές τον ἕως εἰς τὰ νησιά, τὸν ἐπνίξαν.

Ὁ Φιραρίχ Χασᾶν πασᾶς τεφτερδάρης μετὰ τρία τούγια.

Τὸν δὲ Φιραρίχ Χασᾶν πασᾶν, εὐλὺς ὅπῃ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν Πόλιν, τὸν ἔκαμε πάλιν τεφτερδάρην μετὰ τρία τούγια.

Βεζιρῆς ὁ Δαμάτ Χασᾶν πασᾶς.

Ἀφ' οὗ δὲ ἐπέρασεν ὀλίγος καιρὸς εὐχαλαν ἀπὸ τὸ βεζιρέτι τὸν Ἀχμέτ πασᾶν καὶ τὸν ἔστειλε νὰ καθῆσῃ εἰς τὸ σπίτι του, ἐπειδὴ ὄντως καλὸς ἀνθρώπος δὲν ἀννακτώθη εἰς ταῖς τῶν ἄλλων κακοσύναις, καὶ ἔδωκε τὴν βοῦλλαν τῷ Δαμάτ Χασᾶν πασᾶ γαμβρῷ του, ὅπου ἔβαστοῦσε τὴν ἀδελφὴν του Χατιτζέ σουλτάναν.

Mihail Vodă venind cu boeriî lui în Constantinopol a făcut cerere să aducă pe Constantin Vodă din Cavala și să se judece împreună, dîcînd că a mîncat bani din țară, și-î cerea; și a trimis de l-a adus și l-a închis; dar cîdînd la Talih Ahmed Pașa Ienicer Agasi l-a scos și s'a dus la casa lui, și a rămas Moldovenii.

Imperatul se serută de Ienicer Aga, pe care apoi îl îneca.

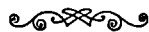
Talich Ahmed Pașa fiind atunci mare și puternic și îndrăsnet la Impăratul să amesteca în orî ce afacere, avînd speranța să ia în curînd și sigilul; și atîta putere avea în cît în una din zile a chemat pe Impăratul la Aga Capisi și l-a serutat. Trecînd cîteva zile a ordonat Impăratul lui Vizirazemi să aducă cu el la Serai pe Talich Ahmed Pașa; iar Talich se bucura sperînd că voește să-î dea sigilul; intrînd înlăuntru a vestit să vie mai întăi Ahmed Pașa Vizirazemi, căruia i-a ordonat Impăratul să-l îmbrace pe Talich Ahmed Pașa cu cavadi, făcîndu-l *Pasasi*¹⁰⁰ de Cipru; după ce l-a îmbrăcat cu cavadi voind să iasă afară să încalice, nu la lăsat, ci avînd gata *sandalele*¹⁰² lui Bostangi bașa l-a vîrît în ele și l-a dus spre *Ahîr Capisi*¹⁰³ și acolo era o corabie gata și punîndu-l înlăuntru și ducîndu-l pînă la insule l-a înecat.

Firarih Hasan Pașa Tefterdar cu trei tugiî.

Iar pe Firarih Hasan Pașa, îndată ce a venit Impăratul în Constantinopol l-a făcut iarăși Tefterdar cu trei tugiî.

Vizir Damad Hasan Pașa.

După ce a trecut puțin timp a scos din Vizirat pe Ahmed Pașa și l-a trimis să șadă la casa lui, fiind-că era om bun, nu se amesteca în rîntățile altora și a dat sigilul lui Damad Hasan Pașa, ginerile seî, care îneca pe sora lui Sultana Hatigea.

NOTE EXPLICATIVE

La cuvintele streine întrebuințate de Cesarie Daponte în scrierea Cronicului său.

NOTA. *Vezirazemi*, însamnă Ministru cel mai mare, δ μέγιστος ὑπουργός, cel mai înalt oficial din stat.

Zorbagii din Zorbă-turcește, rescólă, revoluție. În-samnă aicea pe cei resculați ori revoltati contra împărăției. De acolo și espresia: *nu face zorbă*, adică: nu face vuet, nu te împotrivi.

1). *Zamet-dzame*—turcește, însamnă îmbrăcăminte oficială, vesmânt caracteristic unei funcțiuni.

2). *Chilitz*—Caftan—turcesc, sabie și caftan, adică i-a dat pentru bravura sa sabie și l-a îmbrăcat cu caftan: o îmbrăcăminte de onóre, întrebuințată altă dată și la investitura Domnitorilor noștri în Constantinopol, la oficialii mari din Imperiul Otoman și din țările Romănesci, când se ridica vre-un boer la gradele din protipendadă.

3). *Chizlar-agasi*, este șeful Eunucilor din palatul Imperial, una din funcțiunile cele mai principale și de încredere, de aceea Chizlar-agasi are autoritate foarte mare asupra tuturor funcționarilor palatului. Cu aceeaștia căutați Vizirii să fie în bune relațiuni spre a evita intrigile de la Palat.

4). *Mirzas*, din turcescul merd—om, însamnă dar om trimis, mai însamnă principe, cu deosebire purtau acest nume oficialii mari și principii din casa Hanului Tătarilor.

5). *Tzelebi*—celebi turcesce însemnă bine educat, nobil. Titlul de onóre ce se da de Turcii Europeilor. Comnen Ipsilant dice: „cu titlu de Tzelebi se numeau din vechime fiii împăraților detronați ori morți; dar acum să numesc cu titlul de Efendi, ca și mulații. Titlul de Tzelebi a ajuns în întrebuințare la toți locuitorii Constantinopolului. Iar fiii împăratului se numesc *Şah-Zadede*: (veđi: Τα μετά την ἀλωσιν pag. 719).

5). *Sursat*, numirea unei dări puse asupra supușilor din Imperiul turcesc.

6). *Şapte Gulade*, sunt cele șapte Pîrguri ori Tur-nuri ce le are marea închisóre a Turcilor, numită și Edicule. În această închisóre au fost mulți aruncați din Domnitorii și Boerii români, mulți din ómenii politici ai Turciei și dintre Pașale. Înainte de a fi hotărâți spre mórte și executați erau închiși în ea ómenii politici ori cei presupuși amestecați în vre-o

rebeliune. Odată internați în ea, puținii se mai învredniceau a videa lumina sórelui ori libertatea. Executarea mai adese se făcea din ordin în interiorul carcerii, și numai persónele mai distinse ori inculpate cu vini grave, erau executate în prezența Marelui Pașe ori și Sultanului. Carcera Edicule este situată la mēdă-đi spre marea, pe zidul ce altă dată încunjura Constantinopolul pe uscat, are privire spre mare și spre continent. Zidirea este un fort mare și înalt în cât nu este cu puțință a scăpa cineva, din cauza înălțimei zidurilor, pentru că până jos este o distanță ca de 25 metri. Tótă clădirea este de piatră, cu o singură intrare, cu 7 pîrguri deasupra și de mărime ca cetatea Némțului. Astă-đi grație civilizațiunei moderne, nu mai este carceră, ci un simplu deposit de piei dubite, material pentru încălțăminte armatei turcești. M'am înflorat când am trecut pe lângă ea ș'am observat'o, amintindu-mi căți Domnitori Români și bărbați politici au fost închiși în ea, căți au fost executați și câte crime, misterii și nedreptăți de ale violenței ominești a acoperit în timp de cincii seculi acele ziduri negre și sinistre!

7). *Mectupi*, corect în turcește se dice *mechitub* și însemnă scrisóre, epistolă, de unde *mechitub-izami*—epistola Vizirului, poruncă, ordin.

8). *Cavadi* sau *Cawadi*—turcește însamnă îmbrăcăminte de distincțiune la Turcii Grecii o numeau *Καυδός*, Perșii *Σεράγγης*. Xenofonte o descrie: îmbrăcăminte de porfir semi-albă (*Χιτὼν πορφυροσφύς, μεσδλλευκος*). Turcii o mai numesc și *Caftan*. Acestă haînă în vechime o purtau numai Impărații turcești.

9). *Seferi-Sefer*, turcește însemnă expediție, răsboi prin urmare *seferi* aicea însemnă când Grigorie Vodă se înturna de la răsboiu.

10). *Padişah*, cuvânt turcesc, format din *Padi-Şah*, autocrator; complectă numirea a împăratului Turcilor este: *Padişah-i-al-i-Osman*. Prin urmare pentru că Duca Vodă a atribuit numirea de Padişah și unei alte persóne l'a mazilit.

11). *Hram*, cuvânt ebreu derivat din limba arică și însemnă vestmântul ce-l pun ebreii până astă-đi pe cap, când se rógă.

12). *Rechiap-Caimacam* este Ministru de ceremonii (ceremonie de baise maines), care are mare însemnătate la Pörtă. Pe acest Ministru, când Vizir-azemi se duce în expediție, l pune în locul său și îndeplinește toate afacerile de stat ca și marele Vizir. La acesta s'a refugiat Șerban Vodă în Constantinopol și a putut să și scape viața din pericol, de sigur dându-i și bani pe lângă rugămintă.

13). *Bumbașir*; servitor public cu puteri executive; (huissier), pe unul de aceștia a însărcinat Rechiap-Pașa dându-i și firman la mână spre a duce familia lui Șerban-Vodă în Constantinopol. *Sangeac*-drapel, steag în turcește.

14). *Menzili-Menzil*, oameni de poștă pe uscat și carii erau călări. Acești *menzili*, făceau expediția tuturor afacerilor politice între Constantinopol și Principate pe uscat și erau desbrăcați de ori-ce umanitate. Probabil că orașul nostru Menzil s'a luat numirea acésta pentru că era stațiune poștală.

15). Capi-Chihae, cuvânt turcesc, agent politic. Așa se numeau reprezentanții Domnitorilor noștri la Constantinopol. Și din carii în urmă au ieșit mulți Domnitori în epoca Fanarioților.

Giunguc-tefterdar, Sub director la arhivele din Provinciă,

16). *Ghel-Mumia*, o îmbrăcăminte ca a celor morți, de color galbină închisă ca a pielii momiilor, cu care a îmbrăcat pe reprezentanții lui Mihaî Vitezu, i-au preumblat pe strade spre priveriște publică, și apoi i-au decapitat, afară de Enachi Cantacuzin ce s'a turcit și a scăpat de morțe.

17). *Teftelichiile* din *Tift-agru*, pământ de cultură, prin urmare însămnă proprietăți, moșii, ferme etc. etc.

18). *Agale-cirachi*, cuvinte turcești. Aga însămnă, domn, stăpân, aicea însă, om de miserie, păzitor de proprietăți. Iar *cirac*, uenic, discipul, om format cu pozițiune pe lângă o casă avută.

19). *Ghia Seitansi*, *ghia seitan oglusun*, frasă turcescă ce însămnă: că ori ești diavol, ori fiu de diavol.

20). *Seson*—în text este Σέσον și din text ar rezulta mai probabil a fi un nume de familie, de și nu cunosc asemenea familie. Póte însă să fie și de localitate și atunci însămnă șas—loc întins.

Mucarer. în turcește însămnă reînnoirea unui oficiu. Pentru noi Români însămnă pe timpul Fanarioților reluarea iarăși pe un termen hotărât a domniei de către aceiași personă, în decumun era termenul de trei ani, când trebuia să facă mucarerul și cu care ocazie Domnitorii cheltuiau sume colosale spre a și asigura Domnia și înainte. De multe ori nu așteptau Domnitorii fanarioți acest termen spre a nu fi înlocuiți; iar alte-ori erau maziliți înainte de trei ani.

21). *Cercheză-Calpac*, adică căciulă cerchezescă, (coifure de Circasien) pentru că pe lângă Moldova de altă dată i s'a dat Domnitorului Duca-Vodă și Ucraina și în care erau Cerchezi.

22). *Chiatapizilor* din *Chiatib*—turcește scriitor, sunt dar scriitorii ori ampolanții de prin oficiile publice ale Imperiului turcesc.

23). *At-Maidani*—ipodrom, localitate ori piață mare în Constantinopol, existentă până astăzi.

24). *Chiursi*, Tribună, locul public de unde se ceatau actele publice.

25). *Fatié*, acțiunea de a strânge actele publice,

suretite în formă pătrată, ori pe sul, după ce se citeau public.

26). *Lagumii*—năvălire de ape, subminare, mlaștine, (égout) lagume.

27). *Cumbarade*, brulete, burlote, materii ardetore, ce se aruncă asupra cetăților fortificate spre a le aprinde. Cu aceste burlote s'a servit marinarii greci la 1821 de au aprins flota turcescă.

28). *Imbrohor*, este șeful domesticilor, sau al servitorilor Palatului. Avea mare influență la Pörtă.

30) *Arpalic*, însămnă pământul ori provincia dată pentru întreținere unei persoane de merit, sau favorite.

31). *Sefer și Ziamet*; Sefer însămnă resboiul, iar Ziamet obligațiunii, datorii de îndeplinit; prin urmare Alexandru Dragomanul plecând la resboiul și având a face multe cheltueli a cerut să i se mai dea ca întreținere a egimoniconului său și veniturile Metropoliei de Andrianopol.

32). *Silihadar*, demnitar militar la curtea otomană.

33). *Misir-Pașa*, adică *Misir-Paşă*, consilier Împărătesc, Pașă de întâia clasă.

34). *Miri-Mali*, Tesaurul public, averea Statului.

35). *Manzup-Manzup*, demnități în stat, slujbe, oficii.

36). *Zapcii*, oameni mai însemnați între cei mulți, om ce execută ordinele date. Și la noi la Români mult timp persoanele însărcinate cu executări purtau numirea de zapcii.

37). *Spahidii*, o specie de armată, anume cavaleria. (veđi: Moeurs et usages des Turces par M-r. Guev; vol. II, pag. 284. idem A. Comnen Ipsilant—opera citată).

38). *Colă-col*, detachament de trupe.

39). *Otzac*, din *otac* și *otag*-residență, casă de locuit, lagăr pentru armată. La Români a rămas cuvântul de otac numai în popor, locul unde stau plugarii în timpul aratului.

40). *Seherliđii*, oameni cuprinși, proprietari.

41). *Bezestenul*, *bezzazistdin-bezesteni*, piață mare în care se vînd lucruri și se depun spre siguranță.

42). *Sangeac-Șerifi*, Stindardul, steagul Șerifului ori al lui Mahomet.

43). *Seh*, principe, cu distincțiune din familia Împărătescă.

44). *Rechiptarul*, șeful ce se îngrijește de grajdurile ori caii împărătești, însămnă și cavalier, dressor de cai.

45). *Sochachiile*, stradele, ulițele, piețele orașelor.

46). *Neferam-ascheri*, însămnă popor înarmat, armată formată dela întâmplare din popor, în timpul insurecțiunelor.

47). *Hamri-Eminlichî*, contribuție, dare directă.

48). *Greutatea*-aicea trebuie înțelesă după măsurile timpului aceluia la Turci.

49). *Hanes și Foles*, dări ce purtau asemenea numiri.

50). *Maguria*. Monedă formată din piele.

51). *Caziascheriđii*, judecătorii superiori în cestiuni religioase.

52). *Ghezgiul*, Scriitorul, ampoliatul cancelariei.

53). *Teșcherê*, Scrisore, epistolă.

54). *Hasiele*, veniturile, pe care le are o persoană din proprietăți și altele.

55). *Culi*, serv, creatură a lui Dumnezeu.

- 56). *Elià, Efsat și Etnas*, dări diferite, ce purtau aceste numiri.
 57). *Rup*, este a patra parte dintr'un întreg, $\frac{1}{4}$.
 58). *Ghiovas*-numire de dare.
 59). *Gemghizii*—Mateloții, ómeni servitori la corăbii.
 60). *Zaheregiți*—ambulanți, nestatornici.
 61). *Seid*, mort, martir.
 62). *Tzadirile*, corturile, lagărul armatei.
 63). *Donamna*, veselie, bucurie mare, iluminatie.
 64). *Eliseviè*, egale, deopotrivă.
 65). *Ghiazachia*, prădăciuni, jafuri, nedreptăți.
 66). *Luria*, bandă de piele ori pânză.
 67). *Caia Sultanas*, Intendența Sultanei.
 68). *Itlac-Fermani*. Firman de eliberare, decret împărătesc prin care se declară o persoană de liberă.
 69). *Galunii*, corăbii de război, cu pânză și ventrelle, galere. *Hati-Serif*, rescript împărătesc.
 70). *Magune*, bărci mânate de lopeți și de pânze.
 71). *Ascheri*, soldați, armată în lagăr.
 72). *Manzil-mazil*, distituit, dat afară din Domnie, sau din orî-ce post mai înalt suspendat.
 73). *Bairachia*, grupe de armată ce stău sub un steag, pentru că trupele armatelor se socoteau după drapeluri.
 74). *Tambura*. Armata gata de rebel cu tobele sunând atacul.
 75). *Actenamedele*, tractatele de pace încheiate după rebel.
 76). *Tergiman*, dragoman, simplu interpret.
 77). *Elgi-bei*. Șef de misiuni politice.
 78). *Namedele*, scrisurile, tractatele încheiate, articolele de pace dintr'un tractat.
 79). *Muchiamedele*, discuțiile asupra protocoalelor tractatului.
 80). *Jeftilicul*, proprietate, (fermes), moșii etc.

- 81). *Gembegizii*, adunături de ómeni din starea de jos, când se pornesc spre răscolă ori revoltă, ómeni fără creștere civică, gata la ori ce rebeliune.
 82). *Bairac*. Steag, drapel.
 83). *Et-meidan*, o piață publică în Constantinopol ce poartă numele de *Et-meidan*, de unde măidan la Români.
 84). *Hausan*, localitate cu asemenea numire.
 85). *Bahcè-Capisi*, } Localități și drumuri de eșire
 86). *Buluc-Pazar*, } din Constantinopol, situate în
 87). *Balata, Galata* } diferite direcțiuni a periferiei
 88). *Ederne-Capisi*. } orașului.
 89). *Siliuria*, Un orașel cu port în Tracia Propontidă.
 90). *Şehul*, Sahul, superiorul, șeful unei provincii, mare demnitar.
 91). *Chiupri*-pod, pedestal făcut în adins pentru a cuvânta o persoană de pe el mulțimei.
 92). *Fatiè*, început de conînțalegere spre un scop, convenire, angajament comun.
 93). *Hausa*, localitate afară de Constantinopol.
 94). *Zapcii*. Comandanții inferiori, șefii unui număr mic de armată.
 95). *Ghioldesizii*, tovarăși, companioni de aceeași misiune, ocupație.
 96). *Julusu*, probabil tesaurul armatei și prin urmare salariul soldatului.
 97). *Eipi*, probabil o localitate unde trebuia să mîergă împăratul.
 98). *Musdem*, veste bună, noutate plăcută, schimbare de regim.
 99). *Miri-Stat*, țară,
 100) *Pasasi*—Pașă.
 101) *Sandalele*—bărcile.
 102) *Ahir-Capisi* — localitate.

Erori strecurate în Cronicul lui Daponte.

- pag. 8. Πουγγία άσπρα—pungă de aur, mai bine de argint, pentru că colórea argintului este albă—άσπρον.
 „ 12. και τὸ έστειλεν—și o a trimis...
 „ 16. Καὶ ήκοόσθη—s'a și audit.
 „ 17. Ελαμε, nu έκομε, idem συζυγον. iar nu συζαγον.
 „ 18. Πέντε și nu πέντε.
 „ 23. Εἰς τήν στραταν—din călătorie, idem 40,000 lei, iar nu 60,000.
 „ 24. Τοῦ ἰν loc de τὸς άρχοντας—în loc de άσχοντας, ἀπὸ ἰν loc de ἀπὸς.

- pag. 25. Νεμίροβαν—să se cetéscă Nemirova, iar nu Noembrie.
 „ 27. Εἰκοσι χιλιάδας—20,000, iar nu 100,000.
 „ 43. Έκθρωνισαν și nu έκρωσαν.
 „ 49. Πράξιν θαλάσσης—practică de mare, iar nu practică mare.
 „ 56. Αδριανούπολις, Adrianopol, iar nu Constantinopol.
 „ 63. Φιλέυεται—se ospătéză.

II.

CRONICUL LUI NECULAI CHIPARISSA

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΥΠΑΡΙΣΣΑ.

Διήγησις τῶν συμβάντων ἐν Μολδαβίᾳ κατὰ τὸ 1716 ἔτος ἐπὶ τῆς τρίτης ἡγεμονίας τοῦ ὑψηλοτάτου, γαληνοτάτου καὶ θεοφρουρίτου ἀθθέντου καὶ ἡγεμόνος πάσης Μολδοβλαχίας κυρίου κυρίου

ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΡΑΚΟΒΙΤΖΑ ΒΟΕΒΟΔΑ

Ἐν ἔτι σωτηρίῳ 1716, πολέμου γενομένου μεταξὺ Τουρκῶν τε καὶ Γερμανῶν, οἱ Γερμανοὶ εὐτύχησαν κυριεύσαντες καὶ τὸ κάστρον τὸ καλούμενον Τιμισβάρι· οἵτινες, διὰ τὴν νίκην τούτην τὰς ὀφρῦς ἐπάραντες, οὐ μόνον κατὰ τῶν Τουρκῶν ἐθρωδῶς ἐφέροντο, ἀλλὰ καὶ κατὰ τῶν ὑποκειμένων αὐτοῖς χριστιανῶν.

Καὶ πρῶτον μὲν εἰς τὴν Βλαχίαν προσβολὴν ποιήσαντες, τὸν αὐτῆς ἀθθέντην καὶ ἡγεμόνα κύριον Νικόλαον Μαυροκορδάτον πανοικί ἤρπασαν, καὶ τὸν ὑπήγαγον εἰς τὴν Ἑρδελίαν. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐβάλλθησαν νὰ περᾶξουν καὶ τὴν Μπογδανίαν. Ὅθεν ὁ γενεράλης τοῦ Μπρασοβοῦ, ὀνόματι Τίγε, ὄντας ἄνθρωπος φιλάργυρος, οὐδὲν εἰς νοῦν φέμενος εἰ μὴ τὸ μερικὸν κέρδος ὅπερ ἀντετίθετο τῷ κοινῷ, ἐπιθυμῶντας τὰ κούρση, ἐδιώρισε μερικοὺς στρατιώτας νέμετζους μαζὶ μὲ ὀγγρους κατάνους, δίδοντάς τους πέντε φλάμπουρα γερμανικά, καὶ τοὺς ἔστειλεν εἰς τὴν Μπογδανίαν, πρᾶγγέλλοντάς τους νὰ διαγουμίζουσιν τὰ πράγματα τῶν Μπογ-

NECOLAI CHIPARISSA

Istoria sirea celor întâmplate în Moldova la anul 1716, în a treia Domnie a prea Înaltului, prea Strălucitului și păditului de D-zeu Domn și Egemon a toată Moldovalahia, Domnul Domn,

IOAN MIHAIL RACOVITZĂ VOEVOD

În anul mântuirei 1716, fiind război în-
tre Turci și Germani, Germanii au fost fericiți
cucerind și cetatea numită Temeșvar. Carii pen-
tru această victorie îngâmfându-se, se purtau
vrăjmășește nu numai contra Turcilor, dar
și contra creștinilor, supușii lor.

Și mai întâiu făcând năvală în Valahia, pe
Egemonul și Domnitorul ei, Domnul Necolai
Mavrocordat, l-au răpit cu toată casa și l-au
dus în Ardeal. După aceea s-au pus să încerce
și Moldova. De aceea Generalul Brașovului,
cu numele Tige, fiind om iubitor de bani,
nepunându-și în minte altă de cât propriul
său câștig, ceea ce este contrar obștiei. do-
rind prădăciunile, a hotărât pe câți-va soldați
nemți împreună cu catane ungurești, dându-
li cinci flamure¹⁾ Germane, și i-au trimis
în Moldova ordonându-li se răpescă (jefuască)

δάνων, ἄλογα, ζῶα, καὶ εἴ τι ἄλλο εὔρουν, καὶ νὰ τὰ πηγαίνουν τῷ γενεράλῃ.

Ἦλθον λοιπὸν τοῦτοι, καὶ πρῶτον, διὰ νὰ ἔχουν τόπον καταφυγῆς, ἐμβῆκαν εἰς τὸ μοναστήριον τὸ λεγόμενον Κασινον, εἰς τὰ βουναὶ ὅπου χωρίζουν τὴν Οὐγγαρίαν ἀπὸ τὴν Μπογδανίαν, ὅπερ προσήκει τῇ Μπογδανίᾳ· καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἔστειλλον μερικoὺς στρατιώτας καὶ συνεχῶς ἔλεπτον τὰ πράγματα τῆς Μπογδανίης. Ἐπειτα ἐπήγγισον ποτὲ μὲν εἰς τοῦτο, ποτὲ δὲ εἰς ἐκεῖνο τὸ χωρίον, καὶ ἤρπαζον Τούρκους· τοὺς δὲ Μπογδάνους ἐχθροδῶς τοὺς ἐγύμνοναν, καὶ ἔπαιρναν τὰ ὑπάρχοντά τους, καὶ τοὺς ἄφιναν γυμνοὺς.

Τῶν δὲ Μπογδάνων ὅσοι κακότετροι ἔφυγον πρὸς αὐτοὺς, ὁμοίως καὶ τινες τῶν ἀρχόντων, ἤγουν ὁ Τζαοῦρος, ὁ Μυρώνης, ὁ Βελίσκος, ὁ Κοντζέσκουλος, καὶ ἄλλοι ὅμοιοι τούτων, ἀνθρώποι χρεωμένοι καὶ ἀχρεῖοι, οἱ ὅποιοι ἐπιθυμῶντες τὸν χαλασμὸν τῆς πατρίδος των, ἐλπίζοντες νὰ γλυτώσουν μετ' αὐτοῦ ἀπὸ τὰ χρέη των, ἐδειχναν τοῖς Γερμανοῖς τὸν τρόπον τοῦ κουρσεύειν. Ὑστερον δὲ ἦλθον ἀπὸ τὸ ρηθὲν Κάσινον καὶ ἐπίασαν ἓνα κάστρον παλαιὸν, 16 ὥρας μακρὰν τοῦ Γισίου, Νέμτζον λεγόμενον. Καὶ ἐμβῆνοντες μέσα ἐπύναξαν ζωοτροφήματα πολλὰ ἀπὸ τοὺς Μπογδάνους καὶ πολλὰ κακὰ ἔκαμναν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Μπογδανίας, πάνυ ἐχθροδῶς τε καὶ ἀντιπάλως φερόμενοι κατὰ τοῦ εὐσεβεστατοῦ καὶ γαληνοτάτου αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος Μολδοβλαχίας κυρίου Ἰωάννου Μιχαήλ Ρακοβίτζα βοεβόδα, ἐπαπειλοῦντες καὶ φροβρίζοντες ὅτι νὰ τὸν πάρουν καὶ ζωντανὸν, καθὼς ἐπίασαν καὶ τὸν ἡγεμόνα Οὐγγροβλαχίης· καὶ ἐζήτησαν ἀπ' αὐτὸν χαρίσματα. Ὅμως ὁ ὑψηλότατος ἡγεμὼν τὰ ζητήματά των σταθερῶς ἀποβάλλοντας, τοὺς ἔλεγε νὰ ἀφίσσουν μὲ καλὸν τρόπον τὸν τόπον ὅπου καμμίαν βλάβην δὲν τοὺς ἐπροξένησε, καὶ νὰ παύσουν ἀπὸ τὰς ἀρπαγῆς. Ἄμῃ ὁ γενεράλης Τίγε, ἀπὸ τὴν λαίμαργίαν του νικηθεὶς, καὶ μὴ θελοντος μὲ τοὺς χριστιανοὺς χριστιανικῶς νὰ πολιτευθῆ, χειρῖστερα ἐπεισμάτοεν εἰς τὰ ζητήματά του· καὶ δὲν ἐντρέπη νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν αὐθέντην χαράτζι παράλογον. Ὅμως ὁ ὑψηλότατος ἡγεμὼν εἰς τὰ παράλογα ζητήματα τοῦ γενεράλη μὴ συγκατανεύοντας, αὐτὸς περισσότερον ἐμίσει τὸν αὐθέντην καὶ τὸν κατέτρεγε· διὰ τὸ ὁποῖον ἐφάνη μοι νὰ γράψω τὴν ἐπιστολὴν ὅπου αὐτὸς εἶχε πέμψῃ τῷ ἡγεμόνι ζητῶντας χαράτζι, διὰ νὰ ἰδοῦν οἱ πολιτικοὶ καὶ ἄξιοι ἀναγνώσται.

Ἐπιστολῆς ἴσον ἤπερ ἔπεμψεν ὁ γενεράλης τοῦ Μπρασοβού τῷ ἡγεμόνι Μολδοβλαχίας.

Εἰς ὅσον μὲν τὸ θεῖον ἔδωκε χεῖρα βοηθείας τοῖς χριστιανῶσι καὶ τὰ ὅπλα τοῦ γαληνοτάτου

lucrurile Moldovenilor, caî, animale și orî ce alt vor afla și să le ducă la General.

Venind dar aceștia, și mai întâi pentru ca să aibă loc de scapare, au intrat în Monastirea numită Cașin, la munții cariî sēpară Ungaria de Moldova, cariî aparțin Moldovei. Și de acolo au trimis câți-va soldați și continuu pradă lucrurile Moldovei. Apoi se duceau altă-dată în acesta, altă-dată în alt sat și pradău pe Turci; iar pe Moldoveni vrăjmășește îi desbrăcau, și le luaū averea lor și-î lăsaū goî.

Iar dintre Moldoveni, câți erau cu nărav rău fugeau la ei, de asemenea și unii dintre boerî, precum: Cœur, Miron, Velișco, Cogesca, și alții asemenea acestora, omeni răi și netrebniçi, cariî dorind sfărîmarea patriei lor, sperând a se scăpa cu acēsta de datoriile lor, arătau vrăjmășilor modul de a invade. Apoi au venit de la ȕisul Cașin și a cuprins o cetate veche 16 ore departe de Iași, numită Nēmțu. Și intrând în lăuntru au adunat proviant mult de la Moldoveni, și mult rēu au făcut locuitorilor Moldovei, purtându-se forțe vrăjmășește și contrar asupra prea piosului și prea strălucitului Domn și Egemon a totă Moldovlahia, chir Ioan Mihail Racoviță Voevod, amenințându-l și înfricoșându-l că au să-l ia și viu, după cum au prins și pe Egemonul Ungrovlahiei și cereau de la el daruri. Dar prea Înălțatul Egemon cererile lor cu statornicie refusându-le, le spunea să lase de bună voe țara, pentru că nu li-au făcut nici un rēu și să înceteze de la furturi. Dar generalul Tige, învins de lăcomia lui și nevoind să se pórte creștinește cu creștinii, mai rēu să îndărătnicea în cererile lui. Inșă prea Înălțatul Egemon la cererile nerezonate a generalului neînvoindu-se, acela mai mult ură pe Domn și-l persecuta. Pentru care mi s'a părut să scriu scrisoarea acēsta ce a fost trimisă Egemonului cerând haragi, ca să vadă cetitorii politici și vrednici.

Epistolă întocmăi pe care o a trimis generalul Brașovului Egemonului Moldovei.

„Intru cât divinitatea a dat mână de ajutor creștinilor și armele prea luminatului

καίσαρός μας εὐτύχησαν, καλῶς τὸ γινώσκει ἡ ὑψηλότης σου. Δὲν θέλω λοιπὸν νὰ βαρύνω τὰς ἀκοάς της, ἀλλ' ἐν βραχυλογίᾳ νὰ τῆς φανερώσω τὴν γνώμην τοῦ ἐξοχωτάτου γενεράλη τοῦ κομμυανδάντε κυρίου κόντε Δὲ Στρινβίλλε· τυτέστι θέλει ἡ ἐξοχότης του ὅτι ἡ ὑψηλότης σας νὰ ρησιασθῆ νὰ διδῆ διὰ τὸν γαληνότατον βκοιλέα μας μερικὸν χαράτζι καὶ μὴ πρὸς βάρος. Εἰ δὲ καὶ κάμη ἀλλέως, θέλει σηκώσῃ ἡ ἐξοχότης του τὴν φιλίαν τῆς γειτονίας ἀπὸ τὴν ὑψηλότητά σας καὶ ἀπὸ τὸν τόπον. καὶ θέλει στείλῃ νὰ γαλάσῃ τὸν τόπον μὲ φωτῖαν καὶ μὲ σπαθί. Ἐλπίζω ὅτι θέλει στοχασθῆ αὐτὰ καὶ θέλει ἐκλέξῃ τὸ συμφέρον εἰς τὸ κοινόν. Τρυτα. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ σκέπη εἴη μετὰ τῆς ὑψηλότητός σας.

1717 Ἰανουαρίου 2.

Τῆς ὑψηλότητός σας ταπεινὸς δοῦλος
Τίγε.

Ὅταν ὁ ἡγεμὼν ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην καὶ τὴν ἐδιάβασε, καὶ τὴν ἐγνώρισεν οὐδεμιᾶς ἀποκρίσεως ἀξίαν, ἐσιώπησεν. Ὅθεν ὁ γενεράλης περισσοτέρως θυμωθεὶς ἐβουλόθη νὰ ἀρπάσῃ τὸν αὐθέντην καὶ νὰ τὸν σκλαδῶσῃ. Ἄι εὐθὺς ἐπρόσταξε τῷ ρηθέντι καπετάνω Φραντζᾶ, ὅς ἦν προσεστῶς εἰς τὸ ρηθὲν κάστρον Νέμτζου νὰ ὑπάγῃ μὲ τὸ φουσσᾶτόν του εἰς τὸ Γιάσι νὰ ἀρπάσῃ τὸν αὐθέντην. Ὁ ὁπίσιος, ὡς ἔλθε τὴν προσταγὴν, ἀρχισε νὰ ἐτοιμάζεται καὶ μίαν ἡμέραν ἦλθεν εἰς ἓνα χωρίον ὀκτῶ ὥρες μακρὰν τοῦ Γιασίου Τιργουρμουδὸς λεγόμενον, μὲ μερικὸς στρατιώτας του καὶ ἐκεῖ εὐρῶν τοὺς αὐθεντικούς ἀνθρώπους ὅπου ἐρύλαττον ὄντας ὀλίγους τοὺς ἐπλάκωσεν αἰφνιδίως καὶ δὲν ἐφθίσε πῶς τοὺς ἐγῶθησεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐζόνευσεν. Ἄπ' αὐτοῦ ἐφάνη ἡ κυχὴ τοῦ γνώμη τί ἤθελε κάμη καὶ εἰς τὸ ἐξῆς.

Καθὼς ὑπῆγεν ἡ εἰδήσις εἰς τὸν ὑψηλότατον ἡγεμόνα, ἐθαύμασε πολλὰ εἰς τὴν σκληρὰν καὶ βάρβαρον γνώμην αὐτοῦ. Ὅστις δὲν ἀργησε νὰ βίβλη εἰς ἔργον τὸ σκοπὸν του ἀλλὰ, τῇ δεκάτῃ τοῦ Ἰανουαρίου, μὲ ὅσους στρατιώτας εἶχε Νέμτζους καὶ κατάνους καὶ κλέπτας Μπογδάνους, τοὺς ὁποίους εἶχεν ἐλκύσῃ εἰς τὸ μέρος του, ἦλθεν εἰς τὸ Γιάσι ὥρα ὀγδόῃ τῆς ἡμέρας, διὰ νὰ ἀρπάσῃ τὸν αὐθέντην ἐξαιρέτως μετὰ τὸ γεῦμα κοιμώμενον.

Ἐπειδὴ ἡ ὑψηλότης του ἐπῆρεν εἰδήσιν πῶς ἐξυγῆκον ἀπὸ τὸ κάστρον Νέμτζου, ὅμως μὴν ἠξυρόντας εἰς τί μέρος ἔχουν σκοπὸν νὰ πηγαίου, ἐπῆρε τὸ φουσσᾶτόν του καὶ ἐπῆγε τὸ ταχὺ ἕως δύο ὥρας στράταν μακρὰν τοῦ Γιασίου εἰς τὴν ὁδὸν ὅπου πηγαίνει πρὸς τὸ κάστρον τοῦ Νέμτζου· καὶ μὴν εὐρίσκοντας ἐχθρούς, καὶ μὲ τὸ νὰ ἦτον

nostru Cesar aũ fost norocite, bine o știe Înălțimea ta. Nu voesc dar să ostenesc aũdul sũu, ci în scurt să-ı arãt opinia prea gloriosuluĩ general comandant, Domnul Conte de Ștainvill. Adicã voește excelenția sa ca Înălțimea ta să se prepare să dea pentru prea strălucitul Impãratul nostru puținĩ haragĩ. Și să nu fie cu supãrare. Iar dacã va face alt-fel, își va rãdica Excelenția sa prietenia învecinãtãței de la Înălțimea vÃstrã și de la țarã ; și va trimite să jefuiascã țara cu foc și cu sabie. Cred cã va cugeta la acestea și va prefera ce este mai de interes pentru obște. Acestea. Iar adumbrirea lui D-zeũ să fie cu Înălțimea vÃstrã.

1717 Ianuarie 2.

Al Înălțimẽi VÃstre plecat serv
Tige“.

Când Egemonul a primit acẽstã epistolã și aũ cetit-o aũ socotit-o nevrednicã de orĩ ce rãspuns, și a tãcut. De aceia generalul mai mult supãrat a voit să rãpescã pe Domn și să-l sclãvescã. Și îndatã a ordonat dũsului cãpitan Franța (Ferenț), care era mai mare peste dũsa cetate Nẽmtul, să se ducã cu armata lui la Iași și să prindã pe Domn. Acesta cum a luat ordinul a început să se prepare și într'o dũi a venit la o localitate, opt cẽsurĩ departe de Iași, numitã Tẽrgul-Frumos, cu câțĩ-va soldați de ai lui și acolo gãsind pe omenĩi domnești ce pãzea, fiind puținĩ i-aũ cãlcat pe neașteptate și nu li-aũ ajuns cã i-aũ desbrãcat, ci i-aũ și ucis. De aici s'aũ vedũt socotința lui cea rea ce voia să facã și dupã aceia.

Cum a ajuns știința la prea Înãlțatul Domn s'a minunat mult de aspra și barbara lui socotința, care n'a întãrziat de a-și pune scopul sũu în realitate ; ci la 10 Ianuarie cu câțĩ soldați avea nemți, catane și tâlharĩ moldovenĩ, pe cari-i atrãsãse în partea sa, a venit la Iași în ora 8 din dũi ca să repescã pe neașteptate pe Domn, carele dormea dupã prãnz.

Fiind-cã prea Înălțimea sa luase știința cã a eșit din cetatea Nẽmțuluĩ, dar neștiind în ce parte aũ scop să se ducã, aũ luat armata sa și s'a dus curẽnd loc depãrtat, ca douẽ ore de drum de la Iași, spre calea ce duce cãtrã cetatea Nẽmțuluĩ și neaflãnd pe inimici, și fiind-cã era și ghețuș mare s'a întors iarãși la Iași

καὶ παλαιὸς μέγας, ἐγύρισε πάλιν εἰς τὸ Γιάσι, ἀφίνοντες ἓνα καπετᾶνον μετὰ πενήντα ὀνομάτους πρὸς φύλαξιν. Καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὸ Γιάσι ἐκάθησε εἰς τὸ τραπέζι· καὶ μετὰ τὸ γεῦμα, ἔπεσε νὰ ἀναπαυθῆ ὀλίγον, καὶ παρήγγειλε καὶ τὰ στρατεύματά του νὰ μὴ σκορπισθοῦν. Ὅμως μετὰ τὸ νὰ ἦτον κρῦον μέγαν, ἐσκορπίσθησαν καὶ οἱ ἀνθρώποι εἰς τὰ σπίτια τοῦ Γιασίου διὰ νὰ ἀναπαυθοῦν ὀλίγον· καὶ μέσα εἰς τὴν κούρτην ἔμεινε μόνον ἡ πεζοῦρη, οἱ σεῖμένιδες, καὶ οἱ ἄρχοντες τῆς κούρτης, καὶ τὰ ἰτζογλάνια, καὶ ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἡγεμόνος ὁ ἀρχὼν γάτιανος Δημητράσκος, καὶ ὁ μέγας βέρνικος Δόνιτζες. Οἱ δὲ ἐχθροὶ ἐρχόμενοι ἐπλάκωσαν αἰφνιδίως τὸν καπετᾶνον μετὰ τοὺς ἀνθρώπους ὅπου ἦτον εἰς φύλαξιν διωρισμένοι. Καὶ μετὰ τὸ νὰ ἦτον κρῦον, ἐμπήκην μέσα εἰς ἓνα σπίτι καὶ δὲν ἐπρόφθισεν νὰ καθαλλικεύσουν. Ὅσοι δὲ ἐπρόφθισαν καὶ ἐκαθαλλίκευσαν, κυνήγωντάς τους οἱ καπετᾶνοι τὸ κατόπιν, ἦλθον μαζί εἰς τὸ Γιάσι.

Εὐθύς δὲ ὅπου ἔλαβεν ὁ ἡγεμὼν εἰδῆσιν, ἐκαθαλλίκευσε μετὰ ὅσους εὐρέθησαν εἰς τὴν κούρτην καὶ συναπαντήσας τοὺς Γερμανούς, πολεμῶν μετὰ αὐτῶν ἐξέφυγε τὰς γειῶράς των (ἐκεῖ ἐσκοτώθησαν τέσσαρα ἰτζογλάνια ὅπου ἦσαν κοντὰ τοῦ) καὶ ἐπήγεν εἰς τὸ μὲν σίρι τὸ καλούμενον Τζετατζούγι, τὸ ὅποιον εἶναι ἐπάνω εἰς μίαν κορυφὴν λόφου, μακρὰν ἀπέχον τοῦ Γιασίου ἕως μιστὴν ὥραν. Καὶ ἐμπήκε καὶ ἐκλείσθη ἐκεῖ, ἕως οὗ νὰ μὴ ζωχοῦσιν οἱ στρατιῶται, οἱ ὅποιοι τότε ἦσαν διεσκορπισμένοι. Οἱ δὲ Γερμανοὶ ἀφέντες τὸ Γιάσι ἐδίωξαν τὸν ἡγεμόνα ἕως εἰς τὸ ρηθὲν μοναστήριον, ἔνθα περικυκλόνοντάς τον ἐριπτον τουφέκια διὰ νὰ παραδωθῆ. Ἀλλ' ὁ ὑψηλότατος ἡγεμὼν πρὸ ἡμερῶν εἶχε στείλῃ εἰς τὸ Μπουτζάκι διὰ νὰ ἔλθουν Τατάροι μετὰ προσταγὴν τῆς μεγάλης βασιλείας εἰς φύλαξιν τῆς Μπογδανίας. Οἱ ὅποιοι ἔφθασαν καὶ ἐκεῖνοι κοντὰ εἰς τὸ Γιάσι εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Ἀαρώνβοδα· καὶ στελλόντες ὁ ἡγεμὼν εἰδῆσιν τῶν Τατάρων διὰ νὰ φθάσουν τὸ γληγορώτερον, ἔφθασαν μετὰ δύο ὥρας. Οἱ δὲ Γερμανοὶ βλέποντες τοὺς Τατάρους κατὰ αὐτῶν ἐρχομένους, ἀφέντες τὸ μοναστήριον ἐκατέβησαν εἰς τὸν κάμπον. Οἱ δὲ Τατάροι κατὰ τὴν συνήθειάν τους φωνάζοντες τὸ: ἀλλὰχ ἀλλὰχ, περιεκύκλωσαν τοὺς Γερμανούς. Τότε καὶ ὁ ὑψηλότατος ἡγεμὼν μετὰ τῶν περὶ αὐτῶν ἐγαίνοντας ἀπὸ τὸ μοναστήριον, καὶ πέρνοντας μετὰ αὐτοῦ καὶ τοὺς συναχθέντας στρατιώτας (οἵτινες σκορπισμένοι ὄντες συνήχθησαν τότε) ἔτρεξε κατὰ τῶν Γερμανῶν. Καὶ ἀρχισεν ὁ πόλεμος εἰς τὸς δέκα ὥρας καὶ ἐθάστασεν ἕως τῶν πέντε ὥρας τῆς νυκτός· ἡ δὲ ἀρχὴ τῶν πολέμου ἦτον ἕως οὗ ἔφθασον οἱ σεῖμένιδες καὶ οἱ κυνηγοὶ τοῦ αὐθεντός. Οἱ δὲ Γερμανοὶ κατεσφραγμένοι καὶ τετοξευ-

lăsând un căpitan cu 50 ómenī spre pază. Și întorcându-se la Iași s'a pus la masă; și după masă s'a culcat să se odihnescă puțin și a ordonat ca armatele lui să nu se împărăștie. Dar fiind-că era frig mare s'aũ împărășiat și ómenii pe la casele Iașului să se odihnescă puțin; și înlăuntru curței a rămas numai pedestrima, seimenii și boerii curței. *izoglaniele*²⁾ și fratele Domnului, boerul Hatman Dumitrașcu și marele Vornic Donici. Iar inimiții viind a cuprins fără de veste pe căpitan și pe ómenii ce erau hotărâți spre pază. Și, pentru că era frig, aũ intrat înlăuntru în o casă și n'aũ avut timp să încalice. Câți a rēșit și aũ încalicat urmărindu-ĩ catanele din urmă aũ venit la Iași.

Îndată ce a luat știința Domnul, a încalcat cu câți se află în curte și întâlnind pe Germanii bătându-se cu ei a scăpat din mâinile lor (acolo s'aũ ucis patru *izoglanii* ce era lângă el) și s'a dus la Mănăstirea numită Cetățuia, ce este pe vârful unui deal, departe de Iași ca la o jumătate de oră și s'a dus și s'a înclis acolo până să se adune armatele, cari era atunci împărăștiate. Iar Nemții lăsând Iașul a urmărit pe Domn până la Țisa Mănăstire, unde încunjurându-l aruncau cu puștile ca să se predea, iar Înălțimea sa Egemonul mai înainte a fost trimis la Bugeag ca să vie Tatarii, cu porunca marelui Împărății, spre paza Moldovei. Carii și areia aũ fost ajuns lângă Iași, la Mănăstirea lui Aron Vodă, trimițând Domnul știința Tătarilor să sosescă mai curând, aũ ajuns după două ore. Iar Germanii vădând pe Tătari venind contra lor, lăsând Mănăstirea s'aũ pogorit la câmp. Iar Tătarii după obiceiul lor strigând Allah! Allah! a încunjurat pe Germanii. Atunci prea Înălțatul Domn împrennă cu cei de pe lângă el ieșind din Mănăstire, și luând cu el și pe soldații cei adunați (carii împărăștieți fiind s'a adunat atunci), a alergat asupra Germanilor. Și a început rēșboiul la 10 óre și a ținut până la 5 óre din nópte; iar întârzierea rēșboiului a fost până a sosit Seimenii și vânătorii Domnului. Nemții tăeți și împușcați zăceau morți, câți din ei aũ rămas vii, negăsind drum să fugă, aũ căduť într'o răpă unul asupra altuia și câți nu s'aũ ucis s'aũ prins vii. De abea aũ scăpat 20 și aũ fugit și aceștia ră-

μένον ἐκοίτοντο νενεκρωμένοι· ὅσοι δὲ ἐξ αὐτῶν ἔμειναν ζῶντες, μὴ εὐρίσκοντες δρόμον τοῦ φ. γ. εἶν, ἔπαισαν εἰς ἓνα χάσμα ἑνὸς ἐπάνω εἰς τὸν ἄλλον· καὶ ὅσοι δ' ἐσκοτώθησαν, ἐπιάσθησαν ζωντανοί. Μόλις ἐγλύτωσαν εἴκοσι καὶ ἑφτά καὶ αὐτοὶ λαθωμένοι, καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸ Μπρασοβὸν ἀναφέροντες τῷ γενεράλῃ τῷ Σουμάσια καὶ τὴν νίκην τοῦ ἡγεμόνος. Ἐτί ζῆ ἀπωλέσθαι τὸ ἄθροισμα τῶν μικρῶν τούτων ἀνδρῶν, ὅπου ἐθασάνισαν τὸν τόπον τῆς Μπογδ νίας χωρὶς νὰ τοὺς πταίση ἢ νὰ τοὺς γλίπη αἰτία βλάβης, καὶ ἔλαβον τὰς προπούσας αὐτοῖς ἀμοιβάς· ὅτι χωρὶς δίκαιον, μόνον διὰ τὴν ἀπληστίαν τοῦ γενεράλῃ, ἐφέροντο ὡμῶς κατὰ τῶν χριστιανῶν.

Ὁ δὲ ὑψηλότατος ἡγεμῶν, γυρίζοντας ἀπὸ τὸν πόλεμον, ἐκοιμήθη εἰς τὸ μοναστήριον τῆς Τζετατζούγκας. Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐλατίθη εἰς τὸ Γιάσι, καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν κούρτην ἔκραξε τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν Τατάρων καὶ τοὺς εἶπε πῶς νὰ ἦναι ἔτοιμοι αὐριον διὰ νὰ κοινήσουν εἰς τὸ κάστρον τοῦ Νέμτζου. Καὶ ἐξέταξε διὰ τὸν καπετᾶνον Φράιτζαν, καὶ τὸν εὗρεν εἰς τὰ χεῖρα τῶν Τατάρων. Δίδοντας δὲ δι' ἀκόσια γρόσια, τὸν ἀγόρευεν ἀπὸ τοὺς Τατάρους, καὶ τὸν ἔφεραν ἔμπροσθεν τῆς ὑψηλότητος του. Ὁ δὲ ἡγεμῶν τὸν ἠρώτησε λέγων· „τί ἐγύρευες, καπετᾶνε, καὶ ἦλθες εἰς τὸν τόπον νὰ κάμῃς τόσην φθοράν;“ Αὐτὸς δὲ ἀπεκρίθη· „διὰ προσταγῆς τοῦ αὐθεντός μου γενεράλῃ ἦλθον, ὄντις προσταγμένος παρ' αὐτοῦ νὰ σὲ πᾶρω, καὶ ἔτι πάλιν με τιμῆν αὐθεντικὴν καὶ ὡστὴν αὐθεντην νὰ σὲ πάγω εἰς τὸ Μπρασοβόν.“ Ὁ δὲ ὑψηλότατος ἡγεμῶν θυμωθεὶς ἐσηκώθη ἀπὸ τὸν θρόνον του καὶ τὸν ἐπῆρεν ἀπὸ τὰ μαλλία κτυπῶν τὰς πέντε ἐξ ὀπίσμου, καὶ ἐν τῷ ἄμα ἐπρόσταξε νὰ τὸν ἀποκεφαλίσουν· καὶ τὸν ἔβγαλαν ἔξω τῆς κούρτης καὶ τὸν ἀποκεφάλισαν. Δὲν ἤθελε τὸν φρονεῖση ὁ ἡγεμῶν, ἀν δὲν ἤθελε φρονεῖση καὶ αὐτὸς ὅσους ἀνθρώπους τοῦ ἡγεμόνος ἐπίσσε, διατι ἦτον ἀνθρωπος ἀνελεήμων καὶ σκληρὸς καὶ αἰμοβόρος· διότι ὁ ἡγεμῶν ἄλλους ὅσους ἐπίσσε ἀπὸ Γερμανοὺς καὶ Οὐγγυροὺς κατένευ δὲν ἐσκότωσε· μόνον Μπογδάνους ἀποστρατας ὅσους ἐπίσσε, ἄλλους ἐκρέμασεν, ἄλλους ἐπαλούκωσε καὶ ἄλλους ἔβγαλεν εἰς φωτιά. Ἐπῆραν καὶ τὰ φλάμπουρά τους καὶ τὰ τύμπανά τους· πέντε φλάμπουρα ἦσαν· μετὰ τὴν εἰκόνα τοῦ κείστρος, καὶ ἓνα φλάμπουρον ἦτον τῶν κλεπτῶν.

Τῇ δὲ 13 τοῦ Ἰανουαρίου ἐκίνησεν ὁ ὑψηλότατος ἡγεμῶν παίρνοντας καὶ τοὺς Τατάρους μαζί, καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸ ρηθὲν κάστρον Νέμτζου. Ὁμοίως ὁ πρῶτος τῶν κακούργων Βελίσκος, βοηθεῖα τοῦ προδότου Ἰούδα γλυτόνοντος μετὰ μερικοὺς, εὐθὺς ἔδραμεν εἰς τὸ κάστρον, καὶ ἀνέφερε τοῖς ἐκείτε τὰ

νῆϊ, καὶ σ'αὐ δὸς la Braşov, referind generalului minunile și victoria Domnului. Aşa s'au nimitit adunătura acestor ómeni înrêntăţiti, cari schingineau ̄ara Moldovei fărã ca sã le fie vinovată și sã li dea pricinã de rêutate, și si'au luat resplata lor cuvenită; cã fărã drept, numai din nesaful generalului s'au purtat crâncen contra creştinilor.

Iar prea Înălţatul Domn întorcându-se de la rêsboiũ, a dormit la Mãnãstirea Cetățuia. Apoi a dona și s'a pogorit la Iași și chemând pe mai marii Tãtarilor la Curte, li-a spus sã fie gata a doua și sã plece la cetatea Némțului. Și a cercetat despre cãpitanul Franța și l-a aflat în mânile Tãtarilor. Dând 200 lei l-a cumpãrat de la Tãtrii și l-a adus înaintea Înălțimeii Sale. Atunci Domnul l-a întrebat dicend : „Ce ai cãutat cãpitane, și ai venit în țarã sã faci atãta stricãciune“ ? „Iar acesta a rêspons : „Din ordinul Domnului meũ, generalului am venit, poruncit fiind de el ca sã te rîdic și apoi cu cinste domnescã sã te duc la Braşov ca pe un Domn“. Iar Înălțimea sa Domnul mâniat s'a sculat de pe scaunul seũ și l-a luat de pãr lovindu-l cu cincĩ șase palme, și tot-odatã a poruncit ca sã-l decapiteze, și l-a scos afarã din curte și l-a decapitat. N'ar fi voit sã-l ucidã Domnul, dacã n'ar fi fost ucis și el pe cãți ómenii de at Domnului a prins, pentru cã era om nemilos, aspru și vãrsãtor de sãnge; pentru cã Domnul pe cãți alții a prins de la Germanii și de la Ungurii, pe nici unul n'a ucis; numai pe Moldovenii revoltaii, pe cãți i-au prins, pe unii i-a spãnzurat, pe alții i-a înșepat și pe alții i-a aruncat în foc. A luat și stêgurile lor și timpanele lor; cincĩ stêguri erau cu chipul Cesarului și un steag al tãlharilor.

La 13 Ianuarie a plecat prea Înălţatul Domn luând și pe Tãtarii împreunã și s'au dus la țisa cetate Némțul, dar întâiul dintre tãlharii Velișcu, cu ajutorul trãdãtorului Iuda scãpând cu cãți va curênd a alergat la cetate și li-a referat celo întêmplare aici, acia erau 30

συμβάντη. Οίτινες ἦσαν τριάντα ὀνομαῖτοι ὁποῦ ἀπέμειναν εἰς τὸ κάστρον, καὶ παρεχρήματα ἀρέντες τὸ κάστρον ἔφυγον καὶ ἄφησαν πολλὰς τροφὰς αἰ; εἶχον συνηγμένας ἐξ ἀρπαγῆς καὶ ἀδικίας. Φθάνοντας δὲ ὁ ἡγεμὼν εἰς τὸ ρηθὲν κάστρον, τὸ ἦυρεν εὐκαιρον· καὶ ἔβαλεν φωτίαν καὶ ἔκαισε καὶ τὰς τροφὰς καὶ τὰς οἰκοδομὰς, καὶ ἔτξι ἐγύριεν εἰς τὸ Γιάσι.

Οἱ δὲ Τατάροι ἐπανελθόντες ἄρχισαν, κατὰ τὴν συνθήκαιάν τους, νὰ σκλαβόουν τὸν τόπον δι' αἰτίαν τῶν Γερμανῶν, καὶ ἐσκλάβωσαν τοὺς Μπογδάνους· τῶν ὁποίων τὸ κρῖμα νὰ ἦναι ἐπάνω εἰς τὸν γενεράλην Τίγε καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ. Ἐβγήκε δὲ ὁ ἡγεμὼν ἐμπροσθὰ τους, καὶ ὅσους ἦυρε καὶ ὅσους ἠμπόρεσε ἔβγαλε ἀπὸ τὰ χεῖρά τους, ὅμως πάλιν περισσοὺς σκλάβους ἐπῆραν.

Εἶναι διὰ νὰ θαυμάση τινὰς ἀληθινὰ τὴν πολιτικὴν διαγωγὴν τοῦ γενεράλη· ὅστις ἐτόλμησε νὰ γυρεύση χάρατζι ἀπὸ ἓνα τόπον τὸν ὁποῖον ἀκόμη δὲν ἔκυριεύσε. μῆτε νὰ τὸν φυλάξῃ ἠμποροῦσεν. Ἄλλ' ἐκ τούτου φαίνεται πῶς ἦτον ἄγνωστο; ἀνθρώπος καὶ γυμνὸς πασης πολιτικῆς εἰδήσεως· ὃς εἰς τοσοῦτον ἀφροσύνης ἦλθεν ὅτι καὶ κατὰ τῶν γυναικῶν ἐκινεῖτο μὲ μανίαν· ἐτειδῆ τῆ αὐτῇ ἡμέρᾳ ὁποῦ ἔστειλε προσταγὴν εἰς τὸν καπετᾶνον Φράντζαν διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ Γιάσι, ἔστειλε καὶ εἰς τὸν Τζουρῶρον εὐρισκόμενον εἰς τὸ Κάσινον καὶ τὸν παρήγγειλε νὰ ὑπάγῃ νὰ σκλαβώσῃ τὴν ἀδελφὴν τοῦ αὐθεντοῦ. Ὅστις, κατὰ τὴν προσταγὴν, ἐσηκώθη μὲ 150 στρατιώτας καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ σπίτι τῆς ἀδελφῆς τοῦ αὐθεντοῦ καὶ, ἀπόντος τοῦ ἀνδρός· της, τὴν ἤρπασε μοναχῆν, ἀφείνοντας τὰ βρέφη της εἰς τὸ σπίτι της· καὶ με τὴν αἰμίαν τὴν εὐγενεστάτην ἀρχόντισσαν τὴν ἐπῆγαν εἰς τὸ Μπορασὸν καὶ τὴν ἔβαλεν εἰς φύλαξιν· ἦτις ὡς ἔμψρων τὴν τοῦ ἀδελφοῦ της μιμηθεῖσα ἀνδρεῖαν, ἔκμαε τρόπον ὡς ἀνὴρ ἀνδρεῖόφρων καὶ ἔφυγε, καὶ ἐπέρασε περὶ τὰ βουνὰ τῆς Οὐγγαρίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Μπογδανίαν πρὸς τὸν θεοσεβέστατον ἡγεμόνα τὸν αὐτῆς ἀδελφόν.

Ἐλεγον οἱ εὐρεθίντες τότε εἰς τὸ Μπορασὸν πῶς εἰς τὴν κούρτην τοῦ γενεράλη ἐγένετο καθ' ἐκάστην παζάρι καὶ ἐπολοῦντο ὑποκείμενα γυναικῶν καὶ φουτᾶδες καὶ μερτζάνια καὶ ἄλλα ροῦχα καὶ στολές γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν, καὶ ζῶα· τὰ ὁποῖα εἶχαν κλέψῃ οἱ στρατιῶται τοῦ ἀπὸ τοὺς πτωχοὺς Μπογδάνους, καὶ τὰ εἶχαν ὑπάγῃ πρὸς αὐτόν, διὰ νὰ χορτάσουν τὴν ἀπληστείαν του.

Ὁ δὲ ὑψηλότατος ἡγεμὼν ἐπρόσταξε νὰ μαζωγοῦν τὰ σώματα τῶν πεφονευμένων Γερμανῶν εἰς ἓνα τόπον· καὶ ρίπτοντας ἐπάνω εἰς αὐτὰ χῶμα, ἔκαμαν μοσιάν, ἵγουν βῶλον μέγαν· ὅστις ὑπάρχει εἰς τὴν στράταν τῆς Κωνσταντινουπόλεως

de ómenī ce rămăsese în cetate, și îndată părăsind cetatea aū fugit și aū lăsāt mult proviant ce-l avea adunat din răpīri și nedreptăți. Ajungēnd Domnul la casa cetate, a găsit-o desurātă; și a pus foc și a ars și proviantul și zidurile și așa s'a întors la Iași.

Iar Tătariū întorcēndu-se a început, după obiceiul lor, să sclăvēscă țara din cauza Nemților și a sclăvit pe Moldovenī; a cărorā crimă să fie asupra generalului Tige și asupra urmașilor lui. Dar a eșit Domnul înaintea lor și pe câți i-a aflat și pe câți a putut i-a scos din mânilor lor, dar totuși aū luat mulți selavi.

Este lucru ca să se mire cine-va în adevēr de purtarea politică a generalului, care a îndrăsnit să cēră haragi de la o țară pe care încă n'o cucerise și nici n'a putut s'o țină. De aici se vede că a fost om ignorant și gol de totă știința politică; care a venit la atâta nebunie în cât și în contra femeilor pleca cu furie; fiind-că în acciași di când a trimis ordin căpitanului Franța ca să vie la Iași a trimis și pe Ceur ce se afla la Cașin și i-a poruncit să se ducă să sclăvēscă pe sora Domnului. Care după poruncă s'a sculat cu 150 de soldați și s'a dus la casa surorēi Domnului, și lipsind bărbatul ei, a răpit-o pe ea singurā, lăsāndu-i copii în casa sa; și cu atâta necinste a dus-o la Brașov pe prea nobila bochrăsă și a aruncat-o în închisōre; care imitând ca înțelēptă bărbăția fratelui său, a făcut chip ca un bărbat înțelēpt și a fugit, și a trecut pe jos munții Ungariei, și a venit în Moldova cătră iubitorul de Dumneleū Domn fratele ei.

Diceaū cei ce se aflaū atuncea la Brașov că la curtea generalului se făcea în fiecare di mezat și se vindea: cămeși femești, fuste, mărgenuri și alte strae și îmbrăcămīnți femești și bărbătești, și animale, pe care le furase soldații de la sermanii Moldoveni, și li-aū fost dus la el, ca să-i sature nesațul său.

Iar prea Înălțatul Domn a ordonat să se adune trupurile Germanilor morți într'un loc; și aruncând de-asupra lor pământ a făcut movilă, adică grāniada mare; care este în drumul Constantinopuluī, în fața loculuī unde

ἀντικρὺ τοῦ τόπου ὅπου ἔγινεν ὁ πόλεμος· καὶ ἔκαμε καὶ τζαρδάκι Σαυμαστὸν μὲ σταυρὸν πέτρινον καὶ μὲ ἐπιτάριον εἰς ἀθάνατον μνήμην τοῦ πράγμαρος.

“Ὅμως εἰς τὸν τόπον τῆς Μπογδανίας, ἦγουν εἰς τὸ Κάσινον, ἦσαν Νέμτζοι καὶ κατᾶνοι, τοὺς ὁποίους ἔκρινε χρεῖα διὰ τὴν διώξιν καὶ αὐτοὺς ἀπὸ τὸν τόπον, ὅπου τὴν ἠμπορέσθη τὴν ἠσυχάσῃ ἢ ὑψηλότης του. Καὶ ἔτσι πάλιν ἔστειλε καὶ ἐμήνυσε τὴν ἔλθουν Τατάροι. Καὶ ἔγραψε καὶ γράμματα κρυφίως καὶ ἔστειλεν εἰς τοὺς πέραν τοῦ Σιρετίου Μπογδάνους, λέγοντάς τους πῶς τὴν περάσουν ὅλοι πρὸς τὸ ἐνθάδε τοῦ Σιρετίου μέρος, διατὶ μέλλει τὴν καθαλλικεύσῃ ἢ ὑψηλότης του ἔχοντας μαζί του καὶ Τατάρους, καὶ τὴν πηγαίνῃ εἰς τοὺς ἐναντίους ὅπου εὐρυσκονταὶ κατὰ τὸ Κάσινον· διότι ὅσοι εὐρεθῶν πέραν τοῦ Σιρετίου, ἐνδέχεται τὴν τὴν τοὺς σκλαβώσουν οἱ Τατάροι λέγοντάς τους πῶς εἶναι χαϊνήδες, καθὼς καὶ ἔγινεν.

“Ὅμως οἱ Μπογδάνοι δὲν ἐψήφησαν τὴν προσταγὴν τοῦ ἀυθεντός, φαρρουντες πῶς οἱ κλέπται ὅπου εὐρίσκονται εἰς τὸ Κάσινον ἠμποροῦν τὴν τοὺς διευθεντεύσουν· καὶ ἔτσι ἦλλον οἱ Τατάροι. “Ὅμως ἦσαν πολλοὶ ὑπὲρ τὰς δεκα χιλιάδας τὸν ἀριθμὸν, τοὺς ὁποίους βλέποντας ὁ ἡγεμὼν εἶπε πρὸς τοὺς μιρζᾶδες· “ἔγὼ ἐμήνυσα τὴν ἔλθουν μόνον δύο χιλιάδες, καὶ οἵατι ἦλθετε τόσοι;” Εἶπε καὶ πρὸς τοὺς πρώτους τοῦ στρατεύματος τὸν Ἀρσλᾶν μιρζᾶ καὶ τὸν Μπέγ μιρζᾶ· “πῶς ἐφέρατε μαζί σας τόσο πλῆθος Τατάρων, ὅπου ἐνδέχεται τὴν παρατραποῦν ἀπὸ τοῦ λόγου σας τὴν κάμουν καμμίαν αἰχμαλωσίαν εἰς τὸν τόπον κατὰ τὴν συνθηεῖάν τους, καὶ ὕστερον δὲν ἠμπορεῖτε καὶ ἀ(υ)τοὶ σας τὴν δώσητε λόγον τῆ βλασιλεία; Ἐπειδὴ βασιλικὴ προσταγὴ δὲν εἶναι τὴν πειραχθῆ ὁ ραγιᾶς, ἀλλὰ τὴν ὑπάγωμεν εἰς τοὺς ἐναντίους.” Καὶ ἔτσι αὐτοὶ ἔμασαν ὅλους τοὺς μιρζᾶδες εἰς ἕνα ἱσπον, λέγοντας πῶς ὁ Μπογδάνμπεγης δὲν θέλει τισον στρατευμα· ὅθεν τυχαίνει τὴν γυρίσετε ὀπίσω.” Οἱ δὲ Τατάροι ἀπεκρίθησαν· “ἡμεῖς ἐπειδὴ ἦλθομεν ἐδῶ, τὴν πηγαίνωμεν μαζί του· καὶ καμμίαν πείραξιν δὲν θέλομεν καμῆ εἰς τὸν τόπον,” Ὡσάν τὸ εἶπον τοῦ ἡγεμόνος, ὁ ἡγεμὼν τοὺς εἶπε· “ὄν πιστεύω τὴν μὴ κάμουν βλάβην εἰς τὸν τόπον.” Καὶ ἔτσι πάλιν οἱ ρηθέντες δύο μιρζᾶδες μετὰ τῶν λοιπῶν μιρζᾶδων ἔκαμαν μίαν δυσλογίαν ἔγραφον πῶς τὴν μὴ κάμουν καμμίαν πείραξιν εἰς τὸν τόπον καὶ εἰς τὸν ραγιᾶν, καὶ τὴν ἐεχέρισαν τῶ ἡγεμόνι.

Καὶ οὕτω δὲ τῆ 13 Φεβρουαρίου ἐκίνησεν ὁ ἡγεμὼν ἀπὸ τὸ Γιάσι, παίρνοντας μαζί του καὶ τοὺς Τατάρους. Καὶ πηγαίνοντας πρὸς τὸ Κάσινον, ὅσους Κατάνους εὐρῆκαν, ἄλλους μὲν ἐσκότωσαν. ἄλλους δὲ ἐπίασαν ζωντανούς· ἐπίασαν καὶ

a fost răsboiul, și a făcut cerdac minnat cu cruce de piatră și cu inscripție spre nemurire amintire a faptului.

Dar în țara Moldovei, adică la Cașin, erau Nemți și catane, pe cari trebuca să-i alunge și pe aceștia din țară, spre a se putea să se liniștescă Înălțimea sa. Și așa iarăși a trimis și a vestit să vie Tătarii. Și a scris și scrisori secrete și li-a trimis la Moldovenii de peste Siret, dicându-le ca să trecă toți de astă-laltă parte a Siretului, spunând că are să călărăscă Înălțimea sa, având cu el și Tătarii, și se duce la vrăjmașii cari se află pe la Cașin; pentru că câți se vor afla dincolo de Siret se poate să-i sclavăscă Tătarii, spuindu-le că sunt haini, după cum s'a și întâmplat.

Dar Moldovenii n'au ascultat de porunca Domnului, socotind că tâlharii cari se află la Cașin pot să-i apere; și așa au venit Tătarii. Dar erau mulți, peste 10 mii la număr, pe care vedându-i Domnul a dis cătră Mirzacii: „Eu am anunțat ca să vie numai două mii și de ce ați venit atâtea?” A dis și cătră cei întâi ai armatei, cătră Arslan Mirza și cătră Beg Mirza: „Cum de ați adus cu voi atâta mulțime de Tătarii, cari pot să calce cuvântul vostru și să facă vre-o sclavie în țară după obiceiul lor, și în urmă nu veți putea nici voi să dați socotelă Impărăției? Fiind-că ordinul Impărătesc nu este ca să supărați raiaia, ci să mergeți contra inamicului.” Și așa aceștia au adunat toate mirzatele într'un loc, spunându-le că Bogdan Bei nu voește atâta armată, de aceia trebuie să vă întorceți înapoi, iar Tătarii au răspuns: „Noi fiind-că am venit aici, acum mergem cu el; și n'avem să facem nici o supărare țerei;” și când i-a spus această Domnului, Domnul le-a dis: „Nu cred să nu faci rău în țară.” Și așa apoi disii doi Mirzacii cu cei-lalți Mirzacii a făcut o mărturie în scris ca să nu faci nici o supărare în țară și în Raia și a înmănat-o Domnului. Și așa de la 23 Februarie a plecat Domnul de la Iași, luând împreună cu el și pe Tătarii, și ducându-se spre Cașin, câte catane a găsit pe toți i-au ucis, iar pe alții i-au prins vii; a prins și pe căpitanul Andrei; după aceia s'a dus la Cașin. Iar vrăjmașii s'au incluis în lăuntru în Cașin, având și sacalușe; unde

τὸν Ἀνδρέαν τὸν καπετᾶνον καὶ μετὰ τὰ ταῦτα ἐπῆγαν εἰς τὸ Κάσινον. Οἱ δὲ ἐναντίοι ἐκλείσθησαν μέσα εἰς τὸ Κάσινον ἔχοντες καὶ τζακαλόζια· εἰς τὸ ὅποιον μέσα ἦτον καὶ ὁ Ἰζαούρος. Ὁ δὲ ἡγεμὼν μὲ τὸ στράτευμά του ἐπεριτριγύρισε τὸ Κάσινον, προστάζοντας τὸ στράτευμα του νὰ κόψουν ξύλα νὰ κάμουν σκαλες διὰ νὰ κάμουν γιουρούσι, ἐπειδὴ τὸ τειχίον τοῦ κάστρου εἶναι ὑψηλὸν καὶ δυνατὸν.

Οἱ δὲ Τατάροι ὡς εἶδαν πως ἐκλείσθησαν οἱ ἐναντίοι μέσα καὶ ἀρχισαν νὰ ριχνουν τρυφέλια καὶ τζακαλόζια, ἐτραβίχθησαν ὀπισω. Ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔχωντας τὸ κάστρον περικυκλωμένον ἔστειλε νὰ ἰδῆ ποῦ εἶναι οἱ Τατάροι. Ἦλθον δὲ οἱ ἀποσταλέντες καὶ εἶπον τῷ ἡγεμονι πῶς οἱ Τατάροι διεμοιράσθησαν εἰς δύο καὶ πᾶν νὰ σκληρώσουν τὸν τόπον. Ὅθεν εὐθὺς ὁ ἡγεμὼν ἀφῆσε τὸ Κάσινον καὶ ἐκαβαλλίκευσε μὲ τὸ στράτευμα του, καὶ ἐγύρισεν ὀπισω διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς Τατάρους ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν. Μοιὸν τοῦτο οἱ Τατάροι ἐκαμαν μεγάλην αἰχμαλωσίαν εἰς τὸν τόπον τῆς Μπογδανίας. Ὁ δὲ ἡγεμὼν ὅσους σκλάβους ἤυρεν ἐμπροσθὰ του τοὺς ἐβγαλεν ἀπὸ τὰ χέρια τῶν Τατάρων, δέροντας καὶ τοὺς Τατάρους, καὶ ἐγύρισεν εἰς τὸ Γιάσι. Μεγάλην φθορὰν καὶ ἀφανισμόν ἔκαμαν οἱ Τατάροι εἰς τὸν τόπον τῆς Μπογδανίας, ὅπου δὲ ἔμεινε μῆτε χωρίον, μῆτε μοναστήρι ἀπ' ὅσα ἦταν πέραν τοῦ Σιρετίου, ὅπου νὰ μὴν ἐκουρσεύθη. Ὅμως μὲ τὸ νὰ μὴν ἴκουσαν τὴν προσταγὴν τοῦ ἡγεμονος, ὅπου τοὺς ἔγραψε νὰ περάσουν εἰς τὸ ὡς μέρος τοῦ Σιρετίου, οἱ εἶναι νὰ περάσῃ ἡ ὑψηλότης του μαζί μὲ Τατάρους κατὰ τῶν ἐχθρῶν, διὸ καὶ αὐτοὶ, ὡς παραβάντες τὴν προσταγὴν τοῦ ἡγεμόνος, ἠχμαλωτίσθησαν ὑπὸ τῶν Τατάρων.

Ἐλθὼν δὲ ὁ ἡγεμὼν εἰς τὸ Γιάσι, ἐκρέμασεν ἀπὸ τοὺς πόδας τὸν ρηθέντα καπετᾶνον Ἀνδρέαν, τρυπῶντας τοὺς ἀστραγάλους τῶν ποδῶν του· ὅστις ἐστάθη ἔωθεν μέχρις ἐσπέρας ζῶν καὶ φωιάζων μεγάλως, καὶ τότε δὴ πρὸς ἐσπέραν ἔβγαλεν ὁ ἡγεμὼν καὶ τὸν ἐτουφεκισαν κρεμάμενον.

Διὰ δὲ τὴν αἰχμαλωσίαν ὅπου ἐγένετο εἰς τὸν τόπον τῆς Μολδαβίας, ἔγραψεν ὁ ἡγεμὼν πρὸς τὴν κραταιὰν βασιλείαν πῶς οἱ Τατάροι ἔκαμαν μεγάλην φθορὰν εἰς τὸν τόπον. Ὅθεν ἡ κραταιὰ βασιλεία ἐδῶκε φερμάνια καὶ ἔστειλεν ἀγγέλους εἰς τὸ Μπουτζάκι, διὰ νὰ ἐβγάλουν τοὺς ρηθέντας αἰχμαλώτους Μπογδάνους καὶ ἔβγαλαν ὅσους ἠμπορεσαν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Τατάρων. Ὅμως οἱ περισσότεροι ἀνέμειναν, κρύπτοντάς τους οἱ Τατάροι. Ὑστερον ὁμως ὁ ἡγεμὼν ἐξετάζοντάς καὶ περὶ ἐκείνων, ἔβγαλε τοὺς πλείονας.

Ἐν ἔτει δὲ τῷ αὐτῷ 1717, μὴν πύοντος πάλιν οἱ ἐχθροὶ τοῦ λεηλατεῖν καὶ πολλὰ κακὰ ποιεῖν ἐν τῷ τόπῳ τῆς Μολδαβίας, θέλων ὁ Σεοσεβής

în lăuntru era și Ceahr. Iar Domnul cu armata sa a încungiurat Cașinul, ordonând armatei sale să taie lemne, să fabrice scări și să facă iurușu, fiind-că zidul cetății era înalt și tare. Iar Tătarii, cum au vădit că s'au închis vrăjmașii în lăuntru și a început să arunce cu puștele și cu sacalușele, s'au retras înapoi. Iar Domnul având cetatea încungiurată, a trimis să vadă unde sunt Tătarii; au venit cei trimiși și au spus Domnului: că Tătarii s'au împărțit în două și se duc să sclăvescă țara. Deci îndată Domnul a lăsat Cașinul și a încălecat cu armata sa și s'a întors înapoi să împedice pe Tătari de la sclavie. Cu toate acestea Tătarii au făcut mare sclavie în țara Moldovei. Iar Domnul câți sclaviți au aflat înaintea lui, i-au scos din mâinile Tătarilor, bătându-i și pe Tătari, și s'a întors la Iași. Mare stricăciune și pustire a făcut Tătarii în țara Moldovei, în cât n'au rămas nici sat, nici Mănăstire ce a fost peste Siret, pe care să n'o fi prădat, dar fiind-că n'au ascultat ordinul Domnului ce li-au scris să trecă de ceea-laltă parte a Siretului, pentru că era să trecă înălțimea sa cu Tătarii contra vrăjmașilor, pentru aceea și aceea, ca unii ce au călcat porunca Domnului, s'au sclavit de Tătari.

Venind Domnul la Iași, a spânzurat de picioare pe zisul căpitan Andrei, găurindu-i fluerile picioarelor lui, care a stat de dimineața până sera viu și strigând tare. Și atunci tocmai spre sera a pus Domnul și l-a împușcat spânzurat.

Pentru sclăvia ce s'a făcut în țara Moldovei a scris Domnul puternica Impărăție, că la Tătarii au făcut mare stricăciune în țară. Deci puternica Impărăție a dat firman și a trimis și Agale la Bugeac ca să scotă pe dișii sclavi Moldoveni; și a scos pe câți au putut din mâinile Tătarilor. Dar cei mai pe mulți au rămas ascunși de Tătari. Mai pe urmă însă cercetând Domnul și despre aceea, a scos pe cei mai mulți.

În același an 1717. Neîncetând iarăși inimiții să jefuiască și să facă multe rele în țara Moldovei, voind iubitorul de Dumnezeu

ἡγεμῶν νὰ λητρῶσθῃ τὸν τόπον τοῦ τῆς ἐκείνων κακεντρεχείας καὶ βλάβης καὶ ζημίας, καὶ παροτρυνόμενος καὶ ὑπὸ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἄρχοντος μεγάλου ποστέλνικου τοῦ κυρίου Κωνσταντίνου τοῦ Βυζαντίου, ἔβγαλε τὰ τούγιά του, μαίου πρώτη, προστάζοντας νὰ συναχθοῦν περὶ αὐτὸν πνταχόθεν τὰ στρατεύματά του. Πρὸς τοῦτοις ἐμήνυσε καὶ τῷ σουλτάνῳ ὃς ἦν σερρακέρης εἰς τὸ Μπουτζάκι, καὶ ἐπεμψε τῇ ὑψηλότητί του τετρακοσίους Τατάρους. Καὶ οὕτω δὴ, μαίου εἰκοστῆ, ἐμίσεισεν ὁ ἡγεμῶν σὺν Θεῷ πανστρατὶ κατὰ τῶν ἀντικειμένων λαμβάνοντας σὺν ἐαυτῷ καὶ τινος τῶν ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων τοῦ παλατιῦ τοῦ, τὸν ἄρχοντα μέγαν βόρνικον Δόνιτζε, καὶ τὸν ἄρχοντα μέγαν ποστέλνικον Κωνσταντίνον, καὶ τὸν ἄρχοντα μέγαν κόμισον Γεωργάκην Κωντακουζηνόν, παίροντας μαζί καὶ τόπια ἕξ καὶ τζεπχανέν. Ὅταν δὲ ἐτοιμάζονταν διὰ νὰ κινήσῃ, ἦλθε καὶ προσταγὴ ἀπὸ τὴν βασιλείαν καὶ τζοχαδάρης τοῦ ὑπερτάτου ἐπιτρόπου διὰ τοὺς ἐχθροὺς ὅπου εὐρίσκονταν εἰς τὰ Μύρα, Κάσινον καὶ Φωξάνι· διὰ τοὺς ὁποῖους ἔγραψαν ἄλλοι καὶ ἐφάνέρωσαν εἰς τὴν βασιλείαν πως εἶναι εἰς τὰ Μύρα πέντε χιλιάδες, καὶ δύο χιλιάδες εἰς τὸ Κάσινον, καὶ ἑπτακόσιοι εἰς τὸ Φωξάνι· καὶ πῶς κίμουν καὶ πηλαγκάν εἰς τὰ σύνορα τῆς Μπογδανίης. Ἀκούοντας δὲ ὁ ἡγεμῶν εὐτὰ ὅπου ἔγραψεν ἡ βασιλεία εἰς τοῦ λόγου τοῦ, ἀνελκάζόμενος μίαν ὥραν πρότερον, ἔλαμψε τὴν ἐτοιμασίαν κατὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ ἐκίνησεν ἀπὸ τὸ Γιάσι εἰς τὴν 20 τοῦ μαίου. Καὶ ἔστειλεν ἐμπροσθὰ τριακοσίους Μπογδάνους καὶ τοὺς ρηθέντας τετρακοσίους Τατάρους μαζί με τὸν Κρουπέντζκην, διὰ νὰ πιάσουν γλῶσσαν. Καὶ ἔτζι φθάνοντας ὁ ἡγεμῶν εἰς τὸ Μπουρλάδι, ἐγύρισε καὶ ὁ Κρουπέντζκης με τοὺς Τατάρους, οἵτινες ἔφερον καὶ ἕως πενήντα κατάνους τὸν δὲ καπετᾶνον τοὺς τὸν ἐσκώτσαν.

Καὶ ἐκίθησεν ὁ ἡγεμῶν εἰς τὸ Μπουρλάδι μίαν ἡμέραν. Τὴν δὲ δευτέραν ἡμέραν ἐκίνησεν ἀπ' ἐκεῖ με τοὺς Τατάρους καὶ πηγαίνοντας ἕως οὗ ἔμεινεν πέντε ὥραι ἕως εἰς τὸ Σιρέτι, ἐδιώρισεν ἀπὸ τὸ στράτευμά του καθάλλαν ἕως χιλίους ὀκτακοσίους, ὁμοῦ καὶ τοὺς Τατάρους. Καὶ ἐδιώρισεν ἀρχηγὸν ἐπάνω εἰς τὸ στράτευμα τὸν ἄρχοντα μέγαν ποστέλνικόν του Κωνσταντίνον καὶ τοὺς ἔστειλε διὰ νὰ πηγαίνου ἐμπροσθὰ νὰ κτυπήσου τοὺς ἐχθροὺς ὅπου εὐρίσκονταν εἰς τὰ Μύρα τριγύρω. Κινῶντας λοιπὸν ὁ μέγας ποστέλνικος με τὸ στράτευμα, καὶ φθάνοντας πρὸς ἐσπέραν εἰς τὸν ποταμὸν τὸν καλούμενον Σιρέτι, ἐπεχειρίσθη νὰ περάσῃ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ τὸν ποταμὸν μετὰ πολλῶν τῶν περὶ αὐτόν· καὶ πλέοντας μετὰ τὸ ἄλογόν του, μετὰ τὸ νὰ ἦτον ἡ νύξ ἀφεγγῆς καὶ τὸ πέραμα ἀφανές, ἐκινδύνευσε νὰ

Domn să scape Țara sa de rēutatea, perdearea și stricăcinnea acelora, și îndemnat și de prea gloriosul boer marele Postelnic, Domnul Constantin Visantie, a scos *tugiele* ⁴⁾ lui, la 1 Maii, ordonând să se adune împrejurul său de pretutindenea armatele sale. P' e lângă acesta a mai vestit și Sultanului, care era Scraschier la Bugeag, și a trimis înălțimeii sale 400 de Tătari: Și așa la 20 Maii, s' a mișcat Domnul cu totă armata sa contra vrăjmașilor, luând împreună cu el și pre unii din prea glorioșii boeri ai palatului său, pe boerul marele Vornic Donici, și pe boerul marele Postelnic Constantin, luând împreună și 6 tunuri și *tephane* ⁵⁾. Când se pregătea să plece, a venit și poruncă de la Impăratul și *Ciohodarul* ⁶⁾ prea Înălțatului episcop pentru vrăjmașii ce se afla la Mira, Cașin și Focșani; despre cari a scris alții și a arătat la Impărăție că sunt la Mira 5,000, 2,000 la Cașin, și 7,000 la Focșani; și că fac și *falanșă* ⁷⁾ la marginea Moldovei. Auzind Domnul acestea ce scrie Impărăția către el, nevoindu-se cu o oră mai înainte, a făcut pregătire contra vrăjmașilor; și a plecat de la Iași la 20 Maii. Și a trimis înainte 300 de Moldoveni și pe cei 400 de Tătari împreună cu Crupenschi, ca să iea știință. Și așa ajungând Domnul la Bêrlad, s' a întors Crupenschi cu Tătarii, cari a adus și până la 50 de catane; iar pe căpitanul lor l' a ucis.

Și a sedit Domnul la Bêrlad o zi. Și a donat și a plecat de aici cu Tătarii și ducându-se până unde a rămas 5 ore, până la Siret, a rânduit din armata lui până la 1,800 cavaleri, împreună cu Tătarii. Și a pus conducător peste armată pe marele boer Postelnicul Constantin, și i-a trimis să se ducă înainte să lovescă pe vrăjmașii ce se aflau la Mira împrejur. Plecând deci marele Postelnic cu armata, și sosind spre sêră la râul ce se cheama Siret, s' a încercat să trecă în noaptea aceia râul cu mulți de pe lângă el; și intrând cu calul său, pentru că noaptea era neluminată și trecerea nevedută, s' a periclitat să se înec. Dar cu buna-voință a lui Dumnezeu a trecut de ceia parte nevătămat. Deci era în-

πνιγῆ. Ὅμως Θεοῦ εὐμενεῖα ἐπέρασε εἰς τὸ πέραν μέρος ἀσινῆς. Ἦτον δὲ σκοπὸς νὰ ὀδοπορήσουν πρὸς τὰ Μύρα ὀλονυκτικῶς, διὰ νὰ πιάξουν τὸ πρῶν αἰφνιδίως τοὺς ἐκεῖσε εὐρισκομένους τῶν δυσμενῶν. Ὅμως ἔμειναν ἐκεῖ εἰς τὴν ἄκραν τοῦ Σιρετίου περιμένοντες καὶ τοὺς λοιποὺς, ἐπειδὴ τῶν Τατάρων οἱ πλείους ἔμειναν εἰς τὸ ἄλλο μέρος φοβούμενοι νὰ πλεύσουν τὸν ποταμὸν ἐν νυκτί. Ἡμέρας δὲ γεγονυίας ἐκίνησαν ἐκεῖ ἐν ἅπαντες εἰς τὸ Ὀτοπέστι. Ἔθα καλόγερόν τινα εὐρηκότες ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ τῶν κατάνων ποῦ εὐρίσκονται. Ὅστις, μὲ τὸ νὰ ἦτον τζασίτης καὶ ἀπεσταλμένος παρ' ἐκείνων νὰ κατασκοπεύσῃ, δὲν εἶπε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ καταψεύσθη λέγων πῶς εἰ κατάνοι ὅσοι ὑπῆρχον εἰς τὰ Μύρα καὶ εἰς τὸ Φωξάνι, ὑπάγησαν εἰς τὸ Κάσινον. Καὶ ἔτζι ἐστάθη ὁ ἄρχων μέγας πριγκιπὸς καὶ ἐλάλησε τοὺς καπετανέους ὅπου ἦσαν μαζί του, κάμνοντες συμβουλὴν τί νὰ κάμουν, καὶ ἤσαν εὐλογοῦν „ἐπειδὴ ἤλθαμεν ἕως ἐδῶ, ἄς πάμεν καὶ ἕως τὰ Μύρα νὰ ἰδοῦμεν.“ Καὶ ἔτζι ἐκίνησαν. Τὸν δὲ καλόγερον ἄφησαν εὐλαθούμενοι εἰς τὸ σχῆμα. Πηγιζόμενος δὲ ὀλίγον ἤσαν ἕνα γέροντα τὸν ὁποῖον ἠρώτησαν διὰ τοὺς κατάνους εἰς τί μέρος εὐρίσκονται. Καὶ τοὺς εἶπε πῶς εἶναι εἰς τὰ Μύρα. Ἐτζι φθάνοντας εἰς τὸ Ὀτοπέστι, εἰ κατάνοι ἦσαν κάτω εἰς τὰ σπίτια εἰς τὸ μέρος τῆς Μπογδανίας καὶ τῆς Βλαχίας. Ὅμως εἰ περισσότεροι ἦσαν εἰς τὸ πέραν μέρος ἕως διακόσιοι ὀνομάτοι διὰ φύλαξιν τῶν ἄλλων τῶν ἐν τῇ Μύρα. Καὶ ἔτζι αἰφνιδίως τοὺς ἐπλάκωσαν καὶ ἄλλους ἐπίασαν, καὶ ἄλλους ἐσχότωσαν, καὶ πολλοὶ ὀλίγοι ἀνέφυγαν τοὺς ὁποῖους κυνηγώντας τὸ κατόπιν, ἐκεῖνοι ὅπου ἔφυγαν ἐμπροσθὰ ἔδωσαν λόγον τοῖς ἐν τῇ Μύρα κατάνοις, καὶ ἐβγήκαν ὅλοι τοὺς ἀπὸ τὰ Μύρα ἐδῶθεν ἕως μισὴν ὥραν καὶ ἐκεῖ ἀντικρούθησαν μὲ τοὺς Μπογδάνους ὅπου ἐπήγαιναν ἐμπροσθὰ. Τοὺς δὲ κατάνους ὅπου ἐπίασαν εἰς τὸ Ὀτοπέστι, τοὺς ἠρώτησαν πόσοι εἶναι εἰς τὰ Μύρα. Καὶ εἶπαν „δύο χιλιάδες.“ Καὶ ἔτζι σὺν ἀνταμώθησαν μὲ τοὺς κατάνους ὅπου ἐβγήκαν ἀπὸ τὰ Μύρα, ἐπολεμοῦσαν ἕως οὗ ἔφθασαν ὅλοι. Καὶ ὡσὺν ἐφ' ἄσπασαν, ἐβάστασεν ὁ πόλεμος τοὺς ἕως δύο ὥρας καὶ ἔτζι τοὺς ἐγάλασαν καὶ ἄρχησαν νὰ φεύγουν. Καὶ κυνηγώντας τοὺς οἱ Μπογδάνοι, ἄλλους μὲν ἐφόνευσαν, ἄλλους δὲ ἐπίασαν, καὶ ἄλλοι ἀπὸ αὐτοὺς ἀφίκαν τὰ ἄλογά τοὺς καὶ ἔφυγαν εἰς τοὺς λόγους, καὶ πολλὰ ὀλίγοι ἐγλύτωσαν. Καὶ κυνηγώντας τοὺς, δὲν ἐπρόφθασαν ἀπὸ τὸν φόβον τοὺς νὰ ἔμπουν εἰς τὰ Μύρα, ἀλλ' ἔφυγαν εἰς τὰ βουνά. Τὸν δὲ Ρανίτην, ὅπου ἦτον προεστὼς ἐπάνω εἰς ὅλους τοὺς τῶν κατάνων καπετάνους, τὸν ἐκυνήγησαν ἕως μίαν ὥραν φεύγοντα ἀπὸ τὰ Μύρα μέσα

tunerec ca să mergă spre Mira toată noaptea, pentru ca să calce diuineta pe neașteptate pe cei ce se află acolo dintre vrăjmași. Dar a rămas acolo la marginea Siretului, așteptând și pe cei-lalți, fiind-că dintre Tătari cei mai mulți au rămas de ceea-laltă parte, temându-se să înoțe prin râu noaptea. Făcându-se ziua s'au mișcat cu toții la Odobești; unde aflând pe un călugăr l-a întrebat despre catane unde se află, care, pentru că era *fasit* *) și trimis din partea lor să spioneze, n'a spus adevărul, ci a mințit spunând că catanele câte erau la Mira și la Focșani s'au dus la Cașin. Și așa a stat marele boer Postelnicul și a vorbit cu căpitani, cari erau împreună cu el, făcând sfat ce să facă și a găsit cu cale: „Fiind-că am venit până aicea să mergem și până la Mira să vedem“. Și așa au plecat. Iar pe călugăr l-au lăsat respectându-i portul. Ducându-se puț n a găsit pe un bătrân, pe care l-a întrebat despre catane, în ce parte se găsesc? Și li-au spus că sunt la Mira. Astfel ajungând la Odobești, catanele erau jos pe la case, în partea Moldovei și a Valahiei. Dar cei mai mulți erau de ceea-laltă parte, ca la două sute de omeni, pentru paza altora din Mira, și așa pe neașteptate i-au cuprins, și pe unii i-au prins, iar pe alții i-au ucis. Acei ce au fugit înainte au dat de știre catanelor din Mira, și au eșit toți din Mira încôce, ca de jumătate de oră; și acolo s'au întâlnit cu Moldovenii cari mergeau înainte. Iar pe catane, ce li-au prins la Odobești, i-au întrebat, câți sunt la Mira. Și a spus: „două mii“. Și așa fără a se întâlni cu catanele ce au eșit din Mira, a dat răsboi până au venit toți. Și cum au sosit, au ținut răsboiul până la două césuri, și așa i-au sfărâmat; și au început să fugă. Și urmărindu-i Moldovenii, pe alții i-au ucis, pe alții i-au prins. Și alții din ei au părăsit caii lor și au fugit în luncă, și foarte puțini au scăpat. Și urmărindu-i, n'au avut timp de frică ca să intre în Mira, ci au fugit la munți. Iar pre Ranit, ce era șef asupra tuturor căpitaniilor de catane, l-a urmărit ca un ceas, fugind din Mira înlăuntrul munților. Care abea s'a scăpat cam cu trei-deci de omeni.

εις τὰ βουνά. Ὅστις μόλις ἐλυτρώθη ἕως μὲ τριάντα ὀνομάτους.

Ὁ δὲ ἄρχων ποστέλνικος ἐλθὼν εἰς τὰ Μῦρα, τὰ ἤϋρεν ἐτοιμασμένα διὰ τὸν πόλεμον μὲ τζαρχφελέκια καὶ τροφὰς ἀρκετάς καὶ τζακαλόζιχ ἕξ, καὶ τὴν πόρταν μαζὶ τοῦ μοναστηρίου τὴν εἶχαν σιδηρᾶν, καὶ ἔξωθεν ἐτέραν ξυλίνην μὲ τζαρχφελέκια. Καὶ ἔτζι, μὲ τὸ νὰ ἦτον ὦρα τοῦ κεντιοῦ, ἔδωκαν φωτίαν τὰ τζαρχφελέκια καὶ τὲς πόρτες καὶ τὰ ἔκαυσαν, καὶ ἐπῆρην καὶ τὰ τζακαλόζιχ. Ἡῦρην καὶ δύο βαρέλλια μπαρούτι, καὶ κκόντάς τα ἐγύρισαν βράδῳ εἰς τὸ Ὀτοπέστι, καὶ ἔστειλαν λόγον τῷ ὑψηλοτάτῳ ἡγεμόνι. Ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔφθασε τὸ ταχὺ εἰς τὸ Ὀτοπέστι.

Ἀμὴ ἔως οὗ ἦσαν οἱ Μπογδᾶνοι εἰς τὰ Μῦρα, οἱ Τατᾶροι ἐπῆρην καὶ ἐπάτησαν τὸ Φωξάνι, κυνηγῶντας τοὺς κατάνους ὅπου ἦταν ἕως ὀδοήντα. Καὶ οἱ Τατᾶροι μὲ αἰτίαν τῶν κατάνων εἰς τὸ Φωξάνι ἄρχισαν καὶ ἐσκλάβωσαν καὶ Βλάχους ραγιαῖδες. Οἵτινες ἐπίασαν καὶ τὸν μέγαν τοῦ Φωξανίου καπετᾶνον, καὶ τὸν ἔφεραν εἰς Ὀτοπέστι μαζὶ μὲ τὰ μπαϊρικήα του. Ὅμως γυρίζοντας ὁ ἄρχων μέγας ποστέλνικος ἀπὸ τὰ Μῦρα, καὶ βλέποντας τὴν σκλαβίαν ὅπου ἔκαμαν οἱ Τατᾶροι, ἐστάθη καὶ ἔσγαλεν ὄλους τοὺς Βλάχους ὅπου οἱ Τατᾶροι εἶχαν σκλαδώσῃ ὁμοῦ καὶ τὰ πράγματά τους, ἔτι δὲ καὶ τὸν καπετᾶνον τοῦ Φωξανίου, καὶ τοὺς ἔστειλεν εἰς τὸ Φωξάνι στέλλοντας καὶ ἕνα μιρζᾶν μὲ πέντε Τατᾶρους νὰ φυλάξουν τὸ Φωξάνι ἀπὸ τοὺς Τατᾶρους.

Εἰς τὲς 30 τοῦ μαΐου ἐγινεν ὁ πόλεμος εἰς τὰ Μῦρα, ἐν ἡμέρᾳ τῆς Ἀναλήψεως. Τὸ δὲ ταχὺ ἐλθὼν ὁ ἡγεμὼν ἐπῆγε μὲ τὰ στρατεύματά του πεζικὰ καὶ καθάλλαν ἐν μελοργία σαλπίγγων καὶ τυμπάνων εἰς τὰ Μῦρα. Καὶ ἔτζι, κατὰ τὴν προσταγὴν βασιλικήν, ὅπου ἦτον νὰ γαλάσουν τὸ τριγόκαστρον τῆς Μύρας, ἔβαλε καὶ τὸ ἐχθλασαν. Καὶ ἐκάθισεν ἐκεῖ δύο ἡμέρες, καὶ ἔστειλε τὰ στρατεύματά του εἰς τὰ βουνά κατὰ τῶν κατάνων, καὶ τοὺς ἐμάζοναν ὅπου τοὺς εὗρισκαν.

Καὶ ἔτζι ἐγύρισεν ἀπὸ τὰ Μῦρα καὶ ἦλθεν εἰς τὸ Ὀτοπέστι καὶ ἐκάθισε μὲ τὰ τζαντιριά του τρεῖς ἡμέρες. Καὶ ἔστειλε τὰ στρατεύματά του ὅπου εὐρεθεῖν κατᾶνοι πρὸς τὸ μέρος εἴτε τῆς Μπογδανίας, εἴτε τῆς Βλαχίας, καὶ τοὺς ἐπίασαν καὶ τοὺς ἔφεραν. Καὶ τοὺς μὲν Οὐγγρους ἐκρατοῦσε, τοὺς δὲ Μπογδάνους καὶ Βλάχους, ἄλλους μὲν ἐκρεμούσεν, ἄλλους δὲ ἔκοπτεν πρὸς σωφρονισμόν τῶν λοιπῶν.

Τὰ δὲ σπίτια τοῦ Ῥανίτη ὅπου ἦσαν εἰς τὸ μέρος τῆς Βλαχίας, περνῶντας ἀπ' ἐκεῖ ὁ ἡγεμὼν ἔβαλε καὶ τὰ ἔκαυσαν καὶ τοὺς μύλους του. Ἐνα του δὲ ἀμπέλι, ὅπου ἦτον πάλιν εἰς τὸ μέρος

Iar boerul Postelnic venind la Mira, a găsit-ogata de răsboiū cu țarhfelechia *) și proviant îndeajuns și șese sacalușe, și pórta împreună cu a Mănăstirei o avea de fier și pe afară alta de lemn cu țarhfelechia. Și așa fiind-că era óra chindiei, a dat foc țarhfelichiilor și porților și le-aũ ars și aũ luat și sacalușile. Aũ găsit și douē balerce de praf de pușcă, și ardēndu-le s'a întors séra la Odobești, și a dat știință Prea Înălțatului Domn. Iar Domnul a sosit curēnd la Odobești.

Dar până când erau Moldovenii la Mira, Tătarii s'aũ dus și aũ călcat Focșaniĩ, urmărind catanele, unde erau ca la opt-șeci. Și Tătarii, sub pretextul catanelor la Focșani, aũ început și aũ sclăvit și raiale Valahe. Cariĩ aũ prins și pe marele căpitan al Focșani'or, și l-a dus împreună cu ei la Odobești, împreună cu bairachiile **) lui. Dar întorcēndu-se marele boer Postelnicul de la Mira, și vėdēnd sclavia ce aũ făcut Tătarii, a stat și a scos pe toși Valahiĩ pe cariĩ i-aũ fost sclăvit Tătarii, împreună și lucrurile lor, încã și pe căpitanul Focșanilor, și i-a trimis la Focșani, trimițēnd și pe un Mirzan împreună cu cinci Tătari să păzască Focșaniĩ de Tătari.

La 30 Maiĩ s'a făcut răsboiul la Mira, în ziua Înălțarei. Iar Domnul venind iute a sosit cu armata sa pedestră și cavalerie în sunetul trãmbițelor și a tobelor la Mira. Și așa, după porunca împērătéscă, care era să sfarame cetatea de zidiũ a Mirei, a pus și a sfărĩmat-o. Și a ședut acolo douē zile. Și a trimis armata lui la munți contra catanelor, și-i adunaũ de pe unde-i găseaũ.

Și așa s'a întors de la Mira și a venit la Odobești și a ședut cu țandiriile ***) sale trei zile. Și a trimis armatele sale pe unde se aflaũ catane spre partea și a Moldoviciĩ și a Valahiei, și-i prindeaũ și-i aduceaũ. Pe Ungurĩ îi ținea, iar pe Moldovenĩ și Valahiĩ, pe alții îi spãnzura, pe alții îi tãea spre cumințenia celor-lalți.

Iar casele lui Ranit ce erau în partea Valahiei, trecēnd pe acolo Domnul, a pus și le-a ars, și morile lui. O vie a sa, care era

τῆς Βλαχίας, ἔβαλε τοὺς στρατιώτας τοῦ πεζοῦς μετὰ τὰ σπαθία καὶ τὸ ἐχάλασαν.

Ἰλλοε καὶ ὁ μέγας καπετᾶνος τοῦ Φωξανίου τῆς Βλαχίας, καὶ ἐπροσκύνησε τὸν ἡγεμόνα, παρακκλῶντας τὸν νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς Τατάρους καὶ τὰ στρατεύματά του νὰ μὴν κάμνουν εἰς τὴν Βλαχίαν ζημίαν. Ὁ δὲ ἡγεμὼν τὸν ἀπεκρίθη· „ἐγὼ ἐπρόσταξα νὰ μὴν γένη καμίαι ζημίαι εἰς τὴν Βλαχίαν ἀμὴ νὰ πιάσουν τοὺς κακοὺς καὶ ἐναντίους νὰ μοῦ τοὺς φέρουν.“ Οἱ δὲ Τατάροι ἡγανᾶκτον μεγάλως κατὰ τοῦ ἡγεμόνος ὁποῦ προσῶς δὲν ἔστεργε νὰ τοὺς ἀφήσῃ νὰ ἀιχμαλωτίσουν τὸ μέρος τῆς Βλαχίας· ὅστις ἀντιπερόμε οὖς πρὸς αὐτοὺς ἔλεγε νὰ ἀκούουν ὅ, τι τοὺς διορίσῃ καὶ ὅ, τι τοὺς λέγῃ· εἰ δὲ καὶ ἀκούσῃ νὰ κάμουν ἀρπαγῆς εἰς τὸ μέρος τῆς Βλαχίας, πῶς τοὺς τοιοῦτους θέλει τοὺς κακοποιήσῃ διώκοντάς τους ἕως εἰς τὸ Μπουτζάκι. Καὶ ἔττι καὶ αὐτοὶ φοβούμενοι δὲν ἔκαμν καμίαι ἀρπαγῆν εἰς τῆς Βλαχίας τὸ μέρος. Τὸ δὲ αἴτιον ὁποῦ ἐφοβούντο καὶ ἐπέιθοντο τῷ ἡγεμόνι ἦτον μετὰ τὸ νὰ ἦταν ὀλίγοι.

Μετὰ δὲ τὴν τρίτην ἡμέραν, δηλαδὴ τῇ 4, ἐκίνησεν ἀπὸ τὸ Ὁτοπέστι μετὰ τὰ στρατεύματά του νὰ πηγαίνῃ εἰς τὸ Κάσινον· καὶ πάλιν ἐδιώρισεν ἀπὸ τὰ φουσσᾶτα τοῦ τὴν καθάλλαν καὶ πεζοῦραν καὶ τοὺς Τατάρους μαζί διὰ νὰ πηγαίουν ἐμπροσθὰ. τὴν μὲν πεζοῦραν ἀπὸ τὰ βουνά, ἀπὸ τὸ στενωτέρον μέρος, τὴν δὲ καθάλλαν ἀπὸ τὴν πλατεῖαν ὁδὸν, διὰ νὰ πᾶν ἐξαφνικᾶ νὰ πατήσουν τοὺς ἐχθροὺς ὁποῦ ἦσαν εἰς τὸ Κάσινον. Καὶ ἐδιώρισε πάλιν τὸν μέγαν ποστέλνικον ἀρχηγὸν εἰς τὰ στρατεύματα. Πηγαίνοντες δὲ εἰς τὸ Κάσινον, τὸ ἦσαν εὐκαιρὸν· ἐπειδὴ οἱ ἐχθροὶ μαθόντες περὶ τῶν ἐν τῇ Μύρα πῶς ἐγαλάσθησαν, ἔφυγαν. Καὶ ἔττι, μὴν εὐρίσκοντες τοὺς ἐχθροὺς εἰς τὸ Κάσινον, ἐπῆγαν κατὰ τὸ Οἰτοῦζι, γυρεύοντες τοὺς ἐχθροὺς. Καὶ ἐπῆγαν ἕως εἰς τὸ σύνορον τῆς Οὐγγρίας· καὶ μὴν εὐρίσκοντες τοὺς ἐχθροὺς, ἐγύρισαν ὀπίσω εἰς τὸ Κασινον καὶ ἀνταμώθησαν μετὰ τὸν ἡγεμόνα. Καὶ ἔβαλεν ὁ ἡγεμὼν εἰς τὸ τριχόκιστρον εἰς δύο μέρη λαγούμι, καὶ τὸ ἐγκρέμισεν ἀπὸ τὰ ῥηθέντα δύο μέρη.

Καὶ ἔττι ἐγύρισεν ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὸ Γιάσι, καὶ ἐδιώρισεν εἰς τὲς ἄκρας καὶ ἀφῆσε στρατεύματα, καὶ ἐγύρισε νικητῆς καὶ τροπαιοῦχος.

Ἀπὸ τὰ στρατεύματα ὁποῦ ἀφῆσεν εἰς τὲς ἄκρας, ἐκεῖνα ὁποῦ ἦσαν πρὸς τὸ μέρος τῆς Ὀκνας ἐπῆγαν καὶ ἐμπῆξαν εἰς τὰ σύνορα τῆς Οὐγγρίας καὶ εἰς τὸ πρῶτον χωρίον τῆς Οὐγγρίας. Καὶ ἐπῆραν ἕως δύο χιλιάδες πρόβατα ὁποῦ ἦσαν ἐκεῖ, καὶ κατάνους ὅσους ἦσαν τοὺς ἐπίασαν καὶ τοὺς ἔφεραν.

Ἰαράσι ἰν partea Valahiei, a luat pe soldații săi pedestri cu săbiile și a sfărîmat-o.

A venit și marele căpitan a Focșanilor Valahiei, și s'a închinat Domnului, rugându-l să oprască pe Tătari și armatele lui să nu facă stricăciuni în Valahia. Iar Domnul a răspuns : „Eu am ordonat să nu să facă nici o stricăciune în Valahia, ci încă să prindă pe răi și vrăjmași să mi-i aducă“.

Iar Tătarii s'a supărat foarte contra Egeomonului, care de loc nu învoia să-i lase să sclăvescă partea Valahiei ; care purtându-se cu asprime cătră ei dicea : să asculte ce li hotărăște și ceea ce le spune ; iar dacă va auzi că fac jafuri în partea Valahiei, pe niște asemenea îi va pedepsi urmărindu-i până la Bugeag. Și așa și ei temându-se n'a făcut nici o prădăciune în partea Valahiei. Iar cauza pentru care se temeau și se supuneați Domnului a fost pentru că erau puțini.

După trei zile, adică : în a patra, aș plecat din Odobești cu armatele lui să se ducă la Cașin. Și iarăși a hotărît din armata lui cavalerie, pedestrime și Tătari împreună ca să se ducă înainte. Pedestrimea prin munți, pe la partea cea mai îngustă, iar cavaleria pe calea cea mai largă, ca să se ducă să calce de odată pe inimici, cari erau la Cașin. Și a hotărît iarăși pe marele Postelnic șef peșe armate. Ducându-se la Cașin l-a găsit deșert ; pentru că vrăjmașii, auzind despre cei din Mira că s'a strivit, aș fugit. Și așa neînțâlnind pe vrăjmași la Cașin, s'a dus la Oituz, căutând pe inimici. Și s'a dus până la marginea Ungariei, și neaflând pe vrăjmași, s'a întors înapoi la Cașin și s'a întâlnit cu Domnitorul. Și a făcut Domnul la cetatea de zid din două părți șanturi, și o a crăpat la cele două țise părți.

Și așa s'a întors de aicea la Iași, și a orânduț la margeni și a lăsat armate și s'a întors învingător și purtător de biruință.

Din armatele ce aș lăsat la margeni, acele ce erau cătră părțile Ocnei s'a dus și aș intrat în margenile Ungariei și în întâiul sat al Ungariei. Și aș luat ca la două miș de oi ce erau acolo, și catane câte aș găsit l'aș prins și l'aș luat.

Μετέπειτα δὲ περνώντας ὀλίγες ἡμέρες, ἦλθε προσταγή ἀπὸ τὴν κρατικὴν βασιλείαν διὰ νὰ πηγαίη ὁ ἡγεμὼν εἰς τὴν Οὐγγρίαν μετὰ τοῦ σουλτάνου Ἀζαμέτ Γκιρέη, καὶ μετὰ τοῦ Κολτζάκ ἀγά, καὶ μετὰ τοῦ Ἀσδεργάζ γενεράλη. Καὶ ἔτσι ἦλθε δεύτερα προσταγή, καὶ ἐκίνησεν εἰς τὴν πρώτην τοῦ Αὐγούστου, πείρνοντας καὶ ἀπὸ τοὺς ἐνδοξοτάτους ἄρχοντάς του τὸν ἄρχοντα μέγαν βόρμικον Δόνιτσε, καὶ τὸν ἄρχοντα μέγαν ποστέλνικον Κωνσταντίνον, καὶ τὸν ἄρχοντα μπάνον, καὶ τὸν ἄρχοντα βεστιάρη Κωνσταντίνον Γαβριλίτζην, καὶ τὸν ἄρχοντα μέγαν κόμισον Γεωργάκη Καντακουζηνόν. Ἐρχόμενος δὲ καὶ ὁ σουλτάνος, ἀνταμώθησαν εἰς τὴν Τζοτζόραν καὶ ἐκίνησαν καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸ Μποιεσάνι, ἔβη ἀντάμωσαν καὶ τὸν Κολτζάκ ἀγά, ὁποῦ εἶχεν ἔλθῃ ἀπὸ τὸ Χοτίνι. Εἶχεν ὁ σουλτάνος ἕως ἐννέα χιλιάδες Τατάρους· εἶχε καὶ ὁ Κολτζάκης ἕως ἐπτακοσίου· εἶχε καὶ ὁ ὑψηλότερος ἡγεμὼν τρεῖς χιλιάδες καὶ ἑξακοσίους. Καὶ ἀντιμωθέντες μὲ τὸν Κολτζάκη, ἠρώτησε καὶ διὰ τὸν Ἀσδεργάζ γενεράλη· καὶ εἶπε πῶς ἦτον νὰ κινήσῃ καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὸ Χοτίνι.

“Ὅμως κάμνοντας συμβουὴν ἠν ἀνάμεσόν τους, δὲν τὸ ἤρξαν εὐλογον νὰ καθίσουν νὰ ἀργοπορήσουν, διὰ νὰ μὴν πάρουν εἰδήσιν οἱ ἔχθροί. Καὶ ἔτσι ἐκίνησαν καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸ Κουμπουλόγκι καὶ ἐκεῖ ἐσυμβουλευθήσαν τί λογιῆς νὰ βαλθοῦν τὰ στρατεύματα εἰς ἀράδα διὰ νὰ ἔμπουν εἰς τὴν Οὐγγρίαν, καὶ ἐβάλθησαν εἰς τοιαύτην τάξιν: ἦγουν ἡ πεζοῦρα τοῦ ἡγεμόνος ἐμπροσθὰ, ἕνα μὲν διὰ νὰ ἀνοίγῃ στράταν, ἄλλο δὲ μὲ τὸ νὰ εἶναι βουνά, νὰ εἶναι ἡ πεζοῦρα καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν πρὸς φύλαξιν· καὶ κατόπιν ἀπὸ τὴν πεζοῦραν ὁ Κολτζάκης μὲ τοὺς ἀνθρώπους του· καὶ κατόπιν ἀπὸ τὸν Κολτζάκη ὁ ἡγεμὼν μὲ τὰ στρατεύματά του· καὶ κατόπιν ἀπὸ τὸν ἡγεμόνα ὁ σουλτάνος ἔχοντας κοντὰ του καὶ τριακοσίους Ζαποροβάνους Καζάκους· Καὶ ἔτσι ἐκίνησαν μὲ τοιαύτην τάξιν κατὰ τῆς Οὐγγρίας.

Καὶ ἐκίνησαν ἀπὸ τὸ Κουμπουλόγκι, καὶ ἐπέρασαν τὸ βουνὸν Μαστακανέσι, περνώντας τὸ νερὸν τὴν Μπίστριτζαν. Καὶ ἔκαμαν τὸ πρῶτον κονάκι εἰς τὸ βουνὸν τὸ λεγόμενον Σογάροδο. Καὶ ἐκίνησαν τὴν δευτέραν ἡμέραν, καὶ ἐπέρασαν τὴν Κιόσαν τὸ νερὸν, ὁποῦ εἶναι σύνορον τῶν βουνῶν τῆς Μπογδανίας καὶ τῆς Οὐγγρίας. Καὶ ἐπέρασαν εἰς τὸ βουνὸν ὅπου ἦτον ἡ βίγλα τῶν Οὐγγρων· ἦτις ἦτον εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ ἔχοντας καὶ τζαρδάκι ὑψηλόν. Ὅμως ἐδιώρισαν ἐμπροσθὰ ἀπὸ τὰ στρατεύματα τοῦ ἡγεμόνος καὶ τοῦ Κολτζάκη ἕως τριακοσίους ὀνομάτους, διὰ νὰ πιάσουν ἐκείνους ὁποῦ ἦσαν εἰς τὴν στράταν. Ὅμως, μὲ τὸ νὰ ἦτον βουνὸν ὑψηλόν, τοὺς εἶδαν

După aceea trecând puține zile, a venit poruncă de la puternica Impărăție ca să se ducă Domnul în Ungaria cu Sultan Azamet Ghirei și cu Colceag aga, și cu Asderhaz Generalul. Și așa a venit al doilea ordin și a plecat la întâiul August, luând și dintre cei mai glorioși boeri ai lui, pe boerul marele Vornic Donici, și pe boerul marele Postelnic Constantin și pe boerul Bannu, și pe boerul Vistier Constantin Gavrilică, și pe boerul marele comis Iordachi Cantacuzin. Venind și Sultanul s'a întâlnit la Țuțora; și a plecat și s'a dus la Botoșani, unde a întâlnit și pe Colceag aga, ce venise de la Hotin. Avea Sultanul până la nouă-mii de Tătari, avea și Colceag până la șapte-mii, avea și prea Înălțatul nostru Domn trei-mii șase-sute. Și întâlnindu-se cu Colceag, a întrebat și despre Asderhaz Generalul; și a spus că era să plece și el de la Hotin.

Dar făcând sfat între ei, n'a găsit cu cale să stea să întârzie, spre a nu lua știință vrăjmașii. Și așa a plecat și s'a dus la Câmpul-Lung; și acolo s'a sfătuit în ce chip să pună armatele în ordine spre a năvăli în Ungaria, și s'a așezat în următoarea ordine: adică pedestreimea Domnului înainte, întâi pentru a deschide drumul, alta pentru că erau munți, să fie pedestreimea păzită de amândouă părțile; apoi după pedestreime Colceag cu omenii lui. Și după Colceag Domnul cu armatele lui; și apoi după Domn Sultanul având lângă el și trei-sute de zaporovanii Cazaci. Și așa a plecat în așa ordine asupra Ungariei.

Și a plecat de la Câmpul-Lung, și a trecut muntele Măstăcănești, luând apa Bistriței. Și a făcut întâiul conac la muntele numit Soiard. Și a plecat adoua zi, și a trecut apa Chioșna, care este marginea munților între Moldavia și Ungaria. Și a trecut la muntele unde era vedeta Ungurilor, care era în vârful muntelui, având și cerdac înalt. Dar a rânduit înainte din armatele Domnitorului și a lui Colceag, ca la trei sute omeni ca să prindă pe acei ce erau în drum. Dar fiind-că era muntele înalt, i-au vădut de departe și a fugit, și locul fiind greu de trecut, n'a putut să alerge iute ca să reu-

μακρόθεν καὶ ἔφυγον· καὶ, ὁ τόπος μὲ τὸ νὰ ἦτον δύσβατος, δὲν ἠμπόρουν νὰ ταχυδρομήσουν νὰ προλάβουν νὰ τοὺς πιάσουν. Ἀλλὰ, φθάνοντας ἐκεῖ ἤρξαν τὰ ἀγγεῖα τοὺς μὲ τὸ μαγεῖσμα εἰς τὴν φωτίαν. Καὶ ἔτσι ἐπῆγαν οἱ βιγλάτορες ἐκεῖνοι, καὶ ἔδωκαν λόγον εἰς τὸ πρῶτον χωρίον τὸ καλούμενον Ῥόδναν· τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀπὸ τὸ ἕνα τὸ βουνὸν ἕως τὸ ἄλλο παρκάνια· καὶ ἦταν καὶ ἑκατὸν κατᾶνοι ὅπου ἐφύλαγαν μὲ ἕνα κηπεῖον. Παίροντες δὲ εἰδήσιν οἱ κατᾶνοι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ὅπου ἐφύλαγαν εἰς τὸ βουνὸν, ἐσηκώθησαν καὶ οἱ κατᾶνοι, καὶ ὅστις ἐπρόσβησε καὶ ἔφυγον. Τὸ χωρίον δὲ ἦτον μέγα ἕως διακόσια οπίτια καὶ παρᾶνω. Οἱ δὲ τριακόσιοι ἀνθρώποι ὅπου ὑπῆγαν βλέποντες πῶς οἱ βιγλάτορες ἔφυγαν, ἔπεσαν κατόπιν τοὺς καὶ ἔβησαν τὸ βράδυ εἰς τὸ ῥηθὲν χωρίον ἡγουν τὴν Ῥόδναν. Καὶ βλέποντες πῶς οἱ ἀνθρώποι ἔφυγαν, ἀπέμειναν ἐκεῖ. Καὶ ἤρξαν μόνον ἕως εἴκοσι ἀνθρώπους ἐκεῖ καὶ τοὺς ἐπίασαν.

Ὁ δὲ ἡγεμὼν μὲ τὸν σουλτᾶνον καὶ μὲ τὸν Κολτζάκην, μὲ τὸ νὰ ἦσαν τὰ βουνὰ μεγάλα καὶ δύσβατα καὶ τόπος δυσδιόδευτος, δὲν ἐπρόσβησαν εἰς τὴν Ῥόδναν· ἀλλὰ περνῶντας τὸν τόπον ὅπου ἦτον ἡ οὐγγρική βίγλα, ἀνέμειναν εἰς τὰ βουνὰ. Τὴν δὲ δευτέραν ἡμέραν πρὸς μεσημέριαν ἔβησε καὶ ὁ ἡγεμὼν μὲ τὸν Κολτζάκην, καὶ ἐκατέβη εἰς τὸ πρῶτον χωρίον τῆς Οὐγγρίας τὴν Ῥόδναν, καὶ ἐκόνευσαν ἐκεῖ καὶ ἔδωκαν τῷ χωρίῳ φωτίαν, καὶ ἔκαυσαν καὶ τὰ παρκάνια. Καὶ ἐκάθισαν ἐκείνην τὴν ἡμέραν καρτεροῦντες καὶ τὴν ἔλευσιν τῶν Τατάρων· οἵτινες ἄρχησαν, μὲ τὸ νὰ ἦτον ὁ τόπος δύσβατος. Ἀπὸ δὲ τοὺς Τατάρους ὅπου ἦτ' ν μετὰ τοῦ Ἀζαμέτ Γκιρέη σουλτάνου ὡς δὲ Χιλιάδες, βλέποντες πῶς ὁ τόπος εἶναι δύσβατος καὶ βουνὰ μεγάλα, ἐγύρισαν ὀπίσω χωρὶς τὴν εἰσησιν τοῦ σουλτάνου.

Ὅντες δὲ εἰς τὴν Ῥόδναν, ὑπῆγαν πέντε ἀνθρώποι τοῦ Κολτζάκη ἕως μισὴν ὥραν μακρὰν ἀπὸ τὰ στρατεύματα γυρεύοντας κἀνὲν εὐρημα. Καὶ ἔτσι μέσθ' ἀπὸ τὸ βουνὸν ἔρριψαν τουφέκια ἐπάνω τοὺς· καὶ ἕνα μὲν ἐσχότωσαν, ἄλλον δὲ ἐλάβωσαν, καὶ ἔφυγαν καὶ ἦλθον ὀπίσω καὶ ἔδωκαν εἰδήσιν τὸν Κολτζάκην. Ὅστις ἐκαθαλλίκευσε καὶ ἦλθεν εἰς τὸν ἡγεμόνα λέγοντας πῶς εἶναι ἕνα τάμπουρον ἐμπροσθὰ καὶ καὶ εἶναι ὄλοι Οὐγγροι καὶ κατᾶνοι μαζωμένοι ἐκεῖ καὶ οἱ ἀνθρώποι ὅπου ἔφυγαν ἀπὸ τὰ χωρία· καὶ πρέπει νὰ διορίσῃ στρατεύματά του καὶ νὰ ὑπάγουν νὰ τοὺς κτυπήσουν. Ἐπῆγεν ὁ Κολτζάκης καὶ τὸ εἶπε καὶ τὸν σουλτᾶνον· ὁ δὲ σουλτᾶνος δὲν ἐδιώρισεν ἀπὸ τὸ στρατεύματά του, λέγοντας πῶς οἱ Τατάροι δὲν εἶναι διὰ βουνὰ, ἀλλὰ ὁ Μπογδάνμπεγης ἄς στείλῃ ἀπὸ τὸ στρατεύματά του. Καὶ ἔτσι ὁ ἡγεμὼν ἐν

ῥεσκά σᾶ-ἰ prindă. Ci sosind acolo, aŭ găsit cazanile lor cu mâncarea pe foc. Si așa s'aŭ dus acei din vedete și aŭ înștiințat la cel întâi sat numit Rodna, care era de la un munte până la altul *parcane* ¹⁾, și eraŭ și una sută catane ce păzeau cu un căpitan. Luând știință Catanele de la ômenii ce păzeau la munte s'aŭ rădicat catanele, și orî care a avut timp a și fugit. Satul era mare, ca la două-sute case și mai mult. Iar cei trei-sute de ômeni ce s'aŭ dus, vedând că cei din vedete aŭ fugit, aŭ plecat după ei și i-aŭ ajuns séra la disul sat, adică la Rodna. Și vedând că ômenii fug, aŭ stat acolo. Și aŭ găsit nuîmai ca la una-sută ômeni acolo și i-aŭ prins.

Iar Domnul cu Sultanul și cu Colceag, fiind-că eraŭ munții mari și anevoioși și locul greŭ de trecut, n'aŭ ajuns la Rodna ; ci luând locul unde era vedeta unгуресcă, aŭ stat la munți. Iar a doua zi spre amédă zi a sosit și Domnul cu Colceag și s'a pogorit la cel întâiu sat al Ungariei Rodna. Și a staționat acolo și a dat satului foc, și a ars și *parcanele*, și a stat în acea zi așteptând și sosirea Tătarilor, cari aŭ întârziat fiind locul greŭ. Iar dintre Tătarii cari era cu Azamet Ghirei Sultanul, ca la două-mii, vedând că locul este greŭ, și munți mari, s'aŭ întors înapoi fără știrea Sultanului.

Fiind la Rodna, s'aŭ dus cinci ômeni a lui Colceag ca jumătate de oră departe de armate căutând să afle ceva. Și așa din mijlocul muntelui aŭ aruncat cu puști asupra lor ; și pe unul l-a ucis, pe altul l-a rănit, și a fugit și a venit înapoi și a dat de știre lui Colceag. Care a încălecat și a venit la Domn, dicând că este o tabără înainte și că sunt toți Unguri și catane adunați acolo și ômenii ce aŭ fugit din sate ; și trebuie să hotărască armatele sale și să se ducă să-î lovescă. S'a dus Colceag și a spus și Sultanului, iar Sultanul n'a hotărît din armatele lui, dicând că Tătarii nu sunt pentru munți, ci Domnul Moldovei să trimită din armatele sale. Și așa Domnul atunci a pus și a sunat trompetele să se pregătescă arma-

τῶ ἅμα ἔβαλε καὶ ἐλάλησαν οἱ τρουμπέττες νὰ ἐταιμασθοῦν τὰ στρατεύματά του, καὶ ἐδιώρισε πεζοῦραν καὶ καθάλλαν χιλίους πεντακοσίους ἀνθρώπους ὅλους τουφεκῆδες, διορίζοντας τὸν ἄρχοντα ποστέλνικον στρατάρχη, καὶ ἐκίνησε μὲ τὰ στρατεύματά του. Ἔστειλε καὶ ὁ Κολτζάκης δικκοσίους ἀνθρώπους, καὶ ὑπῆγαν καὶ ἐπεριπάτησαν εἰς τὰ βουνὰ πέντε ὥρες γυρεύοντας τοὺς ἐχθρούς. Ὅμως οἱ ἐχθροὶ ἔφυγαν, καὶ δὲν εὗρήκαν τινάν, καὶ ἐγόρισεν ὁ ἄρχων μέγας ποστέλνικος, καὶ ἤλθε μὲ τὰ στρατεύματα εἰς τὸν ἡγεμόνα.

Τὴν δ' ἄλλην ἡμέραν ἐκίνησαν παίροντας τὴν στρατὸν κατὰ τὸ κάστρον Μπίστριτζαν. Τὰ δὲ χωρία δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ὅπου ἦσαν εἰς τὴν στρατὸν, οἱ Τατάροι καὶ οἱ Λιπκᾶνοι ὅπου ἦσαν μὲ τὸν Κολτζάκη ὅλα εἰς φωτίαν τὰ ἔβαλαν, χωρία μεγαλώτατα καὶ σπιτία μεγάλα. Τὲς δὲ γυναῖκες τὲς γερόντισσες καὶ γέροντας καὶ βρέφη, τὰ ἐπερνοῦσαν ἀπὸ τὸ σπαθί.

Τὴν δὲ ἄλλην ἡμέραν ὅπου ἐκίνησαν ἀπὸ τὴν Ρόδναν, ὥρα μεσημερίου, ἐβγήκαν ἐμπροσθὰ ἐκ τὸν πενήντα Νέμτζοι καὶ ἑκατὸν κατᾶνοι, διὰ νὰ πάρουν γλῶσσαν καὶ νὰ ἰδοῦν τί εἶσι. Μαζὶ ἦτον καὶ ὁ μέγας καπετᾶνος τῆς Μπίστριτζας ὀνόματι Φράντζας. Τοὺς ὁποίους κατῶς τοὺς ἦρχαν εἰς ἓνα στενὸν τόπον ἐν ταύτῳ τοὺς ἐχάλασαν καὶ ἄλλους μὲν ἐσχότωσαν, ἄλλους δὲ ἐπίασαν ὁμοῦ καὶ τὸν καπετᾶνον, καὶ τὸν χάτμανον ὅστις ἐστὶ δεύτερος τοῦ καπετᾶνου, καὶ ἄλλους πολλούς. Καὶ πολλὰ ὀλίγοι ἐγλύτωσαν φεύγοντες εἰς τὰ βουνὰ, καὶ ἔφυγαν καὶ ἔδωκαν λόγον εἰς τὸ κάστρον.

Τῇ δὲ τρίτῃ ἡμέρᾳ, μικρὸν πρὸ μεσημβρίας, ἔφθασαν εἰς τὸ κάστρον τῆς Μπίστριτζας, καὶ ἔκαμεν ὁ ἡγεμὼν ἀλάγι τὸ ἀσκέρι του, ὁμοῦ καὶ ὁ Κολτζάκ ἀγάς, καὶ ἐπεριτριγύρισαν τὸ ἓνα μέρος τοῦ κάστρου. τὸ δὲ ἄλλο μέρος ἦτον ὁ σουλτᾶνος μὲ τοὺς Τατάρους. Τὸ δὲ κάστρον τῆς Μπίστριτζας εἶναι μέγαλον· ὅμως τόπιξ δὲν εἶχε, μόνον τζακαλόζια καὶ εἶχε Νέμτζους ἕως ἑξακοσίους, ξεχωριστὰ οἱ κατᾶνοι καὶ ξεχωριστὰ οἱ Νεμεσηδες οἱ ὅποιοι λογοῦνται ἄρχοντες τῆς Οὐγγρίας οἵτινες ἐμαζώθησαν ὅλοι εἰς τὸ κάστρον ἀπὸ τὰ χωρία. Καὶ μετὰ τρεῖς ὥρας ἔβαλεν ὁ ἡγεμὼν καὶ ἐλάλησαν οἱ τρουμπέττες διὰ νὰ ἔβγουν ἀπὸ τὸ κάστρον νὰ προσυνήσουν. Καὶ, βλέποντας πῶς δὲν προσκυνοῦν, ἐπρόσταξε νὰ δώσουν εἰς τὸ βαρούσι τοῦ κάστρου φωτίαν. Καὶ ἔτζι ἔδωκαν φωτίαν τῶν σπιτίων τοῦ βρουσιού, τὰ ὅσα ἦσαν μεγάλα καὶ εὐμορφα. Καὶ καιοντάς τα ἐμήνυσε τῶ σουλτᾶνῳ νὰ κάμουν γιουρούσι εἰς τὸ κάστρον. Ὁ δὲ σουλτᾶνος καὶ οἱ μιρζᾶδες ἀπεκριθησαν πῶς οἱ Τατάροι εἰς κάστρον γιουρούσι δὲν κάμουν. Καὶ ἐτραβίχθησαν οἱ Τατάροι ὀπίσω ἕως μίαν ὥραν μακρὰν τοῦ

tele lui și a hotărît pedestrimie și cavalerie ca la una-mie cinci-sute de ómenî toți pușcași, punând pe boerul postelnic General și a plecat cu armata sa. A trimis și Colceag două-sute de ómenî și s'aũ dus și aũ umblat la munți cinci óre căutând pe vrăjmași.

Dar inimiciũ aũ fugit și n'aũ gãsit pe nimene, și s'a întors boerul marele Postelnic și a venit cu armata lui la Domnitor.

Iar a doua ȃi a plecat luând drumul spre cetatea Bistrița. Iar satele dea-drépta și dea stânga ce eraũ în drum, Tătariĩ și Lipcaniĩ cariĩ eraũ cu Colceag, tóte le-aũ pus în foc, sate fóрте mari și case mari. Iar pe femeile cele bătrîne și pe bătrini și copii i-aũ trecut sub sabie.

Iar în altă ȃi când a plecat din Rodna, pe amia!ă-ȃi, aũ eșit înainte una sută cinci-deci de Nemți și o sută de catane ca să ia știință și să vadă ce este. Era împreună și căpitanul Bistriței, cu numele Franța. Pe cariĩ cum i-aũ aflat la un loc strimt, acolo i-aũ nimicit ; și pe unii i-aũ ucis, pe alții i-aũ prins împreună cu căpitanul și pe Hatmanul, care este al doile după căpitan, și pe mulți alții. Și fóрте puținĩ aũ scăpat fugind la munți, și s'aũ dus și aũ dat de știre la cetate.

Iar în ȃiua a treia, puțin după amiaȃă, a sosit la cetatea Bistrița și a făcut Domnul alaiũ la armata lui, împreună și Colceag aga și a încunjurat o parte a cetăței ; iar la cealaltă parte era Sultanul cu Tătariĩ. Iar cetatea Bistriței este mare ; dar tunuri n'avea, numai sacalușe ; și eraũ Nemți ca la șase-sute, deosebit catanele, și deosebit Nemesiȃi, cariĩ sē socotesc boeriĩ Ungariei, cariĩ s'aũ adunat toți în cetate de la sate. Și după trei ore a pus Domnul și a sunat trompetele ca să iasă din cetate să se închine. Și vedând că nu se închină a ordonat și a dat la varușul¹³⁾ cetăței foc. Și așa a dat foc caselor varușului, care eraũ mari și frumoșe ; și arȃndu-le a vestit pe Sultan să facă iuruș în cetate. Iar Sultanul și Mirzaziĩ aũ răspuns că Tătariĩ nu fac iuruș în cetate. Și s'aũ întors Tătariĩ în urmă ca la o óră departe de cetate. Iar Domnul împreună cu Colceag stăteaũ sub cetate și aruncaũ din lăuntru cetăței cu sacalușele și cu puștele ; de asemenea și de di-

κάστρου. Ὁ δὲ ἡγεμῶν ἑμοῦ μὲ τὸν Κολτζάκην ἀνέμεινεν ὑποκάτωθεν τοῦ κάστρου, καὶ ἔργον ἐνδοθεν τοῦ κάστρου τζακλῶζικα καὶ τουφέκια. Ὁμοίως καὶ ἀπέξω ἀπὸ τὸ κάστρον τοῦ ἡγεμόνος τὰ φουσσᾶτα καὶ τοῦ Κολτζάκη ἔως οὐ ἐβραδίασε.

Βλέποντας δὲ ὁ ἡγεμῶν πῶς οἱ Τατάροι ἐτραβίθηκον ὀπίσω, ἐλάλησε τὸν Κολτζάκην, καὶ ἔκρινεν συμβούλιον, λέγοντας ὁ ἡγεμῶν πρὸς τὸν Κολτζάκ ἄγᾶν πῶς ἰδοὺ ὁ σουλτᾶνος μὲ τοὺς Τατάρους ἐτραβίθη ὀπίσω, καὶ μᾶς ἄφησεν ἡμᾶς. Κάμνει χρεια λοιπὸν νὰ τὸν ἐρωτήσωμεν τί σκοπὸν ἔχουν. Καὶ ἐκαβαλλίκευσεν ὁ Κολτζάκ ἄγᾶς, καὶ ἔστειλε καὶ ὁ ἡγεμῶν τὸν ἀρχοντα ποστέλικόν του, καὶ ὑπῆγαν εἰς τὸν σουλτᾶνον. Καὶ ὁ ποστέλικος ἐχαιρέτησεν ἐκ μέρους τοῦ αὐθεντός του τὸν σουλτᾶνον λέγοντας, „ὁ ἡγεμῶν σᾶς χαιρετᾶ καὶ ἐρωτᾶ τί εἶναι ὁ ὀρισμὸς σας, καὶ τί σκοπὸν ἔχετε;“ Ἀπεκρίθη ὁ σουλτᾶνος μὲ τὴν συμβουλήν τῶν μιρζᾶδων πῶς „αὐριοῦν τὸ πουρνὸν νὰ κινήσωμεν πρὸς τὸ Μαραμόροσι καὶ νὰ κινήσῃ καὶ ὁ μπέγης μπέγης μαζί μας.“ Καὶ ἔτσι ἐγύρισαν ὁ Κολτζάκ ἄγᾶς καὶ ὁ ἀρχων μέγας ποστέλικος καὶ ἦθον εἰς τὸν ἡγεμόνα. Τοῦ δὲ ἡγεμόνος οἱ ἀθροῦποι ἐπίασαν ἓνα κάτανον τὴν νύκτα, τὸν ὁποῖον τὸ ἔστειλαν ἀπὸ τὸ κάστρον νὰ δώσῃ λόγον τῷ γενεράλῃ τοῦ Σιμπινίου, καὶ ἐδιάβασαν τὸ γράμμα ὅπου ἔγραφε πρὸς τὸν γενεράλην οὕτω·

„Σήμερον τὸ τυχὸν ἐλάβομεν τὸ χαροποιὸν σου γράμμα, εἰς τὸ ὁποῖον μᾶς γράφεις πῶς τὰ χριστιανικὰ ὄπλα ἐτρόπωσαν τοὺς Τούρκους, καὶ πῶς ἐπάρθη τὸ Μπέλιγρᾶδι, καὶ ἐχάρημεν. Ὁμοῦς μετὰ τρεῖς ὥρας μᾶς ἦλθε μεγάλη ζάλη, καὶ εὐρισκόμεσθον ὅλοι εἰς τὸν θάνατον καὶ εἰς τὴν σκλαβίαν· ἐπειδὴ ἐξαίφνης εἶδαμεν Τατάρους καὶ Τούρκους καὶ τὸν πρίντζιπε τῆς Μπογδανίας μὲ πεζούραν καὶ καβάλλαν· οἱ ὁποῖοι μᾶς ἐπεριτριγύρισαν τὸ κάστρον· καὶ, ἂν δὲν φιάσῃ ἡ βοήθειά σου, αὐριοῦν εἰμῶσθον ὅλοι μας χαμένοι.“

Διαβάζοντας τοῦτο τὸ γράμμα ὁ ἡγεμῶν εἶπε πρὸς τὸν Κολτζάκ ἄγᾶν, „τοῦ βασιλέως μας τὸ τᾶμπουρον ἐγαλάσθη, καὶ τὸ μειδάνι ἀνέμεινεν εἰς τοὺς Νέμτζους. Λοιπὸν πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ κάμωμεν κυβέρνησιν. Τὰ δὲ λόγια τοῦ σουλτᾶνου καὶ τῶν μιρζᾶδων ὅπου λέγουν νὰ πηγαίουν κατὰ τὸ Μαραμόροσι, δὲν εἶναι καλὴ συμβουλή· διότι τοῦ Μαραμοροσίου ἡ στράτις ἐσθλαίνει πρὸς τὴν Λεχίαν· ἡ δὲ βασιλεία ἔχει ἀγάπην μὲ τοὺς Λέγους· ὅθεν ἐγὼ δὲν πηγαίνω νὰ πατήσω τὸν λέχικον τόπον. Σὺ δὲ, ἂν θελῃς νὰ πηγαίνῃς μαζί με τοὺς Τατάρους, πάγινε· ἐγὼ δὲν πηγαίνω.“ Εἶπε καὶ ὁ Κολτζάκ ἄγᾶς πρὸς τὸν ἡγεμόνα, „ἐκεῖ ὅπου πηγαίνεις, πηγαίνω καὶ ἐγώ.“

narfă de cetate, de la armatele Domnului și a lui Colceag, până a înserat.

Vedând Domnul că Tătarii s'au retras în urmă, a vorbit cu Colceag și a făcut sfat, dîcînd Domnului cătră Colceag aga cum că Sultanul cu Tătarii s'au retras în urmă, și ne-au lăsat pe noi. Si trebuie dar să-l întrebăm ce scop are. Și a încălecat Colceag aga, și a trimis și Domnul pe boerul Postelnicul său, și s'a dus la Sultan. Și Postelnicul a heretesit din partea Domnului său pe Sultan dîcînd: „Domnul te hereteseste și te întrebă care este hotărîrea voastră și ce scop aveți?“ A răspuns Sultanul cu sfatul Mirzazilor că: „mâne în dorî de dîuă să plecăm la Maramureș, și să plece și Domnul cu noi.“ Și așa s'a întors Colceag aga și boerul marele Postelnic și a venit la Domn. Iar omenii Domnitorului au prins o catană noptea, pe care l-a trimis din cetate, ca să înștiințeze pe generalul Sibiului, și a cetit în scrisore ce era scrisă cătră general așa:

Astăzi de dimineață am primit epistola ta îmbucurătoare, în care ne scrieți că armatele creștine au învins pe Turci, și că s'au luat Belgradul și ne-am bucurat. Dar după trei ore ni-au venit mare tulburare și ne aflăm cu toții spre morțe și sclavie. Pentru că de odată am vedut Tătari și Turci și pe Principele de Moldova cu pedestrime și cavalerie, cari ne-au încunjurat cetatea, și dacă nu va sosi ajutorul tău, mâne suntem cu toții perduți.“ Cetînd această scrisore Domnitorul a dis cătră Colceag aga: „Armata Imperatului nostru s'a sfărîmat și terenul a rămas a Nemților, prin urmare trebuie și noi să ne îngrijim; iar cuvintele Sultanului și a Mirzazilor, ce dîc să mergem spre Maramureș nu este sfat bun. Pentru că drumul Maramureșului merge spre Polonia, apoi eu nu mă duc să calc țara Polonilor. Iar tu de voești să mergi împreună cu Tătarii, dute, eu nu mă duc.“ A răspuns și Colceag aga cătră Domn: „unde te duci, mă duc și eu.“

Καὶ ἐτὶ πάλιν εἰς τὲς πέντε ὥρες τῆς νυκτὸς, ἔστειλεν ὁ ἡγεμὼν τὸν μέγαν ποστέλνικόν του, καὶ ἔστειλε καὶ ὁ Κολτζάκ ἀγᾶς ἓνα του ἀγᾶν πρὸς τὸν σουλτᾶνον, λέγοντας ὁ ἡγεμὼν τὸν ποστέλνικόν του νὰ εἰπῇ τῷ σουλτᾶνῳ καὶ τοῖς μιρζᾶδαις πῶς ἡ στρατὰ τοῦ Μαρ-μοροσίου ἐβγαίνει εἰς τὴν Λε-χίαν, καὶ ἡ βασιλεία ἔχει ἀγάπην μὲ τοὺς Λέχους, καὶ δὲν πρέπει νὰ πηγαίνωμεν ἀπ' ἐκεῖ, μόνον νὰ πηγαίνωμεν κατὰ τοῦ Μπρασοβοῦ τὴν στρατὸν. Καὶ ὅταν εἶναι νὰ ἐβγῶμεν ἀπὸ τὴν Οὐγγρίαν, νὰ ἐβγῶμεν ἀπὸ τὸ μπογάζι τοῦ Ὀϊτουζίου ἢ ὁποῖα εἶναι καλλίτερη στρατὸν παρ' αὐτὴ ὁποῦ ἤλθομεν. Εἰ δὲ καὶ θέλουν πάλιν νὰ ἐβγῶμεν ἀπ' αὐτὴν τὴν στρατὸν ὁποῦ ἤλθομεν, νὰ στείλω τὴν πεζοῦρχν μου νὰ φυλάξῃ τὸ στόμιον, καὶ νὰ ἀφῆσωμεν καὶ κόσουρον, ἤγουν τὰ ἀγγλικὴ μᾶς, εἰς τὸ στόμιον, καὶ ἔττι νὰ δώσωμεν ὁρμὴν πρὸς αἰχμαλωσίαν τοῦ τόπου τῆς Οὐγγρίας. Καὶ ὅταν μὲν φανῇ εὐλογον, τότε νὰ ἐβγῶμεν ἀπὸ τὴν Οὐγγρίαν. Εἰ δὲ καὶ δὲν μὲ ἀκούσουν, καὶ γυρεύουν νὰ πηγαίνουν ἀπὸ τὸ Μαρ-μορόσι, ἐγὼ δὲν πηγαίνω, καὶ ἄς πηγαίνουν ὅπου θέλουν.“

Ἐτὶ ἐπῆγεν ὁ μέγας ποστέλνικος καὶ εἶπε τὰς ἀποκρίσεις τοῦ ἡγεμόνος τῷ σουλτᾶνῳ. Ὁ δὲ σουλτᾶνος ἀπεκρίθη· „βλέπω πῶς ἡ σύμβουλή καὶ τὰ λόγια τοῦ μπεγῆ εἶναι καλὰ· μόνον οἱ μιρζᾶδες καὶ οἱ Τατᾶροι δὲν στέργουν, ἐπειδὴ καὶ λέγουν ἔττι πῶς πηγαίνοντες κατὰ τὴν στρατὸν τοῦ Μπρασοβοῦ δὲν εὐρίσκουν τογιόμυ πολὺ, ἐπειδὴ ὁ κόσμος ἔμαθε πῶς ἐμπήκαμεν εἰς τὴν Οὐγγρίαν, καὶ ἔφυγαν εἰς τὰ κάστρα. Ἀμὴ, ὡσὰν ὑπάγωμεν κατὰ τὸ Μιρμόροσι, εὐρίσκουμεν πολλοὺς νὰ αἰχμαλωτίζωμεν καὶ οἱ Λέχοι ὄντες φίλοι μᾶς, μήτε τοὺς πειράζομεν, μήτε μᾶς πειράζου, καὶ περνοῦμεν ἀπὸ τὸ σύνορόν τους, καὶ δὲν κάμνομεν ζημίαν.“ Ἀπεκρίθη ὁ ἀρχὸν ποστέλνικος καὶ εἶπεν· „ὁ μπέγῆς λέγει πῶς πρέπει νὰ κάμωμεν ἀνδραγαθίαν, νὰ δεῖξωμεν καὶ δουλεύουσιν τῆς βρασιλείας, καὶ ὄχι νὰ κοιτάζωμεν μόνον εἰς τὴν διαρπαγὴν.“ Ἀπεκρίθησαν ὅλοι οἱ μιρζᾶδες· „ἡμεῖς διὰ κούρση ἤλθομεν καὶ κούρση γυρεύομεν καὶ ἂν θέλῃ ὁ μπέγῆς νὰ ἔλθῃ μαζί μᾶς, καλὰ εἰ δὲ καὶ μὴ, ἡμεῖς πηγαίνομεν κατὰ τὸ Μιρμόροσι.“ Καὶ ἔττι ἐγύρισεν ὁ μέγας ποστέλνικος καὶ ἤλθεν εἰς τὸν ἡγεμόνα, καὶ ἐδήλωσεν αὐτῷ τὰ ὅσα ὁ σουλτᾶνος καὶ οἱ μιρζᾶδες ἐλάλησαν.

Ὁ ἡγεμὼν δὲ μὲ μεγάλην καρδίαν καὶ ἀνδρείαν ἐστέκετο ἐπάνω εἰς τὰ ποδάρια πικνύχιον (ἤγουν δι' ὅλης τῆς νυκτὸς) χωρὶς ἀνάπαυσιν ὁμοῦ καὶ ὄλον του τὸ φουσσᾶτον, ἔχοντες τριγυρισμένον τὸ κάστρον. Τὴν δὲ νύκτα ἔπυσαν τὰ τουφέκια καὶ ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο. Τὸ δὲ ταχὺ ἔστειλεν ὁ ἡγεμὼν νὰ ἰδῇ τί κάμνουν οἱ

Ἐἰς ἄσα ἱαράσι la cincî césurî din nôpte, a trimis Domnul pe marele seü Postelnic, și a trimis și Colceag aga o agă a sa cătră Sultanul, dîcînd Domnul Postelnicului seü să spună Sultanului și Mirzazilor, „că drumul Maramureșului mîerge spre Polonia, și Impêrăția are pace cu Poloniă, și nu trebuie să se ducă pe acolo, ci să mergem numai pe drumul Brașovului. Și cînd va fi să ieșim din Ungaria, să ieșim prin strămtórea Oituzului, care este mai bun drum de cât acel pe care am venit. Iar iarăși dacă vom să ieșim prin acéstă cale pe care am venit, să trimit pedestrimea mea să păzască strămtórea și să lăsăm și *cosurile*¹⁴⁾, adică *agir'lichiiile*¹⁵⁾ nôstre la strămtóre și așa să dăm năvală la sclăvirea țereî Ungariei. Și cînd ni se va părea potrivit, atunci să ieșim din Ungaria. Iar dacă nu mē vor asculta și vor căuta să se ducă pe la Maramureș, eü nu mē duc, și las să se ducă unde voesc.“

Ἐἰς ἄσα s'a dus marele Postelnic și a spus rēspunsurile Domnului la Sultan. Atunci Sultanul a rēspuns : „Vēd că sfatul și cuvintele Beiului sunt bune ; numai Mirzazii și Tătarii nu voesc, fiind-că și dîc așa : că ducēndu-se pe drumul Brașovului nu găsesc ghiumi (*prada*)¹⁶⁾ multă, pentru că lumea a auzit că am intrat în Ungaria și a fugit la cetăți. Inșă, dacă ne vom duce spre Maramureș, vom afla mulți ca să-i sclăvim. Și Leșii fiind amicii nôstri, nici nu-i supărăm, nici ne vor supăra, și trecem pe la confinia lor și nu vom face stricăciune.“ A rēspuns boerul Postelnic și a dîs : „Beiul dîce că trebuie să facem bravură, să arătăm și să servim Impêrăției și să nu ne uităm numai la jafuri.“ Aü rēspuns toți Mirzazii : „Noi am venit pentru căștig și jafuri căutăm, și dacă voește Beiul să vină împrennă cu noi, bine ; iar dacă nu, noi ne ducem spre Maramureș.“ Și așa s'a întors marele Postelnic și a venit la Domn, și i-a istorisit lui cîte aü vorbit Sultanul și Mirzadele.

Domnul cu mare inimă și bărbăție a stat în piclóre tótă nôptea (adică în tot timpul nopței n'a dormit), fără nici o odihnă împreună și cu tótă armata lui, avēnd cetatea încunjurată. Nôptea aü încetat puștele și din o parte și din alta. Iar diminēța a trimis Domnul să vadă ce fac Tătarii, și s'aü dus și n'aü găsit nici unul,

Τατάροι και ὑπῆγαν και δὲν ἠύραν κανέναν, ἐπειδὴ και ἐμίσεισαν. Ἀκούσας δὲ ὁ ἡγεμῶν πῶς ὁ τουλτᾶνος ἐκίνησε μὲ τοὺς Τατάρους και ἐδιᾶθη, εἶπε πρὸς τὸν Κολτζάκη· „ἐπειδὴ οἱ Τατάροι ἐδιᾶθησαν, πρέπει νὰ γυρίσωμεν και ἡμεῖς ὀπίσω.“ Καὶ ἔτσι ἐκίνησαν και ἐγύρισαν ὀπίσω. παίρνοντας ἄλλην στρατάν, ἣ ὁποία πάλιν εἰς τὴν Ῥόδναν ἐβγαίνει και αὐτή. Καὶ ἔτσι πάλιν τὰ ὅσα χωρία ἦσαν δεξιὰ και ἀριστερὰ, ὅλα εἰς φωτίαν τὰ ἐβάλαν. Ὁ δὲ ἡγεμῶν εἶχε προσταγῆν εἰς τὸ στρατευμά του Νέμτζους και κατάνους νὰ σκοτόνουν και νὰ σλαβόνουν ἀμὴ Μπογδάνους νὰ μὴ σλαβόνουν (Μπογδάνους ὁποῦ λέγω εἶναι ὄχι Μπογδᾶνοι τῆς Μπογδανίας, ἀμὴ Μπογδᾶνοι χριστιανοὶ ὀρθόδοξοὶ γέννημα και θρέμμα εἰς τὴν Οὐγγρίαν), ἀλλὰ νὰ τοὺς κρύπτουν, νὰ μὴν τοὺς πάρουν οἱ ἄνθρωποι τοῦ Κολτζάκη, ἀν καλὰ και πολλοὺς ἐπῆρυν. Καὶ, ὡσὰν ἐπῆγαν εἰς τὸ χωρίον Ῥόδναν, ἀπέμειναν τὸ βράδου ἐκεῖ, προστάζοντας ὁ ἡγεμῶν και βάλλοντας μεγάλες φύλαξες.

Τὸ πουρνὸ δὲ ἐκίνησαν και ὑπῆγαν τὸ βράδου και ἐπέρασαν τὸ νερὸν Κόσναν. Καὶ ἐκεῖ ἀντάμωσεν ὁ ἡγεμῶν και τὸν Ἀσδεργᾶζ γενεράλην· ὁ ὁποῖος εἶχε καθάλλαν και πεζοὺς ἑκατὸν εἴκοσι ἀνθρώπους· τὸν ὁποῖον ἠρώτησεν ὁ ἡγεμῶν, διατὶ ἔλαμε τόσην ἀργήτη. Ὁ δὲ ἀπεκρίθη πῶς δὲν ἦτον ἔτοιμος. Τὸ βράδου δὲ ἀνέμεινεν ἐκεῖ· τὸ δὲ ταχὺ ἐκίνησαν ὅλοι ὁμοῦ, και ἔφθασαν τὸ βράδου εἰς τὸ Κουμπολούγι.

Ἐχάρη δὲ ὁ ἡγεμῶν και οἱ ἀρχοντές του πῶς ἐγύρησαν νικηταὶ και μὲ καλὸν κτευόδιον εἰς τὸν τόπον τῆς Μπογδανίας. Τὸ ταχὺ δὲ ἦλθεν ὀλάκης εἰς τὸν ἡγεμόνα ἀπὸ τοὺς καιμικᾶμηδες ὁποῦ ἀφῆσεν εἰς τὸν θρόνον του, και τὸν ἔγραφαν πῶς κατᾶνοι και Νέμτζοι πολλοὶ ἐμπῆγαν εἰς τὸν τόπον τῆς Μπογδανίας ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Ὀκνας και νὰ προφθίσῃ τὸ γληγορώτερον νὰ μὴν ἔλθουν και κτυπήσουν τὸ Γιάσι. Ἀκούοντας δὲ ταῦτα ὁ ἡγεμῶν ἐσυγχύσθη, και εἶπε νὰ λαλίρουν οἱ τρομπέτες νὰ κινίσουν. Καὶ ἔτσι ἐκίνησεν ὁ ἡγεμῶν μὲ βίαν και τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἔφθασεν εἰς τὸ Γιάσι εἰς τὸν θρόνον του.

Και μνηθάνοντας πῶς οἱ ἐχθροὶ ἦλθον ἕως εἰς τὸ Φωξάνι, μὲ τὸ νὰ ἦταν τὰ φουσσᾶτα του κουρασμένα, δὲν ἦτον μόδος νὰ πηγαίνῃ ἀπάνω τους ἕως οὐ νὰ ἐτοιμασθῇ, ἐπειδὴ ἣ καθάλλα του ἀπέμεινε πεζῇ, διότι τὰ ἀλογά τους ἐγάλασαν εἰς τὰ λίσχατα βουνὰ τῆς Οὐγγρίας· ἣ δὲ πεζούρα του ἦτον ἀποσταμένη. Ὅθεν συλλογισθεὶς ὅτι ἕως οὐ νὰ ἐτοιμασθῇ νὰ μὴν τύχη οἱ ἐχθροὶ και ἐλθουν εἰς τὸ Γιάσι, εἶπε τοῖς ἀρχουσι και τοῖς πραγματευταῖς νὰ πάρουν τὰς γυναῖκας των και τὰ παιδία των νὰ πηγαίνουν εἰς τὴν Τζοτζόραν, και ἔτσι ἐπῆγαν

find-că plecase deja. Au find Domnul că Sultanul a plecat cu Tătarii și a trecut, a dis cătră Colceag: „find-că Tătarii au plecat, trebuie să ne întorcem și noi înapoi.“ Și așa s'au mișcat și s'au întors înapoi, luând alt drum, care și acesta ieșea iarăși la Rodna. Și așa iarăși câte sate erau de-adrepta și de-astânga toate le-au trecut sub foc.

Iar Domnitorul avea dat ordin la armatele lui săucidă și să slăvescă Nemți și catane; iar Moldoveni să nu slăvescă (Moldovenii ce ție nu sunt Moldovenii Moldoviei, ci Moldoveni (Români) creștini ortodocși născuți și crescuți în Ungaria); ci să-i ascundă să nu-i ție omenii lui Colceag, deși pe mulți i-au luat. Și când s'au dus la satul Rodna, au stat noaptea acolo, ordonând Domnul și punând mari străji.

Armata ¹⁷⁾ a plecat și s'a dus sara și a trecut apa Coșna. Și acolo a întâlnit Domnul și pe generalul Asderhaz, care avea cavalerie și pedestrimă o sută don-țeci de omeni; pe care l-a întreat Domnitorul: de ce a făcut atâta întârziere? Iar el a răspuns că n'a fost gata. Sara a stat acolo; iar de dimineță au plecat cu toții împreună, și au ajuns sara la Câmpulung. S'au bucurat Domnul și boerii lui că s'au întors victorioși și au avut bună reîntorcere în pământul Moldovei. Curând a venit olac la Domn de la Căimacani ce au lăsat în scaunul său, cari-i scrieau că catane și Nemți mulți au intrat în țara Moldovei pe partea Ocnei, și să alerge mai iute ca să nu vie și să lovască Iașul. Au find acesta Domnul s'a confusat și a dis: să sune trompetele să plece. Și așa a plecat cu grabă Domnul, și atreia ție a sosit la Iași, la scaunul său.

Și luând știință că inimiții au venit până la Focșani, pentru că armatele sale erau ostentite, nu era chip să se ducă asupra lor până nu se vor pregăti, fiind-că cavaleria sa i-a rămas pe jos, căci caii lor s'au zdruncinat în munții cei grei de trecut ai Ungariei; iar pedestrimăa lui era căduță. Deci cugetându-se că, până se va pregăti, să nu se întâmple ca inimiții să vină la Iași, a dis boerilor și neguțitorilor să-și ia femeile și copiii lor să se ducă la Tuțora; și așa s'au

ὄλοι εἰς αὐτήν. Ὁ δὲ ἡγεμῶν ἦτον τὸν κάμπον τοῦ Γιάσιου, εὐρισκόμενος πάντοτε καθαλλάρης φυλάγοντας καὶ τὸ Γιάσι καὶ τὴν Τζοτζόραν, καὶ ἡτοίμαζε τὰ φουσσᾶτα του. Ἔστειλε δὲ καπετανέους εἰς τὸ πέραν μέρος τοῦ Σιρετίου, ἓνα μὲν πρὸς φύλαξιν, ἄλλο δὲ διὰ προσταγὴν εἰς τὸν τόπον νὰ μαζωγοῦν ὄλοι ἐκεῖ, καὶ πῶς ἐτοιμάζεται καὶ ἡ ὑψηλότης του· καὶ ὅταν κινήσῃ νὰ εἶναι καὶ ἐκεῖνοι ἔτοιμοι. Οἱ δὲ ἐχθροὶ μανθάνοντας πῶς ἐγύρισεν ὁ ἡγεμῶν ἀπὸ τῆν Οὐγγρίαν, καὶ πῶς ἦλθεν εἰς τὸ Γιάσι καὶ ἐτοιμάζεται νὰ στρατεύσῃ κατ' αὐτῶν, ἐφοβήθησαν καὶ ἐγύρισαν ὀπίσω· οἱ ὅποιοι ἐπῆραν πολλὰ πράγματα ἀπὸ τὸν τόπον, ἀγελάδια καὶ πρόβατα. Ὁ δὲ ἡγεμῶν μανθάνοντας πῶς οἱ ἐχθροὶ ἐγύρισαν ὀπίσω, ἔστειλεν εἰς τὰ στρατεύματα ὁποῦ ἐμαζώωθησαν εἰς τὸ Σιρέτι προσταζόντας τοὺς νὰ ὑπάγουν τὸ κατόπιν τοὺς κυνηγῶντας τους. Καὶ ἔτζι ἐπῆγαν καὶ τοὺς ἐφθασαν εἰς τὸ μπογάτζι, ἦγουν εἰς τὸ σύνορον. Οἱ ἐχθροὶ δὲ ἀπὸ τὸν φόβον τοὺς ἄφησαν τὰ πράγματα ὅσα ἐπῆραν ἀπὸ τὸν τόπον τῆς Μπογδανίας καὶ ἔφυγαν. Οἱ δὲ ἄνθρωποι τοῦ ἡγεμόνος ἐπῆραν τὰ πράγματα καὶ ἐγύρισαν ὀπίσω. Καὶ ἐδιώρισεν ὁ ἡγεμῶν πεντακοσίους ἀνθρώπους νὰ φυλάγουν τὰ δύο μπογάτζια τὸ Οἰτοῦζι καὶ τὸ Τετρούσι.

Καὶ ἔτζι ἦλθεν εἰς τὸν Σρόνον του εἰς τὸ Γιάσι· καὶ ἦλθαν καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ πραγματευταὶ εἰς τὰ σπίτια τους· καὶ μετὰ δέκα ἡμέρας ἦλθεν ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος ἀπὸ τοὺς γενεράληδες Μπρασοβοῦ τε καὶ Συμπινίου, λέγοντας πρὸς τὸν ἡγεμόνα πῶς „οἱ γενεράληδες σὲ χαιρετοῦν καὶ τὴν φιλίαν σου ἀγαποῦν, καὶ πῶς ἀπὸ τώρα καὶ ἐμπρὸς νὰ περάσετε εἰρηνικὰ καὶ ὡσάν γείτονες.“ Ἀπεκρίθη καὶ ὁ ἡγεμῶν πῶς „ἡ αἰτία δὲν εἶναι ἀπὸ λόγου μου, ἀλλ' ἀπὸ λόγου τοὺς καὶ ἔγινε τόση φθορὰ καὶ ἀρραπισμὸς εἰς τὸν τόπον τῆς Μπογδανίας· ἂν καλὰ καὶ ἐγὼ ἀναγκαζόμενος ἐμπῆκα εἰς τὸν τόπον τοὺς καὶ εἶδαν τὴ φθορὰ καὶ ἀρραπισμὸς τοὺς ἔγινε· καὶ εἶναι ἀπὸ αἰτίαν ἐδικὴν τοὺς, διότι ἂν δὲν μ' ἐπείραζαν, μητ' ἐγὼ δὲν τοὺς ἐγείραζα.

Ὁμως ἐπειδὴ τώρα θέλω τὴν φιλίαν μου, θέλω καὶ ἐγὼ τὴν ἐδικὴν τοὺς φιλιάν· καὶ νὰ περάσωμεν εἰρηνικὰ ὡσάν γείτονες, καὶ νὰ μὴν στέλλουν κατάνους νὰ πατοῦν τὸν τόπον τῆς Μπογδανίας· εἰ δὲ πάλιν καὶ στείλουν κατάνους, νὰ ἴξουσιν πῶς ἡ κρατικὰ βσιλεία με ἐδωσε φερμάνια καὶ ἐξουσίαν πῶς ὅποτε μηνύσω ὅσους Τατάρους θέλω, νὰ ἔλθουν, οἱ ὅποιοι εἶναι καὶ ἔτοιμοι καὶ παρακαλοῦν· καὶ ἄλλο φερμάνι εἰς τὰ Παρὰδούναβα. ὅποτε μηνύσω τοὺς σπαχήδες, νὰ ἔλθουν καὶ αὐτοὶ. Καὶ ἄλλοι πολλοὶ εἶναι ὁποῦ με παρακαλοῦν νὰ ἔλθουν μετ' ἐμοῦ· καὶ ὡσάν τοὺς φέρω, τοὺς παίρνω καὶ ἔρχομαι καὶ ἐμπαινῶ εἰς τὸν

duș cu toții acolo. Iar Domnul era în câmpul Iașului, aflându-se tot-deuna calare, păzind și Iașul și Țuțora și-și prepara armatele sale. A trimis căpitani în partea cea-laltă a Siretului pe deoparte pentru pază, iar pe de alta cu poruncă în localitate să se adune cu toții acolo; și că se pregătește și Înălțimea sa; și când va pleca să fie și aceia gata. Apoi inimiții auzind că Domnitorul s'a întors din Ungaria și că a venit la Iași și să prepară să facă expediție contra lor, s'auf înfricoșat și s'auf întors înapoi; aceștia aŭ luat multe lucruri din țară, ialovițe și oi. Iar Domnitorul înștiințat că inimiții s'auf întors înapoi, a trimis la armatele ce se adunase la Siret ordonându-le să se ducă după ei urmărindu-i. Și așa s'auf dus și i-aŭ ajuns la strimțore, adică la margine. Inimiții de frica lor li-aŭ lăsat lucrurile câte aŭ luat din țara Moldovei și aŭ fugit. Apoi ómenii Domnitorului aŭ luat lucrurile și s'auf întors îndărăt. Și a rânduit Domnul cincisute de ómenii să păzască cele două strimțori, Oituzul și Troțosul.

Și așa a sosit la scaunul său la Iași, și aŭ venit și boerii și negustorii la casele lor; și după Ńece zile a venit om trimis de la generalii Brașovului și Sibiului, Ńicând către Domn: „Că generalii te heretisesc și le place amiciția ta, și că de acum și înainte să petreceți pacinici și ca niște megieși.“ A răspuns și Domnul: „că cauza nu este de la mine, ci de la ei de s'a făcut atâta stricare și afanisire în țara Moldovei; deși și ei nevoit am intrat în țara lor și aŭ vădut ce stricare și ce afanisire li s'aŭ făcut; și este din cauza lor, căci dacă nu ne supărau, nici ei nu-i supăram. Inșă fiind-că acum voesc prietenia mea, voesc și eŭ prietenia lor și să petrecem cu pace ca megieși și să nu trimită catane să calce țara Moldovei. Apoi dacă iarăși vor trimite catane, să știe că puternica Impărăție mi-a dat firme și putere, că ori când voiu înștiința căți Tătari voesc, pot să vie, cari sunt și gata și să și rógă; și alt firman la cetățile de peste Dunărea, ca ori când voiu anunța pe spahizi să vină și aceștia. Și alții mulți sunt cari ne rógă să vină cu mine; și când I-ași aduce, fi ieŭ și vin și năvălesc în țara vóstră; și dacă voiu intra, nu voiu eși degrabă. Și cugetați-vă cum cele mai de pe urmă vor fi

τόπον σας· καὶ ὡστὴν ἔμπω, δὲν θέλω ἔδγη γρήγορα· καὶ συλλογισθῆτε τὰ ὑστερινὰ πῶς θέλουσιν γένη χειρόνα τῶν προτέρων. "Οὐως, ἂν βραστήξετε τὴν φιλίαν, τὴν βραστῶ καὶ γῶ, καὶ δὲν θέλετε ἔχη κάμειν ζημίαν ἀπὸ λόγου μου."

Ἀπεκρίθη καὶ ὁ ἀπεσταλμένος: „τὴν φιλίαν σου θέλουσιν καὶ ἀγαπῶμεν.“ Καὶ ἔτσι ἐμίσεισε πρὸς τὴν Οὐγαρίαν καὶ εἶπε τὰς ἀποκρίσεις τοῦ ἡγεμόνος. Ἐπειτα πλέον ἄρχισεν ὁ γενεράλης τοῦ Μπρασοβοῦ νὰ στέλῃ γράμματα φιλικὰ πρὸς τὸν ἡγεμόνα· ὁμοίως καὶ ὁ ἡγεμὼν ἔστειλεν ἀνθρώπους του εἰς τὸ Μπρασοβόν, καὶ ἡγόραζαν ἐκεῖνα ὁποῦ τὸν ἐχρειάζονταν· καὶ ἔτσι ἐπέρασαν εἰρηνικὰ.

Ὁ δὲ σουλτάνος καὶ οἱ Τατάροι ὁποῦ ἐπῆγαν κατὰ τὸ Μαραμόροσι, ἐπῆγαν ἕως εἰς τὴν Μπάγιαν, καὶ τὰ ὅσα χωρὶα ἦσαν δεξιὰ τε καὶ ἀριστερὰ ὅλα τὰ ἐπυρόλησαν, καὶ ἔκαμαν μέγα κοῦρσος καὶ μεγάλην σκλαβίαν καὶ ἐφοριώθησιν. Καὶ μὴν ἔχοντες τί νὰ κάμουν, ἐγύρισαν ἀπὸ τὸ Μαραμόροσι νὰ ἔδγουν ἔξω, μαθίνοντες πῶς οἱ Λέχοι εἰς τὸ σύνορον θέλουσιν τοὺς ἐμποδίσῃ νὰ μὴν τοὺς ἀφήσουν νὰ περάσουν ἀπὸ τὸν τόπον τους. Ὅμως περῶντας τὰ δυσχεῖα βουνὰ τοῦ Μαραμοροσίου, ἐβγήκαν ἐνδοθεν τῶν βουνῶν τινες κατᾶνοι ἐμπροσθὲν τους· οἵτινες εἰς στενοὺς τόπους ὄντες ἔδωκαν φωτίαν κατ' αὐτῶν κρηιδίως. Τότε οἱ Τατάροι ἔρριψαν τὸ κοῦρσος ὁποῦ εἶχαν καὶ τάλωγὰ τους, σκοτωμένους καὶ τοὺς σκλάβους· καὶ, ἀρίνοντες τοὺς σκοτωμένους ὁμοῦ καὶ τὰ κούρση ἐκῆ εἰς τὴν στενοῦραν, ἔβγαν· ἐπειδὴ οἱ Τατάροι τόπους στενοὺς καὶ βουνὰ καὶ τουφέκια δὲν ἀγαπῶν. Καὶ, μὲ τὸ νὰ ἦσαν βουνὰ μέγала καὶ δύσχεα, οἱ περισσότεροι ἄφησαν καὶ τάλωγὰ τους, καὶ ἐπέρασαν πεζοί. Καὶ ἔτσι ἐπέρασαν ἀπ' ἐκεῖνα τὰ βουνὰ καὶ ἐβγήκαν πάλιν εἰς τὸ Κοιμπουλούγκι. Σκλαβίαν καὶ κοῦρσος ἔβγαλαν ὀλίγον, ἐπειδὴ τοὺς περισσότερους ἐσκοτόναν καὶ τοὺς ἄφησαν· ὅτι εἶχαν πολλοὺς, ὁ κάθε Τατάρης ἀπὸ πέντε ἔξ. Καὶ ἔτσι ἐβγήκεν ὁ σουλτάνος μὲ τοὺς Τατάρους πρὸς τὴν Μπογδανίαν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ Μπουτζάκι.

Πολλὰ ὀδυνηρὰ καὶ θλιβερὰ ἔτυχον ἐν Μολδαβίᾳ αἱ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ συμφοραὶ. Μ' ὄλον τοῦτο ὁ εὐσεβέστατος αὐτὸς ἡγεμὼν κύριος Ἰωάννης Μιχαήλ Ρακοβίτζας βοεβόδης, ὁ παντάγαθος καὶ ὄντως ἐσθλὸς καὶ, ἴν' ὁμηρικῶς εἶπω, ἰσόθεος φῶς κυβερνήσας τὰ πράγματα ἐμπρόνως τε καὶ ἀνδρείοφρόνως, πολλῶν ἀγαθῶν σὺν Θεῷ τε καὶ τοῖς ὑπὸ χειρὰ ἐγένετο πρόξενος. Ἡ γὰρ αὐτοῦ ὑψηλότης ὄντας ἡγεμὼν ἀγαθὸς, πρὸς δὲ καὶ ῥωμαλεός, ὄντως λέγω ἀνιότερον ἡγεμὼν τ' ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής, ἐστάθη ἀντίπαλος τοῖς ἀντιπάλους καὶ πολέμιος τοῖς πολεμίοις· καὶ κατεβαλεν, ὡς ἄλλος Ἡρακλῆς μεγαλόψυχος, τὴν σαρδάναν καὶ ἐπηρμένην ἐρρῶν

μαῖ rele de cât cele dintâiu. Dar dacă veți păzi prietenie, o voiți păzi și eu, și nu veți avea nici o pierdere din partea mea“. A răspuns și trimisul: „Voi prietenia ta și o dorim.“ Și așa a plecat spre Ungaria și a spus răspunsurile Domnitorului. Apoi a început generalul Brașovului să trimită scrisori de prietenie către Domn; de asemenea și Domnul a trimis omenii la Brașov și cumpărați aceea ce-i trebuia, și așa au petrecut cu pace.

Iar sultanul și Tătarii cari s'au dus spre Maramureș, s'au dus până la Baia și câte sate erau de-adrepta și de-astînga la tôte li-au dat foc și au făcut mare pradă și mare sclăvie și s'au încărcat de prăzi. Și neavînd ce să facă, s'au întors de la Maramureș să iasă afară, auzînd că Leșii la confînii voesc să-i opréscă, să nu-i lase să trecă prin țara lor. Însă trecînd munții grei de trecut ai Maramureșului, au ieșit din lăuntru munților înaintea lor unele catane, cari fiind în locuri strîmte, au dat focuri contra lor pe neașteptate. Atunci Tătarii au aruncat prada ce aveau și caii lor, ucidînd și pe sclavi, și lăsînd pre cei uciși împreună cu prada acolo în strîmtóre, au fugit; fiind-că Tătarii locuri strîmte și munți și împușcătura nu iubesc. Și pentru că erau munții mari și grei de trecut, cei mai mulți au lăsat și caii lor și au trecut pe jos. Și așa au trecut peste acești munți și au intrat iarăși în Câmpul-lung. Sclavi și pradă au avut puțină, fiind-că pe cei mai mulți i-au ucis și i-au lăsat. Că aveau mulți, fie-care Tătar cinci, șase. Și astfel a intrat Sultanul cu Tătarii în Moldavia și s'a dus în Bugeag.

Multe nenorociri dureroase și triste s'au întâmplat în Moldova în aceste vremi. Cu tôte acestea, acest prea pios Domnitor, Domnul Ioan Mihail Racovița Voevod, cel în tôte bun și cu advêrat eminent, și ca să mă exprim omeric: bărbat egal Țeilor, guvernând lucrurile cu judecată și bărbăție, s'a făcut pricină de multe bunuri, cu ajutorul lui D-Țeii și a celor de sub mîna sa.

Căci Înălțimea sa fiind Domn bun, apoi și puternic, era Țic în ambele priviri: principe bun și puternic resboitor, și a fost protivnic celor protivnici și răsboinic celor răsboinici;

των δυσμενῶν. Οἴτινες, ὅταν ἦλθον εἰς Γιάσιον διὰ τὰ ἀρπάσσουν τὸν καλὸν τοῦτον ἡγεμόνα ἀπὸ τὸν Φρόνον του, ἂν ἴσως ἡ ὑψηλότης του δι' ἀνάνδριαν καὶ τῶν πολυμικῶν ἀπειρίαν ἤθελε γίνῃ ὑπ' αὐτῶν δουράλωτος, ἤθελε προξενήσῃ πάντως τῇ Μολδαβίᾳ τὴν ἐσχάτην αὐτῆς ἀπώλειαν καὶ ἐρήμωσιν. Ἐπειδὴ οἱ Τατάροι, ὅταν ἔφθασαν εἰς τὸ Γιάσι, ἂν τὸ εὕρισκαν χωρὶς ἡγεμόνα, ἤθελεν αἰχμαλωτίσῃ οὐ μόνον τὰ περίξ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ δηλαδὴ τὸ Γιάσιον, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν τὴν Μολδαβίαν δολόκληρον. Ἄλλ' ἡ πάντα πρὸς τὸ συμφέρον οἰκονομοῦσα τοῦ Θεοῦ πρόνοια, διὰ τὰ μὴν ἐπακολουθήσῃ τῷ τόπῳ ὁ παντελής αὐτοῦ ὄλεθρος, φαίνεται βέβαια πῶς εἶχε προωρισμένην τὴν αὐτοῦ ὑψηλότητα εἰς τὸ νὰ εἰρεθῇ εἰς τοιοῦτους τραχώδεις τε καὶ κινδυνώδεις καιροὺς; ἡγεμόνων ἐν Μολδαβίᾳ ὡς ἄλλος λαμπροπυρσόμορφος ἦλιος· ὅστις, καθὼς ἐστ' ὅτε ἐπιπροσθούμενος ὑπὸ τοῦ σελινακοῦ σώματος ἐκλείπει, καὶ γίνεται σκοτία εἰς τὸν ὑπὸ σελήνην τοῦτον κόσμον, μ' ὄλον τοῦτο εἰς τέλος ἀποστάντο; αὐτοῦ πάλιν προβάλλει τὰς αὐτοῦ λαμπηδόνας καὶ κατακρωτίζει καὶ θάλλει πᾶσαν τὴν περιγειον λῆξιν τὸν ὅμοιον τρόπον καὶ ἡ αὐτοῦ ἐκλαμπρότης εἰ καὶ ναυαγίαις πολλοῖς περιέπεσεν, εἰ καὶ τρικυμίαις πολλαῖς προσεπάλλαισεν, εἰ καὶ πάντα τὰ δεινὰ καὶ οἱ κίνδυνοι εἰς τὸν καιρὸν του (κρίμασιν οἷς οἶδε κύριος) εἶπερ ποτὲ συμβεβήκασιν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν φρόνησιν του, καὶ διὰ τὰ ἥρωικά του ἔργα καὶ ἐνδοξακατορθώματα, σύμμαχον ἔχων τὸν Θεόν, καὶ ἐκ τῶν κινδύνων ἐλύτρωσε, καὶ τὸν τρόπον του ἀπὸ τὸν παντελῆ ἀραγισμόν ἠλευθέρωσε, καὶ κατὰ τῶν ἀντιπάλων ἠρίστευσε (τοῦτέστιν ἠνδραγάθησε) καὶ τοὺς ἀπώλεσεν.

Αἱ ἀρεταὶ τοῦ Θεοδοξάστου τούτου ἡγεμόνος καὶ ἥρωος ἐκατασκεύασαν πολὺγλωττον τὴν φήμην· καὶ θέλουσιν αὐταὶ κηρύττῃ τὰς ἥρωικάς του πράξεις,

ἔς τ' ἂν ὕδωρ τε ῥεῖοι καὶ δένδρεα μακρὰ τεθύγλοι,
ἡλιός τ' ἀνίων λάμπει, λαμπρὰ τε σελήνη.

Εἰς τούτου τὸν Φρόνον λέγουσιν ὅτι ἐνατενίζοντάς τινας ἤθελε τὸν ἰδῆ πάντως περικυκλωμένον ἀπὸ τὴν φρόνησιν, ἀπὸ τὴν δικαιοσύνην, ἀπὸ τὴν εὐσπλαγγνίαν, καὶ ἀπὸ τὸ ἐπιλοῖπον πλῆθος τῶν ἀρετῶν ὅπου ἀκολουθοῦσιν ὡς ἀρχηγὸν τὴν εὐσέβειαν· καὶ ἤθελεν ἐννοήσῃ μὲ θάμβος πῶς ἐκατάστησε δύσβατον τὸ ὕψος εἰς τὸ ὁποῖον εὕρισκετο. Μόνη γὰρ ἡ αὐτοῦ ὑψηλότης κατ' ἐξαιρετον λόγον ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις ἦνθι ὡς ῥόδον, ἔστιλθεν ὡς ἄστρον, κατηύγαζεν ὡς ἥλιος ἐν μέσῳ τῶν ἡγεμόνων· ὥστε διὰ τὰ ἥρωικά αὐτοῦ κατορθώματα καὶ ἀξία ἐπιγίων ἀνδραγαθήματα, καὶ διὰ

καὶ α ἰνvius. ca alt Ercule cu suflet mare sprincena arogantă și îngâmfată a vrăjmașilor. Carii, când au venit la Iași, ca să răpescă pe acest bun Domnitor din scaunul său, dacă cum-va Înălțimea sa, prin nebărbăție și neexperiențe de cele ale războielor, s'ar fi făcut de ei prizonier, ar fi pricinuit în adevăr Moldovei ultima sa pierdere și ruinare. Fiind-că Tătarii, când au ajuns la Iași, dacă l-ar fi găsit fără Domnitor, ar fi sclăvit nu numai cele din jurul său, dar și chiar Iașul, și în scurt făcând totă Moldova. Dar Pronia divină, care economisește toate spre un scop, pentru ca să nu urmeze țerei deservășita ei peire, se pare că a avut de sigur predeterminat pe prea Înălțimea sa ca să se afle în aceste vremi tulburate și primejdiöse Domnitor în Moldova, ca un alt sôre lucitor și încălditor; care, după cum câte odată (sôrele) acoperit de corpul lunii, lipsește, și să face întunerie în acea parte a lumii de sub lună, cu toate acestea la sfârșit reșind el iarăși își aruncă luminele lui și luminează și încăldește totă regiunea pământului; în asemenea mod și Strălucirea sa, de și a cădută în multe naufragii, deși s'a luptat contra multor valuri, deși toate greutățile și primejdiile mai mult de câte ori când s'au întâmplat în vremea sa (pentru judecățile ce le știe D-zeu); dar prin virtutea și înțelepciunea sa, și prin faptele sale eroice și rezultate gloriose, având într'ajutor pre D-zeu, și pre sine, s'a scăpat de primejdi și a eliberat și țara de ruina ei deservășită, și a fost eroic contra vrăjmașilor (adică victorios) și i-au destrus.

Virtuțile acestui de D-zeu slăvit Domn și erou a pregătit o famă mult-vorbită; și acestea vor proclama faptele sale eroice:

până când apa va curge, și arborii mari vor înflori,
și sôrele înălțându-se va lumina, și frumoșa lună.

La tronul acestuia, se dice că avându-și cine-va privirile aruncate, l-ar vedea tot-de-una încungiuat de prudența, de dreptate, de milă, și de cea-l-altă mulțime a virtuților, care urmază peitarea ca pre o începătoare lor. Și ar înțelege cu mirare cum a făcut grea de precurs Înălțimea la care a ajuns. Numai singură Înălțimea sa, ca prin excepțiune în acele timpuri, înfloreca ca roză, lucea ca o stea, strălucea ca un sôre în mijlocul Egeomonilor. În cât prin faptele sale eroice și prin victoriile sale vrednice de laudă, și prin ast-fel și atâtea vir-

τάς τοσαύτας καὶ τηλικαύτας αὐτοῦ ἀρετὰς μόλις ὁ μεγαλοφρονότατος τῶν ποιητῶν Ὀμηρος ἤθελεν εἶσθαι ἱκανὸς νὰ ἐγκωμιάσῃ ἀξίως καὶ ἀποχρώντως τὴν αὐτοῦ γαληνότητα, λέγων πρὸς τοῖς ἄλλοις τῶν ἐγκωμίων καὶ τοῦτο „οὐ τί σε ἀνδρὸς θνητοῦ πᾶν ἔμμεναι οἶομαι, ἀλλὰ θεῶ.“

Ὁ Θεοφρούρητος οὗτος ἡγεμὼν ὡς Θεοσεβῆς καὶ χριστοτερπῆς, καὶ πάντων, ὡς ὑπὸ πάντων θρυλλεῖται, τῶν καλῶν ἐραστής δὲν ἔλειπε νὰ ἔχῃ περὶ αὐτὸν καὶ ἄρχοντας εὐγενεῖς τοῦ ἑλληνικοῦ γένους λογίους τε καὶ πεπαιδευμένους. Ἐξ ὧν εἰς ὑπῆρχε καὶ ὁ ἐνδοξολογιώτατος ἄρχων μέγας ποστέλνικος αὐτοῦ, κύριος Κωνσταντῖνος ὁ Βυζάντιος. οὗτινος τὰ παρὰ τῆς τύχης ἀγοθὰ καὶ τὰ σωματικά αὐτοῦ προτερήματα ἀφίνω νὰ τὰ ἐπαινοῦσι καὶ νὰ τὰ ἐκθειάζουσιν ἄλλοι· ἐγὼ δ' ἐκεῖνα μόνον τῶν αὐτοῦ ὑπεράγαμαι ὅσα τῆς οἰκείας ἡρτητο προαιρέσεως, τὸ φιλοδίκαιον, τὸ μεγαλόψυχον, τὸ ἀκαπλήλευτον τῆς πρὸς πάντας καθαρᾶς καὶ εἰλικρινοῦς εὐνοίας τε καὶ ἀγάπης, τὴν ἐν πᾶσιν ἐπανθοῦσαν εὐγένειαν, καὶ ὅσοις ἄλλοις ὁμοιοῖς τὸ ἐν πᾶσιν ἀριστον περιγράφεται ἦθος· ἅτινα πάντα καὶ τὰ τούτοις συγγενῆ τε καὶ παραπλήσια εἰς ἓν συνῆραμον, τὴν Θεοεὶκελον αὐτοῦ ἐνδοξότητα. Ἄνθ' ὧν ἀπάντων καὶ ὁ ὑψηλότατος ἐκεῖνος ἡγεμὼν γνωρίζοντας αὐτὸν πιστότατον καὶ ἀξιώτατον εἰς ἐκπλήρωσιν πάντων τῶν ἑαυτοῦ προσταγμάτων, τὸν εἶχε μεταχειρισθῆ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ εἰς τὰς κατὰ τῶν πολεμίων ἐφόδους, καθὼς εἰς τὴν παροῦσαν φαίνεται ἱστορίαν, ὅπου τὸν εἶχε στρατάρχην κατὰ τῶν δυσμενῶν· ὅστις ὡς ἀνδρεῖος καὶ μεγαλόψυχος ἔρριπτεν ἑαυτὸν εἰς κίνδυνον, καὶ ἐπήγγινεν ἀνδρειοφρόνως ἐμπροσθὰ μὲ τὸ στράτευμα εἰς ἀντιπαράταξιν τῶν ἀντιπάλων, μὴ ψηφώντας οὐδόλως τὸν κίνδυνον τῆς ζωῆς του, μόνον διὰ νὰ σταβῆ πιστὸς καὶ εὐάρεστος εἰς τοιοῦτον ἡγεμόνα ἡρωϊκώτατον καὶ συνετώτατον. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο καὶ ὁ Θεὸς, βλέποντας τὸ φίλτρον καὶ τὴν ἐγκάρδιον ἀγάπην ὅπου πρὸς τὸν φιλόχριστον αὐτὸν ἡγεμόνα ἢ αὐτοῦ ἐνδοξότης προσέφερε πάντοτε, τὸν ἐλύτρωσε ἀπὸ ὅλους ἐκείνους τοὺς κινδύνους καὶ τὸν διεφύλαξε καὶ ἐν τοῖς εἰσέπειτα χρόνοις ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ ἐρθοδόξου ἡγεμόνου ἐκεῖνου· ὄντινα ἢ παντέφορος καὶ παντεπίσκοπος τοῦ Θεοῦ πρόνοια καὶ κηδεμονία συντηροῦσα καὶ περιέπουσα ἐστερέωσεν εἰς τὸν ὑψηλότατον καὶ Θεοβράβευτον αὐτοῦ θρόνον μὲ εὐζωίαν, εὐπραγίαν καὶ εἰρηνικὴν κατάστασιν, εἰς σύττασιν καὶ καρτισμὸν τοῦ θεοῦ ἐμπιστευθέντος αὐτῷ χριστωνύμου πληρώματος καὶ εἰς εὐκλειαν καὶ κύχημα παντός τοῦ γένους τῶν ὀρθοδόξων, εἰς ἔτη πάμπολλα καὶ πανευδαίμονα.

tuși ale lui, abea Omer cel cu mai mare voce dintre poeți ar fi fost îndeajuns să laude după vrednicie și suficient serenitatea lui, dîcînd pe lângă alte laude acésta: nu te socotesc a fi fiu a unui bărbat muritor, ci a unui D-zeu“.

Acest de D-zeu păzit Egemon, ca pios și plăcut lui Christos și după cum de cătră toți se vorbește, iubitor de tóte cele frumoase, n'a lipsit a avea în jurul său și boeri nobili din neamul grecilor învățați și educați. Dintre cari unul a fost și prea slăvitul învățat boer, marele său Postelnic, Domnul Constantin Vizantie, a cărui calități bune și corporale date de sórtă, le lasă să le laude și să le admire alții. Eū numai pe acele din ale sale le admiră câte pornea din propria sa bună-voință: iubirea de dreptate, măreția inimei, nefățaria către toți, curata și sincera bună-voință și dragoste, nobleța înfloritóre în tóte și câte altele de asemenea, ce descriu moravul cel mai bun în tóte; care aceste tóte și cele înrudite și de asemenea acestora contribuiau la una: măreția sa ce asemenea D-zeirei. Pentru tóte acestea și acel prea înalt Domnitor cunoscîndu-l prea credincios și prea demn în îndepplinirea tuturor ordinilor lui l-a întrebuintat pe lângă altele și în atacurile contra vrăjmașilor, după cum se vede și în acésta istorie, când l-a avut general contra inamicilor; care ca brav și mare la suflet se arunca pe sine în primejdi și mergea bărbătește înainte cu armata în fața inamicilor, nepăsându-i de loc despre pericolul vieții sale, numai spre a sta credincios și bine plăcut la un ast-fel de Domn prea erou și prea înțelept. Dar de aceea și D-zeu vădînd dragostea și iubirea de inimă pe care o aducea tot-déuna Slăvirea sa cătră acest Domn iubitor de Christos, l-a scăpat din tóte acele primejdi și l-a păstrat și în timpurile cele după acestea, sub adumbrirea aceluși prea ortodox Domnitor. Pe care Pronia lui D-zeu cea a tóte fiitóre și a tóte conducétóre și protecția cea conservatóre și prevēdétóre l-au întărit în prea înălțatul și de D-zeu dăruiatul său scaun în mulți ani, în prosperare și în stare de pace, spre consolidarea și ameliorarea plinirei celei cu numele de Christos încredințată lui de la D-zeu, și spre nume bun și fama a tot neamului ortodox, în ani prea mulți și întru toți fericiți.

NOTE EXPLICATIVE

IN

Cronicul lui Necolai Chiparissa, la cuvintele streine întrebuințate de el în expunerea evenimentelor.

1). Φλαμπούρα—*flamură*, steag. Prin urmare erau cinci grupuri de armată, fie-care cu stégul lor. (Veđi Satha Bibliotheca graeca Medii aevi, vol. II pag. 635).

2). *Itzoglani* — copii de casă, saŭ armata de pe lângă Domnitor și care se compunea din ómení devotați persónei Domnitorului și aceștia adese erau streini și nu pământeni, mai ales pe timpul fanarioților.

4). *Tug* și *Tui* orí *tughíuri*, însemnă corp de armată, mai însemnă códă de cal, de sigur pentru că soldații purtau pe coifurile lor canafuri făcute din păr de cođi de cal. Cu cât avea mai multe canafuri din cođi de cal, cu atât însemnă că are o funcțiune mai mare în armată. De acolo proverbul la Turci: *uți tuilu pașa*. Pașă cu trei cođi—Vizir.

5). Corect se dice *tophanè*, și însemnă locul unde staŭ tóte tunurile cu cele necesare lor, pulbere, ghiulele etc. arsenal.

6). *Ciohadar* cuvânt turcesc ce însemnă servitor, om în serviciu de conrespondențe, curier oficial.

7). Cuvântul falangă *φάλαγγ* este grecesc și aicea în-samnă că a dispus Domnul a se aședa linii de soldați pe la marginile Moldovei, spre a observa invasiunea inamicilor. Corp de armată pentru observare.

8). *Jașit* din *dzasoy*s, turcesce, ce însemnă spion, *κατάσκοπος*, prin urmare călugărul în cestiuone a fost trimis de armata austriacă spre a spiona armata

Moldovenilor, a'i induce în eróre de'l vor prinde, și a raporta, dacă va scăpa, Austriacilor cele ce va fi observat.

9). *Jarhfelechii* în turcesce, însemnă tóte cele necesare răsboiului, adică mașinării, care de transport, munițiile etc. etc. însemnă și tunuri de asediu și de câmp.

10). *Bairachiile*—*bairac*—în turcesce însemnă stég, prin urmare l'aŭ luat cu armatele lui cu tot, armatele având și stindarde.

11). *Jađir ordu-jađiri*, lagărul armatei, prin urmare însemnă lagăr, în care a stat Domnitorul trei ȓile împreună cu armata sa, ș'apoi i-aŭ trimis prin locurile Moldovei și a Valahiei pe unde erau catane spre a'i urmări și prinde.

12). *Parcanie*, corect *Parpacania barbacana*, întăritură exterióra, a forturilor din munți.

13). *Varusi*, corect *Varoș*, turcesce, însemnă casele și tóte clădirile afară de cetate, *προάστειον*. A dat foc tuturor caselor din afară de cetate.

14 și 15). *Coșurile* turcesce, *agirlie*, greutate, povară, muniție, prin urmare ș'aŭ propus să lase greutatele ce le avea în strâmtori, și să năvălescă mai ușurei la pradă în Transilvania.

τογίμι, mai corect *δογιούμ* pradă, jaf, răpire din partea armatelor năvălitoare.

Eróri strecurate în Cronicul lui N. Chiparisa.

pag. 86. Κοντζεσκουλος—mai probabil Conțescu, de cât Cogescu, s'a omis în traducere frasa: „și nu s'a rușinat să cêră de la Domn haragiū nelegal.

„ 69. Κάστρον—în loc de κάστον, ραπίσματα—în loc de ρπίσματα.

„ 70. Și la Ceaur în loc de: și pe Ciaur.

„ 72. A scris Domnul la. . . că Tătarii—în loc că la Tătarii. . . Μολλαβίας cetește Μολδαβίας.

„ 73. S'a omis în traducere frasa: „și pe boerul Marele Comis Gheorghii Cantacuzin.

„ 74. S'a omis iarăși frasa: *Și prea puțini aŭ fugit; pe carii gonindu-i din urmă.*

pag. 77. Προς φύλαξιν—*spre pază*, în loc de pădită

„ 78. Έως έικοσι άνδρόπους—*ca la 200 ómeni*, iar nu 100. Cuvântul *λαί* trebue exclus, ca neavând loc în text.

„ 80. S'a omis frasa: *Iar împêrăția are pace cu Polonii.*

NB. Aceste omiteri provin din causă că în manuscrisul meu și care probabil să fie a lui N. Chiparissa, lipsesc; exist însă în publicația acestui Cronicar făcută de D-l Emil Legrand în Epistolaire grec, și le-am intercalat numai în textul grecesc. Mi pare că conținutul fraselor ar reclama interpunerea lor.

III

CATALOGUL ISTORIC

a ómenilor însemnați din secolul XVIII, dintre cari marea majoritate au trăit în țările Române
Valahia și Moldova

DE

CHESARIE DAPONTE

(Publicat de pe manuscriptul autograf a lui Daponte)

Κατάλογος ιστορικός αξιόλογος τῶν καθ' ἡμᾶς χρηματισάντων ἐπισήμων Ρωμαίων, καὶ τινῶν μεγάλων συμβεβηκότων καὶ ὑποθέσεων, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ χιλιοστοῦ ἑπτακροιστοῦ ἔτους, ἕως τοῦ ἐνεσιῶτος ὀγδοηκοστοῦ τετάρτου· καταστρωθεὶς παρὰ Κωνσταντίνου Δαπόντε Σκοπελίτου, τοῦ μετονομασθέντος Καισαρίου.

Ἄνδρῶν σοφῶν ἀθροισαὶς καὶ ἐπισήμων, οὓς ὁ νῦν ἐθλόστησεν, ὡς ρόδα, χρονοσ.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΑΙ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

Διονύσιος ὁ Σερογλάνης (Σερογλάνης λέγεται πολίτης) σοφώτατος πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως· τοῦτου φαίνονται δύο εἰχαὶ εἰς τὴν Παναγίαν, ἀνυμνοῦμεν τὴν δόξαν της. τὰς ἔχω, καὶ τὸ παρὸν ὑπόμνημα.

Ἐπόμνησις περὶ τοῦ θαύματος ὅπερ πεποίηκεν ἡ Κυρία Δέσποινα Θεοτόκος πρὸς τὸν ἀχρεῖον αὐτῆς δοῦλον Διονύσιον, τάχα καὶ Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐπλήσθη χαρᾶς ὄντως στόμα ἡμῶν, καὶ ἡ γλῶσση ἀγαλιάσεως, δι' ἧς ἀναγγέλλειν οὐκ ἂν σιγήσωμεν τὰ τοῦ Θεοῦ μεγαλεῖα, καὶ ἀνακηρύττειν εἰς δόξαν αὐτοῦ τὰ θεῖα τεράστια· καὶ κατὰ τὸν δίκαιον Τωβίαν, καιρός ἐστὶν εἰπεῖν, „Μυστήριον

Catalog istoric important al Romeilor însemnați ce au existat în timpul nostru, și a altor mari întâmplări și afaceri, începând de la anul una-mie șapte-sute până la anul present opt-deci și patru (1700—1784) lucrat de Constantin Daponte Scopelitul, care după aceea s'au numit Chesarie.

Adunarea bărbaților înțelepți și importanți, pe cari i-a odrăslit acum timpul ca rose.

PATRIARHIÏ CONSTANTINOPOLULUI

Dionisie Seroglan (S-roglan se dice cetățin¹⁾ foarte învețat, Patriarh al Constantinopolului. A acestuia se ved două rugăciuni la Preasânta Fecioara, să cântăm gloria ei; le am, și presenta istorisire.

Amintire despre miraculul, ce a făcut Dómna Stépâna Nascëtore de D-deu cãtrã nedemnul ei serv Dionisie, ca Patriarh al Constantinopolului.

„S'a umplut de bucurie gurã noastră și de veselie limba noastră, pentru care nu vom tăcea a anunța mărirea lui D-deu și a predica minunile divine spre gloria lui. Și după dreptul Tobie este timpul de a dice : Bine

¹⁾ Notă pe marginea manuscriptului.

Βασιλέως γὰρ φησὶ κρύπτειν καλὸν, τὰ δὲ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἀνακηρύττειν ἐνδοξόν· οὐ κρύπτοντες τὸν βυθὸν τοῦ ἐλέους, καὶ τὴν βρύσιν τῶν ἀπειρων θαυμάτων τῆς Θεομητόρος, ὅσα φημὶ δι' αὐτῆς ἀεννάως, χάριτι τοῦ μονογενοῦς αὐτῆς υἱοῦ, τοῖς ἐν Φερυῇ τῇ πίστει καὶ τῷ τῆς εὐλαθείας ἐντονῶ, πρὸς τὴν ἀντίληψιν αὐτῆς καταφεύγουσι δαψιλεύεται, προσεπαριθμοῦντες τοῖς μυριαρίμοις αὐτῆς θαύμασι καινόν τι, καὶ πρόσφατον ἕτερον, ὅπερ κατὰ τὴν ἐνεστώσαν ἡμέραν ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς τῶν ἀπελιπισμένων ἐλπίδος, παραδόξως ἡμῖν τεθναματούργηται, πρὸς τοῖς ἄλλοις θαυμασίοις, οἷς ἐποίησε πρὸς ἐμὲ, ἴσαστο τὴν ἐκτίχασιν, ἡλευθέρωσε τῆς φυλακῆς, τῶν ἐναντίων τὴν καταστροφὴν ἐνεδειξίτω, ἐποίησε καὶ τοῦτο τὸ τεράστιον.

Πρὸ γὰρ ἤδη τριῶν ἐνιαυτῶν, πάθει μέ τινη σωματικῶ παρπεσεῖν ἐξ ἀμαρτιῶν μοι ἐγένετο, ὅπερ βουθωνοκοιλῆς ἦν εἶδος μέχρι τῶν κάτω τὴν ὄγκωσιν ἐπιτεινόμενον, οὐτινος ἀνιάτου διαμείναντος καὶ πολλὴν μοι τὴν θλίψιν ὁσημέραι προστρίβοντος, τέως ἀμηχανήσας τοῖς ὄλοις, παλάμας ἰκετηρίου ἐξέτεινα πρὸς τὴν κοινήν των πιστῶν προστασίαν καὶ τῶν καταπονουμένων ἀντίληψιν, ἐκ βάρους ψυχῆς αὐτῆς δεηθεὶς ρύσασθαί με τοῦ δεινοῦ ἐκκεινοῦ συμπτώματος, μηδαμόθεν ἐτέρωθεν ἀπχλαγὴν εἶτι τοῦ νοσήματος, ἢ ἐξ αὐτῆς καὶ μόνης με προσδοκᾶν καθυμολογοῦντα τοῖς λόγοις, κα ἐπιβεβαιοῦντα τοῖς δάκρυσι.

Ἐντεῦθε ἀνυπερθέτως μετὰ τὴν ἱερὰν λειτουργίαν, ἡμέρας οὔσης κυριωύμου, δεκάτην τρίτην ἄγοντος τοῦ Ἰουλίου μηνός, κατὰ τὸ τρέχον δηλαδὴ τοῦτο χιλιεστὸν ἐξκοσιοστὸν ἐβδομηκοστὸν καὶ ἑνατον ἔτος, κατέλαβον τὴν ἔξω τῶν τειχίων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐπ' ὀνόματι τῆς Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, βρούσαν ἐκειθεν τὰς ἰάσεις Ζωοδόχον Πηγὴν, καὶ οὔσαν καὶ ὀνομαζομένην οὕτωςι φερωνύμως ἐν ἣ τὸν ὕμνον τῆς παρακλήσεως, σὺν ἀγιασμοῦ ραντίσμασι, εὐλαθῶς ἐξετελέσαμεν· εἶτα τῶν σωτηρίων αὐτῆς νημάτων ἀντλήσαντες, καὶ νηψάμενος ἐν μεθέξει με γενέσθαι τῆς ψυχικῆς καὶ σωματικῆς ἰάσεως, ἰκέτεον τὴν τοῦ ἐλέους πηγὴν, ὡς ἄλλοι πάνυ πολλοὶ τῆς σπῶν σωτηρίας τετυχηκότες ἐκ τῆς ἐν πίστει ἀρύσεως τῶν σεβασμίων αὐτῆς ρεῖθρων καθιστόρηται. Παρραχρῆμά τ' ἐκεῖθεν ἀνακάμπτων, ἐν χρήσει ἐγενομένην διὰ τὸ μακροδιάστατον ἱπεύσεως, καὶ τοῦ ἵππευ πρὸς οὐδεμιᾶς ὀρωμένης αἰτίας, ἀλλὰ προνοίας κέντροις, ἀοράτως πληγέντος, εὐύπορεῖν οὐκ ἰσχύομεν· ἀλλὰ ὧδε ἀκχείσε δι' αὐτοῦ τεταγμένοις κινήμασι ἀπροαιρέτως ἐφερόμεθα, καὶ μόλις ἀνεσώθημεν οἴκαδε περιαλγεῖς ἅμα καὶ λίην ἔγλοποι· τούτοις τοιγαροῦν τοῖς ἀκαλίετοις ὁ ἵππος κινήμασι

este, se dice, a ascunde secretele Impăratului, dar măreț a predica lucrările lui D-zeu. Nu ascunzând abisul milei și izvorul nespulselor miracule a Născătoarei de D-zeu; câte, fie, neîncetat se sêvârșesc prin ea cu grația unuia-născut al ei Fiiu celor ce se refug cu ardetore credință și cu piositate tare, la sprijinul ei, enumerând la nenumăratele ei miracule, ceva nou, și alta de curând. Decî în ziua acêsta chiar, a speranței celor desnădăjduiți, ni s'au sêvârșit minuni într'un mod extraordinar, pe lângă alte miracule, ce le-au făcut pentru mine, a vindecat slăbiciunea mea, m'a eliberat din închisore, și a arătat nimicirea contrariilor mei, în fine a făcut și acêsta minune. Cu trei ani deja mai înainte cădend eu într'o suferință corporală, ce mi s'a întâmplat din cauza păcatelor mele, felul ei era bube pe pânțele întindend-se umflătura până jos. De care rămânend ne vindecat și aducend-mi multă întristare dîlnic, în fine istovind tôte mijlocele de vindecare, am întins mâniale rugătore cătră protectora comună a credincioșilor și ajutătore celor suferinđi, rugand-mă din adâncul sufletului cătră Ea, de a mă vindeca de acea cumplită suferință, mărturisind prin cuvinte că nu spre mai mult vindecare de bôlă de nicăiri de aîurea, ci numai dela Ea singură, și întărind (cuvintele) cu lacrimi. După aceea imediat după sânta Liturgie, fiind ziua de Duminică, în trei-spre-șepte a lunei lui Iuliu, anul curgător una mie șepte-sute-șepte-deci și nouă, am sosit afară de zidurile Constantinopolului, la izvorul cu numele Stêpânei nôstre Născătoare de D-zeu, Zoodohon-pighi, de unde isvoresc vindecările, din care causă este și ast-fel numit. Acolo am sêvârșit cu piositate cîntarea Paraclisului, spălându-mă cu aghiazmă. După aceea am scos apă din mîntuitoarele ei isvóre și m'am spălat ca să se facă mie pârtașe de vindecarea sufletului și a trupului, rugand pe Isvorul milei, dupre cum și alți mulți și-au găsit mîntuirea lor, cum se istorisește din scôtorea cu credință a apelor ei respectabile. Curând de acolo întorcend-mă eram în stare de a călări o mare distanță; iar calul, prin nici o causă altă vedută, ci prin cercările Proniei, rânindu-se într'un mod nevêdut, uu puteam să înaintcz; dar prin mișcările lui regulate în oparte și în alta, ne-am dus fără voe și de abea ne-am salvat de acolo suferind și fórte osteniți tot de odată.

Φλίψας, ὡς δοκεῖ, καὶ κενώσας ἀβφορητὶ καὶ ἡρέμα τὴν ὀγκωσιν τοῦ οἰδήματος, ἀντὶ χειρὸς ἀλεστορίδος τινος, ὑπὲρ κτάληψιν καὶ αὐτῆς τῆς αἰσθήσεως ὅλους τοὺς ἰχῶρας ἀπεμάξατο. Καὶ μεθ' ἱκανὸν ἔγωγε γνοὺς ἑμαυτὸν ἄλλον ἀντ' ἄλλου σχεδὸν, ὡς ἄρδην τῆς ὀγκώσεως ἀφανισθείσης, (ὡ τῶν Ψυμασίων σου Κύριε) ἐξεστηκὸς ἐγενόμενος: καὶ ἀνθρωρὸν ὑγειῆς ἀποκαταστάς, ὄναρ ἔλεγον εἶναι τὸ πρᾶξον ἐλεῖνο τεράστιον. Διὸ δοξάζειν τὴν ὑπερένδοξον Δέσποιναν, μεγάλη τῆ φωνῆ, σὺν πᾶσι τοῖς περὶ ἐμὲ, τοῖς πρότερον εἰδῶσι τὴν ὀγκωσιν καὶ τὸ πάθος, καὶ ἀνμνεῖν ἐξεχειρόμεθα, καὶ εὐχαριστήριους ὡδὰς αὐτῇ ἀναπεμψόμενοι τῆς περὶ ἡμᾶς αὐτῆς κηδεμονίας, καὶ τιχίας ἀντιλήψεως, καὶ ἀπαλλαγῆς τοῦ χαλεποῦ ἀρρωστήματος: ἐν αὐτῇ τε τὴν σωτηρίαν ἡμῶν καὶ ἴασιν ἐκείνου τοῦ νοσήματος βεβαίως καὶ ἀνεπισφαλῶς ἀναγράφοντες κηρύττομεν ἀσιγήτως τὴν ταύτης εὐεργεσίαν ἐν Θεύματι καὶ πᾶσιν ἐπιβεβαιούμεν διὰ τοῦ παρόντος ὑπομνήματος, ὅπως ἐν περιστάσει, καὶ Φλίψει, καὶ πᾶσιν παντοίων ἐφόδω γεγονὼς ἕκαστος, ταχέως ἐν πίστει προσδράμη τῇ Πανάγνω μητρὶ τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ οὐ καταισχυθήσεται. Ἄλλὰ δι' αὐτῆς τοὺς δεσμοὺς διαρρήξει πάσης κακώσεως, καὶ τῶν δεινῶν ἀπάντων χάριτι τοῦ Μονογενοῦς αὐτῆς ἀνωσθήσεται, ὡς ἐγώ. Περὶ τούτου δὲ καὶ περὶ ἄλλων πολλῶν Ψυμασίων, ὧν ἐποίησε καὶ ποιεῖ καθ' ἑκάστην εἰς ἐμὲ, ὕμνον, καὶ εὐχαριστίαν μετ' εὐχῆς ἀναπέμπω τῇ Κυρίᾳ μου, καὶ δέξει ταῦτα ὡς νηπίου ψελλίσματα.

Μεγαλύνων, μεγαλύνω σε, Ἄχραντε, τὴν τὸ γέλοσ ἡμῶν μεγαλύνασαν. Δυσωπῶν, δυσωπῶ σε, Πανύμνητε, τὴν αἰεὶ δυσωποῦσαν τὸν Κύριον ὑπὲρ ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν εὐλογῶν, προσκυνῶ, καὶ δοξάζω σε ὁ ἀρχαῖος ἐγὼ καὶ ἀνάξιος δούλος σου. Ποίαν γὰρ ἰκεσίην προσάξω σοι, τὴν αἰεὶ ὑπὲρ ἀπάντων ἰκετευσίην χριστιανῶν, ὁ ἐναγῆς, καὶ ἐσπιλωμένος καὶ ταῖς αἰσθήσεσι, καὶ τοῖς νοήμασι, τῇ καθαρᾷ καὶ ἀμώμω μητρὶ τοῦ ἀληθινοῦ φωτός; Ποίας χεῖρας ἐκτείνω πρὸς τὴν βροτάσσαν χερσὶ τὸν τῶν ὄλων Θεόν; ὅμως κατησχυσμένω προσώπῳ, καὶ εἰς γῆν νεύοντι προσπίπτω σοι: Ἐπίδε ἐπ' ἐμὲ τὸν ἁμαρτωλὸν, ἰκέτευσον τὸν κοινὸν δεσπότην, καὶ πλάστην τοῦ ἀνθρωπίνου φυράματος. Ἐξιδέωσαι ὡς μήτηρ τὸν φιλοκτίρμονα Κύριον ἐκτείνόν σου τὴν χεῖρα σκεπασάτω με ἡ δεξιὰ σου· τὸ λοιπὸν τῆς ζωῆς μου ἀνεπιβούλευτον διατήρησον· φώτισόν μου τὸν νοῦν, καὶ τὴν καρδίαν καθάρισον ἵνα ὕμνω καὶ μεγαλύνω σε, περὶ ὧν ἐποίησας, καὶ καθ' ἑκάστην ποιεῖς,

Deci prin aceste mișcări neregulate, calul sdruncinând, cum se pare, și deșertându-se cu încetul și pe nesimțite volumul umflăturii, în locul unei mâni medicale, mai pre sus de ori-ce pricepere și însăși a simțirei, s'au curățit toate porocele. Iar eu m'am cunoscut cu timpul pe mine a fi mai altul, fiind-că s'au nimic cu totul umflătura, și am devenit surprins (o! minunele tale Dómnne!). Dintr'acest ceas devenind sănătos, diceam ca vis este acel miracul extraordinar. Pentru aceea ne ridicăm a glorifica și a cânta pe Prea Mărita Stěpână cu voce tare împreună cu toți cei din prejurul meu, cari știa umflătura de mai înainte și suferința. Trimțind ei cânturi de mulțămire pentru îngrijirea sa cea pentru noi, și a ajutorului repede a și vindecărei de bóla grea. Ei dar negreșit adscriind salvarea noastră și vindecarea cu siguranță de acea bóla, predicăm netăcut bine-facerea ei prin minune și asigurăm pe toți prin acéstă istorisire; pentru că ori cari întămplându-se în nevoi, în întristări, în atacuri de felurite suferinți, să alerge curând cu credință la Preacurata Maica Domnului, D-șeului și Mântuitorului nostru Iisus Christos și nu se va rușina. Pentru că prin ea se nimicesc legăturile a totă rēutatea și a tuturor suferințelor, și cu grația Unui născut al său Fiiu se va mântui, precum eu. Pentru acésta și pentru alte multe minuni ce au făcut și face cătră mine în fie-care și, înalț prin rugăciune cântări și mulțămiri Dómnnei mele, și primește acestea ca o cântare copilărescă:

Mărind te măresc, Preacurată, care ai mărit neamul nostru, rugând te rog Prea laudată, care în tot-déuna ai rugat pe Domnul pentru ertarea păcatelor noastre. Bine-cuvântând mă închin și te glorific eu netrebnicul și nedemnul servul tău. Căci ce fel de rugăciune să-ți aduc Ție, care te rogi în tot-déuna pentru toți creștinii, eu cel vinovat și în'inat și cu simțurile și cu cugetările, Ție curată, neîntinată, Maica luminei adevărate? Ce mâni să întind cătră ceea ce a ținut în mâni pe D-șeul totului? dar cu fața rușinată și privind spre pământ, cad la Ține. Privește spre mine păcătosul; rógă pe Stěpânu comun și Creatorul făpturei omenești, solicită pentru mine ca Mămă pe Domnul cel iubitor de îndurare, întinde mâna Ta, acope-mă cu drépta Ta. Conservă restul vieței mele neînvidiat; luminéză-mi mintea și curățeste-mi inima, ca să Te cânt și să Te măresc

ἐξαιρέτως εἰς ἡμᾶς, τῆς Θερμῆ προστασίᾳ σου, καὶ κραταιᾷ βοηθείᾳ σου, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν“.

Τούτου φαίνονται καὶ αἱ παροῦσαι ἐπιστολὴ εἰς Ρωσσίαν, καὶ αἱ ἀποκριτικαὶ εἰς αὐτόν.

Διονύσιος ἐλέφ θεοῦ, ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ρώμης, καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Τοῖς γαληνοτάτοις, κραταιοτάτοις, εὐσεβεστάτοις, καὶ χριστιανικωτάτοις, ἐλέει Θεοῦ, μεγάλοις ἀθηνάταις, καὶ μεγάλοις δοξίῳ, Ἰωάννη Ἀλεξιοβιτζί, Πέτρῳ Ἀλεξιοβιτζί, πάσης μεγάλης μικρᾶς τε καὶ λευκῆς Ρωσσίας αὐτοκράτορσι, πολλῶν τε ἄλλων ἀθηνάτων καὶ γαιῶν Ἀνατολικῶν τε καὶ Δυτικῶν, καὶ πάντων τῶν βορείων μερῶν πατρικοῖς καὶ προπατορικοῖς κληρονόμοις, καὶ κυρίοις, καὶ ἐξουσιασταῖς, κατὰ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἀγαπητοῖς, καὶ περιποθήτοις υἱοῖς τῆς ἡμῶν μετριότητος, χάριν, εἰρήνην βολείαν, κράτος ἀκαταμάχητον, καὶ ἀστασίαστον διαμονὴν ἐπευχόμεθα πρὸς τῆς ζωαρχικῆς, δουλοσύνης, καὶ τρισυποστάτου Θεότητος, σωτηριωδῶς τε καὶ νικηφόρος συντηρούμενοις, παρ’ ἡμῶν δὲ εὐχὴν, εὐορίαν, καὶ συγχώρησιν.

Ὡσπερ τῷ πυρὶ αὐτομάτως ἐπιταί τὸ φωτίζειν, καὶ τῷ μύρῳ τὸ εὐωδεῖν, οὕτω καὶ τοῖς φιλοθέοις ἤθεσί τε καὶ τρόποις ἀναγκάσιως ἀκολουθεῖν τὸ ὠφέλιμον τοῦ τῆς οἰκουμένης φωστῆρος, Βασιλείου τοῦ οὐρανοφάντορος διαγγέλλοντος πάνυ καὶ κηρύττοντος συνωδᾷ τι τούτῳ, καὶ τοῦ τῶν Νυσσαέων Γρηγορίου τοῦ Θεολογικοῦ, τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἀνδρός ἔνοιαν, τοὺς τε πόρρω, καὶ τοὺς πελάς ἐπωφελεῖν, καθάπερ τὰ τῶν ἀρωμάτων εὐώδη τῆς ἰδίας εὐπνοίας τοὺς γε προσπελάζοντας, καὶ τὸν παρκαίμενον ἀέρα ἀποπληροῖ, καὶ τὸν φύσει ἀγαθὸν παρεκτικὸν ἀγαθῶν παντοίων, καὶ τοῖς λοιποῖς γίνεσθαι. Ἦμων δὲ τὴν ἀψευδεστάτην ταύτην γνώσιν διὰ τῆς δεδοκιμασμένης πείρας ἀριδῆλως πεπληροπορημένων ἐπὶ τὴν κραταιοτάτην ἀκρόρειαν τῆς βασιλικῆς μεγαλειότητος τῶν γαληνοτάτων ἡμῶν ἐν Χριστῷ Βασιλέων, τὴν περαιωσιν τῶν ἀπορθεγμάτων τούτων φιλοθέως ἐπέγνωμεν. Καὶ γὰρ ἡμᾶς τοὺς πρὸς Θεὸν Θερμοτάτους ὑμῶν εὐχέτης βασιλοπρεποῦς καὶ πανσεβάστου γράμματος κατόχους γενέσθαι καταξιώσαντες, μεγάλην ἡμῖν τὴν χάριν καὶ τὸ καύχημα ἀνεξελειπτον πάντως προῦξενήσατε, πολλῶν δὲ μάλλον, ὅτι καὶ τῆς τῆς ἡμῶν μετριότητος ἰκετηρίῳ προτροπῇ τε, καὶ δεῖσει ἐπικαμθῆντες, τὸν ἐγγχειρισάμενον ἡμῖν τὸ βασιλικὸν, καὶ ἀσπάσιον γράμμα Παρθένιον ἱεροδιάκονον, τὸν τοῦ ἱερωτάτου μητροπόλιτου Χαλκηδόνος κύριον Γαβριήλ, τοῦ ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητοῦ ἡμῶν ἀδελφοῦ καὶ συλειτοργοῦ, βοηθείας

pentru cele ce ai făcut și ținnic faci excepțional mie, prin zelosa Ta protecție și puternicul Tău ajutor, acum și tot-deuna și în vecii vecilor, amin.

A acestuia se ved și prezentele epistole (trimese) în Rusia, și răspunsurile către el.

Dionisie cu mila lui D-zeu Arhiepiscop Constantinopolului, Romei nouă, și Patriarh Ecumenic.

Prea străluciților, prea puternicilor, prea pioșilor și prea creștinilor, prin grația lui D-zeu, marilor Domni și marilor Duci Ion Alexievici, și Petru Alexievici, autocratori a totă Rusia Mare și Mică și Albă, și a multor altor domniate, și pământuri occidentale și orientale și clironomii tuturor părților nordice din părinți și din strămoși și domni și despunători. În Sântul Spirit iubiți și prea doriți fi ai Smereniei noastre, har, milă, pace îndelungată, stăpânire nebiruită, și stare netulburată vă poftim dela începătorul vieții, consubstanțialul și Tri-ipostatul D-zeu, menținându-vă în mântuire și în victorie; iar de la noi rugăciune, bine-cuvântare și ertare.

După cum focului i urmăze de la sine de a lumina, și mirului de a mirosi, ast-fel și iubitorelor de D-zeu obiceiuri și moduri le urmăze cu necesitate de a fi de folos; de asemenea lumina ecumenică, cerescul Vasile, a anunțat în deajuns și predicat și împreună cu el și Grigorie al Nisselor, cuvântătorul de D-zeu, că folosește cugetarea omului bun și pe cei de departe și pe cei de aproape.

După cum parfumurile aromatelor umplu aerul de evaporația lor și pe cei ce se apropie și pe cel ce este pe loc, și face pe cel bun din natura lui de a trăda bunuri multiple și altora. Așa și noi informați invederat de această nemincinosă cunoștință prin o experiență încercată, am recunoscut în mod divin, la stăpânirea superioară a măreței regalități a prea luminaților voștri în Christos regi, potrivirea acestor sentimente. Și dar noi, rugători ferbinți către D-zeu pentru voi, învrednicindu-ne să fim posedători ai scrisorei regale și pioșe, ne-ați cauzat mare bucurie și o laudă cu totul neștersă; cu atât mai mult că înduplecând prin o îndemnare rugătoare și prin cererea smereniei noastre pe însercinatul de noi Partenie Ierodiacon, cu scrisorea regală și respectosă, pe al Prea sântului Mitropolit al Halcedoniei, Chir Gavriil, a aceluși în Sântul

ἐνεχυρώσατε, καὶ ἐλέους πτέρυξιν ὑμῶν τοῦ βασιλικοῦ ἐκσμήσατε. Χρυσόβουλον τε ἐλεημοσύνης βασιλικὸν τῆς ὑμετέρας βασιλικῆς μεγαλειότητος καινὸν ἐδώρησασθε, πρὸς τὰ βασιλικὰ τῆς οἰκτιρμοσύνης ὑμῶν σπλάγγχνα χάριν βοηθείας εἰς πάλιν ἀνακάμψαι προστακτικόν. Ἄτινα δὴπερ τὴν κατὰ τὴν Καλκηδόνα σεβασμίαν Μονὴν τῆς μεγαλομάρτυρος Εὐφημίας, καὶ τὸν ἱερώτατον αὐτὸν Ἀρχιερέα στενοχωρούμενον ἀνεπτέρωσεν μικρὸν, καὶ ἐθεράπευσαν. Ἐβηθη τοὺς χεῖρας πρὸς ὕψος ἐπκίροντες καὶ τὰς Πατριαρχικὰς εὐχὰς καὶ εὐλόγιας ὀλοψύχως εὐχαριστίας τρόπῳ ὑμῖν τοῖς Κραταιτάτοις χαριζόμενοι, μετὰ τοῦ μεγαλοφρονότατου ἐν προφῆταις Ἰσοῦ ἀναβοῶντες φηγεγόμεθα: ἰδοὺ βασιλεῖς δίκαιοι βασιλεύουσιν· εὐλογῆσει ὑμᾶς λαὸς ὁ πτωχὸς, καὶ πόλεις ἀνθρώπων ἀδικομένων εὐλογῆσουσιν ὑμᾶς· ἐγένεσθε γὰρ πάση ταπεινῇ πόλει βοηθοὶ, καὶ τοῖς ἀθυμήσασιν δι' ἔνδειαν σκέπη. Καὶ παρακαλοῦμεν ἐκτενωῶς, ὅπως στηριξῆ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν βραχίον ὑμῶν τῇ ἀηττήτῳ αὐτοῦ δυνάμει. Καὶ πράσχηται ὑμῖν εἰρηρικὸν τὸ βασίλειον, πάσης στάσεως ἀνώτερον, καὶ ἐμφυλίου πολέμου. Οὐ τῆς τυγούσης λύπης ἀδόκιμοι καὶ ἡμεῖς γεγόναμεν, ὧ γὰρ ἄληθιστα αὐτοκράτορες, περὶ τῆς ληστρικῆς ἀρπαγῆς τῶν ἱερῶν ἐκείνων λειψάνων. Ἰλεως γενοῖτο ἡμῖν ὁ Θεὸς, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ὑπεράπειρον ἔλεος εἴη ὑμῖν ἀνεξάλειπτον. α. χ. υ. ε. Μαΐω Μηνί.

Τοῦ αὐτοῦ.

Τῷ μακαριωτάτῳ καὶ ἀγιοτάτῳ ἐλέω Θεῷ Ἀρχιεπισκόπῳ τῆς βασιλευούσης μεγαλοπόλεως Μοσχόβιας καὶ πάσης Ῥωσίας, καὶ πάντων τῶν βορείων μερῶν πατριάρχῃ κυρίῳ Ἀδριανῷ. Τῷ ἐν ἁγίου πνεύματι ἀγαπητῷ καὶ περιποθήτῳ τῆς ἡμῶν μετριότητος ἀδελφῷ καὶ σλλειτουργῷ, ὑγείαν πολοχρόνιον καὶ ἐπίδοσιν πνευματικὴν ἀνωθεν ἐπευχόμενοι, τὸν ἐν Χριστῷ ἀσπασμὸν ἀπονέμομεν.

Καὶ σώμασι μὲν τοῖς ἀνθρώπινις, μακαριώτατε ἀδελφε, οὐ τὴν αὐτὴν φαρμακείαν προσφέρειν τοὺς ἀκέστορας δέον, οὐδὲ τοὺς εὐφρονοῦντας τῶν ἀνθρώπων ἐπ' αὐτὴν παροτρύνειν τὴν ἐρμηγίαν θέμις ἐστίν. Ἄλλ' ἄλλοις μὴν ἄλλην τὴν Θεραπείαν, ἢ γ' εὐεκτοῦσιν ἦγε καὶ κάμνουσιν ἐνεργεῖν, καὶ κοινῶς τῶν πάντων ἐπιμελεῖσθαι τε καὶ φροντίζειν ἀνάγκη. Ἄλλὰ καὶ πρὸς τὰ ψυχικὰ πάθη νοερῶς τὰς ἰάσεις παρέχειν ἐμπιστευθεῖσι, καὶ κατὰ τὴν ἀκροτάτην τῆς ἐκκλησιαστικῆς κρηπίδος ὑψότητα προδιδασθεῖσιν ἐλλογίμοις τῷ ὄντι, καὶ εἰδῆμοσιν ἱατροῖς τοῖς πνευματικοῖς τοῦτο οὐκ ἀνοίκειον. Ἄνωθεν γὰρ αὐτοῖς ἰσχύς, καὶ χάρις Θεῶν χαρί-

Spirit iubitul nostru frate și conlurgisitor, l-ați întărit cu ajutor și l-ați împodobit cu aripile milei vóstre împărătești și i-ați d ruit un nou hrisov împărătesc de miluire din partea maestăței vóstre împărătești, prin care-î porunciți a se reîntorce iarăși pentru ajutor la îndurările împărătești ale misericordiei vóstre. Cu care (ajutor) sântita monastire din Halcidon a Marel Martiri Eufimia și prea Sântul ei Arhiereu lipsit fiind, s'aũ intraripat puțin și s'aũ uşurat.

De aceea rădicând mâinile spre înălțime și rugăcinni patriarhale și bine cuvântări din tot sufletul în chip de mulțemire, adresându-vẽ vouẽ celor prea puternic, strigând řicem, cu cel mare la voce între profeți Isaia: iată împerați drepti împărătesc: vẽ va bine-cuvẽnta pe voi poporul cel sãrac, și cetăți de ómeni nedreptațiți vẽ vor grăi de bine, cãci v'ați făcut ajutãtori la tótã cetatea înjositã și acoperemẽnt celor necãjiți de lipsã. Ne rugãm continuũ ca sa întãrẽscã Domnul D-řeũ brațul vostru cu neînvinșa lui putere și sã vẽ dea vouẽ împãrãție pașnicã, mai presus de tótã rescóla și de resbelul civil. Nu de puținã supẽrare și noi am fost petrunși O! Serenisimi autocratori, despre rãpirea tãihã-řescã a acelor sãnte reliquii. D-řeũ sã ne fie nouẽ îndurãtor, a cãruia har și nemẽsuratã milã fie vouẽ nedeslipitã. 1695, luna Maiũ.

A aceluiașã

Prea fericitului, prea sântului, din grația lui D-řeũ, arhiepiscop a marel politii împãrãtescã Moscua, și a tótã Rusia și a tuturor părților nordului, patriarhului chir Adrian, iubitului în Duhul Sânt și mult doritului frate a smereniei nóstre și conlurgisitor, dorindu-î de sus sãnãtate îndelungatã și propãșire spiritualã, î trimetem salutare în Christos.

Precum prea fericite frate, nu se cuvine doctorilor a prescrie corpurilor omenești același medicament și nici pe cei ce cugetã bine dintre ómeni nu este permis aĩ îndemna la aceeași esprimare de cugetare. Ci este de nevoie a se îngriji cine-va și a se ocupa de toți în genere, cã la alții alt medicament lucrẽzã, dupre cum sunt sãnãtoși, saũ bolnavi. Așa acẽsta nu este nepotrivit chiar și doctorilor spirituali cãrora li s'a încredințat a înlesni înțelectual vindecãri patimelor sufletești și ca, în adevẽr invẽțați și cu cunoscințe, sunt înaintați la cea mai înaltã culme a treptei bisericesti. Cãci de sus lor

ζεται πρὸς τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, τὰς μὲν τῶν ψυχῶν ἀλγηδόνας καὶ μὴλωπας εὐστοχάστως ἀποσοβεῖν, καὶ εἰς τὸ ὄντως ὑγιὲς ἀποκαθεστάναι· τὰς δὲ κακοηθείας τῶν τρόπων εὐμηγάνως ἀποσκορακίζειν, καὶ εὐήθεις ἀποτελεῖν, πάντας γε πάντως οἰκχοστροφεῖν καὶ ἰθύνειν καὶ ἐς ἐφετὸν ὁδηγεῖν τὸ ἀκρότατον. Καὶ γὰρ γνωστῶς ἐπιγνώση ψυχᾶς ποιμνίου σου, ἐν Πρωιμιῶν βίβλῳ γέγραπται, καὶ ἐπιστήσεις καρδίαν σου ἐπὶ σαῖς ἀγέλαις. Τοιαύτη γε μὴν ἡμῖν ἐγνώσθη ἡ τῆς σῆς μακαριότητος πνευματικῆ, καὶ ὀλοαμπῆς κοσμιότης, ἐπιμελεία διαπρέπουσα περὶ τὴν λογικὴν τοῦ Χριστοῦ ποιμνίαν, καὶ χάρισιν εὐδοκιοῦσα ταῖς πνευματικαῖς. Διὸ καὶ δεόμεθα τοῦ τῶν ὄλων Θεοῦ, ὅπως μὲνη ἡ σὴ ἀγιότης εἰς πολλῶν ἐτῶν περιόδους συντηρουμένη, καὶ τῷ κράτει τῆς θείας ἰσχύος σωτηριωδῶς ἐνδυναμουμένη, καὶ ὀρθοτομοῦσα τὴν εὐσέβειαν, τὴν πρὸς ἅπαντα ὠφέλιμον οὔσα, καὶ ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης, κατὰ τὸ τοῦ Σκεύους τῆς ἐκλογῆς πρὸς Τιμόθεον λόγιον. Δεδέγμαθα σου τὴν σεβασμίαν καὶ φίλην ἐπιστολὴν, Μακκρίστατε ἐν Χριστῷ ἀδελφε, τὴν πνευματικῆς γέμουσαν εὐπροσῆνης, καὶ τῆς περὶ ἡμᾶς εὐνοίας σου τῆς ἀδελφικῆς καὶ ἀδόλου καταφανῆς ἐγεγόνει τὸ σύμβολον· τὴν γὰρ τῶν φιλοχρίστων ψυχὴν εὐφραίνειν οἶδε καὶ χωρὶς Θεοῦ ἡ κοινὴ τῶν ἀδελφῶν μνήμη, καὶ τὸ κατὰ πνεῦμα ἐς ἀλλήλους φανταστικόν. Ἡμεῖς μέντοι, τῇ θείᾳ χάριτι καὶ τῇ τῶν Θεοπειθῶν τῆς σῆς μακαριότητος εὐχῶν ἀρωγῇ, τὸ ὑγιὲς ἔχομεν, γήρατι μὲν καμφθέντες, τῶν θορύβων ἀπεχόμεθα. Καὶ ἡσυχία σχολάζοντες, ὑπὲρ τῆς τῶν πάντων σωτηρίας τὸ θεῖον ἐξελεύμεθα, μέχρις ἂν τῇ θείᾳ κελεύσει, ἡ ἐκ γῆς γῆ εἰς γῆν καὶ πάλιν ἀπελείσοιτο. Ἐπέγνωμεν δὲ, ὡ πνευματικῆ φιλότης καὶ ἦν ἡ σὴ μακαριότης ὀλότροπον ἔδειξε συνδρομὴ τῷ παρὰ τοῦ ἱερωτάτου Μητροπολίτου Χαλκηδόνος κυρ Γαβριήλ, τοῦ ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητοῦ ἀδελφοῦ, καὶ συλλειτουργοῦ, πεμφθέντι ἱεροδιακόνῳ Παρθενίῳ. Καὶ τὴν πρὸς τοὺς γαλητοτάτους μεγάλους Αὐθέντας καὶ αὐτοκράτορας σύστασιν τὴν συνεχῆ καὶ τὴν βοηθείας χάριν παραινέσιν, τὴν τε τοῦ βασιλικοῦ αὐτῶν ἐλέους ἀποστολῆν, καὶ τὴν τῆς σῆς μακαριότητος ἐλεήμονα συμβοήθειαν, ἐφ' οἷς ὁ ἱερώτατος οὗτος ἀρχιερεὺς εὐφράθη, μισρὸν πως ἀναρῶσθεις καὶ βοηθηθεῖς. Ἐδεξάμεθα καὶ ἡμεῖς διὰ τοῦ αὐτοῦ ἱεροδιακόνου Παρθενίου, ὅπερ ἡμῖν ἀπέστειλας ἀδελφικῆς ἀγάπης τεκμήριον. Καὶ εὐχαρίστως χάριτας ὁμολογοῦμεν τῇ σῇ Μακαριότητι· ἦν τινα διατηροῖη Κύριος ὁ Θεὸς ὑγιαίνουσιν, καὶ εὐθυμοῦσαν κατὰ τὸν διπλοῦν, ἀνωτέραν τε πάσης προσβολῆς ὀφρατῶν καὶ ἀοράτων ἐχθρῶν, καὶ ἐπ'

le este puterea și grația divină, ce li se hărăzește de la Părintele luminilor, pentru a vindeca cu chibzuință durerile și ranele sufletelor și pentru a restabili în adevăr sănătatea; iar rălele conduite a le înlătura cu iscusință și a confăptui la deprinderi bune, și pe toți a-i governa în adevăr și a-i diregui și ai conduce la cea mai înaltă treptă de perfecțiune. Pentru că în cartea Parimiilor se scrie: cu știință vei cunoaște sufletele turmei tale și-ți vei tinde inima ta spre turmele tale. Ast-fel în adevăr ni s'a făcut nouă cunoscut modestia spirituală și luminosă a prea fericirii tale cu grije, escelând în turma rațională a lui Christos și înflorind prin harurile spirituale. De aceea și ne rugăm D-zeului tuturor ca să stea Sântenia ta conservată în perioade de mulți ani și imputernicită, spre mântuire, cu tăria divinei puteri și îndreptând evsevia, care este de folosință tuturor și care posedă făgăduința vieții de acum și acelei viitoare, după dăicerea vasului alegerei către Timotei. Am primit stimata și dorita ta epistolă, prea fericite în Christos frate, plină de veselie spirituală, care s'a făcut semn evident despre buna-voință către noi a frăției și sincerității tale. Căci știe să înveselască sufletul iubitorilor de Christos, și numai amintirea comuna a fraților fără a se vede, cum și reprezentarea reciprocă în spirit. Noi din grația lui D-zeu, și cu ajutorul rugăciunilor primite de D-zeu a fericirii tale, suntem sănătoși, gârbovit de bătrânețe, ne abținem de tulburări și perzistăm în liniște, rugând divinitatea pentru mântuirea tuturor, până când prin chemarea divină, pământul din pământ în pământ iarăși se va întorce. Cunoștem, o spirituală amicitie! și ajutorul pe care în tot modul fericirea ta l-a arătat către prea sântul Mitropolit al Halcidonei, Kir Gavriil, iubitului în Christos frate și conlurgisitor, prin trimesul Ierodiacon Partenie. De asemenea și recomandarea continuă către prea luminații mari Domni și Autocratori și îndemnul către ajutor, și trimiterea milei împărătești a lor și conajutorul milostiv al fericirii tale, pentru care acest prea sânt arhieru s'a bucurat, reîntărit puțin ceva și ajutorat. Am primit și noi prin același Ierodiacon Partenie ceea ce ni-ați trimes ca semn de frățescă iubire, și cu plăcere multămim fericirii tale; pe care s'o conserve Domnul D-zeu sănătosă și voiósă pentru amândouă viețele, mai presus de

ἀγέλαις οὐρανίαις τοῖς θεοῖς Ἱεραρχίαις συναγε-
λασθησομένην, εὐδοκίᾳ καὶ χάριτι τοῦ ἀρχιεπι-
σκοποῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ τῶν ὅλων
δεσπότη. Ἀμήν.

Ἀδριανὸς ἐλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς βασι-
λευσύης μεγάλης τῶν πόλεων Μοσχολίας καὶ
πάσης Ῥωσίας, καὶ πάντων τῶν βορείων μερῶν
Πατριάρχης.

Διονυσίω ἐλέω Θεοῦ Ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντι-
νουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικῷ Πατρι-
άρχῃ, ἐν Χριστῷ τῷ Κυρίῳ πολυχρονίως ὑγιγι-
νειν, καὶ διὰ πάντος ἀποστολοκηρύττως ἤδουσαι

Τὸ τῆς ὑμετέρας παναγιότητος θεόφρον πρὸς
τὴν ἡμῶν μετριότητα γράμμα, ὡς ἐπισκεπτικὸν,
καὶ τῆς ἐπὶ τὸν της ἀγίας καθ' ὑμᾶς ἐκκλησίας
οἰκουμενικὸν θρόνον καταστασεως ἐκφρατικὸν λα-
βόντες, τῷ τῶν ἀπάντων ποιητῇ, καὶ παντεπόπ-
τῃ Θεῷ χάριτας ὁμολογοῦμεν, τὴν σὴν Μακροβί-
τητα πάλιν ὡς καλὸν ποιμένα τῆς καθ' ὑμᾶς
μεγάλης τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας, ἅμα τε σφόν
καὶ πανέμπειρον καταστήσαντι, ὅπως τὸν λαὸν
τοῦ Κυρίου, ἐν παντὶ κατορθώματι κατέχων ἐπί-
δοσιν, ἐπὶ τὰς εὐαγγελικὰς τῆς ἀπερὸντου καὶ
πανευθυμου ζωῆς ἀγῆς ὅθεν τῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ
Θεοῦ, καὶ Σωτῆρος ἡμῶν οἰκτων δέομεθα, ἵνα ἐν
πάσῃ θεαρέστῳ ἐργασίᾳ τῆς σῆς Μακαριότητος τὰς
δόξους ἐνώπιον αὐτοῦ κατορθῆς ἥς ἐνεκα καὶ
λοιπῶν τῶν πρὸς αὐτὸν εὐποιϊῶν, παντὶ τῷ
τῶν Χριστιανῶν συστήματι, εἰρηνικὴν τε καὶ
εὐτυχῆ ζωὴν δωρησῆται. Προσέτι τῇ ὑμετέρᾳ
ἀγιότητι πολλῶν ἐτῶν κύκλους ἐν εὐεξίᾳ τῆς ψυ-
χῆς, καὶ τοῦ σώματος αὐτῆς, πρὸς τὴν τῶν ὀρ-
θοδόξων σύστασιν ἐφιέμεθα, καὶ θεαρέστως τὸ λο-
γικὸν τοῦ Χριστοῦ ποιμνιον ποιμαίνουσαν, τῆς
οὐρανοῦ, καὶ ἀΐδιου μετὰ πάντων τῶν Ἁγίων
μακαριότητος ἐπιτυχεῖν, καὶ γλυκυτάτην τὴν τοῦ
Κυρίου φωνὴν ἀκοῦσαι: εἰσελθε εἰς χαρὰν ἐπου-
ρχιον τοῦ Κυρίου σου. Ἐπι παρακαλοῦμεν τὴν
ἐν τῷ Χριστῷ ἀδελφικὴν σου ἀγάπην, καὶ εἰς τὸ
ἐξῆς δι' ἐκφρατικῶν σου γραμμάτων, περὶ τῆς
ἡμῶν διαγωγῆς ἐπισκέπτειν, μὴ ἀμνήμων ἔστω.
Ἐπειδὴ περ ἡμεῖς αἰετῆς ἀπ' ὑμῶν ἐπισκέψεως
τε καὶ πληροφορίας ἤτοι πῶς οἱ τῆς καθ' ὑμᾶς
ιεράς συνόδου πρόκριτοι τὴν διαγωγὴν ποιῶσιν,
ὁμοίως μοναχοὶ τε καὶ λαϊκοὶ ἐν τίνι καταστάσει
διάγουσιν, εἰδέναι βουλόμεθα. Ἡμεῖς μὲν θεῖα
χάριτι κατὰ τὸ παρὸν ἐν τῇ ζωῇ ἐσμεν, ἕως οὐ
ἔλθῃ, ὃ ἀπόκειται· καὶ κατὰ τὴν σὴν πρὸς ἡμᾶς
περὶ τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Γαβριὴλ τῆς

tot atacul inamicilor vęduți și nevęduți și
connumęrată cu tagmele cerești a divinilor
ierarhi, cu buna-voința și cu harul Arhipę-
storului Domnului nostru Iisus Christos, Stę-
pânul tuturor. Amin.

*Adrian cu mila lui D-zeu Arhiepiscop impę-
răteșteș, mareș între cetăți Moscua, și a tótă
Rusia și Patriarh a tuturor pașilor nordice.*

*Lui Dionisie, din grația lui D-zeu Arhiepiscop
Constantinopolului, Romeș nouș și Patri-
arh ecumenic, în Christos Domnul pace în
mulți ani și în tot-dęuna bucuria cea de apo-
stoliș predicata.*

Epistola înțeleptă a Prea Sântiei Vóstre
cătră Smerenia Nóstră, ca vizitátore și ară-
tátore a stărei tronului Ecumenic a sântei
vóstre Biserici primind'o, aducem mulțemiri
Creatorului a tóte, și vęđetorului a tóte D-zeu,
carele a instituit pe prea fericirea ta iarăși,
ca bun pastor a marei Biserici a lui Chris-
tos, din timpul vostru, ca pre un înțelept și prea
experient, ca pe poporul Domnului să-l con-
ducă în cele evangelice la viață eternă și prea
fericită, ca cel ce posedezi progrese în tótă vir-
tutea. De aceea ne rugăm milelor Fiului lui
D-zeu și Mântuitorului nostru ca în tótă lu-
crarea plăcută lui D-zeu a fericirei tale să și
se îndrepte căile înaintea Lui, pentru care, cum
și pentru alte faceri de bine cătră el, să dăru-
iască la tótă mulțimea creștinilor pace și viață
fericită. Pe lângă acestea, poftim Sânteniei Vó-
stre cursuri de mulți ani în buna sănătate a su-
fletului și a corpului pentru întărirea orthodoc-
șilor și păstorind plăcut lui D-zeu turma ra-
țională a lui Christos să afle fericirea cerescă și
eternă, împreună cu toți sântii și să auđi prea
dulcele glas al Domnului: Intră întru bucuria
cerescă a Domnului tęg. Mai rugăm iubirea ta
frățască în Christos ca și după acęsta prin epi-
stole încunoștiințátore să cercetezi de petre-
cerea nóstră și să nu fie ne amintítore. Pentru
că noi tot-dęuna prin cercetări și încunoștiin-
țări voim a ști și cum se pórtă cei mai în-
semnați ai sântului vostru Sinod, de asemenea
și monahii și laicii în ce stare se află. Noi
din grația lui D-zeu pentru present suntem
în viață, până va sosi aceea ce-ı prescis. Și
după îndemnarea vóstră cătră noi despre
Prea Sântitul Mitropolit Gavriil al Halcedo-
nului vom face o recomandare în favórea sa

Χαλκυδόνος παραίνεσιν, ἵνα πρὸς τοὺς γαληνοτάτους ἡμῶν αὐτοκράτορας ὑπὲρ αὐτοῦ προστασίαν ποιήσωμεν· ὅτι αὐτὸς διὰ τὴν τῶν Χριστιανῶν συναγωγὴν, τῇ αὐτοῦ προθυμίᾳ ἐπὶ δανεισμῶ ὑπόχρεως γενόμενος πρὸς οἰκοδομὴν καὶ ἀνάκτισιν τοῦ Θείου ναοῦ τῆς ὑγίας ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος, καὶ πανευφήμου Εὐφημίας, τοῦ ἐν Χαλκηδόνι ὄντος προεχώρησεν ὡς καὶ διὰ γραμμάτων αὐτοῦ γνωστὸν ἡμῖν ἐγένετο, πρὸ τοῦ τὸν ἀρχιδιάκονον αὐτοῦ Παρθένιον πρὸς ἡμᾶς παρχαγενέσθαι. Ἡμεῖς κατὰ τὸ ἐν ἡμῖν, τοῖς μεγάλοις, καὶ γαληνοτάτοις ἡμῶν αὐτοκράτορσιν, Ἰωάννη Ἀλεξιοβίτζη, Πέτρῳ Ἀλεξιοβίτη προὔδωλον καὶ τὴν βασιλικὴν ταύτην ἐκλαμπροτάτην μεγαλειότητα, περὶ τῆς συμβοηθείας ἐν τῷ χρέει τῆς αὐτοῦ Πανιερότητος παραίνεσιν ἐποιήσαμεν. Κάκεινοι γοῦν οἱ μεγάλοι αὐτοκράτορες κατανεύσαντες, κατὰ τὴν αὐτῶν προαιρεσιν ἠλέησαν, οὐ μὴν, ἀλλὰ καὶ πρὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος τῇ αὐτοῦ πανιερότητι διὰ τοῦ ἀρχιδιακόνου αὐτῆς πενήκοντα ρούμπλια ἐπέμφθησαν. Παρ' ὃ καὶ εἰς σημεῖον τοῦ ἀδελφικοῦ ἡμῶν φίλτρον, καὶ δεξιότητος τῇ ὑμετέρα μακαριότητι δι' αὐτοῦ πάλιν.

Ἐγράφην ἐν τῇ βασιλευούσῃ μεγάλῃ τῶν πόλεων Μοσχολιά ἀπὸ κτίσεως κόσμου ζσβ'. Ἀπὸ δὲ τῆς ἐνσάρχου οἰκονομίας αχυδ'. μηνὶ μαίῳ.

„Οἱ Βασιλεῖς τῷ Οἰκουμηνικῷ Πατριάρχῃ Διονυσίῳ.

Θεῖω ἔλεει ἡμεῖς οἱ γαληνότατοι καὶ κραταιότατοι μεγάλοι βασιλεῖς καὶ αὐτένται, καὶ μεγάλοι δοῦκες, κνέζοι, Ἰωάννης Ἀλεξιοβίτζης, Πέτρος Ἀλεξιοβίτζης, πάσης μεγάλης, μικρᾶς, καὶ λευκῆς Ρωσσίας αὐτοκράτορες, Μοσχολίας, Κιοβίου, Βλαδημιρίου, Νοβογραφίου, Βασιλεῖς Καζανίου, Βασιλεῖς Ἀστραχανίου, Βασιλεῖς Σιδηρίου, αὐθένται Ὑχοβίας, καὶ μεγάλοι δοῦκες Σμολέντζικας Τουερίας, Ἰουγορίας, Περιμίας, Βιατκίας ἢ Βιάτκης, Βουλγαρίας, καὶ τῶν ἐξῆς· αὐθένται, καὶ μεγάλοι δοῦκες Νοβογραφίας, τῆς κατωτέρω, Τζερνιγοβίας ἢ Τζερνιχοβίας, Ρεζανίας, Ροστοβίας, Ἰαρσλαβίας, Βελοζερίας, Οὐδορίας, Ὀδορίας, Κοντινίας, καὶ παντὸς τοῦ βορείου κλίματος μονάρχαι, καὶ ἡγεμόνες τῆς κατ' Ἰβηρίαν γῆς, τῶν τε Καρταληνῶν, καὶ Γρουθινικῶν ἢ Γρουζηνῶν, βασιλέων καὶ τῆς Καβαρδικῆς γῆς, τῶν τε Τζερκασίων, καὶ ὀρεινῶν ἡγεμόνων, καὶ ἄλλων πολλῶν τοπαρχῶν, καὶ γαιῶν ἀνατολικῶν τε καὶ δυτικῶν καὶ ἀρκτικῶν ἢ βορείων πατριχοὶ καὶ προπατορικοὶ κληρονόμοι, αὐθένται, καὶ ἐξουσιασταί. Ἡ ἡμετέρα βασιλικὴ μεγαλειότης τῷ παναγιωτάτῳ, καὶ μακαριότατῳ Κυρίῳ Διονυσίῳ, ἔλεει Θεοῦ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως, νέος Ρώμης, καὶ Οἰκουμηνικῷ Πατριάρχῃ, βαθεῖαν εἰρή-

κάτρη πρὸς ἐπιφάνειαν τοῦ ἁγίου ἡμεῖς οἱ γαληνότατοι καὶ κραταιότατοι μεγάλοι βασιλεῖς καὶ αὐτένται, καὶ μεγάλοι δοῦκες, κνέζοι, Ἰωάννης Ἀλεξιοβίτζης, Πέτρος Ἀλεξιοβίτζης, πάσης μεγάλης, μικρᾶς, καὶ λευκῆς Ρωσσίας αὐτοκράτορες, Μοσχολίας, Κιοβίου, Βλαδημιρίου, Νοβογραφίου, Βασιλεῖς Καζανίου, Βασιλεῖς Ἀστραχανίου, Βασιλεῖς Σιδηρίου, αὐθένται Ὑχοβίας, καὶ μεγάλοι δοῦκες Σμολέντζικας Τουερίας, Ἰουγορίας, Περιμίας, Βιατκίας ἢ Βιάτκης, Βουλγαρίας, καὶ τῶν ἐξῆς· αὐθένται, καὶ μεγάλοι δοῦκες Νοβογραφίας, τῆς κατωτέρω, Τζερνιγοβίας ἢ Τζερνιχοβίας, Ρεζανίας, Ροστοβίας, Ἰαρσλαβίας, Βελοζερίας, Οὐδορίας, Ὀδορίας, Κοντινίας, καὶ παντὸς τοῦ βορείου κλίματος μονάρχαι, καὶ ἡγεμόνες τῆς κατ' Ἰβηρίαν γῆς, τῶν τε Καρταληνῶν, καὶ Γρουθινικῶν ἢ Γρουζηνῶν, βασιλέων καὶ τῆς Καβαρδικῆς γῆς, τῶν τε Τζερκασίων, καὶ ὀρεινῶν ἡγεμόνων, καὶ ἄλλων πολλῶν τοπαρχῶν, καὶ γαιῶν ἀνατολικῶν τε καὶ δυτικῶν καὶ ἀρκτικῶν ἢ βορείων πατριχοὶ καὶ προπατορικοὶ κληρονόμοι, αὐθένται, καὶ ἐξουσιασταί. Ἡ ἡμετέρα βασιλικὴ μεγαλειότης τῷ παναγιωτάτῳ, καὶ μακαριότατῳ Κυρίῳ Διονυσίῳ, ἔλεει Θεοῦ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως, νέος Ρώμης, καὶ Οἰκουμηνικῷ Πατριάρχῃ, βαθεῖαν εἰρή-

cătră prea luminați noștri autocratori. Fiindcă el în adevăr a început, pentru adunarea creștinilor, a edifica și rădica divinul templu a sântei gloriose și marelui martire, prea lăudata Eufimia cea din Halcedon, din zelul său ajungând a fi și dator cu împrumut, care și din scrisorile sale ni-s'au făcut cunoscut, mai înainte de a veni la noi Arhidiaconul său Partenie. Noi cât a fost cu putință din partea noastră, am prevenit pe marii și prea luminații autocratori Ión Alexievici și Petru Alexievici și am făcut îndemnare cătră această împărătescă prea strălucită măreție pentru ajutorul datoriei Prea Sântiei sale. Și acei marii autocratori, admițând, după voința lor 'l-au miluit, tot odată și de la smerenia noastră i s'au trimis prea Sântiei sale cincideci de ruble, prin Arhidiaconul său. Pentru care în semn de amiciție între noi frățescă și salutare prea fericirei vóstre (trimetem) prin el iarăși.

S'a scris în împărătescă, mare între cetăți, Moscua, dela zidirea lunei 7202, iar dela economia încorporareii 1694, luna Maiu.

Împerați Patriarhului Ecumenic Dionisie.

Din grația lui D-zeu Noi Serenisimii și prea puternicii marii împerați și domnii și marii duci, Cnejii Ión Alexievici, Petru Alexievici, autocratori a totă Rusia Mare, Mică și Albă, a Moscuvei, Chiovului, Vlademirului, Novogradului; împerați ai Cazanului, împerați ai Astrahanului, împerați ai Serbiei, domni Pscovei și marii duci de Smolensca, Toveria, Iuguria, Permia, Viatzca, Bulgariei și a altora. Domni și marii duci Novgorodului de jos, Cernicovului, Rizanei, Rostovului Iaroslaviei, Belozeriei, Hudorei, Ovdorei, Continiei și monarhi peste totă partea nordică și egemonii a pământului din Iberia și a regiilor Cartalinilor și Grutinilor și a pământului Cavardic și a Cercasienilor și a principilor din munți și ai altor multe localități și pământuri orientale, occidentale și nordice, clironomi ai părinților și strămoșilor, domni și dispunători. Măreția noastră împărătescă prea Sântitului și prea fericitului Domnului Dionisie, din grația lui D-zeu Arhiepiscop Constantinopolului, Romei nouă și Ecumenic Patriarh vă dorim să vă învredniciți de o adâncă liniște, o petrecere sigură

νην, ἀσφαλῆ τε διαμονὴν ἐν Ὁρθοδοξίᾳ τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολικῆς, ὑγίαν τε καὶ εὐημερίαν, ἅμα δὲ καὶ ψυχικὴν σωτηρίαν παρὰ Κυρίου τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἐν Τριάδι ἁγία δοξαζομένου καταξιωθῆναι ἐπιέμεθα. Ἐπεμψε πρὸς ἡμᾶς τοὺς μεγάλους ἀθέντας, πρὸς τὴν ἡμετέραν μεγαλειότητα, ἀπὸ τῆς μονῆς τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας, τῆς ἐν Χαλκηδόνι οὔτης, ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Χαλκηδόνος Γαβριήλ, τὸν ἀρχιδιάκονον αὐτοῦ Περθέμιον, ἵκετεῦσαι ἡμᾶς τοὺς μεγάλους ἀθέντας ἐλεημοσύνης χάριν· τὰ δὲ ἅγια λείψανα, ἅπερ εὐλογίας χάριν, πρὸς ἡμᾶς τοὺς μεγάλους ἀθέντας μετὰ τοῦ ἀρχιδιάκου ἦσαν ἀπεστειλμένα, ἥρπασαν παρ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπιπεσόντες ληστρικῶς οἱ ἀσεβεῖς κλέπται. Μετὰ δὲ ταῦτα πρὸς ἡμᾶς τοὺς μεγάλους ἀθέντας πρὸς τὴν ἡμετέραν βασιλικὴν μεγαλειότητα ἔγραψεν ἡ σὴ Παναγιότης περὶ αὐτοῦ τοῦ μητροπολίτου Χαλκηδόνος τοῦ πανιερωτάτου, δηλοποιῶσα ἡμῖν τὴν ἀναγκαινίαν τῆς μονῆς τῆς ἁγίας ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Εὐφημίας, περὶ τῶν συμβεβηκότων αὐτῷ λυπηρῶν, καὶ ζημιῶν ἐν τῇ ἀνακαινίσει ταυτῆς καὶ ἐν' ὅπως ἡμεῖς οἱ μεγάλοι ἀθένται, ἡ ἡμετέρα βασιλικὴ μεγαλειότης εὐδοκῆσωμεν, τῇ αὐτῇ ἁγίᾳ μονῇ τὸ τῆς ἡμετέρας βασιλικῆς μεγαλειότητος ἔλεος ἀποδοῦναι ὅθεν ἡμεῖς οἱ μεγάλοι ἀθένται, ἡ ἡμετέρα βασιλικὴ μεγαλειότης, τὸν προγραφέντα τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Χαλκηδόνος ἀρχιδιάκονον, καὶ τὴν λοιπὴν αὐτοῦ συνοδίαν, πρὸς τὸν ἡμέτερον βασιλικὸν θρόνον προσεγγίσει, καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς πεμφθεῖσαν αὐτῆς ἐπιστολὴν δεξασθαι ὠρίσασμεν, καὶ ἀκούσαντες περὶ τῆς συμβάσεως αὐτῆς ἐν ὁδῷ ἀρπαγῆς ἐλυπήθημεν· τῆς δὲ ἡμετέρας βασιλικῆς μεγαλειότητος ἔλεος, ἵκεσίαις ἕνεκεν τῆς αὐτῆς ἱεραρχίας, ἐπέμφθη πρὸς αὐτὸν τὸν πάνιερωτάτον μητροπολίτην Χαλκηδόνος μετὰ τοῦ ἀρχιδιάκου αὐτοῦ σαμούρια, τιμῆς ἑκατὸν πεντήκοντα ρομπλίων, πρὸς τούτοις καὶ πεντήκοντα χρυσᾶ φλωρια. Ἔτι δὲ καὶ ἡμέτερον χρυσόβουλλον, τῆς ἡμετέρας δηλαδὴ βασιλικῆς μεγαλειότητος ἐδόθη αὐταῖς καινόν, δι' οὗ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἐλεύσονται εἰς τὸ βασιλεῖον ἡμῶν ἐλεημοσύνης χάριν· τὸν δὲ προρρηθέντα ἀρχιδιάκονον ἐλεήσαντες τῷ τῆς ἡμετέρας βασιλικῆς μεγαλειότητος ἐλέει, πέμψαι πρὸς ἡμᾶς μετὰ τοῦ παρόντος τῆς ἡμετέρας βασιλικῆς μεγαλειότητος γράμματος ἀπεφήναμεν. Πρὸς τούτοις παραδίδομεν ὑμᾶς τῷ Θεῷ, εἰς συντηρησιν· ἡμᾶς δὲ ἐγχειρίζομεν ταῖς ἁγίαις αὐτῆς εὐχαῖς, καὶ τῇ εὐλογίᾳ.

Ἐγράφεται ἐν τῇ αὐτῇ τῆς βασιλείας ἡμῶν ἐν τῇ βασιλευσίᾳ μεγαλοπόλει Μοσχοβία, ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου ᾿ζσβ', ἐν μηνὶ Ἰουλίῳ, τῆς βασιλείας ἡμῶν ἔτει δεκάτῳ τρίτῳ“.

În ortodoxie a Bisericei Orientale a lui Christos, sănătate, prosperitate, împreună cu mântuirea sufletescă dela Domnul și D-zeu, c-1 Sânt, glorificat în Treime. A trimis la Noi, marii domni, cătră măreția noastră, dela monastirea Sântei Martire Eufimia, cea din Calcedon, Prea Sântitul Mitropolit al Halcedonului Gavriil pe arhidiaconul său Partenie, spre a ne ruga pe noi, marii domni, pentru milă. Iar sântele reliquiî carii pentru bine-cuvântare au fost trimise cătră noi marii domni, cu arhidiaconul le-au furat dela el, cădând în cale asupra sa tâlhărește nepioșii hoși. După acésta cătră marii domni, cătră a noastră măreție regală, a scris Prea Sântia ta despre acest Mitropolit al Calcedonului Prea Sântit, anunțându-ne reînnoirea monastirei a sântei glorioșă, mare martiră Eufimia, și despre împrejurările sale întristătoare și perderi în acéstă reînnoire; pentru ca noi marii domni, regala noastră măreție, să bine voim a da milă mareția noastre regală la acéstă sântă monastire. Deci noi marii domni, regala noastră măreție, pe citatul Arhidiacon a prea Sântitului Mitropolit al Halcedonului, și ceca-l-antă sinodie a lui am hotărît, de a se apropia de tronul nostru regal și să primim epistola sa trimisă nouă și aușind despre întêmplarea furtului aceluia în drum ne am întristat; Iar mila măreției noastre regale, din cauza cererei acelei hierarhiî, s'a trimes cătră msuși prea Sântitul Mitropolit al Calcedonului cu Arhidiaconul său samure în preț de 150 de ruble, pe lângă aceste și 50 galbeni în aur. Încă și hrisovul nostru, adică a măreției noastre regale s'a dat lor din nou, prin care de acum înainte vor veni în regatul nostru pentru milă. Am gratificat și pe sus șisul Arhidiacon cu mila măreției noastre regale și declarăm că l'am trimis cătră voi cu presenta scrisore a măreției noastre regale. Pe lângă acestea vă predăm lui D-zeu spre conservare; iar noi ne încredințăm sântelor vóstre rugăciuni și bine-cuvântărei.

S'a scris în curtea regalității noastre. În marea politie regală Moscua, în anul de la șidirea lumei 7202, luna Iulie; iar al regiei noastre în al 13 an.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ Πατριάρχου Διονυσίου, ὅστις ἀπέθαιεν εἰς Βουκουρέστιον αἰωνία ἡ μνήμη αὐτοῦ!

Μετ' αὐτὸν ἔγινε πατριάρχης Ἰάκωβος ὁ Χίος· ἀπέθανε δὲ καὶ αὐτὸς εἰς Βουκουρέστιον.

Εἶτα Καλλίνικος ὁ σοφώτατος.

Εἶτα Νεόφυτος.

Εἶτα Γαβριήλ.

Εἶτα Ἀθανάσιος ἀπὸ Ἀδριανούπολιν. Οὗτος μετὰ τὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Σρόνου παραίτησιν, ἀπῆλθεν εἰς Γιάσιον ἐπὶ τῆς αὐθεντίας τοῦ περιβοήτου Βασιλείου τοῦ Ἀλβανίτου, ὅστις εἴκοσι χρόνους αὐθεντεύσας, ἔκτισε πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ δύο περίφημα μοναστήρια, τῆς Παναγίας τοῦ Γκολια, τὸ Βατοπαιδινόν, εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ Σαυματοουργὴ εἰλὼν τῆς Παναγίας, καὶ τὸ τῶν ἁγίων τριῶν Ἱεραρχῶν, τὸ ἀπριερωμένον εἰς τὸ κοινὸν τοῦ ἁγίου Ὄρους, εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ λείψανον τῆς ἁγίας Παρασκευῆς τῆς νέας, ὅπου αὐτὸς ἔστειλεν εἰς τὴν Πόλιν καὶ τὸ ἔφερεν. Ἐπλήρωσε δὲ καὶ ὅλον τὸ χρέος τοῦ ἁγίου Τάφου. διδωντάς ἐβδομηῆντα χιλιάδας φλωρία· ἔργα καὶ καλά, καὶ μεγάλῃ, καὶ βασιλικῇ. ὄχι αὐθεντικῆ· αἰωνία ἡ μνήμη του! Ὁ δὲ Ἀθανάσιος εἰς Γιάσιον ὄντας, καὶ κατοικῶντας εἰς τὸ ἐκεῖ ἔξω τοῦ Γιασίου μοναστήριον Παγῶν λεγόμενον, νῦν δὲ κρημισμένον καὶ μὴ φαινόμενον, μετόχιον τοῦ ἐν τῷ ἁγίῳ Ὄρει βασιλικοῦ μοναστηρίου Ἐρηροτοζίμου, εἰς τὸ ὁποῖον ἔβαλε τὴν μετάνοιάν του, ἀπείρωσε καὶ τὴν βιβλιοθήκην του. Ἐκεῖ οὖν εἰς τὸ Παγῶνι ἡσυχάζωντας, ἐσύνθεσεν ὕμνους, καὶ προσεφώνησεν αὐτοὺς Βασιλείῳ τῷ ἡγεμόνι, ὧν ἡ ἐπιγραφή.

» Ἀθανασίου Πατριάρχου ὕμνος πρὸς τὴν ἀειπάρθενον καὶ Θεοτόκον Μαρίαν, ὧν ἡ ἀκροστιχίς: Ἀθανάσιος ἔλέψθ' Θεοῦ, ὁ πρῶτον Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης τῷ εὐσεβεστάτῳ, καὶ Θεοπροουρήτῳ Ἡγεμόνι Μολδοβλαχίας,

Κυρίῳ Ἰωάννῃ Βασιλείῳ

Ἀρχαγγέλων, Ἀγγέλων τὰ τάγματα,
νοερῶν στρατιῶν τὰ συστήματα,
τὰ φρικτὰ σου, Παρθένε, Σαυμάσια
μεγαλύνει οὐδόλως ἰσχύουσι,
σύ γὰρ εἶ αὐτῶν δόξα καὶ καύχημα·
πῶς ἐγὼ οὖν τολμήσων δοξάσαι σε;
ἀπορῶ, τρέμων ὄλος ἐξίσταμαι,
ἀλλὰ θάρρουν σύ με, καὶ πρόσδεξι·
σοὶ γὰρ θάρρῶν προστρέχω, δέξιμιε Παναγία.

Ἐπὶ τῆς πατριρχείας Ἀθανασίου ἐχρημάτισε πρωτοσύγγελος ὁ Καισάριος βυζάντιος, ἄνθρωπος πολυμαθής, καὶ ἐπίσημος· τούτου σῶζεται καὶ πασχάλιον κυκλοειδὲς αἰώνιον.

Aceste despre patriarhul Dionisie care a răposat în București, eternă amintirea lui ¹⁾).

După el s'a făcut patriarh Iacov din Chio, aŭ murit și acesta în București ²⁾).

Apoi Calinic cel prea-înțelept ³⁾).

Apoi Neofit ⁴⁾).

Apoi Gavriil ⁵⁾).

După aceea Atanasie din Andrianopol ⁶⁾).

Acesta, după demisionarea din tronul ecumenic, a venit în Iași, în domnia renumitului Vasile Albanitu; care domnind 20 ani, a zidit pe lângă altele și cele două monastiri prea însemnate: a Prea Santei (Născătoare) Golia, cea a Vatopedului, la care este iconă făcătoare de minuni a Prea Santei; și cea a Sântilor Trei-ierarhi, aferosită comunităței Sântului Munte, în care sunt reliquiile Santei Paraschive cea nouă, pentru care acesta a trimis în Cetate (Constantinopol) și le-a adus. Aŭ plătit încă și totă datoria Sântului Mormânt, dând 70,000 de galbeni; lucruri și bune și mari și regale, iar nu domnești; eternă fie amintirea lui. Iar Atanasie fiind la Iași și locuind acolo la monastirea dișă Păun, afară din Iași, însă acum ruinată și nevedută. metohu a monastirei regale din Sântul munte, Xiropotamul, în care și-a luat metania sa, a aferosit și biblioteca sa. Decî acolo la Păun stând în liniște a compus imne, pe care le am, și le-a dedicat lui Vasile Egemonul, a căror titlu este: A lui Atanasie Patriarhul, imne cătră pururea fecióra și Născătorea de D-Ńeu Maria, a cărora acrostih este: Atanasie cu mila lui D-Ńeu fost Patriarh ecumenic, prea piosului și păzitului de D-Ńeu Egemon al Moldo-Vlahiei,

Domnul 16n Vasilie.

Ordinele Arhanghelilor, a Angelilor, sistemele armatelor spirituale, nu sunt de loc în stare a mări înfricoșatele tale minuni Prea Curată; tu dar ești gloria lor și lauda. Cum dar eŃi voiŃi îndrăzni a te glorifica, nu știŃ, tremurând cu totul sunt în extaz, dar încurajază-mă tu și mă primește; cătră tine îndrăznind alerg, primește-mă Prea Sântă.

Pe timpul patriarhiei lui Atanasie a fost protosinghel Kesarie Visanti, om prea învățat și însemnat. Se conservă și o pascalie a lui în forma de ciclu perpetuŃ.

Κύριλλος ἀπὸ Κυζίκου Ἀθανασίου διάδοχος.
Κυπριανὸς ἀπὸ Σμύρνης διάδοχος.
Κοσμάς ἀπὸ Ἀλεξανδρείας διάδοχος, καὶ πάλιν Ἀλεξανδρείας.

Ἱερεμίας Πάτριος ἀπὸ Καισαρείας διάδοχος.

Παΐσιος κιομουρτζόγλους Νικομηθεύς, ἀπὸ Νικομηδείας διάδοχος, καὶ ἀπέθανεν εἰς τὸ νησί τῆς Χάλκης.

Νεόφυτος Πάτριος, καὶ ἀπέθανεν εἰς τὸ ἐν τῇ Πάτμῳ τοῦ Ψελοῦνου ἱερὸν μοναστήριον· τοῦτον ἐξελεῖσθοντα ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Πατριαρχίου, μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν τῆς Κυριακῆς, ὁμήσας ἕνας ἀρβανίτης, τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ μαχαίρι.

Σεραφεῖμ ἀπὸ Νικομηδείας διάδοχος, ἀγραφιώτης, ἀπὸ τὴν μεγάλην Καστανιά.

Κύριλλος μωραΐτης ἀπὸ Νικομηδείας καὶ ἀπέθανεν εἰς τὴν ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει σκῆτην τῆς Ἀγίας Ἀννης εἰς τὸ κτισθὲν παρ' αὐτοῦ κελλίον.

Καλλίνικος ἀπὸ τὸν Σωτήρα τῆς Ζαγοράς, ἐπίσημος διὰ μάθησιν, ἀπὸ Προϊλάβου· τοῦτος ζῆ, καὶ εἶναι εἰς τὴν πατρίδα του· ἔχει καὶ ἀδελφὸν τὸν νῦν Δημητριάδος Γρηγόριον. Ἄυτὸς τὴν Δημητριάδα ἐπισκοπὴν οὖσαν Λαρίσης ἐτίμησεν εἰς Ἀρχιεπισκοπὴν, διὰ τὴν τιμῆσιν τὸν ἀδελφὸν του.

Ἄυτὸς ἔχει καὶ συγγράμματα, ἀλλ' ἀτύπωτα.

Σεραφεῖμ Ἀλβανίτης ἀπὸ Φιλιπούπολιν ἐξόριστος δὲ ὢν εἰς τὸ ἅγιον ὄρος, κατέφυγεν εἰς τὴν ἀρμάδα τῶν Μοσχόβων, καὶ μετ' αὐτῆς ὑπῆγεν εἰς τὸ Πετροπούργ. Καὶ παρὰ τῆς βασιλείσης προσδεχθεὶς, καὶ φιλοδορωθεὶς, ὡς ἔλεγαν, ἐξῆντα γιλιάδας Ρούμπλια, καὶ πέντε κατ' ἔτος, καὶ τὴν βασιλικὴν καρέταν τῆς βασιλίπης Ἐλισάβετ (μεγάλη φιλοδορία, εἰ οὕτως ἔχει) ἐστάθη εἰς Ἴσταν εἰς ἕνα μοναστήριον, ὅπου καὶ ἀπέθανεν. Κατέφυγε δὲ εἰς τὴν ἀρμάδα, νομιζωντας ὅχι, ἀμὴ πιστενωνας βέβαια αὐτὸς, καθὼς καὶ ὅλα τὰ ἔθνη, καὶ συμφώνως τὸ ἔλεγαν παρῶρησία, καὶ Ἑβραῖοι, καὶ Ἀρμένιοι καὶ Φράγγοι, καὶ Ῥωμαῖοι, ὡς καὶ αὐτοὶ οἱ Τοῦρκοι, πῶς πέρνεται ἡ πόλις ἀπὸ τοῦς Μοσχόβους διὰ τὴν γίνη αὐτὸς Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, νὰ πάσῃ τὸ ὄνομα· Πλὴν ἀλλὰ μὲν βουλαὶ ἀνθρώπων, ἀλλὰ δὲ Θεὸς κελεύει.

Ἰωαννίκιος Καρατζᾶς Βυζάντιος, ἀπὸ πρωτοσύγγελος τοῦ Πατριαρχείου Πεκίου, ἀπὸ Πεκίου Χαλκηδόνας, καὶ ἀπὸ Χαλκηδόνας Πατριαρχης, καὶ ἔτι ζῆ, καὶ κάθηται εἰς τὰ ἐν τῇ Χάλκῃ ὁσπητιὰ του.

Σαμουήλ τῆς Χαντζερλοῦς ὕος, βυζάντιος, φιλόσοφος, ἀπὸ Δέρκων, καὶ ἀπέθανεν εἰς Χάλκην. Οὗτος προσεβίβασε τὸν Δέρκων εἰς τὸν ὄγδον βλομὸν, ὅπου σήμερον εἶναι.

Μελέτιος Τενέδιος ἀπὸ Λαρίσης, καὶ ἀπέθανεν εἰς

Ciril din Kizic, succesor lui Atanasie.

Ciprian din Smirna succesor.

Cosma din Alexandria succesor, și iarăși la Alexandria.

Eremia Patmianul din Cesaria, succesor.

Paisie Kiumurçoglu din Nicomidia, din al Nicomidiei succesor, și a reposat în insula Halke.

Neofit Patmiul, a reposat în sânta monastire a teologului, în Patmos. Pe acesta când ieșea din biserica patriarhală, după sânta liturgie a Duminiciei, aruncându-se asupra lui un albanit, l'a lovit cu cuțitul.

Serafim din Nicomedia succesor, Agrafiot, din marea Castania.

Chiril Moraitul din Nicomidia. A reposat în schitul Sântului Munte, a Sântei Ane, în kilia zidită de el.

Calinic din Sotira Zagorei, însemnat prin erudițiune, dela Proilav. Acesta trăește și este în patria lui. Are și frate pe cel de acum Grigorie al Dimitriadei. Acesta a înălțat Dimitriada, ce era episcopie a Larisiei, la arhiepiscopie, pentru a onora pe fratele său.

Acesta are și scrieri, dar neimprimare.

Serafim albanitul din Filipopol. Fiind exilat la Sântul Munte a fugit în flota Moscovilor și după aceea s'a dus la Petersburg. Iar de împărătesă primit și dăruit cu daruri, cum ȕicēū, cu 65,000 ruble anual, și cu caretă regală a împărătesei Elisabeta (mare dăruire, dacă era astfel) și a fost trimis la Izna, la o monastire, unde a și murit.

S'a refugiat în flotă, nu socotind, ci creȕend el cu siguranță, după cum și tôte poporele, și unanim o spunēū pe față și Evreii, și Armenii, și Franghii (Catholicii din imperiul otoman) și Romeii, precum și însuși Turcii, cum că să ia Cetatea (Constantinopol) de Moscoviți, pentru ca să se facă acesta întâiul patriarh al Constantinopolului, ca să ia numele. Dară altele sunt cugetările omenilor și altile ordonă D-ȕeū.

Ionikie Karagea, Bisantian, din protosinghel al Patriarhului de Pechiū, din al Pechinlul al Halcedonului, și din al Halcedonului patriarh; și încă trăește și șede în crsele lui din Halchi.

Samuil fiul Hangerlei, Bisantian, filosof, din Derka, și a reposat la Halchi. Acesta a inaintat pe (arhiereul) de Derca la al optulea grad unde este astăȕi.

Meletie Tened din Larisa și a reposat în

Τένεδον. Ἐπὶ τῆς Πατριαρχείας τούτου εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους ἐξηνταεννέα, τὸν Ἀπρίλλιον μετὰ τὰς δέκα, τὴν μεγάλην ἐβδομάδα, ἐστάθησαν ἀπὸ τὴν Πόρτα Γιαννίτζαροι, ἐπάτησαν τὸ Πατριαρχεῖον, καὶ ἐσίκωσαν τὸν Πατριάρχην αὐτὸν Μελέτιον μετρεῖς τέσσαρας Ἀρχιερεῖς, ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ πρῶτον Εὐρίπου, τὸν πρωτοσύγγελλον, τὸν ἀρχιδιάκονον, τὸν οἰκονόμον, καὶ ἄλλους τοῦ ἱερατικοῦ καταλόγου καὶ λαϊκούς, νοταρίους, καὶ παρατυχόντας, ἕως τριάντα· τούτους ὅλους τοὺς ὑπῆγαν εἰς τὸ Πασᾶ-Καπισὶ εἰς τοῦ Μουζούργα τὴν φυλακὴν ἐκείθεν ἀπέλυσαν τοὺς ἀρχιερεῖς, ἐκτὸς τοῦ Εὐρίπου, καὶ τινὰς ἄλλους, τὸν δὲ Πατριάρχην, πρωτοσύγγελλον, ἀρχιδιάκονον, οἰκονόμον, καὶ ἄλλους ὑπὲρ τοὺς εἴκοσι, τοὺς ἔστειλαν εἰς τὸν Μποσταντζήμπαση εἰς τὸν Φοῦρνον· τῇ δὲ μεγάλῃ τετράδῃ ἢ πέμπτῃ, ἀπὸ ἐσκέντζευσαν τὸν πρωτοσύγγελλον, τὸν οἰκονόμον καὶ ἄλλους νύκτα, παρόντος τοῦ βασιλέως, ὄντας νὰ βάλλουν εἰς σκεντζὶ καὶ τὸν Πατριάρχην, ἐπρόφθασεν, ἦλθε δρομικῶς μέσα ἀπὸ τὸ βασιλικὸν σαράγι ὁ μπὰς Καραουλάκης, λέγωντας, γιανκί νι μέσα εἰς τὸ σαράγι! Καὶ εὐθὺς ἐσηκώθη τεταραγμένος ὁ βασιλεὺς, εἰπὼν, ἀθῶοι οἱ ἀνθρώποι τοῦτοι, καὶ νὰ μὴ σκεντζευθῇ πλέον κανεῖς, ἕως δευτέρου μου προσταγῆς. Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐπρόσταξε καὶ ἀπέλυσαν πάντας· ἀπέθαναν δὲ τρεῖς τέσσαρες ἀπὸ τὰς βασάνους, ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ Εὐρίπου, τὸν ὁποῖον ἐβασάνισαν ἐξαιρέτως, λέγοντες νὰ ἦναι αὐτὸς ὁ ἴδιος Στέφανος, μετὰ τὸ νὰ τὸν ὠμοίαζε. Καὶ τὸν μὲν Πατριάρχην ἐξώρισεν εἰς Μιτυλήνην, τὸν δὲ ἀπὸ Θεσσαλονίκης Θεοδοσίον ἔκαμε Πατριάρχην. Ταῦτα δὲ πάντα ἔγιναν δι' αὐτὸν τὸν εἰς τὸ Μαυροβοῦνι φημιζόμενον τότε Στέφανον, τὸν πρῶτα ὑπήκοον, καὶ ὕστερα πολεμάρχον ἐναντίον τῆς βασιλείας, διὰ παρακινήσεως τῆς Ρωσσίας, μετὰ τὸ νὰ εὐγῆκε φήμη, ἂν καὶ ψευδής, ὅτι εὐγῆκεν ἀπὸ τὸ Μαῦρον Ὄρος, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν τεπτίλι, καὶ διεβλήθη, μετὰ ἀρζουγάλι πάλιν Χριστιανῶν ὁ Πατριάρχης, πῶς τὸν ὑπεδέχθη, καὶ τὸν ἐφύλαξε, καὶ πῶς γράφει εἰς τοὺς Μοσχόβους, καὶ τὰ ἐξῆς· τὸ δὲ Μαῦρον Ὄρος αὐτὸ εἶναι εἰς τοῦ Ἰπεκίου τὴν ἐπαρχίαν, ὑψηλόν, δύσβατον, ὡς τὰ βουνὰ τῆς Μάνης εἰς τὸν Μωρέα, καὶ τῶν Σφακιῶν εἰς τὴν Κρήτην.

Θεοδοσίος, Κρῆς ἀπὸ Θεσσαλονίκης, ὁ ρηθεις καὶ ἐτι ζῆ τυφλός.

Σωφρόνιος Πτολεμαεύς, ἀπὸ Πτολεμαίδος Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Κωνσταντινουπόλεως. Ἐπίσημος δι' ἀρετὴν καὶ μάθησιν, μάλιστα εἰς τὰ ἀραβικά, καὶ διὰ τὰς διδασκὰς, ὅπου ἔκανε καὶ τούρκικα, καὶ ρωμάικα· τοῦτος μόνος εἰς τοὺς καιροὺς μας ἀπέθανεν εἰς τὸν θρό-

Tened. In timpul patriarhiei acestuia la 1769 în April dece, în sептămăna mare, s'a trimes de la Pórtă ianiceri, aũ călcat patriarhia. și aũ rădicat pe acest patriarh Meletie cu 3 până la 4 arhieriei, între care era și fostul (arhiereu) al Evripului, pe protosinghel, pe arhidiacon, pe iconom și pe alți din catalogul sântit și laici însemnați și pe alții de la întâmplare, până la 30. Pe toți aceștia i-aũ dus la Pașa Capisi, la închisórea *Burzuga* ?).

De aicea aũ eliberat pe arhieriei, afară de al Evripului și alții óre-care. Iar pe Patriarh, protosinghel, arhidiacon, iconom. și pe alții peste 20, i-aũ trimes la Bostanghi Bașa la *Furn*. Iar în marea Mercure saũ Joi după ce aũ schingiuitũ (martirizat) pe protosinghel, pe iconom, și pe alții, nóptea, în presenta împăratului, când era să pue în spânzurătoare și pe patriarh, a sosit, venind iute dela Seraiul împărătesc, Basi Caraculaki dícend: *ghiachini* *) la Serai în lăuntru, și curênd s'a sculat furios împăratul dícend: acești ómení sunt inocenți și să nu se spânzure mai mult nimení până la a doua a mea poruncă. Iar a doua și a ordonat și a eliberat pe toți. Aũ murit 3 până la 4 de munci, între care a fost și a Evripului, pe care l-a muncit cu deosebire, dícend că este el însuși Ștefan, pentru că'í sémănă. Pe patriarh l-a surgunit în Mitilini, și a făcut patriarh pe Teodosie din Tesalonic. Tóte aceste s'aũ întâmpat din cauza renumitului de atunci Ștefan al Montenegrului, întâiũ supus și în urmă rebel în contra împărăției, prin indemnarea Rusiei, pentru că ieșise vestea deși falsă că a ieșit din Montenegro și a venit tiptil în Cetate (Constantinopol). Și s'a calomniat cu arzu-hale iarăși patriarhul creștinilor că l'ar fi primit și l'ar fi îndosit, și că ar scrie Moscovilor și altile. Iară Montenegro acesta este în Eparhia Ipecului, înalt, greũ de trecut, ca munții Mane în Morea și Sfachiũ în Creta *).

Teodosie Chritul din Tesalonic cel dís mai sus și trăește încă orb.

Sofronie Ptolomeũ din Ptolemaida Ierusalimului, și din al Ierusalimului al Constantinopolului. Însemnat pentru virtute și erudițiune, mai ales în arabă, și pentru discursurile ce a făcut și în turcește și grecește. Acesta singur în timpurile nóstre aũ murit pe tron. Eternă amintirea

νον· αἰωνία ἡ μνήμη του! Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς πατριαρχείας του, πατριρχεύσαντος ἔτη ἕξ, ἐγένεν ἡ δυστυχισμένη ἀγάγη τῶν Μοσχόδων καὶ τῶν Τουρκῶν· ὁ πόλεμος ἀρχισεν ἐν ἔτει χιλιοστῶ ἑπτακοσιοστῶ ἑξηκοστῶ ἐνάτῳ, ἐκράτησε χρόνους ἕξ, καὶ πάντοτε νικητὴ οἱ Μόσχοδοι· καὶ ἦλθεν εἰς τὸ ἀμὴν νὰ παρθῇ ἡ Πόλις, καὶ ἤθελε παρθῇ, ἂν ἐζούσε καὶ ἐβασίλευεν ὁ μέγας Πέτρος. Διὰ τοῦτο ὠνόμασα δυστυχισμένην τὴν ἀγάπην, ὡς ἀνωφέλευτον, ἣτις ἐγένεν ἐν ἔτει χιλιοστῶ ἑπτακοσιοστῶ ἑβδομηκοστῶ πέμπτῳ Ἰουλίου 15.

Γαβριήλ Σμυρναῖος, ἀπὸ παλαιῶν Πατρῶν, ὁ νῦν ἐλέῳ Θεοῦ Κωνσταντινουπόλεως· ὁ Θεὸς νὰ τὸν στερεώσῃ.

Πατριάρχαι Ἀλεξανδρείας.

Γεράσιμος Κρητικὸς, σοφώτατος καὶ ἀγιώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας· τούτου φαίνονται τρεῖς τόμοι μεγάλοι συγγράμματα, διδαχά, καὶ ἄλλα, καὶ πρὸς τὸν διαληθθέντα βασιλέα Πέτρον ἐπιστολή, καὶ πρὸς τὴν βασίλισσαν Νατταλίαν τὴν μητέρα του, τὰς ἔχω, καὶ διὰ τὸ πλάτος δὲν τὰς γράφω, ἡ περιληψὶς αὐτῶν εἶναι: ἐλεημοσύνη, καὶ ἀνακαινίσις τῶν βασιλικῶν χρυσοβούλλων· φαίνεται πρὸς τούτοις καὶ πρὸς τὴν Παναγίαν τοῦ Κύκου (ὅταν ὑπῆγεν εἰς Κύπρον καὶ τὴν ἐπροσχύνησε) ἐγκώμιον, (τὸ ἔχω), καὶ μαρτυρία, ὅτι ἡ ἐν τῇ ἱερᾷ μονῇ τοῦ Κύκου θαυματουργῆ εἰκὼν τῆς Παναγίας εἶναι μία τῶν τριῶν τῶν ἱστορηθειῶν παρὰ τοῦ ἀγίου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ, ὡς εἶναι καὶ ἐκείνη ὅπου εἶναι εἰς τὸ Μέγα Σπήλαιον· τούτο τὸ βεβαιώνει καὶ τὸ συνοδικὸν του συγγίλλιον, ὅπου ἐγένε παρὰ τοῦ Πατριάρχου Διονυσίου τοῦ Σερογλάνη, τὸ ἔχω, καὶ διὰ τὸ πλάτος δὲν γράφω οὔτε αὐτὸ, οὔτε τὸ ἐγκώμιον, τὸ ὅποιον εἶναι βαθὺ καὶ δυσκολονόητον· ἀντὶς αὐτῶν δὲ γράφω μίαν ἀπὸ τὰς δύο ἐπιστολάς, ὅπου πρὸς τὸν αὐθέντην Βισαράβαν ἔγραψεν ἀπὸ Πόλεως, καὶ ἀναφέρει καὶ ἐπαινεῖ τὸν Πατριάρχην Διονύσιον, καὶ παρακαλεῖ τὸν αὐθέντην νὰ τυπώσῃ τὸ ρητορικὸν βιβλίον, ὅπου ἐσύνησε.

„Γεράσιμος ἐλέῳ Θεοῦ Πάπας καὶ Πατριάρχης τῆς μεγάλης πόλεως Ἀλεξανδρείας, καὶ κριτῆς τῆς Οἴκουμένης

Τῷ εὐσεβεστάτῳ, ὑψηλοτάτῳ τε καὶ ἐκλαμπροτάτῳ αὐθέντῃ καὶ ἡγεμόνι πάσης Οὐγγροβλαχίας κυρίῳ κυρίῳ Ἰωάννῃ Κωνσταντίνῳ Μπασαράμπᾳ βοεβόδα, υἱῷ κατὰ πνεῦμα ποτεινοτάτῳ τῆς ἡμῶν μετριότητος, χάριν καὶ ἔλεος παρὰ

λουί. La începutul patriarhiei lui, patriarhisind șese ani, s'a făcut nenorocita pace a Moscovilor și a Turcilor. Resboiul a început în anul 1769 și a ținut șese ani, și tot-deuna a fost învingător Moscovi și a ajuns aproape de a lua Constantinopol și era să se ia dacă trăia și împărăția marele Petru. De aceea am numit nenorocită aceea pace, ca nefolositoare, care s'a întâmplat în anul 1775 Iulie în 15¹⁰).

Gavriil Smirnéul din vechea Patra, acum din grația lui D-zeu al Constantinopolului, D-zeu să'l întărească.

Patriarhiᾱ Aīxandriē

Gherasim Criticos, prea înțelept și prea sânt, Patriarh al Alexandriei, a acestuia se ved trei tomuri mari, scrieri, discursuri, și alte, și epistola către Impăratul Petru și către Regina Natalia, Muma sa, le am, dar pentru estensiunea lor nu le transcriu.

Conținutul lor este milosteniă și refnoirea chrisóvelor împărătești. Se ved pe lângă acestea și către Prea curata dela Chycu un engomiu (când s'a dus în Cipru și s'a închinat) și mărturie că în Sânta Monastire Chycu este icóna făcătoare de minuni a Prea Curatei, una din cele trei zugrăvite de sântul Apostol și Evanghelist Luca, după cum este și acea ce'î în marele Spileñ (Cavernă). Acesta o confirmă și singhiliul sinodic ce s'a făcut de patriarhul Dionisie Seroglan. 'L posed și pentru mărime nu'l transcriu nici pe aceasta, nici engomiul, ce este adânc și greu de înțeles. Iar în locul lor transcriu una din cele două epistole ce a scris din Constantinopol către Domnul Basarab¹¹), care recomandă și laudă pe Patriarhul Dionise și roga pe Domn se imprime scrierea retoriceii, ce a compus.

Gherasim cu mila lui D-zeu Papă și Patriarh a marel cetăți a Alexandriei și judecător a Universului,

Prea piosului, prea înălțatului și prea Strălucitului Domn și Egemon a totă Ungro-Valahia, Domnului Domn Ión Constantin Basarab Voevod, fiu în Sântul Spirit prea dorit a modestiei noastre, har și milă de la D-zeu

Θεοῦ, καὶ παρ' ἡμῶν ἀποστολικὴν εὐλογίαν καὶ εὐχὴν.

Ἐπειδὴ καὶ οὐγὶ μόνον δι' ἀκοῆς καὶ φήμης, ἀλλὰ καὶ αὐτοφεί νὰ ἐγνωρίσαμεν τὸν ἔνθεον ζῆλον, ὁποῦ ἡ εὐσεβεστάτη σου Ἐκλαμπρότης, ὑψηλότατε Ἡγεμίων, ἔχει εἰς τὴν ὑπέρφωτον πίστιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡσὰν ὅπου μὲ πολυειδεῖς τρόπους γυρεύεις νὰ τὴν συστήνης, καὶ αὐτὴν ποτὲ νὰ μὴ χωρίσης ἀπὸ τὰ ἀγαπητὰ σου σκηνώματα· διὰ τοῦτο ἐσυλλήσθημεν, διὰ τὸ μέγα καὶ θειοχαρίτωτον ἀξίωμα τῆς Πατριαρχείας, ὁποῦ πλουσίω ἐλείει ὁ ἐν ἀγίοις δοξολογούμενος Θεὸς μᾶς ἐχάρισεν εἰς τὸν ἀγιώτατον, καὶ ἀποστολικὸν τῆς τῶν Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας θρόνον, στέφος τίμιον νὰ συμπλέξωμεν τὸ παρὸν εἰς ψυχῶν σωτηρίας ὁδηγίαν βιβλίον ρητορικὸν, καὶ νὰ στεφανώσωμεν τὴν μακαρίν σου ψυχὴν. Εἰς τὸ ὁποῖον διὰ κλημα ἀμάραντον εὐρήκαμεν τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν Σταυρόν, ἔχοντα βότρυν τὸν πέπειρον αὐτὸν, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ διὰ μαργαρίτας καὶ διαυγεῖς λίθους, τὰς ἀγίας πληγὰς εἰς τὴν ἀμείαντον καὶ καθαροτάτην αὐτοῦ σάρκα, καὶ διὰ πᾶσαν ἄλλην λαμπρότητα, τὰς ἐχύσεις τῶν πναχαράτων αἱμάτων τοῦ ὅλου σώματος. Δέξαι λοιπὸν τὸ ἅγιον στέφος τοῦτο, καὶ μὴν ἀμελήσης νὰ παρασταίνεσαι εἰς τὸν ἅπαντα κόσμον τοιοῦτος ὠραϊσμένος, καὶ λελαμπρυσμένος. Ἡ δὲ παράστασις μειμιγμένη καὶ μὲ ἄλλο πλῆθος ἀρετῶν, ὁποῦ εἰς ἐδικὴν σου κοσμιότητα φέρεις, εἶναι καὶ αὐτὴ ἡ ἐλόπθητος σου θείλησις εἰς τὴν τυπογραφίαν τοῦ βιβλίου. διὰ νὰ ἐξαπλωθῇ τὸ ὄφελος ἀντάμα μὲ τὴν φήμην τοῦ εὐσεβεστάτου σου ὀνόματος εἰς τὸ πλῆθος τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, καὶ μάλιστα, ὁποῦ συμπροθυμητὴν ἔχεις τὸν παναγιώτατον, καὶ λογιώτατον οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, πρῶην Κωνσταντινουπόλεως Κύριον Διονύσιον, τὸν ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὸν ἡμῶν ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργὸν καὶ γὰρ ἡ αὐτοῦ Παναγιότης παρακινουμένη ἀπὸ τὴν μεγάλην καὶ ἄπειρον ἀγάπην τῇ πρὸς Θεὸν, καὶ πρὸς τὰ ἡγαπημένα του τέλεια, διὰ τὸ ἐκείνων ψυχωφελές ὅπως διόλου τὴν τυπογραφίαν ταύτην ἐπισπεύδει νὰ γένη· καὶ ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ἡμᾶς μὲν πρῶτον νὰ τὸ τελειώσωμεν, ἀπὸ δὲ τὸ ἄλλο τὴν ἐκλαμπρότητά σου εἰς τὸ νὰ τυπωθῇ μεσιτεύει· τοῦτον ἰὸν σκοπὸν ἔχων, νὰ βάλῃ καὶ τοῦτο τὸ ἀγαθὸν ἔργον εἰς ἐκεῖνο τὸ ταμεῖον, ὁποῦ ἐκ νεαρῶς αὐτοῦ ἡλικίας τὰς θεικὰς του πράξεις ἐπεσώρευσε, διὰ νὰ χαίρεται εἰς τὰς οὐρανικὰς ἀναπαύσεις μὲ τοιοῦτον ἀθάνατον πλουτισμὸν. Καὶ οἱ δύο λοιπὸν ὡς ἐν Χριστῷ πατέρες τῆς ἐκλαμπρότητός σου ἐρασμιώτατοι, μὲ τὰ ἀδιάλυτα τῆς εὐχῆς καὶ εὐλογίας

și de la noi bine-cuvântare apostolică și rugăciune.

Fiind-că nu numai prin auz și renume, dar și cu însuși vederea am cunoscut zelul divin ce prea pioasa ta strălucire, prea înalte Egemon, are pentru credința cea prea luminătoare a Domnului nostru Isus Christos, de ore-ce prin diferite moduri cauți a o recomanda, și nici odată să nu o separi de iubitele tale locuinți. De aceea ne am cugețat, pentru marea și dăruita de D-zeu demnitate a Patriarhiei, ce cu bogată milă D-zeu cel glorificat întru sânti ne-au dăruia a fi în Prea sântul și apostolicul tron a Bisericei Alexandriei, ca să împletim ca cunună de onore, presenta carte retorica, manuducătoare spre mântuirea sufletelor și cu dânsa să încununăm fericitul tău suflet. La care ca viață nevestejită am aflat a fi cinstita și de viață făcătoare Cruce, având de strugure copt pe însuși Domnul nostru Iisus Christos. și ca margaritare și petre strălucite pe sântele rane ale corpului seă celui nepătat și prea curat și ca ori-ce altă strălucire curgerile sângiurilor cu totul curate a întregului corp. Primește dar această cunună și nu neglija de a te presenta în totă lumea ast-fel ornat și înfrumusețat; apoi presentarea unită și cu altă mulțime de virtuți ce porți în conduita ta, este și această, voința ta cea a tot doritoare la imprimarea acestei cărți, pentru a se respândi folosul de odată cu reputația piosului tău nume în mulțimea creștinilor ortodocși. Mai ales că ai conlucrător dispus pe prea sântitul și prea învățatul fost Patriarh al Constantinopolui, Domnul Dionisie. frate și conlucrisitor al nostru în sântul Spirit. Căci prea sântia sa mișcat de marea și nespusa dragoste cea cătră D-zeu și cătră fii iubiți în Christos, pentru folosul cu totul sufletesc a acelora, se grăbește să să facă această tipărire. Pe de o parte ne au îndemnat și pe noi să o terminăm (cartea), iar pe de alta mijlocește cătră prea strălucirea ta să o imprime, având acest scop, de a pune și acest lucru bun în aceea visterie, în care, din tinereța sa, ai adunat faptele sale divine, spre a se bucura în repausurile cerești cu acest avut nemuritor. Ambii dar, ca părinți prea iubitori în Christos a prea strălucirei tale înconjurându-te cu legăturile nedeslegate a rugăciunei și a bine-cuvântărei, te îndemnăm la această faptă bună, și nu numai la această, dar și la altele ce întâmplător ne vor veni.

δεστίματᾶ περικυυλῶνοντές σε, εἰς τὴν ἀγαθοεργίαν ταύτην παρκαυνοῦμεν, καὶ οὐχὶ μόνον εἰς ταύτην, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλας ὅπου προχείρως θέλουσι μᾶς ἔλθει· ἐπειδὴ γνωρίζομεν τὸν ἐκ καρδίας πόθον, ὅπου ἔχεις εἰς τὸ νὰ τελειώνης ὅλα τὰ θεῖα θελήματᾶ, διὰ τὰ ὅποιᾶ θέλεις ἀξιοθῆ νὰ ἀκούσης ἀπὸ τοῦ χρυσαυγοῦς στόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ λαμπρᾷ ἐκείνῃ ἡμέρᾳ τὸ: εὐδούλε ἀγαθέ, καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἤς πιττός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω, εἰσελθε εἰς τὴν χάραν τοῦ Κυρίου σου, ἐκεῖ συναυλιζόμενος, πᾶσι τοῖς δικαίσις, νὰ δοξάξης, καὶ νὰ εὐλογῆς τὸ ὑπερύμνητον ὄνομα τῆς τρισυποστάτου, καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος, Πατρὸς, υἱοῦ, καὶ ἀγίου Πνεύματος ἀμήν“.

Τοσαῦτα μὲν καὶ περὶ τοῦ Πατριάρχου Γερσίουμου, ὅστις λέγεται, ὅτι εὐγῆκε καὶ ἅγιον λείψανον αἰωνία ἡ μνήμη του.

Σαμουήλ, σοφὸς καὶ αὐτὸς, διάδοχος Γερσιίουμου.

Κοσμᾶς Πάτριος ἀπὸ Πισιδείας, διάδοχος, καὶ ἀπέθηνεν εἰς τὸν θρόνον.

Ματθῆος Ἀντριώτης ἀπὸ Λιβύης, διάδοχος, καὶ παραιτηθεὶς ἦλθε καὶ ἀπέθηνεν εἰς τὸ ἐν τῷ ἀγίῳ Ὄρει ἱερὸν μοναστήριον τοῦ Κ.υ.τ.λουμουσίου, ἀνακαινίσας πολὺ μέρος αὐτοῦ. Τοῦτος Λιβύης ὢν, καὶ εἰς Βουκουρέστιον ἐλθὼν εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ αὐθέντου μου Κωνσταντίν Βόδα, ἐχρημάτισε διὰ μεσιτείας μου πνευματικὸς του, καὶ διὰ μεσιτείας του πατριάρχης, γενομένης τῆς μεταθέσεως εἰς τὸ Βουκουρέστιον. Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Πόλιν, ἦλθον εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους πενήντα εἰς αὐτὸν γράμματα ἀπὸ τὸν Ἰησοῦν, βασιλέα τῆς Εὐδοίμονος Αἰθιοπίας, τῆς νῦν Χαμπεσίας, καὶ ἀπὸ τὴν μητέρα του Μάρθαν· ἔγραφεν, ὅτι ἔχοντας πολέμους μετὰ ἓνα βασιλέα γείτονα ἀλλόφυλον, τὸν ἐνίκησε, καὶ ὅτι ἔχει τώρα σκοπὸν καὶ πόθον, νὰ ὑπάγῃ νὰ πολεμήσῃ, νὰ πάρῃ τὸν ἅγιον Ἰάφρον πρὸς τούτοις ἐζητοῦσε καὶ ἐπαρακαλοῦσε νὰ στείλῃ διδάσκαλον ἄξιον, εἰ δυνατόν Ἀρχιερέα, νὰ τὸν διδάξῃ τὴν Ὀρθοδοξίαν τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, καὶ τὰ βιβλία τὰ λεγόμενα Πρακτικὰ τῶν Συνόδων καὶ τὸν ἐστάθηκην, ὁμοῦ δὲ καὶ ἐν Τετραβάγγελῳ μικρὸ ἀσημωμένο, καὶ κομπολόγι δικὰ μου, κεχρηματισμένον μπαλαγαμὶ μέγαλο, χοντρό, καθαρὸ, τιμῆς φλωρίων δέκα. Μετὰ ἐπαρκαίνησεν ὁ Πατριάρχης νὰ ὑπάγω ἐγὼ, καὶ δὲν ἠθέλησα· καὶ ἐστάθη ἀντ' ἐμοῦ Στέφανος ἱερομόναχος τις, νήσου Σίφνου διδάσκαλος, μετὰ μετὰ κάποιον Σισίνιον ἰατροφιλόσοφον, καὶ πεντέξ παιδίχ· ὅταν δὲ ὑπῆγαν εἰς Χαμπεσίαν, καὶ ἀντάμωσαν τὸν βασιλέα, καὶ ἐνεχείρισαν τὰ πατριρχικὰ γράμματα, καὶ τὰ βιβλία, καιρὸς πολὺς δὲν ἐπέρασε, καὶ ἀπέθηνεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἔγινε διάδοχος ὁ υἱός

Pentru că cunoscem dorința din suflet ce ai pentru a îndeplini toate voințele divine. Pentru care te vei învrednici de a auzi din gura cea de aur a Domnului nostru Iisus Christos în aceeași strălucită: Bine serv bun și credincios, peste puține ai fost credincios peste multe te voi pune, întră întru bucuria Domnului tău. Acolo unindu-te cu toți drepti, să glorifici și să bine-cuvintezi numele cel supra-cântat a Treimeii, cei în trei Ipostase și nedespărțite, Părinte, Fiul și Sânt Spirit. Amin.

Atâta și despre patriarhul Gherasim, care se dice că aș ieșit și ca sânte mōște, eternă amintirea lui.

Samuel, înțelept și acesta, succesor lui Gherasim.

Cosma din Patniu, din al Pisidiei, succesor și aș reposat în tron.

Matei Andriotul din al Libiei succesor și dimisionând a venit și a reposat la sânta Monastirea Cutlumuș din sântul Munte, reînnoind mare parte a ei. Acesta fiind libian și venind la București în zilele Domnului meu Constatin Vodă s'a făcut prin mijlocirea mea Spiritualul său și prin mijlocirea sa Patriarh, făcându-se permutarea la București. Venind în Constantinopol aș sosit la una mie șapte sute cincăzeci cătră el scrișorî de la Iisus, Regele Etiopiei fericite a Hampesiei de acum. și dela muma sa Marta. Scria că având resboi cu un Rege megieș de alt neam, 'la invins, și că acum are scop și dorință să mērgă și să se bata și să ia sântul Mormēt. e lângă acestea cerca și se ruga să i se trinită dascăli vrednici, dacă 'i posibil Arhiereu, spre a' l învēța Ortodoxia Bisericeii Orientale, și cărțile ce se numesc practicele Sinódelor. Și i-aș trinitis împreună și un tetra-vanghel mic aurit și metaniile mele, de chihrinbar balgamic, mari grōse și curate, de preț de șeece galbeni. M'a îndemnat Patriarhul să mē duc și eū și n'am voit și a trimes în locul meu pe un Ștefan Ieromonah, profesor în insula Sifnu, împreună cu un Sisinie doctor învēțat și cincăzeci șase copii. Când aș ajuns în Hambezia și aș întēlnit pe Rege și i-aș înmānat scrișorile patriarhale și cărțile, mult timp n'a trecut și a murit regele și s'a făcut succesor fiul său, neaseminea părintelui său. Se dice că 'la otrăvit Boerii lui, Coptii,

του, ἀνόμοιος τοῦ πατρός του· εἴπασι δὲ, πῶς τὸν ἐφαρμάκωσαν οἱ ἄρχοντες του Κόπται, μαθόντες ταῦτα τὰ κατ' αὐτὸν· ἀπέθανε καὶ ὁ Σισίνιος, ἔμεινε δὲ ὁ Στέφανος, τὸν ὁποῖον παραλαβὼν, ἕνας ἀρχωντας, τὸν ἔστειλεν ἔξω εἰς ἓνα χωρίον του, καὶ ἐκεῖ ἀνοιξε σχολεῖον ὁ Στέφανος.

Ἰζοῦ καὶ ὁ τίτλος τοῦ βασιλέως τῆς Χαμπεσίας :

Κράτιστε, γαλήνотаτε, θεόστεπτε, ἀήττητε, νικητὰ καὶ τροπαιούχε, ἔλεω Θεοῦ αὐθέντα μέγιστε, βασιλεῦ καὶ αὐτοκράτωρ τῆς ἄνω καὶ μείζονος Αἰθιοπίας, καὶ τῶν μεγίστων βασιλείων, ἐξουσιῶν τε καὶ γωρῶν, βασιλεῦ τῆς Γοάνης, Καράτης, Φεντιγόρ, Ἀγκότης, Βαροῦ, Βαλιγουνάζης, Ἄδης, Βιγγούης, Γοκάνης, ὅπου αἱ πηγαὶ τοῦ Νείλου. Ἀμαρῆς Βαγοναμέτρου, Ἀμβης, Βαγγούτζης, Τιγρεμῶν, Σαβαίμ, πατρίδος τῆς βασιλίσσης Σαββᾶ, Βαρναγγάσης, καὶ κύριε μέχρι Νουβίας τῆς ἕως Αἰγύπτου, ἡγαπημένε, καὶ ἐπιθυμητὰ τοῦ ὀρθοδόξου γένους τῶν Ρωμαίων, τῆς ἀγίας ἀνατολικῆς, ἀποστολικῆς, καὶ καθολικῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, Κύριε Κύριε Ἰησοῦ.

Εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους σαράντα ἕνα, Ἀπριλίου εἰκοσιῆξ, τῇ δευτέρᾳ τοῦ Θωμᾶ, αὐθεντεύοντας ὁ Ἰωάννοδης εἰς Μπογδανίαν, ἀδελφὸς μικρότερος τοῦ προγραφέντος Κωνσταντίνου, καὶ ἐγὼ ὄντας μέγας γραμματικὸς ὑπῆγα νὰ γειτονεύσω τὸν βῆθέντα μητροπολίτην Λιθύης Ματθαίου, ὄντας καὶ αὐτὸς τότε ἐκεῖ εἰς τὸ Γιάσι, καὶ ἔγωντας κονάκι εἰς τὸ ἱερὸν μοναστήριον τῆς ἀγίας πρασκεῆς, τὸ Σιναίτικο· καθήμενοι δὲ εἰς τὴν τράπεζαν καὶ συνομιλοῦντες, ἐρρήθη λόγος περὶ τῶν Κοπτῶν· ὅτι δηλαδὴ τὸ βασιλεῖον αὐτῶν εἶναι εἰς τὴν Εὐδαίμονα Αἰθιοπίαν, τὴν κοινῶς λεγομένην Χαμπεσίαν, πλησίον εἰς τοὺς κατὰ τὰς πηγὰς, βασιλεῖον εὐρύχωρον, καὶ πολυάνθρωπον, πλὴν Ἀράπιδες ὅλοι καὶ μαυροπρόσωποι, καὶ ὅτι ἀγαποῦν δυνατὰ τοὺς Ρωμαίους, καὶ ἐπιθυμοῦσι τὴν μετὰ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἔνωσιν, περὶ ἧς πολλάκις ἔγραψαν, καὶ δὲν διαλείπουσι νὰ γράφουν εἰς τοὺς Πατριάρχας Ἀλεξανδρείας. γείτονας τότε εἶς τῶν τραπέζοκρημένων, Χίος ὁ ἀνὴρ, εἶ εν, ὅτι εἶναι ἕως σαράντα χρόνοι, ὅπου ὑπῆγεν ἐκεῖ ἕνας Σκοπελίτης, ὁ ὁποῖος τόσον εὐδοκίμησεν καὶ ἐπροχώρησεν εἰς τὰ βασιλεία, ὅπου ἀνέβη εἰς τὸ ὑπέρτατον ἀξίωμα τοῦ ἐπιτρόπου, ἡγουν ἔγινε βεζίρης ἐνὸς τοιούτου μεγάλου βασιλείου, ἕνας νησιώτης, καὶ ἐκεῖνος Σκοπελίτης, καὶ τὸν ἔκαμεν ὁ βασιλεὺς καὶ γαμβρόν του, δίδοντας αὐτῷ τὴν θυγατέρα του· τοῦτο ἀκούσας ἐγὼ, καὶ Σκοπελίτης ἐγὼ, καὶ καλοξετάζωντας, ὡς ἀμφιβάλλωντας, τὸ ἐβεβίωσεν ὁ ἄγιος Λιθύης λέγωντας, ὅτι ἀληθινὰ τὸ

αυφίνδ aceste despre el. A reposat și Sisinie, și a rămas Ștefan pe care luându-l un boer 'la trimis afară la o localitate așa și acolo a deschis scōla Ștefan. Iată și titlul regelui Hambesiei.

Prea puternice, prea strălucite, de D-șei încoronate, ne învinse, învingător, și triumfător, din grația lui D-șei Domn prea Mare, Rege și autocrator Etiopiei de sus și de mijloc și a celor mai mari regate, autorități și țări. Rege al Tuanei, Cafatei, Fentigor, Angotii, Varului Valigunazii, Adii, Vinguis, Gocannis unde sunt isvōrele Nilului. Amarișei Voganametri, Ambis, Vanguzis, Tigremaon Savaim patriei reginei Sava, Varnangasei și Domn până la Nubia cea până la Egipt, iubite și dorite a nēmului ortodox a Romeilor, a santei orientale apostolice și catolice Bisericii mari a lui Christos, Domnului Domn Iisus.

La 1741, April în 26 în Lunea lui Toma domnind Ión Vodă în Moldova, frate mai mic a sus șisului Constantin Vodă, și eu fiind mare secretar m'am dus să mă fac cunoscut cu șisul Mitropolit al Libiei Matei, fiind și acesta atunci acolo la Iași, și având cōnac în Sânta Monastire a Santei Paraschive Sinaitică. Ședând la masă și convorbind au venit vorba despre Copti, că adică regatul lor este în Etiopia fericită, care în decomun se șice Hampesia, lângă isvōrele și cataractul Nilului, regat întins și populat, dar numai arabi și negri la față, și că iubesc tare pe Romei, și că doresc unirea lor cu Biserica orientală. Despre care adesea au scris și nu lipsesc de a scrie la patriarhul Alexandriei ca megieși. Atunci unul din comesenii, bărbat hiot, a șis că sunt la 40 ani de când a fost acolo un Scopelit, care atâta a fost de bine primit și a înaintat în regat (la funcțiune), în cât s'a înălțat și la demnitatea cea mai înaltă de Epitrop, adică a fost vizir unui ast-fel mare rege, un-insular și acela Scopelit. L'a făcut regele și ginere al său dându-i lui pe fica sa. Acesta aușind eu, Scopelit și eu, cercetând bine, pentru că mă îndoiam, o a întărit acesta sântul Libie șicând: ca în adevăr a aușit și el și mai ales a șis că au aușit și numele lui.

Un alt ore-care Antonie Andriotul com-patriot cu Miviul commesan și acesta, a

ἤκουσε καὶ αὐτὸς, μάλιστα εἶπε νὰ ἤκουσε καὶ τὸ ὄνομά του. Ἔτερος δὲ τις Ἀντώνιος Ἀντριώτης, τοῦ Λιβύης συμπατριώτης, συντρῶγωντας καὶ αὐτὸς εἶπεν, ὅτι, τί τόπου ἄνθρωπος νὰ ἦτὸν ἐκεῖνος δὲν ἐνθυμᾶται νὰ ἤκουσεν, ἤξεύρει ὅμως διὰ βέβαιον, ἀκούσας παρὰ πολλῶν, ὅτι Ρωμαῖος ἦτο, καὶ ναύτης ὄντας ὑπῆγεν ἐκεῖ, καὶ ἐγινε καὶ βεζύρης, καὶ γαμβρὸς τοῦ βασιλέως τῆς Χαμπεσίας.

Κυπριανὸς Κύριος, φιλόσοφος, ἀπὸ παπᾶς διάδοχος, καὶ ἀπέθανε ποδᾶλγὸς εἰς τὴν Πόλιν.

Γεράσιμος Λέριος, ἀπὸ Μέτρων ἐπισκοπῆς τοῦ Ἡρακλείας, ὁ νῦν ἐλέω Θεοῦ Ἀλεξανδρείας· ὁ Θεὸς νὰ τὸν στερεώνη.

Πατριάρχαι Ἀντιοχείας.

Κύριλλος Πατριάρχης Ἀντιοχείας, ἀπέθανεν εἰς τὸν Θρόνον.

Σίλβεστρος Κύριος, ἐνάρετας, ἐλεήμων, ζωγράφος, διάδοχος ἀπέθανεν εἰς τὸν Θρόνον· αἰωνία ἡ μνήμη του· οὗτος ἦλθε διὰ ζήτησαν εἰς τὸ Γιάσι, εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ αὐτέντου μου Ἰωάν βοδα· ἐδίδασκεν ἐπ' ἐκκλησίαις, ἐλειτουροῦσε δὲ καὶ Ἀραβικῶν, ὅτι ἤξευρεν ἐτύπωσε καὶ λειτουργίαν Ἀραβικὴν, καὶ Ἑλληνικὴν ἀντάμα εἰς τὸ Γιάσι, καὶ Ἀντιμίνσια.

Φιλῆμων Πολίτης, ἀπὸ Χαλεπίου διάδοχος, ἀπέθανεν εἰς τὸν Θρόνον.

Δανιὴλ Χῖος, ἀπὸ παπᾶς ὁ νῦν ἐλέω Θεοῦ Ἀντιοχείας· ὁ Θεὸς νὰ τὸ στερεώνη.

Πατριάρχαι Ἱεροσολύμων.

Δοσίθεος Μωραϊτης, ἀπὸ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης Πατριάρχης Ἱεροσολύμων, διάδοχος τοῦ σοφωτάτου Νεκταρίου τοῦ Κρητικοῦ, μαθητοῦ εἰς τὰ γραμματικὰ γενόμενου Μελετίου Ἱερομονάχου τοῦ Μακρῆ, εἰς δὲ τὰ φιλοσοφικὰ Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλλέως τοῦ ἐν ταῖς Ἀθήναις· τούτου σώζονται βιβλία δύο τυπωμένα, τὸ ἓνα Ἑλληνικὸ, μεγάλο εἰς τὰς προσκομισθείσας αὐτῷ παρὰ τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ Λατίνων Θέσεις, τὸ δὲ ἄλλο, ὁ ἀραβικὸς Χρονογράφος ὁ κοινὸς· τοῦ δὲ Δοσιθέου συγγράμματα φαίνονται πολλότατα· πρῶτον ἡ περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων μεγίστη βίβλος, καὶ ἐτι τρεῖς τόμοι, Ἀγάπης, Χαράς, καὶ Καταλλαγῆς. Εἶχεν ἐνθυμητικὸν καὶ ζῆλον εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν ἐξαίρετον ὁ Δοσίθεος· τριάκοντα ἐκτῶ χρόνους τὴν πατριαρχίαν ἐκράτησεν, καὶ εἰς τοὺς χιλίους ἐπτακοσίους τέσσαρχος εἰς τὴν Πόλιν ἀπέθανε· αἰωνία ἡ μνήμη του. Δὲν βαστῶ, βιά-

dis că din ce loc a fost omul acela nu'și aduce aminte să fi auđit; dar știe ca sigur, auđind de la mulți că au fost Romeu și fiind corăbier s'a dus acolo și au ajuns și vizir, și ginere împăratului Hampesei.

Ciprian din Cipru filosof, din preot succesor și au reposat în Constantinopol de podagră.

Gherasim din Leriu de la Episcopia Metrelor deveni Arhiepiscop Iraeliei, și acum cu mila lui D-zeu al Alexandriei, D-zeu să'l întărescă.

Patriarhiῦ Antiochiei

Chiril Patriarh Antiochiei, a reposat în tron.

Silvestru succesor din Cipru, virtuos, milostiv pictor, a reposat în tron, eternă amintirea lui. Acesta a venit pentru milostenie la Iași, în Țilele domnului meu Ión Vodă. Invęta prin biserici și liturgisa și arăbește, căci știa.

A imprimat și liturgie de odată în arăbește și elenește în Iași și Antimenze.

Filimon Constantinopolitan succesor din al Halepului și a reposat în tron.

Daniil din Hio, din preot acum cu mila lui D-zeu al Antiochiei, D-zeu să'l întărescă.

Patriarhiῦ Ierusalimului

Dositeu Moraitul ¹²⁾, din al Cesariei al Palestinei patriarh al Ierusalimului, succesor al prea înțeleptului Nectarie Criteanul, care a fost discipul în literatură lui Meletie Macri Iromonahul, iară în filosofie lui Teofil Coridaleu din Athena. A căruia se păstrază două cărți imprimate, una mare grecește, la propozițiunile propuse lui de latini din Ierusalim, iară alta cronograful comun arabic. Iar a lui Dositeu se ved foarte multe scrieri: 1) Despre acei ce au patriarhisit în Ierusalim, o carte foarte mare și alte trei tomuri despre Dragoste, de Bucurie și de Impăcăciune.

Avea dorință și zel escepțional în ortho-doxie Dositeu. A ținut patriarhia trei-șeci și opt de ani și la una mie șapte sute patru a răposat în Constantinopol, eternă amintirea lui. Nu pot răbda, mă grăbesc să scriu

ζομαι νά γράψω καί τήν ὑποκειμένην ἐπιστολήν τοῦ Δοσιθέου πρὸς ἕνα ἐπίσημον· ἡ γὰρ βιάζει με. καὶ ἡ ὑπόθεσις τῆς ἐπιστολῆς, καὶ ἡ πολλαῖς, καὶ ἀουδιώταταις ἱστορίαις τῆς· ἐγὼ τόσοι ἄλλας εἰς ἄλλην ἐπιστολήν νά εὔρω δὲν μ'ἔτυχε.

„Δοσιθεὸς ἐλέω Θεοῦ Πατριάρχης τῆς ἀγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης τῷ τιμιωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ ἄρχοντι Σπαθαρίῳ Κυρίῳ Νικολάῳ χάριν ἀπὸ Θεοῦ πρὸς ἔργα σωτηριώδη.

Τὸν Φαληρέα, φασί, Δημήτριον, μετὰ τὴν ἀπὸ Ἀθηναίων εἰς Αἴγυπτον φυγὴν δεξιωθέντα ἰκανῶς παρὰ τοῦ Πτολεμαίου, πέρψιν τοῖς Ἀθηναίοις δωρεὰς, μεγαλοφυγίαν ἄνα καὶ φιλαδελφίαν ἐπιδεικνύμενος· αὐτὸς δ' ἀποδηήσας ἡμῶν, οὐδὲ χάρτην μικρὸν πέμψαι ἠνέσχου· καίτοι Δημήτριος μὲν παρ' Ἀθηναίων, ἴν' μὴ ἀπολύει πέφυγεν· αὐτὸς δὲ παρ' ἡμῶν πολλοῖς προτεροῦμασιν ἐφοδιασθεὶς ἐξεδήμησας, καὶ ἀποδηήσας τῆς ἡμετέρας καὶ φιλοστοργίας καὶ φιλίας πείσαν ἀπειλήσας. Εἰ δὲ καὶ ὅτι πατρίδα τὴν Φοεψαυμένην σε Ῥωμαίων γῆν ἀπαρνούμενος, καὶ τοὺς γονεάς τῆ λήθη παρέδωκας, ταῦτα ποιεῖς, οὐκ ἀγαθὸν σου τὸ ἔργον. Ζήνων γὰρ καὶ Κλεάνθης οἱ στωϊκοί, καὶ τοὶ Ἀθήνησι φιλοσοφῶντες, ἀλλ' οὐκ ἠθέλησαν Ἀθηναῖοι γενέσθαι, ἵνα μὴ δόξωσι τὰς Ἀθήνας (ἴσως πατρίδας) ἀδικεῖν, καὶ τοι γε Διὸς καὶ Ἡραίστου ἐγόμενοι τῶν μὴ ὄντων Θεῶν· αὐτὸς δὲ Χριστιανὸς ὢν, ὅ ἀθέμιτον τὸ ὀψωσοῦν ἀδικεῖν, πῶς τῆς πατρίδος, καὶ μάλιστα ταιαύτης οὐσης, κατασοῶν οὐκ αἰσχύνει; Εἰ δ' ὅτι ἡμεῖς πτωχοί, ὑμεῖς δὲ πλουτεῖτε, ἀρκετὴ ἀπόκοις τὸ: „Αἰστοτέλης ἀριστᾶ, ὅταν δοκῇ Φιλίππῳ, Διογένης δὲ ὅταν Διογένῃ“· μήτε πρυγατείας, μήτε ἀρχοντος, μήτε ἡγεμόνος τὴν συνήθη δίαιταν περισπῶντος· ἢ ἴσως τοῦτό σοι οὕτως ἔδοξεν, ἵνα κατ' Ἐπίκουρον, λάθης βιώσας; Ἀλλ' ὦ τέκνον, πῶς λαμβάνειν δύνατό σου τὸ βιοῦν; ἔγνωσάν σε γὰρ τσαῦθα βάρβαρα ἔθνη πρεσβεύοντα, Σκύθης τε καὶ Βακτρίους παρελάσαντα, καὶ ἐπέκεινα τῶν τοῦ Μακεδόνοιο ὁρίων ἀποδεδιμηκότα, (ἵνα ἡ Λακεδαιμῶν μεῖζονα φρονῇ Μακεδόνων, ὡς τούτων πρόσκοις ἡ ἀοχὴ, ἐκείνης δὲ ἀθανάτος ἡ ἡγεμονεία), καὶ ὑπὸ Καθόνης φιλοξενηθέντα, καὶ δὴ ἐν αὐλῆς εὐσεβεῖς (ἴσως βασιλεῖς) κατασκηνοῦμενον. Καὶ πῶς ἀδικῶν τὴν τύχην, ἐπελάβου ἐπικουρείου ἀποφθέγματος, λάθε βιώσας; Δεῖ γοῦν σε καὶ τῆ πατρίδι ἀποδοῦναι πρόσφορον τὸ χρεος καὶ τῷ πατρὶ ἔμοι δηλοῦν συνεχῶς τὰ κατὰ σέ, καὶ τὰ περὶ σέ. Εἰ δὲ καὶ Πausανίας ἐπαινεῖται τὴν τῆς Ἑλλάδος συγγραψόμενος περιήγησιν, πόσω μᾶλλον ἔσται σου εἰς μνημόσυνον ἂν τὴν πρὸς

ἡ ὑμῶν ἐπιστολὴν τοῦ Δοσιθέου πρὸς ἕνα ἐπίσημον· ἡ γὰρ βιάζει με. καὶ ἡ ὑπόθεσις τῆς ἐπιστολῆς, καὶ ἡ πολλαῖς, καὶ ἀουδιώταταις ἱστορίαις τῆς· ἐγὼ τόσοι ἄλλας εἰς ἄλλην ἐπιστολήν νά εὔρω δὲν μ'ἔτυχε.

Δοσιθεὸς ἐλέω Θεοῦ Πατριάρχης τῆς ἀγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης τῷ τιμιωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ ἄρχοντι Σπαθαρίῳ Κυρίῳ Νικολάῳ χάριν ἀπὸ Θεοῦ πρὸς ἔργα σωτηριώδη.

Se dice că Dimitrie Falerea după fuga sa din Atena în Egipt, primit cu demnitate de Ptolomei a trimis Atheneilor daruri dovedind maritimie, precum și amicitie frățească; iar tu ducându-te de la noi n'ai îngrijit să trimiți nici o mică scrisoare. De și Dimitrie a fugit dela Athenieni ca să nu moră; Tu însă încărcat dela noi cu multe prerogative te ai dus și plecând ai luat probă de prietenia și iubirea noastră. Iar dacă faci acestea, negând adevărul patria ce te a nutrit,—pământul Romeilor,—și dând uitare pe părinți, lucrul tău nu este bun. Căci Zinon și Cleante stoicii, de și filosofei la Athena, dar n'au voit să devină Athenei, ca să nu pară că nedreptătesc Athena (*poate patria, scrie pe margine*) de și se țin de Joe și Ifest, cari nu erau în adevăr Dumnezei. Iar tu creștin fiind, căruia este nepermis a nedreptăți în orî ce mod, cum nu te rușinezi? a desprețui patria și mai ales când este de ast-fel? Iar dacă faci acestea, pentru că noi suntem săraci și tu bogat, este suficient răspunsul: Aristotel prânzește când îi convine lui Filip, iar Diogen când îi convine lui Diogen. Căci nici afacerile, nici vre un boer, nici vre-un principe nu ne destrage de la viața obișnuită. S'au poate ai luat hotărîrea acésta așa ca să trăești uitat, după disa lui Epicur? Dar o fiule! cum ai putea să-ți tăinuiești viața ta? Căci te-a cunoscut pe tine atâtea popoare barbare, ca reprezentant, trecând pe lângă Bactrii și ducându te dincolo de cofiniile Macedonenilor (pentru ca Lacedemona să cugete mai presus de cât Macedonenii, căci puterea acestora a fost temporală, iar egemonia acelia nemuritoare) și de Cathoi fiind ospătat și în curți (împărătești) primit. Și cum nedreptățind sôrta te-ai prins de dicerea lui Epicur: Să trăești în uitare? Decî trebuie ca tu să plătești datoria cuvenită și patriei și mie părintelui, arătând continu cele pentru tine și cele din jurul tău. Iar dacă este lăudat și

Καί ὁ ἀνὸς περιήγησιν ἐξηκριβωμένως συγγράψας, πέμψης ἡμῖν; πόσα δηλονότι ἔθνη κείται παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ τίσι διαλέκτοις χράττι, καὶ πῶς τῷ Σεῖω λατρεύει, καὶ ποστοῖοι ἀπὸ τῆς βασιλευούσης πόλεως εἰς τὸν ὠκεανὸν ἀπέρχονται, καὶ εἰς Σίνας, καὶ τὶ τὰ ἐκείνων τῶν τόπων ἄτινα, εἰ καὶ ἐν τῷ γεωγραφικῷ ἄτλαντι κείνται, ἀλλὰ ρητέον πρὸς τέρψιν καινῶς, καὶ τὰ δοκοῦντα κοινὰ, δὸς δ'εἰπεῖν, ὅτι καὶ πιστότεροι τῶν ὄτων οἱ ὀφθαλμοὶ μημήθητι Θεουκυδίδην περὶ τὴν Σκαπτὴν λεγομένην ὕλην ἐν Θράκῃ συγγράψαντα, τὰ γε νῦν αὐτοῦ εὐρισκόμενα, καὶ Ξενοφῶντα, καὶ ἄλλους, ἵνα ἡ πατρὶς εὐχομένη μνημονεύῃ σου. καὶ ἡμεῖς δόμεθα τοῦ ἀγίου Θεοῦ ὑπὲρ τῆς ὑγείας καὶ σωτηρίας σου, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος, καὶ ἡ παρ' ἡμῶν εὐχὴ καὶ εὐλογία, καὶ συγχώρησις, εἴη μετὰ σοῦ.

Ἀπὸ Οὐγγροβλαχίας τῇ δ' ἡμῶν ἀποδημίας ἀχ' π'θ' Δεκεμ. "

„Τῷ μακαριωτάτῳ, ἀγιωτάτῳ, καὶ σοφωτάτῳ δεσπότῃ ἡμῶν, καὶ Πατριάρχῃ τῆς ἀγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, καὶ πάτῃς Παλαιστίνης, Κυρίῳ, Κυρίῳ Δοσιθέῳ, τὴν ὀρειλομένην ἐδοσιῆ καὶ εὐλαβῆ προσκύνησιν, καὶ πᾶν εἴ τι ἀγαθόν, καὶ σωτήριον.

Ἐν δίκῃ γε, καὶ οὐκ ἀπεικότως, ὦ Σεῖα καὶ ἱερὰ κεφαλῇ, μέμψιν τινα δικαίαν ἡμῖν διὰ τῆς ὑμετέρας ἐπιστολῆς κατεμέμψθης πολλῶς μὲν ἐπισωρεύουσα σοφοῖς παραδείγμασι, καὶ μάλιστα τῷ σοφῷ Φαληρεῖ ἐκείνῳ Δημητρίῳ, καὶ τῇ περὶ αὐτὸν ἱστορίᾳ συγκρίνουσα τὰ ἡμέτερα. Ἐγὼ μὲν ἄρα οὕτω καὶ τὰ καθ' ἡμᾶς, ὥστε πολλάκις καὶ μέμψασθαι οὐκ ἔξεστι, διὰ τῶν πολλῶν τοῦ καιροῦ περιστάσεων ἕνεκα. Τὸ δὲ γε ἀμνημονεῖν σου τοῦ φιλοστόργου, καὶ εὐεργέτου πατρὸς, καὶ δὴ καὶ αὐτῆς τῆς ἐνεργαμένης, τηλικαύτης οὔσης, οὐχ ὅτι γε ἀχάριστον καὶ αἰσχύνῃς ἀξίον, ἀλλὰ δὴ καὶ τοῦτο καὶ μονονοῦ ἀσεβές, καὶ ἀνόσιον καὶ παρ' ἡμῖν αὐτοῖς κρίνεται. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὐχ ὅτι πλουτοῦμεν καὶ τῇ τῆς ἀστάτου τύχης εὐρρόιᾳ συμπεριφερόμενοι, ὑμῶν οὐ μεμ' ἡμεθα· ἀλλ' ὅτι, ἐν οἷς μὲν ἡμεῖς δεινοὶ, οὐχ ὁ νῦν καιρὸς, ἐν οἷς δ' ὁ παρῶν καιρὸς, οὐχ ἡμεῖς δεινοὶ, καὶ ταῦτα δὲ εἰσὶ τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν. Τὸ δὲ κατ' Ἐπίκουρον βιοῦν, καὶ τὸ λάθε βιώσας, φιλοσοφῆσαι, οὐκ ἔτι τούτου ἡμῖν μέλει· πρὸ χρόνων γὰρ ἱκανῶν, ὡς καὶ αὐτόθι ἠκουσται· μετὰ τὰς πολλὰς ἐκείνας περιηγήσεις, μάλιστα ποτὲ νόμῳ φύσεως γυναικί συνεζεύθημεν, καὶ τοῦτο γε οὐκ ἄνευ προνοίας καὶ κελεύσεως τῶν κρατούντων· περὶ δὲ τῆς τῶν Σίνων

Pausania descriind cutrierarea Greciei, cu cât mai mult 'ți va fi ție spre amintire dacă descriind cu deamăruntul volagiul la Cathoa ni'l vei trimite nouă? Adică: câte popóre locuesc în cale și ce limbî întrebuintéză și cum adoră pe D-đeñ; și în câte ȕile se póte ajunge dela capitala împêrătéscă până la Océn și China și care sunt popórele acelor locurî. Care deși în Atlasul geografic sunt, dar ar trebui istorisite în chip nou spre plăcere și lucrurile ce se par comune; pentru că ochii sunt mai credincioși de cât urechele, cum se ȕice. Imită pe Tucidid, carele la numita șapte-ili în Tracia și-a compus operele până acum aflate ale lui, și pe Xenefon și pe alții, pentru ca patria cu fală să te amintéscă. Iar noi ne rugăm D-ȕeu-lui celui Sânt pentru sănătatea și mântuirea ta. A căruia har și nemésurată milă și rugăciunea din partea nóstră și bine-cuvântarea și ertarea să fie cu tine.

Din Ungro-Valahia în al 4 voiağıu al nostru. 1689, Decemvrie " 13).

„Prea fericitului, prea sântului și prea înțeleptului Stêpânului nostru și Patriarh a Sântei Cetăți Ierusalimul și a tótă Palestine, Domnului Domn Dosotheiu datorita închinăciune până la pămênt și respectósă și tot ce'i bun și mântuitor.

Cu dreptul și nu fără cuvênt, o divină și sântită persoană ni-ați imputat o imputare dréptă prin epistola vóstră, adunând multe înțelepte exemple; iar mai cu sémă a celui înțelept Dimitrie Falereu și comparând ale nóstre cu istoria relativă de el. Dar ast-fel sunt cele relative la noi, în cât adesea chiar nu ni se póte imputa din cauza multor împjurări a timpului. A nu ne aminti însă de iubirea și bine-facerea ta părintéscă și mai cu samă de aceea ce ne-a produs (patria), care este atât de însemnată, nu numai că este lucru ingrat și demn de rușine. dar încă chiar și nepios și necuvios precum o credem și noi însuși. Dar nu ne amintim de voi, nu pentru că suntem bogați și ne purtăm de cuvêntul norocului nestatornic, ci că, în cele ce noi suntem în putere a face, nu ne este timpul de acum oportun; iar în cele ce ne permite timpul present, nu suntem noi putincioși, ceea ce vra să ȕică că aceste nu depind de noi. Apoi că viețuim epicureic și că filosofăm trăind în uitare, încă nu ne-am gândit la acésta; pentru că cu mulți ani înainte, precum și acolo s'a auđit, după a-

πρεσβείας, καὶ τῶν ἐκ τῆς Ρωσσίας μέχρι Συμπηρίας, κἀντεῦθεν μέχρι τῶν ὁρίων τῆς Φρυλλουμένης ἐκεινων ἀρχῆς, καὶ πόλεως Πεζίνου, ἔνθα τὰ τῶν Σίνων, ἦτοι Χίνων βασιλεία, ἐκπεποιήνται βίβλοι τρεῖς σλαβονιστί, ὧν αἱ μὲν δύο, ὡς ἐκ τῆς ἐνταῦθα ἀρχῆς, καὶ τῆς πρεσβείας ἐχόμενοι, οὐ πάνυ περιέργοι, ἀλλὰ δὴ καὶ σύντομοι, ἡ δὲ τῶν Σίνων πλατυτάτη τε καὶ τοῖς περιέργοις ἔργον χαρίεν τε καὶ εὐνούστατον· ἑλληνιστὶ δὲ μέχρι τοῦ νῦν οὐδεμία τούτων ἐκδίδεται, τοῦ καιροῦ καὶ τῆς ὥρας τοῦτο μὴ συγχωρούσης. Καὶ γὰρ οὐκ ἔξεστι τὰ μόνους τοῖς αὐτοκράτορσιν ἐνταῦθα γνωστὰ, καὶ διὰ θείας αὐτῶν προσταγῆς, καὶ δαπάνης, κατορθωθέντα, καὶ ἐτέροις ταῦτα κοινῶσαι, καὶ μεταπέψασθαι· κίνδυνος γὰρ ἐπακολουθεῖ τοῖς ταῦτα καὶ τολμῶσι, καὶ πράττουσι. Νῦν δὲ ἔλθων ὁ παρὰ τῆς ὑμετέρας μακαριότητος πεμφθεὶς πρὸς τὰ ἐνταῦθα αὐτοκρατορικὰ τῶν μεγάλων καὶ ἀνικῆτων αὐτοκρατόρων ἰχνη, (ὁ) πανσιώτατος καὶ ἑλλογιμώτατος ἅγιος ἀρχιμανδρίτης τοῦ καθ' ὑμᾶς ἀποστολικοῦ, καὶ ἀγιωτάτου πατριρχικοῦ Φρόνου, Κύρ Χρύσαντος, ὁ καὶ ὑμέτερος πρὸς μητρὸς ἀνεψιός, ἵνα δεηθῆ περὶ τῆς τυπώσεως τῶν σταλέντων βιβλίων, τόλμη καὶ φρονήσει ἑλληνικῇ, καὶ ἐπιμελείᾳ, καὶ ἐξόδοις οὐκ ὀλίγοις, δι' ἐπιταγῆς, ὡς φησι, τῆς ὑμετέρας μακαριότητος, μετήνεγκε τὸ τῶν Σίνων πονηθὲν βιβλίον εἰς γλῶσσαν Ἑλληνικὴν, ὅπερ παρ' ἡμῶν μὲν ἔλαβε σλαβονιστί, διὰ δὲ τῶν ἐνταῦθα σπουδαιολόγων, καὶ τῆς αὐτοῦ ἤδη τριτον διορθώσεως, μόλις μετηνέχθη εἰς ὅπερ κηθοῖται παρ' ἐλπίδα τινῶν παρ' οὗ καὶ διὰ ζώσης φωνῆς ἱστορηθήσεται, καὶ ὁ πλατυσμός, καὶ τὰ κυριώτερα μέρη ταύτης τῆς σχεδὸν ἀπειρου ἀρχῆς, καὶ τὰ δικστήματα τοῦ τε Ὀκεανοῦ, καὶ τῆς Συμπηρίας ἐκ τῆς βασιλευούσης, καὶ τὰ λοιπὰ ἀναγκαῖα τοῖς φιλοίστορσι· φέρει γὰρ ἐν ἐαυτῷ ἅπασαν τὴν τῶν Μοσχόρων ἀρχὴν, ὡς ὁ μυθευόμενος Ἄτλας τὸν Ὀλυμπον· περὶ δὲ γε Καθόης, οὐκ ἔστιν ἄλλη βασιλεὶς ἀναμεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν Σίνων, εἰμὴ τὰ τῶν Σίνων βασιλεία, καὶ ἡ πολυθρόλλητος ἐκεινων ἀρχή, ἣτις καὶ παρὰ τῷ Πτολεμαίῳ ἐν τῷ ὀγδόῳ πίνακι τῆς Ἀσίας περιγράφεται συντόμως. Σίναί γάρ τούνομα παρ' Ἑλλῆσι τὸ πάλαι ἐν πολλοῖς βιβλίοις κεῖται. Ἐνθεν τοι οἱ Ἀχτινοὶ εἰς Κίναν μετέβαλον, οἱ δὲ Σκίθαι, καὶ Ρῶσσοι, καὶ ἄλλαι γλῶσσαι εἰς Κιτάιν, ὡς καὶ οἱ Ἀγαρηνοὶ εἰς Κιτάιν καὶ Τζίναν, εὐρίσκονται γὰρ καὶ ἐν τῇ τῶν Σίνων μητροπόλει Ἀγαρηνοὶ, καὶ πολλὰ τούτων μετζίτιχ' ἄτινα δὲ ἐν τοῖς παλαιοῖς γεωγράφοις περὶ τούτων ἐξέδοντο, ὁδὸς δ' εἰπεῖν καὶ νέοις κἄν τοῖς πίναξιν αὐτῶν καταγράφωνται, καὶ μάλιστα τὰ ἀναμεταξὺ Συμπηρίας, καὶ Σίνων, λῆ-

cele multe voiajuri, de abia ne am căsătorit cu o femeie după legea naturii și această nu fără îngrijirea și ordinul stăpânilor. Cât despre misiunea la Chinezii și despre (voiajul) din Rusia până în Siberia și de aici până la confiniile renumitei stăpâniri a acelora și a cetății Pezin (Peching) unde sunt palatele Sinilor sau a Chinezilor, am compus trei cărți în slavonește; dintre care două, ca referitoare la oficiul de aici și la misiune, nu sunt tocmai curioase, ba încă sunt și scurte. Iar cea despre Chinezii este foarte pe larg și operă grațioasă și plăcută curioșilor; nu s'a publicat nici una din aceste în grecește fiind-că nici timpul și nici împrejurările nu a permis această. Pentru că nu este cu puțință cele cunoscute aici numai autocratorilor și realizate prin cheltuiala și ordinul lor divin ale comunica și a le trimete aceste și altora; căci pericolul îi urmărește pe acei ce ar îndrăzni și ar face aceste. Acum însă venind trimisul din partea prea fericirii vóstre la palatele (urmele) de aici împărătești, ale marilor și neînvinșilor autocratori, prea piosul și prea învățatul sântitul arhimandrit a tronului vostru apostolic și a prea sântului Patriarh Chir Hrisant, care este și nepotul vostru după mamă. ca să se róge pentru imprimarea cărților trimese. Prin curaj și cugetare elenică (pe margine stă: limbă) și cu asiduitate și cheltueli nu puține, prin ordinul, precum țice el, a prea fericirii vóstre a tradus cartea scrisă despre Chinezii în limba grécă; pe care dela noi a luat'o în slavonește, dar prin tinerii studiosi de aici, și dupa corectarea sa deja de trei ori, de abia s'a adus la starea ce se vede acum preste speranță. De cătră care și prin viú grai vi se va istorisi și estinderea și părțile cele mai principale a acestei stăpâniri mai nesfârșite, și depărtările și de Océn și de Siberia a capitalei și cele l'alte necesare iubitorilor de istorie; căci cuprinde în ea tótă stăpânirea Moscovilor, precum fabulosul Atlas Olimpului. Cât despre Cathoa nu este altă împărăție între noi și între Chinezii, de cât cartierul împărătesc al Chinezilor, și renumita stăpânire acelora. Care și de Ptolomei în tabela a 8-a a Asiei se descrie în resumat. La grecii din vechime în multe cărți stă numele *Sini* ¹⁴ (Chinezii) de unde Latiniul l'a schimbat în China, iară Tătarii și Rușii și alte limbi în *Chitai* precum și Agarinenii în Chitai și *Fina*; căci se află și

ρος ἅπαντα ἀνεφάνησαν. Οὐδεὶς γὰρ πρὸ τῆμῶν τὰ μεταξύ Ὀβίου ποταμοῦ, καὶ ἕως αὐτῆς τῆς Κίνας, ἢ εἶδε σαφῶς, ἢ διέγραψε· καὶ εἴτις τι συνέγραψεν, οὐκ ἀληθῶς, ὡς πρὸ ἀνθρώπων χυδαίων μαθητευθεὶς τὰ περὶ αὐτῶν· πολλὰ γὰρ εἰσι τὰ ἀπὸ Συμπηρίας καὶ μέχρι τῶν ὀρίων τῶν Σίνων, ποταμοὶ τε δηλαδὴ μέγιστοι, καὶ παμπληθεῖς, καὶ λίμναι μέγισται, καὶ μάλιστα ὁ Μπαϊκαλῆς λεγόμενος λιμὴν, ὅστις καὶ Σάλασσα διὰ τὸ μέγεθος κέκληται, διήμερος μὲν πλοῦς ὢν τὸ εὖρος, δωδεκαήμερος δὲ τὸ μῆκος, τὸ δὲ βάθος ἀχανές, οἶον πέλαγος, ὃν καὶ δις ἐπλεύσαμεν· ἐξουσιαζόμενα πάντα ὑπὸ τῆς πνευδαίμονος ταύτης τῶν Μοσχόβων ἀρχῆς· ὅρη τε ὅτι πλείστα ὑπερμήκη, νιφόντα καὶ τὰ Ριφαῖα ἐκείνη, καὶ ἡ ψυμώδης Σάλασσα, ἣτις καὶ μεχρις αὐτῆς (τῆς) Ἰνδικῆς ἐπεκτείνεται· ἔθνη δὲ τε μυρία, οἷα φύλλα δένδρεσι, καὶ πολύγλωττα, ἤθη τε καὶ εἶδη ἡμῖν διαφέροντα, καὶ εἰδῶλοις ἀλλοκότοις λατρεύοντα. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὀν τοιαῦτα, καὶ μάλιστα ἴσως πέραν τοῦ δέοντος γέγονε (γεγραπται)· πλὴν ἵνα μὴ καὶ αὐθις ἀμνύμενες τῶν ὑμετέρων προσταγμάτων ἐγκαλοίμεθα. Τὰ δὲ πάντα ὁ ρηθεὶς λογιώτατος ἀρχιμανδρίτης εἶποι πλατύτατα τε καὶ ἀκριβέστατα· Διφυλάττοι ἡ Φείχ Πρόνοια τὴν ὑμετέραν τρισολβίον Μακαριότητα εἰς χρόνους πολλοὺς, ἐκτὸς παντὸς ἐναντίου, σὺν πάσῃ εὐδαιμονίᾳ, ἧς καὶ αἱ Θεοπειθεῖς εὐχαὶ εἶησαν σὺν ἡμοῖ ἐν βίῳ παντὶ.

Ἀπὸ τῆς βασιλευσύσης Πόλεως Μοσχόβος
α γ υ γ, μηνὶ Ἰουλίῳ.

Τῆς ἡμετέρας Θεοπροβλήτου Μακαριότητος,
δοῦλος πιστὸς καὶ οἶδος κατὰ πνεῦμα,
Νικόλαος Σπαθάρης“.

Χρῡσανθος Μωραΐτης, Νοταρᾶς, σοφώτατος καὶ εἰς τὰ λατινικὰ, διάδοχος καὶ ἀνεψιὸς Δοσιθέου ἐπατριάρχουσε χρόνους εἰκοσιεξ, καὶ ἀπέθανεν εἰς τὴν Πόλιν· αἰωνίῃ ἢ μνήμῃ του. Τοῦτος ἐστάθη μαθητῆς εἰς τὰ μαθηματικὰ Καισαρίου τοῦ προγραφήντος. Ἐσύνθεσε, καὶ ἐτύπωσε βιβλίον διδασχῶν, καὶ γεωγραφικῶν, καὶ ἄλλα, ἔτι δὲ καὶ τὸ περὶ Κίνας ἀτύπωτον, ἀλλ’ ἀξιότύπωτον, τὸ ἔχω, Κιτάρια δουλεύουσα τὸ ὠνόμασεν, ἥτοι βιβλίον περιέχον τὸν πόλεμον, ὅπου οἱ Τατάροι τῆς Μπογδῶας ἐσήκωσαν κατὰ τῶν Σίνων, δηλαδὴ

în Metropola Chinejilor agarenti și multe *metgitii* (grămiți) ¹⁵⁾ de ale acestora. Câte însă în geografii vechi s’a publicat, încă și în cele noi și în tabelele lor se însemnă și mai ales poporele dintre Siberia și China, sunt τότε false. Căci nimene înainte de noi cele între râul *Obi* și până chiar la China nu le-a vădut pe deplin și nici le-a descris; și dacă le-a descris cine-va însă nu adevărat, pentru că a auzit de la ὀμενὶ neculți (proști) despre aceste. În adevăr sunt multe popore dela începutul Siberiei până la confiniile Chinei și riuri foarte mari și foarte multe, și lacuri foarte mari și mai ales lacul ce se dice „*Baical*“. Care și Mare se numește din cauza mărimii, având lățime de două ῥιλε cu corabia, iar lungimea de două-spre-ῥece, și adâncimea nesfârșită, ca o mare, pe care de două ori am plutit. Τότε se stăpânesc de prea fericita această stăpânire a Moscovilor, munți înținși cât de mult, plini de zăpadă, și vestitii Rifeeni și marea de nisip care se întinde chiar până la Indii. Popore miil de miil, câte frunze pe copaci, cu multe limbi, și moravuri și obiceiuri deosebite de ale noastre, și închinându-se la idolii curioși. Dar aceste sunt ast-fel și mai ales pôte s’au făcut peste cuviință (s’a scris mai mult de cât trebuie) (*pe margine*). Dar ca să nu fim și iarăși acușați ca ne aducători aminte a sântelor Vostre ordine. Iar despre τότε, ῥisul prea învῆfatul arhimandrit vῆ va spune foarte pe larg și foarte acurat.

Fie să păzască pronia divină pe prea fericirea Vostăra cea întreit norocită la mulți ani, scutită de tot contrarul. în tῶtă fericirea; și a căria rugăciuni de îndurare cătră D-ῥeῦ să fie cu mine în tῶtă viața.

Din împărătesca cetate a Moscovei 1693 luna Iulie, al prea fericirei vostre de D-ῥeῦ păzite serν credincios și fiῦ spiritual ¹⁶⁾.

Neculai Spatar.

Chrisant Moraitul, Notara, prea învῆfat și în latinește, cuccessor și nepot a lui Dosithei. A patriarhisit 26 de ani și aῦ reposat în Constantinopol, eternă amintirea lui. Acesta a fost discipol în matematicii a lui Chesarie supramintit. A compus și imprimat o carte de predică și de geografie și altele; încă și despre China neimprimată, dar vrednică de imprimat, o am. A numit-o *Chitara* șerbită saῦ carte cuprinῇend resbelul, ce Tătarii din *Bogdo* a rădicat contra Chinejilor, adică Chi-

Κιταϊτῶν, καὶ ἐκυρίευσαν τὸ βασιλεῖον αὐτῶν, καὶ ἄλλα διάφορα· τοῦτο εἶναι τὸ βιβλίον, ὅπου ὁ Νικόλαος Σπαθήρης γράφει· Τούτου σώζονται πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ αἱ παροῦσαι αὐταὶ δύο ἐπιστολαί.

„Μακαριώτατε καὶ ἀγιώτατε Δέσποτα, καὶ ἀρχιεράρχα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης, Κύριε, Κύριε Ἰννοκέντιε τρισκαιδέκατε, τὴν ὑμετέραν μεγίστην Μακαριότητα μετ' εὐλαθείας, τὴν ὀφειλουμένην ἐν Πνεύματι ἀγίῳ ἀπονέμομεν προσαγόρευσιν.

Ἰκουσται πρὸ πολλοῦ καὶ πανταχοῦ ἡ προβι-
 θασις τῆς ὑμετέρας μεγίστης μακαριότητος εἰς
 τὸν ἀγιώτατον ἀποστολικὸν θρόνον τοῦ πρωτοκο-
 ρυφίου τῶν Ἀποστόλων, καὶ ὑπερεχάρημεν πνευ-
 ματικῶς, ὄντες εὐέλπιδες, ὅτι ἐν τῷ καιρῷ τῆς
 ἱεράς ἀρχιερατείας αὐτῆς ὀψεται ἡ ὄγία τοῦ χρι-
 στοῦ ἐκκλησία εἰρηναίαν καὶ εὐτυχή κατὰστασιν,
 διὰ τῆς ὑμετέρας ἀποστολικῆς ἐξουσίας καὶ ἀγρύ-
 πνου κηδεμονίας· καὶ προστασίας, ἣν ὁ ἅγιος Θεὸς
 διαφηλάττοι εὐδακμονοῦσαν ἐπὶ τὸν ἀγιώτατον αὐ-
 τῆς θρόνον ἄχρι βαθυτάτου γήρους καὶ πρεσβείου.
 Τὰ εἶ τι εἶχομεν σκοπὸν νὰ σημειώσωμεν θάρρει
 πνευματικῷ, τῇ ὑμετέρα μεγίστη Μακαριότητι, θέ-
 λει τὰ ἀναφέρει, ἂν ὀρίση νὰ ὀώση καιρὸς ἰκανῆς
 ἀροάσεως, ζώση φωνῆ ὁ αἰδεσιμώτατος Κύριος Ἰωάν-
 νης Φίλιππος Μεδιολάνος, ὁ καὶ βυρδιάνος χρηματί-
 σας τῆς ἐνταῦθα ἀγίας Σιών, ὃν τινα ἔγνωμεν ἔνδρα
 νουνεχῆ, μετριόφρονα, διακριτικόν, ἐν κλιθρότητι βίου
 καὶ σεμνότητι ζωῆς περιπατοῦντα, καὶ τὴν κοινωφε-
 λῆ ἀσπαζόμενον εἰρήνην. Παρκαλοῦμεν λοιπὸν νὰ
 ἴσακουσθῶμεν, δεόμενοι νὰ ὀρίση, νὰ φυλάττη
 κάθε ἀγία ἐκκλησία τὰ ἀρχαῖα αὐτῆς ἔθη καὶ ὄ-
 ρια· νὰ ἀναγκαιτίση τὴν ἄτακτον καὶ ὑπερήφανον
 ὄφρον τινῶν, ἔχόντων μὲν μόρφωσιν εὐσεθείας, τὴν
 δὲ δύνανται αὐτῆς ἠρηνημένων, ὡς χωλευόντων
 ἀμφοτέραις ταῖς ἰγνύαις, καὶ περιπεζόντων ἀδεῶς
 ἐξίσου τὴν τε Ἀνατολικὴν καὶ Δυτικὴν ἀγίαν Ἐκ-
 κλησίαν. Ἔως πότε ἀνέχεται, Μακαριώτατε καὶ
 ἐπιεικέστατε πάτερ καὶ δέσποτα, ὁ ἀποστολικὸς ὑ-
 μῶν θρόνος, καὶ ἡ ὑπεροχικὴ αὐτοῦ ἀξία, νὰ διώ-
 κεται ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ὑπὸ τινῶν διεσθαρ-
 μένων καὶ ἀναιδῶν ἀνθρωπαρίων, οἳ τινες ἀγωνί-
 ζονται, τῇ δοκῆσει μὲν τάχα πρὸς οἰκοδομὴν ψυ-
 χῶν, τῇ δὲ ἀληθείᾳ διὰ τῶν ἔργων αὐτῶν εἰς ἀ-
 πώλειαν; Μνήσθητι, μέγιστε ἀρχιεράρχα, τὸ τοῦ
 Κυρίου πρὸς τὸν κορυφαῖον αὐτοῦ εἰπόντος, „καὶ
 σὺ ποτὲ ἐπιστρέψας στήριξον τοὺς ἀδελφοὺς σου“·
 καὶ ἐπίρριψον ἐπὶ τὸν καιρὸν τῆς ἱεράς σου ἀρχιε-
 ρατείας τοὺς πνευματικὸς σου ὀφθαλμοὺς καὶ ἐπὶ
 τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, τὴν ποτὲ μὲν ὑπέρ-
 λαμπρον, αἰεὶ δὲ εὐσεβεστάτην, καὶ τὸν λόγον τῆς
 ἀληθείας ἐρβοτομοῦσαν, τανῦν ὅμως πικρῶς πιεζο-
 μένην καὶ τραπτομένην ὑπὸ πολλῶν καὶ διαφόρων
 χαλεπῶν καὶ ἀγρίων κυμάτων. Εἰ δὲ μήγε, καὶ πρόσ-

tailor, și a ocupat împărăția lor și alte dife-
 rite. Acésta este cartea ce o scrie Niculaï
 Spătarul. De la el se conservă pe lângă altele
 și aceste două epistole.

Prea fericite și prea sântite stēpâne și Ar-
 chierarh al Vechii Rome, Domnul Domn
 Inochente al trei-spre-δεcelea, trimetem salu-
 tare prea marei Vostre fericiri, cu pietatea
 datorită în sântul Spirit.

S'a auzit de demult și pretutindenea în-
 antarea prea fericirei vostre la tronul prea sânt
 și apostolic a întâiului corifeu al apostolilor
 și ne am prea bucurat sufletește având bună
 speranță că în timpul acestei sântite archierații
 va vedea sânta biserica lui Christos stare
 liniștită și fericită, prin autoritate apostolică
 și îngrijirea ne adormită și protecțiunea vós-
 tră; pe care D-zeu cel sânt s'o puzască
 fericită pre tronul ei cel prea sânt până la
 cea mai adâncă bătrâneță și vechime. Despre
 cele ce avem în scop să scriem cu curaj
 spiritual prea marei vostre fericiri. le va
 raporta, dacă va bine-voi să dea timp sufi-
 cient de ascultare, prin viū graiū prea res-
 spectabilul D-n Ión Filip Mediolanul, carele fu
 cvardian a sântului Sion de aice; pe care
 l'am cunoscut bărbat înțelept, cu zel modest,
 cu purtări distinse, cu viața curată, trăind reli-
 gios, și plăcându-ī pacea de obște folositóre.
 Deci ne rugăm să fim ascultați, rugându-vē
 să hotărâți ca să și puzască fie care sântă bi-
 serică obiceiurile vechi și marginele séle; să
 strunăscă sprincéna cea necorectă și îngânfată
 a unora care aū forma evseviei, dar négă
 puterea ei. Ca uniī ce schiopăteză de ambele
 genunches și batjocoresc fără frică de o po-
 trivă și St. biserică orientală și cea occidentală.

Până când óre va suferi, prea fericite, și
 prea blânde părinte ș stēpâne, tronul vostru
 apostolic și demna supremație a ei, să se per-
 secute biserica orientală de către uniī corupți
 și nerușinați omuleți? Cari se ostinesc în apa-
 rență adică pentru edificarea sufletelor, iar în
 realitate prin lucrările lor spre perdere. Amin-
 tiți-vē prea mare Arhierarh ceea ce Domnul
 a řis cătrâ corifeul său: *Si tu când-va în-
 torcându-te ajuta pre frații tēi.* și aruncă în
 timpul santei tale Arhieratii ochii tēi spiritu-
 ali și asupra bisericei orientale, care când-va
 era prea strălucită, t t déuna prea piósă, și
 drept îndreptând cuvântul adevărului, iar acum
 crud oprimată și tulburată de multe valuri
 diferite, grele și sălbatice.

ταξον, ἐπικύρωσον, νομοθέτησον ἵνα ἕως ταύτην ἀνεπηρέαστον οἱ ταραττοντες ψευδάδελφοι: καὶ τοῦτο νομίζεται παρ' ἡμῶν μέγιστον καὶ ἐξάιρετον εὐεργέτημα, καὶ ἀπρχὴ τῆς κλοκαγαθίας, καὶ φιλάνθρωπου εὐγνωμοσύνης αὐτῆς πρὸς ἡμᾶς: ἀπονέμοντες καὶ ἡμεῖς πάντῃ καὶ πανταχοῦ ἐλευθέρως τὴν κανονικὴν ὀφειλομένην τιμὴν, καὶ ὑπεροχὴν τῶν μακαριωτάτων μεγίστων ἱεραρχῶν, τοῦ ἀγιωτάτου αὐτῆς ἀποστολικοῦ θρόνου, καὶ ἐξεραιτως νῦν πρὸς τὴν ὑμετέραν μέγιστην παναγιότητα φερόμεθα μὲ ἀκραν εὐλόγησιν· πάλιν οὖν ἐκ συνοχῆς καρδίας, καίτοι ταῦτολογοῦντες, παρακαλοῦμεν ἐκ καρδίας, δεόμεθα ὀλοφύχως, ὅπως φρονίσῃ ἡ μέγιστη αὐτῆς Μακαριότης περὶ τῆς καινῆς εἰρήνης τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας καὶ ἰδίως περὶ τῆς ἀταραξίας τῆς Ἁγίας Γῆς, καὶ ἡμῶν, ἵνα ἕξη ἀείποτε τὸν ἀρχηγέτην τῆς εἰρήνης συνεργοῦντα καὶ συμπράττοντα ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτῆς: καὶ χαρίζοιτο τῇ μακαριωτάτῃ, καὶ σεβασμιωτάτῃ αὐτῆς κορυφῇ μακρότητα ἡμερῶν, μετὰ πάντων τῶν ἀγαθῶν οὐρανίων, καὶ ἐπιγείων“.

„Ὁ γηρὸς Πατριάρχης Χρυσάνθος, τῷ νεάζοντι, σοφωτάτῳ, καὶ κίδισμιωτάτῳ ἀββᾷ Κυρίῳ Νικολάῳ Κομνηνῷ Παπαδοπούλῳ χαίρειν καὶ ὑγειαίνειν.

Βραγέα φθέγγονται οἱ λυπούμενοι· λυπούμενοι μὲν ἡμεῖς ἐσμ', ὁ δὲ λυπῶν αὐτὸς· ἐπεὶ περ ἀποστρεφῆς ἡμᾶς ἡδὴ ἐν τοσοῦτοις ἔτεσι τῶν ποθηνοτάτων σου γραμμάτων, ὧν οὐδὲν ἄλλο ἡμῖν θυμηδέστερον, τῶν ἀπὸ τοῦ Πατριάρχου ἀγωγίμων. Εἰ οὖν βραγέα φθεγγόμεθα διὰ τῆς ἐπιστολῆς, οὐχ ἡμεῖς, ἀλλ' αἴτιος αὐτὸς ἂν εἴη· σύγγνωθι δε, καὶ δικτέλει ὑγιῆς ἐν μακροβιότητι, περιπόθητε ἀεὶ ἡμῖν, σοφώτατε καὶ ἀξιόγαστε καθηγητά, καὶ διδάσκαλε, μετὰ ἐπιτάσεως τοῦ πρὸς ἡμᾶς αὐτῆς φίλτρου. Εἰ γὰρ ἡ φιλία, ὡς ποιότης οὕσα ψυχῆς, ἀὔξισθη καὶ ἐπιτείνεσθαι πέφυκε, δίκαιον ἄρα καὶ θεωρηλὸς τοῖς ὡς ἀληθῶς φιλοῦσι τε καὶ ἀντιφιλοῦμένοις, ἀεὶ ἐπίτασιν ἐπ' ἐπιτάσει φίλτρου ἐγγινεσθαι, καὶ προστιθεσθαι, τῷ θείῳ ποιημένοις Ἀποστόλῳ, τῶν μὲν ὀπισθεν ἐπιληνθένεσθαι, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτείνεσθαι ἀποφινόμενῳ. Ἐρωτο, θεολογώτατε, μετὰ ὀρθοῦ φρονήματος, καὶ ὀρθοδοξίας ἀείποτε ἐπιτεθέμενος, ὅτι μια καὶ μόνη ἀρχὴ, καὶ αἰτία ἐν τῇ θείᾳ καὶ προσληνητῇ Τριάδι, ἦτοι υἱοῦ, καὶ Πνεύματος, ὁ ἀναίτιος καὶ ἀναρχος Πατὴρ“.

Μελέτιος ἀπὸ Καισαρίας Χρυσάνθου διάδοχος, καὶ ἀπέθανεν εἰς τὴν Πόλιν.

Iar de nu, cel puțin ordonă, dictează, legislează, ca să o lasă pre această nesupărată frații mincinoși ce o tulbură; și această se va socoti de noi bine-facerea cea mai mare și extra ordinară, și începutul a adevăratei bunătați și a recunoștinței umane a vostre către noi. Dându-vă și noi tot-dé-una și în tot locul cu liberalitate onórea canonică cuvenită și supremația prea sântului și apostolicului ei tron a prea fericitilor și prea marilor ierarhí, și excepțional acum către prea marea vóstră sanctitate ne referim cu prea mare evlavie. Deci iarăși din frângerea inimii, deși repetind același lucru, ne rugăm din inimă, dorind din suflet ca să îngrijască prea marea ei fericire despre liniștea comună a sântei biserici a lui Christos și în special despre netulburarea pământului sânt și a noastră; ca să aibă pe începătorul păcei în tot-dé-una confăptuitor și conlucrător în toate căile sale; și fie să se dăruiască prea fericitei și prea veneratei vóstre persóne (creștet) lungime de zile. împreună cu toate bunurile cerești și pământestești ¹⁷⁾.

Bătrînul patriarh al Ierusalimului Hrisant, tânărului, prea înțeleptului, și prea respectabilului Abba Kir Nicolai Komnen Papadopol bucurie și sănătate.

Cei întristați vorbesc puțin, întristații suntem noi, iar tu cel ce ne întristezi. Fiind-că ne privezi acum în atâta ani de prea doritele tale scrisori, pentru că nimica alta nu ne este mai dorit de cât sosirea lor din Patavia. Deci dacă ne exprimam în scurt prin epistolă nu sunt eu cauza, ci tu. Iartă și fiil sănătos în lungimea vieței, prea dorite al nostru în tot-dé-una prea înțelepte și admirate profesor și dascăl, pentru întărirea iubirei ceai către noi. Căci dacă amicitia, ca calitate a sufletului dela natură sporește și se întinde, este drept prin urmare și plăcut lui D-zeu ca cei ce în adevăr iubesc și sunt iubiți, tot-dé-una să facă întărire peste întărirea iubirei și să se adauge supunându-se divinului Apostol, ce ăice: de a uita cele trecute și a spori în cele viitoare. Fii sănătos Mare Teologule, cu dreptă judecată sporind tot-dé-una în ortodoxie pentru că una și singură este începătoria și cauza în divina și închinata Treime, adecă cel fără causă și fără început Părinte al Fiului și al Spiritului.

Meletie din al Chesariei succesorul lui Chrisant, și a reposat în Constantinopol.

Παρθένιος ὁ κοντόφθαλμος, Ἀθηναῖος, φιλόσοφος, καὶ αὐτὸς ἀπὸ Καισαρίης διάδοχος, καὶ ἀπέθανεν εἰς τὴν Πόλιν. Οὗτος ἦλθεν ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι εἰς τὸ Γιάσι διὰ ζήτησιαν, εἰς τὰς ἡμέρας καὶ αὐτὸς τοῦ αὐθέντου μου Ἰωάν βοδα, καὶ τὸν ἐκατέβη δομλᾶς, καὶ ἦλθεν εἰς θάνατον, ἐπιᾶσθη δὲ ἡ γλῶσσά του, καὶ ἐτρούλιζεν ἕως θανάτου καὶ ἐγύρισε πάλιν εἰς Βουκουρέστι, αὐθεντεύοντας Κωνσταντίν βοδα, ἀδελφεῦ τοῦ Ἰωάν βοδα· οὗτος μ' ἐτίμησε μὲ τὸ ὄφρικιον τῆς πρώτης πεντάδος τῶν κληρικῶν, μ' ἔκαμε δηλαδὴ μέγαν Ἐκκλησιάρχην τοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων. Ἰδοὺ καὶ ἡ μαρτυρία.

„Παρθένιος ἔλεψ Θεοῦ πατριάρχης τῆς ἀγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, καὶ πάσης Παλαιστίνης.

Τοὺς πρὸς βοήθειαν ἱερῶν προθυμουμένους ταῖς ἐκ τῶν ἱερῶν τιμᾶσθαι εὐεργεσίαις προσήκει τὸν κοπιῶντα γὰρ γεωργῶν τῶν καρπῶν ἀπολαμβάνειν, ἡ ἀποστολικὴ φωνὴ διατάσσεται. Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ ὁ λογιώτατος μέγας γραμματικὸς τοῦ ὑψηλοτάτου, καὶ θεοσεβειάτου αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος πάσης Μολδοβλαχίας, Κυρίου, Κυρίου Ἰωάννου Νικολάου Βοεβόδα, ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοῦ υἱοῦ καὶ περιποθήτου τῆς ἡμῶν Μετριότητος, Κύριος Κωνσταντίνος Διπόντες, ἐνθέρμῳ ζήλω πρὸς βοήθειαν τοῦ Παναγίου τάφου, κατὰ τὸ δυνατόν φέρεται, δεῖν ἐγνώ ἡ μετριότης ἡμῶν, καὶ πατριαρχικοῦ θρόνου τιμῆται καὶ δὴ τῇ χάριτι τοῦ παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ Πνεύματος, προσβᾶζεται αὐτὸν καὶ προχειρίζεται μέγαν ἐκκλησιάρχην τοῦ κατ' ἡμᾶς ἀγιωτάτου θρόνου. Διὰ τὸ τὰς διατριβὰς δὲ τανῦν ἐν Γισσίῳ ποιῆσθαι καὶ μὴ δυνάμενον τῆς ἡμετέρας χειροθεσίας τυχεῖν, διὰ τοῦ παρόντος ἰδιοχειροῦ πιττακίου παρέχει αὐτῷ τὸν τοῦ μεγάλου ἐκκλησιάρχου κληρὸν, ὄντα τῆς πρώτης πεντάδος ὑπὸ τὸν μέγαν ῥήτορα· ὅθεν καὶ εἰς ἐνδείξιν ἐπέδθη αὐτῷ τὸ παρὸν πατριαρχικὸν γράμμα εἰς ἀσφάλειαν.

Ἐκ Κωνσταντινουπόλεως· ἐν ἔτι αψμδ', κατὰ μῆνα Φεβρουάριον“.

Ἐφραῖμ Ἀθηναῖος, φιλόσοφος, ἀπὸ Βηθλεμ καὶ ἀπέθανεν εἰς τὴν Πόλιν.

Σωφρόνιος ὁ προρηθεις.

Ἀθρόμιος Ἀμπατζᾶς, σκλάβος, ὁ ἐγκρατευτῆς, καὶ αὐτὸς ἀπὸ Βηθλεμ, ὁ νῦν ἐλέψ Θεοῦ Ἱεροσολύμων. Ὁ Θεὸς νὰ τὸν στερεώωνη. Τοῦτος πρωτοσύγγελλος ὢν, καὶ ταξειδεύων κατὰ τὴν Πρωῦσαν, εἰς δύο ταξειδία ὅπου ἔκαμεν εἰν σοὶ κοντὰ χρόνους, ἔφερε, λέγουσιν, εἰς τὸν ἅγιον Τάφον πουγγία πεντακόσια, σύνεξιν τόσῳ μεγάλην, ὅπου οὐδὲ πατριάρχει δὲν ἔκαμαν.

Partenie Miopul, atenian și filosof și acesta din al Cesariei succesor, și a reposat în Constantinopol. Acesta a venit dela București la Iași pentru milă în ȕilele Domnului meū Ión Vodă și l-a lovit dambla, și era să móră, și s'a legat limba lui și vorbea gângav până la mórte. Și s'a întors iarăși în București pe când era Domn Constantin Vodă, fratele lui Ión Vodă. Acesta m'a onorat cu oficiul primei *pendade* a Clericilor, adică m'a făcut mare eclisiarh al Tronului Ierusalimului. Iată și mărturia;

Partenie cu mila lui D-ḑeū Patriarh sântei Cetăți Ierusalimul și a tótă Palestina.

Cei cu bună voință către ajutorul celor sântite se cuvine să se cinstescă cu binefaceri de la cele sântite. Căci agricultorul muncitor să se folosiască de roduri, ordonă vocea apostolică. Decī, fiind-că și prea învęțatul marele secretar a prea Înălțatului și iubitorului de D-ḑeū Domn și Egemon a tótă Moldo-Vlahia, Domnul Domn Ión a lui Necolaï Voevod, în Sântul Spirit iubit fiū și prea dorit a smereniei nóstre, Domnul Constantin Daponte, cu zel ferbinte spre ajutorul prea Sântului Mormânt este plecat după putință, a recunoscut smerenia nóstă că trebue al onora și cu un oficiū al prea sântului nostru apostolic și patriarhicesc Tron. Și dar prin grația prea sântului și desăvârșitorului Spirit se înainteză acesta și să prohirisește mare eclisiarh al prea sântului nostru Tron. Fiind însē ca acum trăește în Iași și nu póte a lua hirotesia de la noi, priu prezentul pitac autograf i se dă lui funcțiunea de mare eclisiarh, fiind în pendada întâia, sub marele ritor. De aceea și spre dovadă i s'a dat lui acest present decret patriarhicesc spre confirmare.

Din Constantinopol în anul 1744, în luna lui Februariū¹⁰).

Efrem Atenianul filosof, din al Vethleemului, și a reposat în Constantinopol.

Sofronie cel ȕis mai sus.

Avraam Ambagea sclav, cel abstinent, și acesta din al Vethleemului, acum cu mila lui D-ḑeū al Ierusalimului, D-ḑeū să'l întărescă. Acesta fiind protosinghel și plutind spre Brusa, în douē voiajuri ce a făcut aprópe 20 de ani, a adus, ȕic, la sântul Mormânt 500 de pungi, suma atât de mare în cât nici patriarhi n'a făcut.

Ἄβραμιος λοιπὸν, Χρυσάνθος, Δοσίθεος, Νεκτάριος, Γεράσιμος, Ἀθανάσιος, Διονύσιος, εἶναι οἱ ἐπίσημοι Πατριάρχαι, καὶ ἡ καλλονὴ τῶν εἰς τοὺς καιροὺς μας ἱεραρχῶν.

Προκόπιος Ζαγοραῖος ἀπὸ Καισαρίας, ὁ νῦν ἐλέω Θεοῦ Ἱεροσολύμων· ὁ Θεὸς νὰ τὸν στερεώη· ἀπέθανε καὶ αὐθὺς εἰς τὴν Πόλιν.

ΑΡΧΙΕΡΕΙΣ

Ὁ Κύπρου Φιλόθεος, Κύπριος, ἐπίσημος διὰ μάθησιν.

Γαβρήλ ὁ Χαλκιδόνος ὁ προγραφεῖς, περὶ οὗ ἔγραψε Διονύσιος ὁ Πατριάρχης εἰς Ρωσσίαν, ὡς γάγραπται, ἐπίσημος διὰ τὴν ἀνακαίνησιν τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Εὐφημίας, τὴν εὐχὴν τῆς νὰ ἔχωμεν.

Μελέτιος Ἰωαννίτης, ὁ ἀπὸ Ἄρτης Ἀθηνῶν, ὁ περίφημος γεωγράφος, καὶ συγγραφεὺς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας, καὶ πολλῶν λόγων πανηγυρικῶν, καὶ διδακτικῶν, καὶ ἀστρονόμος, καὶ ἰατρός, Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία, αὐτὰς τὰς ἡμέρας ἤκουσα, ὅτι πέρουσι ἐτυπώθη εἰς τρεῖς τομοὺς εἰς Βιένναν. Τοῦτος ἀπελθὼν εἰς τὴν Πόλιν διὰ νὰ μετατεθῆ εἰς τὰ Ἰωάννινα, διὰ ἀναφορῶν καὶ δεήσεων τῶν Ἰωαννιτῶν, μετετέθη εἰς τὴν ἄλλην καὶ καλλιτέραν ζωὴν· ἀπέθανεν ἔτει αψιδ'. αἰωνίξ ἡ μνήμη του.

Ἡλίας Μηλιάτης, Κερκωνίτης, ὁ Κερνίκης καὶ Κολαβρύτων ὁ περιβόητος, ὁ νέος Χρυσόστομος, ὡς τὸν μαρτυρεῖ τὸ βιβλίον του. Αὐτὸς ἔχει καὶ ἄλλο βιβλίον τυπωμένον εἰς Λεῖψιαν κατὰ λατίνων, Πέτρα Σκανδάλου λεγόμενον· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Ἱερόθεος Κομνηνὸς ἱατροφιλόσοφος, ὁ Δρύστρας. Τοῦτος ἐξήγησεν εἰς ἀπλὴν φράσιν τὰ ἀποφθέγματα βασιλέων, στρατηγῶν, καὶ φιλοσόφων, τὰ ἔχω καὶ τὰ ἐπερσεύνησε καὶ ἐπρόσφερεν εἰς τὸν Κωνσταντῖν βόδα τὸν Μπραγκοδάνον τῷ αχ'υζ'. ἔτει. Ἐτι ἐσύνθεσε τὸν βίον τοῦ βασιλέως Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ, λαθῶν αὐτὸν ἀπὸ τοὺς ἱστορικοὺς τόμους τῆς Βυζαντιδος, καὶ τὸν ἐπρόσφερε τῷ σφωτάτῳ ἄρχοντι μεγάλῳ στολνίκῳ Κωνσταντίνῳ τῷ Καντακουζηνῷ· τὸν ἔχω καὶ αὐτὸν, ἀξιὸν τύπου, ἀξιώτατον, μάλιστα τὰ ἀποφθέγματα· ἀμὴ τις νὰ τὰ τυπώσῃ; καὶ μακάριος ὁποῦ τὰ τυπώσῃ ὡς χρυσὰ τῷ ὄντι βιβλία καὶ χρησιμώτατα, μάλιστα εἰς αὐθέντας. Τοῦτου σώζεται καὶ ἡ πρὸς τὸν αὐθέντην. Νικόλαον βόδα ὑποκειμένη αὕτη ἐπιστολή.

„Οὐκ ἐς τοσοῦτον ἀνὴρ· μυρεψὸς, ἅπαντα μὲν

Prin urmare Avram, Hrisant, Dositheiu, Nectarie, Gherasim, Atanasie, Dionisie sunt patriarhiī cei mai insemnați, și splendorea Ierarhilor în timpurile noastre.

Procopie Zagoreul, din Cesaria, acum din mila lui Dumnezeu al Ierusalimului; Dumnezeu să-l întărească; a murit și acesta în Constantinopol.

Arhiereii.

Filotheiu al Ciprului, din Cipru, însemnat prin erudițiune.

Gavriil al Halcedonului, cel mai sus ținut; despre care a scris Dionisie patriarhul în Rosia, precum s'a scris, însemnat prin funoarea templului Sântei Eufimii, să-l avem rugăciunea ei.

Meletie din Iónina din al Artei deveni episcop Athenelor, renumitul geograf și scriitor a istoriei eclesiastice și a multor discursuri panegirice și didactice, și astronom și doctor. Istoria Eclesiastică, am auzit zilele acestea, că anul trecut s'a imprimat la Viena în trei tomuri. Acesta venind în Constantinopol pentru a se strămuta la Iónina, prin anatorale și cererile Ióninenilor, s'a strămutat la cea-l-altă și mai bună viață. A reposat la anul 1714, eternă amintirea lui. ¹⁹⁾

Ilie Miniat cefalonit, (episcop) al Cerniceii și Calavritelor, renumitul noul Hrisostom, precum l' mărturisește cartea lui. Acesta are și altă carte imprimată în Lipsca contra latinilor, numita Piatră Scandalei, eternă amintirea lui ²⁰⁾.

Ierotei Comnen doctor-filosof, al Dristrei, acesta a interpretat în limba vorbitore sentințele împeraților, generalilor și filosofilor, le am. Și le-a adresat și le-a dedicat lui Constantin Vodă Brâncovénul la anul 1697. Încă a compus și viața împăratului Ión Cantacuzin. Iuând'o din tomurile istorice a Bisanzului, și a dedicat'o prea înțeleptului boer marelui Stolnic Constantin Cantacuzin. O am și acésta, vrednică de imprimat, foarte vrednică, mai ales sentințele. Dar cine să le imprime? Și fericit acel ce le va imprima, ca cărți în adevăr de aur. și foarte necesare mai cu sémă Domnilor. Se conservă dela el și acésta următoare epistolă către D-l Nicolai Vodă.

Un bărbat fabricant de miresme purtând

τῶν ἀρωμάτων τὰ εὐωδέστερα, καὶ τερπνότερα ἐ-
 αυτῶ περιζέρων, μύροις δὲ παντοδαποῖς καὶ βαλ-
 σάμοις, καὶ αὐτῶ δὴ τῷ περιλαλήτῳ σιλφίῳ, ἐς
 βῆθος καὶ δυσεκνίπτως ἐμβεβαμμένως εἶη ἐσθήτας
 περιβαλλόμενος, ἄν αὐτὸ τὸ τοῦ Μακεδόνοιο Ἀλε-
 ξάνδρου ἀναθήσεται σῶμα, καὶ τὸν δι' οὗ διείσιν,
 οἷός τ' ἐστὶν ἐπιπλάσιν εὐωδίας ἀέρα, ὅσον ἀνὴρ σο-
 φός, καὶ παντοίοις ἀρετῶν, τῶν ἐκ τε φύσεως, ἐκ
 τε φιλοπονίας αὐτῶ προσηγενημένων κάλλεσι,
 καὶ ἰόγων ιδέαισι ὠραϊσμένως ταῖς δι' ὧν παρέρ-
 χεται, καὶ χώραις, καὶ πόλεσι, ταῖς τε ἔγγιστα, καὶ
 ταῖς πόρρω, τῶν παρ' αὐτῶ Σαυμασιῶν χαρίτων,
 καὶ τῆς ἐνοικουσίας σοφίας, καὶ ὠφελείας, διαδιδόν-
 ναι κοινωτικῶς, τὰς τῶν ἀρωμαμένων τοῖς ἡδίστοις τε
 καὶ ἀρίστοις τῶν λόγων κατευωδιάζειν οἷδε ψυχὰς,
 καὶ εἰς Σαῦμα, καὶ ἔπαινον ἐαυτοῦ διεγείρειν τοὺς
 ἐντυγχάνοντας· τιαύτην ἐγὼ τίθεμαι τῆν σὴν
 Θεσπεσίαν, καὶ πάνσοφον τῷ ὄντι ψυχῆν, μεγα-
 λοπάρχοι, καὶ σοφώτατε ἡγεμόν· καὶ τούτου κή-
 ρυκες διαπρύσιοι, ὅσοι τῆς τερπνοτάτης εὐωδίας
 τῶν παρ' αὐτοῖς πανσόφων λόγων τε καὶ γραμ-
 μάτων παραπολαύσαντες ἔτυγον· οὐ μὴν ἀλλὰ,
 καὶ ἄλλον αὐτῆν ἂν προσείποιμι τηλαυγέστατον
 ἥλιον τοῦτο γὰρ ἦδη δευτερον ἐς τὸν μεσημβρι-
 νὸν τῆς ἡγεμονείας Μολδαβίας, τῆς ὀυστυχούς
 μιν διὰ τὰς τῶν Σκυθῶν λεηλασίας, σκηπτῶ
 δικῆν αὐτῆι προσπεσόντων, καὶ διὰ τὴν στέρησιν
 τῆς ὑμετέρας ἔμφορος προστασίας, δι' αὐτῆν δὲ
 καὶ μονῆν τὴν παρουσίαν τῆς ὑμετέρας ἐλαμ-
 πρότητος εὐδαίμονος, κατὰ θεῖαν βουλήν πάντως
 ὑπεραρθεῖσα ἢ ὑμετέρα Ὑψηλότης, τὰς αὐτῆς κη-
 δεμονικὰς ἀκτίνας προνοητικῶς ἐπιφίησιν ἄπεισι,
 πρὸς Σάλψιν τῶν πάντη καταφυγμένων τῷ σκυ-
 θικῶ κρύει λαῶν τε καὶ πόλεων. "Εἴθεν τοι καὶ
 τοὺς μὲν λόγων γλιχομένους πανσόφων, τῆι παρ'
 ἐαυτῆς γλυκητάτη κατευωδιάζει καὶ Σέα, καὶ ὁ-
 μιλία, τοὺς δὲ συνετίζει βουλαῖς ἔμφοροι, τῶν δὲ
 κυταυγάζει τῆι λαμπροτάτη αὐτῆς παρουσίᾳ τὰ
 πρόσωπα· τοὺς δὲ περιχάλπει ταῖς ἐνθέμοις δίκαις,
 ὅποια κριτῆς ἀδέκιστος ἀπὸ τοῦ Θεοῦ τοῖς προσερ-
 χομένοις Θεσμοδοτοῦσα, τοὺς δὲ χειρὶ δαψίλει, ὅ-
 σοι δηλαδὴ κατατροχονταὶ τῆι πενίᾳ, καταπλουτί-
 ζουσα. Ἐν αἷς οὐδ' αὐτὸν ἐμὲ τὸν διάπυρον αὐτῆς
 πρὸς τὸ θεῖον εὐχέτην παρέδραμεν ὀλιγὸς ἀπαρα-
 μύθητον· ἀλλὰ καὶ τοι τῆς ἡδίστης αὐτῆς Σέας
 ἀπολειφθέντα, καὶ διὰ τοῦτο ἀλγουντα πάνυ καὶ
 ὀδυνόμενον, τῆι παρ' αὐτῆς παισόφω καὶ γλαφυ-
 ρωτάτη τῆν φράσιν ἐπιτολῆ κατευωδιάσει πόρ-
 ρωθεν, καὶ κατηύγασε, καὶ τῷ ἐν αὐτῆι κάλλει
 τῶν λέξεων ὑψήρανε, καὶ τοῖς νοήμασιν ὤνησε,
 καὶ κατελάμπυρε μου, οἷα δαψιλεστάτῳ φωτὶ τῆν
 διάνοιαν, καὶ τῆν ὑπὲρ τῆς ἀπτυχίας μου ταύτης
 ἐξηκέσατο λύπην, οὐ μετρίως ἀσγάλλοντες. Ἀνθ'

cu sine tóte aromatele cele mai mirositóre și
 mai plăcute, de ar fi îmbrăcat cu vestminte
 muțate cu totul cât să nu se ștérgă în tot
 felul de miruri și balsame, chiar și în ves-
 titul silfiu (silvie ori asafetida), și dacă ar lua
 asupra sa însuși corpul lui Alexandru Mace-
 donénu (blestemat) și altul prin care tran-
 spiră miresmele, nu este cu puțință a se în-
 plea aerul de miros atâta pre cât un bărbat
 înțelept și onorat cu tot felul de virtuți fru-
 móse din natură și din munca sa și cu idei
 de învățaturī, póte să respândescă în genere
 prin țările și polițiile ce cutriera de aprópe și
 de departe, o parte din grațiile sale mira-
 culóse și din înțelepciunea ce o posedă și
 din folosința ei, și să parfumeză sufletele as-
 cultătorilor, cu cele mai bune și mai plăcu-
 te învățaturī și să misce pre acei cu care
 s'ar întâlne spre admirarea și lauda sa. Ast-
 fel eū consider în adevăr sufletul tēu cel
 divin și prea înțelept, prea darnice și prea
 înțelepte Egemon. Și predicatori despre a-
 cеста ardenti sunt câți s'a întâmplat să be-
 neficieze de miresmele prea plăcute a prea
 înțeleptelor tale cuvinte și scrieri. Nu nu-
 mai atâta, dar încă te-așū saluta și ca pre
 un alt prea luminos sóre. Pentru că acum a
 doua óră înălțindu-te pe meridianul (culnea)
 Egemoniei Moldaviei celei nenorocite din
 cauza prădăciunilor Tătarilor, care a cădūt a-
 supra ei ca un trăsnet din lipsa protecției
 înțelepte a Vóstră; dar fericite și numai prin
 prezența strălucirei Vóstre, după voința di-
 vina în adevăr, supra înălțindu-se înălțimea
 Vóstră, a respândit razele îngrijitóre ale sale
 providențial tuturor, pentru încălđirea popó-
 relor și a polițiilor celor cu totul înghețate
 de frigul Tătarilor.

Dă, pe de o parte pe cei ce doresc cu-
 vinte prea înțelepte, fi umple de mirosul
 prea dulce a privirei și a vorbei tale, iar
 pe de alta, sfătuesți pe unii prin cuvinte
 înțelepte, iar pe alte individe le luminezi
 cu lumina prezenței tale; pe alții 'i în-
 dulcesți cu judecățile legale, ca cel ce ești ju-
 decător imparțial, de pe tron făcând dreptate
 celor ce se apropie. Iar pe alți cu mâna darnică.
 îmbogățindu-i pe câți adică sufer de sărăcie.
 Intre care nici pe mine, zelosul tēu cătră
 divinitate rugător, nu m'ai trecut cu vederea
 cu totul nemângâet. Dar deși n'am avut par-
 te de prea plăcuta ta vedere, și pentru aceea
 suferind mult și pătîmind, cu epistola ta.

ἔτου, καὶ ὡς μὴ προειδῶς τὴν ταύτης διὰ τῆς ἐμῆς δυστυχοῦς ἐπαρχίας διάβασιν συγγνώμης, παρ' αὐτῇ τῇ εὐμενεστάτῃ καλοῦ ἀγαθῆς τυχεῖν ἀξίος ἂν κριθείην. Ἄλλως γὰρ πτέρυγας ἂν περιστερᾶς, δαυϊτικῶς εἰπεῖν, παρειλιφθῆναι, καὶ πρὸς ὑπάντησιν, καὶ ἀπόλαυσιν τῆς σῆς πανσόφου Ὑψηλότητος ἐπετάσθην, καὶ κατετριφῆκειν τῶν ταύτης χαρίτων, καὶ τοὶ μὴ ρεῖθρα λόγων ἐκχέαι βουλόμενος, ὡς με ὑπερβολῇ χρησαμένη σου ἡ ὑψηλότης ἐξήρειν τοῦ γὰρ παρ' ἐμοὶ τούτων; πολλοῦ γε καὶ δεῖ ρεύματα δὲ καὶ λιβάδας δακρῦων Σερμῶν, ἐν αἷς πλημυρῶ, ἅτε δεινὰ, καὶ ἰέρα δεινῶν πεπονηθῶς παρὰ τε τοῦ Σηριωνύμου Ἀσλάνη, καὶ τοῦ συνηγόρου, καὶ ἀντιλήπτορος ἐκείνου, οὗ τοῦνομα, ἵνα μὴ λυπήσω, παρέρχομαι. Καὶ οἶμαι τὴν ἀποτυχίαν κατὰ θεῖαν ἴμῃν γεγενῆσθαι τὴν πρόνοιαν, ἵνα μὴ ψυχὴν ἡγεμονικὴν, καὶ φίλοις συναλγῆ, ἅτε φύσει φιλοικτίρμονα πεσοκῆται, λυπήσω, τὰς ἐμὰς συμφορὰς ἐνώπιον τῆς σῆς μεγαλειότητος ἄμμοσι δακρυρρόοις ἀφιλοσόφως ἀποκλαιόμενος. Οὐκ ὀλίγην οὖν παρὰ τῆς Σαυμαστῆς, καὶ σοφωτάτης αὐτῆς ἐπιστολῆς καρπωσάμενος τὴν ὄνησιν καὶ παραμυθίαν, μεγάλως αὐτῆς τὰς χάριτας οἶδα ἔνθεν τοὶ καὶ οὐ διαλείπω καὶ τῆς ὑπερουσίου δεόμενος καὶ θεῖας δυναμέως, ἵνα ἐνισχύῃ αὐτὴν εἰς διοίκησιν εὐάρεστον τρυτησὶ τῆς Θεοσδότου ἡγεμονίας, καὶ περιφρουρῆ ἀνωτέραν παντὸς ἀνιαροῦ, προσεπιδαψιλευσμένης αὐτῇ ὑγίαν μακρόβιον, εἰρήνην τε, καὶ πᾶσαν ἄλλην εὐδαιμονίαν μέχρι γήρους βαθυτάτου, καὶ λιπαροῦ. ἀμήν“.

Διονύσιος Χῖος, ἀπὸ ἀρχιδιάκονος τοῦ πατριαρχείου Ἀδριανουπόλεως, ἔχει καὶ βιβλίον τυπωμένον λόγων διαφόρων.

Νεόφυτος Λερίος ὁ Σμύρνης, ὁ εὐεργετικὸς, καὶ δραστηκὸς.

Νεόφυτος Κρητικὸς, ἀπὸ Μυρέων, καὶ διδάσκαλος τῶν μπεϊζαδέδων τοῦ αὐθέντου μου Κωνσταντῆν βοδα διὰ μεσιτείας αὐτοῦ ἔγινεν Οὐγγροβλαχίς ἐπίσημος διὰ μαθησιν.

Γρηγόριος Βλάχος, συμμαθητῆς μου, ἀπὸ Μυρέων καὶ αὐτὸς μετετέθη Οὐγγροβλαχίας, καὶ ζῆ, ἀρχιερετεῦων ὑπὲρ τὰ εἴκοσιν ἔτη.

cea prea înțeleptă și prea elegantă în expresiuni, m'ăi fertificat de departe și m'ăi luminat și m'am bucurat prin frumuseța cuvintelor din ea și m'am folosit de cugetările ei, m'ă-a luminat, ca prin o lumină abondentă, mintea și mi s'a vindecat întristarea pentru acea lipsă a mea, nu puțin necăjindu-mă. Pentru care ca unul ce n'am prevădut trecerea voastră prin această nenorocită pentru mine Eparhie, am creșut a fi vrednic a afla ertare dela prea bine-voitoare ta bunătate. Căci în alt mod ași fi luat aripă de porumb, exprimându-mă davitic, și ași fi sburat spre întâmpinarea prea înțeleptei tale înălțimi, și m'ași fi deslătat de grațiile ei; de și n'ași fi voit să-mi curgă riuri de cuvinte, după cum m'ăi caracterizat înălțimea ta exprimându-te în imperbole. Căci unde sunt la mine aceste? sunt chiar prea lipsit; riuri însă și pârae ferbinți de lacrimi în care mă înec, sunt prea multe, ca unul ce am suferit cumplit și mai mult de cât cumplit, dela cel cu numele de fiară Aslan și dela conasociatul și apărătorul aceluia, a căruia nume, spre a nu vă întrista, l las la o parte. Și socot că nenorocirea ni s'a întâmplat nouă după pronia divină, ca să nu întristez sufletul egomonic și compătimitor cu amicii, care din natură este creat îndurător, deplângând nenorocirile mele în fața mării tale cu ochii plini de lacrimi în mod nefilosofic. Deci nu puțin din epistola admirabilă și prea înțeleptă a ei căpătând folosință și mângăere i mulțămesc foarte mult.

Apoi nu voi lipsi rugând pe ființa (cea mai presus de ființe) și puterea divină de a o întări în guvernarea plăcută a acestei Egemoniî de D-zeu păzite și să o păziască mai presus de tot răul, dându-i cu îmbelșugare sănătate îndelung înzilită, pace și totă alta fericire până la cea mai adâncă și viguroasă bătrâneță. Amin

Dionisie Hiul, din Arhidiacon al Patriarhiei (episcop) al Adrianoplei, are și carte imprimată de cuvinte diferite ²³⁾.

Neofit Leriū al Smirnei, cel bine făcător și activ.

Neofit Criticul din al Mirelor și profesor al Beizadelilor Domnului meu Constantin Vodă, prin mijlocirea lui a devenit al Ungro-Vlahiei, însemnat prin erudițiune ²³⁾.

Grigorie Vlahul, conscolarul meu, din al Mirelor și acesta s'a strămutat a fi al Ungro-Vlahiei și trăește, arhieratisind peste 20 de ani.

Καίσάρης Βλάχος, ἀπὸ πρωτοσύγγελλος Φιλαρέτου Ζακυνθίου τοῦ πρὸ τοῦ Γρηγορίου ἀρχιερατεύσαντος, ἔγινεν ἐπίσκοπος τοῦ ἐν Κραγιόβα τῆς Βλαχίας Ριμνικίου· ἐτύπωσε καὶ βιβλίον εἰς Βουκουρέστι· ἐτύπωσεν εἰς Βενετίαν καὶ τὸ βιβλίον τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Διαλόγου, ὁποῦ ἐγὼ ἐμεταγλώττισα Ἐπισημότατος αὐτὸς ἐστάθη ὄχι διὰ μάθησιν, ὅσον διὰ τὴν ἐλεημοσύνην, καὶ μεγαλοδωρίαν· ζήσας γὰρ εἰς τὸν θρόνον ὄχι ὀκταχρόνους, ἐξῴδιασε, λέγουσιν, εἰς τύπους βιβλίων, καὶ τυπογραφίαν, καὶ σχολεῖα, καὶ ἐκκλησίας, καὶ μοναστήρια, καὶ πτωχοῦς, ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν πενήκοντα πουργία· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Διονύσιος Σκοπελιτής, Σκοπέλων ἐπίσκοπος ἀπὸ πρωτοσύγγελλος τῆς Λαρίσσης, ἄρχολος, ἀόργητος, πρῶτος, ὡς ὀλίγοι. Ἀρχιεράτευσε χρόνους σκανταῆξ, ὡς ὀλίγοι, καὶ ζήτησας ὑπὲρ τοὺς ἑννεήκοντα, ὡς ὀλίγοι, ἐτελειωθη. Εἶπασιν, ὅτι ἔλεγε πῶς ἀνήμερα τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἐγεννήθη· ἀνήμερα τοῦ ἁγίου Δημητρίου πκαῖς ἐχειροτονήθη· ἀνήμερα τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἀρχιερεὺς· καὶ ἀνήμερα τοῦ ἁγίου Δημητρίου εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους ἑβδομήντα ἐξ ἀπέθχεν· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Ἰωσήφ Τορνόβου, ὀνομαστός δι' ἀρετὴν, καὶ προκοπὴν· καὶ κἀνωντας παραίτησιν, ὑπῆγεν εἰς νὸν ἅγιον Ὄρος, καὶ ἠσύχασε καὶ ζήτησας χρότους ἱκανοὺς, ἀπέθχεν ἐν εἰρήνῃ· αἰωνία ἡ μνήμη του. Τοῦτου σὺζεται καὶ αὐτὴ ἡ εὐχὴ μετ' αὐτὴν τῆς ἐπιγραφῆς.

Ἰωσήφ Τορνόβου προσευχὴ Ἀλφάβητον ὠραία διάστιχος, καὶ δίστιχος· εἰς δὲ τὸ τέλος ἀκροστιχίζει.

Ἰωσήφ Τορνόβου.

Εὐχὴ

Εὐχὴ ἐν στίχοις εὐφυῶς ἡρμοσμένη,
καὶ ἐξ ἐράνου, καὶ οἰκοθεν, ἐς φῶς,
ἀχθεῖσα πόνω ἀλιτροῦ ῥακενδύτου,
ἔξοντος μάτην, Ἰωσήφ μονοτρόπου.

*Αναρχον φῶς, παρεκτικὸν
ἀγρονον φῶς, τρισάκτινον,
ἀφραστον φῶς, οὐ τοῖς βροτοῖς
ἀναψον φῶς μου τῆς ψυχῆς
θγνότατον, καὶ καταρὸν,
ἀντιλαβοῦ μου τῆς ψυχῆς,
ἀνδρεῖον δέ γε λογισμὸν,
ἀρχή, καὶ μέση βασιλεῦ,
ἀν ἐκ ψυχῆς, ἀν ἐκ φρενός,
ἀρξωμαι μόνον θρηνωδεῖν,
ἀπερ ἐσφάλην ἐν φρεσὶν

Kesarie Vlahul, din protosinghel al lui Filaret Zachintiul, ce a arhieratistit înainte de Grigorie, s'a făcut Episcop al Râmnicului, în Craiova Valachiei. A imprimat și o carte în București, a imprimat în Veneția și cartea sântului Grigorie Dialogul, pe care eū am parafrasat-o. Acēsta a stat fōrte însemnat nu atâta pentru erudițiune, cât pentru milostenie și dârnicie. Căci' trăind în tron nici 10 ani, a cheltuit, ȑic, în imprimarea cărților și pentru tipografie și școli și biserici și la monastiri și la sêraci peste 150 pungî. Eternă amintirea lui ²⁴).

Dionisie Scopelitul, Episcop al Scopelelor, din protosinghel al Larisei, ne viclean, ne mânios, blând ca puțini.

A arhieratistit 46 ani ca puțini, și trăind peste 90 ani ca puțini, s'a săvârșit. Spun că ȑicea, că în ȑiua sântului Dimitrie s'a născut, în ȑiua sântului Dimitrie s'a hirotōnisit preut, în ȑiua Sântului Dimitrie arhereū și în ȑiua Sântului Dimitrie la 1776 a reposat. Eternă amintirea lui ²⁵).

Iosif al Târnovului renumit prin virtute și prin învățatură și dându-și dimisiunea s'a dus la sântul munte și s'a liniștit, și trăind ani deajunși a reposat în pace, eternă amintirea lui. Dela el se conservă și acēsta rugăciune, cu acest titlu:

Iosif al Târnovului, rugăciune dupre alfabēt, frumōsă, în poezie distică, iară la sfârșit este acrosticul:

Iosif al Târnovului.

NOTA. Fiind-că acēstă poezie este o simplă rugăciune, care-l scrisă artistic și-și are meritul ei literar numai în original, și fiind-că nu cuprinde nimic în sine care ar avea interes pentru Istoria noastră a Românilor, pentru acest cuvânt n'am tradus-o, ce am inserat-o așa cum stă în manuscriptul autograf, spre a se conserva integritatea scrierei lui Daponte.

ἀ'γλης ἀκατασκίου.
αὐγάξον μου τὰς φρένας.
ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀγγέλοις.
ἀμαυρωθείσης ὄλως.
ἀσπιλον μόνον φῶς.
ἀνεσιν δὸς φροντίδων.
ἀτρωτον βρῶθευσόν μαι.
ἀλλὰ καὶ τέλος πάντων,
ἀν ἐξ αὐτῆς καρδιάς,
ἀφ' ἡμερῶν ζωῆς μου,
ἀγαν λοξοκινήτοις,

ἀμηχανῶ πρὸς ὀδυρμεύς,
ἀλλ' ὁ παραγενόμενος
αὐτὸς κάμου τῶν μιαρῶν
ἀσώτως ζῶντα μ' οἰκτεῖρον

ἀδυνατῶ ἀρκέσαι·
ἀρματωλοὺς τοῦ σῶσαι,
ἀμνημονήσας ἔργων,
ἄλλην καθάπερ πόρνην.

* * *

Βάσιν οὐκ ἔχω βασιλεῦ,
β:σιλικήν, ἐκκλίνουσαν
βίον δὲ ζῶ κτηνότροπον,
βόρβορον φεῦ περιέκειμαι,
βάρος καὶ μὴν τῷ τῶν πολλῶν
βάρεις ἐμὰς δὲ τῆς ψυχῆς
βαρύνεις, καταδέβληγε
βρώσι τοίνυν, τὸν πολὺν
βραβεύσας ἄλλο βᾶπτισμα
βυθοῦ παθῶν ἐξαγαγῶν,

βαίνουσαν μέσην τρίβον,
βάσεις τὰς ἀντιθέτους·
βάνχυσον, καὶ πηλώδη·
βεβήλων σπουδασμάτων,
βάρει πλημμελημάτων·
βάρβαρος πυργοσκάπτων,
βῶλον καθάπερ ἕνα,
βόρβορον καθαρὸν μου·
βλύσιν τὴν τῶν δακρύων·
βίβλωμε γράφου ζώντων.

* * *

Γῆ, καὶ σποδὸς ὡς περὶ κῶς,
γέγονε χροῦς ἢ δόξα μου,
γόννυμαι κόσμου τοῖς τερπνοῖς·
γενοῦ λοιπόν μοι χαρμονή,
γονυπετοῦντι δουλικῶς
γέλωτα δ: περίτρεψον
γρήγορον δὸς μοι λογισμὸν,
γῆϊνον γὰρ πανασθενές

γῆ, καὶ σποδῶ σκυέζων·
γάμου στολὴν οὐκ ἔχω·
γέλως εἰμὴ δαιμόνων·
γόνε πρὸς ἀνάγκου·
γνώμη πενητικωτέρᾳ·
γηγενῶν βροτοκτόνου·
γλίγνομαι γὰρ σωθῆναι·
γένος εἰμὶ, καὶ χυθῶν.

* * *

Δεῦρο ψυχῆ τριτάτινα.
Δαδιδ ἐκ λόγων ψαλυμδοῦ
δόλον ἐκ γλώσσης ἀρελοῦ·
Δάκρυσι βρέγε τὴν στρωμνὴν
δόξαν τὴν ἄνω Ξέλησον·
δάνειζε μόνῳ τῷ Χριστῷ,
δάμαζε σάρακα τύραννον·
δὸς καὶ μερίδα τοῖς ἐπτά·
δράμε πρὸς ὄρος ἀρετῶν,
δέχου τὴν τοῦτου γαμετὴν

Δεῦρο καὶ νῦν ἀθλία,
διδάσκου τὰ πρακτέα·
δίδου πτωχοῖς, ὡς ἔχεις·
δοῦλος παθῶν μὴ γίνου·
δόξαν τὴν κάτω πάτει·
δῶρα δίδοντι ξένα·
δαίμονας λύκους ἀγγε·
δὸς τοῖς ὀκτὼ τὸ πλέον·
δρόμον τοῦ Λὼτ ζῆ οὔσα
δεῖγμα σῆς ῥαθυμίας.

* * *

Ἔχεις πολλοὺς ὑπογράμους·
εἰς τὸ σωθῆναι προσανῶς,
εἰπὼν γὰρ λόγον ὁ ληστής
εὔρηκε λόγῳ τὴν Ἐδέμ,
ἔλαθε μόνην ἀφορμὴν,
ἐν ἱερῷ δὲ ἀναβὰς
ἔχων τὸ βλέμμα πρὸς τὴν γῆν
εὐσπλαχνε Πάτερ οἰκτιρμῶν,
εὔρεν εὐθύς τὴν ἀρεσιν
ἔξεις καὶ σὺ συγχώρησιν

Ἔχεις ἀπείρους τύπους·
ἔχεις, ἂν μόνον Ξέλης·
ἕνα τὸ, μνήσθητί μοι,
εἶδε Δεσπότης σπλάγγνα·
ἔδωκε τόσην χάριν·
ἕτερος ὁ τελώνης,
ἐν στερνοκτύποις λόγοις
εἶπεν, ἰλάσθητί μοι·
ἔκταπεινῆς καρδίας·
ἐξομολογομένη.

* * *

Ζήτει ψυχὴ τὰ μένοντα·
ζήσαι, πενήθουσα σὺν Χριστῶ,
ζάλην φυγοῦσα κοσμικὴν,
ζώσσι σαυτὴν τῶν ἀρετῶν
ζύμην λοιποῦσα παλαιάν,
ζύμην θεριμὴν τοῦ πνεύματος,
ζῶ μὲν ὁ Παῦλος οὐκ ἐγὼ·
ζωὴ Χριστός, ἀλλὰ καὶ σὺ
ζυγοῦ Χριστοῦ περιφραξόν
ζυγὸν σκοποῦσα τὸν τὰς σὰς

ζήλου τοὺς σωζομένους·
ζῆσον ἐστενομένως·
ζόρον φρενῶν ἀπέδρα·
ζώνη τῇ πολυπλόκῳ·
ζήλωσον ἄλλην νέαν,
ζήσεις γὰρ οὕτω ξένως·
ζῆ δ' ἐν ἐμοί, κραγαίξει,
ζῆσον ψυχὴ κρείττωνως·
ζεύγη τὸν τράχηλόν σου·
ζυγιστατοῦντα πράξεις·

* *

Ἦνοιξα θύραν οὐδαμῶς
ἠύξησα πάθη τῆς ψυχῆς·
ἠύλισίην ὅπου σύγχρησις
ἠδηύθη πάσαις ἠδοναῖς·
ἠγεσα δὲ τὸν ποιητὴν
ἠσὴ λοιπὸν ἀντίληψις,
ἠ φωτοπλουτοπάροχος,
ἠξάτο νῦν Παμδασιλεῦ,

ἠπορημένοις οἴκου·
ἠλθον εἰς ἄδου χάρος·
ἠ θορυβοτυρβώδης·
ἠθῆ χρηστὰ παρεῖδον·
ἠμέρας οὐδ' ἐράπηξ·
ἠ χάρις πλαστοουργέ μου,
ἠ χορηγὸς ἐλέους,
ἠξάτω, σώζουσά με·

* *

Θῆρες πολλοὶ κοιτάζουσι
θυμῶν ὀργὴν καὶ κάκωσιν
θαῦμα φυγεῖν τοὺς θηρευτάς,
θάνατον φεῦ οὐ προσδοκῶ,
θυροκροστεῖν οὐ δύναμαι
θρόνους, καὶ δόξας, καὶ τιμᾶς
θρόνον φοικτὸν οὐ φρίττω δὲ,
θεῆ, Πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν
θύραν τῆς σῆς χρηστότητος,
θαρῶν γὰρ νῦν προσέρχομαι

θηρεῦσαι τὴν ψυχὴν μου·
θέλοντες καὶ διεψῶντες·
θαῦμα τοὺς ψυχιοθόρους·
θάνατον οὐκ ἐλπίζω·
θύραν τῆς μετανόιας·
θέλω τοῦ κόσμου τούτου·
θρόνον τὸν τοῦ Κυρίου·
θέλοντα πρόσαξόν με·
θάλασσαν ἔχων οἴκτου·
θαρῶν τῷ σῶ Χριστέ μου·

* *

Ἰξῶ τῶν δόλων ὁ σατᾶν
ἶσα στρουθοῖς καὶ πετεινοῖς,
ἰδοὺ γὰρ πάλιν ὁ φθορεὺς
ἰστᾶ μου μέσῃ τῶν φρενῶν,
ἰσχὴν δ' οὐκ ἔχω τοῦ φυγεῖν·
ἰδρώτες ἐθρομβώθησαν
ἰστώντων πάντων τῶν ἐχθρῶν
ἰνα γοῦν σῶτερ σώσης με
ἰγνος μὴ ἐν καταλιπὼν
ἰθῆσον τρίδον τὴν ἐμὴν·

ἰξεύειν με σπουδάζει·
ἰδε Χριστέ τὸν δόλον·
ἰνδάμματα μορφώσας,
ἰνα με βάλῃ κάτω·
ἰσταμαι δὲ, καὶ τρέμω·
ἰδρώτες τῆς ψυχῆς μου·
ἰστώντων τόσους δόλους
ἰνα πρὸς φῶς εἰσάξης,
ἰγῶρος ἐν ψυχῇ μου,
ἰλαθι, σύγγνωθί μοι·

* *

Καλὸν ψυχῇ μου κατὰ νοῦν
καὶ πρὸ τῆς ὥρας τοῦ Κριτοῦ
καὶ πρὸς τὰς χεῖρας τῶν πτωχῶν
κρεῖσσον γὰρ μάλλον πένεσθαι,
καλὸν πενήτειν τὰ πταίσματα,
καταφρονεῖς τῶν ἐντολῶν,
κόσμου ποθεῖς τὰς ἠδονάς,

κρίσιν ἐκείνην φέρειν,
κατᾶσθαι τοὺς συνηγόρους,
κενώσαι πάντα πλοῦτον·
καὶ μὴ πλουτεῖν ἀθέσμως·
καὶ μὴ γελαῖν καὶ πέζειν·
καὶ τοῦτο μέγρι τίνος;
καὶ πόσον χρόνον τοῦτο;

καὶ γὰρ ὁ χρόνος ἅπας σου,
καθάπερ ἄνθος οἴχεται·
κάμπτει συγνῶς τὸ γόνι σου,

κατὰ τὸν ψαλμογράφου,
καὶ πρὸς μικρὸν ἀνήθησεν·
κτῶ τοῦ Κριτοῦ τὸν οἶκτον·

* * *

Αὐχὸς Χριστὲ τοῦ νόμου σου
λήμην μακρὰν ἀπόρριψον
λώβης δαιμόνων λυτρωτὰ,
λοιμῶν καθέδρας μ' ἐξελοῦ,
λαμπάδων φῶς οὐκέκτημαι
λάθοιμι δὲ τὸν φόβον σου,
λίθος ὡς ὢν ἀκρόγονος,
λιμαγχοῦντος χαλεπῶς·
λόγου σωτῆρ ὑπὲρ ἀργοῦ
λόγον λοιπὸν παράσχου μοι,

λαμψάτω τὴν ψυχὴν μου
λόγε τῶν ὀφθαλμῶν μου·
λύτρον μοι δίδου τάχος·
λύμης κακοσυμβούλων·
λάμπων σφαῖς παρθένους
λάμποντα τὴν ψυχὴν μου·
λέπτηρον κάραν λύκου,
λιμῶ τῶν ἐντολῶν του·
λόγον σοι μέλλον δοῦναι·
λαλοῦντα τὸ συμφέρον·

* * *

Μόνη ψυχὴ καταφρονεῖς
μεγάλων ὄντως ἐντολῶν
μὴ φόβον ὄλωσ ἔγουςα,
μέλλουσι δὲ σε μάστιγες
μὴ μεταγνούσαν τῶν κακῶν,
μῦρα πρὸς σὺν δάκρυσιν
μυρίσασα τοὺς πόδας σου,
μῦρον ἐγὼ δακρύμικτον
μόνην φωνήν, τήν, ἤμαρτον,
μύρω δὲ σὺ ἀφέσεως

μειζόνως ὑπὲρ πάντας
μεγάλου μόνου Λόγου·
μᾶλλον καὶ μᾶλλον πταίεις·
μετὰ μικρὸν κολάζειν,
μὴ μεταμεληθεῖσαν·
μόνη Σωτῆρ ἢ Πόρνη
μετκνοῦσα ὅλη·
μηδολως κεκτημένος
μῦρον καθάπερ φέρω
μύρισαι τὴν ψυχὴν μου·

* * *

Νυμφίε Λόγε Δέσποτα,
νεκρὰν γὰρ πίστιν κέκτημαι,
νῆψον ψυχὴν γρηγόρησον,
νίψκι καλῶς τὸ πρόσωπον
νεῦσον πρὸς φῶς τὸ νοερόν,
νικήσεις γὰρ σου τοὺς ἐχθρούς·
ναὶ, ναὶ, ψυχὴν θερμάνθητι·
νόμον σαρκὸς ἐκνίνητον
νέκρωσον πάθη χαλεπὰ
νῦν οὖν, ὡς ἔχεις τὸν καιρὸν,

Νυμφῶν σου πῶς βλέψω;
νεκρῶν ἐξ ἔργων ὄλων·
νῆψον ὀψὲ καὶ μόλις·
νίτρω τῆς μετανοίας·
νέμε τὸ βλέμμα τχύτης·
νίκην ἐν ταύταις ξένην·
ναὶ, μὴ νυστάξης ἔτι·
νόμω τοῦ πνεύματός σου·
νόμω Χριστοῦ φαρμάκων·
νήψε ψυχὴν παντοίως·

* * *

Ξενεῖμε Σῶτερ ὁ ληστής,
ξύλον μὲν δεῖξις ἡδονῶν,
ξανεῖς δὲ τοῦτον λυτρωτὰ
ξόανα πάντα δυσμενῶν
ξυρῶ δὲ πάλιν ὁ εἰσθευὺς
ξενῶσας πάσης ἀρετῆς,
ξυρὸν δὲ τούτου νικητὰ,
ξυντριψίας, δεῖξον ἀπρακτα,
ξένισσον δὲ τὸν δούλον σου,
ξηνηκα γὰρ τὴν χάριν σου

Ξενεῖμε μέχρι πόσου·
ξένον τῆς σῆς ξένιας·
ξένους ξεσμοῖς, ὁ πρῶτος
ξύλω σταυροῦ πατάξας·
ξυρίζει δουλτοτρόπων·
ξένου φωτός ὁ ξένος·
ξίφος δὲ πάλιν φόνου
ξένω σου Σῶτερ κράτει·
ξένον τυχάνοντά με
ξηνην, φρικτὴν, καὶ μόνην

* * *

Ὀδόντας πάλιν ὀδεινός
 ὀδηνηρούς θανατικούς,
 ὄλους δὲ τούτους ἐξελών,
 ὄλον ἐξ ὄλου γλύκανον,
 ὀ λύγνος πάλιν τῆς φυγῆς
 ὀλοτελῶς ἀποσβεσθεῖς,
 ὀ τῶν φρενῶν ἐξεταστής,
 ὄλον φωστήρ ὑπάναψον,
 ὀ σὸν γὰρ Σῶτερ καὶ ψιλὸν
 ὄλος ὑπάρχει χαρμονή,

ὄσις ἐνέπειρέ μοι
 ὄλους μεστοῦ, πικρίας
 ὄλου Σωτήρ τοῦ κόσμου,
 ὄλος πέων γλυκύτης·
 ὀ φρενοφωτιστής μου,
 ὄλος ὑπάρχει σκότος·
 ὀ φῶς οἰκῶν τὸ θεῖον,
 ὄπως ὄρω τὸ φῶς σου·
 ὄνομα σγῶν ἐν μάχαις,
 ὄλος φωτὸς καὶ νίκης·

* * *

Πυρὸς ἐκείνου θεΐλουσα
 πρὸς τὸν Δεσπότην ἐκτενῶς
 πῦρ γὰρ αὐτὸς ἐκὼ πανοῦν
 πολλὰς μοι ὀμισόκαλος
 προσὶν ἐμοῖ· ἐξήπλωσε
 πῶς οὖν ἐκφυγῆς θεήρατρα;
 περιστερὰς ἐκζητήσον
 παγγρύτους λέγω χάριτας
 πιστιν, ἀγάπην, προσευχὴν,
 πατεῖς γὰρ οὕτως ἐμπρακτα

Πυρὰν φυγεῖν ψυχὴ μου,
 πέμψον εὐχὰς βυθίους·
 πλημμελημάτων ὕλην
 παγίδας εὐτρεπίσας,
 πάσας αὐτὰς κυκλόθεν·
 πῶς χαμαιπλόκους βρόχους;
 πτέρυγας πετασθήναι,
 Πνεύματος παναγίου,
 πράξιν ἐλπίδος πλήρη·
 πόνους βαρεῖς τοῦ πλάνου·

* * *

Ρώμαις ἐμοῖς ἀδυνατῶν,
 ῥοπήμου γὰρ φαυλότροπος
 ῥώμη δὲ σῆ πανσθενουργῶ
 ῥᾶττα καὶ γὰρ ἀρθίσομαι
 ῥοπάλων πλάνης λογισμῶν
 ῥυπαίνομαι ταῖς πονηρίαις
 ῥαστώνη, καὶ ὀεσμύμενος
 ῥιζοτομοῦντα τῶν παθῶν
 ῥύστης λοιπὸν μοι φάνηθι,
 ῥανίδι σῆς χρηστότητος

ῥώμαις ἐμοῖς ἀντέρων,
 ῥῶννουσι τοὺς ἐχθρούς μου·
 ῥῶσιν ψυχὴ μου δίδου·
 ῥύστου τυγχάνοντός σου·
 ῥῶννουσι φεῦ ὀστέα·
 ῥυπαροπραγμοσύνας
 ῥύστην οὐκ ἔχω τρόπον,
 ῥίζας ἐκ τῆς καρδίας·
 ῥύστης φρενῶν σωτήρ μου·
 ῥεῖθηρ μοι δὸς δακρύων·

* * *

Σύνες ψυχὴ ψυχρόσπλαγγνε
 σειραῖς δεβείση τῶν πῶν
 σπεῦσον πρὸ τέλους τὸ λοιπὸν
 σῖτον γὰρ ὡσπερ ἤτησε
 συλήσαι δὲ τὴν πίστιν σου
 σποδὸν ἠγοῦ καὶ σκύδαλον,
 σῶφρων γενοῦ, σπουδατικῆ,
 σαυτὴν καλῶς στριφίζουσα
 σταυροφοροῦσα τὸν Χριστὸν

σύνες ὡς πόσον χρόνον
 σιδηροχαλκοπλόκοις,
 σάλου πολλοῦ ῥυσθήναι·
 σατᾶνσε συνιάσιν·
 σαίνει τερπνοῖς τοῦ βίου·
 σκωληκοςσαπροράγα·
 σεμνοπρεπῆς στεφρόφρων·
 στύλω στεφρᾶς ἐλπίδος·
 σκέπην κρατίστην σγούσα·

* * *

Τίμοι, καὶ σὺ παγκάκιστε
 τίμοι βασκίνεις βάσκαγε
 τί τὸ Χριστοῦ πλ: στούργημα
 τρυφῆς Ἰδέμ ἐξώρισας
 τιμῆς τῆς πρὶν ἐστέρησας,
 τάχα με βλέπων ἀσθενῆ,

τίμοι, καὶ σὺ βελίαρ;
 τόσον, καὶ τόσον χρόνον;
 τύπτεις χερσὶ βεβήλοις;
 τίμε καὶ πάλιν βάλλαις;
 τίμε φθονεῖς καὶ πάλιν;
 τοῦτο τῶ τρόπῳ βάλλαις;

τύπῳ σταυροῦ πατάξωσε
τί τοῦτο λέξω πρὸς Χριστόν·
τὸν λύκον τοῦτον οὐχ' ὄρας;
τοῦτο βοήσας τῷ Χριστῷ,

τάλαν οὐ ἔτι φέρω·
τάχυνον πρόστηθί μοι·
τίμοι πρὸς τοῦτον μάχη;
τρέψωσε λύκε πλάνε·

* * *

Ἕμνολογῶσε βασιλεῦ
ὑψῶ δὲ τὸ πανύψιστον
ὑψους ἀνάσσων οὐρανῶν,
Ἕμνολογῶσε δουλικῶς
ἕννου καὶ τύρβης μεριμνῶν,
ἕλωμανοῦντα λογισμῶν,
ἕφρασμα δέμου τῆς ψυχῆς
ὑπὸ παθῶν φθοροποιῶν,
ἕσσωπῳ σῆς χρηστότητος
ἕπερλευκάνας συμ.π.θῶς

ἕμνον εὐχαριστίας·
ἕψος τῆς ἐξουσίας·
ἕψιστε, παντεργάτα·
υἱέ Θεοῦ, καὶ Λόγε·
ἕψωσον σὸν οἰκέτην,
ἕλγος ἐμπεφυρμένον·
ἕθριν παθῶν ἀσχέτων,
ἕπὸ τῆς ἀμαρτίας,
ἕδάτων δὲ δακρύων,
ἕπερθεν δεῖξον σπίλων·

* * *

Φεῦγε ψυχὴ τὰς κοσμικὰς
φλεγέτω πόθος σε Χριστοῦ
φρένας φωτίζων ἀπλανῶς,
φίλησαι τρόπον βέλτιστον,
φροῦδα τὰ πάντα γίνωσκε
φωναῖς ἀσμάτων ψαλτικαῖς
φόβον ἐχθρῶν μὴ φοβηθῆς·
φράγγας γὰρ σατανικὰς
φεῦγε ψυχὴ τὰς ἡδονὰς
φρενοβλαβῶς μὴ συσχεθῆς,

φαντασματοσκοπίας·
φρυκτωροφειροδολως·
φύλας ἐχθρῶν σθεννύων
φίληναιφον λόγον μίσει·
φρόνει τὸν ἄνω κόσμον·
φάρυγγα σὸν γλυκκίνου
φόβον φοβοῦ τὸν θεῖον·
φρόσω Χριστοῦ σκεδάσεις
φεῦγε, πρὸς ὄρος σῶζου·
φθάσεις, ἂν οὕτω τρέχης

* * *

Χορᾶς σου Σῶτερ ἐκ πολλῶν
χώρα μακρᾶ πεπλάνημαι,
χρόνους πολλοὺς λιμώττω δὲ
χαιρων δὲ, δοῦλον ἔχημε
χωρίζων σῆς χρηστότητος,
χαρᾶς δὲ τῆς χρησιότητος
χρηζῶν ἐμῆς ἐπιστορῆς
χεῖρας εἰς ὑψος αἶρειν δὲ
χοιρώδους γνώμη ἐξελοῦ·
χρηζῶ γὰρ σῆς χρηστότητος

χρόνων ὑστερημένος,
χοίρου τροφὴν σιτοῦμαι·
χρηστών σου προσταγμάτων·
χώρας μακρᾶς πολίτης·
χραίνομαι χοίρου τρόπον·
χώρον τῆς σῆς παρέγων·
χεῦμα βλεφάρου δίδου·
χάριν ἐμῆς συγγνώμης·
χώρα τῆ σῆ με τάξον·
Χριστέ μου, Πλαστοργέ μου·

* * *

Ψάλλει Δαβὶ ὁ ψαλμωδός,
ψείστην καλῶν ἐξεσττικῶς
ψέγων οὐ φύσιν τῆς ψυχῆς,
ψάλλουσι παῖδες λυτρωτῆ
ψύχος καὶ καῦσον εὐλογεῖ
ψυχὴ καὶ σὺ διηνεκῶς
ψαῦσον ψυχῆς μου τῆς νεκρᾶς
ψυχὴ πτωχοῖς τὸν ἄρτον σου
ψωμίσωμεν τοὺς χρίζοντας
ψιγίων ὅπως τύγωμεν,
ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις ἰλεοῦ
ψόας παθῶν ὅπως ῥυσθῆς.

ψαλλέτω τῆ κιννύρα·
ψυχὴν αὐτοῦ πᾶσαν·
ψηγῆς δὲ μοχθηρίαν·
ψαλμὸν τὸν τῆς ὀγδόης,
ψυχῶν τὸν ψυχοσωστην·
ψάλλε τὸ σω Δεσπότη·
ψύγασον ζωοδότα·
ψώμιζε τοὺς πεινῶντας·
ψιγίων τῆς τραπέζης·
ψυγὰς τῶν λιπαινόντων·
ψυχὴ τὸν ποιητὴν σου·
ψεκάδος ὅπως τύχης·

* * *

ὦ φεῦ ψυχὴ μεταλλεῖν
 ὦ πῶς οὐ τρέρεις κατὰ νοῦν
 ὦραν θανάτου φοβεράν,
 ὦ πῶς οὐ τρέμεις τὴν τομὴν,
 ὠλεσικάρπου σιγηρᾶς,
 ὦ πῶς ἐφυλοβόρησας·
 ὡς ἄλλη τις τερέβινθος
 ὦρα τοῦ τέλους πρὸ θυρῶν,
 ὦ φεῦ καὶ σὺ καταφρονεῖς
 ὦρα λοιπὸν σοι πρὸς Χριστόν,
 ὦ Σῶτερ σῶσον δωρεάν,
 ὡς ἐλειμῶν οἴλιτερων,

ὦν πλημμελεῖς οὐκ ἔχεις·
 ὦραν φρικτὴν ἐκείνην,
 ὡς ἀμαρτωλοτάτη·
 ὡσπερ συκῆς ἀκάρπου,
 ὡς καὶ πυρὸς ἀξίας
 ὦ πῶς ἐναπεψύγης,
 ὦρα πικροῦ χειμῶνος·
 ὠριμον δὲ τὸ θέρους
 ὦ τῆς ἀναισθησίας·
 ὡς ὁ τελώνης κράζειν·
 ὡς εὐσπλαγγγος δεσπότης,
 ὡς ἀγαθὸς παράσχου,

Ἰδοὺ ἡ ἀκροστιχίς, Ἰωσήφ Τρονόβου·

Ἰασιν, κάθαρσιν ψυχῆς,
 ὠραῖον δέμοι Ἄγγελον
 Σταυρῶ τῷ σῶ δὲ σταύρωσον,
 ἦθης γὰρ πρώτης εἰς χάραξ
 φόβον σου πώποθ' ὁ οἰκτρὸς
 τοῖς γὰρ τερπνοῖς ἐδοῦλευσα
 θυβροὺς δακρυῶν οὖν μοι δὸς,
 ῥύπου σαρκὸς καὶ πνεύματος
 νύκτωρ, καὶ ἡμῶρ κράζω σοι,
 ὅλον καταγῆρασάνα
 βάπτισον δε σῶν οἰκτηρῶν
 ὁ μὴ ἐνθεῖς μετάνοιαν
 ὑπερβαλλόντι ἀλλ' ἐμοὶ

ἵνα νικήσῃ ἐν κρίσει·
 ὦρα δὸς τῇ ἐσχάτῃ·
 σταυρόν με ὧδε φέρειν
 ἦρα τοὺς ὀφθαλμοὺς μου·
 φόβον οὐκ ἐφοδύθη
 τὸν χρόνον τῆς ζωῆς μου
 ὅπως καὶ ἐν τῷ γήρα
 ῥάκη ἐκπλήνω ῥύστα·
 νέον με κτίσον Σῶτερ,
 ὅλαις ταῖς ἀμαρτίαις·
 βαπτίματι τὸ τάλαν·
 ὅπως τοῖς μὴ σπλαίσει,
 Ἰψίστε βρειτοὺς πάντας:—261

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν Δήμιον μητροπολίτην
 Παρθένιον α ψ ν γ'. Μαΐου ζ'. Τροπάρια, Ἰηχος β'.
 Οἶκος τοῦ Ἐφραθᾶ.

Παρένιε ἐν Χριστῷ, Παρθένιε ποντίφεξ, χαίρ' ἐκ
 περιουσίας ἐν τῷ ἀναληφθέντι εἰς τοὺς αἰῶνας ἄ-
 παντας.

Ἰαθέ σου ἀδελφε, τὸ γάλα ὅσον ἦλθε· καὶ πάλιν
 νεοπήκτω, τυρῶ μίξον καὶ ἄλλο, καὶ χάριτας
 σοι οἶσομαι.

Ἔχεις γὰρ τὴν ἰσχὺν, καὶ θελήσιν ἐξίσου· καὶ
 ποιήσον ἀγκυρῆν, ἵνα Χριστόν σε ἄλλον, μετὰ Χρι-
 στὸν κροσσώμεν.

Ἐξ ἁγίου Ὁρους, ὁ σὸς ὅπως τὸν θεῖς
 Ἰωσήφ ὁ γέρον.

Γεννάδιος ἀπὸ τὸν ἐν Χαλκιδόνι χωρίον. Πεντα-
 τεῖχιον, Πεντεῖχι τῶρα λεγόμενον, ἀπὸ πηχᾶς Χα-
 λεπίου μητροπολίτης Ἀντιοχείας πρωτόθρονος, καὶ
 μετὰ τέσσαρας χρόνους παραιτήσας τὸν θρόνον,

A aceluiași cătră Mitropolitul Limnului
 Partenie, 1753 Maiu 7. Tropare, glas II.
 Casa lui Evfrafta.

Partenie în Christos, Partenie Pontefice, bu-
 cură-te cu îmbelșugare pentru că te-ai înal-
 țat întru toți vecii.

Ți-a venit ție frate, laptele cât ți-a venit;
 și iarăși închiagă-l din nou, amestecă cu brân-
 ză și alt (lapte) și-ți vom fi recunoscători.

Ai deopotrivă și putere și voință; și fă a-
 gapă (masă), spre a te predica ca pe un alt
 Christos, după Christos.

Din Sântul Munte, al teă după cum voești
 Iosif cel bătrân (26).

Ghenadie din localitatea Pentahul, în Hal-
 cedonia, ce se numește acum Pantihi, din
 preut al Halepului mitropolit întâiului tron al
 Antiochiei, și după patru ani dimisionând din

ἦλθεν εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος· ἐπίσημος καὶ διὰ τὴν μάθησιν, ἦτον γὰρ ἐπιστήμων, καὶ διὰ τὴν διαγωγὴν· εἶχε γὰρ ζῆλον, καὶ ἐπεθυμοῦσε νὰ διορθώῃ ψυχὰς καὶ νὰ εἰρηνεύῃ τοὺς εἰς ἔχθραν εὕρισκομένους· ὅθεν καλούμενος, καὶ μὴ καλούμενος, παντοῦ εἰς τὰ μοναστήρια, καὶ σκήτας, καὶ κελλῖα ἐπρόσθηνεν· ἐξαιρέτως δὲ εἰς τὸν Ἰβήρων καὶ Χλωροποτάμου τὰ μοναστήρια.

*Ἐξω ἀπὸ τὴν Τριπολιν τὴν πόλιν τῆς Συρίας κἀθηται Μοναστήριον μέγα τῆς Παναγίας, μέγα, ἀλλὰ καὶ θαυμαστό διὰ τὴν δύναμιν τῆς, καὶ Παλαμέντι λέγεται, τιμᾶ τὴν Κοίμησίν τῆς, καὶ συναθροίζει ἄμετρον λαὸν ἔς τὴν ἑορτὴν τῆς διὰ τὴν παρουσίαν τῆς, καὶ τὴν φανέρωσίν τῆς. Τὸ Μοναστήριον αὐτὸ πολλὰ δεδοξασμένον ἐπλούτησε προνόμιον μόνον κ' ἐξακουσμένο, ὁποῦ εἰς ἄλλον τῆς ναὸν ὑπ' οὐρανὸν τοιοῦτον ἀκόμη δὲν ἠκούσθηκεν, ὡς τὸν καιρὸν ἐτοῦτον. Ἀνήμερα τὴν ἑορτὴν, ὅταν ὁ ἱερέας τὴν λειτουργίαν ἐκτελεῖ, ἧ καὶ Ἀρχιερέας, μετὰ τὸ Εὐαγγέλιον.— Ἀλλὰ χαρισάτέ μου ἀκρόασιν παρακαλῶ, κ' ἐδῶ ἀροῦνταί μου, χαρίσετέ μου καὶ τ' ἄφτια, καὶ αὐτὴν σας τὴν καρδίαν εἰς τὸν παρόντα λόγον μου, ἔς αὐτὴν τὴν ἱστορίαν· ὅτι ὁ λόγος μου αὐτὸς ἔχει τῇ ἀληθείᾳ θαῦμα, χαρὰν, κατάνυξιν, ἀνάμα ναὶ τὰ τρία· μὲ τὸν ἐδιηγίθηκεν αὐτὸς ὁ Χαλεπίου, ἀρχιερεὺς Γεννάδιος ἐκ στόματος ἰδίου, ὧντας παρὼν εἰς τὸν ναὸν μέσα καὶ λειτουργῶντας, καὶ τοῦτο ὀφθαλμοφανῶς τὸ θέαμα ὁρῶντας, Ἀκούσατε ἔθνη, καὶ λαοί, ἀκούσατε Ῥωμαῖοι, Φράγγοι, Ἀρμένιοι, Λούτεροι, ὅλοι οἱ Εὐρωπαῖοι! ἀξιώσέ με νὰ τὸ πῶ, Κυρά μου Παναγία, τὸ πρᾶγμα, καθὼς γίνεται ὅλον ἐν ἀληθείᾳ, εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, εἰς δόξαν τοῦ ναοῦ σου, καὶ δόξαν τῶν Ῥωμαίων δὲ, λαοῦ σου τοῦ πιστοῦ σου, καὶ εἰς αἰσχύνην ἐκείνων, ὁποῦ κατηγοροῦσι τὴν τῶν Ῥωμαίων τωρινῶν πίστην, καὶ ἀθετοῦσι, λέγοντες πῶς δὲν γίνονται θαύματα ἔς τὸν καιρὸν μας· πλὴν ἔγιναν, καὶ γίνονται, ναί, μὲ τὸν Κύριόν μας, θαύματα, ὁποῦ σὰν αὐτὰ εἰς ἄλλας ἐκκλησίας ἄλλων φυλλῶν δὲν γίνονται, ὅχι, ἐπ' ἀληθείας. Καὶ μαρτυρεῖ τὸ θαῦμα αὐτό, κατ' ἔτος πηρησιαζομένον, ὡς ἐκατῶν μαρτύρων μαρτυρίαν. Ἀνήμερα τὴν ἑορτὴν, ὅταν ἀρχιερέας τὴν λειτουργίαν ἐκτελεῖ, ἧ καὶ ὁ ἱερέας, μετὰ τὸ Εὐαγγέλιον πάραυτα ἐκτελεῖται κάποιος ἤχος ἔς τὸν ναὸν ὡσάν βροντὴ ἐκχεῖται, ὡσάν νὰ οἶδη εἰδήσιν, ὡς ὅταν ἐξεχύλη τὸ Πνεῦμα εἰς τοὺς μαθητάς καθὼς μᾶς ἱστορήθη.

scaun a venit la sântul munte. Însemnat și prin erudițiune, căci era învățat și cu purtare bună. Acela zel și dorea se îndrepteze sufletele și să pacifice pe acei ce se afla în inimizitate; de aceea chemat și nechemat să ducea pretutindinea la monastiri, schituri și chili. În particular însă la monastirea Ivirlor și Hloropotamului.

Εὐθύς ὁ κόσμος, ὁ λαὸς ὅλος ὁ μαζωμένος, ὧντας ἀπὸ τὰ πέρυσι ἔς αὐτὸ βεβαιωμένος, νοεῖ πῶς ὥρα καὶ καιρὸς ἦλθεν ἡ Παναγία νὰ εὐγῆ νὰ φανερωθῆ εἰς ὅλους παρηρησια· καὶ πέφτει κάτω προσκυνεῖ, καὶ κλέει, καὶ φωνάζει, καὶ με τὰ μάτια τέσσαρα, καὶ χαίρει, καὶ κοιτάζει. Τότε ἡ Παναγία μας, τὸ λέγω κ' ἡ καρδιά μου πηδᾷ, θαρρεῖς, καὶ δάκρια τρέχουν ἀπ' τὴν χαρὰν μου· τότε ἡ Παναγία μας, ὑμνοῦμεν τῶνομά τῆς, κηρύττ μεν τὴν δόξαν τῆς, καὶ τὰ θαυμασιά τῆς, τότε ἡ Παναγία μας, τίς μὴ σε μακαρίσει Δέσποινα καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην σου ὑμνήσει; τότε ἡ Παναγία μας, τότε ἡ Δέσποινά μας εὐγαίνει ἀπὸ τὸ ἅγιον βῆμα, βοήθειά μας! ὁ παπᾶς πλέον σιωπᾶ, εἶναι εἰς ἀγωνίαν, καθὼς καὶ ὅλος ὁ λαὸς διὰ τὴν Παναγίαν. Μεσολαβεῖ διὰ κλητὴν ἔς τὴν θείαν λειτουργίαν, ἀφήνει τὰ εἰρηνικά καὶ τὴν ἀκολουθίαν· καὶ Κύριε ἐλέησον! ὅλη ἡ ἐκκλησία βοᾷ μεγάλη τῇ φωνῇ καὶ τὰ μικρὰ παιδία, ὅλοι ἐκεῖ ξεσκουφωτοὶ μικροὶ τε καὶ μεγάλοι. καὶ σκεπασμένο δὲν θωρεῖς κανένα πιὸ κεφάλι. Καὶ βασιλεὺς ἂν εὐρεθῆ, δὲν γίνεται ἀλλέως, ἀνάγκη νὰ ξεσκουφωθῆ, ὡσάν καὶ ὁ χυδαῖος. Τότε ἡ Παναγία μας, ἄς πολυπλασιασῶ τὸ ἅγιόν τῆς ὄνομα, διὰ νὰ τὸ χορτάσω· Τότε ἡ Παναγία μας νὰ ἴωμεν τὴν εὐχὴν τῆς, εὐγαίνει ἀπ' τὸ ἱερόν ὡς ἀπ' τὴν κάμαρην τῆς, ἀόρατος, καὶ ὁρατὴ, πῶς νὰ σᾶς τὸ μιλῆσω δὲν ξεύρω πῶς ἀγαπητοί, νὰ σᾶς τὸ ἐξηγήσω, τόσον ἠξεύρω νὰ σᾶς πῶ, νὰ σᾶς ὁμολογήσω, ὅτι μεγάλ' ἡ πίστης μας νὰ σᾶς εὐαγγελίσω. Βασίλειον ἐχάσαμεν, βασίλειον, σοφίαν, τὴν Πίστιν ἐτηρήσαμεν, τὴν Πίστιν τὴν ἁγίαν, ὡς ἓνα δένδρον σὰν νὰ πῆς ὁποῦ τὰ φύλα χάνει, καὶ τὸν καρπὸν, τὴν ρίζαν δὲ φυλάττει νὰ μὴ πελάνη. Ἀόρατος, καὶ ὁρατὴ τὴν ὥραν τὴν ἰδίαν, φαίνεται, καὶ δὲν φαίνεται, πρᾶγμα δι' ἀπορίαν, γαμίζει τοῦ ἀνθρώπου δὲ τὸν νοῦν, καὶ τὴν καρδίαν ἐλπιδ', ἀγάπην, καὶ χαρὰν ἀληθινήν, γλυκεῖαν. Ἀλλὰ καὶ φόβος ἐν ταύτῳ, φόβος τῇ ἀληθείᾳ, σοῦ ἔρχεται καὶ τρέμει δὲ, καὶ χαίρει ἡ καρδίαν.

*Ανθρώπων τέλειον Φωρεῖς, τέλεια καὶ κοιτάξεις,
εἰς σχῆμα ὁμῶς γυναικὸς, ὅπου νὰ μὴ δυστάξης,
καὶ εἰσοδεύ' εἰς τὸν ναόν, 'ς τὴν ἐκκλησίαν μπαίνει,
καὶ περπατεῖ, πλὴν δὲν πατεῖ τὴν γῆν, καὶ ὑπαγαίνει·
καὶ ὁ ναὸς ὅλος εὐθὺς γεμίζει εὐωδίαν,
καὶ ταύτην ἀνεξήγητον, ἀρρητον οὐρανίαν.
Περπατεῖ μέσα 'ς τὸν ναόν, ἀλλὰ εἰς τὸν ἀέρα,
καὶ τὴν ἐβλέπει ὁ λαὸς, διότι εἶναι μέρα,
τὴν βλέπουν ὅλοι τὴν Φωροῦν, πλὴν συνεσκιασμένα,
ὁ ἴσκιος, ὁ τύπος τῆς φαίνεται 'ς τὸν καθένα.
Τὸν τοῖχον, τοῖχον περπατεῖ ἄνω τῶν στασιδίων,
ὡς πνεῦμα, ὡσάν ἄγγελος, ὡς ἓνα σῶμα θεῖον.
Καὶ μοναχὴ δὲν περπατεῖ, ὅτι δὲν τῆς τυχαίνει,
γιατὶ εἶναι βασίλισσα, μὰ συντροφιασμένη,

Aceste versuri neavând nici o însemnătate, le am reproduc numai în grecește pentru conservarea completă a scrierei lui Daponte.

Γεράσιμος Κυπρίος, ἐπίσημος διὰ μάθησιν, ἀπὸ
βιζύης Νικομηδίας ὁ νῦν.

Δαμασκηνὸς Ἀλθανίτης, ἐπίσημος διὰ μάθησιν,
ἀπὸ Μελενίκου Θεσσαλονίκης, καὶ παραιτησάμε-
νος ἦλθεν εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος.

Γρηγόριος, ἐπίσημος διὰ μάθησιν, ὁ Λυχνιδῶν,
καὶ παραιτησάμενος ἦλθε εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος.
εἶναι ἀπὸ Μποκοβίτσα χωρίον τῶν Ἀγρᾶτων, ἄλ-
λος εἶπεν ἀπὸ τὸ Παλιοκάτουν, καὶ ζῆ, καὶ
εἶναι εἰς τὸ τῶν Ἰδῆρων.

Θεοδώρητος Μωραΐτης, ἀπὸ ἀρχιδιάκονος τοῦ
Πατριαρχίου ἔγινε Λακεδαιμονίας, καὶ παραιτηθεὶς
ἦλθεν εἰς τὸν ἅγιον Ὄρος· ἐπίσημος δι' ἀρετὴν,
ὅτι τὸσον ἐφάνη ταπεινὸς, ὥστε εὐθὺς ὑπετάγη
εἰς τὸν γέροντα, ὡς ἓνας ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς καὶ
ἐκοπτε ξύλα, καὶ ἔφερνε καὶ ἐπήγεινεν εἰς τὸν
μῦλον, καὶ ἔκαμνε κοντολογῆς πᾶσαν ὑπηρεσίαν
μετὰ γαρᾶς, εὐρισκόμενος εἰς τὴν νέαν σκῆπτην
τοῦ ἁγίου Παύλου· τὸσον δὲ αὐτὸς ὅσον καὶ οἱ
ἄλλοι ἀρχιερεῖς, οἱ παραιτούμενοι καὶ ἐρχόμενοι
διὰ νὰ ἡσυχάσουν, γίνονται καλόγηροι, ἡγουν
λαμβάνουσι τὸ μέγα σχῆμα τῶν μοναχῶν, καὶ
δὲν λειτουργοῦσι πλέον, ἀλλάζουσι δὲ καὶ τὸ ὀ-
νομά τους, ὡς αὐτὸς ἀπὸ Θεοδώρητος Θεοφάνης
μετωνομάσθηκε· καὶ ζῆ.

Παρθένιος Ἰωαννίτης, ἐπίσημος διὰ μάθησιν,
ὁ παλαιῶν Πατρῶν, καὶ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ πο-
λέμου φυγὼν μετὰ πάντων τῶν εἰς τὸν Μωρέαν
ἀρχιερέων ἕως δέκα, καὶ τινῶν πλουσιῶν λαϊκῶν,
ὑπῆγεν εἰς Μοσχολίαν.

Μακάριος Νοταρᾶς ὁ Κορίνθου, καὶ Κορίνθιος,
ὅστις παραιτηθεὶς, ἦλθε εἰς τὸν ἅγιον Ὄρος, μετὰ
δὲ τινὰς χρόνους ἀπῆλθεν εἰς Χίον, καὶ λαβὼν ἐν
τῶν ἐκεῖσε μονηδρίων, μένει ἐκεῖ ἡσυχάζων ἕως
τῆς σήμερον, ἐπίσημος διὰ προκοπὴν ὄντας καὶ
αὐτὸς, καὶ ζηλωτῆς καλῶν ἔργων· διὸ ἐπαρξί-
νησε δύο πραγματευτάς, καὶ ἐτύπωσαν δύο ἀξιό-

καὶ διὰ τοῦτο ὁ λαὸς βλέπει, Φωρεῖ καὶ δύο
μαζί τῆς ὁποῦ περπατοῦν καιρῶ ἐν τῷ ἰδίῳ,
ἀνδρῶν εἰς σχῆμα καὶ οἱ δύο ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ νέων,
ἀγγέλων τῆς, φῶς φανερόν, δὲν ἔχει λόγον πλέον·
ὁ μὲν ἀπὸ τὰ δεξιὰ, ἀριστερὰ δ' ὁ ἄλλος.
συνεσταλμένοι καὶ οἱ δύο οἱ ἄγγελοι μεγάλως.
Καὶ οὕτω περιέρχεται ὅλην τὴν ἐκκλησίαν
μὲ τῶν ἀγγέλων τὴν διπλῆν αὐτῶν δορυφορίαν
ἀργὰ ὡσάν βασίλισσα, ἐν ὅσῳ τὸ Πιστεύω
νὰ τελειώσω, πλὴν ἀργὰ, ἀνίσως δὲν λαθεύω.
Ἐπειτα εἰς τὸ ἅγιον βῆμα ἐμπαίνει πάλιν
ἡ Παναγία Δέσποινα ἀπ' τὴν μερίν τὴν ἄλλην.
Ἐδῶ γίνεται ἄφαντος, ἀμὴ ἡ εὐωδία
μένει, ἐν ὅσῳ νὰ γενῆ ἡ θεία λειτουργία. (112)

Gherasim Chipriul, însemnat prin erudiți-
une, din al Vizeî, acum al Nicomidiei.

Damaschin Albanitul, însemnat prin eru-
dițiune, din al Melenicului al Tesalonicieî și
demisionând a venit în sântul munte.

Grigorie, însemnat prin erudițiune, al Lih-
nidelor și demisionând a venit la sântul
munte. Este din Bocovița, din sat din Agrafe,
altul dice din Paliocătun, și trăește și este
la Ivir.

Teodoret Moraitul, din arhidiacon al Patri-
arhului s'a făcut al Lacedemoniei și demisio-
nând a venit la sântul munte. Însemnat prin
virtute, pentru că atâta s'a arătat de ascult-
tător, în cât curând s'a supus la un bătrân
ca unul din monahî; tăia lemne și aducea
și ducea la móră și făcea în scurt tot ser-
viciul cu plăcere, aflându-se la noul schit al
sântului Pavel. Atât acesta, precum și alți
arhieriei, demisionați și veniți să se liniștescă,
să fac călugări, adică primesc marea schimă
a monahilor și nu liturgisesc mai mult; își
schimbă și numele lor, precum acesta din
Teodoret s'a numit Teofan și trăește.

Partenie Iónitul, renunit prin erudițiune,
al Vechelor Patre; și în timpul răsboiului
fugind cu toți arhieriei de la Morea, până la
dece, și cu alți bogați civili, s'a dus în Mosc-
va.

Macarie Notara, al Corintului și Corintian,
care demisionând a venit la sântul munte;
după câți-va ani a venit în Chio, și luând
una din monastirile mici de acolo, stă acolo
liniștindu-se până astă-ăzi, însemnat fiind prin
erudițiune și acesta și zelos de fapte bune. Pen-
tru care a îndemnat pe doi negocianți și a

λογα μεγάλα βιβλία, τὴν Φιλοκαλίαν, καὶ τὸν Εὐεργετινὸν, τὰ ὅποια ἀπὸ τὸ ἅγιον Ὁσὸς ἐσῆκωσε, ψυχωφελέστατα καὶ τὰ δύο, μάλιστα ἡ Φιλοκαλία, ἡ ὁποῖαν βιβλίον οὐκ, ἀλλὰ βιβλιοθήκη πρέπει νὰ λέγεται, ὡς πολλῶν ἁγίων Πατέρων συγγράμματα περιέχουσα· ὁ Θεὸς νὰ τὸν πολυετῆ.

Σεραφεῖμ ὁ ἀπὸ Πισιδείας, (Πισιδεία δὲ εἶναι ἡ νῦν λεγομένη Ἀττάλεια) ὁ Ἀγκύρας, ὁ ζῶν, καὶ παραιτηθεὶς, ἐπίσημος ἱεροκήρυξ. Τοῦτος ἐτύπωσε Θεάτρον τὸ βασιλικὸν, τὴν τοῦ Μακαρίου Πατρὸς ἱερὰν Σάλπιγγα, Πνευματικὴν κιθάραν, Χρηστοθήθειαν, καὶ ἄλλα βιβλία. Ἐμεταγλώττισε καὶ τὸ Κυριακοδρόμιον, Συναξάριον καὶ Ἀμκρολῶν Σωτηρίαν, καὶ ἄλλα, τὰ πάντα ὡς δέκα, εἰς γλώσσαν Τούρκικην μερωμαϊκὰ γράμματα διὰ τοὺς Καραμανλίδες, ὡς ἔμπειρος εἰς τὰ Τούρκικα ἔργον καλὸν, καὶ ὁποῦ ἄλλος τις πρὸ αὐτοῦ δὲν τὸ ἔκαμεν· ὁ Θεὸς νὰ τὸν πολυετῆ.

Κύριλλος Κρητικὸς, ὁ νῦν Σινάιου ἕρους, ἐπίσημος διὰ μάθησιν ἱεροκήρυξ. Αὐτὸς ἐπῆγεν εἰς Βενετίαν καὶ ἐτύπωσε τὸ βιβλίον τοῦ μακαρίου Ἀναστασίου Σινάιτου, ἐπισκόπου Ἀντιοχείας· ὁ Θεὸς νὰ τὸν πολυετῆ.

Θεόφιλος Ἰωαννίτης, ὁ νῦν Καμπανίας, ἕνας τῶν ἐπισκόπων τοῦ Θεσσαλονίκης, ἐπίσημος διὰ μάθησιν ἔκαμε καὶ τοῦτος βιβλίον, καὶ τὸ ὠνόμασε Ταμεῖον Ὁρθοδοξίας, καὶ τὸ ἐτύπωσεν· ἐμποδίσθη δὲ ἀπὸ τὴν μεγάλην Ἐκκλησίαν νὰ ἀναγινώσκειται, διὰ τινὰ, ὡς φάνεται, ἐμποδιζόμενα ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, ὡς ἀπαράδεκτα, καὶ γραμμένα εἰς τὸ βιβλίον του.

Διονύσιος Δαπόντες, Ἀντριώτης, ὁ Ἀδραμερίου νῦν εἰς τῶν ἐπισκόπων καὶ αὐτὸς τοῦ Θεσσαλονίκης, καὶ τοῦτος ἐπίσημος διὰ μάθησιν.

Γεράσιμος Λέριος ὁ Ἡρακλείας, ἰσχυρὸς κατὰ τὰ πολιτικὰ ἀνάμεσα εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς, καὶ δραστήριος· ἀπέθανε γέρον ὑπὲρ τὰ ὀγδοήκοντα.

Γαβριλάκης ἀπὸ τὰ Βουρλά, ἀπὸ Σερωῶν Νικομηδείας, ἰσχυρότατος καὶ αὐτὸς γέρον, ἀπέθανεν, ἐξορισθεὶς ἅπαξ καὶ δις λογιάζω.

Μελέτιος Πολίτης, ἀπὸ Προύσης Νικομηδείας, ἰσχυρότατος. Τοῦτος ἐξωρίσθη εἰς τὸ Σινᾶ, ἐκείθεν ἐγενεν ἰτλάκι, ἦλθεν εἰς Χίον, καὶ τώρα πάλιν ἐξωρίσθη.

Εὐγένιος Κορφιᾶτης, ὁ εὐγλωττος, καὶ πολυμαθὴς, ὁ πρῶτος ἀρχιερατεύσας τῆς ἐν Ρωσσίᾳ Πολτάβας, καὶ νέας Σερβίας, ὁ ζῶν· τοῦτος ἔκαμε δικήν του Λογικήν, καὶ ἀπελθὼν εἰς Λευσίαν τὴν ἐτύπωσε, καὶ ἄλλα. Ἐδῶ ἐγνωρίσθη διὰ τὴν προκοπὴν παρὰ τοῦ ρηγὸς τῆς Προυσίας Φριδερίκου,

ἰμprimat douë cărți mari însemnate, Filocalia și Everghetinul (bine-făcătorul) pe care le-a luat dela sântul munte; și amândouë foarte folositoare de suflet, mai ales Filocalia, care nu carte, ci bibliotecă s'ar cuveni să se cheme, ca una ce cuprinde multe scrieri a sântilor părinți. D-zeu să-i înmulțescă anii.

Serafim din al Pisidiei (Pisida este ceea ce acum se dice Attalia) al Anghirei, care trăește și a dimisionat, însemnat, predicator; acesta a ἰmprimat Teatrul Înperătesc, Trompeta sântă a fericitului Patmianu, Chitara spirituală, Hristoithia și alte cărți. A tradus și Chiriocodromiul, Sinacsariile, Mântuirea păcătoșilor și altele, tôte ca la ḡece, în limba turcescă cu litere grecești, pentru Caramanliză, ca cunoscători, de limba turcă; lucru bun și pe care nimeni altul înainte de el nu l-a făcut. D-zeu să-l înḡilăscă 27).

Chiril Criticos, acum al muntelui Sinaï, însemnat prin erudițiune, predicator; acesta s'a dus în Veneția și a ἰmprimat cartea fericitului Anastasie Sinaitul, Episcop Antiohiei. D-zeu să-l înḡilăscă 28).

Teofil Iónitul, acum al Campaniei, unul din Episcopii Tesaloniceï, însemnat prin erudițiune. A făcut și acesta o carte și a numit-o Tesaurul Ortodoxiei și a ἰmprimat-o. S'a oprit de marea biserică să se cităscă, pentru unele, precum se vede, ἰmpedicări din partea bisericeï, ca ne admise și scrise în cartea sa 29).

Dionisie Daponte Andriot, acum al Adrameriului, unul din Episcopii și acesta al Tesaloniceï și renumit prin erudițiune.

Gherasim Leriū al Iracliei, puternic în politică între arhierieï și activ. A murit bătrîn peste 80 ani.

Gavrilache din Vurla din al Serelor al Nicomidiei, prea puternic și acesta a reposat bătrîn, surgunit mi se pare odată și a doua oră.

Meletie Cetățenu, din al Prusiei al Nicomidiei, foarte puternic. Acesta s'a surgunit la Sinaia. Acolo s'a făcut *itlachi* 30), a venit în Chio, și acum iarăși s'a surgunit.

Eugenie Corfiatul, orator și prea erudit, cel întâiū care a arhieratisit în Pultava Rusiei și Noua-Serbia, care trăește. Acesta a făcut Logica sa, și ducându-se în Lipsca aḡ ἰmprimat-o, și altele. Aici s'a făcut cunoscut, pentru învătătură, cu regele Prusiei Friderik,

και παρά τινος ἄρχοντος Μοσχοβίτου, ὅστις ἀπελθὼν εἰς Μοσχοβίαν, ἀνέφερε τῇ βασιλίσση Αἰκατερίνη περὶ αὐτοῦ, ἥτις τὸν ἔφερε καὶ τὸν ἔβαλε διδάσκαλον εἰς τὰ ἑλληνικὰ καὶ λατινικὰ τοῦ υἱοῦ της καὶ διαδόχου Παύλου, καὶ συνέτροψε τοῦ ἔδωκε καὶ προνόμιον νὰ μὴν ὑπόκηται εἰς τὴν Σύνοδον· φρονήσασα δὲ ἡ Σύνοδος καὶ ἀπατήσασα, ὡς εἶπασι, τὴν βασιλισσαν, πῶς τάχα πρέπει νὰ τιμηθῇ μὲ τὸ τῆς ἀρχιερωσύνης ὄνομα, καὶ κἀνωντάς τὸν ἀρχιερέα, τὸν ἐσήκωσεν ἀπὸ τὰ βασιλεία, καὶ τὸν ἐπέταξεν εἰς Πολτάβαν, διὰ νὰ μὴν ἔχη τὸν μὴ ὑποκείμενόν της, καὶ μάλιστα Γραϊκούλον. Ἐγὼ ποτὲ μαζί μ' αὐτὸν, ὅτε ἱεροδιάκονον καὶ ἱεροκέρυκα εἰς τὸ Πατριαρχεῖον εἰς τὴν Πόλιν, ἀνταμώθηκα, ὄντας μὲ τὸ μέγα τίμιον ξύλον τοῦ Χλωροποτάμου καὶ ζητώντας ἐνημοσύνην κατήμενοι δὲ εἰς ἓνα ἀρχοντικὸν εἰς τὸ τραπέζι εἰς τὸ Στυροδρόμι, ἔλεγεν αὐτός καὶ ἐθεβαίωνα, πῶς εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην ἄνθρωποι δὲν εἶναι περισσότεροι ἀπὸ ἑβδομηντα μυλλιούνια, ἐγὼ δὲ διαβάζωντας τὴν ἱστορίαν τῆς Κίνας εἶδα ὅπου γράφει, ὅτι μόνον εἰς τὸ βασιλεῖον ἐκεῖνο τῆς Κίνας, ὡς πολυάνθρωπον καὶ εὐρύχωρον, εἶναι τόσα μυλλιούνια ἄνθρωποι.

Νικηφόρος Θεοτόκης Κορριάτης, ἐπιστήμων, διδάχος Εὐγενίου παραιτηθέντος, καὶ τώρα εἶναι μαζί καὶ οἱ δύο ἐκεῖ εἰς Πολτάβαν. Ἐκαμε καὶ αὐτὸς βιβλίον διδασκῶν, καὶ τὸ ἐτύπωσε.

Ταῦτα μὲν περὶ Ἀρχιερέων, νῦν δὲ περὶ ἱερομονάχων, καὶ ἄλλων λέγομεν.

Ἱερομόναχοι, ἱερεῖς, ἱεροδιάκονοι, καὶ μοναχοί.

Ἱερόθεος ἱερομόναχος Μωραΐτης, ἐπιστήμων, διδάσκαλος τῆς ἐν Σκοπέλῳ σχολῆς, καὶ διδάσκαλός μου εἰς τὰ γραμματικά· τὸν ἔφερον ὁ πατέρας μου ἐπὶ τούτου διὰ λόγου μου ἀπὸ τὸ ἅγιον Ὅρος, ἀπὸ τῶν Ἰβήρων τὴν μονήν, μὲ τὸ μέσον τοῦ πρώην Ἀρτῆς Νεοφύτου· μετὰ δέκα χρόνους δὲ παραιτήσας τὸ σχολεῖον, ὑπέστρεψεν εἰς τῶν Ἰβήρων. Ἐκεῖθεν μετὰ χρόνους διὰ ἡσυχίαν ὑπῆγεν εἰς τὰ Γιούρα τὸ ἐρημονῆσι, Γίαρον ὀρθῶς λεγομενον· ἐδῶ ἀπέθανεν· αἰωνία ἡ μνήμη του! εὐγῆκεν ἅγιον λείψανον, καὶ θαυματουργεῖ ἡ χάρις του. ὅπου εἶναι εἰς τῶν Ἰβήρων, ἐθαυματούργησε δὲ καὶ ζωντανός. Ἐμεταγλώττισε, καὶ ἐτύπωσε τὸ βιβλίον τοῦ ἁγίου Ἐφραίμ.

Ὁ δὲ Ἀρτῆς Νεόφυτος ἦτον καὶ αὐτὸς ἀπὸ τούτους ἐπισήμους καὶ ἐφημίσθη, ὅτι ὀργανίζει νὰ γίνῃ πατοιάρχης· καὶ θέλωντας καὶ μὴ θέλωντας, ἔκαμε παραιτήσιν, καὶ ἐλθὼν εἰς τὸ ἅγιον

ἡ καὶ cu un boer moscovit; care ducându-se în Moscva a referat împărătesei Ecaterina despre el; aceia l'a adus și l'a pus profesor de grecește și de latinește fiului ei și succesor Pavel, și ședea la o masă, i-a dat și prerogativa de a nu fi supus Sinodului. Invidiindul Sinodul și înșelând, precum și, pe împărătesa că adică se cuvine să se cinstescă cu numele de arhieru, și făcându-l Ahieru, l-a scos dela palat și l-a aruncat în Pultava, ca să nu aibă pe cel nesupus ei și mai ales un grec. Eu când-va fiind împreună cu el când era ierodiacon și predicator la patriarhie în Constantinopol, m'am întâlnit, fiind cu marele și cinstitul lemn al Hloropotamului, și căutând milostenie; ședând la un boer la masă în Stavrodrom, a dis acesta și a încredințat că în tot universul nu sunt oameni mai mulți de 70 de milioane. Iar eu cetind istoria Chinei am vădit că scrie. că numai în împărăția acea a Chinei ca populată și întinsă, sunt atâtea milioane de oameni ³¹).

Nicifor Theotochi Corfiat, erudit, succesor al lui Eugeniū ce e dimisionat; și acum sunt împreună amândoi acolo la Pultava. A compus și acesta carte de învățături și a imprimat-o ³²).

Aceste despre arhieru. Acum să spunem despre Ieromonachi și alții.

Ieromonahū, Iereū, Ierodiaconū și Monahū.

Irotei Ieromonah Morait. erudit, profesor al școlii din Scopel și profesorul meu în literatură; l'a adus părintele meu în acest scop pentru mine dela sântul munte, dela monastirea Ivir prin mijlocirea lui Neofit, fost al Artei. După zece ani dimisionând dela școlă s'a întors la Ivir; de aici după câți-va ani pentru liniște s'a dus la Ghiura, insulă nelocuită, Ghiaron cu dreptul numindu-se. Aici a reposat. Eternă amintirea lui, și a eșit sânta mōște, și capul lui face minuni, care este la Ivir, făcea minuni și când trăia. A tradus și tipărit cartea sântului Efrem ³³).

Iar Neofit al Artei a fost și acesta din acei însemnați, și se respândise vestea că lucrăză să se tacă Patriarh; și vrând nevrând și a dat dimisia, și venind în sântul munte s'a

*Ορος, ὑπῆγεν εἰς τῶν Ἰβήρων, καὶ ἐδῶ ἐτελειώθη. Αὐτὸς ἐτύπωσεν εἰς ξεχωριστὴν φυλλάδα τὴν εἰς τὸ Μηναῖον ἀκολουθίαν τοῦ ἁγίου μάρτυρος Νεοφύτου, ὡς συνωνόματός του· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Μελέτιος ἱερομόναχος, ἐπιστήμων, μαθητῆς Ἱεροθέου, ἐνάρετος δὲ καὶ αὐτὸς, καὶ ἀπέθανεν εἰς τῶν Ἰβήρων· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Μεθόδιος ἱερομόναχος Ἀνθρακεύς, ἐπιστήμων, διδάσκαλος εἰς Καστορίαν. Τοῦτος μετὰ τοῦ διδασκάλου μου Ἱεροθέου, πρὸ τοῦ εἶθεῖν εἰς Σκόπελον, ἀπελθὼν, ἦ μᾶλλον ἀναγκασθεὶς ὑπῆγεν εἰς τὴν Πόλιν καὶ ἐπὶ τῆς ἱεράς συνόδου κριθεὶς κατεκρίθη ὡς δεχθεὶς αἵρεσιν νεοφανῆ ἐνδὲς Ἰταλοῦ, Μολίνου τὸ ὄνομά του, φλυαροῦντος καὶ λέγοντος, κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα, καὶ ὅτι πάντα τὰ ὄντα εἶναι κατὰ φαντασίαν, καὶ βεβαιώσας αὐτὸ ὁ Μεθόδιος μὲ συγγράμματά του, τὰ ὁποῖα ἐκαύθησαν εἰς τὸ πατριαρχεῖον, βίλλωντας αὐτὸς εἰς αὐτὰ τὴν φωτιάν ἀ(υ)τὸς του, ὡς εἶθός ἐστὶ τοῖς τοιούτοις, ἐμπροσθεν τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου, καὶ τοῦ πατριάρχου Χρυσάνθου, εἰς τοὺς 1723. Ἐξεδόθη δὲ καὶ γράμμα συνοδικόν, προστάζωντος ἵνα καίωνται, ὅπου ἐὰν εὑρεθοῦσι τὰ συγγράμματα, καὶ τετράδια, τὰ περιέχοντα τὴν νεοφανῆ ταύτην αἵρεσιν. Ἐδιορθώθη δὲ, καὶ καύσας, καὶ πύσας, καὶ ἀναθεματίσας αὐτὰ, ἐζήτησε καὶ ἔλαβε τὴν συγγύρησιν παρὰ τῆς Συνόδου, καὶ τὴν ἱερωσύνην, ὅτι καθηρέθη. Αὐτὸς ἔχει τυπωμένον καὶ βιβλιαρίδιον, Βοσκόος λογικῶν προβάτων, λεγόμενον.

Μητροφάνης Γρηγοράς, ἱερομόναχος ὁ ἐκ Δωδώνης, ἐπιστήμων· ἡ δὲ Δωδώνη Σαρρῶ νὰ ἦναι κατὰ τὸ Ἀργυρόκαστρον, ἢ κατὰ τὰς Θήβας.

Τοῦτος ἔχει ἐπιγράμματα εἰς τὸ περὶ Καθηκόντων βιβλίον τοῦ Νικολάου βόδα, καὶ ἐπιστολάς πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔπαινον νικητιανῆς, ἡγῶν τοῦ τουτουρνίου, ἐναντίον τοῦ φόγου, ὅπου ἔκαμεν ὁ Νικόλαος βόδας· τὰ ἔχω ἐγὼ αὐτὰ, καὶ τὰς ἐπιστολάς. Ἔχει ἐπιγράμματα καὶ εἰς τὴν Ἐβδομοδαριάν τυπωθεῖσαν εἰς Βουκουρέστι, καὶ κανόνας, καὶ προσόμοια εἰς πολλοὺς ἁγίους, καὶ διαφόρους στίχους. Ἔκαμε καὶ Θεοτοκίον, ὡς τοῦ Ἀγαπίου, συναθροίσας πάντα τὰ Θεοτοκίᾳ τροπάρια, ὅπου εἶναι εἰς τὰ δώδεκα Μηναῖα, Παρακλητικὴν, Τριώδιον, Πεντακοστάριον, καὶ ὅσα δὲν ἔφθασαν, τὰ ἐσύνθεσεν αὐτὸς, καὶ τὸ ἀπογέμισεν.

Ἰσοῦ καὶ μία του ἐπιστολὴ πρὸς τὸν αὐθέντην Νικόλαον βόδα.

„Τῷ πανηγέρῳ κράτει τῆς σφωτάτης σου Ὑψηλότητος τὴν δουλικὴν προσκύνησιν.

Ἄπομαι τῶν ποδῶν της, ἵνα ἄρη ἀπ' ἐμοῦ τὴν μεγίστην καὶ ἀπροσδόκητον συκοφαντίαν, ἣν ἐπλασαν ἢ ἐνόμισαν κατ' ἐμοῦ οἱ εἰπόντες (ὦ, φρίζον ἦλιε, καὶ στέναζον ἡ γῆ βοῶσα!) προσφα-

cus la Ivir. și aici s'a sfârșit. Acesta a imprimat în filadă deosebită serviciul din Minei a sântului martir Neofit, ca având un nume cu el, eternă amintirea lui ⁸⁴).

Meletie Ieromonahul, erudit discipol al lui Ieroteiu, virtuos și acesta și a reposat la Ivir, eternă amintirea lui.

Metodie Ieromonahul Antracian, profesor învățat în Castoria; acesta împreună cu profesorul meu Ieroteiu, mai înainte de a veni la Scopel, ducându-se său mai bine nevoit s'a dus în Constantinopole și judecat de sântul sinod s'a condamnat ca primind noua erezie a unui italian numit Molin, care bârfea și dicea pe lângă altele și: că tôte ființele sunt imaginare, și confirmând acésta Metodie în scrierile sale, care s'a ars la Patriarhat, punându-le foc el însuși la aceste, după cum este obiceiul la asemenea (casuri), în fața patriarhului Ierimia și a Patriarhului Hrisant la 1723. S'a edat și scrisóre sinodică, ordonând să se ardă orî unde s'ar afla scrierile lui și caietele ce coprind acéstă erezie nouă. Dar s'a îndreptat ardênd și scuipând și anatematisând aceste, a cerut și a luat ertare de la Sinod și preoția, pentru că era caterisit. Acesta are imprimată și o cârticică, numită; Păstorul oilor cuvântătore ⁸⁵).

Mitrofan Grigoraș Ieromonah din Dodona învățat; iar Dodona presupun că este pe la Arghirocastru, sait pe la Thebe. Acesta are epigrame la cartea lui Neculai Vodă: Despre oficii, și epistole către el, și o laudă nicotianei adică tutunului, în contra ocărei ce-î a făcut Necolai Vodă, le am și eu aceste și epistolile. Are o epigramă și la Evdomadariul imprimat în București și canóne și prosomiî la mulți sânti și diferite stihuri. A făcut și un Theotocar ca a lui Agapie, adunând tôte troparile theotocale, ce sunt în cele 12 Minee, Paraclis, Triod, Penticostar, și câte nu au ajuns le a compus el, și le au îndeplinit.

Iată și o epistolă a lui către D-I Nicolai Vodă.

Puterei prea îndurate a prea înțeleptei tale înălțimi închinăciunea de serv.

Mă apuc de picîorele ei ca să ridice de asupra mea calomnia cea prea mare și neașteptată, ce a plâsmuit său a socotit asupra mea cei ce au pronunțat. (O! înfricoșază-te sóre,

νέστατον ψεύδος καὶ ἀπιστον πάση νοητῇ καὶ αἰσθητῇ φύσει, ὅτι ὁ Μητροφάνης οὐκ ἠθέλησε ποιῆσαι στίχους δυνάμενος εἰς τὴν περὶ τῶν καθολικόντων πάνσοφον βίβλον τῆς σῆς Ὑψηλότητος· ὡ μισρωτάτου δευτέρου προδότου στόματος, πῶς ἐξέγειρε τὸν ἰδὸν τοῦτον ταῖς ἀκοαῖς τῆς σῆς Ὑψηλότητος; Ἄλλ' ἡμεῖς (δεῖ γὰρ ἀπο ογηθῆναι, καὶ οὕτως κακῶς ἔχοντες τῷ στρουματι) καὶ αὐτὸ τὸ ζῆν προὐδώκαμεν ἂν, πάντα ποιῶντες, καὶ πράττοντες. τοῦ μόνου ὀρίθηναι εὐάρεστοι τῆ σῆ Ὑψηλότητι. Ἐπεὶ δὲ ὁ φιλόανθρωπος Θεὸς τὴν μέχρι γήρωσ ἀνοσον ἡμῶν ζωὴν (οὐ γὰρ ἠρωσθησάμεν ποτὲ, οὔτε κληνης ἐδεθήμεν, τῆ ἀρωστίᾳ μὴ παρούσῃ), μετὰ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν ζυγοστατήσας, ὡς οἴμαι, τί γὰρ ἂν ἄλλο εἶη; συνεχώρησεν ἡμῖν τὴν ἀρωστίαν, σωτηρίας ψυχῆς φάρμακον, καὶ ἡμεῖς ζῶντες, ἐκ τῆς ἀναπνοῆς μόνον γινωσκόμενοι, οὐδὲ γὰρ τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν διακριδὸν εἶχομεν εἰς τὰ ὁρώμενα, ὅτε τὸ πρόσταγμα τῆς σοφωτάτης σου Ὑψηλότητος ὡς ἡμᾶς ἦκε τὸ γλυκὺ, ἅμα καὶ καταθύμιον, ὅθεν ἐστιχοῦρηθήμεν οὐδὲν, πῶς γὰρ; ἠνιάθημεν δὴ, ὥστε καὶ ἡδιστα ἀπιθανεῖν τότε πρῶτον προηρήμεθα. ἡ ζῆν, ἐν τοιαύτῃ ἐεινή κκεραστάσει ὄντες ἔχοντες ὅμως τινὰς στίχους, οὓς σημείον προσκυνήσεως τῆ σῆ Ὑψηλότητι προσοίτειν προποιήσαμεν, τούτους τῷ ἀρχιγραφεῖ σου τῆς Ὑψηλότητος, τῷ ἀγαπητῷ ἡμῶν ἐν Χριστῷ τέκνω, ἀντὶ τῶν ἀπαιτηθέντων ἐνεχειρίσαμεν. Καὶ αὕτη ἡμῶν ἐνώπιον Θεοῦ, καὶ τῆς σῆς Ὑψηλότητος ἡ ἀληθεστάτη ἀπολογία, ὡς καὶ αὕτη μαρτυρεῖ ἡ εἰσέτι καὶ νῦν ἀπὸ ὀσφύος μέχρι ποδῶν κατακρατούσα τοῦ σαρκίου ἡμῶν ἀρωστία, ἡ καὶ τῆς πρὸς ἡμᾶς εὐνοίας τῆς σῆς Ὑψηλότητος κατὰ μικρὸν ἀπάγουσα, εἶθε δὲ καὶ τοῦ παρόντος βίου· ἐπειδὴ οὐ μόνον τῶν ἱερῶν ἀμφίων ἡμᾶς ἐπεστέρησεν, ἐγκεκοσμημένους χρυσίῳ σταυροῦς καὶ ζώνας, ἐπιμανίκιά τε, καὶ ἐπιτραχήλια, καὶ τὰ λοιπὰ, τούτων πωλήσαντες, ἅ πόνοις ὑδρῶσι πολλοῖς, καὶ ἐν πολλοῖς ὅτεσιν ἐκτησάμεθα, ἀλλὰ καὶ τῆς τὰ πάντα χρυσῆς, καὶ εὐεργέτιδος ὄψεως τῆς σῆς Ὑψηλότητος ἀπομαρύναι ἀπειλεῖ. Τῷ οὖν συκοφαντίσαντι, ὅστις ἂν εἶη, συγχωρήσειεν ὁ Θεός, ὃς σοῦ τὴν σοφωτάτην Ὑψηλότητα μέχρι γήρωσ βαθυτάτου εἰρηνικῆν, καὶ ἀνοσον ἐν τῇ ἡγεμονίᾳ στηρίξοι, ἀμήν.

Ὁ δούλος, καὶ εὐχέτης τῆς σοφωτάτης σου
Ὑψηλότητος, Ζώθαπτος.
Μητροφάνης“

suspină cu bocet pământule!) o minciună prea evidentă și necredută la totă cugetarea și simțirea naturală, că Mitrofan putând n'a voit să compue Stihuri la cartea prea înțeleptă a înălțimei tale: Despre oficii. O ce gura foarte pângărită a unui al doile trădător, cum varsă veninul acesta în anul înălțimei tale? Dar noi (căci trebuie să ne apărăm de și suntem atât de bolnavi cu trupul) chiar și această viață ne am trăda-o, τότε făcând și lucrând numai să ne vedem plăcuți înălțimei tale; dar fiind-că iubitorul de omenii D-zeu, viața noastră sănătoasă păstrând-o până la bătrânețe (căci nu am fost bolnav nici odată și nici am avut nevoe de pat, lipsind bóla) și după cum socot, cu păcatele noastre cântărind o, că ce alta póte fi? ni-a dat nouă bóla acésta, ca medicament de mântuire sufletească. Și eram încă cu viață cunoscându-o acésta numai din respirare, căci lumina ochilor noștri nu o puteam aținti destins la cele vedute, când ordinul prea înțeleptei tale înălțimi a sosit la noi, plăcut și tot odată dorit; de aceea n'am versificat nimica, că cum putem? Ni-am întristat deci atât, în cât mai cu plăcere am fi preferat atunci să și murim decât să trăim, fiind în o asemenea stare deplorabilă. Având însă câte-va versuri, pe care le făcusem mai înainte spre a le dedica înălțimei tale, ca semn de închinăciune, pe acestea primului secretar al înălțimii tale, iubitorul nostru în Christos fiu, le am înmânat în locul celor cerute. Și acésta este apologia prea adevărată a noastră înaintea lui D-zeu și a înălțimei tale. Precum acésta o mărturisește și bóla care predominéza corpul nostru încă și acum dela copse până la picíore, bóla care abătând câte puțin și buna-voință a înălțimei tale dela noi, fie să ne îndepărteze și din viața presentă. Fînd-că ne a lipsit (bóla) nu numai de vestmintele sântite, ornate cu cruci în aur, de încingători, mânecare și epitrahile și cele-lalte de felul acesta, vîndându-le, care cu ostenele și cu sudori multe în timp de mulți ani le căștigasem, dar ne amenința a ne îndepărta și de vederea cea cu totul bine-făcătoare, și de aur a Înălțimei tale. Deci pe calomniator, orî care ar fi, ierte-l D-zeu, carele fie să întăriască prea înțelepta ta înălțime în domnie pașnică și sănătoasă până la cele mai adânci bătrânețe. Amin.

Servul și rugătorul prea înțeleptei tale înălțimi, de viū înmormântat ²⁶).

Mitrofan.

Οἱ Στίχοι.

Ἦ Νικόλαος τῶν σοφῶν ἡ λαμπρότης,
 ὁ τοῦ Ἀλεξάνδροιο Μαυροκορδάτου,
 σοφοῦ τὰ πάντα ἐξ ἀπορρήτων γόνος·
 ὁ οὐρανόφρων Ἡγεμῶν Οὐγγροβλάχων,
 τέθηκε νὰφ τᾶδ' ἐκ βάρων βάσιν·
 τείχεσσι δ' ὑψηλοῖσιν ἔτι τειχίσας,
 κίοσσί τε ξεστοῖσιν ἰδρύσας λίθων,
 ἐφ' ἧς σθένος πέπηγεν ἀψιδῶν ἅπαν,
 ἐφ' ὧν καθίζει πᾶς ὁ τῶν τρούλων γύρος·
 τάνδρον σιδηρᾶ ἀσφαλίζεται πύλη.
 Κᾶπειτα φρουρὸν δυσμάχητον ἐκ πόλου
 ἴστησι, κλήσει Νικόλαον τὸν μέγαν,
 μνήμης ἔκρητι εἰς ἀπείρους ἡλίου
 κύκλους, ἑαυτοῦ, καὶ τοκῆων, καὶ τέκνων.
 Ἰδοῦ γράφομεν καὶ ἄλλους στίχους εἰς ἄλλους
 διαφόρους ὑποθέσεις, ὀλίγους ἐκ τῶν πολλῶν, ὧν
 ἐποίησεν.

Εἰς ταλανισμόν τοῦ παρόντος βίου
 ἀπὸ τῶν οὐδ' ἐν εἶναι λογιζομένων

Θέρους ἐν ὥρα, χιῶν, οὐ ψυχρότης
 πτήσσει βροτείαν, ἀλλὰ τὸ πνίγος, φύσιν,
 πληθὺς τε μυιῶν, ψυλλαίων τ' ἀδδηφάγων·
 βομβεῖ γὰρ ἡ μὲν, ἡ δὲ πηδᾶ ἐκτόπως,
 τῷ δήγματι ἀμφοῦ εἰσάγουσαι τὴν λύμην
 πᾶσι βροτοῖσιν, ὦ βίου, κακοῦ βίου!
 ἔκρητι τούτων, καὶ ὅσων βροιοκτόνων,
 κώνοπος ἡαχῆς τε, ἀλγεινῆς ἅμα
 φθειρῶν τ' ἐχουσῶν πάντα σώματ' ἀργίης.

Εἰς ἑαυτὸν πενόμενον.

Τίς τῷ πολύτλα καὶ ξένῳ δ' ἀνεστίῳ
 δώσει στιχουργῶ, εἵνεκα στιχουργίης,
 ἔδεσμα, εἴμα μέχρι τέρματος βίου;

Ἔτερον.

Φῶς ἦσθι Σῶτερ, ἀλλ' ἀναβάλλη σκότος,
 ὡς κούριος· φώτιζε γούν με, καὶ σκέπε,
 τὸν Μητροφάνη Γρηγορᾶν, καὶ σὸν λάτρην.

Πρὸς τὸν Θεῖον αὐτοῦ Κυζίκου Μητρο-
 φάνη παραιτησάμενον,

Θήβης ἑπταπύλοιο κλυτὸν πῆδον εἰσέτι κλαίει,
 καὶ μεδέουσ' ἀκτῆς Κύζικος Ἀσιάδος·
 κᾶλλιπες ἀμφοτέρησιν ἄχος μέγα· κᾶμφοτέρων γὰρ
 ἄσπετον εὖχος ἔης, φαίδιμε Μητρόφανε.

Stihuri.

Nicolaï, lumina înțelepților, descedente lui Alexandru Mavrocordat, a aceluși înțelept în tôte,—Exapolitul. Egemonul Ungro-Vlahilor, cu minte cerescă a pus bazele din temelie a acestui templu, puternic zidindul, cu murî înalți și edificându-l cu colonne de petre sculptate, pe care se rezimă tótă puterea arcadelor și pe care stă tot cercul turlelor. Cu pórta, săpată cu florî de micșunele de fer asigură interiorul, și după acea păzitor din cer neînvinc pune pre cel numit marele Nicolaï, pentru amintirea în cicluri nenumărate solare a sa și a născătorilor și a filor sêi.

Iată scriem și alte stihuri, în alte sujete deosebite, puține din cele multe ce a compus.

La tânguinea despre viața presentă din partea celor ce cugetă că nu există nimica.

În timpul verei, nu zăpada, nu frigul îngrozește omenirea, ci consumă natura arșița și mulțimea muștelor și a puricilor nesatuți: căci una bâzie, altul sare din loc în loc, producând ambii cu mușcatul supărare tuturor omenilor; O Viață! Viață urită, din cauza acestora și atâtor insecte de omeni ucigători, a țînțarului iute, și supărător și tot-o-dată a păduchilor ce se țin de tôte corpurile de date lenei.

La sêrăcia sa.

Cine va da nenorocitului și streinului pribeag mâncare făcătorului de versuri, pentru versuri, îmbrăcăminte: până la sfârșitul vieții?

Alta.

Lumină ești Mântuitorule, să piară dar în-tunericul ca misterios. Luminéză-mă și mă umbrește pe mine Grigoraș Mitrofanul, adoratorul têu.

Catră Moșul sêu al Chizicului Mitrofan, când a dimisionat

Câmpia renumită al Thebei cea cu șapte porți încă plânge și Chizicul ce predomină litoralul Asiei; pentru că ai lăsat ambelor mare durere; căci amânduror ai fost fală ne-spusă, strălucite Mitrofane.

Εἰς τὴν εὐγλωττίαν αὐτοῦ.

Ἄθλα λυροκτυπίης πιστεύομεν ἀμφιονείης,
ἔπλετ' ἐπεὶ καὶ νῦν εἶκελος Ἀμφίωνος,
αἰμυλίην καὶ ἤθεα, καὶ νόον, εὐκλεῆς ἔρνος,
γαίης Καδμηίδος δῖος ὁ Μητροφάνης.

Εἰς πραότητα.

Ρώμη, γένος, πλοῦτος τε, καὶ ὠραιότης,
εἰς οὐδὲν εἰσὶν, εἰ ἄπεστι πραότης.

Εἰς φρόνησιν, καὶ ρώμην.

Φρόνησιν οἶδα, ἣν λυεὶ οὐδὲν πάθος,
ρώμην τε αὖτις, ἣς φρόνησις ἡγέτης.

Εἰς τοὺς αὐτοὺς.

Ὅς οὐκ ἀγείρει, κοῦρος ὦν, οἷς γηράσει,
οὗτος κατ' ἀμμου τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν
δομεῖ ἀβουλεῖ, καὶ βιώσει δυσφόρος.

Εἰς ἔρωτα.

Ὡς δυσκάλυκτος, ὦ ἔρος, πόθος πέλεις,
ἀλλ' ἀμβλυωπες, ὅτ' ἐρᾷς δουσιδέων.

Εἰς Ἀηδόνα.

Δεῦρ' ὦ ἀηδῶν ὠδικῆ ὠδαῖς ξέναίς,
λυπούμενον με ταῖς ἀνάγκαις τοῦ βίου,
ποίησον ἡσθηναῖ τε καὶ φυγεῖν ὅλως
κόσμου τὰς ἀρκυς, καὶ γενέσθαι εἰς ὄρη,
ὅπου μέριμνα οὐ πάρεστι τοῦ βίου,
οὐδ' ὁ φθονῶν μοι εἶνεκ' ἄρτου τῷ ξένῳ.

Εἰς τὴν αὐτὴν,

Ἦρος φανέντος, καὶ ρόδων μυριπνόνων,
ἀηδόνων μέλισμα ἤσέ μου φρένας.

Εἰς κοχλίαν.

Γέννημα Ἐρσης, ἡδὲ ἡλίου πέλω,
οἶκον δι' οἰκῶ, ἔν παρέσχε μοι φύσις,
πιτύω δ' ἅπαντας αἰρετιστάς σιέλῳ·
νᾶν τῇ κεφαλῇ ὀρθῶν κέρα οὐο,

La elocuența lui.

Credem învingerile de cântare ale Sirei
Amfioniene, fiind-că și acum fu asemenea
lui Amfion în elocuență, moravuri și minte
divinul Mitrofan, glorioasă vârstare a pămên-
tului Cadmeeanu.

La blândețe.

Putere, neam, bogăție și trumusețe nimica
nu sunt, când lipsește blândeța,

La înțelepciune și tărie.

Sciu în înțelepciune, ce nu se surpă de nici
o patimă, cunoșc iarăși puterea, căria îi este
conducătoare înțelepciunea.

La aț lui.

Cine nu adună, tânăr fiind, cu ce să în-
bătrânescă, acesta își zidește neînțelepțește
casa sa pe năsip și va trăi cu greutate.

La amor.

O amor! ce dor greu de stăpânit ești, dar
ești orb, când iubești pe cei urîți.

La Privighetóre.

Vino o Privighetóre cântăreță de ode stre-
ine, fă-mă pe mine cel întristat de nevoile
vieței să mă bucur și să fug cu totul de
cursele lumei, să mă duc în munți unde nu
mai este grijă de viață și nici acela, care
să-mi pismuască mie pânea ca strein.

La aceiași.

Cu arătarea primăverei, și a roselor miro-
sitóre, melodia privighetorelor imi încântă
mintea mea.

La Cúlbecă (Melc).

Progenitură sunt a Ersei (una din femeile
lui Danaù) și a Sórelui, locuiesc locuința pe
care mi-a dat-o natura, stupesc pe toți Ere-
ticii cu scuipat, și redicând în cap două

Χριστὸν διφυῆ δηλώω χριστονόμοις·
ὁ εὐστόμαχος μικρότατος Κοχλίης. (62).

Οἱ δὲ ἅγιοι, εἰς τοὺς ὁποίους ἔκαμε κανόνες, καὶ
τὰ λοιπὰ, εἶναι τοῦτοι:

Ἰαννουρίου ιη'. εἰς τὸν ὅσιον Ἰάκωβον ἀκολουθία
τελεία δεδοξολογημένη, μετέλητην, καὶ καθήσματα,
καὶ αἶνους, αἰτήσῃ Γεωργίου Μαγιώτα.

Ἀναπλήρωσις τελείας ἀκολουθίας τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος
Ἀνθίμου, αἰτήσῃ Ἀνθίμου τοῦ Οὐγγροβλαχίας.

Ἀναπλήρωσις τελείας ἀκολουθίας τοῦ ὁσίου Συμεῶν,
τοῦ διὰ Χριστὸν σαλοῦ, αἰτήσῃ τοῦ αὐτοῦ.

Ἀναπλήρωσις τελείας ἀκολουθίας τοῦ ὁσίου Ἀνδρέου,
τοῦ διὰ Χριστὸν σαλοῦ, αἰτήσῃ τοῦ αὐτοῦ.

Ἀναπλήρωσις τελείας ἀκολουθίας τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος
Ἰεροθέου, ἐπισκόπου Ἀθηνῶν, αἰτήσῃ Ἰεροθέου ἱεροδικόνου
τοῦ Οὐγγροβλαχίας.

Ἀναπλήρωσις τελείας ἀκολουθίας τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος
Κλήμεντος Ἀγκύρας μετὰ τοῦ ἁγίου Ἀγαθαγγέλου,
αἰτήσῃ Κλημέντος Ἀδριανουπόλεως.

Ἀναπλήρωσις τελείας ἀκολουθίας τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος
Ἀιηνογένους, αἰτήσῃ τοῦ αὐτοῦ.

Ἀναπλήρωσις τελείας ἀκολουθίας τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος
Ἐλευθερίου, αἰτήσῃ τοῦ αὐτοῦ.

Κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὸν ἅγιον Δημήτριον, διὰ τὴν
ἐλευθερίαν τῆς φυλακῆς, τῶν δεσμῶν, καὶ τοῦ θανάτου,
ὅπου ἐπιφανεῖς ὁ ἅγιος ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὄντα εἰς Ζίχναν, χωρίον τοῦ Δρακας,
ἐπὶ τῆς πατριαρχίας Ἰακώβου τοῦ Χίου, Ὀκτωβρίου
κέ. ἡμέρα πέμπτη, τὴν νύκτα, ξημέρωμα τῆς ἑορτῆς
τοῦ ἁγίου, εἰς τοὺς χιλίους ἐξικοσίους ὀγδοῆντα
ἑπτὰ, εἰς τὰς ἡμέρας τῶν ζορπαδάων, ὅπου ἐκατέβησαν
τὸν Σουλτάν Μαχμούτ, καὶ ἀνέβησαν τὸν Σουλτάν Ἰμπραήμ.

Τοσαῦτα περὶ τοῦ Μητροφάνους, ὅστις ἀπέθανε εἰς
Βουκουρέστι, ζήσας ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν ἔτη αἰωνία ἢ
μνήμη του.

Ὅταν δεκαεπτὰ ἢ δεκαοκτὼ χρονῶν ὄντας εἰς ἡλικίαν
ἐγὼ, ὑπῆγα εἰς Βουκουρέστι εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους
τριάντα τὸν Ἰούλιον, αὐθεντεύοντος ὁ Μιχάλοδης
Ρακοβιτζας ὁ Μπόγδανος, δέκα μῆνας ὕστερα ἀπὸ
τὸ μέγλο ζορπαλίκι τοῦ ζορμπάμπασι Πατρῶνα,
ὅπου κατέβασε τὸν Σουλτάν Ἀχμέτ καὶ ἀνέβασε τὸν
Σουλτάν Μαχμούτ, τότε ἐγνώρισα τὸν Μητροφάνη,
τὸν ἐσυναναστράτηκα, καὶ αὐτὸς ἀ(υ)τος του με εἶπεν,
ὅτι ἦτον ἑκατὸν

córne, arăt pe Christos cel în două naturi
Crestinilor, eũ prea micul culbec cel bun de gură.

*Iara sfinții la care a făcut canóne și altele,
sunt aceștia:*

Ianuarie în 18, serviciu complet la cuvi-
osul Iacov, doxologisit cu litie și catisme și
laude, prin cererea lui Gheorghe Maiota.

Indeplinirea serviciului complet a sântu-
lui ieromartir Antim, prin cererea lui Antim
al Ungro-Vlahiei ⁸⁷⁾.

Indeplinirea serviciului pe deplin a sântu-
lui cuviosului Simeon, celui tulburat sufletește
pentru Christos, prin cererea aceluiași.

Indeplinirea serviciului complet a cuvio-
sului Andrei, celui neliniștit sufletește pentru
Christos, prin cererea aceluiași.

Indeplinirea serviciului complet a sântu-
lui ieromartirului Ierotei, Episcopul Athenei,
prin cererea lui Ierotei Ierodia: suncul Ungro-
Vlahiei.

Indeplinirea serviciului complet a sântului
Clement al Anghirei, cu a sântului Agatan-
ghel, prin cererea lui Clement al Adriano-
polei.

Indeplinirea serviciului complet a lui An-
tenogen, prin cererea aceluiași.

Indeplinirea serviciului complet a sântu-
lui ieromartir Elefterie, prin cererea aceluiași.

Canon paraclitic la sântul Dimitrie, pen-
tru eliberarea de înclisóre, de legături și de
mórte, ce sântul i-a dat lui, fiind la Zihna,
localitate din Drama, pe timpul patriarhiei
lui Iacob din Hio, Octombrie în 25. ziua
Joi, nóptea în spre luminatul zilei serbătorei
sântului, la 1787, în zilele zorbăgiilor, cari
aũ dat jos pe Sultanul Mahmut și aũ ridicat
pe Sultanul Ibrahim.

Aceste relative la Mitrofan, care a reposat
în București, trăind peste 100 ani. Eternă
amintirea lui ⁸⁸⁾.

Când eram eũ de 17, saũ de 18 ani în
vrêstă, m'am dus la București la 1730, în
Iulie, domnind Mihail Vodă Racovitză Mol-
dovanul, dece luni în urmă dela marele
zorbălác a lui Zorba-Pașa Patron, care a dat
jos pe Sultanul Ahmed și a înălțat pe Sul-
tanul Mahmud, atunci am cunoscut pe Mi-
trofan, mă întâlneam cu el și însuși el m'î

τεσσάρων χρονῶν, καὶ δὲν ἐπέρασε καιρὸς καὶ ἐτελειώθη.

Ἀναστάσιος Γόρδιος ἱερομόναχος, ἦτον ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν τῶν Ἀγραφίων, περίφημος πολυμαθῆς, ἐνάρετος, ἔχει ἐπιστολὰς ἑλληνικὰς πρὸς τοὺς τότε ὁμοίους του, τὰς ἔχω καὶ βιβλίον κατὰ Λατίνων, ἀτύπωτον, τὸ ἔχω εἰς τοῦτο γράφει ἐνκντίον τῶν χρησμῶν, καὶ μὲ τὴν Ἀποκάλυψιν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καὶ ἀποστόλου ἀποδείχνει, ὅτι δὲν θέλει ἀναστῆθῆ πλέον ἢ βασιλεία τῶν Ρωμαίων, ὡς προείπασιν οἱ χρησμοὶ, καὶ οἱ πτωχοὶ Ρωμαῖοι πιστεύοντες χαίρουσι μὲ τὸ ὁποῖον συμφωνῶ κ' ἐγὼ, καὶ λεγῶ, ἐπειδὴ οἱ χρησμοὶ δὲν ἀλήθευσαν εἰς τοὺς χρόνους ὁποῦ γράφουσι, πῶς ἦτον νὰ ἀναστῆθῆ, καὶ δὲν ἀναστῆθῆ, δὲν θέλει πλέον ἀναστῆθῆ: ὅτι οἱ χρόνοι, ὁποῦ γράφουσι οἱ χρησμοὶ νὰ ἀνάστῆθῆ, ἦτον εἰς τοὺς τριακασίους εἴκοσι μετὰ τὴν ἄλωσιν· εἰς δὲ τοὺς τριακασίους εἴκοσι τούτους χρόνους συνέβη καὶ ἔτρεξαν αὐτοὶ οἱ ἕξ χρόνοι τῶν πολέμων, εἰς τοὺς ὁποῖους ἐπλησίασαν, ἐπερικύκλωσαν τὴν Πόλιν, τὴν ἐστὲνεψαν καὶ νὰ τὴν πόρουν, δὲν τὴν πῆραν. Διὰ τοῦτο δὲν θέλουν δυνηθῆ πλέον οἱ Ρῶσοι νὰ τὴν πάρουν μὲ ὅσους τροπούς καὶ ἂν μεταχειρισθῶν, καὶ ὅσας δυνάμεις καὶ ἂν κατεβάσουν εἰς τὸ Κρίμι, τὸ ὁποῖον τώρα ὄλον τὸ ἐκυρίευσαν, καὶ τὸν χάνην ἀπέβγαλαν, καὶ τὸν ἔστειλαν, καὶ κάθηται εἰς τὴν Ἀσίαν, εἰς τὸ Ἰαμάκι, τοῦ Κριμιοῦ ἀντίκρυτα. Διότι ἐάν τὸ βεβαιωμένον διὰ χρησμῶν, ὁ Θεὸς βιασθεῖς (νὰ μὲ συγχωρήσῃ δὲ ὁ Θεὸς, ὁποῦ τολμῶ, καὶ τὸ λέγω) ἀπὸ τὰς ἡμαρτίας μας, τὸ ἐμποδίσε, παρεχώρησε καὶ δὲν ἔγινεν εἰς τὸν καιρὸν ὁποῦ ἔπρεπε νὰ γίνῃ, προκρίνας καλλέτερον τὸ νὰ ἀργήσουν, νὰ ματαιωθῶν τῶν τοιούτων καὶ τοσοῦτων ἀνδρῶν, ἀστρονόμων, καὶ σοφῶν, καὶ ἁγίων του τὰ λόγια, παρὰ νὰ βασιλεύσουν οἱ βασιλείας ὄχι, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς τῆ ἀληθεία ἀναξιοι, πῶς εἶναι τρόπος λαιπὸν ἀπὸ τώρα καὶ εἰς τὸ ἐξῆς νὰ γίνῃ ἢ ἀνάστασις τῆς Ρωμαϊκῆς βασιλείας, ὁποῦ πλέον βεβαίωσις, χρησμὸς, καὶ χρησμολόγου ἀλλοῦ τινὸς δι' αὐτὴν δὲν ἀπέμεινε; Τούτων οὕτως ἐχόντων λοιπὸν, δὲν θέλουν βασιλεύσει πλέον εἰς τὴν Πόλιν, οὔτε Ρωμαῖοι, οὔτε Ρούσοι, ἕως τῆς συντελείας. Ἄς μᾶς ἐλεήσῃ δ' ὁ πολυέλεος Θεός, καὶ ἄς μᾶς δώσῃ τὴν βασιλείαν του τὴν οὐράνιον, καὶ ἄς λείψῃ αὐτὴ ἢ ἐπίγειος. Καὶ εἶναι τὸ ἴδιον, ὡσὰν νὰ μᾶς ἔλειψε φόλα, καὶ φλωρὶ μᾶς ἐδόθηκε καὶ ὡσὰν νὰ μᾶς ἔλειψαν γώματα, καὶ μαργαριτάρια μᾶς ἐδόθησαν. Τὸν Γόρδιον τὸν ἐζήτησεν ὁ Νικόλαος βόδας, καὶ δὲν ὑπῆγεν, ὡς τὸν Ἀντωνιον ὁ Μεγας Κωνσταντῖνος καὶ δὲν ὑπῆγεν, ὡς τὸν Διογένην ὁ μέγας Ἀλέξανδρος, καὶ δὲν ὑπῆγεν. Εὖγε

spune: că era de una sută patru ani. Și n'a trecut timp și s'a sfârșit.

Anastasiie Gordiul Țeromonah, era din eparhia Agrafelor, renumit, mult erudit și virtuos. Are epistole elinești cătră cei de pe atunci seminii ai lui, le am; și o carte contra Latiniilor netipărită, o am. În acésta scrie în contra profetiilor și cu Apocalipul St. Ión Teologul, și Apostolul dovedește că nu va reinvia mai mult împărăția Romeilor, precum a preșis profetiile; și sermanii Romeii creștând se bucură! Cu care mă unesc și eu și Țic: Fiindcă profetiile nu s'a adevărit în timpurile despre care știu, că era să se restabilească și nu s'a restabilit, nu se va mai restabili. Că timpurile, despre cari știu profetiile că se va restabili, erau la 320 după luarea (Constantinopolului). Iar acești ani 320 s'a împlinit și a trecut acești șase ani ai resbelor, în care s'a apropiat, aș asediat Constantinopolul, l'a constrâns, dar de luat nu l'a luat. De aceea nu vor putea mai mult Rușii să-l ia, cu ori câte chipuri vor întrebuița și ori câte puteri vor pogori în Crimea, pe care acum a cucerit'o cu totul și a alungat și pe Han, și l'a trimis de locuește în Asia, în Taman, în fața Crimeii. Căci dacă cea ce era asigurată prin profetiile, D-șeu nevoit (să mă ierte D-șeu pentru că îndrăsnesc și o spun) din cauza păcatelor noastre a împedat, a îngăduit de nu s'a întâmplat în timpul în care trebuie să se facă; judecând ca mai bine să rămână fără efect și să se paralizeze niște asemenea cuvinte a unor ast-fel de omeni, astronomi și înțelepți și sânti ai lui, de cât sa împărătescă cei nevrednici, nu de împărăție, ci nici măcar de viața acésta. Cum dar este chip de acum și înainte să se facă restabilirea împărăției Romeice, despre care mai mult nici o asigurarea, o profecie a altuia ore-care profet n'a rămas în acésta privire. Acestea așa fiind, nu vor împărăți în Constantinopol nici Romeii, nici Rușii, până la sfârșit. Să ne miluiască dar mult Milostivul D-șeu și să ne dea împărăția lui cea cerescă, și lipsiască acésta pământescă. Și este egal ca și cum ni-ar lipsi pitac și ni s'ar da galbeni; sau ca cum ni-ar lipsi lutul și ni s'ar da măgăritare.

Pe Gordiu l'a chemat Neculai Vodă și nu a venit, ca pe Marele Antonie Marele Constantin și nu s'a dus; ca pre Diogen Marele Alexandru și nu s'a dus. Bravo de acești trei bărbați în adevăr filosofi; de a-

τῶν ἀνδρῶν, καὶ τῶν τριῶν, καὶ ὄντως φιλοσόφων! διὰ τοῦτο καὶ αἰωνία ἡ μνήμη τους. Ἴδου καὶ δύο ἐκ τῶν πολλῶν ἐπιστολῶν του.

„Λογίῳ ἀνδρῖ, καὶ πρεσβυτέρῳ Θεοσεβεῖ, τῷ ἐκ Νέας Κώμης κυρίῳ Ἀντωνίῳ, ὁ ἐξ Ὑπεραινιατῶν Ἀναστάσιος Γόρδιος εὖ πράττειν.

Τῆς μὲν πρὸς ἐμὲ σου φιλικῆς διαθέσεως εὐγε καὶ ὑπέρευγε, μάλα δικαίως ἂν εἴποιμι, τῇ δὲ κατὰ τινα παραβολὴν, ἡ σύγκρισιν πρειλημμένη σοι τοῦ κώνωπος γρήσει, οὐτ' ἂν συναινέσαιμι, οὐτ' ἂν ἄλλως ταύτης θαυμάσαιμι. Καὶ μὴ μοι, πρὸς φιλίας αὐτῆς, τοιαύταις καὶ τοσοῦταις πρὸς ἀδόλως καὶ φιλοῦντας καὶ φιλουμένους χρῶ ταῖς ὑπερβολαῖς, τὸ γὰρ μηδὲν ἄγαν, καὶ τὸ πᾶν μέτρον ἄριστον οὐκ ἀγνοεῖς, εὖ οἶδα, ὡς τοῖς τυχοῦσιν εἰρημένα εἰσι τῶν σοφῶν ἔρρωσο, καὶ ὄροις φιλίας τῆς κατὰ φιλοσοφίαν ἐμμένειν μάλλον καὶ οὐ τῆς κατὰ τοὺς πολλοὺς, καὶ τῆς ἄλλως ἐγούσης, πρὸ παντὸς αἰροῦ. Πάτρηθεν ἀνθεστηριῶνος τρίτη φθίνοντος, α ψι β'.

„Τῷ αὐτῷ.—Τοῦ παιδὸς ἡ νόσος ἐκ παχέων φαίνεται, καὶ φλεγματωδῶν καὶ γλισχρῶν, τὴν κεφαλὴν καταλαβόντων, ἀκχεῖθιν ἐν τοῖς κάτω μέρεσι κατερχομένων· διὸ καὶ χρόνιος ἐστι διοίκουσης τὸ σῶμα φυσικῆς δυνάμεως· εἰ δὲ τις βοηθήμασι τισιν ἡλικία τοιαύτη προσφόροις χρῆσασθαι βούληται, ἑτέροις μὲν ἰσχυροτέροις οὐ δυνατὸν, φλεβοτομία δηλαδὴ καὶ καθάρσει, τοῖς ἐπὶ τῶν μεγάλων νοσημάτων κρατίστοις, κλυστῆροσι δὲ κάτωθεν μαλακωτέροις πρῶτον, εἶτα καὶ ἐμεικτοῖς ἄνωθεν ἡπίοις, ἕξεστι· πρὸς τούτοις ἐρίοις ἕξωθεν πιναροῖς, ἐμβροχέισιν ἐλαίῳ πυρὶ θερμαινομένῳ, καὶ ἤδη κοχλάζοντι· ἔτι δὲ καὶ ἐλαίοις ἑτέροις, ἀπ' ἐαυτῶν οὔσι θερμοῖς, ἀλειρομένου τοῦ πεπονθότος τόπου, οἷον τὸ δάφνιον, καὶ χαμαιμήλιον, εἰ δυνατὸν εὔρεθῆναι καὶ πυριάμασι μετὰ σπόγγου καινοῦ, συνεχῶς ἐμβροχομένου θερμῇ τῇ λεγομένη ρακῇ, πιεζομένου τε καὶ ἐπιτιθεμένου. Τούτοις, κατὰ τὴν παροῦσαν ὥραν καὶ κατεπεῖγουσαν χρεῖαν, χρηστέον· καὶ τὸ πᾶν τῆς ὑγείας εἶη παρὰ τῆς τὰ πάντα νικώσης θείας δυνάμεως· ἔρρωσο καὶ τοὺς φίλους πάντας ὑπερ ἐμοῦ πρόσειπε. Ἐκ τοῦ πατρῖου δαπέδου, βοηδρομιῶνος θ' α ψι στ'.“

Ἀθανάσιος ἱερομόναχος Κρητικὸς, ἐξηγητῆς τοῦ Ψαλτηρίου· αἰωνία ἡ μνήμη του.

ceea și eternă amintirea lor. Iată și două din multele epistole ale lui.

Invățatului bărbat și bătrânului pios, Domnului Antonie din Noul Sat, Anastasie Gordiū din Ipereniate sănătate.

Despre dispoziția iubirei tale către mine, după toată dreptatea ași putea a-ți dice bine și foarte mulțămesc. Iar cât despre exemplul țințarului de care te servești, ca în o asemănare ore-care, ori comparare, nu m'aș învoi, și nici n'ași putea de alt-fel al admira. Și nu'mi întrebunțez, pentru numele a însăși amicitiei, atâtea și ast-fel de iperbole nepotrivite între cei ce cu sinceritate iubesc și sunt iubiți. Căci nu ignorezi, sciu bine, că nimic prea mult și că tot ce-î măsurat este foarte bun, pre cum s'a dis aceste de ori-care dintre filozofi, fil sănătos. Persistă mai ales în marginile amicitiei celei după filosofie și înainte de toate preferă, acesta și nu cea vulgară și cu totul de alt-fel. Din patrie Antisterion în trei spre fine 1712.

Acelușași.

Bóla copilului pare a fi din seruri de grăsimi, flegme și mucosități cuprinzând capul și de aceea pogorându-se în părțile de jos. De aceea în cât-va este și cronică și greu de combătut de către puterea fizică, ce guvernază corpul. Iar dacă cine-va ar voi să întrebunțeze unele ajutoruri folosite unei ast fel de etăți. altele mai puternice nu se pôte, adică: luarea de sânge și curățenie, care sunt cele mai bune la bólele mari; ci glistice mai moi mai întâi de jos; apoi se pôte întrebunța și medicamente mai line de vărsat pe gură. Pe lângă aceste lână cu suc mușată cu unt de lemn încălzit la foc și cam clocotit. Încă și cu unsoři de alt-fel, ce sunt prin natura lor calde să se ungă locul suferindului, adecă: unt de dafne și mușetel, dacă-î cu puțință să se găsescă, și cu fricțiuni cu un burete nou mușeat continu în rachiū ferbinte, muind, apăsând și frecând. Aceste se cade ale întrebunța în timpul present și la necesitatea urgentă. În general sănătatea vine dela puterea divină, care învinge toate, fi sănătos și salută pe toți amicii din partea mea. De pe pământul patriei, Voïdromion, 9. 1716. ³⁹).

Atanasie ieromonahul Criticos, interpretatorul psaltirei, eternă amintirea lui ⁴⁰).

Ἄντωνιος Κατήφυρος, ἱερομόναχος Ζακύνθιος, ἔκαμε γραμματικὴν, καὶ μετάφρασιν ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν εἰς τὸ Ρωμαϊκὸν εἰς τὴν παλαιὰν καὶ νέαν γραφὴν μὲ εἰκονογραφίας, καὶ τὴν ἐτύπωσεν, αἰωνία ἢ μνήμη του.

Βησσαρίων Μακρῆς ἱερομόναχος Ἰωαννίτης, διδάσκαλος τῆς εἰς τὰ Ἰωάννεια σχολῆς, ἔκαμε τὴν τυπωμένην τεχνολογικὴν γραμματικὴν αἰωνία ἢ μνήμη του.

Μακάριος ὁ κουρὸς ὁ Μαριδάκης. ἱερομόναχος Κρηικὸς, ἀδελφὸς Θεοδοσίου Πατριάρχου τοῦ τυφλοῦ, ἔκαμε καὶ ἐτύπωσε διδασκῶν βιβλία δύο. Τοῦτος ἐλθὼν εἰς τὸ Βουκουρέστι εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ αὐθέντου Κωνσταντίνου, τοῦ αὐθέντου μου, καὶ διδάσκων εἰς τὴν αὐθεντικὴν κούρτην, μὲ εἶπεν ὁ αὐθέντης, ἂν εἶμαι ἄξιος, τὴν ὥρην ὅπου διδάσκει ἐπ' ἄμωνας, νὰ γράψω τὰ διδασκόμενα ὑπεσχέθην ἐγὼ, ἂν καὶ δύσκολον τὸ ἔργον, καὶ καθήμενος εἰς τόπον, ὅπου δὲν μὲ ἔβλεπε, ἔγραφα καὶ ἔγραψα, ὡς δεκάτου διδασκῆς, καὶ ἄρρα τὸν αὐθέντην, ὅπου ταῖς ἐδειγνα, καὶ τοῦ ταῖς ἐδιάβουζα, ἂν καὶ ὅλα τὰ λόγια σωστά, ἀνελλιπῶς δὲν τὰ ἔγραψα, ὅτι τοῦτο ἀδύνατον καὶ εἰς τὸν ταχύτατον ταχυγράφον μ' ἐστογάζθηκε δὲ μίαν ἀπὸ ταῖς πολλὰς φοραῖς ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸν ἄμωνα. καὶ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ λόγου ἀπίνωντας, γυρίζει, μὲ κυτᾶζει καὶ λέγει: κάλλιον νὰ σ' ἔλειπε γραμματικὴ τὸ γράψιμον! ἤϊελε συντύχει σκληρὰ, καὶ μὲ ἐπιπλήξει μὲ δίκαιον, ἀμὴ ἐκατάλαβεν, ὅτι ἀδεία αὐθεντικῆ τοῦτο γίνεται. Τὸ ἔκαμε δὲ ὁ αὐθέντης, ὅτι μὲ εἶπε, καὶ τὸν εἶπα, νὰ ἀντιγράψῃ ταῖς διδασκῆς, νὰ ταῖς προσφέρῃ τὸν αὐθέντην, καὶ δὲν ἠθέλησεν ὁ Μακάριος. Ἄλλοτε μὲ εἶπε πάλιν ὁ αὐθέντης, καὶ τὸν εἶπα νὰ μὲ μάθη ρητορικὴν, καὶ νὰ τὸν δίνῃ τὸν μῆνα δεκαπέντε γρόσια· ἐγὼ δὲ διὰ φιλαδέλφειαν, παίρωνωντας δύο συμμαθητάς, ἐποῦ εἶχαν τὴν αὐτὴν μὲ λόγου μου δύναμιν, καὶ φιλοσοφικὰ ἐδιαβάζαμεν, ὑπήγα καὶ τοῦ εἶπα τὸν λόγον τοῦ αὐθέντου, πως εἶπε διὰ τοὺς τρεῖς, καὶ τὸν μισθὸν καὶ ἔστερξε καὶ μᾶς εἶπε νὰ συνθέσωμεν ἕως ἓνα φύλλον ἐλληνιστὶ εἴ τι θελομεν ὁ καθένας μας, καὶ νὰ τοῦ τὰ πᾶμε καὶ τὰ ὑπήγαμεν καὶ μᾶς εἶπεν, ἀφήσατέ τα καὶ πηγαίνεται, καὶ αὐριον ἔλατε· μᾶς εἶπε τὴν αὐριον ὅτι —εἶπα νὰ σᾶς μάλω ρητορικῆν, ἀμὴ δὲν σᾶς μαθαίνω.

Νικόλαος ἱερομόναχος Μαυροειδῆς Κεφαλλονίτης, ἱεροκέρυξ καὶ αὐτὸς, καὶ εὐφραδῆς· ἔκαμε καὶ τοῦτος βιβλίον διδασκῶν, καὶ τὸ ἐτύπωσεν εἰς τὸ Γιάσι, ἀψυστί.

Παρίενιος ἱερομόναχος Μωρονίτης, ἔκαμε ἐξήγησιν ἀπλῆν νόμων καὶ κανόνων συνδικῶν, καὶ τὴν ἐτύπωσεν.

Antonie Catifor, ἱερομόναχος, Zachintén, a făcut o gramatică și o traducere din italianește în grecește, Testamentul Vechi și Nou cu iconografii și o a imprimat, eternă amintirea lui ⁴¹).

Visarion Macri ἱερομόναχος, Ἰόνιτης, profesor la școala din Iónina, a făcut gramatica tehnologică care a imprimat-o, eternă amintirea lui ⁴²).

Macarie Cuful (surdul) Maridache. ἱερομόναχος din Creta, frate a lui Teodosie Patriarhul cel orb; a făcut și imprimat două cărți de învățături. Acesta venind în București în zilele Domnului Constantin Vodă. Domnul meu, și predicând în Curtea domnească, mi-a zis Domnul, dacă sunt vrednic, în ora în care vorbește pe amvon să scriu cele ce învață. Eu am promis, deși lucrul era greu, și așezându-mă în un loc unde nu mă vedea am scris. Și am scris mai la zece discursuri de ale sale, și i plăcea Domnului când i le arătam și i le citam; deși toate cuvintele lui pe deplin și fără lipsă nu le-am scris, pentru că acesta i cu neputință și la cel mai iute tachigraf. M'a observat odată, din multele dați, de sus din amvon, și lăsând continuarea discursului, se întorce, mă privește și zice: Mai bine ar fi fost să i fi lipsit scrisoarea secretarului! S'ar fi purtat mai aspru și să mă ocărăscă cu dreptul, dar a înțeles că se face acesta cu voea domnească. Acesta a făcut-o Domnul, pentru că mi-a zis, și i-am spus să prescrie discursurile și să le dedice Domnului și n'a voit Macarie. Altă dată iarăși mi-a zis Domnul, și i-am spus să mă învețe retorica și să i dea pe lună cincisprezece lei. Iar eu din iubirea frățească luând doi colegi, care avea aceeași putere cu mine și studiasem filosofia, m'am dus și i-am spus cuvântul Domnului, ce a zis pentru toți trei și plata și i-a plăcut. Și ni-a zis să comunem ca o filă în elinește ori ce voește fie-care din noi și să i-le ducom, și i le am dus. Și ni-a zis lăsați le, duceți-vă și mâne veniți. A doua zi ni-a spus: că am zis să vă învăț retorica, dar nu vă învăț ⁴³).

Nicolaï ἱερομόναχος Mavroid din Catalonia, predicator și acesta, și elocuent, a făcut și acesta o carte de învățături și o a imprimat la Iași. 1756 ⁴⁴).

Partenie ἱερομόναχος Morait, a făcut o interpretare aple a legilor și a canónelor sinódelor și o a imprimat ⁴⁵).

Ἰωαννίκιος ἱερομόναχος Κύπριος, προεστὸς τῆς εἰς τὸν Γαλατᾶ ἐκκλησίης τοῦ Χριστοῦ, ἐδίδασκε καὶ αὐτὸς ἐπ' ἐκκλησίας χρόνους· εἶχε καὶ ἀδελφὸν Ἀθανάσιον, ἱερομόναχον καὶ αὐτὸν, καὶ λογιώτατον, καὶ προεστὸν τῆς εἰς τὰ Ταταῦλα ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Δημητρίου.

Ἀγάπιος ἱερομόναχος, Μεσοῶγγίτης, λογιώτατος καὶ τοῦτος καὶ μεγαλόφωνος, καὶ μουσικώτατος, καὶ προεστὸς τῆς εἰς τὸν Γαλατᾶ ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Νικολάου, τοὺς αὐτοὺς χρόνους, καὶ ἐδίδασκε καὶ αὐτὸς.

Δωρόθεος, ἱερομόναχος Μιτυληναῖος, Γιακουμῆ μαθητῆς, ἐπιστήμων, φιλόσοφος, καὶ πρῶτος τῶν καθ' ἡμᾶς λεγομένων φιλοσόφων, καὶ διδάσκαλος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει σχολῆς.

Θεοδόσιος ἱερομόναχος Σκυλίτζης, Χῖος καὶ τῆς Χίου διδάσκαλος· οὗτος εἶχε καὶ ἀδελφὸν Στρατῆ τὸ ὄνομα του, ἱατρὸν περίφημον τόσον, ὥστε καὶ εἰς τὴν Πόλιν ἐφέρθηκε, διὰ τὴν ἰατρούση τὸν βασιλέα.

Γεράσιμος ἱερομόναχος ἀπὸ Κουζουντζοῦκι, ὁ λεγόμενος Ἀκχος, ἐπιστήμων, μαθητῆς καὶ διὰδοχος τῆς ἐν Πάτρμφ σχολῆς τοῦ Μακκαρίου, ἀπέθανεν εἰς Κρήτην, καὶ εὐγῆκεν ἅγιον λείψανον· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Κοσμάς ἱερομόναχος ἀπὸ τὴν Ἀῆμον, καὶ τῆς Ἀῆμου διδάσκαλος, καὶ εἰς τὴν Ἀῆμον ἀπὸ τοὺς Τούρκους εἰς τὸν καιρὸν τῶν πολέμων ἐκόπηκε, τοῦτο ποθῶν· ὅτι τοῦτος ζῶν, πολλοὶ πολλὰκις τὸν ἤκουσαν, ὅπου ἔλεγε, „Θεὲ μου ἀξίωσαί με νὰ χάβω μαρτυρικὸν θάνατον!“ καὶ τὸν ἔλαβε τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐκόπη καὶ ὁ ἀρχιερεὺς τῆς Ἀῆμου, δὲν ἤξεύρω τὸ ὄνομα του· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Κοσμάς ἱερομόναχος Μεσσολογίτης, ἀποστολικὸς κήρυξ, ἀκτῆμων, ἀνάργυρος, ἅγιος· ὅτι καὶ προεῖπε τινα, καὶ ἐθαυτούργησε, καὶ πολλὴν ὠφέλειαν ἐπροξένησεν εἰς τὰς χώρας, καὶ χωρία καὶ νησίς, ὅπου κοντὰ δύο χρόνους ἐπεριπάτησεν· ἀρχινῶντας ἀπὸ ἁγίου Ὄρος, ἀπὸ τὸ ἱερὸν μοναστήριον τοῦ Χλωροποτάμου, εἰς τὸ ὅποιον πρῶτον ἀνέβη εὐγαίνωντας ἀπὸ τὸ καίκι, καὶ ἦλθεν εἰς τὸ κελλίον μου, καὶ ἔβαλε λόγον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, εἶτα ἐφεξῆς καὶ εἰς ἄλλα μοναστήρια. Ἀπεκεφαλίσθη δὲ (αἰωνία ἡ μνήμη του), εἰς τὸ χωρίον Μπεράτι, κατὰ τὸ Πρεμετι, νύκτα ἀπὸ δύο ἀνθρώπων τοῦ πασσᾶ, φθόνῳ καὶ κακίᾳ τῶν Ἑβραίων, μετὰ τὸ ἐσύκωσε ὁ Κοσμάς πανηγύρια καὶ ἀλισβερίσι, ὅπου ἐγίνοντα τὴν Κυριακὴν, καὶ τὰ ἐδιώρισε τὸ Σάββατον, καὶ ἔδωκαν χρήματα τὸν πασσᾶν, προσθέσαντες καὶ συκοφαντίας διαφόρους, πῶς τάχα παρακινεῖ τοὺς Ρωμαίους νὰ ἐνωθοῦν μετὰ τοὺς Μοσχόδους νὰ μινηθοῦν κατὰ τῶν Τουρκῶν. Ἀποκεφαλίσαντες δὲ αὐτὸν, τὸν ἔρριψαν εἰς τὸν

Ἰόνιχίη ἱερομοναχὸν τοῦν Κύπρου, proestos la biserica lui Christos din Galata; a predicat și acesta anî în Biserică. A avut și un frate Athanasie ieromonah și acesta și foarte învățat și proestos la Biserica Tatavla a sântului Dimitrie.

Agapie ieromonahul din Mesolonghi, foarte învățat și acesta și cu o voce foarte tare și prea învățat în musicie și proestos la Biserica Sântului Nicolai din Galata, tot în acelaș timp, și predica și acesta ⁴⁶).

Dorotei ieromonahul din Mitilini, student al lui Giacumi, om de știință și filosof. și întâiul filosof a timpurilor noastre, și profesor la școala din Constantinopol.

Teodosie ieromonahul Schilița din Hio și profesor în Hio. Acesta avea și frate ce se numea Strati, doctor atât de renumit în cât a fost adus și în Constantinopol ca să vindece pe împăratul ⁴⁷).

Gherasim ieromonahul din Cuscungiuchi, care se chemă fără răutate, om învățat și discipul și succesor la școala din Patmos a lui Macarie, a reposat în Creta și s'a făcut sânta moște, eternă amintirea lui ⁴⁸).

Cosma ieromonah din Limn și profesor la Limn și la Limn de Turci a fost tăeat în timpul resbelelor, dorind acesta. Că acesta trăind adese mulți l'a auđit că ȕicea: „D-ȕeul meü învrednicește-mē să iaü moște martirică“! și a luat'o, în același timp a fost tăeat și Arhiereul din Limn, nu sciü numele lui, eternă amintirea lui ⁴⁹).

Cosma ieromonahul din Mesolonghi, predicator apostolic, sêrac, fără de argint, sânt; acesta a și prediș ceva, și a făcut minuni și a adus mult folos localităților, satelor, și insulilor în care a umblat apröpe doi anî. Începënd dela Sf. Munte, dela sântita Monastire Hloropotamul la care s'a dus mai întâi, ieșind din caic și a venit la chilia mea, și a făcut cuvânt în Biserică, apoi în urmă și la alte Monastiri. I s'a tăiat capul, eternă amintirea lui. la satu Berati, lângă Premeti, nóptea de doi ómenî ai Pașei, din reaua învidie a Evreilor, pentru că Cosma a ridicat (suspendat) iarmarócele și alișverișuriile ce se făceaü Duminicile și le-a hotărât Sâmbăta, și aü dat bani Pașei adăogënd și calomniü diferite, că adică ar îndemna pe Romei să se unescă cu Moscoviü și să se misce contra Turcilor. Tâindu-i se capul l'a aruncat în rîul din apropiere. Creștinii conduși de lumina care cum ȕic uniü

πλησίον ποταμὸν χριστιανοὶ δὲ ὀδηγηθέντες ἀπὸ τὸ φῶς, ὁποῦ ὡς εἶπασι, κατέβαινον εἰς τὸ σῶμα τὸ ἐπήρκασι, καὶ τὸ ἐθίψαν. Δόξαν νὰ ἔχη ὁ Θεὸς, ὁποῦ καὶ τῇ σήμερον εἰς τοιοῦτους παναθλίους καὶ παναχρεῖους καιροὺς, εὐρίσκονται τοιοῦτοι ἄνθρωποι εἰς τὸ γένος μας. Δόξα σοὶ ὁ Θεὸς!

Χρῦσανθος ἱερομόναχος, ἀδελφὸς αὐτοῦ τοῦ νεοφανοῦς ἀγίου, ἐπιστήμων, ζῆ, καὶ κρατεῖ τὸ σχολεῖον τῆς Πάρου.

Χρῦσανθος ἱερομόναχος Μωρσίτης, ὁ νῦν μετὰ τὸν Ἱερόθεον διδάσκαλος Συύρης.

Διονύσιος ἱερομόναχος ἀπὸ τὴν Πορταριά χωρίον Δημητριάδος· ἀπὸ τὸ ἅγιον Ὄρος ἦλθεν εἰς τὸ Πιπέρι τὸ ἐρημονῆσι, ὁποῦ ἦτο πρῶτα μία ἐκκλησία τῆς Παναγίας, καὶ ἐμοναζεν ὁ ἱερομόναχος ἐκεῖνος, ὁ Βάρδα Φόβος λεγόμενος, καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν Δημητριάδος· ἔτισε δὲ ὁ Διονύσιος ἐλθὼν καὶ δευτέρην ἐκκλησίαν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς μὲ πεντέξ κελλίαι, καὶ ἐσύστησε πεντέξ πατέρων σκήτην. Ἐδῶ ἀπὸ τὴν Πόλιν ἦλθα ἐγὼ, καὶ ἐφόρεσα τὰ μαῦρα παρ' αὐτοῦ εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακασίους πενήντα ἕνα, ἀνήμερα τοῦ ἀγίου Δημητρίου, καὶ ἀπὸ Κωνσταντίνος μετωνομάσθη Καισάριος, καὶ ἀλλάξα μὲν τὰ φορέματα, καὶ τὸν τόπον, δὲν ἀλλάξα δὲ τὸν τρόπον καὶ ἐπληρώθη καὶ εἰς ἐμὲ ἡ παροιμία ἡ λέγουσα „ὁ λύκος ἂν κ' ἐγήρασε, κ' ἀλλάξε τὸ μαλλί του, ἡ γνώμη του δὲν ἀλλοξεν ὅμως κ' ἡ κεφαλή του“. Αὐτὸς ὄντας εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος εἰς τὸ ἱερόν μοναστήριον τῆς Λαύρας ἐλθὼν ἀπὸ τὴν Πόλιν, ὁποῦ ἦτο διδάσκαλος εἰς τὸν ἄρχοντα καπι-κεχαγια τὸν Ἀραπάκη, μετεγλώτισεν εἰς τὸ ἀπλοῦν τὸ βιβλίον Συμεὼν τοῦ νέου Θεολόγου· αἰωία ἡ μνήμη του.

Ζαχαρίας ἱερομόναχος, ἀπὸ ταῖς Μηλιαῖς, χωρίον Δημητριάδος καὶ τοῦτο, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ τῶρα εὐρίσκεται γέρον ὑπὲρ τὰ ὀγδοήκοντα, ἐπιστήμων καὶ ἐνάρετος.

Ἀγαθάγγελος ἱερομόναχος Μωραΐτης, ὁ νῦν ἱεροκέρυξ εἰς τὴν Πόλιν, καὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Χαλκηδόνος· ἔκαμε σχολεῖα εἰς μερικά χωρία, καὶ πολλὴν ὠφέλειαν εἰς τοὺς χριστιανούς· ὁ Θεὸς νὰ τὸν πολυετῆ.

Ἰωάννης, ὁ καὶ Ἰωάσαφ, ἱερομόναχος Ρόδιος, ἱεροκέρυξ καὶ αὐτὸς· ἐστάθη εἰς τὴν Σκόπελον ὑπὲρ τοὺς δέκα χρόνους διδάσκαλος, καὶ ἀναχωρήσας ἦλθεν εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος, ὑπῆγεν εἰς τὴν Σαλονικήν, εἰς τὴν Ρόδον, εἰς τὴν Χίον, εἰς τὴν Σμύρνην καὶ ὅπου ἂν ὑπῆγε, καὶ ὑπάγει κηρύττει τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ διδάσκει τὴν σήμερον· ὁ Θεὸς νὰ τὸν πολυετῆ· ἔκαμε καὶ αὐτὸς, ἤκουσα, ἐξήγησιν εἰς Ἄσμα τῶν Ἀσμάτων, καὶ τὴν ἐτύπωσε.

se pogorâ asupra corpului, l'a luat și l'a îngropat. Glorie fie lui D-zeu, că și astăzi în aceste timpuri prea grele și prea netrebnice se găsesc asemenea omeni în nemul nostru, Mărire fie D-zeule ⁵⁰⁾!

Chrisant ieromonahul, fratele acestui nou sânt, om de știință, trăește și conduce școla din Patmos ⁵¹⁾.

Chrisant ieromonahul Morait, acum profesor din Smirna, după Irotei.

Dionisie ieromonahul din Portaria, o localitate în Dimitriada; dela sântul munte a venit la Peperi, insulă deșartă, unde era la început o Biserică a prea Curatei, și trăea în singurătate acel ieromonah ce se numea Varda Fovos și acesta din Eparhia Dimitriadei. A zidit Dionisie, venind, și a doua Biserică a Izvorului dătător de viață cu cincă șase chilii și a înființat schitul celor cincă șase părinți. Aci am venit eu din Constantinopol și am îmbrăcat haine negre dela el, la 1751, în ziua Sântului Dimitrie și din Constantin m'am numit Chesarie. Am schimbat îmbrăcăminte și locul, dar n'am schimbat și traiul; și s'a împlinit asupra mea proverbul ce dice: „Lupul deși a îmbătrânit și ș'a schimbat părul său, dar năravul cu toate acestea nu la schimbat și nici capul său“. Acesta fiind în sântul munte, la sânta Monastire Lavra, venind din Constantinopol, unde era profesor la boerul Capechihae, la Arapachi, a tradus în limba vorbitoare cartea lui Simeon noul teolog, eternă amintirea lui ⁵²⁾.

Zaharia ieromonahul dela Milies, localitate și acesta a Dimitriadei, unde și acum se află bătrân peste opt-deci de ani, este om de știință și virtuos.

Agatanghel ieromonah Morait, acum predicator în Constantinopol și în Eparhia Halcedonului, a făcut școle în câte-va sate și mult folos la creștini, D-zeu să'l înălăscă.

Ión, care se numește și Iosaf ieromonahul, din Rodos predicator și acesta a fost la Scopol peste dece ani profesor și plecând s'a dus la sântul Munte. S'a dus la Salonic, Rados, Hio și Smirna. Și ori unde s'a dus și se duce predică cuvântul lui D-zeu și învață până astăzi. D-zeu să'i dea mulți ani. A făcut și acesta, cum am auzit, interpretarea la Cântarea Cântărilor ș'a imprimat'o ⁵³⁾.

Ἀθανάσιος ἱερομόναχος ἀπὸ τὴν Πάρον, ἐπιστήμων, καὶ διδάσκαλος τὴν σήμερον εἰς τὴν Σαλονίκην.

Κύριλλος ἱερομόναχος ἀπὸ τὰ Φουρνά, χωρίον τῶν Ἀγράφων, ἐπιστήμων, εἶναι εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος, καὶ κάθηται εἰς ταῖς Καρυαῖς.

Ραφῆλ ἱερομόναχος, Ἀρτινός, Καψοκαλυβίτης, ἐπίσημος δι' ἀρετὴν καὶ προκοπὴν· οὗτος πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐξήγησεν ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸν καὶ τὸν βίον τοῦ ὁσίου Λαζάρου, τοῦ ἐν τῷ Γαλησίῳ ὄρει ἀσκήσαντος, διεξοδικὸν ὄντα καὶ πολὺν, ὡς δύο ψαλτήρια, καὶ τὸν ἔστειλε νὰ τυπωθῆ, δὲν ἠκούσθη δὲ νὰ ἐτυπώθη· ἡ μνήμη του εἶναι Νοεμβρίου ζ'. Τοῦτος ὁ ὁσιος Λάζαρος, τὴν ἀγίαν εὐχὴν του νὰ ἔχωμεν, πρὶν ὑπάγει θάρρῳ εἰς τὸ Γαλήσιον ὄρος, ὑπῆγεν εἰς Μιτυλήνην, ὅπου ἦτον ἐξόριστος Κωνσταντῖνος ὁ Μονομάχος· ἀνταμόνωντάς τον, τὸν εὐλαβήθη ὁ ἀρχωντας, καὶ τοῦ ὑπεσχέθη, ἂν βασιλεύσῃ νὰ ἀνατίσῃ καὶ νὰ μεγαλώσῃ τὸ ἐν τῇ Χίῳ μονῆριον τῆς Παναγίας, ὅπερ καὶ ἐγένετο· καὶ βασιλεύσας ἔστειλε καὶ ἔκτισε τὴν ὀνομαστὴν, καὶ ὀνομαζομένην τῶρα Νέαν Μονὴν, τὴν μεγάλην, καὶ πλουσίαν διὰ τὰ πολλὰ κτηματα, καὶ τοὺς ἕως τριακοσίου πατέρας, ὅπου ἔχει.

Παΐσιος ἱερομόναχος Μιτυληναῖος, Καψοκαλυβίτης, ἐπίσημος, καὶ ἄγιος τοῦ καταλογου καὶ αὐτὸς· πρῶτον μὲν ὅτι ἔφτιασε ταῖς δύο στραταῖς τοῦ Καψοκαλυβίου, τὴν ἀπάνω, ὅπου πάγει εἰς τὴν Κερασία, καὶ τὴν κάτω, ὅπου πάγει εἰς τὴν Λαύρα, ἔργον μέγα, καὶ πολὺ, καὶ δυσκολοκατόρθωτον, ὅπου ἦτο πρῶτα φόβος, καὶ τρόμος νὰ ταῖς περιπατήσῃ ἄνθρωπος, μὴ πέσῃ, καὶ κρημνισθῆ, καθὼς ἐγὼ ταῖς εἶδα, καὶ ταῖς ἐπεριπατήσα· καὶ ἀγκαλὰ ἐξωδιάσθη ὑπὲρ τὰ χίλια γρόσια, τὰ ἔδωκαν ὅμως δύο φίλοι του, καὶ φίλοι μου, Χρουμουζάκης, καὶ Ἀντώνιος, ἀπὸ τὴν Πόλιν, ἀπελθόντες εἰς τὸν ἅγιον Τάφον, καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἦλθαν ἐδῶ, καὶ ταῖς εἶδασι, πρὶν νὰ γενοῦσι, καὶ ταῖς ἐπεριπάτησαν, καὶ φόβος τοὺς ἐπερίλαβε. Δεύτερον ὅτι εἰς τὸ κελλὶ του ἔγει ὡς δέκα καλογήρους, ὅπου ἄλλος κελλιώτης δὲν ἀξιώθηκε· τρίτον, ὅτι εἰς τὴν Σκόπελον ἀπελθὼν, τοῦ ἐπαράδωκαν οἱ ἀπόγονοι τῶν κτητόρων τὸ ἱερόν μοναστήριον τῆς ἁγίας Μεταμορφώσεως, ἔρημον, καὶ μανδρι τῶν γιδοπροβάτων, τὸ πλησίον εἰς τὸ ἐμὸν καὶ πατρικὸν μου μοναστήριον τῆς Παναγίας τῆς Εὐαγγελιστρίας, μεγάλη ἡ χάρις της, καὶ τὸ ἐκυβέρνησε, καὶ τὸ ἀνῆρωπισε, καθὼς φίνεται καὶ τέταρτον, ὅτι διὰ πατριρχικοῦ γράμματος ἐπρυστάχθη νὰ κάμῃ κοινοβιον εἰς τὸ τοῦ Ξενοφου ἱερόν μοναστήριον τοῦ ἁγίου Γνωργίου, καθὼς προτῆτερον ἦτον εἰς ὅλα τὰ μοναστήρια, καὶ τὸ ἔκαμε, τὸ ἐσύστησε, καὶ

Athanasie ieromonah din Paros, om de știință și profesor acum la Salonic.

Chiril ieromonah din Furna, localitate în Agrafe, om de știință. Este la Sântul Munte și șade la Caries.

Rafaili ieromonahul, Artinianul, Capsocalivitul, însemnat prin virtute și învățătură. Acesta pe lângă altile a explicat din Elinește și viața sântului Lazăr ascetului din Muntele Galisiului, fiind pe larg și mare, ca două psaltiri și a trimis-o să se imprime, dar n'am auzit că s'ar fi imprimat. Amintirea lui este la Noemvrie în 7. Acest cuvios Lazăr, să'i avem rugăciunea lui, mi se pare că înainte de a se duce la Muntele Galisiu s'a dus la Mitilini unde era exilat Constantin Monomahul și întâlnindu'l l'a venerat boerul și i-a făgăduit că dacă se va face Împărat va rezidi și va mări Mânăstirea din Hio a Preacuratei, cea ce s'a și întâmplat. Și împăra fiind a trimis și a zidit renumita și numita acum Monastirea Nouă, cea mare și bogată pentru multe proprietăți și care are până la trei sute de părinți⁵⁴).

Paisie ieromonahul, Mitilineu, Casocalivitul, însemnat și demn de catalog și acesta. Mai întâi pentru că a făcut dela două căi la Caysocaliviū, cea de asupra care duce la Cerasia și cea de jos care duce la Lavră, lucru mare și mult și greu de realizat; căci era la început frica și temă ca să mērgă om pre ele să nu cada să se sfărâme, dupre cum eu le-am vădūt și am umblat. Și cu tôte că s'a cheltuit peste una mie lei, i le a dat însă doi amici ai lui și prietenī ai mei Hurmusachi și Antonie, cari ducēndu-se din Constantinopole la Sântul Mormēnt de acolo a venit aicea, și le-a vădūt, înainte de a se face și aū umblat pre ele și ia luat frică. Al doilea că avea la chilia lui ca ḑece călugări, precum nu s'a învrednicit al chilioț. Al treilea că ducēndu-se la Scopel i a predat strănepoții Ctitorilor Sânta Monastire a Sântei Schimbării la Față, ruinată și staul de oi—capre, alătura cu a mea cea părintescă, Mânăstirea a Pre sântitei Bunei Vestiri mare este harul ei; și a pus-o în bună stare și a locuit-o cu ómeni precum se vede. Al patrulea că prin epistola patriarhală i s'a ordonat să faca chinoviū la Monastirea Xenoful a Sântului Gheoighe, dupre cum înainte era pe la tôte Monastirele. S'a făcut-o și instituit-o și acum suut ca la trei ḑeci de părinți

είναι τώρα ως τριάντα πατέρες, και συντρῶγουσι καθ' ἡμέραν μέσα εἰς αὐτὸ, ὅπου πρῶτα οὔτε δέκα δὲν ἦσαν· και ὁ ἅγιος Θεὸς, ἐξ οὗ πᾶν ἀγαθὸν και σωτήριον, νὰ τὸ στερεώσῃ, και νὰ τὸ αὐξήσῃ, ὡς καλὸν, ἐπαινετὸν, και Σεάρεστον. Ἀμήν.

Ταῦτα μὲν και περὶ ἱερομονάχων τῶν ἐπιστήμων, νῦν δ. περι τῶν ἱερέων γραπτέον.

Φραγκίρκος ἱερεὺς Σκουφος, Κρητικὸς, ρήτωρ, ὁ κορυφαῖος τῶν εἰς τοὺς καιροὺς μας ρητόρων, ἡ ζωντανὴ ρυτορικὴ, ἡ ἀληθινὴ σειρὴν, ἡ Σελεξικάρδιος γλώσσα· τοῦτος ἔκαμε και ὁτύπωσε βιβλίον Τέχνης ρητορικῆς, τὸ ἐξάκιστον, ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω, και εἰς τὴν ἀποτομὴν τοῦ Προδρόμου λόγον Σαυμάσιον, αἰωνία ἡ μνήμη του.

Ἰωάννης Πατούσας, ἱερεὺς Ἀθηναῖος· τοῦτος κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα του, ἐδιάλεξεν ἀπὸ διαφορῶν φιλοσόφους, και πατέρας τῆς ἐκκλησίας λογους, ποιήματα, και ἔκαμε τοὺς τέσσαρας τόμους τῆς Ἐγκυκλοπαιδείας, εἰς τοὺς μαθητὰς τῶν σχολείων χρησίμους· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Ἀβράμιος ἱερεὺς· τοῦτου φαίνονται διδασκαί εἰς τὸν Ευαγγελισμόν τέσσαρες, εἰς τὸ πάθος τοῦ Κυρίου τέσσαρες, εἰς τοὺς πρωτοκορυφαίους Πέτρον και Παῦλον δύο, και μία εἰς τὸ „Εὐρήκαμεν Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ“· ἐξαίρεταις ὅλαις, εὐφραδεῖς, και ἀξιοτύπωται· αἰωνία ἡ μνήμη του! τὰς ἔκαμε δὲ εἰς Βουκουρέστι, ἐπὶ τῆς αὐθεντίας τοῦ Μπραγκοβάνου· τὰς ἔχω.

Γεώργιος ἱερεὺς Μαγιώτας· φαίνονται και τοῦτου διδασκαίς ἐξαίρεταις· αἰωνία ἡ μνήμη του· τὰς ἔκαμε και αὐτὸς ἐπὶ τῆς αὐθεντίας τοῦ μακαρίτου Μπραγκοβάνου, και μίαν εἰς τὸν ὄσιον Ἀλύπιον τὸν Στυλιτήν· τὰς ἔχω. Τοῦτος εἶναι ἐκεῖνος, ὅπου φαίνεται ἐδῶ εἰς τὸν Μητροφάνη τὸν Γρηγορᾶν.

Ἀντώνιος ἱερεὺς, ὁ φίλος τοῦ προγραφέντος Γορδίου, ἐκ τῆς ἐπαρχίης Φαναρίου και Νεοχωρίου.

Μπαλάνος Ρίζος, ἱερεὺς Ἰωαννίτης, διδάσκαλος τῆς εἰς τὰ Ἰωάννινα σχολῆς· τοῦτου φαίνονται τυπωμένοι τρεῖς τόμοι τῶν μαθηματικῶν.

Γεώργιος ἱερεὺς Φατζέας, ἀπὸ τὸ Τζυρῆγο, ὁ ὕστερον και Φιλαδελφείας χρηματισας εἰς Βενετίαν· τοῦτου φαίνονται τέσσαρες τόμοι, Γραμματικὴ γεωγραφικὴ λεγόμενοι, τυπωμένοι, ὅτι γράφει διὰ τὰ τέσσαρα μέρη τῆς γῆς, τοὺς μετέφρασε ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν εἰς τὸ Ρωμαϊκὸν· τοὺς ἔχω.

Τοσαῦτα, και περὶ τῶν ἱερέων· ἄς γράψωμεν τώρα και περι τῶν ἱεροδιακόνων.

Μακαριος Πάτμιος, διάκονος ἐνάρετος, Γιακουμῆ μαθητῆς, ἐπιστήμων, περίφημος δι' ἀρετὴν, και διὰ τὸ σχολεῖον, ὅπου πρῶτος ἀνοίξεν εἰς τὴν

și mănâncă împreună în fie care ți în lăuntru, unde la început nici Țece nu era. Și Sântul D-Țeu, dela care este tot binele și mântuirea, să o întărească, și să o crească. Ca lucru bun, lăudabil și plăcut lui D-Țeu. Amin ⁵⁶).

Aceste despre ieromonahii cei mai însemnați, acum trebuie să scriem și despre preoți.

Francisc iereu Scufu, din Creta, retor, corifeul retorilor din timpurile noastre, retorică vie, adevărată sirenă, limbă fermecătoare. Acesta a făcut și imprimat cartea, Arta retoriceii, escelentă, cititorul înțelegă, și la tăierea capului Mergătorului înainte discurs admirabil, eternă amintirea lui ⁵⁶).

Ioan Patusa, preot atenian, acesta pe lângă alte ale sale a cules din diferiți filosofi și părinți de ai bisericeii cuvinte și poesii și a făcut cele patru tomuri de enciclopedie, necesară elevilor școllelor, eternă amintirea lui ⁵⁷).

Avraam preot, a acestuia sunt învățături la Buna-Vestire patru, la patimile Domnului, patru, la primii corifeii Petru și Pavel două și una la: „Am aflat pe Iisus fiul lui Iosif“, escelente tôte, elocvente și demne de imprimat, eternă amintirea lui. Le a făcut la București pe timpul domniei lui Brâncovanu, le am ⁵⁸).

Gheorghie preot Maiota, și acestuia sunt învățături escelente, eternă amintirea lui. Și aceste le a făcut pe timpul domniei fericitului Brâncovanu, și una la cuviosul Alipie Stilitul, le am. Acesta este acela ce se vede aici la Mitrofan Grigoraș ⁵⁹).

Antonie preot, amicul celui mai sus amintit Gordie, din Eparhia Fanarului și Neohorului.

Balan Rizu preot Iónit, profesor la școla din Iónina, a lui se ved trei tomuri imprimate de matematică.

Gheorghie preot Frangeu din Cirigo, după aceia fiind Episcop și al Filadelfiei veni la Venetia, a acestuia se ved patru volume, Gramatică geografică numite, imprimate, pentru că scriu despre cele patru părți a pământului. le a tradus din italienește în grecește, le am.

Atât și despre preoți. Să scrim acum și despre ierodiaconi.

Macarie Patmianul diacon, virtuos, student a lui Giacumi, om de știință, renumit prin virtutea și pentru școla, ce întâi a înființat

Πάτμον, καὶ ἀπὸ αὐτὸ πολλοὶ ἀνοιξαν τὰ ὀμμά-
τιά τους, ἐπρόκοψαν, ἐτιμήθησαν, καὶ ἕως τὴν
σήμερον σώζεται. Τοῦτος ἐσύνθεσε βιβλίον διδ-
χῶν, ἱερὰν Σάλπιγγα ὀνομάσας, καὶ ἄλλο
ρητορικόν, καὶ ἐτυπώθησαν· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Ἄνασιος διάκονος, διδάσκαλος τῆς ἐν Κωνσταν-
τινουπόλει σχολῆς, αὐτὸς ἐσύνθεσε καὶ ἐτύπωσε
γραμματικὴν περὶ μορίων, καὶ τὴν ὀνόμασε,
Σπλάγγον Γραμματικῆς.

Ἀνθιμος διάκονος, ἐδίδασκεν εἰς τὸ Γιάσι εἰς
τὴν αὐθεντεῖαν Κωνσταντινήσοδα τοῦ αὐθέντου μου·
ἔχω ταῖς διδασκαλίας του.

Νέφυτος διάκονος Μωραΐτης, προκομμένος· καὶ
τοῦτος πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐσύνθεσε καὶ γραμματι-
κὴν ὑπὲρ τὸ μέτρον μεγάλην, καὶ τὴν ἐτύπωσεν
εἰς τὸ Βουκρέστι, ὅπου καὶ ἀπέθανεν· ἐξήγησε
καὶ τὸν περὶ παρθενίας λόγον τοῦ ἁγίου Βα-
σιλείου.

Κυπριανὸς διάκονος Κρητικὸς, μαζὶ μὲ τὸν ἀ-
δελφόν του Γιάννη, οἱ νῦν διδάσκαλοι τοῦ ἐν τῷ
ἁγίῳ Ὁρει σχολείου.

Αὐξέντιος διάκονος, Ἀντριώτης, ὁ ἐπωνομασθεὶς
Ὅσιος. Τοῦτος ἐγρημάτισεν ὄχι ἐπίσημος, ἀλλ' ἐ-
πισημότατος καὶ περιβόητος εἰς Ἀνατολήν, καὶ
Δύσιν, ὄχι διὰ μάθησιν, ἦτον γὰρ ἀμαθής, ἀλλὰ
διὰ τὴν φαινομένην εἰς αὐτὸν ἀρετήν· τὸ τέλος ὁ-
μως δὲν ἐστάθη μὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ παρόμοιον, διὸ
λέγουσι, „μηδένα πρὸ τέλους μακάριζε“· ἐπρωτο-
πάνη δὲ τοιοῦτος εἰς τὸ Κατιρλί χωρίον Νικομη-
δείας, πρῶτα δὲ ἦτον εἰς τὸν Γαλιτᾶ, εἰς τὴν ἐκ-
κλησίαν τοῦ Χριστοῦ κανδηλάπτης· καὶ ἔτρεχαν οἱ
Χριστιανοὶ εἰς αὐτὸν, καὶ ἐσυνάζοντο εἰς τὸ Κα-
τιρλί γιλιάδες· ψεύματα δὲν γράφω, ὑπερβολὴν δὲν
κάνω, ἀ(υ)τός μοι ὀρθαλομοσχῶς τοῦ· εἶδ' ἄν τρεῖς
φορὰς, μίαν ὅταν μὲ τὸ Νόλαον Σκορδιλήν Παρι-
ανὸν, ποτὲ ἀρχιἱερεὶ τοῦ αὐθέντου μου, ὑπῆγα,
ἄλλην, ὅταν μὲ τὸν Ματθαῖον Ἀλεξανδρείας, καὶ
τρίτην ὅταν μὲ τὸν Χαλεπίου Γεννάδιον ὑπῆγα, καὶ
ἐμεινα σχεδὸν μῆνα· οὐ μόνον δὲ ὁ χυδαῖος λαὸς,
ἀλλ' καὶ οἱ ἐπίσημοι, ἀρχόντες καὶ ἀρχόντισσας,
δομναῖς, καὶ ἀρεντάδες, διδάσκαλοι, ἱερεῖς, ἀρχιε-
ρεῖς, ὡς καὶ Πατριάρχαι, ὁ ρηθεις Ματθαῖος καὶ
Πάσιος, καὶ Κύριλλος, οἱ ὄντες μαζὶ γιλιδες· νομίζω
πῶς ἐσυνάζοντο τόσοι, ὅσοι εἰς τοὺς πλαιοὺς με-
γάλους ὁσίους μας, Ἀντωνίου καὶ Παχωμίου,
καὶ τοὺς ὁμοίους· ὅθεν ἐθαύμαζαν Φράγγοι, Ἀρ-
μένιοι, Ἑβραῖοι, καὶ Τοῦρκοι, καὶ οἱ μεγάλοι
τῶν Τοῦρκῶν, καὶ κινεῖς δὲν ἐμπόδιζε, καὶ τοῦτο
θαῦμα. Αὐτὸς δὲ ἀνωθεν ἀπὸ σπιτί, φαινόμενος ἀπὸ
τὸ παραθύρι, ὅταν ἦτον κόσμος πολὺς καὶ δὲν τοὺς
ἐγνωροῦσε τὸ σπιτί, ἐδίδασκε· καὶ μερικαῖς φορὰς
διδάσκωντας, ἐφαίνονταν ὧς, καὶ ζωγραφικὰς διά-

ἐν Patmos, și dela acesta mulți s'au deschis
ochiilor, au învățat, s'au onorat, și până astăzi
există. Acesta a compus o carte de învă-
țături numind'o: Trompeta Sântă și alta
retorica și s'au imprimat, eternă amintirea
lui ⁶⁰).

Anania diacon, profesor școlii din Con-
stantinopol, acesta a compus și a imprimat
o gramatică, despre particule ș'a numit'o:
Inima gramaticiei.

Antim diaconul, a profesat la Iași pe timpul
lui Constantin Vodă, Domnul meu, am în-
vățăturile lui ⁶¹).

Neofit diaconul, Morait, învățat. Și acesta
pe lângă altele a compus o gramatică mare
peste măsură ș'a imprimat'o la București,
unde a și reposat, a interpretat și Cuvântul
Sântului Vasilie despre feciorie ⁶²).

Ciprian diaconul din Creta, împreună cu
fratele său Gianî, cari sunt acum profesori
școlii din Sântul Munte.

Auxențiu diacon Andriot, supranumit cu-
viosul. Acesta a fost nu însemnat, dar forțe
însemnat și renumit în Orient și Occident,
nu pentru învățătură, căci era neînvățat, ci
pentru virtutea vădită în ei. Sfârșitul n'a
fost însă una cu începutul, de aceea se dice:
Nu ferici pe nimene înainte de sfârșit. S'a
arătat ca ast-fel la Catirli, localitate a Nico-
mediei. La început a fost la Galata, în Bi-
serica lui Christos ca eclisiarh, și se ducă
Creștinii la el și se adună la Catirli mii,
minciuni nu scriu, iperbole nu fac. Eu însumi
cu ochii mei i-am vădit de trei ori; o-
dată când am fost cu Nicolai Scordili Pari-
anul, când-va primul doctor a Domnului
mei; altă dată când eram cu Mateiu al A-
lexandriei, și a treia dată când m'am dus
cu Ghenadie al Halepului și am rămas ca
o luna. Nu numai poporul de jos, dar și cei
însemnați, boeri și cucóne, Dóme și magnați,
profesori, preoți, arhieriei, cum și Patriarhii,
ca dîsul Mateiu, și Paisie și Ciril, fiind maziliți.
Socot că se adună atâta ca în timpurile
vechi la marii noștri cuvioși, Antonii și Pa-
homii și cei asemenea. De aceea se minună
Franghiî (Papistași), Armenii, Evreii și Turcii
și cei mari ai Turcilor și niminea nu împedica
acest lucru minunat. Acesta de deasupra de
pe casă arătându-se pe ferestră, când era lume
multă și nu-i încăpea casa, învăța; și adesea
învățînd apărea foc, și diferite figuri și a lui

φοραιοι και του Χριστου, και της Παναγιης, πραγ-
ματα, οπου δεν εφαινονταν, ουδε οταν εδιδασκαν
Βασιλειος, και Χρυσόστομος· εγω δὲν ετυχα τότε
να τας ιδω· και θαύματα ελεγον εκκαμεν, ουτε
θαύματα ετυχε να ιδω. Μ' ετυχε δε να ιδω τον
διδάσκαλον Κριτιαν, οπου ηλθεν απεσταλμένος
απο τον Πατριάρχην, και την σύνοδον, και τον
ειπε να παύση να μη κηρύττη με τον αναβαπτισ-
σιον, ως νεωτερισμόν· οτι ο Αυξέντιος διδάσκων
ελεγε, οτι πρεπει να ξαναβαπτίζονται οι Φράγ-
γοι, και οι Αρμενοι, οταν προσέλθωσιν εις την
εκκλησιαν μας, οι μεν Αρμενοι, ως μη ορθως βα-
πτισμένοι, οτι λεγουσι: βαπτίζεται ο δουλος του
Θεου εις το ονομα του πατρος, και του υιου, και
του αγιου πνεύματος, αμήν· και παλιν εκ δευτέρου
τα ιδια λόγια, και το αμήν· και παλιν εκ τρίτου
τά ιδια λόγια, και το αμήν· το οποιον δεν είναι
δεκτόν εις ημάς, είναι εμπροσισυμένον απο τους ά-
γιους πατέρας, ως μη ορθόν, οτι βαπτίζονται εις
τρεις πατέρας, και εις τρεις υιους, και εις τρία
αγια πνεύματα· οι δε Φράγγοι βαπτίζονται ορθά,
ως ημεις, πλην τινες βαπτίζονται ενδεδυμένοι με
τα ρούχα τους, και ραντίζονται μόνον εις το μέτω-
πον· οι τοιοῦτοι λοιπόν μόνον, ελεγε, και εγω το
λέγω, να βαπτίζονται γυμνοί· και ου μόνον Φράγ-
γοι, αμή και Ρωμαίοι, αν εδραπίστη ενδεδυμένος,
ανάγκη να ξαναβαπτισθῆ γυμνός, άλλίως βαπτι-
σμένος, ουδε λέγεται, ουδε είναι. Ο δε Αυξέντιος
αποκρινόμενος προς τον Κριτιαν ελεγε· „ορισμός
του Πατριάρχου και της Συνοδου, ως ηναι να παύ-
σω, να μη εκφωνω το ξαναβάπτισμα· αμή εγω
βιαζόμενος μέσα μου, πρώτην φοράν το εξεφώνησα
και τώρα παλιν, και πάντοτε βιάζομαι να το εκφωνω,
να το διατάξω· και οταν το μιλω, το μιλω ως θεω-
ρωντας εμπροσθίην μου μίαν κεφαλήν, μίαν φαλά-
κρην (τον Απόστολον Παύλον εννοών) οπου με
κινει εις το να το μιλω, και δεν δύναμαι να το
σιωπίσω“. Ταῦτα, και άλλα τριαῦτα συνέβηκαν
εις τας ημέρας του Αυξεντίου, ο οποιος ηγκασε και
αῖξησε δύο μόνον χρόνους, εις τους χιλίους επτα-
κοσίους πενήντα και πενήντα ένα· τέλος δε εξω-
ρίσθη εις το άγιον Όρος, και απ' εκει φεύγωντας,
ηλθε παλιν εις το Κατιρλι κρυφά, και με από-
ρασιν να μην ακουσθῆ πλέον το ονομά του· καθως
και δεν ηκούσθη, πρῶα εις εμένα, και προς άλλους
δύο τρεις αναγκαίους· και εκει εις το Κατιρλι νο-
μίζω να ετελείωσεν· αιωνία η μνήμη του. Ταῦτα
και άλλα περισσότερα περι αυτου ο Σελων μαθεῖν,
ας αναγνώσῃ το βιβλίον μου: Καθρέπτην των
γυναικων, το λεγόμενον.

Christos și a Prea Curatei, lucruri ce nu se
arătauă nici când învățau Vasile și Chrisostom,
eu nu m'am întâmplat nici odată să le văd
și diceu că face și minuni și nici minuni
nu mi s'a întâmplat să văd. Mi s'a întâmplat
să văd pe profesorul Critia, care a venit tri-
mis de Patriarh și Sinod și i-a ȃis: Să în-
ceteze să nu predice anabaptismul (rebotezarea)
ca inovațiune. Pentru că Auxențiu învățând
ȃicea, că trebuie să se reboteze Frangii și
Armenii când vin la Biserica noastră. Arme-
nii ca nedrepti botezați; fiind-că ȃic: Se bo-
teză servul lui D-șeu în numele Tatălui, și
a Fiului și a Sf. Spirit amin. Și iarăși a
doua oră aceleași cuvinte și amin, și încă de
a treia oră aceleași cuvinte și amin, care lucru
nu este admis la noi, este oprit de Sf. Părinți, ca
nedrept. Pentru că se boteză în trei Tați, Fii și
Sfinte Spirite. Iar Franghii se boteză drept, ca și
noi decât unii se boteză îmbrăcați cu hai-
nele lor, și se stropesc numai la frunte; a-
ceștia dar numai, ȃicea, și eu o ȃic acésta,
să se reboteze golți; și nu numai Franghii,
dar și Romeii dacă saū botezat îmbrăcați, și
este necesar să se reboteze desbrăcat, în alt
mod botezat nici se chemă nici este. Iar
Auxențiu răspundând lui Critia ȃicea: decisi-
unea Patriarhului și a Sinodului fie pentru
ca să încetez, de a nu anunța rebotezarea.
Eu însă împins de interiorul meu am anun-
țat-o pentru întâia dată, și acum iarăși, și
tot-deuna mă simpt nevoit a o anunța și a
o învăța. Și când o pronunț, o pronunț ca vē-
ȃend înaintea mea un cap pleșuv (înțele-
gând pe Apostolul Pavel) care mă îndemnă
de a o vorbi și nu pot s'o tac. Acestea și
de acestea s'a întâmplat în ȃilele lui Auxen-
țiu, care a înflorit și a sporit numai doi
ani, la 1750 și 51. În fine a fost exilat la
Sântul Munte, și de acolo fugind a venit
iarăși la Catirli pe ascuns și cu hotărâre de
a nu se auȃi mai mult numele lui, precum
nici s'a arătat, decât mie și la vre-o doi
trei de nevoe și socotesc că s'a sfârșit acolea
la Catirli, eternă amintirea lui. Aceste și
altele multe despre el cel ce voește să scie,
ȃitească cartea mea care se numește: *Oglinda
Femeilor* ⁶³).

Ἰδοὺ δὲ καὶ οἱ μοναχοί.

Ἀγάπιος μοναχὸς Κρητικὸς, ὁ ἐξηγητὴς τοῦ Ψαλτηρίου, καὶ μεταφραστὴς τῶν συναξαριῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας, καὶ συγγραφεὺς τῆς ἀμαρτωλῶν σωτηρίας, τοῦ γεηπονικοῦ, καὶ ἄλλων, ὁ φιλόθεος, καὶ φιλόψυχος, ὅτι πάντα ταῦτα εἰς δόξαν Θεοῦ, καὶ εἰς σωτηρίαν ψυχῶν τὰ ἔλαμεν ὁ μακαρίτης· αἰωνία ἡ μνήμη του, καὶ πολὺς ὁ μισθὸς του.

Ἀγάπιος μοναχὸς Ἰθακήσιος, ἀποστολικὸς κηρυξ, ἐνάρετος, ἀκτήμων, ἀνάργυρος· αἰωνία ἡ μνήμη του. Τοῦτος ἔτυχε ποτὲ νὰ εὐρεθῆ εἰς Κωνσταντινούπολιν τὰς ἡμέρας τοῦ ἁγίου Πάσχα, τὸν καιρὸν τῶν βασιλείων, ὅπου ἔδιδαν ἄδειαν, οἱ Ρωμαῖοι τρεῖς ἡμέρας νὰ φοροῦν ὅ,τι θελοῦν, καὶ νὰ χορεύουν εἰς τὸ Φανάρι, καὶ εἰς τοὺς πλησίον ἐκεῖ τόπους παρησία, εἰς τὰ σοκάκια μέσα, εἰς ταῖς στρατίαις, καὶ νὰ φωνάζουν, καὶ νὰ τραγουδοῦν με βιολιά, καὶ με μουσικὰ ὄργανα, καὶ με κανάταις κρασιά· τοῦτο τὸ ἔβλεπα καὶ ἐγὼ, καὶ ὀρθαλμοφανῶς τὸ εἶδα καὶ αὐτὸ καὶ τὸν Ἀγάπιον, ὅπου ἦλθεν εἰς τὴν Σκόπελον, καὶ εἶχε τὴν φίλιαν τοῦ πατρὸς μου· ὅταν δὲ τοῦτοι οἱ χοροὶ ἐγίνονταν κατὰ μέρος, τάγματα τάγματα, ἤγουν τὰ κασάπ-ὀγλάνια με τὰ κασάπ-ὀγλάνια, οἱ γουναράδες με τοὺς γουναράδες, καὶ τὰ λοιπὰ τάγματα, ρουφέτια λεγόμενα, παρομοίως. Τότε ἔτυχε νὰ εὐρεθῆ εἰς τὸ μετόχιον τοῦ ἁγίου Τάφου ὁ Ἀγάπιος· καὶ ἐξεληθότες εἰς τὴν πόρταν οἱ πατέρες, διὰ νὰ ἰδοῦν τοὺς χοροὺς νὰ εὐθυμήσουν, εὐγῆκε καὶ ὁ Ἀγάπιος· καὶ βλέπωντας ἕνας τέτιος ἄνθρωπος, ὡς ἦτον ὁ Ἀγάπιος, μίαν τέτοιαν ἀταξίαν τῶν Χριστιανῶν, καὶ ἀσχημοσύνην νὰ γίνεταί εἰς τέτιας ἁγίας ἡμέρας, ἐντράπη, ἐλυπίθη, ἐδάκρυσε, ἐστάναξε· καὶ κουνῶντας τὸ κεφάλι, — ἄχ Χριστιανέ, ἄχ Ρωμαῖοι. ἐφώνασεν, ἔτσι ἐροτάζεται ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου; ἔτσι δοξάζεται ὁ ἐκ νεκρῶν ἀνοστάς Χριστός, ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν! Ταῦτα λέγων αὐτὸς, κόπτει τὸν λόγον του εὐθὺς ἕνας ἀπὸ τοὺς συμπαρεστῶτας ἐκεῖ πατέρες, καὶ, — βλέπεις, δάσκαλε, λέγει, βλέπεις αὐτοὺς, ὅπου σήμερον χορεύουν, πηδοῦν, φωνάζουν, πίνουν, καὶ ἀτακτοῦν, ὡς λέγεις, καὶ ἀσχημονοῦν, καὶ τοὺς λυπᾶσαι, καὶ κλαίεις; αὔριον ἂν γίνῃ μία βασιλικὴ προστάγη, νὰ ἀρνηθοῦν τὸ Χριστὸν, πρῶτοι αὐτοὶ πάλιν θέλει τρέξουν νὰ μαρτυρήσουν διὰ τὸν Χριστὸν, καὶ νὰ σφάζωνται ὡς τὰ πρόβατα! Ταῦτα δὲ εἰπὼν ἐκείνος, ἐκεῖ μόνον, βλέπεις τὸν Ἀγάπιον (θαρρεῖς καὶ τὸν βλέπω) καὶ εὐθὺς ἀλλάζει τὸ πρόσωπον εἰς τὸ χαρούμενον, εὐθὺς εὐγάζει, τινάζει τὸ ράσο, καὶ τρέγγη νὰ μπῆ καὶ αὐτὸς εἰς τὸν χορὸν νὰ χορεύσῃ· πιάνοντές τον δὲ εὐθὺς οἱ πα-

Agapie Monahul Criticos, interpretătorul Psaltiriei și traducătorul Sinaxariilor Bisericeii noastre și scriitorul *Mântuirei păcătoșilor*, a Agriculturii și a altora, iubitorul de D-zeu și iubitorul de suflet; căci τότε spre gloria lui D-zeu și mântuirei sufletelor le-a făcut fericitul, eternă amintirea lui, și fie multă plata lui ⁶⁴).

Agapie Monahul din Ithaca, predicator apostolic, virtuos, sărac, fără de argint, eternă amintirea lui. Acestuia i s'a întâmplat când era să vie în Constantinopol în zilele sântelor Paști, în timpul Impăraților, cari dădea voe Romeilor trei zile ca să porțe ori cine ce voesc și să jöce la Fanar și în locurile apröpe de acolo, în față de *Secachia*, în lăuntru *Stradelor* și striga și cânta din viöre și cu alte instrumente musicale și (beau) cu canele vin. Aceasta am ajuns'o și eu și am vedüt'o cu însuși ochii mei și pe Agapie, ce a venit la Scopel și era amic cu tatăl meu. Când se făceau aceste danțuri deosebite clase, clase, adică *casap-olganii cu casap-olganii*, blănarii cu blănarii și cele-lalte clase, care de asemenea se numea și *rufetii* ⁶⁵). Atunci s'a întâmplat să fie la metohul Sântului Mormânt și Agapie și ieșând la pörtă părinții ca să vadă danțurile și să se veselécă a ieșit și Agapie. Și vedënd un ast-fel de om, cum era Agapie, o ast-fel de desordine a creștinilor și rușine să se facă în zile atât de sante s'a rușinat, s'a întristat, a lăcrămat și a suspinat; și clätind cu capul a strigat: O Creștinilor, O Romeilor! Așa se serbătorește Invierea Domnului? Așa se glorifică cel ce a inuiat din morți Christos, adevăratul D-zeul nostru? Acestea dicënd el, curând îi tae cuvëntul său unul din părinții privitori acolo; și, vedü dascăle, dice, vedü pe aceștia, cari astădi jöcă, saltă, răcnesc, beü și sunt în desordine, cum dici, și să pörtă nerușinat și-ți pare reü și-i plängi? Mâne dacă se va da un ordin împărătesc de a nega pe Christos, aceștia iarăși mai întâi vor alerga să se martirizeze pentru Christos și să se tae ca oile! Acestea dicënd acela, numai 'l vedü de o dată pe Agapie (mi se pare că 'l ved) și curând schimbându-și fața în veselă, iute scöte și aruncă rasa și alergă să intre și el în joc să jöce. Dar apucându'l curând părinții și ținëndul și nelăsându'l, Agapie a strigat:

τέρες, καὶ κρατῶντες καὶ μὴν ἀρίνοντες τον.—ἀφισατέ με! ἐρώναζεν ὁ Ἀγάπιος· ἀφίσατέ με νὰ ὑπάγω νὰ χορεύσω καὶ ἐγὼ μὲ τοὺς φιλοχρίστους, καὶ μάρτυρας τοῦ Χριστοῦ! Ὁ Πατριάρχης τὸ μέγα Σάββατον ἐστῆλθεν εἰς τὸ Πισᾶ-καπισὶ εἰς τὸν βεζίρ-κεχαγισῆ τὸν πρωτοσύγγελλον μὲ δύο χιλιάδες κόκκινα αὐγά, καὶ ἐζητοῦσε τὴν ἄδειαν ταύτην· ὁ νεχαγιάμπεης τὸ ἔλεγε τὸν βεζίρ, ὁ βεζίρης ἐμνηοῦσε τὸν βασιλέα στέλλωντας μέσα εἰς τὸ βασιλικὸ σαράγι καὶ κόκκινα αὐγά, καὶ ὁ βασιλεὺς εἶδεν τὴν ἄδειαν. Τῆ δὲ ἀγία καὶ μεγάλη Κυριακῆ τοῦ Πάσχα, μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς Σείας καὶ πατριαρχικῆς λειτουργίας, ἀναβαίνωντας ὁ Πατριάρχης μετὰ πάντων τῶν ἀρχιερέων εἰς τὸ συνοδικὸν, καὶ πίνοντες τὸν καθὲ, ἀνέβαιναν καὶ οἱ παρευρεθέντες εἰς τὴν λειτουργίαν χριστιανοὶ, καὶ ἐφιλοῦσαν ὅλοι τὸ χεῖρ τοῦ Πατριάρχου, καὶ ὁ Πατριάρχης τοὺς εἶδε μὲ τὸ χεῖρ τοῦ ἀπὸ δύο (κόκκινα) αὐγά τὸν καθέναν· καὶ καταβαίνοντες εἰς τὴν αὐλήν, ἀρχηνοῦσαν τὸν χορὸν ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖον, καὶ χορεύοντες ὅσον ἤθελοι μέσα, εὐγαιναν καὶ ἐχόρευαν καὶ ἔξω εἰς τὰ σοκάκια, δίγως ὁμως γυναῖκα, εἶτα ἐρχόμενα τὰ τάγματα, ἀνέβαιναν καὶ αὐτοὶ, καὶ προσκυνοῦντες, καὶ πολυχρονοῦντες τὸν Πατριάρχην, καὶ ὁ Πατριάρχης δίδωντάς τους τ' αὐγά, τοῦ ἐφιλοῦσαν τὸ χεῖρ· καὶ οὕτω καταβαίνοντες, εὐθὺς ἀρχινοῦσαν τὸν χορὸν, καὶ χορεύοντες εὐγαιναν, καὶ χορεύοντες πήγαιναν· οὕτως ἐγένετο τρεῖς ἡμέρας, καὶ ἐστέκονταν, καὶ τοὺς ἔβλεπαν πλῆθος καὶ Τουρκῶν καὶ τῶν ἄλλων φυλῶν, ἐρχόμενοι ἀπὸ τὸν Γαλατᾶ, καὶ ἀλλαχόθεν. Καυμίαν φορὰν ἔλεγαν, πῶς ἤρχετο τεπίλι καὶ ὁ βεζίρης αὐτὸς, καὶ ὁ βασιλέας. Καὶ ἔτσι μὲ τὴν ἀφορμὴν τῆς ἐορτῆς τῶν Ρωμαίων συνεώρταζαν καὶ τὰ ἔθνη, καὶ ἦτον εἰς τὴν Πόλιν μία κοινὴ χαρὰ, καὶ πανήγυρις τὰς τρεῖς ἐκεῖνας ἡμέρας. Τώρα δὲ, Σέλει εἶναι τριάντα χρόνοι, ὅπου κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα, ἐσηκώθη ἀπὸ τοὺς πτωχοὺς Ρωμαίους καὶ αὐτὸ τὸ προνόμιον. Ἦθελα γράψαι εἰδῶ καὶ τὴν αἰτίαν, διατὶ βάρφομεν τὰ αὐγά, καὶ ἔπρεπε, τὴν ἐζητοῦσεν ἡ ὑπόθεσις αὐτῆ, καὶ διήγησις τοῦ χοροῦ· ἀμὴ, ἐπειδὴ τὴν ἐγραψα εἰς ἄλλα δύο τρία βιβλία μου, εἰδῶ δὲν τὴν γράφω.

Ἰάκωβος μοναχὸς, Πάτριος, Μακαρίου μαθητῆς, ἐνάρετος, καὶ ἀπεθῶν εἰς τὸν ἅγιον Τάφον, ἔμεινε καὶ ἐδίδασκειν, ὅπου καὶ ἀνεπαύθη· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Ἰερόθεος μοναχὸς, Ἰθακήσιος, ὁ Ἐλεγκτικὸς, Μακαρίου καὶ αὐτὸς μαθητῆς, ὁ συστήσας καὶ αὐξήσας τὸ εἰς τὴν Σμύρνην σχολεῖον, ὅπου καὶ ἀπέθχεν· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Χριστόφορος μοναχὸς, Ἀρτινὸς, λογιώτατος καὶ

lăsați-mă, lăsați-mă să mă duc să joc și eu cu acești iubitori de Christos și martiri a lui Christos! Patriarhul în Marea Sâmbătă trimețea la Pașa Capigi la Vizirul Chehaghia pe Protosinghel cu două miș de ouă roșii și cerea această permisiune. Chehaghia Beiū spunea Visirului și Visirul făcea cunoscut Impăratului, trimețând și în saraiul împărătesc și ouă roșii și Impăratul dădea permisiune. Iar în sânta și marea Duminecă a Paștelor, după sfêrsirea sântei liturgii patriarhicești, ridicându-se Patriarhul cu toți Arhiereii la Sinod și bând cafea se rîdica și Creștinii ce se afla prezenți la liturgie, și săruta toți mâna Patriarului și Patriarhul le dădea cu mâna sa câte două ouă (roșii) fie-cărui, și pogorându-se în curte începeu jocul dela Patriarhie; și jucând cât le plăcea în lăuntru ieșau și jucau și afară, mai mult la *Socachia*, însă fără femei. Apoi venind breslele se rîdica și aceștia (la sinod) și înclinându-se și heretisind mulți ani Patriarhului și Patriarul dându-le și lor ouă și săruta mâna și ast-fel pogorându-se îndată începeu danțul, și jucând ieșă și jucând se ducea. Ast-fel era trei zile și stătea și și videam multe și de Turci și de alte semintii venind din Galata și de pe aiurea. Câte odată dice că vinea tiptil și însuși Visirul și chiar Impăratul. Și ast-fel cu ocazia sărbătorei Romeilor sărbătorea și poporele și era în Constantinopol o bucurie comună și adunare mare în acele trei zile. Acum vor fi treizeci de ani, unde pe lângă altele s'a suspendat dela sârmanii Romei și această prerogativă. Ași fi voit să scriu aici și cauza pentru ce boim oule, și trebuia, o cerea acest tratat și istorisirea jocului; dar fiind-că o am scris în alte două trei cărți de ale mele, aicea n'o scriu. ⁶⁶⁾

Iacov Monahul, din Patmos. discipul a lui Macarie, virtuos și ducându-se la sântul Munte a rămas și a învățat, unde a și reposat, eternă amintirea lui.

Ierothei Monahul, din Ithaca, muștrătorul, discipul și acesta a lui Macarie care a înființat și a rîdicat școla din Smirna, unde a și reposat, eternă amintirea lui.

Christofor Monahul, Artinean, fiind prea

φιλήσυχος ὧν ἦλθεν εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος καὶ ἡ-
συγάξει.

Βησσαρίων μοναχὸς ἀπὸ χωρίον Ραψάνη ἐπαρ-
χίας τοῦ Πλαταμῶνος, λογιώτατος καὶ αὐτὸς, καὶ
φιλήσυχος, καὶ ἔλθων εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος ἡσυ-
γάξει.

Ἀκάκιος μοναχὸς ἀπὸ χωρίον Γόλιτζα ἐπαρχίας
Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου, ὁ νεοφανὴς ὅσιος. Τοῦ-
τος ἔλθων εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος, καὶ περιελθὼν σχε-
δὸν τὰ μοναστήρια ὅλα καὶ ἀσκητήρια, τέλος ὑ-
πῆγεν εἰς τὴν σκίτην τὴν λεγομένην Καψοκα-
λύβη, ὅπου ἦσαν τότε δύο μόνον ἢ τρεῖς κελλία,
τῶρα δὲ ὑπὲρ τὰ τριάκοντα· καὶ μείνας χρόνους
ἐκανοῦς, καὶ ἀποκτῆσας μαθητὰς, καὶ πολλὰ
προειπῶν καὶ ὀπτασίας ἰδῶν, εἰς τοὺς γιλίους ἑπτα-
κοσίους τριάντα ἐκοιμήθη· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Τρεῖς δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Ρωμανὸς Καρπε-
νησιώτης, καὶ Νικόδημος ἀπὸ τὸ Ἄλμπυσάνι,
καὶ Παχώμιος Ρουσσος σκλάβος, τοῦτοι οἱ τρεῖς ἐ-
πιβυβήσαντες νὰ μαρτυρήσουν διὰ τὸν Χριστὸν,
καὶ λαθόντες τὴν ἄδειαν ἀπὸ τὸν γέροντά τους,
ἀνεχώρησαν καὶ ὑπῆγαν εἰς τὸν κόσμον· καὶ ὁ
μὲν Ρωμανὸς ἀπελθὼν εἰς τὴν Πόλιν, ἀπεκεφαλί-
σθη· ὁ δὲ Νικόδημος ἀπελθὼν εἰς τὸ Ἄλμπυσάνι,
τὴν πατρίδα του, προσταγῇ τοῦ ἐκεῖτε Πασσᾶ, καὶ
αὐτὸς τὴν κεφαλὴν ἀπετηρήθη· ὁ δὲ Παχώμιος ἀ-
πελθὼν εἰς τὴν ἀνατολὴν, κατὰ τὴν ἐπαρ-
χίαν Φιλαδελφίας, εἰς χωρίον Οὐσακί λεγόμενον,
καὶ αὐτὸς ἐκαταομήθη· αἰωνία καὶ μακα-
ρία ἡ μνήμη τους· ἡ ἱστορία τους φαίνεται εἰς
πλάτος περιεχομένη εἰς τὸν βίον τοῦ ὁσίου Ἀκα-
κίου, τὸν ὁποῖον ἔγω καὶ αὐτὸν, καὶ ἄλλων ὁσίων
ἀσκητῶν, καὶ ἄλλων νεοφανῶν ἁγίων μαρτύρων,
τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως,
ὄντων ὑπὲρ τοὺς τριάκοντα· εἶναι δὲ ὑπὲρ τοὺς γι-
λίους καὶ περισσότεροι, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα
ὡς ἄγνωστα εἰς ἐμὲ, γνωστὰ δὲ πρὸς τῶ Θεῶ τῶ
τὰ πάντα γινώσκοντι, δὲν περιέχονται εἰς αὐτὸ τὸ
βιβλίον τῶν νεοφανῶν μαρτύρων, κατὰ διαφόρους
χρόνους καὶ τόπους μαρτυρησάντων, ὁμοίως δὲ καὶ
ἀσκητῶν, ὧν ταῖς πρεσβείαις Χριστέ ὁ Θεός, ἐ-
λέησον, καὶ σώσον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Φώτιος μοναχὸς, ἀπὸ τὰ κατὰ τὸ Νύσσι μέρη·
εἶναι ὡς δέκα χρόνους ὅπου ἀπέθανεν εἰς τὸ ἅγιον
Ὅρος, γέρον ὀγδοηκοντούτης, καὶ ἑτάφη εἰς τὸ
Κουτλομουσί· αἰωνία ἡ μνήμη του. Τοῦτος ἔζη-
σεν αἵθριος, ἀκτῆμων, ἄοικος, ὡς τοὺς πικλιούς,
χωρὶς κελλί· τὸ κελλί του ἦτον ἓνας πλάτανος,
ὅπου εἶχε κάτω κουφάλη· ὁ πλάτανος δὲ ἦτο μέσα
εἰς τὸ ρέμα, ὅπου πάγει εἰς τῶν Ἰθέρων· κρημι-
σθέντος δὲ τοῦ πλατάνου, ὑπῆγε καὶ ἐκάθισεν ὑ-
ποκάτω εἰς ἓνα βράχον ἐκεῖ πλησίον· ἐδῶ ὑπῆ-
γαινα πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἐγὼ καὶ τὸν ἔδλεπα,

ἰνῶετ ἡσὶ λινῶστῆτ, ἀ νενῆτ λα σᾶντὺλ Μυντε ἡσὶ
σε λινῶστῆστῆ.

Visarion Monahul, din localitatea Rapsani
eparhia Platamon, f\u0163rte \u00eenv\u0119tat \u0219i acesta \u0219i
lini\u0219tit \u0219i venind \u00een s\u00e2ntul Munte se lini\u0219-
te\u0219te.

Acachie Monahul, din localitatea Galitza,
eparhia Fanarului \u0219i Neohorului, cuvios noi
ap\u00e2rut. Acesta venind la s\u00e2ntul Munte \u0219i
cutrier\u00e2nd mai t\u00f4te monastirile \u0219i schiturile,
la urm\u00e2 s'a dus \u00een schitul ce se nume\u0219te
Cavsocalivit, unde atunci era 2 sau 3 chi-
lii, iar acum peste 30, \u0219i r\u00e2m\u00e2ind acolo ani
mul\u0219i \u0219i c\u00e2stig\u00e2ndu-\u0219i ucenici, \u0219i multe pre-
dic\u00e2nd, v\u00e2d\u00e2nd \u0219i videnii, la 1730 a adormit.
Etern\u00e2 amintirea lui.

Trei dintre studien\u0219ii lui, Roman Carpe-
nisiotul \u0219i Nicodim din Alba\u0219ani \u0219i Pahomie
Rusul, sclav. Ace\u0219ti trei voind s\u00e2 se marti-
rizeze pentru Christos \u0219i lu\u00e2nd permisiune
dela b\u00e2tr\u00e2nul lor a p\u00e2rces \u0219i s'a\u00e2 dus \u00een lu-
me. Roman venind \u00een Constantinopole i s'a
t\u00e2eat capul. Iar Nicodim venind la Alba\u0219ani,
patria lui, din ordinul Pa\u0219ei de acolo \u0219i lui
i s'a t\u00e2eat capul. In fine Pahomie duc\u00e2ndu-
se \u00een orient, prin Eparhia Filadelfiei, \u00een
localitatea numita *Usachi* \u0219i acestuia i s'a
t\u00e2eat capul. Etern\u00e2 \u0219i fericit\u00e2 amintirea lor.
Istoria lor pe larg se cuprinde \u00een via\u0219a cu-
viosului Acachie, pe care o am \u0219i eu, \u0219i a altor
cuviosii asce\u0219ii \u0219i a altor s\u00e2n\u0219ii martirii noi
ap\u00e2ru\u0219ii, care sunt dupe luarea Constantino-
polului peste 30; dar sunt peste o mie \u0219i
mai mul\u0219i, a c\u00e2rora nume ca necunoscut
mie, cunoscute \u00e2ns\u00e2 lui D-\u0219eu, care cun\u00f4\u0219te
t\u00f4te, nu se cuprind \u00een ac\u00e2\u0219t\u00e2 carte acei mar-
tirii noi ap\u00e2ru\u0219ii, martirisa\u0219ii \u00een diferite tim-
puri \u0219i locuri, de asemenea \u0219i a asce\u0219ilor; cu
a c\u00e2rora rug\u00e2ciuni Christ\u00f4se D-\u0219eule, milu-
e\u0219te-ne \u0219i ne m\u00e2ntue\u0219te pe noi. Amin ⁶⁷⁾.

Fotie Monah\u00fa din p\u00e2r\u0219ile Insulilor. Sunt
ca \u0219ecele ani de c\u00e2nd a murit la s\u00e2ntul Munte,
b\u00e2tr\u00e2n de 80 ani \u0219i s'a \u00e2nmorm\u00e2ntat la
Kutlumusi, etern\u00e2 amintirea lui. Acesta a
tr\u00e2it sub cerul gol, s\u00e2rac, f\u00e2r\u00e2 cas\u00e2. ca cei
vechii, f\u00e2r\u00e2 chilie. Chilia lui era un Plop,
care avea jos o bo\u0219tur\u00e2. Platanul era \u00een calea
care ducea la Ivir. C\u00e2d\u00e�nd plopul s'a dus \u0219i
s'a a\u0219ezat \u00eentr'o rip\u00e2 apr\u00f4pe de acolo. M'am
dus \u0219i eu acolo pe l\u00e2ng\u00e2 al\u0219ii \u0219i l'am v\u00e2d\u00fa.
Lucra linguri cu *scheparna* ⁶⁸⁾ numai, dar nu le

ἐδούλευε χουλιάρια μὲ τὸ σκεπάρνι καὶ μόνον, ἀμὴ τὰ κακοδούλευεν· ἐκουδαλοῦσε ξυλάρια, καὶ τὰ ὑπήγαιεν εἰς τὰ κελλία, καὶ τὸν ἐδίδαν ψωμί, καὶ τὸν ἐκερνοῦσαν· ἂν τὸν ἐδίδαν τινὲς καὶ παρὰδες, καὶ ἦταν πολλοὶ, τοὺς ἐγύριζε, καὶ ἐκρατοῦσε δύο, ἢ ἓνα μόνον, ἢ ἓνα ἄσπρο, λέγωντας, τόσο κάνουν τὰ ξύλα, ὅπου ἔφερεν, ἢ τὰ χουλιάρια, ὅπου ἐδίδεν. Ἔκανε τὸν τρελλὸν, συνομιλίαν δὲν ἔκανεν, εἰς τὴν ἐκκλησίαν δὲν ἔμπαινε· ἐπρόλεγε καὶ αὐτὸς, πλὴν ἄλλα σωστά, ἄλλα αἰνιγματωδῶς· ὅθεν πριχοῦ νὰ ἔλθουν οἱ Μόσχοβοι, ἔλεγε παρόντος μου καὶ ἄλλων πολλὰκις, — ἔρχονται Φράγγοι, ἔρχονται κουρσάροι, τί νὰ γένωμεν; τί νὰ κάμωμεν; καὶ ἄλλα τοιαῦτα· καὶ θαύματα ἔλεγαν πῶς ἔκαμαν τὰ χουλιάρια του εἰς τινὰς τόπους, ὅπου τὰ ἔπερναν, καὶ τὰ ὑπήγαιναν οἱ προσκυνηταὶ τοῦ ἁγίου Ὁρους, ὅτι μὲ αὐτὰ τινὲς ἔλαβαν τὴν Σερραπειαν. Δοξασμένον τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ὅπου καὶ εἰς τοὺς καιροὺς μας, ἠξιώθημεν νὰ ἀκούωμεν, καὶ νὰ βλέπωμεν ὁσίους ἄνδρας ἀπὸ τὸ γένος μας.

Τόσοι μοιχαῖοι, ἱεροδιάκονοι, ἱερεῖς, ἱερομόναχοι, ἀρχιερεῖς, καὶ πατριάρχαι εἶναι γραμμένοι ἐνταῦθα εἰς αὐτὸν τὸν ἱερόν κατάλογον, τοὺς ὁποίους ἐγὼ καὶ ἄλλοι δύο τρεῖς ἐνθυμήθην καὶ ἐγράψαμεν εἶναι ὅμως ἀναμφιβόλως, εἶναι βέβαια, καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι, καὶ τοῦ καταλόγου ἀξιοί, τοὺς ὁποίους ἡμεῖς μὴν ἠξεύροντες δὲν ἐγράψαμεν. Πρὸς τοῖς ἄλλοις δὲ εἶναι ὁ νῦν Πάφου τῆς ἐν Κύπρῳ, Πανάρετος Κύπριος, περὶ οὗ μὲ εἶπαν, ἀφοῦ ἐτελείωσα τὸν κατάλογον· εἶναι δὲ καθὼς με παρέδωκαν, ἐπισημος ὄχι, ἀλλ' ἐπισημότατος, εἰς τὰ γράμματα ὄχι, ἀλλ' εἰς τὰς ἀρετάς, εἰς τὰ πράγματα· καὶ εἶναι οὕτως πανάρετος, ζωντανὴ ἀρετὴ· ὁ Θεὸς νὰ τὸν πολυετῆ. Εἶναι λοιπὸν Πατριάρχαι Κωνσταντινουπόλεως εἰκοσιδύο, Ἀλεξανδρείας ἕξ, Ἀντιοχείας τέσσαρες, Ἱεροσολύμων ἐπτά, καὶ μὲ τὸν Νεκτάριον ὅπου δὲν ἀριθμεῖται εἰς τὸν κατάλογον ὀκτώ· ὅλοι οἱ Πατριάρχαι σιράντα. Εἶναι ἀρχιερεῖς εἰκοσιοκτώ, μὲ τὸν Πανάρετον δὲ, καὶ μὲ τὸν Ἀρτῆς Νεόφυτον, καὶ μὲ τὸν Λήμανον. ὅπου δὲν συναριθμοῦνται εἰς τὸν κατάλογον τριανταέναν· ἱερομόναχοι εἰκοσιεννέα, μὲ τὸν Καισάριον δὲ, καὶ μὲ τὸν Βάρδα Φόβον, ὅπου δὲν εἶναι εἰς τὴν ἀράδα τοῦ καταλόγου τριανταέναν. Ἱερεῖς ἐπτά· διάκονοι πέντε· μοναχοὶ δώδεκα· οἱ τοῦ ἱεροῦ καταλόγου κληρικοί ὅλοι εἶναι ἑκατὸν εἰκοσιεῖς. Ἄλλ' ἐπειδὴ μέσα εἰς τὸ διάστημα τοῦτο τῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων ἐτῶν, ἐβασίλευσαν καὶ βασιλεῖς ἐπίσημοι, καὶ ἡμέτεροι, ὡς τῆς ἡμετέρας Σρησκείας, ἂν καὶ ἦσαν Μόσχοβοι, μ' ἐφάνη εὐλογον καὶ ἀλόλουθον νὰ τοὺς γράψω καὶ αὐτοὺς, νὰ τοὺς βάλω εἰς τὸν κατάλογον, γράφωντας καὶ ἄλλα τινὰ

lucra bine. Căra lemne și le ducea la chiliă și'î dădea pâne și'l cinstea; și dacă unii 'î dădea și parale și era multe, le întorcea înapoi, și 'și conserva două sau una numai, sau un aspru dîcînd: că atîta fac lemnele ce a adus și lingurile ce a dat. Făcea pe nebunul, la sfat nu sta, în biserică nu intra. Preducea și acesta, dar altele sigure, iar altele enigmatice. Așa: că curînd vor veni Moscovii, dicea în fața mea și a altor mulți, că vor veni Franghiî, că vor veni Cursarii⁶⁹), ce să ne facem? și ce să facem? și altele de asemenea. Și dîceu că lingurile lui făcea minuni în unele locuri, unde le cumpara și le duceau închinătorii sîntului munte, pentru că cu aceste unii 'și căpătau vindecare. Lăudat fie numele lui D-zeu de cei ce ne am învrednicit în timpurile nôstre să auzim și se vedem bărbați cuvioși din nêmul nostru.

Atăta Monahî, Ierodiaconî, Iereî, Ieromonahî, Arhierî și Patriarhî sunt scriși aicea în acest sîntit Catalog, pe care eu și alți doi-trei ne am adus aminte și i-am scris. Este însă ne îndoibil, este sigur că sunt și alții însemnați și vrednici de Catalog, pe care noi ne știindu-î, nu'î am scris. Pe lângă alții este și acum Panaret din Cipru, al Pafului din Cipru, despre care mî-s'a spus după ce am terminat Catalogul. Este, după cum mî-a istorisit, nu însemnat, ci fôrte însemnat, nu în literatură, ci în virtuți, în fapte, și este în adevăr în totul virtuos, virtutea vie, D-zeu se-î înmulțescă anii. Sunt dar 22 de Patriarhî ai Constantinopolului, 6 ai Alexandriei, 4 ai Antiochiei, 7 ai Ierusalimului și cu Nectarie care nu se numără în Catalog 8. Toți patriarhii 40. Sunt arhierî 28 cu Panaret și cu Neofit al Artei și cu al Limnului, care nu s'a connumerat în Catalog sunt 31. Ieromonahî 29 cu Chesarie, dar și cu Varda Fricosul care nu sunt în șirul Catalogului 31. Iereî 7, Diaconî 5, Monahî 12. Toți cei din sîntul cler în Catalog sunt 126. Dar fiindcă în intervalul acesta de 84 ani a împărățit împărați însemnați și de ai nôștri și de ai religiei nôstre, deși era Moscovî mî-a părut cuviincios și lucru potrivit ca se-î scriu și pe ei și se-î pun în Catalog. Scriind și alte ore-care lucruri împărătești și lucrări vrednice și de scris și de auzit, care de alt cîne-va nu s'a scris; pe care cetîndu-le omul

βασιλικὰ γράμματα, καὶ ὑποθέσεις ἀξίας γραφῆς τε καὶ ἀκοῆς, ὁποῦ ἀπὸ ἄλλον τινὰ δὲν ἐγράφησαν, τὰ ὅποια διαβάζωντας ὁ ἀνθρωπος, ἢ γράφωντας, ἢ ἀκούωντας, ὄχι μόνον δὲν τὰ βαρύνεται, ἀμὴ νομίζω, ὅτι καὶ ἡδίνεται. Ἴδού λοιπὸν ἀρχινῶ, καὶ ἀκούσατε.

ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΡΩΣΣΙΑΣ.

Πρῶτος πάντων λοιπὸν ἀπὸ τοὺς κειρούς μας ἐβασίλευε, ἔλαμπεν εἰς Μοσχοβίαν, ὡς ἄλλος ἡλῖος, καὶ εἰς φῶς σχεδὸν εἰπεῖν εὐγενείας, χρηστοθείας, καὶ βασιλείας, τὸ ἔθνος ἐκεῖνος μετέφερε, καὶ ἀπὸ ἀγριέλαιον εἰς καλλιέλαιον μετεκέντρισε καὶ ἐτιμησεν, αὐτὸς ἐστάθη ἐκεῖνος ὁ μέγας Πέτρος, διὰ τοῦτο ὠνομάσθη καὶ μέγας Ἀλεξιοβίτζης, υἱὸς ἦγγον Ἀλεξίου, περὶ οὗ ἀνωτέρω ἐγράψαμεν οὗτος ὁ μέγας, ζήλω πυρούμενος τῆς ἐλευθερίας τῶν χριστιανῶν καὶ ὁρ' ὁδοξῶν Ρωμαίων, καὶ φίλτρῳ ἀδελφικῷ, ἐκίνηθη πανστρατιᾷ κατὰ τῶν Τουρκῶν, σύμμαχοι ἔχων, διὰ τροφᾶς καὶ μόνον τὸν Μπραγκοβάνον αὐθέντην τῆς Βλαχίας. Ἐβίθων δὲ ἕως εἰς τὸν Προῦτον ποταμὸν τῆς Μπογδανίας, ἀπαντήθη ἀπὸ τὸν βεζίρη, καὶ πολεμηθεὶς καὶ νικηθεὶς, καὶ περιχ' εἰς εἰς ἀπὸ τοὺς Τούρκους, (ὡς τώρα εἰς τοὺς πολέμους αὐτοὺς ὁ βεζίρης ἀπὸ τοὺς Μοσχοδοῦς), ἤθελε πιασθῆ, ἐὰν ἡ μεγάλη δόσις τῶν χρυμάτων καὶ τρεβαερίων τῆς βασιλείσσης ἐκείνης Αἰκατερίνης δὲν ἐπρόφθανε νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ, καθὼς τὸ βιβλίον τῆς περὶ αὐτοῦ ἱστορίας, Βίος Πέτρου τοῦ μεγάλου ὀνομαζόμενος, καὶ τυπωθὲν, ὁμιλεῖ. Ἐγὼ δὲ, ἀδελφοί, πρὸς τοῖς ἄλλοις ἔχω καὶ ἓνα βιβλιαριδιὸν χειρίσιον, ὡς πέντε κόλλαις, ὅπερ ἐγκωμιάζει, καὶ παρακινεῖ τὸν βασιλέα τοῦτον Πέτρον, νὰ σηκωθῆ κατὰ τῶν Τουρκῶν. "Ὅθεν ὁ βασιλεὺς ἔχων τὸν πόθον τῆς τῶν Χριστιανῶν ἐλευθερίας, εὐρὼν παρακινήτην καὶ τὸν δίχως ὄνομα τοῦτον διδάσκαλον καὶ συγγραφεὰ τοῦ βιβλίου τούτου, ὡς νομίζω, ἐσηκώθη· π' ἦν, κρίμασιν οἷς οἶδε Θεός, οὐ μόνον δὲν εὐωδόθη, ἀμὴ, καὶ ὡς εἶπαμεν, ἐκινδύνευσε· ἡ δὲ ἀρχὴ τοῦ βιβλίου αὐτῆ ἐστί.

Θρίαμβος.

„Ἦτοι λόγος ἐγκωμιστικὸς πρὸς τὸν εὐσεβέστατον, θεόστεπτον, καὶ κραταιότατον, μέγιστον βασιλέα καὶ αὐτοκράτορα τῆς Μοσχοβίας, Κύριον Κύριον Πέτρον Ἀλεξιοβίτζην, διὰ τὴν τῆς Ἀζωβίας ἄλυσιν· προσέτι δὲ καὶ προτροπὴ πρὸς τὸν αὐτὸν, καὶ πρὸς πάντας τοὺς ἄρχοντας, καὶ στρατηγοὺς αὐτοῦ, ὅπως ἐγείρωσι πόλεμον κατὰ τῶν Ἀγαρηνῶν.

saŭ scriindu-le saŭ auđindu-le nu numai că nu se îngreuiază, dar încă socot că-ı face și plăcere. Iată dar încep și ascultați.

Impărațiŭ Rusiei.

Cel întâi deci dintre toți care a împărățit în timpurile noastre, și a strălucit în Moscova, ca alt sóre, și a adus pe poporul acela la lumină și mai a ȳice la civilizație, la obiceiuri bune și la imperiŭ; și din maslin sălbatic l'a altuit în maslin cultivat și l'a onorat. Acesta a fost acel mare Petru, de aceea s'a și numit Mare Alexievici, adică fiul lui Alexe, despre care am scris mai sus. Acest Mare aprins de zelul libertăței creștinilor și ortodoxilor Romei și pentru iubirea frățescă s'a ridicat în masă contra Turcilor, având de aliat pentru nutriment numai pe Brâncovenul, domnul Valahiei. Venind până la riul Prut al Moldaviei s'a întâmpinat de Vizir și a fost bătut și învins și asediat de Turci (ca acum în resbelele aceste Visirul de cătră Moscoviți); era să fie prins, dacă marea dare de bani și de juvaeruri a împărătesei acela, Ecaterina, n'ar fi prevenit să'l elibereze. Dupre cum vorbește cartea istoriei despre el, și imprimată, numită viața lui Petru cel mare. Iar eŭ fraților pe lângă altele am și o cărticică manuscript, ca cincă côle, care laudă și îndemnă pe împaratul acesta Petru, ca să se ridice contra Turcilor. Deci împaratul având dorința de eliberarea creștinilor aflând îndemnător și pe dascalul acesta fără nume și scriitor a acesteı cărti, după cum socot, s'a sculat (cu resboi). Dar pentru judecățile pe care le știe D-șeŭ, nu numai nu a prosperat, dar încă și precum am ȳis, s'aŭ periclitat. Iar începutul cărței este această.

Triumf.

Saŭ discurs laudător cătră prea piosul, păzitul de D-șeŭ, și prea puternicul marele împarat și autocrator al Moscovei, Domnul Domn Petru Alexievici, pentru luarea Azovului, încă și îndemnarea cătră el și cătră toți boerii și generalii lui ca se misce resboiu contra Agarenilor.

Ἄνισως καὶ ὅλα τὰ ὄντα χαίρωνται, διατὶ φαίνεται ὁ ἥλιος εἰς τὴν Ἀνατολήν, καὶ μάλιστα, ὅπου κρύπτεται, ὄχι πολὺν καιρὸν, ἀλλὰ μίαν καὶ μόνην νύκτα, χαίρωνται, λέγω, διατὶ τὰ χόρτα, ἐκεῖ ὅπου εἶναι πεσμένα, σηκώνονται, τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κελαιοῦσιν, εὐγαίνοντας εἰς ὑπάντησίν του, τὰ θηρία ἐξέρχονται ἀπὸ τὰς κατοικίας των καὶ χαίρονται ἔμπροσθέν του· πόσῃν χαρὰν πρέπει νὰ ἔγωμεν ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι. ὅπου πρὸ πολλοῦ, λείποντας τὸ βασιλικὸν, τὸ ἱερὸν, τὸ γαληνὸν πρόσωπον τῆς ὑμετέρας μεγίστης βασιλείας. σήμερον ἀντέειλεν εἰς ἡμᾶς, ὡς Ἰαμπρότατος ἥλιος, καὶ μάλιστα εἰς τοιοῦτον καιρὸν εὐτυχέστατον, καὶ τοιαύτην νίκην κατὰ τῆς Ἀζωβίας ὑπέρλαμπρον, καὶ θεόπεμπτον; Διὰ τὴν ὁποῖαν νίκην ὁ μέγας τῶν οὐρανῶν Θεός, τὴν μὲν μεγίστην ταύτην βασιλείαν ἐκατέστησεν ἐνδοξότεραν, παρὰ ἄλλοτε, εἰς τοῦ λόγου σου δὲ ἔδωκε πάσαν εὐλογίαν καὶ τελειότητα. Θεοχαρίτωτε βασιλεῦ, οἱ πλανῆται, ἡ φύσις, καὶ τύχη, μὲ ἄκραν συμφωνίαν ἀνμεταξὺ των σε ἐσχημάτισαν εἰς ἓνα σῶμα θεοχαρίτωτον, θεοκρομητον, καὶ θεοσύνθετον! ἡ σελήνη σε ἐχάρισε θαυμαστὴν σύγκρασιν εἰς τὸν νοῦν ὁ Ἑρμῆς τὴν συμβουλευτικὴν σοφίαν ἡ Ἀφροδίτη ἰλαρὸν πρόσωπον, ἰλαρὰ ὄμματα, τὰ ὁποῖα πέμπουσιν, ὡς σπινθήρας, ἔλεος, καὶ ἀγαθότητα ὁ ἥλιος τὴν ιδιότητά του, νὰ γεννᾷς ὀηλαδὴ μεγάλους πρίγγιπας, καὶ βασιλεῖς, καὶ νὰ φωτιῆς ὅλον σου τὸ ὑπῆκοον διὰ τῶν προσταγμάτων Ὁ Ἄρης σε ἐστόλισε μὲ νίκην, ρώμην, καὶ δύναμιν, καὶ ἐτοίμασε τρόπαια μεγαλοπρεπέστατ· ὁ Ζεὺς σε ἔδωκε τὴν ἰδίαν του καλοκαθαρίαν, εἰς τὴν ὁποῖαν καὶ ἡμεῖς τολμήσαντες ἐθαρήσκαμεν νὰ παρρησιασθῶμεν εἰς τόσον μέγαν αὐτοκράτορα· ὁ Κρόνος σε ἐχάρισε τὸν τρόπον, διὰ νὰ κερδίσης πολλὰς βασιλείας. Ἡ φύσις, ὅσῃν ἐξοχότητα περικατεῖ εἰς τὸν κόλπον της, ὅσῃν ὠραιότητα, ὅσῃν μεγαλειότητα τὴν ἐξέχυσε εἰς τοῦ λόγου σου. Ἡ τύχη σε ἐστόλισε μὲ ὅλην τὴν εὐτυλίαν, καὶ μὲ ὅλας τὰς ἀρετάς, ὅπου ἔχει. Λοιπὸν ἐσὺ, ὡσὰν ἓνα καὶ ἐξαιρετον θαῦμα τῆς τύχης, τῆς φύσεως, τῶν πλανητῶν, καὶ τοῦ Θεοῦ, ἐκατέστης εἰς ταύτην τὴν γρίνον ζωὴν. γεμάτος ἀπὸ ἀρετᾶς, ἀπὸ δοξᾶν, ἀπὸ ἐπαίνους· μὲ τὰ ὁποῖα αὐτὰ ὅλα ὄντας περιτειχισμένος, μήτε τὸ τοῦ θανάτου δρέπανον, μήτε κανένα ἄλλο ἐμπεδόν θάλει δυνήθῃ νὰ ἐμποδίσῃ τὰ θαυμαστά σου ἐγκώμια καὶ ἐπιτηδεύματα, ὅπου νὰ μὴ περάσουν ἐκ γενεᾶς εἰς γενεάν, ἐξ ἔθνους εἰς ἔθνος, καὶ ἐξ ἡλικίας εἰς ἡλικίαν. Τί ὅμως θείλομεν νὰ πολυλογώμεν; τί κάμνει χρεῖα, νὰ ἀνάπτωμεν κηρὶ ἐμπρὸς εἰς τὸν ἥλιον; τί κάμνει χρεῖα τὰ σκοτεινὰ λόγια τὰ ἰδικά μ-ς, νὰ κρύπτωμεν ὡσὰν μὲ σύγνερα,

Dacă pôte se bucură tôte ființele, pentru că apare sórele în Orient și mai ales pentru că se ascunde nu mult timp, ci numai singură nópte; se bucură ḡic, pentru că earba acolo unde este patulită se ridică pasările ceriului ciripesc, eșind în întâmpnarea lui; fiarele ies din locuințele lor și s înveselesc înaintea lui. Câtă bucurie trebu să avem noi ómenii care de demult lipsir du-ne împărăția, sacra și luminata pei sônă a prea marei tale împărății astăḡi răsărit la noi, ca sórele cel mai luminos, și mai cu sémă în ast-fel de timp prea feric și în o ast-fel de nópte lucind și trimes d D-ḡeū contra Azovului? Pentru care victorie Marele D-ḡeū al ceriurilor, a făcut mai mărăță decât altă dată pe acésta pre mare împărăție, iar fie ḡi-a dat tótă bine cuvântarea și desevirșirea. Prea dăruite d D-ḡeū împărat, planetiī, natura și norocul cu o prea mare combinațiune între dinsel te-a format un corp fôrte dăruiat de D-ḡeū prea civilizat și combinat. Luna ḡi-a hărăzit în minte un crier miraculos; Ermis înțelepciunea consfătuitoare; Afrodita fața veselă ochiī vioī, care trimet ca scânteī mila și bunătatea; sórele particularitatea ta, ca s năști marii principi și împărați și să luminezī pe toți supuși tăi prin ordine; Marte t a înfrumusețat cu victorie, vigurositate și putere și ḡi-a preparat trofee fôrte mărățe Joia ḡi-a dat propria ta bunătate, la care și noi îndrăznind ne am încurajat să nu prezentăm la un așa de mare autocrat Cron ḡi-a hărăzit maniera ca să câștigī multă împărății. Natura câtă abondență cuprinde în sînul ei, câtă frumuseță, câtă mărăție l a revărsat în tine. Norocul te a înpodobit cu tótă buna norocire și cu tôte virtuțile ce le are. Prin urmare tu, ca unul și escepțional miracul al sórtei, al naturei, a plantelor și a lui D-ḡeū te ai pogorīt în acéstă viață pământescă plin de virtuți, de glorie și de laude. Fîind întărit cu tôte aceste nici coasa morḡei, nici un alt obstacol nu va putea să împedice minunatele tale îndeletniciri, care să nu trecă din generațiunii în generațiunii, dela popor la popor și dela etate la etate. Pentru ce însă voim să lungim vorba? pentru ce este de nevoie să aprindem lumina înaintea sórelui? pentru ce este necesar cu cuvinte îutunecate de ale nóstre să ascundem, ca cu nori, gloria ta cea prea

τὴν καθαρωτάτην, καὶ ὑπερτάτην σου δόξαν. Ἀρκετὸν εἶναι νὰ εἰποῦμεν μόνον, ὅτι ὦντας ὁ μόνος ὀρθοδόξοτατος τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον πάντων βασιλέων, γυρεύεις νὰ στηριζῆς, καὶ νὰ βεβαιώνης τὴν ὀρθοδοξίαν, καὶ διὰ τοῦτο ὑπερμαχεῖς, καὶ ἀγωνίζεσαι. Αὐτὸ εἶναι τὸ δεύτερον αἴτιον, ἅπου μᾶς ἐπαρκαίνησε νὰ προσφέρωμεν τὸν ταπεινὸν μας τοῦτον λόγον πρὸς τὴν ὑμετέραν βασιλικὴν μεγαλειότητα . . .“ καὶ πάγει λέγωντας. Τὸ δὲ τέλος τοῦτο: „Σὺ, ὦ βασιλεῦ, διὰ νὰ κατέβῃς εἰς τὴν γῆν, προσέλαβες παρὰ μιν τοῦ Θεοῦ τὴν ψυχὴν, ἐκ τῶν Σεραφεῖμ τὴν ἀγάπην, ὑπὸ τῶν Χερουβείμ τὴν ἐπιστήμην, ὑπὸ τῶν Δυναμέων τὴν δύναμιν, ὑπὸ τῶν κυριοτήτων τὴν κυριότητα, ἐκ τῶν ἀρχῶν τὴν ἀρχὴν, ἐκ τῶν Φρόνων τὴν βασιλείαν, ἐκ τῶν ἔξουσιῶν τὴν ἐξουσίαν, ἐκ τῶν Ἀρχαγγέλων τὴν κυβέρνησιν, ἐκ τῶν Ἀγγέλων τὴν ὁδήγησιν, ἐκ τῶν πλανητῶν ἀστέρων τὴν ἀγαθὴν κλίσιν, ἐκ τοῦ Κρόνου τὴν φρόνησιν, ἐκ τοῦ Διὸς τὴν εὐκρασίαν, ἐκ τοῦ Ἄρεως τὴν ἀνδρείαν, ἐκ τοῦ Ἥλιου τὴν εὐπρέπειαν, ἐκ τῆς Ἀφροδίτης τὴν διακόσμησην, ἐκ τοῦ Ἑρμοῦ τὴν εὐφράδειαν, ἐκ τῆς σελήνης τὴν σωφροσύνην, ἐκ τοῦ ἀέρος τὴν φαιδρότητα, ἐκ τοῦ ὕδατος τὴν διαφάνειαν, καὶ ἐκ τῆς γῆς τὴν στερεότητα. Ὡ τελειότατον ἔργον τοῦ Θεοῦ! ὦ τελειότατον δῶρον ἐκ τοῦ Θεοῦ καταπεμφθέν! δῶρον τοῦ παρόντος αἰῶνος, ἀλλὰ δῶρον εἰς τοὺς αἰῶνας ἀπαντὰς ἀθάνατον, καὶ ἀτελεύτητον! Θεσαυρὲ βασιλεῦ, Πέτρε Ἀλεξιοβίτζη, ἐξῆλλθες ἐκ τοῦ Θεσαυροῦ τῶν ἀγαθῶν, καὶ χαρισμάτων τοῦ Παναγιῶτος πνεύματος. Πέτρε, ἡ στερεοτάτη πέτρα τῶν ὀρθοδόξων. Πέτρε ὁ τιμιώτατος λίθος τοῦ κόσμου, ὁ στέφανος τοῦ ἀρχαίου, καὶ ἀνταρκαίου πόλου τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως, ὁ νέος καὶ καθαρώτατος Ἄτλας, ὁ στυλὸς ὁ ἀσάλευτος τῶν σφαιρῶν τῆς ἀγίας σου βασιλείας, διὰ τὴν ἀσύγκριτόν σου πρόνοιαν. Ὡ τελειότης, χωρὶς ἔγκλημα, διὰ ὁποῖον ἐκείνη ἡ γλῶσσα ὅπου δὲν λαλεῖ, εἶναι ἀτελής: ὦ τελειότης, τὴν ὁποίαν οἱ παλαιότατοι τῶν σοφῶν ἐπεθύμησαν κατὰ πολλὰ νὰ λαλήσουν, καὶ νὰ θεωρήσουν, καὶ νὰ προσκυνήσουν ὦ τελειότης, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ παναγιώτατος, καὶ σοφώτατος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέος Ρώμης, καὶ οἰκοῦμε ἰκὸς πατριάρχης, κύριος Καλλίνικος, ὁ μακαριώτατος, καὶ σοφώτατος πάπας, καὶ πατριάρχης μεγάλης πόλεως Ἀλεξανδρείας, κύριος Γεράσιμος, ὁ μακαριώτατος, καὶ λογιώτατος πατριάρχης Θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας, κύριος Κύριλλος, ὁ μακαριώτατος, καὶ σοφώτατος πατριάρχης τῆς ἀγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ, καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριος Δοσίθεος, ὁ μακαριώτατος καὶ ἀγιώτατος πατριάρχης τῆς Μοσχοβίας, κύριος Ἀδριανός,

curată și prea mare. Este destul să dicem numai, că fiind singurul cel mai ortodox dintre toți împărați de sub soare, cauți să întărești și să asiguri ortodoxia și pentru acea te bați în resbóie și te lupți. Acesta este a doua cauză care ne ați îndemnat să dedicăm acest modest discurs al nostru către mărēța Vóstră Impērație. Și continuă, autorul vorbind . . . *Iar sfârșitul este acesta*: Tu o Impērate! pentru ca să te pogori pe pământ ai luat dela Dumneđeũ sufletul, de la Serafimi amórea, de la Heruvimi știința, de la Puteri puterea, de la Domniĩ domnia, de la Incepătorii începătoria, de la Tronuri împērația, de la Stăpăniĩ stăpănirea, de la Arhanghelĩ guvernământul, de la Ingeri conducerea, de la Planeții stelari înclinarea cea bună, de la Cron înțelepciunea, de la Joia temperamentul, de la Marte bărbăția, de la Sóre imposablea, de la Afrodita frumuseța, dela Ermis eloquența, de la Lună prudenta, de la Aer veselia, de la Apă strevederea și din Pământ taria. O prea perfectă operă a lui D-đeũ! O prea perfect darũ, trimes de la D-đeũ! darũ al seculului present, darũ însă nemuritor și nesfîrșit în tóte seculile. Tesoure împērate, Petre Alexievi, ai eșit din tesaurul bunătăților și a darurilor Sântului Spirit; Petre, piatra cea mai solidă a ortodoxilor; Petre, piatra cea mai de preț a lumēi; coróna polului artic și antartic a Răsăritului și a Apusului, noul și prea curatul Atlante, columna cea neclătită a sferilor santei tale împērații, pentru pronia ta cea necomparată. O perfecțiune! fără pată pentru care limba acea care nu vorbește este imperfectă, o perfecțiune! despre care cei mai vechi dintre înțelepți ar fi dorit cei mai mulți să vorbească, să o privească și să o închine. O perfecțiune! pentru care prea sântul și prea înțeleptul Arhiepiscop al Constantinopolului, Romei nouē, și Patriarh ecumenic, Domnul Kalinik; prea fericitul și prea înțeleptul Papă și Patriarh a marei cetăți a Alexandriei, Domnul Gherasim; prea fericitul și prea învățatul Patriarh a politiei lui D-đeũ, marei Antiohii, Domnul Kiril; prea fericitul și prea înțeleptul Patriarh al santei. cetăți Ierusalim și a tótă Palestina Domnul Dosoteiũ; prea fericitul și prea sântul Patriarh al Moscovei, Domnul Adrian; prea sântiții Mitropoliți de peste tot universul, Arhiepiscopi ortodoxi, prea iubiții de D-đeũ episcopi, prea pioșii egumeni și prea

οὐ ἀπανταγοῦ τῆς οἰκουμένης ἱερώτατοι μητροπολίται, ὁρθόδοξοι ἀρχιεπίσκοποι, Θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι, πανοσιώτατοι ἡγούμενοι, καὶ οἱ πανευλαβέστατοι ἱερεῖς, προσεύχονται Κυρίῳ τῷ Θεῷ, διὰ τὴν ὑποτάττη ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτῆς πάντα ἔχθρον, καὶ πολέμιον. Ὡς Μοσχοβία μεγαλόπολις, βασιλική, καὶ εὐδαιμονοεστάτη, τῶρα ἐμπρὸς εἰς τοῦ λόγου σου, ἃς παύσῃ ὅλη ἡ οἰκουμένη τὴν ἐπαίρεται εἰς τὰ οἰκεία τῆς καλλωπίσματα, ἃς παύσῃ ἡ Ἰσπανία τὴν σεμνύνεται εἰς τὰ ἐδικά τῆς μέταλλα· ἃς παύσῃ τὴν ὑπερηφανεύεται ἡ Δαλματία διὰ τὸ χρυσίον ὅπου ἔχει· ἃς παύσῃ ἡ Βρετανία τὴν καλλωπίζεται εἰς τὸ ἀργυρίον τῆς· ἃς παύσουν τὰ εὐδαίμονα νησία τὰ ἀλαζονεύονται εἰς τὰ πετεινά των· ἃς παύσῃ ἡ Βαβυλωνία τὴν ὑπερηφανεύεται εἰς ὠριότατά τῆς πύκια· ἃς παύσῃ Φοινίκη τὴν ὑπερηφανεύεται εἰς τὰς πορφύρας τῆς· ἃς παύσῃ ἡ Μακεδονία τὴν ἐγκωμιάζεται εἰς τὴν στυπτηρίαν τῆς, ἡ Σπάρτη εἰς τὸ ἀλαβάστρον τῆς, ἡ Ἀσσυρία εἰς τὸ μετὰξί τῆς, ἡ Ἰουδαία εἰς τὸ βάλσαμόν τῆς, ἡ Κιλικία εἰς τὸ κρόκον τῆς, ἡ Φρυγία εἰς τὰ κυπαρίσσια, ἡ Ἀθῆναις εἰς τὸ κηρὶ καὶ τὸ μέλι τῆς, ἡ Ἰδομαία εἰς τοὺς φοίνικας, ἡ Αἰθιοπία εἰς τὰ ἀρώματα, ἡ Σάλασσα τῆς Γένοβας εἰς τὸ μερτζάνι, ἡ Πάρος εἰς τὰ ἄνθη, ἡ Ἀραβία εἰς τὰ εὐώδη, ἡ Νουμιδία εἰς τὰ μάρμαρα, ὁ Ὀκεανὸς εἰς τὰ μαργαριτάρια, ἡ Περσία εἰς τὴν νάρδον, ἡ Γαλλία εἰς τὰ μῆλα, τὸ Πορτόγαλλον εἰς τοὺς παπαγάλους, τὸ Βρουνδίζιον εἰς τοὺς καθρέπτας, ἡ Σαββᾶ εἰς τὰ λιθάνια, ἡ Κέρκυρα εἰς τὸ λάδι, ἡ Ζάκυνθος εἰς τὰς σταφίδας, ἡ Κρήτη εἰς τὰ πωρικά, ὁ Μωρέας εἰς τὸ πρινοκόκι, ἡ Κεφαλληνία εἰς τὰ μύσχατα· ἃς παύσουν λοιπὸν αὐταῖς ὅλαις ἡ ἐπαρχίαις, ὅλα τὰ βοίλεια, καὶ ἃς μεγαλύνεται μόνον ἡ Θεοφρούρητος Μοσχοβία, ἐπειδὴ καὶ εἶναι στολισμένη μετ' ὅλαις ταῖς χάριτες καὶ τὰ προτερήματα τοῦ μεγίστου αὐτῆς βασιλέως Πέτρου Ἀλεξιοβίτς, καὶ μάλιστα κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν, εἰς τὸν ὁποῖον οἱ μὲν γέροντες εἶναι εὐχαριστημένοι τὴν ἀποθάνωσιν, μὴν ἔχοντες ἄλλο τι περισσότερον τὴν ἐπιθυμήσωσιν, οἱ δὲ νέοι ἀγαποῦν τὴν ζήσωσιν ὅτι τῶρα ἀνοιξεν ἡ πόρτα τῆς εὐτυχεστερας καὶ ἐνδοξεστερας ἡλικίας“ . . . καὶ τὰ ἐξῆς.

Τοσαῦτα μὲν περὶ τοῦ ἀειμνήστου Πέτρου τοῦ βασιλέως, αἰωνία ἡ μνήμη του. Τοῦτος δὲ ὁ ἀνωτέρω Φριάμβος ἐγίνε κατὰ μίμησιν τοῦ κατωτέρω Φριάμβου, ὁποῦ ἐγίνε πρὸς Ἀλέξιον τὸν τοῦ Πέτρου πατέρα, προτροπῆ τῆς κλεινῆς ἀριστοκρατίας τῶν Βενετζάνων, τὸν ὁωδέκατον χρόνον, ὅταν ἐπολεμεῖτο ἡ Κρήτη ἀπὸ τοὺς Τούρκους.

religioși preuți se rîgă lui D-zeu ca să supue sub stîpînirea ta pe tot inamicul și rebelul. O mare politică Moscva, înpărătescă și prea fericită, acum în fața ta să înceteze tot universul de a se mândri cu înfrumusețările sale proprii. Să înceteze Spania de a se lăuda cu minele sale, să înceteze de a se mândri Dalmația cu aurul ce-l are, să înceteze Britania de a se îngâmfă cu argintul ei, să înceteze insulele fericite ca să se desfătețe cu paserile lor, să înceteze Babilonia de a se mândri cu arborii ei cei prea frumoși, să înceteze Fenicia de a se îngâmfă cu porfirile ei, să încetețe Macedonia de a se lăuda cu minele sale astringente, Sparta cu alabastrul ei, Asiria cu matasa ei, Iudea cu balsamul ei, Cilicia cu șofranul ei, Frigia cu chiparosii ei, Atena cu cîra și mierea ei, Idumea cu fenicile, Etiopia cu aromatele, Marea genoveză cu mîrgenul, Paful cu florile, Arabia cu parfumurile, Numidia cu marmora, Ocînul cu mîrgăritarele, Persia cu nardul, Galia cu merele, Portugalia cu papagalii, Brundizul cu oglinzile, Sava cu livantul, Cercera cu untul de lemn, Zachintul cu strafidele, Creta cu fructele, Morea cu *prinocochii* ⁷⁰⁾, Cefalonia cu moshata. Să tacă prin urmare tôte aceste cetăți, tôte provinciile, tôte împărătiiile, și să se mărască numai pázita de D-zeu Moscva; fiind-că este înfrumusețată cu tôte graziile și prerogativele celui mai mare împărat al ei, Petru Alexievici, și mai cu sîmă în timpul present. În care bîtrînii sunt mulțămiiți să móră ne avînd ce să dorască alt ceva mai mult, iară tinerii doresc să trăiască pentru că acum s'au deschis pórta etăței lor celei mai fericite și mai gloriose. *Și cele lalte.*

Aceste despre pururea amintitul Petru împăratul, eternă amintirea lui. Acest triumf de mai sus s'a făcut după imitarea triumfului de mai jos, ce s'a făcut lui Alexie părintele lui Petru prin indemnul renumitei aristocrației a Venețienilor în al doi-spre-zecelea an, când Creta a fost lovită cu resboiul de Turci. Iar începutul este acesta ⁷¹⁾.

Θρίαμβος κατὰ τῆς τῶν Τουρκῶν
βασιλείας.

Ἦτοι λόγος παραθαρρυντικὸς πρὸς τὸν εὐσεβέστατον καὶ ἀήττητον βασιλέα τῆς Μοσχοβίας, κύριον Ἀλέξιον Μιχαηλοβίτζην, ἐκδοθεὶς παρὰ Γερασίμου Βλάχου τοῦ Κρητῶς, ἀββᾶ καὶ καθηγουμένου τῆς μονῆς τοῦ μεγάλου Γεωργίου Σκλωτοῦ, προεστῶτος τοῦ μοναστηρίου Στροβηλέας, κήρυκος τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, καὶ κοινοῦ τῆς φιλοσοφίας τε καὶ θεολογίας διδασκάλου, κατὰ ἑλληνικὴν καὶ λατινικὴν διάλεκτον ἐν ταῖς κλειναῖς Βενεταίαις.

Τῷ εὐσεβεστάτῳ, καὶ φιλοχριστῷ βασιλεῖ, ὑπερχοπιστῇ τῆς ἀγίας ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, κυρίῳ ἡμετέρῳ, Κυρίῳ Ἀλεξίῳ Μιχαηλοβίτζη, μεγάλῳ δεσπότῃ τῆς μεγάλης, μικρᾶς καὶ Λευκῆς Ρωσσίας, μονάρχῃ τῆς Μοσχοβίας, Κιοσίας, καὶ τῶν ἐξῆς, ὅσα καταθύμια ἐν Θεῷ.

Ἰσοκράτης ὁ Ἀθηναῖος ρήτωρ γέγραφέ ποτε λόγον πρὸς τὸν Μακεδόνα Φίλιππον, παραινούμενος κατὰ τῶν ἐν Περσίᾳ μοναρχούντων βερβάρων στρατεύσαντα, τὴν Ἑλλάδα τῆς δουλείας ἐλευθερῶσαι ὄν ἀναγνοὺς ὁ ἐξ ἐκείνου Ἀλέξανδρος, καὶ πρὸς τῶν λόγων ἐρεθισθεὶς ἐστράτευσε κατὰ Δαρείου, ὃν κατὰ κράτος νικήσας, τοὺς μὲν Ἕλληνας ἀνέδειξεν αὐτοκράτορας, ἐκυτῷ δὲ ἀθάνατον κλέος καὶ μέγα τῶνομα προσξένησεν, ὅθεν καὶ μέγας ἐκλήθη Ἀλέξανδρος. Ἐγωγε δὲ ταῦν λόγον οὐ πρὸς τὸν Μακεδόνα Φίλιππον γράφων, ἀλλὰ πρὸς σὲ τὸν ἀήττητον, καὶ εὐσεβῆ βασιλέα, τὸν τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπον Ἀλέξιον ἐπιστέλλων, οὐ παραινῶμαι τὴν κατὰ τῶν Χριστιανῶν τυράννου μάχην, τοῦ τὴν Ἑλλάδα βερβάρωσαντος, καὶ τὴν Χριστιανωσύνην πατάξαντος, ἐπειδὴ ὁ Θεὸς οἰκείοις θαύμασι, καὶ προρρήσει, τὴν σὴν εὐμένειαν πρότερον ἐπὶ τόδε παρώτρυνεν. Ἀλλὰ λόγοισιν ἀχραιφνεῖσι παραθαρρύνων τὸ βέβαιον τῆς νίκης, τὸ ράδιον τῆς τῶν Ἀγαρηῶν καταλύσεως, καὶ τὸ χρήσιμον τῆς τῶν Ἑλληνορωμαίων ἐλευθερίας σαφῶς ἐκτιθέμενος, δι' ὧν ἀθάνατον κλέος καὶ ὄνομά σοι μέγα δοθήσεται. Δέξαι τοίνυν τὸν πρὸς τὴν σὴν εὐσεβειαν λόγον, Βασιλέων ὀρθοδοξότατε, καὶ ἀναγνώναι ἰλέῳ βλέμματι ἀξιῶ μὴ ἀπαξιώσῃς.

Ἐρρωσο μετὰ τῆς σῆς Βασιλείας. Ἐν ταῖς κλειναῖς Βενεταίαις κατὰ τὸ αχυστ'. ἔτος τὸ σωτήριον, Φεβρουαρίου εἰκάδι.

Τῆς σῆς ἀήττητος βασιλείας δοῦλος ταπεινός,
Γεράσιμος μοναχὸς Βλάχος.

Τοῦτος ἐσύνθεσε δύο βιβλία, τὸ μὲν λεξικόν, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζονται εἰς τὰ σχολεῖα, καὶ τυπωμένον· τὸ δὲ, ἐρωτήματα διάφορα. καὶ σχολία

Triumpf contra împărăției Turcilor.

Sauă cuvânt încurajator cătră prea piosul și ne învinsul împărat al Moscvei, Domnul Alexie Mihailovici. Edat de Gherasim Vlahul din Creta, Abate și Egumen Monastirei mareluî Gheorghe Scalotu, proestos Monastirei Strovilea, predicator al sântei Evanghelii, și comun profesor de filosofie și teologie în limba elenă și latină, în celebrele Veneții ⁷³).

Prea piosul și iubitorul de Christos împărat, apărătorului sântei biserici orientale, Domnului nostru, Domnului Alexie Mihailovici mareluî nostru Stêpân a marei, nicei și a albei Rosie, Monarhului Moscvei, Kievului și celor lalte, câte's dorite în Domnul.

Isocrat ritorul atenean a scris când va un cuvânt cătră Filip Macedonénu, îndemnându-l ca să facă o expediție în Persia contra Monarhilor Barbari, și să elibereze de sclavie Grecia; pe care cetindu-l Alexandru fiul aceluia și aprins de cuvinte, a făcut expediția contra lui Dariu; pe care învingându-l cu totul, pe de o parte pe Eleni i-a arătat autocratorî, iar pe de alta și-a făcut un nume mare și renume nemuritor, de aceea s'a și chemat marele Alexandru. Iar eū cuvântul de acum nu'l scriū cătră Filip Macedonénu, ci cătră tine împărate ne învins și pios, cătră cel trimes omul lui D-zeū Alexie, nu îndemn la resboi contra tiranului creștinilor, care a barbarisat Grecia și a călcat în picior creștinătatea. Fiind-că D-zeū prin propriile lui miracule și predicerî a îndemnat la acésta mai întâi buna voința ta; ci vē încurajez prin cuvinte ne mincinose la victorie sigură, la ușora distrugere a Agarenilor și aședând bine libertatea greco-romeilor trebuinciosă, pentru care și se va da nume mare și renume nemuritor. Primește dar acest discurs cătră piositatea ta împărate prea ortodox și cetindu-l cu ochi milostivi să mă învrednicesc a nu fi desprețuit. Fii sănătos cu împărăția ta. In celebrele Veneții la 1656 anul mântuirei Februar 20, a împărăției tale celei neînvinse serv supus subscris.

Gherasim Monah Vlahul.

Acesta a compus două cărți, un lexicon care se întrebuintează în școli și este imprimat; iar alta diferite întrebări și comentarii teologice

Σεολογικά, ἀτύπων. Τοῦτος ὕστερον ἐχρημάτισε καὶ μητροπολίτης τῆς εἰς Βενετίαν Φιλαδέλφειας. Τσαῦτα καὶ περὶ τοῦ ἀειμνήστου βασιλέως Ἀλεξίου. αἰωνία ἡ μνήμη του.

Δεύτερος δὲ βασιλεὺς Μοσχοβίας ἐχρημάτισεν Ἄννα Ἰαννόβνα, θυγάτηρ Ἰωάννου, ἀδελφοῦ Πέτρου, ἐγγονὴ δὲ Ἀλεξίου. Ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτῆς, εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους τριάντα πέντε, συνέβη ἡ τετραετὴς μάχη Τουρκῶν, Μοσκόβων τε καὶ Νεμτζῶν· καὶ οἱ μὲν Νεμτζοὶ δὲν εὐτύχυσαν, οἱ δὲ Μόσκοβοι ἐπῆραν τὸ Ἀζάκι καὶ τὴν Μπογδανίαν, ἀθηντεύοντας Γρηγόροβδα τοῦ Γκίκα. Ἐστάθη εἰς τὸ Γιάσι ἡμέρας δύο ὁ φέλτ-μαρεσάλ Μούνιχ, τὸν ἐπίλευσαν οἱ ἀρχόντες μεγάλῳ σπρεπῶς, ἐδιώρισεν εἰς τὸ Γιάσι δόσιμον ὀκτῶ χιλιάδας φλωρία, καὶ τὰ ἐσύναξεν. ἔστειλε καὶ εἰς τὸ Φωξάνι τὸν μπεϊζαδὲ Καντεμίρη (δὲν ἐνθυμοῦμαι τὸ ὄνομά του, ὅπου ἦτον πρὸ χρόνων εἰς Μοσχοβίαν, φυγῶν ἀπὸ Μπογδανίαν) μετὰ Κατάνους, καὶ ἐπάτησαν καὶ τὴν Βλαχίαν, ἀθηντεύοντας Κωνσταντίνου τοῦ Μαυροκορδάτου. Γενομένης δὲ ἀγάπης, ἡ μὲν Βλαχία καὶ Μπογδανία ἐδόθησαν πάλιν εἰς τοὺς Τούρκους, τὸ δὲ Ἀζάκι ἐχρημίσθη. Εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς μάχης ταύτης ἐφάνη εἰς τὸν οὐρανὸν κομήτης, ἐφεγγεν ἕως σαράντα νύκτας. Εἰς τὰς ἡμέρας τῆς βασιλείας ταύτης, εἶχαν τιμὴν οἱ Λούτερο-κάλθινοι, ὅθεν ἐπροδιβάσθησαν τινες καὶ εἰς μεγάλα ὄφρικια, ἓνας ἀπ' αὐτοῦς ἦτον καὶ ὁ ρηλεὶς Μούνιχ.

Τρίτος βασιλεὺς ὁ Ἰωάννης, βρέφος δύο μηνῶν, υἱὸς Μεκλεμπούργ, ἀνεψιὸς Ἄννης, παρ' αὐτῆς διαταχθεὶς, καὶ προδιβασθεὶς εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους σαράντα, τὸν ὀκτώβριον, τὸν αὐτὸν χρόνον, καὶ μῆνα, ὅπου καὶ ἡ Ἄννα ἀπέθανε.

Τέταρτος βασιλεὺς ἡ φιλελήμων καὶ εὐσυνπάθητος ψυχῇ Ἐλισάβετ Πετρόβνα, θυγάτηρ Πέτρου τοῦ μεγάλου. Αὐτὴ ἐβασίλευσε κατὰ τὸ χιλιόστον ἑπτακοσιοστὸν τεσσαρακοστὸν πρῶτον ἔτος τὸ σωτήριον, Νοεμβρίου εικοστῆ πέμπτῃ, καὶ ἀπεβλήθη Ἰωάννης τὸ βρέφος, ὄντας δεκατεσσάρων μηνῶν, ὡς ἀτόπως προδιβασθεὶς· τόπος γὰρ ἦτο καὶ ἀράδα μετὰ τὴν Ἄνναν, ἡ Ἐλισάβετ να βασιλεύσῃ· τὸ μανιφέστον αὐτῆς, καθὼς τὸ μανιφέστον τοῦ βρέφους, καὶ τὸ μανιφέστον Ἄννης, τὰ ἔχω καὶ τὰ τρία, τ' ἀφίνω δὲ διὰ συντομίαν, καὶ γράφω τὰ κητωτέρω, ὡς νοστιμώτερα, καὶ ἀξιόγραπτα, καὶ δυσέυρετα καὶ κουριόζα πράγματα.

neimprimare. Acesta mai în urmă a fost și Mitropolit al Filadelfiei în Veneția. Atâta despre pururea amintitul Impărat Alexie, eternă amintirea lui.

Al doilea împărat a Moscovei a fost Ana Ianovna, fica lui Ión, fratele lui Petru, nepoata lui Alexie. În împărăția ei, la 1735 s'a întemplat resboiul de patru ani a Turcilor, Moscoviților și Nemților. Și Nemții n'aun fost fericiți, iar Moscoviții a luat Azachi și Moldova, pe când era Domn Grigore Vodă Ghica. A stat în Iași două zile Feld-mareșal Munih; l'a primit boerii cu pompă mare, aū impus la Iași o dare de 8000 galbeni și i-a adunat ⁷³). A trimes și la Focșani pe Beizadea Cantemir (nu'mi aduc aminte de numele lui, care a fost mai înainte în Moscva, fugind din Moldova) cu catane și a călcat și Valahia pe când domnea Constantin Vodă Mavrocordat ⁷⁴). Făcându-se pace, Valahia și Moldova s'a dat iarăși la Turci, iar Azachi s'a primejduit ⁷⁵). La începutul acestui resboi s'a arătat pe cer un comet, și a luminat până la 40 de nopți. În zilele împărătesei aceștia avea cinsto Lutero-Calvini, de aceea unii s'aun înălțat și la oficiile mari, unul din ei a fost și disul Munih.

Al treilea împărat Ión, copil de două luni, fiul lui Meclenburg, nepotul Anei. Prin ea s'a orânduit și s'a înaintat la 1740 în Octombrie în acelaș an și lună când a murit Ana.

Al patrulea împărat milostiv și suflet prea simpatic Elisabeta Petrovna, fica lui Petru cel Mare. Acesta a împărățit la 1741 anul mântuirii, Noembrie în 25. și s'a detronat copilul Ión, fiind de 14 luni ca înainte fără loc, căci locul a fost și rândul după Ana să împărătescă Elisabeta. Manifestul aceștia precum și manifestul copilului și manifestul Anei le am pe trustrele, și le las pentru scurtare și scriu cele mai de jos ca mai noștime, mai vrednice de scris greu de aflat, și lucrui curioșe.

Ὁμιλία τῶν μετὰ χαριεντισμοῦ γενομένων προσρήσεων εἰς δύο ἀκρόασεις· ὅπου ἡ μεγίστη αυτοκρατορὶς Ἐλισάβετ' ἔδωκε τῷ Μουχαμέτ Χουσεῖν Χάνῃ Πέρσῃ, περιφώμω πρέσβει· ἡ πρώτη ἀκρόασις ἐδόθη τῇ 1στ'. Μαΐου, ἡ δὲ δευτέρα τῇ κα'. ἰουνίου, τῷ αψμβ'. σωτηρίῳ ἔτει.

Ἀκρόασις πρώτη.

Ὁ ἱπποκόμος πρίγγιψ Κοράκην ὑπάρχων προδουρισμένος ἵνα ὑποδεχθῆ τὸν ρηθέντα πρέσβην, ἐπροεβήθη πρὸς αὐτὸν τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ πρὶν τοῦ γεύματος. Καὶ φθάσας ἐκεῖ, ἀνήγγειλε τῷ πρέσβει τὴν ἀκρόασιν. ἦν ἡ αυτοκρατορικὴ σεμνότης λίαν εὐσπλάγγχνως ἠυδόκησεν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γενέσθαι. Διὸ προστεταγμένος ὁ αὐτὸς ἱπποκόμος ἐπροεβύετο πρὸς τὸν ρηθέντα πρέσβην, νῆ· τὸν συντροφεύσῃ ἕως τὴν αὐλὴν· μετὰ δὲ τοὺς συνθήεις χαριεντισμοὺς ὠδυσσεν ὡς ἀκο· ουθεῖ· α'. ἡ ἱππικὴ σπεῖρα μὲ τὴν σημαίαν, τύμπανα καὶ σάλπιγγας· β'. τέσσαρες ὀφρικιάλοι ἱππεῖς ρῶσσοι ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν ἐλαττόνων· γ'. ἑννέα αὐλικοὶ δίφροι, ὁ εἰς ὀπισθεν τοῦ ἐτέρου, φέροντες ὑποκείμενα ἀξιωματικὰ τε καὶ εὐγενῆ, καὶ εἰς τὸ δέκατον δίφρον ἐκαθέζετο ὁ Βαϊάνοθης Πέρσης μὲ τὴν ἐπιστολήν τοῦ Σιάγ· δ'. τὸ ἱππικὸν τοῦ πρέσβεως τετρακόσιοι· ε'. τέσσαρες μεῖζονες ὀφρικιάλοι ρῶσσοι· στ'. τὸ ἱππικὸν τῆς αὐλῆς μὲ τὸν γυμναστήν του· ζ'. ἀπὸ τὰ δύο πλάγια μέρη ἐξ αὐλικῶν ὄρουμεις, καὶ ὑπηρεταὶ πεζοὶ εἰκοσιεννέα, ἐνδεδυμένοι ἱμάτια λαμπρά· ἠ. ὁ στρατοπεδάρχης· θ'. αἱ καλούμεναι σισίμπασοι, ἦτοι τοξόται τοῦ πρέσβεως τριακόσιοι· ι'. δύο χιλιάρχοι ἄριστα κεκοσμημένοι· ια'. εἰς ἕξιππος αὐλικὸς δίφρος· κβ· κλω τούτου ἐξ ἀπὸ τοὺς κοινῶς λεγομένους αἰδούκ, καὶ εἰς τὰς ἀναβάρθρας ἀμροτέρωθεν δύο εὐγενεῖς παῖδες, ἦτοι καλούμενοι Πάγιοι· εἰς τὸν δίφρον τοῦτον ἐκαθέζετο ὁ πρέσβης, καὶ ἔναντι αὐτοῦ ἐκάθητο ὁ ρηθεις Πρίγγιψ Κοράκην· ιβ'. εὐπροσθεν τούτου, καὶ ἐκ τῶν δύο πλαγίων μερῶν ἐπορεύοντο τετρακόσιοι Πέρσαι· ιγ'. ὀπισθεν τούτου τοῦ δίφρου ἡ σημαία τοῦ πρέσβεως, καὶ πλησίον τούτης συνακολουθοῦντες διακόσιοι Πέρσαι ἱππεῖς· ιδ'. περιέκλειεν αὕτη ἡ ὀδοιπορία ἕναν ὀφρικιάλον καὶ εἰκοσιτέσσαρας στρατιῶτας ἱππεῖς ἐκ τῶν σωματοφυλάκων. Εἰς τὴν αὐλὴν ἵστατο μία σπεῖρα γρανατιέρων εἰς δύο ἀράδες ἐκ τῶν δύο πλαγίων μερῶν τῆς γειφύρας, ἀπὸ τὸν πυλῶνα ἕως τὴν σκάλαν· ἀπὸ αὐτὸν τὸν πυλῶνα ἀπὸ τὰ δύο μέρη, δεξιὰ πρὸς τὴν σκοπιάν, καὶ ἀριστερὰ πρὸς τὰ παλάτια τοῦ Γολοβίνου ἐστέκετο ἕτερα μία σπεῖρα ἐκ τῶν σωματοφυλάκων μὲ τὴν σημαίαν, καὶ μουσικὰ ὄργανα, ἡ ὁποῖα ἦτον ὀδηγουμένη ἀπὸ

Vorbirea celor întemplate cu heretisirî pronunțate la două audiențe, ce prea marea autocratoră Elisabeta a dat lui Muhamet Hussein Hanului Persiei, renumitului ambasador. Întaia audiența i s'a dat la 16 Mai, iar a doua la 21 Iunie anul mântuirii 1742.

Audiența întâia.

Cavalerul principe Korakin fiind hotărît, ca să primescă pe ȕisul ambasador a plecat cãtră el în ora a 9-a înainte de masă ; și ajungând acolo a anunțat ambasadorului audiența, pe care respectata autocratoră cu toată îndurarea a bine-voit să se facă în aceea ȕi. Pentru care ordonatul acesta cavaler a purces cãtră ȕisul ambasador spre a-l asocia până la palat. După felicitările obicinuite a plecat după cum urmază: 1) O legiune de cavalerie cu stindardul, timpane și trompete, 2) patru oficiali cavalerii ruși din rîndul celor mai mici, 3) nouă trăsuri de ale palatului una după alta, conținend persoane însemnate și nobile, iar în a ȕecea trăsură ședea Vaianov Persul cu epistola Șahului, 4) cavaleria de patru sute a ambasadorului, 5) patru oficiali ruși mai mici, 6) cavaleria curței cu șefu ei, 7) pe ambele părți șese curieri ai curței și două-ȕeci și nouă de servitori pe jos îmbrăcați în haine strălucite. 8) comandantul, 9) acei ce se numesc Siesimbașii, s'aũ trei sute de săgetători ai ambasadorului, 10) doi coloneli foarte frumos îmbrăcați, 11) o trăsură împărătescă cu șese cai; împrejurul căria era șese din acei ce se numesc în decomun Haiduci și la scări de ambele părți doi din copii nobili ce se numesc pagl; în acosta trăsură ședea ambasadorul, iar în fața lui ședea ȕisul principe Korakin, 12) în fața lui pe ambele părți lăturase mergeau 400 de Perși, 13) în urma acestei trăsuri era stindardul ambasadorului, și lângă el urmaũ 200 de cavalerii Perși, 14) închia acosta recepțiune un oficial și 24 de soldați cavaleri din guardă. La curte sta o legiune de granadirii în două șiruri pe ambele părți a punței de la pörtă până la scară. Dela aceste scări pe ambele părți pe cea dreptă spre observator și cea stângă spre palatele lui Golovin stătea altă legiune din guardie cu stindardul, cu musica instrumentală și care era condusă de cel mai mare oficial Petru Ȕadaef. Intrând ambasadorul pe pörtă atunci s'a comandat

τὸν μείζονα ὀφρικιάλον Πέτρον Τζιαδάεφ. Ἐμβὰς ὁ πρέσβυς εἰς τὸν πυλῶνα, τότε ἐξεφωνήθη εἰς τὸ νὰ παρρησιάζωσι τὰ ὄπλα· καὶ ἐν τῷ ἅμα ἐκρούσθησαν τὰ τύμπανα, καὶ τὰ μουσικὰ ὄργανα, οἱ ἐν τοῖς δίφροις ἀξιωματικοὶ φθιάσαντες εἰς τὰς πύλας ἐπέευσαν, οἱ δίφροι δὲ ἐστράφησαν ὀπίσω· ὁ δὲ δίφρος, ἐν ᾧ ἐκαθέζετο ὁ πρέσβυς, ἠκολούθησεν ἕως τὴν σκάλαν· εἰς τὰς κατοικίας ἀρχηγῶντας ἀπὸ τὰς πρῶτας πύλας ἕως τὴν κοινῶς λεγομένην σάλαν, ἤγουν μεσαύλιον τῆς ἀκροάσεως, ἀπὸ τὰ δύο πλάγια μέρη ἐπέτεοντο σαράντα ἔσχατοι ὀφρικιάλοι μὲ τὰς λόγχας· καὶ εἰσερχόμενος ὁ πρέσβυς τὸν ἐχαιρέτησεν μὲ τὸ σχῆμα τῶν λογγῶν. Ἡ δὲ γενομένη συναπάντησις πρὸς τὸν πρέσβυν εἶναι αὐτῆ· πρῶτον κάτω εἰς τὴν σκάλαν ἀπαντήθησεν ἀπὸ δύο Σαλαμηπόλους· δεύτερον ἐπάνω εἰς τὴν σκάλαν ἀπὸ δύο προεστῶτας τοῦ κοιτῶνος· τρίτον εἰς τὸ πρῶτον ἀνώγειον ἀπὸ δύο τενέντε γκενεραλέους, Θεόδωρον Μπούμοφ, καὶ Ἰωάννην Ἰσμαήλοφ· εἰς τὸ ὕστερον ἀνώγειον ἐμπροσθεν τῆς σάλας τῆς ἀκροάσεως εἰς τὰς πύλας, ἀπὸ τὸν ἐνεργητικὸν μυστικὸν συμβουλάτορα, κόμητα Μοῦνιχ· εἰς τὰς πύλας τῆς ἀκροάσεως ἀπὸ τὸν ἐνεργητικὸν μυστικὸν συμβουλάτορα καὶ ἀρχαιοκόμην, σταυροφόρον κόμητα Μπεστόθεν Ριούμην. Εἰς τὸ μεσαύλιον τῆς ἀκροάσεως δεξιὰ τοῦ θρόνου παρίσταντο αἱ οἰκοδόμοιαι τζεβαεροπεριχυμέναι, οἱ δὲ σταυροφόροι ἀριστερά· ὁ πρέσβυς καὶ ὄλοι οἱ ἀξιωματικοὶ του, πρὶν νὰ ἔμβουν εἰς τὸ μεσαύλιον τῆς ἀκροάσεως, εὐχάλασι τὰ ὑποδήματά τους, καὶ χωρὶς νὰ βαστάζωσι μαχαίρας, καὶ ξίφη, ἐπρεῖοντο ὀπισθεν τοῦ πρέσβεως. Εἰσῆλθεν εἰς τὸ μεσαύλιον καὶ ὁ Βαϊάνοθης μὲ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Σιάχ, καὶ ἔτι ἄνδρες εἴκοσι ἀπὸ τοὺς ἐξαιρέτους, καὶ ἀξιωματικούς, οἱ δὲ λοιποὶ ἔμειναν ὀπίσθεν. Εἰσερχόμενος λοιπὸν σὺν πᾶσι τοῖς περὶ αὐτὸν ἀξιωματικοῖς μερικὰ βήματα, ἐποίησαν πρῶτην προσκύνησιν τῇ μεγίστῃ αὐτοκρατορικῇ σεμνότητι, ἔπειτα εἰς τὸ μέσον τοῦ μεσαυλίου δευτέραν, καὶ πλησιάσαντες εἰς διάστημα μερικῶν βημάτων ἐγγὺς τοῦ θρόνου, ὁμοίως καὶ τρίτην προσκύνησιν. Καὶ οὕτως ἐστάθη εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, (ἐγγὺς τοῦ ὁποίου ἐστάθη ὁ Βαϊάνοθης, κρατῶν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Σιάχ), καὶ ἐξεφώνησε πρὸς τὴν αὐτοκρατορικὴν σεμνότητα περσικῆ διαλέκτῳ ἐγγράφως οὕτω.

Γαληνοτάτη, Κραταιοτάτη, Μεγίστη Δέσποινα, Αὐτοκρατορίς, Ἰνπερατρίτζα πάσης Ρωσσίας. Αὐτῆ ἡ φιλικῆ, καὶ μεγίστη ἐπιστολὴ ἀπεσταλμένη εἰς τοῦτον τὸν εὐτυχέστατον καιρὸν ἀπὸ τὴν αὐτοῦ σεμνότητα, γαληνότητα, μεγαλειότητα, Αὐθέντην Καίσαρα, ὅμοιον τῆς δόξης τοῦ Δζεμοϊδου, καὶ Φεριδοῦνου, εἰς τὴν ἰσχὺν, καὶ ἐξουσίαν ὅμοιον τοῦ

de i s'aũ prezentat armele și de odată s'aũ auđit tobele și musica instrumentală. Demnitarii din trăsuri ajungând la pórtă s'a dat pe jos, iar trăsurile s'a înturnat înapoi; acea însă în care ședea ambasadorul a înaintat până la scară. La locuință începând dela întâile uși până la ceea ce se numește în de comun sala, adică sala din mijloc a audienței, de ambele părți ședea cei mai de pe urmă oficiali 40 cu sulite și intrând ambasadorul l'a salutată prin semnul sulitelor. Iar recepțiunea făcută ambasadorului este acesta: mai întâi jos la scară s'a întâmpinat de doi șambelani, al doile de asupra scării de doi mai mari ai casei, al treilea la etajul întâi de doi generali adjutanți Teodor Bumoff și Ivan Ismailoff. La catul de pe urmă înaintea salei de audiență la uși (s'aũ întâmpinat) de consilierul de taină în activitate comitele Munih; la ușile audienței de consilierul și arhieconomul secret în activitate, comitele Stavrofor Bestofen Riumin. În mijlocul salei de audiență în partea dreaptă a tronului sta damele de onóre pline de juveruri, iar stravroforii de astânga. Ambasadorul și toți demnitarii lui, înainte de a intra în sala de audiență și-a scos încălțămintele lor și fără să pórtē cutite și săbii a plecat după ambasador. A intrat în sală și Vaianov cu epistola Șahului încă și 20 de bărbați din cei mai însemnați și demnitari, iar restul a ramas în urmă. Intrând dar cu toți demnitarii din jurul seũ a făcut câți-va pași salutând întâia dată pe respectabila și prea marea autocratoră, după aceea la mijlocul salei a doua și apropiindu-se la o distanță de câți-va pași aprópe de tron de asemenea și a treia salutare. Și ast-fel a stat în loc, (lângă care a stat Vaianov ținând epistola Șahului) și a vorbit cătră respectabila autocratoră în limba Persică înscriș ast-fel:

Prea strălucită, prea puternică, prea mare stăpână, autocratoră, împărătesa a tótă Rusia. Acestă epistolă amicală și de fórtē mare preț trimisă în acest timp prea fericit dela respectabila sa prea pașnicul, prea marele Domn, Cezar, egal cu gloria lui Djemid și Feridin, iar cu puterea și cu stăpânirea egal cu Darie și

Δαρείου, καὶ Ἀλεξάνδρου, βραβευτὴν βασιλείων, δοτῆρα ἡγεμονειῶν, ἐξουσιαστὴν τοῦ κόσμου, βασιλέα τῶν βασιλείων Περσῶν, ἀξιώτατον, ὡπερ τὸν Σολομῶντα, εὐτυχέστατον, νικητὴν τῶν ἐχθρῶν, στερεῶμα τοῦ οὐρανοῦ εἰς τόπον τῶν ἡγεμονειῶν, ἔχοντα τὴν σημαίαν τοῦ Ἡλίου, δοτῆρα τῶν στεφάνων τῶν ἡγεμονειῶν τῆς Ἰνδίας, καὶ τῆς τουρκῶν γῆς· αὐτοκράτορα τῆς Ἰνδικίας, κειμένης ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ περιφύμου κυρίου Σιάχ τῶν Σιαχῶν ὅλου τοῦ κόσμου, Nadir Μπέκαν, οὐπερ τὴν ἡγεμονείαν Κύριος διαφυλάξοι αἰωνίως. Εἰς τὸν ὁποῖον κχιρὸν ἠδόκησε νὰ προσφέρῃ τὴν ἐπευχὴν τοῦ ἀναβιβασμοῦ εἰς τὸν θρόνον τῆς σῆς μεγαλειότητος, γαληνοτάτη, προνομία τῆς ἀξιοτήτος τῆς Μαριάμ, καὶ Σαββάς, μεγίστη ἔχουσα ἀναριθμητον στράτευμα, θρόνε μεγαλειότητος, καὶ στέφος εὐτυχέστατον, ἡγεμονεῖαι κεκορημέναι ἐκλεκτωτάτη, καὶ δεδοξασμένη ἀνιμεταξὺ τῶν ἐκ τοῦ Μεσσοῦ βασιλείων, πλατισμὲ χριστιανισμοῦ, αὐτοκράτορις, μεγίστη δέσποινα, ἰνπερατρίτζα πάσης Ρωσσίας ὁποῦ ὁ Θεὸς νὰ διαφυλάττῃ τὸ κράτος τῆς σῆς μεγαλειότητος, καὶ σεμνότητος, διὰ ὑψηλοῦ προστάγματος, ἐγχειρίζω ταύτην τὴν ἐπιστολήν. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ταύτης τῆς ἐκφωνήσεως τοῦ πρέσβειος, ἐνεχείρισεν ὁ πρέσβυς τῇ μεγίστῃ αὐτοκρατορίδι τὴν ἐπιστολήν τοῦ Σιάχ· ἐπάνω εἰς τὴν ὁποίαν ἠδόκησεν ἡ αὐτοκρατορικὴ σεμνότης νὰ θέσῃ τὴν χεῖρα της. καὶ εἰς τὸν αὐτὸν κχιρὸν τὴν παρέλαβεν ὁ φέλτ μαρεσάλος, σταυροφόρος, πρίγγιψ Δολγορούκοφ, ὅστις παρίστατο ἐγγὺς τοῦ θρόνου, καὶ ἔθεσεν αὐτὴν εἰς τὸν προετιμασμένον τόπον ἐπειδὴ ὁ βασιλικὸς καγγελάριος, καὶ ὑποκαγγελάριος εὐρίσκοντο ἀσθενεῖς· καὶ εἰς ἀπόκρησιν τοιαύτης ἐμφωνήσεως ἐπροστάχθη ὁ αὐθὸς φέλτ-μαρεσάλος ἀπὸ τὴν αὐτοκρατορικὴν σεμνότητα, διὰ νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸν πρέσβυν, καὶ νὰ ἀποκριθῇ διὰ μέσου τοῦ ἐρμηνέως Ἰτζιελεύσκη αὐτως. Ἡ ὑπερτάτη αὐτοκρατορις μὲ ἐξάιρετον εὐχαρίστησιν ἔλαβε τὴν ἐπευχὴν τῆς αὐτοῦ σεμνότητος Σιάχ, ἐνεκεν τοῦ ἀναβιβασμοῦ αὐτῆς εἰς τὸν ἴδιον πατρικὸν αὐτοκρατορικὸν θρόνον· τοῦτο τὸ σημεῖον τῆς ἀγάπης εὐχρεστότατόν ἐστι τῇ μεγίστῃ αὐτοκρατορίδι· δι' οὗ νεωστὶ πεπληροφορημένη διὰ τὰ ἀγαθὰ ἐφετὰ μέτρα ἡ αὐτοκρατορικὴ σεμνότης ἐκ μέρους της ἀληθῶς ἐπιθυμεῖ νὰ λάβῃ ἀμοιβαίαν ἀπορροῦς, νὰ ἐπευχθῆ τὴν αὐτοῦ μεγαλειότητα Σιάχ, μὲ κάθε ευτυχῆ, καὶ εὐδαίμονα ἀποτελέσματα. Καὶ πρακτικῶς νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὴν ἐντελὴ ἀγάπην, καὶ κλίσιν πρὸς τὴν αὐτοῦ μεγαλειότητα Σιάχ· καὶ νὰ στερεώσῃ ἀσυγχύτως τὴν καλὴν συμφωνίαν, καὶ τὴν αἰωνίως στερεὰν ἀγάπην, εὐτυχῶς ἐδραιωμένην ὑπάρχουσιν μεταξὺ τῶν δύο τούτων αὐλῶν, καὶ πάνυ πλεῖστα

Alexandru, remunerătorul împăraților, dătătorul de egemonii, stăpânitorul lumii, împăratul împăraților Persilor, foarte demn ca Solomon, foarte fericit, învingătorul ininicilor, tăria cerului în locul egemonilor, având stindard soarele, dătător de corone principatelor Indiei și a pământului Turcilor, autocrator al Ircaniei ce stă sub protecția renumitului Domn, Șah al Șahilor a toată lumea. Nadir Becan, a căruia domnie domnul să o păziască în etern. (Pe margine se citește Nidir însemneză ales). În care timp a bine voit se și exprime dorința pentru radicare la tron a maestăței tale, serenisimă. Asemenea cu demnitate Mariamei și Savei, prea măreață, având armată nenumărată, tronule al maestăței și coróna prea fericita, cea mai alésă printre egemonii, frumoasă și gloriificată între împărățiile dela Mesia, răspânditorea creștinismului, autocratoră, prea mare stăpână, împărătesă a toată Rusia. Pentru ca D-șe să păzescă stăpânirea măreții și a maestăței tale, prin ordinul înalt, îți înmânez această epistolă. După cetirea acestei orățiunii a ambasadorului a înmânat ambasadorul epistola Șahului prea marelui autocratore. Asupra căria a bine-voit maestatea sa imperială să pună mâna ei; și în același timp a luat-o feld-mareșal crucifer, principele Dolgorukof, care sta lângă tron și a pus-o în locul preparat; fiind-că cancelarul împărătesc și sub-cancelarul se află bolnavi și spre răspunsul acestei orățiunii s'a ordonat același feld-mareșal de maestatea împărătescă ca să se apropie de ambasador și să răspundă prin mijlocul interpretului *Celevski* ast-fel: Prea înalta autocratoră cu excepțională mulțemire a primit felicitarea maestăței sale Șahului, pentru înalțarea ei la tronul său autocratoric părintesc; acest semn de iubire este foarte plăcut prea marelui autocratore. pentru care de curând înformându-se de bunele relații dorite, maestatea imperială din partea ei în adevăr dorește să aibă motive reciproce, ca să poftiască maestăței sale Șahului rezultate în totul bune și fericite; și în faptă să confirme pace și relațiunii perfecte cătră măreția sa Șahu, și să întărească ne tulburat buna conințelerere și să confirme pacea perpetuă, care există, din fericire statornică între aceste două curți și care se va prelungi foarte mult. Pentru care esclența sa ambasadorul foarte teme-

πλατηνηθησομένην. Διά τὸ ὅποιον ὁ ἐξοχότατος πρέσβυς κρατίστα δύναται νὰ πληρορροήσῃ τὴν αὐτοῦ μεγαλειότητα Σιάχ, πρὸς τὸν ὅποιον ἡ αὐτῆς αὐτοκρατορικῆ μεγαλειότης ἐπαγγέλεται τὸ αὐτοκρατορικὸν οὐτῆς ἔλεος. Μετὰ τοῦτα ἐκαλέσθη ὁ πρέσβυς, καὶ ἀνεχώρησεν, ἀκολουθοῦντες αὐτὸν πάντες οἱ περὶ αὐτὸν ἀξιωματικοὶ, τραβιζόμενοι ὀπισθοφανῶς, καὶ κάμνοντες πάλιν κοσμίως τὰς τρεῖς προσκυνήσεις, ὡς εἰς τὴν εἰσοδὸν. Εἰς τὰ κονάκια τόσον εἰς τὸν πρέσβυν, ὅσον καὶ εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν ἅπαντας ἐδόθη τράπεζα βασιλικὴ τρεῖς ἡμέρας· εἰς τὴν πρώτην ἦτον εἰς τὴν τράπεζαν ὁ ρηθεὶς ἱπποκόμος πρίγγιψ Κοράκην, ὁ μεῖζων γκενεράλ, ὑπογυλιάρχος ἐκ τῶν σωματοφυλάκων Ἀπράξην, καὶ ὁ διορισθεὶς ἐκ τῆς οὐλῆς ἔνεκεν τῆς αὐτῆς τραπέζης, ὁ τοῦ κοιτῶνος μέγιστος διοικητῆς Τατιστιεφ. Διὸ καὶ ἐπὶ τούτου ἔστησαν τρεῖς μεγάλης κεκοσμημένως σκηναὶ ἐν τῷ περιβόλῳ, ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ.

Ἀκρόασις δευτέρα, γεγρονεία τῆ κα.
Ἰουνίου.

Εἰς τὰς ἐννέα ὥρας πρὶν τοῦ γεύματος ἔστάλη ὁ πρὸς τὸν πρέσβυν διορισμένος τῆς ὑποδοχῆς, ὁ ἐνεργητικὸς μουσικὸς σύμβουλος, συγκλητικὸς, καὶ σταυροφόρος Ναρίσκη. Καὶ φθάνωντας ἐκεῖ, ἀνήγγειλε τῷ πρέσβει ὅτι, ἡ αὐτοκρατορικὴ μεγαλειότης ἰλέως ἠδύοχησε νὰ τοῦ φανερώσῃ τὴν ἐφετικὴν ἀλοόασιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. Διὸ ὁ προσταγμένος ἤρχετο διὰ νὰ συνοδεύσῃ τὸν πρέσβυν· καὶ μετὰ τοὺς συνήθεις χαιρετισμοὺς ὠδύσαν κατὰ τὴν προγραφείσαν τάξιν μὲ κάπιαν ὀλίγην διαφοράν, καὶ ἔγινεν ἡ ἐκπώνησις αὐτῆ. Γαληνοτάτη, κρατίστη, μεγίστη δέσπυνα, αὐτοκρατορίς, ἰνπερατρίτζα πάσης Ρωσσίας. Ἐπειδὴ τὸ μοναρχικὸν, καὶ ἐφετὸν γράμμα τῆς μεγαλειότητος Σεῖα χάριτι καὶ ἐπιδόσει, τοῦ ὑπερτάτου, μεγίστου, γαληνοτάτου, ἀξιώτατου ὡσπερ ὁ Σολομῶν περισηῆμου ὡσπερ Φεριδούν, καὶ Δζιεμοῖδ, τροπκιούχου ὡσπερ ὁ Μπεϊράμ, δικαιοτάτου ὡσπερ ὁ Νουσιρβάν, δοκιμωτατου ὡσπερ ὁ Χοσρόης, ἀγγέλους ἔχωντας δεσφυροῦντας, πληρξίου· δεδοξασμένου, ὡσπερ ὁ Δαρεῖς, καὶ Ἀλέξανδρος, διδρακτοῦ τῆς δικαιοσύνης, καὶ ἐξολοθρευτοῦ τῶν ἀδικιῶν, καὶ ἀρπαγῶν, βασιλέως τῶν βασιλευόντων, προστηκτοῦ παντός τοῦ κόσμου, κατακυριεύοντος τῶν ἡγεμονειῶν, δοτῆρος τῶν στεφάνων, στερεωτοῦ τῶν θρόνων, κοσμήτορος τῶν στεφάνων, Σιάχ τῶν Σιαχῶν καὶ τῶν θρόνων, ἐκλεκτοτάτου τῶν δεσποτειῶν, εὐτυχεστάτου αὐτοκράτορος τῆς Ἰρκανίας, καὶ Κυρίου τῶν κυρειαόντων, τῶν ὄντων ὑπὸ τὴν αὐτοῦ σικιάν, ὑπερθαυμάστου κυρίου Ναδῖρ, ἡ ἀσυγ-

nic pôte să înformeze pe maestatea să Șahul, către care maestatea sa imperială îi anunță mila sa autocratică. După aceea s'a chemat ambasadorul și a purces urmându'l toții demnitarii din jurul său, retrăgându-se cu fața în dărat și făcând iarăși cu cuviință cele trei salutări, ca la înțrare. La conace atât ambasadorului cât și tuturor celor din jurul său li s'a dat masă împărătescă trei zile. La întâia, a fost la masă șiful cavaler principele Corakin, cel mai mare general, Apraxin, sub-colonel din gardă și rânduitul dela curte pentru această masă, guvernatorul cel mai mare a casei, Tatistieff. Pentru care în acest scop s'a așezat trei mari corturi înfrumusețate în grădină, în același loc.

Audiența a doua s'evârșită la 21 Iunie.

La nouă ore înainte de prânz s'a trimis la ambasadorul cel rânduit pentru primire consilierul secret în activitate, șfetnicul și cruciferul Narischi. Și ajungând acolo a anunțat ambasadorului, că mărirea sa autoritică cu milă a bine-voit să-i anunțe audiența dorită în acea zi. Pentru care ordonatul a început a asocia pe ambasador. Și după salutările obicinuite a plecat după ordinea preserisă cu ore-care puțină diferență și s'a făcut această orațiune: Serenisimă prea puternică și prea mare stăpână, autocratoră și împărătesă a totă Rusia. Fiind-că că epistola maestăței din grația lui D-șei și buna sa voință, a prea înaltului, prea marelui, serenisimului prea demnului, ca și Solomon, renumitului, ca și Feridun și Djemid, triumfătorului ca și Beiram, forte dreptului ca și Nusirvan, forte stimatului ca și Hosroe, având ingeri purtători de lănci, plenipotentului și glorificatului ca și Darie și Alexandru, învățătorului al dreptăței, nimicitorului al nedreptăților și răpirilor, împăratului împărăților, ordonatului peste totă lumea, pre dominatorului al egemonilor, dătorului de corone, întăritorului tronurilor, înfrumusețătorului corónelor, Șahul Șahilor și tronurilor, cel mai ales dintre despoți, cel mai fericit autocrator al Ircaniei și domnul domnitorilor, care sunt sub umbra

κρίτου Μπέκα, ὁποῦ Κύριος νά διαφυλάττη τήν ἡγεμονείαν του. Εἰς τήν παρομοίαν τοῦ παραδείσου ἀκρόσιν ἤδη ἐνεχειρίσαμεν τῇ ὑμετέρᾳ σεμνότητι, μεγίστη, γαλήνοτάτη, εὐδαιμονεστάτη, ἀζιωτάτη, ὡσπερ τήν Μαριάμ, καί τήν Σαββᾶν ἀσυγκρίτῳ τήν μεγαλειότητα, ὑπερτότη μοναρχίᾳ· ἧς ὁ στέφανος ἐφάμιλλος ἐστι τῷ ἡλίῳ, καλλωπιζούση τόν στέφανον, καί τόν Φρόνον, στυλβούση ἐπὶ τῆς ἡγεμονείας καί μεγαλειότητος, ὡς ὁ Ἥλιος, καί ἡ Σελήνη ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ· ἐκλεκτώτατη, καί δεδοξασμένη ἐν μέσῳ τῶν ἐκ τοῦ Μεσσίου βασιλέων, καισαρίσση, εἰρηνοφόρη, φιλοστοργωτάτη δεσποίνῃ, ἐχούση ἀναρίθμητον στρατευμα, ἀνακκινίζουση τὸ ρητόν τοῦ Ἰησοῦ, πλκτευούση τόν χριστιανισμόν, μεγίστη ἰνπερτριτζη, καί αὐτοκρατορίδι πάσης Ρωσσίας, ἧς τήν ἐπικράτειαν αἰωνίως ὁ Θεός διαφυλάξει. Διὰ τήν ὑπερτάτην χάριν τῆς ὑμετέρας μεγαλειότητος ἐν πάσῃ τῇ ἐνταῦθα διατριβῇ μου ἦν ὑπερμέτρως ἀπῆλαυσα, τώρα ἀπεράσισα (προτῖρῶντας βραβυτάτην προσκύνησιν μετὸν ἀσπασμόν τοῦ κρασπέδου) διὰ νά ἀπέλθω ἀπὸ τήν αὐλήν τῆς αὐτοκρατορικῆς τῆς μεγαλειότητος. Εἰς τοιοῦτον καιρόν λαμβάνω τὸ Φάρρος νά παρακαλέσω ὅτι, ὄλα μοι τὰ πταίσματα, καί ἐλατιώματα, ὁποῦ ὦντας ἐδώ ἐπραξα, εὐσπλάγχχνως νά μοῦ τὰ συγχωρήσετε, καί νά με ἀξιώσετε τῶν προσταγμάτων σας πρὸς δούλευσίν σας, ὧν εἰς ἐδικήν μου ἀκρην ὑποχρέωσιν εὐδοκήσατε νά με ὠρελήσετε· ἐγὼ δὲ εἰλίχρινῶς ἐπιθυμῶ, ὅτι ὁ εὐτυχιγμένος Πλανήτης αἰωνίως νά καταλάμπη ἀναμεταξὺ τοιούτων δύο μεγίστων, καί ἐξαιρέτων μοναρχιῶν, κεχαρισμένων ἀπὸ τόν Παντοδύναμον Θεόν.

Εἰς ἀπόκρισιν τῆς τοιαύτης ἀνηγνώσεως, διὰ προσταγῆς αὐτοκρατορικῆς ἐξεφώνησεν ὁ ἰστάμενος ἐγγὺς τοῦ Φρόνου ἐνενητικὸς μυστικὸς σύμβουλος τῆς βασιλείας ὑποκκαγγελαριος καί σταυροφόρος κόμης Μπεστουζιέφ Ριούμην διὰ τοῦ ἐρμηηνέως Ἰτζικαλεύστο οὕτως. Ἡ μεγίστη αὐτοκρατορὶς γαλήνοτάτη, κραταιοτάτη, αὐγουστοτάτη ἰνπερατριτζα πάσης Ρωσσίας, εὐαρέστως εἰσήκουσε τόσον διὰ γράμματος τοῦ μεγίστου Σιάχ, ὁποῦ ἔλαβεν ἀπὸ τόν αὐτόν πρέσβυν, ὅσον καί διὰ στοματικῆς ἐπὶ τούτου παρηστήσεώς του, διὰ τήν φιλικὴν ἐπευγὴν τοῦ αὐτοῦ μεγίστου Σιάχ, ἐνεκεν τοῦ ἀναδιβασμοῦ τῆς μεγίστης αὐτοκρατορίδος εἰν τόν διαδοχικὸν πατρῶον ἰνπερτορικὸν Φρόνον πάσης Ρωσσίας· καί διὰ τήν ἐπιβεβίωσιν ἐνεκεν τῆς ἀπαραλάκτου μεταξὺ τῶν δύο ἡγεμονειῶν διατηρήσεως τῆς καλῆς ἀγάπης ὁποῦ εἶναι κατὰ τὰς συνθηκὰς· ἡ αὐτοκρατορικὴ μεγαλειότης ὄλον ἐκεῖνο οὐ κατ' ἄλλον τρόπον τὸ ὑπονοεῖ, παρὰ εἰς εὐχαρίστησιν· καί ἀπὸ μέρους τῆς

lui, prea miraculosul Domn Nadir sañ necomparabilului Beca a căruia egemonie D-Ńeu să o păzescă. În audiența egală cu a Paradisului deja am înmănat respectuosității vóstre celei prea mari, prea strălucite, prea tericite, prea demne, precum Marian și Sava; necomparată cu măreția, cea mai înaltă monarhă, a căruia corónă se întrece cu a Sórelii, înfrumusețază coróna și tronul, strălucește peste egemonie și măreție ca și sórele și luna peste firmamentul ceresc. Cea mai alésă și mai gloriósă în mijlocul împărățiilor lui Mesia, cezară pacifică și prea iubitóre stěpână, avënd o armată nenumărată, reñnoitóre cuvântului lui Iisus, respânditóre creștinismului, prea mare împărătesă și autocratoră a tótă Rusia a căria stěpânire D-Ńeu în veci să o păzescă. Pentru prea marea grație a măreției vóstre în tot timpul șederei mele aici, pe care cu îmbelșugare am primit'o, acum m'am hotărît (dând o închinăciune fórte profundă prin sěrutarea pólei veshmântului), ca să es din curtea autocratorică a măreției tale. În acest timp 'm'i iau curajul să o rog, ca tóte greșelile și lipsurile mele, ce fiind aici le am făcut, cu milostivire să mi le ertati; și să mă învredniciți de ordinele vóstre spre serviciul vostru de care veți bine voi să mă folosiți spre a mea prea mare îndatorire. Eũ cu sinceritate doresc ca prea fericitul planet etern să lucescă între aceste două prea mari și escelente monarhii prea dăruite de D-Ńeu cel a tóte puternic.

La auđirea acestei cetiri din ordinul autocratoric a pronunțat cel ce sta lângă tron, consilierul tainic în activitate a împărăției sub-cancelarul și stavroforul comite Bestuzieff Riümüu prin interpretul Ceacalevski, ast-fel: Prea marea autocratoră, prea strălucita, prea puternica, prea augusta împărătesa a tótă Rusia cu plăcere a auđit atât prin scrisórea prea marelui Șah, ce a luat'o de la ambasador; cât și prin gura reprezentantelui în acest scop pentru felicitarea amicală a prea marelui sëu Șah cu înălțarea prea marei autocratoră la succesiunea părintescă a tronului imperialic a tótă autocratoria Rusiei și pentru afirmarea neschimbată între acéste două egemonii de conservarea bunei păci ce este după tratate. Măreția autocratorică tótă acésta nu o cugetă în alt mod decât spre mulțămire; și din partea prea marei măreției autocratorice este un scop

αυτοκρατορικῆς μεγαλειότητος ἐντελῆ σκοπὸν ἔχει, τὴν καλῶς στερεωμένην ἀναμεταξὺ τῆς ρωσικῆς αυτοκρατορείας, καὶ περσικῆς βασιλείας ἀγάπην, συνήχην, καὶ σύμφωνον ἀριστογειτωνίαν οὐχὶ μόνον αἰωνίως ἀπαραλλάκτως νὰ διαφυλάττη, καὶ ὑπερβολικᾶ νὰ στερεώνη, ἀλλὰ καὶ νὰ πλατείη, καθὼς ἡ πανηγυρικὴ πρεσβεία τοῦ μεγίστου Σιάχ ἀξιοῖ, καὶ ὅλοι αἱ ἀξιέπαινοι μετ'χειρίσεις τοῦ πρέσβως· εἰς τοῦτο μὲ ζοχωριστὴν εὐχαρίστησιν ἡ αυτοκρατορικὴ σεμνότης ἔμεινεν εὐχαριστημένη. Διὰ τὸ ὁποῖον ἤμπορεῖ ὁ αὐτὸς πρέσβυς δραστηκῶς νὰ βεβαιώσῃ τὸν μεγίστον Σιάχ· ἐπειδὴ εὐχαριστήθη ὁ μεγίστος Σιάχ νὰ κράξῃ τὸν αὐτοῦ κύριον πρέσβυν εἰς τὴν αὐλὴν του· οὕτω καὶ ἡ αυτοκρατορικὴ μεγαλειότης ἐπρόσταξε νὰ τὸν πέμψῃ μὲ τὴν πρέπουσαν τιμὴν τῆς ἀξίας του, καὶ νὰ τὸν συντροφεύσῃ ἕως τὰ σύνορα μὲ κάθε αὐτάρκειαν· τελευταῖον τὸν αὐτὸν πρέσβυν βεβαιώνει τῆς αὐτῆς αυτοκρατορικῆς μεγαλειότητος τὸ ἔλεος καὶ τὴν κλοκαγαθίαν. Μετὰ ταῦτα ὁ εἰρημένος ὑποκαγγελάριος ἐπῆρε τὴν γραφὴν κειμένην ἐγγὺς τοῦ θρόνου, τελιγμένην μὲ χρυσοῦφαντον, καὶ ἡ αυτοκρατορικὴ σεμνότης εὐδόκησε νὰ ἐπιθέσῃ τὴν χεῖρά της ἐπάνω εἰς αὐτήν, καὶ ἐν ταυτῷ ὁ ὑποκαγγελάριος τὴν ἐνεγείρῃσε τῷ πρέσβει διὰ τοῦ Σιάχ. Μετὰ ταῦτα ἐκαλέσθη ὁ πρέσβυς ἀπὸ τὸν ὑποκαγγελάριον, καὶ ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ἀνετροπαλίστως· καὶ ἐξεργόμενος, ἐπροσκύνησε τρεῖς φοραῖς, καθὼς καὶ εἰς τὴν εἴσοδον· καὶ ἐσυντροφιόσθη ὁμοίως ἕως εἰς τὸ κατάλυμά του κατὰ τὸν τρόπον τῆς εἰσοδου· καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐδόθει τῷ 6'. πρέσβει τράπεζα βασιλικὴ ἡμέρας ὀκτώ. Αὐτὸς ἐλτίζῃς τῶν Περσῶν εἶχεν ἔλθῃ πρὸ τοῦ νὰ βασιλεύσῃ ἡ Ἐλισάβετ· καὶ εἶχεν ἀνταμώσῃ τὸν Μεκλεμπούργ, καὶ τὸν υἱόν του, τὸ βρέφος μὲ τὰ δῶρα, ὅπερ ἀπὸ τὴν Περσίαν ἔφερε, τὰ δὲ δῶρα ἦσαν αὐτά· ἓνα τιμπάρι μὲ διαμάντια, καὶ ἄλλους λίθους πολυτίμους· ἓνα σκαμνὶ μὲ πετράδια πολυτίμα, μία βρακοζώνη μὲ διαμάντια· δώδεκα ταψία τραπέζης μαλαματένια μὲ πολυτίμους λίθους, ἔγοντα κάθε ταψὶ ἀπὸ τέσσαρα ὠρολόγια πολυτίμα· δώδεκα μαλαματένια δοχεῖα, ὡσάν κουβάδες, μὲ λίθους καὶ αὐτὰ πολυτίμους. Ἔλεγον δὲ πῶς οἱ Πέρσαι ἀπὸ τοὺς Μοσκόβους ἐζητοῦσαν βοήθειαν στρατεύματα δεκαπέντε χιλιάδας πεζοῦραν, πεντακόσια τόπια, πεντακοσίους τοπτζίδες, καὶ κουμπράδες.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας τῆς Ἐλισάβετ συνέβη πόλεμος ἀναμέσος Μαρίας Τερέσας, ρηγίσσης Οὐγγαρίης, θυγατρὸς Καρόλου, γυναικὸς τοῦ ἰνπεράτορος Φραγκίσκου, καὶ Φριδερίκου ρηγὸς Πρωσίας, ὅταν ἀπὸ ἐλέκτωρ τοῦ ἰνπερίου ἐκηρήχθη

deplin, consolidarea bună între autocratoria Rusică și împărăția Persică, pacea, tratatul, și o conînțelegere prea bună de megieșie; nu numai etern neschimbată să o păzescă și să o confirme mai mult, dar și să o estindă, după cum pretinde misiunea publică a prea marelui Șah, și alte relații vrednice de însemnat a ambasadorelui. Pentru această respectuositatea autocratorică cu o deosebită plăcere a rămas mulțumită. Pentru care pôte însuși ambasadorul să asigure puternic pe prea marele Șah: fiind-că a avut plăcere prea marele Șah să cheme pe al său domn ambasador ! La curtea sa; așa și măreția autocratorică a ordonat să-l trimată cu tótă onórea cuvenită demnitaței lui și să-l asocieze până la hotare cu tóte cele de trebuință. In sfârșit asigură pe același domn reprezentant prea marei sale autocratorii cu milă și cu bună voință. După aceea șusul sub cancelar a luat scrisórea ce sta lângă tron învălită în o pânză aurită și respectuositatea autocratorică a bine voit să pună mâna de asupra ei și atunci sub cancelarul a înmănat' o ambasadorelui pentru Șah. După aceea s'a chemat ambasadorul de cătră sub-cancelar și a plecat de acolo împreună cu acei din jurul său în liniște. Și eșind s'a închinat de trei ori ca și la intrare; și s'a acompaniat de asemenea până la locuința sa după modul intrării. Și din acea și; iarăși s'a dat ambasadorelui masă regală opt zile. Acest reprezentant al Persilor a fost sosit înainte de a împărăți Elisabeta; și a întâlnit pe Mecelemburg și pe fiul său copilul cu daruri ce aducea din Persia, iar darurile era aceste: un *timbar* ⁷⁶) cu diamante și alte petre de mult preț, un scaun cu petre scumpe, o cingătoare cu diamante, 12 *farfurii* de masă, de aur cu petre scumpe, având fie-care farfurie câte 4 ceasornice de mare preț, 12 vase de aur, ca niște cane, cu petre și aceste scumpe. Diceau că Persii cereau dela Moscoviți ajutor de armată de 5000 pedestri, 500 tunuri, 500 topci și *cumbarode* ⁷⁷).

Pe timpul împărăției Elisabetei s'a întâmplat resboi între Maria Teresa, Regina Ungariei, fiica lui Carol, femea împăratului Francisc, și între Frideric regele Prusiei, când din Elector al imperiului s'a declarat rege Frideric și regat in-

ρήγας ὁ Φριδερίκος, καὶ αὐτοδέσποτος βασιλεὺς, καθὼς καὶ εἰς ἄλλο μου βιβλίον τὸ ἔγραψα· ὅστις τόσον εὐτύχησεν εἰς αὐτὸν τὸν πόλεμον, καὶ τόσον τόπον τοῦ ἰνπερίου ἐκυρίευσεν, ὅπου ἂν ἔλειπεν ἡ ρωσικὴ βοήθεια, ἤθελε κυριεύσει καὶ αὐτὸν ἰνπερατρικὸν θρόνον τὸ Μπέτζι, ὡς ἔλεγαν· τὰ δὲ συχνὰ ἰδιόχειρα τῆς Μαρίας πρὸς τὴν Ἑλισάβετ, καὶ παρακαλέματα βασιλίσσης, καὶ κινήματα γυναικὸς πρὸς γυναῖκα, ἐκίνησαν τὴν τῶν Μοσκόβων βοήθειαν· καὶ ἀνδεχθέντες οἱ Μόσκοβοι τὸν κατὰ τοῦ Φριδερίκου πόλεμον, τὸν ἐνίκησαν, τὸν ἐμπόδισαν, καὶ τὸν ἐξίασαν νὰ ἀγαπήσῃ μετὰ τοῦ Καίσαρος, ταῦτόν εἶπε μετὰ τοῦ ἰνπεράτορος.

Τόσον δὲ ἐλεήμων καὶ μαγαλόδωρος ἦτον ἡ Ἑλισάβετ, ὥστε ὅπου ἐφοδῆθησαν οἱ ἄρχοντες μὴ πτωχύνῃ τὸ θησαυροφυλάκιον, καὶ τῆς ἔλεγαν νὰ περιμαζώξῃ τὸ χέρι τῆς, ἐμπόδιζαν καὶ τοὺς πρὸς αὐτὴν προσερχομένους ἐντοπίους, καὶ ξένους καὶ ζητοῦντας ἐλεημοσύνην. Μίαν ἡμέραν, (ἀπὸ τοῦτο καταλαμβάνετε καὶ τὰ ἄλλα τῆς) μίαν ἡμέραν, ἐπίσημον δὲ ἡμέραν, μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν, καθημένη μετὰ τῶν ἀρχόντων, καὶ ἀρχιερέων, καὶ ἀρχιμανδριτῶν, καὶ ἡγουμένων, ὡς ἔθος, εἰς τὸν καφεῖ, ἢ εἰς τὸ τζαΐ, τῆς ἔφεραν ἓνα μέγαν δίσκον μαλαματένιον μέσα εἰς τὸ ὁποῖον ἦτον δύο χιλιάδες φλωρία καινούρια, ὅπου τὰ ἔκαμαν καὶ αὐτὰ καὶ τὸν δίσκον ἀπὸ ἓνα νεοφανές καινούριον μέταλλο, ὅπου τότε ἐκείνας τὰς ἡμέρας εὐρέθη, καὶ τὰ ἔφεραν διὰ νὰ τὰ ἰδῇ, καὶ νὰ τὰ χρῆσθῇ. Ἡ δὲ Ἑλισάβετ πιάνοντας τὸν δίσκον, ἀπὸ ἐκύταξε καὶ αὐτὸν καὶ τὰ φλωρία, καὶ ὀλίγον τι τὰ ἐμάλαξεν ἔκραξεν ἓνα ἀπὸ τοὺς παρακαθημένους ἡγουμένους, ἀλλὰ νέον, καὶ ὠραῖον, καὶ τοῦ ἐχάρισε καὶ τὸν δίσκον καὶ τὰ φλωρία τοῦ τὸν ὁποῖον μετ' οὐ πολὺ καὶ ἀρχιερέα τὸν ἔκαμε.

Ματθαῖος ὁ Ἀλεξανδρείας, (ἀκούσατε καὶ ἄλλο παραστατικὸν τῆς πλουσίας τῆς δόσεως) ἔστειλε Μελέτιον τὸν ἀρχιμανδριτὴν πρὸς αὐτὴν μὲ γράμματα πατριαρχικά ὅπου τὰ ἔγραψα ἐγὼ μὲ τὸ χέρι μου, εἰς τὴν Πόλιν ὄντας ὁ Πατριάρχης, κ' ἐγὼ παρακαλῶντας νὰ τὸν στείλῃ τριῶν χρυσοβούλων τῆς Μοσκόβικας ἐτήσιον τριῶν ἐκκλησιῶν, τοῦ πατριαρχείου, τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀγίου Σάββα, καὶ τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, τὰ ὁποῖα καὶ τὰ τρία τὰ ἠλέησεν ὁ ἀείμνηστος βασιλεὺς Ἀλέξιος Μιχαηλοβίτζης, ὁ πάππος τῆς Ἑλισάβετ. Οὐ μόνον δὲ αὐτὰ αὐτὸς, ἀμὴ καὶ ἄλλα ἐλέη εἰς ἄλλα μοναστήρια τῶν Ρωμαίων διὰ χρυσοβούλων ἰδίων του ἐδιώρισεν. Εἶχαν δὲ περὰση κοντὰ τριάντα χρόνοι, ὅπου ἦταν ἀπλήρωτα αὐτὰ τὰ Ἀλεξανδρινὰ, καὶ ἐποσοῦντο τὰ ἐτήσια ἕως εἴκοσι πούγγια· ἡ δὲ μακκρίτισσα Ἑλισάβετ

depedent, după cum și în altă carte a mea am scris. Care în atâta a fost de fericit în acest resboiū, și atâta loc a cucerit din imperiū, în cât dacă lipsea ajutorul rusc era să cucerescă și însuși tronul împărătesc Beciul (Vi-ena), după cum spunéu. Iară deseale epistole autografe a Mariei către Elisabeta și rugămintele împărătesei către împărătesă și sentimentele femeii către femeie, a mișcat ajutorul Moscoviților. Și reluând Moscoviții resbelul în contra lui Frideric l-a învins, l-aū impedit, și l-aū silit să se împace cu Cezarul, adică cu Imperatorul.

Atât de milostivă și dăruitoare era Elisa-beta, în cât se temea boerii să nu sērăcescă tesaurul public; și i dīcēu să-și restringă mâna ei, și impeditău și pe acei ce se aduna în jurul ei locali și străini și care-i ceréu milostenie. Intr'o dī (din acésta înțelegeți și altile de ale ei). Intr'o dī, dī însemnată, ședēnd după sânta liturgie cu boerii și arhierēi și arhimandriți și egumeni, ca de obicei, la cafe s'aū la cīai, i'a adus un mare disc de aur; pe care era 2000 galbeni noi ce-i fabricase și pe aceștia, și discul dintr'un metal nou aflat ce s'a descoperit în dīlele acelea și i-aū adus ca să i vadă și să se bucure. Iară Elisabeta luând discul, după ce s'a uitat și la el și la galbeni și i-aū atins puțin, a strigat pe unul din egumeni ce ședea lângă ea, dar tēnēr și frumos, și i-aū hărăzit și discul și galbenii lui; pe care nu după mult l'aū făcut și arhierēi.

Matei al Alexandriei (ascultați și alt exem- plu reprezentând dārnicia sa bogată) a trimes pe Meletie arhimandritul la ea cu scrisori patriarhale. Pe care le am scris eū cu mâna mea, fiind în Constantinopol Patriarhul și eū; rugând'o să-i trimetă subvențiunea după trei hrisóna a Moscovei la cele trei biserici: a patriarhiei, a Alexandriei sântul Sava, și a St. marele Martir Gheorghe, pe care pe trus-trele le-a miluit în tot-déuna pomenitul împē-rat Alexe Mihailovici, moșul Elisabetei. Nu numai aceste dar și alte mile la alte monas-tiri grecești aū hotărīt prin propriile lui hrisóve. Eraū deja trecuți cam trei-dēci ani de când eraū neplătite aceste ale Ale-xandriei și se resuma subvențiunea anuală până la 20 de pungi. Iară fericita Elisabeta

καὶ αὐτὰ ἐπλήρωσε, καὶ τὸν Πατριάρχην χάριν δέκα πουργία ἀπέστειλε, καὶ τὸν ἀρχιμανδρίτην χίλι γρόσια ἐφιλοδώρησε. Μὲ αὐτὰ ἠδυνήθη νὰ ἀνακκινίσῃ ὁ Πατριάρχης τὸ Κουτλουμουσί, ὡς εἶπαμεν, καὶ ἄλλα τινὰ κτίρια εἰς Ἀλεξάνδρειαν, καὶ εἰς Αἴγυπτον· χάρις μεγάλη, καὶ βασιλοπρεπής, ὅχι ὡς περὶ ἡ πρὸς τὸν Χαλκηδόνος πατρικὴ χάρις ἑκατὸν πενήντα ρουμπλίων σαμούρια, καὶ πενήντα φλωρία, χάρις ὀλίγη καὶ φειδωλή, καθὼς ἡ προγραφεῖσα ἐπιστολὴ τοῦ πάππου τῆς δηλοποιεῖ.

Τὸ εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος πλησίον τοῦ Ἀθωνος ἱερὸν μοναστήριον τοῦ ἁγίου Γεωργίου, εἶναι κτίριον τοῦ ἁγίου Παύλου, υἱοῦ τοῦ εὐσεβεστάτου Μιχαήλ Ραγκαβῆ, βασιλέως Ρωμαίων, τοῦ αὐτοῦ λέγω, ὅπου ἔκτισε καὶ τὸ Χλωροποτάμου διὰ χειρὸς τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Ρωμανοῦ τοῦ γέροντος, ἐκεῖνο δὲ τὸ ἔκτισεν ὕστερον διὰ χειρὸς τοῦ τότε κράλη τῶν Βουλγάρων, δὲν ἐνθυμοῦμαι τὸ ὄνομά του, ὅστις εἶχεν εἰς γυναῖκα Ἑλένην τὴν θυγατέρα τοῦ Ρωμανοῦ· καὶ πρὸ αὐτοῦ ὁ Παῦλος, ὡς ἅγιος, ἀπὸ τὸ ἅγιον Ὅρος προσκληθεὶς, ὑπῆγεν εἰς Βουλγαρίαν, καὶ τὸν ἐχριστιάνισε καὶ αὐτὸν, καὶ τὴν Βουλγαρίαν, καὶ τὰ ἐξῆς· διὰ δὲ τὴν ἀγάπην τοῦ ἁγίου Παύλου, καὶ τὴν μεσητεῖαν, ἔστειλεν ὁ κράλης καὶ ἔκτισε τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Παύλου. Ὁ κράλης πρὸς τοὺς ἄλλοις ἀφιέρωσε καὶ πεντῆς κομμάτια τίμια ξύλα, ὅπου εἶχαν χάρισι εἰς αὐτὸν καὶ τοὺς πρὸ αὐτοῦ κράληδες, ὅπου ἐχριστιάνιζαν, οἱ βασιλεῖς τῶν Ρωμαίων, διὰ νὰ εἰρηνεύωσι, καὶ νὰ μὴ τοὺς πολεμοῦσι· τὰ ὅποια τὰ ἐκόλλησε, καὶ τὰ ἔβυλλε μέσα εἰς ἓνα σταυρὸν, ἐκατασκεύασε, τὸν ὅποιον τὸν ἔχουν καὶ τώρα οἱ Ἀγιοπαυλίται· τοῦτον δὲ τὸν σταυρὸν λαβὼν ὁ σκευοσύλαξ, ὁ καὶ ἀρχιμανδρίτης, ἀπῆλθε χάριν ἐλεημοσύνης εἰς Μοσκοβίαν εἰς τὰς εὐτυχισμένας ἐκεῖνας ἡμέρας τῆς Ἑλισάβετ· ἡ δὲ Ἑλισάβετ χάριν εὐλαθείας ἐξεκόλλησεν καὶ ἐπῆρεν ἓνα κομμάτι ἀπ' ἐκεῖνα τὰ τίμια ξύλα μακρὸν ὡν ἓνα ἀρμόν τῶν δακτύλων, ὡς εἶναι καὶ τὰ ἄλλα, καὶ δι' αὐτὸ ἔλαμε τῶν ἐναπολειφθέντων τὴν εὐχήν πολύτιμον· ἔδωκε δὲ καὶ χρυσόβουλον ἀξιοθέκτον, νὰ λαμβάνῃ τὸ μοναστήριον τοῦτο τοῦ ἁγίου Παύλου ἀπὸ τὴν Μοσκοβίαν κατ' ἔτος ἑκατὸν ρουμπλια νομίζω. Ὄντας δὲ φιλελεήμων ἡ Ἑλισάβετ, ἦτο καὶ συμπαθητικὴ· ἐκεῖνο γὰρ σὺρνει τοῦτο, ἡ ἐλεημοσύνη δηλαδή τὴν συμπάθειαν· ὅθεν εἰς τὰς ἡμέρας τῆς κεράλια δὲν ἐκόπηκν, αἵματα δὲν ἐχύθηκν, οἱ δῆμιοι δὲν ἐχρειάσθηγαν· ὡς καὶ οἱ κλέπται τῆς Ρωσσίας, καὶ οἱ φονεῖς καὶ ἄλλοι ἄξιοι θανάτου δὲν ἐθνατόνονταν, ἀλλ' ἄλλοι ἐξωρίζονταν, ἄλλοι δὲ εἰς μεταλλικοὺς τόπους, καὶ ἄλλοι ἄλλοῦ νὰ δουλεύουν καταδικάζονταν, καὶ ἄλ-

καὶ πε ἀεστε le-a plătit și patriarhului i-a trimes darū de cece pungi, și a dăruit și pe Arhimandritul cu o mie de lei. Cu aceste a putut să reînnoiască patriarhul (monastirea) Kutlumusei, cum am șis, și alte zidiri în Alexandria și în Egipt. Har mare și regal nu precum darul părintesc căiră al Halcendonului samure de 150 de ruble și 50 de galbeni; darū mic și sgârcit după cum epistola părintelui ei arată.

În sântul Munte lângă Aton, la sântita monastire a St. Gheorghe este o zidire a sântului Pavel, fiul prea piosului Mihail Rangabe, împăratul Romeilor, același, șic, care a zidit și Hloropotamu prin mâna prea piosului împărat Roman cel bătrân. Pe acea a șidit-o mai în urmă prin mâna sa craiul de atunci al Bulgarilor, nu'mi amintesc numele lui; care avea de femee pe Elena fiica lui Roman. Și de acesta Pavel ca sânt s'a chemat dela sântul Munte, s'a dus în Bulgaria și la creștinat și pe el și pe Bulgaria și altele. Pentru dragostea sântului Pavel și mijlocire a trimes craiul și a zidit această monastire, care se numește a sântului Pavel în acelaș loc unde era ascet, venind după sevârșirea Hloropotamului. Deci la această monastire a St. Pavel craiul a aferosit pe lângă altele și 5—6 bucățele din st. lemn, ce i le-a dăruit lui și celorlalți crai înainte de dânsul care era creștin, împărații Romeilor, ca să aibă pace și să nu-i bată cu resboi. Pe care (bucățele) le a conunit, le-a legat, și le-a pus în o cruce ce o a făcut, pe care o posed acumia Aghio-pavliții. Acastă cruce luând'o Skevofilaxul și Arhimandritul s'a dus pentru milă la Moscova în șilele cele fericite a Elisabetei. Iar Elisabeta pentru evlavie a desprins și a luat o bucată din acele cinstite lemne, lungă ca o închietură de degete precum sunt și cele lalte; și pentru acea a făcut celor ce a remas o cutie de mult preț. A dat și hrisov și demn de vedut, ca să ia monastirea această a St. Pavel din Moscua câte 100 de ruble anual, socot. Fiind Elisabeta milostivă era și simpatică, căci acea atrage la această; adică milostenia la simpatie. De acea în șilele ei capete nu s'aũ tăiat, șinge nu s'aũ vârsat, calăi nu s'a întrebuintat; în cât și tâlharii rusiei, și ucigătorii și alții vrednici de mörte nu s'a omorît. Dar alții s'aũ surgunit unii la locurile de mine, și alții aiurea

λοι εἰς ταῖς φυλακαῖς ἀπερρίχονταν. Τοιαύτη χρυσὴ βασίλισσα ἐφάνη εἰς τοὺς καιροὺς μας ἡ Ἐλισάβετ, αἰωνία ἡ μνήμη της.

Ἄλλ' ἐπειδὴ περὶ Μαρίας τῆς Τερέσας ἀνέφερα, καὶ ἐπειδὴ τὰς ἐπαρχίας καὶ τόπους τῆς Μοσκοβίας καὶ Χαμπεσίας σὰς ἐφανερώσω, πρέπον καὶ ἀκόλουθον εἶναι νὰ φανερώσω καὶ τὰς ἐπαρχίας τῆς Γερμανίας, διὰ νὰ μάθετε καὶ αὐτάς, πολυμαθεῖς νὰ γενῆτε, καὶ νὰ μὲ συγχωρῆτε.

Δίπλωμα βασιλικὸν διὰ τῆς ἱερᾶς βασιλικῆς μεγαλειότητος, ὁποῦ κατὰ τὸν καιρὸν τῆς εὐτυχοῦς αὐτῆς στέψεως ἀπεφασίσθη νὰ δοθῆ εἰς τὰς διοικήσεις, καὶ τάξεις τοῦ βασιλείου Οὐγγαρίας.

Ἡμεῖς Μερία Τερέσα, Σεία χάριτι βασίλισσα Οὐγγαρίας, καὶ τῆς Μποεμίας, Δαλματίας, Κροβατίας, Σκλαβωνίας, Ρουτίας, Σεβίας, Γαλιτίας, Λιδομερίας, Κομανίας, Καλγατίας. Ἀρχιδουξ Αὐστρίας, δουξ Μπουργουντίας, Μπραπαντίας, τῆς ἀνωτέρας καὶ κατωτέρας Σιλεσίας, Μεδιολάνων, Στιρίας, Καρινθίας, Καρνολίας, Μάντουας, Πάρμας, Πλακεντίας, Λιαμπούργης, Γιλδρίας, Ριτεμπούργης, Μωραβίας, τῆς ἀνωτέρας καὶ κατωτέρας Λουτατίας. Κόμης Χαπιμπούργης, Φιλανδρίας, Τερόλης, Φερετιμπούργης, Γορικίας, Τραδικίας, Ἀρτεσίας, Δογγοβαρδίας, Ἀσαλκίας. Κόμης Χαμυρίας, Μαρσίας, Σκαβωνίας, Τουλιμένης, Μυχόνης, τῶν ἀλῶν, καὶ τῆς Μελιδίας. Ἐξ ὑπανδρείας δούκισσα Λοταργγίας, καὶ Μπάρι· μεγάλη δούκισσα Ἐλμίνας· ὡς τοῦ προρρηθέντος βασιλείου τῆς Οὐγγαρίας καὶ τῶν λοιπῶν βασιλείων, καὶ τῶν μερῶν τῶν ἠνωμένων αὐτοῖς βασιλισσῶν καὶ πάγει λέγωντας...

Ἐδόθη εἰς βασιλικὸν χάσιρον τοῦ Μποζονίου αψμα'. Ἰουνίου κγ'. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἀνέφερα καὶ περὶ τοῦ Ταχμάσκουλ Χάν, πρέπον, καὶ ἀκόλουθον εἶναι, νὰ γράψω τὴν κατα τοῦ Μόγολ νίκην αὐτοῦ· διὰ τὴν ὁποίαν αὐτὸς ὑπεριφνεύθη, καὶ ὁ ἐλιτζῆς τοῦ εἶπε τὰ ὅσα εἶπεν ὑπερήφωνα ἀνωτέρω.

Περιγραφή τῆς νίκης τοῦ Ταχμάσκουλου κατὰ τῶν Ἰνδῶν.

Ὁ Μεχμέτ Σάχ μονάρχης τῆς Ἰνδίας, μέγας Μόγολ δίδει τῷ Ταχμάσκουλ τὸν τίτλον, νὰ ὀνο-

σ'αὐτὸν ἀποκαταστήσῃ, ἰαὶ ἀλλοῖς αὐτὸν ἔστω ἀποκαταστήσῃ. Ἄσ-φελ δε αὐριτῆ ἰμπῆ-ρῆτέσῃ σ'α ἀρέτατ ἰν τῖμπυριλε νόστρε Ἐλισάβετα, εἰτερνῆ ἀμῖντιρεα εἶ.

Dar fiind-că am raportat despre Maria Teresa și fiind-că am arătat provinciile și localitățile Moscovei și posesiunile ei este cuviincios și consequent să arătăm și provinciile Germane, pentru ca să le știți și pe aceste și să fiți mai învățați, și mă ertați.

Diplomă împăratăscă pentru prea mareea sântita mareție împăratăscă, care pe timpul fericitei sale încoronări s'a hotărât să se dea la administrațiile și gradele regatului Ungariei.

Noi Maria Teresa, din grația lui D-șei, regina Ungariei și a Boemiei, Dalmației, Chorvatiei, Sclavoniei, Ruteniei, Serbiei, Galitiiei, Lidomeriei, Cumaniei, Kalgatiei, Arhiducesa Austriei, Ducesa Burgundiei, Brabantului de sus și a Sileziei de jos, Mediolanului, Stiriei, Carintiei, Carniolei, Mantuei, Parmei, Placentiei, Limburgului, Ghildrei, Ritenburgului, Moraviei de Sus și de Jos, Lituaniei. Contesa Hamburgului, Filandiei, Tirolului, Feredenburgului, Goriciei, Tradiciei, Artesiei, Longobardiei, Azalciei, Comtesa Hamirei, Marsiei, Scavoniei, Tulimenei, Mahoni de la mare, și a Melediei. Din casătorie ducesă Lotaringiei și Barului; Mare ducesă D'Elmîna precum și a sus șisului regat a Ungariei și a altor regate și împăratăscă părților celor unite cu ele. Și continuă Țicend...

S'a dat în castru împăratăscă din Bozoniu la 1741 Iunie 23 Dar fiind-ca am raportat și despre Hanul Tahmascului este de nevoe și consequent să scriu și învingerea lui asupra lui Mogol; pentru care acesta s'a mândrit și reprezentantul său a șis câte a spus mai sus cu superbie.

Lăsăm această descriere netradusă, pentru cuvântul că nu are nici un interes pentru noi Români; dar o publicăm în textul original spre a se conserva complet scrierea lui Daponte.

μάζετι Σάχ ναδιρ, βασιλεὺς τῶν βασιλέων, βασιλεὺς τοῦ καιροῦ, καταφύγιον τῶν Μωαμετάνων, παράδειγμα τῶν νικητῶν, διάδοχος, καὶ μιμητῆς Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνο· ἔπειτα λέγει οὕτως.

Ὁ μέγας Σάχ Ναδιρ στέλλωντάς μοι ἕνα του πρέσβυν, διὰ νὰ τρατάρωμεν μερικὰς ὑποθέσεις, ἔκαμα ὅσον ἦτον δυνατὸν, διὰ νὰ τὸν ἐπιστρέψω τὸ ὀγ' ηγορώτερον· ὁ Σάχης δὲν εἶχεν ἀνάγκην, νὰ ξαναπέμψῃ εἰς τοῦ λόγου μου τὸν Μωαμὲτ γάμ τὸν βιγάν, ἐὰν οἱ ἐδικοὶ μου μινίστροι δὲν ἤθελαν εἶστε ἀμελεῖς· οἱ ὁποῖοι ἀργοπόρησαν νὰ τοῦ δώσουν τὴν ἀπόκρισιν, συμπεραίνοντες τὸν Μωαμὲτ μὲ διαφόρους διμιλίας. Ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ ἐπεθύμησαν μᾶλλον νὰ μὲ βάλλουν εἰς μίαν ὑπόσχεσιν νὰ κάμω νὰ προξενιθοῦν διχόνοια μεταξὺ τῶν ἡμετέρων δύο βασιλειῶν, ἀντὶς νὰ βάλλουν εἰς προᾶξιν ἐκεῖνο, ὅπου ἐγὼ τοὺς ἐπρόσταξα. Αὕτη ἐστάθη ἡ αἰτία, διὰ τὴν ὁποίαν μὴν ὑποφέρωντας ὁ Σάχ ναδιρ τὴν μετ' ἀργοπορείαν ἐπάνοδον τῶν πρεσβειῶν του, ἀπεφάσισε νὰ ἔλθῃ αὐτοπροσώπως εἰς τὴν ἐδικήν μας ἐπικράτειαν. Ἐκεῖ ἠκολούθησαν πότῃμοι, ἀλλὰ ἡ νίκη φανερωθεῖσα εἰς βοήθειάν του, καὶ ἡ τύχη συμβοηθοῦσα αὐτῷ, ἔφθασεν εἰς τόσον, ὅπου ἐκυρίευσεν τὴν ἐδικήν μου βασιλείαν.

Αὐτὸς εἰσηλθεν εἰς τὸ Δέλι ὡς μονάρχης, μὲ ὑπέταξεν, ἐπῆρεν ὄλα μου τὰ τζεβαέρια, καὶ λίθους πολυτίμους· προσέτι ἠθέλησεν ἀπὸ λόγου μου νὰ τοῦ δώσω κατὰστ.χον τῶν ἐδικῶν μου εἰσοδημάτων, ὑποσχεθεὶς νὰ μὲ στερεώσῃ πάλιν ἐπάνω εἰς τὸν θρόνον μου. Διὰ τοῦτο ἐγὼ τὸν φανερώνω νόμιμον μονάρχην, καὶ κύριον πικῶν τῶν γαιῶν, τῶν τοποθεμένων πρὸς τὸν Πονέντε· δηλαδὴ τὴν ἐπικρατίαν Νόνδβεγ, τὴν Σάλασσαν σμίδα, τὸ ποταμὸν Σάγγαριν, τὸ Χαμπκούρ, τὸν ἰσθμὸν τοῦ Καμπούλ, τὰ ὄρη τοῦ Πάταν, καὶ τοῦ Τιάτ, τὸ κάστρον Τέσελ, τοῦ Κονταμπάτ, καὶ ὄλα τὰ περίξ τοῦ Πάτα, καὶ τοῦ Τάτα, κρατῶντας διὰ λόγου μου ὄλην τὴν ἐπικράτειαν τοῦ Ἰνδογουστάν. Αὕτη ἡ παράδοσις περιέχει ὄλην τὴν ἐπαρχίαν, τοποθεμένην ἀπὸ τὸ Κανταχάρ μέχρι τοῦ ποταμοῦ Ἰνδοῦ. Ἰδοὺ καὶ τὸ κατὰστ.χον τῶν λαφύρων, ὅπου ὁ ταχμάσκουλ χάν ἔκαμεν εἰς ταύτην τὴν νίκην· οἱ Ἐλέφαντες, αἱ κάμηλοι, ἡ ἀρτελάρια, τὰ τζαντήρια, καὶ ἄλλαι πολεμικαὶ ἀποσκευαὶ, ὅπου ἐπάρθησαν εἰς διαφόρους πολέμους, ὑπερβαίνουν τὴν τιμὴν τριῶν κουρώνων· τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ρούσπια εὐγαλμένα ἀπὸ τὸν Ξουσαυρὸν τοῦ μεγάλου Μόγολ πρὸς δεκαπέντε κουρώνια· τὰ μαργαριτάρια, καὶ λίθοι πολυτίμοι παντοῖου εἶδους πρὸς ὀκτώ κουρώνια· ἡ βασιλικὴ κλίνη τοῦ Μωάμεθ σάχ γεμάτη ἀπὸ τζεβαέρια ἐτιμήθη ἐπτὰ κουρώνια· ὁ βασιλικὸς θρόνος κεκοσμημένος ἀπὸ διαμάντια ἐτιμήθη ἑννέα κουρώνια· τὰ ἀργυρᾶ σκεύη, καὶ ἄλλα ἀργυρᾶ παρόμοια ταψία, κεκαλλωπισμένα καὶ αὐτὰ ἀπὸ πολυτίμους λίθους, ἐτιμήθησαν ἑνδεκα κουρώνια· τὰ μετριτὰ ἄσπρα καὶ τὰ τζεβαέρια ὅπου ἐπάρθησαν ἀπὸ τὰς παλλακίδας,

καὶ ἀπὸ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ὑπερβαίνουν τὰ τρία κουρώνια· ἡ ἀπόκτησις τῆς λεηλασίας τῆς πόλεως τοῦ Δέλι πλησιάζει πρὸς τὰ δέκα κουρώνια· ἡ φορολογία ὅπου ἐδιωρίσθη εἰς τοὺς οἰκήτορας τιμᾶται ἄλλα δέκα κουρώνια· ἡ ἀπόκτησις ἀπὸ τοὺς Ὀνκουῖλστ, καὶ ἄλλα πρόσωπα ὅπου ὑπερετοῦσαν τοὺς Ὀμτάμπας, Νάχαλστ, καὶ Ραϊάτστ, πλησιάζει ὁμοίως εἰς τὰ δέκα κουρώνια· ἐκεῖνο ὅπου ἐπάρθη ἀπὸ τὸν Κομορδιχάμ μουσαίπην τοῦ μεγάλου Μόγολ τιμᾶται μεκκὲς κουρώνια· καὶ ἐκεῖνο ὅπου ἐπάρθη ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα τοῦ Καβορδάμ, Μοντζαφορδάμ, Ἀλκαμεδχάμ, καὶ Σατασχάμ, καὶ ἀπὸ ἄλλους μινίστρος μουσαίπιδες, (οἱ ὁποῖοι ἐφρονεύθησαν ὄλοι κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν καὶ θέλησιν τοῦ Ταχμάσκουλ χάν) συμποσοῦνται ἡ ὄλητος ἑκατὸν ἑνδεκα κουρώνια. Ἄς εἶναι δὲ εἰς εἶδησιν τοῦ καθ' ἑνὸς, πῶς τὸ κουρώνιον κάμνει δέκα μιλλιούνια ρούσπια, καὶ τὸ ρούσπιον κάμνει πενήντα ἄσπρα τῆς Φράντζας. Ὅθεν ὄλη ἡ προορηθεῖσα σοῦμμα τῶν κουρώνων συμποσοῦται δύο χιλιάδες ἑπτάκόσια ἑβδομηνταπέντε μιλλιούνια λίτραις τῆς Φράντζας· πλοῦτος τόσον ἀμετρος. Ὅμως τὸ περισσότερον μέρος ἐπάρθη ἀπὸ τὴν πόλιν μόνον τοῦ Δέλι. Καὶ μὲ πολὺν κόπον ἤθελε τὸ πιστεύσῃ καθένας, ἐὰν δὲν ἤξεύρωνταν ποῖα νὰ ἦναι τὰ πλούτη τῆς Ἰνδίας, καὶ ἐὰν δὲν ἤξεύτωνταν ἀκόμη πῶς τὰ ἐργόχειρά της, καὶ οἱ καρποὶ ὅπου ἡ γῆ δίδει, λαμβάνουν μεγάλας σοῦμμας χρυσοῦ τὸν καθ' ἕκαστον χρόνον ἀπὸ τὴν Ἀσίαν, καὶ Εὐρώπην, ἡ ὁποῖαις σοῦμαις δὲν εὐγαίνουσι πλέον ποτὲ ἀπὸ τὸν τόπον. Προσέτι ὁ Ταχμάσκουλ χάν ἐδιώρισεν εἰς τὸν μέγαν Μόγολ ἐτήσιον δόσιμον τριῶν κουρώνων, ἧγουν ἑβδομηνταπέντε μιλλιούνια μονέτα τῆς Φράντζας· ἐδιώρισε καὶ τὰ πρὸς τροφήν ἀναγκαῖα τῆς κούρτης τοῦ αὐτοῦ Μόγολ πρὸς πέντε κουρώνια ἀπὸ ρούσπια, ἧγουν ἑκατὸν δέκα μιλλιούνια λίτραις. Ἡ κακὴ κυβέρνησις τῆς βασιλείας τοῦ Μόγολ ἐπροξένησεν αὐτὴν αἰφνῆδιον καταστροφὴν, ὅπου ὁμοία αὐτῆς δὲν ἀναγινώσκειται εἰς τὰς ἱστορίας. Ἀνεστέναιζε τὸ πλῆθος, ὁ λαὸς ἀπὸ τοὺς μεγιστάνους· ὁ δὲ Μεγμὲτ σάχ πρέντζιπες ἀνάξιος, καὶ ἀνίσχυρος, ὅλος βεβουθισμένος εἰς τὰς ἡδονὰς, ἄφηνε τὴν φροντίδα τῆς βασιλείας εἰς τοὺς δύο τυο μουσαίπιδες, Καουδοράμ, καὶ Καμορδιχάμ, οἱ ὁποῖοι εἰς ἄλλο δὲν ἐπρόσεχαν, πρᾶ εἰς τὸ νὰ Ξησαυρίζουν· ἡ ἐπικράτεια ὕστερεῖτο ἀπὸ στρατεύματα, διότι οἱ Γκενερχλιδες οἱ ὁποῖοι εἶχαν χρέος νὰ τὰ πληρώνουν, καὶ νὰ τὰ φυλάτουν, ἐσφετέριζαν ταῖς σοῦμμας, ὅπου δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν ἐλάμβαναν· οἱ ἀποστάται τῆς ἄκρης τοῦ Μαλαμπάρ, καὶ τοῦ Κομορμανδάλ εἰσῆρχοντο μὲ ἄλλα πλήθη ἀρματωμένα ἕως εἰς τὸ Ἰνδοῦστάν· ἔνθα ἡ παρὰ μικρὰ ἐναντιότης, ὅπου πρᾶ

αὐτῶν προὔπαντεῖτο, ἐφηνέρωνε τῆν εὐκολίαν ὅπου ἦτον, διὰ νὰ ὀρμήσουν κατὰ τῆς βασιλείας. Καὶ εἰς καιρὸν ὅπου ὁ Ταχμάσκουλ γὰν ἐξάπλωνε τὰς νίκας του μὲ μίαν ἀρμάδα ὀγδοῆντα χιλιάδων ἰππέων, καὶ εἴκοσι χιλιάδων πεζῶν, καλὰ ἀρματωμένων, καὶ ἐξησκημένων, φέρωντας μαζί του διακόσια πενήντα κομμάτια τόπια· ἐστέκετο ἐξ ἐναντίας ὁ Μεχμέτ σάχ εἰς τὸ Δέλι ἡσυχος, καὶ ἀξεγνίαστος· λογιάζωντας πῶς νὰ ἔκκμειν ἕνα μεγάλο πρᾶγμα, συνάζωντας ἕνα στρατόπεδον διακοσίων χιλιάδων ἰππέων, καὶ πεντακοσίων χιλιάδων πεζούρα, ἕξω ἀπὸ πέντε χιλιάδας ἐλέφαντας ἀρματωμένους εἰς πόλεμον, καὶ ὀκτῶ χιλιάδας κομμάτια τόπια· μὲ αὐτὴν τὴν διαφορὰν ὅμως, πῶς ἕνα τοιοῦτον πολυάριθμον στρατόπεδον, ἦτον συναθροισμένον μὲ πολλὴν σύγχησιν, καὶ ἐλλειπές ἀπὸ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα τῆς τροφῆς του· ὁ πόλεμος ὅπου ἠκολούθησεν εἰς τὰς εἰκοσιδύο τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους τριακονταενέα, ὅπου ἐχάθησαν ἑκατὸν χιλιάδες ἄνθρωποι, καὶ ἕνα μέρος ἀπὸ τὴν φραμίλιαν τοῦ Μόγολ, ἐφηνέρωσε τὴν δυστυλίαν αὐτοῦ, καὶ ἐβεβαίωσε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ εἰς τὸν Ταχμάσκουλ γὰν, (γὰν, καὶ σάχ, λέγεται βασιλεὺς), ὁ ὁποῖος ἔκοψε καὶ μονέδα μὲ αὐτὰ τὰ λόγια. Ὁ σάχ ναντίρ ἐγεννήθη, διὰ νὰ εἶναι βασιλεὺς τοῦ κόσμου· οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἀνωτέρω, ὡς ἀνεγνώσετε ἀγαπητοί, ἔγραψα τὴν εἰς Πετρούπολιν πράταξιν τοῦ ἐλτζῆ τῶν Περσῶν, καὶ μὲ ἐκείνην, ἀμφιβολία δὲν εἶναι, πῶς σὰς ἐγαροποίησα· πρέπει καὶ ἀκόλουθον εἶναι, νὰ γράψω τῶρα ἐδῶ καὶ τὴν πράταξιν τοῦ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐμβάσματος τοῦ ἐλτζῆ τῶν Μοσκόβων· τὸ ὁποῖον ἐγένετο εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους σαρανταενέα, Μαρτίου 13'. Ἐκτὴ ὥρα τῆς ἡμέρας· διὰ νὰ σὰς χαροποιήσω καὶ μὲ τὴν περιγραφὴν αὐτῆς, ὅτι ἀγαπῶ, καὶ χαίρομαι νὰ χαρωποιῶ καὶ ἀκούσατε καὶ αὐτὴν μετὰ χαρᾶς.

Πρὸ πάντων ὁ τοῦ Μοζζούραγα τειρᾶς, εἰκοσιοκτῶ γιαντιζάροι κετζελίδες ἀπὸ δύο δύο ὑψηγαίναν, σούμπασης καὶ χασάμπαςης, καὶ γεδεκλίδες μὲ τοὺς τζεβεζέδες σαράντα, ἀπὸ δύο δύο καὶ αὐτοί· εἶτα δύο τρουμπετάσιδες μόσκοβοι μὲ τρουμπέταις ἀσημένιαις παίζοντες. Δώδεκα γεδέκι με χρυσᾶ τζολτάρια, καὶ ῥάχτια ἐξάιρετα· ἐξ αὐτῶν τὰ ὀκτῶ ἦσαν μὲ καπλάνια σκεπασμένα ἐκλεκτότητα, τὸ δὲ δωδέκατον ἦτον ἀξίον Φέας, μεγάλο, καὶ ὑψηλόν· μία καρέτα μὲ ἕξ ἄλογα μαῦρα· ἐλάθονταν εἰς αὐτὴν ἕνας ἐπίσκοπος Μόσκοβος, καὶ εἰς τὰ παράθυρα τῆς καρέτας ἐστέκονταν ἕνα παιδιὸν ἐμπροσθέν του νέον, μὲ χρυσὸν πῖλον εἰς τὸ καφάλι, καὶ μὲ τζουλούρια, καὶ ρούχα ὀλόχρυσος· δευτέρα καρέτα μὲ ἕξ ἄλογα μαῦρα καὶ αὐ-

τὴ μὲ γούναις τοῦ ἐπισκόπου, ρούχα, καὶ ἄλλα· σαράντα ραγιτάριδες καθάλα μὲ πράσινα ρούχα χρυσᾶ, ἀπὸ τέσσαρες εἰς τὴν ἀράδα, ἀρματωμένοι, κρητῶντες τὰ τουφέκια πρεζεντιρ, φοροῦντες εἰς τὰς κεφαλὰς σκούφιες μαλαματοκαπισμέναις σουβλεραῖς, ὡσὰν τῶν Μπαλτατζιδῶν μὲ τὴν Μάρκα τῆς Μοσκοβίας, νέα μόδα. Ἐπροπορεύετο ἀπὸ αὐτοὺς ἡ σημαία τοῦ τάγματος κόκκινη χρυσῆ κεντητὴ μὲ μαργαριτάρια, ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος ἡ βᾶπτισις τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἡ σταύρωσις. Κατόπιν τῆς σημαίας δύο τύμπανα πολλὰ μεγάλα, καπλαντισμένα μὲ ἀσημι· τὰ ἐκτυποῦσαν, καὶ ἀποτελοῦσαν ἤχον τινὰ φοβερόν τοῦ πολέμου. Δεκατρεῖς μουζικάντοι πεζούρα, παίζοντες ὠραϊότατα, οἱ ἑπτὰ μὲ ἀσημένιαις τρομπέταις, οἱ πέντε μὲ μεγάλους αὐλοὺς, καὶ ὁ ἕνας μὲ φλογέραν λεπτήν. Ἐβδόμηναεξ γραντιέροι, ἀπὸ τέσσαρες πορευόμενοι πεζούρα μὲ πράσινα ρούχα χρυσᾶ, φοροῦντες καὶ αὐτοὶ εἰς τὰς κεφαλὰς σκούφιαις ὁμιαῖς τῶν ραγιτάρων· ἔχοντες καὶ αὐτοὶ ἐμπρὸς τὴν σημαίαν τοῦ τάγματος, καὶ κατόπιν τέσσαρες ἐπίλεκτοι, καὶ προεστῶτες τοῦ τάγματός των· καὶ ἔπειτα δύο τύμπανα καὶ αὐτὰ μὲ ἀσημι, καὶ τὰ ἐκτυποῦσαν, καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ τάγματος ἄλλα δύο· καὶ ἦταν ὅλοι ἀρματωμένοι μὲ ἄρματα ὅπου ἔστραπταν, καὶ τὰ τουφέκια τὰ ἐβαστοῦσαν ἐπάνω ὀρθὰ ὡς νικηταί, ὅχι ὡσὰν οἱ νέμτζοι κᾶτω, ὡς νικημένοι. Εἴκοσιοκτῶ σταριέριδες πεζοὶ μὲ πράσινα χρυσᾶ φορέματα, χωρὶς ἄρματα, μὲ ἕνα τοποῦζι μόνον ἀσημένιον εἰς τὸ χέρι, πηγαίνοντες ἀπὸ δύο, δεκαεξ μουζικάντοι ἐκ στόματος καθάλα, μὲ καζάκικα ρούχα κόκκινα φορεμένοι, καὶ δύο τρουμπετάσιδες παίζοντες ταῖς τρουμπέταις. Τριανταδύο ἀρματωμένοι μὲ ἄσπρα ρούχα χρυσᾶ, μὰ καπέλα εἰς τὸ κεφάλι, μὲ σταυροὺς ἀπάνω χρυσοὺς κεντιτούς, ὅλοι καθάλα, σιδηροφορεμένοι ἕως τὰ γόνατα, ὅπου ἀποροῦνταν οἱ ἄνθρωποι βλέποντες· τρία διὰ ὀγλάνια τῆς αὐλῆς καθάλα· ὁ δραγομάνος τοῦ ἐλτζῆ καθάλα μὲ δύο τζοχαδάριδες. Ὑστερα ὁ μαρεσάλ δὲ κόρτε, τοῦτέστιν ὁ κεχαγιάς του χρυσοφορεμένος, ἄνθρωπος εὐμορφος περιτριγυρισμένος ἀπὸ τέσσαρα νέα παιδιὰ ὀλόχρυσος, ὅπου ἐκρατοῦσαν τοπούζια ἀσημένια μακρὰ ὡσὰν δεκανίκια. Ἐπειτα εἰκοσιτέσσαρες νέοι χρυσοφορεμένοι εὐγενεῖς, ἐξ ὧν ἕξ ἦσαν μπειζαδέδες, ἀπὸ δύο δύο εὐτάκτως πηγαίνοντες. Ὑστερον ἀπ' αὐτοὺς εἴκοσι ζαϊμιδες, εἰκοσιοκτῶ τζαουσάδες, ὁ τζαουσλάρ ἐμίνης, ὁ μέγας δραγομάνος καθάλα μὲ καντερέ, τοποῦζι, τζολτάρι χρυσῶ, καὶ τρεῖς τζοκαδάριδες, δύο καπιτζιμπασίδες, ἕνας δύο τουγιῶν πχσᾶς μὲ ἕξ τουφεκτίδες, ὅπου ἐσυνόδευσε τὸν ἐλτζῆ ἀπὸ τὰ σύνορα, ὁ τζαβούσμπαςης μὲ δέκα τζοκαδάριδες, προπορευόμενος πολὺ διάστημα ἐμπρὸς ἀπὸ τὸν ἐλτζῆν. Τότε καὶ

Ἐλτζῆς Γόσποδ Ρομαντζόδ ὀνόματι, ἄνθρωπος ἡγεμονικός, καὶ μεγαλόσωμος, ἡλικίας τεσσαράκοντα χρονῶν καὶ ἐπέκεινα· ἐφοροῦσε ρούχα ἀσπρόχρυσα. εἰς τὸ στήθος εἶχε σταυρὸν μαλαματένιον κόκκινον μὲ πετράδια πολύτιμα, δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην, τῆς καθαλαρίας του τὸ σημεῖον. Ἐμβῆθε δὲ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἔκαμε τοῦτο τὸ Φαυμασιώτατον ἀλλάγι μὲ στρατιωτικὰ φορέματα, κατὰ τὴν φραγγῶν περιέργειαν καὶ παρατήρησιν· καὶ ὄχι μόνον αὐτὸς, ἀμὴ καὶ ὄλοι του οἱ ἄνθρωποι ἐφοροῦσαν τὰ φορέματα τῆς στρατᾶς· δὲν ἔβαλαν, ὅταν εἰς τὴν Πόλιν ἐμβῆκαν, ἄλλα, αὐτὰ τὰ λαμπρὰ καὶ χρυσὰ ὅπου εἶπαμεν, καθὼς κάμουν οἱ Γερμανοὶ, οὔτε εἶχαν ξένους ἀνθρώπους εἰς τὸ ἀλλάγι τους, ἀμὴ ἦταν ὄλοι τους Μόσκοβοι· τριγύρω του ὁ Ἐλτζῆς εἶχε σωματοφύλακας ὀκτώ δεξιᾷ, καὶ ὀκτὼ ἀριστερᾷ· οἱ ὀκτὼ ἐφοροῦσαν σκούφιας κατιφένιας μακριαῖς μὲ φτερά, καὶ μακρὰ ρούχα χρυσὰ· οἱ ἄλλοι ὀκτὼ ἐφοροῦσαν χρυσαῖς σκούφιας μὲ τζουλούφια, καὶ ἔβαστοῦσαν αὐτοὶ μὲν ἀσημένια δεκνίκια, ἐκεῖνοι δὲ μπαλτάδες ἀσημένιους ζαρίφικους. Κατόπιν ἀκολουθοῦσιν οἱ δύο κονσιλιέριδες τοῦ ἰνπερίου, ὁ Βισνακόδ ἀριστερᾷ, καὶ ὁ Κανιόλης δεξιᾷ, ὅστις εἶναι νὰ μείνη εἰς τὴν Πόλιν ρεσιδέντες. Ἀπ' αὐτοὺς ὕστερα ἦταν καμιὰ δεκκρία δοῦλοι τους καθάλα, καὶ καμιὰ τριανταριά τοῦρκοι τζοκαδάριδες. Εἰς ὅλο δὲ τὸ ἀλλάγι τοῦτο ἦτον ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο στεκόμενοι γιανιτζάρου κετζελίδες ἕως τετρακόσιοι.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἔγραφα παράταξιν Ἐλτζίδων, ὡς ἀξίαν γραφῆς τε καὶ ἀκοῆς, καθὼς φαίνεται, ἀναγινώσκων δὲ τινὰς αὐτὴν, ἢ καὶ ἀκούωντας, ἐργεταὶ βέβαια εἰς ἐπιθυμίαν, νὰ ἀκούτῃ καὶ παράταξιν βασιλέως, νὰ μάθῃ καὶ αὐτὴν, ὡς ἔμαθεν ἐκεῖνην, φυσικᾶ γὰρ ὄλοι οἱ αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι νὰ μύθουν ὀρέγονται· ἰδοὺ σοι ἀγαπητέ καὶ ταύτην του τὴν ἐπιθυμίαν ἀναπληρῶ, γράφω καὶ παράταξιν βασιλικὴν, καὶ ἀκουσαὶ καὶ αὐτὴν, ἣτις ἔγινε τὸν αὐτὸν χρόνον, Δεκεμβρίου κ.έ. ἡμέρα πέμπτη.

Παράταξις βασιλική, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ Σουλτάν Μαχμουὺτ ἐπῆγεν εἰς τὸ ζηαφέτι τοῦ Βεζιραζέμ Ἀχμέτ πασᾶ εἰς τὸ πασᾶ καπισί.

Ἐξεληθὼν τοῦ βασιλικοῦ παλατίου ἓνας κεραικούλαχης τοῦ Ἐπιτρόπου, καὶ φέρωντας τὴν εἰδησιν τῆς βασιλικῆς ἐξελεύσεως, εὐθύς ὁ Κεχαγιάμπέης, ὁ Ρεῖς ἐφένδης, ὁ Μεκτουπτζῆς, ὁ τζαβούσμπασης, οἱ τεσχερετζίδες, οἱ καπιτζιμπασίδες, καὶ ὁ ταλχιτζῆς, ὄλοι αὐτοὶ δρομόντες ἔξωθεν τοῦ πασᾶ καπίου, πλησίον τῆς ἐκεῖ βρύσεως ἐστάθησαν· μαζὶ δὲ καὶ τινες ἔχοντες εἰς τὰς χεῖρας Φυ-

ματήρια, κατζία κοινῶς λεγόμενα ἀσημένια μὲ κάρθουνα ἀναμμένα καὶ μὲ ἀρώματα, οὐδαγάτζη καὶ ἄμπαρη, καὶ ραντιστήρια, μὲ ροδόσταμα, καὶ ἀνθόνερο· διὰ νὰ εὐωδιάσῃ ὁ τόπος, καὶ ἡ πόρτα, διὰ τῆς ὁποίας ἐμελλε νὰ εἰσέλθῃ ὁ βασιλεὺς· ὁ δὲ γενίτζερ ἀγκοῆ Χασάν πασᾶς κινῶντας ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ ἀλάι κισκιού, καὶ ἀπελθὼν εἰς προὔπαντησιν, ἐφάνη ὁ βασιλεὺς, τὸν ὁποῖον προσκυνήσας ἕως ἐδάφους ὁ γενιτζέραγας, καὶ ἀσπασαμένος τὴν γῆν, ἐκίνησε πρὸς τὸ πασᾶ καπί· φθάσας δὲ ὁ βασιλεὺς πλησίον τῆς βρύσεως, ὁ Κεχαγιάμπης, ὁ Ρεῖς ἐφένδης, ὁ μεκτουπτζῆς, ὁ τζαβούσμπασης, οἱ τεσχερετζίδες, καὶ οἱ καπιτζιμπασίδες, ὄλοι ἐνδουμένοι μὲ ἐρικιανλιδικαῖς γούναις προσκυνήσαντες, καὶ φιλήσαντες τὴν γῆν, μὲ τὸ δεξιὸν τους χέρι, ἐκίνησαν ὄλοι πεζοί. Ἐν πρώτοις ὁ καπιτζιλάρ κεχαγιάσης, ὁ σελάμ ἀγάς, καὶ ὁ ταλχιτζῆς πηγαίνοντες ἐμπροστὰ, κατόπιν αὐτῶν ἠκολούθουν ἀπὸ τρεῖς τρεῖς οἱ καπιτζιμπασίδες· εἶτα οἱ ἀγάδες τοῦ ρεκιαπίου, εἶτα ὁ ρεῖς ἐφένδης, ὁ τζαβούσμπασης, ὁ μεκτουπτζῆς, καὶ οἱ τεσχερετζίδες· κατόπιν τούτων ὁ γενιτζέραγας ἐκ τοῦ δεξιοῦ μέρους καὶ ὁ κεχαγιάμπης ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ· εἶτα ὁ βεζιρῆς, ἰσταμένοσ ἔξωθεν τοῦ πασᾶ καπίου πλησίον ἐργαστηρίου ἐνὸς σαρᾶφη· καὶ ἀσπασάμενος καὶ αὐτὸς τὴν γῆν μὲ τὸ δεξιὸν χέρι, ὡς ἔθος τοῖς ἀγαρινοῖς, ἐκίνησεν ἐμπροσθεν τοῦ βασιλικοῦ ρεκιαπίου πεζός. Μετὰ τοιαύτης τοίνην δόξης, καὶ προπομπῆς ὁ βασιλεὺς ἔλθων εἰς τὸ πασᾶ καπί, ἐμβῆκεν ἀπὸ τὴν πόρταν τῶν ἰτζαγάδων· οἱ δὲ ρηθέντες σελαμλαντζίος τέσ τον, τὸν κατέβασαν εἰς τὸ μπινέκτασι, ἔνθα παριστάμενοι, ὁ μὲν Βεζιρῆς δεξιᾷ, ὁ δὲ γενιτζέραγας ζερβᾷ, ἐμβῆκαν εἰς τὴν βασιλικὴν μασχάλην· καὶ προπορευομένων τῶν ἀρζαχάδων, ἀνέβασαν αὐτὸν εἰς τὸ ἀρζ ὄντασί· ἐκεῖ στεκόμενος ὁ Βεζιρῆς ἐμπροσθέν τοι, ἐμβῆκεν ὁ βασιλεὺς μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν χρηματιστικὴν αἰκίαν, αὐτὴν τὴν λεγομένην ἀρζ ὄντασί.

Συνομιλήσαντες δὲ ἐδῶ ἕως μίαν ὥραν, ἐζήτησεν ὁ βασιλεὺς τοὺς πεχλεβάνιδες, εἰς τόπον καλούμενον κοῦμ μείντάνι, καὶ ἐπάλευσαν· εἶτα φέρωντας ἐκ μέρους τοῦ Μποτταντζιμπασί τὰ σκυλία τὰ λεγόμενα σαμφώνια, ἐπάλευσαν μὲ μίχ ἀρκούδα. Μετὰ ταῦτα ζητήσας ὁ βασιλεὺς τράπεζαν, ὁ κεχαγιάμπης πηγαίνωντας εἰς μαγηρεῖον τοῦ Ἐπιτρόπου, ἐσίχωσε τὰ φαγητὰ, καὶ φέρωντας αὐτὰ ἐμπροσθεν τοῦ βασιλέως, εἰς τὸ ἔξω μέρος τοῦ τζινίτικου ὁδᾶ, τᾶφην ἐκεῖ. Διαταττομένων δὲ τῶν φαγητῶν κατὰ τὸ βασιλικὸν ἔθος· καὶ ἰσταμένων ἐμπροσθεν τοῦ βασιλέως τοῦ βασιλικοῦ Σιλικδάρη, καὶ τῶν γὰς ὀδκλιδων καὶ συνομιλοῦντος τοῦ βασιλέως μετὰ τοῦ Σιλικδάρη, ἦλθεν ὁ Κισλάραγας εἰς τὸν ὁδᾶ πλησίον τοῦ ἀρζ ὁδᾶ· καὶ

οὕτως ἤρξατο ἐσθίειν ὁ βασιλεὺς μόνος, ὡς ἔθος τοῖς τῶν ἀγαρηῶν βασιλεῦσι. Μετὰ τὴν τράπεζαν δὲ διὰ προσταγῆς ἐλθὼν ὁ Ἐπίτροπος, συνωμίλησε μετ' αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν τζινίτικον ἐδάξ δύο καὶ τρεῖς ὥρας, παίζοντες οἱ τζεγγίδες εἰς τὸ κοῦμ μείνταν, καὶ ὕστερα τὰ λεπτὰ σάζια. Οὕτως ἐγλέντισαν ἕως δύο ὥρας, εἶτα τὸ δειλινὸν ἔγιναν τὰ αὐτά. Μετὰ δὲ τὴν βρωσιν καὶ τοῦ δειλινοῦ φαγητοῦ, ἐλθὼν ὁ Κισλάραγας εἰς τὸ ἀρζοδασί, ἐφόρεσε πρῶτον τὸν Κεγαγιάμπειην ἐρκιανλιδίικην γούνα, ὕστερα τὸν βεκιλχάρτζην, καὶ τὸν τεσριφατζῆν, καὶ ἄλλους ἕως εἴκοσι. ὡσάν ἀστζίμπασίδες καὶ ἱμπροχόριδες. Μετὰ ταῦτα ὁ βασιλεὺς ὑπέστρεψεν εἰς τὸ βασιλικὸν σεράγι, καὶ ἀνέβη εἰς τὸ ἀλάι κιοσκιοῦ μετὰ τὴν αὐτὴν προπομπήν, καὶ παράταξιν. Καὶ ὁ μὲν Βεζίρης ἔξω ἀπὸ τὸ πασᾶ

καπὶ ὀλίγον τὶ διαβάς, ἐφίλησε τὴν γῆν, καὶ ἐγύριτε· πλησίον δὲ τῆς βρούσεως ὁ ρεῖς ἐφένθης, καὶ οἱ λοιποὶ ὑπὸ κάτω δὲ τοῦ ἀλάι κιοσκιοῦ φιλήσας τὴν γῆν καὶ ὁ γενιτζάραγας, ἐπλησίασεν εἰς τὸ βασιλικὸν ρεκιάπι, καὶ φιλήσας αὐτὸ τρεῖς, ὑπέστρεψεν ἀπὸ τὴν πόρταν τοῦ σουκ τζεσμέ. Τὸ ζικφέτι αὐτὸ ἐκόστισε τὸν ἐπίτροπον περὶ τὰ διακόσια πουργεῖα· ἐπειδὴ ἐπρόσφερε τῷ βασιλεῖ ζωνάρια, χαντζάρια, ὠρολόγια πολύτιμα ὅλα τζεβαρένια, καὶ ἄλλα εἶδη τζεβαρέων. Ἐπιλοδώρησε καὶ ὅλους τοὺς μέσα, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸν Δαρισχδέτ ἀγ.σῆ. ἤγουν τὸν κισλάραγα, ἕως τοὺς μικροτέρους· καὶ ξεχωριστὰ ἀπ' αὐτὰ ἔξω εἰς τὸ βασιλικὸν ἐτυπαγι, ὧντος ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ πασᾶ καπὶ, εὐγῆκε, καὶ ἐσκόρπισε πεντεξ φοραῖς φλωρία, καὶ ξεχωριστὰ ὁ κεχλιχαμπές.

Ἦθελα σᾶς περιγράψω ἄργοντες καὶ τὸν πόλεμον, καὶ τὴν κατὰ τῶν Σφετζῶν νίκην, ὅπου τὸν αὐτὸν σχεδὸν χρόνον ἔκαμε ὁ φέλτ μαρεσάλ γενεράλης κόντε Λάσθη μόσκοβος, ὅπου σᾶς προεῖπα, ἐδῶ ὦντας ὁ τόπος καὶ τῆς περιγραφῆς αὐτοῦ καὶ δηλώσεως, ἂν δὲν ἐφαίνομουν βρατεὸς μετὰ τὴν πολυλογίαν, καὶ δὲν ἤθελα ἀναγνώσῃ τὸ: Πᾶν μέτρον ἀριστον. Καὶ ἀγκαλὰ τὸ μέτρον ἐγὼ τὸ ἐπέρασσα, καὶ ἐλάλησα ἐδῶ ὑπὲρ τὸ μέτρον, ὑπερέβην τοὺς κανόνας τῶν καταλόγων· ὅτι οἱ κατάλογοι τοιοῦτους καὶ τοσοῦτους λόγους δὲν δέχονται, ὅτι δὲν λέγονται πλέον κατάλογοι, ἀλλὰ ἱστορία. Διὰ τοῦτο κέγω τὸν παρόντα κατάλογον οὐχ ἀπλῶς κατάλογον, ἀλλὰ ἱστορικὸν κατάλογον τὸν ὠνόμασα. Ἐπέρασα δὲ τὸ μέτρον, καὶ ἐλάλησα ὑπὲρ τὸ μέτρον, ὅτι κρίμα ἐνόμισα νὰ κρύπτω τόσους χρόνους, καὶ τόσους λόγους ἀξιολόγους· τοὺς ὁποίους ἀπὸ τοὺς χρόνους ὅπου ἐχρημάτισα γραμματικὸς τῶν δύο ρηθέντων αὐθέντων καὶ ἀδε φῶν, Κωνσταντίνου, καὶ Ἰωάννου, ἀπόκτησα ὡς ἄλλος νομίζω οὐδεὶς· καὶ ἐχ ἱρομουν εἰς τὰ κτήματά μου αὐτά, καὶ ἄλλα ὡσάν αὐτά, ὡς ὁ εὐρίσκων σκ(ο)ύλα πολλὰ· καὶ ἐφύλαττα τοὺς λόγους αὐτοὺς καὶ ἄλλους ὡσάν αὐτοὺς, ὡς κειμήλιά μου καὶ θυσσαυρούς.

Κρίμα λέγω τὸ εἶχα τὸ νὰ τοὺς κρύπτω, καὶ μόνος ἐγὼ νὰ τοὺς χαίρουμι, καὶ νὰ μὴ τοὺς φανερώσω, καὶ νὰ μὴ τοὺς μεταδώσω εἰς ὠφέλειαν πολλῶν, καὶ μάθησιν, καὶ χαρὰν, καὶ τὸ ἔκαμα, ὡς ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος.

Λέγουσι γάρ, ὅτι ἓνα καιρὸν ἦτον ἓνας βασιλεὺς, ὁ ὁποῖος εἶχε μάλαμα πολὺ, καὶ πετράδια πολύτιμα, διαμάντια, ρουμπίνια, σμαράγδια, ζαφείρια, μπαλάσια, καὶ τὰ λοιπὰ ὅλα καὶ πάμπολλα, καὶ τὰ εἶχε μέσα εἰς τὸ θυσσαυροφυλάκιον.

Voiam să vă descriu boerilor și resbòiuul și victoria asupra Suedilor, pe care mai în același timp a făcut-o Feld-mareșal general Contele Lasie Moscovitul despre care v'am spus mai sus, aici ar fi locul și a descrierei sale și manifestărei sale, dacă n'aș părea îngreuietor cu multă vorbă și dacă n'aș fi citit, că totă măsura este cea mai bună. Cu toate că eu am trecut măsura, și am vorbit aici peste măsură trecând regulile cataloşelor. Pentru că cataloşele nu cuprind de astfel și atâtea cuvinte pentru că nu s'ar dice mai mult atunci cataloşele ci istorii. De aceea și eu prezentul catalog, nu l'am numit simplu catalog, ci catalog istoric. Am trecut dar măsura și am vorbit peste măsură pentru că am socotit că este păcat să ascund atâtea ani și atâtea cuvinte însemnate, pe care le-am câștigat, socot ca niminea altul pe timpul cât am fost ca secretar celor doi fiși domni și frați Constantin și Ion, și mă înveselăm în aceste proprietăți ale mele, ca și cel ce află scule multe; și am păstrat aceste cuvinte și altele ca aceste ca odóre și tesauré a mele.

Dic că o socot ca păcat să le ascund și numai eu singur să mă veselesc și să nu le arăt și să le predau spre folosul, spre învățătura și spre bucuria multora, și am făcut-o ca împératul acela :

Că să dice că într'un timp era un împérat care avea aur mult și petre de mult preț, diamante, rubinuri, smarande, safiruri, balase ⁷⁸⁾ și de altele toate și foarte multe și le ținea în tesaurul său. Cu timpul i-a venit în minte,

Μετά καιρόν δε τοῦ ἦλθε λογισμὸς, καὶ φρόνιμος λογισμὸς, τί νὰ τὰ κάμῃ, ὅπου νὰ κάμῃ νὰ τὰ ἰδοῦσιν οἱ ἄνθρωποι, ὅπου καὶ αὐτοὶ νὰ τὰ χαροῦσι, καὶ αὐτὸν νὰ ἐπαινοῦσιν, ὅτι κῆπος ὁ κλησμένος (καθὼς λέγ' ἡ παροιμία) καὶ ἡ βουλγωμένη βρούσις, ἀχριστα τῇ ἀληθείᾳ. Ἐστογάσθη λοιπὸν, καὶ συνάξει ὅλους τοὺς χρυσοχόους, ὅπου ἐκεῖ εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην ἦταν· τοὺς παραδίδει ὅλα ἐκεῖνα τὰ πετράδια, τοὺς δίδει καὶ μάλαμα· καὶ τοὺς προστάζει νὰ κατασκευάσουν μίαν μεγάλην ἔλαφον μὲ τὸ ἐλαφόπουλο, καὶ τὰ δύο αὐτὰ ὅλα μάλαμα, καὶ νὰ κολλήσουν ἐπάνω εἰς αὐτὰ, εἰ δυνατόν ὅλα ἐκεῖνα τὰ πετράδια. Ἀφ' οὗ δὲ τὰ ἔκαμαν κατὰ τὴν προσταγὴν, καὶ τὰ εἶδεν ὁ βασιλεὺς, καὶ τὸν ἄρσαν, ὅτι ἦταν ἀπαράλλακτα ὡσὰν ἦταν ζωντανά, καὶ ἀκτινοβολοῦσαν ὡς ἀκτινοβολᾷ ὁ Ἴλιον· ἐπρόσταξε, καὶ καταμεσῆς τῆς βασιλικῆς αὐλῆς ἔκαμαν ὀνάδες, καὶ εἰς μὲν τὸν ἕνα ὄντα σκεπασμένον ἀνοικτὸν δὲ ἀπὸ παντοῦ, ἔστησαν τὴν ἔλαφον καὶ τὸ ἐλαφάκι, τὴν μίαν μὲ τὸ παιδί· εἰς δὲ τὸν ἄλλον ἐκάθονταν ἄνθρωποι βασιλικοὶ καὶ τὰ ἐφύλαγαν, καὶ ἕνας διὰ νὰ γράφῃ ὅσα λέγουν περὶ αὐτῶν ὅσοι ἔρχονται, καὶ τὰ βλέπουσι, καὶ τὸ βράδυ ὑπῆγαιεν εἰς τὸν βασιλεῖα καὶ τὰ ἐδιάβαζεν. Ἐδιελάγησε δὲ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ ὁ βασιλεὺς, καὶ εἰς ἄλλας βασιλείας καὶ τόπους, ἐμήνυσε νὰ ἔρχωνται νὰ βλέπωσιν, ὡς θαυμαστά, καὶ ἀξία βλέψεως πράγματα. Ἐτρεχαν, καὶ ἦρχονταν λοιπὸν πανταχόθεν ἐντόπιοι καὶ ξένοι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, πλούσιοι καὶ πτωχοί, εὐγενεῖς καὶ χωρικοί, καὶ τὰ ἔβλεπαν, καὶ βλέποντες ἐθαύμαζαν, ἐχαίρονταν, τοὺς τεχνίτας ἐπαινοῦσαν διὰ τὴν τέχνην, καὶ τὸν βασιλεῖα ἐμακάριζαν διὰ τὸν πλοῦτον, καὶ διὰ τὴν σοφίαν αὐτὴν ὅπου ἐσορίσθη, καὶ ἔκαμε τὴν ἔλαφον αὐτὴν, καὶ τὸ ἐλαφόπουλο, πράγματα θαυμαστά, πολύτιμα, καὶ πανεύμορφα, ὅπου ἄλλος βασιλεὺς ποτὲ δὲν τὰ ἔκαμε· τὰ ζητιοῦσαν δὲ πολλοὶ, ἔλεγαν καὶ πόσα ἀξίζουσι, καὶ ἄλλος ἔλεγεν ἑκατὸν χιλιάδας πογγεῖα, ἄλλος διακοσίας μυριάδας, ἄλλος τριακοσίας, καὶ ἄλλοι περισσότερα. Καὶ ἦτον τὸ πρᾶγμα ἕνα θέατρον τοῖς πᾶσι, καὶ ἐντοπίοις, καὶ ξένοις ἀξιοθαύμαστον, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ βασιλεῖος διήγημα παντοῦ περιβόητον, καὶ πανήγυρις καθημερινὴ διὰ τὴν συνάθροισιν τοῦ λαοῦ ἢ πόλις ἐφαίνετο. Ἦλθε δὲ μὲ τὰς ἄλλας πολλὰς χιλιάδας τοῦ λαοῦ, ἦλθε καὶ ἕνας πτωχὸς καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν βασιλικὴν αὐλὴν καὶ οὕτως, καὶ ἰδὼν αὐτὰ, καὶ ψηλαφήσας αὐτὰ, καὶ στοχασθεὶς αὐτὰ εἶπεν:

„Ἄν βρῆς ἀπρίλλης δώδεκα κιόμας μία καὶ φῖνα,
„ἀξίζει το λαφόπουλο μῶλην τὴν ἐλαφίνα“.

Εἶπε δὲ αὐτὸς αὐτὸ, ὅτι ἤκουσεν ὅπου τὰ ξε-

și judecată înțeleptă, ce să le facă, cum se facă ca să le vadă omenii pentru ca și aceștia să se veselască și el să se laude. Căci era o grădină închisă (după cum dice proverbul) și un isvor astupat, în adevăr neîntrebuințat. A socotit dar și a adunat pe toți giuvaericii care erau în acea politie. Le predă toate acele petre și le dă și aurul și le ordonă să facă o mare cerbăică cu puiul ei și amândouă aceste toate de aur și să lipiască de asupra lor dacă ți cu puțință toate acele petre. După ce le-a făcut după ordin și le-a vădut împăratul și i-a plăcut. pentru că era fără comparație ca vii și strălucea cum strălucește soarele; și a ordonat ca în mijlocul curții împărătești să facă odăi. Și într'o odae acoperită și deschisă din toate părțile a pus cerbăică cu puilul adică mama cu copilul; iar în o altă ședea omenii împărătești și le păzeau, iar altu ca să scrie ce dic despre ele câți vin și le ved, și sara se ducea la împăratul și i le citea. A publicat împăratul în împărăția lui și a vestit și la alte împărății și locuri sa vie ca să vadă lucruri miraculoase și vrednice de vădut. Alergau și vineau din toate părțile locali și străini, bărbați și femei, bogați și săraci, nobili și țărani și le videau; și vădându-le se minunau, se bucurau, pe artiști îi laudau pentru artă, și pe împăratul l fericeau pentru bogăția și pentru înțelepciunea aceia ce a cugetat și a făcut acéstă cerbăică și pe puiul ei, lucruri miraculoase, de mult preț și prea frumoase, pe care alt împărat nu le-a făcut nici o dată. Le prețuiau mulți, se pronunțau și cât valoréza, altul dicea 100,000 de pungți, altul 200 de miriade, și altul 300, și alți mai mult. Și era lucrul un tétu tuturor demn de admirat și celor locali și străinilor; și numele împăratului povestire renumită pretutindene și orașul apărea ca o adunare (bâlcii) dilnică prin aglomerarea poporului. A venit împreună cu alte multe mii din popor și un sărac și intrând în curtea împărătescă și el, și vădend aceste și atingându-le și cugetând la ele a dis:

Dacă plouă în luna lui April 12 (dile) și în Maiu una și termină, valoréza puilul cu cerbăică cu tot.

A dis acesta acésta pentru că auția, că

τιμοῦσαν ἄλλοι ἐκεῖ, καὶ εἶπαν καὶ αὐτὸν νὰ εἰπῇ, τὶ ἀξίζουσι αὐτά. Τὸν λόγον τοῦτον ἀκούσας ὁ βασιλεὺς, ἐθαύμασε· νὰ τὸν καταλάβῃ δὲ, οὔτε ὁ βασιλεὺς, οὔτε ὁ γραμματικὸς, οὔτε ἄλλος τις τῶν ἀρχόντων δυνήθηκεν· ὅθεν ἐπρόσταξεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἦλθεν ὁ πτωχὸς, καὶ τὸν ἐρώτησε τὴν ἐξήγησιν, καὶ τὶ ἀνθρώπος εἶναι. Ἐγὼ, εἶπεν ὁ πτωχὸς, εἶμαι γεωργός, καὶ τόσους χρόνους ὁποῦ ὀργῶν, καὶ σπέρνω τὴν γῆν, ἐστοχάσθηκα βασιλεῦ, πῶς ἀπ' αὐταῖς ταῖς τόσαις βροχαῖς ὁποῦ εἶπα, ὅλη ἡ εὐθηνία ὄλων τῶν γεννημάτων ὄλης τῆς γῆς, ἀμπελιῶν, γωραφίων, κήπων, ἐλαιῶνων, υελισσῶνων, καὶ ἄλλων εἰς ὄλον τὸν κόσμον γεννᾶται καὶ γίνεται· ὅλα λοιπὸν τὰ γεννήματα ταῦτα, καὶ εἰσοδήματα, ἀνίσως ἦτον δυνατὸν ἕνας νὰ τὰ συνάξῃ, καὶ νὰ τὰ πουλήσῃ, ἢ πούλησις αὐτῶν φθάνει, καὶ κάνει τὴν τιμὴν τῆς Ἐλάφου, καὶ τοῦ παιδικοῦ της. Ταῦτα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς, καὶ οἱ ἄρχοντες, ἐθαύμασαν ὅλοι τοῦ γεωργοῦ τὴν σοφίαν, καὶ στόχασιν. Καὶ προστάζει ὁ βασιλεὺς, καὶ φέρνουν καφτάνι, καὶ τὸν φοροῦν, τὸν κάνει ἀρχοντα καὶ αὐτὸν, καὶ ἕνα ἐκ τῶν συμβούλων του.

Πέμπτος βασιλεὺς Ρωσσίας ἐστάθη Πέτρος, ὁ ἔγγονος Πέτρου τοῦ μεγάλου, καὶ ἀνεψιὸς Ἐλισάβετ τῆς βασιλίσσης, ὅστις ἐγεννήθη ἀπὸ τὴν Ἄνναν ἀδελφὴν τῆς Ἐλισάβετ, καὶ θυγατέρα τοῦ Πέτρου, ἣτις ἀπελθοῦσα εἰς Σφετζιαν ὑπανδρεύθη, καὶ ἐγέννησεν αὐτὸν, ὅστις ἔλαβεν εἰς γυναῖκα Αἰκατερίναν, ἀνεψιὰν τοῦ ἀνωτέρω ρηθέντος Φριδερίκου βασιλέως Σφετζίας, καὶ υἱοετήθη παρ' αὐτοῦ, μὲ τὸ νὰ ἦναι αὐτὸς ἄτεκνος, ὅστις ἕως τὴν σήμερον ζῆ, καὶ βασιλεύει γέρος ὑπέργηρος. Τούτος ὁ Πέτρος μετὰ τὸν θάνατον τῆς θείας αὐτοῦ Ἐλισάβετ, ἐδιωρίσθη παρ' αὐτῆς διάδοχος τοῦ ἰνπερίου τῆς Μοσχοβίας· ὅθεν ἐσηκώθη ἀπὸ τὴν Σφετζιαν μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ τῆς Σφετζίας τῆς νεονύμφου, ἦλθε καὶ ἔλαβε τὴν βασιλείαν· ἐβασίλευσε δὲ ὀλίγον, πόσον δὲν ἤξεύρω· μὲ τὸ νὰ ἐφάνη γὰρ, ὡς εἶπασιν, ἐναντίον τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τῶν Μοσκόβων, καὶ ἐσπούδασε νὰ ἀνατρέψῃ ὅρους τινὰς τοπικοὺς, παλαιοὺς, βασιλικούς, καὶ ὀρθῶς κειμένους, τῆς βασιλείας ἐξέπεσεν, ἐφυλακώθη, καὶ μετὰ εἰς τὴν φυλακὴν ἀπὸ τὴν λύπην, ἄλλοι δὲ λέγουσι ἀπὸ φαρμάκων ὁποῦ τοῦ ἐδόθη, ἀπέθανεν.

Ἐκτος βασιλεὺς Μοσχοβίας εἶναι ἡ νῦν ἐλέω Θεοῦ βασιλεύουσα Αἰκατερίνη ἡ χήρα, ἡ τοῦ Πέτρου γυνὴ διαδεχθεῖσα τὴν βασιλείαν εὐθὺς μετὰ τῶν ἔσθρων θάνατον τοῦ ἀνδρός της, εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους ἐξητηκδύο, τὸν Ἰούλιον· τὴν δὲ ὀρθοδόξιαν διδραχθεῖσα εἰς τὴν Σφετζιαν τὴν πατρίδα της, πρὶν νὰ στεφανωθῇ τὸν Πέτρον, μὲ τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν υἱὸν Παῦλον ὀνόματι, ὅστις ζῆ,

acolo le valora și alții și ia ȕis și lui să spue cât valorează. Acest cuvânt aȕindu-l împăratul s'a minunat; ca să'l înțelegă însă n'a putut nici împăratul, nici secretarul, nici altul din boeri. Decî a poruncit împăratul și a venit sêracu și l'a întrebat esplicarea și ce om este. Eȕ, a ȕis sêracul, sunt agricultor și atȕția ani de cȕnd arȕ și samȕn pȕmântul, ani socotit împărate, ca din aceste și atȕtea ploî, ce am ȕis, tȕtȕ effinȕtatea tuturor seminților de pe tot pȕmȕntul, și a vielor, țarinilor, grȕdinilor, maslinilor, a stupilor și a tuturor în tot pȕmȕntul se naște și se face; prin urmare tȕte semințele aceste și productile dacȕ ar fi posibil ca unul să le adune și să le vȕndȕ, vinderea lor ar fi suficientȕ și ar face prețul cerbȕiceî și a puiului ei. Acȕsta aȕdind împăratul și boeriî s'aȕ minunat toți de înțelegȕiunea și cugetarea agricultorului și ordonȕ împăratul și i-a adus caftan și-l îmbracȕ, și-l făcu boer și pe acesta și unul dintre consilierii lui 79).

Al cincilea împărat al Rusiei a fost Petru, strȕnepot lui Petru cel Mare și nepot împăratesei Elisabeta; care s'a nȕscut din Ana sora Elisabetei, fiica lui Petru. Care ducȕndu-se în Suedia s'a mȕritat și l-a nȕscut pe acesta. Acesta a luat de soție pe Ecaterina, nepȕta anintitului mȕi sus Frideric rege al Suediei, care s'a înfiet de el pentru cȕ era fȕrȕ copii, care pȕnȕ astȕ-ȕi trȕește și împăratește, bȕtrȕn fȕrte bȕtrȕn. Acest Petru dupȕ mȕrtea mȕtușei sale Elisabeta s'a rȕnduit de ea succesor a Impȕrȕției Moscovei; de unde s'a sculat (a venit) din Suedia cu femeia lui Suedȕ, de curȕnd cȕsȕtorit și a venit și a luat împărȕția, aȕ împărȕtit puțin, însă cȕt nu știȕ. Pentru cȕ s'a arȕtat, cum spun, contrar credinței Ortodoxe a Moscoviților și cȕnta să sfȕrȕme unele obiceiuri locale vechi împăratești și drept făcute, a cȕdȕt din împărȕție și s'a încarcerat și înlȕuntrȕ în carcerȕ a murit de supȕrare, alții ȕic cȕ de otrȕvȕ ce i s'a dat.

Al șesele împărat al Moscovei este ceea ce împăratește acum din mila lui D-ȕeȕ vȕduva Ecaterina, femea lui Petru. Priimind împărȕția curȕnd dupȕ mȕrtea prematurȕ a bȕrbatului sȕu la 1762, la Iunie; iar ortodoxia a învȕțat'o în Suedia, patria sa, mȕi înainte de a se cununa cu Petru, cu care a nȕscut un fiȕ cu numele Pavel, care trȕește și

καὶ βασιλεύει μὲ τὴν μητέρα του ὁ Θεὸς νὰ τοὺς πολυχρονῆ, καὶ νὰ τοὺς στερεώνῃ. Ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτῆς ἐγείνεν ὁ μετὰ τῶν Τουρκῶν πόλεμος τῶν Μοσκόβων, ὁ ὁποῖος, ἐπειδὴ ἐπὶ τῆς πατριαρχείας Σωφρονίου Κωνσταντινουπόλεως ἐγράφη, ἐδῶ σιωπᾶται ἐδῶ καὶ ὄχι ἐκεῖ ἔπρεπε νὰ γραφῆ, ἐγράφη δὲ ἐκεῖ ἀτόπως, μὴν ὄντας ὁ τόπος του διατί; διότι τότε, ὅταν περὶ Πατριαρχῶν ἐγραψῆ, δὲν εἶχα σκοπὸν νὰ γράψω καὶ περὶ βασιλέων, ὕστερα μὲ ἦλθεν ὁ βασιλικὸς σκοπὸς τοῦτος, διὸ μὲ συμπαθεῖτε οἱ ἀναγινώσκοντες.

Τοσαῦτα μὲν καὶ περὶ βασιλέων, νῦν δὲ περὶ Ἀυθέντων τῶν ἐπισιμων, οὐχὶ πάντων, καιρὸς νὰ εἰπούμεν, καὶ λέγομεν.

ΑΥΘΕΝΤΑΙ ΚΑΙ ΔΡΑΓΟΜΑΝΟΙ

Δούκας, ἐπίσημος διὰ τὸν πατέρα, ὅτι ἦτον υἱὸς τοῦ ἐπισημοτάτου ἐκείνου Βασιλείου Βοεβόδα, περὶ οὗ ἐγράψαμεν ἐπὶ τῆς πατριαρχείας Ἀθανασίου, ἐπίσημος, διότι ἐχρημάτισε τριῶν αὐθεντιῶν αὐθέντης, Βλαχίας, Μπογδανίας καὶ Οὐκραίνης, ὡς ἄλλος κανεῖς, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις ἐγράψαμεν αὐθέντευσε δὲ τέσσαρες πέντε φοραῖς ἐπίσημος, ὅτι αὐθεντεύοντας αὐτὸς εἰς Μπογδανίαν, ἔγινεν εἰς τὸ Γιάσι τυπογραφία, ὅπου δὲν ἦτο, καὶ ἐτυπώθη παρὰ Δοσιθέου πατριάρχου τὸ βιβλίον Συμεῶν Θεσσαλονίκης, δαπάνη αὐθεντικῆ, καὶ τὸ βιβλίον Νεκταρίου τοῦ πατριάρχου, ὅπου προεγράψαμεν, μέγα τι ὄντας ἡ τυπογραφία· καθὼς εἰς τὴν αὐθεντείαν τοῦ πατρὸς του ἐν Γιάσιω συνηθροίσθη σύνοδος κατὰ Καθρίων, καὶ ἔγινε τὸ βιβλίον, ὅπου ὀνομάζεται ὁρθόδοξος ὁμολογία· μέγα τι καὶ ἡ σύνοδος. Ἐπίσημος πρὸς τούτοις εἶναι τοῦτος καὶ διὰ τὸ ἐπίσημον ἱερὸν μοναστήριον τῶν πρωτοκροσφαιῶν ἀποστόλων, Τζετατζούγια λεγόμενον, ὅπου πλησίον τοῦ Γιάσι ἐκτίσσε, καὶ εἰς τὸν ἅγιον Τάρον τὸ ἀφιέρωσεν. Ἡ ἅγιος εἰκὼν τῆς Παναγίας μου, ἡ Μοσκόβικη, ἀποῦ μόνον τὸν λιμὸν, χωρὶς χειρῶν, καὶ τὸ πρόσωπον ἔχει, ἡ περιηργυρωμένη, ἡ εἰς πολλὰ βιβλία μου, μάλιστα εἰς τὸν Καθρέπτην τῶν γυναικῶν, ἐπαινουμένη, ἡ παρὰ τῶν βλεπόντων πάντων θαυμαζομένη, ἡ εἰς τὸ ἐν Σκοπέλῳ πατρικόν μου μοναστήριον τῆς Παναγίας τῆς Εὐαγγελιστρίας εὐρισκομένη, ὅπου εἶναι καὶ ἡ εἰκὼν τοῦ ἁγίου Μανδηλίου ἡ περιηργυρωμένη, καὶ ἴση κατὰ μῆκος καὶ πλάτος μὲ τῆς Παναγίας, θαυμαστὴ καὶ αὐτὴ, ὅπου τὴν ἐζωγράφησε Σίλβεστρος ὁ Ἀντιοχείας, ὄντας ζωγράφος, ὡς γέγραπται αὐτῇ λοιπὸν ἡ τῆς Παναγίας εἰκὼν, ὅπου εἰς τὸ Γιάσι εἰς τὸ ἱερὸν μοναστήριον τοῦ Χρυσοστόμου εὐρέθη, καὶ τὴν ἐζήτησα, καὶ μ' ἐδόθη παρὰ τοῦ μακαρίου

ἱμπέρατεστε cu muma sa; D-deu să le dea mulți ani și să-î întărescă. Pe timpul împărăției ei a fost resbelul Moscoviților cu Turcii; care pentru că s'a scris pe timpul patriarhiei lui Sofronie al Constantinopolului, aicea se tace. Aicea și nu acolo trebuia scris, s'a scris însă acolo fără cuvânt, nefindu'î locul său. Pentru ce? Pentru că atunci când scriam despre Patriarhi, n'avem în scop să scriu și despre împărați, în urmă mi-a venit acest scop regal, pentru care mă iertăți cititorilor.

Acestate despre împărați, iar acum despre Domniī ceī mai însemnați nu despre toți, este timpul să vorbim și să dicem.

Domniī și Dragomanii ⁸⁰).

Duca renumit pentru părintele său, pentru că a fost fiul a aceluī forte însemnat Vasile Vodă, despre care am scris pe timpul patriarhiei lui Atanasie; însemnat pentru că a fost Domn a trei domniate Valahiei, Moldovei și Ucrаниеi, ca nimenea altul, precum și în alte (locuri) am scris. A domnit de patru cinci ori. Însemnat, că domnind el în Moldova s'a făcut în Iași tipografie ⁸¹) unde nu era și s'a imprimat de Dosoteiū patriarhul cartea: Simeon Tesalonicul, cu cheltuēlă domnescă și cartea lui Nectarie patriarhul, ce o am amintit mai înainte, mare lucru fiind în adevăr tipografia. După cum în domnia părintelui său s'a adunat în Iași Sinod contra Calvinilor, și s'a făcut cartea ce se numește *Marturisirea Ortodoxa*; mare lucru în adevăr a fost și Sinodul ⁸²). Însemnat pe lângă acestea este acesta și pentru renumita sântită Monastire a proto-corifeilor Apostoli ce se numește Cetățuea, ce a dădit-o lângă Iași și o a afierosit sântului Mormēt ⁸³). Sânta icōnă a mea a santei Prea-curatei, moscovică (făcută în Moscova), care are numai gâtul, fără de mâni și față, ferecată cu argint, și lăudată în multe cărți de ale mele, mai cu samă în Oglinda femeilor și admirată de toți vedetorii și care se află în Scopelo, monastirea părintescă a Prea-curatei Bunei-Vestiri; unde este și icōnă santei *Mahrane*, ferecată împrejur cu argint și egală cu a Prea-curatei în lungime și lățime, minunată și acēsta, pe care o a zugrăvit Silivestru al Antiochiei, fiind zugrav, după cum este scris. Deci acēsta Icōnă a Prea santei Născetōrei, care s'a

τούτου αὐθέντου, Δούκα ἦτον. Ὅστις εὐρέθη διὰ τινὰ χρεῖαν εἰς τὸ καθηλίμι τῆς Πούτνας, εἰς χωρίον Δομνέστι, τὰ Χριστούγεννα, καὶ εἰς τὸ τραπέζι καθήμενος, ἦλθαν Λέχοι, μαζὶ δὲ καὶ Μπόγδανοι, καὶ πιάνοντές τον, τὸν ἐπῆραν εἰς τὴν Λεγίαν, ἐκεῖ ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος· αἰωνία ἡ μνήμη του· ἀντ' αὐτοῦ δὲ ἔγινεν αὐθέντης ὁ Δημητράσχος Καντακουζίνος.

Ἐφερε δὲ τοὺς Λέχους ὁ Στέφανος Πειρετζεῖ-κοβόδας, καὶ ἐσῆκωσε τὸν Δούκα βόδα, διὰ νὰ πάρῃ τὴν αὐθεντεῖαν· δὲν τὴν ἐπῆρεν ὅμως αὐτός, ἀλλ' ὁ Δημητράσχος σταλθεὶς ἀπὸ Κωνσταντινούπολι.

Κωνσταντῖνος Δουκουλέτζης, υἱὸς τοῦ Δούκα βόδα, αὐθέντης καὶ αὐτὸς Μπογδανίας, ἐπίσημος διὰ τὸν πατέρα, καὶ διὰ τὴν ἐξίκετον προκοπὴν τῶν γραμμάτων· ἡ δὲ προκοπὴ γνωρίζεται ἀπὸ τὴν σύνθεσιν τῆς πρὸς τὸν ἐξ Ἀπορρήτων Ἀλέξανδρον Μαυροκορδάτον ταύτης ἐπιστολῆς.

„ Ἀφρων ἂν εἶην εἰ γε ὑπὲρ τοῦ μὴ καθήκοντος, καὶ μὴ δικαίου ἀντιβόλων, τυχεῖν τῆς σῆς προστασίας καὶ ἀντιλήψεως, χάρα μὴ ἐπιτυχῶν, (οἷα δὲ ἀτυχεῖν δίκαιον τὸν τρισυτον), ἐν αἰτία τὴν ἐν ἡμῖν πεποιτήμην φιλίαν· εἴθε μὴτ' ἔγωγε παρὰ τοσοῦτον ἄδικος εἶην, παρ' ὅσον καὶ τοὺς φίλους συναδικῆσαι παρακαλεῖν· οὐθ' αὐτῆ ἡ θεία σου, καὶ φιλόσοφος κερσάλῃ συνάροι ποτέ τοῖς ἀδίκους, ἢ γὰρ κὲν δειλὸς τε, καὶ οὐτιδανὸς καλοῖοιμην, καὶ Ὁμηρον φάναι, ἦν οὐχ ἦττον ἐπιστρεφόμεν τῶν τῆς σῆς εὐκλεεστάτης καὶ πανενδόξου ψυχῆς, ἢ τῶν ἐμῶν αὐτῶν· τί γὰρ ἂν ἕτερον εἶη ἀρετὴ φιλίας, ἢ τὸ εὖ φρονεῖν πρὸς ἀλλήλους τοὺς φίλους; ἔμπης ὅταν ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ τοῦ προσήκοντος ἤξιον ταύτην τὴν φίλην σου, καὶ Θεσπεσίαν τῶ ὄντι ψυχῆν, πῶς οὐκ ἂν εὐέλπις εἶην, αὐτίκα σχεῖν ἐπίκουρόν τε καὶ πρόμαχον; εἰ γὰρ πᾶσι κοινῶς τοῖς δεομένοις ὑπὲρ δικαίων ὑπάρχει πρόφρων ἀντιλήπτωρ καὶ ἐτοιμότατος, πολλῶ μᾶλλον φίλω τε καὶ συγγενεῖ, ἐκτόπως ἠδικημένω, τὴν παρ' ἐκυτῆς αὐτάρκη ἀντίληψιν ἐλπίζεται γαρῖζεσθαί μοι, ἄλλως τε καὶ πρὶν ἐν πολλαῖς δυσχερείαις πολλάκις παρὰ τῆς σῆς καλοκαγαθίας ευεργετηθέντι· ἐφ' ᾧ οὐτ' εἰ μοι δέκα μὲν γλῶσσαι, δέκα δὲ στόματα εἶεν, ὡς κατὰ τὸν Ὁμηρικόν εἰπεῖν Ἀγαμέμνονα, τῶν ἐφικτῶν ἦν, ἀξίας ὁμολογήσαι τὰς χάριτας· αἷς δὲ ἠδικημαὶ καὶ παρ' ὧν καὶ ὀπῶς, ἄκουσον πρὸς Θεοῦ. Ἐγωγε μὲν, ὡς οὐτε ποτ' ἀθλήσας, οὐτε αὐ χρυσίον ἢ ἀργύριον ἐπαγγεῖλάμενος, τὴν ἠγεμονεῖαν ἐκομησάμην τῆς Μολδαβίας παρὰ τῆς τῶν Ὀθωμανῶν μεγίστης ἀρχῆς, καὶ Θεὸς αὐτός, καὶ ἀνθρώποι μάρτυρες· ἴσασι δὲ πάντες, ὅτι καθάρπεο ὁ ἐμὸς πατήρ Δούκας, ὁ περιβόητος, ἀν-

aflat la Iași la Monastirea St. (Ioan) Hrisostoni și am cerut-o și mi-a dat-o, era a acestui fericit Domn Duca ⁴⁴). Care (domn) se afla pentru ôre-care trebuință în districtul Putna, la satul Domuești, de Crăciun, și pe când ședea la masă a venit Leșiî împreună cu Moldovenii și prindându-l l-a luat în țara Leșască și acolo ș'a dat (plătit) datoria comună, eternă amintirea lui. În locul lui a fost Domn Dumitrașcu Cantacuzin.

A adus pe Leși Ștefan Petriceicu-Vodă și a rădicat pe Duca Vodă, ca se ia Domnia lui, dar n'a luat-o însă acesta, ci Dumitrașcu trimis din Constantinopol.

Constantin Duculeț, fiul lui Duca Vodă, Domn și acesta Moldovei, însemnat pentru părintele său și pentru cultura sa excepțională în literatură (grécă). Iar erudițiunea lui se cunoște și din compunerea acestei epistole către Alexandru Mavrocordat Exaporitul.

Nebun ași fi să pretind a obține protecția și sprijinul tău, dacă te-ași ruga pentru ceva necuviincios și nedrept; și apoi nereușind (cum este și drept să nu reușască un atare individ) să arunc vina asupra amicitiei noastre. Fie că nici eu să nu fiu atât de nedrept în cât să îndemn și pre amici la nedreptate, uici divina și filosofa ta persónă să vină vre-o-dată în ajutor celor nedrepti. În adevăr fricos și om de nimic m'ași numi, cum dice Omer, dacă nu m'ași întôrce către sentimentele prea ilustrului și prea gloriosului tău suflet mai puțin decât către ale mele: Că ce alta ar fi virtutea amicitiei de cât ca amicii să cugere bine unii despre alții. Dar când, pentru ce este drept și cuviincios, apelez la iubitul și într'adevăr divinul tău suflet, cum n'ași avea bune speranțe că îndată l'ași avea ajutor și apărător? În adevăr, dacă în genere sufletul tău este fôrte grabnic și cu bună voință ajutorător tuturor celor ce cer dreptate cu atâta mai mult este de sperat că-mi va dărui mie, amicului și rudei cei fără sémên nedreptăfite, deplina sa ajutorință. Mai ales că și mai nainte în multe strimtoriri adesa fui bine-făcut de buna ta voință. Pentru care, chiar de ași avea cece limbă, orî cece gură, cum dice Agamemnon în Omer, nu mi-ar fi îndeajunse spre a atesta dupre demnitate mulțemirile mele. Apoi în ce sunt nedreptăfit, și de cine, și cum, ascultă pentru D-șeu: Eu din parte-mi fără să întri-ghez și fără să promit aur orî argint, am

θαιρετός τοῦ Καντεμίρι, οὕτω κἀυτός τῶν υἱῶν ἐκείνου μετ' ἐκείνον ἡγεμονεύειν ὠδίπως τοίνυν κριθέντος, καὶ ψηφισθέντος τοῖς τότε κρατοῦσιν ἡμῶν, ἤξιώθη τῶν πράγματος, κἀν ἡδικηθῆναι, παῖη τις ἂν, τοὺς ἐκείνους παῖδας, ἀλλ' οὐκ ἐξ αὐτοῦ, οὐδὲ δι' αὐτόν, ἀλλὰ παρὰ τῆς ψηφοφόρου ἀρχῆς, καὶ διὰ τὴν δαίμονα. Ἐγὼ δὲ ἀδιάβλητος ἄμα καὶ ἀνεπίληπτος· οὔτε γὰρ ληστρικῶς τῷ Σρόνῳ ἐκείνῳ ἐναλλόμενος, οὔτε ἀναξίως ἀνεβιβάσθη· εἰ δὲ μὴ ἦν εἰρετέος δι' ἐμυκτόν ὁ πηλικός ἐγὼ, ἀλλ' οὖν διὰ τὸν φύσαντά με, δημολογηθήσεται πάντως συνειμι, καὶ ταύτην σου τὴν ἐξοχὸν καὶ θείαν σου κεφαλὴν συγκατανεύειν τοῖς εἰρημένοις, καὶ χαίρω εἰδώς ἰλαρῶς τοῖς γραφομένοις προσέχουσιν· τοὺς δὲ ὡς οὐχ οὔτως, ἀλλὰ μυρίοις τροποῖς, καὶ χρυσίου ὀλκῶν οὐκ ὀλίγων ἀδραῖς ταῖς ἐπαγγελίαις ἀδιαλείπτως ἐπιβουλεύσαμένους, καὶ διαφόρους συκοφαντίας καὶ σκιωρίας κατ' ἐμοῦ, τοῦ μηδὲν ἀδικήσαντος, συρραψυμένους, (ὡς οὐδὲ ἦν ποτε, ὅτε ἦν, αὐτοὺς ἡρεμεῖν) ὥστ' ἂν ἀθροτάταις καρδίαις κρατούντων ἐντεταχικότως, οὐκ ἀποτεῦξαι τοῦ καὶ πῆσαι, καὶ ἀρρησασθαί με τῆς ἡγεμονείας, τίς οὐκ ἐπίσταται; τίς οὐ συμμαρτύρεται; κἀν τοιῶδε, καὶ τοσῶδε ἰκανῶ οὐκ ἡγάπησαν τῷ πραχθέντι, ἀλλ' ἐλεηθέντι παρὰ τοῦ ἐμοῦ ἐλεήμονος βασιλέως· οἱ δὲ προσεπιτίθεσάν μοι, ἄχρισ εἰ δυνατόν, καὶ θανάτῳ παραδοῖναι, οἱ ἀλιτῆριοι, καὶ ἀπηγεῖς τελεχίνες. Καὶ ἦν τέως οὐκ ἀκίνδυνον, εἰ μὴ Θεὸς καὶ σὺ χεῖρας ἀντιλήψαιτο, καὶ χροῖμασι ποιήσαιντο πορίσασθαί μοι τὴν σωτηρίαν. Ἀλλὰ τί ταῦτ' εἰδοτι πάντ' ἀγορεύω, ὅσα παρ' ἐκείνων ἔπαθον χολεπά, ὅσα εἰργάσαντο ἄδικα; Ἐπὶ τούτοις ἄρτι πάσης τῆς περιουσίας οἰκτρῶς ἐστέρημα, ἐπὶ τούτοις οὐκ ἔστι σχολάζειν ἀπὸ τοῦ δεδιέναι τὸν ἔσχατον κίνδυνον. Ἀλλ' ὦ Ζεῦ κῦδιστε, μέγιστε, κακοὶ κακῶς ἀπολοῖντο, οἱ πάντων τῶν ἐμοῦ κακῶν ἀρχιτέκτονες! εἰ δὲ σὸς φίλος ὁ οὔτως πάσγων, ὦ σοφώτατε ἀνδρῶν, καὶ θειότατε, τίς ὑπὲρ φίλου ἀμύνησθαι οὐκ ἄττει, οὐ σφύζει, οὐ σπαράζει τῷ πνεύματι; φεῖται οὖν, καὶ χεῖρα ὄρεξον, οὐ γὰρ μόνον σὸς εἰμι φίλος, ἀλλὰ καὶ συγγενής· ἂν δὲ κἀκεῖνοι τὸ φιλεῖν ἀκλίζονται, καὶ ὑποποιῶντι χαρίζεσθαι, οὐ πιστευτέον προκαλῶ, οὔτε ἀνθαιρετέον τὸ ὑπουλον καὶ ὑποβολιμαῖον ἦλος τοῦ ἀπλοῦ καὶ γνησίου. Καὶ γὰρ ἐξουχίσαντες τὸ φιλεῖν, καὶ ἀκριβοσάμενοι τὴν ἀρχήν, μᾶλλον ἀρχαῖον εὐροῖμεν τὸ καθ' ἡμᾶς, ἅτε δὴ καὶ πατρῶον κειμήλιον πικρὸν κλεινόν, στεροῦ τε καὶ τιμαλφέστατον, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὠκειῶσθαι πρὸς ἀλλήλοισιν αὐτὴν τε κἀκεῖνόν μοι τὸν τῆς μακρυῆς μνήμης γενέτην πιστεύεται, ὡς μηδενὸς ὄντος ἐτέρου τοῦ παραλήξαντος ἐπὶ τούτῳ, μὴ ὅτι τοῦ φι-

obținut Domnia Moldovei dela imperiul cel prea mare al Otomanilor; iar despre aceasta am martur pre însuși D-zeu și pre omeni. Apoi toți știu că, precum tatăl meu Duca cel vestit se alesă a domni înaintea lui Cantemir, așa și eu după dânsul în locul fiilor aceluia. Deci lucrul așa judecându-se și decretându-se de stăpâniții noștri de atunci m'am învrednicit de Domnie. Póte ar dice cine-va, că feciorii lui Cantemir s'aũ nedreptătit; această nu se făcu de dânsul nici pentru dânsul, ci de împărăția decretătoare și de sórtă. Eũ însă nu sunt de vină nici de bânuit; căci nu m'am aruncat tâlhărește asupra tronului lui, nici fui rădicat cu nedemnitate pe el. Și dacă nu puteam fi ales pentru-că eũ eram atât de tânăr, cel puțin ori-cine va atesta că fui ales din cauza născătorului meu. Înțeleg că și escelenta și divina ta persoană consimțeste la cele duse, și mă bucur știind că cu plăcere ia aminte la cele scrise. Dar adversarii mei, nu așa, ci prin miș de chipuri și promisiuni mari de valori, nu mici, de aur, necoutenit întrigând și țesând asupra mea, celui întru nimica vinovat, tot felul de calomnii și comploturi, (de ore-ce ei nu puteam de loc a se liniști) în fine; aflând inimile stăpânilor Turci prea sensibile la acestea, nu remaseră fără rezultat, ci i-aũ convins încă a-mi rădica și domnia. Tóte aceste cine nu le știe? Cine nu le va mărturisi? Și nu s'a mulțumit cu o atare faptă atât de cumplită; ci scelerații și cruđii blăstemați s'aũ aruncat asupra mea, celui miluit de milosul meu împărat, cu așa furie în cât de era putincios, mă trădau și morței. Și eram întru cât-va nu fără pericol, dacă D-zeu și mânele tale nu m'ar fi ajutat și nu ni-ar fi înlesnit prin bani căștigarea mântuirii. Dar ce să-ți mai spun ție tóte relele ce am suferit dela aceia, și câte nedreptăți m'i-aũ făcut? Pe lângă aceste sunt acum jalnic lipsit de tótă averea, pentru care nu pot a mă liniști de frica pericolului celui mai extrem. Dar o prea glovióse și prea mare D-șeule, ca niște rēi, rēi să péră făurătorii tuturor rēlelor mele! O prea înțelepte și divine bărbat, dacă cel ce așa pătimeste este amic al tēu, cine nu încercă, nu dorește și nu se aprinde cu spiritul de a ajuta pre un amic: Indură-te decī și întinde mâna; că nu sunt numai amic al tēu, ci și rudă. Iar dacă și aceia (dușmanii) se fățaresc a te

λεῖν ἀληθῶς· οὐδὲ γὰρ, οὐδὲ βρότειον αἶμα ὠκείω-
σεν ἡμᾶς ἀλλήλους, οὐδ' ἄλλη τις πρόφρασις, καὶ
περίστασις, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον πρῶτον
συνῆψεν ἡμῶν τὰς καρδίας, εἶτα εἰργάσατο τὴν
συγγέειαν· ὅπου δὲ τὸ πνεῦμα οικειώσεως σύν-
δεσμος, καὶ ἀγάπης παραιτίον, τί τῆς συγγενείας
ἐκείνης ἀνώτερον, τί τῆς ἀγάπης ἐκείνης ὑψηλό-
τερον; ἦν δὲ εἰδόμεν, καὶ τὸ χαρίζεσθαι οὐ μι-
κρόν οὐδ' ἀπαράμιλλον ἦν ἀλλήλοις, ἀλλὰ παρὰ
μὲν ἐκείνων τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης πατρὸς
δωρεῶν πρεπούσαις φιλοφροσύναις ἐδεξιοῦτο ἡ
σὴ πάνσοφος, καὶ φιλάρετος κεφαλὴ, παρὰ δὲ
ταύτης ἐπίνοις καὶ ἔργοις φίλοις αὐθις ἐκείνος ἐ-
κάστοτε ἀντεφιλοφρονεῖτο. καὶ ἦν εἰδεῖν οὗτος ἀ-
μοιβόμενον τὸ φιλεῖν παραπλήσιον ἐκατέρωθεν·
τοῖς δὲ οὐκ ἄλλως, ἀλλ' ἢ ἐν ῥήμασι μόνον φι-
λοῖς εἶη πάντως μορφούμενον, χροῖ δῆλον, ὁ Φε-
ρεκύδης φησὶν· εἶδε ποτε παρ' αὐτῶν καὶ τὸ χα-
ρίζεσθαι γένοιτο, παρὰ πολὺ τῶν ἴσων ἂν ἀπο-
λίποιτο κἀκεῖνο δ' αὐθις δέον γίνεσθαι μᾶλλον,
ἤπερ εὐνοία κρίνεσθαι ἀξίον ὅτου χάριν, πῶς ἂν
δικαίον καταδημαγωγῆσαι τὸ ἐδραϊόν σου τῆς
ψυχῆς, καὶ μετασκευάσαι τὰ κάλλη τοῦ ταύτης
ἡγεμονικοῦ κατὰ τὴν ἐκυτῶν πονηρίαν, ἐφ' ᾧ
προσέτι δύνασθαι ἀδικεῖν φίλον καὶ οικεῖον, καὶ
σώζεσθαι πονηροὶ καὶ φύντες, καὶ τραπέντες, καὶ
αὐξηθῆντες; ἢ πῶς φίλον ἄνδρα ἐσχάτως κινδύ-
νεύοντα, φιλόσοφος παρίδοι ψυχῆ, δυναμένη μὲν
ἔργω τε καὶ λόγῳ συναντιλαμβάνεσθαι, μὴ αἰ-
ρουμένη δέ; Οὐκοῦν δέομαι, πάνυ δέομαι, οὐ μόνον
τὸ κακὸν ἥκιστα ξυγχωρεῖν τῇ οικείᾳ ἀπεκτεί-
νεσθαι ἐνεργείᾳ, ἵνα μὴ χρομίζόμενον πρὸς τὸ
δυσάποσπαστον γενέσθαι καὶ δυσάπαλλάκτον, λυ-
μῆναί τε καὶ ἄλλους τῶν σῶν οικείων καὶ φίλων,
ἀλλὰ καμὲ δικαιοῦσαι, καὶ συναριτεῦσαι κατὰ
τῶν κοινῶν πολεμίων· οὐκ ἀρκεῖ, εἴπερ ἄρα δοῦ-
ναι δίκην τοῦ πονηροῦ, καὶ περιαιρεῖσθαι του-
τωνὶ τὸ δύνασθαι ἀδικεῖν, ἀλλὰ χρεῶν καὶ τὸν
ἀδικηθέντα φίλον τοῦ δικαίου τυχεῖν· ὡς γὰρ καὶ
δύναται ὅσα βούλοιο, καὶ βούλοι· τὸ εὖ πράττειν
τοὺς οικείους, καὶ φίλους μᾶλλον, ἢ τοὺς ἄλλως
πῶς ἔχοντας, ἀμφοτέρᾳ μοι τῶν πιθκῶν. Οὕτως
οὖν χαρίζομένη μοι, οὐ μόνον εἰς ἐγκώμιον, παρὰ
πᾶσιν ὑποκαῖσεται ταύτη τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ πρὸς
τοῦτο, παρὰ μὲν Θεῷ ἔσεται δίκαιος, καὶ πολλῶν,
καὶ ἀγαθῶν μισθῶν στεφρηφόρος, παρ' ἡμῶν δὲ κο-
μίσεται πάντως τὰς χάριτας, οἷας οὐκ ἂν δύνοι-
το, οὔτε βούλοιντο δοῦναι οἱ ἀντικείμενοι. Ἐρ-
ρωμένως καὶ εὐδαιμόνως βώης, πάντων μοι τὸ
τιμακρῆσττον καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομα, καὶ ὅ,τι ἂν
ἕτερον πρὸς ταῦτα ἐφύροιο τις ἀγαθόν, καὶ φίλον
ἐπιθεῖναι“. α. γ. ψ. ζ'.

iubi și se prefac a-ți plăcea, te rog să nu-ți
crești: nu se cade a preferi moravul viclén
și fals înaintea celui simplu și sincer. Căci
cercetând cu amărăuime și urmărind înce-
putul amicitiei noastre l'am aflat în ce ne
privește pre noi mai vechi; de ôre-ce este
sculă părintescă prea slăvită, solidă și fôrte
prețiosă. Pentru care cred eū, că s'aū și
familiarisat între sine persóna ta și tatăl
meū de fericită amintire, fiind-că nimic alta
nu v'aū întefit la acésta, de cât sentimentul
de adevărată iubire. În adevăr nu sânge
peritor ne-a împrietenit pre noi între sine,
nici alt pretext și împrejurare, ci spiritul
cel sânt mai întâi a unit inimele nôstre, și
apoi a efectuat înrudirea. Iar unde spiritul
este legătura de familiaritate și causător de
iubire, ce pôte fi mai pe sus de acea înru-
dire, și ce mai înalt de cât acea iubire?
Cercetând am putea videa că și gratificarea
unuia cătră altul nu era mică, nici fără
întrecere; ci persóna ta cea a tot înțelptă
și virtuosă se trata cu cuvenite prezente de
daruri de cătră tatăl meū de fericită amintire,
iar dânsul tot-déuna în schimb primea mul-
țămire de laude și de acte amicale din
partea ta. Și așa se putea videa iubirea de
o potrivă corespundând din ambele părți.
Iar la adversari amicitia n'ar putea ast-fel
a se forma de cât prin vorbe góle, vedută
numai la peliță, cum dice Ferecide. Apoi
daca din partea lor ar avea loc vre o dată
și gratificarea ar rămânea acésta cu mult
mai inferióră de ce s'ar cuveni, și încă s'ar
face mai mult de frică de cât să merite a
fi considerat din rîvnă. Pentru care cum ar
fi drept a'ți turbura statornicia sufletului
teū, și a schimba frumșețile minței tale
dupre rēutatea acestora întru atâta, în cât
să pôta fi nedreptățit un amic și familiar
și să fie salvat niște rēi, ce ca atare fură
și născuți și nutriți și crescuți? s'aū cum
un suflet filosof ar trece cu vederea pre un
bărbat amic în estrem pericol, putând al
ajuta cu fapta și cu cuvântul dar ne vrând?
Deci, mă rog, fôrte mă rog, nu numai să nu
cedezi de loc rēntăței a se întinde prin pro-
pia sa energie, ca nu învechindu-se și deve-
nind grea de smuls și de înlăturat, să vatăme
și pre alți familiari și amici ai tēt; ci și
mie să-mi faci dreptate și nu este de ajuns
să înving pre inamicī comunī, (daca cum-va
rēi vor fi pedepsiti și li se va curmia aces-

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ὁ Δούκῃ Βροδᾶς αὐθεν-
τεύωντας τὴν Βλαχίαν, μετετέθη διὰ προσταγῆς
τῆς βασιλείας εἰς τὴν Μπογδανίαν, ὁ δὲ Σερόβαν-
βοδᾶς, ὄντας μέγας λογοθέτης, ἔγινεν αὐθένης
Βλαχίας. Τοῦτος ἐστάλη ἐπίσημος, ὡς Καντακου-
ζηνός, ὅτι ἐκατάγετο ἀπὸ τὴν γενναῖον τοῦ βα-
σιλέως Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ. Πατὴρ του
ἦτον ἐκεῖνος ὁ μέγας ποστέλνικος Κωνσταντῖνος,
ὁποῦ τὸν ἐθανάτωσεν ὁ πρῶτος Γρηγόρβοδᾶς ὁ Γκι-
κας· διὰ τὸν θάνατόν του ἔγινε καὶ φυλλάδα διὰ
στίχων, καὶ ἐτυπώθη εἰς Βενετίαν· πάππος του δὲ ὁ
Γιανᾶκης, πρῶτος καπικεχαγιᾶς τοῦ Μιχάλοδοα τοῦ
παλαιοῦ ἐκείνου, καὶ περιφήμου, διὰ τὸν ὁποῖον εἰναι
καὶ φυλλάδα διὰ στίχων τυπωμένη, καὶ τοῖς πᾶσι
γνωστή. Καὶ διὰ τὴν ἀποστασίαν τοῦ Μιχάλοδοα
ἐπρόσταξεν ὁ βασιλεὺς, αὐτὸν μαζὶ, καὶ τοὺς ἄλ-
λους καπικεχαγιᾶδες μὲ τὰ γελοῦμια ἀπὸ
τὸ παζάρι νὰ τοὺς περιπατήσουν, καὶ νὰ τοὺς ἀ-
ποκεφαλίσουν· αὐτὸς δὲ διὰ νὰ μὴν ἀποκεφαλισθῆ,
ἐτόρκεψε, καὶ ἔγινε κρυτσοῦκ τεπτερδάρη. Αὐτὸς
δὲ εἶχε πατέρη τὸν τσελεπή Μιχάλη Καντακου-
ζηνόν, τὸν πλουσιότατον· τοῦτος ἐκατοικοῦσεν εἰς
τὴν Ἀγχίνλον, τὰ δὲ τζιφτιλίγια καὶ ὑποστατικά
του ἔφθαναν ἕως εἰς τὸν Δούναβιν, καὶ τινες ἀγάδες
τζιράκια ἐδικὰ του ἔγιναν καὶ βεζίρεδες· ἀπὸ τοὺς
ὁποῖους ἓνας ἀποῦ ἔφθασε καὶ ἔγινε βεζίρης, ἐπῆ-
γεν ὁ Μιχάλης νὰ τὸν ἀνταμῶση, νὰ τὸν συγα-
ρῆ, ἐμβαίνωντας δὲ μέσα εἰς τὸν ὁδᾶ (ὁποῦ ἐτυ-
χε νὰ εὐρεθῆ ὁ ἱμάμης τοῦ βσιλέως), τὸ εἶπεν
ὁ βεζίρης—καλῶς ἦλθες, Μιχάλλ τζελεμπῆ, κά-
νωντας καὶ σχῆμα, πῶς σαλεύει ἀπὸ τὸν τόπον
του. Μετὰ δὲ τὴν ἀνταμῶσιν, ἀποῦ εὐγῆκν ἔξω ὁ
Μιχάλης, εἶπεν ὁ ἱμάμης εἰς τὸν βεζίρη: δὲν ἀρ-
μάζει, ἐφένδημ, εἰς τὴν ὑψηλότητά σου, ὄντας ἐ-
πίτροπος τοῦ βασιλέως, νὰ εἶπης ἓνα κιάβουρα τζε-
λεπῆ. Τοῦτος ὁ λόγος ἐκακοράνη τὸν ἐπίτροπον·
τίποτες ὅμως δὲν ἀποκρίθηκν· ὄντας δὲ παρών

tora puterea de a nedreptăți), dar se cuvine ca
și amicul nedreptățit să obție dreptate. Căci
precum poți câte ai voi, așa să le și dispuși:
fericirea familiarilor și a amicilor mai mult
de cât acelor de alt soi, cred că ambele a-
ceste le voești. Deci așa sastifăcându-mă pre
mine, acest lucru nu numai va provoca
laudă din partea tuturor, ci încă vei fi drept
înaintea lui D-zeu și încununat cu multe și
bune resplăți. Iar dela mine numai decât
vei primi mulțămiri, pre care oposauții nu
le ar putea nici ar voi a le da. Să trăești
sănătos și fericit, tu carele 'mi ești din tôte
cel mai scump cu fapta și cu numele și cu
tot ce alta s'ar mai putea adăogi la calita-
tea de bun și amic. 1697.

În zilele acelea Duca Vodă domnind în
Valahia s'a transferat prin ordinul împărătesc
în Moldavia. Iar Șerban Vodă fiind mare
logofăt, s'a făcut domn Valahiei. Acesta a
fost însemnat ca Cantacuzinén, pentru că se
pogora din genealogia Impăratului Ión Canta-
cuzin. Părintele său a fost acel mare Postelnic
Constantin, pe care l'a ucis Grigore Ghica Vodă
cel dintăiū, despre mórtea lui s'a făcut și o
broșură în stihuri, s'a tipărit în Veneția.
Moșul său Enache întâiul Capichihae a lui
Mihaï Vodă aceluī vechi și renumit, despre
care este și o broșură în stihuri tipărită și
tututor cunoscută ⁸⁵⁾. Și pentru rebeliunea lui
Mihaï Vodă a ordonat împăratul ca pe el și
pe alți Capichihae cū *ghelmumiele* ⁸⁶⁾ din piață
să-i priumble și să le tae capetele, iar acesta
ca să nu i se tae capul s'a turcit și devenit
Chitucuc Teftedari. ⁸⁷⁾ Acesta a avut părinte pe
celebi Mihaï Cantacuzineanul, pe acel fôrte
bogat. Acesta locuia în Anhia!, iar *Ciftili-
chiele* ⁸⁸⁾ și proprietățile lui se întindeau
până la Dunărea și unele agade ciraci de ai
lui s'a făcut și Visir. Dintre care unul după
ce aū ajuns și s'a făcut Visir, s'a dus Mihaï
ca să'l întâlnească și să'l feliciteze; intrând în
lăuntru în odae (unde s'aū întâmplat să fie
și Imamul ⁸⁹⁾ împăratului) ia ȕis Vizirul: bine
ai venit *celebi* ⁹⁰⁾ Mihaï, făcând și semnul că
se scólă din locul său. După întâlnire, după
ce a eșit Mihaï afară, a ȕis Imamul cătră
Vizir nu este cuviincios Efendi înălțimeī tale,
fiind Epitropi împăratului se ȕici celebi la
un ghiaur. Acest cuvânt l-a supărat pe Epi-
trop însă n'a răspuns nimic. Fiind prezent
hasnedarul ⁹¹⁾ Vizirului, a eșit curând și a spus
lui Mihaï cuvintele Imamului și că l-a întrii-

ὁ γασνεδάρης τοῦ βεζίρη, εὐγῆκεν εὐθὺς καὶ εἶπε τὸν Μιχάλη τὰ λόγια τοῦ ἱμάμη, καὶ ὅτι ἐθρυφάνηκαν τὸν βεζίρη· εἶπε δὲ ὁ Μιχάλης—ὕπαγε καὶ εἰπέ τὸν βεζίρη, ἂν ᾗται ὀρισμὸς τοῦ νὰ κάμω ἐγὼ αὐτὸν τὸν ἱμάμη, νὰ μὲ εἰπῆ καὶ αὐτὸς ἐμπροσὰ τοῦ τζελεπῆ· ὁ βεζίρης τὸ ἔκαμε χάρι, καὶ μακάρι νὰ τὸν κάμη, τοῦ εἶπεν. Εὐθὺς ὁ Μιχάλης λοιπὸν ἐπῆγεν εἰς τὸ σπῆτι τοῦ ἱμάμη, ἦρε τὸν κεχαγιαῖ, καὶ λέγει του: δὸς μοι κατάστιχο, πόσο βούτυρο ὁ ἐφέντης τὸν χρόνον ἐξοδιάζει εἰς τὸ μουτπάκι του, πόσα ξύλα, πόσο μέλι, πόσο κηρί, καὶ πόσο κριθάρι εἰς τὸ ἀγοῦρί του διὰ νὰ τοῦ τὰ προσφέρω ὅλα αὐτὰ ἀπὸ λόγου μου· καὶ εἶπε τὸν ἐφένδη, ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ Μιχάλης ἑκείνος, ὁποῦ μὲ εἶδεν εἰς τὸν βεζιραζέμη· ἔδωκεν ὁ κεχαγιαῖς τὸ κατάστιχο, καὶ τὸ βράδυ, ὅταν ἦλθεν ὁ ἐφέντης, τοῦ εἶπε τὴν ὑπόθεσιν· ὁ δὲ Μιχάλης, τὴν δευτέραν ἡμέραν ἔστειλε καράβι μὲ τὰ εἰρημένα πράγματα, εἶτα ὑπῆγε καὶ αὐτὸς εἰς τὸν ἱμάμη· ὁ δὲ ἱμάμης τὸν ἐπροσηκώθη καὶ τὸν λέγει, „καλῶς ἦλθες Μιχάλ τζελεπῆ“· καὶ εἰς τὸ λυκιστὶ ἀπάνω πολλαῖς φοραῖς ἐπολυπλασίαζε τὸ τζελεπῆ, λέγωντάς του καὶ ἄλλα ἐγκώμια. Εὐγαίνωντας δὲ ἀπ' ἐδῶ ὁ Μιχάλης, ὑπάγει εὐθὺς εἰς τὸ Πασοκκπι, εὐρίσκει τὸν γασνεδάρη, καὶ τοῦ λέγει, ὅταν ὁ ἱμάμης ἔλθῃ εἰς τὸν βεζίρη νὰ μὲ στείλῃς λόγον. Μίαν ἡμέραν λοιπὸν ἐλθὼν πάλιν ὁ ἱμάμης, ἐμυνήθη ὁ Μιχάλης, καὶ ἦλθε. Ἐμβαίνωντας δὲ εἰς τὸν βεζίρη, καλῶς τὸν εἶδεν ὁ ἱμάμης, πρὶν νὰ τὸν εἰπῆ ὁ βεζίρης λόγον, ἄρχισε μεγαλοφώνως νὰ τοῦ λέγῃ—καλῶς ἦλθες Μιχάλ τζελεπῆ! καλῶς ἦλθες Μιχάλ τζελεπῆ! δύο καὶ τρεῖς φοραῖς· ἄρχισε δὲ καὶ νὰ τὸν ἐπαινέσῃ εἰς τὸν βεζίρη, λέγωντας πῶς εἶναι ἀξίος καὶ πῶς τέτιοι ἄνθρωποι εἶναι χρειαζόμενοι εἰς τὴν βασιλείαν, καὶ ἄλλα τοιαῦτα· ὁ δὲ βεζίρης ἔχαμογελοῦσεν. Ἀποῦ δὲ εὐγῆκεν ἔξω ὁ ἱμάμης, λέγει ὁ βεζίρης τὸν Μιχάλη, τί τὸν ἔκαμες, καὶ σε εἶπε τζελεπῆ, καὶ τόσα ἐγκώμια; καὶ τοῦ ἐδιηγήθη τὴν ὑπόθεσιν· τότε ὁ βεζιραζέμης τοῦ λέγει, „γὰ σεῖτάν σιν, γὰ σεῖτάν ὀγλούσουν!“ ἀπὸ τότε ἐπεκράτησεν ὁ λόγος, καὶ λέγονται οἱ Καντακουζηνοὶ Σεῖτάν ὀγλούδες. Τοῦτον τὸν Μιχάλη, ὄντα τοιοῦτον περιβόητον καὶ ὑπερπλουτὸν ἄνθρωπον, τὸν ἐδιάβηκαν εἰς τὸν βασιλέα φθόνω κινούμενοι, πῶς φαντάζεται νὰ γίνῃ βασιλεὺς, καὶ ἔστειλεν ὁ βασιλεὺς καπιτζήμπαση, καὶ ἐπῆρε τὸ κεφάλι του, καὶ ὅλην τὴν περιουσίαν του, καὶ ὅσα δὲν ἠμπόρεσαν τότε νὰ τὰ πάρουν εἰς Πόλιν διὰ τὸ πολὺ πλῆθος, τὰ ἐπούλησαν εἰς Ἀδριανούπολιν εἰς τὸ μεζάτι· ὄντας δὲ πρὸς πολλὰ πράγματα ἐπούληθησαν τὸσον φτηνὰ, ὁποῦ ἀπόμεινε παροιμία καὶ λέγεται, ὅταν ἀγοράσῃ τινὰς πρᾶγμα

stat pe Vizir; iar Mihaï a Țis dute și spune Vizirului dacă este și opiniunea lui să fac eu și pe însuși Imamul să'mi Țică și el în fața lui celebî. Iar Vizirul a făcut haz, și i-a Țis, măcar de l-ar face celebî. Decî Mihaï curând s'a dus la casa Imamului, a găsit pe Chihaiia și i-a Țis, dă-mî lista cât unt cheltuește pe an domnul teŭ la bucătăria lui, câte lemne, câtă mîiere, câtă ciară, cât ovēs la grajdiul lui ca să i le fac eu tôte present. Și spune domnului, că eu sunt acela Mihaï pe care m'a vedut la Vizirazemi. A dat Chihaiia lista și s'era, când a venit Domnul seŭ, i-a spus a-facerea. Iar Mihaï a doua Ți a trimes o corabie cu Țisele lucruri, apoi s'a dus și el la Imam. Iar Imamul s'a sculat înaintea lui și iaŭ Țis bine ai venit celebî Mihaï și deasupra la *lachirdi* *) a repetit de multe ori celebî, spuindu-i și alte laude. Eșind de aici Mihaï s'a dus curând la Pașa Capî și găseste acolo pe *hasnedar* și i spune, când va veni Imamul la Vizir să-i trimeată răspuns. Decî într'o Ți venind iarăși Imamul i s'a anunțat lui Mihaï și a venit. Intrând la Vizir, cum l-a vedut Imamul mai înainte de a vorbi Vizirul a început în glas mare să-i Țica: bine ai venit celebî Mihaï, bine ai venit iar a doua oră celebî Mihaï, de douē și trei ori. Apoi a început să-l și laude cătră Vizir Țicend: cât este de vrednic și cât de necesari sunt ast-fel de ómeni la împărăție și altele de aceste, iar Vizirul a zîmbit. După ce a eșit afară Imamul a Țis Vizirul cătră Mihaï ce i-ai făcut de Ți-a Țis celebî și atâte laude? Și i-a istorisit a-facerea. Atunci Vizirazemi i-a Țis: *Ghîa seitan sin, ghîa seitan oghusun*. Și de atunci a predominat vorba și Cantacuzenii se numesc *Seitan oghudes*. Pe acest Mihaï fiind om atâta de renumit și fórte bogat, l-a calomniat la împēratul mișcați de invidie, că s'ar închipui să devină împērat, și a trimis împēratul pe Capigî Pașa și ia luat capul și tótă averea lui. Iar câte n'a putut să le iea atunci în Constantinopol pentru marea multime le a vëndut în Adrianopol la mezat, fiind lucruri prea multe s'a vëndut atât de eftin în cât a rămas proverbul și se Țice când cumpără cine-va un lucru eftin: omule acest lucru l-ai cumpērat de la mezatul lui *Seitan oghu*. Aceste despre Mihaï Cantacuzin, eternă amintirea lui. **)

στρην, „ἄνθρωπε, αὐτὸ ἀπὸ τὸ μεζᾶτι τοῦ Σεϊτάν ὀγλοῦ τὸ ἀγόρτισες“; Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ Μιγάλη τοῦ Καντακουζηνοῦ αἰωνία ἡ μνήμη του.

Ἰγεμονεύοντος τοῦ Σερβάνβοδα εἰς Βλαχίαν, καὶ αὐθεντεύοντος τοῦ Δούκα βόδα εἰς Μπογδανίαν, συνέβη εἰς τὴν Πόλιν τοῦτο τὸ ἱερὸν συμβεβηκὸς καὶ ἀξιοδιήγητον, καὶ ἀκούσατε. Εἰς τὸ καλέμι τοῦ ρεῖζ ἐφέντη ἦτον ἕνας τοῦρκος τὸ ὄνομά του Μεχμέτ ἐφέντης Πατυπουροῦν, ἄνθρωπος γραμματισμένος, καὶ σεμνῆς πολιτίας· τοῦτος εἶχε πλλακίδα Ρουσσαν σκλάδαν, ἡ ὁποῖα ἐκρατοῦσε τὴν πίστιν τῆς, καὶ ὑπήγεινεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν με τοῦ ἀρεντὸς τῆς τὴν ἄδειαν. Μίαν τῶν ἡμερῶν τὴν ἐρώτησεν ὁ ἐφέντης, τί εἶναι τὸ αἴτιον, καὶ μερικαῖς ἡμέραις εὐωδιάζει τὸ στόμα σου; αὐτὴ δὲ προσσιζομένη ἔλεγε, δὲν ἤξεύρει· ἀμὴ βιάζωντάς την. τὸν εἶπεν ἐκείνη· ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ συνηθειαν ἔχομεν, ὅταν ὑπάγωμεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ εἶναι νὰ εὐγωμεν, τότε μᾶς διδοὶ ὁ παπᾶς ἀπὸ κομμάτι ἁγίασι ἐνο ψωμί, καὶ τὸ τρώγωμεν, καὶ διὰ τοῦτο εὐωδιάζει τὸ στόμα μου· ὁ δὲ ἐφέντης, ὡς γραμματισμένος, ἐθαύμασε, καὶ εἰς ἀπορίαν ἔπεσε· καὶ θέλωντας νὰ ἰδῆ τὴν τάξιν τῆς ἀκολουθίας τῆς ἐκκλησίας μας, εἶπεν εἰς ἕνα ραφτην ἑδικόν του, καὶ τὸν ἔφερε ρούχα ὡσάν τὰ δικὰ του, τὰ ἐφόρεσεν, ἔγινε τεπτίλι, καὶ ὑπήγαν μὲ εἰς τὸ Πατριαρχεῖον εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀνήμερα τὴν κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας. Καὶ βλέπει, ὅπου ἐλειτουργοῦσεν ὁ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, καὶ ὁ τὸν Ἱεροσολύμων με τοὺς ἀρχιερεῖς, καὶ ἱερεῖς, κατὰ τὴν συνήθειαν διὰ τὸ τῆς ἡμέρας αἰδεσίμων· ὅταν δὲ εὐγῆκαν με τὰ Ἅγια, τὸν ἐφάνηκαν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ ἱερεῖς, πῶς δὲν ἐπατοῦσαν κάτω τὴν γῆν, ἀλλ' ἐπεριπατοῦσαν ἀπάνω ἀπὸ τὴν γῆν μίαν πιθαμήν. Τοῦτο ἰδὼν αὐτὸς ὀρθοπροσώως, τόσον ἐκατανύχθη, καὶ ἦλθεν εἰς ἄκρον εὐλάβειαν, ὅπου εὐγαίνωντας ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, ἀρχιτεν εὐθὺς νὰ κηρύττη τὴν πίστιν τῶν χριστιανῶν πρὸς τὸν ἐφέντην, τὸν ἐφέντην, τὸν ἐφέντην, τὸν ἐφέντην, καὶ αὐτὸς ὁ βεζιρῆς, καὶ φέρωντάς τον ἐμπρός του, καὶ λέγωντάς του νὰ πύση, ἐκαῖνος πάλιν ἔλεγε τὰ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τῶν Ρωμιῶν· ὅθεν τὸν ἔστειλεν εἰς τὸ Ἄτ-μεϊδάνι, καὶ ἐκεῖ τὸν ἐλιλοβόλησαν.

Ἄλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον ἄς γυρίσωμεν· ὁ Σερβάνβοδας ἐστάθη ἐνδοξος, καὶ ἐπίσημος, διὰ τὸ βασιλικὸν αἶμα, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐκατάγετο, ἐστάθη ἐπίσημος καὶ διὰ τὸ ἐπίσημον ἱερὸν μοναστήριον τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, Κοτροτζάνι λεγόμενον. ὅπου ἔκτισε πλησίον τοῦ Βουκουρεστίου,

Domnind Șerban Vodă în Valahia și fiind domn în Moldova Duca Vodă, s'a întemplat în Constantinopol acest fapt sântit și demn de istorisit, ascultați: La *calemul* ⁹⁴⁾ lui Efendi Reis era un turc, numele său Mehmet Efendi Patburun, om învêțat și de o purtare respectabilă. Acesta avea metresă pe o sclavă rusă care ținea credința ei și se ducea la biserică cu voia stêpânului ei. În una din zile a întrebât'o stêpânul care este cauza că în unele zile mirósă gura ei? iar ea pretextând dicea că nu știe, dar amenințându-o, aceea ia spus: Noi creștinii avem obiceiul când ne ducem la biserică și este să eșim atunci ne dă preutul o bucățică de pâne sântită și o mâncăm și pentru aceea mirósă gura mea. Dar stêpânul ca învêțat s'a minuat și a cădut în nedumerire și voind să vadă ordinea serviciului bisericeii nóstre, a đis unuî croitor de ai sêi să'i aducă strae ca ale lui, pe care le au îmbrăcat și a mers tiptil și a intrat împreună în biserică Patriarhieii în ziua Duminiceii ortodoxiei. Și a vedut cum liturgisa Patriarhul Ecumenic și cel al Ierusalimului cu arhieriei și cu atâta regularitate după obiceiul pentru respectarea zilei. Când a eșit cu sântele i-a părut că arhieriei și preuții nu calcă pe pământ ci umblă pe de asupra pământului ca de o palmă. Acesta vedând el cu ochii lui în atâta s'a schimbat și a venit la evlavie mare în cât eșind afară din biserică a început îndată să predice credința creștinilor pe față cătră *Efendiđi Chiatipizi* ⁹⁵⁾ și acesta n'a încetat de a o face până când a audit Reis Efendi și însuși Vizirul; și aducându-l înaintea lui și đicându-i să înceteđe, acela iarăși vorbea de credința ortodoxă a Romeilor. Decî l-a trimes la *At-Meidani* ⁹⁶⁾ și acolo l-a ucis cu petre.

Dar să ne întorcem la subiectul nostru. Șerban Vodă a fost glorios și însemnat pentru singele împărătesc din care se trăgea. A fost însemnat pentru renumita sântită monastire a Adormireii Maicei Domnului, ce se numește Cotroceni ce a đidit'o lângă București și au

καὶ τὸ ἀφιέρωσε εἰς τὰ εἴκοσι μοναστήρια τοῦ ἁγίου Ὁρους, καθὼς διαλαμβάνει τὸ αὐθεντικὸν χρυσοβούλον, τὸ ὁποῖον τὸ ἔχω, καὶ διὰ τὴν συντομίαν τὸ ἀφίνω καὶ αὐτὸ, ὡς καὶ ἄλλα, ὠραιότατον δὲ μοναστήριον καὶ πλούσιον, εἰσόδημα ἔχει ἕως δεκαπέντε πουγγία. Εἰς τοῦτο εἶναι δέκα χρόνοι, ὁποῦ ἠγουμενεύει Ἰγνάτιος ἱερομόναχος Χλωροποταμινὸς Σκοπελίτης, καὶ στέλνει εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος πέντε πουγγία κατ' ἔτος, ἐτήσιον ὀσίμιον. Ἐπίσημος πρὸς τούτοις ὁ αὐθέντης Σεροβάνθοδας ἦτον καὶ διὰ τὸ ἠγεμονικὸν καὶ σοβαρὸν αὐτοῦ ἦθος· δὲν ἐστάθη φοβεροπρόσωπος, μεγαλόκαρμος, καὶ μεγαλόφωνος αὐθέντης τόσον, ὅσον αὐτός· ὅθεν ἠκούσθη ἕως καὶ εἰς τὸν βεζίρη, ἴσως καὶ εἰς τὸν βασιλέα· καὶ ὄντας χρεῖα βασιλικὴ ἀγάς νὰ σταλθῇ εἰς Βλαχίαν, ἐδιωρίσθηεν ἕνας, τὸν εἶπαν δὲ διὰ τὸν Αὐθέντην, πῶς εἶναι τοιοῦτος, καὶ τοσοῦτον φοβερός· Φαυμάζομαι, εἶπεν αὐτός, ὁποῦ μὲ τὸ λέτε τάχα νὰ μὲ ἐξιπάσσετε· Τοῦρκος ἐγώ, καὶ ἀγάς, καὶ ἀπεσταλμένος μὲ βασιλικὴν ὑπόθεσιν, καὶ νὰ φοβηθῶ ἕνα γκιάβουρα, καὶ αὐθέντης ἄς ἦναι; ἐγὼ μάλιστα νὰ τὸν κάμω νὰ φοβηθῇ ἐκεῖνος ἀπὸ λόγου μου, ἐκίνησε λοιπὸν, καὶ ὑπήγαγεν· οἱ δὲ ἄρχοντες καπικεχαγιάδες προλαβόντες ἔγραψαν εἰς τὸν αὐθέντην, καὶ ἐφανέρωσαν τὰ κατ' αὐτόν· ὅθεν ὁ αὐθέντης ἔστειλεν ἄρχοντα εἰς Γκύργκιοδο ἐκεῖ, ὁποῦ ἦτο νὰ ἔλθῃ, περνώντας τὸν Δούναβιν, εἰς προὔπαντησίν του· τὸν ἐπρόσταξε δὲ νὰ μὴν τὸν φέρῃ ἴσα εἰς Βουκουρέστι, ὁποῦ εἶναι μία ἡμέρα, ἀμὴ νὰ τὸν ὑπάγῃ ἀπὸ ἄλλαις στρατίαις νὰ τὸν ἀργοπορήσῃ ἐβδομάδα· καὶ οὕτως ἔγινεν. Ἀφ' οὗ δὲ ἦλθεν ὁ ἀγάς εἰς Βουκουρέστι, καὶ ἀντάμωσεν τὸν αὐθέντην, καὶ ἐνεχείρισε τὸ μεκτουπι τοῦ βεζίρη, καὶ τὸ ἐδιάβασεν ὁ διβάν-ἐφέντης, τότε σηκώνεται ὁ αὐθέντης ἀπὸ τὸν τόπον του, καὶ πάραυτα γονατίζει, κίχιζει, θυμώνει, καὶ ἀπὸ τὸν θυμὸν του κοκκινίζει, καὶ μὲ φωνὴν μεγάλην καὶ τραυήν, λέγει πρὸς τὸν ἀγά—βασιλικὴ χρεῖα καὶ βιαστικὴ, καὶ γράμμα τοῦ βεζιραζέμη τοῦ αὐθέντου μας, καὶ εὐχὴς ὁποῦ πέρασεν τὸν Δούναβιν, ἀντὶ νὰ πετάξῃς νὰ ἔλθῃς τὸ γληγορώτερον, σὺ ἔκαμες τόσας ἡμέρας, περιπατώντας ἀργά, βαριά διὰ τὸ χουζούρ σου; ἔτσι δουλεύουν τὴν βασιλείαν; ἔτσι δουλεύουν οἱ πιστοὶ δοῦλοι, καὶ φρόνιμοι; Ταῦτα, καὶ ἄλλα τοιαῦτα εἰπὼν μὲ θυμὸν πλαστὸν, ἀλλ' ἄ φοβερόν, καὶ φοβερότερος ἀπὸ τὸ συνειθισμένον γενόμενος διὰ τὸν θυμὸν, προστάζει τὸν διβάν-ἐφέντη· τώρα, τούτην τὴν ὥρα, τὸν λέγει, γράψαι τὸν αὐθέντην μας τὸν βεζίρη· καὶ φανέρωσαι τὴν ἀργητα τῆς ἐντιμότητός σου, διὰ μὴν ἀποδώσῃ ὁ αὐθέντης μας τὴν ἀργητα τῆς τελειώσεως τῆς βασιλικῆς προσταγῆς εἰς ἡμᾶς, καὶ νὰ σταλθῇ μὲ μετζίλι τὸ γράμμα μας. Ταῦτα ἰδὼν καὶ ἀκούσας ὁ με-

aferosit-o la 20 de monastiri din Sântul Munte, după cum tratează hrisevul său domnesc, pe care l am, și pentru scurtare l las și pe acesta ca și altele, monastire prea frumoasă și bogată, și are venit până la 15 pungi. La acesta (monastire) de ce ani sunt de când igumenește Ignatie Ieromonah Scopelit de la Hloropotam, și trimete la Sântul Munte 5 pungi în fie care an, dare anuală. Insemnat pe lângă aceste a fost domnul Șerban Vodă și pentru caracterul său serios și igemonic. N'a fost domn atâta de impunător cu chipul mare cu corpul, și puternic cu vocea atâta cât acest om, pentru care s'a aușit până la Vizir și pôte și la împăratul. Și fiind trebuință ca să se trimetă un Agă împărătesc în Valahia, s'a hotărît unul; căruia i a spus de domn că este ast-fel și atât de teribil; iar acesta a șis mă minunez, că-mi spuneți ca dōră să mă speriați, eū sunt turc și agă și trimes cu afacere împărătescă și să mă tem de un ghiaur, fie și domn? Eū mai ales l voi face pe el să se teme de mine și deci s'a pornit și s'a dus. Iar boeriū capichilhaiade prevenind a scris cătră domn și i-a arătat cele relativ de el, deci domnul a trimes un boer la Giurgiū, acolo unde era să vie și trecând Dunărea spre întimpinarea lui i-aū ordonat ca să nu vie de a dreptul la București, unde este (cale) de o zi, ci să l ducă pe alte căi și să l întârșie o săptămână, și ast-fel s'a făcut. După ce a venit Aga la București și a întâlnit pe Domn i-a înmănat *metcupul* ⁹⁷⁾ Vizirului și l-a citit *Divan Efendi*. ⁹⁸⁾ Atunci se scōlă domnul curând de la locul său, ingenunchie, se întristeză, se mânie și de mânie se înroșește și cu o voce mare și sonoră șice cătră Agă: trebuință împărătescă și grabnică și scrisōrea Vizirului și Domnului meu! Și îndată ce ai trecut Dunărea în loc să sbori și să vii mai iute ai făcut atâtea șile primblându-te cu încetul pentru *huzurul* ⁹⁹⁾ tēu? Așa se servește împărăția? Așa servesc servitorii credincioși și cuminiți? Aceste și altele de felul acesta șicând cu o mânie prefăcută dar teribilă și mai temător devenind de cât obișnuit din cauza mâniei, ordonă lui Divan-Efendi: acum, în acest cēs, i șice, să scrii domnului meu Vizir și arată întârșierea onorabilității sale; ca să nu se dea de domnul meu asupra noastră întârșierea realizărei ordinului împărătesc și să se trimetă scrisōrea mea cu *menșil*. ¹⁰⁰⁾ A-

γάλλουχος εκείνος άγώς και άσφοδος, σώς άφίνω, άκροκταί, να στοχασθήτε, και να ειπήτε, πόσον έροβήθηκε, τί λογιής έκαστεστάθηκε, γάτα βρεμένη, ως λέγει ο λόγος, έγινεν, έχασε και φωνήν και όψιν, έντραπή, έροβήθη, έτρόμαξε. Και, άμάν, λέγει πρός τον αύθέντην, άμάν μπέη, να μή γίνη τοϋτο το κακό εις εμε, να μή γραφθή το γράμμα! ταϋτα, και άλλα λέγωντας ο άγώς και πρακαλώντας τον αύθέντην, ο αύθέντης έγέλιχε, και τή έξης. Αύθεντεύσας δέ έτη δέκα, απέθανε, και έτάφη έν τώ μοναστηρίω αύτοϋ· αιωνία ή μνήμη του.

Κωνσταντίνος Μπασαράμπας Μπραγκοβάνος, Κοντακουζινός, αύθέντης Βλαχίας έξαίρετος. Μπασαράμπας έλέγετο με το να έκαστεδαινεν από το γένος του περιφήμου, εκείνου παλαιού αύθέντου Σερβάνθοδα Μπασαράμπα, από τον όποιον έκαστεδαινεν και ο άνωτέρω Σερβάνθοδας ο Φείός του, και Μπασαράμπας κ' εκείνος έλέγετο Μπραγκοβάνος· δέ από το Μπραγκοβέινι, χωρίον εις το όποϊον ήσαν των Μπραγκοβάνων τά σπίτια· Καντακουζινός δέ έκ μητρός αδελφής του Σερβάνθοδα του Φείου του. Τουτος έγραμάτισεν όχι έπίσημος, άλλ' έπισημότατος, περιβόητος, και έξάκουστος, και δια την πολυχρόνιον αύθεντιαν, ότι αύθεντεύσει εικοσιπέντε χρόνους και μήνας έξ, κ.ι. δια το πλήθος του πλούτου και δια τάς πολλές εκκλησίας, και μοναστήρια, όπου μέσα και έξω του Βουκουρεστίου έκτισεν· έξεραίτως δέ το ιερόν μοναστήριον του άγιού μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, κατά μεσής του Βουκουρεστίου, άφιερωμένον εις τον άγιον Τάφον, και κάθισμα των Πατριαρχών, όταν υπάγουσιν εις το Βουκουρεστιον. Τουτος είνκι εκείνος, περι ου έδω εις πολλά μέρη του καταλόγου έγραψα· τουτος είναι ο Αύθέντης εκείνος, εις τάς ήμέρας του όποιου ή Βλαχία ήτον ως το ρόδι από ανθρώπους γεμάτι· ήσαν γάρ επτκχόσιαις χιλιάδες άδρόγυνα και τώρα μόλις έβδομηντα· τουτος ο Βλαχμπετης εκείνος ο όποιος ώνομάσθη και πρίγγιψ του 'Ινπεριου της Γερμανίας, δια δανεικά χρήματα, όπου εις κειρόν χρείας των ινπερατόρων έδάνεισε. Τουτος είναι ο ήγεμών εκείνος, ο όποιος εις την έν Βενετία τζέκαν του άγιου Μάρκου έβαλε μεγάλην ποσότητα ασπρών, όπου οι έγγονοι και δυσέγγονοί του έως προχθές επαιρναν, δέν ειξούρω άν και έως της σήμερον, διάφορον μόνον έτήσιον προς τρία τά έκάτον, έξήντα πουγγία νομιζω. Αύτη δέ ή τόσο πολλή ποσότης, δέν έσυνάγθη από το υπήκοον, από τους κατοίκους της Τζάρας, από χαράτζια δηλαδή, και άλλα δασίματα, καθώς τώρα συνάζουν οι τωρινοί αύθένται, άλλα ήτον έλη σύναξις των εισοδημάτων των πραγμάτων

cestea vedënd și auzind acel Agă laudăros și ne temător, vē las ascultătorilor, să vē închipuiți și să spuneți cât s'a temut, și în ce pozițiune a fost; s'a făcut ca o mătă ploată cum đice vorba. ¹⁰¹⁾

Și a perdut și vocea și privirea, s'a rușinat, s'a temut și s'a înfricoșat. Și aman đice cătră domn: ¹⁰²⁾ aman Beî, să nu mi se facă mie acest rēū, să nu se scrie scrisore. Acestea și altele đicënd Aga și rugându-l pe Dōmn, Domnul a rīs și cele-lalte. Domnind 10 ani a reposat și s'a înmormēntat în monastirea lui, eternă amintirea lui.

Constantin Basarab Brâncovanul, Cantacuzinean, domn escelent al Valahiei. Basarab, se đicea, pentru că 'și pogora némul din acel vechiū celebru domn Șerban Vodă Basarab, de la care se trăgea și cel mai de sus Șerban Vodă moșul seū, și se đicea și acela Basarab, iar Brâncovanul de la satul Brâncoveniū, unde era casele Brâncovenilor. Cantacuzinēn însă după mamă, sora lui Șerban Vodă moșului seū. Acesta a fost nu însemnat ci fōrte însemnat renunit și prea auzit, și pentru domnia lui cea îndelungată, pentru că a domnit 25 de ani și 6 luni, și pentru mulțimea bogăției, și pentru multele biserici și monastire ce le au zidit în lăuntru și în afară de București. Esecțiōnal însă sânta monastire a sântului Marelui Martir Gheorghie în mijlocul Bucureștilor, dedicată Sântului Mormēnt, și reședința patriarhilor, când venea la București. Acesta este acela despre care aice în multe locuri a catalogului am scris. Acesta este domnul acela în đilele căruia Valahia era ticsită de ómenī ca o rodie ¹⁰³⁾ era 700,000 de familii, iar acum abia 70 (de mii). Acesta este acel Vlah-Beî ce s'a numit și principe a imperiului Germaniei pentru imprumul de bani cu care a imprumutat la timpul de nevoe pe împērat. Acesta este domnul acela, care a pus atâta mare cantitate de aur în Venetia la banca sântului Marcu, de unde nepoții și strenepoții seī până mai alaltă-eri cred că luaū, nu știū dacā nu și până astă-đi, numaī procent anual 3%, 60 de pungī. Acestā cantitate atâta de mare nu s'a adunat de la supuși, de la locuitorii țarei, adică dela haragi și alte dări, după cum adună acum domniū actuali. Ci tōtă strīnsōrea (de bani) era din veniturile lucrurilor lui de la stupi, oi, boi, cai, porci, grădini și pāmēnturi, și din unele venituri domnești

του, μελισσώνων, προβάτων, βοϊδίων, ἵππων, χοίρων, ἀμπελιών, χωρκαίων, καὶ τινων εἰσοδημάτων τῆς αὐθεντικῆς του καμάρας, ὅχι τῆς βιτσιαρίας· ἀπὸ τὰ ὁποῖα αὐτὰ ὄλα ἐσυνάζετο τὸν καθ' ἕκαστον χρόνον, μετ' ἄλλη πισότης, καὶ οἱ χρόνοι ἐκεῖνοι ἐκείνοι τοῦ καιροῦ ἦταν χρυσοὶ εὐτυχεστάτοι, ὅχι ὡς οἱ τωρινοὶ, σιδηροὶ, δυστυχεστάτοι. Δὲν ἔτρωγαν καὶ οἱ Τούρκοι τότε, ὅσα τρώγουν τώρα, ἢ διὰ τὴν ἀλήθειαν, δὲν τοὺς ἐτάγγιζεν οἱ τότε τόσα, ὅσα τοὺς ταγγίζομεν ἡμεῖς τώρα. Τοιοῦτος εἶναι ἐκεῖ οὗτος, ὁ ὁποῖος τὸν Φρόνον τῆς Βλαχίας τὸν ἀνέβασεν ὑπὲρ τὸν Φρόνον τῆς Μπογδανίας, μετ' ὁσίων χρημάτων εἰς τὴν βασιλείαν, καὶ μετ' ἐν τούτῳ τότε δραγομάνου Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου, ὅτι πρότερον ἢ Μπογδανία ἦτο τιμιωτέρα ἀπὸ τὴν Βλαχίαν. Ἐπὶ τῆς αὐθεντίας τοῦ μακαρίτου τούτου αὐθέντου, δύο συγγενεῖς του καὶ ἄρχοντες, μεγάλοι ἄνθρωποι ἐχρημάτισαν, ὁ μέγας στόλνικος Κωνσταντῖνος Καντακουζηνὸς ὁ ἐπιστήμων, καὶ Φεῖός του, ἀδελφὸς τοῦ Σερβάνθοδου, περὶ οὗ ἀνώτερον εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς ἔγραψα, καὶ ὁ μέγας σπαθάρης Μιχάλης, ὅστις ἔκτισε τὸ εἰς Βουκουρέστιον ἱερόν καὶ ἐπίσημον μοναστήριον τῶν ἁγίων τριῶν Ἱερραρχῶν, μετ' τὸ ὑψηλὸν ἐκεῖνο καὶ θαυμαστὸν κληρικόν τὸ καλούμενον Κόλτζα, καὶ τὸ ἐδιώρισε νοσοκομεῖον κοινόν, καὶ ἄμισθον. Τέλος πάντων αὐτὸς ἐσυμφώνησε μετ' τὸν βασιλέα Πέτρον ἐναντίον τῶν Τούρκων, ὡς προέγραψα, καὶ γνωσθεῖς, καὶ εἰς τὴν Πόλιν φεθεῖς, ἀπεκεφαλίσθη εἰς τὸ κατὰ τὸν αἰγιαλὸν κήρυξαι τὸ βασιλικόν, μετὰ τῶν τεσσαρῶν αὐτοῦ υἱῶν, αἰωνία ἢ μνήμη αὐτῶν ὁρῶντος τοῦ βασιλέως. Συνειθίζουσι δὲ οἱ Τούρκοι, καὶ ὅταν ἦναι τὸ κόψουν χριστιανόν, τὸ λέγουσιν τὴν τουρκέφην, διὰ τὴν γλυτώσῃ τὴν ζωὴν, τὸν τάζουσι καὶ τάματα· τοῦτο τὸ ἔκαμαν καὶ ἐδῶ τώρα εἰς τοὺς μπεϊζαδέδες, καὶ μετ' ἐσπουδῆν μεγάλην τὸ ἔκαμαν, ὡς εἰς νέους καὶ αὐθεντόπουλα· ὁ δὲ ποτὴρ αὐτῶν παρὼν καὶ ὄρων τὸ γινόμενον, καὶ φοβούμενος καὶ τρέμων, μὴ φοβηθῆ κανεὶς ἐξ αὐτῶν τὸν θάνατον καὶ τουρκέφην, τοὺς ἐπαρκαλοῦσε θερμῶς, τοὺς ἔλεγε, τοὺς ἐρώναζε, τὴν φιλαχλοῦν, τὴν μὴ γελασθῶν, καὶ προδώσουσιν τὴν ἀγίαν τους πίστην, καὶ διὰ πρόσκαιρον ζωὴν καὶ τιμὴν, χάσουσιν τὴν αἰώνιον ζωὴν, καὶ δόξαν, καὶ τιμὴν ἀνεκλάλητον, ἧς καὶ ἐπέτυχον οἱ μακάριοι· ἧς γένοιτο καὶ ἡμεῖς πάντας ἐπιτυχεῖν. Ἀμήν. Δὲν ἠμπόρεσα τὴν βραχυλόω τὴν μὴ γράψω τὸν πανηγυρικὸν τούτου λόγον, διὰ δύο τινὰ, πρῶτον μὲν ὡς μπεζαδέδὲ λόγος, καὶ λόγος ρητορικὸς, καὶ μπεζαδέδων λόγοι καὶ σοφοὶ εἶναι ὀλιγοστοὶ, μᾶλλον οὐδεὶς, ἢ μόνον αὐτὸς εἶς, ὅτι ἐγὼ ἄλλον δὲν εἶδα· δεῦτερον δὲ, ὡς πρὸς τὸν ἅγιον Στέφανον τὴν ἀγίαν εὐχὴν του τὴν ἔχωμεν, ὁποῦ καὶ

ale cămăreii, nu a le vistieriei. ¹⁰⁴) Din tóte aceste se aduna în fie care an mare cantitate și vremele acele a aceluî timp era de aur fôrte fericite, iar nu ca aceste de acum de fer și fôrte nenorocite. Nu mâncau șiturcii atuncî cât mănâncă acum; s'au, ca să spun adevêrul, nu'î îndopaú acei pe atuncî atâta cât 'î îndopăm noi cesți de acum. Acesta este acela care a ridicat scaunul Valahiei mai presus de scaunul Moldovei cu dare de bani la împărație și prin mijlocul dragomanului de atuncî Niculaî Mavrocordat; pentru ca mai înainte Moldavia era mai respectată de cât Valahia. Pe timpul domniei acestuî fericit domn douê nenumri de a sale și boeri a fost ómeni mari. Marele Stolnic Constantin Cantacuzin cel învêțat și moșu-sêu, frate cu Șerban Vodă, despre care mai sus la Arhieriei am spus; Marele Spătar Mihaî care a đidit la București sântita și însemnata Monastire a celor trei Ierarhi cu acea înaltă și minunată clopotniță, ce se numește Coltza și a hotărît'o ospiciu comun și fără plată. În fine acesta s'a înțeles cu împăratul Petru contra Turcilor, precum am scris mai sus, și cunoscut fiind și adus în Constantinopol i s'a tăcut capul la chioșcul împărătesc de lângă mare, împrenă cu patru fiu ai sêi, eternă amintirea lor, privind împăratul. ¹⁰⁵) Obicinuesc Turcii și când este ca să tae un creștin îi dice să se turcescă, pentru ca să'și scape viața și îi légă și ochii. Acesta a făcut-o și aicea acum la Beisadele și o au făcut cu multă îngrijire, ca la tineri și fi de Domn. Iar Părintele lor present și vêșend cea ce se face și temêndu-se și tremurând ca nu cum-va să se témă vre unul din ei de mórte și să se turcescă, îi ruga cu căldură, îi sfătuea, li striga să se păzască ca să nu se facă de ris și să'și trădea sânta lor credință. Și pentru viața trecetóre și onóre să piardă viața eternă și gloria și onórea nespusă, pe care a și căpătat'o fericitiu, pe care fie să o căștigăm și noi. Amin. N'am putut să mē opresc de a nu scrie acest discurs panigiric pentru douê resóne. Intâi pentru că este discurs a unuî Beisade, și discurs oratoric, și discursurile înțelepte de a le Beisadalelor sunt fôrte puține, póte nici unul, afară de acest unul, pentru că eú altul n'am vêđut; al doilea, că este la Sântul Ștefan, a căruia rugăciune să o avem, pentru că și eú 'l respectez și 'l iubesc și voi

ἐγὼ τὸν τιμῶ, καὶ τὸν ἀγαπῶ, καὶ ὅλοι ἐσεῖς καὶ ὅλοι οἱ χριστιανοὶ, καὶ ἐξαιρέτως αὐτὸς ὁ Χριστὸς, διὰ τοῦ ὁποῦ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν τιμὴν ἐμαρτύρησε· καὶ ἀγκαλιὰ ἐτυπώθη ἐν Βουκουρεστίῳ εἰς τοὺς χιλίους ἐπτακοσίους ἕνα, ὀλίγοι δὲ τὸν ἔχουσι. Ἐγίνε δὲ ὁ λόγος, καὶ ἐτυπώθη, ζῶντος τοῦ ἀθέντου πατρὸς του.

Λόγος πανηγυρικὸς εἰς τὸν πρωτομάρτυρα τοῦ Χριστοῦ Στέφανον, συντεθειὸς παρὰ Στεφάνου υἱοῦ τοῦ γαληνοτάτου καὶ φιλοχρίστου ἡγεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας, Κυρίου Κυρίου Ἰωάννου Κωνσταντίνου Μπασαράμπα.

Μακαριώτατοι αἰῶνες ἦσαν ἐκεῖνοι, εἰς τοὺς ὁποῖους ἡ μαρτυρολογία τῶν ἁγίων ὅταν ἐκηρύττετο, ἐπαράκινα τοὺς ἀκροτάς εἰς μίμησιν τῶν Μαρτύρων. Πόσαις φοραῖς ἡ λαμπροτάτη Πανήγυρις τοῦ Πρωτομάρτυρος ἐκκροπόρησε νέους ἀθλητάς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως; Πόσαις φοραῖς οἱ αἱματοβαρεὶ λίθοι τοῦ Πρωτοἄθλου ἐγέννησαν Μαρτύρων διαδήματα; Ἐγκωμιάζετο ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴν εὐγλωτίαν ὁ μέγας ἀνταγωνιστὴς, τῶν ἱερῶν ἀνταγωνιστῶν τὸ καύχημα, τῶν σεπτῶν δικόνων τὸ ἐγγαλόπισμα, καὶ τότε οἱ ἀληθεῖς τοῦ Χριστοῦ στρατιῶται ἀκούοντες τὰ ἐγκώμια, ἐμελετοῦσαν τὰ μαρτύρια· καὶ ἄλλος ἐζήτη γλυκασμὸν εἰς τοὺς πόνους τοῦ ἀπὸ τοὺς αἱματομένους λίθους. Ἐθίλασαν μέλι ἐκ πέτρας. Δευτέρ: λγ'. Ἄλλος ἐσπούδαζε νὰ ἐκβάλῃ ἔλαιον, διὰ νὰ ἔγῃ δύναμις εἰς τὴν πάλιν. Καὶ ἔλαιον ἐκ στερεῆς πέτρας· ὅλοι τοὺς ἤθελαν ὡς Φεμέια τῆς σταθερότητος, διὰ νὰ μὴ πέσουν πολεμουμένοι ἀπὸ τὴν τυρανικὴν ἀπανθρωπίαν. Ἔστησεν ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας μου· ψαλ: λθ'. Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ τώρα θὲν ἐνογλεῖται τόσον ἡ εὐσέβεια, καὶ θὲν ἀνθούσι πλέον εἰς τόσον πλῆθος οἱ Μάρτυρες, ποῖον εἶναι τῶν ἐπαίνων τὸ ὄφελος; ποῖον τῆς πανηγυρικῆς ὑμολογίας τὸ κέρδος; ὁ γενναϊότατος ἀθλητὴς, καὶ πρωτομάρτυς τοῦ Χριστοῦ Στέφανος ἤμπορεῖ μὲ τὴν δυνάμιν του, καὶ γάρ, νὰ παρηγορήσῃ τοὺς τεθλιμμένους. Καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον· νὰ νοθεύσῃ τοὺς ἱεροὺς διδασκάλους. Καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ, καὶ τῷ Πνεύματι, ᾧ ἐλάλει· νὰ παρακινήσῃ τοὺς ὀργίλους, καὶ μνησικάκους εἰς ἀγάπην. Κύριε μὴ στήσῃς αὐτοῖς τὴν ἀμαρτίαν ταύτην, Πραξ: στ'. Τοὺς λειτουργοὺς τοῦ Θεοῦ εἰς εὐσέβειαν. Πόλῳς τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει. Κάθε ἀνθρωπὸν εἰς ὑπομονήν, εἰς τὴν πίστιν. Στέφανος δὲ πλήρης πίστεως, καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα, καὶ σημεῖα ἐν τῷ λαῷ. Προσέχετε λοιπὸν εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀνικητοῦ στεφῆρου ὅσοι φιλομάρτυρες, καὶ ἄρχομαι.

toți și toți creștinii și în special însuși Christos pentru a căruia dragoste și onoare s'a martirisat. Și de și s'aῖ imprimat la București la 1701, dar pușinî 'l-aῖ. S'a compus discursul și s'a imprimat pe când trăea Domnul Părintele seῖ.

Discurs panigiric la întâiul Martir a lui Christos Stefan, compus de Stefan, fiul prea strălucitului și prea iubitorului de Christos, Domn a toῖa Ungro-Valahia, Domnul Domn Ioan Constantin Basarab.

Förte fericite secole a fost acele în care, când se predica mărturisirea sântilor nișca pe ascultători la imitarea martirilor. De câte ori adunarea cea prea strălucită a acestui întâi martir a fructiferat noi atleți ai credinței ortodoxe? De câte ori petrele pline de sînge a întâiului atlet a dat cununî martirilor? Se laudă de oratoria eclesiastică marele luptător, lauda luptătorilor sântiți, înfrumusețarea respectată a diaconilor și atunci adevărații soldați a lui Christos a-udindu'i laudele îi studiaῖ muncile. Și unul caută dulcēfa în suferinșile lui prin pietrele singerate, „ce isvora miere din piatră“. (Deut. 33). Altul se îngrija să iee unt de lemn ca să aiba putere în luptă; „și unt de lemn din piatra cea tare“. Toți 'l voia, ca temelie de statornicie, să nu cadă bătēndu-se de neomenia tiranică. Și a aședat pe piatră picioarele mele (psal 39). Dar fiind-că și acum nu ne supără atât de mult piositatea și nu înfloreșc mai mult în atâta mulșime martiriș care este folosul laudelor? Care este profitul immologiei panegirice? Prea generosul atlet și întâiul martir a lui Christos Stefan pôte cu puterea lui și harul seῖ să mângăe pe acei întristați „și ucidea cu petre pe Stefan“ se îndemne pe sântișii dascăli, „și nu putea să se opue cu înșelepciunea și cu duhul la ceea ce vorbea,“ să îndemie pe cei mâniași și resbunători la iubire. „Dōmne nu le considera lor pēcatul acesta“ (fapt 6); pe servitoriș lui D-șeu la piositate. Și multă mulșime de acelor sântișii s'a supus credinșei. În fine îndemna pe ori care om la răbdare la credinșă. Iar Stefan plin de credinșă și de putere făcea minuni și semne în norod. Luați aminte, dar la istoria neinvinșului purtător de cunună, căți sunteți iubitori de martiriș, și încep:

“Οἱ οἱ Μάρτυρες ἔδειξαν βέβαια μεγάλην ἀρετὴν εἰς τὸν κόσμον· ἀμὴ ὁ ἀνδρικώτατος ἀρχηγὸς τοῦ μαρτυρικοῦ στρατεύματος, ἐφάνη χάριτος τόσον ἐμπλεως, καὶ δυνάμειως, ὅπου ἀνίσως καὶ ἡ ἀρετὴ, καθὼς ἔπλαττον οἱ παλαιοὶ μυθολογίαι, ἤθελε κατέβη ἀπὸ τὸν οὐρανὸν διὰ τὴν ἐνσαρκωθῆναι, δὲν ἤθελεν εὐρὴ ἐπιτηδειότερον ὁμοίον ἀπὸ τὴν καρτερὰν καὶ ἡρωϊκὴν καρδίαν τοῦ Στεφάνου· φαίνεται πῶς τὴν ἐπρόβλεπεν καὶ οἱ ἐχθροὶ τοῦ τὴν πολλὴν δυνάμειν ὅπου εἶχεν ὁ φιλόχριστος νέος, μάλιστα ὅπου ἔβλεπεν καὶ τὰ θαύματα. Ἐποίει τέρατα, καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. Καὶ διὰ τοῦτο ἐσυνάχθησαν περισσότεροι ἐναντίον τοῦ διὰ τὴν νικῆσθαι ἴσως εὐκολώτερον. Ἀνέστησαν δὲ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λιβερτινῶν, καὶ Κυριναίων, καὶ Ἀλεξανδρέων, καὶ τῶν ἀπὸ τῆς Κιλικίας, καὶ Ἀσίας συζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ. Μεγάλῃ ἐπανάστασις ἐναντίον ἐνός καὶ μόνου· πολὺ πλῆθος καθ’ ἐνός ὤρμησεν ἀριστέως· πέντε πόλεων ἄνδρες ἐπ’ ἓνα κατέδραμον νεανίαν· μίαν ἀκέραιον Πεντάπολιν κατὰ μόνου ἠγέρθη τοῦ Στεφάνου. Ὡς πόσον ὄχλον ἡ κακία συνήγαγεν· ὡς πόσον ὄχλον ὁ εὐθὺς συνήθροισε, Λιβερτινοὺς, Κυριναίους, Ἀλεξανδρεῖς, καὶ τοὺς ἀπὸ Κιλικίας, καὶ Ἀσίας. Ἐλογίζαντο οἱ παμπόνηροι καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς θείας τὴν ἐκφοβήσονται τὸν ἀνίκητον ἀριστεῖα· καὶ μὲν τοῦτο δὲν παύει θεολογῶν ὁ Στέφανος· λυεῖ προβλήματα, σαφηνίζει ἀπορίας, καὶ νικᾷ τὸ συνέδριον, καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντισητῆσαι τῇ σοφίᾳ, τῷ Πνεύματι, ὃ ἐλάλει, τοὺς ὑβρίζει μὲ παρρησίαν ὁ ἅγιος, διὰ τὴν συγχύσει τὴν ἀσθενῆ τους ἀυθάρδων, ὑμεῖς τῷ Πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε· θαυμαστὴ σοφία τοῦ ἱερωτάτου Λευίτου. Πῶς ἐκατάλαβες τοὺς τολμηροὺς Λιβερτινοὺς, τοὺς φιλομάχους Κυριναίους, τοὺς μαλακοὺς Ἀλεξανδρεῖς καὶ φιλήδονους, τὰ ψεύδη τῆς Κιλικίας, καὶ τὴν αἰσχρὰν τῆς Ἀσίας ὑπερηφάνειαν· πῶς δὲν ἐροβήθη τὴν Ἀρχιερέων μανίαν, δὲν ἐδειλιάσας τῶν ἱερέων τὴν δραστήτητα· πῶς δὲν σὲ κατέπληξαν οἱ λόγοι τῶν πρεσβυτέρων· πῶς δὲν σὲ διετάραξε τῶν γραμματέων ἡ ἀπειλή. πῶς δὲν ἀπέκοψαν τὴν μεγάλην σου προθυμίαν τῶν συκοφαντῶν τὰ ψεύδη μεγάλην δυνάμειν ἔχει ἡ ἀλήθεια, καὶ μάλιστα ὅταν ἀνατρέψεται μὲ τὰ κατὰ ἔργα· ὡς πόσοι ἔχουσι τὸ στόμα μελίρροον, καὶ ρηγμακερὰν τὴν καρδίαν, χρυσόστομοι ἄνδρες, καὶ σιδηρόκαρδοι. Πόσοι ὡσάν οἱ γνώμονες ὅπου περιέρχονται τριγύρω εἰς τὰ ὠρολόγια, δείχνουσι τὰς ὥρας, καὶ νοουθετοῦσι τοὺς ἄλλους, μένοντες οὗτοι πάντοτε ἄγνωστοι, καὶ ἀμαθεῖς· ὁ λόγος τοῦ Πρωτομάρτυρος δὲν ἦτον κενός, τὸν ἀκολουθοῦσαν τὰ θαύματα· ἐχάρισε γλωσσῶν μὲν τὸν δρόμον, παρετοῖς δὲ τὴν ὑγίαν ἀνέπειπε, παντοίαις τε ἀσθενείαις συνεχομένοις τὴν

Toți martirii a arătat de sigur mare virtute în lume; dar începătorul cel mai brav al armatei martirilor ce s'a arătat plin de atâtea har și putere în cât pôte și virtutea, după cum o plămăuia vechii mitologi, s'ar fi pogorît din cer ca să se încorporeze, n'ar fi aflat o accepțiune mai potrivită de cât inima tare și eroică a lui Ștefan. Se pare că a prevădut și inimiții lui marea putere, ce avea iubitorul de Ștefan tînăr, mai cu sémă pentru că vedea și minunile: *Sévârșă minunî și semne marî în popor*. Și de aceea s'a adunat mai mulți în jurul său pentru ca să'l învingă pôte mai ușor. S'a ridicat deci unii din sinagoga ce se numea a Libertinilor, Cirineilor și a Alexandrenilor și a celor din Cilicea și Asia căutând pe Ștefan; mare revoluție în contra unuia și singur. Multă mulțime s'a pornit contra unuia, cel mai bun; 5 politici de bărbăți a alergat contra unui tînăr, o penda polă complectă s'a revoltat contra unuia, a lui Ștefan. O! câtă mulțime adună reutatea, o cât popor întrunește invidia, Libertini, Cirinei, Alexandreni și pe acei din Cilicea și Asia. Socoteau înrăutățiții că și prin această privire 'l vor înfricoșa pe neînvingul atlet; și cu tôte aceste nu incetază Ștefan teologisind, deslégă probleme, determină neînțelegeri și învinge Sinedriul; și nu putea să se opue înțelepciunei și spiritului cu care vorbea; îi ataca cu prezența sântul, pentru a cufunda îndrăznéla lor slabă,, voi vè opuneți sântului Spirit“; înțelepciune miraculosă a prea sântitului levit. Priviți, cum a învins pe îndrăzneții libertini, pe iubitorii de discuții Cirinei, pe molesii și iubitorii de plăcere Alexandrini, minciunile Ciliciei și îngâmfarea rușinosă a Asiei. Cum de nu te ai tenut de mânia arhierilor și nu te ai înfricoșat de îndrăznéla preoților? Cum de nu te a învins cuvintele bătrânilor? Cum de nu te a tulburat amenințarea cărturarilor? Cum de nu 'ți a întretăeat marea ta dorință minciunile clevetitorilor? Mare putere are adevărul și mai ales când se nutrește cu lucruri bune; o căți aș gura oratorică și inima vindicătoare, bărbăți hrisostomi și cu inima de fer. Căți a arătătorii ce se preumblă în jurul orologiilor, arată orele și conduc pe alții, dar ei însuși rămân tot-deuna necunoscători și ignoranți. Cuvântul Proto-Martirului nu era deșert, 'l succedau minunile: Căci hărăza celor schiopi

εὐρωστίαν ἐδωρεῖτο, ἐποίει τέρατα, καὶ σημεῖα ἤ-
τον ὁ λόγος τοῦ φωνῆ ὀρατῆ, καὶ φωνῆ ὡσάν ἐ-
κείνη, ὁποῦ εἶδεν εἰς τὴν θείαν Ἀποκάλυψιν ὁ μυ-
στογράφος Ἰωάννης· ἐπέστρεψεν βλέπειν τὴν φω-
νὴν, ἣτις ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ, καὶ ἐπιστρέψας. εἶ-
δον ἑπτὰ λυχνίας χρυσαῖς. κερ: α. ὅπου ἦσαν οἱ
φωταυγίστατοι χαρρακτῆρες τῆς οὐρανόου φωνῆς·
ὁμοως ὅσον εἶναι φιλαλήθης ὁ Στέφανος, καὶ ὁμο-
λογεῖ παρηρησία, πῶς βλέπει τοὺς οὐρανοὺς ἀνεωγ-
μένους, καὶ τὸν Ἰησοῦν ἐστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ
Θεοῦ, τὸσον πλέον σκληρύνονται οἱ ἐχθροὶ του,
διεπρόντο τὰς καρδίαις αὐτῶν, καὶ ἔβρυχον τοὺς
ὀδόντας ἐπ' αὐτόν. "Οἷαν ἐκατέδρανε μετὰ τὴν
τεσσαρχονθήμερον συνομιλίαν, ἀπὸ τὸ Σινᾶ ὄρος
ὁ θεόπτης Μωϋσῆς, καὶ ἔφερεν τὰς πλάκας τοῦ
νόμου εἰς τοὺς Ἑβραίους, ἦτον τὸσον δεδοξαμε-
νος· ὁποῦ μ.: τὸ νὰ μὴν ἐχώρει μέσα τὸ ὑπέρ-
μετρον φῶς ἢ ψυχῆ, ἐπλημμύριζεν ἔξω εἰς τὸ
πρόσωπόν του ἢ λάμψις· ἀμὴ τῶν Ἑβραίων ἢ
τυφλότης ἐκάλυψε τὸ ἀγλαόμορφον μέτωπον τοῦ
Μωϋσέως· ἐξόρου κερ. λδ'. Τοῦτο συμβαίνει τὴν
σήμερον καὶ εἰς τὸν Πρωτομάτυρα· ἐξηγεῖ τὸν νό-
μον, ἐρμηνεύει τοὺς Προφήτας, κηρύττει Ἰησοῦν
τὸν Νάζωραῖον, καὶ τὸ πρόσωπόν του ἐστράπτει ἀ-
πὸ τὴν εὐμορφίαν· εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ
πρόσωπον Ἁγίου. Τὸσον ὁποῦ μὴ δυνάμενοι νὰ
ὑποφέρουν τὰς ἀκτίνες οἱ ἀσεβέστατοι, προστρέχουν
εἰς τοὺς λίθους, διατὶ δὲν ἠμποροῦσι νὰ ἀντιστα-
λοῦν μετὰ τὴν ἀπιστόν του ἀμάθειαν, οὐκ ἠδύναντο
ἀντιστῆναι, διὰ τοῦτο ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας. Καὶ
τοῦτο δὲν φθάνει, σπουδαίως οἱ θρηωδέστατοι
νὰ τὸν λιθοβολήσου, νὰ τὸν θανατώσου. Καὶ
ὤρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν, καὶ ἐκβαλόντες
ἔξω τῆς πόλεως ἐλιθοβόλουν· ἔξω τῆς πόλεως.
"Ω μεγάλη δόξα τοῦ Στεφάνου· ἐνθα τὸν βασι-
λέα ἐσταύρωσαν, ἐκεῖ τὸν στρατιώτην βάλλουσι
λίθοις. Ὁ Χριστὸς ἔξω τῆς πόλεως ἔπαυε, καὶ ὁ
Στέφανος ὁμοίως ἔξω τῆς πόλεως ἐλιθοβολήθη, καὶ
ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως ἐλιθοβόλουν. "Αγετε
λοιπὸν ὦ φιλομάτρους, ἐγέρθητε, τί καθεύδομεν;
ἄς ἀκολουθήσωμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὸν ἀγῶνα τὸν
ἀθλητῆν, ἄς συνοδεύσωμεν εἰς τὴν ἀθλησιν τὸν
ἀγωνοθέτην ἄς συντροφιᾶσωμεν εἰς τὸ στάδιον
τὸν νέον ὀπλίτην ἄς ἀκολουθήσωμεν ἔξω τῆς πό-
λεως, τὸν Στέφανον τὸν βλέπετε ἐκεῖ, νέον εἰς
τοὺς χρόνους, ἀπαλὸν τὴν ἡλικίαν, μετὰ πόσῃν
μεγαλοψυχίαν καρτερεῖ, μετὰ πόσῃν καρτερίαν ὑπο-
μένει, μετὰ πόσῃν ὑπομονὴν ὑποφέρει· καὶ ὑπερ-
ρωτὰς καταφρονεῖ τὴν μεγάλην ὀρμὴν, καὶ ὀρ-
γὴν τῶν ἀντιπολεμούντων Ἰουδαίων. Ἰδέτε τον πῶς
στέκει δυνατὸς τὴν ψυχὴν, κρατικὸς τὴν γνώ-
μην, γενναῖος τὸ φρόνημα, ἰσχυρὸς τὴν καρδίαν.
πῶς ἀρόβως καταβάλλει τοὺς κατ' αὐτοῦ ἀπειρι-

umblarea și trimetea sănătate celor paralizați;
dăruia celor cuprinși de variate bôle însă-
nătoșare, și făcea minuni și semne; cuvântul
lui era vóce vedută și vócea ca aceea ce a
vedut în divina descoperire scriitorul miste-
rios Ión. „M'am întors să ved vócea ce
vorbea cătră mine și înturnându-mă am vē-
dūt 7 candelē de aur“ (capit. 1). Unde eraū
caracterile sale purtătore de lumină a vócei
cerești; cu cât însă este iubitor de adevēr Ste-
fan și mărturisește pe față că vede cerurile
deschise și pe Iisus stând de a drépta lui D-ḡeū,
cu atât mai mult se învērtoșă cu inima
inimiciei lui și se aprindea în inimile lor și
scrișnea cu dinții asupra sa. Când s'a pogo-
rīt după 40 ḡile de convorbire vedătorul de
D-ḡeū Moisi din muntele Sinai și a adus
tablele legi la Evrei, era atâta de glorificat
în cât sufletul pentru că nu cuprindea în
interiorul său lumina cea nemăsurată, strē-
lucirea suprabonda în afară pe fața lui.
Dar orbirea Iudeilor a acoperit fruntea cea
strēlucitóre a lui Moisi (Exod. cap. 34).
Acésta se întēmplă astă-ḡi și la întâiul
martir. Esplică legea, interpretă profetii, pre-
dică pe Iisus Nazarinénu și fața sa lumi-
néză de înfrumusețare. Vedea fața lui ca
fața ingerului, cu cât nu putea să sufere
rațele nepioșii alerga la pietre, pentru că nu
puteau să se opue cu necredincioșia lor igno-
ranță. Nu putēu să se opue de aceea scri-
șnea din dinți. Și acésta nu este de ajuns,
se ocupă acești prea selbatici să'l ucidă cu
pietre, să'l omóre: și s'aū aruncat cu toții
asupra lui și scoțēndu-l afară din cetate l-a
ucis cu pietre. Afară din cetate, o mare
glorie a lui Stefan, acolo unde a restignit
pe Impēratul aruncă cu pietre asupra solda-
tului! Christos a suferit în afară de porțile
cetății și Stefan asemenea afară de porțile
cetății a fost ucis cu pietre,—și scoțēndu-l
afară din cetate l-aū ucis cu pietre. Haide
decī o iubitorilor de martiri, sculați-vē, ce
ședeți? Haide să urmăm și noi la luptă pe
atlet, hai să asociem la încoronare pe luptă-
tori, hai să însoțim în arenă pe tēnărul atlet,
hai să-l urmăm afară din cetate pe Ste-
fan. 'L vedeți acolo, tēnēr de ani, fraged cu
vrâsta, cu câtă tărie de suflet suportă, cu
câtă resistență suferē, cu câtă persistență
îndură; și suferind desprețuește marea lor
pornire și mânia iudeilor rebeli. Vedeți'l cum
stă tare cu sufletul, decis cu opiniunea,

μήτους τὴν καρδίαν ἐκεῖνοι τὸν σύρουν ὡς παράνομον, ὡς ἐνοχον τοῦ θανάτου, καὶ ὁ Στέφανος γελᾷ· ἄλλοι τὸν ὑβρίζουν ὡς βλάσφημον, τὸν βλασφημοῦσιν ὡς παραβάτην νόμου, καὶ ὁ Στέφανος γελᾷ· ἄλλοι τὸν σύρουν, ἄλλοι τὸν βαροῦσιν, ὅλοι κράζουσι μιᾷ φωνῇ, λιθοβολεῖσθω Στέφανος, καὶ ὁ Στέφανος γελᾷ. Ἐκεῖνοι μεγάλη φωνῇ κράζοντες, συνέχουσι τὰ ὦτα αὐτῶν, καὶ ὡς ἄγριοι λύκοι ὁρμῶσιν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν· καὶ ὁ Στέφανος ἔχωντας μὲ τὰ μάτια τὰς χεῖρας του ἀνατεταμένους εἰς τὸν οὐρανόν, κράζει ἐκ βαθους καρδίας: Κύριε μὴ στήσης αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. Οἱ Ἰουδαῖοι διψασμένοι, θέλουν νὰ σβύσσουν τὴν δίψαν τους μὲ αἷμα· καὶ ὁ Στέφανος, θυμάσατε γενναϊότητα, καὶ ὁ Στέφανος διψῶντας τὴν σωτηρίαν τους, τοὺς κερνᾷ τὸ ἐδικὸν του· οἱ Ἰουδαῖοι ἀγωνίζονται νὰ τοῦ φέρουσι θάνατον, καὶ ὁ Στέφανος εὐχεται, νὰ λάβουν συγχώρησιν· οἱ Ἰουδαῖοι τρέχουσιν εἰς τοὺς λίθους, καὶ ὁ Στέφανος γυρίζει εἰς τὰς εὐχάς· οἱ Ἰουδαῖοι φράττουσι τὰ ὦτα αὐτῶν, καὶ ὁ Στέφανος ἀνοίγει ἐπικαλούμενος τὸ στόμα του· οἱ Ἰουδαῖοι δὲν πύουσι λιθοβολοῦντες, καὶ ὁ Στέφανος διὰ τοιαύτην τιμωρίαν δὲν σιωπᾷ πρὸς τὴν θεολογίαν· ἀμὴ μὲ ἄτροπον γνώμην, καὶ καρδίαν ἄτρομον κηρύττει ὡ σταθερότης· ὡ ἀνδρεία· ὡ γενναϊότης τοῦ Στεφάνου. Κηρύττει τὸν Χριστὸν λιθοβολούμενος, τοὺς λίθους ὡς ἄνη δεχόμενος. Μεγάλην ὑπομονὴν κατ' ἀλήθειαν ἔδειξεν ἐνῷ ὁ Νέος ἄριστος, νὰ μὴν ὀργίζεται, νὰ μὴ θυμῶνεται, ὅσοι ζοῦμεν εἰς τὸν κόσμον, ὅλοι, καθὼς ἡ δοκιμὴ τὸ ἀποδείχνει, ἐχομεν τὴν ἐδικὴν μας δυστυχίαν, πᾶσιν ὁ βίος ἀβιωτός· καὶ μὲ ὅλον τοῦτο ἄλλοι ἀφουσιῶν ὡς τὸ θείαφι, καὶ δίδουσι μυσσάρην δυσωδίαν ἀπὸ θυμῶν, καὶ ἀπειθεῖαν ἐναντίον εἰς τὸ φέλημα τοῦ Παντοκράτορος. Ἄλλοι κλιόνται ὡς ἡ δάφνη, κτυποῦντες, καὶ γογγίζοντες μετὰ εἰς τὴν φλόγα τῆς τζλακιπορίας. καὶ τῆς θλίψεως ὅπου τοὺς δοκιμάζει καὶ ἄλλοι ὡς τὰ μυριστικά βότανα, καὶ ἀρώματα πέμπουσι χριστάτην εὐωδίαν χωρὶς γογγυσμῶν, χωρὶς θόρυβον. Εἰς τὸν αὐτὸν τρόπον ἐφάνη καὶ ὁ Στέφανος, τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ μαρτυρησάντων, πρῶτος, γενναῖος, εἰρηνικός· λοιδορούμενος δὲν ἀντελοιδόρει, ἐμπιχόμενος ὑπέμενε· τὴν ὑβριν ἐλογιάζεν ὡς τιμὴν, ὡς ἄστρα τοὺς λίθους· τὸ αἶμα ὅπου ἔτρεχεν ἀπὸ τὴν ἱεράν του σάρκα, τὸ ἐμελέτα ὡς ἓνα πέλαγος, διὰ νὰ ὑπάγῃ περὶ ὠντας τὸ πρὸς τὸν Δεσπότην καὶ Κύριον· χρηματίσας ἐνθα Χριστός (τὸ ψάλλει χαριέστατα καὶ ἡ Ἐκκλησία εἰς τὸν κανὼνα ὠδὴ ἀ. τροπ. γ') χρηματίσας ἐνθα Χριστός δι' αἵματος μεταθέβηκεν· ἡ πάλιν ἡμποροῦμεν νὰ εἰποῦμεν, πῶς ἐστοχάζετο τὸ πλῆθος τῶν λίθων, ὡς ἓνα ὄρος· εἰς τὸ ὅποιον

generos cu cugetarea, tare cu inima. Cui fără frică învinge pe cei necircumscrisi cu inima contra lui. Aceia 'l târâse ca călcător de lege, ca vinovat de mörte și Stefan rîde; alții 'l insultă ca blesfeniător, 'l înjură ca călcător de lege și Stefan rîde; alții 'l târâse, alții 'l lovesc peste cap, toți strigă în o voce: să se ucidă cu pietre Stefan, și Stefan rîde. Aceia cu o voce mare strigă, astupându-și urechile lor, și ca lupi sêlbateci se aruncă cu furie de o dată asupra lui; și Stefan avênd ochii și mâinele sale întinse spre cer strigă din adâncul inimei: Dömnne nu le socoti lor pëcatul acesta. Iudeii insetând voesc să 'și stingă setea cu sînge și Stefan, admirați generositate! și Stefan dorind mântuirea lor îi adapă cu al sêu sînge. Iudeii se anevoesc să 'i aducă mörtea și Stefan se rögă ca ei se iee ertare; Iudeii alérgă la pietre, iar Stefan se întörnă la rugăciuni; Iudeii 'și astupă urechile lor, iar Stefan 'și deschide gura sa rugându-se; Iudeii nu încetéză aruncând cu pietre, iar Stefan pentru ast-fel de pedépsă nu încetéză de loc teologisind, ci încă cu opiniune nestrêmutată și cu inima hotărîtă predică: O! statornicie. O! bărbăție. O! generositate a lui Stefan. Predica pe Christos fiind lovit cu pietre și primește pietrele ca florî. Mare rëbdare în adevër a arëtat aice noul atlet, să nu se supere, să nu se irite. Căți trăim în lüne, toți, după cum experienta o demonstră, avem nenorocirea nörtră, la toți viața este de nesuferit, și cu tôte acestea alții ard ca puciósa și respândesc o odöre displăcută din cauza mâniei și a nesupunerei contra voinței Creatorului a tôte. Alții se ard ca dafinul, lovindu-se și murmurând în flacăra nenorocirei și a întristărei unde se ispitesc. Și alții ca plantele mirositoare și aromatice exaléză un miros förte plăcut, fără murmur și fără tulburare. In acelaș mod s'a arëtat și Stefan martirizătorilor pentru Christos, blând, generos, pașnic. Ocărit fiind n'a ocărit în potrivă, ridiculizat fiind a suferit. Insulta o socotea ca onöre, pietrele ca astre. Sîngele ce curge din sântitul sêu corp îl socotea ca o mare pentru a trece mergënd la Stëpânul sêu și Domnul, dorind a fi acolo unde este Christos (acësta o cântă förte plăcut și biserica în canon oda 1. tropar 3), fiind mutat prin sînge unde este Christos, sau iarăși putem să dicem că socotea mulțimea petrelor ca un munte pe care înălțindu-se

ἀναβαίνωντας, ἤθελε φθίσῃ εὐκολώτερα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ὅπου ἔβλεπεν ἀνεωγμένους. Καθὼς τὸ προεῖπε μὲ στόμα προφητικὸν ὁ Ἰζεκιήλ· ἐν ὄρει ἁγίῳ Θεοῦ ἐγεννήθης σὺ, ἐν μέσῳ λίθων πυρίνων ἐγεννήθης, Κεφ. κή, καὶ καλῶς εἶπε λίθων πυρίνων. Διὰ τὴν ἦσαν λίθοι κεκαυμένοι ἀπὸ τὴν ὄργην, ἀπὸ τὸν θυμὸν τῶν Ἰουδαίων· οἱ ὁποῖοι διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν, καὶ ἔβρουχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν.

Ἰπέμενε λοιπὸν ὁ γενναίωτος ἀθλητὴς τὴν ὄρμην, τὴν ἀγριότητα τῶν Ἑβραίων· μάλιστα καὶ τοὺς ἡγάπα, μιμητὴς ἐπιμελέστατος τοῦ Χριστοῦ ὅπου λέγει: Ἀγαπάτε τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν. Τοῦτο τὸ ἔργον εἶναι χρησιμώτατον βιβλίον, μέσα εἰς τὸ ὁποῖον ἔπρεπε κάθε χριστιανὸς νὰ ἀγωνίῃ τὸ χρέος του. Ἐλιθοβολεῖτο ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους ὁ προσυμύτατος, καὶ ὄχι μόνον δὲν ἐπρόντιζε τὴν ὕβριν, ἀλλ' ἐζήτη καὶ συγχώρησιν ἀπὸ τὸν πανοικτίρμονα διὰ τοὺς ὑβριστάς. Δὲν ἀνέμενε νὰ συγχωρήσῃ, ἀπ' οὗ γωνεύσῃ τὴν καταφρόνησιν, ἀλλ' ἐσυγχώρει καταφρονούμενος, καὶ εἰς τὴν ἀκαμίαν τοῦ ὀνειδισμοῦ του, Κύριε μὴ στήθης αὐτοῖς τὴν ἀμαρτίαν ταύτην. Ἐπεθύμα νὰ λάβουν ἀπὸ τὸν Σωτῆρα καὶ Θεὸν ζωὴν ἀθάνατον, ἐκεῖνοι ὁποῦ τοῦ ἐπροξενούσαν τὸν θάνατον· ὅταν ἐπολεμῆτο ἀπὸ τοὺς δυσσεβεῖς, ἐδέχετο μετὰ χαρᾶς τὸν πόλεμον, καὶ ὀρθὸς ἀλλ' ὅταν ἤθελε νὰ προσευχηθῇ διὰ τοὺς ἐχθροὺς του, ἐγονάτιζε, καὶ ἐμψύχωνεν ὅλας τὰς ραβδίνας τοῦ ἰδίου τοῦ αἵματος, διὰ νὰ τοῦ βοηθήσῃ, ὡς εὐλαλοὶ φωναί, πρὸς τὸν ὕψιστον ζωοδότην. Οἱ δὲ τὰ γόνατα, ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ: Κύριε μὴ στήθης αὐτὴν τὴν ἀμαρτίαν ταύτην. Ὡ φωνῇ, ἢ μᾶλλον εἶπεν ἡγῶ τῆς φωνῆς ἐξείνης, ὅπου ἐκεῖ πάνω εἰς τὸν Γολγοθᾶ ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ ζωοδόχον στόμα τοῦ σταυρωθέντος Ἐμμανουήλ. Πάτερ ἄφες αὐτοῖς Ἠλουσιωτάτην ἀνταμοιβὴν ἐχάρισεν εἰς τοὺς ἀχαρίστους ὁ Στέφανος, ἀντὶ λοιδορίας εὐχὴν ἀξίειπαινον, ἀντὶ λιθοβολισμοῦ πηγῆν χαρίτων, ποταμοῦ χρυσοῦ πολυτίμου· ὡ ψυχῇ γενναισιάτη τοῦ Πρωτομάρτυρος· τὴν ὁποῦ ἐκοπίσεις. ὅπου ἐπληρώθη τὸ στάδιον, ὕπαγε εἰς τὴν ἐτοιμασμένην σοὶ δόξαν. Κύριε Ἰησοῦ δέξαι τὸ πνεῦμά μου· Κύριε Ἰησοῦ, ἐσὺ ὁ ζωῆς χορηγὸς λάβε τὸ πνεῦμά μου· ἐσὺ ὁ ἐμψυχώσας φουσίματι τὸν ἄνθρωπον, χωρίσον τώρα τὴν ψυχὴν μου τοῦ σώματος· Κύριε δέξαι τὸ πνεῦμά μου· ἐσὺ ὁ κρατῶν τῶν ψυχῶν, μετάστησον τὴν ἀσώματον, τὸν γὰρ δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα. Αἰτοῦμαι σε Κύριέ μου, δέξαι ὅσον τάχος, λάβε ἐκεῖ πάνω εἰς τὰς οὐρανοὺς τοῦ μονᾶς, εἰς τὰς λαμπρότητας τῶν ἁγίων σου τὴν κεκοπιασμένην μου ψυχὴν. Τὸ ἔργον μου ἐτελείωσα, ἐκήρυξα τὸ ὄνομά σου, ἐφανέρωσα τὴν θεότητα σου, δὲν

voia să ajungă mai ușor la ceruri, pe care le vede deschise. După cum a prețis-o cu gura profetul *Iezechiil* în muntele sânt a lui D-ḡeu te ai născut tu, în mijlocul petrelor arḡetore te ai născut, (cap. 28) și bine a ḡis petre arḡetore; pentru că erau petre arse de urgia și de mânia Iudeilor; care ardea cu inimile lor și scrișnéu cu dinții asupra sa.

Deci a suferit prea generosul atlet pornirea și sêlbătăcia Iudeilor și mai ales 'i și iubea, imitator prea îngrijitor a lui Christos, care ḡice: „Iubiți pe vrăjmașii voștri“. Acéstă acțiune este o carte fôrte folositore în care fie care creștin trebuie să 'și cetescă datoria sa. S'a ucis cu petre de Iudei cel mai inocent, și nu numai nu le lua în considerare insulta, dar încă le a cerut și iertare pentru insulte de la cel prea milostiv. N'a așteptat să ierte după ce va consuma desprețul. dar a iertat desprețuind, și la culmea insultelor lor zice: Dômnne nu le socoti lor păcatul acesta. Dorea să iee de la Mântuitorul și D-ḡeu viața nemuritoare acei ce 'i căuta mórtea. Când se combătea de nepioși a primit cu bucurie și drept resbelul; dar când a voit să se rôge pentru inimiile lui a îngenuchet și încuraja tôte picăturile sîngelui sêu propriu, pentru ca să voescă să-l ajute, ca voci eloquente, cătră cel prea Inalt dătator de viață. Și ingenunchind a strigat cu voce mare: Dômnne nu le socoti lor păcatul acesta. O! voce, s'aũ mai propriu ḡicênd ecoi al vocii acelia ce a eșit de asupra, acolo pe Golgota, din gura cea dătătoare de viață a lui Emanuel cel rēstignit: Părinte iartă-le lor. Fôrte bogată rēsplată a hărăzit nemulțamitorilor Stefan, în loc de insulte rugăciune vrednică de laude, în loc de petre ucigătoare isvor de daruri, riuri de aur de mult preț. O! suflet prea generos al întâiului martir! Acum când te ai ostenit, când ți-ai împlinit stadiu mergi la gloria ce'ți este preparată: Dômnne Iisuse primește sufletul meu, Dômnne Iisuse. tu ce ești dătătorul vieței, primește sufletul meu, tu cel ce ai însufletit cu suflare pe om separă acum sufletul meu de corpul meu. Dômnne primește sufletul meu, tu care stêpânești peste suflete, chiamă la Tine pe cel necorporal, căci mergerea am sêvêșit, credința am păzit. Mē rog ție Dômnne al meu primește cât mai curând, ia acolo sus în locuințele cerurilor tale, la strêlucirile sântiți-

ἔκρυψα τὴν δόξαν σου, ἀντεστάθην ὅσον σθένος τοῖς ἐχθροῖς σου, αἰχμάλωτον κατέστησεν τὸν κοσμοκράτορα, ὕβρεις διὰ σὲ ὑπέμεινα, λιθοσμον ἐδέχθην, ἐδείξα Ἐνητοῖς πῶς παίζεται θάνατος, ἐδείξα βροτοῖς, πῶς αἱ διὰ σὲ πληγαὶ εἶναι ἀθανασίας πηγαί, οἱ ὑπὲρ σοῦ πόνοι εἶναι ἡδοναί, ἡ διὰ σὲ νέκρωσις εἶναι ἀνάπνυσις, ὁ ὑπὲρ σοῦ θάνατος εἶναι ὕπνος. Δέξαι λοιπὸν Κύριε τὸ πνεῦμά μου· κάμειμε κληρονόμον τῆς βασιλείας σου· τὴν ὁποίαν ἐβίασα μὲ τόσους λίθους, μὲ ὅσους κατέβαλλον με οἱ ἀγνώμονες ἐχθροὶ τῆς θεότητός σου· χάρισάι μοι τὸν δικαιοσύνης στέφανον ἐκεῖ πάνω εἰς τὸν οὐρανόν· τὸν ὁποῖον ἐγὼ εἰς τὴν γῆν οἱ ἀγῶνες μου ἔπλεξαν· Κύριε δέξαι τὸ πνεῦμά μου. Ἄλλ' ἰδοὺ θεωρῶ τοὺς οὐρανούς ἀνεωγμένους, τοὺς οὐρανούς ἀνεωγμένους, ναί· καὶ δὲν ἔσθανε νάνοι· γῆ μία θύρα διὰ τὸν Στέφανον; ὄχι. Διατί καθῶς, ὅταν ἐνικουῶσαν εἰς τὰ ὀλύμπια, καὶ εἰσῆρχοντο εἰς τὴν Πατρίδα οἱ νικηταὶ ἀθλοφόροι, δὲν ἐπερονοῦσαν ἀπὸ τὴν θύραν τῆς πόλεως τὴν κοινήν, ἀλλ' ἀπ' ἐκείνην ὅπου τοὺς ἀνοίγαν οἱ πολῖται πλατεῖν καὶ μεγαλοπρεπῆ· ὁμοιοτρόπως καὶ ὅταν ἐξήρχετο θριαμβευτὴς ὁ Στέφανος, ὄχι ἀπὸ τὰ ὀλύμπια, ὡς οἱ παλαιοὶ, ἀλλ' ἀπὸ τὴν μάχην τοῦ διαβολικοῦ στρατεύματος, καὶ ἔμελε νὰ εἰσέλθῃ μέσα εἰς τὴν μητρόπολιν τῆς οὐρανοῦ βασιλείας, ἐπρόσταξεν ὁ Ἀυτοκράτωρ τῆς κτίσεως νέον ἀνεωγμὸν εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Καὶ διὰ νὰ μὴν εἰσέλθῃ ὁ Πρωτομάρτυρος ἀπὸ τὴν κοινήν θύραν, ὅπου εἶδεν ὁ Ἰωάννης. Καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεωγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ· ἀποκλ. κεφ. α'. τοῦ ἐκατασκεύασεν ὁ Πάνσοφος Ἀρχιτέκτων πλατυτέραν τὴν εἰσοδὸν εἰς τὴν γαράν, καὶ ἀγαλίξιν, θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς ἀνεωγμένους. Καὶ ἦτον κατὰ πολλὰ πρεπωδέστατον νὰ περάσῃ ἀπὸ νέαν θύραν ὁ Στέφανος, ὁ πρῶτος ὅπου ὁδήγησεν εἰς τὴν ἄνω μακαριότητα ὅλους ἐκείνους, ὅπου τὸν ἠκολούθησαν εἰς τὸ μαρτύριον· διατί ἔμελλε νὰ σύρῃ μὲ λόγου του καὶ ἄλλους μάρτυρας, διὰ τοῦτο ἠνοίχθη ὁ Παράδεισος. Πολλοὺς τῷ Κυρίῳ προσήγαγες Μαρτυράς, διὸ ὁ οὐρανός σοι ἡ οἴγη· ψάλλει καὶ ἡ Ἐκκλησία τὴν σήμερον εἰς τοὺς αἰῶνες τῆς ἐορτῆς τροπ. γ'. ὅσοι ἀνέβησαν ἔπειτα, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν μυστικὴν Ἱερουσαλήμ, ὅλοι χρεωστοῦσιν εἰς τὸν Στέφανον τὴν εἰσέλευσιν. Κράζω σας μάρτυρας τοῦ λόγου μου ἐσᾶς τοὺς τροπαιοφόρους Γεωργίους, Δημητρίους τοὺς Μυροβλύτας, Γοβδελάας γενναιοτάτους, Χαραλάμεις τοὺς ἀητήτους, Βλαδημύρους τοὺς ἀξιαγάστους. Ἐλᾶτε καὶ σεῖς Θεόκλαι, Βροδάραι, Αἰκατερίναι, καὶ ὅσοι εἰστε ἀπὸ τὸ τροπαιοφόρον σύστημα τῶν Μαρτύρων, ὅπου μὲ τὴν χύσιν τοῦ αἵματός σας ἐβάψετε τὴν πορφύραν τῆς Ἐκκλησίας· φθάσατε, λέγω, τὸ ὀγληγορώτερον· μαρτυ-

lor tēi, sufletul meū cel ostenit. Lucrul meū l'am sēvârșit, numele tēu l'am predicat, am arĕtat dumneșeirea ta, nu am ascuns gloria ta, m'am opus cāt 'i cu puțință vrăjmașilor tēi, și am constituit sclav pe stĕpânitorul lunei; insulte pentru tine am suferit, lapidare am primit, am arĕtat muritorilor cum se dejocă mórtea, am arĕtat ómenilor că ranele pentru tine sunt isvóre de nemurire, suferințele pentru tine sunt plăceri, mortificarea pentru tine este liniște, mórtea pentru tine este somn. Primește decĭ Dómne sufletul meū; fă-mĕ clironom împĕrăției tale pe care am luat'o cu atâtea petre, cu câte m'a lovit nerecunoscĕtoriī vrăjmași ai Dumneșeirei tale. Hărăzește'mi cununa dreptăței acolo sus în cer, pe care aice pe pământ luptele mi-a împletit'o. Dómne primește sufletul meū. Dar iată vĕd cerurile deschise, da, cerurile deschise, și încă nu s'a deschis o ușă pentru Stefan? Nu. Pentru că precum când învingeau la jocurile olimpice și intraū în patria lor învingĕtoriī încoronați, nu intra prin pórtă comună a cetăței, ci prin acea mare și largă, ce le o deschidea cetățeniī. De asemenea și când a eșit victorios Stefan, nu de la jocurile olimpice, ca cei vechi, ci din resboiul armatei diabolice și era să intre în metropola împĕrăției cerești, a ordonat Autocratorul creaturei o nouĕ deschidere în ceruri. Și acĕsta pentru ca să nu intre întâiul martir pe ușa comună pe care o aū vĕdut Ión. Și iată ușa deschisă în cer (apocalips cap. 1), i-a preparat Arhitectul cel prea înțelept o ușă mai largă respectiv de intrare în bucurie și veselie, vĕd cerurile deschise. Și era cu mult mai mărĕfă spre a trece prin noua pórtă Stefan, cel întâi care a condus la fericirea cea de sus pe toți aceia, ce l'a urmat la martir. Pentru că era să atragă cu el și pe alți martiri pentru aceia i s'a deschis Paradisul. Mulți martiri ai adus D-lui, pentru care și s'a deschis cerul, cântă și biserica astă-đi la lăudările sĕrbătoriī (troparul 3), câți s'a înălțat după aceea, și a întrat în Ierusalimul mistic, toți datoarec lui Stefan intrarea. Strigați voi martiriī mei, voi triumfătoriī Gheorghii, Dimitrii isvorătoriī de mir, generoșii Govdela, neînvinșiī Haralambi și Vladimirii acei prea demni. Veniți și voi Thecle, Varvare, Ecaterine și câte sunteți din ordinul triumfător al martirelor, câte cu curgerea

ρήσατε τὴν ἀλήθειαν· δὲν σᾶς ἔδειξεν ὁ Στέφανος τὸν δρόμον, διὰ τὸ εἰσέλθετέ ἐκεῖ πάνω εἰς τὰς αἰωνίους ἀναπαύσεις; φαίνετέ μου, εἰ καὶ σιωπῶντες, ὅλους νάκούψῃ ἐκεῖθεν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ Μονᾶς, μιᾶ φωνῇ νὰ μαρτυρῶσιν. Ἡμεῖς διὰ τὴν μακαριότητα ὅπου χαιρόμεθα, ὁμολογοῦμεν χάριν τοῦ Στεφάνου· τοῦτον ὅλοι τιμῶμεν ὡς δάσκαλον· τοῦτον ὅσοι ἐβάδισαν τὸν μαρτυρικὸν δρόμον, ἔλοι, ὅσοι τὸν δοξάζουσιν ὡς ἀρχηγόν τους. Καὶ αὐτὸς ὁ Παῦλος, ὅπου ἤρπάγη ἕως τρίτου οὐρανοῦ, ἤρπάγη διὰ μέσου τοῦ πρωτομάρτυρος. Καὶ ἀνίσως καὶ ζῶντας ἀκόμη ἐπάνω εἰς τὴν γῆν, ἐκαυχᾶτο πῶς ἦτον πολίτης τοῦ οὐρανοῦ· ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, πρὸς φιλιπ. κερ. γ'. Ἄς ἔγῃ τὴν εὐχαριστίαν ὁ Στέφανος, ὅπου τοῦ ἀνοίξε τὴν θύραν ὡς δόξα τοῦ Πρωτομάρτυρος. Διηγοῦνται οἱ φυσιολόγοι, πῶς ἡ γῆ δὲν δέχεται πλέον μέσα εἰς τὰ σπλάγχνα της ἐκείνον τὸν ὄφιν, ὅπου ἐδάγκισε τινὰ πικρῶς, καὶ θανασίμως· καὶ τοῦτο ἐσυνέβη δικαιοσύνη εἰς ἐκείνον τὸν φαρμακερὸν ὄφιν τὸν Κάιν· ὅθεν ἐδοᾶ μὲ λύπην ὁ ἀθλιώτατος, ἔσομαι στένων, καὶ τρέμων ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἔσται πᾶς ὁ εὐρίσκων με ἀποκτενεῖ με. γενέ. κερ. δ'. Βλέπωντας λοιπὸν ὁ Πρωτομάρτυς πῶς οἱ πικράνομι Ἑβραῖοι, ὅπου ἦσαν γεννήματα ἐχθρῶν, τὸν ἐδάγκασαν φαρμακερῶς, δικτὶ ἐβρυχοῖ τοὺς ὀδόντας, καὶ τὸν ἐπιθρολοῦν διὰ τὸ μὴ ἀπομείνουν διωγμένοι ἀπὸ τὴν γῆν, μὲ τὴν δύναμιν τῶν εὐχῶν του, Κύριε μὴ στήσης αὐτοῖς τὴν ἀμαρτίαν ταύτην, τοὺς ἀνοίγει τὸν οὐρανόν, θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς ἀνεωγμένους. Καὶ μὲ τὸ νὰ εὐρίσκετο μὲ τούτους τοὺς λιθοβολιστάς, ὁ συμβοηθὸς καὶ ὁ Παῦλος, Σαῦλος δὲ ἦν συνενδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ· πράξ. κερ. ἡ. μὴν ὑποφέρωντάς του πλέον ἡ γῆ, ἐμεσίτευσεν ὁ Στέφανος πρὸς τὸν φιλόνηρον Θεόν, καὶ ἐκατέβη, νὰ τὸν ὑψώσῃ ἕως εἰς τὸν οὐρανόν· καθὼς τὸ ὁμολογεῖ μὲ τὸ ἰδιὸν του στόμα ὁ αὐτὸς Παῦλος. Οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα, ὁ Θεὸς εἶδεν, ἀρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ· πρὸς Κοριν. β'. κερ. ιβ'. Ἀνίσως λοιπὸν ἠνεύχθη ὁ Παράδεισος, ὅχι διὰ τὸν Στέφανον μόνον· ἀλλὰ καὶ διὰ ὅλον τὸ πλῆθος ὅπου τὸν ἠκολούθησε, ποῖα γλώσσα νὰ διηγηθῇ τὴν τιμὴν, καὶ τὴν δόξαν, μὲ τὴν ὁποῖαν τὸν ἐδέχθησαν αἱ οὐράνιαι δυνάμεις; ποῖον στόμα νὰ εἴπῃ τοὺς κρότους τῶν Ἀγγέλων, τοὺς ἐπαίνους τῶν Ἀρχαγγέλων, τοὺς ἀσπασμοὺς τῶν Προφητῶν, τῶν μακαρίων, καὶ νοερῶν οὐσιῶν τὰ σκιρτήματα; φθάνει μόνον νὰ εἰποῦμεν, πῶς ἔβλεπεν ὁ Θεοφιλέστατος Πρωτομάρτυς τὸν Ἰησοῦν ἐστῶτα, δηλαδὴ ἔτοιμον νὰ τὸν στεφανώσῃ, ὡς γενναϊότατον ἀθλη-

sîngelui vostru a-ți văpsit porfira Bisericeii; alergați, ȕic, mai iute. Mărturisiți adevărul, nu v'a arătat Stefan drumul, pentru ca să intrați acolo sus în liniștile eterne? Arătați-mi mie, de și tăcând, toți ca să aud de acolo din cămările cerurilor, că se mărturisește în o voce. Noi pentru fericirea de care ne bucurăm mărturisim har lui Stefan; pe acesta toți 'l respectăm ca învățator, pe acesta toți acei care am călătorit drumul martiric, toți 'l glorifică ca conducător al lor, și însuși Pavel care s'a răpit până la al treilea cer, s'a răpit prin mijlocul acestui întâi martir și pentru care, pôte și trăind pe acest pământ, se mândrea că era cetățen al cerului; pentru că cetățenia noastră este în ceruri (cătră Filip. cap. 3); aibă dar mulțumirea Stefan că 'i a deschis ușa. O! glorie a întâiului martir! Istorisesc fiziologii, că adică pământul nu primește mai mult în sînul seũ pe acel șarpe, care a mușcat pe cine-va cu otrăvire și mortal; și acesta s'a întemplat fórte cu dreptul la acel otrăvitor șarpe Cain; de aceea strigă cu întristare nenorocitul: voi fi întristat și tremurând pe pământ și cu puțință de a mă ucide tot acel ce mă va afla (facere cap. 4). Vădând deci întâiul martir că Iudeii cei călcători de lege care era fiu de vipere, că l'a mușcat înveninat pentru care scrișnea cu dinții și l'a ucis cu pietre, pentru ca să nu rămăe persecutați pe pământ, prin puterea rugăciunelor lui, Dómnne iartă-le lor păcatul acesta, le deschide cerul; văd cerurile deschise. Și fiind că se afla cu acești lapidători ca conajutător și Pavel, iar Savlu era de acord la uciderea lui (Fapt. cap. 8). nesuferindu'i mai mult pe pământ a mijlocit Stefan cătră iubitorul de ómenii D-șeũ și a convenit ca să'l înalțe până la cer, după cum însuși Pavel mărturisește prin gura sa: am vădut pe un om în Christos mai înainte cu 14 ani în trup nu știu, s'aũ afară din trup nu știu, D-șeũ știe, răpit un asemenea până la al treilea cer (cătră Corinteni 2. cap. 12). Dacă în fine s'a și deschis Paradis, nu pentru Stefan numai, ci și pentru totă mulțimea care l'a urmat. Ce limbă va istorisi onórea și gloria cu care l'aũ primit puterelē cerești? Care gură va spu-ne aplausele îngerilor, laudele arhanghelilor. salutările profetilor, complimentele fericitelor și spiritualelor ființe? Ajunge numai să zicem: cum a vădut iubitorul de D-șeũ pro-

τήν. Συγκροτοῦμεν καὶ ἡμεῖς οἱ Πιστοὶ, καὶ συμπανηγυρίζομεν τὴν ἐπουράνιον εὐφροσύνην, καλλιῆνικε τοῦ Χριστοῦ Πρωτομάρτυς· τιμοῦμεν τοὺς λίθους, ὅπου ἐπήρωσες μετὸν ζῆλόν σου, ὅπου ἔβαψες μετὸ αἷμά σου· τιμοῦμεν τὸ πρόσωπόν σου, ὅπου ἐφάνη πρόσωπον Ἀγγέλου, τὴν καρδίαν σου, ὅπου ἐφάνη καρδία ἔρωτος· δείξαι μας ἐρωτικώτατε ἄγιε τῆς Ἐκκλησίας, νάγαποῦμεν τὸν πλησίον μας, νάγκποῦμεν τοὺς ἐχθρούς μας, νά γενοῦμεν μιμηταὶ σου ἐπιμελέστατοι. Εὐχου εἰς τὸν Ἰησοῦν, ὅπου εἶδες ἐστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ προανάρχου γεννήτορος, νά διαφυλάττη σῶαν καὶ πανευδαίμονα μίαν ζωντανὴν εἰκόνα τῆς ἀρετῆς σου, τὸν φιλόχριστον, καὶ χριστιανικώτατον ἡμῶν ἡγεμόνα καὶ κύριον. Δεήθητι αὐτοῦ τοῦ ἐσταυρωμένου Ναζωραίου, τοῦ ὁποίου τὴν Θεότητα μέχρι θανάτου ἐκέρυξες, νά διατηρήσῃ τοὺς εὐγενεστότους ἄρχοντας, μέλη τίμια, καὶ ἄξια τοιαύτης εὐσεβοῦς πολιτείας. Τρισευδαίμων ὁ νῦν καιρὸς, ὅπου ἡμπορεῖ μετὰ παρρησίαν νά κηρύττει ὁ ρήτωρ, καὶ νά ἐγκωμιάζῃ τὴν πραότητα, τὴν φιλαδελφίαν. Ὡς ποσον χαροποιεῖται ἡ ἐναρετωτάτης σου ψυχὴ μετὴν κήρυξιν, καὶ ἐπαινῶν τοιούτων ἀρετῶν, Θεοσούρητε, καὶ Θεόσκεπτε ἡγεμόν. Σημεῖον εἶναι βέβαια, ἐπειδὴ καὶ χαίρεσαι, ἀκούωντας κηρυττομένην, καὶ ἐγκωμιαζομένην τὴν εὐμένειαν, καὶ τὴν φιλοφροσύνην, πῶς ἔχεις μέρος εἰς τὸ κήρυγμα, πῶς ἔχεις μέρος εἰς τὸ ἐγκώμιον. Διατὶ ἕκαστος οἷς ἴδεται (καθὼς ἐγνωμοθέτησαν οἱ ἐπιστήμονες) τούτοις καὶ τιμώμενος γάννυται. Μετὰ τοιούτων ἀξιοπρεπέστατον κηδεμόνα, μετὰ τοιαύτην ἐνάρετον κεφαλήν, ἄπρεπον φαίνεται νά μὴν εὐρίσκωνται ὅλα τὰ μέλη σύμμορρα, καὶ μετὰ τὴν ἰδίαν τους χάριν. Καὶ συναριθμεῖται τάχα μετὸν ἐκλεκτὸν λαὸν τοῦ Σωτῆρος τινὰς μισάδελφος, ἢ χαίρέκακος; Διασκορπισθήτωσαν τέλος πάντων τὰ νέφη, ὅπου χωρίζουσι τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸ ἄχρον ἀγχθόν· φύγετε ματαιότης, πλάνη, φιληδονία· δὲν ἀνέμεινε πλέον τόπος διὰ λόγου σας εἰς τὴν καρδίαν μας· θέλωμεν νά μιμηθοῦμεν τὸν Πρωτομάρτυρα, νά μάθωμεν ἀπὸ τὴν διδασχὴν του τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας.

Βασιλεύοντος τοῦ σουλτάν Σουλεϊμάνη, καὶ βεζιρεύοντος τοῦ Κιοπρουλῆ Μουσταφᾶ πιασᾶ, εὐγῆκε τριῶν λογιῶν χαράτζι εἰς τοὺς Χριστιανούς, ἑλᾶς, ἐφσᾶτ καὶ ἐτνᾶς· ὁ ἑλᾶς γροσίων ἐννέα, τὸ ἐφσᾶτ τεσσάρων ἡμισυ, καὶ ὁ ἐτνᾶς δύο καὶ ροῦπι· πρῶτα ἦτον ὁ γιοσᾶς, εἰς τὸν ὑπανδρουμῖνον τέσσαρα ἡμισυ γρόσια, καὶ εἰς τὸν ἀνύπανδρον τρία ἡμισυ· τότε οἱ καλόγεροι καὶ οἱ παπάδες χαράτζι δὲν εἶδον, οὔτε οἱ γεμιτζίδες, μετὰ τὸ

tomartir pe Iisus stând, adică: gata de a' l încununa ca pe cel mai voinic atlet, aplaudăm și noi credincioșii și conserbătorim bucuria cerescă bravule victorios a lui Christos întâiule martir. Respectăm pietrele ce te au înflăcărat cu zel și pe care le ai udat cu sîngele tîu; respectăm persoana ta care s'a arătat persoană de înger, inima ta care s'a arătat inimă de dragoste. Arată-ne nouă prea iubite sante a bisericeî, să iubim pe aprópele nostru, să iubim pe vrăjmasii noștri și să ne facem imitatorii tîei cei mai zeloși. Rógă pe Iisus pre care l-ai vedut blând din a a drépta Născătorului celui fără de început, ca să conserve complectă și prea fericită o iconă vie a virtuței tale, pe iubitorul de Christos și pe prea creștinul nostru Egemon și Donn. Rógă-te Nazarinénului celui răstignit a căruia divinitate până la mórte o ai predicat, să conserve pe nobiliu boerî, membre onorate și demne de o ast-fel de cetățenie piósă. De trei orî este fericit acest timp pentru că póte pe față predicatorul orator să laude blândeța și iubirea de frate. O cât se bucură sufletul tîu cel prea virtuos cu predica și lauda acestor virtuți, păzite de D-deu și respectate Egemon! Este semn sigur, fiind că te bucuri auzind predicându-se și lăudându-se buna voință și înțelepciune, pentru că ai parte la predică și parte la laudă; pentru că fie care în aceea ce află mulțămire (după cum a opinat învățații) în aceea și respectând se bucură. Cu un ast-fel de îngrijitor vrednic de respectat, cu ast-fel de cap virtuos se pare necuviincios ca să nu se afle tóte membrele de acord și cu propria sa bucurie. Conumérați óre cu poporul cel ales al Mântuitorului și pe unii urători de frați saú de acei ce se bucură de nenorocire? Resipescă-se deci nourii tuturor cariî separă pe om de bunul absolut; fugiți de desertăciune, înse-lăciune și desfrînare; n'a rămas mai mult loc pentru voi în inimile nóstre; voim să imităm pe primul martir, să învățăm din învățământul seú calea mântuirei ¹⁰⁶).

Impărăfind Sultanul Suleiman și fiind vizir Kiopruloglu Mustafa Paşa a eșit trei feluri de *haragi* ¹⁰⁷) la creștinii *elas*, *efsat* și *etnas* ¹⁰⁸); *elas* 9 lei, *efsat* 4 1/2; iar *etnas* 2 lei și un ort. Cel întâiu aú fost *ghiovas* ¹⁰⁹) la cel însurat 4 lei și jumătate și la cel neînsurat 3 1/2. Atunci călugării și preuții nu da *haragi* și nici *Gemiz* ¹¹⁰) pentru că sunt *Zaergiz* ¹¹¹). Insă acest vizir a pus să dee și călu-

νά ἦναι ζαερετζίδες· αὐτὸς ὅμως ὁ βεζίρης ἔβαλε νά δώσουν καὶ οἱ καλόγηροι, καὶ οἱ παπάδες, καὶ οἱ γεμιτζίδες· οἱ Ἑβραῖοι πρῶτα εἶχαν τὸ χαράτζι τοὺς ξεχωριστὸ, τῶρα τοὺς ἔβαλαν καὶ αὐτοὺς μαζί νά δίδουν, καθὼς καὶ οἱ Χριστιανοί. Αὐτὸς ἐν εὐκολίᾳ ἔδινεν ἄδειαν, καὶ ἐκτίζοντο ἐκκλησίαις· ὅθεν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ πολλῆς ἐκτίσθησαν, καὶ ἀνεκτίσθησαν.

Νικόλαος Μαυροκορδάτος, ἀπὸ δραγομάνος τῆς βασιλείας αὐθέντης Μπογδανίας δύο φορὰς, τὴν πρῶτην χρόνους τέσσαρας, τὴν δευτέραν ἓνα, αὐθέντης δὲ Βλαχίας ἑνδεκα χρόνους, καὶ τι πρὸς ὀνομαστὸς διὰ τὸν πατέρα, ὅτι ἦτον ὁ ὄνομαστὸς ἐκεῖνος Ἀλέξανδρος ὁ ἐξ ἀπορρήτων, ὄνομαστὸς δὲ καὶ διὰ τὸ ὄνομαστὸν ἱερὸν μοναστήριον τῆς ἁγίας Τριάδος, τὸ καλούμενον Βακαρέστι, ὅπου πλησιον τοῦ Βουκουρεστίου ἔκτισε, καὶ εἰς τὸν ἅγιον Τάφον ἀφιέρωσεν ὄνομαστὸς διὰ καὶ διὰ φιλοσορίαν, ὡς ἄλλος τῶν αὐθέντων οὐδεὶς, καὶ διὰ τὸ περὶ καθηκόντων βιβλίον, (τὸ ἔχω), ὅπου ἐσύνησεν ἑλληνικὰ καὶ λατινικὰ καὶ ἐτύπωσε καὶ τὰ δύο. Αὐτὸς πρὸς τοῖς ἄλλοις ἔχει καὶ ἕτερον σύγγραμμα ὀλίγον, ἕως τρεῖς κόλλαις, οὗ ἡ ἐπιγραφή.

Διάλογος περὶ ζωῆς καὶ θανάτου· τὰ τούτου πρόσωπα, ἄνθρωποι φιλόυλοι καὶ φιλόκοσμοι, θάνατος, δικαστὴ, ψυχὰ σοφῶν ἀνδρῶν. Ἄνθρωποι.

Μέχρι πόσου ὦ ἐταῖροι τὸ ὀυστηγὲς τῶν ἀνθρώπων γένος ὑπὸ τοῦ Χάρωνος ξίφος τυραννηθήσεται; καὶ τοσαύτην ὑπέραντλον ὑποστήσεται δουλαγωγίαν, οὐδ' ἀκαρεῖ συγχωρούμενον τῆς τοῦ κόσμου παραπολαύειν ἡδύτητος· ἀλλ' ὅτῃ ὦραι τῷ φόβῳ κατατηκόμενον τῶν τε παρόντων, καὶ προσδοκούμενων τοῦ θανάτου δεινῶν, καὶ ἀθυμίας ὄσην πλείστην πίνον τρυγίαν, ὑπὸ τε τῆς ὀδύνης διεσθιόμενον, καὶ καταδαπανώμενον; Πῶς ἀνεγόμεθα ἄνδρες τοσοῦτοι, καὶ τηλικούτοι, τοσοῦτω πλούτῳ περιρρέομενοι, καὶ τοσαύτη κτημάτων περιουσία δορυφορούμενοι· τὸν κατάπτυστον, καὶ μηδαμινὸν, καὶ, κατὰ τὴν παροιμίαν, οὐδὲ τριῶν ὀβολῶν ἄξιον πορημέα τὸν Χάρωνα, ἡμῶν περιγίνεσθαι, καὶ μονονουχί, ὡσπερ Ἐλέφαντας, κατὰ τὸν δημῶδη λόγον, ἀπὸ κρόκης ὀεσμουμένους, ἔλασθοι παρ' αὐτοῦ, μηδὲν ἀντιτείνοντας. Ἀλλὰ καὶ πρὸς τῇ τοσαύτῃ κακουχίᾳ, καὶ τῶν τοιούτων καλῶν ἀποστερήσει, καὶ οἰονεὶ φόρον ὑποτελοῦντας αὐτῷ ἕκαστον ὀβολόν..... καὶ πάγει λέγωντας.

Αὐτὸς ἔχει καὶ φόγον νηοτιανῆς, ἦγουν τοῦ τουτουνίου, οὗ ἡ ἀρχή.

Οὐαὶ φασὶ τοῖς λέγουσι τὸ γλυκὺ πικρὸν, καὶ

gării și popii și gemziții. Evreii la început 'și avea haragiū lor separați iar acum i-a pus și pe aceștia să dea împreună, după cum și creștinii. Acesta cu ușurință dădea permisiune, și se zidea bisericii; de aceea în timpul lui multe s'a zidit și reînnoit.

Neculaī Mavrocordat, din dragoman a împărăției, domn al Moldovei de două ori, întâiū 4 ani al doilea 1; Domn Valahiei 11 ani și mai mult. Renumit pentru părintele său, pentru că părintele său a fost renumitul acela Alexandru Exaporitul. Renumit și pentru vestita sântita monastire a sântei Treimi, numită Văcărești ce a zidit-o lângă București, și a afierosit-o Sântului Mormânt. Renumit și pentru înțelepciune ca nimene altul dintre domni, și pentru cartea *Despre Oficiū* (o am) ce aū compus'o elinește și latinește, și le a imprimat pe amândouē. Acesta pe lângă altele are și altă scriere mică până la trei cōle. A căria titlu este:

Dialog despre viața și mōrte. Persōnele acestuia: ōmenī materialisti și iubitori de lume, mōrtea, judecatoriū, sufletele ōmenilor înțelepți. Ōmenī.

Până când o amicilor nenorocitul gen al ōmenilor se va tiranisi de sabia cea nemilōsă a lui Haron? și va suferi atâta sclavie nesupportată, nici ca unuī mic vermușor nu-ī este permis de a participa din plăcerea lunei; ci ținūți de frică tot timpul de primejdiile trecute și viitoare ale morței, și de înrirstare bând cât mai mult din drojdiū consumându-ne de dureri și nimicindu-ne? Cum să suferim atâția bărbați și ast-fel cuprinși de atâta bogăție și încunjurați de atâta avere imobilă, pe stupidul, și de nimica și cariī după proverb nu valoreađa nici trei oboli, pe conducătorul Haron să fie superior nouē și mai ca Elefanțiū, după ȃdicerea populară, deslegați de legătură ne atragem spre el nimica opunând? Dar și pe lângă atâta reūtate și lipsirea de atâtea bunuri 'ī mai dăm și fie care un obol ca dajdie..... Și urmēză ȃdicēnd:

Acesta are și o ocară nicotianeī adică tutunului a căruia început este:

Vai, spun, celor ce ȃdic amarul dulce și

τὸ πικρὸν γλυκύ. Ἄλλ' οὐ μόνον τὸ λέγειν γλυκὺ τὸ πικρὸν οὐ τὰς τυχοῦσας ἐπικομιζει τῶν εὐθυνῶν, ἀλλὰ δὴ καὶ τὸ παρεῖν τὸ πικρὸν τοῦ γλυκέος, κατεξανίστασθαι καὶ τοὺς τούτου προστάτας ἐπικροτεῖν, οὐ μικρὰς κέκριται παρανομίας, καὶ ἀδικίας· καὶ τὰ ἐξῆς παρὰνω ἀπὸ μίαν κόλλαν. Ἐκαμε τὸν ψόγον αὐτὸν ἐναντίον τοῦ ἐπαίνου, ὁποῦ ἔκαμε Μητροφάνης ὁ Γρηγοράς ὁ προγραφεὶς, περὶ οὗ καὶ ἐκεῖ, ὡς φαίνεται, ἔγραψε.

Ἴδου καὶ ἡ πρὸς Μητροφάνην τοῦ Νικολάου βόδα ἐπιστολή.

dulcele amar. Dar nu numai a dice dulcele amar nu aduce întemplantore efinătăți; ci și lăsând să se finalize amarul dulcelui și să predomine pe protectorii acestuia, nu mică se judecă nelegiuirile și nedreptățile Și așa mai încolo mai mult de o colă. A făcut și acesta ocară în contra laudei ce a scris Mitrofan Grigoraș cel descris mai sus, despre care și acolo cum se vede am scris.

Epistola următoare neprezentând nici un interes istoric pentru noi Români o publicăm numai în original.

Τῶν μὴ συνιέντων τὸ γνῶθι σκυτὸν, καθιστορήκασι πάλαι τινὰ συγγράψαντα βίβλον πολυβύλλον, παρατυγεῖν φυλοσόφῳ, ὅπως ἀναγκυῶς ὅπη γνοίη τι οἶον εἰπεῖν παρὰ γορδὴν εἰρημένον, κηρῶ σημειώσει. Μετελθὼν ἀμελεῖ τὴν βίβλον ὁ φιλόσοφος, καὶ οὐδαμοῦ ταύτης ὀρθὸν λόγον εὐρών, ἀπισαν τῷ κηρῷ κατακλύζει καὶ τῷ κακῶς ταύτην συνθέντι τε καὶ πονήσαντι οὕτως ἀποδίδωσι. Ἔδει μὲν οὖν, ἔδει καὶ ἡμᾶς τὸ σὸν τουτί εἰκαῖον λογύδριον μέλκνος καὶ ἀσθόλης ἐμπλήσαντας καὶ ἀναγρεψαμένους ἐς αὐτὸ, οὕτως ἀπορρίψι σοι τῷ τέκτονι τῶν κακῶν. Ἐκεῖνο ζητῶ πρὸς ἐμαυτὸν κατὰ τὸν παρὰ τῷ Σαμοσατεῖ Λυκίον, πῶς ἄρ' ἐς λαθύρινον τοιοῦτον ἐπέπτωκας, καὶ νόσον μεγίστην ἐνόσησας; Πόθεν τοιαῦτα κακὰ συνέλεξω καὶ ἐν ὀπόσῳ χρόνῳ, καὶ ὅτου κατακλείσας εἴγες τοσοῦτον ἐσμὸν ἀτόπων καὶ διαστρόφων ὀνομάτων, ὧν τὰ μὲν αὐτὸς ἐποίησας, τὰ δὲ κατωρυγμένα πρὸν ἀνασπῶν, καὶ τοσοῦτον βόρβορον συνεργάνιστος κατήντηλθας τῶν ἀκουόντων, ἢ μᾶλλον τῆς σῆς κεφαλῆς, διαστρέφων τὴν γλῶτταν, καὶ ἡμᾶς τοὺς νῦν προσομιλοῦντας καταλιπὼν, πρὸ γιλίων ἐτῶν ἡμῖν διαλέγει; καὶ συσλευσάμενος ῥήματα παμπάλαιά τε καὶ ὑπὸ χρόνου αἰνιγμα-

τώδη. ἐκπαταγεῖς ἡμῶν τὰ ὧτα· οἶόμενος μέγα τι εἶναι τὸ ξενίζειν περὶ τὰς λέξεις, καὶ τὸ κηθεστικὸς νόμισμα τῆς φωνῆς παρακόπτειν; πόθεν δ' ὦ εὐήθης, μεμάθηκας ἐν ταῖς περὶ τῶν καθόλου δειξεσι τὸν δεῖναι καὶ τὸν δεῖνα μάρτυρας πρεισάγειν, τί δέ σοι διὰ τοῦ φραντζέσκου βεβούληται; ἢ τάχα μηδεμίαν ἔχων ἀπόδειξιν ὑγιαῖ, ἐπὶ ταῖς ἐκείνου λόγοις, ὡς ἐς κρυσθήγετον καταπέφευγας; Ἐγὼ δὲ ἐν τῷ ψόγῳ τῆς νικοτιανῆς, οὐ διὰ φραντζέσκου καὶ Γραμπουζέων τοὺς ἐμοὺς ἀποδείξα λόγους, οὐς σὺ ροὰς ἔφης ἐπισπᾶσθαι σιέλων, τὰς τῆ σῆ μᾶλλον προσαρμολόουσας ὑπὴν, ἀλλὰ διὰ στερεμνίων καὶ φυσικῶν ἀποδείξεων· οὐκ ἐπιγέγραφα δὲ τοῦμὸν ὄνομα, οὐμενον αἰσχυρόμενος, πῶς γὰρ, ὅπου γε καὶ ἐναθρόνομαι τῆς ἀληθείας ὑπερυαγῶν· ἀλλὰ τῷ σοφῷ πειθόμενος Βασιλείῳ, μὴ ἔλεγγε λέγοντι τοὺς κακοὺς φανερώς δῆπουθεν καὶ ἀναλόγη, ἵνα μὴ σε μισήσωσιν. Ἀρκεῖ σοι τὰ γεγραμμένα, ἢ ἐτι ἔλεειν ἀνάγκη τὸν κάλαμον· ἀλλὰ κατὰ γε τὴν ἐμὴν, ὡς ἱστός ἀράχνης, ὡς ὕρασμα Πηνελόπης, τὰ σὰ διελύονται ληρήματα· ὅθεν καὶ τέρος τῆ ἐπιστολῆ ἐπιτίθημι· εἴθε δὲ τῶν ἐλέγγων ἀπόναιο.

Αὐτὸς εἶναι ἐκεῖνος ὁ αὐθέντης, πρὸς ὃν ἔγραψεν ὁ Μητροφάνης (Γρηγοράς) τὴν ἐπιστολήν, ὅπου ἐκεῖ φαίνεται, καὶ τοὺς στίχους, οἱ ὅποιοι ἐγράφησαν ἀνωθεν τῆς πύλης τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Τριάδος· ὁ δὲ ἅγιος Νικόλαος, ὁποῦ γράφουν οἱ στίχοι, εἶναι παρακλήσι εἰς τὸ αὐτὸ μοναστήριον τῆς ἁγίας Τριάδος. Αὐτὸς εἶναι ἐκεῖνος, πρὸς ὃν ἔγραψε καὶ ὁ Δρόστρας Ἱερόθεος τὴν ἐπιστολήν· τούτου υἱὸς καὶ διάδοχος ἐστάθηκιν, ὁ Κωνσταντῆνοβόδας, καὶ Ἰωάννοβόδας οἱ Μαυροκορδάται, καὶ οὐθένται μου· ὁ μὲν Κωνσταντῆνοβόδας αὐθέντευσεν εἰς Βλα-

Acesta este domnul acela cătră care a scris Mitrofan epistola ce se vede mai sus și stihurile ce s'a scris de asupra porții templului St. Treimi. Iar st. Nicolai unde sunt scrise stihurile, este paraclis la aceeași monastire a St. Treimi. Acesta este acela, cătră care a scris și Ierotei al Distrei epistolă. Fii și succesorii a acestuia, a fost Constantin și Ión Mavrocordati Voevođi și domni ai mei. Constantin Vodă a domnit în Valahia și Moldova de țece ori și a zidit

χίαν καὶ Μπογδανίαν δέκα φοραῖς, ἔκτισε δὲ καὶ τὸ εἰς Βουκουρέστι ἱερὸν μοναστήριον τοῦ ἁγίου Σπυριδῶνος, ἀφιερῶσας αὐτὸ εἰς τὸν τῆς Ἀντιοχειᾶς Φρόνον, διὰ τὴν πρὸς τὸν Σίλβεστρον Ἀντιοχειᾶς εὐλάβειαν καὶ ἀγάπην, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὸ Γιάσι ὑπέβηκε εἰς τὸ Βουκουρέστι· ὁ δὲ Ἰωάννης αὐθέντευσε μιαν φερὰν μόνον εἰς Μπογδανίαν ὑπὲρ τοὺς τρεῖς χρόνους· εἰς τοῦτον ἐγὼ ἐστάθηκα γραμματικὸς μεγάλος, καὶ καμινάρης, καὶ τὰ ἐξῆς, τὰ ὁποῖα εἰς τὸ βιβλίον μου Κῆπος Χαρίτων λεγόμενον εἰς πλάτος φαίνονται ἰστοροῦμενα. Αὐτὸς ἀπέθανε μνηζήλης εἰς τὴν Πόλιν εἰς τὸ εἰς τὸ Μέγα Ρέμα σαρὰγι του, τῆ δευτέρᾳ τοῦ Πίσχχ, καθήμενος εἰς τὸ Φρονὶ μὲ τὸ τζιμποῦκι εἰς τὸ στόμα του· τοῦτου ὁ υἱὸς Ἀλέξανδρος εἶναι τῶρα δραγομάνος τῆς βασιλείας· ὁ δὲ ἀδελφὸς του Κωνσταντῆνοδης ἀπέθανεν εἰς τὸ Γιάσι εἰς τὸν Φρόνον του, ὅταν τὸ ἐκυρίευσαν οἱ Μόσκοβοι τὸν πρῶτον χρόνον τῆς μαχῆς, καὶ ἐτάφη εἰς τὴν μητρόπολιν μὲ μεγάλην τιμὴν τῶν Μοσκόβων, τέσσαρες γκεγεραλέοι ἐσήκωσαν τὸ νεκροκράβητον εἰς τοὺς ὤμους τῶν αἰωνία ἢ μνήμη του. Τοῦτου ὁ υἱὸς Ἀλέξανδρος αὐθεντεύει τὴν σήμερον εἰς τὴν Μπογδανίαν. Ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ Νικόλαος βόδας, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ μοναστηρίῳ αὐτοῦ· αἰωνία ἢ μνήμη του.

Ἀλέξανδρος ὁ Μαυροκορδάτος, ὁ ὁ πατὴρ τοῦ Νικολάου βόδα, ὁ σοφώτατος καὶ ὀνομαστότατος, καὶ ἐξαιρετος τῷ Ρωμικίῳ, ὁ μέγας δραγομάνος καὶ ἐξ ἀπορρήτων ὀνομασθεῖς, ὡσάν ὁποῦ ἐμέτεχε καὶ ἤξευρε καὶ αὐτὸς τὰ τῆς βασιλείας ἀπόκρυφα. Τὸ τζιράκι, καὶ ὁ διάδοχος τοῦ μακκρίτου ἐκείνου καὶ περιφήμου Παναγιωτάκη μεγάλου δραγομάνου, ὅστις ἦτο Πολίτης, ἀπὸ ἀσήμους γονεῖς, ἐχρημάτισε ἐπιστημότατος· ὁ πατέρης του ἦτο γούναρης μικρὸ παιδί τὸ ἐπῆρεν ὁ Μελέτιος Συρίγου, ὁ Θεολόγος καὶ σοφώτατος ἄνθρωπος, τὸ εἶδλε καὶ ἐσπούδαξεν ἑλληνικὰ, λατινικὰ, περσικὰ, ἀραβικὰ, καὶ τὸν ἔκνυε δραγομάνον τοῦ ἐλτζῆ τῶν Νεμπζῶν, μὲ καιρὸν ἔγινε καὶ δραγομάνος τῆς βασιλείας τῶν ὀθωμανῶν τοῦτως ἀνεκαίτισε μέρος πολὺ τοῦ βυζαντινοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου τῆς Παναγίας εἰς τὸ νησί τῆς Χάλκης, εἶναι καὶ ζωγραφισμένος εἰς τὸ τραπεζάριον τοῦτος, δὲν ξέρω διατι ἀνάγκην ἔδωκεν εἰς τοὺς Ἀρμενίους τὸ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἐπίσημον ἱερὸν μοναστήριον τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου· τοῦτος ἐπὶ τοῦ βυζαντινοῦ διδανίου ἐπιλονεῖκῃσε περὶ πίστεως μὲ ἕναν ἐφέντην, καὶ τὸν ἐθαύμασαν καὶ τοῦρα καὶ ἡ φιλονεικία αὐτῆ εἶναι γεγραμμένη, καὶ γνωτῆ εἰς πολλοὺς, λανθασμένη δὲ καὶ διεφθαρμένη ἀπὸ τοὺς ἀντιγραφεῖς, οἵτινες ἀντιγράφουσι βιβλία, καὶ καλὰ κάνουνσι, δὲν τὰ διαβάζουσι δὲ ὕστερα νὰ διορθώσουν τὰ λάθη, ὅτι ἀνάγκη νὰ λανθᾶσωσι, κακὰ κάνουνσι.

ἰν București st. monastire a st. Spiridon, a-fierosindu-o tronului Antiohiei, pentru evlavie și iubirea cătră Silvestru al Antiohiei, care de la Iași a venit la București. Iar Ión Vodă a domnit numai o dată în Moldova mai mult de trei ani; la acesta am fost eu mare secretar, și cămăinar și altele pe care în cartea mea *Grădina Grațiilor* ¹¹²⁾ ȕise să ved istorisite pe larg. Acesta a murit mazil în Constantinopol, în seraiul seũ de la Megerema, a doua ȕi după Paște seȕend în scaun cu ciubucul în gură. Fiul acestuia Alexandru este acum dragoman a împărăȕiei, iar fratele seũ Constantin Vodă a murit în Iași în scaunul seũ, când l-a supus Moscovii în întâiul an al răsboiului, și s'a înmormântat în Metropolie cu mare cinste de către Moscovii; patru generali i-au dus sicriul pe umerile lor. Vecinică amintirea lui. Feciorul acestuia Alexandru domnește astă-ȕi în Moldova, a murit și Niculai Vodă și s'a înmormântat la Monastirea lui. Vecinică amintirea lui.

Alexandru Mavrocordat, părintele lui Nicolae Vodă cel prea înȕelept și prea renumit și escelent între Romei, marele dragoman numit Exaporitul, pentru-că lua parte și știa și acesta cele secrete ale împărăȕiei. Ciracul și succesorul acestui fericit și renumit Panaghiotache marele dragoman carele era Constantinopolitan din nēm neînsemnat a devenit însă fôrte însemnat. Părintele seũ era blănar. De mic copil l-a luat Meletie Sirigu Teologul ¹¹³⁾ om fôrte însemnat; l-a pus și a studiat elina, latina, arabica și persica și l-a făcut dragoman consulului nemȕilor; cu timpul a ajuns și dragoman a împărăȕiei Otomanilor. Acesta a reînȕit mare parte a sântitei monastiri împărătesȕi a Născetorei de Dumneȕeu din insula Halchi este și zugrăvit la Trapezare. Acesta nu știu din ce nevoe a dat Armenilor însemnata sântă Monastire a sântului Iacob fratelui domnului din Ierusalim. Acesta în divanul împărătesc a discutat despre credinȕă cu un Efendi și l-a admirat și Turcii; discuȕia acesta este scrisă și cunoscută la mulȕi, dar greșită și alterată de prescriitorii; cari prescriu cărȕi și bine fac însă nu le citesc mai la urmă, ca să îndrepte greșelile, de aceia cu necesitate să greșesc și reũ fac, și ast-fel s'a alte-

καὶ οὕτω διεσθάρησαν πάμπολλα βιβλία, καὶ διαφθείρονται καθ' ἑκάστην ἀπὸ τούτους ἀμελεῖς, ἢ καὶ ἀμαθεῖς ἀντιγραφεῖς· ὁ Θεὸς γὰρ τοὺς κρίνει, ὅτι πολὺ κακὸν κάνουνσι. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Παναγιωτάκη, ἔγινεν αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ πολυμαθέστατος εἰς τὰ ἑλληνικὰ ὄχι μόνον, ἀμὴ καὶ λατινικὰ, καὶ ἀραβικὰ, καὶ περσικὰ ἐντελέστατος, πρὸς τούτοις καὶ ἱατρὸς ἐξαιρετος. Ἦτον υἱὸς Νικολάου τοῦ Μαυροκορδάτου εὐγενοῦς καὶ πρώτου τῆς Χίου, μητρός δὲ τῆς δόμνας Ραζάνδρας τῆς σοφωτάτης. Αὐτὴ ἐστάθη μαθήτρια τοῦ σοφωτάτου, καὶ μεγάλου λογοθέτου τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας Ἰωάννου Καρυσύλλη, καὶ τότεν εἰς τὰ μαθήματα ἐπροχώρησε, καὶ ἔγινεν ὀνομαστή, καὶ ὅπου πολλοὶ ἀπὸ τῆν Εὐρώπην χρήσιμοι ἄνθρωποι εἰς τὴν Πόλιν ἔρχόμενοι, ἤρχοντο, ἐσυνωμιλοῦσαν μαζί της, καὶ τὴν ἐθαύμαζαν. Ἦτον θυγάτηρ ἐκείνου τοῦ περιφήμου ἀρχόντος Σααρλάτου ὅπου εἶχε τόσας βασιλικὰς ἐπιστάσις ἐπάνω του. Πρώτον ἄνδρα εἶχεν τὸν Ἀλέξανδρον αὐθέντην τῆς Βλαχίας, υἱὸν τοῦ Ράδουλ βόδα τοῦ μεγάλου αὐθέντου τῆς Μπογδανίας. Ὁ Ἀλέξανδρος ἔμαθε τὰ γραμματικὰ εἰς τὴν Πόλιν εἰς τὸν ρηθέντα Καρυσύλλη, ἔπειτα ὑπῆγεν εἰς Πάδοβαν, καὶ ἀρχίσας γὰρ σπουδάζει τὰ φιλοσοφικὰ, καὶ διαφερόμενος μὲ τὸς σχολαρίους, συνέβη φόνος, καὶ μὲ τὴν αἰτίαν τοῦ φόνου ἔφυγε, καὶ ὑπῆγεν εἰς Ρώμην· ἐδῶ ἐτελείωσε τὴν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν ἱατρικὴν· ἔθεν ἕκαμε βιβλίον περὶ τῆς κινήσεως τοῦ αἵματος, τόσον σοφὸν καὶ ἀναγκαῖον, ὅπου ἐτυπώθη πεντέξ φρασίς, καὶ πάλιν εἶναι δυσεύρετον. Ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἔγινεν μέγας ρήτωρ τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, ὕστερα δὲ καὶ μεγάλος λογοθέτης· ἐστάθη καὶ διδάσκαλος εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ εὐχαλε μαθητὰς ἐξαιρετους, τὸν Σεβαστὸν, ὅπου ἐστάθη διδάσκαλος εἰς Βουκουρέστι, καὶ τὸν Σπαντωνῆ, ὅπου ἐστάθη διδάσκαλος εἰς τὴν Πόλιν. Ἐκαμε τὴν περὶ συντάξεως γραμματικὴν, ἐξήγησε τὸ περὶ γεννήσεως καὶ φθορᾶς βιβλίον τοῦ Ἀριστοτέλους, καὶ τὴν ἐξήγησιν ταύτην τώρα σπουδάζουσιν εἰς ὅλα τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα· ἐσύνησε καὶ τὸ βιβλίον τὸ ὀνομαζόμενον Ἰουδαϊκὰ, ὃ δὲ υἱὸς του Νικολάου βόδας τὸ ἐτύπωσεν εἰς Βουκουρέστι εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους δεκαεξί.

Κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ἐστράτευσαν οἱ Τούρκοι, ὑπῆγαν εἰς Βιέναν, καὶ Μπέτζι λεγομένην, καὶ τὴν ἔπερναν, ἀν ὃ ρήγας Λεχίας Ἰωάννης Σομπιετζκης, προσκαλεσμέηνος ἀπὸ τὸν βασιλέα Νεμτζῶν, δὲν ἐπρόφθανε βοηθός. Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ ὁποίου, μετὰ Θεὸν, οὐ μόνον τὸ Μπέτζι ἐγλύτωσεν, ἀμὴ καὶ κατὰ κράτος ἐνίκηθησαν οἱ Τούρκοι. Τότε ὁ βασιλεὺς αὐτῶν σουλτάν Μεχμέτης, ὄντας εἰς Ἀ-

rat forte multe cărți și se altereză Țilnicii de ast-fel de negligenți și ignoranți prescriitori, D-Ńeu să-i judece că mult rău fac. După mórtea lui Panaiotache a fost acest Alexandru cel prea învățat nu numai la grecește ci și la latinește și arabicește și persicește deservêșit, pe lângă aceste și doctor escelent. A fost fiu lui Nicolai Mavrocordat nobilul și cel întâi din Hio avênd de numă pe Ruxandra cea prea înțelptă. Acesta a fost elevă prea înțeleptului și marelui logofăt a marelui bisericii Ión Cariofil și atâta a progresat în studiū și s'a făcut renumită în cât mulți din Europa ómenī de valóre venind în Constantinopol se duceau și conversaū cu ea și o admiraū. A fost fică a aceluī renumit boer Scarlat, care avea atâtea oficii asupra sa. A avut dintâi bărbat pe Alexandru domnul Valahiei, fiul lui Radu Vodă marelui Domn a Moldovei. Alexandru a învățat carte în Constantinopol la Țisul Cariofil apoi s'a dus în Padova și a început să studieze filosofia și certându-se cu scolarii s'a întemplat un omor și din cauza omorului a fugit și s'a dus la Roma, aci a terminat filosofia și medicina. Acolo a făcut carte despre circulația sîngelui atâta de înțelptă și necesară în cât s'a tipărit de cincī șase ori și totuși este grea de găsit. De acolo a venit în Constantinopol și s'a făcut mare orator a marelui bisericii, apoi și mare logofăt. A fost și profesor la scólă și a scos și ucenicī escelenți, pe Sevastos, ce a fost profesor la București. și pe Spandone ce a fost profesor în Constantinopol. A făcut și o gramatică despre sintaxă, a interpretat cartea lui Aristotel despre naștere și mórte și această interpretare o studiază acum în tóte scólele grecești. A compus și cartea numită Iudaica, iar fiul lui Nicolae Vodă a imprimat-o la București la 1716 ¹¹⁴).

În timpul acela a făcut expediție Turcii și s'aū dus la Viena ce se Țice și Beci, și o luaū, dacă regele Poloniei Ión Sobieski, chemat de împératul NemȚilor nu sosea cu ajutor; cu ajutorul căruia și cu a lui D-Ńeu nu numai Beciul s'a eliberat, ci și Turcii a fost învinși cu totul. Atunci împératul lor Sultan Mehmed, fiind la Adrianopol, ruși-

δριανούπολιν, έντραπείς και θυμοθείς, τόν βεζιρην έκοψε, τόν ρεϊζ έρέντην εκρέμασε, τόν δέ 'Αλέξανδρον έφυλάκωσε μαζί και την γυναίκα του Σουλτάναν, θυγατέρα 'Ιωαννάκη Χρυσοσκουλαίου, και την μητέρα του Ρωξάνδραν, ως τάχα αυτοί τόν παραινύησαν και έκαμε τόν πόλεμον· και έκαμε δραγομάνον Τουρκον τόν Σεφερ άγα· ο δέ 'Αλέξανδρος φοβηθείς μη χάση την ζώήν του, ως οι ρηθέντες, έταξε τριακόσια πουγγία να τόν άφρίσουν, εξ ών δίδωντας μίαν ποσότητα εκεί εις την 'Αδριανούπολιν, και μη δυνηθείς να τά αποπληρώση, τόν έφεραν εις την Πόλιν, και πάλιν τόν έφυλάκωσαν μέσα εις τó Ζιντάν-καπί· δίδωντας δέ και έδώ άλλην ποσότητα, και μη δυνηθείς ούδέ μ' αυτά να τ' απογαμίση τά τριακόσια, έπήραν όλο του τό τίποτες εις τó μιρί· και μετά εξ μήνας απέθανεν εις την φυλακήν ή μητέρα του· και μετά άλλους εξ μήνας έλευθέρωσαν και αυτόν, και την γυναίκα του. Τώρα έδώ μέσα εις την φυλακήν έγεννήθη ο Νικόλαος βόδας· μετά δέ δύο μήνας τόν άπεκατέστησαν πάλιν εις την δραγομανίαν, τόν έχάρισαν τά χρεωστούμενα, και όλο τό τίποτέ; του, όπου εις τó μιρί έπαρθηκεν. 'Η έλευθερία του λέγουσιν, ότι έγινε θεόθεν, δια ένα όνειρο, όπου ειδεν ο βασιλεύς τó ηκουσα, όταν ημουν και έγώ μέσα εις αυτήν την φυλακήν φυλακωμένος δια πενήντα πέντε πουγγία, χρέος του 'Ιωάννοδα του αυθέντου μου, όπου άδίκως με ψευδομαρτυρίας έχθοί μου τινές, ο Θεός να τούς συγχωρήση, με τό εφόρτωσαν· τό όνειρον φαίνεται εις τó φυλακής έγκώμιον, όπου έκαμα, και είναι εις τó βιβλίον μου τό κηλούμενον Πατερικόν του άγίου Γρηγορίου του Διαλόγου, όπου προς τοίς άλλαις έτυπώθη και αυτό· ειθε δέ και τά ένκαπολυθέντα. Έχωντας δέ ο εξ άπορρήτων πολλά έξοδα του σεφερίου, και μην όντας άρκετό τό διωρισμένο παρ ά τής βασιλείας έτήσιον εισόδημα, έξήτησε και του έδώθη άρπαλίκι ή 'Αδριανούπολις χηρεύουσα· και έκαμεν 'Αδριανουπόλεως τόν από Καστορίας σοφώτατον Γεράσιμον, όστις έγινε ύστερον και 'Αλεξανδρείας, ως γέγραπται· και αυτός μεν έπιτελοϋσε τά τής άρχιεροσύνης, ο δέ εξ άπορρήτων έπερνε τό εισόδημα. Κατά τούς χρόνους εκείνους έγινε μεγάλωτατος σεισμός, και μάλιστα εις την Σμύρνην, και εκρημίσθησαν πολλά σπήτια, και έπλάκωσαν πολλούς. Τότε ώντας εις την Σμύρνην και Παρθένιος ο 'Αλεξανδρείας έπλάκώθη από τό σπήτι· και απέθανεν, όμοίως και ο 'Ιγνάτιος μητροπολίτης Σμύρνης· έγινε δέ 'Αλεξανδρείας ο ρηθείς Γεράσιμος.

Εκείνους τούς καιρούς συνέβη και εκείνο τό μεγάλο ζορπαλίκι εις 'Αδριανούπολιν, και εκατέβασαν από τόν θρόνον τόν ρηθέντα σουλτάν

nat și supărat a tăiat pe Vizir, a spânzurat pe Reis Efendi iar pe Alexandru l-a închis împreună cu femeia lui Sultana, fiica lui Ionachi Hrisoscoleu, și pe muma lui Ruxanda sub pretext că aceștia l-au îndemnat și a făcut resboi și a făcut dragoman turc pe Sefer Agă. Iar Alexandru temându-se să nu-și piardă viața sa, ca cei diși, a dat 300 de pungă ca să-l lase. Din care dând o cantitate acolo în Adrianopol și neputând să o împlinescă l-a dus în Constantinopol și iarăși l-a închis în lăuntru în *Zintan-Capi* ¹¹⁵). Dând și aici altă cantitate și neputând nici cu aceste să împlinescă cele 300 de pungă, i-a luat tot ce avea la *Miri* ¹¹⁶); după șase luni a murit în închisore muma lui și după alte șase luni s'a eliberat și el și femeia lui. Acum aci în lăuntru în închisore s'a născut Nicolai Vodă, iar după două luni l-a restabilit iarăși în dragomanie, i-a hărăzit cele datorite și totă averea lui ce i-o luase la *Miri*. Eliberarea lui țic că s'a făcut de la D-șeu printr'un vis ce a vădit împăratul; l-am auzit când eram și eu în lăuntru în acea închisore închis pentru 55 pungă, datorita lui Ion Vodă domnului meu care pe nedreptul mă încarcă cu mărturi mincinoase unii din vrăjmașii mei. D-șeu să'i erte ¹¹⁷). Visul se vede la engomiul ce am făcut închisorei, și este în cartea mea numită *Patericul* st. Grigorie Dialogu, unde pe lângă altele s'aū imprimat și acésta, dea D-șeu și pentru cele rămase. Având Exaporitu multe cheltueli la *sefer* ¹¹⁸) și nefiindu'i de ajuns veniturile hotărâte de împărăție a cerut și i s'a dat *arपालic* ¹¹⁹) orașul Adrianopol fiind văduv. A făcut pe învățatul Gherasim din Castoria al Adrianopoliei, care a fost în urmă și al Alexandriei, după cum s'a scris. Acesta sevărșea cele ale arhieriei, iar Exaporitul lua venitul. În timpurile acele a fost mare cutremur, mai ales în Smirna, și s'a ruinat multe case și a turtit pe mulți; atuncea fiind în Smirna și Partenie al Alexandriei a fost turtit de case și a murit, de aseninea și Ignatie Mitropolitul Smirnei. S'a făcut Gherasim cel amintit al Alexandriei.

În aceste timpuri s'a întemplat și acel mare zorbalăc la Adrianopol și a dat din tron pe amintitul Sultan Ahmet și a rădicat

Μεχμέτην, καὶ ἀνέβασαν τὸν σουλτὰν Σουλεϊμάνην. Ἐχοντες δὲ οἱ Τοῦρκοι συγχοῦς πολέμους μετὰ τοὺς Γερμανοὺς καὶ πάντοτε δυστυχεῖς, ἐσυμβουλευθήσαν νὰ στείλουν εἰς τὴν Γερμανίαν πρέσβεις, νὰ ζητήσουν εἰρήνην καὶ ἐδιαλέχθησαν δύο, ὁ Ζουλφικάρ ἐφένδης καὶ ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ὑπῆγαν, καὶ ὕστερον ἀπὸ τέσσαρας χρόνους ἐγύρισαν. Δὲν ἐπέρασαν δὲ χρόνοι πολλοὶ, καὶ ἔχοντες πάλιν οἱ Τοῦρκοι πολέμους μετὰ τοὺς Νεμτζούς, μετὰ τοὺς Μοσκόβους, καὶ μετὰ τοὺς Λέχους, καὶ πάλιν δυστυχημένους, μάλιστα ἀπὸ τὸ μέρος τῶν Νεμτζῶν μετὰ τὸ νὰ ἦτον ἀρχιστράτηγος ἐκεῖνος ὁ πριγκιψ Εὐγένιος, ὅστις ἐνίκησε τὰ στρατεύματα τῶν Τοῦρκων τόσον, ὥστε ὁποῦ ἤφρανίσθησαν, ἐχάθηκεν ὁ βεζιρῆς, καὶ ὅλοι οἱ μετ' αὐτοῦ πασάδες καὶ τὰ ἀσκέρια ὁποῦ εἶχαν περάσει τὸν ποταμὸν μετὰ γεφύρι καὶ ἦλθον ἐπάνω εἰς τὸν τόπον τῶν Νεμτζῶν ὁ δὲ βασιλεὺς δὲν ἐπέρασεν, ἔμεινεν εἰς τὴν Σένταν μετὰ τοῦ Μπουγιουκλή Μουσταφᾶ πασᾶ, μετὰ τοῦ μουφτῆ, καὶ τῶν καζιασκριδῶν ἀπὸ τὸ ἐδώθεν μέρος, καὶ ἐπρόσταξε καὶ ἐχάλασαν τὸ γεφύρι, διὰ νὰ μὴ γυρίσουν ὀπίσω τὰ ἀσκέρια, ἀλλὰ θέλοντες καὶ μὴ θέλοντες νὰ σταθεῖν εἰς τὸν πόλεμον, διὰ τοῦτο ὅλοι ἐχάθησαν καὶ ὁ βασιλεὺς βλέπωντας τὸν τόσον ἀρνησιμόν, καὶ ἀφίνοντας καὶ γαζνέ, καὶ τζαντήρια, καὶ ὅλα, ἔσυγε καὶ ἦλθεν εἰς Μπελιγράδι, καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς Ἀδριανούπολιν. Ἐχοντες λοιπὸν οἱ Τοῦρκοι τοὺς πολέμους αὐτοὺς καὶ χαλασμοὺς, ἐσυμβουλευθήσαν περὶ τῶν πρακτέων, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ στείλουν πάλιν ἐλτζήδες καὶ οὕτως ἐστάλησαν ἀπὸ μέρος τῶν Τοῦρκῶν, ὁ ρεῖζ ἐφέντης Ραμῆ Μεχμέτης, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος, ὅστις τότε ἐτιμήθη παρὰ τῆς βασιλείας μετὰ τίτλον αὐθέντου, τὸ νὰ λέγεται ὀηλαδὴ ἐκλαμπρότατος μπέης, καὶ ἐξ ἀπορρήτων καὶ οἱ δύο ἰσότιμοι, καὶ αὐτοδύναμοι πρέσβεις ὁμοίως ἐστάλησαν καὶ τῶν ἄλλων βασιλειῶν οἱ πρέσβεις ὅλο ἀπὸ δύο, καὶ αὐτοδύναμοι πληρεξούσιοι. Καὶ ἐγένεν ἡ συνέλευσις αὐτῶν εἰς τὴν Κηροβιτζαν, καὶ γενομένης πολλῆς λογοτριβῆς ἔλαβε τέλος ἡ ἀνάμειξον Ὀθωμανῶν, Γερμανῶν, Λέχων καὶ Μοσκόβων ἀγάπη, δίδοντες ὀπίσω εἰς τοὺς Λέχους οἱ Τοῦρκοι τὴν Καμενιτζαν, καὶ ἀντιλαμβάνοντες τὰ πέντε κληθλίκια τῆς Μπογδανίας, Σουτζάβαν, Τζερναουτζι, Χιρλέο, Χοτίνι, καὶ Σορόκαν, ὁποῦ εἶχαν πάρει οἱ Λέχοι. Μετὰ τούτους εἰρήνευσαν καὶ μετὰ τοὺς Βενετζιάνους, δίδοντες οἱ Βενετζιάνοι ὀπίσω τὸν Ἐπακτον καὶ ἄλλους παραβαλασσίους τόπους, καὶ κρατήσαντες τὸν Μωρέαν, τὴν ἀγίαν Μαύραν, καὶ τὴν Πρέβεζαν. Ἐπιστρέψαντες δὲ οἱ ἐλτζήδες, ρεῖς ἐφέντης καὶ Ἀλέξανδρος, καὶ πλησιάσαντες τρεῖς ὥρας σιμὰ εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ὁποῦ ἦτον ὁ βασιλεὺς, εὐγῆκεν ὁ

pe Sultanul Suleiman. Având turcii adesea resbõie cu Germaniî și tot-déuna nenorocite s'a sfãtuit sã trimetã soli la Germani ca sã cêrã pace; și s'a ales doi zulficar Efendi și Alexandru, și s'a dus și în urmã dupã patru ani s'a întors. N'a trecut multî ani și având Turcii iarãși resbõie cu Nemții, cu Moscoviî și cu Leșii, iarãși nenorocit mai ales din partea Nemților pentru cã era generalisim principele acela Eugeniũ care a invins armatele Turce în atãta în cât le-a nimicit. S'a pierdut vizirul și tôte pașalele cu el și tõtã armata ce a fost trecut rîul pe pod și a venit în țera Nemților; iar împêratul n'a trecut. ci a rãmas la *Sentan* ¹²⁰) cu Bughiueli Mustafa Pașã, împreunã cu Muftiul și cu caziascheriđii de ceastã laltã parte. Și a ordonat și a stricat podul ca sã nu se întorcã îndarãt armatele, ci voind și nevoind sã stea la resbõie și de aceia cu toți s'a pierdut. Impêratul vedënd atãta nimicire și lãsând și haznêna și corturile și tôte a fugit și a venit în Belgrad și de acolo la Adrianopol. Decî având turcii aceste resbõie și perderi s'a sfãtuit despre ce este de fãcut și s'a hotãrit sã trimetã iarãși reprezentanți. Și astfel s'a trimes din partea Turcilor Reis Efendi Rami-Mahmed și Alexandru care atunci s'a cinstit de împêratul cu titlul de efendi adecã de a i se dice: prea strãlucite bei și Exaporit, ambiî reprezentanți egali în cinste și deplin împuterniciți. De asemenea s'a trimes și de la alte împêrãții tot cãte doi reprezentanți deplin împuterniciți. Și s'a fãcut întrunirea lor la Carlovitz, și fãcëndu-se multa discuție, a luat sfãrșit pacea între Otomani, Germani, Leși și Moscovi, dând îndarãt Turcii Leșilor Camenița și luãnd înapoi cele cinci districte ale Moldaviei: Sucêva, Cernãuți, Hãrlãu, Hotin și Soroca, pe care le luase Leșii. Dupã acestea a fãcut pace și cu Venețieniî dând Venețieniî înapoi Epactul și alte locuri litorale și ținënd Morea, Sânta Maurã și Preveza. Inturnãndu-se reprezentanți Reis Efendi și Alexandru și apropiindu-se ca trei ore de Adrianopol unde era împêratul, a eșit Tefterdar-efendi spre întîmpinarea lor; apropiindu-se încã depãrtare de o orã a eșit și Kehaia bei și i-au priinit și venind la lagãr i-a salutat. În urmã cu toțiî împreunã cu alai și cu actele pãcei în mână s'a dus la Epitrop, și i-a înbrãcat cu blane de samur. Apoi luãndu-i s'a dus și la

τερτεροῦ ἀρ ἐρέντης εἰς συνάντησιν αὐτῶν· πλησιάσαντες ἔτι μιᾶς ὥρας διίστημα, εὐγῆκε καὶ ὁ κεχαγιάμπεης, καὶ τοὺς ὑπεδέχθη, καὶ ἐλθόντας εἰς τὰ τζαντήρια, τοὺς ἐφίλευσεν· ὕστερα ὅλοι ἀντάμα μὲ ἀλλάγι, καὶ μὲ τὰ γράμματα τῆς ἀγάπης βασιτῶντες τα εἰς τὰς χεῖρας, ὑπῆγαν εἰς τὸν Ἐπίτροπον καὶ τοὺς ἐφόρσε σαμουρόγουναις, καὶ περνῶντάς τοὺς ὑπῆγεν εἰς τὸν βασιλεῖα, καὶ τοὺς ἐφόρσε καὶ ὁ βασιλεὺς σαμουρόγουναις, καὶ οὕτως ἦλθαν εἰς τὰ κονάκια τοὺς. Ἀπὸ τότε λοιπὸν οἱ μεγιστᾶνες δὲν τὸν ἔλεγαν πλέον τερτζιμάνον, ἀλλ' ἐλιτζήπεην, ὅστις μετὰ ταῦτα ἔκαμε παραιτησιν τοῦ ὀφφικίου τῆς μεγάλης δραγομανίας εἰς τὸν Νικόλαον βόδαν. Εἶχε δὲ καὶ ἄλλον υἱὸν, ὀνόματι Ἰωάννην, εὐμορφώτατον, ὅστις διεδέχθη τὴν δραγομανίαν, ἀφροῦ ἔγινεν ὁ ἀδελφός του Νικόλαος αὐθέντης Μπογδανίας, καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του ἔγινε καὶ Βλάχμπεης, καὶ μετὰ δύο χρόνους ἀπέθανε καὶ αὐτὸς εἰς τὸν θρόνον του εἰς Βουκουρέστι· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Τοσαῦτα καὶ περὶ τοῦ ἐξ ἀπορρήτων Ἀλεξάνδρου· αἰωνία ἡ μνήμη του. Τοῦτος κοντὰ εἰς τὰς ἄλλας ἀρετάς, ὅπου εἶχεν, εἶχε καὶ αὐτὴν, τὸ νὰ μὴ μείνη ποτὲ ἀργός, ἐνθυμούμενος τὸ, χρόνου φεῖδου· διὸ ἔκανε χρεία, μὴν ὄντας συνομιλία, ἢ νὰ ἀναγινώσκη, ἢ νὰ γράφῃ, ἢ τὸ θαυμασιώτερον, ἕνας τοιοῦτος ἀρχοντας νὰ προσεύχεται τόσον, ὥστε ὅπου καὶ εἰς τὸ καίκι, καὶ εἰς τὸ ἄλογο καθάλαρης ἐμελετοῦσε ψαλμοὺς καὶ εὐχάς· ἀκούσατε ἡγεμόνες καὶ σύνετε, μάθετε αὐθέντικα καὶ ἀρχοντες, καὶ ζηλώσατε! Ἥθελα, καὶ ἔπρεπε, νὰ γράψω ἐδῶ καὶ τινὰς εὐχάς, ὅπου αὐτὸς ἐσύνθεσε, καὶ ἐσυνείθιζε καθ' ἡμέραν καὶ τὰς ἔλεγε, καὶ διὰ νὰ μὴ φανῶ ὀχληρὸς μὲ τὴν πολυλογίαν, τὰς ἄφηκα καὶ αὐτάς, ὡς καὶ ἄλλα.

Ἐπὶ τὸν δὲ ἀπ' αὐτὸν ἕως τῆς σήμερον ἐδραγομάνευσαν ἕως εἴκοσιν, ἀμὴ ὡς τοῦτον οὐδεὶς· καὶ ὕστερον ἀπὸ τὸν Νικόλαον αὐθέντευσαν εἰς Μπογδανίαν, ἕως εἴκοσι, καὶ ἄλλοι τόσοι εἰς Βλαχίαν, ἀλλὰ ὡς τοῦτον, καὶ ὡς τὸν Κωνσταντῖνον, καὶ τὸν Σερμπάνον κανεῖς διὰ τοὺς κατωτέρω δύο μόνον ἀκόμη γράφω, καὶ ὄχι ἄλλον.

Ἀλεξάνδρος Ὑψηλάντης, υἱὸς τοῦ ἀγῶ Γιαννάκη, υἱοῦ γατιμάνου Κωνσταντίνου Λαζοῦ, ἀπὸ κεχαγιάς ἔγινεν αὐθέντης Βλαχίας, εὐλὺς μετὰ τὴν ἀγάπην. Τοῦτος ἐστάθη ἐπίσημος διὰ τὴν πολυχρόνιον αὐθεντείαν, ὅτι αὐθέντευσεν ὑπὲρ τοὺς ἑκτῶ χρόνους, ὡς ἄλλος οὐδεὶς τῶρα εἰς αὐτοὺς τοὺς καιροὺς, ἐπίσημος διὰ τὴν καλοσύνην καὶ ἐλεημοσύνην, καὶ ἄλλα καλὰ ὅπου εἰς τὴν Βλαχίαν ἔκαμε, καὶ διδασκάλος ἐδιώρισεν εἰς τὰ σχολεῖα μὲ μεγάλους μισθοὺς, καὶ τροφὰς πτωχῶν μαθητῶν ἐτησίους ὑπὲρ τὰ εἴκοσι πρυγία· ἐπίσημος διὰ τὸ μονα-

impăratul și i-a îmbrăcat și el cu blane de samur și așa a venit la conacele lor. De atunci dar magnații nu'i dicea mai mult *tergiman* ¹²¹) ci *Elgi beș*. ¹²²) Acesta după aceste a dimisionat din oficiul de mare dragoman a lui Nicolae Vodă; avea însă și alt fiu cu numele Ión foarte frumos, care a succedat în dragomanie după ce s'a făcut fratele său Nicolae domn Moldaviei și după mórtea lui a fost și Vlah beș și după doi ani a murit și acesta în scaunul său la București. Atâta și despre Alexandru Exaporitul eternă amintirea lui.

Acesta pe lângă altele virtuți ce avea, avea și acesta: să nu fie nici odată fără ocupație amintindu-și proverbul profită de timp. De aceea l'întrebuința ne având convorbiri, său să citescă său să scrie său ceea ce este mai curios unui boer să se închine atât în caic cât și călare pe cal, cetea psalmi și rugăciuni. Ascultați egemoni, și învățați min-te, învățați-vă domni și boeri și urmați'l. Am voit și trebuia să scriu aci și unele rugăciuni ce acesta a compus și avea de-prinderea țilnică să le pronunțe. dar ca să nu mă arăt greoi cu vorba mea multă, le las și pe aceste după cum și altele.

În urmă de la el și până astăzi a fost dragomanî ca la două-șeci, da ca el nimene; și în urmă după Neculaî a domnit în Moldova ca la două-șeci, și alți pe atâția în Valahia, dar ca acesta și ca Constantin și ca Șerban nimenea. Scriu însă numai despre cei doi de mai jos și nu despre altul.

Alexandru Ipsilant, fiul lui Aga Ianachi, fiul hatmanului Constantin Lazu, din Capi-chihaie s'a făcut domn în Valahia îndată după pace. Acesta a fost însemnat prin domnia cea de mulți ani, pentru că a domnit mai mult de opt ani, ca nimene altul acum în aceste vremuri. Însemnat pentru bunătatea și milostivirea sa, și alte bunuri ce a făcut în Valahia, a numit și profesori la școle cu salare mari, și nutriment anual elevilor sêraci mai mult de două-șeci de pungî. Însemnat pen-

στήριον, ὁποῦ πλησίον τοῦ Βουκουρεστίου ἔκτισε, εἰς τὸ ἐν τῷ ἀγίῳ Ὁροὶ ἱερὸν μοναστήριον τοῦ Γρηγορίου τὸ ἀφιέρωσεν· ἐπίσημος καὶ διὰ τὴν νέαν αὐθεντικὴν κούρτην, ὁποῦ ἐκ Θεμελίων ἔξω τοῦ Βουκουρεστίου ἔκτισεν, ὅτι ἡ πρώτη ἡ παλαιὰ εἶναι κατὰ μεσῆς· ἡ δὲ προηγουμένη ἡ ἐξ ἀρχῆς ἦτον εἰς τὸ Τρογόβιστον, τρεῖς ἡμέρας μακρὰν τοῦ Βουκουρεστίου, καὶ διὰ τὸ μακρὸς ἀπὸ τοῦ Βουκουρέστι, καὶ τὸν Δούναβιν τὴν ἀφῆκεν ὁ Σερβάνβοδας νομίζω, ἡ ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Κωνσταντίνβοδης, καὶ ἔλθόντες εἰς Βουκουρέστι ἔκτισαν τὴν κούρτην, τὸ παλιόν ἤγουν, τὰ αὐθεντικὰ ὁσπήτια. Τέλος ἐμαζιλεύθη, ἐξωρῆθη, ἀνεκλήθη, ἤλθεν εἰς τὴν Πόλιν, καὶ κάθηται τώρα εἰς τὸ εἰς τὸν Κουρούτζεσμε ὁσπήτιόν του, ὁποῦ τὸ λέγουν πεντακοσίων πούγγιων, καὶ περισσότερον, ὅτι ἐσήκωσεν πολλὸν πλοῦτον ἀπὸ τὴν Βλαχίαν, ὡς οὐδεὶς ἕτερος τώρα εἰς αὐτοὺς τοὺς καιροὺς.

Γρηγόριος Γκίικας, υἱὸς τοῦ ἀποκερχλισθέντος Ἀλεξάνδρου Γκίικα μεγάλου δραγομάνου, ἀπὸ δραγομάνου καὶ αὐτὸς ἔγινε Βλάχμπεης, καὶ τὸν πρῶτον χρόνον τῆς μάχης ἐσκλαβώθη ἀπὸ τοὺς Ρούσσοις, ἐσηκώθη ἀπὸ τὴν Βλαχίαν, καὶ ἐστάλη εἰς Πετρούπολιν· εὐθὺς δὲ ὁποῦ ἐτελείωσεν ἡ ἀγάπη ἐστάλη ἀπὸ τὴν Πετρούπολιν αὐθέντης εἰς Μπογδανίαν. Καὶ ἐστέρχηται μὲν καὶ ἐβεβιασθή καὶ πικρὰ τῆς βαισιλείας τῶν Ὀθωμανῶν, πλὴν σὰν μὲ στασιὰ, κάτωντας, ὡς λέγει ὁ λόγος, τὰ πικρὰ γλυκὰ ὅτε μετὰ δύο χρόνους ἐστάλη καπιτζίμπασης καὶ ἐπῆρε τὸ κεφάλι του· καὶ ἀγκαλὰ μὲ αἰτίαν ἄλλην καὶ ἔγκλημα, διὰ νὰ μὴ σκανδαλισθῆ ἡ βασιλεία τῶν Ρωσσῶν, ἡ ἀληθινὴ ὅμως αἰτία ἦτο μὲ τὸ νὰ ἦτον ἀπεσταλμένος ἀπὸ τὴν Ρωσίαν, καὶ φρονεῖ τὰ τῶν Ρωσσῶν, καὶ τὸν ἔχουν οἱ Ρῶσοι κατὰσκοπον. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἀναφέραμεν καὶ περὶ τοῦ πατρὸς του, ἀκόλουθον εἶναι νὰ γράψωμεν καὶ περὶ αὐτοῦ· καὶ ἵοιπὸν λέγομεν.

Ἀλέξανδρος ὁ ρηθεὶς ἦτον ἐκ μὲν τοῦ πατρὸς Γκίικας, ἤγουν Ἀρβανίτης· τῶν δὲ Γκίικιδων τὸ γένος τοῦτο ἐπίσημον, ὡς παλαιὸν αὐθεντικόν· ἐκ δὲ μητρὸς Μυροκορδάτος, υἱὸς Ρωξάνδρας, Συγατρὸς τοῦ ἐξ ἀπορρήτων· εἶχε δὲ ἀδελφὸν Γρηγοράσκον μέγαν δραγομάνον· ἀποῦ δὲ ἐκεῖνος αὐθέντευσεν, ἔλαβεν αὐτὸς τὴν δραγομανίαν. Κατὰ δὲ τὸ χιλιεστὸν ἐπτακοσιοστὸν τεσσαρακοστὸν πρῶτον ἔτος, εἰκοστῇ ἕκτῃ Ἰανουαρίου, πρώτη ὥρα τῆς νυκτός, ἔστειλεν ὁ ἐπίτροπος καὶ ἔφερεν αὐτόν, καὶ εὐθὺς ὁποῦ ἐμβῆκε, χωρὶς νὰ τὸν σογλειτρίδιση, τὸν ἐσήκωσεν εἰς τὸ χάψι τοῦ Μουζούραγα εἰς τὸ τουμπρούκι· τῇ τρίτῃ δὲ ὥρα ὑπῆγεν ὁ μπασπικιουλοῦ Ἀπδήαγας μὲ καμία εἰκοσαρὶα τζοκαντάριδες εἰς τὸ εἰς τὸ Φινάρη ὁσπήτιόν του, καὶ κτυπῶντας καὶ κλοτζῶντας τὴν

tru monastirea ce a didit lângă București. Și a afierosit-o la st. Munte, la sânta monastire a sântului Gheorghe. Insemnat pentru noua curte domnescă ce a zidit-o din temelie afară din București pentru că întâia cea veche era în mijloc; iară cea din vechime, cea de la început a fost în Têrgoveștea, trei zile departe de București, și pentru depărtarea de București și Dunărea, socot că a lăsat-o Șerban Vodă sau nepotul său Constantin Vodă și venind la București aῦ zidit curtea, adică palatul. casele domnești. In sfârșit s'a mazilit s'a surgunit și s'a chemat și a venit în Constantinopol și șade acum în casa lui la Curucesme. Dic că ca la 500 de pungă și mai mult a ridicat bogăție din Valahia, ca nimene altul acum în aceste timpuri ¹²³).

Grigorie Ghica fiul decapitatului Alexandru Ghica, marele dragoman, din dragoman și acesta s'a făcut Vlah-Bei, și în anul întâi al rebelului s'a sclăvit de Ruși, s'a ridicat din Valahia și s'a trimis în Peterburg. Indată ce s'a terminat pacea s'a trimis din Peterburg Domn în Moldova. Ș'a fost priimit și întărit și de împărăția Otomanilor, dar fără de voe făcând cum dice vorba amarul dulce. Pentru că după doi ani s'a trimis Capigi Bașă și i-a luat capul. Și de și pentru altă pricină și vină, pentru ca să nu se scandalizeze împărăția Rușilor. Adevărata însă cauză a fost pentru că era trimes (pus) de Ruși și că cugeta rusește și-τ̄ aveaῦ Ruși ca șpion. Dar fiind că am raportat și despre tatăl său urmază să scriem și despre el. și prin urmare dicem ¹²⁴).

Amintitul Alexandru era din tată Ghica, adică Albanit; iar némul acesta al Ghiculeștilor este însemnat ca vechi domnitor, iar după mamă din Mavrocordat. fiῦ al Ruxandreῖ, fīca lui Exaporitu. A avut frate pe Grigorașcu marele dragoman, după ce acela a domnit a luat această dragomanie. Pela anul 1741 Ianuarie 26 în césul întâi din nópte a trimes Epitropul și l-a ridicat și îndată ce s'a dus. și fără să-l *sogletirdisască* ¹²⁵) l-a rēdicat la Hapsi la Mugzuraga în *Tumbrucht* ¹²⁶). Pe la trei ore s'a dus Baș-Bachicul Apdiagas cam cu 20 de ceocadaris la casa lui din Fanar și bătēnd și lovind la pōrtă a deschis-o, a intrat s'a suit în casă, a sigilat camerele și limanul și s'a dus și

πόρταν, τὴν ἀνοίξεν, καὶ ἐμβῆκεν, ἀνέβηκεν, ἐβούλωσε τοὺς ὁδὰδες, καὶ τὸ λιμάνι, καὶ ἔπεσε, καὶ ἐκοιμήθη· τὸ δὲ ταχὺ ἦλθον ἄνθρωποι τοῦ δεφτερδάρη, καὶ ὁ μέγας βασιλικὸς ἱμροχόρης, καὶ ἀνοίξαντες ὅλους τοὺς ὁδὰδες καὶ συντούκια καὶ δολάπια, ἔγραψαν τὰ πράγματα ὅλα καὶ τὴν αὐτὴν νύκτα ὑπῆγεν ὁ ἱμροχόρης καὶ εἰς τὸ χωρίων Κουρού-τζεσμε, καὶ ἐβούλωσε καὶ τὰ ἐκεῖ ὀσπήτια του, καὶ ἐγίνε μεγάλη ἐξέτασις διὰ τὸ τίποτές του· καὶ τὸ πλεόν πολύτιμον τὸ ἔβαλαν εἰς μαγούνα, καὶ τὸ ἔφεραν εἰς τὸ μπάμπι-χουμαγιούν, ἡγουν τὸ βασιλικὸ σεράγι· καὶ τὰ πλεόν ἐκλεκτά, ἡγουν τζεβαερικά, μάλαμστικά καὶ ἀσημικά τὰ ἐπῆραν ἴσα εἰς τὸν βασιλέα· ὁ δὲ βασιλεὺς ἄλλα μὲν ἐκράτησε, ἄλλα δὲ ἔστειλε μέσα εἰς τὸ ἐντεροὺν χασνεσί. Καὶ ὁ μὲν ἄθλιος δραγομανος ἐκείτετο εἰς τὴν φυλακὴν μὲ δύο ἀλυσίδας εἰς τὰ ποδάρια· ὁ δὲ κεχαγιάμπτης ἔστειλε τὸν κιατίπην του ἀκολούθως τὰς τρεῖς ἡμέρας, δύο καὶ τρεῖς φοραῖς τὴν ἡμέραν, καὶ τὸν ἐρωτοῦσε διὰ τὸ τίποτές του· ἐκεῖνος δὲν ἔλεγε ἄλλο, παρὰ πῶς, ὅτι καὶ ἂν ἔχη, μέσα εἰς τὸ σπῆτι του εἶναι, καὶ οἱ ἄνθρωποί του τὸ ξεύρουν. Τῇ δὲ πρώτῃ Φεβρουαρίου ἀνοίξαν ὅλα του τὰ χαρτία, τὰ ἐδιάβασαν, καὶ εὐρέθησαν ὁμολογίαι τριακοσίων ὀγδοήντα ὀκτώ πουγγίων, ἄσπρα μετρητὰ ὑπὲρ τὰ εἰκροσι, καὶ μὲ τὴν ὕλιν τῶν ὀσπιτίων, καὶ μ' αὐτὰ τὰ ὀσπήτια ὑπὲρ τὰ ἑπτακόσια. Τὴν ἰδίαν ὥραν ὅπου ἐσήκωσαν τὸν δραγομάνον, ἐξώρισαν καὶ τὸν ρεῖς ἐφέντην εἰς τὴν Κανστάνπολιν τὴν πατριδα του· αἱ δὲ αἰτίαι τῆς τοιαύτης καταδίκης διάφοροι ἐλέγοντο, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὅτι ἐπίσθηκε γράμμα, ὅπου ὁ δραγομάνος ἔγραψεν εἰς τοὺς Γερμανούς, πῶς τὰ ὄρωρα ὅπου ἔστειλαν εἰς τὸν ρεῖς ἐφέντην, εἰς ἄλλα πρόσωπα τὰ ἔδωκεν. Ἄλλοι λέγουν πῶς εἶναι διὰ τὰ σύνορα τῆς Βόσνας, ἐπειδὴ εἰς τὰ τρατάτα δὲν περιέχονται καθαρὰ τί λογῆς νὰ ξεχωρισθοῦν, ἀλλὰ μὲ λέξεις ἐκβίβουκας, τὰς ὁποίας οἱ Γερμανοὶ τὰς μεταχειρίζονται τώρα καθὼς θέλουν, καθὼς τοὺς συμφέρει· καὶ ἄλλοι, πῶς εἶναι διὰ τὴν ὑπόβεισιν τοῦ Βε ἱγραδίου, τὸ ὁποῖον οἱ Γερμανοὶ εὐθὺς τότε εἰς τὰς ἀρχὰς ὅπου ἐνικήθησαν, ἤτον διὰ νὰ τὸ δώσουν, ὁ δὲ ρεῖς ἐφέντης μετὰ τοῦ δραγομάνου τὸ ἀνάλαιβε, λέγων τὰς πῶς πρέπει νὰ προσμεινοῦν, ἕως νὰ ἔλθῃ ὁ ἐλτζῆς τῆς Φράντζας, καὶ ἔτσι ἔχοντες καιρὸν οἱ Γερμανοὶ τὸ ἐκρήμνισαν, καὶ τὸ ἔδωκαν κρημνισμένον· τῇ δεκάτῃ Φεβρουαρίου μηνυθεὶς ὁ ἐπίτροπος ἀπὸ τὸν βασιλέα, ὑπῆγε καὶ ἔκαμε μίαν ὥραν, γυρίζοντας ἐπρόσταξε καὶ ἐμβῆκεν εἰς τὸ χάψι ὁ μουζούραγας, ὁ σούμπασης, καὶ ὁ χασάσπασης, καὶ εὐγαλαν τὸν ταλαίπωρον δραγομάνον, βασιτῶντές τον δύο ἀπὸ τὸ ζωνάρι, καὶ τὸν

s'a culcat; apoi curând a venit ómenii lui Tefterdar și marele imbrohor împărătesc și deschidând tóte odăile și sipitele și dulapurile a catagrafiat tóte lucrurile. In aceeași nópte s'a dus imbrohorul și în mahalaua Curucesme și a sigilat și casa lui de acolo și s'a făcut mare cercetare de tótă averea lui. Și ce era mai de preț le a pus în *magune* ^{1:7)} și le a dus la Babihumaium, adecă în saraiul împărătesc. Iar cele mai alese adecă: giuvaericale, aurării și argintării le a luat de a dreptul la împărăție. Apoi împăratul pe unele le-a luat, iar pe altele le a trimis *Enderun-Hasnesi*. Nenorocitul dragoman ședea în închisóre cu douē lanțuri în picioare. Iar Chihaiia beî trimita pe chiatipul seŭ continu în trei ȕile de douē și de trei orî pe ȕi și-l întreba despre averea lui, acela nu spunea altă de cât că ceea ce are este în láuntru casei sale și ómenii lui știŭ. Decî la 1 Februarie s'a deschis tóte hártille lui, le a citit și a găsit inscristuri de 388 de pungi, bani în numérar peste 20, și cu obiectele din casă și cu casele făcea mai mult de 700. In aceeași óră când a rēdicat pe dragoman a surgunit și pe Reis Efendi în orașul Castanpole patria lui; iară cauzele acestei condennări le spunea diferite și pe lângă altele, că s'a prins scrisórea ce dragomanul a scris la Nemți, că darurile ce le a trimes lui Reis Efendi și altor persóne le a dat; alții ȕic, că ar fi confiniile Bosni; fiind-că în tratate nu se cuprindea curat unde se hotărăsc, ci prin cuvinte echivoce. Pe aceste Germanii le întrebuinteză acum cum voesc și cum le convine; și alții că este pentru cestiunea Belgradului pe care Germanii curând atunci la început când a fost învinși era ca să'l dea. Iar Reis Efendi împreună cu dragomanul a amânat-o ȕicēnd că trebue să aștepte până va veni reprezentantul Franții și așa avēnd timp Germanii l-a sfărâmat și l-a dat ruinat. La 10 Februarie vestit Epitropul de împăratul s'a dus și a făcut o oră și mai mult, întorcēndu-se curēnd a ordonat și a intrat la Hapsii Mugzuraga, Sum Bașa și Hasas Bașa. Și a scos pe nenorocitul dragoman ținându-l doi de supțiori, și l-a dus înainte la Alaî Chioschiu la *Demir Capi* unde ședea împăratul. A strigat Arizic: *Padișahim, bendinu devlete sadacatile hismetigim, adalet egle* ^{1:8)}. Dar soçletirmesdem l-a decapitat. La 11

ὑπῆγαν ἐμπρός εἰς τὸ ἀλάϊ-κιοσκίου εἰς τὸ Δεμίρ καπί, ὅπου ἐκάθετο ὁ βασιλεὺς· ἐφώναξε δὲ ὁ ἀρροϊζίνος· „Πατισαχίμ πεντίνου δεβλετέ, σαῶακάτιλε χιζιμέτ-ιτζιμ, ἀδαλέτ ἐγλέ!“ ὅμως σολετίρμεσδεν τὸν ἀπεκεφάλισαν. Τῇ δὲ ἐνδεκάτῃ διὰ προσταγῆς τοῦ ἐπιτρόπου ἐπροδιδάσθη εἰς τὸ ὄφρικόιν του τὸ τῆς μεγάλης λογοθεσίς τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας ὁ μέγας σκευοφύλαξ ἱατρός Μιχαλάκης Μαυροῦ· ὁ δὲ μέγας χαρτοφύλαξ, καὶ μέγας σπαθάρης Μιχαλάκης Ρωσσέτος εἰς τὸ τοῦ μεγάλου σκευοφύλακος, καὶ μέγας χαρτοφύλαξ ἔγινε ὁ μέγας σουτζλιάρης Ἀλέξανδρος Σουτζος· τῇ δὲ εἰκοστῇ ὁ ἐπίτροπος ἐφόρεσε καθδᾶδι διὰ δραγομάνον τὸν Γιαννάκη Μπόγδανον, τὸν ἐπρόστξε δὲ νὰ μὴν ἀνακατώνεται εἰς τὸ μούρ, ὡς ὁ ἄλλος, παρὰ εἰς μόνον τὸ τοῦ δραγομανλικίου.

Τούτος ἦτον ἀπὸ τὴν Τζάραν, ὡσάν νὰ πῆς ἀπὸ τὰ χωρία τῆς Μπογδανίας, τὸ ἐπινόμι Καλμούκης, ποταπὸς τὸ γένος, ἀρχὴ δὲ τοῦ γένους του καὶ τιμῆ. Ἀπελθὼν δὲ εἰς τὴν Πόλιν, ἔγινε γραμματικὸς Ἀλεξάνδρου τοῦ ἀποκεφαρισθέντος, εἶτα καὶ καπικεγαγιᾶς τοῦ αὐθέντου τῆς Βλαχίας Γρηγόρβδα τοῦ Γκίικ, ἀδελφοῦ τοῦ ἀποκεφαλισθέντος, καὶ ἀπὸ καπικεγαγιᾶς δραγομάνος, καὶ ἀπὸ δραγομάνος μετὰ καιρὸν αὐθέντης Μπογδανίας τῆς πατριδος του, καὶ ἀπὸ Καλμούκης μετωνομάσθη δι' εὐφημίαν Καλλιμάχης. Τότε εὐρέθηκα κ' ἐγὼ εἰς Μπογδανίαν ἐλθὼν ἀπὸ Βλαχίαν, μετὰ τὸ μέγα, καὶ πηχιαῖον ξύλον τοῦ τιμίου Σταυροῦ, προσκυνουμένον τὴν δύναιμίν του, ἐλεημοσύνην ζητῶν διὰ τὸ ἱερὸν μοναστήριον τοῦ Χλωροποτάμου, καὶ λαμβάνων πλοισίως. Τότε συνέβη καὶ ἡ ἀπὸ τῆς βασιλείας ἐπιστάσια ἐνὸς σουλτάνου ἀδελφοῦ τοῦ Ταταρχάνη, μετὰ τὸ νὰ ἐζητοῦσε νὰ εὐγάλη τὸν ἀδελφόν, νὰ γίνῃ αὐτὸς Ταταρχάνης· ἡ δὲ βασιλεία διατι δὲν τὸν ἔθελε, ξέχασα τὴν αἰτίαν καὶ πατήσας τὴν Μπογδανίαν, ὡς γειτονεύουσα τῆς Ταταρίας ἢ Μπογδανία, τὴν ἐλεηλάτησε, καὶ ἐσκληθῶσε πολλοὺς, καὶ ἦλθεν ἕως εἰς τὸν ποταμὸν Προῦτον, πλησίον τοῦ Γισίου τέσσαρας ὥρας· ἐκίνησε νὰ ἔλθῃ καὶ εἰς τὸ Γιάς, νὰ ἀρπάξῃ, νὰ ρημάξῃ, νὰ σκληθῶσῃ, καθὼς καὶ τὴν Τζάραν. Ἡ δὲ δύναμις τοῦ τιμίου Σταυροῦ, ἢ μάλλον εἰπεῖν τοῦ ἐν αὐτῷ σταυρωθέντος μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, (προσκυνουμένον τὸ ὄνομά του), φῶς φανερὰ τοὺς ἐμπόδισε, Σεπτεμβρίου δεκάτῃ τετάρτῃ, ἀνήμερα τῆς ὑψώσεως τοῦ Σταυροῦ· τότε γὰρ εἶχαν κινήσει, καὶ εὐθὺς τὴν αὐτὴν ὥραν εἶχαν γυρίσει, μετὰ τὸ νὰ μὴν εἶχαν συμφωνήσει. Καθὼς ποτὲ τὸν Χοσρόην βασιλέα Περσῶν, καὶ ἄλλους, ἡ δύναμις τοῦ ἁγίου μανδηλίου ἐμπόδισεν, ὅπου ἐπολεμοῦσαν τὴν Ἐ-

prin ordinul Epitropului s'a înaintat la oficiul sêu Doctorul Mihalache Mamora, logofetul cel mare a marelî bisericii, marele schevofilax. Iar mare hartofilax și mare spătar Mihalache Roset în oficiul de mare schevofilax; iar mare hartofilax s'a făcut marele sluger Alexandru Suțu. La 20 Epitropul a îmbrăcat cu cavadă de dragoman pe Enache Bogdan și i-a ordonat să nu se amestece la *Mur*, ¹²⁹⁾ ca cel-alt, ci numai la oficiul de dragoman.

Acesta era din țeră. ca cum am dice din țera Moldovii, cu supra numele Calmuchii, de nēm de jos și începător nēmului sêu și cinstel. Venind în Constantinopol s'a făcut secretar lui Alexandru celui decapitat, apoi și Capichihaiia Domnului Valahii Grigorie Vodă Ghica, fratele celui decapitat și din Capichihaiia, dragoman și din dragoman cu timpul Domnului Moldovii patrii lui, și din Calmuchii s'a numit Eufimie Calimah. Atunci mă aflam și eu în Moldova venind din Valahia cu marele și cam de un cot lemnul cinstitei cruci, să ne închinăm puterii sale, cântând milostenie pentru sânta monastire a Hloropotamului și luând cu îmbeșugare ¹³⁰⁾. Atunci s'a întemplat și rebeliunea asupra împărății a unui Sultan fratele lui Tatar-han pentru că cauta să scotă pe fratele sêu și să se facă el Tatar-han, iară împărăția pentru că nu-l voia a perdut cauza. Și călcând Moldova, ca una ce Moldova este megiesă Tatariei aū jefuit-o și aū sclăvit pe mulți și aū venit până la rîul Prut, în apropiere de Iași de 4 césuri. S'aū mișcat să vie și la Iași să prăde să jafuiască și să sclavescă după cum și țara. Iară puterea cinstitei cruci, saū mai bine dicend, acelui răstignit pe ea a marelui D-șeū și Mântuitorului nostru Iisus Christos, să ne închinăm numelui lui, i-a împedecat într'un chip vedut la Septembrie 14, în ziua Înălțării Crucii, căci atunci se mișcase și îndată în aceeași oră s'a și întors pentru că nu se înțelegea. Dupre cum altă dată Hosroe împăratul Perșilor și alții puterea santei Mahrame i-aū împedecat, pe cei ce dau resbel Edesei în care era sânta

δεσσαν, εις ην ητο το αγιον μανδηλιον, μεγάλη η χάρις του. Τοῦτο δὲ τὸ Σαυμαστὸν ἐμπόδιον, φύγοντες τινὲς Μπόγδανοὶ ἀπὸ τὸ ταμπουρο τῶν Τατάρων, ὁποῦ ἦσαν σκλαβωμένοι καὶ ἐλλόντες εἰς τὸ Γιάς, τὸ ἐδιηγούντο εἰς τοὺς ἀρχοντας, καὶ εἰς ὅλους, καὶ ὅλοι ἐδώκαμεν δόξαν τῶ τὸν ὄλων Θεῶ, ἀπηλπισμένοι ὄντες, τὰ τῶν ἀπηλπισμένων παθόντες, Σρήνους, κλαυθμούς, καὶ ὄδυρους, καὶ ὁ αὐθέντης μὴν ὦντας εἰς τὸ Γιάς, ἦτον ἀκόμη εἰς τὴν Πόλιν, προσμένωνντας νὰ καταπέση ἢ ἀποστασία, καὶ εἶτα νὰ ἔλθῃ. Ἡ ἱστορία αὕτη φαίνεται εἰς πλάτος μὲ ὄλα τὰ περιστατικά της εἰς τὸ βιβλίον μου, Κήπος Χαρίτων λεγόμενον. Τοῦτος ὁ ἡγεμὼν ἦτο πράοτατος, ἄλλος Διονύσιος Σκοπέλων(?), καὶ μετὰ τρεῖς χρόνους μανζιλευθεῖς, καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν Πόλιν, καὶ ζήσας ὡς λέγουσιν, ἕως ἑκατὸν δέκα χρόνους, ἀπέθανεν εἰς τὸ εἰς τὸν Κουρού-τζεσμέ ὁσπήτιόν του ἐν εἰρήνῃ.

Γρηγόριος τοῦτου υἱὸς αὐθεντεύτας εἰς Μπογδανίαν μετὰ τρεῖς ἢ τέσσαρες χρόνους νομιζῶ, ἐφέρθη εἰς τὴν Πόλιν, καὶ ἀπεκεφαλίσθη, μαζί καὶ ὁ Νικολάκης Σουτζος μπᾶς καπικεχαγιᾶς του, καὶ μέγας δραγομάνος. τῶ πρώτῳ ἔτει τοῦ πολέμου, ὅταν τὰ εἰς Μπογδανίαν ἀπελθόντα ἀσκήρια τῶν Τουρκῶν ἐνικήθησαν ἀπὸ τοὺς Μοσκόβους, καὶ ἐδιώχθησαν, διὰ νὰ σκεπασθῇ ἡ ἐντροπὴ τοῦ διωγμοῦ μὲ τὸν φόνον αὐτῶν τῶν ἀθῶων, τάχα πῶς δὲν ἐκυβέρνησαν καλῶς τὰ τῆς Μπογδανίας, καὶ διὰ τὴν κακὴν κυβέρνησιν αὐτῶν δὲν ἐπρόκοψαν οἱ Τοῦρκοι καὶ ἔγινε τὸ ἴδιον, ὁποῦ ὁ λόγος λέγει, ἔφταιξεν ὁ γάδαρος, κ' ἔδειραν τὸ σαμάρι.

ΑΡΧΟΝΤΕΣ, ΠΡΑΓΜΑΤΕΥΤΑΙ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ

Κωνσταντῖος Δράκος Σουτζος, Πολίτης, περιφανής, ἐπίσημος, διὰ τὴν ἀρχοντίαν καὶ τὴν προκοπὴν, ὅτι ἦτον εἰς τὰ ἑλληνικὰ, λατινικὰ, καὶ ἀραβικὰ ἀριστος, ὡς ὀλίγοι ὅθεν ἔκαμε καὶ λεξικὸν ἑλληνοτουρκικόν. εἶχε καὶ βιβλιοθήκην. Ἐστᾶθη πᾶς καπικεχαγιᾶς Κωνσταντίνουδα, καὶ καπιγιολδάσης μου, καὶ πατὴρ πέτε υἱῶν ἀπ' αὐτοὺς ὁ ἕνας, ὁ ρηθῆς μέγας χαρτοφύλαξ καὶ μέγας σουτζλιάρης Ἀλέξανδρος, ἐκρεμάσθη πρὸς τὸ βεζῖρη εἰς τὴν Πόρτα τοῦ εἰς τὸ Φανάρι ὁσπητίου του, διαβληθῆς, ὅτι εἶχε σκλάβαν Τοῦρκα καὶ τὴν κοιμᾶται ἢ τὴν ἀλήθειαν εἰπεῖν, ὅτι ὠργάνιζε διὰ νὰ αὐθεντεύσῃ πάλιν ὁ Κωνσταντίνουδα, μανζιλης ὦντας, καὶ διὰ νὰ μὴ τὸ κατορθώσῃ, διεβλήθη ὁ ἄλλος ὁ Νικολάκης μέγας δραγομάνος ἀπεκεφαλίσθη, ὡς γέγραπται ὁ δὲ Μιχαλάκης ὁ μικρότερος αὐθεντεύει τώρα εἰς τὴν Βλαχίαν.

Mahramă, mare este harul ei. Acésta minunată impedecare uniî Moldovenî fugind din lagărul Tătarilor unde erau sclăviți venind la Iași o istorisea la boerî, și la toți și cu toții dădeañ mărîre D-șeului tuturor, fiind desperați și suferind ca cei desperați, plângerî, lăcrămî și vaete. Iar Domnul nefiind la Iași, era încă în Constantinopol, așteptând ca să înceteze rebeliunea și apoi să vie. Istoria acésta se vede pe larg cu tôte împrejurările în cartea mea numită *Grădina Grațiilor*. Acest domn era blând, alt Dionisie din Scopel, și după trei ani mazilit și dus în Constantinopol, și trăind precum ȕic până la 110 ani a răposat în pace în casa lui la Cărucesme.

Grigorie, fiul acestuia, domnind în Moldova după 3 sau 4 ani socot s'añ adus în Constantinopol și s'a decapitat împreună cu Niculache Suțu Bașa Capichihaiia al seũ; și mare dragoman în anul I al resboiului; când armatele turcești duse în Moldova a fost învinse de Moscovi și alungate. Ca să se astupe rușinea alungării cu uciderea acestor nevinovați că adică n'a guvernat bine cele din Moldova, și din reaua lor guvernare n'añ reușit Turcii. Și s'a făcut de asemenea cum ȕice cuvântul: A greșit Măgarul și a bătut șana.

Boerî. Comercianți și Profesori.

Constantin Dracu Suțu Constantinopolit însemnat pentru boeria lui și pentru procopsala sa, pentru că era cel mai tare ca puțînî în elină, latină și arabică foarte tare. De aceea a făcut și Lexicon elino-turc, avea și bibliotecă. A fost și Baș-Capichihaiia lui Constantin Vodă și Capichioldas al meũ, și părinte a 5 fi. Dintre ei unul, ȕis mare hartofilax și mare sluger Alexandru a fost spînzurat de vizir în pórta lui, la casa sa, din Fanar, bănuit că are o sclavă turcă și trăește cu ea, sau a spune adevărul că organisa ca să domniască iarăși Constantin Vodă, care era mazilit, și pentru ca să nu reușască a fost acusat. Altul Neculache marele dragoman a fost decapitat, după cum s'a scris. Iar Mihalache cel mai mic domnește acum în Valahia.

Ἰακωβάκης, Πολίτης Σταυροδρομίτης, περιφανής καὶ αὐτὸς κατὰ τὴν προκοπὴν καὶ τὴν ἀρχοντίαν, Ρίζου πραγματευτοῦ υἱός, καπιγιοδδάσης μου καὶ αὐτός. Ἐλθὼν δὲ εἰς τὸν Κωνσταντῆνοδοα, καὶ εὐδοκίμησας, ἔφθασε μέγας σπαθάρης, καὶ πενθερός δύο αὐθέντων, τοῦ ἀποκεφαλισθέντος Γρηγορίου Γρίκα καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου Γρίκα τοῦ ἐξαδέλφου του· τοῦτος ὁ Ἰακωβάκης τόσον ἐστάθη ἐπίσημος, ὥστε εἰς τὸν πρῶτον χρόνον τῆς μάχης ἐδιωρίσθη παρὰ τῆς βασιλείας ἐλτζῆς μαζί μὲ ἓνα τοῦ δεβλετίου νὰ ὑπαγουν εἰς τὸ ὄροδι τῶν Μοσκόδιων διὰ τὴν ἀγάπην, ἀγκαλιὰ καὶ νὰ μὴν ἔγινε τότε. Τοῦτος ἔχει εἰς τὸ Σταυροδρόμι, καὶ εἰς τὸν Μπουγιούκ-δεσὲ σπήτρια ἑκατὸν πουγγίων, καὶ περισσότερον, καὶ βιβλιοθήκην. Ἐτύπωσε καὶ αὐτὸς ἓνα τῶν βιβλίων μου, περιέχον ἄλλα τινὰ καὶ τρεῖς λόγους πανηγυρικούς, ἓνα πρὸς Ἰωσήφ τὸν μνήστορα, καὶ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφίθεον, καὶ υἱόν του, δεῦτερον πρὸς τὸν ἅγιον Νικόλαον, καὶ τρίτον πρὸς τὸν ἅγιον Γεώργιον, τὴν εὐχὴν τους νὰ ἔχωμεν.

Ἡ δὲ βιβλιοθήκη αὐτοῦ, καὶ τοῦ Σούτζου, καὶ ἄλλων ἀρχόντων καὶ ἀρχιερέων, ἔγιναν ἀπὸ τὴν μίαν βιβλιοθήκην Ἀλεξάνδρου τοῦ ἐξ ἀπορρήτων, Νικολάου βόδα, καὶ Κωνσταντῆνοδοα, ἧτις ἐπουλήθη, ζῶντος τοῦ Κωνσταντῆνοδοα, διὰ νὰ πληρωθῆ τὸ χρέος του, καθὼς ἐπουλήθη καὶ τὸ εἰς τὸ Φανάρι ὀσπήτιόν του· αὐτὴ δὲ ἡ βιβλιοθήκη ἦτον μεγάλη, εἶχε χιλιάδας βιβλία, ὡς τριῶν τριούτων μεγιστάνων βιβλιοθήκη.

Γεώργιος Πολίτης, υἱὸς Σταυράκη ἱατροῦ ἐπισήμου, ἐπισημότερος δὲ αὐτός, ἡ διὰ νὰ εἶπω ἀληθέστερον, ἐπισημότερος πάντων τῶν τότε μεγιστάνων Ρωμίων, καὶ ἐνδοξότερος, ὅτι ἐχρημάτισεμ ἐγάλος σπαθάρης, καὶ πρῶτος καπιχεχαγιῆς καὶ ἄλλου αὐθέντου, καὶ τοῦ Στεφάννοδοα Ρακοβίτζα, ἡ μᾶλλον εἰπεῖν, αὐθέντης τοῦ αὐθέντου Στεφάννοδοα, εἰς τοῦ ὁποῖου τὰς ἡμέρας ὑπερυψώθη, ὑπερπλούτησεν, ὡς πρὸ χρόνων εἰς τοὺς χρόνους μας ὁ Γιαγκούπης Ἀρμένης ὁ ἀποκεφαλισθεὶς, καὶ ἔγινε περίφημος τόσον, ὥστε ἡ φήμη του ἔφθασε καὶ εἰς τὸν βασιλέα. Ἀλλ' ἐπειδὴ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου, ὅσο μεγάλη καὶ ἂν ἦναι, ὡς ὄναρ παρέρχεται, καὶ ὡς ἄνθος μαραίνεται, πολλῶ μᾶλλον Ρωμίου, καὶ σκλάβου Τουρκῶν, καὶ τοῦτος λοιπὸν παρὰ τῆς βασιλείας καταδικασθεὶς, ἐκρεμάσθη ἐμπρὸς εἰς τὴν πόρτα τοῦ εἰς τὸ Μέγα Ρέμα νεοκτιστοῦ σπητίου του, καὶ ἔγινε τὸ τίποτές του, ὅλο ἀρεντικὸ, τὸ ὁποῖον τὸ εἶπαν ἄλλοι μὲν ὑπὲρ τὰ χίλια, ἄλλοι δὲ χιλιάδας πουγγίς. Καὶ παρῆλλον, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν, καὶ ἐζήτησα καὶ ἐγὼ, ὡς ὁ Δαβὶδ, τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ οὐχ εὐρέθη ὁ τόπος αὐτοῦ. Ἔως τίνος λοιπὸν, ὦ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, ἕως πότε ἐστὶ βαρυκάρδιος; ἵνα

Iacobache Constantinopolitanul Stravrodromit, însemnat și acesta pentru erudiția lui și boeria, fecior comerciantului Rizu capighioldas al meu și acesta. Venind la Constantin Vodă și fiind bine primit a ajuns mare Spătar și socru a doii domni, lui Grigorie Ghica decapitatul și lui Alexandru Ghica vărul aceluia. Acest Iacobache atât a devenit de însemnat în cât în anul dintâiu al resbelului s'a orînduit de împărăție reprezentant împreună cu unul din divan. ca să se ducă în lagărul Moscovilor pentru pace, de și nu s'a făcut atunci. Acesta are la Stravrodrom și la Buiuc-dere case de 100 de pungî și mai mult și bibliotecă. A imprimat și acesta una din cărțile mele cuprînd altele ore-care și trei cuvinte paugerice; unul cătră Iosif logodnicul și Iacov fratele Domnului și fiul aceluia; al doilea la St. Nicolae și al 3-lea la Sântul Gheorghie, să le avem rugăciunea lor.

Iară biblioteca lui și a lui Suțu și a altor boeri și arhieriei s'a format din o bibliotecă din a lui Alexandru Exaporitul, Nicolae Vodă și Constantin Vodă, care s'a vîndut trăind Constantin Vodă, ca să se plătescă datoria lui, după cum s'a vîndut și casa lui de la Fanar. Iar această bibliotecă era mare avea miî de cărți, ca bibliotecă acestor 3 boeri¹³¹).

Gheorghie Constantinopolitanu, fiul lui Stavrachî doctor însemnat dar mai însemnat acesta, dacă este să spun adevărul, fôrte renumit între toți boerii de atunci romei, și mai glorios. A fost mare spătar și întâiul Capihihaia și altui domn și lui Stefan Racovița W. sau mai propriu ȕis domn domnului Stefan Vodă; în ȕilele căruia s'a prea înălțat și prea îmbogățit, după cum cu câți-va ani înainte în timpul nostru armanul Iacup cel decapitat. Și a devenit atât de răspândită vestea lui în cât a ajuns și la împăratul. Dar fiind-că tótă slava omului ori cât de mare ar fi, ca visul trece și ca flórea se vestejește, cu atât mai mult a unui romeu și slav turcilor. Și acesta prin urmare a fost condamnat de împărăție și spênzurat înainte porții lui la casa lui cea din nou zidită din Mega-revma, iar averea lui tótă s'a făcut împărătescă; care spun unii, că era mai mult de o mie, iar alții miî de pungî. Și a trecut și iată nu era; și l'am căutat și eū, ca David locul lui și nu am aflat

τί αγαπᾶτε ματαιότητα, καὶ ζητῆτε ψεῦδος; ἰδοὺ να, ἀπ' αὐτὸν, καὶ ἄλλους πολλοὺς, ὡσάν αὐτούς, καὶ σεις γνωρίσατε τὸ τέλος τῆς ματαιότητος καὶ το κέρδος τοῦ ματαίου καὶ ψευδοῦς τούτου κόσμου! Μίαν ἡμέραν μὲ τὴν γυναῖκά του μαζί καὶ μὲ τοῦτον συντρῶγοντας ἐγὼ, ὄντας εἰς τὴν Πόλιν, ἔχοντας τὸ τίμιον ξύλον, καὶ ἔχοντας τὸ σπῆτί του σπῆτί μου, κονάκι μου, ὅθεν ἔχοντας καὶ τὴν φίλιαν ἐξαιρετον, καθὼς καὶ πάντων τῶν Φαναριωτῶν τέσσαρας χρόνους, ὁποῦ εἰς τὴν Πόλιν διέτριψα, εἶχα τὴν φίλιαν καὶ σπῆτιά τους κονάκι καὶ μεγλορρημονῶντας ὁ μακαρίτης, λέγωντας, πῶς διὰ τὴν δικαιοσύνην του καὶ τὴν σωρροσύνην του εὐτυχεῖ, καὶ πολλάκις ἀπὸ Βλάχους, καὶ ἀπὸ Μπογδάνους κατατρεχθεῖς, ὁ Θεὸς τὸν ἐγλύτωσε, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, καὶ ἄλλους τινὰς κατακρίνωντας, τὸν εἶπα ἐγὼ—δὲν εἶναι, ἄρχον ἀδελφε, ὅλα τὰ γλυτώματα ἀπὸ τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἀρετὴν μας, ἀμὴ μερικαῖς φοραῖς εἶναι καὶ διὰ διόρθωσίν μας, μερικαῖς δὲ καὶ διὰ κικόν μας χειρότερον! Ἐνα καιρὸν (τὸν εἶπα καὶ τὴν ἱστορίαν αὐτὴν), ἕνας κλέπτης κοιμώμενος ὑποκάτω εἰς ἕνα τειχοκαστρο παλαιῷ, ἐφάνη ἄγγελος, καὶ τοῦ εἶπε, σίγῃ, παραμέρισαι, ὅτι εἶναι νὰ πέση ὁ τοῖχος· ἐξύπνησεν ὁ κλέπτης, ἐσηκώθη, ἐπαράμερισε, ἔπεσεν ὁ τοῖχος· ὅθεν ἐχάρη, καὶ εὐχαρίστησε τὸν Θεὸν, ὁποῦ τὸν ἐγλύτωσεν, καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν ὑπάγει εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ προσφέρει λαμπάδα, λιβάνι, καὶ λάδι δι' εὐχαριστίαν τὴν νύκτα δι' βλέπει πάλιν τὸν ἄγγελον, καὶ τοῦ λέγει,—διὰ τί ἐπρόσφερες εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐκεῖνα, ὁποῦ ἐπρόσφερες; τὰ ἐπρόσφερες τάχα διὰ εὐχαριστίαν, ὁποῦ σ' ἐγλύτωσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸν θάνατον, καὶ ἐθήρρεψες, πῶς ἀρέσει τὸν Θεὸν ἡ πολιτεία σου; ὅχι δὲν τὸν ἀρέσει! ἀμὴ σ' ἐγλύτωσε, διὰ νὰ λάβῃς πικρὸν καὶ ἄτοιμον θάνατον, καθὼς σὲ πρέπει! Δὲν ἐπέρασαν ἡμέραις, καὶ πίνουσι τὸν κλέπτην, καὶ τὸν κρεμνοῦν. Τώρα, καὶ ἡ εὐγενεῖα σου (καὶ νὰ μὲ συμπαθήσης ὅτι μὲ θάρρος καὶ πόνον μιλιῶ) μὴ νομιζῆς ὅλα ἐκεῖνα τὰ γλυτώματα διὰ τὴν καλοσύνην σου, καὶ τὰ πέρνεις ὅλα διὰ καλόν σου, ἀμὴ συλλογίσου καὶ τὰ ἐναντία, καὶ πρόσχε! Τὸν εἶπα καὶ ἄλλην φορὰν ἄλλα, καὶ ὅτι ν' ἀφήσῃ τὴν Πόλιν, νὰ ὑπάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ, ἕνα μὲν διὰ νὰ προσκυνήσῃ τὸν ἅγιον Τάρον, ὡς ἄλλοι πολλοὶ, δεύτερον, διὰ νὰ δώσῃ ἐλεημοσύνην πολλήν, ὡς πολὺ πλοῦσις, νὰ κυβερνηθῶν οἱ ἐκεῖσε, καὶ τρίτον, διὰ νὰ λησμονηθῇ τὸ ὄνομά του, μὴ βλέποντες τὸ πρόσωπόν του μερικὸν καιρὸν, ὁποῦ καὶ Τοῦρκοι, καὶ Ἑβραῖοι, καὶ Ἀρμένιδες, καὶ Φράγγοι, καὶ Ρωμαῖοι τὸν Σταυράκογλου καθ' ἡμέραν τὸν εἶχασιν εἰς τὸ στόμα τους, ὡς καὶ ρημάδα τὸν εὐγαλαν μετὰ τὸν θάνατόν του διὰ στοίχων, καὶ τὴν ἐτύ-

locul lui. Până când dar o fi ai ómenilor, până când veți fi greoi la inimă? Pentru ce iubiți deșertăciunea și căutați minciuna? Iată, na, de la acesta și de la mulți alții ca acesta și voi cunósțeți sfârșitul deșertăciunei, și câștigul deșert și pe minciñoșii lunei! Intr'o ȕi împreună cu femea lui și cu el mâncând eũ, fiind în Constantinopol, având cinstitul lemn, și având casa mea conac, de aceea îi eram și amic sincer, după cum și tuturor Fanarioșilor timp de 4 ani, cât am stat în Constantinopol, avem dar prietenia și casele lor conac. Și îngâmându-se fericitul ȕicea: Că pentru dreptatea lui și pentru înțelepciunea lui este fericit; și că adese persecutat de Valahii și de Moldoveni, D-ȕeũ l-a scăpat și altele de acestea și pe alții criticându-i, eũ i-am ȕis: Nu sunt frate boerule tóte reușitele din partea lui D-ȕeũ pentru virtuțile nóstre, ci une orĩ pentru îndreptările nóstre, iar alte orĩ și pentru un reũ mai mare al nostru. Intr'un timp (i-am spus asta istorie) un tâlhar dormind sub un zid vechiũ a unei cetăți i s'a arėtat ingerul și a ȕis scólă, dă-te de oparte, că are să cadă zidul. S'a trezit tâlharul, s'a sculat, s'a dat de oparte și a căȕut zidul. De acea s'a bucurat și a mulțămít lui D-ȕeũ pentru că l-a scăpat. A doua ȕi se duce la biserica și dă o luminare, tãmăe și unt-delelemn spre mulțămire. Dar în timpul nopții vede iarășĩ pre inger și îi ȕice: Pentru ce ai dus aceia ce ai adus la biserica? Le-ai dus óre spre mulțămire, că te-a scăpat D-ȕeũ de mórte și că cugeți, că îi place lui D-ȕeũ purtarea ta? Nu, nu'i place; ci te-a scăpat ca să ieĩ o mórte amară și necinstită după cum ȕi se cuvine. N'a trecut multe ȕile și-l prind pe acest tâlhar și-l spėnzură. Acum domnia ta (și mē iartă că cu îndrăznělă și durere vorbesc) nu socotești tóte acele succese pentru bunătatea ta și să le ia-i tóte pentru binele tēũ, ci te gândește și la cele din potrivă și ia aminte. I-am spus și altă dată alte și că trebuie să lase Constantinopolul și să se ducă la Ierusalim, pe de o parte, ca să se închine Sântului Mormėnt ca mulți, pe de alta, ca să dea milostenie multă, ca fórte bogat, ca să'i ajute pre cei de acolo. În sfârșit ca să i se uite numele lui nevėdėndu-i fața cât-va timp, pentru-că și Turciĩ și Evreiĩ și Armeniĩ și Papistașii și Romeiĩ avea în fie care ȕi în gura lor pe Stavra-

πωσαν εις Βενετίαν. Αὐτὸς δὲ ζῶνας ἔστειλε, καὶ ἐτύπωσεν εἰς Λειψίαν εἰς δύο τόμους τὸ Φεολογικὸν βιβλίον Ἰωσήφ τοῦ Βρυεννίου, διὰ μέστειας τοῦ Πτολεμαίδος, ὕστερον δὲ Κωνσταντινουπόλεως Σωφρονίου. Ἰωσήφ δὲ ὁ Βρυένιος ἐζῴσεν ὅταν ἡ βασιλεία τῶν Ρωμαίων ἐψυχομαχοῦσεν, ἐπὶ τῆς βασιλείας, Σαρρῶ, Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου. Ὁ μακαρίτης Σταυράκογλος ἦτο μεταδοτικὸς, καὶ μεγαλόδωρος· ὑπὲρ τὰς δέκα χιλιάδας γρόσια ἔστειλε, καὶ ἀνεκτίσθη ἕνας ὁλόκληρος τσίγος τοῦ εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος ἱεροῦ μοναστηρίου τῶν Ἰσῆρων μετὰ κελλία, καὶ ἕνα παρακλήσι τοῦ ἁγίου Γεωργίου· ἔδωκε κ' ἐμένα πρὸς τοὺς ἄλλοις πεντακόσια γρόσια, καὶ ἀγόρασα τὸ μάλαμα μὲ τὸ ὁποῖον ἐστόλισα τὸ τιμιον ξύλον, τὸ ὁποῖον μὲ τὸ μάλαμα τοῦτο, μὲ τὰ διαμάντια, καὶ τὰ σμυράγδια του, μ' ἐκόστησεν ὑπὲρ τὰ πέντε πουργία· ἔτι μ' ἔδωκεν ἑκατὸν πενήκοντα γρόσια, καὶ ἀγόρασα μίαν κανδήλαν ἀσημένιαν μίαν καὶ ἡμισὴ ὀκά. Μ' ἔδωκε καὶ ὁ σπαθάρης Ἰακωβάκης ἄλλα τόσα, καὶ ἀγόρασα ἄλλην μίαν προμοσίαν· ἔφερα καὶ ἀπὸ τὴν Μπογδάνιαν μίαν δύο ὀκάδες, καὶ ἀπὸ τὴν Βλαχίαν μίαν δύο ἡμισὴ ὀκάδες, καὶ εἰναι ταις τῶρα καὶ ἡ τέσσαρες κανδήλαις εἰς τὸ Χλωροποτάμου ἕνα ἀξιολέατον Σέμα. Ἔτι, ὅταν ἔγινε εἰς τὴν Πόλιν ὁ βασιλικὸς θονομαζὸς διὰ τὴν γένναν τοῦ βασιλόπαιδος μίαν ἐξομάδα, καὶ ἐκλείσθησαν τὰ κριτήρια, καὶ ἀνοίχθησαν ἡ φυλακαῖς, καὶ ἔλλειψε τὸ ἀλισβερίσι, καὶ ἐπρεγγοβολοῦσαν τὴν νύκτα διὰ τὰ πολυάριθμα ρῶτα, καὶ ἐγελοῦσαν ἡ ἡμέραις διὰ τὰ μυριάριθμα παίγνια καὶ ταῖς χραῖς, καὶ ἐστολίσθησαν τὰ τζαρσία, καὶ ἐστολίσθησαν τὰ σπίτια μικρῶν τε καὶ μεγάλων, Τουρκῶν τε καὶ τῶν ἄλλων, καὶ συνερίζοντο πῶτον τὸν ἄλλον νὰ περάσῃ εἰς τὸν στολισμὸν τοῦ ὀσπιτίου, εἰς καθρέπτεις, εἰς πολυκάνδηλα, ὠρολόγια κρεμαστά, στρωσίδια, καὶ ἄλλα διάφορα. καὶ σπάνια, καὶ ὄλα πολύτιμα πράγματα. Τότε δὴ τότε ὅταν ταῦτα ἐγίνοντο, ἐγὼ ἐκείτουμουν ἀσθενῆς εἰς τὸ Ἐγρί-καπι, καὶ ἦλθεν ὁ προστώς ἐκεῖ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Παναγίας τῆς Σαυματουργοῦ νὰ μὲ ἰδῆ· καὶ συνομιλοῦντες, μὲ εἶπε διὰ τὴν ἁγίαν τράπεζαν, ὅτι δὲν ἔξει σκέπασμα καθὼς πρέπει. Καὶ εὐθὺς γράφω πρὸς αὐτὸν, Ἄρχοντα, λέγωντας, τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον ὀρίζει, Ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. Ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ ἡ εὐγενεία σου ἀποδίδωντας τὰ Καίσαρος Καίσαρι, ἐστόλισες τὴν αὐλόπορτα στολισμὸν χιλίων γροσῶν καὶ ἀπέκενα, καὶ καλὰ ἔκμες. Ἀπόδος καὶ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ, καὶ στόλισι καὶ τὴν ἁγίαν τράπεζαν τῆς ἐκκλησίας τῆς Παναγίας, καὶ Σέλει κάμει καλλίτερα. Δὲν ἀργητεν ὁ ἀρροζίκος, ἔκαμε, καθὼς ὁ λόγος λέγει, τὸ γοργὸ

coglu, după cum și versuri în stiluri a esit după mörtea lui, și s'aü imprimat în Venetia. Acesta trăind a trimes și a imprimat în Lipsca teologia în două tomuri, carte a lui Iosif Vrieniu, prin mijlocirea lui Sofronie al Ptolemaidei și mai în urmă al Constantinopolului. Iosif Vrieniü a trăit pe când împărăția romeilor 'și da sufletul, mi se pare, pe timpul împărății lui Ión Paleologul. Fericitul Stavracoglu era politicoș și darnic; mai mult de 10000 de lei a trimes și a zidit cu zid întreg sânta monastire a Ivirilor cu chiliä, care este în sântul Munte și un paraclis al sântului Gheorghe. Mi-a dat și mie pe lângă altele 500 de lei și am cumpărat aurul cu care am înfrumusețat cinstitul lemn; ceia ce cu aurul acesta, cu diamantele și smaragdele m'a costat mai mult de 5 pungî. Mi-a mai dat încă și 150 lei și am cumpărat o candelă de argint de o oca și jumătate. Mi-a dat și Spătarul Iacobache pe atâta și am cumpărat alta asemenea; am adus și din Moldova una de 2 ocale și din Valahia una de 2 ocale și 1/2, și sunt tôte 4 aceste candelē la Hloropotam, o vedere vrednică de admirat. Încă când s'a întemplat în Constantinopol *Donanma* ¹⁸²⁾ împărătesc, pentru nașterea unui copil o sēptămână; și s'a închis judecătorile și s'a deschis închisorile și lipsa aliș-verișul și să eluminaü noptile de lumină nenumărate și să amusaü ziua prin jocuri și veselii de miü de feluri și s'a înfrumusețat *țarșiuile* ¹⁸³⁾ și s'aü împodobit casele și acelor mici și acelor mari și a Turcilor și altora și să concuraü care să întrécă pe altul în înfrumusețarea casei sale cu oglindî și candelî multe, cu ceasornici atârinate, cu covöre și cu alte obiecte deosebite și rari, și tôte lucruri de mult preț; atunci, da atunci, când avea loc acestea, eü zăcēm bolnav la *Egri-Capi*, și a venit superiorul de acolo al bisericii prea santei Născetőrei, făcetőrei de minuni, să mă vadă; și vorbind mă-a spus de sânta masă, că nu are un acopere-mēt demn, după cum se cuvine. Și îndată scriu cătră acest boier dîcēnd: Sânta Evangelie hotărăște, dați cele ale Cesarului Cesarului, și cele ale lui D-șeü lui D-șeü. Deci fiind-că nobleța ta a dat cele ale Cesarului Cesarului, ai înfrumusețat porțile casei tale cu valori de miü de lei și mai mult, și bine ai făcut, dă și cele a lui D-șeü lui D-șeü și trimete și înfrumusețază și sânta masă a

και χάριν ἔχει, και τὴν αὐτὴν ἡμέραν στέλνει μὲ τὸν γραμματικὸν τοῦ Σταθάκη τὸν Ζαγοριανὸν ἕνα κουμάσι χρυσὸ δεκαπέντε γρόσια τὴν πήχην, και μὲ μὴνᾶ ὅσο θῆλο νὰ χωρίσω, νὰ κρατίσω, και ἐχώρισα δέκα πήχεις· δὲν ἔφθασεν τοῦτο, και τόσο πολὺ, ἀμὴ ἔστειλε τὴν ἄλλην ἡμέραν και μίαν λαμπάδα ὀκτάδες δέκα· τοιοῦτος μεγαλόφρων και μεγαλόδωρος ἦτον ὁ ἄρχοντας αὐτὸς, ὁ Θεὸς νὰ τὸν συγχωρήσῃ· και πολλὴν ἐλεημοσύνην ἔκει εἰς τὸ Μέγα Ρέμα ἔδιδε, και πολλῶν ζωριανῶν πτωγῶν ἐπλήρωνε τὰ χαράτζια. Ἔτι ἦλθαν εἰς τοῦ λόγου μου ὁ Κυπριανὸς Ζαγοριανὸς, και Μακκαριὸς ὁ Ψαριανὸς, οἱ ὅποιοι ἐκτιζαν μονύδρια, ὁ μὲν Μακάριος εἰς τὰ Σκάντζουρα, ὁ δὲ Κυπριανὸς εἰς τὸ Γυμνοπελαγησι, και Κυρὰ Παναγιὰ λεγόμενον, νησιὰ και τὰ δύο μικρὰ ἀκατοίκτητα, πλησίον τῆς Σκοπέλου, και ἦλθαν ἐπὶ ταύτου χάριν ἐλεημοσύνης, και βοθηίας, διὰ νὰ τὰ ἀποτελειώσωσιν. Ἔτυχε δὲ τότε νὰ κτίζῃ τὸ εἰς τὸ Μέγα Ρέμα ὀσπίτιον, και τοὺς ἔστειλα πρὸς αὐτὸν μὲ ἕνα μου γραμματιδίον—ἄρχοντα, λέγωντας, ἡ εὐγενεία σου κτίζει σπήτια διὰ λόγου σου, κτίζουνσι και αὐτοὶ ὀσπίτια διὰ τὸν Θεόν· πῶς και πόσα λοιπὸν πρέπει, και χρεωστεῖς νὰ τοὺς δώσῃς, διὰ νὰ τὰ τελειώσωσιν, ἡ σύνεσις γινώσκει τῆς εὐγενείας σου· και τοὺς ἔδωκε ἕκατὸν γρόσια, τὸν καθ' ἕνα πενήτην.

Κωνσταντῖνος Ξυπόλητος ἀπὸ τὸν Σωτήρα ζωριὸν τῆς Ζαγορᾶς, ἐπίσημος και αὐτὸς, ὅτι ἐχρημάτισε μεγάλως γραμματικὸς και ἀγαπητὸς τοῦ Νικολάου βόδα, τοῦ δὲ υἱοῦ τοῦ Κωνσταντῆνοβδα και ἄγας, και κόμισος, και σύμβουλος μυστικός. Τοῦτος εἶναι ἐκεῖνος, περὶ οὗ, ἀνωτέρω ὡς φαίνεται, γράφει ὁ Μητροφάνης Γρηγορᾶς, και τὸν ὀνομάζει ἀρχιγραφεά. Τοῦτος μὲ ἐπρωτόβαλεν εἰς τὴν ἀθηντικὴν κούρτην, εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους τριανταπέντε, και μ' ἐπρόσφερε διὰ δεύτερον γραμματικὸν εἰς τὸν Κωνσταντῆνοβδα, εὐρών με εἰς τὸ Βουκουρέστι σπουδάζοντα. Ἀπέθανε δὲ ἀπελθὼν εἰς τὸν τόπον τοῦ· ὁ Θεὸς νὰ τὸν ἀναπαύσῃ. Ἰδοὺ και τὸ ἐν εἰδει ἐπιστολῆς ἐμὸν λογιόδιον πρὸς αὐτὸν, ὅταν ἐκίνησε διὰ τὴν πατρίδα του, κατὰ τὸ χιλιοστὸν ἑπτακοσιοστὸν τριακοστὸν ἑβδόμον ἔτος τὸ σωτήριο.

Κωνσταντῖνος Ἀλεξάνδρω τῷ ἐλογίμῳ ἐν Κυρίῳ χαίρειν.

bisericii Născătoarei de D-zeu și vei face mai bine. N'a întârziat bogatul, a făcut după cum dice cuvântul: Iuțela are și bunul ei. In aceeași zi trimete cu gramaticul său Statachi Zagorian, un cumasă de aur de 15 lei cotul și cu poruncă câtă voesc să tai și să ieși, și am tăiat 10 coși. N'a fost de ajuns acesta și atât de mult. ci a trimis a doua zi și o lumânare de 10 ocale. Ast-fel de generos și darnic a fost boerul acesta, D-zeu să-l ierte. Multă milostenie făcea în *Mega-revma* și plătea la mulți țărani săraci dările. Încă veniă și la mine Chiprian Zagoreniul și Macarie Psareniul, cari zidea Monastiri, Macarie la Scantura, iară Chiprian la Ghimnopolagisa dîsă și Dîmna Pelaghia, insule amîndouă mici nelocuite, lângă Scopel. Și a venit în scop de milă și ajutor, pentru ca să le termine. Să întemplă atunci, ca să zidescă case în *Mega-revma* și i-am trimis cătră el cu o scrisorică a mea: Boerule, am dîs, dumneța zidești case pentru dumneța și aceștia zidesc case pentru D-zeu. Când și cât trebuie să le dai ca să sfârșescă lucrarea, știe conștiința nobleții tale; și le a dat 100 lei, fie căruia câte 50.

Constantin Xipolit din Sotira, sat în Zagora, însemnat și acesta pentru că a fost mare secretar și iubit lui Nicolai Vodă, iar fiului său Constantin Vodă și Agă și Comis și Consilier tainic. Acesta este acela despre care scrie, după cum se vede mai sus, Mitrofan Grigoraș și îl numește Prim Secretar. Acesta m'a introdus pentru întâia dată în curtea domnescă la 1735 și m'a recomandat pentru al doilea secretar lui Constantin Vodă, aflându-mă eu la București studiind; și a murit ducându-se în țara sa. D-zeu să-l odihnescă. Iată și cuvîntelul meu cătră el în formă de epistolă, când s'a dus în patria lui la 1737 anul mîntuirii.

Οὐκ ἀξιον, ὦ Ἀλέξανδρε, καὶ τὴν τοῦ φίλου ἡμῶν προπομπὴν παρὰδοῦναι τῇ λήθῃ· ἐλθούσης γὰρ τῆς προίεσμίας, καθ' ἣν ἔμελεν ὁ ἥρωος τῆς Οὐγγροβλαχίας ἀπάραι, (ἣν δὲ αὕτη τῶν τῆς ἐβδομάδος ἡμερῶν τετάρτη, ἐβδόμη ἐπὶ δεκάδι τοῦ τρέγοντος ἀνθεστηριῶνος) καὶ ἀπελθεῖν εἰς τὴν πατριδα, καὶ τῆς ἡμέρας ἄρτι διαγελώσης, οὐκ ὀλίγον προβαλούσης· τὸν φοῖβον, ἐώρων πανταχόθεν τοὺς ἀνθρώπους, ἐπὶ τῷ τὸν ἥρω ἀσπάσασθαι, ὡς ἐπὶ τι πάνδημον συρρέοντας θεάτρον, πολὺν τὸν ἰδρωτὰ ἐκ τῶν μετόπων σταλάζοντας, πνευστιῶνάς τε καὶ ἐρυθραينوμένους τὰ προσωπα, ἵνα μὴ καύτῃς τῆς ἐσχάτης ἐξιτηρίου προσηγορίας αὐτοῦ, ὡσπερὶ τινος ἀπολαύσεως δαιμονίας ἐκυτοὺς ὑστερήσονται. Παρήσαν δὲ χορὸς ἀρχιερέων οὐ τόσον εὐάριθμος, ἱερέων ὅτι πολλότατοι, εὐγενῶν ἀρχόντων χορεία, χρησίμων πραγματευτῶν συμῆνος ἀξιοθέατος· ἐὼ λέγειν τοὺς ἐπ' ἐλέφ δεδραμηκότας, οἴους τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ Κυρίου, τὰς γήρας τῶν γυναικῶν, τὰ ὄρφανὰ τῶν παιδίων, τοὺς κολοβούς τῶν ἀνθρώπων καὶ παρασήμους, οἵτινες ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐθρήνον τὴν συμφορὰν, ἐπόνουν τὸν χωρισμὸν, πατέρα τὸν ἥρω κατονομάζοντας, εὐεργέτην, κοινὸν ἀγαθόν· ἐνθα καὶ τὸ τοῦ σοφιστοῦ, (ὅστις ἂν ποτε ἦν) πέρας εἰληφέναι τὸ λόγιον πέπεισμαι, κοινὸν ἀγαθὸν εἰπόντος ἐστὶ χρηστὸς εὐτυχῶν· ὁ δὲ τὰς χεῖρας ἀνοίγων, πάντας εὐδοκίας ἐνεπίμπλα, κατὰ τὸν θεοπάτορα. Ὑπὸ τοιούτων οὖν καὶ τοσούτων ἀνδρῶν περιεκυκλούμενος πάντας ἐδεξιοῦτο, τοὺς πάνταν ἡσπάζετο, τοῖς πᾶσι τὰ πάντα, κατὰ τὸν οὐρανοδύαμονα Παῦλον, γενόμενος, τοῖς ἀρχιερευσί μεθ' ὅσης οἶόν τε εὐλαθείας καὶ ὑποκλίσεως προσφερόμενος, ταῖς εὐλογίαις αὐτῶν καταστέφετο, τέκνον ὑπακοῆς, γόνος εὐλαθείας, καὶ υἱὸς ἀρετῆς οἰκώτως ὀνομαζόμενος τοῖς ἀρχουσιν, ἀρχων καὶ οὗτος καὶ ὦν καὶ δεικνύμενος ἀσιμένως τούτους καὶ καταλλήλως ἡσπάζετο· οὐχ ἦττον δὲ καὶ τοὺς ἐμπόρους τῷ χαρίεντι αὐτοῦ προσώπῳ ἐπατενίζων, ὅλους ὀφθαλμοὺς καὶ αὐτὰς τὰς ψυχὰς, κατὰ τὴν μαγνητίν τὸν σίδηρον πρὸς ἑαυτὸν ἐφελκύετο· ὅθεν πάντων ἀλγούντων ἐπὶ τῇ διαζεύξει καὶ ἀναθρώντων, οὐδὲν ἄλλο, ἢ μόνον ἀλεπάλληλοι φωναὶ ἐπηκούοντο—μεινον ἔτι μικρὸν μεθ' ἡμῶν· ἐγγὺς τὸ ἔαρ, ἐγγὺς τὸ Πάσχα, καὶ μετὰ τὴν ἐορτὴν ἀποδήμησον· μὴ ἐάσης ἡμᾶς ἀθυμοῦντας, οὐ γὰρ ἔζομεν τὸ ἀπὸ τοῦδε τὸν παραμυθήσοντα· οὐ εὐπορήσομεν τοιούτου προστάτου καὶ συνηγόρου πρὸς τὸν αὐθέντην. Ἀθλοῖοι! ἐκπετώαμεν τῶν ἐλπίδων, τῆς εὐζωίας ἡμῶν, θάνατον μόνον τὴν εὐζωίαν ἡμῶν τὸν ἀφαιρέσαντα νενομίκαμεν, καὶ ἰδοῦ

πρὸ τοῦ θανάτου ταύτην οἱ δυστυχεῖς ἐστερήθημεν. Καὶ ὅπως ταῦτα, καὶ ἄλλα πλείστα ἐπιβοῶντες, καὶ δυσανασχετοῦντες ἐπὶ τῷ πάθει, οὐκ ἤθελον τοῦ ἥρωος τὸ σύνολον ἀποστήναι, ἀλλ' εἰς τὴν δεξιὰν κατεφίλει, ἄλλος τὴν λαιὰν ἐναπέθλιβεν· ὁ μὲν τοῦτον ἐνηγαλίζετο, ὁ δὲ τὰς χεῖρας τοῖς ὤμοις ἐπετίθει, καὶ ἄλλος τὸ χάριεν αὐτοῦ κατησπάζετο πρόσωπον, εἰσὶν οἵτινες καὶ τῶν γονάτων ἐφήπτοντο· καὶ ἄλλοι, μὴ ἔχοντες διὰ τὸ πλῆθος μέλος τι τοῦ σώματος ἀποδράξασθαι, τῶν ἱματίων ἐπελαμβάνοντο· καὶ ἀπλῶς πάντες ἐν ἔργῳ ἦσαν, πάντα κάλων, κατὰ τὴν παροιμίαν, κινούντες, τῆς εἰς τὸ πρόσω ἀπειρόγοντες. Ἐγὼ δὲ, εἰ καὶ γραφῇ ἀπερίληπτον, τῷ χεῖρι τῇ κεφαλῇ προσαράσσω, καὶ τοῖς ὄνυξι, κατὰ τὰς μυῖας ἀποβαλούσας τὰ τέκνα τὰ πρόσωπα καταξαιίνων, καὶ ὀδυνηρῶς ὀδυρόμενος, τό: ὦτοι τοι! ἐπεβῶν, καὶ τὸ οἶμοι, οἶμοι ὁ δύστηνος! ἀνεκράυγαζον, τὴν αἰσχύνην πόρρω που. ὡσεὶ τινα ἐπιλεπίδα τοῦ προσώπου ἀποξέσας καὶ ἀποτιναξάμενος, μηδαμῶς τὸ ἀρρενωπὸν τῆς φύσεως ἐπὶ νοῦν βάλλων, καὶ ἐνθυμούμενος· καὶ τὰ δάκρυα τῷ ἐδάφει τῆς γῆς ἐναπέρρεον, τὸν τοῦ Ἀλκιόνοιο κῆπον ἱκανὰ ποτίσαι καὶ ἀποκλύσασθαι· τῷ τοσούτῳ δὲ πλῆθει οὐκ ἐξαρκούμενος πρὸς τὰς νεφέλας τὰ ὕμματα ἀνατείνων, ράνετέ μοι τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἀνέκραζον κατὰ τὸν μεγαλοφρονότατον προφήτην, ὕδωρ, οὐκ εὐφροσύνην καὶ ἀγαλιάσεως, ἀλλ' ἀθυμίας τε καὶ πικρότητος, ἵνα κλάυσω τὴν ἀπαραμύθητον συμφορὰν, τὸ ἀπαράμιλλον πάθος, τὴν στέρησιν, λέγω, καὶ τὸν χωρισμὸν οὐχὶ τοῦ φίλου, ἀλλὰ τοῦ φιλιτάτου, οὐχὶ τοῦ εὐεργέτη, ἀλλὰ τοῦ πατρὸς, οὐχὶ τοῦ προστάτου, ἀλλὰ τοῦ φιλοστοργότατου· πᾶ βῆ; πᾶ στῶ; πᾶ κελσῶ; κατὰ τὴν Εὐριπίδου, Ἐκάβην, ὁ δειλιος! πρὸς τίνα τοῦ ἰοιοῦ κατατύγω ὁ ἄθλιος; τίς μου τὰς θυμωχαιούσας συμφορὰς, ὡς ἰστὸν ἀράχνης εἰσέτι διαλύσας παραμυθήσεται; τίς μου τὰ πάθη καὶ τὰ βάρη ἀναλαθῶν, καὶ τὰς ἐμάς ὡς οἰκείας πληγὰς λογισάμενος, τὸ ἀκροσῶνον εὐροῖ, καὶ τοῖς σοφοῖς καὶ ἡδίστοις τῶν λόγων, ὡς παιονίους φαρμάκοις, καταμαλάσσοι, καὶ ἐξίπτο; Τοῦ χρόνου δὲ προϊόντος, καὶ τοῦ ἡλίου κατεπειγομένου παρασκευάσαι τοῖς ἀνθρώποις τὸ ἄριστον, καὶ ὁ ἥρωος συγκατηπέετο. Ἐνθα μὲν ἦν ἰδεῖς, ὦ φιλότης Ἀλέξανδρε, οὐς μὲν ὀκρυροῦντας, οὐς δὲ κοπτομένους, ἄλλους δὲ κεκραγώτας καὶ ὀλολύζοντας, οἰκείαν συμφορὰν καὶ χωρισμὸν γονέων τὴν ἐκείνου οἰομένους στέρησιν, καὶ αὐτὸν δ' ἐν μέσῳ ἰστάμενον ὄλον ἔρωτα, καὶ αὐτὰς τῷ προσώπῳ ἐπανθούσας τὰς χάριτας προβαλλόμενον, τοὺς πάντας εὐπροσηγοροῦντα, καὶ τὰς ἐξιτηρίου

προσφωνούντα προσρήσεις· οἱ δ' ἅμα πάντες εὐφημοῦντες ἐπηύχοντο, καὶ τὰς δεξιὰς προτεινοντες, καὶ ἀλλήλους περιπτυσσόμενοι, τὸν ἥρω ἐκ καρδίας ἠσπάζοντο. Ὡς δ' ἐπέβη τοῦ ἵππου, τὸν ἀναβολέα καὶ τὰ χρυσᾶ γαλινὰ δακρυροοῦντος ἐμοῦ κατέχοντος, καὶ τὸν τελευταῖον τοῖς παρεστῶσι λαοῖς δακρυροήσας καὐτὸς ἀσπασμὸν προσεφώνησε, τότε δὴ τότε καὶ τὸ πλῆθος, ὡς μὴ κατὰ καιρὸν ἢ ἀπόλαυσις τοὺς ἵππους ἐπαναθάντες, τῷ ἥρωϊ συνεπόμενον, σθεοῦντες διὰ τῆς ἀγορᾶς, τὴν ἐκείνου προπομπὴν οἰκίαν ἕκαστος τιμὴν χαριζόμενος· ὁ δ' ἥρωας, ἥλιος ὡς ἐνδιαπρέπων τοῖς ἀστράσιν, ὡς ἀκτίνας τὰς χεῖρας εἶχε, τὸν πλοῦτον ὡς φῶς τοῖς προσαιοῦσι διασκορπίζων, καὶ πενήσιν. Οὕτω τύνειν τοῦ ἥρωας συμπάντων ἡμῶν ἐπ' ἵππου διάλεληθότος, καὶ τοῦ Βουκουρεστίου

τῆς πόλεως προσελθόντες, τῇ σεβασμῖα μονῇ τῇ ἐπὶ τῆς ζωαργικῆς Τριάδος Βακαρέστιον καλούμενη τῷ ἁγίῳ Τάφῳ ὑποτελούσῃ ἅπαντες παραγεγόμεναι ὁ δὲ τοὺς κατ' ἐκείνην οἶακας ἐπιτετραμμένος, πανιερώτατος μητροπολίτης Βηθλεέμ Ἀνανίας ἀσμένως τοῦτον σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν καὶ φιλοφρόνως ὑποδεξάμενος, τῆς τραπέζης προπαρασκευασμένης, ἅπαντες ἀνεκλίθημεν, τῶν ἀρχιερέων, τριῶν ὄντων προκαθημένων, ἀφ' ὧν ἔνεστι θυμαῖσαι τὸ ὑπερέχον τοῦ ἀνδρὸς καὶ πολύτιμον ἀριστήσαντες δὲ, καὶ τοὺς ἵππους πάλιν ἐπαναθάντες, οὐ πρότερον τοῦ ἥρωας διεζεύχθημεν, ἢ ἡμιωριαίῳ αὐθις διαστήματι προδεβήκειμεν. Ζήλου τοίνυν τὸν ἥρω, Ἀλέξανδρε, ἵνα καὐτὸς ζηλωτὰς ὅτι πλείστους καὶ ἐπαινέτας σουτοῦ διὰ βίου ἔξει, καὶ μετὰ θάνατον. Ἐρρωσο.

Περ. γραφή τινὸς συμβεβηκότος ἐν Βουκουρεστίῳ τῷ αὐτῷ ἔτει.

Ἐννάτην Ἰουνίου εἶχομεν, ὁ δὲ ὑψηλότατος ἡμῶν αὐθέντης Κωνσταντῆνδοδης τὸ τῶν ἵπποφάγων Τατάρων συναχθὲν πλῆθος ὄρων καὶ τὸν ἀπὸ τούτου ἐγγινόμενον φόβον τοῖς Βλάχοις προὑφορώμενος, ἐπέταξε τούτους ἐν τῇ κούρτῃ ἅπαντας ἀθροισθῆναι· καὶ δὴ συνελθοῦσι πᾶσιν (ἦσαν δὲ ἕξ καὶ τριάκοντα) τριήμερον ἔτι μέναι τῇ πόλει ὠρίσατο, κατὰ τῶν τῆς Βλαχίας ὄριων ἀπαραι· καὶ ταῦτα μὲν τῇ πέμπτῃ τετέλεσται· τῇ δὲ ἐπαύριον, ἣτις ἐστὶ παρασκευῆ, περὶ δείλῃν ὀψίαν, ὁ ἐν τῷ τοῦ ἁγίου Γεωργίου μοναστηρίῳ ἱερός καὶ μέγας κώδων πληττόμενος, τοὺς μὲν θάνατον τινος, τοὺς δὲ πυρκαϊάν (ἣτις καὶ ἀληθῆς ἦν), λέγειν ἐποίησε τὸ συμβαινόμενον. Ἀπρότος δὲ τις ἐκεῖσε παρευρεθείς, τὴν Τατάρου! φωνὴν (ἔθε μὴ ὦφειλεν), ἀνεβόησε, καὶ τοιαύτην, οἶαν ὁ ποιητῆς φησὶν στεντόριον· καὶ δὴ· παραχρῆμα τοῖς ὡσὶ πάντων ἐνηχηθεῖσα, διὰ τὴν τῶν Τατάρων αὐτοῖς προενοῦντοῦσαν εἰδοσίν, ἀπαξᾶπαντας συνετάραξε· καὶ οἱ μὲν ἔφρουγον, οἱ δὲ ἐκρύπτοντο, ἄλλοι δὲ καθωπλιζόντο, καὶ ἄλλοι ἐρραβδοφόρου· τὰ μοναστήρια κατεκλείοντο, τὰ ξενοδοχεῖα κατησφαλίζοντο, αἱ τῶν πλουσίων οἰκίων περιστοιχίζοντο ρύλαξιν, αἱ τῶν ἐνδεῶν ἐκενοῦντο, οἱ ἄνδρες τὰς ρομφαίας ἐπὶ τὸν μηρὸν περιεζωσμένοι, καὶ τὰ πυροβόλα ὄπλα ἀνά χεῖρας κατέχοντες, τὰ τῶν μοναστηρίων καὶ ξενοδοχείων περιέθεον τείχη, τὰς πύλας καὶ τοὺς μετεωρωτέρους τῶν τειχῶν τόπους κατελημένοι· αἱ γυναῖκες ἀγκαλοφοροῦσαι τὰς οὐσίας, τοῖς μοναστηρίοις κατέφρουγον, αἱ δὲ ταῖς ἀρμαμάξαις εἰσοῦσαι, τοὺς ἵππους ἀνά τὰ πεδία ἤλαυνον· αἱ οἰκουροῦσαι παρθένοι τὴν αἰδῶ τοῦ προ-

Descrierea întâmplării din București în același an.

Era 9 Iunie, Prea Înălțatul nostru Domn Constantin Vodă, vedând mulțimea adunată a Tătarilor mîncători de cai, și prevădînd téma Valahilor prevenită din acésta, le-a ordonat, ca să se adune cu toții în curtea domnescă. Și dar adunându-se cu toții (era 36) a hotărît să rămăe în oraș 3 zile și apoi să se ducă la confiniile Valahii, iar acésta s'a întemplat Joi. Iar a doua zi care este Vineri în reversatul zorilor, sunându-se marele clopot din sânta Monastire a Sântului Gheorghe, unii diceau, că însamnă că s'a întemplat un mort, iar alții foc (cea ce era și adevărat). Aflându-se un aprod acolo (aprod, céuș, curier) a strigat Tătarii! Bine ar fi fost să nu mai aibă voce și ast-fel, dupre cum dice poetul, sonoră. Și dar curînd aufindu-se la urechile tuturor, pentru că preexista între orășeni știrea despre Tătari cu toții s'au turburat. Și unii au fugit, alții s'au ascuns, alții s'au înarmat și alții au luat ciomege. Monastirile s'au încueat, otelurile s'au închis, casele bogaților s'au înconjurat cu pază, iar acelor sêraci s'au deșertat. Bărbații punînd pariî pe umeri și avînd în mâini armele de foc s'au aședat pe zidurile Monastirilor și a otelelor ocupând locurile cele mai înalte ale zidurilor și porțile. Femeile, avînd în brațe averile, alergau în Monastiri, iar altele punîndu-se în trăsuri mâna caii spre șesuri. Fetele de casă, aruncând rușinea de pe fața lor, precurgea stradele vaitându-se. Și era însemnat de a

σώπου αὐτῶν ἀποξέσασαι, τὰς ἀγυῖας ὀλολύζουσαι περιήρχοντο· καὶ ἦν ἰδεῖν τὰς μὲν λιποθυμοῦσας, τὰς δὲ δακρυρροούσας, ἄλλας μὲν καταθριπτομένας τὰ πρόσωπα, ἄλλας δὲ τὰς κεφαλὰς προσαρασσούσας τοῖς τείχεσι, τὸν θάνατον κρείσσω τῆς ταταρικῆς αἰχμαλωσίης νομίζουσαι. Καὶ ὅλως οὐδὲν ἄλλο, κατὰ τὸν πολυμαθέστατον Συνέσιον, τῇ πόλει ἠκούετο, ἢ ἀνδρῶν οἰμωγαί, γυναικῶν ὀλολυγαί, παιδῶν ὀλοσυρμοί. Καὶ εἰς μείζω τὸ πρᾶγμα προύχωρησεν ἄν, εἰ μὴ ὁ πρωτοσπαλάριος ἀπὸ τῶν πρὸς αὐτὸν προσφυγόντων τὴν αἰτίαν μαθὼν, τὸν ροῦν τῶν δίκην ποταμίων ρευμάτων φευγόντων δυνάμεσιν ἀνεχαίτισε, καὶ τὸν τῆς ψυχῆς αὐτῶν θόρυβον καταστείλας ἐπισθοδρομεῖν καὶ καθηρεμεῖν παρεκάλεσε· τὸν δ' ἀπρότον κολάσας τὸν δυστυγῆ, ταῖς ὄκναις τοῦ ἄλατος ὁ ἡγεμὼν καταδίκασεν.

Κωνσταντῖνος Βεντούρας Παριανὸς, δραγομάνος τοῦ βασιλικοῦ στόλου εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ καπιτάν πασᾶ Τζανοῦ. Χότζα ἐχορημάτισε, καὶ ἀπεκεφαλίσθη, δὲν ξεύρω τῷ διατί· ὁ Θεὸς· νὰ τὸν ἀναπάσῃ· ἐπίσημος διὰ τὸ δραγομανλίκι, καὶ τὴν ἀξιοτήτά του. Εἰς αὐτὸν ὁ πατέρας μου, ἔχοντας τὴν φιλίαν του, μ' εὐχλεν ἀπὸ τὸ σχολεῖον, ὁποῦ ἐτελείωσα τὰ γραμματικά, μ' ἐσήκωσεν ἀπὸ τὴν πατρίδα μου, κα μὲ ἔστειλεν εἰς τοὺς γιλιούς ἐπτακσίους τριάντα, παιδί ἕως δεκαεπτὰ χρονῶν· καὶ αὐτὸς μ' ἔστειλεν εἰς τὸν τότε αὐθέντην τῆς Βλαχίας Μιγάλησδας Ρακοβίτζα, τὸν πατέρα τοῦ ἀνωτέρω Στεράνου βόδζα, ὅστις μετ' ὀλίγον μαζιλευεῖς, ἔμεινα ἐγὼ εἰς τὸ Βουκουρέστι εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Γεωργίου, καὶ ἐσ· οὐδᾶζα εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ τὰ ἐξῆς φαίνονται εἰς τὸν Κῆπον Χαρίτων.

Νικόλαος Μυυρογένης, ἀπὸ τὴν Πάρον καὶ αὐτὸς, ὁ νῦν δραγομάνος τοῦ βασιλικοῦ στόλου, ἐπίσημος διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ξεχωριστὴν ἀγάπην τοῦ νῦν καπιτάν πασᾶ Χασάν πασᾶ Τζεζζάρλη, φιλορωμαίου ξεχωριστοῦ καὶ τούτου ὄντος, καὶ ἰσχυροῦ διὰ τὴν ἀξιοτήτά του, καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην τοῦ βασιλέως· ὅθεν ἡ μεγάλη ἀγάπη τοῦ καπιτάν πασᾶ τούτου πρὸς τὸν δραγομάνον τοῦτον, ἐμεγάλωσεν αὐτὸν, καὶ ἐπλούτισεν, ὅσον οὐδεὶς τῶν πρὸ αὐτοῦ δραγομάνων, καὶ μετ' αὐτὸν λογιάζω. Τοῦτον δὲν σφάλλω ἄν τὸν ὀνομάσω διφυῆ, ὡς ὀνομάζετο ἐκεῖνος ὁ παμπάλαιος καὶ πολυθρόλλητος Αἰγύπτιος Κέκρωψ, ὁ πρῶτος βασιλεὺς καὶ νομοθέτης, καὶ πολιστής τῆς Ἀθήνας· ὅτι πρῶτα εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς δραγομανίας χρόνους τρεῖς τέσσαρες ἐφάνη σκληρὸς, καὶ ἔκαμεν ὅχι ὀλίγα δεινὰ, τῶρα δὲ χρόνους πεντέξ ἔνα· καὶ κάνει ὅλο καλὰ, καὶ πολλά· αὐτὴ δὲ ἡ ἀλλοίωσις ἀπὸ τὸ κακὸν ἐπὶ τὸ καλὸν, εἶναι ἀλλοίωσις τῆς φιλανθρωπίας

le vedea pe unele leșinate, pe unele scâldate în lacrimi, altele zgâriindu-și fețele și în fine altele lovindu-se cu capetele de pereți, socotind că mórtea este de preferat de cât sclavia Tătară. Și în general nimic alt, după prea învêțatul Sinesie, să audia în oraș de cât mugetul bărbaților, bocetul femeilor și țipetul copiilor. Și ar fi progresat lucrul mai mult dacă Protospătarul n'ar fi oprit cu putere, șuvoiul celor ce fugeau, ca valurile râurilor, aflând cauza de la cei ce fugea la el, și liniștind tulburarea sufletului lor și rugându-i să se întorcă înapoi și să se liniștescă. Iară pre nenorocitul aprod l-a condamnat Domnitorul la ocele de sare ¹³⁴).

Constantin Ventura Parian a fost Drago-man marinei împărătești în zilele lui Căpitan Pașa Geanum Hogeia, și a fost decapitat, nu știu pentru ce, D-zeu să-l odihnească. Insemnat pentru dragomania și vrednicia lui. La acesta părintele meu, avându-i amicitia, m'a scos de la scôlă, unde terminasem *Gramatica*, m'a luat din patria mea și m'a trimis la 1730, copil fiind ca de 17 ani. Și acesta m'a trimes atunci la Domnul Valahiei Mihail Vodă Racovitza, părintele lui Stefan Vodă celui mai de sus; care curând fiind mazilit, am rămas eu în București la Monastirea Sântului Gheorghe și am învêțat la scôlă, iar continuarea să vede în *Grădina Grățiilor* ¹³⁵).

Nicolaș Mavroghene, și acesta din Paros, Drago-man acum marinei împărătești. Insemnat pentru dragostea excepțională a lui Căpitan Pașa de acum, Hasan Pașa Cesaerli, iubitor de Romei, excepțional fiind și acesta și puternic pentru vrednicia lui și pentru că-l iubia împăratul. Decă marea iubire a acestui Căpitan Pașa cătră acest dorago-man l-a făcut mare și bogat, în cât eu nimene din dragomanii înainte de el, socot, că nu se pôte compara. Pe acesta nu greșesc, dacă îl voi numi în două naturi, după cum s'a numit acel prea vechi și prea renumit egiptean Cécrops, întâiul rege și legislator și fundator al Ateinei. Pentru că mai întâi la începutul dragomaniei lui vr'o trei patru ani s'a arêtat aspru și nu puține, rele a făcut. Iar acum de cincă șese ani a făcut și face numai bune și multe. Acéstă schimbare din rău în bine este schimbarea lui D-zeu celui iubitor

τοῦ Θεοῦ, τοῦ Ξελοντος πάντας σωθῆναι, καὶ εἰς τὸν παράδεισον ἐλθεῖν· ὅθεν ἐζωγράφισεν ἐκκλησίας, ἐκαλλιέργησε μοναστήρια, ἐσύστησε σχολεῖα εἰς ἓνα δύο νησιά, ἐκατέβασε νερά, ἔκκιμε βρύσεις, καὶ ἄλλα τοιαῦτα· ἔστειλε καὶ εἰς ἐμένα, ὧντας εἰς Σκόπελον εἰς τὸ πατρικόν μου ἱερὸν μοναστήριον τῆς Παναγίας τῆς Εὐαγγελιστρίας, γρόσια ἑκατόν· ὁ Θεὸς νὰ τὸν πολυετῆ.

Δημήτριος Σκαναβῆς, Χίος, ἐπίσημος καὶ αὐτὸς διὰ τὸν ἔρωτα τῆς σουλτάνας, διὰ τὸν ὁποῖον ἐμεγαλύνθη καὶ αὐτὸς, καὶ ἐπλούτησεν, ὡς οὐδεὶς τῶν πρὸ αὐτοῦ πραγματευτῶν Χιωτῶν, καὶ μετ' αὐτὸν νομίζω· ὅθεν αὐτὸς εἶναι ὁ νῦν πραγματευτῆς τῆς σουλτάνας, καὶ ὄλων τῶν κατὰ καιροῦς βεζιράδων· καλοπραίρετος ὁμως ὄντας, ἔκαμε καὶ αὐτὸς, καὶ κάνει πολλὰ ψυχικά, πληρώνει καὶ κάθε χρόνον τριακόσια γρόσια τὸ ἐτήσιον δόσιμον τῶν εἰς τὸ Καφοκλύδι τοῦ ἁγίου Ὀρους πατέρων· ἔκαμε καὶ γράμμα, διὰ νὰ τὰ δίδῃ μετὰ τὸν θάνατόν του καὶ ὁ υἱὸς του· ἔλεος πολὺ καὶ μεγάλο· ὁ Θεὸς νὰ τὸν πολυετῆ.

Πετράκης Καραμανλῆς, σαράφης τοῦ βασιλικοῦ ταραρχανᾶ, ἐπίσημος καὶ αὐτὸς, ὅτι εἰς] ὀλίγους χρόνους ἀπὸ πτωχὸς ἔγινε πλούσιος, ἀπὸ μικρὸς μεγάλος· ὑπρέτης ἦτον εἰς ἐργαστήριον ἑνὸς σαράφη, καὶ ἀπ' ἐκεῖ δὲν ξεύρω τὸ διατὶ ἐπροχώρησε, καὶ ἐμβῆκεν εἰς τὸ ταραρχανᾶ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον τόσον ἐπλούτησε καὶ ἐτιμήθη, ὅπου ὑπερέβη ὄλους τοὺς σαράφιδες· ἔκαμε καὶ σπῆτι εἰς τὰ Θεραπιά, ὅπου δὲν τὸ ἔχει ἄλλος· ἔχει καὶ εἰς Μαγουλεῖον, τὸ καὶ Μογλιὸ λεγόμενον, τὸ σπῆτι τοῦ ρηθέντος Γιακούπη, ἔχει καὶ εἰς τὸ Φανάρι. Ὁ δὲ τόσος πλοῦτος δὲν εὐγῆκε μόνον ἀπὸ τὸν ταραρχανᾶ, πλῆθ' ἀπὸ τὴν Βλαχίαν, ἀπὸ τὸν ρηθέντα αὐθέντην Ἀλέξανδρον, τὸν ὁποῖον ἐδιαφέντευε, καὶ ὑπερασπίζετο. ὄντας δὲ καὶ αὐτὸς καλοπραίρετος, ἔκανε καὶ κάνει πολλὰ ψυχικά· δύο τρία μοναστήρια ἁγιορίτικα, τοῦ Ἐσφιγμένου, τοῦ ἁγίου Παύλου, καὶ τοῦ Διονυσίου, ὑπερασπίζεται καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ, τὰ ἐλάφροσεν ἀπὸ τὰ μεγάλα χρέη, ὅπου ἐχρεωστοῦσαν εἰς τοὺς ἐξωτερικοὺς, κόπτωντας τοὺς τόκους, καὶ πέρνωντας τὰ ὑποστατικά, ὅπου δυναστικῶς ἐκρατοῦσαν, καὶ ἀποδίδωντας ταῦτα εἰς τὰ μοναστήρια. Καὶ κοντὰ εἰς αὐτὰ τὰ κηλὰ ὅπου ἔκανε, πληρώνει καὶ αὐτὸς κάθε χρόνον ἐπτακόσια γρόσια τὸ ἐτήσιον δόσιμον τῶν εἰς τὴν σκίτην τῆς ἁγίας Ἀννης πατέρων· ἔκκιμε καὶ γράμμα, νὰ τὰ δίδῃ μετὰ τὸν θάνατόν του καὶ ὁ υἱὸς του· ἔργα μεγάλα καὶ κηλὰ· ὁ Θεὸς νὰ τὸν πολυχρονῆ. Ὁ Σκαναβῆς αὐτὸν ἐζήλευσε, καὶ ἔκαμεν ἐκεῖνος τὸ εἰς τὸ Καφοκλύδι ἐκεῖνο ἔλεος.

de ómenī, cel ce voește ca toți să se mântuiască și să intre în Paradis. Pentru că a zidit biserici, a înfrumusețat Monastiri, a înființat scoli la una sau două insule, a adus ape, a făcut cișmele și altele de acestea. Mî-a trimes și mie fiind la Scopel, la Sântita Monastire părintescă a mea, Buna Vestire a Născetőrei, 100 de lei, D-zeu să-î înmulțescă dîlele.

Dimitrie Scanave, Iliot, însemnat și acesta pentru amorul Sultanei cătră el. Din care causă s'a mărit și acesta și s'a îmbogățit ca nimene înainte de el dintre comercianții Hioți. De aceea acesta este acum comerciantul Sultanei și a tuturor Vizirilor din vreme. Fiind cu bune plecări, a făcut și acesta și face multe lucruri sufletești; plătește 300 de lei dare anuală părinților din Sântul Munte de la Caysocalive. A făcut și a scris, ca să dea și după mórtea lui și fiul seü milă multă și facere de bine sufletești, D-zeu să-î înmulțască ani.

Petrache Caramanliu, zaraful monetăriei împērătești, însemnat și acesta pentru că în puțină vreme din sérac s'a făcut bogat și din mic mare. Era servitor la un comptoir de zaraf și de acolo nu știu pentru ce a înaintat și a intrat la monetărie. De unde atâta s'a îmbogățit și cinstit în cât întrece pe toți zarafii și a făcut și case la Terapia, după cum nu are altul. Are și la Maguliü, ce să numește și Muhliü casa a amintitului Iacup, are și la Fanar. Iar atâta bogăție n'a făcut-o numai din monetărie, ci și din Valahia de la amintitul Domn Alexandru, pe care l-a sprijinit. Era și acesta bine făcător, a făcut și face multe lucruri sufletești. Două trei monastiri de la sântul Munte a Esfigmenului, a sântului Pavel și a lui Dionisie, le apăra cu cuvântul și cu fapta, le a ușurat de datoriele cele mari ce datoriau la cei de afară, tăindu-le procentele și luând imobilile, ce cu forță le stępăneau și le a redat Monastirilor. Pe lângă aceste bunuri ce a făcut, plătește și acesta în fie-care an 700 de lei dare anuală părinților de la schitul Anei. A făcut și scrisóre ca să dea după mórtea lui și fecioru-seü; lucruri mari și bune, D-zeu să-î înmulțescă ani. Scanave l'a invidiat, a făcut și acela milă acolo la Capsocalive ¹⁸⁶).

Πάνος Μαρούτζης, Ἰωαννήτης, ὁ γυν εἰς Βενε-
τιαν οἰκῶν καὶ πραγματευόμενος· τοῦτος, καθὼς
ἀκούεται, ὑπερέβη πάντας καὶ πραγματευτάς, καὶ
ἄρχοντας Ρωμαίους, οὐ μόνον τοὺς ἐν Κωνσταντι-
νουπόλει, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν Βλαχία, καὶ Μπογδα-
νία, καὶ Σερβία, καὶ τοὺς εἰς τὰς κομπανίας Βιέν-
νας καὶ Μπρασοβοῦ καὶ ἀλλαχοῦ εὐρισκομένους,
τοὺς ὑπερέβη δὲ οὐ μόνον εἰς τὸν πλοῦτον ἀμὴ
καὶ εἰς τὴν τιμὴν. Τοῦτος ὑπῆγεν εἰς τὴν Βιένναν,
καὶ τὸν ἐδεξιώθη αὐτὸς ὁ ἴδιος Καϊταρ· τοῦτος ὑ-
πῆγεν εἰς τὸ Παρίσι, καὶ τὸν ἐδεξιώθη αὐτὸς ὁ
ἴδιος ρῆγας, ὁμοίως καὶ ὁ ρῆγας τῆς Ἰγκλητέρας,
καὶ ὁ ρῆγας τῆς Προυσίας· ὑπῆγε δὲ καὶ εἰς Πε-
τρούπολιν, ἔλαβε καὶ ἐκεῖ μεγάλην δεξίωσιν, ἐτι-
μίθη δὲ καὶ μὲ τὸν γαρυκτῆρα τοῦ ἰππέως ἐκ
τῆς τάξεως τῆς ἀγίας Ἄννης, καὶ ὠνομάσθη Μό-
σκοβος καθκλιέρος, καθὼς ταῦτα πάντα φαίνονται
εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ τυπωθέντος εἰς Βενετιαν βι-
βλίου μου, ὀνομαζομένου Χρηστοθήβεια. Πρὸ αὐτοῦ
οἱ Καραγιάννιδες ἦσαν ὀνομαστοὶ πραγματευταὶ
εἰς Βενετιαν καὶ αὐτοὶ, αὐτὸς δὲ πολλῶ τῷ μέτρῳ
τοὺς ὑπερέβηκε, καὶ τὸ ὄνομα ἐκεινῶν τώρα μόλις
ἀκούεται· καὶ τὸ παράδοξον, ὅτι τὴν ἀρχὴν αὐτὸς
ἀπ' ἐκείνους τὴν ἔλαβε, καὶ μέσα εἰς τριάντα χρό-
νους ὡς τόσον ἀνέβηκεν· ὁ Θεὸς γὰρ τὸν πολυετῆ.
Ὁ προγραφεὶς Ἀγκύρας ὑπῆγεν δις εἰς Βενετιαν
διὰ τύπον βιβλίων, ἐφέτος ἦλθε καὶ εἰς τὴν Σκό-
πελον. καὶ ἐδίδασκε κάθε Κυριακὴν τὴν μεγάλην
τεσσαρακοστὴν, καὶ μὲ εἶπεν ὅτι τὸν εἶπαν, πῶς
εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ ἀγίου Μάρκου, κοντὰ εἰς
τὰ ἄλλα βιβλία, εὐρίσκειται καὶ ἡ ἐρμηνεῖα τῆς
πλαιαῖς καὶ νέας Διαθήκης χειρόγραφος, εἰς ὄγδο-
ῆντα τόμους διηρημένη, καὶ οἱ ἐκεῖτε ἄρχοντες
εἶπαν καὶ ἐπαραινέσαν τὸν Πάνον τοῦτον, γὰρ τοὺς
τυπώσῃ, εἰς δόξαν Θεοῦ, εἰς ὠφέλειαν τοῦ γένους
ἡμῶν, καὶ μνημόσυνόν του· καὶ ἀκούσας πῶς
χρειαζόνται ἔξοδα τριακόσια πονγγία, δὲν τὸν ἐ-
βάσταξεν ἡ καρδία του γὰρ τὰ κάμη. καὶ ἔμειναν,
στέκονται ἀργοί, ἀνωφελεῖς, ὡς ἀτύπωτοι· φεῦ τῆς
ζημίας, ὅπου ἐπάθαμεν ὑπὸ τῆς φιλαργυρίας! ἀνά-
θεμά σε φιλαργυρία!

Ἰάκωβος, καὶ Γιακουμῆς λεγόμενος, Μωραΐτης,
φιλόσοφος, διδάσκαλος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει
φιλοσοφικῆς σχολῆς· τοῦτος πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐ-
σύνθεσεν λόγον ἐλληνικὸν διεξοδικόν, ἐγκωμιαστι-
κὸν εἰς τὸν ἐξ ἀπορρήτων Ἀλέξανδρον, εἰναί (αὐ)τος
εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ βιβλίου τοῦ λεγομένου Ἰου-
δαϊκά, καὶ ἕτερον λόγον εἰς Κωνσταντινον τὸν
Μπραγκοβάνον· τοῦτος δὲν ἐτυπώθη· ἀπέθανε δὲ
τυρλός.

Ἀντώνιος Σπαντωνῆς, Βιζάντιος, ἐπιστήμιων,
καὶ διάδοχος τῆς αὐτῆς σχολῆς· τοῦτος ἐσύνθεσεν
τὴν ἐλληνικὴν Χρηστοθήβειαν, ἣτις παραδίδεται

Panu Maruțe, Ioanit trăitor acum în Ve-
neția și care este comerciant. Acesta după cum
se aude a întrecut pe toți comercianții și
boerii Romei, nu numai pe cei din Con-
stantinopole ci și pe cei din Valahia și
Moldova și Serbia, și pe cei din compania
Vienii și a Brașovului, și pe cei ce se află aiurea.
Îi a întrecut nu numai cu bogăția ci și cu
cinstea. Acesta s'a dus în Viena și l-a pri-
mit însuși Chesarul; acesta s'a dus și la
Paris și la primit chiar regele, dupre cum
și Regele Engliterei și regele Prusei. S'a
dus și la Petersburg și i s'a făcut și acolo
mare primire. A fost cinstit și cu cavaleria
de cavaler al ordinului Sântei Anei și s'a
numit cavaler moscovit, după cum aceste tóte
să ved la începutul cărței mele tipărită în
Venetia numită Christoithia. Inainte de el
Caraghianiziî eraū renumiți comercianți în
Venetia. Dar acesta cu mult i-au întrecut
și numele lor de abia se mai aude a-
cum; și ceia ce este curios, că acesta înce-
putul și l-a luat de la aceia și în timp de 30
de ani atâta s'a rădicat, D-șeū să-i înmul-
țescă anii. Al Anghirei cel amintit mai sus
s'a dus de douē ori în Venetia pentru impri-
marea cărților. Anul acesta a venit la Sco-
pel și predică în fie-care Duminică din
postul mare, și mi-au șis că i s'ar fi spus, că
în biblioteca sântului Marcu pe lângă alte
cărți se află interpretarea vechiului și noului
Testament, manuscript divizat în 80 de
tomuri; și că boerii de acolo a șis și a
rugat pe acest Panu ca să le imprime spre
mărirea lui D-șeū, spre folosul nēmului nos-
tru și pentru pomenirea lui. Și aușind că
trebuește o cheltuială de 300 de pungi nu
l-a lăsat inima ca să dea și a rămas, staū
părăginite, nefolositoare și neimprimate. Câtă
perdere am suferit din cauza iubirei de ar-
gint, anatema să fii avaritie ¹⁸⁷).

Iacob, șis și Ghiacume, Morait, filosof, pro-
fesor la scóla de filosofie din Constantinopol.
Acesta pe lângă altele a compus un cuvânt
elenic amănunțit de lauda lui Alexandru
Exaporitul. Există la începutul cărței numită
Iudaica, și alt cuvânt lui Constantin Brâncu-
vanul, acesta nu s'a imprimat. A murit
orb ¹⁸⁸).

Antonie Spandone, Bizantin, învățat și
succesor la acéstă scólă. Acesta a compus
Christoithia Grecescă, care se predă ca obiect

μάθημα εἰς τὰ σχολεῖα διὰ τὴν καλὴν φράσιν τὴν ὁποῖαν ἐγὼ ἐξήγησα, καὶ ἐτυπώθη, ὡς εἴρηται. Αὐτὸς εἶναι τοῦ ἐξ Ἀπορρήτων ὁ μαθητῆς, ὅπου ἔγραψα.

Δασναλάκης (ὁὖν ξεύρω τὸ ὄνομά του) Πολίτης, διάδοχος τῆς αὐτῆς σχολῆς καὶ ἀπέθανε τρελλός.

Κριτίας Προυσιανός, φιλόσοφος, εὐγλωττος, ἄριστος εἰς τὰ ἑλληνικὰ, λατινικὰ, ἀραβικὰ, καὶ μέγας ἐκκλησιάρχης τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας. Τοῦτου φαίνονται διάφορα λογίδια, καὶ σημειώσεις, καὶ ἐξηγήσεις. Ἐξαίρετως δὲ ἡ ἀπὸ τὸ λατινικὸν ἐξήγησις τοῦ βιβλίου τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου ἢ ἀξιέπαινος· ἐμεταγλώττισε καὶ τὴν λογικὴν εἰς τὸ ἀραβικόν, καὶ τὴν ἐπρόσφερεν εἰς τὸν βεζίρην, καὶ τοῦ ἐδιωρίσθη λουφές.

Ἰωάννης Τζανῆς, Μιτυληναῖος, ἐπιστήμων, μέγας πριμικύριος, καὶ ὑπάτος τῶν φιλοσόφων-προνόμιον, τίτλος, ὁ ὁποῖος παρὰ τοῦ πατριάρχου δίδεται εἰς τὸν πλεόν προκομῆνον, ἀρχῆθεν ἀπὸ τὸν καιρὸν τῶν βασιλέων μας πρραδεδομένος, καθὼς ἐδόθη καὶ εἰς τὸν Κριτίαν, καὶ εἰς τὸν Γιακουμῆ, καὶ ἄλλους πρὸ αὐτοῦ. Καὶ τοῦτος συνέγραψε διάφορα λογίδια, καὶ στίχοους ἑλληνικούς. Ἔτι δὲ καὶ πρὸς τὴν Παναγίαν τὴν Ζωοδόχον Πηγὴν εὐχαριστήριους, ὅταν τὸν ἰάτρεισεν ἀπὸ διάρροϊαν κοιλίας αἱματώδη, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἦλθεν εἰς Θάνατον, ἀπελπισθεὶς ἀπὸ ἰατροὺς, ὧν ἡ ἐπιγραφή·

Στίχοι ἱαμβικοὶ, εὐχαριστήριον πρὸς τὴν ἀκένωτον Ζωοδόχον Πηγὴν.

Βασιλέως μὲν μυστήριον καλύπτειν,
ἔργα δὲ θεῖα πᾶσιν ἀνακρηττεῖν,
θεμιτόν ἐστι, τῶντις Πατερων εἶπε.
Προσθεν ἱκανῶν παραρρυσέντων χρόνου,
περὶ θερινὰς ἡλίου τροπὰς ὄντος,
εἰς θεραπεῖα ξυμβὰν ἀποδημῆσαι,
χωρίον παράλιον ἐν καταστένω,
σὸβω λοιμικῆς τὴν πόλιν κατασγούσης·
καὶ γῆς ἄλλους ἄλλοι φουγαδευούσης·
κἀκεῖσε διάγοντι, ἐνέσκηψέ μοι
πάθος τι δεινόν, διάρροια κοιλίας,
αἱματόευσαν τὴν ἐξόδον ποιούσα,
καὶ σφοδροῖς με πλήττουσα ὀδυνῶν κέντροις,
οὐ δὴ τα τροφῆς μεταλαθεῖν, οὐδ' ὕπνου
τῆ συνεχείᾳ τῆς ἐκροῆς ἀνεῖσα·
ὁ γὰρ ἡρούμην βρωτὸν, ἢ ποτὸν ἅπαν,
ἄπεπτον μένον, κἀναλλοίωτον ὄλωσ

în scõle pentru stilul eî cel frumos, pe care eî am explicat'o, și am imprimat'o, cum s'a fîs. Acesta este studentul lui Exaporitul ce 'l-am amintit ¹⁵⁹⁾.

Dascalache (nu'î știu numele lui), Constantinopolitan, succesor la acea scõlă. A murit nebun ¹⁴⁰⁾.

Critia Prusianu, filosof, elocvent, și fõrte desevêșit în grecește, latinește și arabicește, și Mare eclesiarh a marelî Bisericii a lui Christos. A acestuia se vêd diferite cuvînte și însemnări și esplicări, cu deosebire traducearea din latinește a cãrtei St. Dionisie Areopagitul cea vrednică de laudă. A tradus și logica în limba arabă și a dedicat'o Vizirului și i-a hotărît *lufes* ¹⁴¹⁾.

Íon Giani, Mitilineu, om de știință, mare primichir și cel mai mare între filosofi. Pronomiu, titlu, ce se dă de Patriarh celui mai învêțat, de la început din timpul împêraților noștri predanisit acest obicei, dupre cum s'a dat și lui Critias și lui Gliacume și altora înainte de el. Și acesta aũ compus deosebite cuvinte mici și stihuri grecești. Incă și cãtră Născetõrea de D-đeu *Zoodohu Pighi* stihuri de mulțămire, pentru că l-a vindecat de disenterie, de care era ca să moră, desperând doctorii; titlu acestora este ¹⁴²⁾:

πρὸς σαρκὸς τροφὴν, στομάχου καχεξία,
εἰς χυμὸν μετέβαλε διεσθαρότα,
καὶ πρὸς ἐκρίσιν ἔσπευδε παραυτίκα·
καὶ τί γὰρ ἄλλο; ἢ ρύακες αἱμάτων
κατεφέροντο, ἰχῶρι πεφυρμένοι·
ἐντεῦθεν γενόμενος κλινῆρης πάντη,
μηδὲ ποσὶν ἴστασθαι ἰσχύων ὄλωσ,
ὡς παραλυθεὶς τὰ ἔνδον, καὶ τὰ ἔξω,
νόσου πρρανάλωμα οἰκτρὸν ἐκείμην·
ἄρτι δὲ λωφῆσαντος τοῦ κοινοῦ βλάθους,
τὸ ἐμὸν προέκοπτεν ἀκμάζον πάθος,
ἀνεπίδεκτον τυγχάνον θεραπειάς.
Ἐντεῦθεν μεθίσταμαι, εἰς Βυζαντίδα,
κείμενος οἶκοι ἀκίνητος διόλου,
ἀμενηνὸν σκίασμα, ἀταφος νέκυς,
τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀντικρυς ἀπεγνωσμένος·
χρόνος ἱκανὸς ἐν μέσῳ παρετάθη,

καὶ ἰατρῶν ἤλεγχε τὸ πάθος χεῖρας,
οὐ βοηθείαις πολυειδῶν φαρμάκων
μαλακασόμενον, οὐ τέχνη καθυπεῖκον,
ἀσκληπιαδῶν σπευδόντων ἀπαρκέσαι,
κοπιώντων δὲ εἰς μάτην, τὸ τοῦ λόγου.
Ἦν γὰρ ἀτεχνῶς κορυφωθὲν καθάπαξ,
καὶ εἰς τελευτὴν τοῦ βίου κατεπεῖγον.
Οὕτως οὖν εἰς ἔσχατα κινδύνου ὄντι,
πάσης ἐλπίδος τοῦ ζῆν ἀπορραγείσης,
πρὸς ἱερὰν Ἀγκυραν ἔδοξε βλέψαι,
λύσειν ἐξευρεῖν τοῦ πάθους ἠλικιότη·
ἄπαξ οὖν καὶ δις μετὰπεμπτον τὸ πρῶτον
προσενεχθὲν ἔπινον πίστει, καὶ πόθῳ
τὸ ζωήρρυτον τῆς Θεοτόκουνάμα·
εἶτα δὲ συχνοῦ διαλοιπόντος χρόνου,
καὶ πρὸς τὴν Πηγὴν σωματικῶς ἀπήχθην,
ὅθεν ἐκβλύζει τὰ ζωηφόρα ρεῖθρα·
ἦν δ' ἄρα ἔτους ἢ χειμέριος ὥρα,
ἑβδομάδος δὲ τῶν νηστειῶν τῆς πρώτης.
ἡμέρα τὸ Σάββατον, ἐν ἣ τελεῖται
Θεοδώρου Τήρωνος ἢ σептῆ μνήμη·
πυκνὸς δὲ κατέπιπτε νιφετὸς τότε,
ψύχους ὑπερβάλλοντος πιμπλῶν ἄερα,
ὡς μηδ' ἀπλῶς ἄνθρωπον ὑγιᾶ ὄντα
τολμᾶν προκύψαι μικρὸν του δοματίου·
ἐμὲ δὲ πίστις ὑπέλθαπε ρωννῦσα,
καὶ πρὸς τὴν Πηγὴν φοιτᾶν ἀνεζωπύρει,
δυοῖν πάντως θάτερον εὑρεῖν θαρροῦντα.
ἢ ραῖσαντα ἐπανακάμψαι οἴκοι,
τοῦ τῆς ζωῆςνάματος ἐμφορηθέντα·
ἢ τοῦτο μὴ δόξαν γε τῆ Θεοτόκῳ,
τῆς προθεσμίας τυχὸν καταλαβούσης,
ἐκείσε κᾶν γοῦν παρὰ τὰς δεξιόδους
τελευτήσαντα τῆς κρήνης ἐνταφῆναι.
Ἄλλ' ἢ χάρις δῆπουθεν τῆς Θεοτόκου
εὐμενίως προσβλέψασα ἐνθέρμῳ πίστει,
ἐκράτει πάντως, καὶ μοι ζῶν ἐνέπνει.
Τελεσθείσης γὰρ θυσίας ἀναιμάτου,
Μετασχῶν πρῶτον τῶν Θεῶν Μυστηρίων,
Πηγῆς ἔπειτα ἐνερορούμην πλεῖστα,
καὶ χερσὶν ἐμαῖς ἀρυσάμενοςνάμα,
ἀκορέστῳ ἔπεινον ψυχῆς προθέσει,

νίφας ὁμοῦ πρόσωπον, χεῖρας, καὶ μέλη,
ἐν οἷς τὸ ἄγλος καὶ πηλὸν ἐπιχρίσας.
Καὶ ὡ τῶν σῶν Δέσποινα ξένων θαυμάτων,
εὐθύς ἐμαυτοῦ ράονος ἐπησθόμην,
εἰς λειοτέρην μεθαρμοσθέντος ἔξιν,
ρωςθέντων μελῶν τῶν πρὶν ἐκλελυμένων,
καὶ συσχεθείσης κοιλιακῆς ἐκροίας.
Καὶ δῆτα θύσας εὐχαριστίους ὕμνους,
ἐπάνεμι οἴκαδε, τὸν ἀρραβῶνα
κομισάμενος ἢς ἠλπισα ὑγείας·
κατὰ μικρὸν γὰρ παρήκοντος τοῦ χρόνου,
τὸ μὲν πάθος πέπαυται ὑπεκχωρήσαν·
αὐτὸς δὲ λελύτρωμαι, ἰαθεῖς τούτου
τῷ τῆς ζωοδότειρος ἐλέει πάντως,
ἐξ ἀκενώτου ἀδύσσου κενωθέντι,
καὶ ὑπὲρ ἐμὴν ἀξίαν δωρηθέντι.

Ἄλλ' ὡ Πάναγνε τοῦ Θεοῦ Λόγου Μῆτερ,
σύ μὲν, ὡς ζωῆς τεκοῦσα τὸν δοτῆρα,
οὐκ ἀδυνατεῖς καὶ τοὺς νεκροὺς ζωῶσαι,
οὐδὲ θαυμαστόν ἐστιν, εἶπερ θαυμάτων,
καὶ ἰάσεων ἀναβλύζεις πλημύρας.
Ὅ γὰρ φύσει δύναται ὁ σὸς γε τόκος,
τοῦτο χάριτι πλουτεῖς ἀνεκλαλήτῳ
καὶ τὸν σὸν υἱὸν ἐκμιμουμένη πάντως,
τὰ ὑπερφυῆ τερατουργεῖς μεγέθη·
ἡμεῖς δὲ οἱ δούλοι σου πῶς δυνηθῶμεν
ἀνθομολογεῖν τὴν χάριν πρὸς ἀξίαν,
ὑπὲρ ὧν εὐπάσχομεν ἀδιαλείπτως
ἐκ τῆς ἀδύσσου τῆς σῆς εὐεργεσίας
ἀπειροδῶρων ἀγαθοεργημάτων,
ὄντων ὑπὲρ ἔννοιαν, καὶ νοῦν, καὶ λόγον,
καὶ σιγῆς μᾶλλον, ἢ λόγου δεομένων;
ὥσπερ γὰρ ὁ τόκος σου ἀφραστός ὤφθη,
καὶ ἀγγελικὸς ὑπερανίσχων νόσας·
οὕτω καὶ τὰ σὰ Παρθένε μεγαλεῖα
ἄρρητα καὶ ἄφατα ἅπασι μένει,
καὶ ὅλως ἀνέπαφα βροτείαις γλώσσαις·
ὅλη δὲ μόνον ψυχῇ, καὶ διανοίᾳ,
καρδίᾳ, καὶ χεῖλεσιν εὐχαριστοῦντες,
ὀφείλομεν ἅπαντες τιμῆν, καὶ δόξαν,
καὶ προσκύνησιν σὺν πόθῳ τε καὶ πίστει
ἀπονέμειν σοι εἰς ἅπαντας αἰῶνας αψνγ: 118.

(Ne coprinđend nici un interes istoric aceste versuri, le am dat numai în original).

Σεβαστὸς Τραπεζούντιος, φιλόσοφος, διδάσκαλος
τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ αὐθεντικῆς σχολῆς ἐπὶ τῆς
αὐθεντείας τοῦ μεγάλου Μπραγκοβάνου, ὅστις τὸν
ἀγαποῦσε δυνατὰ διὰ τὴν πολλὴν αὐτοῦ μάθησιν,
καὶ τὸν ἐπροκάθιζε πρὸ πάντων τῶν ἀρχόντων,
τιμὴν ὁποῦ ἄλλος αὐθέντης εἰς ἄλλον διδάσκαλον
δὲν τὴν ἔδωκεν, οὔτε τὴν δίδει. Αὐτὸς ἐσύνησε,
καὶ ἐτύπωσεν εἰς τὸ Βουκουρέστι δύο βιβλία, τὸ

Sevastos Trapezundiul, filosof, profesor
scolei domnești din București, pe timpul dom-
niei Marelui Brâncovanu; care l' iubia mult
pentru multa lui învătătură și l-a pus mai
sus de toți boerii, onore pe care alt Domni-
tor n'a dat' o altui profesor și nici o daŭ. A-
cesta a compus și imprimat în București două
cărți *Eortologiul* și *învătătura Dogmatică*.

Ἑρτολόγιον, καὶ τὴν Δογματικὴν διδασκαλίαν· αὐτὸς ἐξήγησεν εἰς τὸ ἀπλόον τὸν τοῦ Συνεσίου λόγον πρὸς τὸν βασιλέα Ἀρκάδιον, καὶ τὰ τοῦ Ἀγαπητοῦ κεφάλαια πρὸς τὸν βασιλέα Ἰουστινιανόν, καὶ τοὺς τοῦ Ἰσωκράτους πρὸς Δημόνικον καὶ Νικοκλέα βασιλεῖς Κύπρου λόγους, καὶ τοὺς ἐπροσφώνησε καὶ τοὺς ἐπρόσφερε τῷ Μπραγκοβάνω, συγγράμματα ἀξιολογώτατα, καὶ ἀξιοτύπωτα, ὡς τὰ τοῦ προγραφέντος Δρύστρας Ἰεροθέου, τὰ ὅποια τὰ ἔχω καὶ αὐτὰ, ἀλλὰ τίς νὰ τὰ τυπώσῃ; καὶ μακάριος ὅστις τὰ τυπώσει! χρυσοῦ δουλειὰ φέλει κάμει ἐπ' ἀληθείας, ὡς χρυσοῦ ἴῳ ὄντι βιβλία, καὶ τοῦ χρυσοῦ τιμιώτερα καὶ χρησιμώτερα, μάλιστα εἰς αὐθέντας. Αὐτὸς ἔκαμε καὶ εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐξαιρετον, τὸν ἔχω καὶ αὐτὸν, καὶ ἄλλα αὐτὸς ἀξία λόγου τοιαῦτα ἐσύνθεσεν. Αὐτὸς εἶναι ὁ τοῦ ἐξ Ἀπορρήτων μαθητῆς, ὅπου ἔγραψα· ὁ Θεὸς νὰ τὸν ἀναπαύσῃ.

Μάρκος Κύπριος, διάδοχος τῆς αὐτῆς σχολῆς, ἀπέθανε δὲ ἀπὸ φάγουσαν (ὁ Θεὸς νὰ τὸν ἐλεήσῃ) καὶ ἡ αἰτία αὐτῆ· ὁ διαληφθεὶς Γεράσιμος Ἀλεξανδρείας ὑπήγγεν εἰς Βουκουρέστι εἰς τὸν αὐθέντην Μπραγκοβάνον, καὶ τὸν ἐπαρκαλέσεν νὰ τυπώσῃ τρεῖς τόμους μεγάλους, ὡς τοῦ Χρυσοστόμου, συγγράμματά του, λόγους πανηγυρικοὺς, διδχγὰς, καὶ ἄλλα, ὅπου ἐπὶ τούτου εἶχε φέρει, τοὺς ὁποίους καὶ ἐγὼ τοὺς εἶδα καὶ τοὺς ἐδιάβασα, ἔχωντάς τους ὁ διαληφθεὶς Ματθαῖος Ἀλεξανδρείας εἰς τὴν Πόλιν· ὁ αὐθέντης τοὺς ἔδωκεν εἰς τὸν Μάρκον ὡς διδάσκαλον νὰ τοὺς Σεωρήσῃ, ὁ Σεβαστὸς ὄντας ἀποθνήσκων, ὡς φαίνεται· ὁ δὲ Μάρκος Σεωρήσας τούτους καὶ ἀναγνούς, εἶπε τῷ ἡγεμόνι νὰ μὴ τυπωθοῦν, ὡς ἐσφαλμένοι εἰς μέρη τινὰ, καὶ ἐγγιζοντες τὸ δόγμα τῆς ἐκκλησίας μας· μαθῶν δὲ τοῦτο ὁ πατριάρχης, εὐγαλε, λέγουν, τὸ καμηλαῦκι του, καὶ εἶπε—Κύριε, εἰ μὲν καὶ εἶπεν ὁ Μάρκος ἀλήθειαν, συγχωρημένος εἶη· εἰδὲ μὴ, φάγουσα νὰ φάγῃ τὸ στόμαχ του!

Γεώργιος Χρυσόγονος, Τραπεζούντιος ἀνεψιὸς Σεβαστοῦ, διάδοχος Μάρκου, καὶ διδάσκαλός μου εἰς τὰ φιλοσοφικά. Αὐτὸς ἐσύνθεσε διάφορα λογύθρια πανηγυρικά εἰς τοῦ Χριστοῦ τὴν γέννησιν καὶ ἀνάστασιν, τὰ ὅποια ἐκεῖ εἰς τὸν αὐθέντην συνηθεῖζον κατ' ἔτος καὶ τὰ λέγουν οἱ μαθηταί. Ἐσύνθεσε κανόνας καὶ τροπάρια εἰς τινὰς τῶν ἀγίων, καὶ ἀκολουθίας τελείας εἰς τὸν ἅγιον Χαράλαμπον, διὰ τὴν ἁγίαν κάραν, τὴν ὁποίαν οἱ αὐθένται στελλουσι, καὶ τὴν φέρουσιν εἰς τὴν πανούκλαν· ἐτυπώθη δὲ καὶ εἰς τὰ μνηαῖα, ὅπου Γεώργιος ὁ τυπογράφος ἐτύπωσεν· οὐ μόνον δὲ αὐτῆ, ἀλλὰ καὶ ἡ εἰς τὸν ἅγιον Ἀχιλλιον, ἀλλουνοῦ ποίημα· ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τοῦ ρηθέν-

Acesta a interpretat în limba vorbitore cuvântul lui Sinesie către împăratul Arcadie și capitulile lui Agapet către împăratul Iustinian și cuvintele lui Isocrat către Demonic și Nicolai împărații Ciprului și le aŭ pronunțat și dedicat lui Brâncovanu, scrieri de forțe mare preț și vrednice de a se imprima. după cum și cele amintite a lui Ieroteiŭ al Dristrei, le am și pe acestea, și altele, dar cine să le imprime? Fericit va fi cine le va imprima. Va face în adevăr un serviciŭ de aur, că în adevăr sunt cărți de aur și mai scumpe de cât aurul și trebuitore mai ales Domnitorilor. Acesta a făcut și la nașterea lui Christos un discurs escelent, 'l am și pe acesta, și altele de acestea vrednice de laudă a compus acesta. El este student a lui Exaporitul precum am amintit. D-ŕeŭ să'l odihnescă. ¹⁴³⁾

Marcu Cipriŭ, succesor la acéstă scólă, a murit de cancer, D-ŕeŭ să'l miluiască și pentru pricina acésta. Amintitul Gherasim al Alexandriei s'a dus la București, pe timpul Domniei lui Brâncovanu și l'a rugat să imprime trei tomuri mari ca ale lui Chrisostom, scrierile lui, discursuri panigerice, didahiŭ și alte, pe care le a adus în acest scop, pe care le am vedŭt și eu și le am cetit, avându-le ŕisul Mateiŭ al Alexandriei în Constantinopol. Domnitorul le-a dat profesorului Marcu ca să le observe, fiind mort Sevastos după cum se pare. Iar Marcu observându-le și cetindu-le a spus Domnului ca să nu le imprime ca greșite în unele părți, ca atacând dogma Bisericeii noastre. Auđind acésta Patriarhul, a scos, ŕic, calimavca sa și a ŕis: Dómnne, dacă cum-va a spus adevărul Marcu să fie ȳertat; iar dacă nu cancerul să-i mǎnuance stomahul lui. ¹⁴⁴⁾

Georgie Chrisogon, Trapezuntiŭ, nepotul lui Sevastos, succesor lui Marcu și profesorul meŭ în filosofie. Acesta a compus diferite cuvinte panigerice cu ocazia Nascerei lui Christos și la înviere, pre care acolo obiceinesc scolarii anualŭ a le pronunța la Domni. A compus canóne și tropare la órecare sântŭ, și întréga rânduélă la sântul Haralampie, pentru sântul lui cap, pe care Domniŭ trimite de 'l aduc la timp de ciumă. S'a tipărit și la Minee de Georgie tipograf. El a tipărit nu numai acésta dar și rânduiala la sântul Ahileu, compunere a altuia óre-care, sub ŕisul Patriarh Iónichie Caragea,

τος Ἰωαννικίου Καρατζᾶ, ἀνευ εἰδήσεως καὶ ἀδείας αὐτοῦ, μὲ τὸ νὰ μὴν ἦναι εἰς τὰ παλαιὰ μηναιᾶ· ὅθεν ὡς νεοφανῆ ἐμποδίσθησαν νὰ μὴ πουληθοῦν, καὶ διαδοθοῦν εἰς τὰς ἐκκλησίας, καὶ μόλις μὲ δόσιν ἀσπρῶν ἔλαβεν ὁ νεωτεριστῆς τυπογράφος ἀδειαν, καὶ τὰ ἐπούλησε. Καὶ οὕτως ἐπολιτεύθησαν ἡ δύο αὐταῖς πανηγυρικαῖς ἀκολουθίαις, μὴν ὄντας πρότερον. Αὐτὸς ἐσύνθεσε καὶ τὸν παρόντα ἱαμβικὸν κανόνα εἰς τὸν αὐθέντην Νικόλαον. οὔτινος ἡ ἀκροστιχίς διὰ στίχων ἠρωελεγείων.

Σήμερον ἀχράντοιο Πατρὸς παῖς, ἄμβροτος αἴγλη,
κόσμον Νικόλεων δῶκεν ἀριπρεπέα
ὄρχαμον ἡγεμόνεοσι σοφώτατον ἕξοχα φῶτα,
οἴκῃ εὐσεβείων ἐν Δακίᾳ διέπειν.

ᾠδὴ ἀ. ἦχος β'. ὁ εἰρμός· Στίβει Θαλάσσης κυματούμενον σάλπῳ.

Στίβη σοφῶν τε, καὶ ἀρίστων ρητότων
ἥρωα θεῖον, εὐσεβοῦς λαοῦ νίκην,
μέγαν σοφόν τε ταινιώσατ' ἐνδίωκας,
ἔστεψεν ὄνπερ τῆς Δακίης ἡγέτην
ρώμη κραταιὰ δεξιᾶς ἡ Δεσπότη
ᾠντως ἐδείχθη εὐσθενεῖαι ὁ χρόνος
νῦν ὀρθοδοξοῖς τῆς κατοίκους Δακίας,
ἀπορραγείσης τῆς κακῆς ἄσθυμίας·
γαίρουσι πάντες ἡδονῆ σὺν ἀπλέτῳ,
ρόδον γὰρ εὐχτὸν τῶν σοφῶν κρατεῖ βλάχων.
Ἄναξ ἀνάκτων, τοῦ Θεοῦ παῖς καὶ Λόγε,
νίκας παράσχου Νικολάῳ φαιδίμῳ·
τήρει λοιπόντων εὐμενῶς αἰεὶ ἄνω,
ὄλβον πενήτων, καὶ διώκτην αἰσύλων,
ἴκται γὰρ, ἡμᾶς ἐκσαῶσαι τῶν πόνων.

ᾠδὴ γ'. ὁ εἰρμός· Ὅσοι παλαιῶν ἐκλελύμεθα βρόχου.

Ὅσοι λατρευταὶ τῆς τριψώτου οὐσίας,
Πατρὸς, γόνου τε, καὶ Παρακλήτου κράτους,
ἀγαλιῶμεν, καὶ κρατήσωμεν χεῖρας,
τῷ δὲ πλέκοντες ἡγέτη μελωδίας,
ρώμη γὰρ ἐστὶν ἐνδεῶν πεπτωκότων.
Ὁρθρος φαινὸς δυστυχοῦσιν εὐρέθη,
σωτῆρ πενήτων, κινδυνεύόντων λύσις,
πλινδρομοῦσι συμπαθῆς καὶ προστάτης·
ἅπας λάτρης οὖν εὐσεβῆς τοῦ Δεσπότη
ἵνα κραταιᾶν τοῦ Θεοῦ δοξάζετο.
Σύμφωνον ὠδῆν οὐρανῶν τῷ Δεσπότη
ἀγνῶς τελῶμεν, τῷ δεδοκῶτι κλέος,
μοιρηγενῆτε, καὶ φιλόπτωχον σκέπην,

însă fără știrea și voia lui, de ore-ce nu se află în Mineele vechi. Pentru care ca no- visme s'a oprit a se vinde și respândi în Biserici. Și numai după dare de bani no- vistul tipograf luă voie de le vîndu. Și așa s'a generalizat aceste două rîndueli pa- nigerice, ne fiind mai 'nainte. El compusă și prezentul canon iambic la Domnul Ni- colaî (Mavrocordat), a căruia acrostih la versurile Erolegiace în grecește este urmă- torul ¹⁴⁵).

Astă-ḃi fiul tatălui celui neatins, strălu- cire nemuritoare, a dat pre Nicolaî podóbă prea destinsă, primul între principî, fórte înțelept cu luminî escelente, ca să conducă în Dacia cărmele celor pioși.

Oda I, glas 2. irmos: Valul cel înveluit al marel.

Adunări de înțelepți și de ritorî eminentî cu dreptul încununăți pre divinul eroḃ, vic- toria poporului pios, pre marele înțelept și pre principele Daciei, pe care l-a încoronat puterea cea tare a dreptei stēpânului.

Acum în adevăr s'a arētat locuitorilor ortodoxî ai Daciei timpul vērtoșiei, perind descurajarea cea rea; toți se bucură cu plă- cere nemărginită, căci rosa cea dorită a în- țelepților stēpânește preste Vlahi.

Împērate al împēraților, Fiule a lui D-ḃei și Cuvinte, dă învingeri strălucitului Nicolaî; păzește'l pururea în favóre mai pre sus de cei ce l'ar supēra, cel ce este fericirea sēra- cilor și persecutătorul nelegiuților; că a venit să ne mântuiască de necazuri.

Oda III, irmos: Câți ne am izbavit din cursele vechi.

Câți suntem adoratorî ai finței cei în trei luminî, a Tatălui, a Fiului și a puterei Mân- gâitorului, să ne veselim și să plesnim cu mânele, melodii împletind acestui principe; căci este puterea scăpătaților lipsiți.

Zare luminósă s'a arētat nenorociților, mân- tuitor sēracilor, scăpare celor în pericule, compătimitor și protector celor scăpătați; deci tot închinătorul pios să slăvescă puterea cea tare a lui D-ḃeḃ stēpânului.

Cântare armoniósă din inimă să facem stēpânului cerurilor, celui ce ne-a dat glorie, acoperemēt norocit și priitor scracilor, gu-

βίον κύβερνον κοιρανοῦντα σωφρόνως,
ρίπτοντα ἡμῖν πρὸς Θεὸν τὴν ἐλπίδα.

Ὡδὴ δ'. ὁ εἰρμός· Πυρσῶ καθαρθεῖς μυστικῆς
Σεωρίας.

Ὅρθως ἀτεχνῶς ἠγεμῶν προεκριθης,
τὴν γὰρ κυρείαν τῶν Δακῶν, ὧν ἐκράτεις
ὄν δ' αὖ κατεῖχες θῶκον Οὐγγροβλαχίας,
σύμφωνον εἰσαυθίς γε ἀρρήτοις λόγοις
ἀντικρυς αὐτὸν πρὸς Θεοῦ ἴσχος πάλιν.

Ἰστᾶ ὁ Πατρός Παμφαέστατος Λόγος
γραικῶν ἀπάντων, καὶ σοφῶν, καὶ ρητόρων
λάμπουσαν αἴγλιν ἐν θρόνῳ τῆς Βλαχίας
ἠδιστον, ἀστράπτουσαν εὐθείᾳ δίκῃ,
κάλλιστον, εὐκτὴν, εὐμενῶς ἐστεμένην.

Οἰκτρὰν προσιδῶν, τὴν παθῆν τὴν Δακίαν,
σοφῶν ὁ πάντων κηδεμῶν, καὶ Δεσπότης,
μέμνηται αὐθις πλάσματος ἐξαίρετου,
ὅθεν σε καὶ δέδωκεν αὐτῇ ἀρτίως
νίκην κραταιᾶν, εὐσεβοῦς λαοῦ σθένους
Νομῆν πρὸς ἀγνῆν, καὶ φερέσθιον φέρειν,
ἴσοις μὲν ζυγοῖς ὀρθοδόξοις φρουρέειν,
κάλλος δὲ πᾶσι Πνεύματος φωταυγίαν,
ὅσοις γε τυγχάνουσιν ἐν τῇ σῇ σκέπῃ,
λάμπας προσηνωῶς νῦν προσῆλθες ὦ κράτορ.

Ὡδὴ ε'. ὁ εἰρμός· Ἐχθροῦ ζοφώδους, καὶ βεβορ-
βορωμένου.

Ἐχθροὺς ζοφώδεις, καὶ λυμαντῆρας λύκους,
ὡς σφόδρα πέμψον τῆλε τῆς κακῆς δίκης,
νέαν προσορμιζῶν δὲ σὴν ποιμνῆν τρίβον,
δόξαν τ' ἐς εὐάρεστον εὐθείας δίκης,
ὧκα κρατηθεῖς ἐκ σαώσεις σους λάτρας.

Καθὼς περ εὐχος ἰσραηλίταις πάλαι
ἐπῆλθε ρύστης θέσκελος Μωσῆς μέγας,
νῦν σ' ἐν πολυστρόφοισιν οὔσῃ ἐν τύχαις,
Ἄναρχος ἐξέπεμψεν οὕτω Παντάναξ
ρώμην κραταιᾶν τῇ πολυτλήτῳ τζάρα.

Ἰδοὺ ἐδείχθη Παντάνακτος ἡ χάρις
πρὸς τοὺς κατοίκους πάντας Οὐγγροβλαχίας
ρύστης ἀπεστάλη γε ἐξ' ἀκηράτου
ἐλαμψε παγκράτιστος ἡ θυμηδία,
πᾶς δῆτα θερμῶς ὡς πατρὶ προσελθέτω.

Ὡδὴ στ'. ὁ εἰρμός· Ἐκ ποντίου λέοντος ὁ τριέ-
σπερος.

Ἐκ νυκτὸς ἐρρύσθημεν ἐκ τῶν Σλίψεων,
ἄραντες ὕμνους, αἰνέσωμεν Κυρίου,

vernator ce cârmuește cumpătat viața, ridi-
cându-ne speranța către D-șeū.

*Oda IV, irmos: Curățiri cu focul tainicel
priviri.*

Cu dreptul în adevăr ai fost preferit altora
de principe; căci domnia Dacilor preste
carii stăpâniei și apoi tronul Ungro-Vlahiei
pre care-l posedai, îl obții din nou deadreptul
de la D-șeū, conformu iarăși unor rațiuni
nespuse.

Cuvântul cel prea luminos al Tatălui,
dintre toți grecii, înțelepți și oratorî, insta-
leză în tronul Valahiei lumină, ce prea
plăcut luminează și strălucește prea frumos
prin drepta judecată, cea dorită și cu favore
încununată.

Vedând Dacia cea miseră și mult suferitoare
îngrijitorul tuturor înțelepților și stăpânul,
și-aū amintit iarăș de făptura cea alésă;
pentru care te-a și dat pre tine ei ca o
victorie tare și puterea poporului celui pios.

Ca să duci la pășunea cea curată și de
viață dătătoare, păzindu-i cu potrivite regule
ortodoxe, ai venit acum, stăpâne luminând
cu blândețe pre toți cei ce se afla sub pro-
tecția ta prin frumsetă și luminarea spiri-
tului.

*Oda V, irmos: Spălați prin curățirea spi-
ritului.*

Pre dușmanii cei întunecați și pre lupii
cei stricători alungăi cât mai departe de
réua judecată, iar pre turma ta îndrăpt-o
în cale nouă și la slava cea plăcută a drep-
teî judecăți, ca în curând întărindu-te, să
mântuești pre servii tăi.

Precum spre fala israeliților a venit de
demult marele Moisi mântuitor divin, așa
acum împăratul a tóte cel neinceput te-a tri-
mes pre tine putere tare mult pătimasei țării,
ce era în întâmplări mult alunecóse.

Iată s'a arătat harul împăratului a tóte
cătră toți locuitorii Ungro-Vlahiei; salvator
s'a ivit de la cel nepângărit, și veselie a
strălucit cu multă putere. Deci orî-cine cu
rîvnă să se apropie ca de un părinte.

*Oda VI, irmos: Profetul cel de trei zile
din pântecel leului.*

Din nóptea întristărilor ne-am mântuit;
înălțînd cântări să lăudăm pre Domnul, că

ὄν γὰρ παρέσχε κοιρανεῖν, πατὴρ πέλει,
ρόδον τὸ καλλίφυλον εὐσεβοφρόνων,
χάρι τεθεικῶς ἀμπλακημάτων λύσιν.

Ἀνακτόρων δόμοισιν εὐκρινέστατος
μόνος γινώσκει κοιράνων ἀκρώνιον,
ὄθεν πρὸ πάντων ἡγετῶν προεκρίθης,
νεωτέρων πάντων τε, ἀρχαίων ἅμα.
ἦρωσ γὰρ ἦσθα ὡς σελασφόρος γίγας.
Γεννητόρων πέφυκας εὐγενέστατος,
ἔργοις ἀρίστοις ἐκ πρέπεισ ὡς ἥλιος,
μέγα κλείζῃ εὐσεθείας τοῖς τρόποις,
ὀμβροβλύτης πέφυκας τοῖς ὑπηκόοις
νάουσι ρεῖθροισ ἀαφιλεστάτοις νόου.

ᾠδὴ ζ'. ὁ εἰρμός· Ἐφλεξε ρεῖθρω τῶν δρακόντων
τὰς κάρσας.

Ἔστεψε κράντορ εὐμενεστάτην κάρσιν
σαυτοῦ ὁ πάντων κηδεμῶν καὶ Δεσπότης,
σὴν εὐσέθειαν εὖ γινώσκων, καὶ μένος,
ἱμερτὸν ἡμῖν εὐμενῆσε προστάτην,
σώστην ἀριστον, ναυγοῦσι λιμένα.

Ἄρουσ ὁ τάξας οὐρανοῦ τε καὶ γῆσ,
φωστῆρσι φέγγος ἐντιθεῖς ἐν Μαρτίῳ,
ὡ τρισμέγιστε κοιρανούντων ἀκρότης,
τὴν εὐσθένειαν, καὶ κράτος προστασίας
αὐτοὶ δέδωκε μηνὶ τῷ τοῦ Μαρτίου.

Τῷ τρηκαῦτα μηνὶ ὡς τοῦ Μαρτίου
ὁ ταγματάρχης Γαβριὴλ τῇ Παρθένῳ
Νύμφῃ ἔλεξε τὴν βροτῶν κινουργίου,
εὐκληρίας οὕτω δὴ Οὐγγροβλαχίας
ξένης τέτευχε, σοῦ τεθέντος νῦν Φρόνω.

Ἄοντος ἐν ἔδρα ὡς περ ἥλιος κἀθη,
χρυσᾶς προπέμπων ἡλιώδεις ἐμφάσεις,
ἀρισθ' ἅπαντας εὐσεβεῖς διοικέων,
φάους ἰάτρας τε πληρώων, ἡ δὲ ξένους,
ὡ λαμπρόρωτε, ὀρρανωῶν ὁ προστάτης.

ᾠδὴ η'. ὁ εἰρμός· Ἐλευθέρα μὲν ἡ χύσις γνω-
ρίζεται.

Τὰς ἀκρότητας τῶν λόγων τρυγώμενοι
ἀγνώως ἀρίστων τῶν καλῶν ἐπαινέται,
ὄλον κράτιστον τῶν λόγων τὸν προστάτην,
ὡ γξὶ μύθων ταινιώσατε πρόφρον,
αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ἡγεμῶν μουσιτρόφος.

Κροτεῖται Μοῦσαι, ἀγλαόβρονοι κόραι,
αἰνεῖτε λαμπρῶς πμπαῶς μελωδίαις
σειρῆνα Φείαν, Νικόλαον ἡγέτην,
εὐθήμον ὄντως, εὐσεβεῖ, ἀνδροτρόφον,
ὡμῶν κράτιστον, καὶ συνέστιον φίλον.

Σεμναί τε Φεῖαι τ', ἀγλαόχρυσοι κόραι,
ἐράσμιαι μὲν, τῶν καλῶν δ' αἰεὶ φίλαι,
βραβεῖα τούτοις ὡς διδοῦσ' εὐφημίας,

părinte este cel ce ni s'a dat spre guvernare;
roza cea frumos înfrunđită acelor cu minte
piósă, dând har și iertare de greșale.

Cel mai distins în casele împăraților sin-
gur numai cunoști eselența Domnilor. Pen-
tru aceea ai fost preferat înaintea tuturor
principilor atât acelor mai tineri cât și acelor
betrâni. Căci ești erou ca un gigant strălu-
citor.

De la natură ești cel mai nobil dintre pă-
rinți; prin fapte eminente te distingi ca Sô-
rele, mult ești slăvit prin purtările-ți pióse,
vărsător de plóie te ai făcut supușilor, cari
revarsă rîuri îmbelșugate de minte.

*Oda VII, irmos: Ars'a în apă capetele ba-
laurilor.*

Încoronatu-ți-a, Dómnne prea blândul tēu
creștet, protectorul tuturor și stēpânu, bine
cunoscēnd pietatea și virtutea ta, cel ce ești
noue protector dorit și blând, mântuitor
prea bun și liman celor primejduți pe mare.
Cel ce a rânduít hotare cerului și pămēntu-
lui și a pus lumină luminătorilor în Martie,
o eselență întreit mare a Domnitorilor, și
ție ți-a dat tot în luna lui Martie domnia
și puterea protecției.

Precum atunce în luna lui Martie Voevodul
Gabriel, a spus Feciórei mirese înoirea muri-
torilor, așa da, Ungro-Valalia obținu norocire
stranie, punēndu-te acum tu pe tron.

În adevăr ca un sóre ședí pe tron respân-
dind rađe aurite solare, guvernând prea bine
pre toți credincioșii și implând de lumină
pre servií tēi și pre străini, o lumină stră-
lucitoare, protectorul celor lipsiți.

*Oda a VIII; irmos: Făptura sloboda se
cunóște.*

Voí culegători ai înălțimelor științelor și
lăudători sinceri a celor mai escelente fru-
museți, cu farmec de cuvinte încununați voi
pre cel mai eminent protector al științelor;
că acesta este Domnitor elev al Muselor.
Aplaudați Muse, vergure cu tronuri ilustre,
lăudați la arētare cu strălucite melodii siréna
cea divină, pre principele Nicolai, cel în a-
devăr cu bună inimă, pios, nutritor de ómeni,
amicul și soțul vostru cel mai bun.

Venerate și divine vergure ilustru aurite,
iubite și pururea iubitoare de artele frumoșe,
ca unele cele dați premií de renume, încu-

ἔρισμ' ἐπαίνων ὡς ὑπάρχουσαι μόναι,
ὠδαῖς κάραν δὴ στέψκτ' εὐσεβεστάτην.

ᾠδὴ Δ'. ὁ εἰρμός. ᾠ τῶν ὑπὲρ νοῦν τοῦ τόκου
σου Θεομάτων.

Νῦν τῶν ὑπὲρ νοῦν πᾶν γένος Μυστηρίων
ἔτχε βρότειον πεῖραν ἐμφανεστάτην.
Ναοὶ γὰρ εὔρον παντελῆ εὐκοσμίαν,
δι' ἧς κατακρατοῦσιν τῶν ἐναντίων,
ἄμπαυμ' ἕκαστος, ἔρμα Δ' οἱ πεπτωκότες.
Κράξωμεν εὐκτῶς οὐρανῶν τῷ Δεσπότῃ,
ἴσον φύλαττε ἀμήροτε, χρονοκράτορ
ἀρχὸν Βλαχίης ἀκλινη ἐν τῷ Θρόνῳ,
δοτήρα μὲν τελοῦντα τῆς εὐποτίας,
ἰνδαλμα σεπτὸν δ' εὐσεβῶν μέγα κλέος.
Ἐμπλησον Ἀγνή, μητρᾶνανδρε, Παρθένε
Πάντων ἀριστον ἀκράτου εὐζωίας
ἐν τῷ δὲ Θεοτώκῳ Οὐγγροβλαχίας πάσης,
ἰδωνὸν ἀεὶ σὺν τέκνοις, καὶ συμβίῳ,
νίκην κράτιστον, Νικόλαον ἡγέτην.

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν ἕτερος Κανῶν, μετενεχθεὶς
ἀπὸ τοῦ Κανόνος τῆς λαμπροφόρου Ἀναστάσεως.

ᾠδὴ εἰ. ἡχος εἰ.

Ἀναπαύσεως ἡμέρα, λαμπρηνηθῶμεν λαοὶ, Θεία
Κυρίου χάρις, ἐν γὰρ εἰρήνῃ διχρκεῖ, εὐζωία τε
λαμπρᾶ, Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμᾶς διετήρησεν, ἐ-
πινίκιον ἄδοντας.
Καθαρθῶμεν ἀδικίας, καὶ ὀψώμεθα δικαιοσύνης, φωτὶ
καὶ ἀναπαύσεως, ἡμᾶς ἐξαστράπτοντα, καὶ χαί-
ρετε φάσκοντα, Νικόλαον πάνσοπον, ἡγεμόνα
Θεομάσιον.
Οὐρανοὶ μὲν ἐπαξίως εὐφραίνεσθωσαν, γῆ δὲ ἀγα-
λιάσθω, ἑορτάζετο δὲ κόσμος, ὁρατός τε ἅπας
καὶ ἀόρατος. Αὐθέντης γὰρ δίκαιος ἐν Βλαχίᾳ
καθέζεται.

ᾠδὴ γ'.

Δεῦτε πόμα πίνωμεν καινὸν, οὐ ἐκ κρήνης βρουύ-
σης ὕδωρ φθειρόμενον, ἀλλ' εὐνομίας Πηγῆν,
κοιῶνου ὀμβρήσαντος Χριστοῦ, ἐν ᾧ καὶ λυ-
τρούμεθα.
Νῦν πᾶσα πεπλήρωται χαρᾶς, ἡ Δαχία καὶ χαί-
ρει τοῖς κητορθώμασιν ἑορτάζετο γοῦν καὶ κρο-
τεῖτω, ὡς ἔχουσα χρηστὸν, Αὐθέντην καὶ δι-
καιον.
Χθ' ἰς ἐδυθιζόμεν τὰς κακοῖς, ἀνεγείρομαι σήμερον
ὑφουμένῳ σοι. Οὐγγροβλαχία βοᾷ, αὐτός με νῦν
κούφισον κακῶν, ἐν τῇ αὐθεντείᾳ σου.

nunați deci cu ode creștetul cel prea pios,
că singure sunteți fundament al laudelor.

Oda IX; irmos: O minunele naturei tale.

Acum tot némul muritor avu experiența
prea arətata de minunele cele mai pre sus
de minte. Că templele au aflat deplină orna-
mentare prin care întrec pre protivnici; re-
paus sunt pentru fie-cine și sprijinire pen-
tru cei scăpătați.

Cu rugă să strigăm către stēpānul ceru-
rilor, nemuritorule, Domnule al timpului,
păzește întreg pre Domnitoru Valahiei, ne-
clintit pe tron, ca cel ce este dătător de
fericire, ideal scump și mare fală a credin-
ciosilor.

Fecioră curată, mamă fără bărbat, umple
de nemărginit bun trai pre cel mai escelent
din toți, în acest tron al întregii Ungro-
Vlahii, pre principele Nicolai, voios pururea
împreună cu copii și soția, și prea puternic
în victorii.

*Tot de acela către acelaș, alt Canon imitație
dupre Canonul purtătorii de lumină învieri.*

Oda I, glas I.

Diua învierii să ne luminăm popore, că
harul divin al Domnului se perpetuă în pace,
și în bun trai strălucit Christos D-Ńeii ne-a
conservat pre noi cāntāndu-i de biruință.

Să ne curățim de nedreptate și să vedem
pre Nicolai prea înțeleptul, principe admira-
bil, strălucindu-ne cu lumina dreptăței și a
învierii și Ńicēndu-ne: Bucurați-vē.

Cerurile dupre cuviință să se bucure, și
pământul să se veselēscă, serbēzā lumea tōtā
vēđutā si nevēđutā; că Domn drept domi-
nește în Valahia.

Oda III.

Veniți să bem băutură nouă nu din fōn-
tānā isvorātore de apă stricēciosă, ci de la
împēratul Christos, carele a isvorit isvorul
hunei legi, prin care ne și eliberām.

Acum tōtā Dacia s'a umplut de bucurie
și se feliicitā de îmbunătāțiri; deci se ser-
bēzā și să aplaudēzā ca una ce are Domn
bun și drept.

Ieri mē afundam în rele, astā-đi mē rēdic
prin înălțarea ta; Ungro-Vlahia strigă; În-
su-ți mē ușurēzā acum de rele, în domnia ta.

Ὡδὴ δ'.

Ἐπὶ τῆς Σείας φυλακῆς τῶν Σεηγόρων ἐντολῶν,
ἵσταται ὁ Δουξ καὶ δεικνύει πολιτείαν ἀριστον,
διαπρυσίως λέγει γὰρ, σήμερον σωτηρία ἐνταῦθα,
ὅτι ὑπάρχω αὐθέντης Σεοδώρητος.

Μαυροκορδάτων εὐγενῶν, ὁ εὐθαλέστατος βλαστός,
καίρηνος πιστῶν μέγα κλέος εὐθύς προσηγόρευ-
ται, ἄμωμος δὲ ὡς ἀγευστος κηλίδος, τῆς αἰσ-
χροῦς ἀδικίας, καὶ ποιμὴν ἀληθῆς τέλειος λέ-
λεκται.

Ὀὕγγροδπλαχία ἡ χαρὰ, ὁ εὐφημούμενος ἡμῖν, νίκη
τοῦ λαοῦ χριστωνύμου ὑπὲρ πάντων κήδεσσι,
φύλων τὸ καθαρτήσιον, καὶ αὐθις ἐν τῷ Σρόνω
ῶραιος, εὐθυδικίας ἡμῖν ἔλαμψεν ἥλιος.

Ὁ Θεοπάτωρ μὲν Δαυὶδ, πρὸ τῆς σκιώδου κιβω-
τοῦ σκιρτῶν, ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ ὁ Ἅγιος, τῆς
ἀδικίας ἄφρασις ὄρωντες, εὐφρανθῶμεν ἐνθέως, ὅτι
ἐπέμψθη Σεόθεν ἀπολύτρωσις.

Ὡδὴ ε'.

Ὁρθηρίσωμεν ἔρθηρου βραχέως, καὶ ἀντὶ δώρων τὸν
αἶνον προσοίσωμεν Νικολάω καὶ Χριστῷ βοη-
θήσωμεν, δικαιοσύνης ἥλιε, πᾶσι χαρὰν ἡμῖν
δέδωκας.

Την ἄμετρον κηδεμονίαν, οἱ ταῖς τῶν φύλων σει-
ραῖς συνεχόμενοι δεδρακότες, πρὸς χαρὰν ἐπέι-
γεσθε τὰ νῦν, ἀγαλ' ὀμείνω ποδὶ, λύσειν κροτοῦν-
τες αἰώνιον.

Προσελθόμεν λαμπαδιφόροι, τῷ ὑψωθέντι λαμπρῶς
ἐν τῷ Σρόνω τῷ τῆς Βλαχίας, καὶ συνεορτά-
σωμεν ταῖς φιλερότης τάξεσι, στίβροντες τόνδε
τοῖς ἄσμασιν.

Ὡδὴ στ'.

Ἀνῆλθες ἐν τοῖς ἀνωτάτοις βραχμοῖς, καὶ συνέτρι-
ψας ζυγὸς βαρυτάτους, κατόχους πεπεδημένων
σφοδρῶς καὶ λαμπρότατος ὡς φωστήρ ἀεὶ λαμ-
πῆς, ἐπὶ Σρόνον καθέζη.

Φυλάξας τὰ δίκαια πάντα καλῶς, ἀνυψώθης ἐν
Σρόνω ὁ τὰς κλεῖς τῆς κακίας ἐκλυμηνάμενος
ἐν τῷ Σώκω σου, καὶ ἀνέωξας ἡμῖν εὐνομίας
τὰς πύλας

Σῶτερ τὸ ὀρθοδόξων κάλυμμα, ἡγεμόνα Σαυμα-
στόν ἀσινῆ περιέποις, ἀντικειμένων πάντων ἀ-
νώτερον, παγγενῆ εὐν πσι, πολυχρόνιον μέ-
γαν.

Oda IV.

La divina strajă a poruncelor celor de
D-ḡeu spuse, șede ducele și face arătat un
guvernământ prea bun; căci cu glas resu-
nător ḡice: Astă-ḡi este aici mântuire, că
sunt Domn de la D-ḡeu dăruit.

Dintre nobiliū Mavrocordătești vlăstarea
cea mai înflorită, Domn îndată s'a denumit
ca mare fală a credincioșilor, iar neprihă-
nit ca negustător de tina urâtei nedreptăți,
și perfect s'a numit ca un păstor adevărat.

Bucuria Ungro-Vlahiei este cel laudat de
noi, că se îngrijește mai pre sus de toate de
victoriosul popor creștinesc, prin curățire de
cei răi: acum iarăși pe tron ne-a strălucit
frumos sórele dreptei judecări.

D-ḡeescul părinte David alerga săltând
înaintea chivotului umbrei; iar noi poporul
cel sânt a lui D-ḡeu vedând perirea nedrep-
tăței, să ne veselim D-ḡeește, că s'a trimes
de la D-ḡeu eliberare.

Oda V.

Să mâneacă cu mânecare adincă și în
loc de daruri laudă să aducem lui Nicolai;
și să strigăm la Christos sóre al dreptăței,
nouă tuturor bucurie ne-ai dat.

Nemăsurata protecție vedând voi cei ținuți
în cătușe de cei răi, cu picăore vesele alergați
acum la bucurie, aplaudând eliberarea cea
vecinică.

Cu lumină în mâni să ne apropiem de
cel ce s'a înălțat strălucit pe tronul Valahiei
și să serbătorim cu clasele cele iubitore de
serbări, încununând pre acesta cu cântări.

Oda VI.

Suitu-te-ai în cele mai de sus grade, și
ai sfărîmat juguri prea grele, ce constrîngea
pre cei fôrte încătușați; și fôrte strălucit
ca un luminător pururea luminos ședî pe
tron.

Păzind bine toate drepturile te-ai înălțat
pe tron, tu carele ai stricat cheile răutăței
în domnia ta, și ne-ai deschis nouă porțile
bunei legiuri.

Mântuitorule, fala ortodoxilor, păzește ne-
vătămât pre admirabilul Domnitor mai pre
sus de toți dușmanii, cu copii și cu tot
némul, mare și la mulți ani.

Ὡδὴ ζ΄.

Ὁ Παιδας ἐκ καυίνου ρυσάμενος, καὶ Βλάχους διέσωσε, πάθους γαλεποῦ τῆς ἀδικίης πανθενῶς, εὐφροσύνης τ' ἐνδύει εὐπρέπειαν, ὁ μόνος εὐλογητὸς τῶν Πατέρων Θεὸς καὶ ὑπερένδοξος.

Γυναῖκες μετ' ἀνέρων χορεύσατε, καὶ χαίρετε σήμερον· ὃν γὰρ ὡς σεπτὸν ἐπεποθοῦμεν Αὐθέντην ἀπελάυσασμεν, κίρανον ζῶντος Θεοῦ, εὐγνώμονα μηρυτῆν, ὃν Χριστοῦ λατρευταὶ εὐαγγελίσασθε.

Κακίας ἐορτάζομεν νέκρωσιν, βάρους τὴν καθέρουσιν, ἀλλῆς βιωτῆς δικαιοσύνης ἀπαρχὴν, καὶ σκιρτῶντες ὑμνοῦμεν τὸ αἷτιον, τὸν μόνον εὐλογητὸν τῶν πατέρων Θεὸν καὶ ὑπερένδοξον.

Ὡς ὄντως εὐσεβῆς καὶ φιλόθεος, οὗτος ὁ Σωτήριος Δοῦξ καὶ λαμπραυγῆς, τῆς λαμπροφύρου ἡμέρας τῆς ἀρέσεως ὧν αὐτοδιδάκτος· ἐν ᾧ λαμπροτατον φῶς, ἐνδίνως καὶ εὐσεβῶς πᾶσιν ἐξέλαμψεν.

Ὡδὴ η΄.

Αὕτη ἡ κλητὴ καὶ δικαία ἡμέρα, ἡ μίᾳ τῶν Σαββάτων, ἡ βασιλὶς καὶ κυρία, ἐργῶν ἐορτῆ, καὶ πανηγυρίας ἐστὶ τῶν πανηγύρεων, ἐν ἧ εὐλογοῦμεν Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Δεῦτε οἱ πιστοὶ ἐν Δακίᾳ θεᾶσθε, τὴν θεῖαν εὐφροσύνην, ἐν τῷ λαμπρῷ τᾷ νῦν θρόνῳ. καθήμενῆν σεμνῶς, καὶ κραυγάζουσαν τοῖς Πᾶσι καὶ λέγουσαν, ἰδοὺ ἡ σοφία συνῆλθε τῇ δυνάμει.

Ἄρον κόκλῳ τοὺς ὀφθαλμούς σου σεπτῇ Δακίᾳ· ἰδοὺ γὰρ ἡγεμῶν σοὶ λαμπροφειγῆς ἐληλύθη, ἐκ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ θαλάσσης καὶ ἑως τὰ τέκνα σου, ἐν σοὶ συναθροίζων, Χριστὸν ὑπερυψοῦντα.

Πάτερ Παντοκράτορ, καὶ Λόγε καὶ Πνεῦμα, τρισὶν ἐνιζομένη ἐν ὑποστάσεσι φύσις, ὑπερούσιε καὶ ὑπέρθεε, φυλάξαις ἀκλόνητον ἐν τοῖς ἡγεμόσι, Βλαχίας τὸν προστάτην.

Ὡδὴ θ΄.

Φωτίζου ἀγάλλου Οὐγγροβλαχίας ὁ λαός, ἡ γὰρ δόξα Κυρίου ἐπὶ σὲ ἀνέτειλε· χόρευε νῦν, καὶ εὐφραίνου λαμπρῶς, σὺ δὲ λαμπρὸν κίρανε ἀγάλλου, δικαιοσύνης τὸ ἀγαλμα.

Ὡ πράος ὦ φίλης, ὦ γλυκυτάτης σου φωνῆς, τῶν κακῶν καθαιρέτη ἐπηγγείλω ἔσεσθαι, μέχρι τερμάτων αἰῶνος τοῦ σοῦ· ἦν οἱ Πιστοὶ ἄγκυραν ἐλπίδος, κατέχοντες ἀγαλλόμεθα.

Oda VII.

Cel ce a liberat pre tinerii din cuptor și cu putere mare a scăpat pre Valahii de suferința cea grea a nedreptăței, se îmbracă cu ornamentul de veselie, singurul bine-cuvântat D-zeul părinților și prea glorificat.

Femeii cu bărbații dănuțiți și vă bucurați astăzi, căci am dobândit pre augustul Domn ce-l doriam, principe de la D-zeu cel viu, arătător de recunoștință pre carele voi închinători a lui Christos bine să-l vestiți.

Serbăm perirea răutății, nimicirea sarcinilor și începutul altei vieți de dreptate, și săltând laudăm pre causatorul, singurul bine cuvântat D-zeul părinților și prea glorificat.

Ca un adevărat pios și iubitor de D-zeu, acest duce mântuitor și luminos, este însuși instruitor țilei cei luminate a ȧertărei; prin tr'însul deci cu dreptul și pios a strălucit tuturor lumina cea prea strălucitoare.

Oda VIII.

Acastă dorită și dreptă ții, una din sâmbete, împărătesă și domnă, serbătoare a serbătorilor și solemnitate este solemnităților, în care bine-cuvântăm pre Christos în veci.

Veniți credincioșilor de vedeți în Dacia divină bucurie mareș ședînd în tron cel acum luminat, strigând tuturor și țicînd: Iată înțelepciunea s'a unit cu puterea.

Rădică împregiur ochiul augustă Dacie; că iată Domnitorul tēu a venit strălucitor de lumină, adunând în tine de la apus și mēdă-nōpte, de la mare și rēsărit pre fii tēi, cari prea înaltă pre Christos.

Părinte a-tot-țitorule, Cuvinte și Spiritule, fire unită în trei ipostasuri, supranaturală, prea divină, păzește neclătit între principii pre protectorul Valahiei.

Oda IX.

Luminēză-te, veselește-te poporul Ungro-Valahiei, că gloria Domnului preste tine a rēsărit; dănuțește acum și te bucură strălucit; veselește-te și tu strălucite principe, podoba dreptăței.

O voce blândă, amică și prea dulce, tu ai promis să ne fi țterpitor de rele, până la terminele vēcui tēu; de care credincioșii

Ὡς ὑψιστε κράντος, ὦ Παμφραέστατε Χριστέ, ὦ σοφία καὶ Λόγε τοῦ Θεοῦ καὶ δύναμις, διδού ἡμῖν ὑγιέστατον καὶ ἀστεμφῆ, τὸν καθηγεμόνα τὸν μέγαν, τοῦτον Νικόλαον.

Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν στίχοι καρκηνικοί.

Ὁ πάνυ Ναὸν νομιῶν, νόχ νῦν ἀπο
ἀμαθίας ἄλεν, ἰν ἐλάσαι Σαμὰ
νόσων ἀπόρων, νωρῶν νόσῳπ' ἄνοσον·
ἀρχικὰ Σωτήρ ἄρα ρητῶς ἂ κιχρᾶ,
ἄρδε νόμιμον Ἄννα νόμιμον ἔδρα.

Ἡ ἐξήγησις.

Ὁ σφόδρα τὸν Ναὸν τοῦ Θεοῦ ἐπιμελούμενος, τὸν νοῦν τώρα μακρὰν ἀπὸ τῆν ἀμάθειαν ἐδίωξε, διὰ τὰ διώκη συχνᾶ τῆν ἀσθένειαν τῶν πτωχῶν, ἤγουν τῆν πτωχεῖαν, κάμνωντας τὸν νοῦν λαμπρὸν, ἄνοσον, δυνατὸν. Ὡ Χριστέ Σωτήρ βσιλιεῦ, αὐθεντικὰ, ἤγουν πλούσιον, εἶναι ἐκεῖνα ὅπου οἶδε ἐλεεῖ ὁ Αὐθέντης αὐτός· λοιπὸν πότιζε, πολυπλασίαζε δηλαδὴ τὸν δίκαιον τοῦτον Αὐθέντην δίκαιον εἰς τὸν Σρόνον του.

Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν ὁμηρόκεντρα.

Ἴστω νῦν τάδε γαῖα, καὶ οὐρανὸς εὐρύς ὑπερβεν, πάντη ὡς τοι φῶϊθε νόμος βεβλήταται ὠδῆς ἢ μὲν ἀν' ἠπειρον ποσὶ τρόφον, ἢ δ' ἀνά νήσους· πᾶσαι δὲ σκοπαὶ τοι ἄδον, καὶ πρόωνες ἄχροι ὑψηλῶν ὀρέων, ποτχομοὶ δ' ἄλλαδε προρρέοντες, ἀκταὶ τ' εἰς ἄλλα κεκλιμέναι, λιμένες τε Σαλάσσης, ἀνδράσιν ὅττι πελεις περιτιμῆεις τε, μέγας τε, πάντας ἐπ' ἀνθρώπους ἐπειῆ πολυώνυμος· ἐπιμοῦσαι μὲν διὸ πᾶσαι ἀμοιβόμεναι ὁπῆ καλῆ, αὐτὰρ ἐϋπλόκαμοι χάριτες, καὶ εὐφροναὶ ὦρσι, ὕμνον αἰδοῦσι, Σέλγουσι δὲ φῦλ' ἀνθρώπων· πᾶσαν τοίνυν ἴδιο χάριν, τέρψις δὲ Συμόν· αἰεὶ τιμῆταιο διαμπερές ἡματα πάντα, ἀντιβοίησιν ἴλαε. δικαιοτάτων ἀγέ φωτῶν, χάσμα μέγ' ἀνθρώποισι, κακῶν τ' ἐλατῆρ ὀδυνῶν, καὶ μάκαρ, εὐμενὲς ἦτορ ἔχων, πένησιν ἀρωγέ, Θεσπέσιε, γλυκερῆ σοῦ ἀπὸ στόματος ρεῖε αὐδῆ, μουσῶν, καὶ χαρίτων καλὸν χορὸν ἀρτυνέων γε· Σνητοῖς δ' ἀνθρώποισιν ὄδ' ἔλθεις, ὄνκεν σὺ Συμῶ πρόφρων τιμῆσις, τῷ δ' ἄφθονα πάντα πάρεστι· βροίηι μὲν ἢ ἄρουρα φερέσθεις, ἢ δὲ κατ' ἀγροῦς

ne bucurăm, avându-te ancoră de speranță.

O prea înălțate Dómnne, o prea luminate Christóse, o înțelepciune și cuvinte a lui D-zeu și putere, dă-ne nouă prea sănătos și nebântuit pre acest mare domnitor pre Nicolai. ¹⁴⁶⁾

VERSURÎ CARCINICE

(Său care dupre mersul racului în grecește celtite de la stânga spre dreapta și înderept dau tot aceleaș cuvinte și sens).

Tot ale aceluia cătră același.

Cel ce se îngrijește fórte de temple, și-a îndepártat mintea de la ignoranță, ca să îndepárteze adesea bólele lipsiților, făcându-și virtutea minței nebolnăviciósă; o împérate Mântuitorule, domnești sunt darurile ce espres le face Domnitorul, pre care întărește-l ca pre un drept în tronul cel drept.

(Aceste versurî carcinice le-a parafrasat însuși autorul, înțelegând că din cauza concisiunei și a cuvintelor cu sens alterat, nu putea fi pricepute de alții.)

VERSURÎ OMEROCENTRICE

(Său cules din Omer).

Spre lauda lui Nicolai Mavrocordat tot de Georgie Trapezuntiu.

Să știe acum aceste pământul, și désupra cerul cel larg, că modul cântărei tale, Febe ¹⁴⁷⁾, s'a respândit pretudindenea preste continentul cel de junice nutritor și preste insule. Te cântă tóte priveliștele, și culmele extreme ale înalților munți, rîurile curgétore în mare, țermurile înclinate la mare și porturile mărei, că ești prea onorat și mare între bărbați, căci preste toți ómenii ești mai renumit. Pentru care tóte musele alternând (preschimbandu-se) cu frumoșă vóce, încă și grațiele cele cu plete frumoșe și órele nopței îți cântă imne, și fermecă némurile ómenilor. Decí fie să veđi tot gratitudinî, să-ți înveselești sufletul, să fii pururea onorat în tóte dílele, tu blândule cu ceî protivnici, conducătorule al bărbaților celor drepti, bucurie mare ómenilor și persecutător de rele suferinți; și o fericite, cu inimă milósă ajutorule al sêracilor; divinule, din gura ta curge vorba dulce, în cât forméză cor frumos de muse

κτῆνεσιν εὐθηνεῖ, οἴκας δ' ἐμπίπλαται ἐσθλῶν,
σοῦ γὰρ τοι θυμὸς πρόφρων, καὶ μῆτις ἀρίστη,
ἔς τ' οὖν ὕδωρ τε ρέη, καὶ δένδρεα μακρὰ τε Σῆλη,
ἡέλιός τε ἀνιῶν λάμπη, λαμπρὰ τε σελήνη,
καὶ ποταμοὶ ρέουσιν, ἀνακλύζη δὲ Σάλιασσι,
οὕλε τε, καὶ μέγα χαῖρες, θεὸς δέ τοι Ὀλβία δαίτη·
δὸς μάκαρ εἰρήνης τε μένειν ἐν ἀπήμοσι θεσμοῖς,
δυσμενέων προφυγόντα μόθον, κῆρας τε βιαίους·
ἀθάνατον τ' εἶναι, καὶ ζῶειν ἧματ' ἀπαντα,
ρηιδίως αἰῶνα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτὸν,
εὐκῆλον διάγοντα ἐμισχετέρῳσι δόμοισι·
δὸς τῷ τοι χαίροντι ἐς ὥρας πάντας ἰκέσθαι,
ἐκ δ' αὖ ὥραίων εἰς πολλοὺς ἐνιαυτούς. 34

și de grații. Ferice de acela dintre omenii muritori, pre care sufletul tău voios l'ar onora, acelaia tóte îi sunt în abundență: țarina cea dătătoare de ale vieței îi îmbelșugată, câmpiele abundeză de animale și casa plină de cele bune; căci sufletul tău îi este favorabil și gândul prea bun. Deci până când apa ar curge, și înalții arbori ar înflori, sórele răsărind și luna lucitoare ar străluci, rîurile ar curge și marea s'ar învâlui, fii sănătos și multă salutare, iar D-ḡeũ să-ți dea tóte fericirile! Fă fericite, să petrecă în dispozițiunii de pace neturburate, evitându-i lupta cu dușmanii și restriștele violente, să fie nemuritor și să trăească înḡilit ușor petrecendu-și în ani deplinii vécul liniștit în palatele sale. Fă ca cel ce salutéză să ajungă în ore pre toḡi și iarăș din ore la mulți ani.

(Acésta poesie este un conglomerat de versuri din imnile lui Omer la Apolon, Ermes, Efest, Dionis.)

Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτόν.

Σῶσαις ὑψιμέδον, φρεσὶμβροτε. ἀφθιτε, Σῶτερ·
ἐνόικαίως διέποις τ' ἀστεμφέα κράντορα θεῶν,
καιράνον εὐσεβέα, στάθμην σοφίη ἀριγνώτω,
ἰδυοσύνη θ' ἀπάση θείοις τ' ἐνὶ δόγμασιν ὄντως.
νηφάλιον Νικόλαον, νηπενθέα, νηροχαρῆα.
ἰλαρόν, ἰσχυρόβουλον, ἰθύνητατον, ἰμερόεντα,
κοσμον, κλειτογενῆ, καλλιστεφέα, κλυτιότην,

ὄργαμον, ὀρθόπολιν, ὀλβιστήν, ὀλβιοδῶρον,
λαμπρογῆ, λαμπτήρα, λιγυρόν, λαμπετόωντα,
ἄσμενον, ἀνθεμόεντα, ἀγακλυτόν, ἀστερόεντα,
ὀλβιον, ὀβριμδεργον, ὀμόγνιον, οὐρανομύστην,
σώφρονα, σεμνότατον, σειρήγων, σεμνολόγημα·
φρούρεε δὴ φεράπονθ' ὑψίβρονε σὺν Νικόλαον,
οὐγκροβλόγων, ἐγ' ἄισμα, φράντατον, εὐφροναφῶτα,
οἰδιμον ἡγεμόνεσι, σοφώτατον ἔξογα πάντων,
τ' εἰόνας ἐς λυκάδωντας ἐν εὐποταμῖα, καὶ ὑγεῖα. 16

Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν Αὐθέντην Κωνσταντῆνοδῶα. υἱὸν τοῦ Νικολάου βοδῶα
διὰ στίχων λεοντίων.

Ἐν τῇ συνέσει Δυναστοῦ
τῇ τοῦ καιράνου φρονήσει
οὕτω σαυτοῦ τῇ συνέσει

Ἡ γὰρ σαυτοῦ ὑψιλότης
ζητίσει δικαιοσύνην,
ὡς ὦν υἱὸς τῆς εἰρήνης

Ἀρχαί, τιμαί τε καὶ φρόνοι
ἢ δ' ἀρετὴ ταῦτα πάντα
διὸ κεκόσμηκας Κράτορ

Ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ,
σὺ δὲ καιράνιον ἀρότης
ἐν τῷ Θεῷ διαμένεις,

Ἐν τῇ τοῦ βίου καιλάδι
τοὺς οὐρανόους λειμῶνας
ὡς πέλων τῆς εὐσεβείας

ἢ πόλις οἰκοδομεῖται
τὰ πλήθη εὐδοκίμοῦσι·
Οὐγκροβλαχίας εὖ ἔξει.
ἀεὶ ἐργάσεται κρίμα,
πραότητα καὶ εἰρήνην,
τοῦ εἰρηνάργου δεσπότηου.
τὴν ἀρετὴν οὐ κοσμοῦσι.
κατακοσμεῖ θαυμοσίως,
ἦν εἰλησας καιρηνίαν.

ἐν τῷ Θεῷ πάντως μένει·
σῶν τὴν ἀγάπην πρὸς πάντας
καὶ ὁ Θεὸς ἐν σοὶ μένει.

στρεσόμενος ἐναρέτως,
σαυτῷ προπαρασκευάζεις,
τὸ εὐκλεέστατον ἄνθος.

Θεὸς ἀπάντων Δεσπότης
αὐτὸς ἰθύνει ταύτην
ἐς πανευδαίμονας πλείστους

Πηγὴ σοφίας ὑπάρχων,
τὴν παρέδρον αὐτοῦ θρόνου,
ἵνα κελῶς καὶ πανσόφως

Ἀκράδαντον ἐν τῷ θρόνῳ
ἀκύμαντον ἀστεμφέα,
διατηρούη τὸ θεῖον

Ἀντιειμένους δὲ πάντας
ὑπὸ ποσὶ τοῖς ἐκλάμπροις
συντρίψειε κατὰ κράτος

Ἡλιος ὥσπερ ἀνίσχων
κακείθεν ἐπιδημήσας
νῦν ἐραπλοῖς τὰς ἀκτίνας

Ἡλιος ὄντως ὑπάρχεις
ὡς ἀρεταῖς ἐστκλιμένος,
ὡς ἀθυμίας τὰ νέφη

Φωστήρ καθάπερ ὁ μέγας
τὸν δε περιέγειον κόσμιον
ζωὴν παρέχων τοῖς ζώοις,

Οὕτως ὁμότροπε κείνω,
ἀπάραις τῆς Κωνσταντίνου,
τῶν ὀρθοδόξων τὰ πλήθη

Θεὸς ὁ πάντων Δεσπότης
ζυγοῖς δικαίας προνοίας
ἀνέδειξέ σε ποιμένα

Στόματα νῦν τῶν ρητόρων
πρὸς ἔπαιόν τε καὶ δόξαν
τῶν σῶν μεγίστων χαρίτων,

Ὁρθρὸς λαμπρὸς ἀνεφάνης
φαίνωντε, καὶ περιθάλπων
ἀκτινοδόλους ἐκπέμπων

Οὐρανὸς ἀκούετο
ὁ Παντοκράτωρ Δεσπότης
τέθεικε νῦν θαυμασίως

Πέπνυται νῦν ἀθυμία,
ἀνέτειλεν εὐθυμία,
τοῖς οὖσιν ἐν τῇ Δακίᾳ,

Ἰλεως, πρᾶος, εὐγνώμων,
ἡδυεπὴς συμπαθὴς τε,
πατὴρ καθάπερ φιλόπαις

ὁ δοῖς σοι τὴν ἐξουσίαν,
φυλάττοι, καὶ διεξάγει
λυκάδαντας μετ' εἰρήνης.

χαρίσαιτό σοι σοφίαν
τὴν θεῖαν, καὶ ὑπερτάτην,
τὸ ποιμνιον διοικήσης.

Οὐγκροδλαχίης ἀπάσης,
πνεύθμον, ὑγίεια,
τὸ σὸν περιδοξον κράτος.

ἐν σώμους, καὶ ἀσωμάτους
ὦ κράτιστε ἡγεμόνων,
Θεὸς ὁ δοῦς σοι τὸ κράτος.

τῆς πόλεως Κωνσταντίνου,
ἐς πατριχὸν τὸν σὸν θρόνον,
τοῖς πᾶσι τῆς εὐποιίας.

ὡς χάρισι χρυσαυγίζων,
ὡς βρύων εὐεργεσίαις,
τῶντι διασκεδάζων.

αὐγάζει καὶ περιθάλπει
μαρμαρυγαῖς χρυσολάμπροις,
καὶ τοῖς φυτοῖς τε καὶ χλόαις.

πανέκλαμπρε Κωνσταντίνε,
θάλποις ταῖς σαῖς εὐποιίαις
τῶν ὑπὸ σὴν ὄντων χεῖρον.

κηδόμενος τοῦ ποιμνίου,
τῆς ἀνωτάτω, καὶ θεῖας
τῶν πατριχῶν ἐκλογάδων.

καὶ κλάμοι φιλοσόφων
κινουῦνται πάντῃ προθύμως
ὧν δέδοκέ σοι τὸ θεῖον.

τοῖς πλήθεσιν Οὐγκροδλάχων
αὐτόχθονάς τε καὶ ξένους,
τῶν ὄρωρων δαψιλείας.

ἐνωτιζέσθω ἡ γαῖα,
τὸν λύχνον τὸ φωτοφόρον
ἐπὶ τὴν ὄντως λυχνίαν.

οἴχεται νῦν δυστυχία,
ἀνέλαμψε εὐτυχία
καὶ πάση Οὐγκροδλαχίᾳ.

καὶ τῶν παιόντων συγγνώμων.
καὶ χριστομίμητος πέλεις,
φιλόστοργος, φιλοικτίρμων.

Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν διὰ στίγων
πολιτικῶν.

Ὁ παντοκράτωρ Κύριος, πηγὴ ἢ τοῦ ἐλέους,
οὐσία ὑπερούσιος, τῶν αἰτιῶν αἰτία,
ἢ χάρις ἢ πανάφθονος, τῶν οἰκτιρμῶν τὸ πλήθος,

τῆς εὐσπλαγχνίας πέλαγος, τῶν ὄντων ἢ ὄντοτης,
εἰδῶς τὴν σὴν εὐσέβειαν τὴν ἀστεμφῆ καὶ θεῖαν,
ὦ ἡγεμόνων κράτιστε, ὦ ἡγεμόνων δόξα,
κοίρανε θεοκόσμητε, μέγιστε Κωνσταντίνε
καὶ ὡς τυγχάνεις ἀριστὸς πλήρης τῆς εὐλαθείας,
ἄγαλμα πανυπέρλαμπρον, χαρίτων πεπλησμένον,

πηγή ἢ χρυσοθύρουσα τὰς θεαρέστους πράξεις,
καὶ εὐποιίας δαψιλεῖς, καὶ ἀγαθοεργίας
λειμών πανευθαλλέστατος, θάλλων ταῖς εὐποιαῖς,
ταμείον τὸ χρυσοῦλον τῶν δωρεῶν τῶν θεῶν,
ἔσοπτρον τὸ ἀγνότατον, ἐντρέφων θεῖον φόβον,
τῶν ἡγεμόνων κορωνίς τῶν πανεκλαμπροτάτων,
πάντων φροντιστικώτατος ξένων, καὶ αὐτοχθόνων,
πρότατος, πανέκλαμπρος χριστομιμήτοις ἔργοις,
στέμμασι πλείστοις ἀρετῶν κατακεκοσμημένος,
πράξεσιν αἰθερίας τε, καὶ ὑψηλαῖς, καὶ θεαῖς,
πανεύφημος, πανένδοξος, τῶν πάντων εὐεργέτης,
καὶ ὡς ριζόθεν ἐκτεμεῖς γενναίως καὶ προθύμως,
πράξεις αἰσχράς, καὶ ρυπαράς, καὶ πᾶσαν ἀδικίαν,
δόγματα τὰ ἀλλότρια τῆς φαύλης δυσσεβείας,
ἀποδοιοποπούμενος, ὡς ὄχλων ἀγέλας·
καὶ κυβερνήσεις ἐμμελῶς τῶν εὐσεβῶν τὰ στίφη,
ὡς ἱμερόεις, ὡς λαμπρὸς βλαστὸς τῶν ἡγεμόνων,
κλάδος πανευθαλλέστατος ἐξ ἀγαθῆς τῆς ρίζης,
τῆς εὐσεβείας ἀγαλμα, ἀστὴρ δικαιοσύνης
παμφρεστάτη ἢ ἀκτὶς ἡλίου τοῦ πανσόφου,
τοῦ Νικολάου τοῦ κλεινοῦ, τοῦ πρώην ἡγεμόνος,
ἀνθ' ὧν ὁ μέγας ἥλιος ὁ τῆς δικαιοσύνης,
θεὸς, ἢ πάντων τῶν καλῶν πρωταίτιος αἰτία,
ὑψωσεν, ἀνεβίβασεν εἰς θρόνον τῆς Βλαχίας,
σε τὸν πανευσεβέστατον υἱὸν τῆς εὐλογίας,
ἴλεων, εὐμενέστατον, χαρίεντα, καὶ πᾶρον,
τὴν πατρικὴν δικαίως σοὶ παρέσχε λαμπραυγίαν,
δικαιοσύνης τῆς σεπτῆς ὡς πέλων ἢ ἀκρότης,
τοὺς ἀντιπάλους ἅπαντας, καὶ τοὺς ὑπεναντίους
κατατροπώσας εὐθενοῶς ὑπὸ ποσὶ σου κράτορ·
ὅστις ὡς πέφυκε δοτὴρ τῆς σῆς ἡγεμονίας,
ζυγοῖς δικαιοσύνης τε παρέσχε σοὶ τὸ κράτος,
οὕτω διαφυλάξοι σε πανεύτυχον καὶ σῶον,
ἐν τῷ ὑψίστῳ καὶ λαμπρῷ Οὐγγροβλαχίας θρόνῳ,
τῶν ἐναντίων νικητὴν, καὶ ἐνδρῶν τῶν τούτων,
ἐν παμπληθῆσιν ἔτεσιν, ἐν κύκλοις πολλῶν χρόνων,
ὡς Ἡρακλέους μιμητὴν κατὰ τῆς ἀδικίας,
ἢ μᾶλλον χριστομίμητον ἐν ταῖς δικαίαις ἔργοις,
ἀνατροπέα τῶν δεινῶν, καὶ φαύλης πολιτείας,
ἵνα τοὺς λύκους τοὺς δεινοὺς ὀλέσης κατὰ κράτος,
καὶ σὺν αὐτοῖς ἀγελήδον πᾶν εἶδος αἰσχροεργίας·
καὶ ὡς ποιμὴν πανάριστος, θεοσεβῆς, καὶ θεῖος,
τὴν θείαν ποίμνην τοῦ Χριστοῦ, τῶν εὐσεβῶν τὰ πλήθη,
εἰσαῆξαι πρὸς παναριστον νομὴν εὐθυδιχίας,
ἀπὸ λαχῆς τε τῶν χρεῶν, καὶ μεγαλοδωρίας·
ὁ δὲ Παντάναξ ὁ θεὸς Παμβασιλεὺς καὶ πλάστης,
κρατῆνοι, στερεώσῃ τὴν σὴν ἡγεμονίαν
εἰς παμπληθεῖς λυκάδαντας, ἐν κύκλοις πολλῶν
χρόνων
πανευτυχῆ, εὐδαίμονα, ἀκράδαντον, καὶ
θεῖαν. 58 148)

Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν Ἄρχοντα Καμαράσιν
Ἰωάννη·

Δέχου πνεύδοξε ἀνδρῶν Σκαρλάτε Ἰωάννη,
ἀρχιταμία φίλτατε, καὶ κηδεστὰ οἰκίει
τοῦ σοφωτάτου κρατικοῦ αὐθέντου Νικολάου,
τόδε τὸ πονημάτιον, ἀναγραμματισμὸν μοι
τοῦ σοῦ σεμοῦ ὀνόματος εἰς μνήμην αἰωνία.
(ἀρχιταμίας, κμαράσης, κηδεστής, γαμβρὸς).

Ἰν' ἄνω ἦς.

Ἰν' ἄνω ἦς παρὰ Θεοῦ τιμαῖς τε καὶ ἀξίαις,
ἵνα τεροβῆς ἐν οὐρανῷ ὁμοῦ μετὰ δικαίου,
ὑπὸ Θεοῦ τετίμισας, καὶ δόξης ἀπολαύεις,
καὶ ἀπολαύσεις ἐς αἰὶ ἀπείρονας εἰς χρόνους.

Σὴν ναίω.

Σὴν ναίω χάριν ἔνδοξε, καὶ δαψιλῶς λαμβάνω
τὰς χάριτας ἐκάστοτε σὺν πλείστοις ὁμοῦ ἄλλοις·
χαριτοδρῦτην, χαριστὴν, καὶ μέγαν δωροδότην
πεποϊήκε σε ὁ Θεός, ὁ κηδεμῶν ἀπάντων.

Νῶ ἂν ἴης.

Νῶ, καὶ φρονήσει ἀκριθεῖ, καὶ λίαν ἐχερρόνως
πορεύῃ ἂν τὸ στάδιον τὸ τοῦ παρόντος βίου.
ἐμμένων ἀμετράτεπτος τοῖς ἀγαθοῖς, οἷς ἔχεις,
καὶ προστιθεῖς ἄλλ' ἀγαθὰ ἐπὶ τοῖς προλαβοῦσι.

Νῶ ναίης.

Σὺν νῶ οἰκήσῃς αἰὶ σὺν νῶ γε καὶ διάξεις,
ὅποι περ ἂν σὺ πορευθῆς, ὑπάρχων ἐστεμμένος
ταῖς χάρισι, ταῖς δωρεαῖς, καὶ ταῖς εὐεργεσίαις,
αἷς καθ' ἐκάστην κέχρησαι, εὐεργετῶν τοὺς πάντας.

Σιὼν νῆξ.

Ὡς τινὰς νῆα ἀρετὰς ὀχοῦμενος, ἐντεῦθεν
πρὸς τὴν Σιὼν ἀνάδραμε τὴν ἄνω, τὴν ἐν πόλῳ.

Σαίνων ἦ.

Σαίνων, περιποιούμενος τοὺς ἅπαντας ὑπάρξει
ὁ Ἰωάννης ὁ κλεινός, τῶν εὐγενῶν ἢ δόξα.

Αἴνων ἦς.

Ἄει ἐπαίνων, καὶ τιμῶν, ταῖς ἀγαθοεργίαις
ὑπάρχεις ἀξιούμενος, ὡς τὰ ἐπαίνου πράττων.

Ναῶν ἴς ἦ.

Υἱὸς τε χαριτόκομος, υἱὸς τῆς εὐσεβείας,
δύναμις πάντως πέφυκε Ναῶν τῶν σεβασμίων.

Ἄνω ἴσην.

Ἄνω πορείαν τὴν στενήν, ἴσιν ἀπαραβάτως
ἀδεῶς τρέχεις, ἐντελῶς, τὰς ἐνδολὰς φυλάττων.

Ἴσθιν νάω.

Ἴσθιν δικαίαν τὴν ὁδὸν τοῦ βίου διατρέγων,
ἴσθιν καὶ τὴν πρὸς οὐρανὸν, φησὶν, ἐγὼ ἀνέλθω.

Ἴσθιν ὦαν.

Δικαίως ταύτην τὴν ζωὴν τὴν κάτω κεκτημένος,
δικαίως πρὸς οὐράνιον λειμῶνα κατοικήσεις.

Ἄσων ἡνί.

Ἰδοὺ καὶ γὰρ σὺν ἅπασιν, ὁρῶν τὰς εὐποιίας,
αἰνέσω προτεθήμεμαί τὸν μέγαν Ἰωάννην.

Ἄσων νηί.

Πᾶς τις ἐνωτιζόμενος τὰς πράξεις τὰς ἐνθούς,
καὶ ἐν νηὶ προσέρχεται ἰδεῖν, καὶ ἐπαινέσαι.

Ἄ ὦνησιν.

Βαβαὶ μεγίστην ὦνησιν πολλῶν πτωχῶν, καὶ δούλων
τὸν δὲ Θεὸς ἐξέπεμψε, τῶν εὐγενῶν τὸ κλέος.

Ἰωνᾶς ἦν.

Καὶ ἦν, καὶ ἔσται ἐς αἰεὶ πλήρης τοῦ θεῖου ζήλου,
πανευλαβῆς, πανευσεβῆς, ὡς Ἰωνᾶς ὁ θεῖος.

Ἄϊων νῆς.

Ἀκούων σὺ τῶν ἐντολῶν, φωνῶν τε τῶν πενήτων
πλεύσεις καλῶς, καὶ εὐσταλῶς εἰς οὐρανοῦ λιμένα.

Ἰσα νηῶν.

Τὰ Ἰσα δικαιώματα Ναῶν τῶν τοῦ Κυρίου
ἐς σὴν ψυχὴν συνήθροισας πολλῇ τῇ δαψιλείᾳ.

Ἄϊων σήν.

Ἀκούων ἕκαστος τὴν σὴν μεγίστην προστασίαν,
καὶ δαψιλῇ τὸν ἔλαιον, προσέρχεται προθύμως.

Ἄνω ἱς ἦν.

Ἄνω ὑπάρχων τῇ τιμῇ, ἄνω καὶ τῇ ἀξίᾳ,
ἀνώτατος, καὶ δύναιμι τοῖς ἔργοις ἐγεγόνει.

Νησῶν Ἰγ.

Ἰα τὰ κατορθώματα πανεύσυμα τυγχάνει
νησῶν, καὶ χέρσου, καὶ παντὸς τοῦ περιγεῖου κόσμου.

Ἰάσων ἦν.

Ἰάσων παναλκέστατος, ὁ νοητὸς καὶ θεῖος
αἰτήτην τὸν πολέμιον ἐλέσας κατὰ κράτος

Ἰων ἦς ἄν.

Τῶν Ἰων εὐοσμώτερος, καὶ πάντων τῶν ἀθέων
ταῖς αἰθερίαις πράξεισι τυγχάνεις περὶ δόξως.

Σάων ἡνί.

Ἰδοὺ τελέθεις ἀγαθός, τοῖς πλείστοις εὐεργέτης,
σώζων, φυλάττων, εὐποιῶν, ἀόκνως περισκέπων.

Ἄν νῆς Ἰω.

Ἐκστος ἐκκηλούμενος ταῖς ἀγαθοεργίαις,
ἔφησεν ἄν πανευμενῶς, ὅπη περ ἄν ἀπίης,
καὶ γὰρ σὺν σοὶ πορεύσομαι. κράτιστε εὐεργέτα.

Ναίω ἦς.

Ὡς ἄριστος, ὡς δίκαιος, οἰκήσας ἄν εἰρήνην,
τοῖς πᾶσιν ἀγαπώμενος, ἀπόβλεπτος τοῖς πᾶσι.

Νάων ἦς.

Ταῖς παναρίστοις πράξεσιν οἰκήσιον ἀπελεύση
μετὰ τοῦ βίου στάδιον ἐς οὐρανοῦ παστάδα.

Ἄν αἰνῆς.

Ἰπάρχων εὐμενέστατος, πραότατος, ἡ δὴ τε
αἰνέσειας, φιλησειας τοὺς σοὶ οικειωθέντας.

Σιῶν ὦνῆ.

Εὐχαῖς, καὶ πίστει εὐσεβεῖ, καὶ πράξεσιν ἐνθούς
ὠνεῖται εὐμαρέστατα Σιῶν τὴν οὐρανίαν.

Σινᾶ Νηῶ.

Μεγίστην τὴν εὐλάβειαν προσφέρει Σαυμασίως
ἐν τῷ Ναῶ τῷ τοῦ Σινᾶ, ὡς ὄντι ἐν τῷ ὄρει,
ἐν ᾧ Θεὸς ἐτέλεσε παράδοξα Σαυμάτων.

Σιῶν ἄν ἦ.

Σιῶν ἄν ὀνομάζοιτο ψυχὴ ἡ τρισολβία
τοῦδε τοῦ τρισευδαίμονος Σκαρλάτου Ἰωάννου,
ὡς οὕσα οἰκητήριον Θεοῦ τοῦ παμμεγίστου.
Ναὸς γὰρ πέλεται Θεοῦ ὁ ἀρετῇ συζήσας.

Ἄνις ὦν.

Τῆς λύπης δὲ γενόμενος θανάτῳ τῆς συνεύνου,
χαρᾶς ἀπείρου ἐμπλεως μετέπειτα γενήσῃ
ἡ τοὺς ἀνίης τῆς πικρᾶς τῆ τύχη γεγονότας
χαροποιῶν, καὶ κυβερνῶν, εἰ ταύτης καθαιρέτης.

Ἰάση νῶν.

Τὰς ἀθυμίας τὰς πικρὰς, ἐλλείματα, καὶ τύχας
ἡμῶν ἰάση ἐνδοξε συγχαῖς εὐεργεσίαις.

Ἰῶν ἂν ἦς.

Μόνος ἂν ἦς ἀνάπλευς παντοδχιῶν χαρίτων,
 ὡς μόνος τὰ τῆς χάριτος ἀεὶ τελῶν ἐκθύμως.
 Πρὸς τούτοις ἐπιταγραμμῶν τὸ ὄνομα τυγχάνει
 σοῦ τοῦ ἐνδόξου καὶ κλεινοῦ, ὡς πᾶσι καθορᾶται.
 Μυστηριώδης ἀριθμὸς ὁ τοῦ Ἑπτὰ τυγχάνει
 ἀνθ' ὅτου καὶ ἐξύμνηται ἀνδράσι τοῖς πανσόφοις.
 Ἑπτὰ γὰρ καθεστήκασιν τοῦ οὐρανοῦ Πλανήται.
 Ἑπτὰ δὲ κλίμασι ἡ γῆ διήρηται ἐντέχνως.
 Ἑπτὰ τὰ αἰσθητήρια τυγχάνουσιν ἀνθρώπου.
 Ἑπτὰ δὲ καθεστήκασιν καὶ πᾶσι αἰ κινήσεις.
 Ἑπτὰ καὶ τὰ φωνήεντα ὑπάρχει τῶν γραμμῶν.
 Ἑπτὰ δὲ καὶ τὰ μόρια, ἐπίτασιν δηλοῦντα
 καὶ οἷς ἐπτὰ τυγχάνουσιν αἰ στάσεις τῶν ρητόρων,
 Ἑπτὰ καὶ τὰ χρίσματα τοῦ Πνεύματος τελούσι·
 Ἑπτὰ δ' αὖ στυλοῖς ἠδρασται ὁ τῆς σοφίας οἶκος·

Ἑπτὰ δὲ τὰ μυστήρια τελούσι ἐκκλησίας·
 Ἑπτὰκις τῆς ἡμέρας τε αἰνοῦμεν τὸν Δεσπότην·
 καὶ λύσιν ἐξαιτούμεθα ἡμῶν ἀμπλακχημάτων·
 τοιούτου τοίνυν τετευχῶς ὀνόματος τιμίου,
 καὶ αἰθερίους πράξεσιν ὑπάρχων ἐστεμμένος,
 ὡς ὄρνις οὐρανόθρεπτος, πέλεια χρυσοπτέρυξ,
 γενναίως ἀναπτῆσαις ἐς οὐρανοῦ λειμῶνα
 μετὰ βαθῦ, καὶ λιπαρὸν, πνευδαίμον τὸ γῆρας. 106
 ἔχει καὶ ἄλλους εἰς αὐτοὺς τοὺς δύο ἡγεμό-
 νας στίχους, καὶ τοὺς ἄφρακα διὰ βραχυλογίαν·
 ἔχει καὶ παραινετικά τετράστιχα, τῆφρακα καὶ αὐ-
 τὰ, δὲν τὰ ἔγραψα, καὶ γράφω τὰς ἐπιστολάς,
 ὅπου ὁ μακαρίτης ζῶντας σέμειμα ἔγραψε, καθὼ
 γραφῆς ἀξίας διὰ τὴν σύνταξιν, καὶ τὰς ὑπο-
 θέσεις.

Aceste versuri reprezentând nici un interes istoric special pentru noi Români, le am dat numai în original.

Γεώργιος Κυρίω Κωνσταντίνω τῷ δευτέρῳ
 γραμματικῷ, ἀνδρῶν λογίῳ ἐρασιμιοτάτῳ,
 εὐ πράττειν.

α.) Ἐμελλεν ἄρα καὶ φοιτητῆς οὐχ' ἀπλῶς,
 οὐδὲ τῶν τυχόντων, ἀλλὰ καὶ τῶν προϋχόντων,
 καὶ μάλιστα ξυνήθων, ἐπελαθῆσθαι καθηγητοῦ φι-
 λοῦντος οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπερφιλῶντος, ὡς
 ἐγνωσται ἡλίου φανώτερον, καὶ οὐδὲ φιλοῦ προσρήμα-
 τος ἀξιώσει, καὶ ταῦτα δυστυχήμασι προσπλάι-
 σαντος, καὶ νόσῳ λοιμῶδει καταχρασθέντος, καὶ
 ὑπερορείου γεγονότος, καὶ διαιτωμένου ἐν ὄρεσιν·
 ἦνίκα οὐ μόνον τὸν προσφοιτήσαντα, καὶ τὰ εἰ-
 κότα φιλιθέντα, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀπλῶς ἐγνω-
 κότα, καὶ θῆας μόνης καὶ ὀμιλίας κεκοινωνη-
 κότα, κατοικτεῖραι προσῆκε, καὶ συνάχθεσθαι καὶ
 μεμνήσθαι συνεχῶς, ἐπιστεῖλαι τε καὶ παραμυθίσα-
 σθαι; Ἀλλὰ τούτων ἀπάντων τὸ ἀνώμαλον τῆς
 τύχης, ὡς οἶμαι, παρὰ τιον· αὐτῆ γὰρ ὑμᾶς μὲν ἐν
 ἀρχαῖσι τὰς διατριβὰς ποιεῖσθαι ὁσημέραι, καὶ ἡ-
 γεμόσι λαμπροτάτης συνείναι, ἀνδράσιν εὐγενέσιν,
 ἀργουσι μεγαλοπρεπέσι, λεῶ πολυμιγῆ τε καὶ πο-
 λυγλώσσῳ, φρουράρχις τε καὶ φρουραῖς περιστοι-
 χεῖσθαι, καὶ ὡς ἐν τινι πολυάνδρῳ τὸ λυποῦν ὑπο-
 κλέπτειν θεάτρῳ παρεσκεύασεν. Ἡμᾶς δὲ ἅπαν τού-
 ναντίον, ἐν ὄρεσι καὶ ὕλαις περιπολεῖν, μετὰ χωρικῶν
 ἀγραυλεῖν, κολιῶς τε καὶ κορώνις συγχρώζειν, ἔπι-
 ποῖς τε καὶ βουσί περιστοιχιῖσθαι, καὶ ἐν πολιχνίῳ
 περιορεῖσθαι. Ἐν τσαύτῃ τοίνυν ἀθυμίᾳ, μόνην ἐ-
 σχήκαμεν ἂν παραμυθίαν, τὰς πρὸ τῶν εὐνῶν ἐ-
 πιστολάς, ὧν γε ὡς ἐν στερήσει τυγχάνομεν, σὺ
 αὐτὸς μάρτυς ὁ μᾶλλον πάντων ὀφειλῶν ἐπιστεῖ-
 λαι, καὶ μὴ ἐπιτεῖλαις τὸ σύνολον. Οὕτω παρα-

*Gheorghie Domnului Constantin al doilea
 secretar, învețatului între bărbați, prea
 iubitului fericire.*

1). Se cuvine ore ca să mă uite, nu un
 simplu elev, nici dintre cei ordinari, ci din
 cei însemnați și încă dintre familiari, pe mine
 profesorul ce nu numai l-am iubit, ci și prea
 iubit după cum este știut mai clar de că
 Sorele, și nici măcar de un singur cuvânt să
 mă învrednicesc pe când sunt lovit de ne-
 norociri. și atins de bola ciumei, fiind retras
 și trăind în munți? Pe când se cuvinea a
 avea milă, a compătimi și ați aminti continu,
 al cerceta și al mângâea nu numai pre mine la
 care ai învățat și te am iubit, dar și pe
 un simplu cunoscut pe care l-ai vădit
 numai și ai petrecut conversând. Dar cauza
 tuturor acestora este nestatornicia norocului,
 socot. Acesta va dispus a vă face țilnic
 petrecerile în cancelari, a vă întreținea cu
 Domni străluciți, cu bărbați nobili, cu boeri
 măreți, cu norod și variat și de alt nēm, să
 vă înconjuțați de garde și de ofițeri de gardă
 și ca într'un teatru plin de omeni și se a-
 lungă uritul. Iar noi în totul din contra
 ne învartim prin munți și crânguri, trăind
 cu țărani, cloncânind ca coțofanele și ció-
 rele și ne încunjurăm de cai și boi și ne
 mărginim într'un sătuleț. Deci în ast-fel de
 întristare singura mângâere am avea episto-
 lile din partea bine-voitorilor, de care suntem
 lipsiți; tu singur ești martur, care mai ales

μυθῶνται φίλοι τοὺς φίλους; οὕτω μέμνηται τῶν ἀποδῆμων οἱ ἐπίδημοι; τῶν ἀνιωμένων οἱ ἐν εὐθυμίαις; Τὸ σκαυτοῦ ἐξελληνίζομενον ἔιομα, στερέμειον ἄνδρα δηλοῖ, καὶ σταθρὸν. Μὴ τοίνυν ὦ γὰθὲ τὰς πράξεις ἀσυμψώνους τῷ σῶ ἀποδείξεις ὀνόματι. Ἀλλὰ γε τοῖς ἀδῶλως φιλοῦσιν ἀδῶλως σύνεσο, εὐσταθῆς ἐς φίλους, καὶ φιλίας καὶ ὦν, καὶ δυνάμενος καὶ χαῖρε φιλίας τιμῶν, θεῖν τι χρῆμα, καὶ σχὸν ἐν ἰσοζυγίᾳ τὸ εἶναι. ἔρωσο, καὶ φίλει τοὺς σὲ φιλοῦντας, καὶ μέμνησον τῶν σοῦ μεμνημένων. ἄψλη, Ὀκτωβρίου 15'.

β'.) Τὰ ἐναγχός σοι ἐπισταλέντα μοι γράμματα, τὰ φιλίας ὑπερβαλλούσης, καὶ ἀγάπης ἀνυποκρίτου γέμοντα ἐδεξάμην ἀσμένως, καὶ ἀναλεξόμενος, διεχύθην τὴν ψυχὴν, ὅτι ὑγαίνοντά σε κατήγγελλον. Πρὸς δε, ὡς ἐν ἐσόπτρῳ τούτοις διαυγεστάτῳ, ἐνορῶν τὸ σὸν πρὸς με ὑπερέχον τοῦ ἔρωτος, ἐκκυτὸν εὐδαιμόνισα, ὡς τοιοῦτον σχόντα φριτητὴν τε καὶ φίλον. Τοῦτο μὲν διπλόης ἀνευ καὶ εἰλικρινῶς ἀγαπῶντα, τοῦτο δὲ αὐτοβουλήτως ὑπέκοντά μοι, καὶ ὑπενοῦντα, ὡς καθηγητῆ φιλιστόργῳ. ἄδε προεγεγράφειν χριεντισμοῦ τε καὶ ἀστειότητος ἦν, ἀλλ' οὐκ ἐξεπίτηδες· καὶ γὰρ ἀνέκαθεν ἔρωτος ὑμῶν σφοδρὸς ἐνέσταχται τε καὶ ἐνισκίρωται μοι τῆ ψυχῆ· καὶ οἷον τεῖχος ἀδιάρρηκτον ὑπ' αὐτοῦ ἐν αὐτῇ ὑποδομήται· ὥστε οὐδὲ τὰς μεγίστας ἐλεπόλεσι, καὶ κρισίς στεροτάτῳ ἐστρωμένους σιδῆρῳ, κατασεισθήσονται, ἐφ' ᾧ ἀγαλμα σὸν πνευ καλὸν ὑπερίδρυται, ὅλους ἀπαστράπτον ἔρωτάς τε καὶ χάριτας· ἴσθι οὖν ὦ λῶστε τὸν σὸν Γεώργιον καὶ φιλίσαντά σε, καὶ φιλοῦντα, καὶ φιλίσοντα. Καὶ ἦν παιδευτὴν ἐσόμενον, διδῶ Θεός, ἐλευθερίων μαθημάτων, ὡς πρότερον· τοῦτο γὰρ ἐμοὶ τῶν εὐκτῶν, καὶ ἐφριτοτάτων, ἔν' ἰδοίμι σε τὸν κύκλον τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων ἀπαρτίσαντα, καὶ μὴ γε τόσον κύκλου, ἢ γε ἡμικύκλιον ἡμιτέλεστον γεγραφότα τῶν παιδευμάτων· ἀλλ' ὅλον κύκλον, ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον καταλήξαντα, τῶν ἐπιπέδων σχημάτων τὸ κάλλιστόν τε καὶ πολυχωρότατον. ἔρωσο, καὶ εὐτύχει, καὶ φίλει, καὶ ἐπίστελλε, ἵνα τῶν ἴσων ἀξιώθῃς.

Τὴν παμφιλιάτην αὐτῆς λογιότητα, καὶ Κωνσταντινικὴν γραμματικότητα ἥδιστα προσαγορεύω καὶ ἀσπάζομαι ἐν Χριστῷ.

γ'). Ἐπεὶ τὰ τῶν φίλων κοινὰ, φίλοι δ' ἡμεῖς,

Cronibaril Greci.

datorind să trimiți, și n' ai trimis de loc. Așa mângâie amicii pe amici? Așa și amintesc cei rămași de cei duși? De cei ce sufer, cei ce sunt în fericiri? Numele tău grecisat însumnă bărbat neschimbător și statornic. Deci, amice, nu arăta numele tău neconform cu faptele, ci fii sincer cu cei ce te iubesc în sinceritate, constant în amicitie cu amicii și să fii și să te arăți, și te bucură respectând lucrul D-șeesc și să ai în cumpănă pre a fi. Fii sănătos și iubește pe cei ce te iubesc, și amintește de cei ce și amintesc de tine. 1738. Octomvrie 2.

II). Epistolele ce cu grăbire mi-ai trimis ce sunt pline de o amicitie nemăsurată și de o iubire neipocrită, le-am primit cu plăcere și cetind mi-a înveselit sufletul pentru că mi vestia că ești sănătos. Pe lângă aceasta, ca într'o oglindă străvedătoare zăream iubirea cea abundentă a ta către mine, că sunt fericit pentru că am ast-fel de elev și amic; pe de o parte pentru că fără duplicitate și sincer mă iubești, iar pe de alta că benevol mi te supui și mă ascuți ca pe un profesor și iubitor de elevi. Iar aceea ce am scris era grațiosități și glume și nu serioități. Căci în tot-déuna dragostea puternică către voi mi-a întărit și mi-a împuternicit sufletul meu și ca un zid nesurpat mi se zidește de iubire, în cât nici cu cele mai mari mașini și berbeci de fier prea tari n' ar putea s'o sgudue, pe care statua ta se razimă foarte bine, strălucind tuturor iubire și grație. Deci cunoști, o amice, pe Gheorghie al tău ce te-a iubit, te iubește și te va iubi. Și dacă va da D-șe și voi mai fi profesor de științele libere, ca mai în trecut (căci acesta-i dorința mea cea mai aprinsă) ca să te ved, că ai terminat ciclul științelor Enciclopedice, și nu o parte numai a ciclului ori un semiciclu pe jumătate deservșit cuprinđend studiile; ci tot ciclul începnd de la un știut semn și terminându-se tot acolo, cel mai perfect și cel mai estins din formele liniilor dintr'un cerc. Fii sănătos și fericit și iubește și trimete epistole pentru ca și tu să te învrednicești asemenea.

Salut și sarut în Christos pe prea iubitul învățat și secretar Constantin.

3). Fiind-că amicilor sunt tóte comune,

κοινα ἄρα τὰ καθ' ἡμᾶς, ἀνθ' ὧν ἐξυφάναι σοι δεῖν ἔγνων τὰ κατ' ἐμὲ ἵνα εἴης χαίρου, ὡς ἄλλοτριω-
 ρωνῶν, (ὅπερ οὐδ' εἰς νοῦν ποτ' ἀνέλαβον) ἢ ἀχ-
 θόμενος, ὡς σαυτοῦ τάμα λογιζόμενος· οἶσθα τοῦ
 ἡμετέρους σκήνους τὸ ἀδρανές, καὶ πρὸς τὰς νό-
 σους εὐκατάρρονον, καὶ περὶ τὰς ἰάσεις δυσανά-
 κλητον· καὶ ὡς γε καταποτίσις, καὶ ἐτέροις ἰατρῶν
 φαρμάκοις ὑπερέϊδε τότε, καὶ ἀνελαμβάνετο· νῦν δὲ
 τὸ μὲν σαρκίον ταῦτ' ἀποπεριφερόμεν, διὰ δὲ τὸ ὄρε-
 σιτροφρεῖσθαι, καὶ πόρρω πη ἀποπλανᾶσθαι πόλεως,
 φαρμακοπωλείου, καὶ ἀκεστόρων, τῶν ἀλεξινοῦ-
 σων ὑστερούμεθα φαρμάκων. Ἐπεισι τοίνυν, τῷ
 μὲν σκῆνει νοσάζεσθαι, ἀσχάλλειν δὲ τῇ ψυχῇ,
 καὶ τῶν ἀνιώντων ἀπαλλαγῆναι οὐχ οἶόν τε. Ἄ-
 κος ἔν μοι διὸ ὑπολέλειπται, ἐάν τὰς ἐν ὄρει δικ-
 τριβᾶς, καὶ πρὸς τὴν σώσουσαν πόλιν κατιέναι,
 θεῖα δέτε συνάρσει, καὶ ἰατρῶν ἐπικουρίᾳ τὴν ὑ-
 γείαν ἀνακαλέσασθαι. Ἐμπαλιν δέ με κατορροδεῖν,
 καὶ ὑποτρέσαι, καὶ τὴν ὄρμην ἀναστέλλειν παρ-
 σκευάζει, τὸ τῆς ἐπαπειλούσης νόσου λοιμῶδες,
 τὸ δίκην ἐφαπλωθέν τοῦ τληπαθοῦς Βουκουρεστίου
 νέφους ἰώδους, καὶ πᾶσαν ἡλικίαν καταφαρμάξαν,
 καὶ ἐκθερίσαν. Ἄνθ' οὗτου δεῖν ἔγνωκα περὶ τῆς
 ἡμῶν πρὸς ἡμᾶς ἐπανελεύσεως πυνθάνεσθαι, εἴ γε
 τὸ θεῖον κράτος τὸ τῆς νόσου ἡμβλυνε κέντρον,
 καὶ, εἴμε δυνατὸν, ἀνοικνωτικῆ ἐπαινέναι ἔρ-
 ρωσο.

δ'). Προφητικαί τε, καὶ εὐαγγελικαὶ διακελεύον-
 ται φωναί. τοῖς μὲν δεομένοις ἀμελητῆ τὴν κατὰ
 δύναμιν ἐπικουρίαν προσάγειν· πάντων δ'· μάλιστα
 τοῖς ἐξ ἐτέρας θρησκείας εἰς τὴν ἡμετέραν μετα-
 σκευαζόμενοις, καὶ ἐκ τῆς ἀγριελέου εἰς τὴν καλ-
 λιέλαιον μετεγκεντριζόμενοις. Γνοὺς τοίνυν σαυτὸν
 προθυμότατον ἐκπληρωτὴν τῶν τοιούτων θεῶν
 φωνῶν, κέπομπα σοι τὴν δὲ τὴν ἀναφορὰν ἐγχει-
 ρίζειν τῷ ἡγεμόνι, καὶ ἐκτελεῖν τὸ ζητούμενον.
 Ἐξεστι δέ σοι ραδίως τοῦτο κατεργάσασθαι, κοινο-
 λογουμένῳ μετὰ τοῦ ὄλως πνέοντος ἔλεος, καὶ εὐ-
 ποιίαν ἡγεμόνος· ὅπερ διαπραξάμενος, χαριέστατος
 ἔσῃ θεῶν τε τῷ ἐλεήμονι, καὶ μοὶ τῷ ἀξιούντι, καὶ
 Ἰακώβῳ τῷ λίαν χρίζοντι τῆς σῆς βοθητίας·
 ἔρρωσο.

Τῷ παμφιλτάτῳ μοι τῶν φοιτητῶν, καὶ φίλων,
 Κυρίῳ Κωνσταντίνῳ ὑγείαν τε καὶ σωτηρίαν
 καὶ τὴν τῶν ποθομένων ἐπίτευξιν.

ε). Ὅστρέων ἐρίεμαι τὸν ἀπὸ τῆς βασιλευούσης,
 ὧν τυχεῖν, ἐμοὶ δυσχερές, διὰ τὸ ἀποθεῖν οἰκεῖν
 τῶν ἀρχαίων, ἐν οἷς ταῦτα συγκυρίζονται· ὅθεν

noi suntem amici. prin urmare ale noastre
 sunt comune. Pentru care socotind, că tu nu
 trebuie să râvnești asupra mea, ca să te veselești
 ca unul ce cugetă alt-fel (lucru ce nici mi-au
 trecut prin minte), s'au că te necăjești ca
 cugetând cele ce sunt ale mele a fi ale 'ale.
 Cunoști slăbiciunea corpului meu și că'i
 plecat spre boale și cu anevoe de îndreptat
 prin medicamente și că se sprijină și susține
 prin bătătură și alte medicamente de ale doc-
 torilor. Iar acum am tot acel corp, dar pen-
 tru că trăesc în munți și sunt prea în-
 depărtat de farmaciile orașului și de medici,
 sunt privat de medicamente preservative. Deci
 fiind-că cu trupul sunt bolnăvicios, iar în
 suflet mă mulțumesc, și că nu'i cu puțință
 a scăpa de supărări, de aceea un lec imi
 lipsește, lăsând petrecerea mea din munți
 și venind în orașul mântuitor, cu ajutorul
 lui D-zeu și cu îngrijirea doctorilor să'mi
 recapăt sănătatea. Din contra mă tem prea
 mult și ca nu cumva să nu mă întorc
 înapoi și să 'mi oprăscă pornirea ciurma de
 bolă amenințătoare, ca una ce s'a întins norii
 otrăvitori asupra nenorocitului București ră-
 pind și secerând totă vrâsta. Pentru care
 socot, că trebuie să întreb despre venirea
 noastră la voi, dacă boldul bolei s'a înfrânt
 în puterea lui D-zeu, și dacă 'i cu puțință
 ca eu să mă întorc fără primejdii. Fii sănătos.

4). Cuvintele și cele profetice și cele evan-
 gelice ordonă de a da curând după putere
 ajutor celor ce au nevoie; tuturor dar mai
 ales celor ce de la altă religie a venit cătră
 a noastră și s'a altuit cel sâlbatec în maslin
 bun. Cunoșcându-te pe tine gata îndepli-
 nitor unor ast-fel de cuvinte D-zești, și
 am trimis ție acastă jalubă de a o înmâna
 Domnitorului și a îndeplini cerirea. Îți este
 cu ușurință ție a sêvârși acăsta, vorbind cu
 Domnitorul care'i cu totul plin de milă și
 bine facere; care lucru desêvârșindu-se vei fi
 bine plăcut Milostivului D-zeu, mie celui ce
 pretind și lui Iacob celui ce are forțe mare
 nevoie de ajutorul tău, fi sănătos.

*Prea iubitului meu între studenți și amici,
 Domnului Constantin, sanătate și mântuire
 și îndeplinirea celor dorite.*

5). Doresc de stridii de acele din Con-
 stantinopol, de care 'mi este cu greu a găsi,
 pentru că locuesc departe de deposit, unde

αὐτός, ὡς ἐν ἀρχαίοις οἰκῶν, καὶ φίλος ὢν, καὶ φίλους πλουτῶν, μάλιστα τοὺς ταῦτα κομίσανται, πέμψεις, οἶδα, λαβῶν, παρ' ὧν οἶδας ἔρρωσο φίλτατε.

στ'). Ὁ μὲν πατριάρχης Ἰσαὰκ, ὃ φίλων ἀριστε, πρῶτον εἰσιτάλη, ἔπειτα τὴν εὐλογίαν τῷ ἐστιάσαντι παρέσχετο. Ἐγὼ δὲ καὶ πλείον τοῦ Ἰσαὰκ ποιήσω, ὡς τῆς νέας χάριτος τελῶν, ἐκείνος δὲ τῆς ἀρχαίας, Καὶ πρὶν φαγεῖν, καὶ πρὸ τοῦ τῶν ὀστρέων ἀπογεύσασθαι, παρέχω σοὶ τὴν εὐλογίαν δαψιλεστάτην· οὐ γὰρ δρόσον οὐράνιον, καὶ ποιότητα γῆρινον κατεγνώμαι σοὶ. Ἀλλὰ δέουαι Ὀλυμπίου ἀνακτος ἵνα σχολίης ἀμετάπτωτον τὴν ὑγείην, προδιβασμὸν ἐπὶ τὰ τελεώτερα τῆς τε μαθησεως, τῆς τε ἀξίας, καὶ τῆς ἐν Θεῷ προκοπῆς καὶ αὐξήσεως. Εὐθυμὸς τε διατελοίης, καὶ εὐεργετικὸς, καὶ περιφρῆνης, καὶ καταθυμίους ἐν ἀπασιν ἐπιτυχῆς. Ἐρρωσο φίλτατε, καὶ αὐθις καιροῦ δραξάμενος τοιοῦτου, μέμνησο τοῦ σοῦ Γεωργίου.

ζ'). Ἀπὸ τὸ μέγαλωμα τοῦ χάστου ἐκατάλαβα τὸ, πῶς γραμματικὸς αὐθεντικὸς ἐστὶν ὁ πέμψας τὰ δῶρα ἀπίδια, διὰ τὰ ὅποια εὐχαριστῶ πολλὰ, ὅτι καὶ τ' ἀπίδια πολλὰ. Διπλοῦν τὸ δῶρον, τὸ μὲν ὕδιστον, τὸ δὲ ξηρόν, καὶ στερέμιον· ὢν τὸ μὲν ἡδύ, τῆς ἀδόλου φιλίας, καὶ ἀκριβοῦς διαθέσεως, καὶ εἰλικρινεστάτης ἀγάπης ἐστὶ τεκμύριον· τὸ δὲ στερεόν, τὸ τῆς φιλίας στερέμιον, καὶ μόνιμον, καὶ εὐπυχῆς ὑποδηλοῖ, καὶ οἷον ἀκράδαντον, καὶ ἀπερίτρεπτον· τὸ δὲ πόρρωθεν, καὶ ἀπὸ Στεφανουπόλεως (Μπρασοβό) τελεῖν τὰ δῶρα, σημεῖον ὑπάρχουσι τῆς πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἡμῶν φιλίας, καὶ διαρκεσούσης ἐπιμήκιστον· ζῆθι ἐς μακράϊωνας τριπόθητε· τὸν σοὶ ὁμωνιμοῦντα, ἐμοὶ δὲ ἄκρα φιλία ὠκειωμένον ἄρχοντα ἄγαν κύριον Κωνσταντῖνον (τὸν προγραφέντα Ξυπόλυτον Ζαγοριανὸν λέγει) προσκυνῶ.

Τὴν λογιότητά της ἄρχον γραμματικῆ, κύριε Κωνσταντίνε Δαπόντε ὀλοφύχως ἀσπάζομαι, καὶ πατρικῶς περιπτύσσομαι.

η'). Χθὲς λαβῶν παρὰ τοῦ παιδὸς τὸ ραβασίον της, εἰ καὶ ἐτρώθη τὴν καρδίαν, ἀλλ' ἐνασχολούμενος μετὰ τοῦ ἀρχοντος ἱατροῦ σινιὸρ Δεπάστε, δὲν εἶχα εὐκαιρίαν νὰ ἀποκριθῶ, καὶ ἄς ἔχω συγγνώμην· νῦν δὲ συλλυπούμενος πατρικῶς διὰ τὴν ἀνιαρὰν ἀγγελείαν τῆς εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀποδημίας τοῦ μακκαρίτου ἀυταδέλφου της, καὶ ἱεροδιακόνου Φιλοθέου εἰς Κων/πολιν γενομένης, τοῦτο συντόμως λέγω, ὅτι καὶ γὰρ συναλγῶ, καὶ οἰκτεῖρω τὸ πάθος, καὶ τχλανίζω ἀδελφόν, τοιοῦ-

se aduc acestea. Deci tu ca unul ce trăești la depozite și 'nii ești amic și bogat de amici, mai ales de acești ce le aduc acestea, 'mi vei trimite de sigur prin cine știi. Fii sănătos amice.

6). Patriarhul Isac, o iubite amice! Întâi a mâncat și apoi a dat bine-cuvântare celui ce a mâncat; iar eu voi face și mai mult de cât Isac, ca fiind sub noul har, pe când acela sub cel vechi. Și înainte de a mânca și înainte de a gusta din stridi, îți dau cea mai îmbelșugată bine-cuvântare. Căci nu îți doresc ție desfătarea cerescă și calitatea pământescă, ci mă rog regelui Olimpului ca să fii continu sănătos și să progresezi tot mai mult în învățatură și demnitate și în înaintarea și sporirea cea în D-Ńeu și să fii vesel bine-făcător, însemnat și câștigător de tôte dorințele cele bune. Fii sănătos amice, și de câte ori ai timp aduți aminte de Gheorghe al tău.

7). De pe mărimea hărtiei am înțeles, că cel ce mi-a trimis prezentul de pere este secretar Domnesc, pentru care îți mulțămesc mult, pentru că și perele sunt multe. Darul este îndoit, pe de o parte dulce, pe de altă uscat și tare. Deci dulcele este dovada de vorbire sinceră și de o dispoziție de amicitie neviclenă și adevărată; iar tăria arată soliditatea amicitiei, persistentă și tare, adioă nestricată și neprefăcută. Apoi de departe a-mi trimite prezente, de la Brașov, este semn a amicitiei noastre cei de mulți ani și care va continua cât mai mult. Să trăești la mulți ani mult iubite. Mă închin celui cu un nume ca tine, și cu care am trăit în cea mai mare prietenie. boerului Aga Constantin. (Amintește pe cel ăis mai sus Zagorianul Xipolit).

Salut din suflet și părintește îmbrățișez pe învățatul, boerul secretar Domnul Constantin Daponte.

Erī luând de la servitor epistola ta, de și mi s'a rănit inima, dar ocupându-mă cu boerul doctor Senior Depasta, n'am avut timp să îți răspund, și să am ertare. Acum însă compătîmind cu tine părintește pentru întristătorea veste a repozărei în Constantinopol a fericitului tău frate și Ierodiacon Filoteiū întămplată în Constantinopol, acăsta ăic în scurt, pentru că și eu compătinesc și regret suferința, și deplâng de niórtea unui ast-fel de frate prea

τον φίλτατον ἀδελφὸν ἀποθεβήκατα, καὶ μηκέτι τοῦτο ὀφόμενον. Ἀλλὰ τί τούτων ὕψελος; τί δὲ καὶ τὸν ἀπελθόντα τοῖς Σρήνοις ὀνήσκιμεν; τριγάρουν ὡς νουνεγῆς, καὶ πεπαιδευμένος, ἀνάλαβε σεαυτὸν, καὶ ἐπὶ τῷ τοιούτῳ φιλοσόφησον πάθει. Σνητοὶ γὰρ πάντες ἐσμέν, καὶ ἐπίκηροι, καὶ ὁδὸν τὴν αὐτὴν πορευόμεθα· ζύμπαντες, εἰ καὶ ὁ μὲν τάχιον, ὁ δὲ βράδιον. Ἐκεῖνος οὐκ ἔτι ἀναστρέφει εἰς ἡμᾶς, ἀλλ' ἡμεῖς πρὸς αὐτὸν ἀπελευσόμεθα· ὡμολόγει τοίνυν τῷ κρείττονι γόριτας, ὅτι τὸν σαυτοῦ ἀδελφὸν ἐκ τῶν τοῦ βίου τούτου ἀνωμαλιῶν καὶ κλυδώνων ἀνήρπασε, καὶ ἐν τῇ οὐρανίῳ μακαριότητι προσελάβετο. Ἐρρωσο τοίνυν τὸ ἀπὸ τοῦδε ἀλύπως, καὶ φιλοσόφῳ φρενὶ σαυτὸν παρκαμύθησον.

Ἰδοὺ δὲ καὶ τὸ ἐμὸν πρὸς αὐτὸν εὐτελές, καὶ ἀτελές ποιημάτιον· ἀρ' οὐ ἔξω ἀπὸ τὴν Τζάρων, ὅπου ἦτον φευγάτος διὰ τὴν πανούκλαν, ἦλθεν εἰς Βουκουρέστιον, καὶ μετ' ὀλίγον ἀπὸ φιάγγων ἀπέλιανεν· ὁ Θεὸς νῆ· τὸν ἀναπαύσῃ.

Ἐμελλεν ἄρα, Πανιερώτατε, καὶ Θεοπόβλητε μητροπολί·α, εὐγενέστατοι ἄρχοντες, χρήσιμοι πρᾶγματευταί, περίλυποι συμμαθηταί, καὶ ἅπας ὁ τοῦ Κυρίου λαὸς περισούσιος. Ἐμελλε, λέγω, ἡμῖν, καὶ τοῦτο τῆς τληπαθοῦς Βλαχίας τὸ ἀπολειφθὲν κάλλος ἰδεῖν ἀμαυρούμενον, τῆς ἐκτακείσης ἀρούρας τὸν πολύχουν στάχυν ἐκθεριζόμενον, τὸ ἀγλαόκαρπον δένδρον τοῦ κατανεμηθέντος λοιμῶνος ἀπορριζούμενον ἐκρῦψαν τὸ ἄνθος, καὶ τῆς κυψέλης τὴν σοφὴν ἀποπτύσασαν μέλισσαν, καὶ τῷ ἐπουρανίῳ προσφοιτήσασαν μελισσῶνι, μελισσουργήσασαν ἐπὶ γῆς τῶν μελισσογῶν ἐπιστημῶν τὴν ὑπὲρ μέλι καὶ κηρίον διδασκαλίαν καὶ ἐκδοσιν. Βαβαὶ τοῦ κακοῦ, φεῦ τῆς συμφορᾶς, οἴμοι τῶν δεινῶν! ὑπέστης μὲν γὰρ, ὦ ἱερὸν πέδον, ἐρθόδοξος γῆ, ὀνομαστὴ Βλαχία, ὑπέστης δεινὰ, καὶ πέρα δεινῶν κακοῦ προσωμίλησας! Κατανικκί ἔφοδοι τοῦ σοῦ προσώπου τὸ κάλλος ἀνίλωσαν, τῶν ἐκ τῆς Ἄγαρ τὰ ὅπλα τὸ στήθος κατῆραξαν, τοὺς μαστοὺς ἡ Ταταρικὴ λύσσα ἀπέλιψε, τὴν νηδὺν ὁ πικρὸς λοιμὸς συγκατέστειλεν, ἡ πανώλης τὰς χεῖρας ἀπέταμεν, ἡ φλογινὴ ρουφαία (πυρκαϊά) τὴν κόμην ἐκείρατο. Ἄλγεινὰ ταῦτα πάντως, καὶ δύσποιστα, καὶ ἱκανὰ ἐκπλήξῃ ἀκοήν τε καὶ ὄρασιν! ἀλλ' οὐπω τὴν καρδίαν ἐτέτρωσο, οὐπω τὰς ὄψεις πεπήρωσαι.....

Τοῦτον τὸν ἄνθρωπον, ὡς καλὸν ἄνθρωπον καὶ διδάσκαλον, καὶ ἀστείον, τὸν ἀγαποῦσαν πάντες οἱ ἄρχοντες, πρὸ πάντων δὲ ὁ πάντων ἐξαίρετος Δουδέσκουλος, περὶ οὗ ἔπρεπε νῆ· γράψω εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἀρχόντων, καὶ ἀλησμόνησα· ἰδοὺ δὲ τὸν γράψω ἐδῶ.

ἰubit și pe care nu'l voi mai videa. Dar ce folos cu acestea? Ce am folosi pe repostat cu lacrămile? Decî ca un om cu minte sănătósă și învățat făți curaj, și filosofeză asupra acestei suferinți. Cu toți suntem muritori și trecători, și acelaș drum avem al urma cu toți, de și unul mai curênd, altul mai târziu. Acela nu se va reîntorce mai mult la noi, dar noi ne vom duce la el. Decî arată mulțămiri celui prea puternic pentru că a scos pe fratele teū din vijeliile și desordinele vieții acestia, și l-a luat în fericirea cerescă. Fii sănătos dar de acum neîntristat și te mângâe cu judecata filosofică.

Iată și lucrarea mea catra acela fara valóre și nedesévêrșită, dupa ce afara din Tură, unde era fugit din pricina ciümet, a venit în București și curênd a murit de diabet. D-đeū s'ă'l odihnésca.

Era óre Preasfințite și de D-đeū păzite Mitropolit, prea nobililor boeri, comercianți trebuitori, triștilor conșcolari și tot poporul ales a lui D-đeū, era óre vè repet să videm și acéstă nenorocire a Valahiei, frumuseța remasă înegrită, smuls spicul cel bogat din brasda topită, smuls arborele cel fructifer de distrugétóra ciumā, flóra dispărută și înțelepta matcă sburată din faguri și îndreptându-se cătră matca cerescă, producênd miere pre pământ din dulcețile științelor prin învățatură și compunere, mierea și céra cea mai dulce! Vai! câtă reutate! Vai câtă nenorocire! Vai câtă întristare! Căci al suferit, o sântă țară, pământ ortodox, renumită Valahie, ai suferit întristare și mai mult de cât întristare, stând în împrejurări grele! Năvălirile din partea învingétorilor asupra țarei tale și-a vestejit frumuseța, și-a sdrobotit pieptul sabia celor din Agar, și-a stors șițile turbarea tatarică, te a împușinat amara ciumā, și-a tăiat mânele pesta, focul consumator și-a ars cóma. Dureróse sunt tóte aceste și de jelit și îndeajunse se spărie ori ce audire și vedere! Dar încă nu și-a vulnerat inima, încă nu și-a strivit vederile....

Pe acest om ca bun bărbat și profesor și cetățén 'l iubiău toți boerii mai ales cel mai escelent Dudesco, despre care trebuia să scriu la rândul boerilor, dar am uitat. Dar iată îl scriu aicea ¹⁴⁹⁾.

Κωνσταντίνος Δουδίσκουλος: οὗτος εἰς τοὺς κατὰ καιρὸν κινήοντας τῆς Βλαχίας ἐστάθη καὶ σπαθάρης, καὶ λογοθέτης, καὶ Βόρνικος, καὶ μπάνος, ἐτιμήθη μὲ ταῖς μεγαλειτέραις ἀρχοντίαις, ὡς ἀξίος καὶ ξεχωριστὸς ἀπὸ ὄλων· ἦτον γὰρ ἀνθρώπος μεγαλοπρεπῆς, ὡς ἦτο καὶ μεγαλόσωμος, καὶ πολιτικός, καὶ καλογερισκός, εὐδολαβής, φιλακόλουθος, φιλόπτωχος, καὶ φιλομόναχος. Μὲ ἔδωκεν, ὅταν ἦμουν εἰς Βουκουρέστι μὲ τὸ τίμιον ξύλον, ὡς πενταχόσια γρόσια· ὑπεσχέθη, ἔβλε καὶ μετάνοιαν εἰς τὸ τίμιον ξύλον, νὰ ἔλθῃ μαζί μου εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος, τὸν ἐμπόδισε δὲ ἓνας ἱερομόναχος, καὶ ἔμεινεν ἔγινε δὲ καλόγηρος, καὶ μετωνομάσθη Κλήμης, καὶ ἀπέθανεν ὁ Θεὸς νὰ τὸν ἀναπαύσῃ· τοιοῦτος ἄρχωντας Βλάχος καὶ Μπόγδανος δὲν ξαναγεννᾶται!

Ἀλέξανδρος Δαρσινός, διδάσκαλος, διάδοχος Γεωργίου, μαθητῆς δὲ καὶ αὐτὸς τοῦ ρηθέντος Μακκαρίου τοῦ Παταίου.

Δημήτριος Μωραΐτης Νοταρᾶς, ἀνεψιὸς Χρυσάνθου τοῦ πατριάρχου, ἱατροφιλόσοφος, ἀμφοτεροδέξιος, ἤγουν ἐπιστήμων εἰς τὰ ἑλληνικὰ καὶ λατινικὰ, ἀπέθανεν εἰς τὸ Βουκουρέστι ὁ Θεὸς νὰ τὸν ἀναπαύσῃ. Τοῦτος κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα μετέφρασεν ἀπὸ τὸ λατινικὸν εἰς τὴν γλῶσσάν μας, καὶ Γεωγραφίαν, τὴν ἔχω, ἧς ἐπιγραφή. „Σύντομος μερισμὸς τῆς ὑδρογείου σφαίρας“· ἔχει δὲ εἰς τὴν ἀρχὴν τοὺς στίχους τούτους.

Γεωγραφία σύντομος ρωνῆς ἐκ λατινίδος εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν ἀπλὴν καλῶς μεταφρασθεῖσα παρὰ σοφοῦ ἀκέστορος, τοῦνομα Δημητρίου τὸ γένος ὄντος Νοταρᾶ τοῦ Πελοποννηρίου, ἧς ἡ ἐπιδιόρθωσις καὶ κρίσις ἡ τελεία ἐγένετο νοὶ λεπτῶ τοῦ μακαριωτάτου ἀγιωτάτου τε πατρὸς, ὁμοῦ καὶ σωρωτάτου ἱεράρχου προσκυνητοῦ τῶν Ἱεροσολύμων, δεσπότη, καὶ ποιμάντορος κυρίου κύρ Χρυσάνθου, τοῦ ἐπωνύμου πάντως γε ἄνθους χρυσαυγεστάτου,

Αὕτη ἡ Γεωγραφία εἶναι ὡς τέσσαρες κόλλαις, ἀξιόλογος δὲ καὶ ἀξιολύπτως. Ἔχει καὶ μίαν πλαστὴν ἐπιστολήν, τὴν ὁποίαν δὲν ἤμπορῶ παρὰ νὰ γράψω καὶ καὶ αὐτὴν, ὡς ἀξίαν γραχῆς καὶ εἶναι αὕτη.

Constantin Dudesu. Acesta în timpurile Domnitorilor Valahiei a fost și Spătar și Logofăt și Vornic și Ban; a fost onorat cu cele mai mari boerii ca un vrednic și deosebit între toți, era om impozant după cum era și corpulent, și politician, și călugăros, și pios, și iubitor de rânduela bisericească, și iubitor de săraci și iubitor de monahi. Mi-a dat când eram la București cu cinstitul lemn ca cincă sute lei. A promis, a luat și hotărîre la cinstitul lemn să vină împreună cu mine la Sântul Munte, dar l-a împedecat un ieromonah și a rămas. Și s'a călugărit și s'a numit Climent și a murit. D-zeu să'l repauseze. Ast-fel de boer Valac și Moldovan nu se mai arată ¹⁵⁰).

Alexandru Larisiu, profesor, succesori lui Gheorghie, elev și acesta a amintitului Macarie Patmianul ¹⁵¹).

Dimitrie Morait Notara, nepot lui Christiant Patriarhul, filosof și doctor, învățat în în ambele, știa grecește și latinește, a murit în București. D-zeu să'l odihnescă. Acesta pe lângă altele a tradus din latinește în limba noastră și Geografia (o am) a căruia titlu este: *Scurta împărțire a sferii pământestii*; are la început stihurile următoare:

παρ' οὗ καὶ ἀριέρωται κυρίῳ Γρηγοράσκῳ *)
Γκίκα τῶ πάνυ, καὶ κλεινῶ, καὶ πανευγενεστάτῳ
τῆς κραταιᾶς τῶ ἔρμηνει μεγάλῳ βασιλείας·
ὄν ὁ τῶν πάντων Κύριος Θεὸς διατηροῖ
ἔνδοξον καὶ περίβλεπτον, λίαν τιμημένον
εἰς ἔτη μαθουσάλια, πανευτυχῆ τε ἅμα,
μετ' ἀγαθῶν τε τῶν λοιπῶν καὶ τῶν καταθυμίων,
μετὰ τῶν οὐρανίων τε ὁμοῦ καὶ ἐπιγείων.

*) Τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἀποκεφαλισθέντος; Ἀλεξάνδρου λέγει.

Acastă Geografie este ca de patru côle, însemnată însă și vrednică de a fi imprimată. Are și o epistolă fantastică, pe care nu pot de cât s'o transcriu și pe această, pentru că și această este demnă de a fi scrisă ¹⁵²).

Ἐπιστολὴ πρὸς ριλόσοφον, ἐν ἣ περιγράφεται οἰκίᾳ ἐρημικῇ.

Ἐἶχμεν χθὲς ἡμέραν, ἣ ὁποία ὠμοιάζε Φίλιππον τὸν Ἀμύντου· διότι ἐμποδιζοντας τὰς ἀκτῖνας τοῦ καυστικωτάτου φοίβου νέφη, ἐπάνω εἰς τὸν ὀρίζοντα τοῦτον ἐκτεταμένα, ἔγινε μία γλυκυτάτη ὀρόσος ἀνάμεσα εἰς τὸ φῶς, καὶ εἰς τὴν σκιάν τόνον, ὥστε μᾶς ἐφάνη ὄχι ἡμέρα καιροῦ· ὅταν ὁ οὐράνιος σκύλος ἀρχηγᾶ νὰ λύσῃ μινόμενας, καὶ ποιῇ τὰ πάντα πυρκαϊστα, καὶ δίδει ἐρωμανίαν οἶστρον εἰς τὰς γυναικας περισσότερον. Ἄλλ' ὅταν αἱ ἀηδόνες ἀπὸ ἐαρινούς ἐρωτας ἐρεθίζομεναι, καὶ ἀπὸ νέαις πρασινάδες παρκακινούμεναι, προσκαλοῦσι καὶ νέαις, καὶ νέους, ὡς καὶ τοὺς γέροντας εἰς ἀκορὴν τῆς ἡδίστης φωνῆς, ὅπου εἰς τοὺς φραγμούς, καὶ εἰς τὰ δάση μουσικόλαλον κάμνουσι τὴν ὠδὴν· μὴ φοβούμενοι λοιπὸν καῦσιν ὁ φιλέρημος, καὶ ἐγὼ, ἐκατέβημεν εἰς μίαν λίμνην, διὰ νὰ τέρψωμεν τοὺς ὀφθαλμούς μετὰ τὴν θέαν τῶν ὑδάτων, τὰ ὅποια ἔχουσι τρεῖς πηγὰς εἰς τόπους ἐξίσης πεδινούς, καὶ ἐξίσης εἰς τὴν ποσότητα, καὶ ποιότητα. Ἐπειδὴ, ὡς λέγουσιν οἱ ὀχετηγοὶ, ὅπου φέρουσι τὰ νερά μετὰ σωλῆνας εἰς τὰς πόλεις, ἔχει κάθε μία δέκα οὐγγίας ὑδάτος· τὸ ὅποῖον εἶναι τόνον καθαρὸν, ὅπου ἠμποροῦσαν νὰ γίνουσι καὶ ἄλλοι νάρκισσοι νεκροὶ, θεωροῦτες τὰς ἰδίας εἰκόνας. Καὶ ἂν, πρὸ τοῦ νὰ χυθοῦσιν εἰς τὴν λίμνην, ἐσμίγοντο, ἤθελαν κάμη αὐταὶ αἰπηγαὶ ποταμὸν ὄχι εὐκαταφρόνητον, διότι ἤθελαμεν τὸν ὀνομάσῃ ἄλλον Ἀλφειὸν, ἢ Εὐρώταν. Εἶχε δὲ ἡ λίμνη τόνον γαλήνην, ὅσην ἂν εἶχε τὸ Αἰγαῖον ποτὲ, ἢ τὸ Κάερ, δὲν ἤθελε στεῖλῃ μῆτε λινάρι, μῆτε ζαχρῖκὰ εἰς τὴν Βασιλεύουσαν, καθὼς μῆτε ἡ Βενετία, μῆτε ἡ Ἰγκλητέρα εἰς τὴν Σμύρνην τὰ χρυσᾶ, καὶ τὰ μάλινα. Ἄντι προβάτων, καὶ κτηνῶν εὐρήκαμεν ἀγέλας διαφόρων πτηνῶν· καὶ ἄλλα μὲν ἐβύθιζαν, κυνηγῶντας τοὺς ἀφώνους οἰκήτορας· ἄλλα δὲ ὡσάν συλλογιζόμενα ἐστέκασιν εἰς τὰ ἀκρόλιμνα, εἰς οἰλακὴν τῶν τέκνων· τὰ ὅποια ὄντας ἀκόμι ἄπτερα δὲν ἔδεον τὸν ἀέρα ἀπὸ δύο ἢ τρεῖς πιθικαῖς περισσότερον. Κλίναντες ἔπειτα κατὰ τὰ ἀρκτῶα, εὐρήκαμεν μίαν νέαν λίμνην, ἣ ὁποία δὲν ἦτον, ὡς ἡ πρώτη, μελάνυδρος, ἀλλὰ μιμουμένη τὸν χρυσὸν, τῶν ἀνθρώπων τὸν τύραννον, ἔκαμνε χρυσοφεγγῆ τὰ αὐτῆς κύματα· τὰ ὅποια τόνον ἤδυναν τοὺς ὀφθαλμούς, ὅπου μετὰ ἀπάτην πλησίον μᾶς ἔσυραν, καὶ τὸ Θαῦμα ἦτον, ὅπου μέσα εἰς τόνον πέλταγος δὲν ἐβλεπες μηδαμῶς ἐξοχὴν· αἷτιον δὲ τοιαύτης ἰσότητος εἶναι τὰ ὑδάτα τῶν τριῶν πηγῶν· τὰ ὅποια οἱ ἐπιμελεῖς γεωργοὶ κατὰ εὐθέτους περιόδους χωρὶς πολλοῦ κόπου στρέφοντες, ποτίζουσιν ἐξίσης τὰ γεννήματα· τὰ ὅποια ὄντας

σπαρμένα εἰς γῆν ἐξίσης γόνιμον, καὶ ὀμκλῶς ἐργασμένην, τρέφονται ὄλα ἰσοστάσια. Ἄπ' ἐδῶ προβαίνοντες ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἀντικρούζει εἰς τὰ ὀμματα μᾶς μία εὐρυχωροτάτη κοιλιάς, ἣις ὀμως εἰς τόνον κρυφία, ὅπου μὸλις γνωρίζεται· διότι πάντοθεν ἀπὸ ὕψηλότατα ὄρη στεφανοῦται, πλήν μιᾶς ὀμαλῆς πύλης, διὰ τῆς ὀποίας εἶναι τὸ ἐμπασμα. Ἄπὸ αὐτὴν τὴν κοιλιάδα, ἀπὸ τὰ πολλὰ δένδρα, ἀλλὰ ἀειθαλῆ, ἀλλὰ φιλορροοῦντα, καὶ ἀπὸ τὰ πολλὰ ὕδατα, ἐξορίζεται ἡπερισσὴ ζέστη, καὶ γελῶσι πάντοτε ἡ πρασινάδες· βλέποντες ἡμεῖς τόνον εἰρήνην, ἔχοντες καὶ διάφορον τὴν τῶν πτηνῶν μελωδίαν, ἐδιετρίψαμεν μετὰ μεγάλην, ὀμως ἀθῶαν ἡδονὴν. Καὶ τόνον ἦτον ἡ γαλήνη, ὅπου ἀγκαλὰ καὶ ὁ τολμηρὸς, καὶ αἰμοδῶρος Ἄρης συγκροτεῖται εἰς ἄπασαν τὴν Ἑλλάδα μετὰ ἄρματα, ἡμεῖς μὲν ὄ φωνὴν, μὲν δὲ ἦχον τοῦ τοσούτου θορύβου δὲν αἰσθανόμεθα. Καὶ στοχαζόμενοι, ἐθαυμάσαμεν, πῶς ὁ πόνσοφος Ἀριστοτέλης δὲν ἤγειρεν ἐδῶ τὸ αὐτοῦ Λύκειον, ἢ τὴν Ἀκαδημίαν τοῦ ὁ γενναῖος Ἀνάδημος. Ἐλυπήθην καταπολλὰ ὅπου δὲν ἐγεννήθη, μῆτε ἀνετράφη ἐδῶ· διότι ἤθελα ἔχη περισσότεραν ὀφέλειαν ἀπὸ τὴν ἄγνοιαν τῆς κακίας, παρὰ ἀπὸ τὴν γνῶσιν τῆς ἀρετῆς· καὶ τόνον εἶναι φανερὰ, διότι ὄσοι ἀπὸ τοὺς προπάτορας τὴν ἐρημον ἐκατοίκησαν, μετὰ τὴν τελευτὴν ὄλοι εἰς τὸν οὐρανὸν ἐξκπέταξαν. Μετὰ τὴν δικτριβὴν ταύτην ἔσυρα τὸν φιλέρημον εἰς ἕνα μου περιδῶλιον· τὸ ὅποῖον ἐγὼ νομίζω ἀπὸ τοὺς κρεμαστοὺς κήπους τῆς Σεμιράμιδος τιμιώτερον· καθὼς ἡ φυσικὴ τροφή εἶναι ὀφελιμώτερα ἀπὸ τὴν κατασκευαστὴν εἰς τὰ σώματα, διότι ἡ φύσις, ὡς λέγει μοι ἡ φιλοσοφία σου, ἀγαπᾶ, καὶ κάλλιον ἀναπαύεται εἰς τὰ ἀπλοῖστερα. Αὐτοῦ τὸ ρόδον, ὁ κρίνος, αὐτοῦ ἡ ἀνεμώνη, αὐτοῦ τὸ ἶον, εἶναι ὁ λαὸς ἐκεῖνος, μετὰ τὸ ὅποῖον συνομιλοῦμεν ἡ βρύσις, καὶ τὰ δένδρα μᾶς κάμνουσι, καὶ αἰσθανόμεθα, ὅτι ἀγροικηκαὶ θεότητες εὐμενεῶς ἐφεδρεύουσι τοῦ τόπου, καὶ ἡμεῖς εὐλαβῶς καὶ καλλόμεθα, καὶ περιπατοῦμεν· φαρμακερὰ θηρία αὐτοῦ δὲν ἐμρολεύουσι, φασιανοὶ δὲ, κόσσυφοι, περιστερὰ, πέρδικαις, καὶ τρυγόνες τοὺς κλάδος βαρύνουσι· καθὼς καὶ τὰ πωρικὰ ἔως εἰς τὴν γῆν τὰ φυτὰ κλίνουσι, μῆτε ἀφήνουσι τοὺς καρπούς, ἐάν χεῖρ ὀρεγωμένη δὲν τοὺς μαζώξη. Διότι τὰ στοιχεῖα εἶναι τόνον κλά συγκερασμένα, ὅπου τὸ ἕνα εἰς τὸ ἄλλο δὲν ἀντιστέκεται· ἀλλὰ γλυκεῖς ζέφυροι παντονικά σχεδὸν πνέουσι, βορέας δὲ, ἢ νότος, ἢ ποτὲ δὲν θορυβοῦσιν, ἢ σαγανάκια, καὶ ὀλίγον γνωρίζονται, διότι καὶ τὰ δένδρα, καὶ τὰ ὄρη τοὺς ἐμποδιζουσιν. Εἰς μίαν ἄκραν τοῦ περιδῶλιου εἶναι κτισμένος ὁ οἶκός μου· τὸν ὅποῖον δὲν στολίζουσι χρυσὸς, καὶ ἄργυρος, μῆτε Ἀπελλοῦς, ἢ Φειδίου

Φαυμάσιαι εἰς τοὺς περιέρρους τεχνάσματα· μήτε χρύπεται εἰς αὐτὸν τὸ πολύτιμον τοῦ Ξέρξου κλημα, μετὰ τὰ δόγχευρα, καὶ τζεβαερένια σταφύλια· μήτε κομπάζεται ἡ εὐρυχωρία τοῦ Παλατίου τοῦ Νέρωνος, μήτε τοῦ Βατικανοῦ ἢ πολυάντρος μηχανή. Ἄλλὰ πέτρα ἀπλῶς πελεκητὴ εἶναι τριῶν οἰκιδίων μετὰ τοῦ γραμματίου, καὶ ὕλη, καὶ κειμήλιον· πλὴν τούτων διὰ ξεχωριστὴν ψυχαγωγίαν ἔχω μέσην οἰκίαν, τὴν ὁποῖαν ἐγὼ ὀνομάζω μουσεῖον μου· ἴσως ἄλλος τινὰς ἤθελε τὴν ὀνομάσῃ ἀντρον τῆς Καλυψούρας διὰς Θεάων, ἀγχαλὰ καὶ ἐκεῖνο ὄστρακα, καὶ πῶροι ἐλάμπρυναν. Εἰς τοῦτο φιλακωμένος ἐγὼ, διὰ τῶν κτισμάτων, ὡς διὰ κλιμάκων, ἀναβάνων εἰς τὰ οὐράνια, τόσον ὑψηλὰ μετὰ τὴν μελέτην, ὅπου ἔχω πάντοτε ἐμπροσθέν μου τὰ κάλλη τὰ ἀνεκλάλητα τοῦ ἐμπυρίνου οὐρανοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ ἀνκμφίβολος τῶν μακαρίων ψυχῶν καθέδρα. Μέσα εἰς τοῦτο ἄλλο δὲν εἶδεν ὁ φιλέριμος παρὰ τὰς ἑννέα Μούσας, τῶν ὁποίων ἡ κάθε μία ἰδίαν ὠδὴν ἔψαλεν. Ἄλλη δηλαδὴ τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἄλλη τοῦ Ἀχιλλέως τοὺς πολέμους, ἄλλη τοῦ Ὀδυσσεῦς τὴν πλάνην, ἄλλη τῆς Διδούρας τοὺς ἔρωτας, ἄλλη Ἰάσωνος καὶ Μηδείας, Ἐθυσίας καὶ Ἀριάδνης ταῖς ἀγάπαις, ἄλλη Πυράμου, καὶ Θίσβης, Λεάνδρου, καὶ Ἡρώους τοὺς δυστυχεῖς πόθους· ποῖα τῶν Ἡρώων, ποῖα τῶν ἡμιθέων τὰ κατορθώματα· ἄλλη ἀναβάνουσα ὑψηλότερα, τὴν τοῦ Ἰάκρου καὶ φαέθοντος πτώσιν ἐτραχώδησεν. Ἀναμεταξὺ τούτων ἔκαμνε προκαθεζόμενος ὁ φοῖβος Ἀπόλλων τὸ ἐνδόντιμον. Θυμαστὴ ἡδονή, καθαρὰ ἡδονή· τρυφὴ ἀξία τῶν μακαρίων ψυχῶν, ἐξὸς ὁ φιλέριμος· ὦ ὁποῖαν ἡμέραν ἔχασες· ὦ φιλόπολι! διὰ ποῖαν αἰτίαν ἡμέλησες νὰ ἔλθῃς εἰς ταύτην τὴν ἐρημον; Ἐγὼ δὲ εἶπα, Φίλω νὰ τοῦ γράψω τὰ πάντα, ἴσως καὶ ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν μισήσει τοὺς Φορύβους, καὶ βδελιροὺς ἔρωτας τῆς Πόλεως. Ἐγίνοντες ἡμεῖς ἔξω ἀπὸ τὸ μουσεῖον, ἴδαμεν, ὅτι ὁ ἥλιος εἶχεν ἀναβῆ ἕως εἰς τὸ μεσουράνημα· καὶ ἀκολουθοῦσε τόσο καλά ἡ ἀρχὴ τῆς ἡμέρας ὅπου τὸ φῶς δὲν ἤθελε δυναθῆ νὰ βλάψῃ τῶν ἀσθενούντων τὰ ὄμματα· μήτε ἤθελε φωνῆ εἰς τὰ πρόσωπα τῶν γυναικῶν, ἢ φυσικὴ ἢ τεχνικὴ εἶναι ἡ κοκκινάδα, ἢ ἡ ἀσπράδα ἀλάθαστα. Τοιαύτη κράσις ἀπὸ φῶς καὶ σκότος ἔκαμνε ἕνα τρίτον καιρὸν, ὅπου δὲν ἔχει ὄνομα, ἢ ἂν ἔχει σιμὰ εἰς τοὺς σοφοὺς, εἰς ἐμένα εἶναι ἀγνωρίστον. Τότε τὸ σῶμα διὰ νὰ ἀποκτίσῃ τὴν δύναμιν, ὅπου ματὰ τὴν νηστείαν ἔχασεν, εἰς τροφήν μᾶς ἐπαρξάνησε· τὴν ὁποῖαν ἐπήραμεν, μετρίαν, καὶ λιτὴν τράπεζαν ἔχοντες, σιμὰ εἰς τὴν δροσεράν, καὶ χρυσταλλοειδῆ βρύσιν, τρώγοντες λευκὸν ἄρτον, τυροὺς, γάλατα, γόρτα ἰματικά, γλυκύτατα πωρικά, καὶ σθένοντες τὴν διψαν

μὲ τὸ νερὸ τόσο κρύο, ὅπου ἐρκίνετο, ὅτι ἡ τοῦ Μαίου δρόσος ἀπέστιψεν. Ἠμπορούσαμεν νὰ φάγωμεν ἀπὸ κυνήγια ἐξίκετα· ὅμως ἡ σωφροσύνη τῆς ἐρήμου συνειθίζῃ νὰ τὰ διαρπιάττῃ, καὶ ὄχι νὰ τὰ φονεύῃ, γύνωντάς τιν τὰ αἵματα. Μετὰ μιᾶς ὥρας συνομιλίας ὀλίγος, καὶ γλυκὺς ὕπνος μᾶς εὐφρανε· καὶ ἀφύγοντες τὸν μορφέα, πάλιν τὴν περιήγησιν ταύτης τῆς ἐρημικῆς μου βασιλείας ἠκολουθήσαμεν· τὴν ὁποῖαν δὲν εἶναι δίκαιον νὰ τὴν ἀποξενώσῃ τινὰς ἀπ' ἐμέ· ὅτι ἐγὼ ἡμῶν ὁ Κολόμβος ὅπου τὴν ἡῦρα· ἐγὼ ὁ Φερδινάνδος ὅπου τὴν ἐκυρίευσαν· μήτε ὅμως φοδοῦμαι τὰ φιλοκερδῆ ἄρματα τῶν Κελτῶν, μήτε τὸν ριψωκίνδυνον τύπον τῶν Βρετανῶν, μήτε τὰς φιλαργύρους χεῖρας τῶν Βαταβῶν, μήτε τὴν ὑπερφάνειαν ὄφρον τῶν Ἰσπανῶν. Διότι ἡ χώρα ὅλη τῆς βασιλείας μου ὑστερεῖται ἀπ' ἐκεῖνα τὰ μέταλλα, καὶ τὰ βάλσχα διὰ τὰ ὁποῖα αὐτοὶ τόσα αἵματα ἀθῶων δεσποτῶν καὶ βασιλείων ἔγρυσαν· καὶ τόσον εἶναι ἀγαπητὴ, καὶ πολύτιμος, ὅπου δὲν ἤθελα νὰ ἔχω μήτε τὸν πατέρα μου συμμέτοχον, μήτε ἄλλον τινὰ, πλὴν Χρυσάνθου Νοταρά, τοῦ ἀοιδίου πατριάρχου Ἱεροσολύμων, τοῦ ἀνεψιοῦ, καὶ διαδόχου τοῦ ἀοιδίου ἐκείνου Δοσιθέου, καὶ Νικολάου Μυροκορδάτου, τοῦ περιωνύμου ἡγεμόνος Οὐγκροβλαχίας, τοῦ καὶ πρότερον Μολδαβίας χρηματίσαντος, τοῦ υἱοῦ, καὶ διαδόχου τῆς δραγομανίας τοῦ ἀοιδίου ἐκείνου Ἀλεξάνδρου τοῦ ἐξ ἀπορρήτων· ὅτι αὐτοὶ καὶ οἱ δύο ἡμπερροῦσαν ἀνκμφίβωως νὰ αὐξήσουν, καὶ νὰ στολήσουν, τὸ μουσεῖον μου. Ἀγχαλὰ καὶ πολλοὶ νομίζουσιν, ὅτι δὲν εἶναι ἄλλου ἄνδρες ἀξιοί, καὶ Φαυμάσιοι, παρὰ ὅσοι πλέουσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὸν Ἀδριανόν, καὶ μεσόγειον· καὶ ὅσοι περιεῖοντες τὸν Ρήνον, καὶ τὸν Ἰστρὸν, κατεβάνουσιν εἰς τὴν Θράκην, καὶ Μακεδονίαν· οἱ ὁποῖοι ὅμως ὁμοῦ μετὰ σώματά των καὶ μελέτας μᾶς φέρουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον τὸ πολυστόν μέρος τῆς ἀγρίας, καὶ ψυχροτάτης αὐτῶν ἀρκτης. Διὰ νὰ περιγράψω τὴν ἀρετὴν, καὶ σοφίαν τοῦ Χρυσάνθου, ἐτύχαινε νὰ ἔχω γλώσσαν γρυστὴν, καὶ νῦν ὀμηρικόν. Διατὶ καθὼς ἀναμεταξὺ τῶν Θεῶν, ὁ Ζεὺς ἦτον κράτιστος, μέγιστος, οὕτω καὶ αὐτὸς ἀναμεταξὺ τῶν τωρινῶν σοφῶν, ἐνομίσθη ὁ ἐξίκετος ὑπατος. Καὶ καθὼς ὁ ἡγεμὼν Νικόλαος, τοῦ ἦτον φίλος ἀπὸ τῶν ὀλίγων ὁ πρῶτος, οὕτω καὶ εἰς τὴν μάθησιν τοῦ ἦτον ὁ πλησιέστατος· ζεῦγος φήμης πολλῆς, ζεῦγος μνήμης καλῆς, ζεῦγος σοφίας, ζεῦγος ἀξιολόγου ἀρετῆς· ἦσαν καὶ οἱ δύο πολὺγλωσσοι, ὅμως ὁ αὐθέντης Νικόλαος, ὡσάν ὅπου ἐστάθη καὶ δραγομάνος τῆς Βλαχίας, ἐσυνωμίλει μετ' ὅλους τοὺς Εὐρωπαίους, καὶ μετὰ πολλοὺς τῶν Ἀσιανῶν εὐφραδέστατα. Ἡ ἐρημία μου ποτὲ δὲν με ἐλύπησε, παρὰ μόνον ὅταν ἤκοισα, εἰς αὐτὴν ὦτας,

τὸν Σάνατον τούτων δύο περιδλέπτων ἀνδρῶν. Ἡ θέλησε δὲ ὁ Θεὸς, νὰ μᾶς ἀφήσουν μεγάλην παρηγορίαν, καὶ ἀείμνηστον μνημόσυνον τῆς αὐτῶν ἀρετῆς. Ὁ γὰρ Πατριάρχης φαίνεται εἰς τὴν ὀνομαστοτάτην αὐτοῦ εἰς τὰ σφαιρικά εἰσαγωγῆν, ἀναβιούς Πρόκλος, καὶ Ἀργυμύδης· ὁ δὲ Νικόλαος εἰς τὴν περὶ καθηκόντων βίβλον, δις μέχρι τοῦ νῦν τύποις ἑλληνικοῖς, καὶ λατινικοῖς ἐκδοθεῖσαν, νέος Κικέρων, καὶ Ἀμβρόσιος. Ἐὰ δ. τούτου φιλοθέου πάρεργα ἔχουσιν ἐντιμον τόπον ἐν τῇ βασιλικῇ βιβλιοθήκῃ τῶν Παρισίων χειρόγραφα. Πρὸς τούτοις ἀφῆκεν ὁ εὐκλεέστατος ἡγεμὼν καὶ ζώσας εἰκόνας τοῦ προσώπου του, καὶ τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ θρόνου του τέσσαρα τούτων ἢ πρώτη ὁ Κωνσταντίνος Σάλπει μετὰ πραότητος, καὶ δικαιοσύνης τὴν καθέδρα του· ἢ δὲ δευτέρα Ἰωάννης ὁ περιδλεπτος Μπειζαδὲς μὲ ἐλπίδας χρηστάς ἐτέρων δύο βλαστῶν, Ἀλεξάνδρου, καὶ Σουλτάνας. Μετὰ τούτα, ἐπανεργόμενος εἰς τὸ προκείμενον, ἐνθυμοῦμαι, ὅτι οὐ πολὺ προβαίνοντες, παρακινούσντος μὲ τοῦ ἀγαπητοῦ φιλερήμου, διότι ἦλπιζε νὰ λάβῃ ἀκόμι περισσότεράν τέρψιν, μηδὰ μὴ ἀποτώμενος· ἠκούσαμεν ἤχον τινὰ γλυκύτατον, καὶ ὑδάτων πολλῶν μουρμούρισμα, καὶ ἀκολουθοῦντες τὴν βοήν, ἀνέβημεν εἰς παραμικρὸν λόφον· ὅθεν ἴδομεν ἕνα ποταμόν, τοῦ ὁποῖου ἢ πηγῆ εἰς μικροὺς λίθους, καὶ ρίζας δένδρων οὔσα περιπεπλεγμένη, καὶ διὰ ὀλίγον διάστημα ὀξὺ ρέουσα, ἐκείνην τὴν βοήν ἐσχημάτιζεν· ἔπειτα ἐπιπτεν εἰς πεδιάδα τόσον ὀμαλήν, διὰ τῆς ὁποίας τόσον ἤσυχχα ἔτρεχεν, ὅπου ἂν δὲν εἶχαμεν ἰδῆ τὴν πηγὴν, δύσκολα ἠθέλαμεν γνωρίση πόθεν ἔρχεται, καὶ ποῖον μέρος ὑπάγει νὰ ποτιζῇ· δὲν ἔπαυε νὰ χαίρεται ὁ φιλερήμος· δὲν ἔπαυε δὲ καὶ νὰ ἐπαινῇ τὸν παντοτινὸν ἰσκιον τῶν δένδρων, τὴν κατάψυχρον δρόσον, τὴν χροερὰν, καὶ κατακράσινον Σέαν τῶν τοῦ ποταμοῦ χειλέων, τὰς λεπτοτάτας αὔρας, ὅπου τὰ ὑδάτα ἔπεμπαν, τὸ μελίθρογον τῶν ποιητικῶν κύκνων κελάδημα· οἱ ὅποιοι φιλόζωοι ὄντες, ἐκ πάντων τῶν

μερῶν εἰς τὴν ἐρημίαν μου, ὡς εἰς ἄστυλον τόπον κατέφυγαν. Καὶ μὴ Σαυμάσης, ὅτι τοιοῦτος λαὸς συντρέχει εἰς ταῦτα τὰ μέρη, διότι ὄντες τῶν Μουσῶν τρόφιμοι οἱ κύκνοι, καὶ τῆς ἀκακίας τέκνα, ἀγαπῶσι τὴν ἡσυχίαν ἐκείνην, τὴν ὁποῖαν ἀφθόμως προξενεῖ ἡ ἐρημία, ἀθόρυβον κατοικίαν χορηγοῦσα. Ἐπιζῆσαν εἰς τὰ ἀμφοτέρω χεῖλη τοῦ ποταμοῦ, ἀπὸ ἔμφυτον ἔρωτα παρακινούμενοι ὄρκιάδες, ἔλαφοι, αἶγες, λαγοὶ, καὶ ἄλλα παρόμοια, εἰς τόσον ὅπου τὰ βασιλικά ζωοτροφεῖα ἔγρουσι τι νὰ φθνήσουν εἰς ἡμᾶς· καὶ δὲν μᾶς ἀφίνουσι νὰ ἐπιθυμήσωμεν, νὰ ἔχωμεν τὰ διάφορα, καὶ πολυάνθρωπα ἔθνη τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων Βυζαντίου, μῆτε τῆς εὐρυχωροτάτης καθέδρας τῆς Γαλλίας Παρισίου. Ἄπ' ἐδῶ ἐξορίζονται κἄντε ἔρπετά, κἄντε πτηνὰ, κἄντε τετράποδα αἰμοδόρα, ἢ ἰσοδῶρα ὅπου ἐνεδρεύουσι. καὶ ἐπιβουλεύονται τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων· τόσων, ὥστε πολλὰς φορὰς διὰ τὸ καῦμα παραδίδομεν εἰς τὰ γόρτα ἀναμεταξὺ τῶν ἀνθέων τὰ ἡμέτερα σώματα· καὶ μῆτε σφῆκες βοῶσιν εἰς τὰς ἀκοάς μας, μῆτε ὄρεις τριγύρωμας συρίζουσι· καὶ εἰς τὰ μέσα, καὶ πυκνότατα δάση ἄρκτων, ἢ λύκων ἀρπάγιον ἔγνη δὲν φαίνονται, καὶ τὰ ἡμέρα ποίμνια δὲν φοβερίζουσι. Ἄλλ' εἶναι ὅλα εἰρήνη, ὅλα ἡσυχία, ὅλα ἀσφάλεια, ὅλα χαρὰ, ὅλα ἀκακος ἠδονή, ὅλα δαψιλεστάτη τρυφή· τόσον ὅπου δὲν ἀμφιβάλλω πλέον ὅτι γράφοντες οἱ σοφώτατοι ποιηταὶ τὸν χρυσοῦν αἰῶνα, δὲν ψεύδονται· καθὼς μερικοὶ σοφισταὶ, ὅπου γὰσκούσι μόνον εἰς τὰ νέα ἀναιδῶς τε καὶ ἀσυλλογίστως, καταφρονούντες τὴν σεβασμίαν παλαιότητα, διίσχυρίζονται. Ταῦτα εἶναι τὰ κάλλη, καὶ ἡ τρυφαῖς ταύτης τῆς οἰκίας μου· ὅμως μὴ καταπειθῆς φιλόπολι, ὅτι ἐδυνήθην ἐγὼ νὰ τὰ περιγράψω ὅλα καὶ εἰς τρόπον ὅπου ἄλλος νὰ μὴν ἔχη τί νὰ προσθέσῃ· ἢ ὅπου τὰ ὄμματα νὰ μὴν ἠμπορέσουν νὰ ἰδοῦσι πολλὰ περισσότερα, καὶ ὠραιότερα· ὅθεν ἔρχου, καὶ ἴδε, καὶ ἔρρωσο.

Ἐκ τῆς ἀγροικῆς οἰκίας.

Δημήτριος Πυμπέρης Προκόπιος, ἀπὸ τὴν Ὁχρίδα ἦτον Φαρρῶ, ἢ ἀπὸ τὴν Μοσχόπολι, ἰατροφιλόσοφος καὶ αὐτὸς, καὶ ἀμφοτεροδέξιος, ἦγουν ἐπιστήμων καὶ εἰς τὰ ἑλληνικά, καὶ εἰς τὰ λατινικά, καὶ συνωνόματος, καὶ σύγχρονος μὲ τὸν ἀνωτέω· ἀπέθανε δὲ καὶ αὐτὸς εἰς τὸ Βουκουρέστι, ὁ Θεὸς νὰ τοὺς συγχωρήσῃ καὶ τοὺς δύο, καλοὶ ἄνθρωποι καὶ οἱ δύο, καὶ στολή τοῦ Βουκουρεστίου καὶ οἱ δύο, καὶ ἐντιμοὶ κοντὰ εἰς τοὺς Αὐθέντας καὶ εἰς τοὺς Ἀρχοντας. Τούτος ἐσύνθεσε

Dimitrie Pamber Procopie, mi se pare că este din Ohrida, sau din Moshopol și acesta doctor și filosof și desevêșit în amândouă, adică știutor și la grecește și latinește și cu același nume și în același timp cu cel mai de înainte. A murit și acesta la București. D-dei săi ierte pe amândoi, că erau omeni buni amândoi și înfrumusețarea Bucureștilor amândoi și respectați de către Domni și boeri. Acesta a compus diferite scrieri, prin

διάφορα, ἐξόχως δὲ τὸ ὑπόμνημα, ἔργον ἐρμηνεία εἰς τὴν ἀσπίδα τοῦ Ἡρακλέους, ποιηθεῖσαν ἀπὸ τὸν Ἡσιόδον, τὴν ἔγω· ἔτι καὶ δύο ἑκατοντάδης ἑλληνικῶν ἱστοριῶν πλατύτερον πρὸς σαφήνειαν ἔγραψεν· ὧν ἡ ἐπιγραφή.

escelente amintiri saŭ interpretări la scutu lui Hercul, făcută de Esiod, o am; apoi și doi seculi din scriitorii greci le au scris mai pe larg pentru a fi înțeleși, a căroră titlu este:

Le dăm numai în original.

Συλλογὴ μύθων, καὶ ἱστοριῶν, ἐν ἐνίοις τῶν λόγων, καὶ διαλόγων τοῦ Λουκιανοῦ, καὶ ἐν ἄλλοις σποράδην, καὶ ἀκροθιγῶς μνημονευομένων· ἐρασιθεῖσα ἐκ διαφόρων Λατίνων καὶ Ἰταλῶν, καὶ εἰς ἑλληνικὴν φράσιν συνθεῖσα παρὰ Δημητρίου Παμπέρη Προκοπίου τοῦ ἱατροῦ, εἰς εὐχερεστέραν κατάληψιν τῶν σχολαζόντων εἰς τὰ μαθήματα· εἰσι δ' ὀλίγ' ἄττα καὶ αὐτολεξί· ἐκ τῶν ἡμετέρων ἑλληνικῶν βίβλων ἀντιγεγραμμένα. Τοῦ δὲ ὑπομνήματος προηγούνται αἱ δύο αὐταὶ ἐπιστολαί.

ραθεωρῶν τε τῷ ὀρθῷ τῶν λόγων κανόνι, ἀλεπᾶστω προθέσει, καὶ φιλαληθείας πνεύματι, μετάθεις, ἀφελε, πρόσθεις τὰ μὴ καλῶς ἔχοντα, τὰ περιττὰ, τὰ ἐλλείποντα· ἴν' ἐπαναλύσῃ πρὸς τὸν πέμψαντα, τοῦτο δὴ τὸ λεγόμενον, ἀντὶ Θεοσίτου νηρεὺς, ἔρωσω.

αψλζ'. Ταμιλιῶνος ἑκτη μεσοῦντος.

Δημητρίῳ τῷ ἐξοχοτάτῳ ἱατρῷ Γεώργιος διδάσκαλος χαίρειν.

Ἄνεγγων τὴν ἐφαιστότευκτον ἀσπίδα τοῦ εὐθενεστάτου τῶν ἡρώων, τὴν ἔπεσι μὲν ποιητῇ τῷ Ἡσιόδῳ ἐκφρασθεῖσαν, ὑπομνηματισθεῖσαν δὲ σοὶ κάλλιστα, καὶ σαφέστατα· ἥτις σιδηροαργυροδιάχρυσος οὔσα, σχολίοις τοῖς σοῖς, ὅσον ἀδαμασίτισι διακεκόσμηται. Ἄνθ' ὅτου ὡς Θεότευκτος. ἀντίτυπος τε καὶ δημητριοκόσμητος, εἰς τῶν βασιλῶν βέλη κατ' αὐτῆς ἐπασιέναι τολμήσειε μῶμου, ταῦτα στεροῶς ἀποκρούσεται, καὶ ἀντεπαφήσει κατὰ τοῦ βελόντος ἔρωσω ¹⁵³).

Γεωργίῳ τῷ ἑλλογιμωτάτῳ διδασκάλῳ Δημητρίου ὁ ἱατρὸς χαίρειν.

Συνεθέμην μὲν, οὐπω δ' ἔθεασάμην εὐμενεῖ ὄμματι τὰ παρόντα ὑπομνήματα εἰς τὴν ἡσιόδειαν ἀσπίδα τοῦ Ἡρακλέους, εὐλαβοῦμενος τὸ φύσι φιλαυτον· ὑπ' οὗ συμβαίνει κολακεύεσθαι ραδίως, καὶ παραλογίζεσθαι ὡς τὰ πολλὰ τοῦς συγγράφοντας περὶ τὰ οἰκεία συγγράμματα· ταύτη τοι δίχ' ἀναβολῆς, ὑποτίθημι, φέρων αὐτά, τῇ σῇ κριτικωτάτῃ εὐθύνῃ. Κωμιζόμενος οὖν ἀτμένως, πα-

Λίτζαρος Σκρίδας, Τραπεζούντιος, ἐπιστήμων· ὁ ὁποῖος καὶ αὐτὸς ἐπαινεῖ τὸ ὑπόμνημα, διὰ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης.

Lazăr Scriba Trapezundian, om de știință, care și acesta laudă scrierea amintită prin această epistolă ¹⁵⁴).

Dăm această epistolă numai în original.

Διελθόντι μοι μετὰ σκέψεως τὰ παρόντα σχόλια, πολλοῦ ἀξίον μέχρι τέλους ἀπήντησε τὸ ὑπόμνημα, τῷ ὄντι τοῦ σοῦ νοδὸς γνήσιον ἀποκύημα. Ἐρμηνεύθη καλῶς, συνθήκη φέρει λέξεων τῇ ὑποθέσει κατάλληλον· ἐμέλησε δὲ αὐτῷ καὶ τῶν

μύθων, ὧν ἡ ἄγνοια μακρὰν ἐμποιεῖ, ἀηδῖαν τοῖς τῶν παλαιῶν συγγράμμασιν ἐντυγχάνουσι. Καὶ καθόλου τὸν τῶν ἀρχαίων μιμεῖται τύπον, οὔτε τοῦ δέοντος ἀποδέον, οὔτε μὴν περιττεύον τῆς χρείας, ἔρωσω. Ἐκατομβυλιῶνος ἐνάτη μεσοῦντος ¹⁵⁵).

Ἰωακείμ Βοῦρος Καθβάχος, Χίος, διδάσκαλος τῆς ἐν Χίῳ σχολῆς, ὁ ἐλεήμων, ὅθεν ὅταν ἀπέθκνεν, εἶπασιν, ὅτι ἐφάνη τυπωμένος σταυρὸς εἰς τὴν δεξιάν του.

Ióchim Buros, Cavac, Hiot, profesor în scóla din Hio, milostiv, de acea când a murit, dic, că s'a arătat o cruce imprimată în mâna sa cea dreptă.

Εὐστράτιος Ἀργέντης Χίος, ἱατροφιλόσοφος, ἀμφοτεροδέξις πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀλεξανδρείας Κοσμάς ἔγραψε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην.

Eustratie Argente, Hiot, doctor și filosof abil, cătră acesta Cosma al Alexandriei a scris următórea epistolă:

O dăm acéstă epistolă numai în original.

Ἐντιμότετε, σοφολογιώτατε, καὶ εὐγενή. ἐν ἰατροῖς τε ἀριστε, καὶ ἀξιεῖπαινε, ἅγιε διδάσκαλε κύριε Εὐστράτιε Ἀργέντη, υἱὲ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀγαπητῆ τῆς ἡμῶν μετριότητος. χάριν, ἔλεος, καὶ ὑγείαν ἀπὸ Θεοῦ ἀξιούμεν εἶναι σοι· παρ' ἡμῶν δὲ ἀποστολικὴν εὐλογία, καὶ εὐχὴν πνευματικὴν.

Τέκνον ἡμῶν πνευματικόν, εὐγενέστατε κύρ Εὐστράτιε· καιρὸς ἐστὶν εὐστρατεῦσί σε στρατεῖαν τὴν Θεοφιλή, φωνῆς ἐκείνης μεμνημένος γε τῆς προφητικῆς· ἥτις ἐν τῷ τῶν παροιμιῶν κεφαλαίῳ 8-ῳ φησί. Σὺ τὴν σοφίαν κήρυξον καὶ τὴν ἀληθειαν εἰπέ· νοήσατε ἄκακοι πανουργίαν, οἱ δὲ ἀπαίδευτοι ἐνθυσθε καρδίαν· εἰσακούσατέ μου, σεμνά γὰρ ἐρῶ, καὶ ἀνοίσω ἀπὸ χειλέων ἐνθίων ἀνδρῶν διδάγματα ἀληθῆ, δόγματά τε εὐσεβῆ· τοιαύτην οὖν τὴν πνευματικὴν σοφίαν, υἱὲ ἀγαπητῆ, δι' ἧς τοῦ Θεοῦ λόγου ἡ ἀλήθεια φανεροῦται, προτρέπομέν σε πρὸς Θεοῦ, παραινούντες σε διὰ Χριστόν, τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ Θεόν, εἰς σωτηρίαν τῶν πολλῶν, ἐγγράφως κήρυξον, καὶ γε

παρά τε βιβλίων κανονικῶν, ἑλληνικῶν καὶ λατινικῶν εὐκρινῶς διασάφησον· τοῦτο μὲν πρὸς ὀδηγίαν τῶν τε ἀπλουστέρων Χριστιανῶν, καὶ κατάληψιν τῶν ἀπεριέργων φιλευσεβῶν. Τοῦτο δὲ, ὅπως γινῶσι τὴν τῶν διεστραμμένων σοφιστῶν πανουργίαν τὴν ἀκάθεκτον· οὕτως οὖν ποιῶν, τὰ μὲν τῆ λήθη συγχωσθέντα δόγματά τε καὶ διδάγματα ὀρθόδοξα εἰς φῶς ἐξάξεις τῆ φιλοπονίᾳ σου· τοῖς δὲ βαρέως ταῦτα διακρίνειν, καὶ κατανοεῖν ἔχουσι, σύνεσιν ὀρθήν, καὶ κατάληψιν δώσεις ἀληθῆ τῆ τῆς διαλεκτοῦ ἀπλότητι. Ἡμεῖς δὴ πορευθὲν υἱὲ κατὰ πνεῦμα ἀγαπητῆ κύριε Εὐστράτιε πολυμαθέστατε, πνεύματι ἀληθείας, ζέσειτε πίστεως ὀρθόδοξου, τὴν τοιαύτην σοι προτροπήν, ἧγε παράκλησιν ἐνεθέμεθα· σὺ δὲ ψυχῇ Θεῷ παραθεμένη, τὴν πρὸς Θεοῦ μισθιποδοσίαν ἐλπίζουσα, ἕξεις ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν ζωὴν τὴν αἰώνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, Ἀμήν.

αψμα', Ἀπριλλίῳ.

Ὁ ἐλέφ Θεοῦ Πάπας, καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Κοσμάς ὁ καλοκάγαθος, καὶ εὐχέτης αὐτῆς.

Κωνσταντῖνος Γοδράτος Χῖος, ἐπιστήμων, ἔχει καὶ τυπωμένον βιβλίον περὶ σφαιρῶν χρήσεις.

Δημήτριος Ρόδιος, ἐπιστήμων, μαθητῆς καὶ αὐτὸς Μακαρίου τοῦ Πατριάρχου, καὶ διδάσκαλος εἰς Ρόδον.

Βασίλειος Κουταλιανός, μαθητῆς καὶ αὐτὸς τοῦ Μακαρίου, καὶ διδάσκαλος εἰς Πατμον.

Γεώργιος Σιτσιστινός, διδάσκαλος· εἰς τὸ Γιάσι· ἀπέθανε δὲ τυφλὸς εἰς τὴν Πόλιν εἰς τὸ Φανάρι.

Νικόλαος Λιαδρομίτης, διδάσκαλος· καὶ αὐτὸς εἰς τὸ Γιάσι, μαθητῆς δὲ τοῦ Μακαρίου.

Νικόλαος Στίγνης ἐξ Ἰωαννίνων, ἐπιστήμων, διδάσκαλος εἰς Βοσκόπολιν, καὶ ἀλλοῦ· καὶ ζήσας ὑπὲρ τὰ ὀγδοήκοντα ἔτη, ἀπέθανε.

Νικόλαος Τζουρτζούλης, Μετζοβίτης, ἐπιστήμων, μαθητῆς τοῦ Μπαλάνου· αὐτὸς ἐστάθη καὶ εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος, καὶ εἰς τὸ Γιάσι διδάσκαλος. Ἐξήγησε καὶ τὸν τοῦ σοφοῦ βασιλέως Λέοντος χρησμὸν περὶ τῆς ἀναστάσεως Κωνσταντινουπόλεως τὸν, Βύζαντος αὐλή, ἐστὶν Κωνσταντίνου, καὶ τοὺς λοιποὺς στίχους. Ἐξήγησε καὶ τὸν τοῦ Στεφάνου Ἀλεξανδρέως, τοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ διδασκάλου, χρησμὸν τὸν, φῶλον τὸ βιβυλῶνιον τρεῖς ἑκατὸν κατάρξει, τῆς Ἐπταλόρου καὶ τι πρὸς, καὶ τοὺς ἐφεξῆς στίχους· ὁ χρησμὸς τοῦτος ἔγινε ἐν ἔτει ἐπτακοσιοστῷ, ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἡρακλείου βασιλέως Ρωμαίων, ὅταν ἄρχισε νὰ ἀκούεται τὸ

Constantin Godrat, Hiot, om de știință, are și o carte imprimată despre întrebuintărea sferelor.

Dimitrie Rodianul, om de știință, student și acesta a lui Macarie Patmianul profesor la Rod.

Vasilie Cutalianul, student și acesta a lui Macarie și profesor în Patm.

Gheorghie Siatistianul, profesor la Iași, a murit însă orb la Constantinopol în Fanar ¹⁵⁶).

Nicolaî Liadromit, profesor și acesta la Iași, student a lui Macarie ¹⁵⁷).

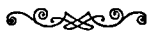
Nicolaî Stignu din Iónina, om de știință, profesor la Voscopol, și pe aiurea, și trăind peste opt-deci de ani a reposat ¹⁵⁸).

Nicolaî Cercel, Metzovit, om de știință, student a lui Balan, acesta a fost și la sân-tul Munte și la Iași profesor. A interpretat și profetia înțeleptului împărat Leon despre reînvierea Constantinopolului, curței bisantine, locuința lui Constantin, (cel Mare) și următoarele stihuri. A explicat și Profetia lui Stefan al Alexandriei, ecumenic profesor, vița Babilonică 'l va stēpāni de trei orī o sutā pe cel cu șapte munți (eptalofū) și ceva mai mult și următoarele stihuri. Acéstă profetie s'a făcut în anul șapte sute, pe timpul împărăției lui Heraclie Impăratul Romeilor

ὄνομα τοῦ Μωάμεθ, ἔχω τὴν ἐξήγησιν· ἦτις ἔγινε παρ' αὐτοῦ ἐν Γιάσιω, ἐν ἔτει χιλιοστῷ ἑπτακοσιοστῷ ἐξικοστῷ ὀγδῶ· δὲν ἐπέγραψε δὲ τὸ ὄνομά του, τοὺς Τούρκους φοβούμενος, ἀλλ' ἐπέγραψεν οὕτως. Ἐρμηνεῖα πρὸς Ποσειδῶνος τοῦ σοφωτάτου, καὶ ἐπιστημονικωτάτου. Εἰς αὐτὴν ἀποδείχνει, ὅτι εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους ἐβδόμηντα τέσσαρας, ἡγουν εἰς τοὺς τριακσίους εἴκοσι χρόνους, ἀφ' οὗ οἱ Τούρκοι ἐπῆραν τὴν Πόλιν, φέλει τὴν πάρη ὁ Μόσκοβος. Ἐψεύσθη δὲ καὶ αὐτός, καὶ οἱ χρησμοὶ αὐτοὶ οἱ δύο, καὶ ἄλλοι ἕως δέκα, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἔγραψα· ἐψεύσθησαν δὲ, διὰ τὴν ἀνυξιοτήτα ἡμῶν τε καὶ τῶν Ρώσων, καὶ ἀχρειότητα, ἣ ὁποῖα τώρα εἰς τοὺς ἐξ τούτους χρόνους τῶν πολέμων ἐφάνη ἡλίου φανώτερον. Δὲν ἐντρέπομαι νὰ τὸ εἰπῶ, καὶ τὸ εἶπα πολλάκις· οὔτε φοβοῦμαι, ὅπου νὰ τὸ σιωπήσω· ὅτι ἐὰν ἐγὼ σιωπήσω, οἱ λίθοι κεκράξονται.

αψπθ'. Μαρτίου κζ'. ἀπόθανεν ὁ σουλτάν Χαμίτης, ὅστις ἐβασίλευσε χρόνους δέκα καὶ πέντε, καὶ μῆνας δύο· ἔζησε δ'· τὰ πάντα τῆς ζωῆς του χρόνους ἐξήκοντα καὶ πέντε· ἐβασίλευσε δὲ ὁ Σελίμης υἱὸς τοῦ Μουσταφᾶ, ὁ ὁποῖος εἶναι χρόνων εἴκοσι καὶ ὀκτώ Μαρτίου κζ'. ἡμέρα τρίτη.

Μετὰ τὴν ἄλωσιν, ἀπὸ Γενναδίου δηλαδὴ ἐχρημάτισαν πατριάρχα! Κωνσταντινουπόλεως 118 μὲ τὸν ἤδη πατριρχεῦοντα κύρ Νεόφυτον, ἐξ αὐτῶν ὅμως τῶν πατριρχῶν, ἄλλος ἐστάθη δύο φοραῖς, καὶ ἄλλος τρεῖς, καὶ ἄλλος δώδεκα μόνον ἡμέρας, ἐξ αἰτίας τῶν ἐπικράτων κληρικῶν.

când a început a se auzi numele lui Mo-hamet, am explicarea care s'a făcut de el în Iași în anul una mie șapte sute șasezeci și opt, nu s'a subsemnat însă numele său, temându-se de Turci, dar a scris ast-fel: Interpretarea de către Posidon cel mai înțelept și mai învețat, în care dovedește, că la una mie șapte sute șaptezeci și patru, adică la trei sute douăzeci de ani, după ce Turcii a luat Constantinopolul, 'l vor lua Moscovitul. A mințit dar și acesta și amândouă aceste profeții, și altele ca la zece, după cum am spus și mai înainte. A mințit dar pentru nevrédnicia noastră și a Rușilor și bicisnicia care acum în acești șase ani a resbelelor s'a arătat mai luminat de cât soarele. Nu mă rușinez s'o spun ș'am spus'o adese. Și apoi nici mă tem, pentru ce s'o tac; pentru că dacă eu voi tăcea pietrele vor striga ¹⁵⁹).

1789. Martie în 27 a reposat Sultanul Hamit, care a împărățit cinci-spre-zece ani și două luni. A trăit toți anii vieții sale șase-zeci și cinci de ani. A împărățit Selim fiul lui Mustafa, care este de douăzeci și opt de ani, Martie 27, ziua de Marți.

După luarea Constantinopolului, adică de la Ghenadie, a fost Patriarhul la Constantinopol 118 cu cel ce este acum patriarh Chir Neofit. Din acești Patriarhi însă, altul a fost de două ori, și altul de trei ori, iar altul numai două-spre-zece zile, din cauza blestemăților clericilor.

NOTE EXPLICATIVE

LA

Catalogul Istoric al ómenilor însemnați din Seculul XVIII, asupra persónelor și cuvintelor streine ce se întîmpină în acésta scriere.

1). *Seroglan*, se numește cetățen, acésta explicație este pusă pe marginea manuscriptului autograf a lui C. Daponte.

Câtă influență avea Constantin Brâncovénu la Constantinopol din punctul de vedere religios, ne-o spune Athanasie Comnen Ipsilant în cartea sa: *Ἐπεὶ μετὰ τὴν ἀλωσιν*. (pag. 216 și 217).

„Fiind Vizirul în Valahia amintitul Domn înșelat a mijlocit să se facă Patriarh Dionisie al IV Muselin, ce trăia atunci în București. Săvêrșindu-se acésta s'a dus Dionisie în Andrianopol și de acolo la Constantinopol cu epistole recomandátore către Caïmacam ca să se facă Patriarh și cu ajutorul acestuia s'a suit pe tronul Ecumenic, fără știrea și socotința Mitropoliților și a clericilor și a tótă obștia creștină“. Iar în anul 1694 istorisește urmátorele despre Dionisie: „Incoronându-se Vizirul la Andrianopol, din cauză că Dionisie administra rêu Biserica, aú vestit unii pe Calinic, și a venit la Andrianopol. Auđind despre acésta Dionisie a venit și el acolo, și întêmplându-se multe scandale și acuzări diferite la Împêratul, în urmă s'a dat Patriarhatul lui Calinic în luna lui Aprilie; Iar Dionisie fugind la Bizanț și de acolo în Valahia a repausat în Têrgoviște“.

2). Iacob Patriarhul și acesta s'a refugiat din Constantinopol și a trăit ca privat în București, unde a și murit.

3). Calinic a fost unul din cei mai erudiți Patriarhi ai timpului, de la el posed un manuscript în grecește, în care se plânge în prefață de ignoranța clerului ortodox. Manuscriptul cuprinde explicarea liturgiei tradusă din rusește; apoi o scriere a sa despre mărturisire, fôrte amenunțită, făcută cu întrebări și răspunsuri și explicarea articulelor credinței. De sigur după acest manuscript a lucrat mai în urmă și Iacob Putnénu Sinopsul sêu și în care este fôrte bine tratată taina mărturisirei.

4) și 5). Acești Patriarhi să succed fără nici un interes unul pe altul și contractéză datorii pe socotéla Bisericei mari prin ambiții nedescrise etc.

6). Athanasie din Andrianopol, dis și Patelar. Re-

lativ de intrigile iesuiților asupra lui Ciril Lucaris Iată cum se exprimă Ath. Comnen Ipsilant (pag. 134). „Auđind Rușii de calomniile iesuiților asupra lui Ciril Lucaris, a trimis către Theofan Patriarhul Ierusalimului, ce petrecea atuncea în Iașul Moldoviei, întrebându-l dacă în adevêr spun iesuiții de acestea. Contra căroră Theofan conpunênd 16 capitule a demonstrat că atât prea înțeleptul Ciril cât și Biserica de Rêsărit nu sunt vinovate de ast-fel de calomnii. De aicea se mai constată că Iașul era locul cel mai însemnat, și că din Moldova sub influența Domnitorului Vasilie Lupu s'aú lucrat fôrte mult la apărarea și sprijinirea ortodoxismului, atât contra intrigilor țesute de iesuiți, cât și contra Calvinilor, cari și a-ceștia invadasă în Transilvania și 'și formaú prin amenințări și înșelăciuni adepti la secta lor. Ast-fel se explică pentru ce Athanasie Patriarhul veni la Iași către Domnitorul Vasilie Lupu. Vêđend că nu mai póte sta în Constantinopol și-a ales lângă Iași pentru locuință schitul ori Mônăstirea din dealul Paun și unde între altele a scris mai multe imne spre lauda Domnitorului Vasilie Lupu.

7). *Burzuga*, să se citescă Musur-agă, adică i-aú trimis în închisórea, ce purta acest nume.

8) *Ἰσαν-κινι*—probabil: *i-an poftim în lăuntru în Seraiú*.

9). *Sfachia*, Capitala orașului Creta, cunoscută atât de bine în timpurile nóstre.

10). Pentru anul 1775 consultă *Ἀθανασίου Κομνηνοῦ Ἐπεὶ μετὰ τὴν ἀλωσιν*. pag. 540—541.

11). Domnitorul Constantin Basarab a exercitat o influență fôrte mare asupra mersului și progresului ortodoxismului fie prin bani, fie prin influența sa morală. În tóte faptele politice petrecute în Orient se surprinde amestecul și înrăurirea sa prin agenții ce-i avea acolo. Epistole ce cunosc, dintre cele ce ni s'aú conservat, dovedesc îndeajuns acest fapt.

12). Dosoteiú Moraitul, este cunoscutul bărbat al Ortodoxismului, Patriarhul de Ierusalim, și care ș'a desfășurat activitatea sa, grație mijlócelor bănești ce i-s'a dat cu îmbelșugare de către Domnitorii Principatelor Române. (Consultă Satha *Νεοελληνική φιλολο-*

για și pe Βρετοῦ Παπαδοπούλου, idem Epistolaire grec: Recueil de lettres adressées pour la plupart à Chrysanthé Notaras, publié par Emile Legrand. Paris, 1888.

13). Se pôte ori cine convinge numai din declarația Patriarhului Dosoteiū că mai tótă viața sa a petrecut-o între Români, pentru că până la data 1698 deja de patru ori a venit în țările Române.

14). *Sini, Σιναι*, stă în original, și însemnă *China*, Imperiul Chinez.

15). *Metziti*, probabil, geamii, temple.

16). Din aceste corespondenți se constată că Neculaî Spătarul era grec de origină și romanizat numai.

17). Acastă epistolă are mare valoare istorică, pentru că dovedește cât de mult ne persecutaū papiștii și se rógă lui Inocentiū Papă al Romei să încete persecuțiile între bisericile lui Christos.

18). Se constată că pe când Daponte era încă mirén și mare secretar la Ioan Neculaî Mavrocordat i s'a dat și titlu de mare Eclisiarh, însă onorific, ca semn de distincțiune. În acest timp el era încă civil.

19). Acesta-i renumitul autor al istoriei bisericesti răsăritene, și a cărui operă în trei volume o a tradus în Românește nemuritorul Mitropolit Veniamin Costache, și mai apoi Protosinghelul Naum Râmnicé-nul, dar care stă până acum în manuscris. Posed numai vol. II și III.

20). Cuvintele lui, sub numele de Ilie Miniati, sunt traduse și în Românește și cunoscute de ómenii bisericesti.

22). Dionisie Hiul ajuns Patriarh prin sprijinul Domnitorului Mavrocordat.

23). Acesta-i Neofit Mitropolitul Ungro-Vlahiei de la 1738—1754. Pe el l'a pus Metropolit Constantin Mavrocordat. Era grec de neam.

24). Acest'aî Chesarie Episcopul de Rômnic de la 1773—1780, renumit prin erudițiune.

25). Este fôrte curiosă credința multora în date și evenimente indentice. Tot așa se întemplantă cu numărul *șapte* și numărul *trei*.

26). Sunt curioase stihurile formate după literile alfabetului. D-l Satha în vol. III Μεταίωνακη Βιβλιοθήκη, editând după o copie catalogul istoric a lui C. Daponte a omis aceste stiluri, sub cuvânt că n'ar fi de vre-o importanță, dar a mutilat cu acesta scrierea autorului.

27). Acest Serafim a făcut mare serviciū Caramanlizilor Ortodoxi, cărți de felul acesta cunosc și prin România.

28). Chiril Criticos era om erudit.

29). Posed acastă carte ce este scrisă fôrte liber și bazată pe autorii profani mai mult de cât pe cei bisericesti, din care cauză se vede că a fost criticat.

30). *Itlachi*, adică surgunit la muntele Sinaia; a fost pus în libertate.

31). Acesta însemnă cât de puține cunoștinți exacte aveaū învetații seculului trecut asupra Chinei.

32). Acesta a fost Director scólei: Academia Domnescă din Iași, pe care o a și organizat după poruncă cu studii noué și înzestrat-o cu mai mulți profesori.

33). Acesta-i cel întâiū profesor de literatură a lui Constantin Daponte, pe când era încă în insula Scopelo, locul născerei sale.

34). Și acesta a fost prin București profesor.

35). Aicea ni se istorisește faptul că eresile lui Molin străbătuse între călugării orientali și că a trebuit să facă un exemplu cu el Patriarhatul spre a'și abjura opiniile eretice, ceea ce s'a și întemplant.

36). Despre acest Mitrofan Ipsilant Comnem în cartea sa *Τὰ μετὰ τήν ἔλωσιν* se pronunță că ar fi și corectorul, ba pôte și autorul scrierilor lui Constantin Mavrocordat și care se daū sub numele său, pe când în realitate n'ar fi, compuse de el ci de acest Mitrofan. El a trăit tot timpul activității sale literare în București.

37). Mitrofan a scris și serviciul st. Ieromonah Antim, după cererea Mitropolitului Ungro-Vlahiei — renumitul Antim Ivirénul, care a voit de sigur a'și sərbători numele, după cum a făcut-o mai în urmă mai mulți și Sofronie Miclescu, formulând serviciul la st. Sofronie etc. etc.

38). Viața lui Mitrofan este peste un secol, prin urmare a avut timp și să profeseze, pentru că acesta i-aū fost ocupația sa principală, și să scrie și alte operi.

39). Acest Gordie era un om prea învetaț și Doctor în Medicină.

40). Anastasie Ierom. Criticos....

41). Antonie Catifor..

42). Visarion Macri

43). Macarie Cuful.

44). Neculaî Ierom. Mavroid.

45). Partenie Ierom. Morait

46). Agapie Ieromonah Mesolonghi.

47). Teodosie Ieromonah Schiliță

48). Gherasim Ieromonah Cușciungiuchi

49). Cosma Ieromonah din Limn.

50). Cosma Ieromonah din Mesolonghi

51). Chrisant Ieromonahul

52). Dionisie Ieromonahul din Portaria.

53). Ioan-Iosif Ieromon. din Rodo

54). Rafal Ieromonahul Artinianul

55). Paisie Ieromonahul, Mitilineū din Cavașoc-livia....

56). Francise Iereu, Scufu

57). Ioan Patusa

58). Avraam Preot.

Unele din aceste persoane aū fost prin țările românești, altele aū stat în legături științifice cu ómenii învetați din Principate, consultă: Satha Νεοελληνική φιλοσοφία, idem II. Βρετοῦ. Παπανίκα relativ de acest nume.

Multe manuscrise am vėđut în bibliotecele din țările nóstre purtând nume de a acestor persoane. Din aceste manuscrise unele a servit și de cărți didactice pe timpul Academiilor grecești în țările nóstre.

59). Gheorghe Preot Maiota. A trăit în București.

60). Macarie Patmianul, a învetaț în Academia din București.

61). Antim Diaconul, a fost profesor în Academia Domnescă din Iași sub Constantin Mavrocordat.

62). Neofet Diaconul, profesor în Academia din București, numit și Cavașocalivitul.

63). Auxentiu diacon Andriot renumit în ascetism.

64). Agapie Monahul Criticos, acesta a scris cartea mântuirii pécătoșilor, tradusă în Românește de Antim Ivirénul, și pe care o posed în manuscris, apoi este imprimată și în Mónăstirea Neamțului din Moldova.

65). *Casab-olganii*, cu *casab-alganii*, servitorii de pe la căsăpii dântuiaă cu alți servitori de pe la alte căsăpii. *Rufetii*, adunături, întruniri de oameni la privești.

66). Se vede că C. Daponte dispunea de multe documente și manuscrise și care în urmă s'a pierdut.

67). Agapie Monah din Galitza, localitate, sat.

68). *Scheparna*, cuvânt grecesc σκαπερών, rândea, cuțitoe, teslă.

69). *Cursarii*, corsari, piraiți de mare.

70). *Prinochochii*, cocul ce-l produce finicul, numele unui arbore ce produce gogoșe pentru vepșele stacojii.

71). De sigur că Cesarie Daponte scriind în catalogul său Impărației Rusiei a făcut-o acesta având în vedere întinderea acestei Impărații, și speranța Grecilor de a-i elibera de Turci. În alt mod nu s'a explică introducerea lor în catalog, prin urmare lucrarea lui trebuie considerată ca un act de curtenire.

72). Gerasim Vlahul, de loc din Creta și unde sunt mulți Valahi, refugiați din timpurile de nesiguranță. El și-a păstrat, se vede numirea originii lui. El este autor a mai multe scrieri cea mai însemnată este lexiconul său în patru limbi, cea ce denotă erudițiunea lui.

73). Să se știe că fără de vre-un cuvânt s'a pus darea de 8,000 galbeni de cîtră generalul rus Münih, pentru că nu cuprinsese orașul Iași cu sabia!

74). Și acesta este un alt jaf, pentru că țara nu era inamică Austriei, ci Rusia se lupta cu Austria care din ele se posedă aceste țări ale Românilor!

75). Aci este vorba de Cetatea Azof (Tanaïs) pe care au sfărîmat-o Rușii atunci.

77). *Cumbarale*, Cumbara turcește — bombă umplută și care aruncată asupra inamicilor priciuia omoruri, cam ca obusile de astăzi.

78). Însemnă tot felul de avuții în bani, juvauri și proprietăți.

79). În timpurile vechi se întem্পină asemenea curiozități, când pentru un răspuns bun ori o idee sănătoasă pronunțată înaintea Impăraților, cel ce o a pronunțat să fie ridicat la o mare demnitate, d. e. Moisi etc.

80). *Domnii și Dragomanii*. Autorul după ce a enumerat pe Impărații Rusești se întorce la Domnitorii țărilor Românești, la oamenii învățați, politici și la profesorii timpului său.

81). Nu este exact că sub Duca Vodă s'a făcut în țară întâia tipografie în Iași; cu mult mai înainte, cum știm s'a imprimat cărți în Iași de Varlaam Mitropolitul, sub Vasile Lupu Vodă. Probabil că sub Duca Vodă s'a mai întemeiat și alte tipografii și anume grécă în Iași.

82). *Mărturisirea Ortodoxă*, nu s'a imprimat de cât târziu în românește, pentru că pătura societății culte între Români se servea de textul grecesc, imprimat în trei limbi.

83). Asupra zidirei și a peripețiilor cum și asupra lui Duca Vodă să se consulte cartea intitulată: Βιβλίον ιστορικόν, συλλεχθὲν ὑπὸ Μητροπολίτου Μομεθασίας Κυρίου Δωροθέου. 1792, în Veneția, prefața.

84). Biserica st. Ioan este cea ce se numește astăzi în Iași, din Beilic, și care a fost mai în urmă din numărul celor închinate.

85). C. Daponte face alusia la Cartea Mitropolitu-

lui Matheiū al Mirilor, compusă în versuri, și prin care laudă bravurile lui Mihaï Vitezul. Este tradusă și în românește și publicată de răposatul Papiū Ilarian în Tesaurul său de monumente istorice. Titlul acestei scrieri să se vadă în Tesaurul istoric, pagina 327—384. Tot asupra acestor timpuri a scris în versuri grecești și Stavrinou Vistiarul, publicate în Tesaurul de monumente, pag. 285—326 cu o introducere alui Neofet Cavsocialivitul.

86). *Ghelnuniū*, sunt oamenii de prin piață care la un semn dat, pentru curiozitate, se adună în mare număr la moment. Prin acest act se arată și resbunarea Turcilor contra Vitezului Mihaï.

87). *Cuciuc Tefterdar*, o boerie sau oficiu la curtea împărătească.

88). *Cifti-lichiiile*, fermele, proprietățile mișcătoare, oi, boi, vaci etc. etc.

Seitan-oglu, fiu de demon, drac.

90). *Celebi*. La început se da numai membrilor din familia împărătească și însemnă *Excelență*, astăzi însă se întrebuintează la ori-ce persoană dintre cetățeni.

91). *Hasnedarul*, casierul, sameșul acel ce ține sămele de venituri și cheltueli a unui oficiu, ori ale unui stat.

92). *Lachirdi*, turcește este locul, camera în care se fac între-vorbirile oficiale la marele visir.

93). Acesta era în tot-deuna la modă în Turcia de a extermina pe creștinii bogați și a li se jefui în urmă averile, sub pretexte imaginate.

94). *Calemul*, casă de oficiu, cancelarie, etc.

95). *Efendizi Chiatipizi*, amployații din cancelarie, oficialii unui oficiu, Minister, Prefectură etc.

96). *At-maidani*, localitate în Constantinopol unde se trimit spre închisore cei preveniți, carieră etc.

97). *Metcup*, cartea, scrisoarea din partea Vizirului către Domnitor.

98). *Divan Efendi*, era amployatul ce cetea în Divan cărțile oficiale de la Turci.

99). *Husurul*, plăcerea, cheful ce și face cineva.

100). *Mendil*, om trimis înadins cu porunci ori cărți domnești în țară și afară la Constantinopol, curier.

101). Acest proverb există și la Români și de bună samă că Daponte l-a grecisat.

102). *Aman*, exclamație în timp de nevoe și necas, expresiune întrebuintată și de Români, care este imprimată de la Turci.

103). Valahia era fixită de oameni ca o rodie, rodia are semințele sale foarte îndesite, și autorul voește a dice că așa era și populația Valahiei, atunci avea adică 700,000 familii, dar carii curând s'au împrăștiat. Resbelul între Ruși și Austriaci apoi între aceștia cu Turcii a făcut mult timp fluctuantă populația: De aceea unii Români Valahieni s'au retras peste Dunăre, alții în Austria și mulți în Moldova în secolul trecut. Nicî Români din Moldova n'au avut o stare mai stabilă, ci au emigrat și ei pe unde au putut! Prin triste timpuri am trecut!

104). Aceste notițe asupra averii lui Constantin Brâncovenu sunt de mare preț, pentru că justifică că nu prin jafuri și impositiv s'a făcut averea sa cea enormă, ci prin întreprinderi: agricultură, viticultură etc. etc...

105). Insuși Impăratul a fost față la execuția lu

Constantin Brâncovénul și a fiilor săi! Atâta de mare era pornirea intrigilor Fanarului asupra sa!

106). Prin întâmplare Ștefan Brâncovénu, fiul lui Constantin Brâncovénu scrisese în grecește acest discurs la st. Martir Ștefan, de la cari atâta ni-a rămas, ca o presimțire că și el era a fi martirizat de Turci, fără nici o vină. Tota familia decapitatului Constantin Brâncovénu sunt în adevăr martiri ai nămolului românesc, pentru că a preferat decapitarea, de cât a și renega religia strămoșească și neamul. Acestora li s'ar cuveni a li se rădica cu dreptul statue, pentru că sunt martirii neamului nostru Românesc.

107). *Haragi-capitatie*, dare pe cap.

108). *Elas, Efsat, Etnas*, numiri de dări impuse populației din Imperiul turcesc.

109). *Ghiovas*, numirea de contribuție..

110). *Gemzii*, adunătură de sărăcime, omenii fără căpătăiu ca servitorii.

111). *Zaergii*, sêraci, lipiți, miseri etc.

112). *Grădina grațiilor*, titlul unuia din multele opere scrise de C. Daponte, și în care și descrie viața sa.

113). *Meletie Sirig Teologul*. Acesta-i acel renumit învățat ce a lucrat la recenziunea mărturisirei ortodoxă în Sinodul din Iași, unde a participat, a scris și el însuși o carte de mare valoare teologică combatând eresurile Calvinilor. A trăit mult timp în Moldova. Acesta a compus și serviciul Cuvioșei Paraschevei din Iași. adusă acolo în timpul său. Era omul cel mai erudit al timpului;

114). Acesta-i renumitul Alexandru Exaporitul, din care și trag origina toți Mavrocordăteștii, ce au domnit în Principatele Moldova și Valahia.

115). *Zindan-Capi*, o localitate unde se încarcerau cei învinuți pentru ceva.

116). *Miri*, Vistierie, casierie, tesaur public.

117). Aci face alusia C. Daponte la închisorea sa în Constantinopol. unde a scris și o carte *Καθρέπτης των γυναικων* în versuri și în care și descrie suferințele sale.

118). *Sefer*, expediție, armată, mergere la război.

119). *Arpalic*, pentru întreținere, nutrimânt, subvenția ce se da la întăii Mollași și la cei întăii judecatori, fie în bani fie în proprietăți de ale statului, din care percepeau veniturile în profitul lor propriu.

120). *Sentan*—localitate în Serbia de astăzi.

121). *Tergiman terdzuma*, interpret, tâlmăcin, *δερμηνεύς*.

122). *Elgi-Beiu*, Mare, distins *Beiu*, Domn, Seigneur,

123). Cam multișor a furat, din Valahia când s'a dus în Constantinopol. Apoi C. Daponte spune pe față că toți Fanarioții furau, ori cu expresiunea lui „rădicau bani”, dar acesta i-a întrecut pe toți. Noi știm că alții au luat și mai mult încă, ș'apoi a permis și altor greci veniți cu ei să fure, dând slujbele țării prin mezat. Cât despre bani, Fanarioții ne au ridicat din țări sume colosale! Ar fi un studiu însemnat a face cineva statistica sumelor jăfuite!

124). În acest loc C. Daponte arată altă cauză pentru care a fost decapitat Grigorie Ghica,—că era amic al Rușilor, iar nu numai luarea Bucovinei.

125). *Soglatirdisasca*? probabil fără să'l cerceteze.

126). *Tumbruchi*, localitate de siguranță, închisore preventivă.

127). *Magune*, lădi, case de fer pentru siguranță, loc asigurat, musu.

128). După aceste cuvinte pronunțate de Sultan, calăul l'a decapitat.

129). *Mur*, afaceri de judecată, tribunal (?).

130). Arată de unde și trage origina familia *Calimah*. Din Calmuchi, numirea unei proprietăți în Basarabia de sus, s'a numit eufimic, mai târziu, Calimah. Apoi C. Daponte ni spune că era în Iași în acel timp și presupun că l'a cunoscut pe Calimah numindu-se încă Calmuche.

131). Biblioteca veche a Mitropoliei Valahiei, ce a trecut la Seminarul Central, cuprinde încă multe cărți ce a fost în Biblioteca lui Alexandru Exaporitul, încă și manuscrite, de aceea presupun că din cărțile vândute atunci prin mezat multe au fost aduse în Valahia de învățatii greci și cu timpul depuse de Mitropoliți în biblioteca Mitropoliei.

132). *Donamna*, serbare generală, cu iluminatii și petreceri populare, obiceiul turcesc, care ține mai multe zile, când se naște un fiu împărătesc, sau și când se taie împrejur.

133). *Jarșii*, piețele publice, casele publice.

134). Se întâmplă asemenea spaime prin surprinderi și care aduc populația în cea mai cumplită desordine, producând și pagube și nenorociri mari prin orașe. Un asemenea fapt s'a întâmplat și cu vestea năvălirii Turcilor în București la 1806, Maiu 20, Iată ce dice o însemnare ce cetesc pe un manuscript: „La leatul 1806. Maiu 20 s'au făcut bejenia, când norodul Bucureștilor socotea că Generalul Miloradovici, cu puțină oște ce avea, vedându-l că trece podul Colentinei, lasă Bucureștii și se întorce, fuge spre Focșani. Dar n'a fost așa, ci el s'a îndreptat către Obilești, și ajungând Sâmbătă noaptea, forțe de dimineță Duminică. în ziua de sânta Troiță, a lovit urdia cea mare. care era trimisă de Visirul de la Dorostol, și spărgându-o forțe cu grabă s'au întors iar spre București asupra ordiei al doilea, care ajunsese până la Argeș, să dea năvală în București. Dar nu putu trece, că din multele ploii Argeșul cu Săbarul se făcu tot una. Iar la Iunie 29 a sosit veste în București că Alexandru Impăratul a făcut pace cu Napoleon Bunaparte, acolo la țara Leșescă 1806, unde se bătea“.

135). Aicea C. Daponte ne spune unde a învățat carte în București și unde era pe atunci scolar, adică la st. Gheorghe. Descrierea mai amănunțită se vede în altă scriere a lui *Κηπος Χαριτων* (Grădina Grațiilor).

136). St. Munte Athos este plin de bine-faceri ce a luat de la Domnitorii și Boerii Români. Multe Mănăstiri sunt de ei clădite, forțe multe reînnoite și reparate, case din nou făcute, atenanse, apeducuri etc. Apoi când este vorba de zugrăvie și sculptură, de odore bisericesti, de vestminte și alte daruri, de cărți, etc. etc. te minunezi; se pare că privirea Domnitorilor Românilor și a boerilor era numai și numai de a îmbogăți acel loc. Pe unde te duci numai și în trecăt prin Mănăstiri, vezi Corbul și Capul de boiu pe ziduri, acoperăminte, clopotnițe, ușile bisericilor, așa că rămâi în extas. Faptul spune: că noi Români în

realitate am sprijinit și apărât ortodoxia în timpuri grele și cu bani și cu alte mijloace și cu puterea influenței morale, pe care o aveau Domnitorii noștri la Poarta Othomană.

137). *Familia Panu* este din Ioanina, prin urmare greacă. Aicea C. Daponte vorbește despre avariția acestui avut, ne spune că în Veneția era un manuscris de 80 de volume, toate interpretări în Vechiul și Noul Testament, lucrat în limba greacă.

138). *Iacob Ghiacumi*. El a fost și prin București spre a se angaja ca profesor la Academia greacă din st. Sava, pe timpul lui Constantin Brâncovenu, în lauda căruia a făcut și un cuvânt și care-i neimprimat. Unde va mai fi acum?

139). *Antonie Spandone*. A scris o Christoithie (ori tratat despre bunele moravuri). Și Naum Râmnicenu a scris asemenea carte în versuri grecești rimate și în stihuri albe românește; se vede că urmându-i acestui din urmă a scris și Anton Pan, și în care scriere, fie dis în trecut, multe a decopiat de la Protosinghelul Naum Râmnicenu, după cât am putut constata.

140). *Dascalache*. Există între manuscriptele grecești din țară și de ale lui Dascalache, după care de sigur că învățau studenții din Academii de Iași și București.

141). *Lufes*, salariu, leafă, poto și pensie.

142). Multe din stihuri și alte poezii nu sunt imprimare de D-nul Satha reproducând scrierea acestuia a lui C. Daponte, eu însă am publicat-o într-o scriere sa, cum să află în manuscriptul original.

143). Asupra acestui Profesor veți Revist. Teologică anul al III. In Academia Română din București se află manuscrisul original al lui Sevastos Trapezundiul, aflat de mine în Biblioteca Monastirei Căldărușani și în care se află scris de mâna sa anul venirii sale la Academie. Manuscrisurile sale din Bibliotheca Seminariului din București cuprind între altele și discursuri pronunțate de elevii Academiei la zilele festive în fața lui Constantin Brâncovenu.

144). *Marcu Cipriu* a fost profesor de filosofie în Academia de București mai totă viața sa.

145). *Gheorghie Crisogon* din Trapezunda, a fost profesor de filosofie tot în Academia de București în timpul lui Necolai și Constantin Mavrocordat.

146). Din acest canon se constată că linguire arătau învățații timpului cătră persoana Domnitorilor, așa că-i divinisau chiar. Grecii lua textul canoanelor din ritualul bisericesc și în care, persoana principală cătră care erau îndreptate toate laudele și rugerile fiind Iisus Christos, ei înlocuiau pe Iisus Chris-

tos cu persoana Domnitorului, iar fericirea cerescă și paradisul cu Valahia! Multe și mari sunt slăbăciunile omenești, dar acest sistem de laude le întrece pe toate.

147). *Febe*. Epitet a lui Apolon.

149). Aicea C. Daponte a transcris, și conrespundența sa cu profesorul său de filosofie, Gheorghie din Trapezund, și din care se constată că C. Daponte nu urmase tot cursul regulat al științelor ce se predau în Academia de București. Din epistole se mai constată că în Academii se predau un curs complet de știință.

150). *Constantin Dudesu*. Boer mare din București și care de sigur locuia în partea despre apus de la Mitropolie, și care localitate se numește și până acum Mahalaia Dudesu. Cu acest boer era amic C. Daponte, cătră el scrie acea admirabilă epistolă prin care descrie starea Valahiei și în special Oltenia, după jumătata secolului trecut, cu colorii forte vii, dovind că a ajuns populația la sapă de lemn, numai în câte-va decimii de ani, iar pământul proprietate a Turcilor și țeranii selavii lor.

151). *Alexandru Larisiu*. Și acesta a fost profesor în Academia din București.

152). C. Daponte interpune această epistolă, prin care se descrie și laudă viața singuratică, dar neavând nici un interes pentru Istoria Românilor am publicat-o numai în original.

153). Și aceste însemnări neprezentând vre-un interes pentru noi le-am publicat numai spre a se conserva întregimea scrierii lui C. Daponte.

154). *Lazăr Scriba*, a fost profesor în Academie și a scris o istorie a Românilor după Cronicarii Ureche, Miron Costin etc. Manuscrisul se află în Muzeul Național din București.

155). N'are nici un interes pentru noi, de aceea n'am dat-o de cât în original.

156). *Gheorghie Siastisianul*. Acesta a fost profesor la Academia din Iași.

157). *Nicolai Leadromit*, profesor la Academia din București.

158). *Necolai Stignu*, probabil a fost profesor la Academia din București.

159). *Neculai Cercei*, profesor, Director și reformator Academiei din Iași. El a lucrat și la marele lexicon grecesc, a publicat mai în urmă un număr însemnat de traduceri și scrieri proprii în științele exacte și filosofie. (Veți *Σάβα Νεοελληνική φιλολογία* pag. 499 și 500, idem *Revist. Theologica* vol. III. II. Βρετού etc.

Erori tipografice strecurate în Catal. Istoric a ómenilor însemnați din Sec. VIII.

pag. 88. Τεταγμένοις—cetește τετραγμένοις.

„ 96. ὕμνος, adauge, τοὺς ἔχω.

„ 102. Λιβύης cetește: al Liviei, iar nu Miviul.

„ 140. Εἰς τὸ ἅγιον Ἄρον—la st. Mormint, nu st. Munte.

„ 144. Εἰς τοιαύτην νικην—victorie strălucită, în loc de nópte lucind.

pag. 157. Μοσκοβίας și Χαμπεσίας—adauge și Hambesiei (Etiopiei).

„ 181. Γεμιδζιδες—Gemizii, și nu Gemzii.

„ 186. Σουλτάν Μεχμέτην—Sultanul Mehmet și nu Ahmet.

„ 196. Κυρία παναγία; D-na Panaghia nu Palahia.

„ 208. Ἐν τῷδε θώκῳ și nu ἐν τῷδε θεοτόκῳ.

IV.

VIATA LUI IOAN NECULAÏ PETRU MAVROGHENI

DE

PROFESORUL THEODOR

Ἐγκώμιον, ἦται βίος τοῦ ἐν ἡγεμόσιν ὑψηλοτάτου, εὐσεβεστάτου τε, καὶ μεγαλοπρεπεστάτου Κυρίου Κυρίου

ΙΩΑΝΝΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΕΤΡΟΥ ΜΑΥΡΟΓΕΝΗ

κατὰ το α ψ π σ τ' ἔτος

χρηματίσαντος ἐπὶ Χαμίτου τοῦ ἐν βασιλευσί κραταιοτάτου, καὶ γαλινοτάτου, καὶ τοῦ ἐν ἀλιβερίσιν ὑψηλοτάτου Χασάν πασσᾶ τοῦ Γιζᾶερλη.

Οὐδὲν οὕτω τῶν πάντων (οὔτε γὰρ ἡ πατρίς, οὔτε τὸ γένος καὶ ἀπ' ἡλίου ἀνατολῶν κατὰγοιτό τις, καὶ ἀπὸ Κόδρου, ἢ Κέκροπος) χαρακτηρίζει τὸν ἄνδρα, ὡς ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ ἀσκησις· ἐκεῖνο μὲν, ὅτι φησὶ Πιττακὸς ὁ Μιτυληναῖος φιλόσοφος, ἀρχὴ ἄνδρα δείκνυσι, τοῦτο δὲ, ὅτι ἄνθρωπος ἀδόκητος. οὐδενὸς λόγου ἄξιος κατὰγε τὸν εἰπόντα, διότι τοῦτο ἐπαινώ τὸν νηίτην νόμον· ὃς τὴν κώπην πρότερον ἐγχειρίσας τῷ νῦν κυβερνήτῃ, καὶ κείνον ἐπὶ τὴν πρῶταν ἀγαγὼν, καὶ πιστεύσας τὰ ἔμπροσθεν, οὕτως ἐπὶ τῶν οἰάκων καθίζει μετὰ τὴν πολλὴν τυρβήσαν θάλασσαν, καὶ τὴν τῶν ἀνέμων διάσκειν. "Ὅπερ δὲ ἐπὶ τῆς νηὸς ὁ κυβερνήτης, τοῦτ'

Engomiū saū viața prea înalțatului, prea piosului și prea marețului între principi Domnului Domn.

IOAN NICOLAÏ PETRU MAVROGENI.

La anul 1786.

Carele a domnit în timpul lui Hamit prea puternicului și prea serenisimului între împărați și a lui Hasan Pașa Ghizaerli prea înalțatului între Căpitani pe Mare.

Nimic din tóte: nici patria, nici némul chiar de s'ar trage de la răsăritul sórelui, saū de la Codru ori Cecrops, nu caracteriză așa pre un bărbat ca funcția și experiența. Căci despre una, Pitacus, filosof Mitilineū, dice, că *domnia arata pre barbat*, iar despre alta, că adică un bărbat neîncercat nu este de nici o valóre; óre-cine se exprimă așa: „Pentru aceia laud legea marinarilor, care mai ântăiū punēnd vēsla în mâna celui ce are a fi cărmaciū, și aducēndu-l la proră și încredințāndu-ī partea dinnainte a corăbiei, așa numaī îl instalēză la cărme,

ἐπὶ τῆς πόλεως ὁ ἡγεμών. Διὸ καὶ ὀφείλει οὐ πλουτίνδην ἀλλ' ἀριστίνδην, ὡσπερ ἐπὶ τῆς νηὸς ἐκεῖνος ἐκλεγέσθαι, ναὶ μὴν καὶ προκινδυνεύειν τῆς πόλεως, μὴ δ' ὡς οἱ πολλοὶ, ἀλλὰ μὲν φρεσὶ κεῦθαι, ἀλλὰ δὲ βάζειν ἵνα καθ' Ὀμηρον εἶπω· πολλοὶ μὲν γὰρ λέγουσιν ὡς ἐπὶ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων τὰ χρηστὰ τοῖς σοφοῖς κατὰγεται ἔθνη, καὶ πλείστοις τῶν τε θύραθεν καὶ τῶν τῆς ἡμετέρας αὐλῆς σοφῶν λόγος ἐγένετο εἶπεν τι ἢ γράψαι παιδεία, περί καὶ ἀρετῆς, καὶ πᾶσι τὸ κελὸν ἀμφοῖν τούτοις πρόδηλον, ὀλίγοι δὲ τινες καὶ ταῦτα ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις ἐζήλωσαν, καὶ τοὺς ζηλώσαντας περιεποίησαν, μᾶλλον δὲ οὐδ' ὀλίγοι, ἀλλὰ μόνος, ἢ μετ' ὀλίγων μόνος αὐτὸς, ὃ ἡγεμόνων ἀγλαΐσμα, ἅτε δὴ μόνος, ὦν ὡσπερ φιλάρετος, οὕτω καὶ φιλόμουσος, καὶ ἐκνικῶν ἀπαντας ὡσπερ τῷ μεγάλῃ τῆς ἀρχῆς οὕτω καὶ τῷ ὕψει τῶν ἀρετῶν· ἀνθ' ὧν καὶ οἱ δῆποτέ τι τῶν τοῦ βίου κεκτημένοι ἀγαθῶν ὡς μηδὲν ἔχοντες δοκοῦσι πρὸς σὲ συγκρινόμενοι, καὶ οἷς ἐπὶ τινι ἐναμυρύνεσθαι οἶόν τε, κάκαεῖνοι καὶ πάντες σοὶ παραχωροῦσι τῶν πρωτείων, καὶ δι' εὐφρήμου γλώττης ἀγοῦσι, σέμνωμα τοῦ γένους καὶ ὄρμον προσχορευόντες· καί γε οὐκ ἀπεικώτως καθάπερ γὰρ ἐπ' ἀγκύρας καὶ ὄρμος πεποιθήσιν οἱ ἐν μετεώρῳ τῷ πελάγει ναυτιλλόμενοι, ὡσαύτως καὶ οἱ τὴν τοῦ βίου διανηχόμενοι θάλασσαν καὶ σάλω ποικίλων κλιδωνιζόμενοι παθῶν ἐπὶ μιᾷ ἱερᾷ ἀγκύρας σπλεύουσι, λέγω δὴ ἐπὶ σοῦ καὶ μόνου μετὰ Θεὸν ἐφ' ὃν δὴ καὶ ὡς ἐπὶ τινι πλατῆν καὶ εὐδίον λιμένι προστρέγουσι χειμαζόμενοι ταῦτ' ἄρα καὶ ἡ τὰ πάντα καλῶς οἰκονομοῦσα καὶ κατὰ τὸν εἰπόντα λίθην βαίνουσα εἰς τὰς τῶν ἀνθρώπων ψυχὰς, αὐχένα τε γαιρούμενον κλίνουσα, ὑπὸ πῆγυν τε αἰεὶ βιοταὶ κρατοῦσα τοῦ Θεοῦ πρόνοια (οὐδὲν γὰρ ἀπροσῆτον οὐδὲ ἡμελημένον) ἐπὶ τὸν ἔκλαμπρον καὶ ἡγεμονικὸν τῆς Δακίας ἀντίγχε σε θρόνον (ὡς διὰ πολλῶν ἐγγεγυμνασμένον πραγμάτων, καὶ τῆς ἡλικίας πρεσβύτερον τὸ φρόνημα ἔχοντα, καὶ πρὸς μὲν τοὺς καιροὺς λογισμὸν, πρὸς δὲ τοὺς ἐναντίους τόλμην) καὶ ὑψηλότατον ἀνεδείξεν ἡγεμόνα, ἵνα καὶ τὰ πράγματα τὴν προσήκουσαν λάβοι ἐπιστασίαν, καὶ αὐτοῦ δοξασθεῖν τὸ ἅγιον ὄνομα, καὶ σοῦ ὁ περὶ τὴν σοφίαν καὶ ἀρετὴν ἀναδειχθεῖν ἔρωσ, ὃν ἀνωθεν ἐν τῇ ψυχῇ σου ὑπέτρεψες, δὸς δ' εἰπεῖν καὶ ἵνα μὴ ἀν' αὐχμώσῃ τοῦ χρόνου φορᾷ ἀμαυρωθεῖν καὶ λήθῃς ἔργα γένοιτο τὰ τοῦ ἡμετέρου γένους αὐχήματα· ταῦτά τοι φημι ἀνύψωσέ σε ὁ Ὑψιστος, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τὰ πράγματα διὰ σοῦ ἀνύψωσεν· ἐτίμησας γὰρ αὐτὰ μᾶλλον ἢ παρ' αὐτῶν ἐτιμήθης. ἐπειδὴ καὶ τοιοῦτον ἀρετὴ οὐκ ἔξωθεν δανείζεται τὰς τιμὰς, ἀλλ' αὐτὴ ἐν ἐκυτῇ περιφέρει ταύτας, τιμὴν τοῖς ἀξιώμασι τούτοις

după multă bătae a mării și observare a vânturilor.“ Și ceia ce cărmaciul este pe corabie, tot aceia și domnitorul într'un stat. Pentru aceia trebuie a fi ales, ca și căpitanul navei, nu dupre avere, ci dupre eselența calității ca să apere statul chiar cu pericolul său; iar nu ca cei mulți cari *alte ascund în minte și alte vorbesc*, spre a mă exprima cu Omer. În adevăr, mulți ȳic, că bunele moravuri se propagă de cei înțelepți spre salvarea ómenilor, și fórtē mulți din înțelepții profani și de cei din cercul nostru aũ întrepins a cuvēnta și a scrie învătăuri chiar despre virtute, și de ambele părți binele fu admis, dar numai pușin aũ râvnit aceste în timpurile nóstre, și aũ stimat pre cei ce le-a râvnit, ba chiar nici pușini, ci tu singur, ori numai tu cu pușini o podóbă a principilor! De óre-ce, precum ești singur iubitor de virtute așa și de învătăuri, și învingi pre toți pre cât cu mărimea domniei pre atáta și cu înálțimea virtușilor. Respectiv de care și cei ce posedă óre-care bunuri ale vieței, în comparare cu tine par a nu avea nimic, și cei ce pot a se mândri în ceva, cu toșii împreună își cedeză ție ân-tâetatea, și cu limba láudátore te denumesc: fala némului și alinare. Și acésta nu fără sémân de adevăr. Că precum cei ce navigă pe marea cea înflată se bizue în ancore și limanuri așa și cei ce plutesc pe marea vieței și se învâalue de valul feluritelor patimi innótă cu speranța într'o unică ancoră sacră, vreaũ a ȳice că, după D-ȳeu, numai la tine periclitându-se alérgă ca la un liman larg și alinátor. Pentru aceste deci și pronia lui D-ȳeu, care tóte bine le economisește, și dupre ȳisa óre-cui. „Tainic pătrunde sufletele ómenilor, plecând jos cerbicea cea încordată și ținēnd pururea sub cotul (mésura) său viața“, (că nimic nu este neprevăȳut și neingrijit), te-a adus pre tine pe tronul cel strălucit și domnesc al Daciei (fiind-că ești exercitat prin multe afaceri și ai minte mai matură de cât vrēsta, și dupre împregiurări chibsuință, iar contra ininicilor îndrăsnire), și te-a înstatat Domn prea înálțat, ca lucrurile să ȳee o direcție cuviiincióasă și numele cel sânt al lui D-ȳeu să se glorifice, și iubirea ta pentru înțelepciune și virtute să se arate, nu trind-o de mai nainte în sufletul tēu. Pot a ȳice, că și pentru ca în secetosul curs al timpului, să nu se întunece gloriele némului

παρέχουσα, οὐκ ἐκείνη παρὰ τούτων λαμβάνουσα, καὶ ὅταν αὐτὴν μὴ γωρῇ κατιούσαν ὁ γλιόνιος χῶρος μένει παρὰ τῷ Θεῷ, πρὸς ἡμᾶς ἐνδικῶς ἀνειπούσα τὸ, οὐ τι με ταύτης χρεῶ τιμῆς, φρονέω δὲ τετιμῆσθαι διὸς ἐν αἴσῃ· ταῦτα μὲν ἐκείνη, τὰ δὲ ἀνθρώπινα πράγματα παρούσης τε αὐτῆς καὶ ἀπούσης χεῖρω, καὶ βελτίω καὶ παντελῶς εὐδαίμονα καὶ κακοδαίμονα γίνεται. Ἄλλ' εἶεν, οἶμαι δὲ, μᾶλλον δὲ καλῶς πέπεισμαι ὅτι σιγὴν ἀσχεῖν ἔδει ἵνα μὴ θράσους γραφὴν φύγωμεν, ἅτε τῆ μιχροὶ μὲν ἐν λόγοις ὄντες καὶ τὴν τέχνην μέχρι τοῦ σχήματος περιείμενοι, ἐγκωμιάζειν δὲ σε τολμῶντες, ὃν οὐδ' ἂν οἱ πόρρω σοφίς ἐλαύνοντες τοῦ κατ' ἀξίαν ἐρίκοιντο ἐπαινεῖν ἐπιχειρήσαντες, ἀλλ' ἐπειδὴ ὅπου τῶν ἐπαινούτων τὰ τῶν ἐπαινουμένων καλὰ περιγίνεται, δέξαι τ' ἂν ἕκαστος εἰπὼν κοινωνῆσαι τῷ κρείττονι τῆς ἡττης, ἢ τὴν ἡσυχίαν ἀγχιῶν μὴ μετὰ τῶν εἰπόντων ἀριμεεῖσθαι, καὶ τὸ πλεόν ἐπειδὴ φησὶν ἢ παροιμία: κωφὸς ἀνὴρ, ὃς Ἡρακλεῖ στόμα μὴ παραβῆλλη, καὶ πᾶν τὸ ἐξ εἰλικρινοῦς προσαγομένοιο διαθέσεως οὐκ ἐν καιρῷ μοῖρα τὸ δὴ λεγόμενον, ἄγεται, καὶ μικρόν τυγγάνει ὃν, καὶ πόρρω που τῆς ἀξίας τοῦ δεχομένου, ἀλλ' ὡς ἐπίπαν θυμάζεται, τούτου χάριν παραβλεῖν στόμασιν ἐτόλμησα, καὶ μου δέξαι τὴν περησίαν, ὑψηλότατε Αὐθέντα, μιμούμενος τῶν μὲν πατέρων τοὺς φιλοσόφους (φιλα γὰρ αὐτοῖς καὶ εὐπρόσδεκτα εἶναι φασὶ καὶ τὰ τῶν ἰδίων παιδῶν ψελίσματα) τῶν δὲ βασιλέων τῶν Ἀρταξέρξης· ὥστε γὰρ οὗτος οὐχ ἥττον βασιλικὸν καὶ φλάνθρωπον εἶναι τοῦ μεγάλου διδόναι τὸ μικρὰ λαμβάνειν δι' ὃ καὶ ἐλαύνων ποτὲ καθ' ὄδον, ἐπίπερ αὐτουργὸς ἄνθρωπος καὶ ἰδιώτης οὐδὲν ἔχων ἕτερον ἐκ τοῦ παραρρέοντος ποταμοῦ ἀμφοτέραις ὕδωρ ὑπολαβὼν προσενήνοχεν, ἠδὲως ἐδέξατο καὶ ὑπεμειδίασε, τῇ προθυμίᾳ τοῦ διδόντος οὐ τῇ χρεῖα τοῦ διδομένου μετρήσας τὴν χάριν· προειδεία γοῦν, ὡς ἔφθην εἰπὼν, ἢ ἀγαθαργικὴ πρόνοια τὸν ἔνθεόν σου ζῆλον, καὶ ὅτι ἀναλήψῃ τοὺς κεκκωμένους, καὶ δικαιοῦσι τοὺς ἀδικουμένους, καὶ τὰ πεπονηκότα ἀνατίσεις, καὶ τὰ κακῶς ἔχοντα διορθώσεις, καὶ δωρήσῃ μὲν τοὺς καταρθοῦντας, ἐλείψῃς τοὺς ἀμαρτάνοντας καὶ τοὺς περὶ σὲ λαμπρυνεῖς, ὡς ἄλλον ἥλιον ἐξ ἀνατολῶν εἰς δυσμᾶς ἐνταῦθα σὲ ἐξαπέστειλεν· ἢ καὶ κατὰ βραχὺ προσάξῃς σοι τὴν ἀνάβασιν θέλουσα ἐρμηνεῖα πρότερον τοῦ βασιλικῷ ἀνέδειξέ σε στόλου ἵνα ὡς ὁ Ἰσαὰκ προβαίνων μειζῶν γένοιο· ὑψώθη γὰρ, φησὶν, ὁ Ἰσαὰκ καὶ προβαίνων μειζῶν ἐγένετο, ἕως οὗ μέγας ἐγένετο σφόδρα· ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα, ἀ δέ σοι ἐπ' ἀγαθῶν καὶ πρὸς τὸ κοινὸν κατώρθωται ὄφελος, τίς κατ' ἀξίαν ἐκφράσει; μαρτυροῦσι τῷ λόγῳ αἱ μετὰ τὴν βασιλεύουσαν (ὑπεξείλον δὲ ταύτην

nostru, și să nu fie date uitărei. Pentru această, ȳic, te-a înălțat cel prea înalt, ori mai bine ȳicend, prin tine a înălțat lucrurile țerei. Căci tu mai mult le-ai onorat de cât te-ai onorat de dênsele, fiind-că unui atare bărbat virtutea nu-î împrumută de pe afară onorurî, ci ea în sine-și le compórtă, dând onóre demnităților, iar nu dênsa luându-le de la aceste. Și când spațiul pămêntesc n'ar încăpe-o pogorîndu-se în el, atunci ea rămâne la D-ȳeu, cu dreptul strigând cătră noi: „Eū nu am trebuință de această onóre, și socot a fi onorat dupre cuviință de Joie“. Acestea respectiv de ea, dar lucrurile omienești conform prezenței orî absentei ei, devin mai rele orî mai bune și cu totul fericite orî nefericite. Fie așa. Socot însă, ba chiar sunt bine convins, că se cuvinea a petrece în tăcere, ca să nu fiū acusat de sumeție, întru cât eū mic fiind în cuvinte, și arta scrierei posedându-o numai de formă, totuș am îndrăsnit a te lăuda pre tine, pre care nici cei progresatî departe în înțelepciune, de ar întreprinde a te lăuda, n'ar face această dupre demnitate. Dar fiind-că în cas când calitățile frumoșe ale lăudaților întrec pre lăudători, fie cine ar primi a ȳice, că preferă a face parte din învinșii în ceva mai bun de cât petrecând în tăcere să fie nenumêrat între cei ce își dau cuvêntul lor. Și ce este mai mult, fiind-că proverbul ȳice: „ȳimp bărbat este acela ce nu și-ar pune gura în comparare cu Ercul“, și tot ce se aduce din dispozițiunî sincere, nu se consideră, cum se ȳice, drept nimica, chiar de s'ar întêmpla a fi mic și departe de demnitatea primitorului, ci mai tot-déuna se admiră; pentru această și eū am îndrăsnit a-mî compara gura cu tine; și să-mî primești cutezanța, prea înălțate Domn, imitând dintre părinți pre cei iubitori de fi (căci spun că acestora le sunt iubite și bine primite chiar și gângurilele copiilor), iar dintre împêrați pre Artaxerxe. Acesta socotia, că nu este lucru mai pușin împêrătesc și uman de a lua pușine în locul celor mari date. Pentru care, călêtorind odată pe drum, fiind-că un om lucrător și particular neavênd alt-ceva i-a adus apă luată cu amêndouê mânele dintr'un rîu ce aprópe curgea, Artaxerxe cu plăcere a primit-o și a zîmbit, redându-î mulțemire după bună-voință dătătorului, iar nu dupre folosul lucrului dat. Decî precum mai sus am ȳis, providența

αἰσχυνοῦνθεις τοὺς ἀγνώμονας) ἄπασαι αἱ οἰκούμεναι πόλεις, χωραὶ τε καὶ κωμοπόλεις, ναὶ μὴν καὶ αἱ κυκλάδες νῆσοι, καὶ τὰ ἐν αὐταῖς περικαλλῆ καὶ εὐχαγῆ τεμένη, νοσοκομεῖά τε καὶ ἑλληνομουσεῖα τὰ παρὰ τῆς ὑμετέρας πλουτοδότιδος οἰκοδομηθέντα δεξιᾶς καὶ στήριχθέντα, ὧν ἓν τί ἐστι καὶ πρῶτον τὸ ἐν νήσῳ τῇ Πάτμῳ. Οὐ δὴ καὶ γὰρ ἠύλιθην χρόνον οὐ μικρὸν, καὶ ἀπωναμίην τὰ μέγιστα. Διὸ καὶ οὐ δέδοικα ἐξελεγχθῆναι ὑπὸ τίνος ὡς τὰ μὴ ὄντα φηγεγόμενος, ἢ ὡς τοῖς μικροῖς κατὰ τοὺς σοφιστάς περιτιθέμενος μέγιστος, ὅτι ταῦτα οὐδὲ ἀκοῆς ἢ ξυγραφῆς γινώσκω, ἀλλ' αὐτόπτης πάντων καὶ αὐτήκοος γέγονα. Ἐγὼ λέγειν τὰς ἐν Πελοποννήσῳ ἀριστείας σου, καὶ τὰς ἀναρρυθίσεις τῶν ὑδάτων, ἃς ἐν διψώσαις Γαίαις ἐκαινοτόμησας· τὸ γὰρ τοῖς εἰδόσιν, ἃ ἴσασι λέγειν πίστιν μὲν ἔχει, χάριν δὲ οὐ φέρει ὥσπερ οὖν ἐκ τοῦ κρασπέδου παραδηλοῦται τὸ ὑφασμα, καὶ τοῦ βάρφους ὁ ἀετὸς; καὶ ὁ λέων ἐξ ὄνουχος, ὡσσοῦτως καὶ τῶν προσεχῶς ἀνωτέρω εἰρημένων τὸ μεγαλοπρεπῶς τῆς ὑμετέρας ἀναδείκνυται ψυχῆς. Ἐπὶ δὲ οὐκ εὐμαρὲς, ἀλλὰ δὴ καὶ λίαν ἐργῶδες λόγῳ περιλαβεῖν, καὶ ὡς ἔχει ἐξείπειν ἕκαστον τῶν ἐπὶ σοῦ γενομένων, σιγῇ κατήχθην τὸ ὑμέτερον αἰδεσθεῖς ὕψος, καὶ τὴν ἐμὴν ἐπαισχυνοῦνθεις ὕψει, καὶ τὸ κατεπεῖγον τῆς ὥρας, καὶ τοῦ χρόνου τοῦπιτμον ἐνθυμηθεῖς, πλείω οὔτε λαλεῖν, οὔτ' ἐπακροᾶσθαι ἤδη ἐπιτρέποντος.

Ἐγὼ μὲν οὖν ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενόμενος, πέρας αὐτῷ ἐπιθήσομαι, τὸ δὲ τούτου ἀκόρητον, ἢ ἑλλείπον διακοσμηθῆναι, καὶ ἀναπληρωθῆναι τοῖς κρείττον ἐμοῦ τὴν γλώτταν πρὸς τοὺς ἐπαινοὺς

cea promovătoare a binelui prevădând zelul tău cel divin, și că vei ajuta pre cei în suferințe, vei face dreptate celor nedreptățiți, cele surpate le vei rezidi, cele în rea stare le vei restaura, pre cei merițoși îi vei remunera, iară pre cei greșiți îi vei milui și pre cei din prejuru-ți îi vei ilustra, te-a trimis aice ca pre un alt sôre de la răsărit la apus. Acéstă providență voinđ câte puțin a-ți creșta înălțarea. mai întâiū a dispus să fii Dragoman la flota imperială, pentru ca, precum Isaac, sporind mai mare să devii. Căci dice scriptura: „ S'a înălțat Isaac și progresând se făcu mai mare, până ce se făcu mare fôrte.” Deci acestea sunt așa. Dar cele ce s'aū efectuat de tine spre binele și folosul comun, cine le va espune dupre demnitate? Vor servi de marturi cuvântului meu, după capitală (esceptăm pre acéstă rușinându-mă de nerecunoștința ei), tôte orașele locuite, țerele și comunele, ba chiar și insulele Ciclade, și prea frumoșele temple sânte, spitalele și museele grece, ce s'aū zidit și s'aū ajutorat de drépta ta cea îmbogățitoare. Unul și cel întâi din aceste temple este cel din insula Patmos; unde și eū m'əm adăpostit nu puțin timp și m'am folosit prea n.ult. Pentru care nu mă tem a fi înfruntat de cine-va, că vorbesc despre cele ce n'ar fi, orî că cum fac sofistii, la cele mici ași adaugi mărimē; fiind-că aceste le cunosc nu din auđite orî din scrieri, ci am fost însuși vėdător și auđitor al tuturor. Las a grăi de vitejiele tale din Pelopones și de conductele apelor ce le-ai construit din nou în pământuri însetate. Căci a vorbi cunoscătorilor despre cele ce știū, produce credință, dar mulțămire nu aduce. Deci precum materia se cunoste de pe bată, vulturul de pe cioc și leul de pe unghie, asemenea din cele cu puțin mai nainte dise, se arată mărimē-suffetului tău. Apoi fiind-că nu este ușor, ci chiar fôrte greu a cuprinde cu cuvântul și a nara cum este fie-care din cele făcute de tine, n'am cuprins de tăcere, roșindu-mă de înălțimea ta și rușinându-mă de inferioritatea mea, și amintindu-mi de urgența orei și de scurtimea timpului, care nu permit nici a grăi nici a asculta mai multe.

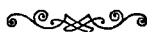
Deci eū întinđindu-mă până aici cu cuvântul, îi voiū pune capăt. Iar în ce privește neîngrijirea și lipsa lui de ornamente și îndeplinire, acéstă o las celor ce și-aū

ἀδεήσασι παραλιμπάνω, ὦν δὴ καὶ συγγνώμης ἀ-
ξιώσαί με (εἴτι ποὺ παρημέληται) δέομαι.

Σὲ δὲ τὸν ἐν ἡγεμόσι μόνον ὑψηλότετον ὡς
μόνον παρασήμων ἡγεμονίας τριῶν ἀξιοθέντα, καὶ
ἐν εὐπατρίδαις μόνον εὐγενέστατον, ὡς μόνον ἢ μετ'
ὀλίγων μόνον ὄντα μεγαλοπρεπέστατον περιφρου-
ρεῖν καθικετεύω τὸν Κύριον, καὶ στερεοῦν ἐφ' ὄν
καὶ κατέπεμψεν ἔκλαμπρον καὶ ἡγεμονικὸν Φρόνον,
καὶ δωρήσασθαι βίον ἐπιμήχιστον, ὑγιεῖαν πανευ-
φρόσυνον, εὐδαιμονίαν ἀμετάπτωτον, γῆρας λιπα-
ρὸν καὶ βαθύτατον, καὶ στερέωσιν διηνεκῆ καὶ
ἀνεπηρέαστον. Ναὶ ἅγιε Ἰησοῦ, διατήρησον αὐτὸν
ἀσινῆ καὶ ἀλώβητον, καθυπόταξόν τε ὑπὸ τοὺς
πόδας αὐτοῦ πάντα ἐχθρὸν καὶ πολέμιον, καὶ ἀ-
ξιώσον αὐτὸν εἰρηνικῶς διάγειν, καὶ θεαρέστως
διεξάγειν, ὃν παρὰ τῆς σῆς ἀγαθότητος ἐπιστεύθη
χριστεπώνυμον καὶ ὀρθόδοξον λαὸν ἵνα καὶ ἐπ' αὐ-
τῷ δοξάζηται σου τὸ πανάγιον ὄνομα, ὅτι σοὶ καὶ
τῷ προανάρχῳ Πατρὶ, καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγχ-
θῷ καὶ ζωοποιῷ σου Πνεύματι πρέπει πᾶσα δόξα,
τιμὴ, καὶ προσκύνησις ἐπ' αἰδίου αἰῶνος ὡς
συναϊδίαις. Ἀμήν.

Ἐπίγραμμα ἡρωελεγειῶν.

Ἐγρεο Μαυρογένη Πέτρε μάκαρ ὀλβιόδαμον
Ἄφρ' ἐπίδης Δακίης σὸν τέκος ἡγεμόνα.
Μήκων Αἰάντος τάφε τέρπεο πάτρα εἰσοῦσα
Νικόλεω λαμπροῦ Κράντορος Οὐγγροβλάχων.
Ξεῖνοι τ' ἄρχοντες τ' αὐτόχθονες, ἧδ' ἰδιῶται
Χαίρετε ὡς τοῖον κτώμενοι ἡγεμόνα.

exercitat mai bine de cât mine limba spre
laude. Pentru care deci, mă și rog a căpăta
iertare, dacă am neglijat ceva.

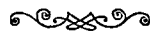
Pentru tine însă, cel singur între principii
prea înălțat, căci singur te-ai învrednicit de
trei insignii ale Domniei, și cel singur dintre
nobili prea nobili, căci singur sau cu pu-
ținii numai tu ești cel mai mare, rog pe
Domnul să te păziască și întăriască pe strê-
lucitul și domnescul tron, la care te-a tri-
mis, și să-ți dăruiască viață îndelungată,
sănătate cu totul desfătată, fericire nescădută,
betrânețe de tihnă și prea adâncă, și întărire
neconținută și nebântuită. Așa, sântă Iisuse,
conservă-l întreg și nevătămat, supune-l sub
piciorle lui pe tot dușmanul și resboinicul,
și învrednicește-l a petrece în liniște, și a
conduce după plăcerea lui D-șeu, poporul
cel pronuntit după Christos și ortodox, carele
i s'a încredințat de bunătatea ta, ca și în
acésta să se glorifice prea sântul tău nume,
că ție și Părintelui tău celui fără început
și prea sântului, bunului și viu-făcătorului
tău spirit, se cuvine tótă gloria, onórea și
închinăciunea în vécul de veci, ca unor îm-
preună vecinici. Amin ¹⁾.

Epigrama Eroelegiacă.

Deșteptă-te Petre Mavroghene, fericite, no-
rocite, ca să vezi pre fiul tău Domn al
Daciei.

Micon ²⁾ morminte a lui Eant bucură-te,
că ești patrie a ilustrului Nicolai Domnului
Ungro-Vlahilor.

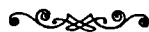
Strêini și boeri indigeni, și particulari,
bucurați-vé că posedafți un ast-fel de prin-
cipe.

V.

PROTOSINGHELUL NAUM RÎMNICEANU

Despre originea Românilor

ΑΝΑΘΗΜΑ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ἐπιφώνημα Α΄.

Τῷ ὑψηλοτάτῳ, ἐκλαμπροτάτῳ, μεγαλοπρεπεστάτῳ τε καὶ θεοφρονητῳ Αὐθέντη πάσης Βλαχίας γῆς, Κυρίῳ Κυρίῳ

ΙΩΑΝΝΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡῶ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΜΟΥΡΟΥΖΗ ΒΟΕΒΟΔΑ,

τὴν μετὰ πάσης ὑποκλίσεως βυβεῖν προσκύνησιν.

„Ἴνα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ.“ (Φιλιπ. β΄.)

Ὅντως ὁ πάντων τῶν λίαν καλῶν αἴτιος Θεός, οὐ μόνον ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ὀνόμασι τῆς κτίσεως, ἐθχυμάστωσε τὴν θεῖαν αὐτοῦ σοφίαν καὶ δύναμιν ἐνὸς ἐκάστου τῶν κτισμάτων, κατὰ τὴν στάσιν, καὶ χρῆσιν, καὶ φύσιν, τὴν προσιγορίαν ἰαροῦ αὐτοῦ λαβόντος. Εἰ γὰρ ὑπὸ τοῦ πρωτοπλάστου Ἄδὰμ τὰ τῆς κτί-

DEDICAȚIA SCRIERII

EPIFONIMA I. 1)

Prea înalțatu'ui, prea strălucitului, prea mărețului și prea păzitului de D-zeu Domn și Egemon a tot pământul Valahiei, Domnului Domn

Ión Alexandru Constantin Moruz Voevod,

închinăciune cu toată adâncă supunere.

„Pentru că în numele lui Iisus tot genunchiul să se plece.“ (Filip. 2).

Causa tuturor lucrurilor celor prea bune este în adevăr D-zeu; nu numai în numele lui, dar și însăși în numirele creaturei s'a admirat divina lui înțelepciune și putere de fie-care dintre făpturi, luând și de la el numirile după starea, trebuința și natura lor. Căci dacă numirile s'au dat creaturei

σεως ἐκκλέσθη ὀνόματα, οὐ ἀφ' ἑαυτοῦ μέν. „ Ἀλλ' ἕως ὅτε ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ συνῆν αὐτῷ, καὶ ἡ ἐντολὴ εἶχε πάντα, αὐτὸς ὁ λόγος ἦν αὐτῷ κληρονομία, αὐτὸς ἔνδυμα καὶ δόξα σκέπουσα αὐτὸν, αὐτὸς διδασκαλία. Ὑπετίθετο γὰρ αὐτῷ καλέσας πάντα τοῦτο εἰπέ Οὐρανόν, τοῦτο Ἥλιον, τοῦτο Σελήνην, τοῦτο γῆν, τοῦτο πτηνόν, τοῦτο θηρίον, τοῦτο δένδρον“. (μακ. Αἰγ. ὁμ. ἰ.) ὅθεν φησίν. „ Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος. κτ.“ (Ἰωάν. ἁ.)

Τοιγαροῦν ὁ Θεομαστός ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ Θεός, τινὰ μὲν τῶν ὀνομάτων, εἰς πλείονα ἔμφρασι τῶν ἑαυτῶν ὑποκειμένων, δι' ἑαυτοῦ μόνου ἐψήφισε, καθάπερ τὸ Ἀβραὰμ λέγεσθαι Ἀβραὰμ, ὃ ἐστὶ πατὴρ πολλῶν ἐθνῶν, ὡς Ἀρχηγός τῆς τοῦ Θεοῦ λόγου πίστεως πρὶν τοῦ ἐλθεῖν ἐν σαρκί· τὸ Ἰακώβ Ἰσραήλ, τουτέστι νοῦς ὄρων τὸν Θεόν, ὡς ἐγγὺς γενόμενος Θεοῦ· τὸν δὲ Σύμωνα ἐπωνόμασε Πέτρον, ὡς ὁμολογήσαντα διὰ τῆς πίστεως τὴν πέτραν Χριστόν. Τινὰ δὲ δι' Ἀγγέλων, ὥσπερ τὸ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ὄνομα καὶ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ· ὧν τὸ μὲν ἐρμηνεύεται Σωτήρ, τὸ δὲ χαρὰ· ὥστε καὶ ἡμῖν ἐλάχιστά τινα δόξειε τῶν ἔργων Θεοῦ, τῷ ὄντι μεγάλα καὶ Θεομαστὰ τυγχάνει σφόδρα, ὡς ἔργα τοῦ ὑψίστου Θεοῦ.

Οὐ χάριν οὖν καὶ τὸ μεγαλοπρεπέστατον καὶ θεοφροῦτητον ὕψος ὑμῶν τὸ Ἀλέξανδρον κεκληρωται ὄνομα, ἀλλὰ καὶ λίαν, ὡς οἶμαι κατὰ τινα θεῖαν νεῦσιν, ἵνα ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος ἔκδηλον γένηται τὸ ἀμφοτεροδεξιον τοῦ θεοφροῦρητου ὕψους ὑμῶν, καὶ τὸ μεγαλοπρεπέστατον ὑποκείμενον αὐτό, ἐπιφέρει τὸ εὐάρμοστον ὄνομα. Βοηθὸς γὰρ ἅμα καὶ ἀνδρείος ἀνὴρ ἐξηγουόμενον, τὸ μὲν ὄνομα συμφέρει τὸ ἔργον, τὸ δὲ ἔργον τοὺς μυρίους ἐπκίνους· ὥστε τοῦνομα τοῦτο τοῖς ἀδυνάμοις ἀνδράσιν ἀνάρμοστον, καθάπερ ἀνδρὶα τοῖς ἀνοήτοις ἐπιβλαβές· μόνοις δὲ τοῖς ὑπὸ Θεοῦ προωρισμένοις δοξάν εὐάρμοστον, οἷα τῷ θεοφροῦρητῷ ὕψει ὑμῶν· τὸ μὲν γὰρ βοηθὸς δύναμιν ἔχει τὴν ὑψηλὴν ἐξουσίαν, ἣ συνέστι τῆς εὐεργεσίας ἢ πράξεως· τὸ δὲ ἀνδρείος συνεργὸν τὴν σοφίαν, ἣ συνέστι τῶν ἀγαθῶν ἢ κερποφορίᾳ.

Φιλοῦντες οὖν οἱ σοφοὶ, κατὰ δύναμιν ἕκαστος ἐγκωμιάζειν τοὺς λίαν ἐνδόξους τῶν ἀνδρῶν καὶ μεγάλους, ἐν οἷς καὶ Ἀγαπιτὸς διάκονος τὰ ἐν τῷ τέλει τοῦ Αἰσιώπου κεφάλαια συγγράφας, τῷ μεγάλῳ αυτοκράτορι Ἰουστινιανῷ προσήνεγκεν. Ἐ-

de cel întâi făcut Adam, nu însă de la sine, „ Ci întru cât cuvântul lui D-zeu locuia în el și avea ordin pentru τότε; acesta, cuvântul era lui clironomie, acesta îmbrăcăminte și mărire cel adumbrea, acesta, învățatură. Căci i s'a impus lui τότε să le numească: pe acesta numește'l ceriū, pe acesta sóre, pe acésta lună, pe acesta pământ, pe acésta sburătóre, pe acésta fiară, pe acesta arbore. (Macarie Egipténul Omilia I). De aceea să ḡice: La început era cuvântul. (Ioan I).

Deci D-zeu cel minunat întru τότε lucrurile lui, pe unele din numiri pentru importanța lor, spre o mai mare emfasă el însuși le-a numit: după cum pe Avram de a se ḡice Avraam, adică: Părinte a multe popóre, ca începătorul credinței D-ḡeescului cuvânt, mai înainte de a veni în corp. Pe Iacob Israil, adică: minte privitoare de D-ḡeu, ca unul ce s'a apropiat de D-ḡeu. Iar pe Simon l'a numit Petru, ca unul ce a mărturisit prin credință pe pétra Christos. Pe unele (numiri) prin Angheli, ca numele Domnului Iisus și a lui Ioan Botezătorului. Dintre carele unul se explică *Mântuitor*, iar altul *Bucurie*. In cât de și nouă unele dintre făpturile lui D-ḡeu ni s'ar părea prea mici, ele sunt în adevăr fórte mari și minunate, ca făpturi a prea Înaltului D-ḡeu.

De aceea dar și numele prea măreț și prea păzit de D-ḡeu al Înălțimei Vóstre Alexandru ce Vă este dat prin sort, și încă după cum socot, după o prea Înaltă aprobare divină, pentru-ca prin acest nume de D-ḡeu păzit al Înălțimei vóstre să se facă cunoscut că ești accesibil de amândouă, și măreția persoanei tale să pórte acest nume prea plăcut. Căci ajutor și bărbat brav tot de odată însămnă; numele se potrivește făpturei, iar făpturei mi de laude. In cât numele acesta este nepotrivit bărbaților neputincioși, după cum bărbăția este periculósă celor nebuni. Numai celor pre însemnați de D-ḡeu spre glorie este potrivit, precum vouă păzitei de D-ḡeu înălțimi, căci ajutorul are puterea înaltei autorități cu care se potrivește fapta bine-facerei. Iar bărbăția contribue la înțelepciune, cu care se unește fructiferarea bu-nurilor.

Deci plăcându-le înțelepților fie-care după putință, de a lauda pe cei mai mari și mai glorioși dintre ómenii, între cari și iubitul între Diaconi, scriind capitulile de la finele lui Esop, le-aū afiorosit Marelui autocrator

ἄλβον καὶ γὰρ παραδείγματα, Κράτιστε καὶ φιλοσοφώτατε Ἡγεμὸν, μετ' ἐγκωμίων, ὡς ἐκ πηγῆς ἐξηραμένης καὶ Ξησαυροῦ πενιχροῦ, δῶρον εὐτελές τὸ παρὸν μου προοικιακὸν πονημάτιον ἀνατιθέναι τῷ Ξεφρουρήτῳ ὕψει ὑμῶν ὥσπερ γὰρ τὸ Ξεφρουρήτον ὕψος ὑμῶν, τὸ βοηθὸς καὶ ἀνδρείος, πρακτικῶς τῷ κοινῷ ἀγαθῷ ἀρροιοῦται, οὕτω καὶ τὸ παρὸν μελετώμενον γραφῆνα σύγγραμμα, εἰς κοινήν ἀποβλέπει ὠφέλειαν. Δεχθεῖη οὖν αὐτοῦ τὸ προοικιον ὥσπερ ὁ Κύριος τῆς χιτρας τὰ δύο λεπτά, καὶ Ἀρταξέρξης ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς, ὕδωρ βραχὺ ἐκ χειρὸς ἰδιώτου ἀνδρός, οὐ τὸ εὐτελές τοῦ προσφερομένου προσθλέπων, τὴν δὲ προθυμίαν τοῦ προσφέροντος· καὶ τοι οὐδὲ ὁ οὐκ ἔλαβον προσφέρω, ἀλλ' ὅπερ οὐκ ἔχω, λαβίων· τοῦ Θεοῦ πάντων ὄντων.

Ἴσον δὲ νῦν δευτέρας ἀρχῆς προοικίω, καὶ τὰ τοῦ προσφέρειν αἴτια εἰπεῖν. Πρώτον μὲν οὖν αἴτιον ἐγὼ προβάλλομαι τὴν τοῦ παρόντος δεκάτου καὶ ἑνάτου αἰῶνος ἀρχήν. καὶ γὰρ ἀρχὴν ποιῶμαι συγγράμματος διὰ τοῦ παρόντος προοικίου, καὶ οὐχὶ ὁμοῦ νῦν ὅλον τὸ σύγγραμμα προσφέρω, δι' ἣν αἰτίαν ἐπιδείξω ἐν τῷ πρὸς Πατριώτας λόγῳ. Δεύτερον δὲ προβάλλομαι τοῦ πλησίου τὴν ἀγάπην καὶ τῆς πατρίδος αἰτίον, κατὰ τε χρέος, καὶ παραίνεσιν καὶ ἐθνικοῦ τινος φιλοσόφου, ὅστις ἀποφίνεται, ὅτι οὐ γεννᾶται ὁ ἀνθρωπος ὑπὲρ ἑαυτοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῶν συγγενῶν, καὶ πατρίδος, καὶ φίλων. Τρίτον δὲ τὸ φιλόσοφον τοῦ Ξεφρουρήτου ὕψους ὑμῶν, ὑπὲρ τοὺς πρόην ἀγαποῦν τὴν φιλοσοφίαν· διόπερ οὐκ ἠβουλῆθην ἑτέρῳ τινὶ ὑστερον ἀνατιθέναι τὸ σύγγραμμα· ταῦτα τὰ αἴτια.

Ἀμπαρὸν οὖν εὐτυχίαν οὐ μόνον ἐμαυτῷ ἡγοῦμαι τὴν προσφορᾶν ἐν καιρῷ ποιούμενος, ἀλλὰ καὶ τῇ πατρίδι αὐτῇ διοικουμένη ὑπὸ τοῦ Ξεφρουρήτου ὕψους ὑμῶν, δι' οὗ πλουτεῖ πολλῶν χαρισμάτων τῆς φίλης Θεοῦ σοφίας· καὶ ὅτι οὐδὲν τούτου τιμιώτερον, δῆλον ἐκ τῶν ἐπομένων· „οὐδὲν γὰρ ἀγαπᾷ ὁ Θεός, εἰμὴ τὸν σοφία συνοικοῦντα. Πλήθος δὲ σοφῶν σωτηρία κόσμου“· (σοφ. ζ'. καὶ στ'.) ὅθεν προστίθησι λέγων· „Βασιλεὺς φρόνιμος εὐστάθεια δῆμου“· καὶ φιλόσοφος δὲ τις μαρτυρεῖ, ὅτι „καὶ πόλις τότε εὐδαίμων, ὅτε ἡ φιλόσοφος βασιλεύει, ἢ φιλοσοφεῖ βασιλεὺς· (Πλατ.) ὥστε κατὰ τὸν Ἰώβ, λίαν ἐράσμιον τὰ τῆς σοφίας γραφῆναι ἐν γραφείῳ σιδηρῷ καὶ μολίβῳ, ὅπως ἂν γνῶ γενεὰ ἑτέρα, καὶ ἀπαγγέλοντες αὐτὰ τὰ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, ἑαυτοὺς μὲν κατ' ἀμφοῦ ὠφελῶσι, τῆς δὲ σοφίας ἡ μνήμη ἀθάνατος διαμείνη. (Ἰώβ. ιθ'.)

Iustinian. Anu luat și eū exemplū, prea bunule și prea înțelepte Egemon, prin en-gonii, ca din o fântână secată și din un tesaur sērac, se dedică păzitei de D-ḡeū înălțimeii Vōstre acēstă lucrare începătore a mea ca dar neînsemnat. Dupre cum păzita de D-ḡeū înălțimea vōstră ajutătore și bravă este devotată practic binelui comun. de aseminea și lucrarea viitōre ce are a se scrie are în privire folosul comun. Primește deci acēstă întroducere ca și Domnul ceii doi bani ai vēduvei, ca și Artaxerx Regele Perșilor cantitatea de apă din mânilor unui om particular, privind el nu la micșurătatea profsoarei ci la buna-voința proaducătorului. De și eū proaduc din cea ce n'am luat, dar cea ce nu am, luând, căci tōte sunt ale lui D-ḡeū.

De asemenea acum făcēnd începūt întroducerei a doua să spun și causele dedicațiunei. Înțāia causă, o pun începutul seculului al nouē-spre-ḡecilea, de aceia și eū încep scrierea prin acēstă întroducere și nu dedică acum tōtă scrierea pentru causa pe care o voi arēta în tratatul cătră patrioți. În al doilea loc, pun iubirea cătră aprōpele și causa Patriei, după datorie, și după îndennul și a unui filosof păgân, care opinēză, că nu se naște omul numai pentru sine ci și pentru rude și Patrie și amici. Iar a treia, înțelepciunea păzitei de D-ḡeū Înălțimeii Vōstre, care iubește pe cei ce s'au ocupat mai înainte cu filosofia. De aceea n'am voit altui-cuiva mai în urmă ai dedica scrierea. Acestea sunt causele.

Socot, că este o strălucită fericire nu numai pentru mine, făcēnd acēstă dedicație la timp dar și chiar însăși Patriei, guvernată de păzita de D-ḡeū înălțimea vōstră, care este bogată de multe haruri a iubitei de D-ḡeū înțelepciunii. Apoi că nimic nu este mai prețuit, acēsta se vede din cele ce urmēză: „Nimic nu'ī place lui D-ḡeū mai mult de cât acela în care locuește înțelepciunea. Mulțimea înțelepților este salvarea lumii“ (Înțelepciunea 6 și 7); de aceea adauge ḡicēnd: „Regele înțelept este buna siguranță a societăței“ și un filosof mărturisește că „atunci și societatea este fericită când saū filosof împērătește, saū când împērāt filosofisește“ (Platon). În cât după Iob este fōrte plăcut de a scrie cestiuni de filosofie cu condeiul de fier și de plumb, ca să cunōscă și altă generațiune și povestindu-le fiilor lor acelea

Ἀρετὰς δὲ πάσας τοῦ Θεοφρουρήτου ὕψους ὁμῶν, κατ' ἀξίαν εἰπεῖν οὐχ ἱκανός· τὸ Θεοφορούμενον, ὡς ἀρχὴν σοφίας· „φιλόανθρωπον γὰρ πνεῦμα σοφίας“. (Ἐκκλ. ἀ.) Τὸ πρῶτον, τὸ ἐλεήμων, ὡς ἰδιώματα θεῶν· τὸ φιλοδίκαιον, ὡς βασιλικὸν καὶ χριστιανικόν· τὸ ὑψηλὸν τῆς θεωρίας, ὡς τεκμήριον τῆς εὐφυΐας. Σὺν πᾶσι, δὲ ὑπὲρ πάντα τὸ φιλόμουσον, ὡς οἰκίον τῆς ἀμαράντου σοφίας. „Ἀρχὴ γὰρ αὐτῆς ἀληθεστάτη, παιδείας ἐπιθυμία· φροντίς δὲ παιδείας, ἀγάπη. Ἀγάπη δὲ, τήρησιν νόμον αὐτῆς· προσοχὴ δὲ νόμων, βεβαίωσις, ἀφθαρσία. Ἀφθαρσία δὲ, ἐγγὺς εἶναι ποιεῖ Θεοῦ“. (Σοφ. στ'). „Ὅστε πάντα τὸν μὴ περιπατοῦντα ἐν σοφίᾳ, τοῖς ἀλόγοις συναριθμεῖσθαι· καὶ γὰρ τὸ κατ' εἰκόνα Θεοῦ μᾶλλον ἐν κατόπτρῳ σοφίας θεωρεῖται, ἢ καθὼς ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν σοφίᾳ πεποίηκεν, οὕτω καὶ τὸ κατ' εἰκόνα ποιήσῃ, πάντα τὰ τῆς ζωῆς ταύτης διοικοῦν ἐν σοφίᾳ.

Ρέουσι οὖν πάντοθεν οἱ τῶν χαρισμάτων ποταμοὶ τῆς σοφίας. Πόθεν ὀηλον; κατὰ τὸν φιλόσοφον ζῆλον τοῦ Θεοφρουρήτου ὕψους ὁμῶν, ὠκονόμησεν ὁ Θεὸς εὐρεῖν ἄνδρας ἀξίους καὶ ἐπιστημονικοὺς, τοὺς σοφολογιωτάτους, φημί, Λάμπρον Φωτιάδην, καὶ Κωνσταντῖνον Ἰωάννου, καύχημα ἀμφοτέρους Ἰωαννίνων, οὓς ἅπαντα ἡ Βλαχία ἐπιγινώσκει κορυφαίους καθηγητὰς τῆς ἐνταῦθα πανδύμου τοῦ Βουκουρεστιου σχολῆς, ταῖς τῶν Μουσῶν χάρισι καταγλαΐζοντες αὐτήν, καὶ τὸ φῶς τῆς ἀγαθῆς παιδείας ὡς ἄλλον ἥλιον πᾶσι προθύμως παρατείνωντας ὧν καὶ γὰρ πρωτόπειρος μαθητῆς, εἰ καὶ οὐκ ἀξίος κληθῆναι, ἀλλ' ἡ καταχρηστικῶς, ὡς ἀκροατῆς ἐν βραχεῖ κειρωῶ· πολλὴν δὲ χάριν ἔχω τῷ Θεῷ ἐς τοσοῦτον ὀνομάζεσθαι. Εἰδὼς ὅτι καὶ ὁ τοῖς ὀλίγοις εὐχαριστούμενός ἐστιν εὐτυχῆς καὶ ἡσυχός.

Ἐπεταὶ λοιπὸν τῇ πατρίδῃ χρέος ἀπαραίτητον, οὐ μόνον θεριμῶς εὐχαρισεῖν τῷ Θεῷ καὶ διηγεκεῖς εὐχὰς ἀναπέμπειν, ὑπὲρ τοῦ τοιοῦτου ἀγαθοῦ καὶ σοφοῦ ἡγεμόνος, ἀλλὰ καὶ εἰλικρινῶς αὐτῶν ἀγαπᾶν, καὶ ἐκ καρδίας αὐτῶν ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὸν φόβον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν. „Ὁὐ γὰρ ἐστὶν ἐξουσία, εἰμὴ ἀπὸ Θεοῦ· πᾶσα οὖν ψυχὴ, φύσιν, ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω· ὁ γὰρ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ τοῦ Θεοῦ διαταγῇ ἀνθεστήκε“. (Ρωμ. γ'). Τοῦτο καὶ ὁ Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου φησὶν. „Εἰ κύριος ἐγὼ εἰμι, ποῦ ἐστὶν ὁ φόβος μου;“ ἔνθα φόβον μᾶλλον τὴν συνεί-

σᾶ' ἰ folosescă pe ei îndoit, iar amintirea filosofiei să rămână nemuritoare. (Iob 19).

Tôte virtuțile păzitei de D-zeu înalțimeii vostre a le spune după vrednicie nu's capabil : Temerea de D-zeu, ca început înțelepciunii. Umanitatea, „Căci umanitatea este spirit al înțelepciunii“. (Eclesiast. I) Blândeța, îndurarea, sunt atribute divine. Iubirea de dreptate, calitate regală și creștină. Sublimul teoriei este dovadă de genialitate. Pe lângă toate acestea mai presus având iubirea de învățătură, care este proprietatea înțelepciunii nevestejite. „Începutul cel prea adevărat al ei este dorința de învățătură. Îngrijirea de învățătură este iubirea. Iar iubirea, păzirea legii ei. Păzirea legilor, asigurarea necorupțiunii. Necorupțiunea te face a sta aprópe de D-zeu“; (Întel. 6.) în cât cel ce nu merge pe calea înțelepciunii se connumără cu necuvântătoarele. Apoi a fi după tipul lui D-zeu se vede mai cu samă în oglinda filosofiei, căci după cum D-zeu toate le-a făcut întru înțelepciune, așa și cel după tipul său să le facă toate ale vieții aceștia condus de înțelepciune.

Curg în toate părțile rîurile harurilor înțelepciunii. De unde se constată? După zelul iubitor de înțelepciune a păzitei de D-zeu înalțimeii vostre, a economisit D-zeu să găsiți oameni demni și de știință; numesc pe prea învățații Lambrou Fotiade și Constantin Ión ambii fala orașului Ioanina, pe cari totă Valahia 'i recunoște de profesorii corifei ai școlii publice de aicea din București, înfrumusețând'o cu grațiile Muselor și cu lumina buneii învățături, ca un alt sóre tuturor, întindându-se cu promptitudine. Al acestor scolar începător sunt și eu, de și nu sunt vrednic a mă numi, cu toate acestea abusiv mă numesc ca auditor pentru scurt timp. Mulțamesc lui D-zeu că mă pot numi așa măcar, știind că cel ce să mulțamește cu puțin este fericit și liniștit.

Deci urmăză o datorie indispensabilă pentru Patrie, nu numai cu căldură a mulțami lui D-zeu și să'î înalte rugăciuni neîncetat pentru un așa bun și înțelept Egemon; dar încă să'î iubescă cu sinceritate și să'î se supue din inimă, nu numai de frică, ci din conștiință. „Căci nu este autoritate fără numai de la D-zeu. Tot sufletul, ȕice, să se supue autorităților mai înalte. Pentru că cel ce se opune autorității, să opune ordinului lui D-zeu“ (Rom. 3). Acésta și D-zeu o ȕice prin Profet: „Dacă eu sunt D-zeu, unde

δῆσιν ἐνοῦμεν, (πάντες γὰρ ἡμεῖς γῆ καὶ σποδὸς ἐνώπιον αὐτοῦ) ἄλλως δὲ οὐδεὶς ἀντερεῖν δυνήσεται. „Καρδία γὰρ Βασιλέως ἐν χειρὶ Θεοῦ, οὐ ἐν θείων νεύσας ἐκεῖ ἔκλινεν αὐτήν· (οὐδὲ γὰρ ὁ Θεὸς τοῖς πᾶσιν ἀρέσκει, ὁ μὲν θείων βροχήν, ὁ δὲ τοῦναντίον).” ὥστε Θεοῦ δίδοντας οὐδὲν ἰσχύει φῶνος, καὶ μὴ δίδοντας οὐδὲν ἰσχύει πόνος“. (Γρηγ. Θεολ.)

Ταῦτα δὲ οὐ μόνον ἅπαντα ἡ πατρις κοινῶς, ἀλλὰ καὶ εἰς ἕκαστος ἰδίᾳ φρονεῖν ὀφείλει· ὥστε εἰ εἶον τε μηδὲ διὰ ψιλοῦ λογισμοῦ ἀναβῆναι ἐπὶ καρδίαν τινός· τὸ τεκταίνεσθαί τι πονηρὸν ἐπὶ τὸν χριστὸν Κυρίου, τόπον ἐνταῦθα ἐπέχοντα τοῦ βασιλέως· οἶδαμεν γὰρ τὴν λέγουσάν γραφήν· „ὑποτάγητε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν Κύριον, εἴτε βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι, εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν μὲν τῶν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν“. (ἀ. ἐπιστ. Πέτρ. β'). Πάντα γὰρ πρὸς τὸ συμφέρον ἡμῶν παρὰ Θεοῦ ὑπονομήθη, καθὼς καὶ οἱ πάλαι τῶν σοφῶν συμμαρτυροῦσιν, ὅτι ὅπου ἀναρχία ἐκεῖ καὶ ἀταξία· εἰς καὶ Ὁμηρος συμφωνεῖ λέγων· „οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίῃ, εἰς Κοίρανος ἔστω. Ὡστε ἡ ἐξουσία μήτηρ ἐστὶ τῆς εὐταξίας, καλῶς τοῖς νόμοις χρωμένῃ ὅθεν φύσι. „Βασιλέως ἐν ἀληθείᾳ κρινόντος πτωχοῦς, ὁ θρόνος αὐτοῦ εἰς μαρτύριον καταταθήσεται. (παρ. κθ').

Οὕτω φρονῶ, ταῦτα ἀσπάζομαι, καὶ ὡς γνήσιον τέκνον τῆς πατρίδος ἡμῶν Δακίας, τῷ μὲν θεοφρορεῖτω ὑφεί ὑμῶν, μεθ' ὅσης ὑποκλίσεως καὶ βαθείας προσκυνήσεως, τὸ ὀφειλόμενον σέβας προσφέρω· τῷ δὲ ἐπὶ πάντων Θεῷ τὴν οἰκτρὰν ἰκεσίαν, ἵνα σκέπη καὶ περιφρουρῇ τὸ Μεγαλοπρεπέστατον καὶ φιλοσφώτατον ὕψος ὑμῶν, σὺν τῇ Ἐκλαμ-προτάτῃ Κυρίᾳ Δόμνῃ, καὶ τοῖς χρυσοβλάστοις τοῦ ὕψους ὑμῶν διαδόχοις, ἀκρως ὑγιαίνοντα, μακρόβιόν τε, καὶ κατ' ἀμφω πανόβλιον, μετὰ συνεχοῦς διαμονῆς ἐπὶ τὸν πνένεκλαμπρον ἡγεμονικὸν θρόνον, ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν. Ἀμήν.

este téma de mine“. Unde se dice témă, înțelegeri mai cu samă conștiința (căci noi toți suntem pământ și pulbere înaintea Lui). Și apoi nimenea nu va putea a i se opune. „Inima Regelui este în mâinile lui D-zeu, căruia unde va voi să' i arête, într'acolo va înclina ea“. (Nicî D-zeu nu place tuturor, căci unul voește plôe, iar altul din contră). „In cât ceea ce dă D-zeu, nicî o ură n'are putere, și nedând munca, n'are nicî o valôre. (Grigorie Teolog).

Acestate se cuvine să le cugete în decomun nu numai Patria tótă, dar și fie-care în parte; în cât nicî prin o subtilă cugetare să nu fie cu puțință a se însedi în inima cui-va de a meșteșugi ceva rău asupra unsului Domnului, ce ține loc aicea Impêratului. Pentru că știm ce dice Scriptura: „Să i se supună tótă făptura omenescă pentru Domnul, sau Regelui ca celui mai Inalt, sau Egemonilor, ca unor reprezentanți ai lui, spre condamnarea făcătorilor de rele, și spre lauda făcătorilor de bine (1. Epist. Petru 2). Căci tôte s'au economisit de D-zeu pentru interesul nostru, dupre cum mărturisesc și vechii înțelepți, pentru-că unde' i anarhia acolo și desordinea. Cu cari este de acord și Omer dicend: „Nu este bună mulțimea Domniilor, ci să fie un singur Domnitor.“ Decî autoritatea este muma ordinei, întrebuintând legile bine, de aceea se dice: Când Regele judecă după dreptate pe sêraci, tronul lui se întemează pe mărturie (Parim. 29).

Ast-fel cuget, acestate admit, și ca sincer fiu a Daciei, Patriei nòstre, cu tótă supunerea și adâncă închinăciune depun datoritul respect păzitei de D-zeu Înălțimei vòstre. Iar lui D-zeu celui preste tôte aduc cerire cu umilință, pentru ca să acopere și să păzescă pe prea nobila și prea înțelepta înălțimea vòstra, împreună cu prea strălucita Dómna și cu auritele vlăstare, clironomi ai înălțimeii vòstre, pe deplin sănătos, îndelung înđilit și de ambele fericit cu o perpetuă stare pe prea strălucitul tron Egeuonic din ném în ném. Amin *).

Ἐπιφώνημα Β'.

Τῷ πανιερωτάτῳ, λογιωτάτῳ τε καὶ Θεοπροβλήτῳ
Δεσπότη Μητροπολίτῃ πάσης Βλαχίας γῆς,

Κυρίῳ μοι Κυρίῳ ΔΟΣΙΘΕΩ.

τὴν μεθ' ὅσης αἰδῶς τε καὶ εὐλαβίας ἐδαφικίαν
προσκύνησιν.

„Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κατέφαγέ με“.
(ψαλ. ξή.)

Νῦν μὲν διὰ Σιών οὐ σιωπήσομαι, καὶ διὰ Ἱε-
ρουσαλήμ οὐκ ἀνήσω. Σιών μὲν φημί τὴν Ἐκκλη-
σίαν τῶν πρωτοτόκων, Ἱερουσαλήμ δὲ τὴν ἄνω,
τὴν μένουσαν πόλιν αὐτῶν, εἰς ἣν καθοδηγήσῃ
τοῦ πιστοῦς, τέθεινται παρὰ Θεοῦ ποιμένες καὶ
ἀρχιποιμένες· ἐν οἷς μὲν ἡμῖν ἀρχιποιμήν ὁ
ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος ἀφροσιωμένος τῷ Θεῷ,
ὁ πανιερώτατος, λογιώτατός τε καὶ Θεοπρόβλητος
Δεσπότης ἡμῶν καὶ Μητροπολίτης πάσης Βλα-
χίας γῆς, Κύριός μοι Κύριος Δοσίθεος, τὸ Ἰώνων
σεβασμιώτατον γέννημα· ὅστις χάριτι κεκοσμημένος,
καὶ ταῖς ἀρεταῖς ἐστεμμένος προεδρεύει ἐν τῇ ἐν-
ταῦθα Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ, καὶ διηνεκεῖς καὶ
ἐνθέρμους εὐχὰς ἀναπέμπει τῷ ὑψίστῳ Θεῷ ὑπὲρ
πάντων τῶν κατὰ πνεῦμα γνησίων τέκνων τῆς
αὐτοῦ πανιερότητος.

Ἄρα λοιπὸν οὖς προέγνω ὁ Θεός, τούτους καὶ
καθέστησε ποιμένας ἐπὶ τὸν περιούσιον λαὸν αὐ-
τοῦ· „οὐ γὰρ τοῦ ζέλοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος,
ἀλλὰ τοῦ ἐλεοῦντος Θεοῦ“ (Ρωμ. θ'). Πλὴν οὐ
πάντας ὁ Θεὸς δι' ἐνὸς τρόπου ἐλεεῖ, ἀλλὰ τοὺς
μὲν οὕτω, τοὺς δὲ ἄλλως. Πάντες δὲ ἀγαπώμε-
νοι ἐλεοῦνται, εἴτε τιμώμενοι, εἴτε παιδευόμενοι,
κατὰ τό· „ὄν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει“· τιμᾷ
μὲν γὰρ ὠφελίμως, καὶ οικονομικῶς ἐλεῶν· παι-
δεύει δὲ εἰς σωτηρίαν, ἀλλὰ καὶ κατὰ δίκην ἐσθ'
ὅτε· ὅθεν μοι ὑπερήδιστον καὶ βαθείως προσκυνεῖν,
καὶ εἰλικρινῶς ἀγαπᾶν, καὶ κατὰ δύναμιν ἐγκω-
μιάζειν τὸν ὑπὸ Θεοῦ ἡλεημένον πανιερώτατον καὶ
Θεοπρόβλητον Δεσπότην μου· οὐδὲ γὰρ ἀπλῶς Θεο-
προβλητος, ἀλλὰ καὶ ἀγχινοῦστατος, καὶ λογιώ-
τατος, τά τε φυσικὰ ἰδιώματα τοῦ σώματος, ἔχων
τοῦ μεγάλου Βασιλείου, καὶ ἐνθέρμος ζηλωτῆς
τοῦ νοικοῦ ἀγαθοῦ τῆς λογικῆς ποιμένης τῆς αὐ-
τοῦ πανιερότητος, καὶ τῆς πατρίδος ἡμῶν Δα-
κίας.

Οὕτως ὁρεῖλει καὶ πᾶς τις τῶν κατὰ πνεῦμα

EPIFONIMA II.

*Prea sântitului, prea învătătului și de Dum-
nezeu alesului Stăpân, Mitropolit a tot
pământul Valahiei,*

Domnul Domn DOSOTEIU,

*cu tot respectul și religiozitatea închinăciune-
până la pământ.*

„Zelul casei tale m'a mâncat“. (Psalm. 68).

Acum despre Sion nu voi tăcea și despre
Ierusalim nu voi înceta. Prin Sion, înțe-
leg Biserica celor întâi născuți, Ierusalimul
cel de sus, cetatea rezervată lor, spre care se
conduc credincioșii, asupra căria se pun de
D-zeu păstori și Arhipăstori, între cari noue
ne este Arhipăstor cel cu acest nume aferosit
lui D-zeu, preasântitul, prea învățatul și de
D-zeu alesul nostru Stăpân și Mitropolit a
tot pământul Valahiei, Domnul Domn Doso-
teiu, sémânță prea respectabilă din Iónina.
Care împodobit cu haruri și încununat cu
virtuți reprezintă Biserica lui D-zeu de aicea
și înaltă celui prea înalt neîncetate și fer-
binți rugăciunii pentru toți fiil sinceri sufle-
tești ai Preasântiei sale.

Prin urmare pe care i-a cunoscut mai în-
ainte D-zeu pe aceștia i-au așezat păstori
asupra poporului său celui ales. „Căci nu
celui ce voește, nici celui ce alérgă, ci acela
pe care l-au miluit D-zeu.“ (Romani 9)
Dar D-zeu nu miluește pe toți după același
chip, ci pe unii într'un fel, pe alții în altul.
Toți însă cei ce îl iubesc se miluesc, sau
onorându-se sau edificându-se, după di-
cerea : „Pe care l iubeste D-zeu l edifică“.
Onorează miluind cu folosință și economie ;
edifică spre mântuire dar și cértă câte o-
dată. De aceea 'mi este prea plăcut și de a
mă închina cu supunere și de a lăuda după
putință pe cel miluit de D-zeu, pe Prea
sântitul și de D-zeu alesul stăpânul meu.
Căci nu este pus de D-zeu ca un om simplu, ci
'i și genial și prea învățat, având calitățile
corporale fizice ale marelui Vasile și un zel
ferbinte pentru binele comun, pentru turma
rațională a Preasântiei sale și a Patriei nós-
tre Dacia.

De asemenea datorește și orî care fiu spi-

τέκνων τῆς αὐτοῦ πανιερότητος, ὡς ἐκυτοῦ γνήσιον Δεσπότην καὶ Ἀρχιεπιμένον, καὶ βαθέως προσκυνεῖν, καὶ εἰλικρινῶς ἀγαπᾶν, καὶ τὸ Ἱερὸν πρόσωτον εὐλαβεῖσθαι· τοῦτο γὰρ καὶ ὁ Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου φησὶν· „υἱὸς δοξάζει πατέρα, καὶ εἰ πατὴρ εἰμι ἐγὼ, ποῦ ἐστὶν ἡ δόξα μου;“ (μαλ. ἀ.) ἔνθα δόξα, τὸ σέβας καὶ τὴν εὐλάβειαν νοοῦμεν· ὁποῖον γὰρ δόξαν ἡ γῆ καὶ σποδὸς ἐμπαιήσει τῷ Θεῷ; Ἀλλ' ἐγὼ καὶ ἕτερον εἶδος ἐπαίνου εὐρίσκω τῷ κυρίῳ μοι Δεσπότη. Τίνες γὰρ ἦσαν οἱ ποτὲ παντιγχοῦ περιφρημοὶ Ἀθηναῖοι; Ἀλλ' ἦ τὰ τέκνα κυρίως Ἰώνων· μάλλον δ' Ἰωνες καὶ ῥίζα πάντων τῶν Ἑλλήνων. Ἑλλήνων δὲ λέγω τῶν ἐκλεκτῶν μὴ κυρίως, σπέρμα τοῦ Ἰάφεθ, ἐξ οὗ ἡ Εὐρώπη πᾶσα. (Μελ. Γεωγρ.) Καὶ ἡμῖν δ' αὐταῖς Ῥωμαῖοις, ὡς ἐκ τῶν Λατίνων· καὶ γὰρ οἱ Λατίνοι, τέκνα τοῦ Κιτίου. Κίτιος δὲ τέκνον, Ἰωνος υἱοῦ Ἰάφεθ. (Μελ. Γεωγρ.)

Μέγας κλέος οὖν Ἰώνων αἰ φιλοσοφοτρέψασαι Ἀθῆναι. Αὗται γὰρ καὶ τὰ τέκνα τῶν λαμπρῶν παλατιῶν τῆς Ῥώμης ἐπαδαγώγησαν. (βίος τοῦ ἀγ. Κλημ.). Καὶ τούτων μέμνημαι διὰ τότε καιρὸν, εἰς τιμὴν τοῦ πανιερωτάτου καὶ λογιωτάτου Δεσπότη μου, Κυρίου μοι Κυρίου Δοσιθέου. Τὰς δὲ φυσικὰς ἀρετὰς τῆς αὐτοῦ πανιερότητος ἀκριβῶς εἰπεῖν, οὐκ ἐστὶν ἐμὸν. Τὸ θεάρεστον τοῦ βίου, τὸ ὕψος τῆς ταπεινοφροσύνης, τὸ ἐπεικὲς τῆς ὑποδοχῆς, τὸ φιλοσοφικὸν τῆς προσοχῆς τὸ ἀγρυπνον τῆς τοῦ ποιμνίου σωτηρίας, τὸ φιλευπρεπὲς τοῦ θεοῦ ναοῦ, τὸ ἀγαπητὸν τῆς ἐν πᾶσιν εὐταξίας, τὸ ταχὺ τῆς βοηθείας, καὶ ὅσα τούτοις ὅμοια. Ἀποσιωπῶ τὴν ἀρίστην οἰκονομικὴν, τὰς πολλὰς προσθήκας οἰκοδομῶν, ὅσας ἐνταῦθα, καὶ ὅσας τὸ πρότερον εἰς Βυζάντιον. Εἶθε Κύριος ὁ Θεὸς διασώζει τὴν αὐτοῦ πανιερότητα εἰς χρόνους ἐπιμήκεις, ὑγιαίνουσιν, καὶ εὐδοκίμοῦσιν κατ' ἄμφω, τέως δὲ καταξιοῖ τοῦ ἀνεσπέρου φωτὸς μετὰ πάντων τῶν ἁγίων. Αἱ δὲ πανῖεροί εὐχαί, καὶ εὐλογία τῆς αὐτοῦ πανιερότητος εἰεν μετὰ πάντων ἡμῶν. Ἀμήν.

ritual, al Prea sântiei vóstre, ca unui adevărat stēpân și Arhipăstor al sēu, a i se înclina cu respect și al Iubi cu sinceritate și a se purta cu religiozitate către sântita vóstră persónă. Acésta o đice și D-đeū prin Profetul: „Fiul aduce mărire părintelui, și dacă eū sunt părinte, unde este mărirea mea?“ (Malahia 1) Unde există mărire, acolo înțelegem respect și religiozitate. Pentru că ce mărire va aduce lui D-đeū pământul și pulberea? Dar eū și alt fel de laudă găsesc pentru Domnul meū stēpân. Cine erau altă dată pretutindenea renumiții Atenieni? De nu principalmente fiii Ionilor? Decī Ionii sunt mai cu samă tulpina Elinilor. Iar Elinii înțeleg, cu deosebire pe cei mai aleși, sēmēnța lui Iafet din care a eșit tótă Europa (Meletie. Geografia). Din care se trag și ai noștri Romani ca din Latini; pentru că Latini sunt fiii lui Chitiu, iar Chitiu fiū a lui Ion, fiū a lui Iafet (Meletie. Geogr.).

Mare fală Ioninilor este Atena, nutritórea de filosofi; ea aū educat și pe fiii strălucitelor palate a Romei (Viața st. Climent). Amintesc acele timpuri de atunci pentru onórea prea sântitului și prea învățatului meū stēpân, Domnul Domn Dosoteiū. Iar virtuțile fizice a Prea sântiei sale ale spune pe deplin nu este treaba mea. Viața sa îndumneđeită, înălțimea smereniei, primirea familiară, atențiunea filosofică, neadornita îngrijire de mântuirea turmei, iubirea cuvinčiosă a templului divin, iubirea de ordine în tóte, promptitudinea în a ajuta și tóte cele asemenea acestora. Tac despre îngrijirea cea mai mare zidind multe adasuri aicea (în Metropolie) și mai înainte la Buzēu. Fie, ca Domnul D-đeū să păzască pe Prea sântia sa în ani îndelungați, sănatos și fericit dupre amēndouē. In fine să'l învădnicēscă de lumina cea neînserată, cu toți sântii. Iar Prea sântitele rugăciuni și bine-cuvēntări fie cu noi cu toți. Amin.

Ἐπιφώνημα γ'.

Τοῖς εὐγενεστάτοις. εὐπάτρισί τε καὶ ἐνδόξοις ἄρχοντες Δακίας, πᾶσι τοῖς οὖσι καύχημα τοῦ ἡμετέρου Δακικοῦ γένους, καὶ στέφανος τῶν γερόντων, ἐν τε περιφήμῳ πολιτείᾳ ταύτῃ Βουκουρεστίου, καὶ ἐν παντί περιχώρῳ αὐτῆς. Τὴν ὀφειλομένην προσκύνησιν ταπεινῶς ἀπονέμω.

„Μεγιστάν, καὶ κριτής, καὶ δυνάστης δοξασθήσεται.“ (Σειράχ. 1.)

Ὅντως ἡ τῶν ἀρχόντων τάξις καὶ σιάσις παρὰ Θεοῦ ἐστὶ, διὰ πολλῶν μαρτύρων τῆς ἀγίας γραφῆς ὅθεν φησί. „Καὶ ἔλαβον ἐξ ὑμῶν ἄνδρας σοφοὺς καὶ ἐπιστήμονας καὶ συνετοὺς, καὶ καδέστησα αὐτοὺς ἡγεῖσθαι ἐφ' ὑμῶν χιλιάρχους, καὶ ἑκατοντάρχους, καὶ πεντηκοντάρχους, καὶ δεκάρχους, καὶ γραμματοεισαγωγεῖς ταῖς κριταῖς ὑμῶν.“ (δευτ. 4.) Ὅστε καὶ αὐτὴν τὴν ὑψηλὴν ἐξουσίαν ἐν τῷ πλήθει τῶν πολιτῶν, καὶ στρατιωτῶν, καὶ ἐντίμων ὑπηρετῶν καυχᾶσθαι. „Δόξα γὰρ βασιλέως φησιν, ἐν πολλῷ ἔθει.“ (πρ. ιδ'). Ταῦτα δὲ πάντα οὐ μόνον ὀφθαλμῶν εὐφραίνει, ἀλλὰ καὶ εὐταξίας, καὶ εὐτυχίας ἐμφαίνει τὰ προνόμια, μίμησιν ἔχοντα τῆς οὐρανοῦ εὐταξίας. οὐ γὰρ Ἄγγελοι μόνον ἐν οὐρανοῖς, ἀλλὰ καὶ Ἀρχιστράτηγοι Ἀγγέλων, καὶ Ἀρχαί, καὶ Κυριότητες, καὶ δυνάμεις, καὶ ἐξουσίαι, καὶ Φρόνοι, καὶ Χερουβιμ, καὶ τὰ φρικτὰ Σεραφεῖμ, τὰ ἔγγυον τῆς ἀπροσῆτου Σεότητος.

Ὅσπερ οὖν ὁ ὕψιστος Θεὸς ἐν τῷ οὐρανῷ ἔχων τὸν Φρόνον αὐτοῦ ἐπὶ πάντων δεσπόζει, οὕτως ἐπὶ τῆς γῆς ὁ Βασιλεὺς, ὁ Ἡγεμῶν, καὶ οἱ Ἀρχοντες τὰ οὐράνια μιμοῦνται. Διάφοροι ταξεῖς ἐν οὐρανοῖς, διάφοροι ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐκεῖ Ἄγγελοι διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ, ἐνταῦθα οἱ πλησιέστεροι τῆς ὑψηλῆς ἐξουσίας. (Ματθ.) Ἐκεῖ ὁ Θεὸς οὐ τοῖς μακρὰν διαλέγεται, τὰ δὲ λειτουργικὰ πνεῦματα ἀποστέλλει εἰς διακονίαν. (Πλὴν τῶν γνησίων φίλων Θεοῦ, εἰς αὐτὸς ἀμέσως ὁμιλεῖ πολλάκις) (Συμ. νέος Θεολ.). Ἐκεῖ τὰ μεγάλα τῶν μυστηρίων τοῖς Ἀρχαγγέλοις ἐμπιστεύεται, (ὥσπερ τὸ Γαβριὴλ τὸ πρὸς τὴν Παρθένον μυστήριον), ἐνταῦθα ὡσαύτως τὰ μεγάλα εἰς μεγάλους, καὶ αἱ διακονίαι τοῖς οικείοις διακόνοις, οὐχὶ δὲ τοῖς ξένοις.

Πάντα οὖν ἐν Σοφίᾳ ποιήσας ὁ Θεός, ἡ τῆς εὐταξίας Ἀρχηγία καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἀλόγοις θεωρεῖται. Τρεῖς γὰρ γενικαὶ κεφαλαὶ διαθρυλλοῦνται ἐν πᾶσι τῇ ἀλόγῳ κτίσει. (Μκκ. Αἰγ. ὁμ. 4.) Ἄετὸς βασιλεὺς πάντων τῶν πτηνῶν,

EPIFONIMA III.

Prea nobililor iubitorî de Patrie și glorioșî Boerî ai Daciei, tuturor carîi sunteți fala nemulii nostru Dacic și cumma betrânilor și în renumita acéstă politie Bucureștî și în tóta întinderea ei, cu supunere proaduc datorita mea închinaciune.

„Boerul și judecătorul și cel puternic se va glorifica“ (Sirah. 10).

Cu adevărat ordinea și starea Boerilor este de la D-ἔεῦ întărită prin multe mărturii a sântei Scripturî. De aceea se ḡice: „Și voiî lua dintre voi ὀmeni înțeleπῖ și învḡțaῖ și prudenῖ și ἑ voiî pune pre ei spre a vḡ conduce preste miî. preste sute, preste cincî ḡeci și preste ḡece și judecătorî preste judecăῖilor vḡstre“ (Deutor. 1). In cāt și acéstă înaltă autoritate se laudă în mulḡimea politiilor, a armatelor și a oficialilor înḡegri. „Căci mārirea împḡratului este, ḡice, în nḡm mult“ (Paral. 14). Tḡte acestea nu numai înveselește ochiul, dar aratā calitāῖle și ordinea și fericirea, imitând ordinea cereścā. Nu numai Angheli sunt în ceruri, dar și Arhistratigi asupra Anghelilor, și începḡtorii și Domniî, și puteri, și stḡpāniî, și trouri și Heruvimi și înfricoșāῖi Serafimi, cei mai apropiāῖi de neapropiata divinitate.

Dupre cum decî Prea Înaltul D-ḡeῦ, avḡnd în ceruri tronul seῦ, stḡpānește preste tḡte, așā și pre pāmḡnt Regele, Egemonul și Boerii imitezā cele cerești; se deosebesc ordinele în ceruri, se deosebesc și pe pāmḡnt. Acolo Angheliî continu vḡd fața lui D-ḡeῦ (Matei), aicea cei mai apropiāῖi de înalta autoritate. Acolo D-ḡeῦ vorbește nu cu cei îndepārtaῖi, iar pe spiritile servitḡre le trimete spre slujbā (esceptām pe adevḡraῖi fii a lui Dumnezeu, cu cariî D-ḡeῦ adesea vorbește direct. Simeon noul teolog.) Acolo misteriiile cele mari se încredinḡezā Arhanghelilor (dupre cum lui Gavriil misteriiul Prea santei Feciḡre), aicea de asemenea cele mari afaceri se încredinḡezā celor mari, și serviciile, servitorilor casnici și nu streinilor.

Deci tḡte întru înḡelepciune făcḡndu-le D-ḡeῦ, conducerea ordinei se observā și în creaturile neraḡionale. Trei ordine generale, decî în tḡtā creatura neraḡionalā (Macarie Egipt. Omil. 1). Vulturul este regele tuturor

Λέων βασιλεὺς πάντων τῶν τετραπόδων. Καὶ δράκω βασιλεὺς πάντων τῶν κινουμένων ἐν ὕδασι. Ἄλλὰ καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς πᾶσι κατὰ μέρος Ἄρχιγοὶ φαίνονται· τράγος ἡγούμενος αἰπολίου, ἀλέκτωρ ὀρνίθων, μήτηρ μελισσῶν· καὶ πᾶς οἰκοδεσπότης μικρὸς ἀρχιγός καὶ μονάρχης τοῦ ἰδίου οἴκου. Ἄβασίλευται δὲ κατὰ τὸν Σολομῶντα μόνον αἱ ἀκρίδες, ἀφ' ἐνὸς μὲν κελεύσματος Θεοῦ ἐν τάξει πορευόμεναι εἰς φθιρὰν καρπὸν δι' ἀμαρτίας ἀνθρώπων· αἷς ἐφομοιοῦμενοι οἱ φιλόναργοι, ἀφ' ἐνὸς κελεύσματος τοῦ Πατρὸς αὐτῶν διαβόλου κινουῦνται εἰς φθορὰν ἀρετῆς καὶ τῆς εἰς Θεὸν εὐσεβείας· ἀντίζηλοι γὰρ τῶ πατρὶ αὐτῶν, οὐτινος πᾶς ὁ ἀγὼν ἀπολέσας ψυχὰς ᾧ τινι ἂν δυνηθεῖ τῷ τρόπῳ. Οὐδὲν δὲ Σαυμαστόν, ὁ γὰρ κοσμοκράτωρ ἐκ τῆς τοῦ ἀνθρώπου πηραθάσεως, ὁ ἄρχων τοῦ σκότους, ὁ ἔτι ἐξουσίαν ἔχων προσκαίρως ἐνεργεῖν τὰ θελήματα αὐτοῦ, οὐπω ἐβλήθη εἰς τὴν πηρὰ τῆ ἀποκαλύψει λίμνην τοῦ πυρός, ἐγγὺς δὲ τὸ τέλος αὐτοῦ· διὸ καὶ παντοίως τρόποις, ἀγωνίζεται, ὅπως κἂν μὴ μόνος βληθῆ.

Ἡμεῖς οὖν τοὺς ἐν πάσῃ τῇ κτίσει θεῖους ὄρους ἀσπαζόμενοι, καὶ τοὺς τάναντία φρονοῦντας καταπτύοντες, τιμῶμεν τὴν ἀξιοσέβηστον τάξιν τῆς ὑψηλῆς ἐξουσίας καὶ τῶν ἀρχόντων, δοξάζοντες τὸν ἐπὶ πάντων Θεόν. Ὅθεν τῇ Ἁγίᾳ γραφῇ συμφωνοῦντες, λέγομεν σὺν τῷ σοφῷ Σειράχ καὶ Σολομῶντι. „Κύριος ἐδόξαζε πατέρα ἐπὶ τέκνοις. Καὶ στέφανος γερόντων τέχνα τέκνων, καύχημα δὲ τέκνων οἱ πατέρες αὐτῶν“.

Λινέσωμεν οὖν ἀνδρας ἐνδόξους, τῶν τε τέκνων τὸ καύχημα, καὶ τῶν γερόντων τὸ καύχημα.

Τί τὸ καύχημα τέκνων; Ὅντως οἱ ἀνίδημοι ἥρωες ἐκεῖνοι, οἱ πατέρες τῆς πατρίδος ἡμῶν Δακίας, ὧν τὰ ὀνόματα γέγραπται ἐν βίβλῳ ζωῆς. Πόθεν δῆλον; Πρῶτον μὲν ἐκ τοῦ ὄν ἔχει κόσμου ἢ πατρὶς ἐν τῶσάυταις ὠραίοις οἰκοδομαῖς μοναστηρίων τε καὶ καὶ κοινῶν ἐκκλησιῶν, ἐν τε ἡμετέρᾳ κυρίως Βλαχία, καὶ τῇ συνδελφῇ ἡμῶν κυρίως Οὐγγροβλαχία τοῦ Βυχατίου Κραϊόδας· ἅπερ ἀριδύλως ἐμφαίνει τὸν τε θεάρεστον αὐτὸν ζῆλον καὶ κόπον, τὴν τε πρωτίστην φροντίδα, καὶ τὴν ἣν εἶχον εὐλάβειαν εἰς τὰ θεῖα· διάπερ καὶ ἐπεγνώσθησαν παρὰ Θεοῦ, χαρισαμένου αὐτοῖς ἐνδόξα τρόπια, καὶ δι' ὧν ζῶντα καὶ ἐπίμονα ἀρετῆς, παραδείγματα τοῖς μεταγεστέροις τέκνα αὐτῶν κατέλιπον.

Δεύτερον δὲ ἐκ τῆς ἀμώμου ὀρθοδοξίας· ἧς τὰ μὲν τῆς πίστεως σπέρματα διέμεινεν ἐν ἡμῖν ἔτι ἐξ

păsărilor, leul regele tuturor fiarelor patrupede și draconele regele tuturor vietăților din ape. Dar încă și în restul tuturor celor lalte se ved în parte conducători: Tapul conducătorul turmei, cocoșul al gănilor, matca albinelor. Și orî ce gospodar este un mic șef și monarh al propriei sale case. Neguvernate sunt numai locustele, după Solomon, care plécă în ordine, după o știută permisiune a lui D-șeñ, spre nimicirea fructelor pentru pécatele ómenilor. Căroră asemănându-se iubitorii de anarhie prin o îndemnare a părintelui lor diavolul, se mișcă spre corupția virtuței și a religiosității cătră D-șeñ. Căci prea zeloși părintelui lor a căruia tótă lupta este de a pierde suflete prin orî ce chip ar putea. Nu este lucru de minune, căci stépânul lumii, din cauza cãderei omului, începătorul întunericii, care încă are stépânire temporală de ași sêvêrși vointele lui, încă nu s'a aruncat în lacul de foc, după Apocalips, dar este aprópe sfârșitul lui. De aceea și în tot modul se luptă, ca să nu fie aruncat singur.

Noi însă respectând dumnezeestile ordine în tótă creațiunea, desprețuind pe cei ce cugetă cele contrarii, respectăm ordinea cea demnă de respect a înaltei autorității și a boerilor, glorificând pre D-șeñ cel preste tóte. De aceea conform sântei Scripturî dicem cu Înțeleptul Sirah și Solomon; „Domnul a glorificat pe părinte în fi“ și „Cumuna bêtânilor sunt fii filor, iar lauda filor sunt părinții lor“.

Să lăudăm dar pe bărbații măriți și fama filor și cumuna bêtânilor.

Ce este lauda filor? Sunt în adevêr acei fericiți eroi, părinții Patriei nóstre a Daciei, a căroră nume este scris în cartea vieței. De unde știm? Mai întâi, din frumosul ce posedă Patria prin atâtea mărețe monumente, monastiri și Biserici comune și în Valahia propriu dîsă, și în sora nóstră numită în special Ungro-Vlahia Banatului Craiovei. Aceste prea evident arată zelul, strêduința și de aprópe îngrijirea precum și religiositatea, ce au avut cătră cele D-șeestî. De aceea s'au și recompensat de D-șeñ, dăruindu-le lor trofee gloriose și pentru care au lăsat exemple vii de virtute urmașilor și filor lor.

Al doilea, din neîntinuta ordodoxie; a cărîi semînțe de credință persist în noi încă diu

ἡμερῶν τῶν ἀγίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου τῶν πρώτων Κυρῶν ἐν τοῖς Ῥωμάνοις. Ἡ δὲ αὐξήσις, διὰ τοῦ ἀγίου καὶ ἱσποστόλου Μεγάλου Βασιλέως Κωνσταντίνου· ἔπιτα ἐθεμελιώθη.

Τρίτον δὲ, ἐκ τῆς ἀνδραγαθίας μαχαίρας, τῆς τὰ τρόπαια θεία συνάρσει, μεγάλη τῇ φωνῇ κηρύττει τὸ κατὰ πάντα ἐλεύθερον τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἡμῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἐθιμῶν, ὥστε καὶ κρότους καμπάνων ἀνεμποδίστως ἔχειν. Ταῦτα δὲ οὐ μεγαλχυοῦντες λέγομεν, ἀλλὰ τὸν τῶν πατέρων παριστάνοντες ἔπαινον.

Στέφανος δὲ γερόντων νῦν οἱ ἐπόμενοι οἴκοι εἰσὶν τῶν ἐνδόξων Βραγκοθάνων, τοῦ ἐνδόξου Γήκα, τοῦ ἐνδόξου Ρακοθίτζα, τοῦ ἐνδόξου Μουρούζη, τοῦ ἐνδόξου Βακαρέσκου, τοῦ ἐνδόξου Δουδέσκου, τοῦ ἐνδόξου Κορνέσκου, τῶν ἐδοξῶν Φιλιππέσκων, τῶν ἐνδόξων Κρετζουλέσκων, τῶν Φαλκοϊάνων, τῶν Δραγανέσκων, τοῦ Καμπινάνου, τοῦ Γολέσκου, τοῦ Μπαλένου, τῶν Καντακουζινῶν, τοῦ Γουλιανοῦ, τῶν Σλατινάνων, τῶν Μπαλατζάνων, τῶν Φλορέσκων, τῶν Μπρεζοϊάνων, τοῦ Γραδιστάνου, τοῦ Χερέσκου, τῶν Γρετζάνων, καὶ ἐτέρων πολλῶν. Ἐν οἷς εἰ καὶ τινες οὐκ ἀπ' ἀρχῆς πατριῶται, διὰ δὲ συνελύσεως γάμου καὶ τεκνοποιίας, δι' ἐνώσεως αἵματος, τέκνα τῶν γερόντων, καὶ συγκαληρονόμοι, καὶ γνήσιοι πατριῶται γεγόνασιν. Ἐτεροὶ δὲ τῶν ἀρχότων πατριῶτων, μακρὰν τῆς τοῦ Βουκουρεστίου καθήμενοι ἐσμίκριναν τὸ ἐκυτὸν ὅπερ εἶχον ὄνομα μεῖζον, καὶ τοὶ αὐτῶν περίφημοι τὸ πάλαι χρηματίσαντες, μάλιστα ἐν πολέμοις· ὧν τὰ ὀνόματα καὶ οἱ ἀριστεῖαι μέχρι καὶ νῦν διὰ κοινῶν ἀσμάτων ἀναμιμνήσκονται καὶ εὐφημοῦνται.

Τῶν δὲ εὐγενεστάτων ἀρχόντων Βανατίου Κραϊόθας, τινῶν μὲν καύχημα ὑπάρχουσιν οἱ πατέρες αὐτῶν οἱ διαθάντες ἐκ ξένης γῆς τῆς Μισίας· τινῶν δὲ, οἱ καταθάντες ἐκ τοῦ ἀνωτέρου μέρους τῆς Δακίας, ἐκ τε τοῦ Χιτζιγίου Τρανσιβανίας, καὶ ἐκ τοῦ ἀνωτέρου Βανατίου, (ἀφ' οὗ τὸ ὄνομα Οὐγγροβλαχία), (Πρόβ. Καντακουζινόν. Μελ. Γεωργ.) ὅθεν καὶ τὸ ἐνδοξότατον γένος τῶν Βραγκοθάνων ἐκ περιφανῶν Σέρβων κατέβη.

Ὁ δὲ στέφανος τῶν γερόντων αὐτῶν νῦν οἱ ἐπομμένοι οἴκοι εἰσὶν τοῦ ἐνδόξου Βραγκοθάνου, τοῦ Τζάνογλου, τῶν Μπεντζέσκων, τοῦ Στριμπέι, τῶν Μπραιλῶν, τοῦ Ζηάνου, τοῦ Φαρφαρᾶ ἰδίως, τῶν Ὁτητιλησάνων, τῶν Βλαχιάδων, τῶν Δουπουϊάνων, τοῦ Πλιάνου, καὶ ἐτέρων τινῶν. Ἡ δὲ

ῥίλεle sântîlor Apostoli Petru și Pavel, primii predicatori la Romani. Iar (desvoltarea) creștirea s'a făcut prin sântul și întocmai cu apostolii Constantin, și apoi s'a întemeat.

Al treilea, din bravurile sabiei, a căroro trofee prin ajutorul lui D-zeu, cu glas mare se predică libertatea pretutindenea a credinței noastre ortodoxe, și a celor lalte obiceiuri, în cât și sunetul clopotelor este neîmpedat. Acestea nu mândrindu-ne le spunem, ci reprezentând gloria strămoșilor.

Cununa bătrânilor sunt acum următoarele familii: a glorioșilor Brâncoveni, a glorioșului Ghica, a glorioșului Racovitză, a glorioșului Moruzi, a glorioșului Văcărescu, a glorioșului Dudescu, a glorioșului Cernescu, a glorioșilor Filipești, a glorioșilor Crețulești, a Fălcoianilor, a Drăgăneștilor, a lui Câmpinenu, a lui Goleșcu, a lui Bălenu, a Cantacuzinilor, a lui Gulian, a Slătinenilor, a Bălăcenilor, a Floreștilor, a Brezoianilor, a lui Grădiștenu, a lui Herescu, a Grecenilor și a altora multora, dintre cari de și unii nu sunt din început (origine) patrioți, iar prin unire de căsătorii și prin facere de copii, prin unirea singelui au devenit fii ai bătrânilor și conclironomi și adevărați patrioți. Alții dintre boerii patrioți, stând departe de București, s'au micșurat pe sine, de și aveau nume mai însemnat și unii dintre ei renumiți din vechime, mai ales în resbăe, a căroro nume și bravuri până și acum se amintesc și se laudă prin cânturi populare.

Iar dintre prea nobilii boeri a Banatului Craiovei, la unii laudă sunt părinții lor, cari au venit din pământul străin al Mysiei. Iar alții pogorîndu-se din partea cea mai înaltă a Daciei și din Hațegul Transilvaniei și din Banatul de mai sus (de unde și numele de Ungro-Vlahia). (comp. Cantacuzin. Meletie. Geografia). De unde și prea glorioșul nem al Brâncovenilor din renumiți Sêrbi se derivă.

Cununa bătrânilor lor acum sunt familiile următoare: a glorioșului Brancovanu, a lui Geanoglu, a Bengesților, a Știrbeilor, a Brăiloiilor, a Jianului, a lui Farfara în special. a Otetelișanilor, a Vlădoianilor, a Lupuianilor, a lui Paian și a altor câți-va. Iar aju-

ἀπ' ἀρχῆς ὑπέριμαχος βοήθεια τοῦ ὑψίστου Θεοῦ,
εἴη μετὰ τῆς πατρίδος ἡμῶν Δακίας, καὶ μετὰ
πάντων τῶν συμπατριωτῶν. Ἀμήν.

ΑΙΝΕΣΙΣ ΓΕΝΟΥΣ ΡΩΜΑΝΩΝ

Ρίζα Ρώμη τῶν Ρωμάνων, ἀλλ' ἐμφύλις Δα-
κοῖς. Ἀνδρειότατοι Δακοὶ, ἐν πολέμοις τοῖς Ρω-
μάνοις. Ὑπερίσχυσε δὲ ὄπλα, Καίσαρος τοῦ
Τραϊανοῦ· Ρωμαίζουσι Δακοὶ, καὶ Δακίζουσι ω-
μᾶνοι. Εἰ Ρωμάνους ἡμᾶς εἴποις, ἔλεις γλώσσης
μαρτυρίαν. Εἰ Δακοὺς δὲ πάλιν εἴποις, θ' αἶματε
καὶ γλώσσης μέρη. Εἰ λεγόμεθα Ρωμᾶνοι, Ρώ-
μης ἄπο τοῦνομα. Τραϊανοῦ μὲν ἀποικίχ, τοῦ αὐ-
τοῦ συμμαρτυροῦντος. Ἐν τῆς Ζάριμης, πόλεως
βασιλευσύσης, βασιλείως τοῦ Δεκέβαλ, οὐ μακρὰν
Μαρισσοῦ οὔσης (Μελ. Γεωγ.). Εἰ λεγόμεθα καὶ
Βλάχοι, Ἰταλῶν ἐπωνυμία· τοὺς γὰρ Ἰταλοὺς Βο-
λόχοις, εἶωθε καλεῖν Εὐρώπη. (Μελ. Γεωγ.) Ρώ-
μη δ' οὖσ' ἐν Ἰταλία, οὐ μακρὰν ἐπωνυμία. Δακοὶ
δὲ Δακίας ἄπο τῆς ἡμῶν κληρονομίας. Λέγεσθαι
δὲ καὶ Μουντάνους, κατὰ τινῶν τὴν γνώμην, ἔστ'
ἀλοῦτα ἡ αἰτία τῶν βουνῶν δ' ἐπωνυμία. Τῶν
ὑπωρειῶν πλησίον χρηματίσασα καθέδρα, τῶν
ἀρχῆθεν ἡγεμόνων, καὶ τῶν μεταγενεστέων.
Πρῶτον ἐν Καμπουλουγγίῳ, δεύτερον ἐν Ἀρτζε-
σίῳ, τρίτον ἐν Τυροβοσετίῳ, νῦν δὲ ἐν Βουκου-
ρεσίῳ. Πᾶς τις οὖν ἐπωνυμίαν, ἐκ τοῦ κρείττονα
νος λαμβάνει· ποῦ δ' ἀλοῦτα ποτὲ εἶχε, μειζον-
καθέδρα βάνου;

Μήτε γὰρ Ἀσάν καὶ Πέτρος, τῆς Κριόβης οἱ
ἀρχαῖοι, εἶχον τινὰ ἔξοσίαν, κατὰ τάξιν δεσποτείας.
(Νικ. χον. καὶ προβ. Καντ.) Ἠγεμόνες δὲ Βλαχίας,
οἱ ἡμέτεροι Δακίας, ὑπὸ μὲν τῶν βασιλέων Κων-
σταντινουπόλεως Ρωμαίων, ὠνομάζοντο Δεσπότει,
ὑπὸ Λέγων Βοϊδόδες, Γοσποδάρ δὲ ὑπὸ Βουλγάρων,
Ἀθηνῶν Μελέτιος φησί. (Μελ. Γεωγ.) Πάντες οὖν
κοινῶς Ρωμᾶνοι, καίτοι Μύσσοι τινὲς ἦσαν· ἡμῖν
μὲν συναδελφοὶ, καὶ Μολδάκοι συνδακοὶ.

ΚΑΤΟΡΘΩΜΑΤΑ ΓΕΝΟΥΣ ΡΩΜΑΝΩΝ

Εὐροὶς μὲν εἰ ἐξετάζοις, τοὺς Ρωμάνους ἀπ' ἀρ-
χῆς. Δόξα τῆς Εὐρώπης πάσης, καὶ κυρίουσ οἰ-
κουμένης. (Λουκ. β'.) Παῖσαν δύσιν καὶ Ἑῶσαν, ἔ-
πλησαν λαμπρῶν κτισμάτων. Καὶ τῆ πόλει, καὶ

τοῦ οροτότου διν ἰnceput a lui D-deu celui
prea Inalt, fie cu Patria noastră Dacia și cu
toți patrioții. Amin.

Lauda nēmuliū Romānilor.

Rădăcina Romānilor este Roma, dar altuită
cu Daci. Fōrte bravi erău Daciū în resbelele cu
Romanii; dar s'au învins de armele Cesarului
Traian. Daciū romaizază, Romanii dacizază.
Dacă ne veī numi pe noi Romanii, ai mār-
turie limba, iar dacă de ne veī dice Daci, și
sīngele și limba în parte (māraturisește). Dacă
ne numim Romanii, ne numim de la numele Ro-
mei. Suntem coloniū de a lui Traian, dupre
însuși a sa mārturie în inscripția Zarnei, po-
litie regală, a regelui Decebal, care nu era de
parte de Mureș. (Meletie. Geogr.). Iar dacă ne
numim și Vlahii, este denumire Icalică; căci pe
Italianii s'a deprins a'i numi Europa Vo'lohii.
Roma fiind în Italia, nu este denumirea în-
depărtată. Iar Daci de la Dacia, clironomia
noastră (Meletie. Geogr.). Ne numim și Munteni,
nu după opinia unora, că Aluta este cauza,
ci denumirea de Munteni de la munții. Lângă
confinii fiind capitala Egemonilor de la ince-
put și a celor mai noi. Mai întâiū în Câmpul-
Lung, al doilea în Argeș, al treilea în Têrgo-
viște și acum în București. Ori ce denumire
decī să ia de la cel mai însemnat. Unde era
Aluta altă-dată, era capitala cea mai însem-
nată a Banului.

Nici Asan, nici Petru, veclii despoți ai Craio-
vei, n'aveau vre-o autoritate, după ordinea
de stēpânire (Nichifor. Cronol. Comp. Cantacu-
zin). Iar Domnitorii Valahiei, ai Daciei noastre,
se numiau Despoți de cătră Impērații Romei
ai Constantinopolului, iar de cătră Leși Vo-
evodii, Gospodarii de cătră Bulgarii, dupre
cum dice Meletie al Atenei (Melet. Geogr.).
Deci cu toții îndecomun suntem Romanii,
de și unii erău Mysii (din Mysia); confrăți
cu noi sunt și Moldovenii împreună cu Daciū.

Bravurile nēmuliū Romanilor.

Veī afla, dacă veī cerceta pe Romanii de
la inceput, gloria a tōtă Europa și Domni
ai Universului (Lucian 2). Tot apusul și rē-
săritul s'a umplut de edificii mārte și în

τῷ ὄρει. Καὶ ἀγία Παλαιστήνη. Τίς καὶ οἰκου-
 νικάς συνόδους, ἤρξατο ποιεῖν ἐν κόσμῳ; σπέρμα
 δὲ ὀρθοδοξίας, ἐν ἡμῖν ὠκονομήθη. Τοῦ Θεοῦ
 μὲν φειδουμένου, τῶν ὑδρώτων κορυφαίων, κηρυ-
 ζάντων ἐν τῇ Ρώμῃ, τὴν ἀρχὴν Εὐαγγελίου. "Ε-
 σωσεν οὖν ὡσπερ Νῶε τοῦ κοινῶ κατακλυσμοῦ.
 Δύσεως λέγω τῆς πλάνης, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
 Εἶπε Παῦλος γὰρ τῇ Ρώμῃ, προφητείας μὲν ἐν-
 δεῖ· μὴ ὑψηλοφρόνει πόλις, ἡμεῖς δὲ Θεὸν τὸν μέ-
 γαν. (Ρωμ. ιά.) Εἰ γὰρ κατὰ φύσιν κλάδων, οὐκ
 ἐφείσατο Ἑβραίων· μήπως οὐδὲ σοῦ φείσεται πό-
 λις ἐπεὶ καὶ ἐκκοπήσῃ. Θεῖα οὖν προνοία ἦλθον
 ἀπὸ Ρώμην ἐν Δακίᾳ, καὶ γε δόξαν μὲν ἐνεύρης,
 ἀμφοτέροις οὐ σμικρὰν. Πρῶτα μὲν τοῖς ἀπὸ Ρώμης,
 τὴν εὐγένειαν λαμπρὰν, παρὰ δὲ Δακίᾳ τὰς πό-
 λεις, καὶ πολίτας οὐκ ὀλίγους. Βασιλεὺς ἡμῶν
 Δεκέβαλ, ἔδωκε τόπον Ρωμαίοις. Ἀποικία δ' αὐ-
 τοῦ πόλιν, τὴν δὲ κεφαλὴν τῇ Ρώμῃ. Τοῦς δὲ
 δούλους εὐγενέσιν, εἰς αἰώνιον δουλίαν, τῇ δ.
 γῆν τοῖς ἐλευτέροις, τοῖς Ρωμαίοις καὶ Δακίᾳ. "Ε-
 μελλον γὰρ συμμιγῆναι, τὰ δύο γένη εἰς ἓν. Οἱ
 Ρωμαῖοι τοῖς Δακίᾳ, οὐ μὴ γένοιε ἀνοξίω. Καὶ ἡ-
 ρόδοτος ἐν ἄλλοις, εἶπη σοι Δακίων ἀνδρείαν. "Ὅστε
 καὶ φόρον τελεῖν, τοῖς Δακίᾳ ὁ πρῶτος Καίσαρ.

ΣΥΜΒΕΒΗΚΟΤΑ ΓΕΝΟΥΣ ΔΑΚΩΝ

Τῶν Δακίων μὲν ἀπ' ἀρχῆς, ἀπ' ἔθνων διασκο-
 ρᾶς, ὄντος τόπου τῆς Δακίας, ἀπὸ Πόντου μέχρι
 Τίσσης, μετ' Οὐλίαν ἀποικίαν, ἀπὸ Ρώμης Τραϊα-
 νοῦ, εἰς διάστημα ἑτῶν πεντακοσίων σχεδόν, τρεῖς
 καταστροφαὶ ἐπῆλθον, τὸν δὲ τόπον τῆς πατρίδος,
 μετὰ τρίτην ἢ πατρίδα, ὑπ' ἔθνων κυριευθεῖσα, ἔ-
 μειναν οἱ Πατριῶται ὑπὸ ξένην ἐξουσίαν. "Εκα-
 στος οὗ ἐδινάθη κλίνη κεφαλὴν καὶ ζῆν. Οἱ μὲν
 ἔξω ἐν Μυσία, καὶ τοὶ προμετοιχισθέντες. Οἱ δὲ
 ἔσω ἐν πατρίδι, ταπεινούμενοι τοῖς ξένοις. Περὶ τε
 Δεκέβαλ πόλιν, καὶ ἐν Μαραμαρισσῶ. Καὶ τοὶ δ'
 οὗτοι ἐν πατρίδι, πλὴν καὶ ὄνομα Δακίων, ἦν ὑπὸ
 σιγὴν μεγάλην, μήτοι γέ τις ἐξουσία. Μετὰ δὲ τὸ
 βυπτιοθῆναι, τοῦς Βουλγάρους πανδημεῖ, ὡσπερ
 ἀνθραξ καλυπτὸς, τῷ θεῖω θελήματι, πρῶτον
 εἰς τὸν Σεβερίνον, ὠφθη γένος ἐκ Ρωμαίων, οὗ
 καὶ μικρὰν ἔδραν Βάνου, ἔστησεν ἐν Τζερνετζίω.
 "Επιτα δὲ εἰς Στρεχάϊαν, ὕστερον δὲ ἐν Κραιόβα
 Λαβὸν οὖν κ' ἡρονομίαν ἐν πατρίδι τῆς Δακίας,
 γέγονε καλὴ ἀρχὴ, ἐξουσίας τῶν Δακίων. (Διαφο-
 ροὶ ἱστορ. Μετ. Γεωγ. προβ. Καντ.)

politii și în munți și în sânta Palestină. Cine a început a face în lume și Sinode Ecumenice? economisindu-se în noi sēmēnța ortodoxiei. Bine-voind D-ḡeu, prin sudorea Corifeilor s'aḡ predicat în Roma începutul creștinismului. Î-a salvat, ca pe sēmēnța lui Noe de potopul general; ḡic de erōrea Apusului până astă-ḡi. Pentru că a ḡis Pavel în formă de profeție: „Nu te sumeți politie ai témă de Marele D-ḡeu“ (Rom. 11). Dacă după natura ramurilor (popórelor) n'a crușat pe Evrei, nu cum va să nu te cruce nici pe tine cetate, pentru că și pe tine te va sfărâma. Prin Providența divină aḡ venit (creștinismul) din Roma în Dacia, și veḡ afla nu mică glorie la amândouē popórele. La cei din Roma o nobleșă strălucită, la Daci politii și cetățeni nu pușini. Regele nostru Decebal a lăsat pământul Romanilor. Cu colonizarea lui s'a așeḡat orașe, cu Roma i s'a dat șeful. Pre sclavi (li s'a dat) celor nobili spre vecinic serviciu, iar pământul Romanilor și Dacilor liberi. Urma dar a se con-
 topi aceste douē nēmuri în unul, Romanii cu Daci, nu însă cu un nēm nevrednic. Și Erodot între alții își va spune bărbăția Dacilor, pentru că și tribut plătea Cesarul de mai înainte Dacilor.

Intēmplarile nēmului Dacilor.

Origina Dacilor este de la împraștierea popórelor, și pământul Daciei este de la Pont până la Tisa. După colonizarea Ulpiană, de la Traian al Romei în restimp cam de cincḡ sute de ani, în pământul Patriei a avut loc trei învasiuni; iar după a treia invasiune avem Patria; cuce-
 rindu-se pământul Patriei de cătră popórc, a rē-
 mas patrioșii sub stēpânire streină; împraștiin-
 du-se fie-care, unde a putut să-și plece capul și să trăiască. Unii afară în Mysia, de și se strămu-
 teră mai înainte, iar alții înlăuntru Patriei supu-
 nēndu-se streinilor în jurul capitalei lui Decebal și în Maramureș. De și aceștia erau în Patrie, cu tôte acestea numele de Daci era în mare tăcere și fără nici o autoritate (stēpânire). După ce s'aḡ botezat Bulgarii în masă, ca un cărbune acoperit, cu voința lui D-ḡeu, mai întâi a apărut nēmum Românilor la Severin, unde a înființat și o mică reședință de Ban în Cernet, apoi în Strehaia și în urmă în Craiova. Luând dar ereditatea în patria Daciei s'a făcut un bun început a stēpânirii Dacilor. (Diferiși istorici. Meletie Geogr. Compar. Cantacuzin).

Σὺν Δακοῖς γὰρ ἐν Βλαχίᾳ κατῆλθεν Ἡγεμονία, διὰ Νέγρου Βοεόδα. πρίγκιπος ἡμῶν προτίστου. (Ἠρέπον ἦν Δεκέβαλ πόλει, ἐν κόλποις αὐτῆς πλησίον, σπέρμα εὐγενείας σώζειν, ὅπως ἐν καιρῷ καὶ δώσῃ τέκνοις αὐτῆς ἐξουσία, ἀρπυγθεῖταν ὑπ' ἐθῶν, παρανόμως καὶ ἀδίκως, ἀλλοτρίους δὲ ἐξώσῃ. προσβ. Καντ.). Τότε οὖν οἱ εὐγενεῖς, ἅμα ἦγον πλῆθος δούλων, πλείους μὲν τοὶ ἐλευθέρους, εἰς Δακίαν κατσίκι ν. (Χρονολογ.) Ἐκ Δακίας ἐν Δακίᾳ, ἔλαβον κληρονομίαν, ἣν καὶ εἶχον ἀπ' ἀρχῆς, καὶ πρὶν τῆς καταστροφῆς. Ἐξηγόρασαν τὴν γῆν πατρίδος, αἵματος διὰ δευτέρου. Οὐγ' ἄπαξ καὶ δις πολέμοις, ἀλλὰ πάλιν καὶ πολλάκις. Εἰς ὁδῶν αὐτῶν τῶν τέκνων, τῶν ἀργόντων ἡμετέρων. Καύχημα πατριωτῶν δέ, καὶ κατάσχεσιν αὐτῶν τῆς γῆς. Οἷς καὶ γὰρ συναριθμοῦμαι, ὡς Δακὸς καὶ πατριώτης. Καὶ τὸ γένος, καὶ τὴν γλῶσσαν, καὶ καρδίαν καὶ τῷ ζήλω. Καὶ τῇ πράξει καὶ τοῖς πόνοις, καὶ ὑδρώταις ἀπεδίωξ. Εἶθε πάντες οὕτως εἶεν, ὡς καὶ γὰρ τῇ ἐνεργείᾳ.

Χαῖρε πατὴρ τῆς Δακίας, μᾶλλον ἡμῶν τῆς Βλαχίας. ἅμα καὶ τῆς Μολδαβίας, Ἡγεμονίᾳ Δακίδες. Οὐ γὰρ μόνον ἐξουσία, ἀπ' ἀρχῆς κληρονομία, τὴν πατρίδος ἣν κοσμεῖται, ἀλλὰ καὶ ὀρθοδοξία. Τρισόλθιοι Ἀδελφοὶ Ἡγεμονίᾳ Δακίδες. Δύο στόλους ἡμᾶς κόσμος, εὐσεβεῖας πάντως ἔχει. Δύο καὶ δένδρα λαμπρά, παραδείσου Στυμαστᾶ, ὑπ' ὧν σκιὰν καταφεύγει, πᾶς ὀρθόδοξος πιστός. Πάτριος ἀγρός πατρίς, Εἶθε σὲ Θεὸς ὁ μέγας, εὐδοκῶν ἀεὶ φυλάττοι, μέχρι συντελείας πάντων. Ἀμήν.

ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΕΓΚΩΜΙΟΝ

Πατρίς μὲν πατέρων ἀπο προσηγόρευται ἐν κόσμῳ· σχέσιν ἅμα ἐκδηλοῦσα, τῶν πατέρων πρὸς τὰ τέκνα. Αὕτη μνήμην αἰωνίαν ἐκατέρωθεν φυλάττει τῶν πατέρων πρὸς τὰ τέκνα, καὶ τῶν τέκνων πρὸς πατέρας. Ταύτης ζῆλος καὶ ἀγάπη, πάντα λόγον ὑπερβαίνει τῶν πλουσίων καὶ πενήτων, ἰάντων αὐτῆν ἀγαπώντων. Καὶ πλουσίῳ μὲν ἐν ξένη, πένητι δὲ ἐν πατρίδι, ἀμιλλᾶσθαι εὐτυχία, πολλαχῶς ἐστὶν ἰδεῖν.

Πάτρη ὄνομα γλυκὸν, ὥσπερ μνήμη πατρική. Ἀρχῆθεν κληρονομία, ἣ συνέχεται καρδίᾳ! Πάντα

Împreună cu Dacii a venit în Valahia Domnia prin Negru Voevod cel întâi principe al nostru. (Se cuvinea oraşului lui Decabal aprópe în sîmurile lui se salveze sîmînta nobleţei, spre a da la timp stîpînirea fiilor ei, care era rîpită de barbari arbitrar şi pe nedreptul, şi se alunge pe streini. Veđi Cantacuzin). Decii atunci nobili ai adus cu ei mulţime de servi şi mai mulţi încă liberi pentru popularea Daciei. Din Dacia ai luat ereditatea în Dacia, pe care o avea de la început şi înainte de invasiune. A rescumpărat pămîntul Patriei de a doua óră cu sînge. Nu o dată şi de două ori prin rebele, ci iarăşi şi adese, spre gloria fiilor lor, a boerilor noştri. Fala patrioşilor este rescumpărarea pămîntului lor. Cu aceştia mă comuner şi eu ca Dac şi patriot şi cu némul şi cu limba, şi cu inima şi cu zelul, şi cu fapta şi cu ostenelele şi cu sudorî necruşate. Dea Domnul ca toţi să fie ast-fel, dupre cum eu cu activitatea.

Bucură-te patrie a Daciei, mai cu samă noi Valahii împreună cu Moldova, Domniatie Dacice. Pentru că nu numai cu stîpînire de la început clironomisită, întrumuseţai cu stîpînire pămîntul Patriei, dar şi cu Ortodoxia. De trei óri fericite surori, Domniatie Dacice. Două colóne constituesc ornămentul vostru, ce ai religiozitatea îndecomun. Doi arborii stréluciţi, minunea paradisului, sub a căroră umbră se refuge tot ortodoxul credincios. Pămînte strémoşesc al Patriei, fie ca marele D-şeu, să te conserve tot-déuna prosper pînă la sfârşitul tuturor viacurilor. Amin.

Lauda Patriei.

În lumea Patria dupre părinţi se recunoşte, arătînd tot odată şi relaţia dintre părinţi şi fi. Acesta conservă amintirea vecinică din ambele părţi a părinţilor cătră fi, şi a fiilor cătră părinţi. Zelul şi iubirea aceştia întrece óri ce cuvînt. Pentru că şi bogaşii şi sêracii cu toţii o iubesc. Pretutindenea se observă, că se întrec în a o face fericită şi cel bogat în pămînt strein şi cel sêrac în Patrie.

Patrie, nume dulce, ca o amintire strémoşescă, clironomie din început cu care

κόρον υπερβαίνεις, ἐν τῇ μνήμῃ αἰεὶ μένεις· Θέλω
τὰ καλὰ τοῦ κόσμου, ἐν πατρίδι καὶ λαῶ μου.
Ὁ δὲ Θέλων καὶ εἰς πόλιν, ὑπαγε κάλλη θεώρει.
καὶ τοι χάρις περὶ πάντα, καρδίᾳ ἐς τὴν πατρίδα.
Δεῦρο καὶ πρὸς ἀσκητὴν, μελετῶντα προσευχῆν·
κάλεϊ μὲν αὔρης πολλάκις, αἰτίαν δακρύων πα-
τρην.

Ἱδιστον ἐστὶ πατρίς, δόξης δ' αὐτῆς κορωνίς,
πίστεως ὀρθοδοξία, δεύτερον ἢ ἐξουσία. Τρίτον
δόξα τῆς πατρίδος, ἄρχοντες πρώτης πεντάδος.
Ἔτα πάντες οἱ λοιποὶ, κατὰ τάξιν ἀκριβῆ. Τάξεως
ἕως ἐμπόρων, καὶ συνάξεως τεχνήτων· μεθ' οὗς
τῶν στρατιωτῶν, καὶ λοιπῶν ὑπηρετῶν. Μεθ' οὗς
πλήθος γεωργῶν, ἕως ζώων φυλακτῆρων. Ἐπει-
νος πάντες πατρίδος, κατὰ λόγον τῆς μερίδος.

Ἱδιστον ἐστὶ πατρίς, πάσης ἀλλοτρίας γῆς·
κινδυνεύειν ἀποθνῄσκειν, ἥδιον ἐν τῇ πατρίδι.
Δεινὸν γάρ ἐστιν ἐλάστω, πατρὸς ἐξω τελευτῆ-
σαι, καὶ μετὰ τὸν θάνατον, ἐν γῆ ξένη θάπτε-
σθαι. Διὰ τοῦτο πᾶς τις σπεύδει εἰς τὰ ἴδια ἐλθεῖν,
προτιμῶν πατρίδος τάφον, ὑπὲρ ζῆν ἐν ἀλλοτρίᾳ.
(Ἐβρ. 4.) Τίς σε ὦ πατρίς αἰνέσει, ὥσπερ δεῖ καὶ
εὐφημήσει; Ἐὖ πικρὸν γὰρ καὶ γλυκὺ, ἰσοστάμιον
ἐν σοί.

Ζηλωτὴ δὲ μᾶλλον ἔση, εἰ σοφίαν ἀγαπήσῃς·
φορτικώτερον γὰρ γῆ τῆς σκαιοτήτος οὐδέν. Ἐση
δὲ καὶ τοῦτ' εὐδαιμῶν, εἰ σοφοὺς μὴ ὑπερείδης· σοφοὺς
γὰρ συνομιλοῦσα, καὶ αὐτὴ σοφὴ ἐκθήσῃ (Ἰωβ στ').
Κορωνίς δ' ἂν εἴη πάντως, ἔχειν σοφοὺς καὶ κατ'
ἄμφω οἱ γὰρ μόνου τῆς νεκρᾶς, οὐδὲν ἔχουσ' ἢ
νεκρά. Πρῶτεχε οὖν ἀκριβῶς, εἰ εὐρεῖν τοιούτους
βούλει μήτοι γε καταπατῆς μαργατίτας πολυ-
τιμοῦς. Ρίζα τῶν κακῶν γινώσκεις, ὑπὸ Παύλου
λεγομένην δι' αὐτῆς οὐχ εὐρης μὲν τοι φίλους σοι
εὐληχεῖς· ὅπερ οὖν ἐν ὀφθαλμοῖς σου ἀγαθόν,
τοῦτο καὶ ποιεῖ.

ΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΩΤΑΙΣ ΠΑΣΗΣ ΔΑΚΙΑΣ ΧΑΙΡΕΙΝ

„Ἀθρῶπος ὡσεὶ χόρτος αἱ ἡμέραι αὐτοῦ, ἢ δὲ ἐλπίς
αὐτοῦ πλήρης ἀθανασίας“. (Δαβὶδ καὶ Σολομ.)

Ἄγε δὴ πλοῦσιοι καὶ πένητες, ἐλεύθεροι καὶ
δοῦλοι, μεγαστᾶνες καὶ κριταὶ γῆς. Ἄγε πᾶσα ἡ-
λικία καὶ στάσις, ἐκ παντὸς γένους καὶ πατρίδος·

se unește inima! Intreci ori ce dorinta, si'mi
esti tot-deuna in memorie! Doresc bunurile
lumei in Patrie si in nemul meu. Cel ce
voeste si in oras, duc-se se observe fru-
musea, de si placere este la tote, dar inima
la Patrie. Vino si la acest, ca gandeste la
rugaciune, si acolo vei gasi adesea Patria
causa lacrimilor.

Lucrul cel mai desfățător este Patria, apo-
geul gloriei ei este credința Ortodoxă și în al
doilea loc autoritatea. În al treilea loc, gloria
Patriei sunt Boerii pendadei întâiū; apoi toți
cei-lalți după o știută ordine. Clasele până la
negocianți și societățile meseriașilor, o consti-
tuiesc împreună cu soldații și cei lalți servitori,
și împreună cu aceștia mulțimea țăranilor
până la păzitorul de animale. Lauda Patriei
sunt toți, fie-care în partea sa.

Lucru cel mai desfățător este Patria de
cât tot cel-lalt pământ strein. Dacă se în-
tâmplă să mori este mai plăcut în Patrie;
căci este dureros ori cui a se sfârși afară
din țara sa și a se îngropa după morțe în pă-
mânt strein. Pentru acest cuvânt ori cine
se grăbește să se reîntoacă la locul său, prefe-
rând mormântul în Patrie, de cât a trăi în țara
streină (Evrei 1). Cine, o Patrie! te poți lau-
da și cânta cât se cuvine? Căci amarul și
dulcele sunt deopotrivă în tine.

Te vei arăta mai rîvnitoare, dacă vei iubi
înțelepciunea. Nimic nu este mai greu pămên-
tului de cât prostia. Vei fi și în acosta feri-
citate, dacă nu vei desprețui pe învățați; căci
conversând cu învățații și tu vei deveni învê-
țată (Iob. 6). Apogeul tău ar fi în adevăr să ai
învêțați și filosofi. Căci cei ce sunt ai morței, ni-
mic n'au de cât morțe. Ia aminte dar cu acura-
tețā, dacă voești să afli de acest-fel de omenī,
și numai călca în picioare mărgăritarele valorose.
Cunoști rădăcina răutăților, spusă de Pavel,
prin ea nu vei găsi de sigur amici sinceri; cea
ce este bun în ochii tăi, acea și fă.

Bucurie Patrioților din totă Dacia.

„Dilele omului ca érba, iar speranța lui
plină de nemurire“ (David și Solomon).

Veniți acum bogați și sêraci, liberi și
sclavi, boeri și judecători ai pământului, vie
totă vrêsta și starea, din tot nemul și Patria

ἄπην λέγω τὸ σύστημα τῶν ὀρθοδόξων συναδελφῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Σωτῆρι καὶ Θεῷ ἡμῶν, καὶ ἀσπάσομαι ὑμᾶς ἐν χαρᾷ μεγάλη ὑπὲρ τῆς ἣν ἐπικρατεῖτε ὀρθοδόξιας τῆς πίστεως ὑμῶν ἐν πάσης ὑπομονῇ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας· τοσοῦτον γὰρ τρισόλβιοι γεγόνατε ἐν πᾶσι τοῖς ὑπ' οὐρανόν, ὥστε πάντων ἀνθρώπων τιμιωτέρους εἶναι πρὸ προσώπου Θεοῦ, καὶ δι' ὑμᾶς ἔτι ἴστασθαι τὸν ὀρατὸν κόσμον τοῦτον.

*Ἄγε δὴ πρὸ πάντων οἱ πλησιέστεροί μου, οἱ ἁμογενεῖς καὶ συμπατριῶται ὀρθόδοξοι. *Ἄγε δὴ πάντες ἀπὸ περάτων ἕως περάτων Δακίας, ἀπὸ Πόντου καὶ Νίστρου μέχρι Τίσσης καὶ πέραν τοῦ Μαρισσοῦ ποταμοῦ. Καὶ ἀπὸ τοῦ Ἰστροῦ, ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν Τίσσης ἐν τῷ Ἰστροῦ, καὶ πάλιν τοῦ Ἰστροῦ ἐν τῷ Πόντῳ, μέχρι τῶν περικύκλω συνόρων Δεχίας καὶ Οὐγγαρίας. Ἄληθής γὰρ ὁ λόγος, ὅτι ὡσπερ γέρον γέροντι, καὶ στρατιώτης στρατιώτῃ ἡδέως ὁμιλεῖ, καὶ πᾶν ὅμοιον πρὸς τὸ ὅμοιον καταλύει, οὕτως ἁμογενεῖς τοῦ ἁμογενοῦς ἡδύων ἀκούει, καὶ ἀμαρτωλὸς ἀμαρτολοῖς οὐδὲν συστέλλεται εἰπεῖν ἐν πᾶσι ταπεινωθεῖς, ὅπερ ἐμόν.

Ὅρων δὲ τὴν μεγάλην ταύτην καὶ μυριάριθμον ὁμήγουριν ὑμῶν, καὶ ἐν αὐτῇ πολλοὺς σοφοὺς καὶ πολυμαθεῖς πλήρεις σοφίας καὶ συνέσεως καὶ ζήλου πολλοῦ κατὰ τὸν λέγοντα Ἀπόστολον. „Ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖον αἰτοῦσι, καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν“ (ἀ. Κορ. ἀ.), ὅλως αἰδούμενος συνέχομαι φόβῳ, καὶ τολμᾶν ὁμιλεῖν σχεδὸν οὐκ ἔχω δύναμιν. Πάλιν δὲ ὄρων τοὺς πλείστους καὶ ἀναριθμήτους ἐν ὑμῖν, ὄξυνοὺς ἐν τοῖς οὐ ὠφελίμοις, ἐν δὲ τοῖς χρησίμοις τυφλοὺς, βιάζομαι σὺν τῷ Σολομῶντι εἰπεῖν. „Ἀνὴρ ἄφρων καὶ παράνομος πορεύεται ὁδοὺς οὐκ ἀγαθὰς· ὁ δ' αὐτὸς ἐννεύει ὀφθαλμῷ, σημαίνει δὲ ποδὶ, διδάσκει δὲ ἐννεύμασι δακτύλων“ (παρ. στ'). Καὶ πάλιν ἑτέρους ὄρων λίαν πανούργους τοῦ παραλογίζεσθαι τοὺς συναδελφοὺς αὐτῶν, καὶ ἀδικεῖν καὶ ἀρπάζει ἀθεοφόβως, βιάζομαι σὺν τῷ Ἱερεμῖα εἰπεῖν. „Σοφοὶ εἰσὶ τοῦ κακοποιῆσαι, τὸ δὲ καλῶς ποιῆσαι, οὐκ ἐπέγνωσεν (Ἱερ. δ'). Αἱ τεχνῶν κενῶν! Φεῦ δόλων ἀναριθμήτων! σοφός τις εἶπε.

*Ἐτι πάλιν ὄρων τὸ πολυάριθμον πλῆθος ὑμῶν πᾶν πολυποικίλον· διαφόρους στάσεις, διάφορον προφορὰν μιᾶς διαλέκτου, σχεδὸν καὶ διαφόρους ἰδέας προσώπων, κατὰ τε τὸ τοῦ ἐνὸς ἐκάστου τόπου κλῆμα, καὶ κατὰ τὴν τῆς ζωῆς διαγωγὴν, ἀλλὰ καὶ κατὰ διάφορον μίξιν ἐν τῷ αἵματι ἑτέρων ἔθνων. (Ὅσοι γὰρ Ἕλλησι τὸ πάλαϊ ἐξ Ἰταλίας,

ῥίε τότε societatea confrărilor ortodoxe în Christos Iisus Mântuitorul și D-zeul nostru, și vă salut cu bucurie mare pentru credința voastră ortodoxă, ce o păstrați cu toată răbdarea, pentru adevărătatea ei; căci atât de fericiti ați devenit sub ceriul în toate, în cât mai mult de cât toți oamenii sunteți onorați înaintea feței lui D-zeu, și numai pentru voi mai stă încă lumea această vedută.

Veniți mai ales toți cei mai aproape de mine, rudele și compatrioții ortodoxi; veniți toți de la o margine până la altă margine a Daciei, de la Pont și Nistru până la Tisa și dincolo de râul Mureș; și de la Dunăre, de la revărsarea Tisei în Dunărea și iarăși de la Dunărea în Pont prin prejur, până la confiniile Poloniei și Ungariei. Adevărat este cuvântul, că după cum bătrânul cu bătrân, și soldatul cu soldat vorbește cu plăcere, și tot cel asemenea lui cu cel asemenea se asociază, ast-fel cel de un nēm ascultă cu plăcere pe cel de un nēm, și păcatosul cu păcătoșii nu se sfiește întru nimic de a vorbi, smerindu-se în toate, precum eu.

Vedând această măreță și nenumărată adunarea a voastră, și în ea mulți înțelepți și învățați plini de înțelepciune și prudență și de zel mult, după cum dice Apostolul: „Find-că și Iudeii semn cer și Elinii înțelepciune caută“ (I Corint. I), cu totul rușinându-mă sunt cuprins de frică și mai că n'am putere de a îndrăsni să vorbesc. Apoi iarăși vedând pe cei mai mulți dintre noi ingenioși în cele ce nu sunt de folos, iar în cele de trebuință orbiți, mă grăbesc a dice împreună cu Solomon: „Bărbatul nebun și călcător de lege nu umblă pe căi bune, un asemenea face cu ochiul, bate cu piciorul, învață ameniținând cu degetul“. (Proverb. 6). Și iarăși vedând pe alții vicleni spre a înșela pe confrății lor, a nedreptăți și a răpi fără temă de D-zeu, mă grăbesc a dice cu Ieremia: „Sunt înțelepți a face rău, iar a face bine nu știu“ (Ieremia. 4). Vai deșerte machinațiuni! Fugi de înșelătorii nenumărați! Așis un filosof.

Maî vedând încă iarăși mulțimea voastră nenumărată și foarte variată, de deosebite stări, de deosebită pronunție a aceliași limbii, și mai și deosebite idei la persóne, și după clima locului fie-cărui și după ducerea vieței, ba încă și după deosebita amestecare în síngele altor popóre; (câți sunt din vechime

ἡ ἐτέραις γενεαῖς μετὰ ταῦτα, γνωστοί εἰσι). Ἐπι ὁρῶν καὶ διάφορα ἐνδύματα, κατὰ τε τῶν ἐπικρα-
τούντων δεσποτεῖν, καὶ κατὰ τὴν τῶν πλησιοχώ-
ρων συναναστροφὴν, ὥστε τινὰς καὶ περιγελασθαι
ἴσως ἀλλήλους, καίτοι ὁμογενῆς, καὶ ἀλλήλους ἐ-
ρυθριᾶν, τολμῶ εἰπεῖν ὅτι σχεδὸν ἀπορήσειε τις εἰ
πάντες ἐν εἰσι γένος, ἀποδίδωμι δὲ τοῖς ἀπαιδεύτοις
τὴν ἀπορίαν, ὡς μηδὲν πλέον γινώσκουσι.

Τῶν δὲ τοιούτων ἀπαιδευτῶν πολλῶν ὄντων
τῶν ἐλασσιτομάτιων, καὶ μόνον τὸ Βλάχος ἢ τὸ Ρω-
μοῦν ἰκνοῦ ὄντος ἐν ἐτέραις γενεαῖς εἰς ταπεινώσειν
μετὰ τὸ προσάλειν με παράδειγμα ἐν, ἐν τοῖς ἐξῆς
τοῖς οἷς γινώσκουσι τὴν τοῦ λόγου δύναμιν δι-
λήσω μόνοις (δὲ γὰρ τὸν εὐγενῆ κατὰ πάντα
τῇ γνώσει καὶ πράξει διαφέρειν τῶν κοινῶν, οἱ δὲ
λοιποὶ τοὺς εὐμαθεῖς μιμήτωσαν). Οὐ γὰρ δύνα-
μαι τῆς πολυλογίας ἕνεκα λεπτομερῶς διηγήσας
κατὰ γνώμην τῶν βραχείων ἐχόντων κατάληψιν·
οὐς μηδὲ ἀνάγκη ἀκριβῶς πάντα γινώσκιν· ἔστω
οὖν εἰς παράδειγμα ζωγραφία τις, ἔχουσα μὲν
πολλοὺς ἐξωγραφισμένους, ἀγνώστους δὲ τοὺς
πλείους, δια τε τὸ διάφορον τῆς χρωματουργίας,
καὶ διὰ τὸν ἀγνοούμενον σκοπὸν τοῦ ζωγράφου·
εἰ γὰρ βασιλεὺς τῷ τοῦ προβατοδοσχοῦ ἐξωγρά-
φισται ἐνδύματι, ἀκακείνως τῷ τοῦ βασιλέως, ὁμο-
λογήσοι ἂν ὁ ἀγνοῶν ἐν ἀντ' ἄλλου.

Τοιούτων οὖν ὄντων τῶν ἀνθρωπίνων πραγμά-
των. εἰπόμεν ἐν συντόμῳ καὶ περὶ γένους καὶ
διαλέκτου Δακῶν. Ἐχομεν ἀληθῆ πληροφορίαν,
ὅτι τὸ μὲν γένος ἡμῶν ἐκ διγενείας συνῆλθεν,
ἐκ τε Λατίνων καὶ Ἰταλῶν, ὅπερ συναριθμεῖ-
ται μία γενεά, καὶ ἐκ τῶν ἀπ' ἀρχῆς κληρονό-
μων Δακίας Δακῶν. Ἡ δὲ διάλεκτος τῶν νῦν
Δακῶν, διερουμένη εἰς δέκα μερίδια, δι' ἀκριβοῦς
παρατηρήσεως εὐρίσκουμιν τέσσαρα μερίδια γλώσ-
σης Λατίνων. Δύο μερίδια Ἰταλῶν, καὶ τοὶ διε-
φθαρμένα, δύο μερίδια τῶν παλαιῶν Δακῶν, διε-
φθαρμένα καὶ ταῦτα τοῖς ἀνωτέροις ἐν ἡμῖσι με-
ρίδιον Βουλγάρων ἢ Σέρβων, ἐκ τῆς συνεχούσης
μαθήσεως τῶν γραμμάτων αὐτῶν καὶ συνανα-
στροφῆς· διεφθαρμένον καὶ τοῦτο τὸ ἡμῖσι δὲ
μερίδιον ἐκ διφόρων γλωσσῶν συνιτάμενον, μά-
λιστα δὲ ἐν τοῖς ξένοις τῆς ἐμπορικῆς ὀνόμασι. Εἰ
δὲ βούλεσθε καὶ περὶ τῶν βασιλείων ἡμῶν ἀκού-
σας τις γνωστὸν ἔστω, ὅτι ὡσπερ οἱ τῆς Αἰγύπτου
ἐλέγοντο Φαραῶ, οὕτως οἱ τῶν Δακῶν βασιλεῖς ὠνο-
μάζοντο Δεκέβαλ· οὕτινος τὴν βασιλικὴν σφραγίδα
διὰ μνήμης ἄγουσιν οἱ δύο λέοντες, οἱ νῦν ἐν τῇ
σφραγίδι τοῦ Ἡγεμόνος· ὁ γὰρ κόραξ ἀπὸ τοῦ

din Italia amestecați cu Grecii sau cu alte némuri
după aceea, sunt cunoscuți). Apoi mai vădând
și deosebitele îmbrăcăninții, conform stēpā-
nirei ce predomina și conform contactului
cu vecinii, în cât unii probabil să și derîd
între ei, de și de același ném, și să rușineză
între ei, îndrăsnesc a dice că mai s'ar îndoii
cine-va dacă cu toții sunt de un ném; atri-
buesc îndoiala despre acēsta celor neînvēțați,
ca unii ce nu știu mai mult.

Fiind-că niște ast-fel de defecte ale ne-
învēțaților sunt multe și numai cuvēntul de
Valah sau Român este de ajuns spre înjosire
față de alte némuri; după ce voi aduce un
exemplu în cele următore voi vorbi numai
pentru cei ce cunosc puterea cuvēntului.
(Căci se cuvine ca cel nobil să se deosebēscă
în totul și prin știință și prin faptă de vulg,
iar restul să imiteze pre cei învēțați). Nu
pot din cauza vorbirei deșarte a trata a-
mărunțit după opinia fie-cărui, pe când
unii aū întelegerea ușoră și nici nu este
nevoe a le spune tôte cu demăruntul. Să
luăm exemplu o imagine avēnd pre mulți
zugrăviți, necunoscuți cei mai mulți, și din
causa deosebirei colorilor și din cauza sco-
pului necunoscut a zugravului; căci dacă
Regele se zugrăvește cu veșmēntul ciobanu-
lui, și acela cu a Regelui, cel neștiutor va lua
pre unul în locul altuia.

Ast-fel fiind lucrurile omenești, să vorbim
în scurt și despre némul și limba Dacilor.
Avem adevărată dovadă, că némul nostru
se derivă din două némuri și din Latină și
din Itali cea ce se socotește un singur ném,
și din Daci, din vechime ereditari ai Da-
ciei. Iar limba Dacilor celor de acum, di-
vidată în dece părți, prin o observare scru-
pulosă aflăm că patru părți a limbei sunt
latine, două părți italiene, de și corupte,
două părți a vechilor Daci, corupte și aceste
prin cele de mai sus; o parte și jumătate din
limba Bulgarilor și Serbilor, din o continuă
învēțatură a cărței lor și a contactului, co-
ruptă și acēsta; iar jumătate de parte con-
stând din diferite limbi, mai ales în numirile
strēine a comerțului. Iar dacă voești a as-
culta ceva și despre Regii noștri, să știți, că
dupre cum cei din Egipt se numiau Fara-
on, asemenea și Regii Dacilor se numiau
Decebal, a cărui stemă regală ne-a conserva-
t'o cei doi lei de acum de pe stema Dom-
nitorului. Pentru-că corbul predominēză de

πρωτίστου μεγίστου τε καὶ αὐτοδεσπότου πρίγκιπος, πατρὸς πατρίδος ἡμῶν, Ράδου Βοεβόδα τοῦ Νέγρου ἐπικρατεῖται. Ταῦτα περὶ τοῦ γένους ἐν συντόμῳ, ὡς πρόσκαιρα καὶ γῆινα, καὶ φαντασιώδη.

Τὰ δὲ ἐπόμενα εἰς πνευματικὴν ἔσται οἰκοδομήν. Ἄγε νῦν οὖν οἱ συναδελφοὶ ὀρθόδοξοι πάντες ὁμοῦ, προσέχετε τοῖς λεγομένοις. Γέγραπται ὅτι ὁ καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω. Ἄγων οὖν κατ' ἐμοῦ, ὑπὲρ τῆς μελλούσης ἐλπίδος ἡμῶν, κατ' ἐκάστην ποιούμενος, εἴτε νικῶν, εἴτε ἠττώμενος, καὶ εἴτε πάλιν νικῶν, καὶ βεβηχίαν πληροφορίαν ἐκζητῶν ἐν πᾶσι τοῖς ὑπ' ἐμοῦ σκεπτομένοις, ἔκ τε τῆς Ἀγίας καὶ Θεοπνεύστου γραφῆς, ἔκ τε συγγραμμάτων τῶν Ἀγίων καὶ ἐκ τῆς τῶν ἔξω σοφίας, καὶ ἐκ τῆς κατὰ δύναμιν πείρας, πρὶν τῆς τούτων πληροφορίας, πάντων τῶν ἐθνῶν τοῦ κόσμου ἐν ἕκαστον εὖρον καὶ ἔγνω ὁμορφωνοῦν ἐν μιᾷ, πλάνη ἢ ειδωλολατρεία, ἢ ἀθεία. Τοὺς δὲ Χριστιανούς ἀνομοίους, καὶ διηρημένους εἰς διαφόρους αἱρέσεις, ὥστε ἀπορεῖν, ποῦ ἢ πολυμάθεια; ποῦ ἢ φιλοσοφία; ποῦ οἱ ἀπέραντοι λόγοι τῶν τρισκακοδαίμωνων ἀνθρώπων; Εὐκόλος δὲ ἢ περὶ ἐθνικῶν καὶ χριστιανῶν λύσις τῆς ἀπορείας; ἐκείνων μὲν γὰρ οὐδὲν μέλει τῷ διαβόλῳ, (καὶ τοι καὶ οὗτὸν μὴ εἶναι τινὲς ὄνειροπολοῦσιν, οὐ πέρι ἐν τῷ ἰδίῳ τόπῳ ρηθεῖσεται), διὸ καὶ ἡσυχάζειν ἐν ἕκαστον ἐν τῇ ἰδίᾳ πλάνῃ ἀφήσιν, οὐδὲν γὰρ πλεῖον τῆς ἀπωλείας αὐτῶν ἐπιζητεῖ τοὺς δὲ χριστιανούς, ἵνα μᾶλλον καὶ πλείους πλανήσῃ, εἰς διαφόρους παρέσυρεν αἱρέσεις.

Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πλείστοι τῶν ὀρθόδοξων εὐμετάβλητοι φαίνονται εἰς διαφόρους γνώμας τῶν ἑτεροδόξων, ἀναγινώσκοντες, ἢ ἀκούοντες τοὺς λόγους ἐκείνων, καὶ τὰς πράξεις προκρινοντες, μᾶλλον δὲ ἠνίκα καὶ παρκαμικά τις ἐξουσία ἐκείνων κηρυχθῆ, πρόθυμοι τοῦ ὁμορφωνεῖν ἐκείνοις, ὡς δυστυχία! ὥστε καὶ αὐτοὺς μὴ εἶναι στερεοὺς καὶ ἐδραίους ἐν τῇ Ἀγίᾳ καὶ ἀμώμῳ τοῦ Χριστοῦ πιστεῖ, καὶ πολλοὺς αὐτῶν οἰκονομικῶς, καὶ ὡς σύνητες, καὶ ὄνομα, καὶ πράξιν, καὶ λόγον χριστιανικὸν ἔχειν στρέφει ὁ τοιοῦτος τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω καὶ κάτω, δογματίζει μόνος, φαντάζεται πολυμάθειαν καὶ σοφίαν, κατηγορεῖ τῶν ἄλλων ὡς ἀσυνέτων, συναντᾷ τῷ ὁμοίῳ αὐτῷ τυφλῷ, συγκαίρει αὐτῷ, καὶ τέως τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγῶν ἀμφοτέροι εἰς βόθυνον ἐμπιπτοῦσι.

Τρισάθλιοι υἱοὶ ἀνθρώπων, ἄρα ἀμήχανον τοῦ τοῦ εὐρεῖν καὶ εἰδέναι τὴν εὐθείαν ὁδόν; ἄρα ὁ ἀνθρώπινός νοῦς ὁ πάσας τὰς ἐπιστήμας τοῦ κό-

la cel mai întâi și mai mare și principe independent, părinte al Patriei noastre, Voievodul Radu Negru. Acestea în scurt despre această cestiune, ca de ocaziune și lucruri pământești și imaginare.

Iar cele ce urmăză vor fi spre edificare sufletescă. Veniți acum confracți ortodoxi împreună, luați aminte celor duse: Este scris că cel ce să fălește, în Domnul, să se fălescă. Luptându-mă tot-deuna contra mea despre viitoră noastră speranță, sau învingând sau învingându-mă, sau iarăși învingând și căutând o singură încredințare asupra celor cugutate de mine și din sânta și de D-zeu inspirată Scriptură și din scrierile sântilor părinți și din înțelepciunea profană și din experiența'mi proprie după putere; înainte de încredințarea acestora, am aflat pe fie-care din poporele lumii și am cunoscut, că sunt de acord asupra înșelăciunii, sau în idolatrie, sau în ateism; iar pre creștinii nedeopotrivă și dividați în deosebite eresuri în cât te îndoești unde este multa învățătură? Unde'î filosofia? Unde sunt discursurile omenilor de trei ori fericiți? Este ușor a se deslega nedumerirea despre păgâni și creștinii. Acelora nu li pasă de loc de Dracu (de și unii conjecturază, că el n'ar exista, despre care voi vorbi într'un loc propriu), de aceea să lasă fie-care a se liniști în părerea sa greșită, și nu se îngrijesc mai mult de perderea lor; iar pe creștinii, pentru ca și mai mult să'î facă a greși, i-au atras în diferite eresii.

Dar și cei mai mulți dintre ortodoxii se arată ușori schimbători spre diferite opiniuni ale eterodoxilor, cetind sau ascultând cuvintele acelora și judecându-le faptele, mai ales când predominază în cât-va stăpânirea acelora, sunt gata a fi de aceeși opinie cu aciea, o nenorocire! în cât și aceștia nu sunt statornici și tari în sânta și nepătata credință a lui Christos, și mulți din ei au și numele și fapta și cugutarea economicos și de obicei, și pörtă numire creștinescă. Un asemenea își aruncă ochii în sus și în jos, dogmatizază singur, își închipue că este prea învățat și filosof, calomniează pe alții ca neînțelepți, se adună cu cel asemenea lui orb, se desfătează cu el, și în fine orb pe orb conducându-se cad amândoi în prăpastie.

De trei ori nefericiți fiți ai omenilor! Oare este cu neputință a afla și a cunoște calea dreptă? Oare mintea omenescă care învață

σου μαθῶν, τοσοῦτον ἀσθενῆς τοῦ μὴ δύνασθαι μαθεῖν καὶ ταύτην τὴν ἐπιστήμην; πῶς δηλαδὴ ἀναβαίνειν εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ Θεὸν εἶδεῖν, καὶ ὀρθῶς περιπατεῖν; ἔθεν νῦν ἐν συντόμῳ λέγω, ὅτι αἴτιον πλάνης ἐν μὲν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν ἢ ἀπ' ἀρχῆς αὐτῶν ἀπιστία, ἣτις κατὰ διαδοχὴν μένει ἐν τοῖς μεταγενεστέροις αὐτῶν. Ἐν δὲ τοῖς διαφοροῖς αἰρέσεσι, τὸ ἀπ' ἀρχῆς ψεύδος τοῦ διαβόλου, ὅπερ δι' ἀπροσεξίας καὶ ἀκρασίας εἰσηλθεν ἐν αὐτοῖς. Ἐν δὲ τοῖς εὐμεταβλήτοις τῶν ὀρθοδόξων, πρῶτον μὲν αἴτιον τὸ πείθεσθαι μάλλον ἀνθρώποις ἢ Θεῷ· δεύτερον δὲ ἡ τῶν ἡδονῶν τυφλωσις, καὶ ἀμέλεια τῆς ἀρετῆς, τότε γὰρ ὕψοι αὐτοῦς ὁ ἀόρατος ἐχθρὸς εἰς ὑπερηφανίαν καὶ καταφρόνησιν· ἐνεστι δὲ ἰαθῆναι πᾶσιν πλάνην, καὶ αἵρεσιν, καὶ ἀθεΐαν, καὶ λήθην, καὶ ἀμφιβολίαν, διὰ τῆς πνευματικῆς ἐπιστήμης, ὡς δειχθήσεται ἐν τῷ περὶ πίστεως τμήματι, καὶ τότε γινώσκται πᾶς τις ὅτι ἀμαθεὶς καὶ βαρβαρὸς ἐστί καὶ ὁ μείζων φιλόσοφος τοῦ κόσμου τούτου ἐν τῇ ἡν οὐ γινώσκει ἐπιστήμη, ἔθεν δέεται ταπεινώσεως.

Τούτου χάριν, ζήλων ἐζήλωκα ταῖς πολλαῖς βίβλοις τῶν ἀλλογενῶν, ἐνδεῶν ὄντων ἡμῶν, καὶ μισῶν μεμίσηκα τὰς πολλὰς βίβλους αὐτῶν, ἐπικαίρων μὲν ἐχούσας πάσας τὰς ἐπιτήμας, ἀθανάτων δὲ μηδὲν ὑγιές. "Ὅθεν τῷ θεῷ Ἀποστόλῳ πειθόμενος λεγοντι. „Πάντα δοκιμάζετε· τὸ καλὸν κατατέτε“ (ἀ. Θεσσαλ. ἐ.).“ Ἐγνων γράφας ἐμοί τε καὶ τῷ γένει μου καὶ παντὶ εὐσεβοῦντι, μίαν τρις τριπλάσιον τριήρην Διδασκαλίαν· δι' ἧς πάντα τὸν βουλούμενον ἀκινδύνως δύνασθαι διαπλεύται τὸ τῆς ζωῆς ταύτης πέλαγος. "Ἐτι τοῖς μὲν εὐμαθέσιν εἰς στερῶσιν καὶ ἀσφάλειαν, τοῖς δὲ ἀμαθέσιν εἰς εὐμάθειαν, τοῖς δὲ ἀλλοτρίοις εἰς ἐπίγνωσιν εἰ βούλονται ἀληθείας. "Ἐχει μὲν γὰρ πάντων τὴν πληροφορίαν ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, καὶ γεγραμμένα εἰσι πάντα, λίαν δὲ διεσπαρμένα, ἐν τε τῇ ἁγίᾳ Γραφῇ, καὶ ἐν ταῖς τῶν Ἁγίων ἐρμηνείαις καὶ διδασκαλίαις. "Ἄλλα δὲ παρκεκαλυμμένα ὑπὸ γράμματι. „Τὸ μὲν γὰρ γράμμα ἀποκτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ“ (ἀ. Κορ. γ'). γράμμα μὲν τῆς Παλαιᾶς, πνεῦμα δὲ τῆς Νέας διαθήκης.

Πάντως οὖν οὐ δεῖ ἡμᾶς ἀδελφοί, ἀνθρώπους ὄντας, ἐπὶ μεγίστην ἐλπίδα καὶ χάριν χρισθέντας, κτηνοδῶς καὶ τυφλῶς τὸν δρόμον τῆς ζωῆς ταύτης διήκειν, ἀλλὰ καὶ λίαν ἀκριβῶς γινώσκειν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κεχαρισμένα ἡμῖν. „Τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς, (ἢ θελοντας ἢ μὴ θελοντας), φανεροθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα

tóte științele lumii să fie atât de neputincioasă de a nu putea învăța și această știință? Cum adevărat să se înalțe la ceri, să cunoască pe D-zeu și să se porțe corect? De aceea acum în scurt dic, că cauza înșelăciunii în cele lalte popóre este necredința lor de la început, care prin succesiune rămâne în cei următori ai lor. Iar în deosebitele eresii cauza este minciuna cea din început a diavolului, care prin neascultare și lăcomie s'au introdus în ei. Iar în cei ușori la convingeri dintre ortodoxii cauza întâia este, că se supun mai mult ómenilor de cât lui D-zeu; a doua, orbirea plăcerilor și negligența virtuței. Atunci îi înalță pe ei inimicul nevedut la mândrie și despreț. Este cu putință a se curarisi tótă înșelăciunea și eresia și ateismul și întinăciunea și îndoiala prin sciința spirituală, dupre cum se va demonstra în partea despre credință, și atunci va cunoște orî cine, că este ignorant și barbar și cel mai mare filosof a lumii aceștia în știința pe care nu o cunoște, de aceea are nevoie de modestie.

Pentru aceea cu zel am studiat multe cărți ale celor de alt nóm, pentru că noi suntem sêraci de aceste, și cu ură am urit pe cele mai multe din ale lor, pentru că tóte științele le aveau pe deasupra și nimic sánatos despre cele nemuritoare. De aceea convingându-mă de ceea ce dice divinul Apostol: „Tóte le cercați, ce este bun și bine“ (I Tesaloniceni V). M'am hotărît să scriu, pentru mine și pentru nómul meu și pentru orî ce religios, o întreită învățatură, cu care orî cine voește, fără pericol să pótă percurge marea acestei vieți. Celor învățați va fi spre întărire și siguranță, celor neînvățați spre învățatură, iar celor strêini spre cunoștință, dacă doresc adevêrul. Biserica lui Christos posede învățatura tuturor, și tóte sunt scrise, dar fórte împrăștiete și în sânta scriptură și în interpretările și învățăturile sântilor părinți, dar ascunse sub literă, (‘ăci litera ucide, iar spiritul face viu“ (1. Corint. 3). Litera este a Vechiului Testament, spiritul a Noului Testament.

Deci nu trebuie noi fraților, ómeni fiind, creați fiind pentru o mai mare speranță și grație, în mod animal și orbis să percurgem drumul acestei vieți, ci să cunoștem și fórte cu deamăruntul harurile date nouê de D-zeu. „Căci noi toți (sau vrênd sau nevrênd), trebuie a ne înfățișa înaintea tronului lui

κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος, πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθόν, εἴτε κακόν“ (5. Κορ. 1). Δι' ἣν αἰτίαν καὶ ἀγωνίσουμαι καθ' ὅσον ἔξω δυνάμεως, διὰ θείας βοηθείας παρυστήσασαι ζῶσαν ἐνὶ ἑκάστῳ πᾶσαν τὴν βουλήν τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν τῶν πιστῶν· οὐ μέντοι νῦν, ἀλλὰ νῦν τὴν ὑπόσχεσιν ποιῶμαι, ἑνασχολούμενος ἐν τοῖς περὶ τῆς ὀρθῆς συντάξεως, καὶ τοῖς ἐπομένοις μαθήμασι. Μετὰ δὲ ἔξ μῆνας, Θεοῦ εὐδοκούντος, καὶ εὐκαιρίαν ἡσυχίας λαθὼν, ἀρξώμαι συγγράφειν ὅσα μετ' ὀλίγον δειχθήσεται κεφαλαιωδῶς.

Τὰ δὲ ἐν τῷ παρόντι προοιμίῳ ἐκτεθέντα, χάριν προοιμίου, ἀναγκαῖον ὄν πρῶτον τὸ α, μαθεῖν, εἶτα τὸ β, καὶ τὰ ἔξης· ἥτοι πρῶτον τὰ πλησιέστερα ἡμῶν, ἔπειτα τὰ πορρωτέρω, ἵνα περὶ πάντων ιδέαν ἔχωμεν, κατὰ δύναμιν· διότι περὶ τῶν τριούτων ὕστερον οὐ σχολή μοι διαλαθεῖν. Ὅθεν ἀπὸ τῶν μικρῶν τὰ προοιμια πεποίηκα, πολλοὶ γὰρ φανταζόμενοι πάντα μειλιχένας, καὶ τοῖς ἐλαχίστοις εἰσὶν ἀτελεῖς, παραδείγματος χάριν, ἧτις αὐτοὺς ἐρωτήσοι τοῦλάχιστον εἰ γινώσκουσι· τὸ Πάτερ ἡμῶν, γελῶντες ἀποκρίνονται, ὅτι τοῦτο καὶ τὰ μικρὰ παιδία ἐπίστανται. Ἄλλ' ἐὰν καὶ τὴν ἔνοιαν ἐρωτήσῃ, ἀρχονται ἠτιᾶσθαι, μηδὲν εἰδότες, ὅπερ ἦν πρῶτιστον ἀνγκάσιον εἰδέναι, ὡς πιστοὶ ἐν Χριστῷ· τὰ γὰρ λοιπὰ ἐκ περισσεύματος λόγον ἐπέχουσι.

Ταῦτα οὖν πάντα ἐκδίδωμι διὰ τε τὴν ἀνωτέρω, καὶ τὴν ἐν τῷ πρὸς Ἡγεμόνα λόγῳ δειχθεῖσαν αἰτίαν· Ἔτι δὲ καὶ περὶ τοῦ γινώσκειν ἐκ προοιμίων τί τὸν μέλλοντα κόπον θεμελίον δύναται ἔχειν· καὶ γὰρ βοηθείας δέομαι, εἰς τε εὐκολίαν τῶν νῦν μαθημάτων μου, καὶ εἰς ἀπόλαυσιν ἐν καιρῷ τῆς περιπορήτου ἡσυχίας. Ἦδη γὰρ ἐν τῷ τῆς ἀγίας Αἰκατερίνης μοναστηρίῳ διατρίβων, καὶ σχολεῖον κοινὸν κρατῶν, ὅτι πορίζομαι ἀπὸ τῶν μαθητῶν καὶ τοῦ μοναστηρίου, δίδομαι τοῖς διδάσκουσί με διδασκάλοις· ὥστε καὶ διπλὴν φροντίδα ἔχειν, τῆς τε κυβερνήσεως, καὶ τῆς μαθήσεως, καὶ μὴ δύνασθαι προκόπτειν ὡς ἂν δυνάμην ἐλευθερος ὢν τῆς πρώτης φροντίδος· εἰς εἰδήσιν οὖν πάντα.

Διαιρεθήσεται μοι δὲ τὸ σύγγραμμα εἰς τμους τρεῖς, ἕκαστος δὲ τόμος εἰς τρία τμήματα, καὶ ἕκαστον τμήμα εἰς τρία κεφάλαια. Ὅθεν ἕκαστον τμήμα μιμησεται ἐν ἀγγελικὸν τάγμα τοῦ οὐρανοῦ, ὡσπερ ἐν τοῖς ἑκάστου τμήματος στίχοις δεῖχθήσεται ἐν τῷ ἰδίῳ τόπῳ.

Ὁ μὲν οὖν πρῶτος τόμος, ἐν τῷ πρώτῳ τμήματι διακλήσεται περὶ προσοχῆς, περὶ θεωρίας τοῦ

Christos, că să'si ia fie-care cele ce aŭ lucrat prin trupul său sau bine sau rău“ (2. Corint. 5). De aceea mă voi și lupta după cât 'mă va fi cu putință cu ajutorul lui D-zeu de a presenta vie fie-căruia din voi tótă voința lui D-zeu pentru noi credincioșii; nu acum, ci acum fac numai promisiunea, ocupându-mă cu regulele dreptei sintaxe, și cu cele lalte învățături. După șase luni, cu buna vrere a lui D-zeu și având și timpul liniștit, voi începe a scrie câte în curând voiŭ arăta în resumiat.

Iar cele expuse în presenta precuvântare, ca pentru precuvântare, este de nevoie mai întâi a se învăța a, apoi b și cele-lalte; sau mai întâiŭ cele mai aprópe de noi, apoi cele mai îndepărtate spre a avea idee despre tóte dupre putință. Pentru-că despre aceste nu mă voi mai ocupa după aceea. De aceea am început precuvântarea de la cei mici. Căci mulți își închipuesc, că tóte le aŭ învățat de și sunt nedesăvârșiți și în lucrurile cele mai mici; de exemplu: dacă i-ar întreba cine-va, dacă cunosc măcar „Tatăl nostru“, rîdînd respund: că acéstă rugăctune și copii cei mici o știŭ. Iar dacă 'i întrebă și sensul, încep a fi învinși, neștiind nimic, lucru care este de prima necesitate a ști ca credincioși în Christos. Cât despre cele-lalte din prisosința cuvântului le știu.

Tóte acestea decî le edaŭ pentru cauza amintită mai sus și pentru cuvântul cătră Domnitor. Apoi și pentru a cunoște din întroducere, ce temelie póte să aibă ostenéla viitóre, pentru-că am nevoie de ajutor și în ușurința studiilor mele de acum și în obținerea liniștei dorite la timp. Căci acum petrecînd în Monastirea santei Ecaterina și tinînd scólă publică, și cea ce câștig de la scolari și monastire dau dascălilor celor ce mă învață și pe mine; în cât am o ocupație îndoită, și de administrație și de învățatură, și nu pot să progrezes după cum ași putea fiind liber de cea dintâi ocupație. Decî spre știință dic aceste tóte.

Se va divide scrierea în trei volume, fie care volum în trei părți și fie-care parte în trei capitule. În cât fie-care parte va fi o imitare a ordinilor angelice din ceriŭ, dupe cum în stihurile fie cărîi părți se va arăta la locul său.

Tomul întâiŭ, în partea întâiŭ va trata despre observare și despre teoria lumii vădute

ἀοράτου, καὶ τοῦ ὁρατοῦ κόσμου. Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ, περὶ κτίσεως ἀνθρώπου, περὶ τοῦ Κάιν καὶ Ἀβελ, καὶ περὶ τοῦ κατακλυσμοῦ. Εἰκόνα ἔχοντος τῆς μελλούσης κρίσεως. Ἐν δὲ τῷ τρίτῳ περὶ διαμερισμοῦ τῆς γῆς, περὶ διασπορᾶς ἔθνων, καὶ περὶ τοῦ γραπτοῦ νόμου, προσημέροντος τὴν Νεάν διαιθήκην.

Ὁ δὲ δεῦτερος τόμος, ἐν μὲν τῷ πρώτῳ τμήματι περὶ γνώσεως τῶν ὄντων, τοῦ οὐρανοῦ, τοῦ ἀέρος, καὶ τῆς γῆς. Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ περὶ τοῦ γνώσι σαυτὸν, διαφορικῶς τῶν ἀλόγων, σωματικῶς ἐξ ἐνεργείας, καὶ ψυχικῶς ἐκ συνδέσμου. Ἐν δὲ τῷ τρίτῳ τρίτῳ περὶ γνώσεως Θεοῦ, νοητῶς, ἐνεργητικῶς, καὶ αἰσθητῶς, ὅσον ἐφικτὸν ἀνθρώποις.

Ὁ δὲ τρίτος τόμος, ἐν τῷ πρώτῳ τμήματι περὶ πίστεως, διὰ γραφῆς καὶ διὰ σκικλίας, διὰ τοῦ ὀρθοῦ λόγου, καὶ διὰ τῆς πράξεως, ἀμετάβλητος μαρτυρία. Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ περὶ ἐλπίδος, διὰ τῶν προσδοκομένων, διὰ σημείων καὶ τεράτων, καὶ διὰ τῆς αἰσθήσεως τῶν μελλόντων ἀπὸ τοῦ νῦν ἔτι. Ἐν δὲ τῷ τρίτῳ περὶ ἀγάπης, διὰ τῆς φείας προσταγῆς, διὰ λυσιτελείας ἀνθρώπων, καὶ διὰ τῆς ἐν τῷ Θεῷ ζωῆς ἀτελευτήτου, ἣτις ἐστὶν ἡ τελεία μακαριότης.

Μή τις οὖν τῇ ἐμὲ ἀξία ἢ ἐμπειρία ταῦτα ἀποδώῃ, τῇ δὲ χάριτι Θεοῦ, τῇ δυναμένη ἐνεργῆσαι πολλάκις καὶ δι' ἀναξίων εἰς ὠφέλειαν· οὐδὲ γάρ τι ἀφ' ἑαυτῶν ἔχομεν, οὐ νοῦν, οὐ λόγον, οὐ ζῶην, οὐ πνοήν. Ἀλλὰ οὐδὲ ἡμεῖς ἑαυτοῖς ἐσμέν. „Αὐτοῦ γὰρ ἐσμέν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ Θεός, ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν· ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολαύωμεν.“ (Ἐφ. 2.)

Πρὸς δὲ γινώσκειν δεῖ ὅτι οὐ πάντες ἐν ἐνὶ λόγῳ τῇ πατρὶδι βοηθοῦσιν, ἀλλ' ὁ μὲν μαχαίρα, ὁ δὲ γεωπονία, ὁ δὲ χειροτεχνία, ὁ δὲ ἐπιστήμεις, ὁ δὲ διδασκαλία, ὁ δὲ δικαία κρίσει, ὁ δὲ ἐπιγνώσει καὶ εὐποιᾷ πρὸς τοὺς καλῶς κοπιόντας καὶ ἕτερος ἐτέρως.

Εὐχεσθαι οὖν ὑπὲρ ἑμῶν συναδελφοὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα μοι δοθεῖ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ νοῦς καὶ διαφωτισμῷ τῆς διανοίας, ὅπως εὐδοκίμως γράψω πάντα ὅσα ἀν ἡμῖν χαρίσεται ὁ Θεός εἰς νοηθεσίαν ἡμῶν. „Πλήν γὰρ αὐτοῦ, οὐ πρᾶξις, οὐ λόγος τελεῖται.“ Ἀμήν.

și nevădute. În al doilea despre crearea omului, despre Cain și Avel și despre potop, fiind icóna judecâței viitoare. În al treilea despre divisiunea pământului, despre împărștierea popórelor și despre legea scrisă, preînchîpuiere a Noului Testament.

Iar tomul al doilea, în partea întâia, va trata despre cunoștința ființelor, a ceriului, a aerului, a pământului. În a doua despre cunoștința de sine, deosebitóre de animale, corporală prin activitate și spirituală prin legătură. În a treia despre cunoștința de D-đeu intelectuală, energetică și sensuală, cât este posibil omenilor.

Iar Tomul al treilea, în partea întâia, va trata despre credința din scriptură și învățatură, din mintea sănătósă și din practică, mărturie nesupusă îndoelei. În a doua despre speranța, în cele așteptate, prin semne și minuni și prin simșirea celor viitoare încă de pe acum. În a treia despre iubire prin D-đeeasca poruncă pentru folosința ómenilor și pentru viața nesfârșită în D-đeu, care este fericirea absolută.

Să nu'mi atribue vredniciei și experienței mele cine-va acestea, ci harului lui D-đeu, care póte să lucreze adese și prin cei nevrednici spre folos. Nimic de la noi nu avem, nici mintea, nici cuvântul, nici viața, nici suflarea; dar încă nici noi nu suntem ai noștri: „Căci a lui făptură suntem, creați în Christos Iisus spre lucruri bune, pe care le-aῦ pregătit D-đeu spre a umbla în ele ca să câștigăm înfierea“ (Efes. 2).

Pe lângă acestea trebuie să cunoștem, că nu toți în acelaș chip ajută Patria, ci unul cu sabia, altul cu agricultura, altul cu meșteșugul, altul cu științele, altul cu învățatura, altul cu drépta judecată, altul cu prevederea și bine-facerea cătră cei ce să ostenească bine și alșii în alt mod.

Rugați-vé pentru mine confratilor în Christos Iisus spre a mi se da cuvânt spre deschiderea minșei și luminarea înțeleginșei ca să scriῦ după cum se cade tóte câte ne va înhărui D-đeu pentru învățatura nóstră. „Căci fără El nici fapta, nici cuvântul nu se sévêrșeste“. Amin.

ΤΗ ΝΕΑ ΗΓΕΜΟΝΙΑ ΕΠΙΦΩΝΗΜΑ

Τῷ ὑψηλοτάτῳ, ἐκλυμπροτάτῳ, Σεσοθεοστάτῳ τε
καὶ Σεσοφουρήτῳ Αὐθέντῃ καὶ Ἑγεμόνι πάσης
Βλαχίας γῆς, Κυρίῳ Κυρίῳ

ΙΩΑΝΝΗ ΜΙΧΑΗΛ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΣΟΥΤΖΟΥ
ΒΟΕΒΟΔΑ,

τὴν μεθ' ὅσης ὑποκλήσεως βραθεῖαν προσηύνησιν.

Ὁ ὀρθόδοξος χριστιανισμὸς, ὑψηλότατε καὶ Σεο-
φορίρητε Ἑγεμόν, ἐν τῇ κατ' ἄμφω εὐτυχίᾳ καυ-
χώμενος, ἦτοι ἐν τε τῇ ἐκκλησιαστικῇ καὶ πολι-
τικῇ, πάντως καὶ τὴν κατ' ἄμφω ἀληθεστάτην
ἔχει πληροφορίαν, (ἅτε δὴ μηδὲν ὦν ἔχει ἐπικρατῶν
ἀνευ τῆς ἀγίας Γραφῆς μαρτυρίας, εἴτε Παλαιᾶς
εἴτε Νέας), τῆς τε ὁσιότητος καὶ ἀγιότητος· καὶ
ταῦτα διὰ πολλῆς πείρας καὶ δοκιμῆς λόγῳ τε καὶ
ἔργῳ, καθάπερ οἱ λόγοι καὶ αἱ πράξεις συμμαρ-
τυροῦσιν ἡμῖν.

Ταύτης οὖν ἔνεκεν τῆς εὐτυχίας ἐγένοντο Θεοῦ
ἀποκαλύψεις, ταύτης ἔνεκεν σημεῖα καὶ τέρατα ἐν
τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ἐπὶ γῆς κάτω· ταύτης ἔνεκεν
διδασκαλῖαι οὐράνιοι, θεῖοι φωτισμοὶ, καὶ πᾶν ὅ,τι
ἂν εἴποι τις εἰς χρῆσιν καὶ ὠφέλειαν τοῦ ἀνθρω-
πίνου γένους· συντόμως εἰπεῖν τὰ πάντα διέταξε
κατὰ τὴν τοῦ ἄνω κόσμου εὐτυχίαν, ἵνα τὸ ἅγιον
θεῖον Θεοῦ κατὰ πάντα δοξάζηται, ὡς ἐν οὐ-
ρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

Οὐκ ἔστιν ἄρα μῶμος οὐδὲν ἐν πάσῃ τῇ κατ'
ἄμφω εὐταξίᾳ τοῦ χριστιανισμοῦ. Πόθεν δὴλον;
πρόδηλον ἐκ τῆς οὐρανίου μιμήσεως. Ὡσπερ γὰρ
ἐν τῷ οὐρανῷ ὁ Κύριος ἠτοίμασε τὸν θρόνον αὐτοῦ,
καὶ διαφόρους τάξεις οὐρανίου δυνάμεων, οὕτως
καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ἠτοίμασε δόξαν καὶ τιμὴν ἀν-
θρώπων. Καὶ ὁ μὲν Βασιλεὺς, διὰ δὲ τοῦ Βασιλέως
ὁ Ἑγεμὼν, ἔμψυχος εἰκὼν ἐστὶ Θεοῦ. Οὐρανίων
δὲ ἀρχῶν οἱ ἄρχοντες· τῶν δὲ λοιπῶν ἀγγέλων,
οἱ τῆς Βασιλείας καὶ Ἑγεμονίας ὑπρέττει, καὶ
τὸ ὑπῆκουον.

Φιλονεικίας δὲ πάσης ἐκτός, καὶ πᾶς ἀνθρώπος
εἰκὼν ἔμψυχος ἐστὶ Θεοῦ, κατὰ τε τὸ αὐτεξούσιον
καὶ τὸ ἀρχικὸν ἀπάντων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς· δι' ἣν
αἰτίαν παρὰ τῇ ἀγίᾳ Γραφῇ κατ' εἰκόνα μαρτυ-
ρεῖται Θεοῦ· ὥστε κατὰ τοῦτο μηδὲν διαφέρειν ἀν-
θρώπων ἀνθρώπου, δούλων ἐλευθέρου, πλούσιον
πτωχοῦ, καὶ Βασιλέα τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων,
ἅτε δὴ πάντα ἐπίσης κατ' εἰκόνα Θεοῦ κτισθέν-
τας, καὶ κατ' οὐδὲν ἦττον τὸ τριμερὲς τῆς ψυχῆς
ἔχοντας· ὦν καὶ τὴν σωτηρίαν ἐπίσης ἐθέλει.

ΕΠΙΦΩΝΙΜΑ ΛΑ ΝΟΥΑ ΔΟΜΝΙΕ.

*Prea Înălțatului, prea strălucitului, prea
piosului și păzitului de D-zeu Domn și E-
gemon a tot pământul Valahiei, Domnului
Domn*

Ioan Mihail Constantin Suțu Voevod,

închinăciune cu toată adâncă supunere.

Crestinismul Ortodox, Prea Înalte și de
D-zeu păzite Domn, laudându-se în ordine
îndoită, adică în cea Bisericească și cea po-
litică, și în adevăr are și cea mai sigură
încunoștiințare pentru amândouă (pentru că
nu are nimic din ceea ce posede fără măr-
turiele santei scripturii a Vechiului și a Nou-
lui Testament), și despre piositate și despre
sânțenie. Iar această prin multă experiență
și încercare și cu cuvântul și cu fapta, după
cum ne mărturisesc și cuvintele și faptele.

Deci pentru această ordine s'au făcut des-
coperirile de la D-zeu, pentru această semne și
minuni în ceriul sus și pe pământ jos; pen-
tru această învățatură cereștii, luminii Dum-
neșteștii, și ori ce ar dice cine-va spre tre-
buița și folosul nemului omenesc. În scurt
dicând, τότε le au aședat, după ordinea
lumei de sus, pentru ca sânta voință a lui
D-zeu întru τότε să se mărescă precum în
ceriul și pre pământ.

Nu este dar nici un defect în totă îndoita
ordine a Creștinismului. De unde se probază
această? Este evident, din imitarea (ordinei)
ceriului. După cum în ceriul Domnul a
gătit scaunul seșu, și diferite ordine sunt de
puteri cereștii, ast-fel și pe pământ a gătit
omului mărire și cinste. Și întâi împăratul,
iar prin împărat Domnitorul este icóna in-
sufleștită a lui D-zeu. Incepătoriile sunt pu-
terile cerurilor, iar puterile celor lalți inger
sunt servitori Impărăției și Domniei și su-
pușii.

Ori ce discutie este de prisos, tot omul
este icóna însufleștită a lui D-zeu în cea ce
privește liberul arbitru și conducător tutu-
ror celor de pe pământ; din care cauză
în sânta scriptură se mărturisește, că omul
este făcut după icóna lui D-zeu. În cât din
acest punct de vedere întru nimic nu se
deosebește om de om, serv de liber, bogat
de sărac și împăratul de cei lalți ómenii,
pentru că toți sunt creați egali după icóna

*Ισως δὲ τῶν πολλῶν τὸ ἀπαίδευτον καὶ βάρβαρον, καὶ κατὰ τοῦτο διαφορὰν ἐν ἀνθρώποις νομίζειν, δι' ἣν αἰτίαν καὶ διαφέρει ἀνθρώπος ἀνθρώπου καθ' ὅσον οἱ νεκροὶ τῶν ζώντων, ὡς φησὶν Ἀριστοτέλης. Ἡμεῖς δὲ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου τέκνα ὑπάρχοντες καὶ συναδελφοὶ ἐν Χριστῷ, οὐδὲν κατὰ τοῦτο διαφέρειν οἶδαμεν πάντας ἀνθρώπους, εἰμὴ τῶν αἰρετικῶν καὶ ἔθνικῶν οἱ Χριστιανοὶ διαφέρουσιν, ἐκεῖνοι μὲν ἔχοντες τῆς ἀσεβείας τὴν δυσωδίαν, ἡμεῖς δὲ Χριστοῦ τὴν εὐωσμίαν.

Λόγον οὖν ταῦτα πάντα τῆς εὐταξίας τοῦ ὀρθοδόξου χριστιανισμοῦ ἐπέχοντα, γρῆ τὸν μὲν δούλον τῷ κυρίῳ αὐτοῦ, τὸ ὑπήκοον τῇ ἐξουσίᾳ, τὸν μείονα τῷ μείζονι, τὸν ἀπαίδευτον ταπεινοῦσθαι τῷ πεπαιδευμένῳ· οὐδένα δὲ ὑπὲρ φρονεῖν ἐνώπιον Θεοῦ, γῆν καὶ σποδὸν πάντας ὑπάρχοντας, μηδὲ τὸν μικρὸν ὀλιγοψυχεῖν, ὡς περὶ γὰρ πλούσιος πλουσίῳ, καὶ σοφοῦ σοφώτερος ἄλλος, οὕτω καὶ πτωχοῦ πτωχότερος, καὶ μικροῦ μικρότερος ἄλλος, καὶ γὰρ δεδεμένος ἄλλος καὶ ἀλύσει δούλος.

*Ἄγε δὴ εἰπεῖν, τίς ὁ καλὸς οἰκονόμος τῆς ζωῆς ταύτης, τοῦ διοικεῖν ἑαυτὸν ἐν πᾶσιν εὐτάκτως καὶ θεαρέστως, καὶ εὐχαριστεῖσθαι ἐν ἣ ἔστηκε τάξει; Βασιλεία γὰρ οὐράνιος πᾶσιν ἐπίσης ἡτοιμάσται πιστοῖς. Μὴ γὰρ ματαιῶς ἔκτισεν ὁ Θεὸς πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων; μὴ εἰς μάτην ἀνατέλει τὸν ἥλιον αὐτοῦ καὶ φωτίζει πᾶσαν τὴν οἰκουμένην; μὴ εἰς μάτην δίδωσιν ἡμῖν ὑετὸν πρῶτον καὶ ὕμνον; μὴ εἰς μάτην τρέπει ἡμᾶς ψυχικῶς; μὴ εἰς μάτην ἐφανερώθη ἐν σαρκί;

Ράβδον οὖν δυνάμειος καὶ ὄπλον σωτηρίας πᾶσιν ἔδωκε τὴν γνώσιν· καρδίαν τοῦ συνιέναι τὰ περὶ ἑαυτοῦ ἕκαστος· ὀφθαλμοὺς ὄραν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς τὸ κάλλος· ὠτα ἀκούειν τοῦ ποιητοῦ ἐν αἰσθήσει τοῦ λογικοῦ· νοῦν ἡγεμόνα τῇ ψυχῇ καὶ τῷ σώματι· λόγον δὲ δεῖ λαλεῖς καὶ δοξάζειν τὸν εὐεργέτην· ζωὴν δὲ κατὰ χάριν ἀθάνατον· ἀλλὰ τὴν πρώτην ἀθνασίαν ἀπολέσας ὁ ἀνθρώπος, διὰ τῆς οἰκονομίας θανάτου τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ζωοποιηθήσεται.

*Ἐχειν οὖν θάρρος δεῖ πάντα πιστὸν, καὶ τῷ Θεῷ χάριτας ὁμολογεῖν, πρῶτον μὲν καθ' ὅ, τι τύχη· ἔλαβε λογικὸν ἄνθρωπον γεννησθαι, καὶ οὐκ ἄλογον ζῶον· δεύτερον ὀρθόδοξον εἶναι καὶ οὐκ ἀσεβῆ, ἢ αἰρετικόν· καὶ τοι καὶ ὁ αἰρετικὸς συναριθμεῖται τοῖς ἀσεβέσιν, ὡς φασὶν οἱ τῶν Ἀποστόλων Κα-

λυῖ D-θεῦ ἢ νῆνιε avênd maî inferior sufletul lor cel triplu, de aceea ἢ voește mântuirea tuturor.

Posibil că necultivarea ἢ barbaria multora se socotește pentru acêsta o diferență între ômeni, din care causă se ἢ deosebește om de om, dupre cum cei morți de cei vii, cum se exprimă Aristotel. Dar noi fiind fii a sântitului Εὐαγγελιου ἢ confrățî în Christos, înnru nῆnιe nu cunôștem, că se deosebesc toți ômeniî, afară de er-ticî ἢ etnicî, de care creșiniî se diferesc, caci acia aũ murdara nepiositate iar noi miroșirea lui Christos.

Fiind vorba în tôte acestea de buna disciplină a Creștinismului Ortodox, se cuvine, ca servul să se supună Domnului lui, supusul autorității, cel maî mic celui maî mare, cel neînvêțat să se umilêscă celui învêțat. Pe nimeni să nu disprețuim față de D-θεῦ, pământ ἢ cenușă suntem cu toții ἢ nicî pe cel mic al deconsidera; dupre cum bogat de bogat, ἢ înnțelept de alt maî înnțelept se deosebește, așa ἢ sêrac de cel maî sêrac ἢ mic de cel maî mic, de ἢ un serv este legat. iar altul pus în fiare.

Dar să ḡicem : Care este econom bun a vieții aceștia, de a se conduce pe sine în tôte în ordine ἢ bine plăcut lui D-θεῦ ἢ să se mulțumêscă în ordinea în care este pus? Caci împêrătia cerului tuturor credincioșilor deopotrivă este gătita. Nu cum-va îndeșert a creat D-θεῦ pe toți fiii ômenilor? Nu cum-va îndeșert rêsare sórele sêũ ἢ luminêză tótă lumea? Nu cum-va îndeșert ne dă nouê plôe diminêța ἢ sara? Nu cum-va în zadar ne nutrește pe noi sufletește? Nu cum-va îndeșert s'a arêtat în trup.

Ca toîag de putere ἢ armă de mântuire a dat tuturor cunoștința, iar inimă de a înnțelege cele din jurul sêũ fie-care; ochiî de a videa frumuseța ceriului ἢ a pământului, urechile de a auđi prin simțuri pe creatorul înnțelept, mintea Domn sufletului ἢ corpului, cuvêntul de a vorbi ce se cuvine ἢ a preamări pe bine-făcêtor, viața nemuritoare prin har. Dar înnfâia nemurire perđênd'o omul, prin economia morței fiului lui D-θεῦ se reînnvie.

Aibă dar curaj orî ce credincios, ἢ se dea mulțămire lui D-θεῦ maî înnfâi pentru că prin sórtă este că se nasce om rațional ἢ nu animal nerațional. Al doilea, că este ortodox ἢ nu nepios sau eretic, de ἢ ἢ ereticul se conumêră cu nepioșii, după cum se exprimă.

νόες· τρίτον ὅτι πάντων ἔδωκεν αὐτῷ τὴν γνώσιν καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἀμέσως ἐδιδάχθη, καὶ ζωὴν αἰώνιον ἐπὶ πάντων χαρίζεται αὐτῷ, τόπον ἐκπληρῶν τῶν ἐκπεσόντων Ἀγγέλων.

Τούτου χάριν πιστεύομεν τῷ Θεῷ καὶ τῇ ἀγίᾳ Γρῃ, ὅτι καὶ σωθήσεται πᾶς ὁ ὑποτασσόμενος τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ, διὰ διφόρων κριμάτων Θεοῦ· ὁ μὲν διὰ πενίας, ὁ δὲ διὰ τῆς εὐποιίας· ὁ μὲν δι' ὑπομονῆς, ὁ δὲ διὰ τῆς εὐχαριστίας· ὁ μὲν δι' ἀσθενείας, ὁ δὲ διὰ κόπων· ὁ μὲν διὰ παιδεύσεως, ὁ δὲ δι' ἐλέους Θεοῦ· ὁ μὲν δι' ὑποταγῆς, ὁ δὲ διὰ δικαίας Δεσποτείας· καὶ ἕτερος ἑτέρως.

Ὁὐ σωθήσεται δὲ ὁ ὑπὲρ τὸν Θεῖον νόμον φρονῶν, ὁ πάντων τῶν Θεοῦ βουλήσει διατεθημένων κατηγορῶν, καὶ μὴ τὴν ἐκυτῷ ἀσθένειαν γινώσκων· τὸ γὰρ πεσεῖν, ἐξ ἀσθείας, καὶ ἀνίστασθαι διὰ Θείας βοθηίας, ἀνθρώπινον· τὸ δὲ μὴ ὄλωσ πεσεῖν, ἀγγελικὸν μᾶλλον· τὸ δὲ μὴ θέλειν ἀνίστασθαι, δαιμονικὸν καὶ τῶν δούλων αὐτοῦ, οἷς πάντα τὰ φάρμακα τῶν Θείων κριμάτων οὐδὲν ὠφελεῖ· διὸ καὶ προαρπάζονται τινὲς εἰς κόλασιν· οὕτω νοεῖν μοι ταῦτα καὶ ἐπὶ ἐδεσμάτων.

Νόμοις οὖν πειθόμενος, τοῖς τε Θείοις καὶ ἀνθρώπinois διὰ Σελήματος Θεοῦ, πᾶς τις εὐταξίαν τιμήσει, καὶ τὸν βίον αὐτοῦ καλῶς διαπεράσει, καὶ τῆς ἐλπίδος ἀντιμισθίας οὐ ζημιωθήσεται· ὁ δὲ ἀπειθῶν, τὴν τε ἀτιμίαν αὐτοῦ ἐπὶ πρόσωπον οἴσει, καὶ τὴν ζωὴν μετ' ὀνειδούς ἔξει, καὶ τῆς ἐλπίδος ἀντιμισθίας ζημιωθήσεται, καὶ τὸ κριμα βραστήσει, ἐν τῷ νῦν, μᾶλλον δὲ ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι· οὐ γὰρ εἰς μάτην ἔκτισται τὰ πάντα, καὶ πάντα ἐν σοφίᾳ διάτακται.

* Ἄρα λοιπὸν ἡ τοῦ Θεοφρουρήτου ὕψους ὑμῶν ὑψηλὴ ἐξουσία παρὰ Θεοῦ διαταττομένη, εὐταξίας κεφαλὴ διὰ τετάρτης ἤδη ἡγεμονίας ἐπὶ τῆς Δακικῆς Βλαχίας, συναριθμουμένης καὶ τῆς Δακικῆς Μολδαβίας μιᾶς. Πρὸ πάντων εἰς ἕκαστος ἕως τοῦ ἐλαχίστου ὑπηκόου, οἷς καὶ γὰρ, ὀφείλομεν τῷ Θεῷ εὐχαριστηρίους ὕμνους, ὑπὲρ τῆς καὶ αὐθις ἀπολάυσεως τοῦ Θεοφρουρήτου καὶ ἀγαθοῦ ὕψους ὑμῶν εἰς κεφαλὴν εὐταξίας τοῦ ἡμετέρου Δακικοῦ γένους, οὕτινος καὶ δόξα καὶ εὐτυχία ὑπάρχει.

Ὁὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῷ βαθεῖ τοῦ γήρωος παντας σχεδὸν ὑπερέχον, καὶ τῇ ἀρετῇ πρωτεύον, πᾶσι καὶ

canónele Apostolilor. Al treilea, că pe lângă toate i-a dat lui cunoștința și de cătră el imediat s'a învățat și i se hărăzește viața vecinică preste toate, îndeplinind locul îngerilor căzuți.

De aceea credem în D-zeu și în sânta Scriptură, pentru că are a se mântui tot cel ce să supune legei lui D-zeu, prin deosebittele judecări a lui D-zeu. Unul prin sărăcie, altul prin bine-faceri, unul prin răbdare, iar altul prin mulțămire; unul prin bătă, iar altul prin ostenele; unul prin învățatură, iar altul din mila lui D-zeu; unul prin ascultare, iar altul prin o dreptă stăpânire, și altul în alt tel.

Nu se va mântui cel ce va cugeta mai presus de legea divină cel ce va calomnia toate cele aședate prin voința divină, și cel ce nu'și va cunoște slăbiciunea sa. Căci a cădea din cauza slăbiciunei și a te rădica cu ajutorul lui D-zeu este lucru omenesc. Iar de loc a nu cădea este mai mult îngeresc. Apoi a nu voi de a te rădica este lucru diavolesc și a servilor lui, căroră nimic nu folosesc toate medicamentele judecărilor divine; de aceea și se condamnă unii în Infern. Acestea așa le înțeleg eu și despre mănări (posturi).

Deci supunându-se cine-va legilor divine și umane prin voia lui D-zeu prin acesta va cinsti buna ordine, și viața lui o va petrece bine și nu se va priva de speranța recompensei. Iar cel nesupus și desonorea lui i se va aduce în față și o va lua cu rușine și se va priva de speranța recompensei, și judecata o va conserva și în acesta și mai ales în seculul viitor; căci nu în zadar a creat toate, și toate cu înțelepciune le a orînduit.

Prin urmare autoritatea păzitei de D-zeu Înălțimei vóstre, aședată de D-zeu, este principala bună-ordine, numărându-se pentru a patra oră deja a Domniei în Valahia Dacică și odată în Moldova Dacică; mai cu samă fie-care până la cel mai de pe urmă supus, între care și eu, datorim lui D-zeu imne de mulțămire pentru și cea de acum obținere a păzitei de D-zeu și înaltei bunătați a Înălțimei vóstre, ca cap a disciplinei némului nostru Dacic, căruia îi este și mărire și fericire.

Dar încă și cu adâncă bătrânețe întrecând mai pe toți, și fiind cel întâiu cu virtutea,

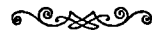
σωφροσύνης υπόγραμμον δέδοται· ὥστε πάντων εἰς πέρας, θεόν τὸ Σολομόντιον εἰπεῖν λόγιον. „Πολιὰ ἐστὶ φρόνησις ἀνθρώποις, καὶ ἡλικία γήρως βίος ἀκηλίδωτος“. (Σοφ. δ'). Καὶ ἀγαπήτη δὲ, καὶ ἔντιμος, καὶ χάριν πολλὴν ἔχουσα παρὰ τῷ Θεῷ, ὡς δῆλον ἐκ τῶν παρὰ τῆ ἀποκλύψει εἴκοσι καὶ τεσσάρων πρεσβυτέρων, ὧν οἱ φρόνοι κυκλόθει ἦσαν τοῦ Θεοῦ φρόνου. (Ἄπ. δ').

Μέγαρα οὖν ὁ τοῦ παντός ποιητῆς, μεγάλη καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ καὶ ἔνδοξα σφόδρα· διόπερ φησὶν, ὅτι ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ εὐφρανθήσεται ὁ βασιλεὺς, διὰ δὲ τοῦ βασιλέως ὁ ἡγεμῶν, ἅμα δὲ σὺν αὐτοῖς ἅπαν τὸ ὑπήκοον, δόξη καὶ τιμῇ ἐστεφνωμένους ἰδὼν αὐτούς· ὅθεν καὶ γὰρ ὁ ἐλάχιστος εἰς σημεῖον χραῖς καὶ σπουδαίας μου εὐφημίας. ἄλλο τι μηδὲν ἄξιον ἔχων, τὸ σύνηθες ἐπιφωνῶ ἐγκώμιον. „Πολυχρόνιον ποιήσοι Κύριος ὁ Θεὸς τὸν εὐσεβέστατον καὶ ὑψηλότατον ἡμῶν Ἀθέντην, Κύριον Κύριον Ἰωάννην Μιχαὴλ Κωνσταντίνου Σούτζου Βοεβόδα, καὶ ἡγεμόνα πάσης Οὐγροβλαχίας. Κύριε φύλαττε αὐτὸν εἰς πολλὰ ἔτη.

se dă tuturor exemplu de prudență. În cât ca concludiune a tuturor celor ȕise se cuvine să amintim ȕicerea lui Solomon : „Bătrâneța este prudența ómenilor, și vrêsta bătrâneței viață nepătată“. Și iubire și cinste și har mult va avea de la D-ȕeș. Dupre cum se vede din Apocalips despre cei douē-ȕeci și patru de presbiteri, a căroră scaune erau în jurul Tronului D-ȕeesc.

Mare decî fiind făcătorul a tóte, mari și lucrările lui și mărite fórtē. De aceea să ȕice, că întru puterile lui se veselește împēratul, prin împērat Domnul împreună și cu toți supuși sēi, vȕdēndu'i încununați cu mărire și cinste. De aceea și eũ cel mai mic, în semn de bucurie și a serióseĩ mele veselii, alt nimic demn avēnd, exclam lauda obicei-nuită : „Mulți ani dee Domnul D-ȕeș prea piosului și prea înălțatului nostru Domn, Domnul Domn Ión Mihail Constantin Suțu Voevod, și Egemon a tótă Ungro-Vlahia. Dómne păzește'l pre el întru mulți ani“. 3).

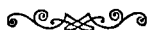

VI.

CRONICUL PROTOSINGHELULUI NAUM RÎMNICEANU

DE LA

1768 — 1810

1768. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάν Μουσταφᾶ υἱοῦ Ἀχμέτ, καὶ τοῦ Ἀμζᾶ πασσᾶ Βεζίρη ἀνοίξεν ἡ Πόρτα τὸν μετὰ τῶν Ρώσσων πόλεμον: μετὰ τὸν Ἀμζᾶ πασσᾶν ἐχρημάτισε Βεζίρης ὁ Μεχμέτ πασσᾶς Νισαντζῆς, ὅστις καὶ ἀπεκεφαλίσθη ἐπάνω εἰς τὸν μετὰ τῶν Ρώσσων πόλεμον: μετὰ τὸν Μεχμέτ πασσᾶν ἐχρημάτισεν ὁ Μολδοβαντζῆς· ἔπειτα ὁ Χαλίλ πασσᾶς καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Σιλικτάρ Μεχμέτ πασσᾶς ὁ Δαναντζῆς.

1768. Γρηγόριος Γκίκας Βοεβόδας, ἀπὸ Δραγουμάνος ἔγεινεν ἀυθέντης τῆς Βλαχίας, ἐπὶ τούτου ἀνοίξεν ὁ πόλεμος μετὰ τὴν Ρωσσίας καὶ Πόρτας.

1769 Νοεμβρίου 6. Ἐμῆσαν οἱ στουπαῖδες εἰς τὸ Βουκουρέστι μὲ τὸν πολκόνικον Ἡλίαν Λαποσηάνου καὶ ἐσύκωσαν τὸν ἀυθέντην Γρηγόριον Βοεβόδαν, οἱ δὲ ἄρχοντες ἔφυγον εἰς Βρασόβον.

1770. Μανουήλ Ρωσσέτος Βοεβόδας, ἀπὸ ποστέλνικος, ἐλθὼν μὲ στρατεύματα τούρκικα, τὸν ἐδίωξαν οἱ Ρῶσσοι καὶ ἔμειναν εἰς τὸν τόπον τῆς Βλαχίας, ὄντες εἰς τὸ κομάντα τοῦ Φερμαρσιὰλ Κόμητος Πέτρου Ῥωμαντζόφ.

1773. Ἐτελεύτησεν ὁ Σουλτάνος Μουσταφᾶς καὶ ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον ὁ ἀδελφὸς τοῦ Σουλτάνου, Ἀπλοῦλ Χαμίδ.

1774. Ὁ Μουσούνογλος Βεζίρης ὁ χρηματίσας

1768. Pe timpul împărăției Sultanului Mustafa, fiul lui Ahmed și a lui Amza Pașa Vizir, a deschis Pórta resboiu cu Rusia; după Amza Pașa a fost Vizir Mehmed Pașa Nisangis, care a fost și decapitat în timpul resboiului cu Rușii. După Mehmet Pașa a fost Moldovangis. După aceea Halil Pașa și după el Silictar Mehmed Pașa Danangiul.

1768. Grigorie Glica Voevodul, din dragoman s'a făcut Domnitor Valahiei, în timpul acestuia s'a deschis resboiul între Rusia și Pórta.

1769. Noemvrie 6. Aă intrat Stupaiziî 1) în București cu Polcovnicul Ilie Lăpușnónu și aă ridicat pe Domnitorul Grigore Voevod, iar boeriî aă fugit în Brașov.

1770. Manuel Roset Voevod, din Postelnic, viind cu armatele turcești, pe care l-a alungat Rușii și aă stat în pământul Valahiei, fiind sub comanda feldmareșalului Conte Petru Romianțov.

1773. A murit Sultanul Mustafa și s'a ridicat la scaun fratele lui, Sultanul Abdul Hamid.

1774. Musunoglu Vizirul, numit după Si-

μετὰ τὸν Σιλικτάρ Μεχμέτ πασσαῖν Δαναυτίζην πολυορκιθεὶς ἐν Σούμλα, ἐσφάλισε τὴν μετὰ τῶν Ρώσων εἰρήνην, μετὰ ἐφεξῆς ἀρτίουλα.

1774 Ὀκτωβρίου. Ἀλέξανδρος Ἰωάννου Ὑψηλάντης Βοεβόδας ἀπὸ δραγομάνος τῆς Πόρτας, ἐγεινεν αὐθέντης Βλαχίας, ἐπὶ τοῦ Ἰζέτ Μεχμέτ πασσαῖ καὶ αὐθεντήσας χρόνους 7 καὶ μῆνας δύο ἐμαζιλεύθη διὰ τὴν φυγὴν τῶν μπειζαδέδων τοῦ Κωνσταντίνου καὶ Δημητράσκου εἰς τὴν Νεμτζίαν.

1782 Ἰανουαρίου 6. Νικόλαος Κωνσταντίνου Καρατζᾶς Βοεβόδας ἀπὸ δραγομάνος τῆς Πόρτας αὐθεντήσας χρόν. 1, μῆνας 5 καὶ ἡμέρας 24.

1783 Ἰουλίου 1. Μεγαῆλ Κωνσταντίνου Σουτζος Βοεβόδας, ἀπὸ δραγομάνος τῆς Πόρτας, αὐθεντήσας χρόνους 3, μῆνας 7 καὶ ἡμέρας 2½.

1787 Μαρτίου 25. Νικόλαος Πέτρου Μαυρογένους Βοεβόδας, ἀπὸ δραγομάνος τοῦ στόλου, ἐπὶ τοῦ Ἰουσοῦφ πασσαῖ Βεζίρης, ὅστις ἀνοίξε τὸν μετὰ τῶν Ρώσων πόλεμον ἀπὸ τὴν Ἀνατολήν, ἐκυρήχθη δὲ ὁ πόλεμος εἰς τὴν Πόλιν τῆ 5 Αὐγούστου 1787, καὶ ἐσφαλίσθη εἰς τοὺς 7 Γουλάδες ὁ ἐν Κωνσταντινὸ πόλει ρωσικῶς Μίνιστρος Μπουλγακόβ. Τῆ δὲ 29 Ἰανουαρίου 1787 ἐκυρήχθη ὁ πόλεμος τῆς Πόρτας καὶ κατὰ τῆς Αὐστρίας. Τῆ 9 Σεπτεμβρίου 1787 ἐκυρήχθη καὶ ἐν Πετροπόλει ὁ κατὰ τῆς Πόρτας πόλεμος μετὰ τὸ ἐξῆς μανιφέστο. Ὁ Ἰουσοῦφ πασσαῖ Βεζίρης προχωρήσας εἰς Μεγαδίαν διὰ τῆς Ρουσόδας ἐβθασε εἰς Καρά-σέμπες, καὶ λαθῶν πολὺν αἰχμαλωσίαν ἐπέστρεψε διὰ τὰ παράπονα τῆς Αὐστρίας ὅτι ἡ προχώρησις αὕτη τοῦ Βεζίρης ἐγένεινε συνεργεῖα τοῦ Φελδμαρσιάλου Ρωμαντζόφ, ὡργίσθη ἡ Βασίλισσα Αἰκατερίνα τὸν Ρωμαντζόφ καὶ τὸν ἐπρόσταξε νὰ κάθεται ἀργὸς εἰς τὴν ζίζιαν τῆς Μπογδχνίας, τὸ δὲ κομάντα τῶν ρωσικῶν στρατευμάτων τὸ ἔδωσεν εἰς τὸν Πρίγκιπα Ποτεμκίν. Ἐξωσθεὶς ὁ Ἰουσοῦφ πασσαῖ ἀπὸ τὸ ἀξίωμα του, ἔμεινε σερασκέρης εἰς μερικὸν στράτευμα εἰς Βιδίννι, ἀντ' αὐτοῦ δὲ διωρίσθη Βεζίρης ὁ Ἰζενεζής Χασάν πασσαῖ, ὅστις συγκροτήσας μπαταλίαν μετὰ τὰ Αὐστρορωσικὰ στρατεύματα εἰς τὸ Τίργουλ Κούκουλουῖ τοῦ Φωξανίου ἐχάθη εἰς τὸν πόλεμον. ὁ δὲ αὐθέντης Μαυρογένους ἐξωρήσας τοὺς τρεῖς Φιλιπέστιδες ἄρχοντας, τῷ 1788 κατὰ τὸν Ἰανουάριον εἰς τὰ μετέωρα καὶ ἄλλους ἄρχοντας εἰς Νικόπολιν, κατὰ τὸν Φεβρουάριον καὶ Μάιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἐξ ἐκείνων ἐξώρησεν ἐξ ἄρχοντος εἰς τὴν Ρόδον, τὸν Μπάνον Νικόλαον Μπραγκοβάνον, Βόρνικον Μανολάκην Μπραγκοβάνον, Βόρνικον Γιαννάκην Μουρούζην, Βιστιάρην Γιαννάκην Βκαρέσκον, Λογοθέτην Κωστάκην Γκίκαν καὶ Λογοθέτην Σκαρλάτον Γκίκαν, δι' αἰτίαν ὅτι εὐγῆκαν μετὰ Ἄρζι κατὰ τοῦ Μαυρογένου ἐνώπιον τοῦ Βεζίρου Ἰουσοῦφ πασσαῖ, ὅτε κα-

lictar Mehmed Paşa Danangiul, asediat în Şumla, a întărit pacea cu Rosia cu următoarele articule ²).

1774. Octomvrie. Alexandru Ioan Ipsilant Voevod din dragoman al Porţei s'a făcut Domn al Valahiei pe timpul lui Izet Mehmed Paşa şi domnind 7 ani şi două luni s'a mazilit, din cauza fugei beizadelilor lui Constantin şi Dumitraşcu în ţara Neamtască.

1782. Ianuarie 6. Nicolai Constantin Caragea Voevod, din dragoman al Porţei, domnind un an, cincî luni şi 24 zile.

1783. Iulie 1. Mihail Constantin Suflu Voevod, din dragoman al Porţei, domnind ani 3, luni 8, zile 24.

1787 Martie 25. Nicolaï Petru Mavrogheni Voevod, din dragoman al marinei, pe timpul lui Iusuf Paşa Vizir, care a deschis şi resboiul cu Ruşii în Orient; s'a declarat resboiul în Constantinopol la 5 August 1787 şi s'a terminat la cele 7 Gulade ³) în Constantinopol de Bulgacov Ministru Ruscesc. Iar la 28 Ianuarie 1787 s'a declarat resboiul de Pörtă contra Austriei. Iar la 9 Septemvrie 1787 s'a declarat şi în Petersburg resboiul contra Porţei prin următorul manifest ⁴). Iusuf Paşa Vizirul înaintând în Mehadia prin Ruşova a ajuns până la Caransebeş şi luând mulţi robi s'a reintors din cauza plângerilor Austriei, că acastă înaintare a Vizirului s'a făcut cu conlucrarea feldmaresalului Romianţov; s'a supărat Impărătesa Ecaterina pe Romianţov şi i-a ordonat să stea neactiv în ţara Moldaviei ⁵), iar comanda armatelor ruseşti s'a dat Principelui Potemchin. Suspendat Iusuf Paşa din demnitate sa a rămas Seraschier pe o parte de armată la Vidin, şi în locul lui s'a numit Vizir Tenegi Hasan Paşa, care făcând bătălie cu armatele austriace la Têrgul Cucului la Focşani a murit în resboi; iar Domnitorul Mavrogheni a surgunit pe cei trei boeri Filipesci, la 1788 în Ianuarie la marginea ţerei; şi pe alţi boeri la Nicopol în luna lui Fevruarie şi Maiu a aceluiaşi an, din cari a surgunit pe 6 în insula Rodos: pe Banu Nicolaï Brancovenul, Vornicul Manolachi Brancovenul, Vornicul Ianache Moruzi, Vistierul Ienache Văcărescu, Logofetul Costachi Ghica şi Logofetul Scarlat Ghica, din cauză că au eşit cu Arz înaintea Vizirului Iusuf Paşa, contra lui Mavrogheni, când acela se pogo-

τέβαιεν ἀπὸ Μιχαδῖαν εἰς Σούμλαν, ἐκεῖθεν δὲ ὁ Ἰουσοῦφ πασσᾶς διὰ τοῦ Ἰουστζουκίου ἐμβῆκεν εἰς τὴν Βλαχίαν καὶ ἀνταμωθεὶς μὲ τὸν Μαυρογένην εἰς Βουκουρέστι ἐπέστρεψεν πάλιν εἰς τὴν Τουρκίαν. Χαλασθέντος τοῦ Χασάν πασσᾶ Τζανετζή, ἔγεινε Βεζίρης ὁ Χασάν πασσᾶς Τζιζαέρλης ἀπὸ Καπουδάν πασσᾶς.

1788 Νοεμβρίου 1. Ἐμβῆκαν τὰ αὐστριακὰ στρατεύματα εἰς Βουκουρέστιον, ὁ δὲ Μαυρογένης ἐφυγεν εἰς Γκίργεβον καὶ Ρουστζούκι, ἐκεῖθεν ἐπέρασεν εἰς Σούμλαν εἰς τὸν Βεζίρην Τζιζαέρλην. Ἐκεῖθεν τῇ 23 Δεκεμβρίου ἐπῆγεν εἰς ἀλβανιτοχωῖρι τοῦ Τουρνόβου, ὅπου ἐκάθησεν ἕως τὸν Φεβρουάριον μῆνα καὶ ἔπειτα διὰ προσταγῆς τοῦ Βεζίρου Τζιζαέρλη ἐπῆγεν εἰς Συστόβι. Εἰς τὸ αὐστριακὸν στρατεῦμα εἰς τὴν Βλαχίαν ἦτον ὁ Πρίγκιψ Κόμπουρκ Φελμρσιάλος, εἰς τὰ πολιτικὰ ὁ Μπαρόνος Ἐντζιμπεργ καὶ ὁ Καβχλίνοσ εἰς τὰ περατεινά 5 Καδιλίικ, εἰς τὰ πολεμικὰ ὁ Κλαίρφετ. Τῷ 1789 ἔτει περὶ τὰ τέλει Φεβρουαρίου ἔδωκε τὸ κοινὸν χρεὶος ὁ Τζιζαέρλης, καὶ ἐδιορίσθη Βεζίρης ὁ Χασάν πασσᾶς ὁ Ρουστζουκλής, ἐχθρὸς τοῦ Μαυρογένου, ἔγων τὸ ὄρδι εἰς τὸ Ρουστζούκι, ὅστις ἀμέσως τὸν ἐδιόρησε νὰ ἀπέλθῃ εἰς Βιδίνι παρὰ τῷ Ἰουσοῦφ πασσᾶ, καὶ νὰ ἐνεργήσουν μαζί τὸν κατὰ τὸν Νέμτζην πόλεμον εἰς τὰ περατεινά.

1789 Ἀπριλίου 7. Τελευτήσαντος τοῦ Σουλτάν Ἀπδούλ Χαμιδ ἀπὸ ἀποπλεξίαν ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον ὁ ἀνεψιὸς του Σουλτάν Σελίμης, υἱὸς τοῦ Σουλτάν Μουσταφᾶ. Τῷ αὐτῷ ἔτει Ἀπριλίου 15 ὄλοι οἱ ἐξωρσθέντες ἄρχοντες εἰς μετέωρα καὶ Ρόδον συγχωριθέντες ἤλθον εἰς Ἀλβανιτοχωῖρι τοῦ Τουρνόβου καὶ στήματος μεταξὺ τῶν γενομένου, οἱ μὲν ἔμειναν εἰς Ἀλβανιτοχωῖρι, οἱ δὲ ἀπῆλθον εἰς Ἀνδριανούπολιν.

1789. Περὶ τὸν Μάιον καὶ ἕκοντας τὰ αὐστριακὰ στρατεύματα μὲ τὸν Πρίγκιπα τοῦ Κομπούργ διὰ νὰ κτυπήσουν τὸ Γκίργεβον ἐνίκηθησαν, ἔχασαν καὶ τὰ μεγάλα τόπια τους καὶ ἄλλα πολεμικὰ σκευὴ καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὸ Βουκουρέστι μὲ πολλὴν κατεσχύνην τους· ὅθεν ἀμέσως ἔκαμαν ἀρμιστίτιον, καὶ ἐσφάλησαν καὶ τὴν εἰρήνην εἰς Συστόβι μὲ τοὺς διορισμένους Μουσαχάσιδες. Ἀπὸ μέρος τῆς Νεμτζίας ὁ Μπαρόν Ἐρμπερτ, καὶ ὁ Κόμης Φραγκίσκος Ἐστερχάκης-Γαλάντας, ἀπὸ μέρος τῆς Τουρκίας ὁ Ρεῖτζ Ἐφέντης, Μπριὶ Ἀπδουλάχ Ἐφέντης, ὁ Ὄρδοῦ Καδιστῆς Ἰσμετ Ἰμπραχίμ μπέγης, ὁ Ρουζναμετζή Δουρὶ Μεχμέτ Ἐφέντης καὶ ὁ μέγας δρχομάνος Ἀλέξανδρος Μουρούζης. Μεσολαβούντων τῶν πρέσβειων τῆς Ἀγγλίας, Προυσσίας, καὶ Ὀλανδίας. τῷ ἔτει 1790 κατὰ μῆνα Ἰούλιον: τὰ δὲ κεφάλαια τῆς

rea de la Mehadia la Șumla; iar de acolo Iusuf Pașa prin Rusciuc întrând în Valahia și întâlnindu-se cu Mavrogheni la București s'a întors iarăși în Turcia. Perfându-se Hasan Pașa Tavegi s'a făcut Vizir Hasan Pașa Tzizaerli din Capudan Pașa.

1788 Noemvrie 1. Aũ intrat armatele Austriace în București, iar Mavrogheni a fugit în Giurgiũ și Rusciuc și de acolo a trecut la Șumla la Vizirul Tzizaerli. De acolo la 23 Decemvrie s'a dus la satul Albanit din Têrnova unde a stat până în luna lui Fevruarie și de acolo prin ordinul Vizirului Tzizaerli s'a dus în Șistov. La armata Austriacă din Valahia era Feldmareșal Principele Coburg, iar în cele politice baroul Eintzinberg și Cabalin la cele 5 districte mărginașe, iar la cele ale resboiului Clerfet. În 1788 pe la finele lui Fevruarie a murit Tzizaerli și s'a numit Vizir Hasan Pașa de la Rusciuc, inimic lui Mavrogheni, având urdia la Rusciuc, care îndată a ordonat să se ducă la Vidin la Iusuf Pașa și să proecteze împreună cu el resbel contra Nemților la marginea țarei.

1789 April 7. Murind Sultanul Abdul Hamid de apoplexie s'a înălțat pe tron nepotul său Sultanul Selim, fiul Sultanului Mustafa. În aceștia an la Aprilie 15, toți boerii cei surguniți preste frontieră și Rodos ertați, s'aũ reîntors la satul Albanet al Têrnovului și făcându-se ruptură între ei, unii aũ rămas la satul Albanet, iar alții s'aũ dus la Adrianopol.

1789. Pe la Maĩu pogorĩndu-se armatele Austriace cu Principele Coburg, ca să lovescă Giurgiul, aũ fost învinse și aũ pierdut și tunurile cele mari ale lor și alte muniții de resboiũ, și s'aũ întors la București cu mare rușine; de aceia îndată aũ făcut armistițiũ și aũ întărit și pacea la Șistov cu Musahasiziũ orânduți. Din partea Nemților Baronul Herbert și comitele Francisc Esterhaz-Galand, iar din partea Turciei Reis Efendi, Biri Abdulah Efendi, Ordu Cadis Esmed Ibraim Beĩ, Ruznameji Duri Mehmed Efendi și marele dragoman Alexandru Moruzi. Intervenind consuliĩ Angliei, Prusiei și Olandiei în anul 1790 luna lui Iulie; iar articulele armistițiului și a păcei se ved dupe cum urmẽzã. În același an pe la Iulie,

ἀρμιστίτζιας καὶ τῆς εἰρήνης φαίνονται ἐν τῷ ἐφεξῆς. Τῷ αὐτῷ ἔτει περὶ τὸν Ἰούλιον μετεπέμφθησαν εἰς τὸ Ἰοστζούκι ὄλοι οἱ ἄρχοντες διὰ προσταγῆς τοῦ Βεζίρη καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρδι καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Βόδας Μαυροκορδάτος, ὑποψήφιος ὧν δὲ αὐθέντης τῆς Βλαχίας. Τοῦ αὐτοῦ ἔτους τῷ Αὐγούστῳ μηνὶ μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἀρχόντων ἀπὸ τὸ ὄρδι προσεκλήθη καὶ ὁ Μαυρογένης ἀπὸ Βιδίνι νὰ ἀπῖθη εἰς τὸ ὄρδι, καὶ ἀφοῦ ἐφθασεν εἰς ἓνα Βολγρικὸν χωρίον λεγόμενον Βέλα, ἀπέστειλεν ὁ Βεζίρης στρατεύμα κατ' αὐτοῦ, μαζὶ μὲ τὸν ἀδελφόν του Τζελεπῆ ἀγῶν, μὲ τὸν Σουλτάνον Βαρχπίτζας καὶ ἄλλους, καὶ τὸν ἀπεκεφάλισαν ἐκεῖ, τὸν ὅποιον ἔθαψαν εἰς ἄνθρωποι τοῦ εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ἐκεῖσε ποταμοῦ, γυμνὸν τὸν ἄθλιον. Τῷ αὐτῷ μηνὶ ἐδιώχθη ἀπὸ τὸ ὄρδι ὁ Ἀλέξανδρος Βόδας Μαυροκορδάτος, καὶ ἐφέρθη ὁ Μιχαὴλ Βόδας Σουτζος ἀποφασισθεὶς τῆς Βλαχίας, τὸ δὲ ὄρδι μετοίκησεν εἰς Σουμλαν.

1791. Περὶ τὸν Μάϊον μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Ἰσμαϊλίου ἀπὸ τοὺς Ρώσους, ἣτις ἔγινε τῇ 11 Δεκεμβρίου 1790 ἀπεκεφαλίσθη ὁ Βεζίρης Χασάν πασσᾶς ὁ Ρουστζουκλῆς ἐν Σούμλα, ὁμοίως καὶ ὁ ἀδελφός του Τζελεπῆ ἐφένδης εἰς Σταπαδάγη. Βεζίρης δὲ ἔγινε πάλιν ὁ Ἰουσοῦρ πασσᾶς.

1791 Σεπτεμβρίου 4. Εὐγῆϊαν τὰ Αὐστριακὰ στρατεύματα ἀπὸ Βουκουρέστιον μὲ τὸν Φελμαρσιάλην τους Μητρόφσκη καὶ ἀνέβη εἰς τὸν Σρόνον του ὁ Μιχαὴλ Βόδας, αὐθεντήσας χρόν. 1, μῆνας 4 καὶ μετετέθη εἰς Μπογδανίαν. Ἐπὶ τούτου πολὺ θανατικὸν ἐθέρισε τοὺς ἀθλίους κατοίκους τῆς Βλαχίας. Ἐσφαλίσθη πρὸς τούτοις ἐπὶ τούτου καὶ ἡ εἰρήνη μετὰξὺ Ρωσσίας καὶ ὀθωμανικῆς Πόρτας διὰ τῶν διορισμένων Μουρχάσιδων, ὡς ἐξῆς φαίνεται. Τῷ αὐτῷ ἔτει Φεβρουαρίου 20 ἔδωκε τὸ κοινὸν γρέος ὁ Ἰωσήφ Β'. Βασιλεὺς τῆς Γερμανίας, τὴν δὲ εἰρήνην μετὰ τῆς Πόρτας τὴν ἐσφάλισεν ὁ Πέτρος Αὐτοκράτορ ἀδελφός του καὶ διάδοχος.

1793 Ἰανουαρίου 3. Ἀλέξανδρος Κωνσταντίνου Μουρούζης Βοεβόδας μετατεθεὶς ἀπὸ Μπογδανίαν, ἐκύρωσε τὸ θανατικὸν καὶ ἔκαμε πολὺν ἀφανισμόν, ὁμοίως καὶ πῆνα ἀρχετῆ, ὥστε πολλοὶ ἄνθρωποι ἀπέθανον καὶ μάλιστα εἰς τὰ μέρη τῆς Κραϊώδας. Ἐπὶ τούτου ἀπεκεφαλίσθη ὁ ἄθλιος Βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Λουίγης ΙΣΤ', Ἰανουαρίου 21 περὶ τὴν δεκάτην ὥραν παρὰ τῶν καταράτων Φραντζέζων ζορμπάδων. Ἐπὶ τούτου ἐγένετο καὶ εἰς τὴν Λεχίαν οἱ πόλεμοι τοῦ περιφίμου Ζόρπα Κοτζιούκου, πολεμήσαντος πρῶτον μετὰ τῶν Προυσιάνων, ἔπιτα μὲ τῶν Γερμανῶν, τελευταῖον καταπολεμηθεὶς ἀπὸ τοὺς Ρώσους, ἐπιάσθη ζωντανὸς καὶ ἐφέρθη αἰχμάλωτος εἰς Πετρούπολιν, ὅπου κατή-

σ'αὐ τριμες la Rusciuc toți boerii, din ordinul Vizirului și după trei zile a venit la ordii și Alexandru Vodă Mavrocordat, fiind candidat de Domnie la Valahia. In acelaș an la August, după întorcerea boerilor de la ordii, chemat fiind și Mavrogheni din Vidin să vină la ordie, și după ce a sosit la un sat bulgăresc numit Bela a trimis Vizirul armate în contra lui împreună cu fratele său Celebi Aga, cu Sultanul Barbița și alții și l-au tăiat acolo pe care apoi l-au îngropat omenii lui în malul rîului de acolo, gol nenorocitul. In aceiași lună a fost alungat de la ordii Alexandru Vodă Mavrocordat și s'a adus Mihail Vodă Suțu, hotărît fiind Domn al Valahiei, iar ordia s'a strmutat la Șumla.

1791 luna lui Maiu. După luarea Ismailului de Ruși, care s'a întemplat la 11 Decembrie 1790, s'a decapitat Vizirul Hasan Pașa de Rusciuc în Șumla, de asemenea și fratele său Celebi Efendi la Stăpadaghi. Și s'a făcut iarăși Iusuf Pașa Vizir.

1791 Septembrie 4. Au eșit armatele austriace din București cu feldmarșalul lor Metrovski și s'a suit în tronul său Mihail Vodă, domnind un an și 4 luni și s'a strmutat în Moldova. In timpul acestuia mare mortalitate a secerat pe nenorociții locuitorii ai Valahiei. Pe lângă acestea s'a încheiat în timpul său și pacea între Rusia și Pôrta Otomană prin Muralhasizii numiți, după cum se vede⁷⁾. In acest an la Februarie 20 a murit Iosif al II Impăratul Germaniei, iar pacea cu Pôrta o a întărit Petru Leopold, fratele și succesorul lui.

1793 Ianuarie 3. Alexandru Constantin Voevod, strmutat din Moldova, a predominat mortalitatea și a fost mare afanisire de asemenea și fomete îndeajuns, în cânt mulți omeni au murit și niai ales în părțile Craiovei. In timpul acestuia s'a decapitat nenorocitul Rege al Franței Ludovic al XVI-lea la Ianuarie 21, pe la ora 10, de blestemații Franțuții revoltați⁸⁾. Pe timpul acestuia s'a întemplat și în Polonia resbóele vestitului Zorpa Cociusco, bătându-se mai întâiu cu Prusia, apoi cu Germanii și în fine învins de Ruși a fost prins viu și dus sclav în Petersburg, unde stând timp

σας καιρὸν ἰκάνον, ἔλαβεν ἄδειαν νὰ ἀναχωρήσῃ ὅπου θέλει, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Φράντζαν, τὸ δὲ Βασίλειον τῆς Πολωνίας ἐμοιράσθη ἀπὸ τὰς τρεῖς γειτνιζούσας Δυνάμεις Ρωσσίαν, Γερμανίαν καὶ Προυσσίαν.

1796. Ἀλέξανδρος Ἰωάννου Ἰψηλάντης Βοεβόδας ὁ γέρων, 6'. φορὰν, ἐπὶ τούτου ἔτι μᾶλλον ἐπετείνετο εἰς αὔξησιν τὸ πῦρ τοῦ πολέμου εἰς τὴν Φράντζαν. Ἔσθωθεν μὲν μεταξὺ ροιαλιστιῶν καὶ λιμπερτέζων, ἔξωθεν δὲ μὲ τὸς Ἑγγλέζους, Γερμανοὺς, Προυσσιάνους, Ἰσπανοὺς καὶ ἄλλους. Ἐπὶ τούτου ἤρξατο καὶ ὁ Παζβάντογλος Ὄσμὰ ἀγᾶς νὰ ἐνοχλῇ τὸν τόπον διαφόρως, ἐπειδὴ καὶ διὰ προσταγῆς τοῦ ἦλθεν ὁ Καρα Μουσταφᾶς μὲ 150 ἀτλῆδες διὰ νὰ ζητήσῃ καὶ νὰ πάρῃ ἀπὸ τὸ Βακαρέστι τὰ συντοκία τοῦ Χατζῆ Μειμὶς ἀγᾶ Νικο (τὸν ὁποῖον εἶχε πάρῃ αἰχμάλωτον ὁ Παζβάντογλος καὶ τὸν ἀπεκεφάλισεν), ὁ δὲ αὐθέντης Ἰψηλάντης ἐδικαιώθη μὲ τὸ ἀποδεικτικὸν ἰδιόχειρον τοῦ Μειμὶς ἀγᾶ, δηλωτικὸν ὅτι ἦτον μὲν τὰ συντοκία εἰς τὸ Βακαρέστι, ἔστειλεν ὁμῶς ὁ Μειμὶς ἀγᾶς ἔτι ζῶν καὶ τὰ ἐσύκωσε.

1797. Κωνσταντῖνος Γεωργίου Χαντζερῆς Βοεβόδας, ἀπὸ δραγομάνος τοῦ στόλου, προστασία καὶ ὑπερασπίσει τοῦ ἀγᾶ τοῦ Χουσεῖν πασσᾶ, Καπουδᾶν πασσᾶ· ἀντ' αὐτοῦ δὲ δραγομάνος τοῦ στόλου ἔγινεν ὁ Ἀλέξανδρος Νικολάου Σούτσος. Ἐπὶ τούτου ἡ Πόρτα ἐσύκωσε τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ ἀποστάτου Ὄσμᾶν ἀγᾶ Παζβάντογλου διορήσασα τὸν Καπουδᾶν πασσᾶν κατ' αὐτοῦ μὲ μεγάλας δυνάμεις, ὅστις ἀπελθὼν εἰς Βιδίννι καὶ συγκροτήσας πόλεμον καὶ ἀπὸ μέρος τῆς Τουρκίας καὶ ἀπὸ μέρος τῆς Βλαχίας δὲν κατόρθωσε τίποτε, ἀλλὰ χάνωντας ὅλην τὴν ἀποσκευὴν του, πλῆθος στρατεύμα καὶ τὴν ἀρτιλερίαν, ἐγύρῃσε μετ' αἰσχύνης εἰς τὸ Βουκουρέστι, ἐκεῖθεν ἐπῆγεν εἰς τὸ Ρουσιζοῦκι. Ὁ αὐθέντης Χαντζερῆς κάμνωντας ἐν κίνημα ἀστόχαστον διὰ τὰ τέλη του μὲ γράμματά του εἰς τὸ Δεδιέτι, κοτηγορητικὰ κατὰ τοῦ Καπουδᾶν πασσᾶν καὶ ἰδιόχειρα τοῦ ἀνεψιοῦ του Γεωργάκη Λαπάτη Καϊμακᾶμης τῆς Κραγιώβας μὲ τὰ ὁποῖα ἀπεδείκνυε ὅτι ἐξ αἰτίας τοῦ Καπουδᾶν πασσᾶ, διὰ τὰ λάθη του, δὲν ἐπάρθη τὸ Βιδίννι, ἐφωράθη, ἔπεσαν τὰ γράμματα εἰς χεῖρας τοῦ Καπουδᾶν πασσᾶ σταλέντα, ὡς λέγουσι, πρὸς τοῦ ἰδίου Βασιλέως, ὅθεν τῇ 8 Φεβρουαρίου 1799 ἐμαζιλεύθη ὁ Χαντζερῆς, καὶ τῇ 18 τοῦ αὐτοῦ ἀπεκεφαλίσθη ἐν τῇ αὐθεντικῇ κούρτῃ πρὸς τοῦ ἀπεσταλμένου βασιλικοῦ μουμπασίρη Πεσκερτζῆ καὶ τοῦ Ἀράπη. Τὰ πράγματά του ἐπωλήθησαν ὅλα εἰς τὸ Σουλτάν-μεζᾶτι, καὶ ἐμβῆκαν εἰς τὸ βασιλικὸν μέρι, καὶ ὅσοι εἶχον νὰ λάβουν μὲ σουλφι μὸλις ἐπῆραν τὰ μισὰ, τὸν Ἄγαν Λαπάτην Καϊ-

indeajuns i s'a dat voc să se ducă unde va voi și s'a dus în Franța, iar regatul Poloniei s'a împărțit între cele trei puteri megieșite Rusia, Austria și Prusia 9).

1796. Alexandru Ioan Ipsilant Voevod a doua oră. Pe timpul acestuia încă mai mult s'aū întins în răspândire focul răsboiului în Franța. În lăuntru între regalist și liberali, în afară cu Englezii, Germanii, Prusaci, Spaniolii și alții. Pe timpul acestuia a început și Pasvantoglu Osman Aga să neliniștescă țara în deosebite chipuri, fiindcă și din cauza ordinilor lui a venit Cara Mustafa cu 150 luptători, ca să cêră și să ieie de la Văcărești lădile lui Hagi Mimis Aga Nico (pe care-l luară sclav Pasvantoglu și-l decapitară), iar Domnitorul Ipsilant s'a justificat cu adeverința autografă a lui Mimis Aga doveditoare, că a fost lădile lui la Văcărești, dar a trimes Mimis Aga, pe când încă trăia și le-a luat.

1797. Constantin Gheorghe Hangerli Voevod, din dragoman de marină, cu protecțiunea și sprijinul lui Aga Husein Pașa, Capudan Pașa; iar în locul lui s'a făcut dragoman la marină Alexandru Niculai Suțu. Pe timpul acestuia Pôrta a ridicat resboiū asupra revoltatului Osman Aga Pasvantoglu, numind pe Capudan Pașa cu mari puteri contra lui, care viind la Vidin și încingend răsboiū și din partea Turciei și din partea Valahiei n'a reușit în nimica, ci a pierdut totă muniția sa, mulțime de armată și artilerie și s'a reîntors cu rușine la București și de aicea s'a dus la Rusciuc. Domnitorul Hangerli, făcend o mișcare nesocotită, pentru impozitele lui, cu scrisori la Devlet, catigorisitore asupra lui Capudan Pașa, în care erau și autografe de ale nepotului său Iordache Lapati, Caïmacamul Craiovei, în care se arêta, că din cauza lui Capudan Pașa și a greșalelor sale nu s'a luat Vidinul; prin spioni a cășut acele scrisori în mâna lui Capudan Pașa, care dicea, că i s'a trimes de însuși împêratul, de acea la 8 Fevruarie 1799 s'a mazilit Hangerli, iar la 18 a aceliași luni s'a decapitat în curtea domnescă de cătră trîmesul bunbașul împêrătesc Pescherzi și de cătră Arap. Lucrurile lui s'aū vîndut tôte la Sultan-mezat și s'aū pus la partea împêrătescă și câți aveau să ieie cu adeverința abea aū luat pe jumătate, pe

μακάμην τῆς Κραγιώδας τὸν ἐσύκωσεν ὁ Καπουδᾶν πασσᾶς μὲ ξεχωριστὸν μουμπασίρην καὶ φέρωντάς τον εἰς τὸ Ρουζζούκι ἀπὸ ἐκεῖ τὸν ἐπῆρε μαζί του εἰς τὴν Πόλιν, ὅπου καὶ τὸν ἐσχότισε. Τὸν δὲ Παζβάντογλου, διὰ νὰ τὸν ἴσυχάσῃ ἢ Βασιλεία, τὸν ἔλαμε Γιουτζτουίλου πασσᾶν Βίδην Μουχαρίζη, καὶ οὕτως ἡσύχασαν ὀλίγον τὰ πράγματα, αὐτὸς ὁ Χαντζερῆς εὐγάλε τὸ βκακίτον εἰς τοὺς 1797 Δεκεμβρίου 6.

1798 Ἰουλίου. Ἐπὶ τοῦ Ἰζέτ Μεχμέτ πασσᾶ Βεζίρη, ἀπατήσας ὁ Μποναπάρτε τοὺς Τούρκους, καὶ διαπεράσας μὲ τὸν στόλον του τὸ Ἀρχιπέλαγος, ἔλαμε διζπάρκω εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν καταπολεμήσας αὐτήν. Ἐκεῖθεν στέλλοντας τὸ ἐξῆς μανιφέστον πρὸς τοὺς κατοικοὺς τοῦ Καίρου, ὤρμησε κατὰ τῆς Αἰγύπτου, καὶ μὲ διαφόρους πολέμους τὴν ὑπέταξε.

1798 Σεπτεμβρίου 10. Ἐκήρυξεν ἡ Πόρτα τὸν κατὰ τῶν Φραντζέζων πόλεμον μὲ τὸ ἐφεξῆς μανιφέστο, καὶ μὲ πατριαρχικὸν γράμμα πρὸς τοὺς Ραγιάδες, κατοίκους τῶν Κορυφῶν καὶ λοιπῶν νήσων.

1799 Φεβρουαρίου 8. Μετὰ τὸν Κωνσταντῖνον Βοεβόδας Χαντζερῆς ἐγένεν αὐθέντης Βλαχίας ὁ Ἀλέξανδρος Βοεβόδας Μουρούζης, αὐθεντίας χρόνους δύο, μῆνας..... Ἐπὶ τούτου αὐξήσαν πάλιν τὰ Βιδινικὰ κακὰ, ἐπατήθη ἡ ἀθλία Κραγιώδα ἀπὸ στρατεύμα τοῦ Ὄσμᾶν πασσᾶ Παζβάντογλου διὰ τοῦ Καρᾶ Μουσταφᾶ ἐπὶ τῆς Καϊμακχμίας τοῦ Νικολάκη, ἐφυγον οἱ ἐκεῖ ἄρχοντες, καὶ πολεμήσαντες οἱ βασιλικοὶ ἀνακατωμένοι μὲ καζάκους ζαποροζάνους διὰ τοῦ Ἰμπραὶλ Ναζιρῆ μὲ τοὺς Παζβαντογληδες κατέκαυσε τὸ παζάρι τῆς Κραγιώδας καὶ τὰ περισσότερα ἀρχοντικὰ ὀσπήτια.

1801 Μαρτίου 24 Θανατωθέντος τοῦ Βασιλέως Ρωσσίας Παύλου Πέτροβιτς ὑπὸ τῶν αὐλικῶν του, ὡς ὁμόφρονος μὲ τοὺς Φραντζέζους συνεργεῖα Ἐγγλέζων, διεδέγη τὸν ρωσικὸν θρόνον ὁ υἱὸς Ἀλέξανδρος Παύλοβιτς. Οὗτος ἐσφάλισε τὴν μετὰ τῶν Γάλλων εἰρήνην μὲ τὰ ἐφεξῆς ἄρθρα.

1801 Νοεμβρίου. Μετὰ τὸν αὐθέντην Μουρούζην, ἔλαβε τὴν αὐθεντίαν τῆς Βλαχίας ὁ αὐθέντης Μιχαήλ Βοδας Σοῦζος. Ἐπὶ τούτου ὤρμησαν εἰς τὰ πέντε καδηλίκια τὰ Βιδινικὰ στρατεύματα μὲ δύο κορυφαίους ἀπὸ δύο δρόμους, ὁ μὲν Κουσάνιζαλης ἀπὸ Καλαφάτι κατ' εὐθείαν εἰς Κεράκκλον, ἀφήσας τὸν Ἰμπραὶλ Ναζιρῆν μὲ τὸ ὄρδι του ὀπίσω. Ὁ δὲ Μανᾶφ Ἰμπραχίμης κτυπήσας τὸ πνηγῦρι Κλιανόβι εἰς Μεχεδιντζι καὶ πέρνων σκλάβον τὸν Σερδάρην Δίνκα Μπιμπέσκον μὲ τὴν ἀρχόντισάν του, ἐπέρασεν ἀπὸ Τίργου Ζιούλουϊ, καὶ ἀπὸ ταῖς μεγάλ-

Aga Lapati, Caimacamul Craiovei l-a ridicat Capudan Paşa cu bumbaşir deosebit și ducându-l la Ruscuiuc de acolo l-a luat cu el la Constantinopol, unde l-a și ucis. Iar pe Pasvantoglu, pentru ca să-l liniștescă l-a făcut împărăția Muhafizi Giustuil Paşa de Vidin și ast-feliu s'a liniștit tot lucru, acest Hangerli a scos văcăritul la 1797 Decembrie 6.

1797 Iulie. Pe timpul lui Izet Mehmed Paşa Vizir înşelând Bonaparte pe Turci și percurgând cu stolul Arhipelagul a debarcat în Alexandria, bătând'o. De acolo, trimiţând manifestul său către locuitorii din Cair, a năvălit în Egiptet și l-a supus prin diferite resboe.

1798 Septembrie 10. A declarat Pórta resboiu contra Franţujilor, prin manifestul următor și cu scrisóre patriarhală către raliile, locuitorii din Corifon și din alte insule.

1799 Februarie 8. După Constantin Voevod Hangerli s'a făcut Domnitor Valahiei Alexandru Voevod Moruzi, domnind ani 2 și luni.... Pe timpul acestuia aũ sporit iarăși rélele la Vidin, s'a călcat nenorocita Craiova de armatele lui Osman Paşa Pasvantoglu, prin Cara Mustafa, pe timpul căimăcâmiei lui Niculache; aũ fugit boerii de acolo și luptându-se armatele împărătești amestecate cu cazaci zaporojeni prin Ibrail Nazir cu a lui Pasvantoglu aũ ars péța Craiovei și casele cele mai însemnate ale boerilor¹⁰).

1801 Martie 24. Uciđându-se împératul Rosieî Pavlu Petrovici de către ómenii curții, pentru că ar fi de consens cu Franțujiî, prin conclucrarea Englejilor, a luat tronul Rusesc fiul său Alexandru Pavlovici. Acesta a întărit pacea cu Francejiî sub condițiile următóre¹¹).

1801 Noembrie. După Domnitorul Moruzi a luat Domnia Valahiei Domnitorul Mihail Vodă Suțu. Pe timpul acestuia aũ năvălit în cele 5 districte de la Vidin armate cu doi căpitanî, pe două drumuri, pe unul Cusanizal de la Calafat, venind deadreptul la Caracal, lăsând pe Ibrail Nazir cu urdia lui în urmă. Iar Mustafa Ibraim lovind iarmarocul Clianovei la Mehedinți și luând sclav pe Sêrdarul Dincă Bibescu cu soția sa, a trecut de la Têrgul Jiului și Ocnele mari a

λαίς Ὀκνίς τῆς Βούλτζας, καὶ ἦλθε καὶ αὐτὸς εἰς τὸ Καράκαλον ἐπαπειλῶν νὰ περάσῃ τὸν ποταμὸν Ὀλτον, καὶ νὰ ὀρμήσῃ εἰς τὸ Βουκουρέστι, πολλὰ κακὰ ποιήσας καθ' ὁδόν, ὅθεν ἀπέρασε, καὶ πολλοὺς τῶν λακωνιτῶρων φονεύσας καὶ πολλοὺς ἀκροτηριάσας.

1802 Μάϊο 19 Δευτέρα. Ὁ Μιχαὴλ Βόδας προσποιήθεις φόβον διὰ τὴν τοῦ Μανάζη καὶ Κιρτζαλήδων ἐπαπειλουμένην ἔφοδον κατὰ Βουκουρετίου, ἔφυγεν εἰς Βρασοβὸν μὲ ὄλου τοὺς Ἀχιερείς καὶ ἄρχοντας. ἔσπασε πρὸς τούτους ὅχι μόνον ἡ πολιτεία τοῦ Βουκουρεστίου, ἀλλὰ καὶ ὅλη ἡ τζάρα, καὶ ἔφυγον ἄλλοι εἰς Νεμτζίαν, καὶ ἄλλοι εἰς τὰ βουνά. Ὁ δὲ Μπανος Νικόλας Μπραγκοβάνος μὲ τὴν φημέλιαν του, μὲ τὸν Ἀπδῆ ἐφένδη Διβάν ἐφενδισῆ καὶ μὲ μερικὸς τῶν ἀρχόντων ἔφυγον εἰς Φωξάνι, καὶ ἐκείθεν ἐπέστρεψαν πάλιν εἰς τὸ Βουκουρέστι τῆ 3 Ἰουνίου, ὅπου εὔρε τὸν Χασάν πασσάν καὶ Ἰσμαὴλ ἀγᾶν Τρεστενικλήν μὲ τούρκικα στρατεύματα ἐλθόντας εἰς ἀποδιώξιν τῶν Κιρτζαλήδων καὶ φύλαξιν τοῦ τόπου.

1802 Ἰουνίου 29. Ἦλθεν ἀπὸ Μπογδανίαν εἰς Βουκουρέστι ὁ αὐθέντης Ἀλέξανδρος Νικολάου Σουτζος Βοεβόδας, διορισθεὶς παρὰ τῆς Βασιλείας αὐθέντης τῶν δύο Πριγκιπέτων, Βλαχίας καὶ Μπογδανίας.

1802 Αὐγούστου. Ἐμαζιλεύθη ὁ αὐθέντης Ἀλέξανδρος Βοεβόδας Σουτζος, οἱ ἐν Βρασοβῶ φύγοντες ἄρχοντες μὲ Ἀρτζι-μαγζάρι του, πρὸς τὴν Πόρταν διὰ τοῦ ἐ.εἶσε ρωστικοῦ Ἐλτζῆ Ταμάρὰ ἐπιμονῆ τῆς Ρωσίας κατώρθωσαν τὸν Κωνσταντῖνον Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντην Βοεβόδα αὐθέντης τῆς Βλαχίας ἐπὶ ἐπταετία, καὶ μετὰ μικρὸν ἐδιορίσθη διὰ τοῦ αὐτοῦ ρωστικοῦ πρέσβευος καὶ ὁ Μουρούζης αὐθέντης τῆς Μπογδανίας πάλιν ἐπὶ ἐπταετία. Ὁ αὐθέντης Ὑψηλάντης ἔφερεν ἐνταῦθα καὶ τὸ ἐφεξῆς Βασιλικὸ Χατισερίφι, περιέχον δεσμούς τινας διὰ τὸν τόπον, ὅπου ἐζήτησεν ἡ Ρωσία. Οὗτος ὁ αὐθέντης καθὼς ἐπάτησε τὰ γώματα τῆς Βλαχίας Ὀκτωβρίου 14, περὶ ὥραν 6 ἡμέρας, φθᾶσας ἕως τὸ Ραδοβάνο, μούλι τοῦ ἀρχοντος Μπάνου Σκαρλάτου Γκίκα, συνέβη ὁ φοβερὸς ἐκεῖνος σεισμὸς, ὅπου κατεκρήσεν εἰς Βουκουρέστι καὶ ἔξω κάμποσα κτήρια. Ἀφ' οὗ ἦλθεν εἰς τὴν αὐθεντικὴν κούρτην ἄρχισε νὰ ἐσφαλίζεται μέσα κάμνωντας μεζγάλια τρηγύρω εἰς τὸ δευτέρου τῆς περιοχῆς τῆς κούρτης, καὶ τοπικὸν στράτευμα ἐντοπίων πάνδουριδων. Αὐτὸς ἔφερε καὶ φηρμάνι Βασιλικὸν, καὶ ἀνέτρεψε μὲ αὐτὸ ὅλα τὰ ὀρίκια καὶ τὰς βούλλας τῶν δύο αὐθέντων, Σούτζιδων, Μιχαὴλ Βόδα, καὶ Ἀλεξάνδρου Βόδα. Τῷ 2 ἔτει τῆς ἡγεμονίας του κατεδάρυνε τὴν τζά-

Vâlcei și a venit și acesta la Caracal. Amenințând să trecă riul Olt și să năvălescă spre București; făcând multe răle pe drumul pe unde a trecut, ucigând și pe mulți dintre locuitori și pe unii ciuntindu-i.

1802 Maiu 19, Lună. Mihail Vodă prefăcându-se, că se teme de năvălirea asupra Bucureștilor de către Manavi și Chirzaliză, ¹⁾ a fugit la Brașov cu toți Arhiereii și boerii; aș sfârâmat pe lângă acestea nu numai orașul București, dar și totă țara și a fugit unii în țara Nemțască și alții la munți. Iar Banul Nicolaï Brancovénul cu familia sa, cu Abdi Efendi, Divan Efendisi și cu unii din boeri aș fugit la Focșani; de acolo s'a întors iarăși la București la 3 Iulie unde a găsit pe Hasan Pașa și Ismail Aga Trestenieli cu armate turcești, venind de a alunga pe Chirzaliză și a păzi locul.

1802 Iunie 29. A venit din Moldova la București Domnitor Alexandru Nicolaï Suțu Voevod, numit de împărăție Domnitor peste amândouă Principatele, a Valahiei și a Moldaviei.

1802 August. S'a mazilit Domnitorul Alexandru Voevod Suțu. Boerii fugiți în Brașov cu Arz-magzar cătră Pórtă prin Consulul de acolo rusesc Tamara prin stăruința Rusiei aș reușit a numi pe Constantin Alexandru Ipsilant Voevod, Domn Valahiei pe 7 ani și după puțin s'a rânduie prin același Consul rusesc și Moruzi Domn în Moldova, iarăși pe 7 ani. Domnitorul Ipsilante a adus aicea și următorul Hatiserif împărătesc cuprinzând și unele prerogative pentru țară, ce le-a cerut Rusia. Acest Domnitor îndată ce a pășit pe pământul Valahiei, la Octomvrie 14, pe la orele 6 din zi, sosind până la moșia Radovanu, a boerului Banu Scarlat Ghica. s'a întemplat acel infricoșat cutremur de pământ, ce a dărâmat în București și afară îndeajunse zidiri. După ce a ajuns la curtea domnescă a început să se asigure în lăuntru făcând zidiri împrejur la duvari¹⁸⁾ în împrejurimea curței și cu arniată locală din panduri locali. Acesta a adus și firman împărătesc și a schimbat cu acesta tóte oficiile și hrisóvele celor 2 Domni Suțești, Mihail Vodă și Alexandru Vodă. În al doilea an al Dom-

ραν με δασήματα διπλᾶ χιζμέτια βιναρίτζου, διζμαρίτου, και όγιαρίτου, επιθείς αυτό τὸ δόσιμον τῶν χιζμετίων και επάνω εις τὰς επαρχίας, μοναστήρια, και ἄρχοντας ὅλους (πλὴν μονὸν ὄχι διπλοῦν), ἐπὶ προφάσει ὅτι ὁ τόπος χρεωστεῖ ἐξ χιλιάδε πουγγεῖα διὰ τὰ προλαβόντα δεινὰ, ἐσύναξει και ὅλος τὰς ραμασιτζας τοῦ Μιχαήλ Βόδα και Ἀλεξάνδρου Βόδα Σούτζου. Τῷ αὐτῷ ἔτει συνέβη ὁ μέγας ἐμπρεσμὸς τῆ 1 Αὐγούστου τὸ δειλινόν, ὃς τις κατετέφρωσε τὴν τε παλαιὰν κούρτην και ὄλον τὸ παζάρι, και πολλὰ μέρη τῶν μαχαλάδων. (Τῷ αὐτῷ ἔτει 1804 Ἰανουαρίου 19 ἀπέτισε τὸ κοινὸν χρέος και ὁ μακαρίτης ἄρχων Μπάνος Νικόλαος Μπραγοθόνας). Τῷ 3 ἔτει συνέβησαν δύο πλημυῖρας τῆς Διμποβίτζας ὁποῦ ἔκαμαν πολλὴν ζημίαν κατακλύσασαι ὄλην τὴν λούνκαν τῆς Διμποβίτζας, και τὰ ἐν αὐτῇ ὀσπήτηα. Τούτου συνεχῆς ἢ μετὰ τῶν Σίριμπων κορεσπονδέντζα διὰ τοῦ Μανολάκη Κλοτζιάρη, και Καμινάρη Γιάνκου, ἀνθρώπου του. Ἀπειρον ζαχινὲν ἐσύκωσεν ἀπὸ τὸν τόπον και ζῶα, και ἐκατζίρδεσεν εις Νεμτζίαν διὰ τοῦ Πρωτελνίκου Γρηγορίου Καλλιάρχη. Ἐπὶ τούτου και τὸ φοβερὸν ἀσεξεμουῖντο τῆς τζάρας, ὅπερ ἠφάνισε τοὺς ἀθλίους πτωχοὺς ἐγκατοίκους, και ἐγένμησε τὰ πουγγεῖα τῶν ἀνθρώπων τους, και κατ' ἐξοχὴν τοῦ Μπάνου Γεωργίου Μαυροκορδάτου και Βιστιάρη Φιλιπέσκου. Τῷ 4 ἔτει ἔφυγεν εις Ρωσσίαν, και ἄρχησαν τὰ περισσότερα κακὰ και δυστυχίας εις τὴν Βλαχίαν, ὡς ἐφεξῆς ρηθήσεται.

1804. Διὰ συνεργείας και πολλῶν χρημάτων τῆς Ἑγγλητέρας ἔγινε κρυφὴ συμμαχία τῶν Ρώσων, Νεμτζων, Προυσιάνων, Σαξόνων, Σβέτζων και Ἑγγλέζων κατὰ τῆς Φραντζας νὰ ὀρμήσωσιν ὄλοι και νὰ τὴν κτυπήσωσι παρακινουντες ἢ και βιάζοντες και τὸν Τούρκον εις αὐτὸ τοῦτο νὰ τὸν ἔχουν εις τὴν συμμαχίαν των ὁποῦ νὰ σφαλῆση και αὐτὸς ὄλους τοὺς λιμένας τοῦ εις τὰ Φραντζέζικα καράβια. Τοῦτο κατώρθωσεν ἡ Ἑγγλετέρα με τὰς γυνείας της και με τὰς ὑποσχέσεις καθε βοηθείας, φοβουμένη τὸ διζπάрко ὁποῦ ἠτοιμάθετο ὁ Μποναπάρτε νὰ κάμη εις τὴν Ἰρλανδίαν, ἀπ' οὗ πρότερον μεταχειρίσθη καθε δολιότητα και ἐπιβουλὰς διὰ πολλῶν Φραντζέζων, ὡς και διὰ τοῦ Πισιεγροῦ, (με τὸν ὁποῖον ἐνοχοποιήθη και ὁ περίφημος Μορὼ, και ἐξωρίσθη εις τὴν Ἀμερικὴν και) δὲν ἐτελεσφόρησε. Μαθὼν ὁ Μποναπάρτε αὐτὴν τὴν νέαν συμμαχίαν, και ἐπειδὴ οἱ Ἑγγλέζοι ἐπρόλαβαν με ναυμαχίης και ἐχάλασαν τὸν γαλλικὸν στόλον (ὅτε ἐσκοτώθη και ὁ περίφημος Νεέλσον ἀδμιράλιος τῆς Ἑγγλιτέρας) και ἐσφάλησαν ὄλους τοὺς λιμένας τῆς Φραντζας, ἠτοιμάσθη ὁ Μποναμπάρτε εις ἐκ-

νιοῖ sale a îngrenet țara cu dări, cu îndoite himmete¹⁴), vinărit, dejmărit și oerit. Punnend această dare a himmetelor și asupra Eparchielor, Monastirelor și tuturor boerilor (nu însă duplu), sub pretext că țara datorește 6,000 pungi din împrejurarile nenorocite trecute; a strâns și toate rămășițele lui Mihaî Vodă și Alexandru Vodă Suțu. În acestasi an s'a întemplat focul cel mare la 1 August în revărsatul țilei, care a prefăcut în cenușă și vechea curte și totă piața și multe părți din mahalale. În acestasi an 1804 Ianuarie 19 ș'a plătit datoria comună și fericitul boer Banul Nicolai Brâncovenul. În al treilea an s'a întemplat 2 inundări a Dâmboviței, care a făcut multă pierdere, nimicind totă lunca Dâmboviței și casele din ea. Pe timpul său era o continuă corespundență cu Sârbiți prin Manolache Cluceru și Căminarul Iancu, omul său. A ridicat zaharale nesfârșite de multe animale din țară și de oi, în țara Nemțescă, prin Postelnicul Grigore Caliarh. Pe timpul lui s'a făcut și înfricoșatul aședemēt al țarei, care a stîns pe nenorociții sërmani locuitori și a umplut pungile omenilor săi, cu deosebire a Banului Gheorghe Mavrocordat și a Vistierului Filipescu. În al 4 an a fugit în Rusia și a început mai multe rele și nenorociri în Valahia, după cum se va istorisi mai pe urmă.

1804. Prin conlucrarea și banii cei mulți ai Angliei s'a făcut coaliția secretă a Rușilor, Nemților, Prusilor, Saxonilor, Svedilor și Englezilor contra Franției, să se miște cu toții și s'o lovescă, îndemnând saū și silind pe Turcia la această ca s'o aibă în coaliția lor pentru ca să închidă și ea toate porturile corăbiilor franceze. Acesta a făcut Englitera cu banii ei și cu promisiuni de orî ce ajutor, temēdu-se de debarcarea ce prepara Bonaparte să o facă în Irlanda, după ce mai întâi a întrebuițat totă viclenia și înșelăciunea prin mulți Franceji; precum și prin Pișegru (cu care a fost înculpat și renumitul Moro, ș'a fost surgunit în America), dar n'a reușit. Auđind Bonaparte de această nouă alianță, și fiind-că Englejii îl provoacă la resbel pe mare a pierdut Francejii marina, (când s'a ucis și renumitul admiral Nelson al Engliterei), și a închis toate porturile Franției; iar Bonaparte s'a preparat

στρατείαν νά κτιπήσῃ τὸν κάθε ἓνα τῶν συμμάχων ξεχωριστά.

1806. Ὁρμήσας ὁ Μποναπάρτε ἀπὸ τὸν Ρήνον κατὰ τῆς Νεμτζίας καὶ μετὰ γενεράλ μπαταλιάν εἰς Ὁστερλιτζ κατατροπώσας τοὺς Νεμτζίους ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τοῦ ἰδίου Ἀλεξάνδρου Βασιλέως Ρωσσίας, μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Κωνσταντίνου, ἐλθόντων εἰς βοήθειαν μετὰ ἐννενηντα χιλιάδας στρατεύμα, ἐκτὸς τοῦ Προυσσιακοῦ στρατοῦ, ἐυβῆκεν εἰς Βιένναν, καὶ Φεβρουαρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐσφάλησε τὴν εἰρήνην μετὰ τῆς Γερμανίας μετὰ τὰ ἀκόλουθα ἄρθρα: ἔπειτα εἰσδελών εἰς τὴν Σαξωνίαν, ἔκαμε τὸν Βασιλέα Σάξωνα σύμμαχον καὶ συγγενῆ δίδωντας τὸν μικρότερόν του ἀδελφὸν Ἰρῶννυμον γαμβρόν εἰς τὴν μονογενῆ θυγατέρα του.

1806 Ἰουλίου. Ἀπέρασεν ὁ Σεμπαστιανὸς ἀπὸ Κραγιώβαν καὶ Βουκουρέστι καὶ ἀπῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, σταλεῖς ἀπὸ τὴν Φράντζαν διὰ νά βαστάξῃ τὴν Πόρταν εἰς συμμαχίαν τῆς Φράντζας.

1806. Αὐγούστου 6, ἡμέρα Τρίτη. Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐφόρεσε καθάδι ὁ Ἀλέξανδρος Βοεβόδας Σκυτζος διὰ αὐθέντης εἰς τὴν Βλαχίαν, ὁμοίως καὶ ὁ Σκαρλάτος Βόδας Καλλιμάχη διὰ αὐθέντης εἰς τὴν Μπογδανίαν. Μέγας δὲ δραγομάνος τῆς Πόρτας ἔγεινε ὁ Μπάνος Ἀλέκος Χαντζιρλί.

1806 Αὐγούστου 15, ἡμέρα Πέμπτη. Περὶ τὴν 9 ὥραν τῆς ἡμέρας μεθὼν ὁ Κωνσταντίνος Βόδα Ὑψηλάντης ὅτι εἶναι μαζιλῆς, καὶ ἔρχεται κατ' αὐτοῦ καπουτζὶ μπασᾶς βασιλικὸς, ἔφυγεν ἀπὸ τὸν Φρόνον πανοικί, καὶ μετὰ τοὺς Ρωμαίους ἀνθρώπους του τοὺς πρώτους, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ρωσσίαν διὰ τῆς Νεμτζίας κατοικήσας εἰς Καμενιτζαν.

1806 Αὐγούστου 16, ἡμέρα Παρασκευῆ, ἔσπερας, ἔφυγεν ἀπὸ τὴν Κραγιώβαν ὁ Καϊμακάμης ἄρχων Ποστελνίκος Γεωργάκης Ἀργυρόπουλος, ἐλθὼν ἐνταῦθα εἰς Βουκουρέστιον, καὶ ἐντεῦθεν ἀπελθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀμέσως ἔσπασεν ὅλη ἡ Κραγιώβαν, καὶ τὰ πέντε καδέλεια δι' ἀπάτης τοῦ Ὑψηλάντου μετὰ πικάμι τοῦ Ποστελνίκου Γρηγορίου Καλλιάρχου.

1806 Σεπτεμβρίου 13, ἡμέρα Πέμπτη. Πρὶν χάριξι τὸ προὶ διὰ προσταγῆς τοῦ Ὁσμάν πασᾶ Παζβάντογλου, Βιδίν μουχαφιζῆ, ἐπάτησε τὴν Κραγιώβαν ὁ Τζελεμπεῆ ἀγάς Ράχοβα ἀγιανῆς μετὰ 500 Τούρκους, καὶ συκώσας τὸν Καϊμακάμη Λογοθέτην Κωνσταντίνον Καλλιάρχην, τὸν καὶ Κιανῆν λεγόμενον, τὸν λογοθέτην Δημήτριον Μπιμπέσκον, καὶ τὸν Κλωτζιάρην Κορνίτζαν Ἰμπραϊλόην, τοὺς ἔστειλεν εἰς τὸ Βιδίννι ἐξ ὧν ὁ μὲν λογοθέτης Μπιμπέσκος ἔμεινεν ἐκεῖ σφαλισμένος, οἱ δὲ λοιποὶ δύο ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Κραγιώβαν.

de expediție spre a ataca pe fie-care din aliați separat.

1806. Pornind Bonaparte de la Rin asupra Austriei și prin o bătălie generală la Austerliț sfărâmând pe austriaci, în prezența însuși a lui Alexandru Impăratul Rusiei și a fratelui său Constantin, venind în ajutor cu 90 mii armată afară de armata Prusiană, a intrat în Viena și în Fevruarie acelaș an a încheiat pace în Germania cu următoarele articole ¹⁵⁾; apoi intrând în Saxonia a făcut pe Regele Saxoniei aliat și rudă, dându-i pe fratele său cel mai mic Ieronim de ginere uniceii sale fiice.

1806 Iulie. A trecut Sebastian prin Craiova și București și s'a dus în Constantinopol trimis de Franța pentru ca să susție alianța Porței cu Franța.

1806 August 6, ziua Marți. A fost îmbrăcat cu cavade în Constantinopol Alexandru Voevod Suțu ca Domnitor în Valahia, de asemenea și Scarlat Vodă Calimah ca Domnitor în Moldova. Mare dragoman la Pörtă s'a făcut Banul Alecu Hangerli.

1806 August 15, ziua Joi pe la 9 ore din zi încunostiințat Constantin Vodă Ipsilant, că este mazilit și că vine în contra lui Capugi Bașa împărătesc, a fugit din tron cu regegiune și cu boerii Greci ai seși și s'a dus în Rusia prin țara Nemțască aședându-se la Camenița.

1806 August 16, ziua Vineri sera, a fugit din Craiova Caimacamul boer Postelnicul Iordache Arghiropol venind aici în București și de aicea ducându-se în Constantinopol, și îndată s'a nenorocit totă Craiova și cele 5 districte prin înșelăciunea lui Ipsilant, cu pitacul Postelnicului Grigorie Caliarh.

1806 Septemvrie 13, ziua Joi. Înainte de a se lumina de ziua prin ordinul lui Osman Pașa Pasvantoglu, Vidin Muhafizi, a călcat Craiova Celebi Aga, Rahova Aglianes, cu 500 de Turci și ridicând pe Caimacamul, Logofetul Constantin Caliarh, ce se numea și Kiani, pe Logofetul Dimitrie Bibescu și pe Clucerul Cornița Ibrăiloi i-a trimis la Vidin; dintre care Logofetu Bibescu a rămas acolo închis, iar acei 2 s'aū întors la Craiova. S'au făcut multă prădă-

Ἐγείνε πολλή διαρπαγή, καὶ ξεγυμνοῦς ἀπὸ τοὺς Τούρκους σχεδὸν εἰς ὅλους τοὺς Κραγιωθάνους ἄρχοντας, οἵτινες μάλιστα ἐγλύτωσαν τὴν ζωὴν των καὶ τὴν τῶν φραηλιῶν των μετὰ τὴν φυγὴν. Βία καὶ δυναστεία ἐπῆρε τότε ὁ Ὄσμαν πασσᾶς δύω χιλιάδας πονγγεῖα ἄσπρα ἀπὸ τὸν τόπον, 500 ἀπὸ τὸν λογοθέτην Μπιμπέσκον, 110 ἀπὸ τὸν Θνασοῦϊκαν πραγματευτὴν καὶ 15 ἀπὸ κᾶπιον Χατζῆ Γεώργιον Τζελέμπην, τὸν ὁποῖον καὶ τὸν ἀπεκεφάισε.

1806. Ἡμέρῳ, ἐμβῆκεν εἰς τὸ Βουκουρέστι ὁ αὐθέντης Ἀλέξανδρος Βοεβόδας Σουτζος μαζί μετὰ τὴν Δόμναν του, ὁ δὲ αὐθέντης Σκαρλάτος Βέδας Καλλιμάχης ἀπέρασε διὰ τὴν Μπογδανίαν.

1806 Ὀκτωβρίου 1. Ἐγείνε ἐν Κων/πόλει νέα ἀλέαντζα μεταξὺ Γωσσίας καὶ Ὀθωμανικῆς Πόρτας διὰ ἑννέα χρόνους μετὰ τὰ ὀπισθεν ἑνδεκα ἄρθρα ὡς εἶπομεν. Μετὰ ὅλον ὁποῦ ὡς λέγουσιν δὲν ἀληθεύει τοῦτο.

1806 Ὀκτωβρίου 11, ἡμέρα Πέμπτη. Καθ' ἣν ἦτον διὰ νὰ γένη τὸ μέγα ἀλάτῃ τῆς αὐθεντείας ἐμαζιλεύθησαν ὁ, τε αὐθέντης Σουτζος καὶ ὁ αὐθέντης Καλλιμάχης, καὶ τῆ Κυριακῇ Ὀκτωβρίου 14 ἀπῆλθεν ὁ Σουτζος εἰς Βασιλεύουσαν πανοικί, καὶ μετὰ μικρὸν καὶ ὁ Καλλιμάχης περάσας ἀπὸ Ἀφουμάτζι, ἐπειδὴ καὶ διὰ προσταγῆς τῆς Πόρτας, κατὰ τὴν ἐπιμονὴν τῆς Ρωσσίας, διωρίσθησαν αὐθένται ἐπὶ τελείᾳ ἐπταετία, πάλιν ὁ Ὑψηλάντης εἰς Βλαχίαν, καὶ ὁ Μουρούζης εἰς Μπογδανίαν, ὁ ὁποῖος ἀπελθὼν μόνον ἕως εἰς Φωζάνι, καὶ μετὰ τὸν ἀρχομὸν τῶν Ρωσικῶν στρατευμάτων ἐπέστρεψεν εἰς τὸ Βουκουρέστι, καὶ ἐκεῖθεν πέρωνοντας μαζί του καὶ τὸν Μπάνον Γεώργιον Μαυροκορδάτην δραπετεύσαντα ἀπὸ Καμενίτζης ἀπέρασεν εἰς Ρουστζούκι.

1806 Ὀκτωβρίου. Ὁ Μποναπάρτε κατατροπώσας τὸν Σάξωνα ἐν πρώτοις, ἔπειτα τὸν Προυσσίας μετὰ πέντε πολέμους, γενομένους εἰς τὰς 7, 9, 10, 11, 12 Ὀκτωβρίου, τελευταῖον κατὰ τὴν 14 τοῦ αὐτοῦ μετὰ ἕνα γενικὸν πόλεμον εἰς Γιεναν ἐμβῆκεν εἰς τὸ Βερλίνον, καὶ ἐκεῖθεν ἐμβῆκεν εἰς τὴν Προυσικὴν Λεχίαν μετὰ τριακοσίους χιλιάδας στρατοῦ, καὶ μετ' ἡμέρας τινὰς περάσας τὸν ποταμὸν Βίστουλαν ἐμβῆκεν εἰς τὴν Βαρσάβιαν, καὶ ἐκεῖ ἔστησε τὸ στρατόπεδόν του, καταγιγόμενος εἰς τὸν κατὰ τῶν Ρώσων πόλεμον.

1806 Νοεμβρίου 3. Ὁ παρὰ τῷ Μποναπάρτε Δοπρόσκης Βιπίνι ἀπὸ Βερολίνου ἐξέδωκε γράμμα του πρὸς τοὺς Λέχους παρακινήτικὸν διὰ νὰ συκωθοῦν καὶ αὐτοὶ εἰς τὰ ἄρματα μετὰ τῶν Φραντζέζων κατὰ τῶν Ρώσων.

1806 Νοεμβρίου 10. Οἱ Ρῶσοι ἐν δυνάμει τοῦ 4 ἄρθρου τῆς μετὰ τῆς Πόρτας νέας ἀλέαντζας

ciune și golăciune de Turci mai pe la toți boerii Craioveni, cari aveau să se scâpat viața lor și a familiilor lor prin fugă. Prin violență și tiranie a luat atunci Osman Pașa două mii de pungii de galbeni din țară, 500 de la Logofetul Bibescu, 110 de la Tanăsuică negustorul și 15 de la un Hagi Gheorghie Celebi, căruia i-a tăiat și capul.

1806. Ziua a intrat în București Domnul Alexandru Voevod Suțu împreună cu Dômnă lui, iar Domnul Șcarlat Vodă Calimah a trecut în Moldova.

1806 Octomvrie 1. S'a făcut în Constantinopol o nouă alianță între Rusia și Pôrta otomană pentru 9 ani, în 11 articule, cum am șis în urmă. Cu tôte că șic, că n'ar fi adevărat acésta.

1806 Octomvrie 11, ziua Joi. În care era să se facă marele alaïu Donnesc s'a mazilit și Domnii Suțu și Domnul Calimah, și la 14 Octomvrie Duminică s'a dus cu tôte familia Suțu la împărăție și curând după aceia și Calimah trecând pe la Afumați; fiind-că din ordinul Porței prin intervențiunea Rusiei s'a numit Domni pe termen de 7 ani, iarășî Ipsilant în Valahia și Moruz în Moldova, care viind numai până la Focșani și așind de venirea armatelor rusesci s'a reîntors la Bucuresci și de acolo luând împreună cu el și pe Banul Gheorghie Mavrocordat fugind de la Camenița a trecut la Rusciuc.

1806 Octomvrie. Bonaparte sfărâmând mai întâi pe Regele Saxoniei, apoi pe al Prusiei în cinci resbele întemplate la 7, 9, 10, 11 și 12 Octomvrie, în fine la 14 a aceliășî intr'un resbel general la Iena a intrat în Berlin și de acolo a trecut în Polonia prusacă cu trei sute mii soldați, și după câteva șile trecând râul Vistula a intrat în Varșavia și s'a pus acolo lagărul seș, ocupându-se de resbelul contra Rusiei.

1806 Noemvrie 3. Dobrowschi Bipine, ce era pe lângă Bonaparte, a trimis din Berlin scrisoarea sa cătră Poloni îndemnătoare să se scôle și ei la arme cu Francejii contra Rușilor.

1806 Noemvrie 10. Rușii în puterea articolului 4 a noiei alianțe cu Pôrta, cea de

τῶν ἐννέα χρόνων κατέβησαν στρατεύματα εἰς τὴν Μπογδανίαν παρὰσπονδήσαντες ὁμῶς, εὐθὺς ὁποῦ ἀπέρασαν τὰ σύνορα ἔκμαν ζάπτι χωρὶς πόλεμον τὰ δύο φυλικά τουρκικά κάστρα Χοτίνι καὶ Βενδέσι.

1806 Νοεμβρίου 30. Ἐμβῆκαν εἰς τὸ Βουκουρέστι τὰ στρατεύματα τοῦ Μουσταφᾶ Μπαϊρακτάρη ἀγιάνη τοῦ Ρουστζουκιοῦ ἕως δώδεκα χιλιάδες, ὧν κορυφαῖοι στρατηγοὶ ὁ Κιοσὲ Ἀχμέτ Κεγαγίνου, ὁ Ἄϊδὲν πασσᾶς Ἰλιτουίλοῦς, ὁ Μαχμέτ Τυράννης, ὁ Κέλ Ἀλῆς, ὁ Νουζούλ Ἐμενῆς Ἰμπραχίμ καὶ ἄλλοι.

1806 Δεκεμβρίου 11. ἡμέρα Τρίτη. Ἐκτυπήθησαν οἱ Τοῦρκοι μὲ τοὺς Ρώσσοις εἰς Χερπίντζι, καὶ Γλοδιάνο εἰς τὴν Γιλδομίτζιν, ἐσκοτώθη ἓνας ὀφικιᾶλος Ρώσσοις (ὅστις ἐφέρθη μετὰ τ. ὕτα καὶ ἐνταφιάσθη εἰς τὴν Μητρόπολιν ἐντίμως) καὶ χαλασθέντες οἱ Τοῦρκοι ἔφυγον μέσῃ εἰς τὸ Βουκουρέστι, οἱ δὲ ἄρχοντες κρυφίως ἔφυγον εἰς τὰ βουνὰ μὲ τὰς φαυλείας των, ἔφυγον τινὰς καὶ μέσῃ εἰς τὴν Νεμτζίαν, δηλαδή ὁ ἄρχων Μπάνος Μανολάκης Μπραγκοβάνος, ὁ ἄρχων Βόρνικος Γρηγόριος Μπραγκοβάνος, ὁ ἄρχων Μπάνος Δημήτριος Ρακοβίτζας, ὁ ἄρχων Μπάνος Κωστάκης Γκίικας, ὁ ἄρχων Βιστιάρης Κωνσταντῖνος Φιλιππέσκος καὶ ὁ ἄρχων Λογοθέτης Γρηγόριος Γκίικας.

1806 Δεκεμβρίου 12. ἡμέρα Τετράδη. Ἡ Ὑψηλὴ Πόρτα ἐκήρυξεν ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸν κατὰ τῶν Ρώσσοις πόλεμον, καὶ ὁ ἐλτζῆς τῆς Ρωσσίας ἔφυγεν εἰς τοὺς Κωρυφούς.

1806 Δεκεμβρίου 13, ἡμέρα Πέμπτη. Εἰς τὰς 6 ὥρας τῆς ἡμέρας ἔφυγον ὅλοι οἱ Τοῦρκοι ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι, καὶ ἐμβῆκαν τὰ ρωσικά στρατεύματα μὲ τὸν Γενεράλ Πορούτζικον Μιλοράδοβιτζ.

1806 Δεκεμβρίου 15, ἡμέρα Σαββάτω. Περὶ 3 ὥραν τῆς νυκτός, ἐμβῆκεν ὁ αὐθέντης Κωνσταντῖνος Βοεβόδας Ὑψηλάντης εἰς τὸ Βουκουρέστι μαζί μὲ τὸν ἀνσέφ Γενεράλιν Μίχελσον καὶ ὁ μὲν αὐθέντης ἐκόλυσε εἰς τὸ ὄσπῆτι τοῦ ἄρχωντος Μπάνου Γκίικα τοῦ γέροντος, ὁ δὲ Μίχελσον εἰς τὸ ὄσπῆτι τοῦ ἄρχωντος Βιστιάρη Φιλιππέσκου.

1806 Δεκεμβρίου 17. Ἀνεγνώσθη τὸ Βασιλικὸν τῆς Πετροπόλεως γράμμα ἐκδοθὲν πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Μολδαβίας καὶ Βλαχίας.

1806 Δεκεμβρίου 16. Ἐξεδόθησαν καὶ συνοδικὰ τῆς Πετροπόλεως ἔγγραφα τυπωμένα, εἰς ρωσικὴν καὶ ρωμαϊκὴν διάλεκταν κατὰ τοῦ Μποναπάρτε καὶ τῶν Φραντζέζων τὰ ὅποια ἤλθον καὶ ἐδώ.

1807 Ἰανουαρίου 10. Διὰ πανεκλάμπρου ἔγγραφου αὐθεντικῆς προσταγῆς εἰς τὴν ἀγιοτάτην Μητρόπολιν ἔκμαν τὸν ὄρκον τῆς ὑποταγῆς εἰς

9 anī, a pogorît armate în Moldova, cāl-când însă alianța, îndată ce a trecut con-finiele a apucat cu harcă, fără de resboiu, cele două castre anice Turcești Hotinul și Benderul.

1806 Noemvrie 30. Aū intrat în Bucu-rești armatele lui Mustafa Bairactar, Aghianes de Rusciuc, până la 12,000, dintre care generali superiori erau: Chiose Ahmet Che-haia al seū, Aidi Paşa Ichitulli, Mahmet Tiranul, Chel Ali, Nuzul Ameni Ibraim și alții.

1806 Dechemvrie 11, ziua Marți. S'au lovit Turcii cu Rușii la Herbinți și Glo-deanu pe Ialomița, s'a ucis un comandant rus (care s'a adus după aceea și s'a înmormântat în Mitropolie cu onoare), și sdrobindu-se Turcii aū fugit la București; iar boerii pe ascuns aū fugit la munți cu familiile lor, aū fugit unii și în lăuntru țarei Nemțești, adecă: boerul Banul Manolache Brâncovanu, boerul Vornic Grigore Brâncovanu, boerul Banu Dimitrie Racoviță, boerul Banul Costache Ghica, boerul Vistiar Constantin Filipescu și boerul Logofet Grigore Ghica.

1806 Dechemvrie 12, ziua Mercuri. Înaltă Pörtă a proclamat resboiu în Constanti-nopole contra Rușilor și Consulul Rusiei a fugit la Corf.

1806 Dechemvrie 13, ziua Joi. La 6 ore din zi aū fugit toți Turcii din București și aū intrat armatele Rusești cu Generalu Po-rașcie Miloradovicī.

1806 Dechemvrie 15, ziua Sâmbătă. Pe la 3 ore de noapte, a intrat Domnitorul Con-stantin Voevod Ipsilant în București, împreună cu anșef General Michelson și Domni-torul a traf la casa boerului Banu Ghica cel bētrân, iar Michelson la casa boerului Vistier Filipescu.

1806 Dechemvrie 17. S'a cetit scrisoarea împărătescă de la Petersburg trimisă către locuitorii Moldaviei și a Valahiei.

1806 Dechemvrie 16. S'au publicat și scri-sorile sinodale în Petersburg, imprimate în rusește și în limba grecescă contra lui Bo-naparte și a Franțujilor, care aū venit și aici.

1807 Ianuarie 10. Prin decretul prea stră-lucitului Domnitor din poruncă s'a făcut jurământ în sânta Mitropolie de supunere

τὸ ρωσικὸν κράτος ὅλοι οἱ ἄρχοντες, τὰ ἰσνάφια, καὶ ὁ κοινὸς λαός· ἔκτοτε ἄρχησαν νὰ κάμουν νέον σύλλεκτον στρατὸν ἀπὸ ἐντοπίους, φοροῦντες ρούχα καζάκια, καὶ μὲνθάνοντες τοὺς τὴν πολεμικὴν τάξιν, πρὸς δὲ καὶ ὑποχρεώνοντες τοὺς νὰ κάμουν τὸν ὄρκον τῆς ὑποταγῆς εἰς τὴν Μητρόπολιν κατὰ τὴν τάξιν.

1807 Φεβρουαρίου 3. Ὁ ἐν Κω σταντινουπόλει Μηνίστρος τῆς Ἑγγλητέρας διὰ νότας του εἰς Πόρταν κίμωνοντας ἀνέλπιστα ζητήματα, καὶ πρετενδέρων ἀπόκρησιν ἐγγράφως, καὶ μὴ λαβὼν ἀνεχώρησε νυκτὸς μὲ τὴν φεργάδαν του.

1807 Φεβρουαρίου 6. Ἡ Ὑψηλὴ Πόρτα ἐξέδωκε μανιφέστον εἰς τὰς φίλας αὐλάς ὑπερχπολογουμένη διὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Μηνίστρου τῆς Ἀγγλίας, καὶ ὅτι πάντοτε αὐτὴ μετριοφρονοῦσα δι' αὐτὸ τὸ ἀπροσδόκητον, φυλάττει μίαν σταθερὰν φιλίαν μὲ τὴν αὐλήν τῆς Ἀγγλίας.

1807 Φεβρουαρίου 13. Ἐνδεκα ἐγγλέζικα πολεμικὰ καράβια εἰσχώρησαν ἀπὸ τὸ στενὸν τῶν Δαρδανελίων, καὶ ἀράξαντα εἰς τὸ κοντόσκαλι μετ' ἀπειλῆς ὅτι κίουν τὴν πόλιν, ἔκαμν τὰ ἐξῆς ὀκτώ ζητήματα νὰ τοῖς δοθῶσιν: 1 τὴν Αἴγυπτον. 2 τὴν Μωρέαν νὰ ἐνωθῆ μετὰ τῆς Ἰπείρου καὶ Ἑπτανήσου. 3 τὴν Ρόδον, Κρίτην, Κῶ καὶ Κύπρον. 4 Ὀλον τοῦ τὸν στόλον. 5 Ὀλην τὴν Βασσαραβίαν καὶ Βλαχο-Μποδανίαν. 6 Τὸ ἀνεξάρτητον τῶν Σέρβων. 7 Εἰς τοὺς λιμένας του νὰ ἀράξουν ἐλευθέρως τὰ πολεμικὰ των καράβια. 8 Τὸν γαλλικὸν πρέσβην Σεμπαστιανόν, μὲ ὃν του τὴν καντζελαρίαν. Μεθ' ἡμέρας ὅμως τινὰς ἀνεχώρησαν πάλιν αὐτὰ τὰ ἐγγλέζικα καράβια τραβιχθέντα ἔξω εἰς τὰ Δαρδανελία.

1807 Μαρτίου 2, ἡμέρα Σαββάτω. Ἐκίνησαν ἐντεῦθεν τὰ ρωσικὰ στρατεύματα μαζί μὲ τὸν Μίχελσον, Μιλοράδοβιτς, Δεζούρ, Ὀλάνιον καὶ λοιποὺς στρατηγούς καὶ ὀφικιάλους, διὰ νὰ κτυπήσουν τὸ κάστον Γκιργιωδον.

1807 Μαρτίου 7, ἡμέρα Πέμπτη. Ἐν Βασιλευούση ἐφόρесе καβδάδι ὁ μέγας δραγομάνος Ἀλέξανδρος Χαντζερλῆς διὰ αὐθέντης τῆς Μπογδανίας, ἐπὶ πατριαρχείας τοῦ Γρηγορίου, καὶ ὁ μπεϊζαδὲς Ἀλέκος Σουτζος υἱὸς τοῦ μιχαρίτου Μιχάλ Βόδας ἐφόρесе καβδάδι διὰ μέγας δραγομάνος τῆς Πόρτας.

1807 Μαρτίου 25. Εὐγῆκε τὸ Σαντζάκ Σερόφ ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν μαζί μὲ τὸ Κιὸρ Ἰουσοῦφ πασσαν βεζύρην, ἡ δὲ ἐκστρατεία πρὸς τὰ μέρη τοῦ Δουνάβεως κατὰ τῶν Ρώσων.

1807 Ἀπριλίου 12. Τῆ μεγάλης Παρασκευῆ ἐπέστρεψεν εἰς Βουκουρέστι καὶ Κοπατζένι, ὄλη ἡ ρωσικὴ ἄρμια χωρὶς νὰ κατορθώσῃ τίποτε εἰς τὸ Γκιργιωδον.

cătră stăpânirea împărătească, toți boerii, oficialii și poporul comun; de atunci a început să se facă recrutare de armată dintre rămănteni, purtând strae căzăcești și învățându-i instrucțiile militare, pe lângă acestea îi și îndatora să facă jurământul de supunere la Mitropolie după grad ¹⁶).

1807 Fevruarie 3. Ministrul Angliei din Constantinopol prin nota sa către Pörtă propunând cestiuni neașteptate și pretinșând respuns în scris și neprimind a plecat năptea cu fregata sa.

1807 Fevruarie 6. Înalta Pörtă a dat manifestul său către Curțile amice apărându-se de plecarea ministrului Angliei și că ea tot-deuna rezervată pentru această faptă neașteptată, păzește o amicitie statornică cu curtea Angliei.

1807 Fevruarie 13. Un spre-dece corăbii de resboiu Engleze au intrat în strîmtórea Dardanelelor și ancorând la Condoscali ¹⁷) cu amenințare de a da foc Constantinopolului, a făcut să li se dea aceste 8 cereri, care urmază: 1 Egiptul, al 2-lea Morea să se unescă cu Epirul și Eptanisul, al 3-lea Rodul, Creta, Co și Ciprul, al 4-lea tótă marina, al 5-lea tótă Basarabia și Moldo-România, al 6-lea independența Sêrbilor, al 7-lea la porturile sale să ancoreze liber corăbiile de resboiu, al 8-lea Consulul Francez Sebastian cu tótă cancelaria lui. După câteva zile au pornit iarăși aceste corăbii Engleze eșind afară din Dardanele.

1807 Martie 2, ziua Sâmbătă. S'au pornit de aicea armatele Rusești împreună cu Michelson Miloradovici, Dejur, Olan și ceilalți generali și oficiali ca să loviască cetatea Giurgiu.

1807 Martie 7, ziua Joi. În cetatea împărătească s'a îmbrăcat cu cavade marele dragoman Alexandru Hangerli pentru Domnia Moldaviei; pe timpul patriarhului Grigore și Beizadea Alecu Suțu, fiul fericitului Mihail Voevođ, s'a îmbrăcat cu cavada de mare dragoman al Porței.

1807 Martie 25. A eșit Sanjac Serif afară de Constantinopol împreună cu Chior Iusuf Pașa Vizir, iar expediția s'a îndreptat către părțile Dunărei contra Rușilor.

1807 Aprilie 17. În Vinerea cea mare s'a întors în București și Copăcenii tótă armia Rusască, fără să sêvêrșască ceva la Giurgiu.

1807 Ἀπριλίου 12. Ἦλθεν ἀπὸ Γιάσι ἐδῶ εἰς Βουκουρέστι ὁ Μαγιῶρος Νικόλαος Γαβριηλέβιτς, Πάγγαλος τὸ γένος μανιότης, (ἔχων ὑπ' αὐτὸν καὶ τὸν Κωστάκη Τρελομάνου τοῦ πίκλην ποντή, υἱὸν τοῦ μακκρίτου λογοθέτου Σκαρλάτου Μάνου, πενθεροῦ τοῦ λογοθέτου Δουδέσκου) μὲ προσταγὴν Βασιλικὴν νὰ κάμῃ ἐξ χιλιάδας νεοσυλλεκτὸν στρατὸν ἀπὸ Μπογδάνους καὶ Βλάχους, καὶ Ἀλβανίτας, τοὺς ὁποίους ὀνόμασαν Ἕλληνας, καὶ Μακεδόνες, αὐτὸς ἔκαμε κοντράκτον μὲ τὸν Ὑψηλάντην διὰ τὴν ἐνδουμασίαν, λουφέδων καὶ ἄρματα, καὶ ἄλογα τῶν νεοσυλλεκτῶν.

1807 Ἀπριλίου 17. Τετράδι τῆς διακαινησήμεου ἦλθεν ἐδῶ εἰς Βουκουρέστι ὁ μπεϊζαδὲς Γιάνκος υἱὸς τοῦ μακκρίτου Σκαρλάτου Βόδα Γκίκα ἀπὸ Πετροπόλεως, γενεράλ Ποροῦτζικος καὶ ἐκόνευσεν εἰς τὴν Μουρουζόγιαν.

1807 Ἀπριλίου 22, Δευτέρα. Ἐκίνησεν ἐντεῦθεν ὁ Ἡσαίωβ γενεράλης μὲ τοπικοὺς κιζάκους καὶ Ρώσους, καὶ μὲ μερικὸν στράτευμα ρεγουλάτων, πιχότας καὶ μὲ ὀκτὼ τόπια διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ μέρη τῆς Κραγιώδας.

1807 Ἀπριλίου 24, Τετράδι. Εἰς τὸν ὀνδᾶν τῶν βελίτζιδων συναχθέντων δι' αὐθεντικῆς προσταγῆς ὄλων τῶν ἀρχόντων χάλια καὶ μαζιλήδων καὶ τῶν ἀρχιερέων, ἀνεγνώσθη τὸ ἐφεξῆς αὐθεντικὸν πιτάκι, διὰ νὰ συναχθῶσιν ὄλων τῶν ὀφφικίων τὰ ἱράτια εἰς τὴν Βιστιαρίαν, καὶ οἱ ἔχοντες τὰ ὀφφικία νὰ λαμβάνουν λουφέδες μόνον, ἕκαστος κατὰ τὸν βεθμὸν καὶ δούλευσίν του. Πρὸς τούτοις νὰ διορισθῇ καὶ ἐν Δεπαρταμέντο συνιστάμενον ἐκ δύο ἀρχόντων οἵτινες νὰ ἔχωσι τὴν φροντίδα τῶν ἐνδουμάτων ἀρμάτων, ἀλόγων, καὶ τροφῆς τῶν τοπικῶν στρατευμάτων, καὶ πρὸς τούτοις νὰ συσχεθῶσιν ἅπαντες, καὶ νὰ ἄρῳσι πόρον ποθεν νὰ εὐγῶσι τὰ ἐξώδα αὐτῶν τῶν στρατευμάτων. Οἱ ἀρχιερεῖς ὁμῶς καὶ ὄλοι οἱ ἀρχωντες βελίτζηδες ἀπέτεινον μὲ ἀναφορὰν τῶν ὅτι τὰ ἱράτια τῶν ὀφφικίων τῶν εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ παλαιὰ προιβιλέγια τοῦ τοπου, καὶ ὅτι εἶχον χρηστάς ἐλπίδας εἰς τὴν ὑψηλότητά του ὅχι μόνον τὰ παλαιὰ προιβιλέγια νὰ μείνουν ἀπαρσάλευτα, ἀλλὰ καὶ ἄλλα νεώτερα νὰ ἀπολαύσουσιν κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν, ὅπου τοῖς ἐδόθη. Περὶ δὲ τῶν ἐξώδων τῶν στρατευμάτων ἀπειρήθησαν ὅτι δὲν ἤμποροῦν νὰ ἐφεύρουν κανένα τρόπον, καὶ μένει ἡ ὑψηλότης του, καθὼς οἰκονόμησε τοῦτο τὸ πρᾶγμα ἄχρι τοῦδε, νὰ τὸ οἰκονομίση καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἦσαν καὶ ἄλλα τινὰ προβλήματα τοῦ αὐθέντου μυστικώτερα (ὡς ἐν τοῖς ἐφεξῆς), τὰ ὁποῖα δὲν ἐξεδόθησαν, οὔτε ἐπροβλήθησαν. Ὁ δὲ Παχάρνικος Δημήτριος Βαρλάμ ἐναντίον τῆς ἀναφορᾶς τῶν ἀρχόντων, ἔδωκε τῷ αὐθέντι ἐδικὴν ἀναφορὰν ὑπογεγραμμένην παρ' αὐτό τε, καὶ παρὰ τοῦ Σερδάρη Ἀντωνίου

1807 Aprilie 12. A venit de la Iași aicea la București Maiorul Nicolae Gavrilovici Pangal de ném Maniat (având sub el și pe Costache Treloman numit și Ponténul, fiul fericitului Logofêt Scarlat Manu, ginerile Logofêtului Dudescu) cu poruncă împărătescă ca să facă 6,000 de recruți soldați dintre Moldoveni, Valahienii și Albaneji, pe cari i-aŭ numit Grecii și Macedonenii. El a făcut contract cu Ipsilant pentru îmbrăcăminte, întreținere, arme și cai pentru recruți.

1807 April 17. Mercuri după Pasci aŭ venit aici la București Beizadea Iancu, fiul fericitului Scarlat Vodă Ghica de la Petersburg, general Porușic și aŭ găsduit la Moruzóea.

1807 April 22 Lună. Aŭ pornit de aici Isaiof generalul cu Cazacii și Rușii localnici și cu o parte din armata regulată, pihotă și cu opt tunuri ca să se ducă în părțile Craiovei.

1807 April 24, Mercuri. La camera Veliților adunându-se din ordin Domnesc toți boerii halia și mazilii și Arhieriei, s'a cetit următorul pitac Domnesc, ca să se adune iratiile tuturor oficiilor la Visterie și cei ce aŭ oficiele să ieie numai întreținerea fie-care după grad și serviciu. Pe lângă acestea să se hotărască un departament compus din 2 boeri, care să aibă îngrijirea îmbrăcămintelor, armelor, cailor și a nutrimântului armatei pământeste, și pe lângă acestea să se cugete cu toții și să afle venit de unde să scotă cheltueele acestor armate. Arhieriei însă și toți boerii veliți s'aŭ opus cu anafora, că iratiile oficiilor lor sunt una din privilegiile vechi a țarei și că aŭ bune nădejdi la Înălțimea sa, ca nu numai vechile privilegii vor rămânea nestrémutate, dar că și altele noue vor obține după făgăduința ce le-a dat. Despre cheltueele armatelor aŭ respuns, că nu pot să afle nici un mijloc și rămâne la Înălțimea sa, după cum a iconomisit lucrul până acum, să-l iconomisască și de acum înainte. Aŭ fost și alte propunerii mistice a Domnitorului (după cum vom vedea mai la urmă), care nu s'aŭ dat nici s'aŭ propus. Iar Paharnicul Dimitrie Varlaam contra anaforalei boerilor a dat Domnitorului anafora subscrisă de el și de Serdariul Antonie Fotino și Serdariul Stroe, cuprinđând cele ce urmézii¹⁸.

Φωτεινοῦ καὶ τοῦ Σερδάρη Στρόγη, διαλαμβάνουσαν ὡς ἐν τοῖς ἐφεξῆς.

1807 Ἀπριλίου 23. Ἦλθον τρεῖς δεποσίτατοι Σέρβοι, ζητοῦντες παρὰ τοῦ αὐθέντου ἄσπρα, ζαγιρέν, καὶ τζεπαχνέν, καὶ μὲ τὸ νὰ μὴν εἶχεν ὁ Ὑψηλάντης κανένα ἀπὸ αὐτὰ νὰ τοὺς δώσῃ ἐπέστρεψαν ἄπρακτοι.

1807 Ἀπριλίου 25. Ἐκίνησαν αὐέντικοι ἄνθρωποι διὰ τὴν Καμενίτζαν νὰ φέρουν τὴν μὲν Δόμναν μὲ ὄλον τὸ χρῆμα εἰς τὸ Γιασι, τὴν δὲ Δομνίτζαν Ροζάνδραν τοῦ Μαυρογένους μὲ τὴν ἀνώγειν τοῦ Περσιάνου, καὶ Νατμανέσαν τοῦ Ἀντωνίου ἐδῶ εἰς Βουκουρέστι εἰς τὴν Κούρτην.

1807 Μαΐου 1, Τετράδι. Εὐγγῆλεν ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι ὄλον τὸ στρατεύμα εἰς τὸ Βακαρέστι καὶ ἔκαμαν λάγρον.

1807 Μαΐου 3. Ἐξεδώθησαν μανιφέστα ἐκ τοῦ σώματος τοῦ Ἑλληνο-Μακεδονικοῦ διὰ τοῦ Πανγκάλου, καὶ Τρελομάνου διὰ νὰ σταλῶσιν εἰς ὅλην τὴν Ρούμελην ὅπου νὰ συκαθῶσιν ὅλοι οἱ ραγιάδες εἰς τὰ ἄρματα κατὰ τῶν Τούρκων.

1807 Μαΐου 4. Διὰ προσταγῆς αὐθεντικῆς ἐσυναχθησαν ὅλοι οἱ ἄρχοντες εἰς τὴν Μητροπόλιν, διὰ νὰ ἀναγνωσθῇ ἐν ἐπιχώρῳ πάντων τὸ πρὸς τὸν αὐθέντην βασιλικὸν δεκρῆτον νεωστὶ ἐλθὼν, μὲ τὸ ὅποιον τῷ διδιδε ἄδειαν νὰ κάμῃ ὀφφίικα στρατιωτικὰ εἰς τοὺς ἐντοπίους, ἀπὸ παρούττικον ἕως Γενεράλην, καὶ τὰ ὀφφίικα αὐτὰ νὰ ἔχουν τὸ κύρος των, νὰ ἦναι ὁμοῦ ἀπὸ τὰ τῆς Ρωσσίας μὲ ἕνα βλαβιὸν παρακάτω, συναχθέντων ἀρχόντων τὸ βασιλικὸν δεκρῆτον δ ν ἀνεγνώσθη, ἀλλ' ἐκ σώματος εἶπεν ὁ Μητροπολίτης τὴν ἔνοιαν αὐτοῦ πρὸς τοὺς συναχθέντας.

1807 Μαΐου 6. Ὅλα τὰ στρατεύματα ὅπου ἦσαν εἰς Καλογαρένι, καὶ Κοπατζένι, ἦλθον εἰς τὸ Βουκουρέστι μὲ ὅλα τοὺς τὰ τόπια, καὶ ἐκόνευσαν εἰς τοὺς μαχαλάδες τοῦ ἔξωπυζάρου.

1807 Μαΐου 8, ἡμέρα Τετράδη. Περὶ τὴν 8 ὥραν τῆς ἡμέρας ἐκίνησε διὰ τὸ Ἰσμαῆλι ὁ Γενεράλ ἄνσεφ Ἰβάν Ἰβάνοβιτς Μίχελσον μετὰ τοῦ Γενεράλ Δὲ Ζούρσκη Συζηρόφσκη, καὶ Γενεράλ Δὲ Ἰντζινιέρ Χάρτιγγ, Γενεράλ μαίωρ Σίβερη, Πολκοβνίκου Κίικην βασιλικῶ ἀδιοτάτου, Πολκοβνίκου Μακάρωβ ἀδιοτάτου Πρίγκιπος Βολχόνσκη βασιλικῶ σεμπελάνου (καμεριέρου) καὶ Γενεράλ Κουτούζοφ ἐρχομένου κατόπι μὲ 600 στρατιώτας. Ὁ Γενεράλ Δολγουρούκης ἀπῆλθεν ἄντικρυ τῆς Συλίστρας ἐν τόπῳ τοῦ Καμένσκη μὲ τὸν στρατόν του καὶ ὁ Γενεράλ Καμένσκη μὲ τὸν στρατόν του ἀπῆλθεν εἰς Γράδισταν ἄντικρυ τῆς Ἰουπρίλας. Καθ' ὁδὸν εὐρέθη καὶ ὁ Πολκοβνίκος Φατζάρδης καὶ τὸν ἐπῆρεν ὁ Μίχελσον εἰς τὴν συνοδίαν τῆς. Ἐμείναν δὲ εἰς Βουκουρέστι ὁ Γενεράλ πορούττικος

1807 Aprilie 23. Aū venit doi deputați Sêrbî cerênd de la Domnitor bani, zaharale și zephané ¹⁹⁾ și fiind că nu avea Ipsilant nimica din acestea să le dea, s'au întors fără reușită.

1807 Aprilie 25. S'au pornit ómenii Domnitorului pentru Camenița, ca să aducă pe Dómna cu tot haremul la Iași, iar pe Domnița Ruxandra a lui Mavrogheeni, cu nepóta lui Persianu și Hätmánésa lui Antoniu (să-î aducă) aici la București la Curte.

1807 Maiu 1, Mercuri. A eșit din București tótă armata la Văcărești și a făcut lagăr.

1807 Maiu 3. S'a dat manifest de corpul Elino-Macedonic prin Pangal și Treloman, ca să se trimetă în tótă Rumelia, pentru ca să rídice pe tóte raialele la arme contra Turcilor.

1807 Maiu 4. Prin ordin Domnesc s'au adunat toți boerii la Mitropolie, pentru ca să se cetescă în auđul tuturor decretul împērătesc venit nouă cătră Domnitor; prin care-î da voe să facă grade în armată dintre pámêntenii de la porușcic până la General, și aceste grade să-și aibă puterea lor, să aibă însă un grad mai jos de cât cele ale Rusiei. Adunându-se boerii nu s'a citit decretul împērătesc, ci din gură a spus Mitropolitul sensul lui cătră cei adunați.

1807 Maiu 6. Tóte armatele care erau la Călugăreni și Copăcenii aū venit la București cu tóte tunurile lor și s'au încazarmat în mahalale de prin prejuru téguluí.

1806 Maiu 8, ziua Mercuri. Pe la 8 óre din ȕi aū plecat pentru Ismail General anșef Ivan Ivanovicî Michelson cu Generalul de Zurschi Sizirowschi și Generalul Inginer Harting și Generalul maior Siveri, Polcovnicul Chiche, adiutant împērătesc, Polcovnicul Macarov, adiutant Principelui Volhonschi, șambelanul împērătesc, și Generalul Cutosov, ce venea în urmă cu 600 de soldați. Iar Generalul Dolguruchi s'a dus în fața Silistrei în locul lui Camenschi cu armata sa și Generalul Camenschi s'a dus la Gradiștea în fața Brăilei; pe drum a întâlnit și pe polcovnicul Fațarda și l-a luat Michelson în compania sa. A ramas la București Generalul Porușcic Mihail Andrievicî Miloradovicî comandant în locul

Μιχαήλ Ἀνδρέοβιτς Μιλοράδοβιτς, κομανδέρης ἐν τόπῳ τοῦ Μίχελσον, ὁ Γενεράλ Ὀλλάνιος, Γενεράλ Παχυμέτης, Γενεράλ Ροδοφοίνιξ, Γενεράλ Μιτζούρης καὶ Γενεράλ τῶν Καζάκων Ἡσαίωβ εἰς τὰ περατεινὰ καθηλίκια. Γενεράλ Προζορόβσκη καὶ Γενεράλ Κνώρηγγ προσδοκώμενοι νὰ ἔλθουν ἀπὸ μέσα μὲ νέον στράτευμα.

1807 Μαΐου 17, Παρασκευῆ. Ὁ Ὑψηλάντης μὲ τὸ πιτάκι του καὶ μὲ πριστάβοι ἐκήρυξεν εἰς ὅλον τὸ Βουκουρέστι νὰ παραμερήσουν ὁ κόσμος ἔξω ὅπου ἤμπορέσουν διὰ τὸν φόβον τῶν Τούρκων λέγουν ὅτι τραβηχθέντος τοῦ Δολγουρούκη ἀπὸ τὴν ἄκραν τῆς Συλίστρας, ἐπροχώρησαν τὰ στρατεύματα τοῦ Βεζύρη ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ μέρος, καὶ ἐνωθέντα μετὰ τοῦ Γκιργιώβου ἐστρατοπέδευσαν παρὰ τῷ ποταμῷ Ἀρτζεση.

1807 Μαΐου 19. Κυριακῆ, ἔφυγεν ὁ Ὑψηλάντης ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι καὶ ἔσπασεν ὅλο τὸ Βουκουρέστι, ὅπου δὲν ἔμεινε ψυχὴ, εἰ μὴ μόνον ὁ Μιλοράδοβιτς μὲ τὸ ρωσικὸν στράτευμα, ὅπου ἦτον ἔξω ἐστρατοπεδευμένον, οἱ περισσότεροι τῶν κατοίκων τοῦ Βουκουρεστίου σὺν γυναίξιν καὶ τέκνοις ἐμβῆκαν εἰς τὸ Βρασχόν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐν ὄρεσι καὶ σπλαίοις καὶ ταῖς ὁπαῖς τῆς γῆς. Ὁ δὲ Ὑψηλάντης ἔχων μετ' ἐαυτοῦ τὸν φίλον του Ροδοφοίνικα καὶ τοὺς αὐλικούς του καὶ ὅλα του τὰ καλαμπάλικια ἐπῆρε τὸν δρόμον τοῦ Φωξάνιου, ἐκοιμήθη βράδι εἰς τὸ Ἀφουμάτζι: τῆ ἐπαύριον Δευτέρᾳ εἰς Οὐρτζιτζένι. Τρίτῃ βράδι 21 Μαΐου φθάσας εἰς τὸ Μπουζαῖον, καὶ εὐρών τὸν ποταμὸν πλημμυρισμένον εἶχε σκοπὸν νὰ μείνῃ ἐκεῖ, ὁ Ροδοφοίνιξ τὸν ἐβίασε νὰ ἀπεράσῃ τὸν ποταμὸν χωρὶς νὰ χάσῃ οὐδὲ στιγμήν, καὶ νὰ εὐθύνῃ τὸν δρόμον του εἰς τὸ Φωξάνι διὰ τὰ ἐνδεχόμενα, ὅθεν εἰς τὰς 12 τὸ δειλινὸν, μετὰ πολλοῦ κόπου καὶ κινδύνου, ἀπέρασε τὸν ποταμὸν, καὶ Τετράδῃ Μαΐου 22 ἐσπέρας ἦλθεν εἰς τὸ Φωξάνι τῆς Βλαχίας κονεύσας εἰς τὸ Ἰσπραβνικάτον: τῆ αὐτῇ Τετράδῃ πρῶτ' ἔφθασε μὲ βίαν εἰς Μπουζαῖον ὁ Ἰμπρίλ Ναζιρῆς μὲ τὸν Γκισοῦρ Χασάνην καὶ μὲ ἀρκετὸν στράτευμα ἕως δύο χιλιάδας, ὡς λέγουσιν, ἐπίτηδες νὰ πιάσουν τὸν Ὑψηλάντην, καὶ μὴ εὐρώντες τον, ἐσχότασας μερικούς ἀπὸ τοὺς ἐκεῖ ἐντοπίους, ἕως 230 καὶ μερικούς ἐσκλάβωσαν, ἔλαψαν καὶ μερικὰ ὀσπῆτια, εὐρον καθ' ὁδὸν τέσσαρα ἀμάξια μὲ καλαμπάλικια τοῦ Ὑψηλάντου, καὶ τὰ ἐπῆραν, ἐσκλάβωσαν καὶ δύο χωριά τοῦ καθηλικίου Μπουζαίου: Σατζάτα καὶ Γκαλμπινεῖ, καὶ ἐπέστρεψαν εὐτυχῶς εἰς Ἰμπραβνίαν, χωρὶς νὰ λάβῃ κάμμειαν φροντίδα περὶ τοῦτου τοῦ ὀλεθρίου συμβάντος ὁ ἐκεῖσε ἀντιπαρατατόμενος Γενεράλ Καμέσκης, ὁ δὲ Ὑψηλάντης στέλλωντας ὅλα του τὰ καλαμπάλικια εἰς τὸ Γιάσι ἔμεινε σάλτης εἰς τὸ Φωξάνι μὲ τοὺς γαμ-

lui Michelson, Generalul Olan, Generalul Bahmet, Generalul Radofinix, Generalul Mițuri și Generalul Cazacilor Isaiov la districtele mărginașe. Generalul Prozorovschi și Generalul Cnoring așteptați să vină din lăuntru cu armată nouă.

1807 Mai 17 Vineri. Ipsilant cu pitacul său și cu pristavii aū publicat în tot Bucureștiul ca să se retragă lumea afară, pe unde pot, de tema Turcilor; se dice că pe când trecea Dulgoruchi din fața Silistrei aū înaintat armatele Vizirului de la acea parte și unindu-se cu cele din Giurgiu aū făcut lagăr pe lângă riul Argeș.

1807 Mai 19. Duminică, a fugit Ipsilant din București și s'a spart tot Bucureștiul în cât n'a rămas suflet, de cât Miloradovici cu armata Rusască, care era postat afară. Cei mai mulți dintre locuitorii ai Bucureștiului împreună cu femeii și copiii aū fugit la Brașov, iar restul în munți, în peșteri și în crăpăturile pământului; iar Ipsilant având cu el pe prietenul său Radofinix și pe curtesanii lui și toate calabălăcurile, și-a luat drumul spre Focșani, și a dormit sara la Afumați, a doua și Lunii la Urziceni, Marți sera la 21 Mai a sosit la Buzău și aflând riul revărsat și-a propus să rămăe acolo, Radofinix însă l-aū nevoit să trecă riul fără să perdă un moment și să ia drumul său către Focșani, pentru ori-ce întâmplare; deci la 12 în revărsatul zorilor cu multă ostinélă și primejdie a trecut riul și Mercurii Mai 22 sera a sosit în Focșanii Valahiei găzduind la Isprăvnicie. În aceeași Mercurii de dimineță a sosit în iuțală la Buzău Ibrahim Nazir, cu Ghiaur Hasan și cu armată îndeajunsă, ca la 2,000, după cum spun, într'adins ca să, prindă pe Ipsilant și neaflându-l aū ucis câți-va din localnici până la 230 și câți-va aū sclăvit, aū ars și o parte din case; aflând pe drum patru trăsuri cucalabalac de a lui Ipsilant le aū luat, aū sclăvit și două sate din districtul Buzău: Săgéta și Galbinei, și s'aū reîntors norociți la Brăila, fără să aibă nici o îngrijire pentru acéstă nenorocită întâmplare Generalul Camenschi ce era postat acolo.—Iar Ipsilant trimițând toate calabălăcurile lui la Iași a rămas singur la Focșani cu ginerii săi Antonie Postelnicul, Hatmanul Persianul și cu Varlaam și Petrache

βρούς του Ἀντώνιον Ποστέλνικον, Χάτμανον Περσιάνον καὶ μετὸν Βαρλάμην καὶ Πετράκην Ρητορήδην, ἐλίοντες μετὰ ταῦτα. Διεσκορπίσθησαν τῷ φόβῳ καὶ τῷ ἐρχομῷ τοῦ Ὑψηλάντου εἰς Φωξάνι τὸ καδιλίκι τοῦ Μπακοβίου, Μπουρλαδίου, Τεκουτζίου καὶ τὸ πλεῖον μέρος τῆς Πούτνας, διατρίψας δὲ ὁ Ὑψηλάντης μερικὰς ἡμέρας εἰς Φωξάνι, καὶ φοβούμενος νὰ μὴ τὸν πιάσουν καὶ ἐκεῖ ἀπῆλθεν εἰς Μπουρλάδι. Αὐτὸς ὁ ἐπάρατος μετὰ πιάξι του καὶ μετὰ τὴν ἀλήθειαν ἔσπασεν ὅλον τὸ Βουκουρέστι τῇ 17 Μαΐου καὶ ἐπομένως ἀδειασεν ὅλη ἡ Βλαχίη, ὁ δὲ Μιλοράδοβιτς ἀντιπαραταχθεὶς μετὸν στρατὸν του καὶ μετὰ τὸ περὶ τὸν Πάγγαλον ἐλληλικὸν εἰς τὸ Ὀπιλέστι καὶ πολεμήσας μετὰ τοὺς ἐκεῖσε Τούρκους τοὺς ἐσκόρπισε, τῇ δὲ Μαΐου 26 ἐξέδωκεν ἔγγραφον ἐκφώνησίν του εἰς τὰ καθηλίκια νὰ συναχθῶσιν οἱ ἐσκορπισμένοι πληροφόρων αὐτοὺς ἀφοβίαν. Χεῖρ Κυρίου ὅμως ἐφύλαξε τὴν πολιτείαν Βουκουρεστίου, μετὰ τὴν π. ημ. μύραν τοῦ ποταμοῦ Ἀρτζεσίου.

1807 Μαΐου 18. Κατέβασαν τοῦ θρόνου εἰς τὴν Πόλιν οἱ γιανιτζαροὶ τὸν βασιλέα Σουλτὰν Σελίμην καὶ ἀνέβασαν τὸν Σουλτὰν Μουσταφᾶ, πρῶτον υἱὸν τοῦ ἀποθανόντος Σουλτὰν Ἀπδούλ Χαμίδ, ἐχάλασαν καὶ ὅλον τὸ σύστημα τοῦ Νηζάμ Ἰτζεδιτίου.

1807 Ἰουνίου 9. Καθ' ἡμᾶς, φράγκικα δὲ 21, ἐγένετο ἀναχωρῆ μετὰ τὸν Φραντζέζων καὶ Ρώσων καὶ 11/28 τοῦ αὐτοῦ ἀνταμωθέντες οἱ δύο βασιλεῖς Ἀλέξανδρος καὶ Ναπολέον Μποναρτε ἐπάνω εἰς τὸν ποταμὸν Νέμεν μετὰ τῶν πόλεων... καὶ μετὰ τὴν εἰς Φριελδλάνδ φρηκώδη γενεράλ μ. π. α. τάλιαν μετὰ παντελῆ φθορὰν τὸν Ρώσων, ἐσφάλισαν μετὰ τὴν εἰρήνην μετὰ ἐφεξῆς ἄρθρα, χωρὶς νὰ συμπαραλάβουν τοὺς ἀπὸ μέρους τῆς Ρωσσίας συμμαχοῦς.

1807 Ἰουνίου 30. Ἐστάλησαν ἐπίτηδες μετὰ τὴν τὴν τῆς εἰρήνης εἰδησιν δύο κορριστίοι ἕνας Φραντζέζος, καὶ ἕνας Ρώσος εἰς Ἰσμαῆλι καὶ λοιπὰ σερχάτια νὰ εἰποῦν διὰ νὰ σταλοῦν τὰ ἄρματα κάτω, οἱ αὐτοὶ ἔπειτα ἀπέρασαν μετὰ βίαν καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἐσυστήθη ἀναχωρῆ Ρωσσίας καὶ Τουρίας ἐξ μηνῶν.

1807 Ἰουλίου 3, ἡμέρα Τετράδη. Ἦλθεν εἰς Βρασσοβὸν ὁ δεῦτερος Βισιτάρης Κωστάκης Ξανθόπουλος, ἀπεσταλμένος ἐπίτηδες ἀπὸ τὸν Ὑψηλάντην ἀπὸ Μπουρλάδι μετὰ πιάξι ιδιαίτερον πρὸς τὸν Μιτροπολίτην καὶ γράμμα κοινὸν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ἄρχοντας εὐαγγελιζόμενον τὴν χαροποιὰν ἀγγελίαν ὅτι τὰ τῆς πατρίδος ἡμῶν ἔλαβον καλλιστην μορφήν, καὶ προτρεπτικὸν νὰ εἰσέλθουν ἀπάντες εἰς τὸ Βουκουρέστι ὅπου μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἔχει νὰ ἔλθῃ καὶ ὁ ἴδιος.

Ritoride, viind după aceia. S'a împrăștiat de acéstă frică și de venirea lui Ipsilant în Focșani, districtul Bacăului, Bârladului, Tecuciului și cea mai mare parte a Putnei, rămâind Ipsilant câte-va zile cu câți-va în Focșani și temându-se să nu-l prindă și aici s'a dus la Bârlad. Acest blestemat cu pitacul și cu telalul său a sfărâmat tot Bucureștiul în 17 Mai și prin urmare a scătuit totă Valahia. Iar Miloradovicî postând cu armata sa și cu cea elenică din prejurul lui Pangal la Obilești, și lovindu-se cu Turcii de acolo, i-a înprăștiat la 26 Mai, apoi a dat în scris publicarea sa în districte să se adune cei împrăștiati înștiințându-i de netemere. Mâna lui D-zeu însă a păzit orașul București prin inundarea râului Argeș.

1807 Mai 18. Ianicerii au dat jos de pe tron în Constantinopol pe împăratul Sultanaul Selim și au înălțat pe Sultan Mustafa, întâiul fiu a repositului Sultan Abdul-Hamid au sfărmat și totă sistema lui Nizam Teditiu.

1807 Iunie 9, după noi, franțuzește 21, s'a făcut armistițiul între Franceji și Ruși și la 11/28 a aceleasi luni, întâlnindu-se cei doi împărați, Alexandru și Napoleon Bonaparte pe podul Niemen, după generala bătălie înfricoșată de la Friedland, în care au fost bătuti cu desăvârșire Rușii, și au întărit între ei pacea cu următoarele condiții, fără să se ia în considerație aliații din partea Rusiei³⁰).

1807 Iunie 30. Au trimes înadins după acéstă pace însciințare prin două stafete, unul Francez și altul Rus la Ismail și celelalte serhaturi, ca să spue să stea armatele pe loc; iar ei după aceia au trecut cu repejune în Constantinopol și au făcut armistițiul între Rusia și Turcia pe șase luni.

1807 Iulie 3, ziua Mercuri. A venit în Brașov al doilea Vistier Costache Xantopol, trimis înadins de la Ipsilant de la Bârlad, cu pitac special către Mitropolit și scrisore comună către Arhiereii și Boerii, anunțându-le vestea îmbucurătoare, că afacerile patriei noastre au luat o față mai bună și-i îndemnă să vină cu toții la Bucuresci, unde peste câte-va zile va veni și el însuși.

1807 Ιουλίου 26, Παρασκευῆ, ἐμβῆκεν ὁ Μίχελσον εἰς Βουκουρέστι ἐπιστρέψας ἀπὸ Ἰσμαήλι, καὶ ἐκόνευσεν εἰς τὸ σπῆτι τοῦ γέροντος Μπάνου Γκίκα.

1807 Ιουλίου 27. Σάββατον περὶ 3 ὥραν τῆς νυκτὸς ἐμβῆκεν ὁ Ὑψηλάντης εἰς Βουκουρέστι ἐπιστρέψας ἀπὸ Μπουρλάδι, καὶ ἐκόνευσεν εἰς τὸ σπῆτι τοῦ μακαρίτου Μπάνου Σκκρλάτου Γκίκα, ὅτι διεκηρύχθη ὑπὸ τῶν περὶ αὐτὸν ὅτι ὁ Β σιλεὺς τῆς Ρωσσίας Ἀλέξανδρος τὸν ἀποκατέστησε ρῆγα Μπασσαραβίας, Μολδαβίας, Βλαχίας καὶ Σερβίας καὶ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Μπειζαδῆς Ἀλέκος ἔχει νὰ στεφανωθῆ τὴν ἀδελφὴν τοῦ Βασιλέως.

1807 Ιουλίου 29, Δευτέρα. Ἐμβῆκεν εἰς τὸ Βουκουρέστι ὁ καθαλὲρ Σέργιος Λάσκαρωβ, καὶ ἐκόνευσεν εἰς τὸ σπῆτι τῆς Φλωρέσκας, διωρισμένος ὢν νὰ σφαλῆση πρελιμινάρια εἰρήνης μὲ τὰ τῶν πληρεξουσίων τῆς ὀθωμανικῆς Πόρτας.

1807 Ιουλίου 30. Ἐκίνησεν ὁ Σέργιος διὰ τὸ ὄρδι νὰ ἀνταμώσῃ τὸν Βεζίρη.

1807 Αὐγούστου 12. Ἦλθεν ἐν πακέτο βουλωμένον μὲ γράμματα ἀπὸ τὸν Λάσκαρωβ πρὸς τὸν Μίχελσον, διὰ τοῦ Πολκοδνίνου Φατζόρδη (ἐν οἷς καὶ τὰ τῆς εἰρήνης πρελιμινάρια διηρημένα εἰς κεφάλαια), νὰ τὸν ἀνοίξῃ, νὰ τὸν ἀναγνώσῃ καὶ δᾶ τοῦ αὐτοῦ Φατζόρδη νὰ ἀποκριθῆ ὁ Μίχελσον τῷ Λάσκαρωβ. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ Μίχελσον ἔπνεε τὰ λοίσθια, ἔμεινε τὸ πακέτο βουλωμένον, ἕως οὗ ἢ νὰ ἀναλάβῃ, ἢ νὰ ἀποθάνῃ.

1807 Αὐγούστου 16. Παρασκευῆ, περὶ ὥραν 8 τὸ δειλινόν, λαβὼν ὁ Ὑψηλάντης μὲ μενζήλι μίαν ἐγγραφον εἰδοποίησιν τοῦ Λάσκαρωβ ἀμέσως ἐσυκώθη καὶ ἔφυγε μὲ τοὺς δύο του γαμβροὺς, ἐξεληθὼν ἀπὸ τὸν πόδον δὲ παμοῦντ καὶ περάσας ἀπὸ Γιάσι ἐπῆρε τὴν Δόμναν του, τὰ παιδιὰ του, καὶ λοιπά του καλαμπάλικια, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ Κίεβον.

1807 Αὐγούστου 19. Δευτέρα τὸ πρωτὶ ἔφυγεν ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι, καὶ ὁ Ποστέλνικος Ἀντώνιος μὲ τὸν Χάτμανον Περσιάνων, καὶ μὲ ὅσα καλαμπάλικια εἶχον μείνη τοῦ Ὑψηλάντου.

1807 Αὐγούστου 19. Δευτέρα τὸ πρωτὶ ἔδωσε τὸ κοινὸν τέλος ὁ Μίχελσον, τὸν ἔσχισαν, τὸν ἐβαλσάμωσαν, καὶ μὲ παράταξιν τὸν ἐπῆγαν εἰς τὴν Μητρόπολιν, Σάββατον Αὐγούστου 24 καὶ τῆ Τρίτη Αὐγούστου 27 τὸν ἔβαλαν εἰς ἐν βουτζὶ μὲ σπύρτοι, καὶ τὸν ἐξεκίνησαν διὰ τὴν Ρωσίαν.

1807 Αὐγούστου 20 Τρίτη ἦλθεν εἰς Βουκουρέστι ὁ ἀνσεφ Γενεράλης Μέλενδορφ, διορισθεὶς ἐν τῷ τόπῳ τοῦ ἀποθανόντος Μίχελσον.

1807 Αὐγούστου 20. Τρίτη, ἐπέστρεφεν ὁ Λάσκαρωβ ἀπὸ τὸ Ρουστζοῦκι εἰς τὸ Βουκουρέστι

1807 Iulie 26. Vineri a intrat în Bucuresci Michelson, întorcându-se din Ismail și a găsduit în casa bētrânului Ban Ghica.

1807 Iulie 27. Sâmbătă pe la ora patru din nôpte a intrat Ipsilant în Bucuresci întorcându-se de la Bârlad și a găsduit în casa fericitului Ban Scarlat Ghica, când s'a răspândit de cătră cei din jurul său, că împăratul Rusiei Alexandru I-a așeșat Rege al Basarabiei, Moldovei, Valahiei și Serbiei, și că fiul său Beizadea Alecu are să se cununē cu sora împăratului.

1807 Iulie 29 Luni. A intrat în Bucuresci Cavalerul Serghie Lascarov și a luat ospitalitate în casa Florescăi, numit fiind ca să asigure preliminările păcei cu reprezentanții Porței Otomane.

1807 Iulie 30. S'a dus Serghie prin ordie ca să întimpene pe Vizirul.

1807 August 12. A venit un pachet cu scrisori sigilate de la Lascarov cătră Michelson, prin Polcovnicul Fațardi (în care era și preliminările păcei divizate în capitole), ca să-l deschidă și să-l citiască, și prin acest Fațardi să răspundă Michelson lui Lascarov. Dar fiind că Michelson își dădea sufletul a remas pachetul sigilat, până când saū va muri, saū se va îndrepta.

1807 August 16. Vineri pe la ora opt de diminēță luând Ipsilant prin curier o scrisore însciintătore a lui Lascarov, îndată s'a sculat și a fugit cu cei doi gineri ai săi, eșind pe la Podu de Pământ și trecând prin Iași și-a luat Domnița și copiii lui și cela-l-alt calabalic al său și s'a dus la Chiev.

1807 August 19. Luni diminēță a fugit din Bucuresci și Postelnicul Antonie cu Hatmanul Persian și cu câte bagaje i-aū fost rămas lui Ipsilant.

1807 August 19. Luni diminēță și-a dat sfârșitul obștesc Michelson, i-aū făcut autopsie, l-aū îmbalsămat și cu ceremonie l-aū dus în Mitropolie, Sâmbătă August 24, și Marți August 27 l-aū pus într' un cosciug cu spirt și l-aū pornit spre Rusia.

1807 August 20. Marți a venit în Bucuresci anșef generalul Melendorf, numit în locul reposatului Michelson.

1807 August 20. Marți s'a întors Lascarov de la Ruscuc la Bucuresci.

1807 Αὐγούστου 23. Παρασκευή, ἐπῆγεν πάλιν ὁ Λάσκαρωβ εἰς τὸ Ρουστζούκι.

1807 Αὐγούστου 29. Πέμπτη, ἐπέστρεψεν ὁ Λάσκαρωβ ἀπὸ Ρουστζούκι φέρων μαζί του τὸν λογοθέτην Μπιμπέσκον καὶ τὸν ἐν Βλαχία ποτὲ ρωσικὸν Κόνσουλον Κήρυκωβ.

1807 Αὐγούστου 31. Ἐν δυνάμει τῶν πρελιμιναρίων ἔκαμαν ἀρχὴν τὰ ρωσικὰ στρατεύματα νὰ τραβιχθῶσιν ἀπὸ τῆς Βλαχίας, καὶ τῆ ἐπαύριον διὰ προσταγῆς βασιλικῆς ἀπὸ Πετροπόλεως ἐλθούσης μὲ βίαν ἐπέστρεψαν πάλιν ὀπίσω, ἐπειδὴ ἡ αὐλὴ τῆς Πετροπόλεως δὲν ἐνέκρινεν αὐτὸ τὸ κεφάλαιον, τὸ νὰ συκωθοῦν τὰ στρατεύματα.

1807 Σεπτεμβρίου 12. Τετράδη, ἐκίνησεν ἀπὸ Βουκουρέστι ὁ Σέργιος Λάσκαρωβ μὲ ὄλον του τὸ καλαμπαλήκι διὰ τὸ Γιάσι, ὁμοίως καὶ ὁ Γενεράλ Μελενδόρφ μετὰ μερικὰς ἡμέρας. Εἶτα ὑποπεσόντες καὶ οἱ δύο εἰς βασιλικὴν ὀργήν, ἐσυκώθησαν μέσα. Τὸ δὲ ἐλληνικὸν σῶμα τὸ ἐχάλασαν οἱ Ρῶσοι ὄλον, καὶ ἐπῆραν τὰ ἄρματα τους.

1807 Ὀκτωβρίου 12. Σαββάτῳ περὶ τὴν 9 ὥραν τῆς ἡμέρας ἐμβῆκεν εἰς τὸ Βουκουρέστι ὁ Κνέζης Ἀλέξανδρος Προζορόβσκη φελδ-μαρσάλης, γέρων ἐννενηκοντούτης, πληρεξούσιος νὰ σφαλήσῃ τὴν εἰρήνην μετὰ τῆς Τουρκίας, καὶ ἐκόμεισεν εἰς τὸ ὄσπῆτι τοῦ μακαρίτου Μπάνου Σκαρλάτου Γκίκα. Γράψας δὲ ὁ αὐτὸς ἀντικρυ τῷ Ρεῖζ Ἐφένδῃ νὰ διορήσῃ καὶ ἐκεῖνος Μουραχάσηδες διὰ τὴν εἰρήνην, ἔλαβεν ἀπόκρισιν ὅτι τὸ κοχρέσο μετετέθη εἰς τὸ Παρήσι. Ἐσυστήθη δὲ ἀνακοχῆ Ρωσσίας καὶ Τουρκίας ἕξ μῆνῶν, ἀπὸ 3 Ὀκτωβρίου ἕως 3 Ἀπριλίου.

1807 Ὀκτωβρίου 23, Παρασκευή. Ἐκίνησεν ἀπὸ Βουκουρέστι ὁ Προζορόβσκη διὰ τὴν Κραγιώβαν καὶ μετὰ ἕξ ἡμέρας πάλιν ἐπέστρεψε, δικτρίψας δὲ μερικὰς ἡμέρας εἰς τὸ Βουκουρέστι ἀπῆλθεν εἰς τὸ Γιάσι.

1808 Φεβρουαρίου 18. Στσιασάντες τινὲς τῶν τῆς 2 καὶ 3 τάξεως ἀρχόντων, ἐκινήθησαν προπετῶς κατὰ τῶν παρὰ τοῦ Ὑψηλάντου διωρισμένων Καϊμακάμηδων τῆς Βλαχίας, ἀνελθόντες καὶ εἰς τὴν Μητρόπολιν, καὶ ζητοῦντες λογαριασμὸν τῆς Βιστιαρίας καὶ τοῦ τόπου, ἐπαμένως νὰ γένουν ἀκριβεῖς ἐξετάσεις καὶ εἰς τὰ καθήλικια ὄλα, διὰ νὰ φανῶσιν πόθεν οἱ τοσαῦται ἀδικίαι καὶ ἡ ἄκρα δυστυχία τοῦ τόπου, μὲ αὐτὸν τὸν βασιλέν ἐμβῆκαν μετὰ τῶν Διβανίων καὶ ἔγιναν καϊμακάμηδες σὺν τοῖς λοιποῖς ὁ Μητροπολίτης, ὁ Ἀρτζεσιού, ὁ Μποζαίου, ὁ Μπάνος Κωστάκης Γκίκας καὶ ὁ Βιστιάρης Φιλιπέσκος.

1808 Μαρτίου 26. Ἀνεγνώθη ἐν τῇ Μητροπόλει νότα τοῦ Προζορόβσκη ἀπὸ Γιάσι ὅτι διὰ προσταγῆς βασιλικῆς, ἐκδοθείσης ἀπὸ Πετροπού-

1807 August 23. Vineri s'a dus iarăși Lascarov la Ruscîuc.

1807 August 29. Joi, s'a întors Lascarov de la Ruscîuc, aducând cu el pe logofetul Bibescu și pe consulul Ruscesc Chiricov, fost când-va în Valahia.

1807 August 31. În puterea prelimina-riilor a început armatele Rusești să se retragă din Valahia și a doua zi prin ordin împărătesc, venit de la Petersburg cu repe-june, s'a întors iarăși înapoi, pentru că Curtea din Petersburg n'a admis acest ca-pitul, ca să se ridice armatele.

1807 Septembrie 12, Mercuri. A plecat de la București Serghie Lascarov cu tot бага-giul său la Iași, de asemenea și generalul Melendorf după câte-va zile. După aceea cădând amândoi în urgia împărătescă a fost chemați în lăuntru, iar armata elenică a desfăcut-o Rușii totă și i-a luat armele.

1807 Octombrie 15. Sâmbătă pe la ora 9 din zi a intrat în București Cnezul A-lexandru Prozorovschi feld-marșal, bătrân de 90 de ani, plenipotent, ca să întărească pa-cea cu Turcii și s'a găsdit la casa ferici-tului Ban Scarlat Ghica. Scriind acesta peste Dunăre lui Reiz Efendi, ca să hotă-rască și acela Murahaziu pentru pace, a luat respuns că congresul s'a mutat la Paris. S'a stabilit însă armistițiū între Ruși și Turci pe 6 luni, de la 3 Octombrie până la 3 Aprilie.

1807 Octombrie 23 Vineri. A plecat din București Prozorovschi pentru Craiova și după 6 zile iarăși s'a reîntors, stând câte-va zile în București s'a dus la Iași.

1808. Februarie 18. Revoltându-se uniți din cei de a doua și a treia clasă de bo-eri, s'a mișcat cu pornire în contra celor numiți de Ipsilant caimacamii Valahiei, și ducându-se și la Mitropolie și cerând soco-telă visteriei și țerei; prin urmare să se facă cercetare serioasă la toate districtele, spre a se vedea de unde atâtea nedreptăți și extremă nenorocire a țerei. Cu acest împē-rătesc *1) a intrat între divaniști și s'a făcut caimacamii între alții Mitropolitul, Argeșul, Buzăónul, Banul Costache Ghica și Vistierul Filipescu.

1808 Martie 26. S'a cetit în Mitropolie nota lui Prozorovschi de la Iași, cu care prin ordin împărătesc dat din Petersburg

λεως, τῇ 13 Φεβρουαρίου ἐξώσθη ὁ Ὑψηλάντης ἀπὸ Βλαχίαν καὶ Μπογδανίαν, καὶ διωρίσθη πρεζεδέντης τῶν δύο Πριγκιπάτων εἰς τὰ πολιτικά ὁ Κύσνικωβ, ὡς ἐν τοῖς ἐφεξοῖς. Ἀμέσως εὐγῆκεν ἀπὸ τὴν δουλείαν ὁ Ἀντώνιος, ἐξωσθέντων καὶ ὄλων τῶν ἀνθρώπων τοῦ Ὑψηλάντου, καὶ μετέβη ἢ ἀρχὴ καὶ ἡ διοίκησις τοῦ τόπου εἰς τοὺς ἐντοπίους, κατὰ τὸ κεφάλαιον τῶν πρελιμιναρίων.

1808 Ἀπριλίου 10. Ἀλλάξαν ὅλα τὰ ὄφρεια, ἔγινε καὶ ὁ Βόρνικος Παλατζάνος καίμακᾶμης Κραγιώβας, ὁ ἐκέισε ὅμως Γενεράλ Ἰσαίωβ ἔγραψεν ὅτι δὲν δέχεται ἄλλον πλὴν τοῦ Σημουρκάση.

1808 Ἀπριλίου 14. Ἀνεγνώθησαν εἰς τὴν Μητροπολιν τέσσαρας νότας τοῦ Κύσνικωβ: 1 νὰ πωληθῶσιν αἱ ὄκναι, νὰ ἡξεύρουν ὅμως ὅτι εἰ σκᾶλαι τῆς Τουρκίας εἶναι σφαλισμέναι, 2 νὰ δώσῃ τὸ Διβάνι τὴν ἀναγκαίαν βοήθειαν εἰς τοὺς βαμμέσιδες διὰ τὸ λουζμέτι τους, δὲν εἶναι ὅμως ἄδεια οὔτε νὰ ἔλθῃ πρᾶγμα ἀπὸ Τουρκίαν, οὔτε νὰ περάσῃ ἀντικτυ, 3 περὶ τοῦ Σαμουρκάση νὰ μείνῃ εἰς τὴν δουλείαν του εἰς τὴν Κραγιώβαν, νὰ μὴν ὀνομάζεται ὅμως καίμακᾶμης, ἀλλὰ πρεζεδέντης τοῦ ἐκεῖ Διβανίου καὶ κοινῇ γνώμῃ ὄλων τῶν Διβανίτων νὰ κοιτάζεται ἡ κάθε δουλειᾶ, 4 περὶ τοῦ προσιάντ-μάιστερ, νὰ τῶ δίδονται ὅλα τὰ ἀναγκαῖα πρὸς τροφήν τοῦ βασιλικοῦ στρατοῦ καὶ τῶν ζώων.

1808 Ἀπριλίου 19. Παρὰ τοῦ Μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας ἐπισκόπων καὶ ἀρχόντων ἐστάλη γράμμα εἰς Πετρούπολιν πρὸς τὸν βασιλέα Ἀλέξανδρον. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπρόσταξεν καὶ τὸ ἐτύπωσαν εἰς ταῖς γαζέταις.

1808 Ἀπριλίου 22, ἡμέρα Τετράδῃ. Περὶ τὴν 6 ὥραν νυκτὸς ξημερώνωντας Πέμπτη ἔφθασεν ἐνταῦθα εἰς Βουκουρέστι ὁ Σεβαστιάνης, Γαλλικὸς πρέσβυς ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως, ἀπερχόμενος διὰ τὸ Γιάσι, νὰ ἀνταμώσῃ (ὡς ἔλεγον) τὸν ἐν τόπῳ τοῦ Προζορόβσκη ἐρχόμενον Κουτούζοβ, ἢ τὸν Προζορόβσκη αὐτὸν καὶ ἐκόνειυσεν εἰς τὸ σπῆτι τοῦ Νεντζουλέσκου: τῇ αὐτῇ νυκτὶ ἔπεσε τὸ δουβάρη τοῦ χανίου Σερμπᾶν Βόδα, ἢ πρὸς τὸν πόδον τῆς Μογοσόβς λίνια, καὶ ἐσχότωσεν ἐν καλόγερον καὶ τὴν γυναῖκα ἐνὸς βουτζᾶ μετὰ τὸ παιδί της. Τῇ ἐπαύριον Ἀπριλίου 23 ἐπῆγαν ὅλοι οἱ ἀρχωντες καὶ ἀρχιερεῖς εἰς ἀντάμωσίν του καὶ τὸ μεσημέρι τὸν ἐπῆρεν ὁ Γενεράλ Μιλοράδοβιτς μετὰ τὴν καρτέταν του καὶ τὸν ἐφίλευσεν εἰς τὸ κονάκι του. Τῇ ἐφεξῆς Παρασκευῇ ἐπῆγεν εἰς τὴν Μητροπολιν κοντραβιζητάρωντας τὸν Μητροπολίτην. Καὶ τῇ νυκτὶ τῆς αὐτῆς Παρασκευῆς, περὶ τὴν 8 ὥραν ξημερώνωντας Σάββατον, Ἀπριλίου, 25 ἐκίνησε

la 18 Fevruarie s'aũ scos Ipsilant din Valahia și Moldova și s'a numit președinte a amânduror Principatelor în cele politice Cușnicov de aici înainte.—Curând a eșit din sclăvie Antonie, alungându-se și toți ómenii lui Ipsilant și a trecut guvernarea și administrarea țerei la localnici, după capitulul preliminariei²²).

1808 Aprilie 10. S'aũ schimbat aici tóte oficiile, s'a făcut și Vornicul Bălăcénu caimacan (Craiovei, dar generalul de acolo Isaiov a scris, că nu primește pe altul afară de Samurcaș.

1808 Aprilie 14. S'a cetit la Mitropolie patru note a lui Cușnicov: întâi. să se vîndă ocele, să știe însă că porturile Turciei sunt închise; al doilea, să dea Divanul ajutorul necesar vameșilor pentru husmetul²³) lor și nu este învoit nici să vie lucruri din Turcia, nici să trecă peste Dumărea; al treilea, despre Samurcaș să rămăe în ocupația sa la Craiova, să nu se numiască însă caimacan, ci președinte a Divanului de acolo, și cu socotința comună a tuturor divaniților să se îngrijiască orî ce serviciu; al patrulea, pentru maistrul de proviant să i se dea tóte cele necesare pentru nutrimentul armatei și a animalelor împărătești.

1808 Aprilie 19. De cătră Mitropolitul Ungro-Valahiei, Episcopii și Boerii s'aũ trimis o scrisóre la Petresburg cătră Impératul Alexandru, iar Impératul a ordonat de a se tipări în gazete.

1808 Aprilie 22, ziua Mercuri. Pe la 6 óre din nópte în spre luminatul spre Joi, a sosit aici în București Sebastian, consul Francez din Constantinopol, mergênd la Iași ca să întêlnescă (după cum spuneau) pe Cutusov, care vine în locul lui Prozorovschi, sau pe Prozorovschi însuși, și s'aũ găsduit în casa lui Nențulescu. În aceeași nópte a căđut plafondul hanului Șerban Vodă, linia cătră podul Mogoșóei și a ucis pe un cîlugăr și pe femeia unui curêlar cu copilul său. A doua zi Aprilie 23 aũ mers toți boerii și arhieriei spre întimpinarea lui, și pe la amédă-đi l-a luat generalul Miloradovici cu careta și l-a ospătat la conacul său. A doua zi Vineri s'a dus la Mitropolie și a dat contra-visită Mitropolitului. În aceeași nópte a același Vineri pe la 8 óre spre luminatul Sâmbetei Aprilie 25, s'a pornit

διὰ τὸ Γιάσι καὶ ἐκεῖθεν νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὸ Παρίσι.

1808 Μαΐου 2. Ἀνεγνώσθη εἰς τὸ Διβάνι νότα τοῦ Κύσνικωβ περιεκτικὴ νὰ μείνουν καλὰ τὰ ὀφείκια ὁποῦ ἔκαμαν ἐδῶ οἱ ἄρχοντες, ἐκτὸς τοῦ Μπαλάτζάνου ὁ ὁποῖος νὰ ἔχῃ τὸ πρῶτον του ὀφείκιον, καὶ ὁ Σαμουρκάσης ὁμοίως νὰ ἦναι στερεὸς εἰς τὸ ἐν Κραγιώβα μεμουργιέτη του, Ἰσπραβνιτζίαι δὲ νὰ μὴν ἀλλαχθῶσιν ἕως νὰ ἔλθῃ ὁ ἴδιος ἐδῶ, καὶ ἕτερα νότα μετ' ἧν ὁποῖαν προστάζει νὰ γείνη ἡ ἀπογραφή ὄλων τῶν νατοίκων τῆς Βλαχίας καὶ νὰ σταλλῶσιν οἱ λογαρισμοὶ τῆς Βισστιαρίας εἰσῶδων καὶ ἐξῶδων ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐμ-βῆκεν ἡ ρωσικὴ ἀρμια εἰς τὴν Βλαχίαν.

1808 Μαΐου 10. Κυριακῇ περὶ τὴν 4 ὥραν τῆς ἡμέρας ἔφθασεν εἰς Βουκουρέστι ὁ Κύσνικωβ καὶ γευμκτίσας εἰς τὸν Γενεράλ Μιλοράδοβιτς ἐλό-νευσεν εἰς τὸ σπῆτι τοῦ ἄρχοντος Μπάνου Ράκοβιτς, καὶ πλέον συνεχῶς ἐπήγαιεν εἰς τὸ σπῆτι τοῦ ἄρχοντος Μπάνου Μανολάκη Μπραγκοβνυ ὁποῦ τὸ πρυτανεῖον καὶ διοικητήριον τοῦ τόπου, δηλαδὴ τὸ Διβάνι.

1808 Μαΐου 16. Σαββάτῳ νυκτὸς, ἐξώρησεν ὁ Μιλοράδοβιτς τὸν μαγιώρον Νικόλαον Πάγκαλον ἀπειλοῦντα τοὺς λουφέδες τοῦ ὑπ' αὐτὸν ἑλλη-νηκοῦ στρατοῦ συμποσομένα εἰς 600 πουργεῖα καὶ ἀπειλοῦντα ὅτι ἔχει νὰ κλυθῆ περὶ τούτου με μεμουργιάλι του εἰς τὴν Πετρούπολιν, ἀφ' οὗ πρότερον τὸν ἐδίασε νὰ δωθῆ ἀπόδειξιν του ἔγγρα-φον ὅτι δὲν ἔχῃ νὰ λάβῃ τίποτε.

1808 Μαΐου 17. Περὶ τὸ δεῖλινὸν εἰς τὰς 8 ὥ-ραν ἐκίνησεν ὁ Ποστέλνικος Ἀντώνιος διὰ τὴν Ρωσσίαν λαβὼν περὶ τούτου γράμματ' ἀδείας ἀπὸ τὸν αὐθέντην του Ὑψηλάντην.

1808 Μαΐου 20. Ἦλθον εἰς Βουκουρέστι ὅτε καίμακάμης Κραγιώβας ὁ Σαμουρκάσης καὶ τέσ-σαρες τῶν ἀρχόντων Κραγιωβάνων δεπουτάτοι ἐκ μέρους καὶ τῶν λοιπῶν, ἧτοι Κλωτζιარიῦ Δη-μητράκης Μπραϊλόγης, Κλωτζιარიῦ Ἰωαννίτζας Βλαδογιάνου, Κλωτζιარიῦ Δίνκας Μπραϊλόγης καὶ Κλωτζιარიῦ Κωνσταντίνου Χαραλμπης: αὐ-τοὶ οἱ Κραγιωβάνοι ἔκαμαν ζητήματα νὰ διαιρέ-σουν τὸ ὄλον σῶμα τοῦ Πριγκιπίτου Βλαχίης εἰς δύο (τάχα ὡς ἐπὶ Νεμτζῶν) δηλαδὴ, νὰ ξεχωρι-σθῶσιν τὰ περατεινὰ πέντε καδηλίκια, τῶν ὁποίων τὴν ἀρχὴν καὶ δεσποτείαν νὰ ἔχουν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, νὰ ἔχουν ξεχωριστὴν Βισστιαρίαν διὰ τὰ ἐλεῖσε ὄλα εἰσῶδήματα, καὶ Βιστιάρην μεγάλην, Σπαθά-ρην, Ἀγαν, Ἀρμάσην καὶ καθεξῆς: αὐτοὶ νὰ κά-μουν Ἰσπραβνίκους εἰς τὰ ἐκεῖ καδηλίκια ἀπὸ τοὺς ἐντοποίους των, χωρὶς νὰ προχωρέσουν οἱ τῶν ἐντεῦθεν 12 καδηλικίων ἢ τοῦ Βουκουρεστίου

la Iași și de acolo să se ducă la Paris.

1808 Maiu 2. S'a cetit în Divan nota lui Cușnicov cuprinzătoare ca să rămâe bu- ne oficiile ce au făcut aici boerii, afară de a lui Bălăcenu, care să aibă oficiul său de mai înainte; iar Samurcaș să rămâe stator- nic în Craiova în memurighietul său²⁴). Isprăv- niciele să nu se schimbe până nu va veni el însuși aici; și altă notă în care ordona iarăși ca să se facă recensiment de toți lo- cuitorii Valahiei și să i se trimetă socotelile Visteriei de venituri și cheltueli din ziua de când a intrat în Valahia armata Ru- sască.

1808 Maiu 10. Duminică pe la 4 ore din zi a sosit în București Cușnicov și ospă- tând la Generalul Miloradovici și-a luat lo- cuința în casa Boerului Banu Racovița, și după aceia adesa se ducea în casa boerului Manolache Brancovenu, unde era curtea și administrația țerei, adică Divanul.

1808 Maiu 16. Sâmbătă noaptea a sur- gunit Miloradovici pe Maiorul Neculai Pan- gal, ce pretindea salare pentru armata grecască de sub el, ce compunea suma de 600 pungî, și amenințând că are să se plângă despre acesta prin memoriul său la Petersburg, după ce mai întâi l-a nevoit să dea de- claratia sa în scris, că nu are să ție nimic.

1808 Maiu 17. Duminică de dimineță la 8 ore a plecat Postelnicul Antonie în Rusia luând pentru acesta scrisore de învoire de la Domnul său Ipsilante.

1808 Maiu 20. A venit în București Cai- macanul Craiovei Samurcaș și 4 boeri Cra- ioveni deputați din partea și a celor-l-alți, adică: Clucerul Dumitrache Brăiloi, Clu- cerul Ionițiu Vlădoianu, Clucerul Dinea Brăi- loi și Clucerul Constantin Haralamb. Acești Craioveni au făcut cerere să se despartă totă țara Principatului Valahiei în două (adică cum era pe timpul Nemților), adică: să se deosebiască cele cinci districte de la margine a căror guvernare și stăpânire să le aibă ei însuși, să aibă Visterie separată pentru toate veniturile de acolo, și Vistier mare, Spătar, Agă, Armaș și cele-l-alte. Aceștia se nume- scă Ispravnici la acele districte de acolo din localnicii lor, fără ca să se amestece cele 12 districte de dincoace, sau ale Bucureștiului, la nici un manzup²⁵) sau hesmet acolo, și a-

εις κἀνένα μανσούπι ἢ χεζιμέτι ἐκεῖ καὶ αὐτοὶ νὰ δώσουν λογαριασμὸν εἰσῶδων καὶ ἐξῶδων τοῦ τόπου των ἢ ὑποθέσεις κρίσεων ἀμέσως εἰς τὸν Βασιλικὸν διωρισμένον, καὶ ὄχι εἰς τὸ ἐδῶ Διδάκν.

1808 Μαΐου 25. Δευτέρα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εὐγῆκον στρατεύματα ρωσικὰ εἰς τὸ λάγαρον, ἔξω εἰς τὸ Σιντέστι ἕως 3,000.

1808 Μαΐου 30. Σαββάτῳ βράδι εἰς τὰς 12 ὥρας ἐκίνησεν ὁ Κυσνικῶς διὰ τὸ Γιάσι.

1808 Ἰουνίου 3. Ἐγιναν νέοι Ἰσπράβνικοι εἰς τὰ καθηλίκια, διόλου ἀτέργιστοι ἐκλογῆ τινῶν τῶν μεγάλων (τοῦ Βιστιαρίου Φιλιππέσκου) καὶ ἀποφάσει τοῦ Κύνικωβ.

1808 Ἰουνίου 5. Ἐδιωρίσθη ἡ κομισία διεγέρσει τοῦ Φιλιππέσκου διὰ νὰ κατατρέξῃ τὸν Βαρλαάμ καὶ Σαμουρκάσην: καὶ ἀποφάσει τοῦ Κύνικωβ εἰς τὰς 12 καθηλίκια διωρίσθησαν μεγάλοι κομισάροι, ὁ Βόρνικος Γολέσκος καὶ ὁ Βόρνικος Μπάριμπος Βακαρέσκος, εἰς δὲ τὰ πέντε καθηλίκια ὁ Βόρνικος Μπαλατζάνος, καὶ ὁ Κλωτζιάρης Γλογοβάνος, αὐτοὶ οἱ τέσσαρες μεγάλοι ἔχουν καὶ πληθὴν μικρῶν, ὅλοι ὅμως ἐνόμωτοι καὶ μὲ ἐπιτίμια εἰς τοὺς λακουιτόρους, νὰ δείξουν τὴν ἀληθειαν: εἶναι δὲ τῶν ξετάσεων ἀρθρα ἐν τοῖς ἐφεξῆς.

1808 Ἰουνίου 26, Παρασκευῆ. Διὰ νότας τοῦ Προζορόβσκη καὶ νότας τοῦ Κύνικωβ ἔλαβεν ὁ Φιλιππέσκος τὴν Βιστιαρίαν.

1808 Ἰουνίου 27. Μὲ φύλλα τυπομένα ἐδόθησαν εἰς ὅλας τὰς ἐκκλησίας νὰ μνημονεύονται τὰ ὀνόματα τῆς ρωσικῆς φαμηλίας, ἐν τε τῷ ἐσπερινῷ, τῷ ὄρθρῳ καὶ τῇ λειτουργίᾳ.

1808 Ἰουλίου 10. Παρασκευῆ βράδι ὁ Γενεράλ Μιλοράδοβιτς φωνάξας τὸν Μπάνον Κωστάκην Γκίικαν, Βιστέρνικον Βαρλαάμ καὶ Λογοθέτην Γεωργάκην Σλατινιάνον, τοῖς εἶπεν ὅτι εἶναι προσταγὴ διὰ νότας τοῦ φελδμαρσαλοῦ Προζορόβσκη μετὰ τρεῖς ἡμέρας νὰ μὴν εὐρεθῶσιν εἰς τὸ Βουκουρέστι, ἀλλὰ νὰ ὑπάγουν μὲ τὰς φαμηλίας των νὰ κατοικήσουν ἔξω εἰς τὰ μούλικα τους, καὶ νὰ δώσουν ἐγγράφως εἰς ποῖον μούλικι ἕκαστος ἔχει νὰ κατοικήσῃ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ χωρίου, ἐξ ὧν ὁ μὲν Βαρλαάμ ἐπῆγεν εἰς τὸ μούλικι του, ὁ δὲ Κωστάκης Γκίικας καὶ ὁ Λογοθέτης Σλατινιάνος προσπεσόντες εἰς τὸν Μιλοράδοβιτς ἔλαβον συγχώρησιν, δόντες ὁμολογίαν ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θέλουσιν ἀνακατωθῆ τελεῖως, οὔτε θέλουσιν κάμη ταραχὰς εἰς τὸ κοινόν. Τὸ ἐγκλημά των ἦτον, μὲ τὸ νὰ εὐρέθησαν τὰ σχέδια τοῦ γράμματος ὅπου κρυφίως ἔμελλον νὰ γράψουν εἰς τὸν βασιλέα εἰς τὴν Πετρούπολιν, κατηγοροῦντες τὸν Μιλοράδοβιτς καὶ τὸν Φιλιππέσκον.

Βράδι μετὰ τὰς 12 ὥρας ἐμῆκεν εἰς τὸ Βουκουρέστι ὁ Ἐξαρχος τῆς ἐν Πετρούπολει συνόδου,

ceștia să dea socotélă de veniturile și cheltuelile locului lor saũ pricinile de judecată să se hotărască îndată la împărătescul (representant) și nu la Divanul de aici.

1808 Μαῖου 25. Lună după Pogorirea St. Duh au intrat armele Rusești în lagăr, afară la Sintestî până la 3,000.

1808 Μαῖου 30. Sâmbătă seara la 12 ore s'a pornit Kușnicov la Iași.

1808 Ιουνιe 3. S'a făcut noi Ispravnicul la districte, în general fără dare, prin alegerea celor mari (a Vistierului Filipescu) și cu acceptarea lui Kușnicov.

1808 Ιουνιe 5. S'a numit comisia prin înșistența lui Filipescu de a urmări pe Varlaam și Samurcaș; și cu hotărîrea lui Kușnicov la cele 12 districte s'au orânduit mari comisari: Vornicul Goleșcu și Vornicul Barba Văcărescu; iar la 5 districte Vornicul Bălăcenu și Clucerul Glogovanu, acești 4 mari comisari au și mulțime dintre cei mici, toți însă jurați și cu amenințări cătră locuitorii ca să arăte adevărul; articolele de cercetare sunt următoarele⁶⁾.

1808 Ιουνιe 26 Vineri. Prin nota lui Prozorovschi și a lui Kușnicov a luat Filipescu Visteria.

1808 Ιουνιe 27. Prin foi imprimate s'a dat la toate bisericile, ca să se pomenescă numele familiei (împărătești) Rusești, la vecernie, utrenie și liturgie⁷⁾.

1808 Ιουλιe 10. Vineri seara Generalul Miloradovici chemând pe Banul Constantin Ghica, Visternicul Varlaam și Logofetul Iordache Slătînenu le-a dat că este ordin prin nota Feldmaresalului Prozorovschi, preste trei zile să nu se afle în București, ci să se ducă cu familiile lor să locuiască afară la moșiile lor, și să dea înșcris la care moșie fie-care voește să locuiască și numele satului. Din cari Varlam s'a dus la moșia lui, iar Costache Ghica și Logofetul Slătînenu cădînd la Miloradovici au luat ertare, dând mărturie că de acum înainte nu se vor mai amesteca de loc, nici vor face turburări în obștime. Vina lor era pentru că s'a aflat copiile scrisorei ce pe ascuns voia să scrie Împăratului la Petersburg, înculpând pe Miloradovici și pe Vistiernicul Filipescu.

Sara la 12 ore a intrat în București Exarhul Sinodului din Petersburg, Mitro-

Μητροπολίτης Γαβριήλ, πρώην Κιοβίας και γά-
λια Μολδαβίας, έχων τὸν ἀρχιμανδρίτην τῆς
Μητροπόλεως τοῦ Ἱασίου Φιλόθειον, ἀνδρὰ ἐνάρε-
τον, ὅς τι ἦν τζιράκι τοῦ πρώην Μολδαβίας Μη-
τροπολίτου Βενιαμίν και ὄλον τὸ τάγμα τοῦ περὶ
αὐτὸν ἱερατείου, ἔτι δὲ και τὸν πρώην Προϊλάβου
Κύριλλον εἰς τὴν συνοδίαν του. Αὐτὸς ἐλθὼν ἀμέ-
σως ἐσύκωσε τὰ δωσίμια και ὄλας τὰς ἀγγα-
ρείας ἀπὸ ὄλον τὸ ἱερατεῖον τῆς Βλαχίας.

1808 Ἰουλίου 22, Τετράδη. Μὲ τάττην τοῦ
Μουσταφᾶ πασσᾶ εἰς τὸ Ρουστζούκι και ἀπὸ ἐκεῖ
μὲ γράμματα τοῦ Μανούκη ἐδώ εἰς τὸν Σερδάρη
Δίνουλαν Τζέρβεν βοδανλῆν, ἔτι δὲ και μὲ σταφέ-
ταν ξεχωριστὴν εἰς τὸν Γενεράλην Μιλοράδοβιτζ,
ἦλθον εἰδήσεις διὰ τὰ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει
ὀλέθριμυ συμβάντα, δηλαδὴ τὸν σκωτομὸν τοῦ
Σουλτάν Σελήμη, τὴν καθάρεισιν τοῦ Σουλτάν
Μουσταφᾶ και τὴν ἐγκαθίδρυσιν εἰς τὸν βασιλικὸν
θρόνον τοῦ Σουλτάν Μαχμουτ, ἣ δὲ ἱστορία τρέ-
χει οὕτω.

1808 Ἰουλίου 28. Ἡμέρα Τρίτη, ἀλλὰξεν ὁ Βι-
στέρνικος Φιλιπέσκος τὰ καλέμια τῆς Βιστιαρίας,
διὰ προσταγῆς ἐλθούσης εἰς τὸ Διδάνι: τὸ δὲ Δι-
δάνι ἔκαμε πιτάκι πρὸς τὴν εὐγένειάν του.

1808 Αὐγούστου 2. Ἐδιωρίσθη κομίσια μὲ πι-
τάκι τοῦ Διδανίου διὰ νὰ ἐξετάσουν τὸν Στόλνικον
Ἄλέκον Νεντζουλέσκον πρώην σάμμεσην τῆς Βι-
στιαρίας, ὁ Λογοθέτης Ἰσάκης Ραλέτος, ὁ Σπα-
θάρης Γρηγόρης Γκιγκας, ὁ Κλωτζιάρης Βασίλιος
Λακουστάνος και ὁ Παχάρνικος Στέφανος Μπέλιος,
τὰ ὅσα δηλαδὴ ἐσπετέρησεν ὁ Νεντζουλέσκος ἀπὸ
τῆς Βιστιαρίας ἢ μὲ ἄλλους τρόπους.

1808 Αὐγούστου 3. Ἐδιωρίσθη σαράφης εἰς
τὴν Βιστιαρίαν ὁ 2 Βιστιάρης Δίνουλος Μπορανέ-
σκος ἐν τόπῳ τοῦ Φωτάκη υἱοῦ τοῦ μακαρίτου Ἀ-
ποστόλου σαράφη.

1808 Αὐγούστου 4. Τρίτη πρωτὶ περὶ τὴν 11
ὥραν τῆς νυκτὸς ἐκίνησε διὰ τὸ Γιάσι ὁ Ἐξαρ-
χος Γαβριήλ.

1808 Αὐγούστου 5. Διωρίσθη σαράφης εἰς τὴν
Βιστιαρίαν ὁ Πολκόβνικος Ἀλέξινδρος, ἀδελφὸς
τοῦ εἰς τὸ Κοκάνι Λογοθέτου Γιακοβάκη, ἐν τόπῳ
τοῦ χατζῆ Ἰωαννίτζα.

1808 Αὐγούστου 6 Διωρίσθη σαράφης εἰς τὴν
Βιστιαρίαν ὁ Πολκόβνικος Δημήτριος Γκιζδαβέτζης
ἐν τόπῳ τοῦ Δίνουλου υἱοῦ τοῦ Ραχτηβάνη.

1808 Αὐγούστου 20. Πέμπτη ὥρα 4 τῆς ἡμέ-
ρας ἐμβῆκεν εἰς τὸ Βουκορέστι ὁ γέρων Χασάν
πασσᾶς, Ἀγά πασσᾶς, ἐλθὼν ἀπὸ Ὀδέσας ἐλευθε-
ρωθεὶς δηλαδὴ ἀπὸ τὴν σκλαβιάν του ὅπου τὸν
εἶχον σκλαβῶσῃ οἱ Ρῶσσοι πέρνοντές τον ἀπὸ τὸ
κάστρον τοῦ Μπενδερίου και ἐκόνευσεν εἰς τὸ Πόδο-
καλίτζιλορ, εἰς τὸ σπητι τοῦ Γραδιστιάνου.

politul Gabriel, fost al Chievului și Exarh ²⁸⁾
al Moldovei. având pe Arhimandritul de
la Iași Filoteiu, bărbat virtuos, care era
cirac a fostului Mitropolit al Moldovei Ve-
niamin și tot cinul bisericesc împrejurul
său, încă și pe fostul al Proilavei Ciril în
sinodia lui. Acesta viind în dată a ridicat
dările și τότε angăriile de pe clerul Va-
lahiei.

1808 Iulie 22 Mercuri. Cu Tatarul lui
Mustafa Paşa de la Rusciuc, și de acolo cu
scrisoarea lui Manuche aici la serdarul Di-
nula Cerven-Vodanli, încă și cu ștafetă de-
osebită la Generalul Miloradoviçi, a venit
înștiințare pentru întemplierile nenorocite din
Constantinopol, adică: uciderea lui Sultan
Selim, suspendarea lui Sultan Mustafa și
reîntronarea în scaunul împărătesc a lui Sul-
tan Mahmud, iar istoria se întemplieră așa.... ²⁹⁾

1808 Iulie 28. Ziua Marți a schimbat
Vistierul Filipescu calemiile Vistieriei din or-
dinul venit la Divan; iar Divanul a făcut
pitac cătră nobleța sa.

1808 August 2. S'a decis comisie cu pi-
tacul Divanului ca să cerceteze pe Stolni-
cul Alecu Nențulescu, fostul Sameș al Vis-
teriei, Logofătul Iordache Ralet, Spatarul
Grigore Ghica, Clucerul Vasile Lăcustenu
și Paharnicul Stefan Belu, câte adică a sub-
stras Nențulescu din Visterie saũ cu alte
chipurî.

1808 August 3. S'a numit Casier în vis-
terie al doilea Vistier Dinu Borănescu în
locul lui Fotache, fiul fericitului bancher A-
poscol.

1808 August 4. Marți dimineața pe la 11
ore din noapte a plecat spre Iași Exarhul
Gabriel.

1808 August 6. S'a numit Casier la Vis-
terie Polcovnicul Alexandru, fratele Logo-
fătului Iacovache din Cocani, în locul lui
Hagi Ioniță.

1808 August 6. S'a numit Casier la vis-
terie Polcovnicul Dimitrie Ghizdaviçi în lo-
cul lui Dinul, fiul lui Rahtivan.

1808 August 20. Joi, ora ' din zi a
întrat în București bătrânul Hasan Paşa,
Aga Paşa, venind din Odesa eliberat din
sclavia în care l-au fost luat sclav Rușii,
când au ocupat castrul Bender, și și-a luat
locuința la Podul Calicilor, în casa lui Gră-
diștenu.

1808 Αὐγούστου 20. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ δηλαδὴ ὁ Γενεράλ Μιλοράδοβιτς ἐξώρισε τὸν Γεωργάκην Σλατινέανον εἰς τὸ μουλκι τοῦ Πλοεστόρι, διὰ τὰς φλυαρίας του.

1808 Αὐγούστου 23, Κυριακῇ Ἐκίνησεν ἐντεῦθεν ὁ Χασάν πασσᾶς διὰ τὸ Ρουστζοῦκι.

1808 Σεπτεμβρίου 6, Κυριακῇ. Ἀνεγνώθη νότα τοῦ Προζορόβσκη καὶ Κύσνικωβ εἰς τὴν Μητροπόλιν ἐν ἐπηκόῳ πάντων, καὶ κατὰ τὴν ἔννοιαν ταύτης ἔγινεν ἀμέσως ρεφόρμα, τοιούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ τόπου οὕτως:

ὁ Μητροπολίτης

ὁ Ἀρτζεσίου

ὁ Βιστιάρης Φιλιπέσκος

ὁ Βόρνικος Στέφανος Βκαρέσκος

ὁ Λογοθέτης Ἰσαάκης Ραλέτος.

Αὐτοὶ οἱ πέντε νὰ ᾔναι εἰς τὸ κομητέτον, δηλαδὴ ἢ σύναξις αὐτῶν νὰ λέγεται κομητέτον, αὐτοὶ νὰ διοικοῦν ὅλην τὴν Βλαχίαν, αὐτοὶ νὰ μπουργιουρδίζουσι καὶ αὐτοὶ νὰ δίδουσι τὰς τελείας ἀποφάσεις.

Μπάνος Μανολάκης Κρετζουλέσκος μὲ τὴν μπανίαν του, Ραδουκάνος Γολέσκος Βόρνικος ἄνω τζάρας, Κωνσταντῖνος Κρετζουλέσκος Βόρνικος κάτω τζάρας καὶ μὴν εὐχαρηστηθεὶς ἐβαζγέστασε, καὶ ἔγινεν ὁ Βόρνικος Μιχαλάκης Μάνος, Μιχαλάκης Μάνος 3 Βόρνικος, ἔγινεν ὁ Βόρνικος Ἰστράτης, Πετράκης Ρητορίδης 4 Βορνικος, Μανολάκης Κουπάρης Βόρνικος τῶν κοινοτήτων, Γρηγόριος Γκίκας Σπαθάρης, Κωνσταντῖνος Δουδέσκος Λογοθέτης τῆς ἄνω τζάρας, Δημήτριος Γκίκος (ὁ τάκις) Λογοθέτης τῆς κάτω τζάρας, Γρηγόριος Μπαλιάνος ἄγας, Θεοδωράκης Βκαρέσκος Βόρνικος τῆς πολιτίας.

1808 Νοεμβρίου 5. Πέμπτη βράδι εἰς τὰς δύο ὥρας τῆς νυκτός, ἦλθεν ὁ κνεζης Προζορόβσκης εἰς τὸ Βουκουρέστι καὶ ἐκόνευσεν εἰς τὸ σπῆτι τοῦ μακαρίτου Μπάνου Σκαρλατου Γκίκα, ἐπῆγεν εἰς τὸ λάγαρον, ἐδιώρησε τὰ στρατεύματα μέσα εἰς τὸ Βουκουρέστι καὶ εἰς τὰς ἔξω πολιτείας νὰ ξεχειμάσουσι: ἔστειλε καὶ εἰς τὸ Τυροβόιστον 1000 καβαλαρέους κιμπούρσκη δραγόνσκη μὲ ἓνα σέφην.

1808 Δεκεμβρίου 17, Πέμπτη. Ἦλθεν ὁ Γενεράλ Κύσνικωβ καὶ ἐκόνευσεν εἰς τὸ σπῆτι τοῦ Μπάνου Ράκοβιτς.

1808 Δεκεμβρίου 19. Σαββάτω τὸ δειλινὸν ἐκίνησεν ὁ Προζορόβσκης διὰ τὸ Γιάσι.

1808 Δεκεμβρίου 22. Τρίτη ἔλαβον τέλος αἱ ὄκναι καὶ τὰ βτίμματα, τὰς μὲν ὄκνας ἐπῆρεν ὁ Σερδάρης Δηνουλιος Τζέρβεν βοδαλῆν μὲ τὸν Παχάρνικον Μανούκην διὰ 1400 πουγγεῖα, νὰ συκωθῆ καὶ ἡ σαρχρία νὰ πωλῆ δηλαδὴ ἄλας ὅποιος θέλει, ἐσυκώθη καὶ ἡ λουμουναρρία τοῦ ἀγιοκηρίου: ἂν ἀνοιχθῶσιν αἱ σκῆλαι νὰ δώσουσι ἄλλα 210 πουγγεῖα, νὰ γένουσι ὅλα πουγγεῖα 1610. Τὰ δὲ

1808 August 20. In aceeași zi Generalul Miloradovič a surgunit pe Iordache Slătineanu la moșia lui Ploeștorii pentru vorbile lui.

1808 August 23, Duminică. S'a dus de aicea Hasan Pașa la Ruscîuc.

1808 Septembrie 6, Duminică. S'a cetit nota lui Prozorovschi și Cușnicov la Mitropolie în auzul tuturor, și după sensul ei s'a făcut îndată reformă în administrația țării în acest mod:

Mitropolitul

Argeșul

Vistierul Filipescu

Vornicul Stefan Văcărescu

Logofetul Isache Ralet⁵⁰).

Aceștia cinci să fie în comitet, adică întrunirea lor să se numescă comitet, aceștia să administreze totă Valahia, aceștia să boerescă și aceștia să dea hotărârile definitive.

Banul Manolache Crețulescu cu Bănia lui, Răducanu Golescu Vornic țării de sus, Constantin Crețulescu Vornic țării de jos. Și nemulțămît a demisionat și s'a numit în locul lui Vornicul Manolache Mănu, al treilea Vornic s'a făcut Istrate, în locul lui Manolache Manu, Petrache Ritoride al patrulea Vornic, Manolache Cuparu, Vornicul obștiei, Grigorie Ghica Spătar, Constantin Dudescu Logofet țării de sus, Dimitrie Ghica, Logofet țării de jos, Grigorie Băleu Agă, Tudurache Văcărescu, Vornicu orașului.

1808 Noembrie 5. Joi s'era la 2 ore din noapte a venit Cnezul Prozorovschi la București și a găsdnit în casa fericitului Ban Scarlat Ghica, s'a dus la lagăr și a regulat armatele în București și în orașele din afară să ierneze. A trimis și în Tîrgoviștea 1,000 de cavaleri Chimburschi Dragonschi cu un șef.

1808 Dechemvrie 17, Joi. A venit Generalul Cușnicov și a locuit la casa Banului Racoviță.

1808 Dechemvrie 19. Sâmbătă dimineță a plecat Prozorovschi la Iași.

1808 Dechemvrie 22. Marți a luat sfârșit ocele și vămile; ocele le-a luat Sardarul Dinul Cerven-vodali cu Paharnicul Manuche, pentru 1,400 pungî, ca să scotă și să vîndă sare cine va voi; s'a ridicat și lumînăria cerei sante. Dacă se vor deschide porturile, să mai dea 210 pungî, ca să fie tôte pungile 1,610; iar vămile le-a

βάμματα τὰ ἐπῆρεν ὁ Βιστιάρης χατζή Μόσχος διὰ 850 πουργεῖα, ἐσυκώθη ὅμως τὰ βάμματα διόλου ἀπὸ κάθε εἶδους ζαχαρῆ, κερεστὲ ξύλλων φωτιᾶς καὶ ἀπὸ κάθε εἶδους φαγουλάτα, ἔμεινεν εἰς τὸ ὁμόρι μόνον τὸ βάμμα τῶν ζώων.

1808 Δεκεμβρίου 22. Τρίτη, ἐκίνησεν ὁ Κύσινκωβ διὰ τὸ Γιάσι.

1808 Νοεμβρίου 3. Ἀσθενήσας ὁ μακαριώτατος Ἱεροσολύμων Ἀνθιος, τῇ 10 τοῦ αὐτοῦ ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος, Πατριάρχης δὲ Ἱεροσολύμων ἀντ' αὐτοῦ ἔγινεν ὁ πρῶην Βηθλεέμ Πολύκαρπος.

1808 Νοεμβρίου 17. Ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἡ Ἐλιβερά εἰδησις ὅτι κατεκάη ἡ ἀγία ἐκκλησία τοῦ ἀγίου Τάφου.

1808 Νοεμβρίου 17. Ἐπανεστῆσαν οἱ Γιανίτζαροι εἰς τὴν Πόλιν κατὰ τοῦ Βεζύρου Μουσταφᾶ πασσᾶ ὁ Ροστζουκλού, ἐσχότωσαν τὸν Τεφτερδάρ Ἐφένδη καὶ τὸν Κεχαγια Μπεην, ὁ δὲ Μουσταφᾶ πασσᾶς ἀπελπισθεὶς ἐμβῆκεν ὑπὸ κάτω τοῦ τζεπχανῆ, ἔβαλε φωτιὰν εἰς τὸν τζεπχανῆν καὶ ἔγινεν κάμποση φθορᾶ, ἐπνίγη ὅμως καὶ αὐτὸς ὑπὸ κάτω ἀπὸ τὸν καπνὸν, τὸν εὐγαλαν νεκρὸν καὶ τὸν ἐκρέμασαν ἀπὸ ἓνα ποδάρι, τὸν εἶχαν ρίξη πρότερον καὶ γιεφτᾶν λέγοντα οὕτως: Ρουμεληδὲν γνελμὶς μπίρ-τζιτάκ, Σουλτᾶν Μαχμουδι ἔτι τζιράκ. Ἐπῆγαν καὶ εἰς τὸ βασιλικὸν σερράγι νὰ κατεβάσουν ἀπὸ τὸν βασιλικὸν θρόνον τὸν Σουλτᾶν Μαχμουτ καὶ νὰ βάλουν πάλιν τὸν πρῶην Σουλτᾶν Μουσταφᾶν ἀπὸ τὸ καφάσι: αὐτὸς ὅμως προειδὼς ὁ Μαχμουδ ἐπρόλαβε καὶ ἐσχότωσε τὸν Μουσταφᾶ καὶ τὴν μητέρα του καὶ οὕτως ἔπαυσεν ἡ ἐπανάστασις. Ἐκαμαν Βεζύρην τὸν Τζαβούς μπάσην, Ὁ Καπουδᾶν πασσᾶς ὡς σύμμαχος τοῦ Βεζύρη Μουσταφᾶ ἐγλύτωσε τὴν ζωὴν του μετὰ τὴν φυγὴν. Ὁ Μανούκης ἐγλύτωσεν ἀπὸ τὸ μέρος τῆς ξηρᾶς καὶ ἦλθεν εἰς τὸ Βουκουρέστι. Ὁ Μηζρώπης, Πογώζης καὶ Καπρέλης μετὰ καράβι διὰ τῆς μαύρης θαλάσσης εὐγῆκαν εἰς τὴν Ὀδέσαν.

1808 Νοεμβρίου 27. Ἐξεδόθη ἔγγραφο τυπωμένον τοῦ Ἐξάρχου Γαβριήλ ὅπερ κατεγράφη ἔμπροσθεν.

1808 Σεπτεμβρίου 18. Ἐγινεν ἡ ἀντάμωσις τῶν δύο βασιλέων Ναπολέωντος Μποναπάρτε καὶ Ἀλεξάνδρου Ρωσσίας εἰς τὸ Ἐρφεύρδ τῆς Θουριγγίας ἐν τῇ Σαξωνίᾳ.

1808 Ὀκτωβρίου. Ἀπέρασε διὰ τὴν πόλιν ὁ Κρασνακόβσκης ἀποσταλεὶς παρὰ τοῦ Προζορόβσκη μετὰ γράμμα πρὸς τὸν Βεζύρην Μουσταφᾶ πασσᾶν, διὰ νὰ διορήσῃ μωραχάσιδες νὰ ὑπάγουν εἰς τὸ Γιάσι, ὅπου νὰ γένῃ ὁ μουκιαλεμῆς ἐκεῖ: αὐτὸς ὁ Κρασνακόβσκης ἔτυχεν ἐκεῖ ἐπάνω εἰς τὸ

luat vistierul Hagi Mosca pentru 850 pungi, a ridicat însă vămile cu totul de la orî ce fel de zaharea, herestea, lemn de foc și de la orî-ce faget, a rămas la Obor numai vama vitelor ³¹).

1808 Dechemvrie 22, Marți a plecat Cușnicov la Iași.

1808 Noemvrie 3. Bolnăvindu-se prea fericitul Ierusalimilor Anthim, la țece a aceliăș și-a plătit datoria comună, iar Patriarh al Ierusalimilor în locul lui s'a făcut fostul Vitleemului Policarp.

1808 Noemvrie 17. A venit la Constantinopol durerósa știință, că a ars sânta Biserică a Sântului Mormânt.

1808 Noemvrie 17. S'aũ revoltat Enicerii în Constantinopol contra Vizirului Mustafa Pașa Rusciuciu, aũ ucis pe Tefterdar Efendi și pe Chihaiia beiu; iar Mustafa Pașa desperat a intrat în Gephane dedesupt, a pus foc la Gephaué și s'a făcut destulă mortalitate, s'a asficiat însă și el dedesupt de fum, pe care l-aũ scos mort și l-aũ spânzurat de un picior, l-aũ fost tãrit mort mai întâiũ și dicẽndu-i ast-fel: *Rumeliden gelmis bir-șitac Sultan Mahmudi eti cirac*. S'aũ dus și la Seraiul împãrãtesc, ca să dea jos de pe tronul inperial pe Sultan Mahmud și să pue iarăș pe fostul Sultan Mustafa din Cafas (inchișore), prevẽdẽnd însă acẽsta Mahmud a anticipat și a ucis pe Mustafa și mama sa, și ast-fel a încetat revoluția. A făcut Vizir pe Ceauș Pașa. Capudan Pașa, ca asociat Vizirului Mustafa, și-a scãpat viața prin fugă, Manuche a scãpat pe uscat și a venit la București. Mizrop, Bogoz și Caprel cu corăbii pe marea Negră aũ scãpat la Odesa.

1808 Noemvrie 27. S'a dat publicație tipãrită de cãtră Exarhul Gavriil care s'a înscris mai înainte ³²).

1808. Septemvrie 18. S'a făcut întâlnirea celor doi împãrați, a lui Napoleon Bonaparte și a lui Alexandru al Rusiei la Erfurd în Turingia din Saxonia.

1808 Octomvrie. A trecut pentru Constantinopol Crasnacovschi trimis de Prozorovschi cu scrisori cãtră Vizirul Mustafa Pașa, ca se hotãrască reprezentanții spre a merge la Iași, unde să se facă preliminãrile pãcei acolo. Acest Crasnacovschi s'a întâmplat a

ζορμπαλήκι τῶν γιαντιζάρων καὶ ἐγλύτωσεν εἰς τὸ σεράγι τοῦ ἐλτζῆ τῆς Νεμτζίας καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἦλθεν εἰς τὸ Βουκουρέστι.

1809 Ἰανουαρίῳ 2, Σαββάτῳ Ἦλθε νότα τοῦ Κύσνικωβ ἐδῶ εἰς τὸ Διβάνι ἐλεγκτικὴ διὰ τὸ τάρῃ τοῦ Βαρλάμη καὶ ἀπειλητικὴ καὶ διορισθεῖς ὁ πολίτζ-μείστερ περιῆλθεν ὅλους τοὺς ὑπογράψαντας εἰς τὴν ἀγωγὴν ὅπου ἔδωκαν τῷ Κύσνικωβ (εἰς τὴν ὁποῖαν ἐκατηγοροῦσαν τὴν τωρηνὴν διοίκησιν, δηλαδὴ τὸ κομητέτο καὶ ζήλω πατριτισμοῦ τάχα ἐζητοῦσαν νὰ πάρουν λογαριασμὸν εἰσόδων τῆς Βιστιαρίας καὶ νὰ γίνωνται γνωσταὶ καὶ εἰς αὐτοὺς αἱ ὀρενδουιάλαι ὅπου ἀκολουθοῦν, ἐπὶ λόγῳ ὅτι δὲν ὑποφέρουν νὰ βλέπουν τὴν πατρίδα των διαρπαζομένην καὶ ληστευομένην, περὶ οὗ καὶ διὰ ζώσης φωνῆς εἶχον ἀναφέρῃ ἅπαντες τῷ τε Προζορόβσκη καὶ τῷ Κύσνικωβ πρὶν κινήσουν ἐντεῦθεν: καὶ ὠνεϊδίσθησαν ἰκανῶς καὶ μετ' ἀπειλῆς) ζητῶν ἀπὸ τὸν καθ' ἓνα ὑπογραφὴν ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θελεῖ ἀνακατωθῆ εἰς καμμίαν δουλείαν τῆς κοινότητος, οὔτε θέλει λαλίση, οὔτε θέλει ἐνοχλήση μὲ ἀγωγάς.

1809 Ἰανουαρίῳ 7. Πέμπτη βράδι εἰς τὰς δύο ὥρας τῆς νυκτὸς ἐσκοτώθη ὁ πρῶην προβιαντ-μείστερ Κουρλικόβσκης μέσα εἰς τὸ σπῆτι τοῦ Σαμουρκάση, ὅπου ἐκάθητο. Αὐτὸς ἔφαγε μίαν μεγάλην ποσότητα πουγγεῖων, ἄσπρα βασιλικὰ καὶ ἐξώσθη, διορισθεῖς ἀντ' αὐτοῦ ἄλλος προβιαντ-μείστερ λεγόμενος Καβάγκας καὶ μετ' ὃ νὰ ἠθέλησεν ὁ Μιλοραδοβίτζης νὰ θεωρήσῃ τὰ κατὰστικὰ του, αὐτὸς ἀπελπισθεῖς ἐσκοτώθη μὲ τὴν πιστόλαν.

1809 Ἰανουαρίῳ 16, Σαββάτῳ. Ἐξώσθη ὁ Μιχαλιώτης Κύριλλος ὡς φθορεὺς τοῦ μοναστηρίου πκρά τοῦ Διβανίου καὶ ἀντ' αὐτοῦ διορίσθη κάπιος Σύγγελος Σαμουήλ, πρῶην Σαδοβάνος ἐπὶ δεκαπενταετείαν, νὰ ἐξοφλήσῃ ὅλον τὸ ὑπέρογκον χρέος, ὅπου ὁ Κύριλλος ἔβαλεν εἰς τὸ μοναστήρι, ἀναβαῖνον, ὡς λέγουσιν, εἰς 300 πουγγεῖα, αὐτὸς δὲ ὁ Κύριλλος διὰ νὰ ἀποφύγῃ κάθε κακὸν ἔγινε σοῦδιτος Φραντζέζος.

1809 Ἰανουαρίῳ 17. Κυριακὴ τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου ἐξεκινήθη ὁ Βιστιάρης Βαρλάμη διὰ προσταγῆς μὲ ὀφφικιάον, ἀνευ τῆς φαμηλίης του, εἰς τὸ Γιάσι ἀφ' οὗ εἶχε περιορισθῆ πρότερον προημερῶν εἰς τὸ σπῆτί του, μὲ φύλαξιν ὀφφικιάλων καὶ σολδάτων διὰ νὰ μὴ τὸν ἀνταμώσῃ κἀνένας.

1809 Ἰανουαρίῳ 20, Τετράδῃ. Διὰ προσταγῆς ἐξεκινήθη καὶ ὁ Σαμουρκάσης εἰς τὴν Κραγιώδην.

1809 Ἰανουαρίῳ 23, Σαββάτῳ. Διὰ προσταγῆς τοῦ φέλδμαρσαλίου Κνεζῆ Προζορόβσκη ἐξεδόθησαν σφοδραὶ προσταγαὶ, νὰ ἀγορασθῶσι μὲ ἄσπρα

fi acolo la revoluția Ianicerilor și a scăpat în Seraiul consulului Nemțesc și de acolo a venit la București.

1809 Ianuarie 2, Sâmbătă. A venit nota lui Cușnicov aici în Divan muștrătore și amenințătore pentru partida lui Varlaam și numindu-se Poliț-maistru a cutrierat pe la toți cei ce au scris în acuzarea ce au dat-o lui Cușnicov (în care înculpa administrația presentă, adică comitetul și ca și cum din zel patriotic cerea să ȳea socotela veniturilor și cheltuelilor Visteriei și să fie cunoscute și lor rânduile ce urmĂza, pentru cuvânt cĂ nu sufĂr sĂ vadĂ patria lor furatĂ și jefuitĂ, despre care și prin viu glas au spus cu toții și lui Prozorovschi și lui Cușnicov înainte de a pleca de aicea; și s'a certat în deajuns și amenințat), cerĂnd de la fie-care subscriere, cĂ de aicea înainte nu se vor mai amesteca în nici un serviciu obștesc, nici vor vorbi, nici vor supĂra cu judecĂți.

1809 Ianuarie 7. Joi sĂra pe la 2 ore din nĂpte s'a ucis fostul proviat-maistru Curlicovschi în casa lui Samurcaș, unde locuia. Acesta a mĂncat o mare cantitate de pungi de galbeni împĂratești și s'a destituit numindu-se în locu lui alt proviant-maistru ȳis Cavanga, și pentru cĂ a voit MiloradovicĂ sĂ-i observe socotelile lui, acesta desperat s'a ucis cu un pistol.

1809 Ianuarie 16, Sâmbătă. S'a destituit Mihaliot Chiril, ca ruinĂtor MonĂstirei, de Divan și în locul lui s'a numit un Singhel Samuil, fost la Sadova pentru 15 ani, pentru ca sĂ plĂtescĂ tĂtĂ datoria enormĂ pe care Ciril a lĂsat-o la Monastire, ridicĂndu-se, dupĂ cum spun, la 300 de pungi, iar acest Ciril pentru a se feri de ori-ce rĂu s'a fĂcut sudit francez.

1809 Ianuarie 17. Duminica Vameșului și a r'ariseului, a plecat Vistiarul Varlaam din poruncĂ cu un slujbaș, fĂrĂ familia lui, la Iași, dupĂ ce a fost închis mai întâiu cĂteva ȳile în casa lui cu pazĂ de slujitori și soldați spre a nu comunica cu nimene.

1809. Ianuarie 20, Mercuri. Din ordin a plecat și Samurcaș în Craiova.

1809 Ianuarie 23, Sâmbătă. Din ordinul feldmareșalului Cnez Prozorovschi s'a dat aspre ordine sĂ se cumpere cu banii Viste-

τῆς Βιστιαρίας βόδια ἐκλεκτὰ τοῦ ζυγοῦ 4,500, ἀπὸ 4 χρόνων τὸ βόδι ἕως τῶν 7, ὄχι μεγαλύτερον, νὰ γίνουν καὶ 500 ἀμάξια καλὰ σιδηροδεμένα, εἰς τὰ ὁποῖον νὰ βάζωνται ἐκ τῶν ἀνωθεν βοδίων ἀνὰ 6 εἰς κάθε ἀμάξι, οἱ ἀμαξάδες νὰ ἦναι Ρῶσσοι καὶ 1500 βόδια νὰ ἦναι ἐλεύθερα γεδέκι, ἔτι δὲ καὶ ὄλον τὸ σιτάρι ὅπου εἶναι εἰς ὄλα τὰ μαγαζιά νὰ ἀλεσθῆ, νὰ γίνῃ ἀλευρι καὶ νὰ πατηθῆ εἰς σακκιά ἀνὰ 100 ὀκάδες εἰς κάθε σακκί, αὐτὰ ὄλα νὰ γένουν ἔτοιμα ἀφεύκτως ἕως 20 τοῦ ἀρχομένου Φεβρουαρίου, ἐπειρὴ αὐτὰ ἔχουν νὰ συναπέλθωσι μὲ τὸν στρατὸν ὅπου τὸ καλέση ἡ χρεία. Εὐγαλαν καὶ νέον δόσιμον ἀνὰ 6 γρόσια εἰς τὸ λούδουρον, οἱ μαζήληδες 4, τὰ νιάμουρα 4, οἱ παιπάδες 4, αἱ μπράσλαι 4, οἱ σοκοτελνίκαι 2, καὶ οἱ ποσλοῦσνικοι 1.

1809 Ἰανουαρίῳ 26. Τρίτη βράδι ἐξεκινήθησαν μπούτκαι, καρέται, καρούτζαι καὶ ἀμάξια εἰς Κραγιώβαν νὰ φέρουν τοὺς μουραχάσηδες, μεχμανδάρης δὲ ὁ Κλωτζίαρος Ἀλέκος Νικολέσκος.

1809 Ἰανουαρίῳ 27, Τετράδη. Ἦλθε τῷ Μητροπολίτῃ Οὐγγροβλαχίας καθαλερία τῆς ἀγίας Ἀννης καὶ ἐγκόλπιον σταυρὸς, ὁμοίως καὶ τῷ ἀγίῳ Ἀρτζεσίῳ ἐγκόλπιον σταυρὸς.

1809 Φεβρουαρίου 5. Παρασκευὴ τῆς τυρινῆς ἐκίνησεν ὁ Ἐπίσκοπος Ἀρτζεσίῳ Ἰωσήφ διὰ τὸ Γιάσι, προσκληθεῖς παρὰ τοῦ Ἐξάρχου Γαβριήλ.

1809 Φεβρουαρίου 7, Κυριακὴ τῆς τυρινῆς. Διὰ προσταγῆς βασιλικῆς ἔγιναν λειτανίας εἰς ὄλας τὰς ἐκκλησίας τοῦ Βουκουρέστι διὰ τοὺς ἀρραβῶνας τῆς ἀδελφῆς τοῦ β σιλέως Ἀλεξάνδρου μετὰ τοῦ Γεωργίου Πρίγκιπος τοῦ Ἀλτεμπουργ.

1809 Φεβρουαρίου 12. Παρασκευὴ βράδι εἰς τὰς 12 ὥρας, ἐμῆξαν οἱ μουραχάσιδες τῆς Πόρτας εἰς τὸ Βουκουρέστι καὶ ἐκάθησαν, ὁ μὲν Γαλιπ Ἐφένδης, Ρεῖζ Ἐφένδης εἰς τὸ σπῆτι τοῦ Μπάνου Ρακοβίτζα, ὁ δὲ ἔλτζῆ πασσᾶς υἱὸς τοῦ Μουράτ Μολλά εἰς τὸ σπῆτι τοῦ ἀρχωντος Βορνίου Γρηγορίου Μπραχκοβάνου, ὁ δὲ Μπειλικτζῆ Ἐφένδης εἰς τὸ σπῆτι τῆς Δομνίτζας Καρατζᾶς καὶ ὁ μέγας δραγομάνος, Μπειγζαδὲς Δημητράκης Μουρούζης εἰς τὴν Φεϊτζαν του δραγομανέσσαν, εἰς τὸ σπῆτι τοῦ μακαρίτου Μπάνου Σκαρλάτου Γλίκα. Τῷ αὐτῷ ἑσπέρας ἐπῆγεν ὁ Μπειγζαδὲς δραγομάνος ἐκ μέρος τῶν μουραχασίδων καὶ ἐχαίρησε τὸν Γενεράλ Μιλοράδοβιτζην, λέγουν ὅτι οἱ μουραχάσιδες εἶχαν μαζί τους 24 μησοφέγγαρα ἐγκοσμημένα μὲ πετράδια, νὰ τὰ προσφέρουν ἂν ἀποβῶσιν αἰσίως τὰ τοῦ σκοποῦ των. Ἦτον μαζί τους καὶ ὁ Ποστέλνικος Λουκάκης Ἀργυρόπουλος κονεύσας εἰς τὸ σπῆτι τοῦ Βορνίου Μανολάκη.

1809 Φεβρουαρίου 13. Ἐδέχθη ἡ ὀθωμανικὴ

riei boi aleși 4,500 de jug, de la 4 ani bo-
ul până la 7 ani, nu mai mare, și să se
facă și 500 de cară bine ferecate, la care
să pue din boii de mai sus, câte 6 la fie-
care car, căruțașii să fie ruși și 1,500 boi
să fie liberi ghedechi³³); pe lângă aceea tot
grâul cât este la toate magaziile să se ma-
cine și să se facă făină și să se pue în saci
câte 100 ocale în fie-care sac, toate acestea
să fie gata fără smintelă până la 20 a vii-
torei Fevruarie, fiind-că acestea au să măr-
gă împreună cu armata, unde o va che-
ma trebuința; a scos și o nouă dare, câte
6 lei de ludur, mazili 4, némura 4, preoții
4, breslele 4, scutelnicii 2 și poslușnicii 1³⁴).

1809 Ianuarie 26. Marți sera au plecat
butce, carete, căruți și trăsuri la Craiova
ca să aducă pe reprezentanți; iar mehmandar
Clucerul Alecu Niculescu³⁵).

1809 Ianuarie 27, Marți, A venit Mitro-
politului Ungro-Valahiei cavaleria sântei A-
nei și engolpiu, cruce, asemenea și Sfințitu-
lui Argeșiu engolpiul, cruce.

1809 Fevruarie 5, Vineri, săptămēna brân-
zei, a plecat Episcopul de Argeș Iosif Ia
Iași, chemat de Exarhul Gabriil.

1809 Fevruarie 7, Duminica brânzei. Din
ordin împărătesc s'au făcut litariii în toate
bisericele Bucureștilui pentru logodna su-
rorei împăratului Alexandru cu Gheorghie
Principele de Aldenburg.

1809 Fevruarie 12, Vineri sera, la 12
ore, au intrat reprezentanții Porței în Bucu-
rești și s'au așezat Galep Efendi, Reiz Efen-
dia în casa Banului Racovița, iar Elgi Pașa,
fiul lui Murat Mola, în casa boerului Vor-
nicului Grigorie Brâncovanul, iar Beiligi
Efendi în casa Domniței Caragea, și marele
dragoman, Beizadea Dumitrache Moruzi, la
mătușa lui dragomănesa în casa fericitului
Ban Scarlat Ghica. În aceiași sară s'a dus
Beizadea dragomanul din partea represen-
ților și a felicitat pe Generalul Milorado-
vici. Dic că reprezentanții avēu cu ei 24 de
semi-luni, cavalerii bătute cu petre scum-
pe pentru a le da, dacă vor reuși în bine
la scopul lor. Era cu dēnșii și postelnicul
Luchache Arghiropol ospitalier în casa Vor-
nicului Manolache.

1809 Fevruarie 13. A primit porța Oto-

Πόρτα τὸν ἐλτζῆν τῆς Ἑγγλιτέρας μέσα εἰς τὴν Πόλιν.

1809 Φεβρουαρίου 15. Δευτέρα πρῶτῃ εἰς τὰς δύο ὥρας ἐκίνησαν οἱ μουραχάσιδες διὰ τὸ Γιάσι.

1809 Φεβρουαρίου 20. Σαββάτῳ εἰς τὰς 8 ὥρας τῆς ἡμέρας ἐκίνησεν ὁ Γενεράλ Μιλοράδοβιτς διὰ τὸ Γιάσι διωρισμένος ὡν μουραχάσηδες ἐκ μέρους τῆς Ρωσσίας μαζί με τὸν Γενεράλ τῆς ἀλτιλερίας Χάρτιγγ καὶ Γενεράλ Κυσνικῶς καὶ ἔφθασαν ἐκεῖ Δευτέρα 22 τοῦ μηνός.

1809 Φεβρουαρίου 28. Κυριακῇ ἀνεγνώσθη ἐπ' ἐκκλησιῶν προσταγὴ τοῦ ἐξάρχου Γαβριήλ περιληπτικῇ τοῦ ὅτι καλόγηροι ὁποιοῦδήποτε βαθμοῦ νὰ μὴ ἀνακτώνωνται εἰς πολιτικὰς καὶ κοσμικὰς ὑποθέσεις, οὔτε ἀρένδας μουλκίων νὰ βαστοῦν, οὔτε εἰς σπήτιζ κοσμικῶν νὰ ἦναι δεκτοὶ ἐπ' οὐδεμιᾶ προφάσει, ἀλλὰ νὰ ἀπέλθωσιν εἰς τὰ κοινόβια ἔνθα ἔχουσι τὴν μετάνοιάν των. Καὶ ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς οἱ ἡγούμενοι τῶν μοναστηρίων ἐν γένει νὰ μὴ δανείζωνται πλέον ἄνευ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ Ἐξάρχου.

1809 Μαρτίου 3. Ἀνεγνώσθη νότα τοῦ Κυσνικῶς περὶ τῶν Κρητιρίων, ὡς ἐξῆς.

1809 Μαρτίου 3. Τετράδι ἐσπέρας ἔφθασεν ἐνταῦθα ὁ Γενεράλ Μιλοράδοβιτς ἐπιστρέψας ἀπὸ Γιάσι, κινήσας ἐκεῖθεν Δευτέρα Μαρτίου 1.

1809 Φεβρουαρίου 27. Σαββάτῳ ἐξεκινήθη ἀπὸ Γιάσι ὁ Πολκόνικος Χύτρωβ κοριέρος, νὰ ὑπάγῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀναφέρωντας εἰς τὴν Πόρταν τὰ δυσκολεύοντα τὴν εἰρήνην αἷτια, νὰ φέρῃ ἀπόρισιν. Τὸ μόνον αἷτιον ὁποῦ ἀπελπίζει τὴν εἰρήνην εἶναι, μετὰ τὸ νὰ ἐδέχθη ἡ Πόρτα τὸν Ἐλτζῆν τῆς Ἑγγλιτέρας μέσα εἰς τὴν Πόλιν, τὸν ὁποῖον ζητεῖ ἡ Ρωσσία νὰ τὸν διώξουν οἱ Τοῦρκοι, καὶ ἔπειτα νὰ ὀμηλήσουν περὶ ἀγάπης. Ἐρχόμενος ὁ Χύτρωβ ἀπὸ Γιάσι καθ' ὁδὸν εἰς Μπουζαῖον ἔπαισεν ἀπὸ τὴν καρδίαν του καὶ ἐσύντιψε χεῖρας καὶ πόδας, εἰς τὸν τόπον του δὲ ἐκίνησεν ἐντεῦθεν ὁ Καπιτάνος Πασκεβίτς τῆ Τετάρτη Μαρτίου καὶ ἀμέσως ἀρχήσαν οἱ Ρῶσοι νὰ κάμουν τὴν πολεμικὴν ἐτοιμασίαν.

1809 Μαρτίου 4. Ἦλθεν εἰς Βουκουρέστι ἡ γυναῖκα τοῦ Μανούκη μαζί μετὰ τὰ χαρέμια τῶν ἀλλων ἀρμενίδων, δηλαδή: Μεζρόπη, Πογώζη καὶ Καπρέλη, αὐτοὶ ὅμως πρὸ πολλοῦ ἦλθον ἐδῶ εἰς Βουκουρέστι καὶ ὁ Χατζῆ Ἀποδουλάχης πενθερὸς τοῦ Πογώζη μετὰ ὅλην τὴν φημίλιάν του.

1809 Μαρτίου 13. Ἐκύρηξεν ἡ Πόρτα τὸν κατὰ τῶν Ρώσων πόλεμον μετὰ μανιφέστον ὡς ἐν τοῖς ἐφεξῆς.

1809 Μαρτίου 14. Ἐδιωρίσθη παρὰ τοῦ Προζορόβσκη, βίτζα-πρεζεδέντης τοῦ Διβανίου ὁ Γενεράλ μαϊῶρ Ἐγγελγάρδ, ἡμέρα Σαββάτῳ καὶ τῆ

mană pe (Consulul) Englițerei în Constantinopol.

1809 Fevruarie 15. Lună diminéța la 2 ore a plecat reprezentanții la Iași.

1809 Fevruarie 20. Sâmbătă la 8 ore din Ți a plecat Generalul Miloradovicî la Iași, numit fiind plenipotent din partea Rusiei, împreună cu Generalul de artilerie Harting și Generalul Cușnicov și au sosit acolo Lună, la 22 a lunii.

1809 Fevruarie 28. Duminică, s'au cetit în biserică ordinul Exarhului Gabriil cuprindețor: ca călugării de ori-ce grad să nu se amestice în afacerile politice și lumești, nici arende de moșii să fie, nici în casele laicilor să nu fie primiți sub nici un pretext, ci să se ducă în chinoviile unde-și au metaniile lor și că de acum înainte egumenii Monastirilor în general să nu se împumute mai mult fără iscălitura Exarhului ⁸⁶).

1809 Martie 3. S'a cetit nota lui Cușnicov despre judecătoria, cum urmază ⁸⁷).

1809 Martie 3. Mercuri s'era a sosit aicea Generalul Miloradovicî întorcându-se de la Iași, plecând de acolo Lună, Martie 1.

1809 Fevruarie 27. Sâmbătă a plecat din Iași Polcovnicul Hitrov curierul, ca să se ducă la Constantinopol și să refere Porței cauzele dificultăței păcei și să aducă răspuns. Singura cauză care desperază pacea este că a primit Pórta pe Consulul Englițerei în Constantinopol, pē care-l cer Rușii să fie isgonit de Turci, și apoi să vorbescă despre pace. Venind Hitrov de la Iași pe drum la Buzău a cădut din trăsura lui și s'a frânt mâinile și piciorerele; în locul lui s'a pornit de aicea Căpitanul Pașchevicî la 4 Martie și îndată a început Rușii să facă preparare de resboi.

1809 Martie 4. A venit la București femeia lui Manuc împreună cu haremurile altor armence, adică: Mezropi, Bogozî și Capreli, aceștia însă de mult a venit la București și Hagiul Abdulah, ginerele lui Bogozî cu totă familia lui.

1809 Martie 13. A declarat Pórta resboiul contra Rușilor cu manifest, precum în cele următoare se va arăta ⁸⁸).

1809 Martie 14. S'a numit de cătră Prozorovschi vice-președinte de Divan aicea pe generalul maior Engelhard, în ziua de Sâmb.

ἐπιούση Κυριακῇ ἔλθων εἰς τὸ Διεθάνι ἐζήτησε νὰ τῷ δοθῶσιν ἐγγράφως ὅλαί αἱ ὑποθέσεις αἱ ἀτελεῖς, ὅπου εἶναι διερισμένα εἰς ὅλα τὰ κριτήρια καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν δὲν ἔλαβον τέλος.

1809 Μαρτίου 16. Τρίτη βράδι ἦλθον ἐδῶ εἰς Βουκουρέστι ὁ πρῶν Καπετὰν πασσᾶς, Καδῆς πασσᾶς, (ὁ ἐπὶ τοῦ Βεζύρη Μουσταφᾶ πασσᾶ) ὁ Κιοσὲ Κεχαγιᾶς ὁ Ρουστζουκλῆς, ὁ Μεμῆς ἀγᾶς, Ἀγιάνης τοῦ Τουρνόβου καὶ ὁ χαζνατάρης τοῦ Καπητὰν πασσᾶ καὶ ὁ Ἰντζὲ μπέγης, ἔχωντες συνοδίαν ἕως ἑκατὸν ἀνθρώπους. Αὐτοὶ ἔφυγον ἀπὸ ἀντικρυ Σαββάτῳ βράδι 13 Μαρτίου καὶ ἐκρατήθησαν εἰς Φαλαστόκαν ἀπὸ τοὺς ἐκεῖ Πολκοβνίκους Ρώσους, ἔπειτα πέρνοντες τὴν ἀδειαν διὰ προσταγῆς τοῦ Γενεράλου ἦλθον ἐδῶ, κενεύσαντες ὁ μὲν Κιοσὲ Κεχαγιᾶς Ἀχμὲτ εἰς τὸ σπῆτι τῆς Δομνίτζας τοῦ Βακαρέσκουλου, ὁ δὲ Καδῆς καπητὰν πασσᾶς εἰς τὸ σπῆτι τοῦ Βορνίκου Θεοδωράκη Βακαρέσκουλου Φουρτούνα, ὁ δὲ Μεμῆς ἀγᾶς, Ἀγιάνης Τουρνότου, εἰς τὸ σπῆτι τῆς Φλορέσκας, ὁ δὲ Ἰντζὲ μπέγης 2 ἀδμηράλιος τῆς Πόρτας μὲ τὸν χαζνατάρην βου Καπετὰν πασσᾶ εἰς τὸ σπῆτι τῆς Γουλιανέσκας, πολλοὶ δὲ ἐκ τῆς συνοδίας των δι' ἀδείας ἔφυγον εἰς Βιδύννι.

1809 Μαρτίου 20. Σαββάτῳ τοῦ Λαζάρου νυκτὸς εἰς τὰς 7 ὥρας πρὸς τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων ἐκίνησαν τὰ ρωσικὰ στρατεύματα ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι μὲ ὄλην τὴν ἀλτηλεριαν, μὲ τὰ παντόνια καὶ μὲ σκάλας, μετὰ μεγάλης βίας παγαίνοντες εἰς τὸ Τουρπάτο διὰ νὰ κτυπήσουν τὸ Γκίργιωβον.

1809 Μαρτίου 20. Εἰς τρεῖς Φραντζέζικαις γαζέταις ἦλθε τὸ γράμμα ὅπου ἐστάλη ἀπὸ Ἐρδφουρδ εἰς τὸν βασιλέα τῆς Ἑγγλιτέρας παρὰ τῶν δύο ἱμπερατόρων Ρωσσίας καὶ Γαλλίας.

1809 Μαρτίου 22. Τῇ μεγάλῃ Δευτέρᾳ νυκτὸς εἰς τὰς 7 ὥρας ἐπῆγε καὶ ὁ Γενεράλ Μιλοράδοβιτς εἰς τὸ στρατόπεδον διὰ νὰ κτυπήσῃ τὸ Κάστρον τοῦ Γκίργιωβου, ἀπέρασε πρὸς τούτοις καὶ ὁ Φελδμαρσάλος Προζορόβσκης καὶ ἐπῆγε διὰ τὸ Γκίργιωβον, ἔβησεν ὅμως περὶ τὸ τέλος, ὅτε δηλαδὴ χαλασθέντες οἱ Ρῶσοι ἐπέστρεφον.

1809 Μαρτίου 23. Τῇ μεγάλῃ Τρίτῃ ἐσπέρας ἐπέστρεφεν ὁ Ἐπίσκοπος ἅγιος Ἀρτζεσίου ἀπὸ τὸ Γιάσι διωρισμένος ὡν ἐφορος ὄλων τῶν ἐν τῇ Βλαχία μοναστηρίων καὶ ξένων καὶ ἐντοποίω

1809 Μαρτίου 24. Τῇ μεγάλῃ Τετράδῃ τὸ πρῶτ' ἐκτυπήθησαν οἱ Ρῶσοι μὲ τοὺς Τούρκους εἰς τὸ Γκίργιωβον, ἐπῆραν τὴν Σλομποζίαν, ἔκαψαν τὸ Βαροῦσι, τὸ δὲ κάστρον δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὸ πάρουν, ἐπῆραν μερικὰ μπαϊράκια τὰ ὅποια εὐ-

βάτᾳ ἢ ἐν τῇ ἀκολουθοῦσῃ Δευτέρᾳ ἐκτυπήθησαν εἰς τὸ Βαροῦσι καὶ ἐκαύθησαν οἱ οἰκίαι αὐτοῦ καὶ τὰ ἄλλα κτίρια αὐτοῦ. Ὁ Γενεράλ Μιλοράδοβιτς ἐπέστρεφεν εἰς τὸ Βουκουρέστι τὴν 25 Μαρτίου καὶ ἐκρατήθη εἰς τὸ Βουκουρέστι ἀπὸ τῶν ἀντικρυ τῶν Ἰντζέ μπέγης καὶ τῶν Ἀγιάνης καὶ τοῦ Χαζνατάρη. Ὁ Γενεράλ Μιλοράδοβιτς ἐπέστρεφεν εἰς τὸ Βουκουρέστι τὴν 26 Μαρτίου καὶ ἐκρατήθη εἰς τὸ Βουκουρέστι ἀπὸ τῶν ἀντικρυ τῶν Ἰντζέ μπέγης καὶ τῶν Ἀγιάνης καὶ τοῦ Χαζνατάρη.

1809 Martie 16. Marți séra a venit aici în București fostul Căpitan pașa Cadi Pașa (acel din timpul Vizirului Mustafa Pașa), Chiosé Chihaiia Rusciului, Memis Aga Aghianis de Târnova și Casierul lui Căpitan Pașa și Ingè Beiu, având o sinodie până la 100 de ómenī. Aceștia aũ fugit de peste Dunărea Sâmbătă séra la 13 Martie și s'aũ ținut sub pază la Falaștoaca de Polcovnicii de acolo Ruși, după aceia luând învoire prin porunca Generalului aũ venit aici luând conac: Chiosé Chihaiia Ahmed la casa Domniței Văcărescu, iar Cadis căpitan Pașa în casa Vornicului Tudurache Văcărescu Furtună, iar Memis Aga Aghiani de Târnova în casa Floréscăi, iar Ingè Beiu, al doilea amiral al Porței, cu Casierul lui Căpitan Pașa, în casa Gulianéscăi. Mulți din sinodia lor cu permisiune s'aũ întors la Vidin.

1809 Martie 20. Sâmbăta lui Lazăr, nóptea la 7 óre spre Duminica Stâlpârilor s'aũ mișcat armatele rusești de la București cu toată artileria cu pantóne și cu scări în marș grabnic ducându-se la Turbați ca să lovia-seă Giurgiul.

1809 Martie 20. În gazetele franceze a venit epistola ce s'a trimes de la Erdfurd la regele Engliterei din partea a doi Imperatori, al Rusiei și al Franței.

1809 Martie 22. În Lunea săptămânei patimilor, nóptea la 7 óre, s'a dus și Generalul Miloradovici în lagăr ca să lovia-seă cetatea Giurgiu. A trecut pe lângă aceștia și feldmareșalul Prozorovschi și s'a dus prin Giurgiu, a sosit însă acolo spre stêrșit. când adică bătuti Rusii se întorceau.

1809 Martie 23. Marți în septămâna mare séra s'a întors Prea sântitul de Argeș de la Iași, fiind numit Efor asupra tuturor Monastirilor din Valahia, stréine și pămîntene ⁸⁹).

1809 Martie 24. În Mercurea săptămânei marți, diminéța s'a lovit Rusii cu Turcii la Giurgiu, a luat Slobozia, aũ ars Varușii, iar cetatea n'a putut să o ıea; a luat câteva bairacuri, câte s'a găsit împrăștiate în

ρέθησαν ἀπερριμμέναι εἰς τὴν Σλομποζίαν καὶ ἔζη τόπια, ἔγασαν ὅμως οἱ Ρῶσοι εἰς αὐτὸν τὸν πόλεμον 4,000 εἰς σκοτωμένους καὶ λαβωμένους, τὸν Σταθίσκη Γενεράλην τῶν γουσάριδων, ὅστις ἐνεταφιάσθη μετὰ πομπῆς ἐνταύθα εἰς τὴν Μητρόπολιν τῷ μεγάλῳ Σαββάτῳ καὶ ἕως 50 ὄφρικιάλους εἰς σκοτωμένους, λαβωμένους καὶ σκληρωμένους, ἔφθασε περὶ τὰ τέλη εἰς αὐτὸν τὸν πόλεμον καὶ ὁ ἴδιος φελδ-μαρσάλιος Προζορόβσκης, ὅθεν νικηθέντες τοιούτῳ τρόπῳ οἱ Ρῶσοι, ὑπέστρεψαν ὅλοι εἰς Κοπατζένι, Σαμπάρι καὶ περιχώρα καὶ ἔκαμαν λάγαρον, ὁ δὲ Προζορόβσκης ἀπῆλθεν εἰς Φωζάνι, παραγγείλας τὸν Γενεράλ Κουτούζωφ, Γενεράλ Καμένσκιν καὶ Γενεράλ Μάρκωβ νὰ κτυπήσουν τὴν Ἰμπραίλαν.

1809 Μαρτίου 29 καὶ 30. Ἐφέρθησαν εἰς τὸ Βουκουρέστι πολλαὶ φαμηλίαι χρηστιανῶν κατοίκων τῆς Σλομποζίας καὶ Βαρουσίου τοῦ Γκιργιώβου, ὅλοι γυμνοὶ, τετραχηλισμένοι οἱ ἄθλιοι.

1809. Τετράδη τῆς διακαινισμού τὸ πρῶτῳ εἰς τὰς τρεῖς ὥρας ἔγινε ὀξολογία εἰς τὴν Μητρόπολιν παρόντων ὅλων τῶν ἀρχόντων του κλήρου καὶ πολλῶν λαῶν, διὰ τὴν νίκην τῶν Ρῶσων εἰς τὴν Σλομποζίαν καὶ Βαρούσι τοῦ Γκιργιώβου, ὅπου ἀνεγνώσθη ἡ νοτα του Γενεράλ Μιλοράδοβιτζ.

1809 Ἀπριλίου 6. Τρίτη μετὰ τὴν Κυριακὴν τοῦ Θωμᾶ, ἀρχησαν νὰ κτυποῦν τὴν Ἰμπραίλαν οἱ Ρῶσοι μὲ σαράντα χιλιάδαις στράτευμα.

1809 Ἀπριλίου 6. Ἐξέδοθη ἐν Βιέννῃ ὑπὸ τοῦ ἀρχιδουκῆς Καρόλου τὸ μανιφέστον πρὸς ὅλον τὸν στρατὸν τὸν αὐστριακὸν συμποσούμενον εἰς ὀκτακοσίας χιλιάδας, ὃν ἤγειρε κατὰ τῶν γάλλων.

1809 Ἀπριλίου 10. Σαββάτῳ διὰ προσταγῆς τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ βίτζα-πρεζεδέντου τοῦ Διβάνιου Γενεράλ μαϊῶρ Εγγελογκάρδ ἐξεδόθησαν τὰ πιτάκια ἀπὸ τὸ Διβάνι εἰς τὰ δεπαρταμέντα.

1809 Ἀπριλίου 26, Δευτέρα. Διὰ νότας τοῦ πρεζεδέντου Κυσινιῶδ ἔγιναν τὰ τεβτζιχάτια.

1809 Μαΐου 17. Ἀπελπισθέντες πλέον οἱ Ρῶσοι τοῦ νὰ πάρουν τὸ κάστρον τῆς Ἰμπραίλας, ἀφ' οὗ ἔχασαν κάμποσον στράτευμα καὶ τινὰς σημαντικοὺς ὄφρικιάλους, ἐκινδύνευσεν καὶ ὁ Γενεράλ Καμέντζσκης χάσας τὸ περισσότερον μέρος τῆς διβίτζας του, ὑπέστρεψαν συκώσαντες τὴν πολιορκίαν.

1809 Ἰουλίου. Ἀπέρασε ὁ Προζορόβσκης τὸν Δούναβιν ἀπὸ τὸ Γαλάτζι ἀντικρὺ εἰς τὴν Τουρκίαν, μὲ ὅλον τὸ στράτευμα, καὶ ἐπρσχώρησαν οἱ καζάκοι κάμποσον διάστημα.

1809 Αὐγούστου 23. Ἀπέθανεν ὁ Προζορόβσκης ἐπιστρέψας ἀσθενὴς εἰς τὸ Γαλάτζι, καὶ πρέδωκε τὸ κομάντο τῶν στρατευμάτων εἰς τὸν Κνεζην Παγκρατίον, ἀνσεφ γενεράλην, Γκιουρτζῆν τὸ γένος, ὅστις κτυπήσας ἐπῆρε τὸ Ματζίνι, Ἰ-

Slobozia și șase tunuri. Aū perdut însă Rușii în acest resboiu 4,000 de uciși și răniți, pe Stavinschi Generalul de Husari, care s'a înmormântat cu pompă aicea la Mitropolie în Sâmbăta cea mare, și până la 50 de ofițeri uciși, răniți și robiți. A ajuns pe la finitul acestui resboiū și însuși feldmareșalul Prozorovski. Decī învinși fiind cu acest mod Rușii, s'aū întors cu toții la Copăceni, Sabar și împrejurimi și aū făcut lagăr. Prozorovski s'a dus la Focșani, ordonând Generalului Cutusov, Generalului Cămențchi și Generalului Marcov ca să atace Brăila.

1809 Martie 29 și 30. S'aū adus la București multe familii creștine, locuitorii din Slobozia și Varușul Giurgiului, cu toții goi și afanisiți nenorociți⁴⁰).

1809. Mercuri în săptămâna luminată dimineța la 3 ore s'a făcut Tedeum în Mitropolie prezenți fiind toți boerii, clerul și mult popor pentru învingerea Rușilor la Slobozia și Varușul Giurgiului, când s'aū cetit și nota Generalului Miloradovici.

1809 Aprilie 6. Marți după Duminica Toamei a început să loviască Brăila Rușii cu 40,000 armată.

1809 Aprilie 6. S'a edat în Viena de către Arhiducele Carol manifest cătră totă armata Austriacă, compusă din 800,000, pe care o ridică contra Francezilor.

1809 Aprilie 10. Sâmbătă din ordinul Vice-președintelui Divanului din București, Generalul Maior Engelhard s'a dat pitacele de la Divan la Departamente.

1809 Aprilie 26 Luni. Prin nota președintelui Chușnicov s'aū făcut tevțihatii⁴¹).

1809 Mai 17. Desperând Rușii ca să mai iea cetatea Brăilei, după ce a perdut îndeajunsă armată și câți-va ofițeri însemnați, s'a periclitat și generalul Cămențchi, și perđend cea mai mare parte a diviziei lui s'a retras ridicând asediul.

1809 Iulie. A trecut Prozorovski Dunărea pe la Galați de cea-l-altă parte în Turcia cu totă armata și a înaintat Cazacii o îndestulă depărtare.

1809 August 23. A murit Prozorovski întorcându-se bolnav la Galați și a predat comanda armatelor Cnezului Pangrate anșef General, georgean de nēm, care lovind a luat Măcinul, Isaccea, Tulcea și Hărșova,

σάκτζιαν, Τούλτζιαν και Χύρσοβα, και δια προσταγής άρχισε να γίνεται ίδ μεγάλος πόδος επάνω εις τόν Δούναβιν άντικρυ τής Χύρσοβας δια να γίνεται συντομωτέρα ή κοινωνία τής Βλαχίας με τόν ρωσικόν στρατόπεδον και ή μετακόμησις τών αναγκαιών, τά δε στρατεύματα προωρήσαντα έπολιόρκησαν τόν κάστρον τής Συλίστρας.

1809 Αύγουστου 25. Άπέρασε και ό Μιλοράδοβιτζ με την διβίτζιαν του άντικρυ από τόν Γαλάτζι και ήνώθη με τόν μεγάλον σώμα, άντ' αυτού δε διωρίσθη εις τόν Βουκουρέστι ό γενεράλ λείτενάντ Λαντζερό.

1809 Σεπτεμβρίου 13. Παρεδόθη τόν περιήφημον κάστρον του Ίσμαϊλίου από την στενοχωρίαν τής πείνας, με καπιτολατζιονε να έχουν τόν έλευθερον οί έντόπιοι να υπάγουν Ξέλουν.

1809 Οκτωβρίου. Επέστρεψε πάλιν εδώ ό Μιλοράδοβιτζ, ό δε Λαντζερό άπέρασεν άντικρυ.

1809 Οκτωβρίου 9, 10, 11, 12 δηλαδή Σαββάτω, Κυριακή, Δευτέρα και Τρίτη, έγινε πόλεμος σφοδρός έξω τής Σιλίστρας μεταξύ του ρωσικου στρατεύματος και του τουρκικου με τόν Πεχλιβάν άγάν και κατεχάλασθησαν οί Ρώσοι, ώστε και ό ίδιος Πλατώβ έκινδύνευσε να πέση αιχμάλωτος με όλους τούς περι αυτών καζάκους, τόν όποιον μόλις έδυνήθη να διασώσει ό Παγκρατιόν, κινδυνεύσας και αυτός ό ίδιος, επειδή έν κουρσούμι τουρκικον έκοψε τόν πτερόν από τόν καπέλον του, έπήραν οί Τούρκοι και πέντε τόπια από τούς Ρώσους.

1809 Οκτωβρίου 14, Πέμπτη. Έλθών πάλιν ό Πεχλιβάνης έν παρατάξει πολεμική με σαράντα τόπια, έκτύπησε τούς Ρώσους με μεγάλην όρμην ώστε μόλις ήδυνήθησαν να διαφθεντευθούν με τόν ρετρέτον, και τή έπιούση Παρασκευή συκώσαντες οί Ρώσοι και την πολιρχίαν τής Συλίστρας έτραβίγησαν εις την Χύρσοβαν.

1809 Οκτωβρίου 13. Τετράδη ήλθε προδιβασμός τω Μιλοράδοβιτζ δια άνσεφ γενεράλην.

1809 Νοεμβρίου 28, Κυριακή. Έγινε δοξολογία δια την παράδωσιν τής Ίμπραίλας με καπιτουλατζιονε, παρεδοθη δε και αυτό τόν κάστρον πάλιν δια την έλλειψιν τής ζωτροφίας.

1809 Δεκεμβρίου 12, Κυριακή. Έγινε δοξολογία δια την μεταξύ Ρωσσίας και Γερμανίας ειρήνην.

1809 Οκτωβρίου 14. Έγινε ειρήνη μεταξύ Φρόντζας και Αυστρίας με τά ακόλουθα άρθρα.

1809 Δεκεμβρίου 12. Κυριακή έσπέρας εις τάς τρεις ώρας τής νυκτός έγινε σεισμός, πλην όλίγος.

1809 Δεκεμβρίου 14, Τρίτη. Έλθεν ό Σερδάσης Κωστάκης, υιός τής Ίσπραβνιτζέσσας χήρας, άνθρωπος του δραγομάνου Μπειγζαδέ Δημητράκη Μουρούζη με ένα Ίπζαγάν του Βεζύρη από τόν

și din poruncă au început să facă marele pod peste Dunărea, pentru ca să fie mai comodă comunicația Valahiei cu armata ruscă și transportarea celor necesare; iar armatele înaintând au asediat cetatea Silistra.

1809 August 25. A trecut și Miloradovici cu divisia lui în fața Galațului și s'a unit cu corpul cel mare. iar în locul lui s'a orânduit în București Generalul Leitenant Langero.

1809 Septembrie 13. S'a predat renumita cetatea Ismailului prin constrângerea fometei, cu capitulațiune ca să fie liberi localnicii să se ducă unede voesc.

1809 Octombrie. S'au întors iarăși aici Miloradovici, iar Langero a trecut dincolo.

1809 Octombrie 9, 10, 11, 12 adecă Sâmbătă, Duminică, Luni și Marți s'au făcut resboi înfricoșat, afară de Silistra, între armata Rusască și Turcască cu Pehlivan Aga și au fost striviți Rușii, în cât și însuși Platov au fost în pericol să cadă cu toți Cazacii din jurul său robii, pe care abea a putut să-l salveze Pangrat, fiind în pericol și el însuși, pentru că un cursar turcesc a tăiat pana de la casca sa; a luat Turcii și cinci tunuri de la Ruși.

1809 Octombrie 14 Joi. Venind iarăși Pehlivan în marș de resboi cu 40 tunuri a lovit pe Ruși cu multă pornire și i-a zdrobit în atâta grad, în cât de abea au putut să se salveze în retragere; iar a doua zi Vineri ridicând Rușii și asediul Silistrei s'au retras la Hârșova.

1809 Octombrie 13. Mercuri au sosit înaintarea lui Miloradovici de Anșef General.

1809 Noembrie 28 Duminică. S'a făcut Tedeum pentru predarea Brăilei cu capitulațiunii, s'a predat și această cetate iarăși pentru lipsă de nutriment.

1809 Dechemvrie 12 Duminică. S'a făcut Tedeum pentru pace dintre Ruși și Nemți.

1809 Octombrie 14. S'a făcut pace între Francia și Austria cu următoarele condiții⁴²).

1809 Dechemvrie 12, Duminică sera la 3 ore noptea a fost cutremur, dar puțin.

1809 Dechemvrie 14. Marți a venit Serdarul Costache, fiul văduvei isprăvnicesei,

ὄρδι τὸ ὀθωμανικόν, τὸ ἐν Σούμλα, μὲ γράμμα-
τα, τὰ ὁποῖα γράμματα ἐστάλισαν ἀμέσως ἀντι-
κρὺ εἰς τὸν Κνέζην Παγκρατίον, αὐτοὶ δὲ διὰ προ-
συχῆς ἐκόνευσαν εἰς τὸν Μανούκην.

1809 Δεκεμβρίου 16. Πέμπτη ἦλθαν εἰς Βουκου-
ρέστι 120 ἀμάξια μὲ πρᾶγμα τούρκικον ἀπὸ Πό-
λεως, διαφόρου εἶδους, περάσαντα ἀπὸ Ροστζούκι
καὶ Γκίργιωβον καὶ κητόπι τούτων καὶ ἄλλα πο-
λὰ ἀμάξια ἦλθαν μὲ πρᾶγμα τούρκικον παντὸς εἶ-
δους, ἐδῶ ὅμως οἱ ὤσσοι τὰ ἐκράτησαν ὅλα νὰ
τὰ κάμουν μπόνα προῖα, ὡς πρᾶγμα ἐχθρικόν καὶ
τοῦτο κητὰ τὸ φινόμενον, τῇ ἀληθείᾳ δὲ ἐζήτουν
σούμμαν φλωρίων μεγάλων.

1810 Ἰανουαρίῳ 6 Πέμπτη. Ἐφθασεν ἐνταῦθα
ὁ λόγος ὁποῦ ἐξεφώνησεν ὁ Ναπολέων Μποναπάρτε
εἰς τὸ νοικιδόν σῶμα ἐν Παρισίῳ, ἐν ᾧ ἐμπεριέ-
χεται καὶ περὶ Βλαχίας καὶ Μολδαβίας, ὅτι τὰς ἔ-
νωσεν ἡ Ρωσσία εἰς τὸ ἰμπερίον της.

1810 Ἰανουαρίῳ 8. Σαββάτῳ πρῶτῃ ἐμβῆκεν εἰς
τὸ Βουκουρέστι ὁ Ἐξάρχος Γαβριήλ καὶ ἐκόνευσεν
εἰς τοὺς Ἁγίους Πάντας.

1810 Ἰανουαρίῳ 9. Κυριακὴ τὸ δειλινὸν περὶ
τὴν 9 ὥραν ἐμβῆκεν ὁ Κνέζης Παγκρατίος μὲ ἀ-
λάτῃ εἰς τὸ Βουκουρέστι καὶ ἐκόνευσεν εἰς τὸ σπῆτι
τοῦ μακαρίτου Μπάνου Σκαρλάτου Γκίκα.

1810 Ἰανουαρίου 15. Σαββάτῳ ἀνεγνώσθησαν
εἰς τὸ Διδάνι τὰ οὐκάζα διὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ Δοσι-
θέου Οὐγγροβλαχίης ἀπὸ τὴν Μητροπολιν καὶ ἀντ'
αὐτοῦ διωρίσθη ὁ πρῶτην Ἄρτης Ἰγνάτιος.

1810 Ἰανουαρίῳ 21 Παρασκευή. Ἐξεδόθη προ-
συχῆ τῷ Κνέζου Πέτρου Ἰβάνοβιτς Παγκρατίου
πρὸς τὸν βίτζα πρεζεδέντην Ἐγγελογκαρὸ καὶ δι'
αὐτοῦ εἰς τὸ Διδάνι καὶ μὲ ἐγκύκλια τοῦ Διδανίου
εἰς ὅλην τὴν τζάραν διὰ νὰ ἐμποδισθῶσιν οἱ ζαχε-
ρέδες παντὸς εἶδους νὰ μὴν ὑπάγουν εἰς τὴν Αὐ-
στρίαν καὶ νὰ κόπτωνται διόλου οἱ κορεσπονδέτζια
ὅλων τῶν σουδιτων μὲ τὴν Τουρκίαν.

1810 Ἰανουαρίῳ 13. Πέμπτη ἐκίνησεν ὁ μον-
σιοῦ Λεδοῦ κόνσουλός Γαλλίας διὰ τὸ Παρίσι.

1810 Ἰανουαρίῳ 23. Κυριακὴ, συναχθέντων ὅ-
λων τῶν ἀρχόντων εἰς τὸν Κνέζην Πέτρον Ἰβάνο-
βιτς Παγκρατίον, ἀνεγνώσθη ἐν ἐπηκῶφ πάντων
ἐν ἐγγραφῶν ρωμαϊκόν, ἐλεγκτικόν πρὸς τοὺς ἀρ-
χωνας καὶ ἀμέσως ἀρχησαν αἱ ψηφοφορίαι τῶν
ὀφφικίων.

1810 Ἰανουαρίῳ 26. Τετάρδι εἰς τὰς 4 ὥρας
τῆς ἡμέρας ἐκίνησεν ὁ Γενεράλ Μιλοράδοβιτς
διὰ τὴν μολωρωσσίαν διορισθεὶς ἐκεῖσε κομανδερῆς
ἐπάνω εἰς 45,000 στρατεύμα, πέρνωντας μαζί του
καὶ τὸν ἰατρὸν Κωσταντινάκην Καρκαάσσην.

ομὸν τοῦ Beizadea dragomanul, Dumitrache
Moruzi, cu un *Ipzagan* ⁴³⁾ a Vizirului de la
armata otomanică din Șumla cu scrisori, cari
scrisori s'au trimis îndată peste Dunărea la
Cnézul Pangratie, iar aceștia din ordin au
găzduit în casa lui Manuc.

1809 Dechemvrie 16. Joi a venit în Bu-
curești 120 caré cu lucruri turcești din Con-
stantinopol, de tot felul, trecând pe la Rus-
ciuc și Giurgiu, și după aceste și alte multe
trăsuri au venit cu lucruri turcești de tot
felul; aici însă Rușii le au sechestrat tóte ca
să le fie o bună pradă, ca lucruri vrăjmașe
și acésta după aparență, iar în realitate ei
cereaū sume mari de bani.

1810 Ianuarie 6 Joi. A sosit aicea dis-
cursul ce a pronunțat Napoleon Bonaparte
în Corpul legislativ la Paris, în care se cu-
prinde și despre Valahia și Moldova că le-
au unit Rusia la Imperiul său!

1810 Ianuarie 8. Sâmbătă dimineța au
întrat în București Exarhul Gavriil și 'și
au luat locuința la Biserica Tuturor Sân-
ților.

1810 Ianuarie 9. Duminică dimineța pe
la 9 ore a întrat Cnézul Pangratie cu alai
în București și 'și-a luat locuința în casa
fericitului Ban Scarlat Ghica.

1810 Ianuarie 15. Sâmbătă s'a cetit în
Divan *ucazele* ⁴⁴⁾ pentru darea afară a lui Do-
softei al Ungro-Valahiei de la Mitropolie și
în locul lui s'a numit fostul al Artei Ignatie.

1810 Ianuarie 22 Vineri. S'a dat porun-
că de Cnézul Petru Ivanovici Pangratie
cătră Vice-președintele Enghelhard și prin
el la Divan și prin circulara Divanului în
tótă țara de a se împedica zaharalile de tot
felul ca să nu trecă în Austria și să se în-
tretae orî-ce conrespondența a tuturor sudi-
ților cu Turcia.

1810 Ianuarie 13. Joi a plecat Monsieur
Ledu, Consulul Franței, la Paris.

1810 Ianuarie 23. Duminică întrunindu-
se toți boerii la Cnézul Petru Ivanovici
Pangratie, s'a cetit în auđul tuturor un în-
scris al său în grecește, muștrător cătră bo-
eri și îndată a început votările oficiilor.

1810 Ianuarie 26. Mercuri la 4 ore din
di a plecat Generalul Miloradovici în Malo-
Rusia, numit fiind acolo comandant asupra
a 45,000 armată, luând cu el și pe doctorul
Constantinache Caracaș.

1810 Φεβρουαρίου 12. Σαββάτω πρώτῃ ἐκίνησεν ὁ Κνέζης Παγκρατίος διὰ τὴν Κραγιώβαν καὶ ἐπέστρεψε Φεβρουαρίου 22 Τρίτῃ βράδι.

1810 Ἰανουαρίῳ 28. Ἐξεδώθη νότα τοῦ Κνέζου διὰ τὸν διορισμὸν τῶν νέων ὀφφικίων.

1810 Φεβρουαρίου 8. Προσταγαί ἀπὸ τὴν Πολίτζιαν εἰς ὅλαις ταῖςμπογιαῖς διὰ τοὺς μουσαφίρηδες ὅπου κονεύουν, νὰ χρεοστῆ ὁ κάθε σπητονοικοκύρης νὰ φανερώσῃ ἀμέσως τῷ τζασνα πρίσναβῳ.

1810 Φεβρουαρίου 17. Πέμπτη περὶ τὴν 9 ὥραν τὸ δειλινὸν ὁ Βιστιάρης Φιλιπέσκος ἔχων ζηγιαφέτι εἶχε προσκαλεσμένους πολλοὺς εἰς τὸ σπῆτι του: γενεραλέους, ὀφφικιάλους καὶ μερικοὺς ἄρχωντας, ἐν οἷς καὶ ὁ Ἐξάρχος, ἐν ᾧ δὲ ἐκαθίσαν εἰς τὴν τράπεζαν, ἤλθεν ὁ γενεράλις Ζάς (ὁ ἐν τόπῳ τοῦ Μιλοράδοβιτζ κομανδῆρης ἐν Βλαχία) καὶ τῷ ἔδειξε τὴν βασιλικὴν προτταγὴν νὰ συκωθῆ ἐν διαστήματι 48 ὥρῶν καὶ κινήσῃ διὰ τὴν Ρωσσίαν μαζί με ὅλην τὴν φαμήλιάν του, δηλαδή με τοὺς τρεῖς υἱοὺς του, νύμφας του, θυγατέρας του καὶ ἐγγονιά του, καὶ νὰ κατοικήσῃ εἰς Μπελγορόδ, καὶ τῷ Σαββάτῳ Φεβρουαρίου 19 περὶ τὴν 6 ὥραν τῆς ἡμέρας ἐκίνησεν με ὀφφικιάλον μπουμπασίρη καὶ νάμπουσους καζάκους, λέγουν ὅτι ἐφωράθη ἡ κορεσπονδέντζα ὅπου εἶχε με τοὺς Τούρκος ἀντίκρου, καὶ με τοὺς Αὐθέντας.

1810 Φεβρουαρίου 24. Ἐσυστήθη κομίσια διὰ ὅσαις φαγούραις ἐγίναν ἀπὸ καιρὸν ὅτου ἔγινεν ὁ Φιλιπέσκος Βιστιάρης, εἰς τὴν ὁποίαν κομίσιαν ἐδιωρήσθησαν ὁ γενεράλ Ναζηνόβ, ὁ γενεράλ Μπαχμέτιος, ὁ Μπάνος Κωστάκης Γκίκας, ὁ Βόρνικος Μπαλατζιάνος, ὁ Βιστιάρης Βαρλάμ καὶ ὁ Σαμουρκάσης: αὐτοὶ οἱ ἄρχωντες ἔδωσαν ὑπόσχεσιν ἐγγράφως με τὰς ὑπογραφὰς των ὅτι με τὴν κομίσιαν αὐτὴν ἐμποροῦν νὰ εὐγάλουν τέσσαρα μιλιούνια γρόσια φαγούρα καὶ ὅτι ἂν δὲν τὰ εὐγάλουν αὐτὰ, νὰ τὰ πληρώσουν ἀπὸ τὰ ὀσπῆτιά των. Αὐτὸ ἦτον ἐν κούρδισμα τῶν ἐχθρῶν τοῦ Φιλιπέσκου ἀκόμη ἀπὸ τὸ καλοκαίρι, δηλαδή τοῦ Βαρλάμη, Σαμουκάση, Μπαλατζιάνου καὶ τῶν λοιπῶν, οἵτινες διὰ τινων μικρῶν ἀνθρώπων τοῦ Ὑψηλάντου, ἐν εἶδει μαργιδάνων, ἐσύστησαν κορεσπονδέντζαν ἀντικρὺ εἰς τὴν Συλίστρην καὶ Χύρσοβαν με τὸν Κνέζην Παγκρατίον καὶ τελευταῖον ἔγραψαν κοινὸν γράμμα φανερώσαντες τῷ Κνέζῃ Παγκρατίῳ ταῖς φαγούραις τοῦ Φιλιπέσκου με τοὺς ἀνθρώπους του, δι' ἣν αἰτίαν κατήντησεν ὁ τόπος εἰς ἄκραν δυστυχίαν, εἰς τὸ ὁποῖον γράμμα ὑπέγραψαν ὄχι μόνον οἱ φίλοι τοῦ Βαρλάμη, ἀλλὰ καὶ μερικοὶ τῶν τοῦ Φιλιπέσκου, δηλαδή ὁ Δοσίθεος πρῶην Οὐγγροβλαχίας καὶ ὁ Μπάνος Μινολάκης Κρετζουλέσκος.

1810 Fevruarie 12. Sâmbătă dimineța aŭ plecat Cnézul Pangratie la Cratova și s'aŭ întors la 22 Fevruarie, Marți sêra.

1810 Ianuarie 28. S'a dat nota Cnézului pentru numirea noilor oficii.

1810 Fevruarie 8. Porunci de la poliție cãtrã toți otelierii pentru musafirii cari vin, îndatorind pe fie-care otelier sã arãte îndatã *Cesno-Pristavului* ⁴⁶).

1810 Fevruarie 17. Joi pe la 9 ore dimineța Vornicul Filipescu având zaiafet (petrecere). a chemat pe mulți în casa lui, generali, oficiali și câți-va boeri între care și Exarhul, și pe când ședeau la masă a venit generalul Zas (numit în locul lui Miloradovici comandant în Valahia) și i-a arãtat poruncã împêrãtescã ca sã se ridice în timp de 48 ore și sã se ducã în Rusia, împreună cu totã familia sa, adicã: cu trei fiil ai lui, nurorele sale, ficele sale și nepoții lui și sã se așeze la Belgorod; și Sâmbătă la 19 Fevruarie pe la 6 ore din ñi a plecat cu un oficial bunbașir și cu câți-va cazaci; se ñice cã i s'a surprins corespundența ce avea cu Turcii de peste Dunãrea și cu Domniã.

1810 Fevruarie 24. S'a înființat comisie de cãte mãncãtorii s'aŭ fãcut în timpul cãt a fost Filipescu Vistier, în care comisie s'a numit Generalul Nazinov, Generalul Bahmet, Banul Costache Ghica, Vornicul Bălãcenu, Vistierul Varlaam și Samurcaș, acești boeri aŭ dat înscris fãgãduințe prin iscãliturile lor cã cu acestã comisie pot sã scõtã 4,000,000 lei mãncãtorie și cã dacã nu le vor scõte sã le plãtescã cu casele lor. Acestã a fost o încordare a inamicilor lui Filipescu încã din varã, adicã a lui Varlaam, Samurcaș, Bălãcenu și a celor-l-ãlți, cari prin niște ómeni mici ai lui Ipsilant, în formã de marchidani, aŭ înstituit o corespundență peste Dunãrea la Silistra și Hãrșova cu Cnézul Pangratie, și la urmã aŭ scris o epistolã comunã arãtând Cnézului Pangratie mãncãturile lui Filipescu cu ómeni lui, din care causã a ajuns țara la o nenorocire extremã, în care scrisóre a subscris nu numai amicii lui Varlaam, dar și câți-va din a lui Filipescu, adicã Dosoteiu fostul al Ungro-Vlachiei și Banul Manolache Crețulescu.

1810 Μαρτίου 4. Πρασκευή άνεγνώσθη εις τὸ Διθάμι νότα τοῦ Κνέζου καὶ τελευταῖον ὁ βίτζα-πρεζεδέντης Ἐγγελογκαρδ ἐξεφώνησε παρρησία ὅτι διὰ προσταγῆς βασιλικῆς ὁ Κνέζης Παγκρατίος ἔγινεν ἄζλι ἀπὸ τὸ κομάνδο του καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐδιωρίσθη ὁ ἀνσεφ γενεράλης Νικόλαος Μιχαήλο-βιτζ Καμένσκης.

1810 Μαρτίου 8. Τρίτη ἐξεκινήθη καὶ ὁ Δοσί-θεος ἐντεῦθεν μετ' ὀφρικιάλην μπουμπασίρην εις ἓν μοναστήρι τῆς Μπογδανίας. Ὁ δὲ Μπάνος Κω-στάκης Γκίκα καὶ ὁ Γενεράλης Μπαχμέτιος ἐτρα-βίχθησαν ἀπὸ τὴν κομίσιαν.

1810. Ὁ γενεράλ Σιζερόβσκης ὑποπεσὼν εις ὄργην βασιλικὴν διὰ 8,000 φλωριά, ἄσπρα βασι-λικὰ ὁποῦ ἔφαγεν, ἐστάλη εις τὸ Ἰσμαήλι.

1810 Μαρτίου 9. Ἦλθεν ὁ γενεράλ Ἐσσην ὁ μέγας.

1810 Μαρτίου 10. Ἦλθαν ἕτεροι δύο γενερά-ληδες καὶ ἔγιναν ὅλοι οἱ γενεράληδες ἐν τῇ Βλα-χία 42, ἐξ ὧν μερικοὶ ἐστάλησαν μετ' στρατεύματα εις ταῖς ὄλαις ταῖς γράνιτζαῖς τῆς Νεμτζίας καὶ ὁ γενεράλ Ὁζακὼβ ὁμοίως εις Βιλένι δὲ μύντε διὰ τὸν ὑποπευόμενον ὄτον οὔπω πόλεμον Νεμ-τζίας καὶ Φράντζας κατὰ Ρωσσίας.

1810 Μαρτίου 12. Σαββάτῳ ἔγινε δοξολογία εις τὴν αὐθεντικὴν ἐκκλησίαν τῆς παλαιᾶς κούρτης διὰ τὴν στέψιν τοῦ Ἀλεξάνδρου Ἰμπεράτορος Ρωσσίας, λειτουργήσαντος τοῦ Ἐξάρχου Γαβριήλ, παρόντος τοῦ Κνέζου Παγκρατίου, καὶ ἄλλων γενεράλη-δων καὶ πολλῶν ὀφρικιάλων, ἐρρήφθησαν καὶ τό-πιζ, ἔγινε καὶ βράδι λουμινάτζια εις τὸ κονάκι τοῦ Κνέζου.

1810 Μαρτίου 12. Σαββάτῳ εις τὰς 7 ὥρας ἦλ-θεν ὁ ἀνσεφ γενεράλης Νικόλαος Μιχαήλοβιτζ Κα-μένσκης, νέος κομανδέρης εις τὴν κατὰ Τούρκων ἀρμιαν ἐν Βλαχο-Μπογδανία ἐν τόπῳ τοῦ Παγ-κρατίου.

1810 Μαρτίου 19. Σαββάτῳ εις τὰς 5 ὥρας ἔ-γινεν εις τὴν αὐθεντικὴν ἐκκλησίαν τῆς παλαιᾶς κούρτης κοινὴ δέησις διὰ τε τὰς ἀριστείας τοῦ Ἡ-σαϊῶδ Γενεράλι εις τὴν Κλάδωθαν καὶ Ὁστρόβι τὸ ἐκεῖσε καὶ διότι μέλλει νὰ ἐξελεθῆ ὄλος ὁ ρωσ-σικὸς στρατὸς ἀντικρὺ εις πόλεμον κατὰ τῶν ὀ-θιωμανῶν, εις αὐτὴν τὴν τζερεμόνιαν παρῆσαν ἀμ-φότεροι οἱ κομανδέρηδες ὅ τε Παγκρατίος καὶ ὁ Καμένσκης μετὰ πάντων τῶν γενεράληδων καὶ ὀφρικιάληδων καὶ ἀρχόντων.

1810 Μαρτίου 20. Κυριακὴ εις τὰς τρεῖς ὥρας ἐκινήσεν ἐντεῦθεν ὁ Παγκρατίος, ἔφαγεν τὸ μεση-

1810 Martie 4. Vineri s'a cetit în Divan nota Cnézului și în urmă Vice-președintele Enghelhard a pronunțat în prezența tutu-ror, că din ordinul împăratesc Cnézul Pan-gradie s'a suspendat de la comanda lui și în locul său s'a numit anșef general Nicolai Mihailovici Camenski.

1810 Martie 8. Marți s'a pornit Dosoteiu de aici cu un oficial bumbașir la o mo- nastire în Moldova, iar Banul Costache Ghi- ca și Generalul Bahmet s'a scos din co- misie.

1810. Generalu Șizerovschi cădând în ur- gia Impăratescă pentru 8,000 galbeni, bani împăratești ce au mâncat, s'au trimis la Ismail.

1810 Martie 9. A venit generalul Hessen cel mare.

1810 Martie 10. A venit alți doi gene- rali și s'au făcut toți generalii de aici din Valahia 42, dintre care unii s'au trimis cu armatele la tôte granițele Austriei, iar ge- neralul Ozacov de asemenea la Vălenii-de- munte, pentru că să presupunea cât de cu- rând război între Nemți și Francezi contra Rusiei.

1810 Martie 12. Sâmbătă s'a făcut Te- deum în Biserica domnescă din Curtea-ve- che pentru încoronarea lui Alexandru Im- păratul Rusiei, liturgisind Exarhul Gavriil, fiind present Cnézul Pangratie și alți ge- nerali și mulți oficiali, s'a dat și tunuri, și séra s'a făcut luminație la casa Cnézului.

1810 Martie 12. Sâmbătă la 7 ore a venit anșef generalul Nicolai Mihailovici Camen- schi, noul comandant la armatele contra Turcilor din Vlaho-Bogdania în locul lui Pangratie.

1810 Martie 19. Sâmbătă la 5 ore s'a făcut în biserica domnescă la Curtea-veche rugăciune comună pentru învingerile lui Isaiov generalul la Cladova și Ostruvul de acolo, și pentru că are să iasă tótă armata rusască peste Dunărea la război în contra Turcilor; la această cerimonie erau de față ambii comandanți și Pangratie și Camen- schi, cu toți generalii, oficialii și boerii.

1810 Martie 20. Duminică la 3 ore s'a pornit de aici Pangratie și a ospătat de

μέρι εις τὸ Ἀφουατζι μετὰ πάντων τῶν γενερά-
ληδων καὶ ὀφρικήλων πολλῶν καὶ τῆ ἑννάτῃ ἀνε-
χώρησεν.

1810 Μαρτίου 26. Σαββάτῳ πρῶτῃ εἰς τὰς 11
ῥας ἐκίνησεν ὁ Καμένσκης διὰ τὴν Χύρσοβαν νὰ
ἰδῆ τὸ ἐκεῖσε ρωσικὸν ὄρδι καὶ τὸν αὐτάδε-
λφόν του.

1810 Μαρτίου 31. Πέμπτη εἰς τὰς δύο ῥας
τὸ πρῶτῃ ἐπέστρεψεν ὁ Γράφος Νικόλαος Κα-
μένσκης.

1810 Ἀπριλίου 5. Ἐξεδόθησαν ἰστρούκτσια
διὰ τοὺς Ἰσπραβνίκους καὶ τὸν δεύτερον Βιστιάρην.

1810 Ἀπριλίου 9. Ἐξεδόθη διὰ προσταγῆς εἰς
τὸ Διδάνι νότα τοῦ βίτζα-πρεζεδέντου Ἐγχελγκαρδ
διὰ τὸν σενιῶρ Φόνδερ Ρένερ νὰ τὸν γνωρίσουν
ὄλοι διὰ σεκρετάριον τῆς νεμτζικῆς ἀγεντζικῆς καὶ
βεκίλην τοῦ ἀγέντου καὶ διὰ ὄλους τοὺς νέμτζι-
κούς σουδήτους μὲ τὰ πριβελέγια των, ὅπου τὰ
εἶχαν καὶ πρότερον καὶ τὸ Διδάνι ἔκαμε πομπι-
κάτσιας.

1810 Ἀπριλίου 20. Τετράδῃ τῆς διακαινησί-
μου, ἐκίνησαν τὰ ρωσικὰ στρατεύματα, τὰ ἀπὸ
Βακαρέστι, καὶ ἔκαμαν λάγαρον καὶ ὁ Ζας γενερά-
λης ἐξελθὼν ἐκάθησαν εἰς τὸ ἀμπέλι τοῦ Γο-
λέσκου.

1810 Ἀπριλίου 23. Σαββάτῳ τῆς διακαινησί-
μου, εὐγῆκε καὶ ὁ Γράφος Νικόλαος Καμενσκῆς
ὁ γενικὸς κομανδέρης καὶ ἔμεινεν εἰς τὸ Βουκου-
ρέστι μόνον ὁ γενεράλ Ζήνοβ διὰ πολιτζιαν.

1810 Μαΐου 2. Δευτέρα βράδι εἰς τὰς 12 ἦλ-
θεν ὁ πρῶτος πρεζεδέντης Βλαχίς καὶ Μπογι-
νίς, ὁ ἐν τῷ τόπῳ τοῦ Κύσνισκῶς διωρισθεὶς, σε-
νκτόρος καὶ καθαλιέρος καὶ ἐκόνευσεν εἰς τὸ σπῆτι
τοῦ μακαρίτου Μπάνου Γκίκα τοῦ γέρωντος, Βα-
σίλειος Κρασνομηλόσεβιτζ.

1810 Μαΐου 5. Πέμπτη πρῶτῃ εἰς τὰς δύο ῥ-
ας τῆς ἡμέρας ἐμβῆκεν ὁ Μητροπολίτης Ἰγνάτιος
εἰς τὸ Βουκουρέστι, ἔγινεν ἡ τζιριμόνια εἰς τὴν
Μητρόπολιν παρόντων τῶν ἀρχόντων καὶ ὄλου
τοῦ κλήρου, ὅπου καὶ ἔβαλε λόγον ὁ νέος Μιτρο-
πολίτης εἰς τὸν θρόνον του καθήμενος.

1810 Μαΐου 12. Ἐσυνάχθησαν εἰς Βουκουρέ-
στι ὄλοι οἱ ἀρχοντες Κραγιώβανοι, κραυγάζοντες
κατὰ τοῦ Λογοθέτου Σμουράση, ὅτι δὲν τὸν δέ-
χονται εἰς τὴν Κραγιώβαν, οὔτε λόγῳ ἐπιστασίας
Μπανίας, οὔτε λόγῳ Καϊμακάμης, οὔτε λόγῳ
διοικητοῦ.

1810 Μαΐου 15. Κυριακῇ τὸ πρῶτῃ ἐκίνησεν ὁ
σενάτορος Μιλόσεβιτζ διὰ τὴν Κραγιώβαν.

1810 Μαΐου 20. Παρασκευὴ ἑσπέρας ἐπέστρε-
ψεν ὁ σενάτορος ἀπὸ τὴν Κραγιώβαν.

1810 Μαΐου 21. Σαββάτῳ πρῶτῃ τοῦ ἀγίου

ameză la Afumați cu toți generali și mulți
oficiali și la 9 a plecat.

1810 Martie 26. Sâmbătă dimineața la 11
ore a plecat Camenschi la Hârșova ca să
vadă lagărul rusesc de acolo și pe fratele
său.

1810 Martie 31. Joi la 2 ore dimineața
s'a întors Graful Nicolai Camenschi.

1810 Aprilie 5. S'a dat instrucții Isprav-
nicilor și Vistierului al doilea.

1810 Aprilie 9. S'a dat din ordin la Di-
van nota Vice-președintelui Enghelhard pen-
tru seigneur Fonder Rener, ca să-l cunós-
că toți de secretar al agenței nemțești și
vechil agentului și pentru toți sudiții nemțești,
cu privilegiile lor, pe care le-aū avut și mai
înainte, și Divanul a făcut publicații.

1810 Aprilie 20. Mercurea luminată s'aū
pornit armatele rusești de la București și aū
eșit în câmpul Văcărescilor și aū făcut la-
găr, iar Generalul Zas eșind s'a stabilit în
via lui Golescu.

1810 Aprilie 23. In Sâmbăta luminată a
eșit Graful Nicolai Camenschi, comandantul
general și a ramas la Bucuresci numai ge-
neralul Zinov pentru poliție.

1810 Μαΐου 2. Lună dimineața la 12 a ve-
nit întâul Președinte al Valahiei și Moldo-
vei, în locul lui Kușnicov numit senator și
cavaler și s'a luat locuința în casa fericitu-
lui Banu Ghica bătrânul, Vasilie Ivanovici
Krasnomilosevici.

1810 Μαΐου 5. Joi dimineața la 2 ore din
di a intrat Mitropolitul Ignatie în Bucu-
resci și s'a făcut ceremonia la Mitropolie,
prezenți fiind boerii și tot clerul, când a fa-
cut și cuvânt noul Mitropolit, ședând pe
scaunul său.

1810 Μαΐου 12. S'aū adunat la București
toți boerii Craioveni strigând asupra logo-
fētului Samurcaș, că nu-l primesc în Craiova,
nici ca Ban episcop, nici ca Caimacam, nici
ca Guvernator.

1810 Μαΐου 15. Duminică dimineața a por-
nit senatorul Milosevici la Craiova.

1810 Μαΐου 20. Vineri sara s'a reîntors se-
natorul de la Craiova.

1810 Μαΐου 21. Sâmbătă dimineața în ziua

Κωνσταντίνου εἰς τὴν τζερεμόνιαν τῆς ἐκκλησίας ἔκαμεν ὁ Μητροπολίτης λόγον ὡς ἐξεφεξῆς.

1810 Μαΐου 24 Τρίτη πρωτὴ ἐκίνησεν ὁ σενάτορος διὰ τὸ Γιάσι, ἔφραγεν 600 πουγγεῖα ἀπὸ τὸν Βκρλάμη καὶ Σαμουρκάσην καὶ τοὺς ἀφῆσεν εἰς τὴν δουλιάν.

1810 Μαΐου 15. Κυριακὴ τὸ δειλινόν, ἐκίνησεν ὁ Ἐξαρχος διὰ τὸ Γιάσι.

1810 Μαΐου 25. Τετράδι ἔγινεν ἐσπέρας λουμινάτζια εἰς ὄλον τὸ παζάρι ὅτι οἱ Ρῶσοι κατατροπώσαντες τοὺς Τούρκους εἰς τὸ Μπαζαρτζίκι, ἔπιασαν ζωντανόν τὸν Πεχλιβάνην μὲ ἀιχμαλώτους 1656.

1810 Μαΐου 26. Πέμπτη τῆς Ἀναλείψεως, ἔγινε δοξολογία μὲ καμπάνες καὶ μ τόπια διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν.

1810 Ἰουνίου 3. Εἰς Ράζγραδι ἔπιασαν οἱ Ρῶσοι μὲ πόλεμον ἕνα πασσάν, καὶ τὸν αὐθέντην Σκαρλάτον Καλλημάχην, καὶ τὸν μὲν πασσάν ἔφεραν ἐδῶ εἰς Βουκουρέστι εἰς τὸ σπῆτι τοῦ μακαρίτου Μπάνου Σκαρλάτου Γκίκα, μὲ ὄλον του τὸ τακίμη, τὸν δὲ Καλλημάχην ἐκράτησεν ὁ Καμένσκις κοντά του.

1810 Ἰουνίου 3. Ἐσύστησεν ὁ Βεζύρης μετὰ τοῦ Καμένσκη ἀναχωρῆν διὰ ἑννέα ἡμέρας.

1810 Ἰουνίου 16. Εὐγῆκαν ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν εἰκοσι, καρχῆδια μεγάλα τοῦ πολέμου τούρκικα καὶ ἐπῆγαν κατὰ τοῦ Κριμίου εἰς τὴν Σεβαστούπολιν.

1810 Ἰουνίου 23. Εὐγῆκεν ἀπὸ τὴν πόλιν ὁ βσιλεὺς Σουλτάν Μαχμούδης ἐστρατεύσας καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, εὐγῆκε μὲ ὀκτώ ἡμέρας πρότερον ὁ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἰερουσίας μὲ δώδεκα χιλιάδας στράτευμα Ρωμαϊκόν, πάλιν εἰς Ἀδριανούπολιν.

1810 Ἰουνίου 22. Παρασκευὴ βράδι, ἔκαμεν ὁ Καμένσκις πανστρατί ἀσάλτο κατὰ τοῦ Ρουστζουκίου καὶ ἀφνίσθησαν οἱ Ρῶσοι.

1810 Αὐγούστου 25. Πέμπτη κατεπολέμησαν οἱ Ρῶσοι τὸ ὄρδι τοῦ Μουχτάρ πασσά εἰς Μπέλαν καὶ τὸ ἠφάνισαν.

1810 Αὐγούστου 30. Τρίτη παρεδόθη εἰς τοὺς Ρώσους τὸ Συστόδι.

1810 Σεπτεμβρίου 16. Παρασκευὴ ἦλθεν εἰδήσις ὅτι παρεδόθη καὶ τὸ Ρουστζουκι, Πέμπτη 15 Σεπτεμβρίου.

1810 Σεπτεμβρίου 21. Τετράδι, ἐπῆγεν ὁ Μητροπολίτης μὲ μερικὸς ἀρχωντας ἀντικρὺ εἰς Ρουστζουκι διὰ νὰ συγχροῦν τὸν Γρόφον Καμένσκι καὶ διὰ τὰς νίκας του.

1810 Νοεμβρίου 11. Παρασκευὴ, ἐμβῆκεν ὁ γράφος Καμένσκις μὲ Φρίαμβον εἰς τὸ Βουκουρέστι, ἐκόνεισε εἰς τὸ σπῆτι τοῦ Φακᾶ, ἐπῆγεν ὁ

st. Constantin a ținut Mitropolitul în Biserică la hram discursul următor *^o).

1810 Maiu 24. Marți dimineața a plecat senatorul la Iași, a mâncat 600 de puncte de la Varlaam și Samurcaș și i-a lăsat în serviciu.

1810 Maiu 15. Duminică dimineața a plecat Exarhul la Iași.

1810 Maiu 25. Mercuri s'a făcut séra luminăție pe toată piața. pentru că Rușii au zdrobit pe Turci la Bazarzic. au prins viu pe Pehlivan cu 1656 prizonieri.

1810 Maiu 26. Joi de Înălțare s'a făcut Tedeum cu tragere de clopote și tunuri pentru aceeași pricină.

1810 Iunie 3. La Rasgrad au prins Rușii în răsboiu pe un Pașă și pe Domnul Scarlat Calimah; și pe Pașă 'l-au adus aci în București în casa fericitului Ban Scarlat Ghica cu toată suita lui, iar pe Calimah 'l-a ținut Camenschi lângă el.

1810 Iunie 3. A făcut Vizirul cu Camenschi armistițiū pentru 9 zile.

1810 Iunie 16. Au eșit din Constantinopol 20 de corăbiu mari de răsboiu turcești și s'a dus contra Crimeei la Sevastopol.

1810 Iunie 23. A eșit din Constantinopol Impăratul Sultan Mahmud în expediție și s'a dus la Adrianopol; a eșit cu opt zile mai înainte însă Patriarhul ecumenic Ieremia cu 12,000 armată grecescă, iarăși la Adrianopol.

1810 Iunie 22. Vineri séra a făcut Camenschi cu toată armata asalt la Rusciuc și au fost învinși cu totul Rușii.

1810 August 25. Joi au dat răsboiu Rușii armatei lui Muhtar Pașa la Bela și au nimicit'o.

1810 August 30. Marți s'a predat Rușilor Șiștovul.

1810 Septembrie 16. Vineri a venit ștință că s'a predat și Rusciucul, Joi la 15 Septembrie.

1810 Septembrie 21. Mercuri s'a dus Mitropolitul cu câți-va boeri peste Dunărea la Rusciuc ca să feliciteze pe Graful Camenschi pentru victoriile lui.

1810 Noembrie 11. Vineri au intrat Graful Camenschi cu triumf în București, și-au luat locuința în casa lui Faca; s'a dus Mi-

Μητροπολίτης με όλους τους ἄρχωντας, καὶ τὸν ἐπροσκύνησαν, ὁ δὲ Μητροπολίτης ἐξεφώησεν εἰς γαλλικὴν διάλεκτον τὴν ἀκόλουθον ὁμιλίαν

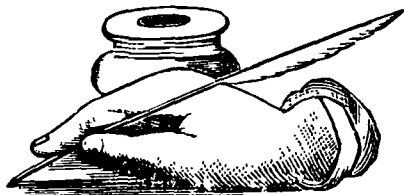
1810. Ἦλθεν ὁ Ἰταλίνσκις διὰ μουραχάσης εἰρήνης καὶ ἐκόνευσεν εἰς τὸ σπῆτι τοῦ ἄρχωντος Βιστιάρη Φιλιππέσκου.

1810. Ἦλθεν ὁ σενάτορος πρῶτος προεδέντης καὶ ἐκόνευσεν εἰς τὸ σπῆτι τοῦ Βερνίκου Μανολάκη.

ropolitul cu toți boerii și i s'a închinat, iar Mitropolitul a pronunțat în limba franceză următorul discurs ⁴⁷).

1810 A venit Italinschi ca împuternicit pentru pace și a luat locuința în casa boerului Vistierul Filipescu.

1810. A venit senatorul, primul-președinte și și-a luat locuința la casa Vornicului Manolache.

NOTE EXPLICATIVE

IN

Scrierea Protosinghelului Naum Râmnicénu despre originea Românilor și în Cronicul său.

1). *Epifomenă*—'Επιφώνημα—acclamație însemnă, aici discursuri sau tratate adresate Patriei și patrioților, spre a-i deștepta și îndemna la patriotism și datoriile către Patrie.

2). În această epifonimă adresată Domnitorului Valahiei, Ioan Alexandru Constantin Moruz Voevod, între altele 'și descrie Naum singur instrucția ce avea, unde și cum a studiat științele mai înalte, spunên-

du-ne precis că în București la Academia din st. Sava, la care erau pe acele timpuri cei mai însemnați profesori grecești.

3). În ultima Epifomenă voește să stabilizească principiul de autoritate necesar într'un stat, cum și obligațiunile oficianților și datoriile cetățenilor de a se supune legilor statului, prin care numai se poate ajunge la fericirea Patriei.

2) IN CRONICUL SĂU.

1). *Stupaizii*—probabil se înțeleg Cazacii, armată rusescă.

2). Articulele păcei din 1774 nu le transcrie în cronicul său, dar se găsesc decopiate de el tot în acest manuscript, însă separat. (Manuscriptul este proprietatea Academiei din București și porta No. 322).

3). *Cele șapte gulade*, este traducerea cuvântului 'Επτάπυροί—Edicule, adică închisórea cea cu șapte turnuri.

4). Și acest manifest este transcriș tot separat de Naum în manuscriptul citat No. 322.

5). Pentru a îmblânzi pe Austria a schimbat comandantul. În politică se fac asemenea suspendări spre a se pacifica conflictele între Puteri.

6). Și aceste articule tot separat de Cronic le are autorul, și tot în manuscriptul citat.

7). Tot asemenea nu pune textul în Cronic, ci aparte.

8). Acest calificativ le dădea puterile theocratice francesilor ce s'au revoltat contra Regelui Ludovic XVI detronându-l și proclamând Republica.

9). Este vorba de împărțirea Poloniei.

10). Despre câte jafuri și arderi au avut loc, din cauză că țerile Românilor erau téturul resbelelor în tot seculul trecut și aprópe jumătate din acest present; ar trebui o expunere specială și din care și cea mai împetrită inimă s'ar mișca, vėdénd nedrep-

tățile ce am suferit și pagubele la care am fost expuși noi Români în aceste timpuri !

11). Condițiile tot aparte le-a transcriș Naum în manuscriptul citat.

12). Alt jaf și alte prădăciuni din partea Turcilor, așa că trebuie să ne mirăm cum ni-au mai rămas documente, măcar atâtea câte posedăm, căci multe de sigur au fost mistuite prin focuri !

13). *La Duvari*, o localitate.

14). *Hismet*—hidmet și hizmet, însemnă serviciu, îndatorire ce se impune de un superior; aicea servilism, spre a fi bine vėdút de marele Visir a impus dări îndoite.

15). Nicăiri în Cronic nu transcrie tractate, ci le are separat.

16). Acest jurământ cu forma sa este de mai multe ori publicat în românește și cunoscut de istoricii noștri.

17). Un debarcader ce pórtă acest nume.

18). Acest Antonie Fotino este din familia istoricului Dionisie Fotino.

19). *Zephané*—dzeb-hané, iarbă de pușcă, praf, și ori ce alt material trebuitor la armate.

20). Friendland, oraș în Prusia.

21). Se înțelege ordin, poruncă împărătescă.

22). Preliminariile sunt actele preparatorii pentru

o nouă reformă a Principatelor, după vederile Rusiei.

23). Husmet, veđi No. 14.

24). *Memurighetul*—în partea, localitatea încredințată administrației cuiva.

25). *Mansup*, localitate, parte de loc etc.

26). Nu sunt intercalate, ci separat exist în manuscrisul citat.

27). Acest pomelnic este în manuscrisul citat și la Naum, dar este și publicat.

28). Mitropolitul Gavriil Bănulescu se știe că este român de origină.

29). Nu o intercalază însă în Cronic.

30). Aicea arată persoanele ce compunea Comitetul Administrativ al țerei.

31). Se vede că la Obor până la acest timp era vama orașului Bucureștilor pentru mai multe dări, și apoi atunci a rămas numai pentru vite.

32). Nicî mai înainte n'a reprodus acea publicație Naum.

33). *Ghedechi* însemnă, că pe lângă boii de la jug să mai fie încă 1,500 boi aduși pe lângă care, spre a servi la nevoie, când cei de la jug ar cădea.

34). Clasificație de dări impuse după starea locuitorilor.

35). *Mehmemdar*—funcționar îndatorit a observa o afacere.

36). Să vede că mari abuzuri făcea Egumenii Mănăstirilor, împrumutând pe comțul lor bani sub iscălituri particulare, ceea ce era un abus din cele mai nelegale.

37). Și această notă nu există în textul Cronicul lui, ci separat.

38). În tot Cronicul nu se găsește acest act.

39). De sigur că erau mari abuzuri din partea Egumenilor de ore-ce a trebuit să se numescă un Efor special, și încă peste ambele Principate.

40). Adese a fost reduși la sapă de lemn locuitorii Principatelor din cauză că pe aceste locuri se băteau cei puternici avându-le teatrul de război, și să nu uităm că se abăteau de la ele, care adică din puteri să și le anexeze. Numai Dumnezeu ne-a scăpat!

41). *Teuțihatiile*—devtzihat, numire în slujbe.

42). Condițiile lipsesc în Cronic.

43). *Ibzagan*—om de la o autoritate mai înaltă.

44). *Ucasele*; decretul împărătești rusești se ȳic *ucasuri*.

45). *Cesno pristaunicului*, cuvânt rusesc, oficiant administrativ.

46). Discursul lipsește.

47). De aicea se constată cât era de erudit Mitropolitul, căci putea ținea și discursuri în limba franceză.

VII.

CRONICUL LUI PETRU DEPASTA PELOPONISIANUL

ASUPRA VIEȚEI

DOMNITORULUI CONSTANTIN NECOLAI MAVROCORDAT

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΟΕΒΟΔΑΣ

ἦτοι

Δακικῶν ἀπομνημονευμάτων ξυγγραφή τῶν περὶ ἐκατέρων δηλαδὴ ἐν τῇ Δακίᾳ ἐπικράτειαν τῆς τε τῶν Βλάχων καὶ Μολδαβῶν, ὑπὸ τοῦ ἐκλαμπροτάτου, εὐσεβεστάτου, καὶ ὑψηλοτάτου αὐθέντου, καὶ ἡγεμόνος μεγαλοπρεπεστάτου πάσης Οὐγγροβλαχίας Κυρίου Κυρίου

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΒΟΕΒΟΔΑ

διωκημένων ἡγεμονιῶν. Συνειλεκτος μὲν αὕτη ἐξ ἀνεκδότων ἐφημερίδων ἕκ τε ἰδίως αὐτοψίας παρὰ τοῦ ἐξοχωτάτου ἱατροφιλοσόφου Πέτρου Δεπάστα τοῦ Πελοποννησίου, ὑπ' οὗ καὶ χρονολογικῇ τάξει συναρμοσθεῖσα τῷ γαληνοτάτῳ αὐτῷ προσπεφώνηται ἡγεμόνι. Ἐνετίησι

Προσφωνητικὴ ἐπιστολή.

Τῷ ἐκλαμπροτάτῳ, εὐσεβεστάτῳ, καὶ ὑψηλοτάτῳ αὐθέντι, καὶ ἡγεμόνι μεγαλοπρεπεστάτῳ πάσης Οὐγγροβλαχία. Κυρίῳ Κυρίῳ

ΙΩΑΝΝΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΩ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΒΟΕΒΟΔΑ εὐπράττειν.

Κράτιστε ἡγεμόν,

Τὸ μὲν τοῦ παντός εὐπαγές καὶ παναρμόνιον σύνταγμα κύκλω τινὶ τῶν πραγμάτων φιλο-

CONSTANTIN VOEVOD

séu

Sciere de fuptele memorabile Dacice ale Principatelor, adecă ale fie-cărua stat din Dacia al Valahilor și al Moldavilor, carmuite de prea luminatul, prea piosul și prea înălțatul Domn, și prea marețul Principe al tôtei Ungro-Vlahiț Domnul Domn

Ioan Constantin a lui Necolaï Voevod.

Acésta scriere s'a adunat din efimeride nedate și din propria vedere de catra prea escelentul medico-filosof Petru Depasta Peloponisiianul, carele coordinandu-o în sir cronologic, a și dedicat-o însuși serenisimuluț Principe. În Veneția.

Epistolă de dedicațiune.

Prea luminatului, prea piosului și prea înălțatului Domn, și prea marețului Principe al tôtei Ungro Vlahiț Domnului Domn

Ioan Constantin a lui Necolaï Voevod salutare.

Prea puternice Principe!

Filosofii pretind că sistema cea prea armonioasă și bine încheată a universului se

σόφων ἤξίωσαν παῖδες, καὶ ἀκμήτω παλιρροίας περιστροφῇ διασώζονται. Καί γε μὴν τὰ σύμπαντα εἴτε ἰδίᾳ κινήσει, εἴτε πρὸς ἀλληλα ἑμμελῶς ρυθμιζομένη περιδινόμενα, τοιανδὲ πως ἀνγκυκλήσεως ἀποτελοῦντα ροτῆν, καὶ περιέλιξιν πρὸς εὐστάθειαν καὶ εὐαρκῆ διαμονὴν καταρτίζεσθαι συμπληρούμενα. Καὶ γάρ τοι οὐρανοὺς μὲν καὶ πλανήτας (Κομήτας δὴ τις οὐ κἄν εἰδείη κυκλοφορίας πέρασι χρόνον τῆ ἡμῶν ὄψει προσγενομένοις;) ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς δυσμᾶς, ἔμπαλιν τε καὶ ἀμοιβαδὸν διαφέρεσθαι προσηλαλόνοντας, ἡμῆρας ἔνθεν καὶ νυκτὸς ἀλλήλας ἐλδεχομένων ἀλληλόπλοκον τὴν ἀντισηλευσιν καὶ ἐν περιόδῳ ὑποδοχῆν, γενέσεως δὲ καὶ φθορᾶς ἀπείρους ἀντικαταλλαγᾶς, καὶ ὠρῶν ἔτους διακεκρυμένας ἐπελεύσεις, καὶ ἐπ' ἀμοιβῆ καθεστῶσας δρᾶσθαι καὶ συντελεῖσθαι· ἀνθ' ὅτου τῷ τῆς φύσεως εὐπαλάμῳ ἐπιτεχνήματι ὀσημέραι προσεδρεύοντες τῶν παγκοσμίων ὑδάτων τῆς ἄλδος, πηγῶν τε ποταμῶν καὶ χεμαρῶν εἰς ταυτηνὴ τὴν κυκλοτερῆ τρίβον καὶ περιφορᾶν ἐωράκαμεν τεθηπότες, πρὸς γε ὑετῶν ὀμαλῶς βληχρῶν τε καὶ κατερρωγῶτων ὄμβρων, ὑγρῶν τε μετεώρων, καὶ ἀναπυρομένων τὴν ἐξ Ἡπείρου καὶ Πόντου ἀναπεφυκυῖαν καὶ συμπεφυρμένην πολυσπερμίαν, καὶ ἐπὶ γῆς αὐθις καὶ θαλάσσης εὐκατάφορον καὶ κατολισθαίνουσιν ὑπ' αἰσθήσει παρεληφότης, καὶ νῶ προσδιασχεπτόμενοι ἐναργέστερον συμφρονούμεθα.

Κύκλος δὲ τις ὡσαύτως παρεμπερῆς, καὶ τὰ πλεῖστα τῶν πολιτικῶν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου περιέστη πραγμάτων, πολυτρόπως δὴ ἀμοιβαῖς καὶ περιπετείαις κραδαινομένων, καὶ δυναστειῶν, ἀρχῶν τε περιτροπῆ, καὶ οἷς κατὰ χρόνων διαδοχὰς πλεισταχόθεν παρέλαβον, ἐθισμῶν, τεχνῶν τε, καὶ διαταξέων ταῖς τῶν ἀνθρώπων δόξαις μεταπίπτουσι, χρωματισμοῖς καὶ νεομισμοῖς ποικιλμασι, καὶ τῆ τούτων δῆθεν παραλλαγῇ τε καὶ περιφορᾷ ἐμφανῶς συνταραττομένων· ταῦτα γὰρ κυκλικῆς συνεπιπτόντων πραγμάτων περιδινήσεως τῆ νύξει ποικίλως διέστικται, ταῦτα αὖ χρόνῳ συγκαθαρρεῖ καὶ μεθίσταται, καὶ ὡσπερὶ κυκλώδει περιστολῆ συνεχόμενα, εἰς ποικίλας μορφὰς μεταβάλλει ἀμοιβαδὸν ἄλλοτε ἄλλως ἐπιρρυθμιζόμενα, καὶ μεταπλυσθέντα, ὡς δῆπου τοῦ θεοῦ ἀπορρήτῳ ὑφάσματι τουτονὶ τὸν ἰστὸν τοῦ βίου παριξυφίνοντος, καὶ οὕτω πως αὐτὸν κύκλῳ ροτῆς παλινδρομοῦντι διαπερατούμενου.

conservă prin o mișcare circulară a făpturilor și prin o rotațiune neconținută de venire și întorcere.

Și în adevăr, τότε creaturile învârtindu-se cu o mișcare orî proprie orî armonic proporționată între dênsele, sevêrșesc un astfel de curs și vêrtejū de circumvoluțiune, în cât se întocmesc deplin în stabilitate și permanență îndestulătoare. Așa stelele cerești și planeteii înaintând se pörtă în dêrêpt și alternativ de la rêsărit spre apus (iar revoluțiunile cometilor cine n'ar putea a le vedea în termine de timp efectuate sub privirea nôstră?); de aici se face și îndeplinește reciproca preschimbare a zilei și a nopței ce urmêză între dênsele, și sucesiunea lor periodică, de aici infinite permutări de nașteri și pieriri, și sosiri deosebite de anotimpuri ce se fac spre schimbare. Pentru care ḡilnic asistând la întocmirea cea artificiosă a naturei, cu uimire privim acêstă cale circulară și învêrtire a tuturor apelor mării, a sorgintelor rîurilor și a torentelor; ba încă precepênd cu simțirea și cugetându-ne cu mintea, mai clar înțelegem nulțimea isvôrelor ploilor, precum a celor line cât și a grindinilor rêpeḡi, a meteorelor umede și înfocate, care producêndu-se de pe continent și mare și conamestecându-se, iarăși lesne se revarsă pe pământ și alunecă în mare.

Un cerc cam tot asemenea încungiură și pre cele mai multe din actele politice ale vieței umane, care, da, în multe chipuri se învêlue de schimbări și peripeții, și de prefaceri ale dinastiei și ale domniilor, și de cătră colorațiunile și legiuitele variațiuni ale datinelor, artelor și instituțiunilor ce se schimbă dupre opiniunile ômenilor și pre care în sucesiunea timpurilor le luară ei din prea multe părți, arêtat decî se conturbură chiar și de schimbarea și permutarea acestora. (Căci aceste felîurit s'au pestrițat din cauza¹) (înboldirea) învêrtirei circulare a lucrurilor ce se reîntâlnesc, acestea iarăși cu timpul cad și se prefac, și ca cum ar fi cuprinse de o mișcare circulară, se schimbă pe rând în felîurite forme, din timp în timp alt-fel combinate și refăcute; ca și cum adecă divinitatea ar țese acêstă pânză a vieței în o țesătură misteriosă, și așa cum-va ar deplîni-o prin învêrtirea unui curent ce revine în sineși.

Κἀντεῦθεν ἄρα μῆθὲν ἂν εἶη καινὸν καὶ ξενίζον, εἶγε καὶ ξυγγραφή αὐτῆ οἶα, ἣν ἔλαχε σπάρταν, ταύτην διακοσμοῦσα, πρῶτανι, κηδεμονικώτατα, ἅτε δὴ ὑπὸ τὴν σὴν διατυπωθεῖσα ἀντίληψιν, κἀν δίνῃ χρόνου περιειληθεῖσα, καὶ κύλου ἐτῶν καμπὴν παραλλάξασα, ὡς σῆς τὰ νῦν ἐναποκειμένης χρηστότητος τε καὶ ἐπεικειάς ἀλέῃ ἀναζωπύρηθησομένη, πρὸς σὲ αὔθις ἔχει τὰ σοὶ κομίζουσα, καὶ σοὶ μόνον ἀνηκούσας τὰς κατὰ τὸν σὸν βίον πράξεις ὡς ἀκροθήνια παραθεῖσα.

Καὶ μὴν ταῖς ὄψεσι προσομιλοῦσα τῶν ἀπὸ σοφίαν πεπαιδευμένων, ταῦτα γε τῶν ἀμφιλαφῶς κρατούντων, καί, ὣν μὲν τὸ μέγεθος ὑποπτῆξασα, ὦν δὲ μὴ ἀνεσχομένη τοῦ τετυρομένου φρονήματος, μάλα μοις τὸ παράβολον ἀποφυγοῦσα, τὸ σὸν, καὶ περ ἐν ψελλισμασι βρατταρίζουσα, παρεισδύεται κράτος, τοῖς τῆς κατὰ σὲ εὐμενείας γαληναίοις καὶ μειλιχίοις νόμασι, καὶ ἐπ' ἡθῶν πρότητι μὴ θορυβούμενοις, ἀλλὰ εὖ μάλα ἡπίοις καὶ ἀτρέμα περιλιμνάζουσι ρείθροις, ὡς περ ὄρμω τινὶ ἐπαναπαυσομένη, καὶ ἡρεμήσουσα.

Καὶ γὰρ εἰ δοξομανίας Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνοσ' Ἀχιλλεῖ ἐπιφρονήσαντος καὶ τῆς καθ' Ὀμηρον ὠδῆς ἐκείνον τετυχηκέναι καταζηλώσαντος, οὐκ ἂν καθήψατο μῶμος, οὐδὲ ἐνίους κατέτρωσε τῶν ἡρώων, κἀν ἰδιοῖς ὑπομνήμασιν (ἣ Καῖσαρ καὶ Συλλας) τοὺς σφῶν αὐτῶν ἀθλοὺς ἀποταμιεύσασκενοι, τῷ ρῷ τοῦ χρόνου παρέθεντο, οὐκ ἂν ἦπου εἶη σκολιῶς τισὶ καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἀποδυσγετοῦσι, σκευωρίας καὶ φόγου παρόρμησις, εἰ ἄλλος δὴ τις, κἀν σοῦ τοῦτο διαμπερὲς ἀναδυομένου, καὶ μὴ τῷ βουλήματι προστιθεμένου, τὰς ἐν τῶσάυταις ἡγεμονίαις ἀναφανείσας δῆπουθεν πράξεις, τῷ ὡς εἰκὸς διατηροῦντι αἰῶνι ἐπεκδηλώσαι καὶ παρακκαταθέσθαι προέλοιτο.

Πλείστοι μὲν γε τρόπαια, καὶ ἀνδριάντας ἀναστησάμενοι, καὶ προσπήξαντες σηκοῖς ναοῖς τε καὶ ἄλσεσι, Πυθοῖ τε καὶ ἑκασταχοῦσι δόρατα καὶ σαρίσσας, πέλτα τε φαρέτρας, καὶ θυρεοὺς, λάφυρά γε ποικίλα ἄσμενοι προσηρτήσαντο, τῇ ἀενάφῃ μνήμη τοῦ παραρρέοντος χρόνου τάνδραγαθήματ' ἀκαθοσιῶσαι βουλόμενοι. Σοῦ δ' ἡ τῶν εἰκείων σεμνολογημάτων μελιγμὰ, καὶ εἰς τύφον ὑποκνίζουσαν φριμὴν ἀπολέγοντος καὶ προβαλλομένου. Μὴ δὴ τις μοὶ ἐπιφεύσθω τῶν ῥᾶττα κἀν τοῖς θεμιτοῖς δυσανασχετούντων, καὶ λογομάχων, τὰ σὰ ἐπ' εἰκοσαετηρίου σατραπείας ὑποτιθεμένῳ διοικήματά τε καὶ πολιτεύματα.

De aceea pôte n'ar fi nici cum ceva nou și straniu, dacă și o scriere ca această, înfrumsețând, Principe, prea cu îngrijire partea ce i-a căzut, de ore-ce se întocmisă sub ocrotirea ta, cu tôte că cuprinsă de vârtejul timpului, și-a schimbat în cursul anilor planul, pentru a fi reînsuflețită de căldura bunătăței și a blândeței aflătoare acum în tine, iarăși la tine veni, aducându-ți ale tale și punându-ți înainte, ca niște premii, numai faptele, ce aparțin vieței tale.

Și dar punând în raport cu privirile bărbatilor înțelepți faptele marilor domnitori și prea cu greu fugind de pericol, pentru că se sfiia de mărișia unora și nu suferia superbia altora, această scriere, deși gângurește îngăimat, pătrunde (se mărginește) în statul tău, ca într'un port, spre a se repausa și liniști în apele cele dulci și line ale clemenței tale, și care pentru blândeța moravurilor nu se turbură, ci mai ales prin curgeri line cu totul se alineză.

Căci dacă nebunie de glorie nu s'a putut înputa lui Alexandru Macedonénu, carele a pizmuit și invidiat pre Achil pentru că a fost cântat de Omer, nici defăimarea n'a rănit pre unii Eroî, deși, descriindu-și luptele lor în comentariile făcute de dênșii (precum Cesar și Silla), le-a transmis cursului timpului; nu ar putea fi de sigur motiv de intrigă și bănuire unor ómenî strimbi și nemulțemiți de tôte, dacă altul ore-care și-ar fi propus a arăta faptele tale cele neîndoios manifestate în atâtea domnii, și a le depune seculului spre conservarea cuvenită, cu tôte că tu pururea ai renunțat și nu te-ai învoit la această.

Prea mulți încă și-au ridicat trofee și statue, și înfingându-și în temple, în edificii sacre și dumbrăvi, la Pitia și ori-unde aiurea, și-a atârnat cu plăcere sulțile scurte și cele lungi, lăncele, tolbele, scuturile și felurite prădi de resbel, voind așa a-și consacra vitejiele în memoria perpetuă a timpului celui trecător. Iar tu renunți la mulțumirea proprielor tale laude și înlăturî faima ce întefeste la mândrie. Decî să nu se acafe de mine cine-va dintre cei ce prea ușor se idignéză și dispută chiar contra celor cuviinciose, dacă îmi propun a trata administrațiile și faptele politice ale Domniei (satrapiei) tale *) în timp de două-șeci de ani.

Ταῦτα γάρ τοι ἐθελοντῆς προῦβαλλόμεν τῶν ἀνθρώπων τοῖς ἐπιγιγνομένοις, οὐ σοὶ τῷ μὴ περὶ τὴν περὶ αὐτὰ ταῦτα σπουδῆν ἐπτοημένῳ τοῖς ἰδίοις, οὐς τὸ σὺννον καὶ νῆφον τοῦ οἰκείου φρονήματος ἀποπτύεται ἀποσιούμενον, προθήσων ἐπαίνους, ἀλλ' ὅπως τοῖς τῆ δε ἄρξαι καταζηλοῦσι τουτὶ ὑπογραμμὸς ἔσοιτο ἔμφρονος γνώμης καὶ βεβηκείας, σοὶ τε κατ' ὀρθαλμῶν διειδὲς ἔσοπτρον προσπαγῆναι συμβαίη, ἐφ' ᾧ ὑπὸ ἀντανακλάσει ἐκάστοτε· ἃ διεπράξῃ, ἐνοπτριζόμενος, ὧν ἂν δράσων καὶ διαπραξόμενος εἴης, τῶν τύπων εὐμαρῶς ἀντιλάβοιο καὶ ἰνδαλαμάτων, τῶν ἀγαστῶν σοι λογισμῶν καὶ διαπεπονημένων ἔργων ὀμιλητῆς ἅμα παρενδεικνύμενος, καὶ σαυτοῦ προοδηγός, οὐχ ἥκιστα μὲν καὶ τῶν ἄλλων εἰς μίμησιν προσαγωγεὺς ἐποτρύνων, καὶ τὰ καθήκοντα προμνηστευόμενος.

Ἴταρᾶ τοίνυν ὄψει, καὶ μειδιάματι χάριτος διακεχυμένη, ὡς σοὶ ἀμέλει προσήκοντι, καὶ ἄλλοις τὸ παραπλήσιον λυσιτελοῦντι τουτωὶ τῷ φιλοπονήματι, κἄν ἀκάνθιος, τὸ δὴ λεγόμενον, ἐπελήλυθε τέττιξ, καὶ ἀμουςότερον λειδηθρίων, προσχρηζόμενος τὸν μετὰ χρόνου περιστροφῆν, καὶ πλείστων παρεληλυθόντων πείραν δεινῶν ἐπανακαμπτόμενον καὶ προσηνεχθέντα σοὶ φόρον, τῆς κατ' ἐνδιάθετον εὐμένειαν προσηνεστέρας μὴ ἀπαξιώσας ὑποδοχῆς, τῷ σῶ μεγέθει ἀπάλλαξον, περικαλύψας δῆγματος ἰσθόλου γλώσσης ῥαδιουργία ἐντροφωμένης, καὶ βωμολόχου τερθρείας σκοπτομένων τε καὶ ἐρεσχηλούντων, καὶ παρὰ δούπους πολυκρότους, καὶ τύρβην πολύχον ἀυλικῶν κυκεῶνος μὴ διασπαρχθῆναι ἐάσας, ῥαστώνης καὶ εὐ μάλα ταῖς μούσαις φίλης ἀταραξίας τὸ ἡρεμαῖον καὶ ὑπερήδιστον προσδεδώρησο καταγώγιον.

*Ἐρῶωσο ὑπὲρ νεστόρειον γῆρας ὑγεμόνων κορωνίς, κῦδος κρατούντων.

Μάλα γάρ σ' ὄρω καλόν τε μέγα τε,
 *Ἀλικμος ἔσσ' ἵνα τίς σε καὶ ὀψιγόνων εὖ εἴπη.
 (Ὅμηρον Ὀδυσσ.: ῥαψωδ.: α.: 301).
 Παντοίης ἀρετῆσι κεκασμένον ἐν Δαναοῖσιν.
 Ἐσθλὸν τοῦ κλέος εὐρὺ καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος. (Ὀδυσσ.: ῥαψωδ.: δ': 725).

Τῆς σῆς Θεοφρουρήτου ὑψηλότητος
 ἐλάχιστος οἰκέτης

Πέτρος Δεπάστας ὁ Πελοποννήσιος

Acestea da bucuros mi le-am propus pentru omenii ce au să fie, nu dóră că ași voi a înfățișa ție, celui ce nu te răpești de revnirea acestora, propriile tale laude, pre care mintea ta cea înțeleptă și deșteptă le respinge din devotament, ci pentru ca acesta pe deoparte să fie exemplul de minte înțeleptă și statornică celor ce vor revni a domni așa, iar pe de alta, să facă a se fixa dinaintea ochilor tăi o oglindă lucioasă, ca sub reflecțiunea ei privindu-te tot-deuna în cele ce ai lucrat, să poți cu ușurință pricepe tipul și forma celor ce ai mai avea de lucrat și efectuat; arătându-te tot-de-odată învătăcel și povățuitor ție însuși în minunatele tale cugetări și chipzuitele lucrări, dar nu mai puțin inițiator și al altora îndemnându-i la imitare și amintindu-le datoriele.

Deci, cu privire veselă plină de zimbetul grației dăruiind favorul tău acestei opere, care pre cât este în adevăr cuviincioasă ție, pre atâta folositore și altora, deși a trecut prin ea, cum dice proverbul, griere din spină, și mai ignorant de cât Libetrii^{*)}, să nu consideri nedemn de o primire cât mai indulgentă dupre blândeța ta înăscută, tributul cel după învătirea timpului, și experiența prea multor adversități trecute, reîntors și adus ție, ci să-l protegi cu măreția ta, acoperindu-l de mușcarea veninosă a limbei înbuibate de răutate, și de bărfirea proustă a batjocoritorilor și glumeților, și nelăsându-l a fi sfâșiat prin sgomotele mult-trăsnitóre și de tumultul mult-vuitor al amestecului curtén, dărueste-ți locașul cel pacinic și prea plăcut al repausului și a liniștei cei mai ales iubite de muse.

Să trăești mai mult de cât bătrînețele lui Nestor, coronă a Principilor și glorie a Dominitorilor.

„Te ved prea frumos și mare
 „Ești puternic, în cât și dintre posteriori te va grăi cine-va de bine (Omer. Odis. A. 301).
 „Infrumusețat ești între Danaï cu tot felul de virtuți,
 „Brav, a căruia glorie este întinsă (respândită) în Elada și în mijlocul Argosului (Om. Od. D. 725).“

Al Înălțimeii tale cei de D-deu păzite
 cel mai umil Servitor

Petru Dapasta Peloponezianu.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Πάνυ μὲν οὖν ἀντικρυς τὸ ἀνθρώπειον ἢ φιλόσοφος δεδογμάτικε λόγος τῷ ὑφ'ηγουμένῳ του ἐνδομυχοῦντος ἐν αὐτῷ λόγου ποδηγετούμενον οἶακος, καὶ ἦν οἶκοθεν παρῆλθε φωτός μαρμαρυγαῖς ὑποστίλδουσας τουτωὶ τὴν κυνόςουραν αὐτομάτως προθέμενον παραμείβεται διαπρόντιον τὰ του βίου πελάγη, καὶ πανταχόσε τῆς πονητοπορίας ἀσφαλῶς διελαῦνον τῶν προκειμένων ἀφικνεῖται πως καθηκόντων ὥστε ἅμα τῷ τὰς ἑλικας ἀποφυγεῖν τῶν ρευμάτων, καὶ δίνας τοὺς τε ἀκροσφαλεῖς τῶν προστυχόντων κινδύνων του ὄρου δῆθεν ἐπιλαβέσθαι του δέοντος, καὶ δυσπελάστου καὶ πρὸς ἀνάπαυλαν ἐκεῖσε καταίρειν μηδέπω τοῖς κύμασιν ἐγκαλινδούμενον. Καὶ μὴν τῶν σπερμύτων τῆς ἀρετῆς τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει αὐτοφυῶς ἐγκατασπαρέντων, θεῖος τις τῇ ἐν ἡμῖν ἐπιχωριαζούσῃ περὶ λόγον δυνάμει, καὶ πανκρηράτῳ μορφῇ τῆς ψυχῆς ἐγκεχάρακται νόμος τῷ νῷ δὴ πάρεδρος συνιζάνων, ἔμφυτός τε καὶ ἐνδιάθετος προσαγορευόμενος λόγος. Οὗτος δῆπου ἀειθαλλῆς τυγχάνει γέων, ὁμοῦ καὶ ἀδιάφθορος, τῷ τε πυθμένι τῆς νοεράς δυνάμειως οἷα ἐν παραβύστῳ συνανακείμενος, καὶ αὐτόθι καταδεδυκως, τὰ περὶ τὸ ζῆν, ὡς ἐνι μάλιστα, ὀρθῶς πρυτανεύεται, ὑποφῆτου γε μην, ἢ ἄλλου οἴου τε οὖν ἀρμοστοῦ μὴ δεόμενος, ἐν κύρβει δὲ ἢ ἄξωνι καὶ δέλτοις παντάπασι μὴ ἀναγραφόμενος. τοιγαροῦν ὑπερφυῶς πως τῇ ἀνθρωπεῖα φύσει τοῖονδε ἀπημᾶχθαι χαρακτηῖρα, φαίη οὖν ἀντις κατεσκεμμένως, καὶ μηδαμῶς ἀπαλειφόμενον ἀπρίξ ἐγκεκολάφθαι, τὸ ἐντεῦθεν ἐμαγεῖον γενόμενον τελαυγές τῆς κατὰ θεὸν φύσεως, καὶ ἀκραιφνέστατον ἀείποτε κρηπίδα ἀναφανῆναι τῶν καθηκόντων οὐμὴν οὐδαμῶς ἐξοκέλλουσας τῆς ἀληθείας, τόγε δίκαιον ὀμαλῶς καὶ σῶφρον, τὸ εὐρυθμον καὶ νηφάλιον, τὸ στερόδον καὶ ἄλιμιον, τότε συνετόν καὶ πολυδερκῆς, καὶ καθάπαξ ἄπασαν τῆς ἀρετῆς τὴν φιλοκαλίαν ἐνδελεχῶς ὑποτιθεμένην, οὐμὴν, ἀλλὰ δυσπραγίας, ὡς εἶοικε, τινὸς διονεῖ ἐπιγιγνομένης τῷ εὐτυχήματι, ζόφου τέ ἀπορφορᾶς τῷ φωτὶ ἐπισκοτίσαντος, ὑφ' ὧν τὸ συμφυῆς πλεονέκτημα κεκηβδήλευται· πάθη μὲν ποικίλα καὶ κακῶς ἐπιφύοντα τῇ φύσει, καὶ ἐπεμβαίνοντα, καίγε τὰ πλείω φορᾶ κατασινάζοντα διαία καὶ θορυβοῦντα, ἀμηγέπως κατεξανίστανται τῇ λογικῇ εὐβουλίᾳ γλίσχρως ἐπιφουόμενά τε καὶ ἐπισκῆπτοντα. Ταύτης γοῦν τὸ ἀμήχανον κάλλος, πολλαχῶς ἀμαυρῶσαι διαπειρώμενα τὰ ἀπὸ λόγου ἐπισκιρτήματα τῶν παραπεφυκότων πανθῶν πῆ μὲν ἔλαθεν ἐπ' ὀλέθρῳ καὶ ἤττη του ἀνθρώπου ὑπικουροῦντα καὶ σκευωρίαῖς παντοδαπαῖς ἀποχρώμενα καὶ ἐνεδρεύοντα· πῆ δὲ τῆς ἐπιπεφυ-

Introducere.

Omenirea condusă forțe nemerit de cărma îndreptătoare a rațiunei ce residă în ea, precum opinéază graiul filosofic, și având firește în vedere stéua polară, ce de la început i s'a dat spre a-i luci cu rađe de lumină, trece pe mare furtunile vieței și pretutindene înaintând cu siguranță în această pluitire pe mare, își plinește ore-cum datoriele ce-î prestaū; în cât tot de-o-dată, evitând vârtejele curențelor și volburile cele periculóse ale restrîștelor întîmplătoare, ajunge în portul cel de folos, de și greū de apropiat, și se adăpostește acolo spre repausare, ne mai fiind învăluită de valuri. Apoi, întru cât semințele virtuței natural sunt seménate în firea omenéscă, o lege divină este întipărită în facultatea permanentă în noi a înțelegenței, și în forma cea prea nesticăciósă a sufletului, care lege asistând mai ales mintea ca un asesor, se mai numește rațiune înăscută și interióră. Acésta fiind pururea verde și neperitóre și ședënd în adêncul facultăței înțelegătoare și tăinuită acolo ca într'un ascuns, dispune cât se póte mai drept cele ce privesc viața, neavând trebuință de vre un învățător, ori alt ore-care guvernator, și fără a fi de loc înscrisă pe colóne seū table și cărți ⁴⁾. Prin urmare, un astfel de caracter (seū întipărire a legéi divine), într'un chip minunat este întipărit în firea omenéscă, ar đice un bărbat cu reflectiune, și este strîns alipit spre a nu se mai șterge. Din care causă, devenind tip luminos a firei lui D-đeñ, s'a arétat pururea temelía cea mai statornică a datorielor, carea nicí cum nu se abate de la adevér, ci cu stăruintă propune dreptatea precum și înțelepțirea, cumpatarea și tresvia, statornicia și vârtoșia, prudenta și agerimea vederei, și într'un cuvênt, tóte virtuțile cele oneste și frumoșe. Dar cu tóte acestea, fiind-că o nenorocire, cum se pare, a venit într'un chip ore-care preste acésta fericire și întunericul pierđerei a întunecat lumina, din care cause s'a alterat prerogativa cea firéscă; în urmare, pasiuni feliturite și rele născêndu-se în natura omenéscă și apăsându-o, ba cele mai multe cu o pornire videntă stricându-o și turburându-o, aceste în tot chipul se revoltă contra bunului cuget al minței necontentit hărăđindu-l și atacându-l.

κυίας τῶ γένει ἡμῶν συνέσεως ταῖς προτροπαῖς καὶ παραινέσεσιν ἔσθ' ὅτε ἐντρυφώμενα, τύφω καὶ χλευασμῶ ἀναφανδὸν ἐπέθητο γεφυρίζοντα καὶ ἀναιδῶς κατορχούμενα. ἐπὶ τούτοις μὲν ἄρχα (φεῦ τῆς ἀνοίας) ἔναργῶς τοὺς πλείστους ἔγνωμεν τῶν ἀνθρώπων τὸν λόγον ἐκποδῶν ποιησαμένους, καὶ παρασπόνδῳ φρονήματι τὰς ὑποθήκας αὐτοῦ ἀποκεκρουκότας, καὶ δι' ἧς ἀναχθέντες τῆς θείας ἄν τοῦ καθήκοντος καὶ ὑπερφυοῦς ἀκρωρείας ἐφίκοιντο, ὁ δοῦ ἀτεχνῶς παρατραπέντας, καὶ ὕκας, τὸ τοῦ Κράτητος, ἐν βορβόρῳ ἰλισπωμένους, ἔς ἄλογον ἦθος καὶ κτηνώδες ρύμη διολισθαίνοντας. Ταύτης τοίνυν τῆς διαφθάρεισης ἔνεκα φύσεως, τοῦ θείου γε ἐπεικῶς τὰνθρώπινα ἐπιθεραπεύοντος, ἀναγεγραμμένους ὁπσοῦν ἀνθρωποὶ ἐν πυξίοις τῆς κατὰ βίον πολιτείας παρεθεσπίσαντο νόμους, οὐχ ἦττον τῶ ἐμφύτῳ μὴ ἀπάδοντας λόγῳ ἢ τῆς ἐγγενομένης ἡμῖν λογικῆς δωρεᾶς ὑποφνητικούς καὶ ἐκφάντορας· ταύτη δὴπρῶθεν ἀξιούντες τὰ ἀφηνιάζοντα τῶν παλιῶν κεχαλινώσθαι, τὸ κόσμιον διατηρηῆσθαι καὶ ἐναρμόνιον, λογικόν τε καὶ ἔμμελ' ἠ ἀποδεδεῖχθαι τὸν ἀνθρώπινον βίον. Καὶ γὰρ συμπεφυκέας τοῖς νόμοις ἀρχῆς τε καὶ ἐξουσίας, καὶ ὡς ὑπὸ πτωχῆ ταύτης καὶ ἀπειλῆ σθένος προσπααραλαβούσης τῆς νομοθησίας καὶ ῥῶσιν, ἡδηπως τῶν ἀνθρώπων ἀθρόως τὸ σφῶν αὐθαίρετον ὑποβεβλημένων τῶ κράτει ἐπ' εὐαρμοσσία καὶ στερέροτῃ πολιτεύματος, ἀπερηρεῖσθαι τὰς βασιλείας, ἐπεστηροῖχθαι δυναστείας τῆ τῶν ἔθνῶν συγκεκραμέναις ροπή, καὶ συμπαραγῆναι ἡγεμονίας καὶ ἀρχὰς ἀπάσας, πρὸς τῆ τοῦ εὐπραγοῦντος βίου περιουσία ἐπὶ δεόντων καταρτισμῶ καὶ χαλιναγωγίᾳ εἰς ἀθέστους πράξεις ἐναλλομένων ἀνθρώπων. Διὸ περ τῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ἀπομνημονουομένων ἔθνῶν τοὺς γε σπαρτιάτας παρ' Ἑλλητι, Κρήτας καὶ Ἀθηναίους ἐπὶ Λυκούργου, Μίνως τε καὶ Σόλωνος, παράγε Ῥωμαίοις τε καὶ Λοκροῖς, Ῥωμύλον, Νουμάν τε καὶ Ζάλευκον, καὶ ἀλλοδαπεῖς μέντοι, ὅσοι κλεινῶς ἐν τῆ ὑπ' ἡλίον διατεθρόλληνται, σιτταραῖς οἶδαμεν διαπρέψαντας νομοθεσίαις, οὓς μὲν λιτότητι δικιτωμένους καὶ ἀφελείᾳ αὐθ' ἕκαστον δικάζοντας δίκην, οὓς δὲ φρενήρει σοφίᾳ πολιτεύματος διανεμομένους πηδάλια, οὓς δὲ ἀλκῆ ἑρρωμενέστερον στρατηγοῦντας· ἄλλως γε διαφόροις ὀλιγαρχίας δημοκρατίας τε καὶ ἀριστοβουλίας συγκλήτου, ἐφ' ὅρων ἐπισκοπῆς, βασιλείας γε καὶ τυραννίδος ἀλλήλων ἀφεστῶσι προσήμασιν, ἅπαντας τῶ τῶν προσηκόντων πληρώματι καὶ ἀπαρτισμῶ τοῦ δικαίου προσανεχομένους, καὶ ἀστεμφῶς ἐπικαρτεροῦντας. Καὶ γὰρ δὴ τοὺς τῶν ἄλλων κατακρατοῦτας, προσῆκον ἐν τῶ ἀρχεῖν ἀρχεσθαι ὑπὸ δίκης καὶ τοῦ ἀκεραίου ἐμφύτου λόγου ὀρθῶς γε ἐπὶ νόμοις προσυψηγου-

Deci sburdările neraționale ale anormalilor pasiunii încercând a înnegri în multe chipuri nespusa frumsețe a acestui cuget: uneori pe ascuns încuibându-se în el, întrebuintază și uneltesc tot felul de măestrii pentru înfrângerea și pierderea omenirei; alte-ori fățiș atacă înțelepciunea cea dobândită de nēm̄ul nostru, când ademenind-o prin îndemnări și sfătuirī, când bătându-și joc de ea cu semeție și dispreț și nerușinos desonorând-o.

Deci în urmarea acestora lămurit am cunoscut că cea mai mare parte din omenii dând la o parte rațiunea (vai ce nebunie), au respins și sfaturile ei cu socotință nedreptă, și abătându-se de tot dela calea, pe care înaintând ar fi ajuns la culmea cea divină și supremă a datoriei, se alunică cu răpegiune în obiceiuri neraționale și bestiale, ca niște porci întinați în noroi, cum dice Crates *). Deci, pe lângă că Divinitatea se îngrijește cu blândeță de cele umane, pentru această fire coruptă, unii bărbați au mai prescriș despre conduita vieței ore-care legi înscrise pe table și care nu se abat nici cum de la rațiunea naturală, ci încă sunt explicătore și revelătore darului intelectual ce se află în noi. În așa mod adecă ei credū potrivit a se înfrâna pasiunile cele desfrânate, a se conserva ordinea și armonia socială, și viața omenescă a se manifesta rațională și regulată. În adevăr, fiindcă legile au o înascută autoritate și putere, pentru care, sub frica și amenințarea acesteia, și legislațiunea și-a câștigat putere și vigore, întru cât acum și omenii își supusesă cu toții liberul lor arbitru puterei, în scopul buneirândueli și a consolidării societăței, așa s'au fundat împărățiile s'au întărit dinastiele fiind în acord și cu consențimântul națiilor, tot-o-dată s'au ivit și tôte domniele și autoritățile ce au de scop, pe lângă comoditatea unui trai fericit, înlesnirea celor necesare și înfrânarea omenilor ce se alunecă în fapte nelegiuite. Pentru care, dintre poporele ce se amintesc în tot timpul, știm că s'au destins prin legislațiunii solide între Elenii Spartani, Cretenii și Atheneii sub Licurg, Minos și Solon, la Romani și Locrieni, Romul, Numa și Zaleuc și alții pe ațurea încă, câți cu famă sunt vestiți pe pământ: din care, pre unele națiuni le-au făcut a trăi în frugalitate,

μένου, καὶ τὴν ἀναχατιζούσαν ἔστιν οὖ, καὶ παράφορον τῆς ἀφηνιαζούσης φύσεως ῥοπήν συνιόνως καὶ ὡς εἰκὸς παρακαλῶντος. „Τίς οὖν τὸ πυκινὸν τοῦ σοφοῦ Χαιρωνέως ἡμῖν ὑφίσταται λόγιον, ἀρξεί τοῦ ἀρχοντος; ὁ νόμος ὁ πάντων βασιλεὺς; ἠννητῶν τε καὶ ἀθανάτων, ὡς φησι Πίνδαρος οὐκ ἐν βιβλίοις ἔξω γεγραμμένοις, οὐ δὲ τισὶ ζύλοις ἀλλ' ἔμφυτος ὢν ἐκ τῶ λόγος αἰεὶ συνοικῶν καὶ παραφυλάττων, καὶ μηδὴποτε ἐὼν ἔρημον ἡγεμονίας“. (Πλουτ.: λόγον πρὸς ἀπκίδευτον ἡγεμονα).

Ἐνθὲν τοι μεν, ὅπερ δὴ συμβαίνειν εἴωθε περὶ τοὺς κρατοῦντας τῆς αὐτῆς τοῖς προθεσπίσασιν νόμους ἐπὶ τηρήσει νόμων μετελιηχότας φιλοτιμίας (οὐ γὰρ ἀδοξότερον τοῦ κλέος τι πρότερον γε ἰδρῦσασθαι τὸ ἀσφιλῶς αὐτὸ τοῦτο διὰ παντός τετηρηκέναι) Κᾶνταῦθα ἐπ' ἐμφανείᾳ ὀρθοῦ ἐναποκειμένου λόγου, προδηλώσει τε δικαιοπραγίας, καὶ παρειάσει νόμων καθηκούσης ἡγεμονίας, στάθμη τε τοῦ δέοντος ὁμαρτεῖ μέντοι καὶ τρυτάνη, ἐπὶ κωκῶν παντοίων ἀπαλλαγῆ, ῥυθμοῦ εἰσαγωγῆ τε καὶ περιθάλψει, ἐν αἴσῃ δυνάστου πεφυκῶς πρόκειται διαμιλλησάμενος ἥρωσ οὐ καὶ τὰς κατὰ τὸν ἡμέτερον αἰῶνα γεγυνοῦσας πράξεις ἐπ' αὐτοψίας ἐραμισάμενοι, καὶ λοχάδην συνειλοχότες, μικρόν τε κυπτάζοντες περὶ τὴν γρηφὴν, τὸν βίον ὅσον σθένος διεληλύθαμεν ὡς οὖν πέρας ἀληθείας μὴ ὑπερμειψαμένης τῆς ἀφηγήσεως, καὶ ἀφ' ὧν τοῖς ἀθλοῖς καὶ κατορθώμασιν ὁ ἀνὰ χεῖρας χρόνος ἐτέλει τοῖς πλείοσιν ἀντικρὺ διαμαρτυρούμενος, τὴν ἐπ' ἔθῃ ἐν δυναστῶν μεγάροις πρὸ πυλῶνος ἐφιζάνουσαν κολακείαν ἀποδιοπομπουμένου τοῦ λόγου ἐπὶ τὴν πρῆγματεῖν, ὡς περ τὸν πύλον περὶ τὴν νύσσαν θήγουσιν ἤδη ἡμῖν, ὃ δε πως ἐκπροόδου δέδεικται κατιέναι.

împărțind în simplitate dreptatea fie-cuî, iar altora le administrau cu adâncă înțelepciune cărmelile statului, și pre altele mai viguros cu putere le comandau. Deși de alt-fel prin diferite forme de oligarhie, de democrație și de senat constituit din optimați, se deosebiau între sine sub nume de supra-inspecțiune (episcopie) de regat mai ales, și de guvern absolut, însă cu toții se aplicaau și neclintit stăruiau în complectarea datorielor și deplinirea justiției. Și, în adevăr, cei ce stăpânesc pre alții, în timp ce domnesc, se cade a fi domniți de justiție și rațiunea înscută cea sănătoasă, care cu dreptul se prescrie în legi, și continuu și dupre cuvântă strunesce aplecarea cea une-orî sburdatecă și nebunatecă a neînfrânatei naturi. Cine ôre susține în fața noastră înțelepta maximă a înțeleptului din Cheronea: „va domni preste domnitor? Legea, care este împăratul „tuturor celor muritori și nemuritori, cum „dîce Pindar ⁶⁾, nu în cărți afară scrise, nici „pe ôre-care scânduri, ci rațiunea în sine „însuflețită, pururea conlocuitoare și observa- „tore și care nici-o-dată nu lasă pre cineva lipsit de autoritate“ (Plutarh. orat. cătră un principe ignorant ⁶⁾

Din acéstă cauză ceea ce obicinuit se întemplă, că adecă domnitoriî se cuprind pentru pădîirea legelor tot de aceeași ambițiune de onóre ca și cei ce din început au dictat legele (căci tocmai a conserva ceva nesmintit tot-déuna, nu este mai nemeritos de cât a crea dintru'ntêi ce-va glorios), și în acéstă înprejurare are loc: vréu a dîce că ne prestă un Eroû născut cu sôrta de domnitor, ce și-a dat silințe pentru manifestarea dreptei rațiunii aflătore în el, pentru arêtare actiuneî sale cei drepte, pentru mântinerea legelor unei domniî acomodate cu mēsură ba chiar și cu cumpăna trebuinței, pentru eliberarea de tot teliul de rele și întroducerea ordinei și a consolațiunei. Adu-nând deci prin propria privire faptele acestuia sēvērșite în vécul nostru, întrunindu-le în grupe, și ocupându-ne puțin cu scrierea lor, am pertractat dupre putință viața lui. Prin urmare, întru cât narațiunea nu întrece dincolo de adevăr și din cele ce timpul present continuu atestă în fața celor mai mulți despre luptele și isbânđele aceluia, precum cursierul alérgă la țintă, așa și noi, animați acum pentru acest scop, am cređut cuvîin-

ΒΟΕΒΟΔΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

*Ετει Χριστοῦ αψια. Γένος μὲν οὖν οὗτος ἔσχεν ἐν Βίζαντος ἀποτεχθεὶς τὸ ἐν τῇ βασιλίδι πόλει ἐν τοῖς μάλιστα λαμπρὸν καὶ ἐπιφανές, ἑκπατρός μὲν Νικολαοῦ τοῦ τηνικαῦτα ἑκατέρην Δακίαν ἐκτάδην ἐπὶ συνέσει πρυτανευσαμένου, καὶ εὐβουλία τῇ περὶ τοὺς λόγους ἀσκήσει, καὶ ἐμβριθεὶ φιλομαθία εὐκλεῶς διαβεβλημένου, ἄλλως γε καὶ τὸν περὶ τὴν Ἑλλάδα ὀρίζοντα καθ' ἡμᾶς διαυγάσαντος. Μητρός δὲ Πουλχερίας ἰδίᾳ τὸ τῆς σεμνότητος κάλλος, καὶ τῆς εὐσεβείας τὸν πέπλον ὑπερφυῶς ἀναβαλ' ὁμμένης ἦν δὲ αὐτῷ πρὸς πατρός πάππος ὁ ἐπὶ τῶν ἀποβόρῃτων τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους ἀρίγνωτος τε καὶ περιώνυμος Ἀλέξανδρος, ὃν γε τῷ μὲν ἐπὶ σοφία τῶν τηνικαῦτα Ἑλλήνων αὐτὸν περιόντα καθεστηκέναι καὶ ἅπαντας ὑπερπλέοντα, ἅτε καὶ οἷα περ ἑλλυχνίων ὄδωδε καὶ ληκύθου, συγγράμματα, ὡς δὴ πρὸς τὸν τοῦ Ἐπικτήτου λίχνον στιβαρῶς ἐπεξεργασμένα, ἰουδαῖ κῶντε ῥωμαϊκῶν καὶ φροντισμάτων πολιτικῶν, περὶ γε ὀργάνων ἀναπνοῆς διαπονησάμενον, τῷ δὲ καὶ τῇ τῆς πολιτικῆς συνέσει εὐμβριθεὶα ἐγγυμασάμενον τὸ φρόνημα καὶ ὑπερῆσαντα ἀνακτορείων ἀδύτων κοινωνίας μετειληφέναι, ἅτε δὴ ἐπὶ τῶν ἀποβόρῃτων καὶ ἐν πρεσβείαις προύχοντα τῆς περὶ τὴν ἀρχὴν διοικήσεως, εἰκότως ἂν φαίμεν δόξαν παρασχεῖν ἐπὶ τῆς οἰκτρῶς καταβεβλημένης Ἑλλάδος καὶ ὑποπεπτακυίας κύδιστον ἐκδωρεᾶς διαφανῆσαι καὶ περικλεᾶ. Καὶ μὴν ὑπὲρ τοῦ μὴ ἐρήμην ἀποδελείφθαι ἐκείνην, τὰ μικροῦ δεῖν ἀπεσδυκότα αὐτῆς ὑπεκκύματα ἀναβρίσισάμενον εἰς πυρσὸν ἐφάψαι περιουαγάζοντα, ὡς τοῦτο δῆπουθεν τὴν πρόνοιαν ἔστιν οὐ ἀπεργαζομένην, καὶ ῥοῆ παρατεινάντος χρόνου ἄλλυτε ἄλλως τὸ σύμπαν διανέμουσαν, καὶ ἀκαταλήπτω ῥυθμῷ συμπλακεντων ἐν βίῳ πραγμάτων εἰς ταυτὰ θαυμασίως ἐνιαχοῦ μεταπίπτουσαν, καὶ διὰ τῶν αὐτῶν πανσόφως διαπεραίνουσαν.

Τοιαῶς δὲ γοῦν οὔσης τῶν γειναμένων τῆς ἀρετῆς καὶ προγόνων, οἷα ἔστιν ὅτε φιλούσης παροχετεύεσθαι εἰς τὰ ἔνγονα καὶ διαπερανοῦσθαι, πρὸς τοῦ δε τοῦ πρέμνου τηλικούτος ἀκρέμων ἀναβεβλάστηκεν, ὃν καὶ πρὸς τὸ αὐξεσθαι διαυγέσιν ὕδασι σώφρονος ἀναγωγῆς ἀρδευθέντα, καὶ ἠρέμα

cios a ne opri din trecăt la acéstă pertractare respingënd din cuvânt lingușirea, care de obicei șede dinaintea porței palatelor Domnitorilor.

Constantin Voevod.

(Anul de la Christos 1711).

Acesta născut în Bizant, avu un nēm din-tre cele mai strălucite și mai însemnate în cetatea împērătéscă; tatăl sēu Necolai atunci domnise preste fie-care provincie a Daciei în tótă lungimea pentru înțelepciunea și prudența sa era renumit și pentru ocupațiunile literare și seriósă iubire de studii, de alt-minterea strălucise în timpul nostru și în orizontul Greciei. Iar mama sa Pulheria era minunat împodobită mai ales cu frumseța onestității și cu vestmântul pietăței. Moș de pe tată avea pre prea cunoscutul și renumitul Alexandru, consilierul de taină al statului Otoman. Acesta, pe de oparte, ajunsese a fi în înțelepciune superior grecilor de atunci și pre toți îi întrecea, fiind-că compusese opere Iudaice și Romanice, Meditațiuni politice și despre organele respirațiunei, scrieri ce miroșia a feștilă și orciōr de oleū, ca și cum ar fi fost cu anevoe lucrate la lampa lui Epictet ?); Iar pe de altă parte, avëndu-și mintea exercitată și susținută de gravitatea prudenței politice, luară parte la relațiile secretelor curților, și fiind-că escelă în comunicațiunile secrete și în ambasadele guvernului statului, cu dreptul am putea dice că el a adus glorie Greciei cei miser înjosite și căđute, arătându-se cu prisosință glorios și prea ilustru. Și încă pentru ca Grecia să nu rămână pustie, așifind scânteele ei, ce puțin lipsisă a se stinge, a făcut a se aprinde o flacără pretutindenea luminătoare; cum adecă Provedența câte-o-dată face acéstă, și nu guvernază universul altă-dată alt-feliū în cursul îndelungului timp, și prin o lege ritmică neînțeleșă a lucrurilor ce se complică în viață, minunat le reîntorce une-orī tot la acelēși, și le sfirșește prea înțelept tot prin acelēși. *)

Deci, natura escelentă a născătorilor și străbunilor fiind de felul aceleea, ce une-orī obicīnuește a se transmite și pătrunde în descendenți, din acéstă tulpină a rēsărit o așa de mare ramură, care pentru a crește fiind rourată și lin udată cu apele limpedi

τεγγόμενον, ἅμα τῷ τῆς ἡθῆς ὀλισθηρῷ προσπελάσαι, εἰς σκάμματα παιδείας, καὶ πένταθλον ἀρετῆς προσηνεχθέντα ὡς παγκρατεῖαν ἐσόμενον, καὶ τὸ τῆς ἡλικίας ἀναπεταννύμενον δολιχεύσαντα στάδιον, ὃ φύσας παρ' ἐγκυκλίῳ παιδείᾳ προσαγαγῶν ταῖς ἀμφὶ τοὺς λόγους μελέταις ἤσκει μὲν, καὶ καμμάτῳ παρέτριβεν, ἀτρέμα δὲ πολιτικοῖς προσγυμνασάμενος ἐπιτηδεύμασιν, ἐπὶ διαδοχῇ δυνάμεως τε καὶ ἀξιώματος, προπαιδείας τινὰ παρενέπλεκε, πάλιν τὴν ἐναγώνιον τοῦ ἀρχεῖν τὸν νεανίαν μουύμενος, ὅπως ἐμπράκτου βίου ὑπὸ γενναίῳ λήματι ἐπιλαβόμενος, μετὰ χρόνου παροίχησιν ἀρηρότως προκύψας, ἐπικρατείας, καὶ λαῶν δικαιοσύνης ἐπιγένοιτο, ὃ πάλαι ταῖς μούσαις, καὶ τοῖς περὶ αὐτάς ἐγγυμνάσμασι, καὶ πολιτικῶν φροντισμάτων ἡβητηρίῳ κατακόρως προεντεθραμμένος, καὶ ἔτη ἐν τουτωῖ προσναλώσας τῆς βιωτῆς.

Ὡς οὖν τῷ τῆς ἡδύωσης ἡλικίας γενναίῳ φρονήματι ἢ κατάλληλος παιδεία προσεπιποιτήσασα, καὶ τὸ εἰς τὰ κάλλιστα αὐτοῦ ἐκπρεπεῖς τοσαύταις διατριβαῖς ἐπεξεργασαμένη, τὸν ἄνδρα διευτύπωσε, βέων ὁ χρόνος ἀμοιβηδόν, ὄξυν αὐτὸν τὴν υἰάνοιαν, καὶ ἀκμαῖον, τὰς ἐπινοίας ἀκριλεπτοῦ καταδιελλόμενον ἀνεδείξατο, τὴν δίαιταν νηφάλιον, τῇ προσρήσει εὐέντευκτον καὶ εὐπρόσοδον, ἐμβριθῆ τὸ πολίτευμα, ἐπὶ τῶν δεομένων προσηνῆ καὶ εὐδιάλλακτον, τῷ τῆς θέμιδος ζήλω σπαργῶντα, καὶ περὶ τὸ θεῖον ζέοντα τῇ εὐσειβείᾳ τοῦ μὲν γὰρ καλοῦ γλιχομένην οὐκοθεν φύσιν ἐκπαιδαγωγήσασα ἐλευθέριος τέχνη, καὶ τὰ ἐκείνη ἐμπεφυκοτα τῆς φιλοκαλίας σπέρματα, ὡς εἰκὸς καταρδεύσασα, καρπῷ βρύθοντα ἀρετῆς, πέφυκε στάχυν ἀποτεκεῖν, καὶ τὰ πλεῖστα ἐπὶ τοῖς μέλλουσιν ἀρχεῖν, ὑφ' ὧν ἐκασταχόθι τρόπος διακεκόσμηται τῶν κρατούντων, ἀρετῶν ἀλλήλαις, συμβαλλουσῶν ξυνωρίδας συνίστησι πρὸς ἔμφασιν κάλλους ψυχῆς καὶ ἀρχομένων εὐδαιμονίαν. Ταύτη τοίνυν τῷ κάλλει τῆς ὑπερφυοῦς ἀρετῆς, ἧς τὰ μὲν σπέρματα τῇ φύσει ἐγκατατέβληται, τὴν δὲ ἀσκησιν ἢ ἐν παιδείᾳ πεπυκνωμένη ἀναγωγῇ προσεπέθετο, διαβρότην ἀκμάζοντος τοῦ νεανίου, τὸ προανίσχον ἐκείνο σέλας ὑποτοπάζων καὶ οἰωνισάμενος ὁ αἰδιδιμος ἔτι βιωτεύων πατήρ, καὶ οἷα ἐκ τοῦ κρασπέδου προαισθόμενος τοῦ ὑφάσματος, τῷ κατὰ τὴν πολιτείαν δώγματι ὀσημέραι ἀπαρτίζων ἐξήσκει, καὶ τῆς τῶν Μολδάβων αὐτὸν ἡγεμόνα ἀποκαθηστάναι διαβουλεύετο· παραινέσεις τοῦνεκα αὐτῷ καὶ συνέσεως τὰ εἰς θεὸν καὶ πολίτευμα ὑποθήκας ἰδίαις ἐγκεχαραγμένας

ale unei educațiuni înțelepte, îndată ce s'a apropiat de punctul alunecos al vrâstei, adus fiind Constantin în arena învățaturii și la lupta incincită *) a virtuței, ca cum avea a fi în tôte învingător, și îndelung acum călătorind în studiul întins a etăței, tatăl seü întroducându-l în învățatura enciclopedică, îl aplică la studierea științelor și-l deprindea cu osteneła; apoi încet îl exercita și cu ocupațiunile politice și pentru ai fi succesori la putere și demnitate, îi întrepunea câte o dată o învățatură preliminară, inițiând pre tēnēr în lupta cea agitată a domniei, pentru că, începēnd viața practică sub o voință generoasă, și cu trecerea timpului mereü aplicându-se, să devină dirigitor statului și popórelor, acel ce când-va până la sațiü fu educat în științi și în ocupațiunile cu dēnsele, și crescut în scóla meditațiunilor politice, consumându-și anii vieței în acēsta.

Deci, de óre-ce în intelegința generoasă a etăței cei tinere a pătruns o învățatură cuviincioasă, și prin atâtea studii îndeplinindu-i înclinarea lui spre cele mai frumóse calități, se formă acest bărbat așa că cu timpul următor s'a manifestat pe rând a fi: ager și matur la minte, distinguind până în fir cugetele, cu viața cumpătată, dulce la vorbă și accesibel serios în conduită, milos cătră cei lipsiți și îmbunător, răpit de zelul dreptăței și aprins de pietatea în cele divine. Căci știința liberală educēndu-i natura ce de la sine poftia frumosul și rourând dupre cuviință semințele iubirei de bine aflătore în ea, o făcu să producă un spic plin de fructul virtuței; și să nască o părechia de virtuți, de care pretutindenea s'a înfrumsețat conduita stēpănitorilor, și care contribue mai cu samă asupra celor ce voesc a domni spre arătarea frumseței sufletului lor și spre fericirea supușilor. Deci, fățis escelând tēnērul cu acēsta frumseța de virtute estra-ordinară, a căreia seminți le avea depuse în natura sa, iar cultivarea lor și-o căștiğasă prin neîntrerupta aplicare la învățatură, și tatăl seü, de fericită amintire, încă în viață observând și prepuind acea lumină rēsăritóre, și de mai nainte cunoscēnd materia de pe bată, dīlnic îl exercita perfecționându-l prin arătarea celor privitóre la stat, și se gāndia a-l face domn în țera Moldavilor. Pentru care propunēndu-i sfātuiri și învăț-

χερσὶν ὑποτιθέμενος· οὐκ ἔδοξε μὲν τοι τῷ νουνεγεσ-
τάτῳ ἤρωϊ ἅμα τε καὶ γεννήτορι, αἰεὶ γὰρ δεύ-
τεραιπως, ὡς γε εἰπεῖν, φροντίδες σοφώτεραι· τὸ
τηλικούτον εἰς πέρας ἀγχαεῖν διαβούλημα, ἅτε
δὴ τὸ τῶν ἀνθρώπων ἐπιφθονον αἰδεσθέντι, καὶ
τὸν τῆς διοικήσεως ὄγκον ἀγαν ἐπὶ νεότητι παι-
δὸς δεδιότι καὶ ἀπειπόντι.

αψλ. Οὐχ ἤκιστα μὲν τοι τουτὶ τὸ τῆς περὶ τὴν δυ-
ναστείαν αἰρέσεως ἔργον, οὐκ ἐς μικρὰν ἀπειργ-
μένον τὸ χρεῶν ὑπερέθετο, ἀλλὰ τοῦ κλεινοῦ πα-
τρὸς ἀπαλλαξαμένου, ἅμα ἔπος, τὸ δὴ Σφυλλού-
μενον, ἅμα ἔρογον, ὃ τε τοῦ Ἱεροῦ συστήματος
σύλλογος τῶν τε μεγιστάνων ὁ θίασος, ἔρανω
συναρχαιρεσιάσαντες, καὶ ξυμβολῆ διασκέψεως, ἧ
οὖν δυνάμειως εἶχον καὶ τάχους ὑπὸ συμποία τι
ἡγεμόνα Δακίας τῶν ἄλλων προελόμενοι τουτοὶ
παμφηφεί ἐξελέξαντο, καὶ ὡς περ πρὸς ἀνακτος
δυναστήν τῆνικάδε αὐτὸν αἰτησόμενοι, ὅπως τε τὴν
γεγονούαν σφῶν αὐτῶν ἐκλογὴν ἀνακτορεῖω κε-
λεύσματι ἐμπεδώσειαν ἐκτετηρίας καὶ παραγγέλματα
εἰς βσιλεύουσαν προενηγοχότες, τῷ τοῦ ἀνδρὸς
παραστήματι ἐπιμαρτυρούμενα, καὶ οὐκ ἔλαττον
ταῖς μὴ ἀπαδούσαις τῶν ἀπὸ τῶν ἐπιπελαζόντων
διοικημάτων προσμαρτυριῶν ἐπικυρώσεσιν ἐνισχύ-
μενά τε καὶ ἐρυμνούμενα· καὶ γὰρ ἐν τῷδε
ὃ περὶ τὴν ἀκρόπολιν Βιδύνης ἐν τέλει φρουράρχου
διατελῶν ἀγχις οὐ πρὸς τῆς ἀνάσσης τῶν πόλεων
ἀφικνοῖτο τὸ ψήφισμα πρὸς τῷ τῷ λήμῳ τοῦ
κατὰ χώραν προαιρεθέντος ἐπιμαρτυρήσασθαι, καὶ
τὰς ἡνίας αὐτῷ οὐδὲν ἡμφισβήτηι ἐπιτρέψαι διοική-
σεως· αὐτίκα μὲν οὖν τῶν προσχωρίων καὶ τῆς βου-
λῆς προϊσταμένων Συγκλητικῶν εἰς του τονὶ τὸν ἀγῶ-
να ὀρμησάντων, ὡς τῷ ἡγεμονικῷ αὐτὸν θῶκω εγκα-
θιδρῶσονται, καὶ ἐπὶ τοῦ ἀρχικοῦ διαστέφονται οἶα-
κος ἡγεμόνα, οὐτοσὶ τοῦ βασιλικοῦ νεύματος προσα-
ναρτώμενος τὴν ἐγκαθίδρυσιν οὐ προσήκατο. Καὶ
δὴ τότε οὐκ ἔλαθεν ἀναδύομενος τὸ τοῦ κράτους
ἀμφίασμα, καὶ τῆ παραδοχία στέργων καὶ προσ-
καρτερῶν τῆς ἀνακτορικῆς παρεγκελεύσεως. Καὶ
μὴν αὐτῆγε ἅμα μὲν τῷ τὰς ἐγγραφὰς τῆ με-
γίστη πύλῃ προσενεχθῆναι τῆς ἐξουσίας, οὐχ ἦτ-
τον δὲ καὶ τῆς πρὸς τὸν τεθνεῶτα γεννήτορα ἐπὶ
τοῦτο γε συναρηγούσης εὐνοίας τοῦ ἀνακτος, καὶ
μειστάνων συναντιλήψεως περὶ τρίτην ἡμέραν
μετὰ τὴν εἰς βασιλεύουσαν ἀφίξιν λαμπρῶς ἐξε-
δέδοτο, ὡστε τῷ κατὰ τὴν ἀρχὴν δίφρῳ αὐτὸν
μετ' οὐ πολὺ ἐπικαθεσθῆναι, καὶ τῶν πηδαλίων
παραχρῆμα ἀντιλαβόμενον τοῦ διοικήματος τοῖς
ἔργοις ἐπαποδύεσθαι· ἔδαφος μὲν γὰρ τῆ ἦν ἄρτι
περιβέβλητος ἀρχῆ συμπετηγὸς καὶ ἐδραῖον πά-
λαι που προκαταλαβόμενος διεστορέσατο τὴν προαί-
ρεσιν, γνώμονα ἔχουσιν κρίσιν, καὶ λόγον, ἀλλὰ

turii cu însăși mâna sa scrise pentru în-
țeleptirea în cele divine și ale statului, totuși
înțeleptul Eroii și părinte n'a crezut cuvi-
incios (că pururea cugetările de al doilea
ca să țin așa, sunt mai înțelepte), a aduce
la capăt un plan așa de mare; căci sfându-
se de invidia ómenilor, s'a temut și a re-
nunțat la sarcina cea prea mare a admini-
strațiunei unui stat, în comparațiune cu
tinereța fiului său. (An. de la Chr. 1730).
Dar ceea ce trebuia a se face, acest lucru
adecă a dobândirei puterei nici cum nu s'a
amânat în delung, ci după mórtea vestitului
său tată, odată cu cuvântul, cum ținice pro-
verbul, avu loc și fapta; căci colegiul tag-
mei sântite și adunarea boerilor alegând
colectiv și prin comuna deliberare, cât s'a
putut mai iute, prin conînțelegere preferind
într'alții, aũ ales în unanimitate pre acesta
domn Valahiei (Daciei), și atât pentru a-l
cere atunci de la împēratul Otoman pre
dēnsul domnitor, cât și ca alegerea făcută
de dēnsii să se întărescă prin ordin împē-
rătesc, trimiseră mai nainte în capitală ru-
găciuni și înștiințări atestătore despre dem-
nitatea bărbatului, și care numai puțin se
întăriaũ și sprijiniaũ de confirmările con-
glásuitoare ale mărturielor din partea pașali-
curilor vecine ¹⁰). Căci atunci Pașa de pază
a cetăței Vidinului, până să vină din capi-
tală decisiunea, pe lângă mărturia lui dată
conform dorinței celui ales de țară, nu se
opunã aĩ ceda și frînele administrației. Deci
fiind-că vecinii și fruntașii senatori aĩ diva-
nului se porniră numai de cât spre acēstă
trebă ca să-l înstaleze în tronul domnesc și
să-l încoroneze domn la cārma statului,
acesta n'a primit instalarea atârând-o de
voința împērătescă. Da, atunci fâțiș evitã
investitura puterei, și mulțămindu-se cu spe-
ranța aștepta ordinul împērătesc ¹¹). Apoi, o-
dată-ce scrisorile autorităților fură date la
Pórta cea prea mare, nu mai puțin contri-
buind la acēsta și favórea Impēratului cãtră
părintele său mort, și ajutorința boerilor, a
treia țin după sosirea lor în capitală, solem-
nelũ s'a edat și ordinul așteptat, în cât
nu după mult timp se aședã în scaunul
domniei și îndată apucēnd cārmele guver-
nului, se puse pe lucru. Căci, de mai nainte
când-va ocupând un teren statornic și în
strînsă relație cu autoritatea, cu care acum
se învestisã, își desvelisã voința avēnd de

μη ποίαν ὑπὸ κενῆς δόξης καὶ μηδαμῆ θράσος τὸ παράπαν ἀβελτηρίας. Συμηθίας ἄρα ἔμπλεω γενομένης τῆς χώρας, καὶ τὸ ἐπίπαν διαγελώσης τῷ εὐτυχίματι, ἀπαξίπαν τὸ ὑπήκοον γαυρούμενοι ἔχαιρον, οἷα κατὰ ῥοῦν φέρεσθαι δοξάντες, καὶ τὴν ὑπὲρ τῆς ἀποβιώσεως τοῦ προαρξάμενου πατρὸς ἐπεισαχθεῖσαν αὐτοῖς ἀνίαν τε καὶ πένθος τῇ τοῦ ἀρχομένου τὸ γε νῦν ἔχον οἰοῦ παρουσίᾳ διακηλούμενοι ἐνηθρύνοντο.

Περὶ τοῦτο δὲ καιροῦ ἔμπεσούσης ἡ τότε εἶθε κυμοινομένη τῇ βασιλείᾳ ἀποστασίας δεινῆς, καὶ ὑπὸ στρατιωτῶν φύρδην συστρεφόμενων καὶ ἐπαχθέστεροι στασιαζόντων ἄρδην συντεταρ-γμένης τῆς πολιτείας τὰ πάντα θορόβῳ συγκέχυται, καὶ τῶν τῆς ἀρχῆς Θεμελίω καὶ ἐρυμάτων ἀναπαλλομένων, ὁ μὲν ἄρτι ἀνάσσειν τοῦ κράτους ἀποσεσόδηται, εἰς δὲ τὴν ἀκρώρειαν τῆς δυνάμεως ὁ ἀδελφιδοῦς αὐτοῦ ἀναβιβασθεὶς βασιλεὺς ἀνηγόρευτοι. Κἄν ταῦθα γοῦν πρὸς τοῦ ἀρτιπαγέντος ἀνγκτος θέμιδος προτρεπτικῶς τῷ ἀναρρόηθέντι ἡγεμόνι ἔγγραφαι ἀπεστάλησαν, αἷς δῆπουθεν ὁ μονάρχης πρὸς δίκης εὐθύτητα καὶ τήρησιν αἵσεως ἐπαλείφειν εἶθε τοὺς κρατοῦντας ἀπανταχῇ· οὐμὴν ἀλλὰ ἐπεὶ τῆς παγίας ὁδοῦ ἀποπλανηθέντες οἱ ἐξωλέστατοι ἀντάρται (οὐ γὰρ ἔγνω τὸν καθήκοντα λόγον μεμηνυῖα ἢ στασις, τοῦ νοὸς τῶν κατὰ ἀγέλας στασιασάντων ὑπὸ τῆς ἀπαξ ἐνθουσιώσης ἐκδρομῆς τῷ παθει ἀμηγέπως ἀμαυρωθέντος) ἀντιστραμμένως τὰ ἀμείνω τῆς διοικήσεως ἀπελοβῶντο παρατρέποντες, καὶ εἰς χεῖρω παραγαγόντες, προβατέμπορον μὴν τινα καὶ ἐπὶ τῆς στρατιωτικῆς κρεωδαισίας, ἀγελοῖον δὲ καὶ δυσγενῆ ἐν Μολδαβίᾳ ἡγεμόνα ἑαυτοῖς παρακελευσάμενοι, τὸν τῆς Βλαχίας νέον δυνάστην, ἀντ' αὐτοῦ Μιχαὴλ Ῥακοβίτζαν ἀνακεκληκότες, ῥᾶστα τῆς ἀρχῆς ἀπεσῶσαντο· τοῦ γοῦν προστάγματος ἐπενεχθέντος ὁ τῷ τῆς ἐκναστασεως σθένει ἀντεισαχθεὶς, τὴν ἀπέχθειαν αὐτοβοεῖ ἐνδεικνύμενος, καὶ πρὸς τῷ τὴν κατ' αὐτὸν περιουσίαν καὶ τοῦ πατρὸς καταγράφασθαι, ἄρχοντας τουτοὶ καὶ οἰκείους θεράποντας εἰρκτῇ καθυποβιλλόμενος αὐτὸν κἄν ὑπὸ δυοῖν βασιλείων ἀνακηρυχθέντα, καὶ ἐστεμμένον τῆς ἡγεμονικῆς ἐπωνυμίας οὐκ ἀντάξιον ἀπεφήνατο, τῇ ἀναρρόησει προσλοιδορούμενος, ὡς καὶ οἷς ταῖς πολιτικαῖς αὐτοῦ προσρήσεσιν ἀνταποκρινάμενος ἐπέστελλεν, ἐναργῶς προσεδείκνυτο· τοιγαροῦν οὕτω τῆς ἐπικρατείας ὧδε νῦν ἐξωθούμενος, πρῶμναν ἀνακρούεται, εἰς Βιζάντιον ἀπαλλαγείς, σχέδην καθ' ὁδὸν διελευνῶν εἰς ἄν ὁ τῆς στάσεως κλύδων, καὶ ὁ χειμῶν τοῦ πολιτικοῦ θορύβου βαθμηδὸν κοπάσας ἐλώφησεν. ἐνταῦθα τοίνυν μεγιστάνων φιλοφροσύναι, ἐτάρων καὶ συγγενῶν

normă judecata și rațiunea, iar nu răpire de glorie deșertă și nici de cum sumeția neroziei. În urmare țara împlându-se de veselie și în genere zinzind de norocire, toți supușii se mândriau de bucurie, creștând că le va merge după dorința și supărarea și doliul ce-î cuprinsesă pentru mórtea tatălui său, ce mai 'nainte domnisă, stempărându-l se veselía de prezența fiului, carele pentru prezență începuse a domni.

În acest timp întâmplându-se o însurecțiune cumplită în împărăție, care atunci mai în genere se învélua, și statul cu totul sguindu-se de soldații, ce se stringiau la un loc și mai înfricoșat se rësvertia, totul era confusat de turburare, în cât clătínându-se temeliele și colonnele puterei, împăratul de până acum al statului s'a alungat, iar la culmea puterei rădicat fiind nepotul său s'a proclamat împărat ¹²). În această împregiurare din partea nouă întăritului împărat s'a trimis domnului recunoscut scrisorî îndemnătoare la justiție prin care adică monarhul de obicei invita pre toți guvernatorii la dreptatea judecăței și la observarea dreptului fie-cui. Dar cu tóte acestea, fiind-că înroutăfiții însurgenți rătăcise de la calea dreptă (căci însurecția furiosă nu cunóște măsura cuvenită: pentru că mintea trupelor rësvertite se întunecă întru cât-va de insubordinarea ce odată din patimă a ajuns la entusiasm), înturnând lucrurile pe dos, își bătea joc de dispozițiile cele mai bune ale cârmuirii și întorcându-le spre mai rău, și-a rânduit pentru dênșii de domn în Moldova pre un negușitor de oi, însărcinat cu împărțire de carne la soldați, om de rând și de ném prost, iar pre noul domnitor al Valahiei prea ușor l'a respins din domnie, rechiemând în locu-î pre Mihael Racovița ¹³). După edarea ordinului, cel introdus prin puterea revoluției, de la început își arătă dușmânia sa, și pe lângă catagrafierea averei lui Constantin și a tatălui său, aruncă pre boerii acestuia și pre servitorii lui la închisóre, iar pre dênsul deși proclamat și încoronat de doi împărați, nu-l socotía demn de supranumele de domn, batjocorindu-l rădicarea la domnie, precum evident s'a demonstrat chiar din Epistolele de corespondență la felicitările lui politice. Decî Constantin respins acum așa diu domnie, își caută scăparea în Bizant încet călătorind pe

περιθάλψεις, οἷον ἐκ πρώτης βιλιδίδος τὸν προσεληλυθότα ὑποδεξάμενοι, οὐχ ἥμισα σὺν τῇ τοῦ ἀνακτος εὐμενείᾳ ὑπὲρ πᾶσαν συναντελάβοντο ἐπικουρίαν, ὥστε ἅμα τῷ τῇ πατρῷᾳ ἐστία σχολάζοντά τε καὶ ἐλινύοντα ἐφιζάνεσθαι, ἤδη ταῖς τῶν ὑπισχνουμένων τὰ βέλτιστα καὶ κρατούντων ἐπαγγελίαις καὶ πρὸς τὸ δυσέφικτον τῆς ἀρχῆς ἀναπτεροῦσθαι καὶ προσπελάζειν· ὁ δὲ Μηχαῆλ ἐν τούτοις τὴν τοιαύτην εὖνοιαν ὑφρώμενος, καὶ ἀσχάλλων, ἐφ' ἠνπεροῦν καθ' ἐξῆς ὠρμήσειεν βυσσοδομεῦον μηχανήν, τὸν πραέος ἦθους ἀντιποιοῦμενον ἡγεμόνα, καὶ γε εἰς ῥῶσιν φιλότῆτος ὡς συνοικίρσουσαν τὴν ἐκείνου προσμνησάμενον θυγατέρα ὑπὸ στυγεροῦ πάθους ἦτταν φρονήματος καθυπεμφαιῶν, δεινῶς ἀπεκρούετο.

αψλ. Τηνικαῦτα οὖν τοῦ ἐν Βιδίῃ φρουράρχου ὑπάτου ἐπιγενομένου τῇ βασιλίδι πόλει, καὶ τὴν πανσθενῆ ἐπιτραπέντος σφραγίδα, αὐθις μετ' εἰκοστὴν ἡμέραν ἐπὶ τῷ τῆς Βλαχίας διοικήματι ἔφορος ἀνακεκρήνεται καὶ δυνάστης, ὅς γε καὶ ποιικιλίαις τῶν αὐλικῶν λόγου Φωπείις περιθαλπεῖς ἐς τὸν σατραπικὸν ἀπάρας προσκᾶθηται Φῶκον. Ἐνταυθὶ μὲν ἀμοιβαίαις ἐπιχωρίων στοργαῖς καὶ πειθηρίοις φρονήμασιν ἐποχοῦμενος, αὐτίκα τῶν πεδαλίων ἐπιδράττεται τοῦ σκάφους, καὶ ἅπαντα ὡς ἐχέφρων διανειμάμενος τὰ τῆς χώρας, καίτων προσόδων ὡς ἐν βέλτιστα ἀρξάμενος προδικιθεται. Καινὸν μέντοι σᾶλον κεινηχότος τέως τοῦ Μηχαῆλ καὶ χαμαιζήλους τινὰς καὶ βαναύσους ἀναγειραμένους, καὶ πρὸς σχετλιασμὸν καὶ ὀλόφωρσιν ἐἰ τοῦ ἀνακτος, ὡς ἀρόρητα δῆθεν ὑφισταμένους ποτνιασασθαι συνορμήσαντας πρεγγελεύσαντος, τὸ δεινὸν μάλ' ἐπέστη τοῦ διωγμοῦ, καὶ ψοφώδης ἀνέκυψε κλύδων, ὅπερ καὶ δὴ δεδρακότα τὸν συρφετὸν, σύγκλητος ἐγχωρίων ἀρχόντων κοινῶ μ.ν ἀνδρικοῦσα ψηφίσματι, καὶ τῷ παρ' ἀνακτι δικαστηρίῳ προσηγγίσασα, γενναίως τὲ ἀπελάσασα εἰς Λέσβον ὑπερόριον τὸν οἰαπερ γέγονεν ἐπιτεχνασάμενον γενέσθαι διεπράξαντο. Καὶ γοῦν ἐπειδὴ κατὰ τὴν ὑπερορίαν ἐπὶ ξένοις γεῶν τὴν κόρην αἰτηθεῖς, τὴν αἴτησιν αὐτὸν πάλιν παραιτησάμενος ἀκλινῆς καὶ ἀντίτυπος ἐξεκρούετο, τοῦ προκειμένου σκοποῦ ἡμαρτηκῶς ὁ ἀρχηγέτης, τὴν δέσποιναν Αἰκατερίναν ἀρχαίου καὶ ἡγεμονικοῦ πρέμνου ἐκπεφυκῆσαν, τὸ γε ἀκριβὲς ἐκτύωμα τῆς σεμνότητος, κλεινῶς ἑαυτῷ σύννομον ἐγγκυῶμενος ἐπὶ νυμφῶνος τὴν ἀνθρωπον προσηγάγετο, καὶ ταύτη συνώκησε, παῖδας αὐτῇ συναράμενος,

drum până ce ferberea rescólei și furtuna turburării politice liniscindu-se treptat s'a alinat. În această împregiurare, magnații cu amabilități, amicii și rudele cu bune tratări l'a întimpinat ca pre unul ce revinia din ântâiul pas al carierei și dinpreună cu favorul împēratului, îi procuraū tot ajutorul, în cât abia se puse a șidea în liniște și rēsuflu în vatra părintescă. când prin promisiunile celor de la putere și acelor ce dădeū mai bune speranțe, se și încumetă acum a reajunge la puterea cea grea de obținut. Intre acestea, Mihail, pismuind și nesuferind o așa favóre, plānui o nouă machinațiune de care se determină mai departe, și arată că de pasiune cumplită își perdu mintea, căci în mod crud respinsă pre acest principe, ce se părea a fi de un caracter blând și carele pentru întărirea amicitiei îi pețisă fata spre a o lua în căsătorie.

(1730). Decī Pașa de Vidin devenind atunci Vizir ¹⁴⁾ în capitală și încredințându-se sigilul de omnipotență, iarăși după a doua-țecea qi Constantin s'a proclamat guvernator și domn în principatul Valahiei, când și încuragiat de felurite măguliri de vorbe ale curtenilor, plecând sosește la scaunul guvernatorial (satrapic). Aici, atras de dragostea mutuală a localilor și de sentimentele de subordinare, îndată și apucă cărmelile navei, și ca un înțelept destribui tóte dregătoriale țarei, și începēnd cu veniturile le dispune cât se póte mai bine. Intre aceste, Mihail stīrni o nouă învăluire și rădicând niște ómenī de rēnd și proști, le porunci ca împreună alergând, de supērare și necaz să se plāngă la împēratul ca și cum ar suferi adecă lucruri nesuportabile. Atunci mai ales avu loc o prea cumplită persecuție și se iscă o furtună sgomotósă, la care luă parte mai ales mulțimea iar senatul boerilor din țară, prin comuna coîntelegere alergând și apropiindu-se de tribunalul împērătesc, și cu curagiū interind pre acusatori, aū făcut ca uneltitorul celor întēplate să fie exilat în Lesbos ¹⁵⁾. Decī, după ce i-a cerut fata și când acum era în exiliū între străini, și Mihail refuzându-i iarăși cererea, il respinsă aspru și neomenos, principele Constantin nereușind în scopul propus, măreț atunci și-a logodit consórtă pre dómna Ecaterina, născută dintr'o tulpină vechie și princiară, ¹⁶⁾ adevērat model de demnitate, și și-a adus-o

οὓς καὶ τίθεις ταῖς μούσαις καθωσώσατο, τὸ σπουδαῖον τῆς πατρικῆς φιλομαθίας καὶ στιβαρὸν ὑπὸ φιλοπόνοῦ ἀνατροπῇ ὀψέποτε κληρωθησομένους· ἀλλὰ τῶν μὲν κατὰ τὴν ἀρχὴν ταύτην βουλημάτων ἐν ῥαστώνῃ καὶ εὐκοσμίᾳ διὰ συνέσεως προϊόντων, ἔθελοντεὶ χαιρέκακοὶ τινες καὶ παλίμβολοὶ τῶν πολιτειῶν αἱ κῆρες καὶ λυμεῶνες τῶν καθηκόντων Γρηγόριον Γκίκαν τηνικάδε σατραπεύοντα Μολδαβίας δόλω καὶ μηχανῇ παρατρέποντες, καὶ σφίσιν αὐτοῖς προσχαριζόμενοι κρύφα διερέθιζον παροτρύνοντες, καὶ γε λιπαρωτέρων τὴν κάτω Δακίαν ὑποβαλλόμενοι ἐς μεταθέσεως ἀρχῆς πείραν κατίασιν, ἐπὶ τὰ νέα παρωθιζόμενοι, καὶ οὕτως ὑπερμεγέθει ἀναλωμάτων ὄγκῳ, ὁ μὲν ἀπὸ Μολδαβίας ἐπὶ Βλαχίας ἔδραν, ὁ δὲ ἀπὸ τῆς τῶν Βλάχων πρὸς Μολδαβίας διέφρον υετέστησαν ἀμοιβαδόν, περαιωθέντες καὶ παραμείβοντες τὴν ἀρχὴν· εἶτα μέντοι τὸ Φωξανίου μεθόριον ἀμφοῖν καταλαβόντων τῶν ἡγεμόνων, καὶ ἐνταυτὸ συνελθελυθόντων, ὁ μὲν ἐπὶ τῶ καινοτομήσαντι Γρηγορίῳ οὐδὲ τὸ σύνολον δυσχεράνας ἡπίοις αὐτὸν προσρήμασιν ὑπεδέχετο, τὴν ἐντευξίν ἐ αὐτῷ ἀγχώματος παρεστῶς, καὶ παρατείνας ἐπὶ τὸ πρόσφορον τὸν τῆς διαλέξεως εἰρμὸν ἐς τουτοῖ κατέπεισε παραινέσας, ὥστε τὸν ἤδη γεγηρακότα Μιχαήλ καὶ ὑπερόριον κεινῇ ἀμφοτέρων συνεισφορᾷ τῆς φυγῆς ἀπαλλαγέντα, καὶ τὴν κάθοδον προσκτώμενον ἐς τὰ ἴδια κατελθεῖν, ὅπερ καὶ προτροπῇ τοιαύτῃ τοῦ κρείττονος γέγονε συνερομένου τοῦ Φείου.

αψλγ. Οὐκοῦν οἱ περὶ τὸν ἡγεμόνα ἐπὶ τὴν Μολδαβικὴν ἀφικόμενοι, καὶ τῇ προσφάτῳ ἡνιοχεία ἐφεδρεύσαντες, ἅπασιν μὲν τοῖς ἐκείσε, εὖ μάλα δὲ τοῖς τοῦ προηγεμονεύσαντος ἐπιτηδεῖσις, τοῖς γε πλείοσι τῶν ἀγγιστέων τοῦ Μιχαήλ ὑπογραμμὸν πάντως τῶν ἰδίων ἔργων τὴν ἐπιείκειαν προπηξάμενοι χάριτας ἐπηδαφιλεύσαντο καὶ τιμὰς, τοῦτο μὲν ἀτεχνῶς συμφρονούμενοι, ὅπως τοὺς τε ἐταίρους καὶ ἄλλοτριούς συνήθεις τε καὶ γνώμην ἀφροστηκότας, τῇ τοῦ εὐεργετήματος περιουσία τῶν καθηκόντων ἀπηρτῆσθαι συμβῆ. Ἦνικα δ' οὖν παρατεινουμένης τῆς περὶ τὴν ἐκλογὴν Στανισλάου καὶ Φριδερίκου ἀμφοισθητήσεως τῇ λεχικῇ ἐμβαλόντες οἱ Μόσχοι, στρατεύμασι τὸν ἐκείσε χῶρον ἐνέπλησαν ἐπὶ ἀναίρεσει τῶν ὑπεναντιῶν καὶ ἀποτροπῇ, καὶ Στραπεῖα τῷ Ὄθωμανικῷ κράτε ἐπιγιγνομένης ὑπονομίας, Σκῦθαι μὲν πλείστοι ὑπὸ βασιλεῖ αὐτόχθωνι ἐγκλευσθέντες, καὶ περὶ τὸν Νίστρον ποταμὸν ἐξάμηνον ἀγραυλοῦντες, ἀκχεῖσε

de femei în camera sa nuntală, cu care și conlocuind și-a rădicat cu dânsa copii, pre care i-a și consacrat mușelor ca unor nutrice spre a cleronomisi când-va prin o creștere laborioasă, serioasă și statornică iubire de învătătură a tatălui lor. Dar pe când dispozițiunile luate în această domnie înainta cu prudență în liniște și bună regulă, niște voitori de rele și netrebnici, destrugători de state și băntuitori acelor stabilite, cu viclenie și ghibăcie ademenind pre Grigorie Ghica ce guverna atunci Moldova, și atrăgându-l la dânsii pe ascuns îl escitaui cu sfaturi, și propunându-i principatul Daciei de jos ca mai avut, îl aduc la încercare de schimbarea domniei, împingându-l la întreprinderi noue; și așa cu o prea mare sumă de cheltueli s'a strămutat alternativ preschimbându-și domnia și trecând unul din Moldova la tronul Valahiei, iar altul de la cel al Valahilor la scaunul Moldovei. Apoi ambii principii sosind la confinia Focșani, și întâlnindu-se la un loc Constantin nici-cum su-parat contra intrigătorului Grigorie la primit cu cuvinte dulci prezentându-se la întimpinare egal cu sineși, și întinđend șirul conversațiunei cât mai potrivit, la convins cu sfatul la aceea în cât prin comună contribuțiune a ambilor să readucă pre bătrânul acum și distertatul Mihail la propia sa casă, eliberându-l de exiliu și recăștigându-i întorcerea; ceea ce se și făcu ajutând și divinitatea la o ast-fel de stimulare spre mai bine ¹⁷). (Anul 1733).

Deci, sosind Domnul cu curtea sa în Moldova, și aședându-se în noua cârmuire, a împlut de grații și onoruri pre toți cei de acolo, iar mai ales pre amicii precedentului domnitor și pre cei mai mulți din afinii lui Mihail, avându-și în adevăr de mai nainte stabilită blândeța ca program faptelor sale; iar această din considerațiune, cum amicii și străinii, intimii și cei de alte opinii, prin abodența bine-facerei, să pótă fi puși în dependență de îndatorirele lor. Dar când pe de oparte, din cauza disputei prelungite între Stanislau și Frederic pentru electiunea la tronul Poloniei, Moscalii năvălind în țara Leșască a împlut localitatea aceea cu armate pentru alungarea și stârpirea contrarilor lor; iar pe de alta, dupre chibzuirea făcută pentru apărarea statului Otoman, fôrte mulți Tătari (sciți) cu sultanul (regele) lor îndi-

ἐπαυλιζόμενοι, παρελόχων ἐπιτηροῦντες, ὅπου καὶ σπουδαῖον πολίτευμα γενναίου φρονήματος ὑποπιμπλάμενον στιβαρά τε φρόνησις τοῦ πρυτάνεως, τὸν ἄλλως αὐτῷ εὖνουν καὶ προσηνῆ σκυθικὸν κρίνον ἰσοπέδον τε καὶ δωρήμασιν ἐπιθωπέουσα ἐλογχῶντα Σκυθῶν πλήθη, ἐπὶ λύμῃ ὡς εἴωθεν ἐπιόντα ἐπιδρομαῖς τε κεχηνότα καὶ ἀρπαγμοῖς νουνεχῶς ἀνεστείλατο, καὶ λείας ἐπὶ τῇ χώρᾳ ἀπάσης, συλαγωγίας τε καὶ λαφύρων οἶονεὶ τὴν ἀκατάσχετον ἵππον ἀναχαιτίζουσα. τὸ ὄρωδοῦν ὑπήκοον προσφυῶς ἀνεβρύσατο ἐπὶ τούτοις μὲν γε τῆς περὶ τὴν λεχικὴν οὐ μικρὸν τάραχον καὶ φόβον ἐπαγαγούσης τῶν Μόσχων στρατοπεδεύσεως, ἀνακτος παρεγγελεύσεις μεγάλαι τε καὶ συνεχεῖς, ἀλλεπαλληλία ἐπιποιτῶσαι, ὄργανων δὲ πολεμικῶν τεκτονικῆς ὕλης ἐργολαβούντων καὶ ἀμαξῶν, μηχανημάτων ἐς ἐρυμνότητα πόλεων, καὶ φρουρειῶν ἀσφάλειαν ἐκπομπᾶι, αἰεὶ τὸ ἐπὶ τὴν ἐργασίαν τοῦ βασιλικοῦ νεύματος κατεπεῖγον αὐτοῦ καὶ ἐντριγῆς ἐξήσκουν καὶ παρενέφκινον.

Ἐπεὶ μέντοι γε τὴν παράσπονδον ἀτραπὸν τῆς μὴ τριαύτης ἀνθαιρούμενος ὁ Γρηγόριος, καὶ φρενοβελγέσιν ὑπόυλων τινων ἐπωδαῖς καθυπείχων οὐ λέθη'ε τὴν σφηκίαν κινήσας, ἀλλὰ ἀπεχθεία καὶ λώδη ἤρξατο προσομιλῆσαι λοχάδην, ἵνα τῆς τῶν Μολδάβων τοῦτον ἀπίωσται. Ταύτη τοι οὐχ ὑπερορῶν οὗτος τὴν ὕβριν, καὶ ἀμυνόμενος νέρ μετὰ τοῦ Μιχαήλ ἐπὶ ἀνακράσει κηδεστίας συνείρε σπονδάς, καὶ τὴν μὴ ἀνυπόκριτὸν γε ἐκείνου ἀρμογήν καὶ συνάρειαν ἀποπτύμενος, σὺν ἐπικουρίᾳ τῶν τῆς αὐλῆς προσταττούντων, τὴν ἀκροτάτην τότε οὖν ὑπατείαν ἐπιτετραμμένου τοῦ ἐν Βαβυλῶνι προδεσποτεύσαντος, οὐθίς ἐς Βλαχίας Σῶκον ἀπέπτη τῷ οἰακί ἐπικρατεῶν τῆς δεσποτείας, καὶ γεραρῶς προσκλιζόμενος. Καὶ ἄρτι μὲν τῷ πάλαι προπχέντι τῆς εὐμενείας κινῶν ἀπρὶξ ἐφεπόμενος, ἀδαπόνητος γὰρ, Θεσπίδου φήσαντος, τῆς εὐποιίας ὁ πλοῦτος, ἅμα τοῖς ἰδίαις θεράπουσι τοὺς γε ὑπὸ Γρηγορίου εὖ πεπονητάς ἐπίδοξος ἦν δμαλῶς πως προσηνοῦς φιλευεργεσίας νάμασιν ἀναψύχων καὶ καταρδεύων. Εἶτα μὲν γε τοῦ τῶν Γερμανῶν τῷ προαρχαμένῳ τῶν Μόσχων κατὰ τῆς ὀθωμανικῆς βασιλείας προσδιάρβραγέτος πολέμου, ἐπεὶ ὁ περὶ τὴν Τρανσυλβανίαν ἀρχιστράτηγος οἶονεὶ τὰ βελτίω σκεψάμενος, ὅπως ἦν διεφρούρει ἡγεμονίας ἀρχὴν τῷ κλισσαρικῷ ὑποτάξειε κράτει, ἀμαξιάιους ῥήμασιν ἐπικουμπάζων πρῆνει καὶ προετρέπετο φόρους ἐπὶ τούτοις καὶ τέλη ἐς ἀνακουφισμὸν ἧ ἐπεδείκνυτο

gen luând poruncă s'a'au aședat pentru sase luni pe lângă râul Nistru și tăbărînd pîndea ū de aprópe mișcarile inamicilor ¹⁹⁾; atuncî guvernarea cea seriósă, plină de îngrijire generósă și prudența cea deștéptă a capului statului, măgulînd cu cuvinte și daruri pre sultanul Tătarilor carele de alt-feliū îi era favorabil și prieten, cu înțelepciune a stăvilit mulțimele Tătarilor cele pânditoare, de obiceiū năvălitoare spre stricăciuni și dedate la incursiuni și prădăciuni; și așa înfrînând călărimea cea întru cât-va nereținută de la ori-ce pradă în țară, de la devăstări și jafuri, scăpă într'un chip nemerit pre supușii sēi cei înfricați. Intre aceste, fiind-că tăbărîrea Moscalilor în Lehia căuzasă nu mică turburare și sgomot, necontenite și mari ordine împărătești sosînd unul preste altul țineaū pururea în activitate și făceaū a se manifesta silința și stăruința domnitorului la împlinirea voinței împărătești, prin trimiteri de instrumente resbelice, de cherestea, de întreprenori, de care și unelte spre întărîrea oreșelor și asigurarea forțereților ¹⁹⁾.

Dar fiind-că Grigorie apucă pe o cale nelegală și nedreptă, plecând urechia la lingușirele măgulitoare ale unor ómeni vicleni, și stîrni vespele nu într'ascuns, ci viclenește începu a lucra cu ură și rēutate ca să alunge pre Constantin din Moldova. De aceea acesta nesuferînd î juria și resbunându-și începu a contracta cu Mihail noue învoeli de înrudiri ²⁰⁾, și respingēnd contactul și corelațiunea fățarnică a aceluia, cu ajutorul protectorilor sēi de la curte (Pórtă) căci atuncî obținusă înalta demnitate de Vizir Pașa din Babilon ²¹⁾, sbură iarăși în scaunul Valahiei (1735), întărîndu-se la cărna statului și cu onóre aședēndu-se. Și acum strîns ținēndu-se de principiul de mult înainte stabilit al buneî-voinței, că cum țicea Tespid: „avuția bine-facerei este necheltuită“ ²²⁾, de-o-dată s'a ilustrat de o potrivă recreând și adăpând cu apele unei înbucurătoare bine-faceri, atāt pre sevitorii sēi, cât și pre cei ce fură bine-făcuți de Grigorie. Apoi când se iscă resbelul Nemților, preste cel de mai nainte început al Moscalilor, contra împărăției Otomane (1737), fiind-că generalisimul din Transilvania, după cugetări adecă mai bune, fălîndu-se îndemnă cu vorbe mari și sfātuia pre domn ca să supue statului Austriac guvernul principatului ce

τοῦ ὑπηκόου προσδιηθέμενος· ἐκεῖνος μὲν τρι τοῖς λήροισ ἀβραγῆς, καὶ παρεγγύς φάνει μέγιστος ἄκμων οὐ φοβούμενος τοῖς ψόφοις, καὶ νοῦς ἐγέφρων τὴν ἔλκουσαν βίαν, οὐκ ἔστιν, ἔφη, πρὸς ἐμοῦ δοῦναι ὅπερ οὐκ ἐμὸν· ὅτω δὲ ἂν οὖν τὸ θεῖον τὴν νίκην ἐπιβραβευόμενον δῶν κτήσεσθαι, ὧδὲ ἐν πίστει ἀπεριτρέπτω ὑπουργησάμην ἀποσκιρτώντα βασιλέως ἐκστῆναι, θεῖος ἀπείργει με καὶ πολιτικός νόμος· οἱ οὖν Γερμανοὶ ἐντοσῶδε τῆ χώρα ἐνέβαλον, καὶ ἅμα ἀντιπαρεξαγαγόντος τοῦ ἡγεμόνος τὸ πᾶν τῆ ἐπελεύσει τῶν πολεμίων συντεθλώεται, ὁ τῶν συγκλητικῶν ὄμιλος διεσπάρη, καὶ πρὸς τῷ μηδαιῆ περαίνεσθαι τὰ δημόσια σπάνει στρατοῦ ἀντιπροκαχθησομένου διέθλιβε τὸν κρατούντα, καὶ μονοῦ ἐς ἀμηχανίαν παρῶθει καὶ κατεπείγετο· ἀλλὰ τῆς μὲν μεγαλονοίας τῶν ἡρώων τὰ πλεῖστα περὶ τὰ δεινὰ ἐπεμφαινομένης (καὶ γὰρ κταθήγουσα ἀκόνη ἢ δυσπραγία τοῦ παρκαστήματος τὸ τῆς φύσεως βλιχρὸν ἐπαίρουσα, καὶ τὸ ὑποκῦπτον πλειστάκις καὶ χαμερπὲς ἀνεπτέρωσατο) τοὺς ἐν παραδύστῳ σπινίηρας τῆς ἐνδομουχούτης φρονήσεως ὡς παρεθλίβων καὶ ὑπεκκαύσας τὸ κατὰ τὴν ἀτυχίαν σκαῖόν ὑπερέβαλεν ἀντιπλαίω τῷ λήματι· τῶν μὲν οὖν πολεμίων εὐθὺ ἐπὶ τὴν τῶν ἀρχείων καθέδραν ἀναζευξαμένων ἀντικρὺς πρὸς Ἴττρον ποταμὸν ὠχρητο ἀπίων, μένος καὶ θυμὸν ὄτρυνόμενος, οὗ περὶ τὰς ὄχθας ἐν σκηναῖς κατακλιζόμενος, στρατιάν συγκατελέγετο, πολημιστὰς ἀπαρτύων, ὅτε δὴ καὶ ἐν βραχεῖ τὸν στρατὸν ἰδίους ἀναλώμασι σὺν τῷ παρὰ τῆς βασιλείας ἐπιφροῦντι συνειλογῶς, καὶ ἀπαρτίσας αὐθημερὸν ἀναλύων προσέσχε τῆ πόλει, περὶ τὴν αὐτὴν στρατοπεδευσάμενος χώραν· ὁ δὲ γερμανικὸς στρατάρχης δυσχιλίους ἐν τοσοῦτῳ ἐς Βουκουρέστιον παρελάσας, καὶ τὴν ἄφιξιν ἀκηκοὼς τοῦ ἐπερχομένου στρατοῦ ὑποστρέψας ἀπετράπη αὐτόχρημα τῆς ὁδοῦ, ἀλλαχόσε ἐπεκδημήσας, καὶ πρὸς τὸ ἀντιπαρεξίεναι καὶ ἐνυβρίσαι στρατηλάτην χιλιάρχον, μετὰ καὶ τρικοσίων ψιλῶν στρατιωτῶν ἐκπεμψάμενος, οἷγε τοὺς ἐπὶ τῆς βουλῆς, καὶ τὴν τοῦ θρόνου ἐπιτετραμμένους φυλακὴν ἅμα τῷ ἐνταυθι ἱεράρχῃ ἄφνω συλλαβόντες ἐζώγρησαν ἐκείθεν ἀπαγαγόντες τῆ οὖν ἐπιούσῃ χάρακα περὶ τὴν παρεμβολὴν διορυξάμενος ὁ στρατοπεδάρχης ἡγεμῶν, καὶ τῆ τῶν γενηθησομένων μελέτη καὶ εὐχρημοστία τῆς ἐκστρατείας ἐνδελεχῶς διασχολούμενος τοῦ τῶν ὑπεναντίων στρατηγοῦ κατὰ χώραν προνομεύοντος τε καὶ σποράδιον ἐπιλυμαιομένου τὸν ἐπιχώριον δῆμον, στρατιώτας εἰς διατήρησιν καὶ κατασκοπὴν παρέπεμπεν ἐπὶ τοὺς ἀντιβαίνοντας κάρτε τὴν ἐπέλασιν ἐντειλάμενος οἷτινες καὶ γερμανῶν, τὰ μὲν δορυαλώτων καὶ ζωγρηθέντων οὐκ ὀλίγους, τὰ δὲ τράυμασι καὶ φόνω

are în pază: reformând pentru această contribuțiile și dările spre ușurarea supușilor așa cum de dânsul i se arăta ²³). Acesta neatins de bârfele și așa dîcînd ca un prea mare ilău ce nu se teme de plesnituri și o minte înțelptă de forța ce o atrage, dîsă: nu-î în puterea mea a da, ceea ce nu este al meu. Ci cui divinitatea a dat a câștiga victoria ca un premiu, aceluia servesc cu credință nestrămutată, iar a mă desbina de la împăratul prin revoltă, mă oprește legea divină și politică. Intre aceste Nemții aū invadat în țară și în timp ce domnitorul voi ale eși înainte cu armată, cu venirea inamicilor totul s'a turburat: ceta divaniștilor s'a împrăștiat și pe lângă că afacerile publice nici cum nu se mai îndepliniaū, din lipsa armatei de opus inamicului, Domnitorul chiar era strimtorit, și de aprópe constrîns și redus la nedomerire ²⁴). Dar geniul Eroilor apare mai cu samă în dificultăți, (căci restrîștea ca o cute de ascuțit agerind tîmpirea naturală a curagiului, îi ridică adesa umilirea și înjosirea); drept care, scoțînd óre-cum afară și aprîndînd scânteele cele ascunse în adîncul înțelepției sale, principele păși preste nenorocirea cea sinistră luptînd cu curagiū. Decî pre când inimiți porniră rāpede la reșidența autorităților. și Constantin de mânia și de supărare cuprins, plecînd se dusă drept la riul Dunărea, pe lângă țermurile căreia aședîndu-se în corturi, își strîngea armată, adunînd luptători, când chiar în scurt și formîndu-și armia cu cheltuețele sale și cu cea sosită de la împărăție, și pregătîndu-o, în aceeași dî purcesă și apropiîndu-se de oraș, își aședă tabăra în o poziție aprópe. Iar generalul némț în acest timp înaintînd spre București cu două mii de soldați și auđînd de sosirea armatei ce venia, întorcîndu-se se abātu cu totul din cale, plecînd ațurea, și pentru a se presenta contra armatei principelui și a o batjocori, trimisă un comandant de o mie din preună și cu trei sute de soldați sprinteni (călări), cari fără veste prinđînd pre boerii divaniști însārcinați și cu paza tronului, precum și pre Ierarhul local, i-a luat captivi îndepărtāndu-i de acolo ²⁵). În urmare Domnitorul comandant al armatei pusă a doua dî de se săpă șanț împregiurul taberei, și necontentit ocupāndu-se cu îngrijirea celor ce urmaū a se face și cu întoc-

διεφθορότων, καὶ συγκατεσφαγμένων κεφαλὰς ὁ σημεῖραι ἀποκομισάμενοι, τὸ ἐκεῖσε πολεμικὸν ὄσον οὖπω κατεστραμμένον διετάραξαν καταπλήξαντες· τοῦ μὲν ἄρα τῶν γερμανῶν στρατηγοῦ πάνυ γε ἀπηνῶς καὶ ἀσπόνδως κατὰ τῶν ἐλκυστῶν παρέδρων, ὁμοῦ τοι καὶ λοιπῶν ἀρχομένων ἐξορμήσαντος, καὶ ἐπηρεάζοντος, ἐφοδοῖς γὰρ οὗτος μηδὲν καὶ τῶν ἱερῶν φειδόμενος ἐνδιετέλει λεηλατῶν καὶ περιαιρούμενος τῇ δὲ ἀχέεισε καταδραμῶν, τοὺς πλείστους ὁ γεννάδας τῆνικαῦθα τῶν ἐγγυρίων προσηνῶς ἐαυτῷ κατεκίλει, τῶν ἰδίων μὲν, οἴκτου δὲ μεστῶν ἀπαρτησάμενος παραινέσεων. Ἐπεὶπερ δὲ διασπαρέντα τὰ πλήθη τῶν ὑπὸ δυσμενοῦς ἐριδος τετραχωμένων λαῶν ἕς ὄρη κατέφυγε καὶ ὄρυμους, τὸ μέγελος ἐκπλαγέοντα τῆς συμφορᾶς, τῶν ἐπιτηδειῶν ὑστερήσας (τοῦτο δὴ τὸ τῆς μάχης δυσχερές καὶ ἀμήχανον, δεινὸν μὴν ὑποβολῶσαι τὰ νάματα τῆς στρατηγικῆς εὐκοσμίας) καὶ στρατιωτικῆς ἀγορᾶς ἐν σιτοδείᾳ σπανίζων, τῆνάλλως ἐξ ἐρήμης τὰς τροφὰς ἀπεκαρᾷ, καὶ δὴ τὴν ἀφ' ἱερᾶς ὡς εἰπεῖν, κεινῆσθαι δεῖν, μήτε μὴν τηλικούτους οἰόμενος παραβλέσθαι κινδύνους, τὴν μὲν σιτοπομπεῖαν ἐκ τῶν πέραν τοῦ Ἰστρου εὐποριστότεραν ἀποφερόμενος τὰ ἐς μισθοφόρων σύνταγμα διανεμηθησόμενα χρήματα ἀπὸ τῆς τῶν πόλεων πρωτευούσης κυρίως ἤδη καθεῖλκυσε, ὡς τε τὴν εὐπορίαν ὑπὸ προνοίᾳ συνέσειε, τῇ ἀπορίᾳ προσγινομένην, τροφὰς ἐξαπίνης καὶ μισθοδοσίας ἀπαντῆσαι καὶ δωρεᾶς ἐς στρατιώτας καὶ κατασκόπους, καὶ ταύτη τὸ δυσήνιον προσφόρως τῆς ρᾶδιον βρενθυομένης ὀθωμανικῆς στρατιᾶς χαλιναγωγεῖν, καὶ τῆς βιαίας αὐτῶν ἐκδρομῆς καὶ λαφυραγωγίας τὸ χωρίον προσαπαλλάξασθαι.

Ὡς δ' οὖν ὕστερον ἢ τῆς τῶν γερμανῶν ἐς Ἰλλυρίους ἐξορμήσεως διακεκόνωται φήμη, καὶ θροῦς τις τὸ τῆς Νήσης φρούριον ἀλῶναι ὑποτετονθῶρισται, τὸ μὲν αὐτῷ παρεκστρατευόμενον ἱππικὸν τῶν βοσνίων τὰ τῆς ἐπιστροφῆς ἐξαρτύσαντες, τῷ τῆς πατρίδος ἀλγεῖ ἐξαπινᾶσι τῆς ὀδοπορίας ἐγένοντο, ὡς περ οὖν εἶχον ὄρυμους τὴν τρίβον ἀνυσόμενοι, καὶ προσαμυνόμενοι τοὺς ἀντιπάλους· διὸ περ καὶ τοὺς ὑποκεχωρηκότας ἄλλοις μὲν ἀναπληρωσάμενος ἐπιτάγμασι, καὶ στρατιωτῶν λόχους αὐτῶν ἀντιτάξας καὶ ἱλαρχίας,

mirea expediției, trimetea soldații spre observarea și spionarea generalului inamicilor, carele prăda în țară pentru hrana cailor și pe ici colea jăfua poporul local; Domnul dădu încă ordine soldaților ca tare să respingă pre atacatori, pentru care aceștia în fie-ce și aducând Nemți, nu pușini captivi prinși vii, iar ale altora, răniți și căzuți în luptă ²⁶⁾ numai capetele tăiate, cu spaime turbură pre dușmanul de acolo aprópe destrus ²⁷⁾). Deci generalul Nemților se porni forțe aspru și trata dușmănește pre dregătorii captivi, precum și pre cei-lalți supuși, căci densusul necontenit prada și atacând-i în cóce și în colo jăfua necruțând nici chiar templele, atunci vitezul pre cei mai mulți dintre locuitorii țarei îi atrăgea cu blândeța la sine, făcându-i a se lua dupe îndemnările sale, cele însă pline de milă. Dar fiind-că mulțimele poporului celui struncinat de certele dușmane refugisă la munți și păduri, împrăștiindu-se pentru spaima de mărimea restrîștei, Constantin se lipsi de cele necesare (ceea ce tocmai face greutatea și imposibilitatea resbelului, și este în stare a turbura apele disciplinei militare) și neavând în lipsă de hrană, de unde cumpăra pentru armată, în zadar aștepta nutrimente din pustiū, pentru care trebuind a se mișca așa dîcînd, din acéstă estrenitate, și ne mai cređînd bine a se espune la atâtea pericole, începutu a aduce nutrimente mai cu înlesnire din țările de preste Dunărea, iar banii de împărțit la corpul mercenarilor i-a tras acum tocmai din capitală, în cât îmbelșugarea, prin o prevedere inteligentă înlocuind lipsa, de-o-dată făcu a se distribui nutrimente, lefură și daruri la soldați și la spioni, și așa nemerit se înfrînă insubordinarea armatei otomane, ce ușor se sborșește, și scăpă țara de violenta lor încălcare și prădăciune.

Dar îndată-ce mai în urmă s'a comunicat faima de pornirea Nemților în Iliria și s'a șoptit un murmur despre luarea cetăței Nissa ²⁸⁾, călărimea Bosniacilor ce era cu Constantin tăbărită pregătindu-se de reîntorcere, pentru durerea patriei numai decât porniră pe drum, spre a termina cât mai răpede călătoria și a respinge pre inimiți. Pentru care îndeplinindu-se cei retrași cu alte trupe și mai înrolându-se din nou alte cete de soldați și de cavalerie, după trei zile a ple-

περὶ τριταίαν ἐπὶ Τυρογόβιστον οἷα δῆθεν βσιλεις ὀφθαλμὸς κατὰ τῶν πολεμίων παρεξήλαστο τοῦ δὲ γερμανικοῦ ἀνταγωνιστοῦ μετὰ τετρακισχίλιων καταφράκτων ἐς Καμπουλούγκιον ἀνασωθέντος, τό γε πλείστον τοῦ ἐκέισε χωρίου ἐνίων τῶν κατὰ τὴν ὀθωμανικὴν φάλαγγα πυρὶ διαπρησάντων ἅμα τῶ τὸν στρατὸν ἀνακίμψαι πεντακοσίους ἐπὶ γιλίοις ἀνδρεία πρὸς μάχην ὀργῶντας ἀπὸ τοῦ βσιλικοῦ στρατωπέδου παρειληφώς, πρὸς γε ἐκ τῶν ἐγγύς παρκειμένων φρουρείων, ἀνγκτος ἐπινεύσει δυσχιλίους παραδεξάμενος ἐπὶ τὸν ἐκεῖτε προανασταλέντα ἐγρήδον ἀντιπραξίων ἀνεζεύγνυτο.

Συναντήσαντες οὖν τοῖς περὶ τὸν στρατάρχην πολεμίοις τὸ οὕτω συντεταγμένον ἄγλημα, καὶ ὁμόσε χωροῦντες προσηβράξαντο σφοδρῶς ἐπιθέμενοι, καὶ μάλα προϊόντος τοῦ ἄθλου τῇ μάχῃ προςκαρτερήσαντες τοὺς ἐβῶμενως ἀντιστρατευομένους, διαμπερὲς σκεδαννύμενοι καὶ ὑπερκαυκίζοντες προσπαύωλεσαν, ὧν τετρακοσίους μὲν μετὰ τοῦ πεσόντος στρατηγοῦ διεχρήσαντο, τριακοσίων μάλιστα πω, αἰχμαλωτῖα ἀλισκομένων, οἱ δὲ Σκνάτου ἢ μετασχόντες τὴν ἦτταν πεπληγμένοι, καὶ ὅλως διαπορούμενοι δραπεταὶ γέγονον, τραυμάτων γέμοντες, καὶ προτροπάδην ἀποδεδρακότες· καὶ γὰρ τοῦ καισσαρικοῦ ἀρχιστρατήγου ἐπὶ τῇ προαγγελθείσῃ φθορᾷ τῆς στρατηλασίας ἀποκεχωρηότος, τοὺς μὲν διαδράντας, τῇ δευτεραίᾳ διώκοντες οἱ ὀπλίται, καὶ οὐ μικρὸν δῆρῶσαντες τῆς ἦς ὁ τῶν πολεμίων στρατὸς ἀπῆλλακτο χώρας, ἄχρι τοῦ ὁμόρου συμπρεκτείνοντο, γεναίικας στρατιωτῶν καὶ ἀμάξας ἀποσκευῆς μετεληφότες, καὶ αἰχμαλώτους ἀραρπασάμενοι. Συνεκρότει γοῦν ἐπὶ τοιοῖς δετὰ πρὸς τὸν φερέπονον ἔπαρχον τῆς βσιλείας γράμματα καὶ ἐπίνοις τῶ ἐμφορῶν συνέχειε διοικήματι, πρὸς γε καὶ δωρεαῖς τοὺς ἐπ' ἀριστεία μαχεσαμένους εὐφῆμως ἐπίστεφε καὶ διεκόσμει· ἐνίους μὲντοι γε οὗτος τῶν στρατιωτῶν τῇ κατὰ νίκην ἀλαζονία τὴν διάνοιαν πεφουσιωμένους, παῖδας μὲν ἀδελῶς τῶν ἐνοικουόντων καὶ κερθένους ἀφρηκότες (καὶ δήπου οὐκ ἀπεικὸς ἐπὶ πολεμικῇ ἀλογία τοῦτ' ἐν τῇ ἰδίᾳ δρᾶν τοὺς ζυγομαχοῦντας βαρβάρους) δραστήριον γε καὶ ἔκκμπτον ἐπενδεικνύμενος, τὸ τῆς γνώμης εὐζῆλον πρὸς ὑπηκόων ἐπαρωγὴν συνέστειλε τῆς στρεβλώσεως, καὶ ἀδίκου αἰχμαλωσίας ἀποσπασάμενος τοὺς ἀλόντας· διάτο: ταῦτα περὶ τὴν ἐστρατεῖαν ἐκείνην τῆς συγκλήτου τινων προκαταπεφυγόντων εἰς Ἐρδελίαν ὁ πάλαι ἐπτοημένος ὄχλος ἄχρι δεῦρο ὄρεσι καὶ δρυμοῖς ἐμρωλεύσας τῆς φθορᾶς ἦδη τῶν ἀλλοτριῶν ἀπαλλαγέντες σιγήσων ἐξεληλυθότες, καὶ ταῖς οἰκείαις παρκαθεζόμενοι ἔδρασι· ἄρι μὲν ἄρα τὰ σκεδασθέντα πλήθη ἀναβῶννύμενα, συμ-

cat în fruntea armatei contra dușmanilor la Târgoviște, ce este ca un ochi împărătesc²⁹⁾. După ce adversarul Némț se retrase cu patru mii de chiuraseri la Câmpu-lung, unui din armata otomană pârjolind cu foc cea mai mare parte din aceea localitate îndată după reîntorcerea armatei³⁰⁾, Vodă luă din lagărul împărătesc omenii cincisute de voinici ardători de bătae, pe lângă cari mai primind cu învoirea împăratului două mii de la cetățile situate în apropiere, plecă spre a se opune dușmanului ce de mai nainte se retraseră acolo.

Deci armia așa constituită întâlnindu-se cu trupa generalului Austriac, și înaintând aprópe, tare s'au lovit în atac și în cursul luptei mai mult încă persistând în bătae și de tot împrăștiind pre adversarii ce puternic se luptau în contra, i-au învins și încă pre mai mulți au pierdut: dintre cari patru sute au omorât din preună cu generalul căzut în luptă, ca la vr'o trei sute fură prinși captivi iar cei scăpați de mörte spăriindu-se de înfrângere și cu totul buimăciți a rupt-o de fugă, plini de rane, și fugind cât le lua călcăele³¹⁾. Apoi fiind-că generalisimul Austriac s'a retras după ce i s'a anunțat pierderea expediției sale, soldații din armata princepelui gonind și a doua și pe fugari, și devăstând nu mică parte din localitatea, de unde se retrăsese armata inamică, se întinseră până la hotar, când au prins femei de ale soldaților și cară de bagagi și a răpit captivi. În urmare pentru acestea compusă scrisori către infatigabilul Vizir al împărăției felicitându-l cu laude pentru înțelepta administrare, încunună încă frumos și remuneră cu daruri pre cei ce se bătuseră brav. Dar fiind-că unui din soldați, sumețiți în mintea lor de fala victoriei, răpise fără știere copii și fete de a le locuitorilor (lucru ce probabil din cauza furiei resbelice, barbarii bătându-se între sine îl fac chiar și în țara lor), Vodă arătându-se ager și necedător în zelul său pentru apărarea supușilor îi înfrână, luându-le cu sila pre cei răpiți și scăpându-i de o captivitate nedreptă și de la pierdere³²⁾. Pentru acestea fiind-că în expedițiunea aceea unui dintre senatori (divaniști) de mai nainte refugia în Ardeal și mulțimea spăriată încă de mult, până acum se aciuasă în munți și păduri, acum eliberați de înalcarea străinilor a consimțit

βάλλει αὖθις πρὸς ἄλληλα καὶ συναγελάζεται, καὶ τὸ ἄλλοτε ἄλλη ἀπνοοσπισθὲν ἕκαστα διέγνω τὸ ὀμόφιλον καὶ ἐφ' ἑστίας εἰσοικισθέντα κάλλιστά πῶς συνέστη. Ἐκεῖνος δὲ καὶ ὑπὲρ τῶν ἐπὶ τὴν πολεμικὴν διολισθήσαντων, τὸν ἐπαπειλούμενον τῆς ἀποστασίας κίνδυνον ἀφοσιούμενος, πίστιν ἀκήρατον ὑπισπνεῖτο τῷ βασιεῖ, καὶ ἐπ' ἀγγυήν στεφθεῖς καὶ ἀπαρατρέπτου δουλείας αὐτοῖς ἐπαμύνων, καὶ φερέγγυος, διαγραφὴν βασιλικῆς περι' ἀλψεως γέμουσαν καὶ εὐνοίας πρὸς τὴν ἐπὶ τὴν πατρίαν γῆν αὐτῶν κἀνοδόν, τὰ κρείττω ἐμπορουσάμενος ἐπηχομίσαιο. ὧδε τοίνυν ἦν τὸ πολεμικὸν διεπόμεν ἡλελατούμενον πολλαχῶς τρυχωμένην, καὶ χρομαὶ ριφεῖσαν χώραν, οὐχ ὅπως ἴνεσχετο δούρειον, ὃ δὲ Θεμιστοκλῆς ἀπεφίνατο λόγος ἵππον γενέσθαι, ἀλλ' ἐχέφρονι εὐβουλία ἀβρουμένῳ φρονήματι ἐπανακραθείση καιρίας προσπαλλάττων κακώσεως. Καὶ εἰ πόνον κατ' Εὐριπίδην, εὐκλείης πατέρα αἰεὶ γεγονέναι. ἑαυτῷ συνεγνωκῶς, ἀκαμάτῳ σπουδῇ διετῆρει ὅσα πατὴρ ἐγκωλοπυσάμενος τῇ δὲ παρεκροῇ τοῦ χρόνου ἐπιμηκέστερον ὁ τῶν Μόσχων ἢ ερτείνων καὶ Γερμανῶν πόλεμος, καὶ τῆς κατ' αὐτῶν μελλούσης τῶν Ὀθωμανῶν ἐκστρατείας τὴν παρασκευὴν προπαγγεῖλόμενος ἀλλεπαλλήλως παρὰ τοῦ βασιλικῶ ἄσπεος πρὸς οὐτὸν ἐπηνέγκατο τὰς ἐγκλεῦσεις ἐς κριθὴν, σῖτον, ἄλευρον, ἐκάτια φορτηγὰ, γεφυροτέκτονας καὶ ἀμάξας διὰ τε τὸ πλῆθος, καὶ γε ὀξύρροπον τῆς ἐκτελέσεως ἐπὶ δυσπραγοῦντος χρόνου ἀνωμαλία, δυσχερῶς μὲν διαπονούμενα, τῇ τῆς ἐφέσεως δὲ φερεπονία καὶ τάχει διαπεποιημένα καταρτισάμενος συνεσεύασεν. Ἀλλὰ μὴν τοῦ Σέρου ἐπανιόντος καινῆς ἐκστρατείας ρυμὸν συννομοσάμενος πρὸς τοὺς ἐν Κραγιόβη ἐπὶ καταλύοντας ψιλούς τῶν Γερμανο-κατάνων στρατιώτας ἀντιπαρῆγε, δύναμιν ὀπλιτῶν ἐπιλεξάμενος, μεθ' ὧν κατὰ δυσφορίαν τινὰ παρεμπροσθεῖσα, καὶ μυρία σκυθῶν ἵππος ἀπανταχῇ ἐπὶ τοπικὴν συλαγωγίαν ἀπὸ ρυτῆρος ἐλάουουσα, καὶ τὸ χωρίον ἀναμιξέ πορογούμενη, ἐν πορθήσει καὶ προνομία αἰχμαλωτουμένων γε ἐπιχωρίας ἀλώσει ἀκόσμως διεγαυροῦντο. οὐκοῦν ταυτηνὴ τὴν ἀκαθεκτον καὶ τῷ παμθερωτάτῳ ἔθνει οἰστρον ἐμβαλοῦσαν λαφυρομανίας ἐπὶ σκεψιν ἀποσθέσαι ζηλωσάμενος, πάντα κάλων κελίηκε, καὶ πρὸς τῷ τοὺς ζωρηθέντος τῆς ἐπιγιγνομένης δουλείας ἀνταναρρῦσασθαι ἐπιταγῆς πρὸς τοῦ μεγίστου ἀρχιστρατήγου προγράμματι πᾶσαν ἀπείργοντι σύλην τὸν σκυθικὸν τάραχον κατευνάσατο. ἄλλοι μὲντοι τῶν ὀθωμανῶν καὶ σκυθικῶν ἀλλοδαπεῖς τε μιγάδες ἐν πολιχνίοις θράσος τὸ πολεμικὸν γαυριῶντες, διὰ μισθοφόρων ἐς κακῶν ἀποτροπὴν συνεστάλησαν τῆνι καῦτα, χιλιαρχίας ἀφορισθέντων οἷα φημοῦ ταῖς

să iasă și să se așeze în propriile lor locuințe. Deci mulțimele împrăștiate încurcând înbărbătându-se⁸³), se înirunesc iarăși între dâensele și se conadună, și de și altă dată pleasă care în cotro, fie-care și-a recunoscut consăteni și întrând în vetrele lor fôrte frumos s'a aședat. Iar Vodă spre a înlătura periculul de rebeliune (hainire) amenințator pentru cei ce fugisă în țara dușmană, promitea împêratului credința curată și sprijinindu-i sub garanție de servire statornică și nestrămutată, și însuși garantând, a adus stăruind tot spre mai bine, scrisore de iertare plină de miluire împêrătescă și de bună-voință pentru reîntôrcerea lor în țara părintescă. Așa țara cea destrusă și mult risipită pre care beligeranții o boșturasă prin prădăciune nu numai n'a lăsat-o să devină dupre vorba lui Temistocles ca un cal duriu său de jaf, ci prin o chibșuință înțelptă însoțită de o pregetare bărbătôsă o scapă de cumplită devastare. Și apoi știind în sine că, dupre đisa lui Euripid, munca tot-dé una este părinte al gloriei, cu neobosită silință supraveghia îmbrățășind țara ca un părinte. Dar cu trecerea timpului resbelul Moscalilor prelungindu-se mai în delung de cât al Nemților și de mai nainte vestindu-i-se preparațiunea viitoarei espedițiunii a Otomanilor contra lor, necontentit primia din capitala poruncii pentru ord. grău, făină, plute de catarguri pentru transport, constructori de poduri și care tôte aceste din cauza mulțimiei și încă a iușimeii execuției, într'un timp nefericit și neliniștit cu greū se efectuaū dar cu voința laboriôsă și silitore gătindu-le tôte deplin le-a efectuat. Insă sosind vara, Vodă combinând un plan de espedițiune noue contra catanilor Nemți, soldați sprinteni, ce se aședase în Craiova⁸⁴), le opuse o putere de soldați într'ales cu care întemplantându-se a lua parte la o neisbuitire ôre-care și călarimea Tătara de decemii, acesta s'a răpedit în fugă pretutindenea spre prădăciune locală și incalcând orî în cotro localitatea, nerușinat se făliaū de devastarea, prădarea și prinderea captivilor țaranî. In urmare apucându-se cu zel de a stâmpăra acestă neînfrănată pornire la prădăciune, ce escită ca o strechie pre acestă nație a tôte perđetore, Vodă a pus totul în mișcare și pe lângă scaparea din robie a captivilor a potolit turburarea Tătarilor prin

σιαγόσι περιτεθέντος, καὶ τοῦ ἰταμοῦ χαλινωθέντος τῇ εὐρυθυλίᾳ· κατὰ τῶν Γερμανο-κατανῶν τῆς Κραγιόβης, καὶ τῶν πέριξ ἀποδράνων, ἐπεὶ τινῶν μὲν τῶν ἐπὶ τῆς συγκλήτου αὐθις ἐπτηχότων, καὶ τῇ Ἑρδελίᾳ προσχωρησάντων, οἱ γοῦν λοιποὶ σὺν ἅπαντι τῷ ἐπιχωρίῳ πλήθει ἐς ὑλώδη ὄρη καταπεφύγασιν καὶ γηραμούς, στρατηγοῦ ἐπὶ διατηρήσει τῆς χώρας ἐκείνης κοθησθηκότος, αὐτὸς ἀκχεῖον τὸν γῶρον συνδανέμεσθαι ἐγκελευόμενος, καὶ τοὺς φυγάδας προσηνώς ἀνοηθρόνων τὸν τῆς βασιλείας οὐτοῖς ἄρδην καθυπέστη ἔλεον, καὶ ἐπιείκειαν ἐπὶ τῆς τῶν προγενεστέρων ἐστίας καθελκῦσαι βουλόμενος, ὥστε τῶν ὁρέων καταβάντας, καὶ τερπναῖς πεποιστοτας ἐλπίσι, δεσπότην ἑαυτὸν ἤδη προελέσθαι ἐπὶ Κραγιόβης, τὸν δὲ ἀδόμενον μπάνον.

αψλη. Τῇ δὲ μετὰ ταῦτα διελεύσει τοῦ χρόνου τῆς κατὰ χώραν γερμανικῆς μάχης ἐπὶ τὰ πρόσω ἐτι σφοδρότερον ἐπιτεινομένης, καὶ δὴ ἐπομένως τῇ ζάλῃ τῶν ἐπιφυνέντων δεινῶν τῆς ἀρχῆς καθάπαξ ἰλιγγιώσης. τῆς ἐντεῦθεν κατὰ τὴν ἐπικράτειαν συντηρήσεως ἐνδιαλλέτως ἰμειρόμενος, καὶ ἀειποτε περὶ τὰς παρεμβολὰς καὶ στρατείας ἀκάμπτως ἐμίσθῳ στρατῶ νήκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ἐνδιατρίβων, ἅμα γοῦν τῷ τῶν Γερμανῶν ἐπὶ τῆς χώρας φρουρίῳ ἄφνω τὸν στρατηγὸν αὐτοῦ καθορησάντα ἐμβλεῖν, καὶ ἐπὶ Μόσχων τῆς ὁρεινῆς παρεκδρομόντων τὴν εἰσέλασιν ἀντιπαρελᾶσαι ὑπὲρ τῆς ἀπειλουμένης τῆς πολεμίας τῶν Γερμανῶν φάλαγγος ἐπισκήψεως ἀλεωράν τινα ἐν περικωπῇ καὶ ὀρητήριον ὀχυρωσάμενος, καὶ οἷα ἀνθεσθηκῶς ὑπὲρ γῆς καὶ ὑπηκόου πρὸς αὐτοὺς ἐτόμως ἀντιπαραταχθησόμενος, διετέλει μὲν τὸ πᾶν συνέσει τε καὶ ῥ.θυμῷ εὐβουλίας κατακοσμῶν, οὐκ ἔλαττον δὲ ἀλκίμῳ ψυχῇ καὶ ὑπὲρ τῶν ὄλων πρὸς τούτους διαμαχόμενος.

αψλη. Ἐιρήνην μὲν ται γε τελευταῖον τὸ τοῦ πολέμου δυσήγητον ἐκπεραίνουσαν, συγκεκοτηχότες οἱ ἀντιμαχεσάμενοι βασιλεῖ, χηρᾶς τὰ πάντα ὡς ἀληθῶς ἐνεπίπλασαν καὶ εὐρυμίας, καὶ δήπου ἢ τὸ τοῦ βίου ἀνθηρὸν καταμαραίνουσα ἕρις παρεσκέδασται, δις τολεῖς κατευνάστη ὁ βρασσόμενος τάρχηος, ὁ συρφετώδης θολὸς δικέκριται καὶ διήγασται, καὶ ὁ ἐπὶ τὸ συνέφελόν τε καὶ ἀκοσμον

ordin de la comanda supremă, care cu totul le interzicea prădarea ³⁶⁾, iar alți Turci, Tătari și amestecătură de străini prin orășele, sumețindu-se de cutezanța resboinică, tură atunci înfrânați și întorși de la răutăți de cătră lefegii, căci dați afară din trupa militară, ca cum li s'ar fi pus căluș în gură, așa prin disciplină li se înfrână sumeția. După retragerea Catanilor Nemți din Craiova și de prin prejur, fiind-că unii dintre senatori iarăși speriați au trecut în Ardeal, cei-alții cu totă mulțimea locuitorilor s'au retras în pădurile munților și în poene ascunse, de aceea se aședă un comandant de armată pentru paza acelei țări, iar Vodă luă poruncă să administreze și acel loc ³⁶⁾; pentru care îmbărbătând cu blândețe pre cei fugiți, le promisă în totul mila și buna-voință a împărăției, voind a-i atrage la vetrele străbunilor, în cât pogorîndu-se din munți și încredându-se în frumoșe speranțe, l-au și ales de stăpânitor Craiovei, adecă, cum se dice. Ban.

(1738). După acestea, în decursul timpului, resbelul nemțesc în țară întărindu-se din ce în ce mai vîrtos, și prin urmare, din cauza furtunei restriștelor ce suptavenia, autoritatea domniei perțându-se cu totul, firește se cuprinse de dorul conservării ei mai departe în Stat și pururea țiuva și nôptea neobosit ocupându-se de tabere și expedițiuni cu armata cea mercenară; totodată când generalul se, plecând fără veste, atacă citadela Nemților din țară, și mersă întins și în contra incursiunii Moscalilor ce alergau în spre munți ³⁷⁾, și Vodă din partea amenințată a țării fortifică o culme în-naltă ca de refugiū și de năvălire contra atacului dușman al armatei nemțești; și ca unul ce trebuia a fi gata de a se lupta contra lor cu rezistența pentru țară și supuși, continuū combina tôte cu înțelepciune și plan bine chipzuit dar numai puțin se bătea cu suflet curagios și până la extreme contra lor.

(1739). În fine Impărății beligeranți contractând pacea, ce pusă capăt resbelului celui greū de terminat, pre toți în adevăr i-a împlut de bucurie și veselie, și dar, cërta ce veșteja flôrea vieței se împrăscia, tumultul cel clocotitor potolindu-se se alină, întunecimea cea pulberosă s'a desfăcut și limpețit, și focul cel la început fumegos și

παρεισχαθεις δι υγιεστατος τῆς γαλήνης και ευκοσμίας πυροσος, απαντ γῆ περιελαυψε ταύτης ἄρα τὴν μήνυσιν, τὰ πρὸς τοὺς ἐπιόντας ἀγγέλους μήνυτρα ἐκχεόμενον, πρὸς τῷ εὐθύμως παραδέξασθαι, και ἐν πολυδωρία ἀντιβραβεύσαι πόθος ὑτοχορημα κατείληψε τῆς των δυσχερειῶν ἀνακούφειας, και δὴ τῆς τρυχωθείσης χώρας τῇ παραθάλπει πάνυ ἐγκεκυφως, και ἤδη ἀνέκαθεν ἐπὶ τοὺς κατιτρυχώντας ἐπιχωρίους ὑγρὸν και ἥπιον ἀναφήνας τὸν τρόπον ἐς τὴν πολέμῳ προχερωθεισαν τῆς Κραγιόθης περίμετρον, σποδῆ ἐπίπτει ἐξικνούμενος τοὺς ἐκεῖσε ἀπαλλάξων τῶν ἀλγηδόνων, και ἅ πάλαι κατορώρυκται δίκαια, ἀσφαλέστερον ἀναπτύξόμενος. Ἐνθάδε μὲν γὰρ ἐμπελάσαντι και σχολιὸς τινας μετιέναι βουλευσαμένῳ ἢ τοὺς ἐγγχωρίους σιυφελίζουσα και οἰστρεδίνητος μανία τῶν ἐκεῖσε ἐπὶ φθορᾷ διαχυρομένων, τῆς λύτης παραχωρήτασα, ὧν μὲν φυγῆς ζημία προστιμωμένων, ὧν δὲ δίκης ἀκριβεία ἐπιταγῆς και λοιποῖς προστιμήμασιν ἀνασταλεντων, δρ στήριδὸν πως ἀνετραπη συνόλως καθαιρεθεῖσα ταῦτα τρίνυν τῇ περὶ πολέμους συνίσει και σοδραῖ περὶ χρόνου δεινοπργίαν, φρονισει τε και ἐμπειρία διαπρξάμενος, οὐ μὲντοι φιλοτιμίας πνεύματι φυσιομένην, και θράσει φιλοδοξίας φλεγμαίνουσαν περιελαίτο τὴν προαίρεσιν, ἀλλὰ ἀπειχόμενος τῆς ἀσφαλείας, τὰ μὲν τῆς δεξομανίας θέληητρα, και περ οὐ νοθραῖς οὐδὲ χαμαιζήλοισ φύσεσιν ἐγγίγνεσθαι πεφυκότα, και ὑπὸ τοῦ ὀχλικῷ ἐπαίνου συνεχίροντος αὐτὰ πολλὰ χῆ, και συνεχιωθῶντος κορυθιντιῶν τε και ἀκατάτχετα ἐξελ ὕνων και ἀποσοδούμενος, τὸν οἰκεῖο εὐ μάλα, κατὰ Πλάτωνα, ἀδιὰφ' ὀρό τε και ἀκήρκετον γρυσον τῆς ἐκ φύσεως ἐπὶ τὴν ψυχὴν διατεινούσης ἀρετῆς ἐπὶ τοῖς μεγίστοις, ἦν ἀπειδῶς καταναλισκων, και τὸ δέον προσθαπνάνόμενος ὠδε πως ἢ προαίρεσις διαφεύγουσα τὸ θορυθητικὸν τῆς φιλοτιμίας και μωνιῶδες, σιθεραῖ διαθέσει, και πυκνῷ τῷ φρονήματι οὐ προέλοπε χειμῶνος ἐπιπεσόντος σφαλλομένην και κινδυνεύουσαν τὴν ἀρχὴν, ἀλλὰ τῷ γαληνιῶντι προσεπέλουσεν ὄρωμ, ὡς περ ῥᾶστω ἀγκυρκεν ἱερὰν ἀρκεμένη τὴν ἐξ αὐτῆς παρῶρησιαν.

Οὐμὴν, ἀλλὰ περὶ τὴν δυναστείαν ταύτην οὐχ ἦττο ἢ τοῦ πολέμου τῆς πολιτικῆς προσαντεγόμενος ἀσχολίς. τὸν κατὰ τὰς προσόδοις ἀναδασμὸν και τάξιν ἐπ' ἐκτίσει τελῶν, και φροολογίας δημοτικῆς ἀποδιασαφήσεως ἐξέθετο, καθ' ἣν και τὸ πρόσθεν πιεζόμενον ὑπήκοον ἀνεκουφίκετο, και τὰ τῆς ἀρχῆς δημόσια τοῖς βασιλείοις ἐξερκει τέλεσι, τὸν πόκον γὰρ ἠθούλετο, καθὰ Τιθέριοις

uricios, strălucii pretutindenea ca un farî
prea luminos de înseninare și bună ordine.
Deci, primind Dōmnul buuros anunțarea
păcei și-a revērsat recompensele sale către
anunțatorii veniți a-l însciința și i-a resplă
tit cu multe daruri, apoi îndată fu cuprins
de dorința de a înlătura nevoile, aplicându
se fōrte mult la ușurarea țarei ceî strunci
nate, și dupre cum obicînuit se arăta miōle
și blând cu locuitorii striviți și atunci iute
sbōrâ să ajungă la ținutul cel boșturat de
resboi al Craiovei, ca pre ceî de acolo să-i
elibereze de suferinți, și să reintregiască mai
statornic drepturile ce de mult fusese cu
totul surpate ⁸⁹). In adevēr după ce ajunse
acolo și se apucă de pedepsit pre niște în
rēutățiți, atunci și furia turbată a celor ce
strivia pre locuitorii și se imbuiba în rēuta
tea lor, restrîngēndu-se de la nedreptăfire,
energic fu nimicită dispărēnd cu totul; căci
unii se pedepsiră cu desfărare, iar alții se
înfrânară cu ordine severe ale justiției și cu
alte amende. Deci aceste efectuându-le cu
prudență in ce privește resbelul și cu pro
fundă înțelepciune și experiență față cu res
tristele timpului, nu-și învăluia gândul de
spiritul înflat al ambițiunei, nici se înflacă
ra de cutezanța gloriei vane, ci ținēndu-se
de ce este sigur, înlătura și respingea cu
stăruință și se irita contra farmecului pasio
nat al gloriei, de și natural acesta se naște
nu in firii timpe ori înjosite, și se rădică și
împinge de lauda mulțimei in tot chipul; Con
stantin însă cu necruțare cheltuia și dupre
trebuinți consuma, dupre disa lui Piaton,
mai ales propriul, neperitorul și curatul aur
al capacităței sale virtuōse, care in ómenii
marî se întinde de la natură asupra sufle
tului. Așa voința sa evitând întăritarea și
furia iubirei de onoruri, cu dispoziție sta
tornică și cu minte prudentă nu părăsi dom
nia alurecată in pericol in fața vijeliei în
timp'ate, ci o adusă la portul de liniște,
prea ușor plutind prin curagiul său propriu,
ca cu o ancoră sacră.

Dar in acéstă domnie ocupēndu-se încă
de aprōpe numai puțin de partea civilă de
cât de resbel, și regulând deslușit repartiți
unea dărelor dupre venituri, ordinea de
plata dărilor și a contribuțiunei populare, a
publicat tōte aceste, dupre care se ușurau
supușii, mai nainte apăsăți, și veniturile pu
bliche ale domniei satisfăceau dările către im

ἔφη περιεῖρασθαι τῶν προβάτων, ἀλλ' οὐ ζυρᾶσθαι
 δυσμενῶς ἄχρις ἐπιδερμίδος· ὧν ἕνεκα ἔτι γε τῇ
 δεσποτείᾳ προσήρμοσε τάξεις ἀρχῶν περικίλων ἀ-
 ναρρήσεις, καὶ βαθμούς ἐν εὐαρμοσίᾳ, τεχνίτας τε
 ἐμπορικούς καὶ βαναύσους ἐπὶ καλλονῇ ἄστεος, καὶ
 ἐπιτηδεῖων περιουσία, ἰερά καταγώγια ἐπὶ θείων
 σπουδῇ καὶ στιβρότῃ βίου. μουσῶν ἡθητήρια, ἐπὶ
 κάλλει ἐγκυκλίου φιλομαθίας, καὶ ὄποξαπλῶς ἄπα-
 σαν τῶν ἐπιτηδευμάτων τὴν ποικιλίαν ὑπερσέμνω
 βουλήματι, τότε δὴ μεταρρύθμηθῆναι συνέβη, τού-
 τεύθεν δὲ λαυπρότερον αὐτὸν διαμορφώσασθαι τὸ γω-
 ρίον· τοιάνδε γὰρ τηλικαῦτα ἐν τῇ περι τὴν πο-
 λιτείαν διανομῇ τε καὶ διοικήσει κατεδεικνυτο ἀπο-
 μαζάμενος τοῦ πολιτικοῦ ἀνδρὸς τὴν εἰκόνα, οἷαν
 δεῖ εἶναι καὶ ἀπαράχθορον, οὐμὴν τερατευόμενος
 ἐν τοῖς πολιτικοῖς παραγγέλμασι προσφυῶς ἐξω-
 νυγίσατο Πλούταρχος· „πρῶτον μὲν ἔφη, εὐπο-
 „σῆγορος καὶ κοινὸς ὧν πελάσαι καὶ προσελθεῖν
 „ἅπασιν, οἰκίαν τε παρέχων ἀκλειστον ὡς λιμένα
 „σφύξιμον ἀεὶ τοῖς γρηίζουσι, καὶ τὸ κηδεμονικὸν
 „καὶ φιλόανθρωπον οὐ χρείας οὐδὲ πράξεισι μόνον,
 „ἀλλὰ καὶ τῶ συναλγῆν πταίουσι καὶ ατορθοῦσι
 „συγγαίρειν ἐπιδεικνύμενος· οὐδαμῇ δὲ λυπηρὸς,
 „οὐδὲ ἐνοχλῶν οἰκετῶν πῆλ' ἢ περὶ λουτρῶν, ἢ
 „καταλήψεως τόπιον ἐν θεάτροις, οὐδὲ τοῖς εἰς τρυ-
 „φήν καὶ πολυτέλειαν ἐπιφθόνους παράσημος, ἀλλ'
 „ἴσος καὶ ὁμαλὸς ἐσθῆτι καὶ διαίτη. κ ι τρο-
 „σαῖς παίδων, καὶ φερπέια γυναικὸς, οἷον ὁμο-
 „δημεῖν καὶ συνανθρωπεῖν· ἔπειτα σύμβουλον,
 „εὐνοον, καὶ συνήγορον χυισθον, καὶ διαλλακτὴν
 „εὐμενῆ πρὸς γυναῖκας ἀνδρῶν, καὶ φιλων πρὸς
 „ἀλλήλους παρέχων ἑαυτὸν, οὐ μικρὸν ἡμέρας με-
 „ρος ἐπὶ τοῦ βήματος ἢ τοῦ λογίου πολιτευόμενος,
 „οὔτε μὴ πρὸς τῶν ἄλλων εἶτα ἤδη πάντα τὸν
 „ἄλλον βίον ἔλκων ἐφ' ἑαυτὸν, ὥστε κικίτας νέφη
 „τάς χρείας καὶ τὰς οἰκονομίας πανταχόθεν, ἀλλὰ
 „δημοσιεύων ἀεὶ τῆς φροντίτι καὶ τῆς πολιτείας,
 „βίον, καὶ πράξιν οὐκ ἀσχολίαν ὡς περ οἱ πολλοὶ
 „καὶ λειτουργίαν ἡγούμενος“. Πᾶσι τούτοις κ ι
 „τοῖς τοιούτοις ἐπιστρεφει καὶ προσάγεται τοὺς
 „πολλοὺς νόθα καὶ κισθῆλα τὰ τῶν ἄλλων φω-
 „πεύματα καὶ δελεάσματα πρὸς τὴν τούτου κηδε-
 „μονίαν καὶ φρόνησιν ὁρῶντας· τοσάτην δὲ ἐμ-
 „μέλειαν πολιτικοῦ φρονήματος ἐκδεικνύμενος καὶ
 „ρύθμιον διοικήσεως τηλικαῦτον προφυλάσσας τῇ ἐξου-
 „σίᾳ, τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ (καθόρου γὰρ εὐμεταβολώτε-
 „ρον, καὶ πάνυ εὐανάτρεπτον τὸ τῶν ἀνθρωπίνων
 „πραγμάτων ἐς τοῦ μὲν ἐδρασμα) πρᾶτέτραπ-
 „ται, καὶ τοῦ Μιχαὴλ εἰσφορηθέντος ἐς Μολδ. βίαν
 „προπεμπεύεται, καχεῖσε τὰ πρὸς ἀρμονίαν διαθη-
 „σόμενος.

părătie ; căci voia, dupre Țisa lui Tiberiu, a
 tunde numai lâna de pe oi iar nu a le ra-
 de dușmănește până la piele ³⁹⁾. Pentru care
 înzestră domnia încă cu ordine, oficii și grade
 de diferite dregătorii în bună regulă, cu maes-
 tri neguțitorii și de rind spre înfrumuseța-
 rea orașului și procurarea celor necesare ;
 tot atunci avu loc prin o voință superioară,
 să fie reformate unele locașuri sântite pen-
 tru studinul învățăturilor divine și pentru
 coregierea vieței ; școlile tinerilor pentru or-
 narea cu învățăturile umane și în genere
 se introduse tot felul de întreprinderi ; în
 cât el făcu ca țara să ia o transformare mai
 frumoasă ⁴⁰⁾. Căci atunci prin repartitiunea și
 administrarea Statului s'a arătat că este în
 stare să represinte imaginea unui bărbat
 politic așa, cum trebuie a fi și a rămănea
 neperturbat, și pre care Plutarh în Preceptele
 politice, fără să ațureze, nimerit a ilustrat-o,
 așa : „Mai întâiu, Țice, bărbatul politic fiind
 „afabl și comun să vină în apropiere și
 „relatiune cu toți. avându-și casa neînchisă
 „ca un liman de refugiū pentru a celor cu
 „trebuința, și să-și arăte și grijirea și uma-
 „nitate nu numai la trebuinți nici numai în
 „fapte, ci și prin compătimirea cu cei ce
 „greșesc și prin felicitarea celor ce reușesc ;
 „să nu fie încă nici cum întristător, nici
 „supărător mulțimei domesticilor la bae,
 „ori la ocuparea locurilor în teatre, nici
 „destins de cei pînșmuitorii pentru resfățare
 „și lux, ci egal și simplu în îmbrăcăminte
 „și traiū, în creșterea copiilor și în tratarea
 „femeei, de o porivă ca și concetățenii săi
 „și cei-lalți omeni. Al doilea, să devină sfătui-
 „tor, bine-văitor și advocat neplătit, oferindu-se
 „pre sine favorabil împăciuitoar bărbaților cu
 „femeile și amicilor între dênșii ; să și petrecă
 „nu mică parte din Ți la tribună, ori la scena
 „tétrului ; și după aceea să nu tragă de la
 „a ții la sine tot cela-lalt traiū. necesitățile
 „și economia casei de pretutindenea, ca vên-
 „tul nord-ostic nourii, ci tot-déuna ocupându-
 „se cu afacerile publice să socotă Guvernul
 „societăței ca viață și actiune a sa, iar nu
 „ca ocupațiune și funcțiune publică, ca cei
 „mulți“. Prin tôte acestea și cele de aceste
 întorce și provocă pre cei mai mulți să vadă
 momenele și ademenenele celor-lalți ca false
 și prefăcute, în comparare cu îngrijirea și
 înțelepciunea acestuia. Arătând deci el atăta
 abilitate de prudență politică și înzestrând

αψμβ. "Αμα δὲ τῷ τῆς ἐξουτίας περιδραξάμενον τῆς Μολδαβικῆς μεταποιήσασθαι διοικήσεως, χώραν τινὰ ἀναφανδὸν ἐπὶ τῆς ἐπικρατείας ἀφηνιάζουσαν, καὶ τῷ κρατοῦντι μηδέπω πειθαρχοῦσαν τὸ Κιμπουλούγγιον δῆθεν τὸ Ῥωσικὸν ἀνιαρῶς καθορῶσα, καὶ ἐπὶ τὴν ταύτης ἀναστολὴν παρὰ κύψασα ἢ ἐμφιλόχωρος ὀξυδέρχεια, καὶ τὸ τῆς ἀναρχίας διχασκίρημα ἀποτρεπομένη, στρατιώτας τοὺς ἀπὸ τῆς δορυφορίας μετὰ οἰκείου ποδηγέτου καὶ ἄλλων τινῶν ἀποσταλῆναι διακελεύσασα οὕτω πως, τοῦ τῆδε ἀποσκιρτήσαντος δῆμου τὴν τόλμαν συντέθραυκε, βασιλείῳ καθυποβαλοῦσα φορολογήματι περὶ ὧν δὲ τῶν τινες Λεσχῶν ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα πηδῶντες, καὶ τέρατα ὑπεκύψαντες κατεπατοῦν, μεθοριῶν τῆς Μολδαβίας διατεινόμενος ἀντισχυρίζετο, καὶ τῶν διαιτητῶν ἤδη ἀμφοτέρωθεν ἐπὶ τὸ εὐεπηρεάστον τῆ ὑπόψια συνόμορον προσελθόντων, ἀστεμῶς τὴν ὕβριν ἀποσοδούμενος τὰ γε τῆς ἡγεμονίας παραθαλψάμενος προνόμια ἐπὶ τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ ἄρει ἐξοιστρομένους, καὶ θράσει σφριγῶντας κατὰ τῶν ἐπιχωρίων Ὀθωμανοὺς, τὸ συντονώτερον μετέλετο τῆς σπουδῆς· τούτους μὲν γὰρ τῷ τῆς ἐμπορίας προσχήματι τοῖς πένησι καὶ ἀγροίκοις τῶν ὑπηκόων στιβαροὺς χρημάτων ἐπεισόξεντας τόκους, καὶ τὰ πλείστα καὶ πολλαχῶς ἐπὶ πάντας ῥαδιουργήσαντας, καὶ τὸν ἐνόητα τρόπον ἀδικήμασι προς διαιτησαμένους, τῷ ἀπὸ τοῦ βασιλικοῦ ἄστειος ἐπιτάγματι, καὶ τῆ τοῦ προσδιορισθέντος ἀνδρὸς τὰς κκαουργίας τῶν δυστροπούντων ἀνιχνευσομένου εἰς κομιδῆ, πανταχῆ μὲν τῆς νεμομένης γῆς τῷ ἐς τοῦτοῖ προαιεθίντι ὀδηγῶ τῆς ἀκριβοῦς ἐπενεχθείσης ἐρεύνης, πάσης μὲν τῆς ἐπικρατείας ἅμα τῆ τῶν ἐμπορικῶν ἀγορῶν ἀναιρέσει καὶ πανηγύρεων ἀπεληλάσθαι, τὰ γε αὐτῶν καταγῶγια ὅλως ἀναιρεθῆναι ἐμφρόνως διαβεβούλευται· κἀνταῦθα οὖν πάλιν τῆ προτέρᾳ στάθμῃ τῆς φιλομουσοῦ γνώμης τὴν τῆς νεολέας φιλόσοφον ἐκμετρούμενος παιδευσιν, σχολὰς μαθημάτων ἐπὶ τῆς ἀρχούσης καθέδρας, καὶ ἀπανταχῆ τοῦ χώρου διεκελεύσατο προσπαγῆναι μισθολογίαν τοῖς τοῦτοῖ ἐπιδεξιμένοις τὸ τῶν κοινῶν προσόδων ἐπὶ τούτοις ἀφορολόγητον ἀρθόνως προσδωρησάμενος.

Τὴν δὲ ἐν τῷ δικιτήματι τῆς πολιτικῆς ἔριδος (νεῖκος γὰρ ἦ ἐν τῇ φύσει, οὕτω καὶ ἐν τῷ βίῳ

puterea cu o administrație așa de armonioasă, iarăși fu resturnat din domnie (căci fundamentul lucrurilor omenești evident este foarte lesne de resturnat, și mai schimbător de cât conturnul tragic ⁴¹), iar în locu i întrând Mihail, el este cu pompă transferat în Moldova, ca să dispozeze și acolo cele cuvenite.

(1742). Indată ce Constantin a apucat puterea a și reformat administrația Moldovenescă, dar cu supărare privind la un ținut ce se revoltasă fățiș contra stēpânirei și nu se supunea nici cum Domnului, anume Câmpu-lung Rusesc ⁴²), s'a aplecat cu naturala sa agerime la potolirea lui, și pentru a înlătura sburdăciunea anarhiiei, porunci de se trimese soldați din gendarmărie cu căpitanul lor și cu alții ὄρε-care, și așa se frânsă îndrăsnela poporului revoltat, supindu-l la contribuția împērătēscă. Fiindcă uniți din Leși, sārind preste șanțurile de hotar, încăleau ȧara trecēnd preste margini, Vodă stārui puternic pentru confiniile Moldovei, și după ce se întruniră arbitrii de ambele părți la punctul atacat de contestare, cu tārīe respingēnd atacul, revandicā prerogativele Principatului. Apoi își încordā tōtā atențiunea asupra Turcilor din țarā, cariī întētiți de resboiū, cu sumeție se întārītauī contra locuitorilor. În adevēr aceia, sub pretext de negoț, impunēnd locuitorilor sēraci și de la țarā grele procente de bani, și cele mai de multe ori și în multe locuri pre toți nedreplătindu-i și în tot chipul cu strimbătāți trāind, Vodă s'a cugetat întēlēpēște: căci cu ordinul din capitala Impērāției și prin un bārbat însārcinat spre urmārīrea tuturor rēutātiilor celor îndārātnicī, făcēndu-se exactā cercetare în tōtā țara și raportāndu-se comisarului ales pentru acēsta, furā alungați din tot Principatul desființāndu-līse tot o-datā și pīețele neguțitōrești și bālciurīle ba chiar li se dārīmarā cu totul și locuințele lor ⁴³). Apoi în acēstā impregiurare, cumpānind iarāși în mintea sa cea studiōsā cu mēsura de mai nainte educațiunea filosoficā a tinerimei, a poruncit a se funda școli de invēțāturi în capitalā și în tōtā țara, cu abondență dārīind încă ca resplātā celor ce primirā acēsta a fi scutiți de contribuțiunea veniturilor comune în acēstā pri-vire ⁴⁴).

Iar în regimul certelor civile (căci precum în natură dupre ȧisa lui Empedoclu,

κατὰ Ἐμπεδοκλή φάναι τὸ πᾶν συνίστησι καὶ φι-
λί) ἀκραφνεστάτην δικαιοσύνην τὸν τελευγέστα-
τον δῆθεν τῆς ἐξουσίας ἀνθρώκα καὶ ἐδραῖον θε-
μέλιον ἀντὶ πάντων προσελομένοις, δίκη μὲν εὐπά-
ρεδρον προὔθητο, καὶ ἀρραγέστατον κανόνα, τὸ εὐ-
θές καὶ ἀδέκαστον, τούτου ὁ ἐχομένως τοῖς ἀπην-
τ χῆ χώρας ἐξουσίαις μετειληφόσι, καὶ ὀσημέραι
δικάζουσι τοὺς ὄρους τῆς δικαστικῆς ἀκριβολογίας
τῆ τῶν πριγκμάτων παμποικιλίᾳ προσηρμοσμένους,
καὶ τὸ τοῦ δικαίου ἐν πᾶσιν ὀρθὸν καὶ ἀπερίτρεπτον,
ἐπὶ λεπτοῦ προκνεχθεμένου ἀμφικτιωνικὸν ἤδη ἀ-
πίργασται θέμιδος καταγώγιον, τὸ τῆ δε κοινὸν
δικαστήριον καὶ ἀρραστείας, ἢ νεμέσεως ἐνδιαί-
τημα. ὡς τοῦ λοιποῦ ἢ μὲν δίκη μηδὸλως κα-
πηλεύεται, τοῖς δὲ δούλοις οὐ κατὰ Δημάδην ἢ
ἀνάγκη νόμος, ἀλλὰ τούτοις γε ἴσος καὶ ἐλευθέ-
ροις ὁ νόμος ἀνάγκη γίγνεται. ἔθην τοι μὲν ἐν
δικαστηρίῳ γενόμενος, πλείστων ἦν ὅτε τῶν ὑπευ-
θύνων ἐλέους ἐνδεομένων, καὶ πρὸς αὐτοῦ τῆς
σῆς ὀτιοῦν ἀπρητήμεθα προσκελεύσεως ἀπορηνα-
μένων, εἰς τὸ ἀυθέλαστον ἀπορῶν τῆς δικαιοσύνης,
οὐ προσδεῖται ἔρη, ὦ ἄνδρες, ἐλέους ἢ θέμις,
οὔτε μὴν ἐγκελεύσει πεπεράτωται, καὶ γὰρ ἐχρῆν
τὸ δίκαιον ἀειπερ καὶ ἐκ σταχῆ τετηρηῆσθαι ἀμύαν-
τον καὶ εἰδέποτε δέοι ἐπὶ τῆ ἀσιενοῦση φύσει τῶ
οἴκτῳ πρὸς τοὺς κἀνοντας ἐπικνεκρῆσθαι, οὐ-
μὴν οὐδὲν οἶμαι δεῖν τῆς καθεστηκυίας, ἢ προ-
σανέταχτο τοῦ εὐθέος ἐκτραπέσθαι κρηπίδος, ἀλλὰ
στερεμὸν ἐγκαρτερεῖν καὶ ἀκίβδηλον. ἐς τοῦτο μὲν
γὰρ ὑπὲρ τοῦ μὴ ἀθέσμως ἀλλήλοις καταψηφι-
ζεσθαι, καὶ ἐρήμην ἀλῶναι ὑπὲρ γε τοῦ τὸ πρὸς
ἐλάστου ἐπινέμεσθαι ἀνωθεν τὸ θεῖόν ἐπ' ἀνθρώ-
πους καθεῖναι τὴν δίκην κατὰλληλον μέντοι εἰρ-
μὸν καθεστηκέναι τῶν ἀρετῶν, ἃς καὶ κοσμίως
περιπλακείσας πρὸς ἐπεξεργασίαν ν.ὸς, ἀλλήλαις
ἐγκαταμύγνυσθαι, ἀλλὰ τὴν δικαιοπραγίαν ἐπὶ
τοῖς ἔργοις τοῦ δικόζοντος, ἀμοιστοῦ στάθμην
μὲν εὐθέειν καθεστᾶσθαι ὅσαγε σπάρταν, τὸ δὲ
λεγόμενον, ποτὶ τὰν λίθον, τὸν δὲ ἔλεον καλλίστην
παραφράδα, καὶ κράμα τι μειλίχιον πρᾶπεφυκέναι
καὶ συγκεκράσθαι. οὕτως ὄρειλε πολιτικὸς ἀνὴρ
ἀπορῆναι πρὸς τὸ ἀργόμενον τὸν κυβερνῶντα
ἐν ἐαυτῷ νοῦν ἔχων, καὶ τὸν ἐγκελευόμενον λό-
γον. Περὶ μὲν οὖν τὴν ἀρχὴν ταύτην πλείσται
ἐπικουρίαι ὑπὸ τῆς εἰς αἴτησιν ἐπισπερχούσης τῶν
ὀφλημάτων βίας, καὶ ἐπὶ τοὺς πατριρχικὸς δε-
δαπάνηται. αὐθις δὲ τῆς ἀναιδοῦς σκολιότητος
τῶν τῶ οἴκτρῳ καὶ πενομένων τῶν πτωχῶν δῆμῳ
νεωστὶ ἐν πολυχνίῳ τινι ἐπιθεῖντο ἐμπόρων Ὀ-
θωμανῶν ἀναδραμούσης, τῆ συνήθει δραστηριότητι
τοῦ κρατοῦντος τὸ δεινὸν αὐ τῆς τραγώσεως ἀ-
πεσοκράχισθαι. τοιγάρ τοι γοῦν τὴν Μολδαβικὴν
δυοῖν ἐτῶν τοιόνδε τρόπον διωκήμενην ὑπὸ τοῦ

asa și în viață, cërta și amiciția constitue
totul ⁴⁵⁾, preferând mai mult de tôte drep-
tatea cea mai curată, ca una ce este câr-
bunele cel mai luminos și basa cea mai
statornică a puterei, și-a propus de regulă
neînfrântă și constantă în judecări: drepta-
tea și imparțialitatea. În urmarea acesteea tri-
bunalul comun de aici și rezidența Adrastei
orî Nemesei (a justiției neevitabile și a
sentimentului moral ce resbună nedreptatea),
ca un locaș acum de apel al justiției, fu în-
sarcinat de prelucră pentru dregătorii auto-
rităței din tótă țara și judecătorii, de tótă
diua, definițiunile casurilor speciale judecătorești
aplicate la tot felul de afaceri, și
dreptatea și nestrimbarea justiției în tôte
deslușită până în fir*; că de aici înainte
dreptatea la judecată să nu se mai vîndă,
iar servilor nu sila să le fie lege, după fișa
lui Demade, ci asemenea celor liberi și lor
legea să le fie silă ⁴⁶⁾. În urmăre, fiind o-
dată în tribunal și mulți dintre cei acușați,
avênd nevoie de milă, se adresară către dên-
sul dicënd: „Atârnăm de la porunca ta, orî-
care a fi ea; Vodă privind la independența
dreptăței fișă: „O bărbăți, justiția n'are ne-
„voe de milă, nici se sevêrșeste prin po-
„runcă; căci se cade ca dreptatea pururea
„și pretutindenea să se păzască neatinsă, și
„dacă ar trebui vre-o-dată pentru slăbiciu-
„nea firei a fi amestecată cu îndurarea către
„cei pățimași, totuși socot că nici cum nu
„se cuvine a fi resturnată de pe temelia cea
„stabilă a dreptului, pe care stă, ci a stărui
„într'ênța tare și fără prefacere. Căci în a-
„cest scop pentru ca ómenii să nu se con-
„demne între sine fără lege și să fie pedep-
„siți ca în pustie, și pentru ca să se impar-
„tă, ce se cuvine fie-cuî, divinitatea trimise
„de sus dreptatea către ómenii. Prin acésta înșă
„se institui un șir convenabil de virtuți, care
„armonic împletite spre perfecționarea min-
„ței se amestecă între dênsele, dar dreptatea se

*) Dacă în loc de προκνεχθεμένου se va ceti προ-
νεκόμενος, sensul acestui period ar fi așa: — Iar
urmator acesteea, facënd public cunoscut în amê-
runțime dregătorilor din tótă țara, și judecatorilor
în permanență, definițiunile casurilor speciale ju-
decătorești acomodate la marea variațiune a aface-
rilor, și dreptatea și nepervertirea justiției în tôte,
constitui în fine localu apelativ al justiției, tribu-
nalul comun de aici ca locuința a Adrastei orî
Nemesei (a justiției prevēdetore și resbunătore).

ἐμπίμνος Ἰωάννου, ἀπονεσφιζόμενος τελευτῶν παρελλάξατο, καὶ τὴν ἀρχὴν ἀπειπὼν τῷ ἀνακτορεῖω προσεχώρησεν ἄστει, καὶ γὰρ μετ' οὐ πολὺ ἐπὶ τὴν τῆ τῶν Βλάχων προσδιορίτησιν τέταρτον ἀνακεκήρυκται.

αψιδ. Αὐτίκα μὲν οὖν τῷ κατὰ τὴν δετὴν ἀρχὴν Σώλω ἐφιζᾶοντες ἐπὶ τῷ μὴ εὐδυνῶς ἀδικεῖσθαι τὸν πάλαι τετρίμμενον λεῶν ἐς δικαιοσύνης ὡς ἅλῃ ὡς συνοικεῖωσιν, κατεσφραγισμένη δὲ λτος τὴν τῆς ἀδικίης ἰώθη ἀπειργουσα διὰ βραστῶν τῶν ἀργομένου πρὸς ἅπαντας διακεχάρακται καὶ χυλεπὴν μέντοι γὰρ ἐπὶ τούτοις δουλείαν δεδουλωμένων πλεστων τῶν ἐπιχωρίων καὶ τὴν ἀνέκθην τῆς ρυσεως ἐλευθερίαν ἀφηρημένων, καὶ τούτῳ τῆς Σεμιδῆ ἀντιποιομένου, καὶ λύτρα προθέντος ἢ πολυδαπανος γέγονε τῆς τοῦ γένους ἀυθαίρετου αἰγματοσίνης ἀνάβρυσιν. Τηρικαῦτα δὲ πάλιν τοὺς ἀφηνιάζοντας τῶν Ὀρωμανῶν τὸ πεπυκασμένον καὶ δυσπόρητον πάντως κακόν, καὶ ἐπὶ τῆς οὐτῷ προτανευομένης γῆς καταλύματα ἐπιπύξαντας, πῆ μὲν βασιλείοις ἐντάλασιν, πῆ δὲ ἐξουσιαζόντων σθένει, καὶ συνεχῶς, καὶ Σεραπότων ἀγῶσι, καὶ μὴν δαπάναις ἀδικλείπτοις ἐν τούτῳ ἀτεράμνον ἰὸ ἦλος ἐπὶ δικαίῳ εἰσικισμῶν διάμπεξ ἀπέωσατο, τὸν σκαῖον ὄμιλον πανοικὶ ἀνάστατον ποιησάμενος.

αψμη. Ἐκ τούτου μὲν ἄρα ἐς τὴν Μολδαβικὴν μετενεγκάμενος τὴν σατραπείαν, Γρηγορίου Γκίκα τέως ἐπὶ τὸν τῆς Βλαχίας δῆρον εἰσφικτῶντος, παρχορῆμα τοῖς περὶ τὴν διοίκησιν εὐσθενῶς ἐπεχειρήσας, καὶ δὴ τῆ ἐμφορῆα τοῦ διοικημάτος, ἢ ἤδη ἐπὶ δεινῆς νοσηλευομένη, καὶ ὑπεροράσει ἐν τῷ πρό τοῦ χρόνῳ χερσεύουσα ἐπιγράτει, ἀτρέμα

„stabilește în lucrările judecătorului, ca o „cumpănă dreptă de arbitru și cum se dice „ca o sfōră la zidire, iar mila rēsare alătu- „rea ca o lăstare prea frumoșă, și se con- „amestecă ca o mixtură dulce.“ Așa se cădea a se exprima către supuși un bărbat politic ce are în sine minte guvernătore și rațiune ordonătore. În acēsta domnie prea multe ajuto·uri s'au cheltuit din cauza asu- prirei creditorilor grabnici la cereri, și către Patriarhī ‘?). Apoi iarăși ivindu-se neruși- nata strîmbătate a unor negușitori Turci, cariî într'un orășel din nou asupra populația cea miseră și lipsită a sērăcilor, prin naturala energie a Domnitorului asprimea strivirei fu iarăși înlăturată. Decî, pe cînd Moldova era în acest chip administrată acum de doi ani, îndepărtat de frate-sēu, Ioan. în fine fu schimbat, și lăsându-se de domnie plecā la cetatea împērătēscă, dar nu după mult timp fu denumit a patra oră la administrarea țarei Valahilor.

(1744). Decî, îndată ce se așeșă pe tron în acēstă domnie, pentru ca să nu se nedreptățēscă nici cum poporul, ce se deprin- sese de mult a fi familiar într'adevēr cu dreptatea, a scris către toți carce cu sigiliu domnesc, prin care pentru resuflul supușilor se oprîa ori-ce vătămare nedreptă. Apoi fi- înd-că cea mai mare parte din țărani robiau în grea robie și erau lipsiți de libertatea naturală de la început, Vodă și în acēstă privire reclamând dreptatea, pusă prețuri de rescumpērare, și se făcu mult costisitōrea eliberare a nēmului din robia cea arbitrară. Atunci, niște Turci nesubordinați legilor,— care este reul cel cumplit și în adevēr greî de stîrpit,—în țara cārmută de el fundân- du-și locuinți, une ori cu porunci împēră- tești, alte-dăți cu învoirea și concursul cel- lor de la putere și cu silințele servitorilor și încă cu multe cheltueli stătēu neclintiți în acēsta, sub pretext de dreptă stabilire în țară, deodată Vodă îi respinse, silind mul- țimea cea îndărătnică a se strămuta cu totul.

(1748 an.). Dar de aici transferat în sa- trapia (domnia) Moldovei, de ore-ce acum Grigorie Ghica intrase în scaunul Valahiei, de îndată vērtos se apucă de ale adminis- trației, și decî, prin o seriōsă guvernare, domnia ce acum era infirmă de rele și se pustiise de negligența de mai 'nainte, sub

καθ' αὐτὸν ὑπολωφήσαντος τοῦ κακοῦ, αὖθις ἐς εὐεξίαν ἀνέσφηλεν· ἐμπορίας μὲν γὰρ Ἀγαρηνῶν (Δαζοὺς κατὰ γλῶσσαν εἰποῖτις ἄν) ἐν πολυγυρίοις καὶ κόμαις τῆς τῶν Μολδάβων πάλκιπως ἰδρυσάμενων τὰ κατοικήματα, καὶ παρ' ὄλον τὸν ῥοῦν τοῦ ἐπιτρέχοντος χρόνου τὰ ἐχυτῶν κτήματα τῶ κατὰ τὴν ἐμπορίαν κερδάλειψ λιπαρῶς ἐπαυξησάντων πλεονεξία τε αὖτις καὶ ἀρπαγῆ (δυσκόρεστον γὰρ πάθος ὁ γλίσχος καὶ θυτέλιπτος τῆς χρυσομανίας ἔρωσ) ἐπὶ τόκοις χρημάτων, καὶ ἀγορᾶς διαθείσει συνεπιθέοντο τοῖς τετραχωμένοις τῶν ὑπηκόων, καὶ ἰόρθησίς τις ἀσιδήρος ἀνά τὴν Μολδαβικὴν προσεχώρει συλαγωγούσα τοὺς πένητας, καὶ δὴ φιλοπλουτίαν ἐμπορικὴν κερεινύσα, καὶ τὸ ἐπίπην εἰς εἴδειαν τελευτῶσα καὶ ἀπορίαν. Κῆρα γοῦν τηλικαύτην καὶ ῥυθμὸν ἐμπεδόφρονος βουλῆς συγγέαντα πόρον παντὶ σθένει ἀπροκεδᾶσαι οἱ περὶ τὸν ἡγεμόνα προελόμενοι τοῦ πρόσθεν κλεινοῦ ὑπάτου τῆς βασιλείας καὶ περὶ τὸν Ἰστρὸν τηλικαῦτα ἐνδιατρίδοντος ἀρωγῆτε ἐχρήσαντο καὶ συνδιαπράξει, καὶ δέλτοισ ἐπὶ τῆς χρεῖας ἀπὸ τῆς βασιλίδος πόλεως ἐνταλτικᾶς παρακομιτάμενοι, χιλιάρχου τε πρὸς γε μετὰ στρατοῦ πρὸς τοῦ συνηγοροῦ ὑπάτου ἐπιπευφέντος τῶ ἔργῳ, καὶ δίκης ἐν τρωπῶδε ἡδικηκόσιν ἐπὶ τοῖς πικρωχημένοις ἀδικήμασι λαχόντων τῶν ἐνοίκων τῆς χώρας, οὕτω μὲν τοὺς τῆ ἐμπορικῆς πολυμηχανία καὶ ὕβρει ἐγγενομένους, καὶ πλειστοῦ χρόνου τρυχώσαντας τὸ ὑπήκοον μετ' εὐθείας κατχστειλάμενοι ἀνεχαίτιζον· ὥδε τοίνυν ἐξεληλαμένων τῶν ἐπὶ προσγήματι συνεμπορίας οὐτόθι ἐνδικιτωμένων βιομηχανῶν δισμενῶν ἀπηλλάγη τὸ ἐνταῦθα ὑπήκοον τῆς πρὸ πολλοῦ ὑπερπούσης, καὶ ἤδη ὡς ὅλον τε προσχωρησάτης ληστείας, καὶ δὴ ἐπ' ἀμεινόνων οἰωνῶν τῆ τοῦ διεπόντος συνέσει τὸ διεπόμενον ἐπάνυστο τῆς ἀδικίας οἰκτρὸν γενόμενον παρανάλωμα.

Οἰμὴν, ἀλλὰ καὶ παρὰ ταῦτα τῶν μουτῶν κηδομένου τοῦ ἀρμωστοῦ κάλλος τῆ τῆς ἐγκυκλίου παιδείας ἀσκήσει παρεμβέβληται, καὶ γὰρ ἐγγυμνάσμοισι καὶ μελέταις ὁ τῆς φιλομαθείας διεκοσμεῖτο ἀγών, τὰ μὲν δαφίλαις ἐπικουρίαις, καὶ καθελούσαις εἰς διδασκάλων τιμαῖς προκαλουμένων καθηγητῶν, τὰ δὲ ἐρήθων καὶ οὐμιλητῶν δωρεαῖς καὶ παραινέσει πρὸς λυσιτελῆ κατθηγομένων ἐπίδοσιν, ὥστε τῶν ἐκείσε τρίποδι μουσῶν ἐγκυθιζομένων, Ἑλλάδος ἐν Γετικῇ εἰκόνα τινε παρεμφέρονται, καὶ ἀπτικῆς δεινότητος ἀμυδρόντι ἐκτύπωμα καὶ ἀυτοσχέδιον. Οὐκ ἔλαττον μέτροι τῆς πολιτικῆς σευόντητος, ἐπιπολιζούσης τῆς περὶ τὸ θεῖον σπουδῆς δαλλάζουσιν τηλικαῦτα ἐντισι

densul încet scăzând răul, iarăși reveni în vigoare. În adevăr, niște neguțitorii Agarineni (carii s'ar putea numi pe limba lor Lazi), de mult acum așezându-și locuințele în orașele și satele Moldovenilor, și în tot cursul timpului trecut mult crescându-și averele lor cu câștigul din negoț, ba încă cu lăcomia și răpirea (căci dragostea aurului cea lipicioasă și grea de respins este o patimă grea de săturat), asupra-și pre locuitorii scăpătați cu procente de bani și cu instalări de tirguri; așa că prin țara Moldovei se răspândi o prădăciune neînarmată ce jăfuiă pre cei săraci, iar această spre a sătura iubirea de avuție negustorească, care la urma urmei se sfârșia prin lipsă și sărăcie *). De i Domnitorul cu ai săi propunându-și a stărpi cu ori-ce preț o astfel de rană și obiceiū, ce răpunea ori-ce plan de sfat cu minte, aū recurs la ajutorul și confăptuirea vestitului Vizir de mai înainte al Impărăției, carele atunci petrecea la Dunărea, și și-aū adus din capitală cărți poruncitoare în această afacere; pe lângă această fu trimis de Vizirul ce-l conajuta și un Pașă cu armata spre acest lucru, iar locuitorilor țării atunsi li se permise a trage în judecări, pentru nedreptățile trecute, pre cei ce atăta îi nedreptățise. Și așa cu fală înfrânându-i opriră în loc pre cei dedați la viclenie și obrăsnicie neguțitorască și carii de forțe mult timp striviau pre locuitorii. Deci așa fiind alungați industriașii inimicii ce trăiau aici sub pretext de împreună neguțitorie, scăpară supușii țării de tihăria de mult furisată și acum răspândită cât se putu mai mult; în urmăre prin prudența Guvernatorului, sub auguri mai buni, țara încetă de a fi victimă miserabilă acestei nedreptăți.

Dar cu tôte acestea, guvernatorul îngrijindu-se de ale învățătorei, făcu a se introduce o ordine frumoasă în cultivarea învățătorei umane, căci stadiul instrucțiunei se ornă cu exerciții și studii. Pe deoparte profesorii fură provocați prin ajutoruri abondente și onoruri ce-i atrăgeau la școle, iar pe de altă tinerii și discipulii cu daruri și sfătuirii ce-i înțețiau la un progres util, în cât musele instalându-se pe altarul de aolo făcêu să apără în Geția imagina Greciei și o mică asemănare și improvisare a iscusinței atice. Nu mai puțin de cât buna ordine politică, fiind neglijat și studiul despre

των ἱερῶν δημηγύρεων καθαρῶν τὴν ἄλλως καθεστῶσαν καὶ ἀμύλωντον τῆς ἐκκλησιαστικῆς παιδείας ἀγραιφνεῖάν τε καὶ στεννότητα θεῖου ζήλου πυρσῶ καταπίμπραται, καὶ πρὸς τῆς νοσηρᾶς ταύτης κηλίδος ἀντίκα τῆ ἀποσιμύξει γειόμενος, τὰ θεῖα τοῖς θεοῖσι πατράσι παρακατέθετο, ἱερὸν συγκροτησόμενος ἄθροισμα, καὶ ἀθεκᾶστως ἅπαντα κατὰ τοὺς πάλαι κανόνας ἀνακριθῆναι ἐγκελευσάμενος· συρρέοντος τοίνυν παντρχόθεν τοῦ θεοφόρου τῶν μυσταγωγῶν καταλόγου, καὶ ἡγεμονικῶ κελεύσματι ἐν τῷ νεῶ ὡς εἰκὸς ἐπὶ προισταμένων ἱεραρχῶν γενομένης τῆς συνελύσεως, τημελῶς καὶ ὡς οἶόν τέ ἄριστα ἐξηκριβῶνται τὰ ἀμφισθητούμενα καὶ ὁμόφωνα τοῖς τῶν παρελθόντων οἰκουμενικῶν συγκροτημάτων χρησιμωδήμασι, θεσπίσματα γέγονε, τοῖς θεοπνεύστοις πυξίοις συνάδοντα τῶν γραφῶν, καὶ λιγυρθόγγαις συνηγοῦντα δόγμασι τῶν συνόδων, ὥστε τὰς τοῦ τρόπου ἐπ' ἡβῶν καταγρήσει ἀναφννδὸν σφριγώσας διασθορᾶς ἀνασταλῆναι τῶν πλημμελούντων, καὶ μὴν πρὸς τὸ τοῦ βίου ἀσόλοικον μετατυπούμενον τὸν πάλαι διακαῆ καὶ οὐρανοῦ ἐφάμιλλον ζῆλον, οὐθις ἀναφννῆναι καὶ περικλεῶς ἀποστράψαι. Οὕτως οὖν θεός τις αἰεὶ ἐπὶ τῶν κρατούντων χαρακτήρ καὶ ἀσύλητος, πρὸς γε πολεμίοις ἀπόρητον ἔρυμα, καὶ δυσπρόσοδον ἢ περὶ τὸ θεῖον εὐλάβεια, καὶ τὴν τῆς εὐσεβείας περιπόρφυρον τῆθεννον περιχειμένον κράτος τῆς σχολιᾶς ἀντιδίεσταλται τυραννίδος, καὶ ὡς περ ἀπομαχθεῖσα εἰκῶν τῷ ἀρχετύπῳ παρείκασται τῆς θεῖς ἀρχῆς.

Τοῖσδε γοῦν μέχρι δεῦρο περιπετειῶν ὡς εἴωθε τὰ ἀνθρώπινα ἀλλήλαις συμπαρουφαινομένων δεσμῶ, καὶ ποικιλῆ τῆς ἐξουσίας μεταρρύθμισαι τε καὶ διαπεριώσει τῆ δε κακείτε διαφερομένου τοῦ ἡγεμόνος τὸ δεινὸν ἐξάπινης παρεισελήλυθε τῆς δυσπραγίας, καὶ λυγροτέρῃ πτώσις αὐτῶ περιέστηκε τῶν παρελθουσῶν, καὶ γὰρ τῆς μέχρι νῦν διακοσμηθείσης ἡγεμονίας, ἀθρόον μὲν δόλω τῶν ἀντιπαραταξαμένων ἀποσιώμενος δι' ὀλίγων ἡμερῶν ἐφθῆ ἑαυτὸν συσκευάσας, καὶ τὰ ἐφόδια ἀρτυσάμενος· καὶ ἤδη ἐπὶ τὴν βασιλεύουσιν σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν πρόσεισι τῷ βασιλείῳ καθυπέικων προστάγματι.

α.ψ.μθ. Ὁπηνίκα δ' οὖν τῷ τῶν ἀμπλακημάτων πλῆθει τῶν ἡμετέρων ἐκνεμεσῶντος τοῦ θεοῦ τῆς δακικῆς ταύτης ἐκπεπτωκότες ἀρχῆς ἐς Βύζαντος κατενηνέμεθα, πολλοῖς δὲ τηνικαῦτα δεινοῖς καὶ κακῶν ἰλιάδι περιπεσόντες, ναὶ μὴν τὸν ἀβίωτον καὶ περ ἄκοντες προελόμενοι βίον, ὀλοφουρμῶς γε ἀδιαλείπτους συνεσχέθημεν καὶ ἀνίσις,

cele divine, Domnul observând că atunci la ore-care solemnități sacre schiopăta puritatea și firmitatea culturii bisericești, de alt-feliu constantă și nepângărită, se aprinse de focul zelului divin și îndată venind cu buretele preste această pată bolnăvicioasă, espuse în fața părinților divini cele divine, poruncind să se întruniască în adunare sântiia și tôte pe rând să le cerceteze dupre vechele cano-ne ⁴⁹). Decî întrunindu-se de pr-tutindenea colegiul sacru al preoților și dupre porunca domnescă adunarea făcându-se cum se cuvenea în templul seü sub președința Ierarhilor, cu amăruntul și cât se putu mai bine s'aü deslușit punctele discutabile și conform in-spiratelor decisiuni ale anteriorilor Sinode Ecumenice, se făcură porunci consunătore cu cărțile de D-deü inspirate ale Scripturelor și cogläsuitoare cu dogmele cele armonioase ale Sinodelor, în cât se înfrânără coruptiele purtărei celor greșitori, cari fățiș tind-aü la stricarea moravurilor, și zelul cel mai 'nainte ferbinte și rêvnitor la ceriü, fiind prefăcut dupre desordinea vieței, acum iarăși s'a aretat și glorios a strălucit. Așa decî, un caracter pururea divin și nepângărit al celor ce domnesc, mai mult încă, pietatea cătră D-deü este o întăritură nedistrusă și greü de apropiat inimicilor; iar Statul ce se investește cu toga cea porfirică a euseviei (cucernicei) se distinge de tirania cea strîmbă și se asemăna unei imagine decopiate de pe originalul împărăției divine. Decî până aici principele Constantin pășinl în viața prin o așa înodare de peripeții ce se țesëu între dênsele, cum se obicinuește în lucrurile ome-nești, și prin o variată reformare a puterei și scötere la capët a domniei pe ici pe colo, deodată sosi greul nenorocirei și-'l cuprinse o cădere mai tristă de cât cele trecute; căci prin viclenia adversarilor, smuls cu totul din domnia ce guvernase până acum abia apucă în puține zile a se strînge și a-și pregăti cele de drum, și îndată și plecă spre capitală cu cei de pe lângă dênsul supunându-se ordinului împărătesc.

(1749). Când după mânia lui D-deü pen-tru mulțimea păcatelor nôstre. cădënd din această domnie a Daciei, am ajuns în Bizant, atunci dar periclitându-ne în multe restrîște și în o iliadă (infinitate) de rele am întrat în adevër. de și fără voie, în o viața de nevîtefuit, și furăm cuprinși de înrîstări ne-

αἰ ἐπὶ τὸ τῆς ἀμηχανίας ἀπορον ἐπισπερχούσας. Καὶ γὰρ τῆς ἀποβαλλομένης ἀρχῆς ὁ πηδαλιούχος, ὧ καὶ τὸ ἐπ' εὐπραγία τῆς ἡμετέρας ζωῆς ἐπερήρειστο Θάρσος, ὁστράκου, ἣ Πλάτων ἔφη (Πλάτ.: ἐν Φαίδρῳ:), μεταπεσόντος οἰεται φυγῆ μεταβαλὼν, καὶ ἀφ' ὧν πάντων ἡμῶν ἀποσχοινιζόμενος εἰς τὴν ἡφαιστίαν νῆσον ὑπερόριος ὦχετο, πάντας τοὺς ὑπ' αὐτὸν σχετλίως καταλιπὼν, τῷ κλύδωνι τῆς ἀτυχίας ἐσλωκότας, καὶ τῷ χειμῶνι τῆς συμφορᾶς παραθέμενος· τοὶ γὰρ τὸ τοῦ πρυμνήτου τῶν πηδαλιῶν ἀποκρουσθέντος κατεβράβη ἄν δῆπου τὸ χεμαζόμενον σκάφος ταῖς ὑφάλαις προσαβρασσόμενον, εἰμὴ τούτο θείας τινὸς ἐπιπνοίας ζέφυρος τὸ τῆς ζάλης ῥόθιον κατευνάσας ἀμωὺς γέπως ἄν τῷ τῆς νηγεμίας λιμένι προσώρμισε· τοὶ γαροῦν τοῦ μὲν πρώτου λαίλαπος καὶ τῆς ἐξαπινκίως ἐπιδραμούσης θυέλης τοῦ δυστυχήματος ἀπηλλάγη ὀπωσοῦν τὸ κυμαινόμενον πλοῖον ἐκτός που τοῦ ναυαγίου γενόμενον, ἀλλ' οὐκ εἰς μακρὰν τῆ τῶν λυπηρῶν ἐπαλληλίᾳ τε καὶ ἐφόδῳ οἰκτρῶς πιεζόμενον τῶν ὑπεναντίων δῆπουθεν πνευμάτων, ῥοιζήδον ἐπισκηπτόντων, κἄν τῷ εὐόρμῳ δοκοίη ἐπινῆφ ἑλλιμενίζεσθαι, δεινῶς πως ἐκλυδωνίζετο ὅσον οὐπω περιτρεπόμενον· κἄνταίθι δὲ τὸ τε ἦν γνώφον συνορᾶν ἐφ' ἡμῶν συναλιζόμενον τῆς ἀπορίας, καὶ ἐπιλυγάζοντα τῆς δικαιοῦς τὸ διαυγές, κατήγοροι γὰρ καὶ σκῶπται σωρηδὸν ἐξορμῶντες ἡμᾶς οἷα τοῦ ἡγεμονικοῦ Θῶκου παρ' ἀξίαν κεκρατηκότες, οὐκ ἔπαυον αἰτιώμενοι καὶ μυκτηρίζοντες· ταύτη γοῦν τῷ γε ὁ στρακισθέντι καθηγεμόνι, οὐχ ἥκιστα δε καὶ τοῖς ἐν μόχθῳ παρλειρηθεῖσι μῶμον οὐ τὸν τυχόντα προστριβόντες· τούντεῦθεν ἄρα τοῦ κακοῦ προϊόντος, ἐπιχλευασμοὶ ἀνά πόλιν ἐν οἴκοις, καὶ καταλύμασιν ἀγοραῖοι ψηθυρισμοὶ ἐν λαύραις καὶ λεωφόροις, μυρίων τε φόγων βεληπαντοδᾶπά καθ' ἡμῶν ἐκσυριττομένων τε καὶ δυσπραγούντων· "Οὕτως οὖν στηλιτευτικῶ δῆγματι ἐρεσχελιζόντες οἱ πολέμιοι καὶ ὑπερρηνοῦντες, πανταχῆ τῆς σχολιότητος ἐκτραχηλιζόμενης ἐπὶ τὰ χεῖρω, σκαιὰν ἄμα καὶ ἀδολεσχούσαν τὴν μισοκαλίαν αὐτῶν προὔτιθεντο· τίς δ' ἄν εἴποι τοὺς λόγους καὶ τὰς ἐνέδρους τῶν δυσμενῶν, οἳ τῷ περὶ τοὺς ἀτυχοῦντας μῶκῳ καὶ καγχασμῶ τὴν μογθῆρὰν καὶ πικρίας γέμουσαν σκευωρίαν παραμιξάντες, τῆς ἐπιβουλῆς ἀναμιξ καὶ χλευασίας τὸ στῆφελὸν καὶ ἐπώδυνον κράμα τοῖς ἤδη ἐν ὠδίναις κατεσκληρόσι προσηνέγκαντο· πλαζόμενους μέντοι, καὶ τῆ δε περὶ τὸ ἄστυ ἀδουλίαις περιουσία ἀλύοντας τοὺς τοῦ εἰς τὴν ἀλλόδαπῆ μετενεχθέντος οἰκέτας, τέως εἰρκταῖς καθυπέβαλον. δανειστῶν αἰκίαις παρέδωκαν, καὶ ἄρτι τῷ τῆς τύχης βλοσυρῶ ἐκδειματοῦσθαι εἰωθότας, κινδύ-

întrerupte și de supărări, ce pururea ne espunéu la nedomirirea de a eși la vre-un capăt. Căci cărmaciul domniei pierdute, în carele rezema și bizuirea pentru fericirea vieții noastre, resturnându-se bila, cum dice Platon ⁶⁰), cugetă a se depărta prin fugă, și de-o-dată despărțindu-se de noi toți se duse deștărat în insula Lemnos ⁶¹), lăsând desolați pre toți cei de sub dânsul, cuprinși de furtuna nenorocirei, și espunându-i la vijelia restriștei. În adevăr pilotul înlăturat de la cărme, vasul cel cuprins de furtună, de sigur s'ar fi spart lovindu-se de stânci, dacă vântul (zefirul) suflărei divine liniștind întru cât-va rēpegăunea furtunei, n'ar fi înlesnit întrarea vasului în portul de liniște. Decī, nava cea învăluită scapă întru cât-va de întâia grindină și de furtuna, ce fără veste amenința cu nenorocire, și evită naufragiul; dar nu după mult timp, din cauza neîntreruptului atac al întristărilor jalnic fiind apăsată (căci vânturile contrare o lovău cu furie), de și părea a se adăposti în portul de alinare, cumplit se învăluia și puțin lipsi a nu se resturna. Chiar și aici putea a se vedea o negură de nedomirire adunându-se preste noi și întunecându-ne agerimea minței; căci acuatorii și batjocoritorii noștri, ca unii ce fără demnitate apucase tronul domnesc, cu grămada aruncându-se asupra noastră, nu încetau a ne acusa și batjocori; și în așa chip căusaū nu mică insultă atât princepelui exilat, cât și celor remași în suferință. De aci răul progresând, se aruncară asupra noastră celor persiflați și nenorociți defăimări prin oraș, în case și ospătătorii vorbe próste în strade și drumuri, și tot felul de săgetături de nenumărate bănueli. Așa dușmanii și desprețuitorii noștri bărfind vorbe desonorătore, și preste tot locul strimbătatea lor sumeșindu-se tot mai rău, pe față își arătaū ura lor cea négră și viclénă. Cine ar putea spune cursele și mréjele inamicilor, cari amestecând întriga cea răutăciósă și plină de amărăciune cu defăimarea și deriderea celor nenorociți, adăpau pre cei acum svéntați de dureri cu o mixtură vêtămătore și oșeșită de viclenie tot-o-dată și defăimare. Iar pre serviū celui deportat ațurea, cari rătăciaū și de multă nepricepere pribegiaū pre aici prin oraș, în fine îi aruncară în închisorii, îi trădară maltrătarilor creditorilor, și pre cei abia deprinși

νοις ὧδε ἐπτοημένους παρέθεντο λαθραίοις τε καὶ ἐναργέσι.

Τηνικαῦτα μὲν ἐπὶ τοὺς δειλίους καὶ δυσφοροῦντας ἐν τῇ βσιλευσούσῃ τῶν πόλεων παροιστρῶν ὁ φθόνος ἐξήμεσεν, οὐκ ἔλαττον ἐν τῷ τῆς ὑπερορίας δυστήνῳ χώρῳ βληθέντα τὸν ἀρχηγὸν καταβαλλούσης τῆς βασκανίας. Ἀῆμος ἦν τότε τῆς λυγρᾶς ἐξορίας τὸ πολυτελέστατον μέγαρον, ἐπὶ ψόγῳ τεθρυλλημένη, ἀνιαρὰ καὶ κατὰξηρος νῆσος, πάλαι που τῶν ἐξωσθέντων τὸ δεσμοκτήριον, ἢ τὸν σκάζοντα καὶ μεμυθευμένον Ἡρξιστον τοῦ τῶν ὀλύμπια δώματ' ἐχόντων ὀμίλου, ἵνα καθ' Ὀμηρον εἶπω, παρωθούμενον καὶ ἀποσοδηθέντα ἀνοδεξαμένη ἀρουρα τὸ τῶν πειρατῶν ὄρηκτήριον, τῶν λημναίων κακῶν ἢ παρεγκύκλιος σκηνῆ, τῶν ὄρειῳ καὶ ἐχίεῳ ἢ καλιᾷ, καὶ τοῦ ὑπ' ἐχίδνης δακέντος Φιλοκτήτου τὸ πολυστένακτον ἐνδικαίτημα· ὁ ἐπύρατος οὖν οὗτος καὶ ἀριδάκρυτος χώρος, ὡς ποτε σὺν Ὀδυσσεὶ Νεοπτόλεμον τουτονὶ κατέσχευεν ἄρτι ἐφέστιον τὸν ἐνθάδε πάροικον καὶ παρεπίδημον ἀνδρα, ἀκαίεσε γὰρ αὐτὸν οἶμαι ἐπ' ὠνήσει κατάραι, ἵνα τοῦ κατὰ τὴν συμφορὰν ἀκαίου πεπειραμένος ἔχοι τὸ τοῦ βίου ἐν περιπετείαις ἀκάθεκτον καὶ ἀκατάσχετον γινῶναι, καὶ τοῦτον πάνυ ἀριδῆλως ἐπόψηται μάλα εὐπερίτρεπτον τε καὶ εὐμετάβολον ὄντα· ἐνθα γοῦν ἐξῆν καὶ παρατετηρημένως θεάσασθαι ὄγκον περιθεώντων κακῶν, ἅτε τὸ γαληνὸν καὶ εὐδιδιον, ζόφῳ συσκιαζόμενον τὸ κύδος εἰς ἀτιμίαν, εἰς αἰσχος τὸ κλέος, τὴν τῶν ἀπάντων εὐπορίαν εἰς πενίαν καὶ στέρησιν, εἰς ἐρημίαν καὶ μόνωσιν τὴν πρόπομπὴν ἀμοιβᾶδὸν ἀντικαταλασσομένη· ἀλλὰ μὴν ἐν ἅπασιν στεβρόν τοῦ γεννάδος, τὸ ἀνένδοτον φρόνημα, ἀκλινῶς τε καὶ ἀστεμφῶς διακειμένον, ἡρέμα τῶν ἐμπίπτόντων ἠνέσχετο, οὐ μὴ δυσανασχετούσης τῆς ἀρετῆς τῆ τῶν δειῶν ἐπισκήψει· πέτρας γὰρ δίκην ἐν μέσῳ πελάγει προσήλιβομένης τῷ ρεύματι, καὶ κύμασιν ἀβραγαυῶς αἰεὶ ταῖς ἀπὸ φιλοσόφου γνώμης προκαλήσει προσομιλῶν, ἀκράδαντον τὴν ἀριστείαν ἀντεπεδείκνυτο παλαίουςα δῆθεν ταῖς ἐπηρεΐαις ἢ καρτερία, καὶ οἶονεὶ ἐπὶ πένταθλον συμπαριστώσα τὸ λῆμα τοῦ ἥρωος οὐκ εἶα δικλασθῆναι ταῖς συμφοραῖς, ὥστε δυοῖν θάτερον μηδαμῆ τὸν νουεχῶς περιεσκεμμένον, βραδίως ἄν ἐπιλέγεσθαι ἢ τοὺς ἐπιγιγνομένους αὐτῷ πόνους ἐκτραγωδῆσαι, ἢ τὴν ἀνταθλοῦσαν στεβρότητα, ἐπαίνων στέμμασιν ἀναδήσασθαι· τῆς σκηνῆς τοῖνον τῶν καθ' ἡμᾶς οὕτω πως πανδημει θεατριζομένης, διασώτης καὶ γὰρ τυγχάνων τῶν ἀναβλαστησάντων δυσχερῶν, καὶ συγκοινωνὸς φορτηγοῦ ἐνθένδε πλοίου ἐπιβάς, καὶ ἀπάρας τῆς πόλεως περὶ δειλὴν ἐώαν τὴν γε εἰς Ἀῆμον κατιθύνας πορείαν, ὅτι τάχιστα τῷ τοῦ Ἑλλητπόντου προσεγενόμενον

cu spaima sôrtei cei crude, așa speriați îi espuseră la pericole ascunse și fățișe.

Ast-feliu atunci cu turbare se vârsă pisma asupra celor miseri și necăjiți din capitală, nu mai puțin de cum invidia apasă pre principele aruncat în localul trist al exilărei. Palatul cel prea luxos al tristului exiliu era atunci Lemnos, insulă în defăimare vestită, uriciósă și stérpă, de demult încă închisórea celor exilați; teren ce a primit pre schiöpul și fabulosul Vulcan, respins și alungat spre a mă exprima cu Omer ⁵²⁾ din ceta celor ce-și au locuințele în Olimp; locul de plecare al piraților, scenă teatrală de rele înspăimântătore, cuibul șerpilor și al viperilor, și prea trista locuință a lui Filoctet cel mușcat de viperă ⁵³⁾. Acest loc blestemat și plin de lacrimi, precum altădată ținu pre Neoptolem împreună cu Odiseu ⁵⁴⁾, așa acum poseda pre acest bărbat de curând sosit aici și petrecător departe de vatra sa. Socot însă că el și acolo sosise spre folosul său, ca adecă încercând culmea nenorocirei să pôta cunósște că viața nu resistă, nici se pôte opune peripețiilor, și așa să vadă arêtat ca acésta este fórte mutabilă și schimbăciósă. În care împregiurare era posibil celui ce observă de aprópe a vedea o mulțime de rele întrunite; căci serenitatea și liniștea se obscură de întunerice, gloria la rîndul său se preschimbă în desonóre, fala în rușine, abondența de tóte în sêracie și lipsă, întîmpinările pompóse în singurătate și pustiu. Cu tóte aceste, caracterul cel inflexibil al vítêzului tare în tóte cu o dispoziție statornică și neclintită, liniștit suferia accidente, fără ca virtutea să rãpștêscă contra atacului restriștelor. Căci ca o stâncă în mijlocul mării bătută de curenți și nesurpată de valuri, pururea avênd în minte consolațiunile cugetărei filosofice, își arêtä bãrbăția neclintită. În adevêr rãbdarea luptând cu supãrările și întãrind curagiul Êroului ca pentru o învingere totală, nu-l lãsa a se frãnge sub nenorociri, în cât orice cugetãtori cu minte n'ar putea ușor alege una din aceste douê: ori să deplângă suferințele venite asupra lui, ori să încunune cu cununii de laude tãria lui în lupte. Decî, fiind ast-fel reprezentată în fața tuturor scena întêmplãrilor nôstre, și eũ încã fiind asociat și coparticipãtor la restriștele supra-venite, m'am imbarcat pe un vas de trans-

πελάγει· λυγαίας δὲ τηνικαῦτα ἐπελθούσης νυκτὸς καὶ ἄφνω κατειληφείας τὸ σκάφος, τυφῶνες πολλῶ τῷ ῥοίῳ διαξέηγιόμενοι τὰ πρότονα, καὶ σὺν ιστίοις πρυμνήσια τὰ τε πηδάλια τῆς νεῶς διεσπάραττον αὐτανδρῶν, ταυτηνὶ τῷ βυθῷ καταβαπτίσαι βουλόμενοι· ἐνταῦθα δὲ τῷ σκάτῳ τῆς ζάλης, καὶ τοῖς τῶν ἀλλήλοισ ἀντιφερομένων λάβρων πνευμάτων προς κρούμασι, τῶν τε ἐρρωμένων κυμάτων ταῖς προσβολαῖς σφόδρα κατειλημμένοι, οἷα καὶ τῆς θαλάσσης ὡς περ ἐκ συνθήματος ἡμῖν ἀντιπαρατασσομένης τὴν ἐς ἄδου ταχίστην ἐθέομεν, ἐν μεταίχμιῳ ζωῆς καὶ θανάτου γενομένοι, καὶ τοῦ ζῆν προσωτέρω ἤδη ἀπεγνωκότες· ἀπειρηκότες δ' οὖν καὶ ἔδυρμις στένοντες ὀλω, καὶ ἀπειπόντας τῷ τοῦ κινδύνου μεγέθει περὶ τὸ ἐωθινὸν σέλας κοπαζούσης τῆς τρικυμίας ἀνίσχων ὀφραεσφόρος πλανήτης, καὶ γε τὴν διακεχυμένην ὀμίχλην ἀποσκεδνάμενος διαγελώση ἡμέρα καταυγάσας παρεμυθήσατο, καὶ ἠπιωτέραις αὔραις τῷ τῆς νύσους ἔρω τῆ ὑστεραία ἀντιπροσέγγαγε.

Ἦδη μὲν οὖν τῆδε κατάραντες, καὶ ἐν τῷ ἄστει παρρηκείμενον πρόσαντες καὶ ἀπότομον ὄρος ἔνθα ἡ ἀκρόπολις ἀσθμαινούση προσαναβάντες πνοῇ τὸν ἐκεῖσε μεμονωμένον καὶ ἀφιδιάζοντα εὕρωμεν ἀριστέος φιλοσόφῳ δὲ γε φρονήματι τῶν ἀφορήτων τὸ νέφος ἀποσσεύοντα· καὶ δῆτα αὐτῷ συντυχία διηγεκεῖ ὁ σημεῖρα παριζάνοντες, προτρεπτικούς ἐς πένθους ἀπαλλαγὴν παρενεύραμεν λόγους, παράκλῃσιν δῆπου τῷ πεπονθότι τινὰ ὑποθήσομενοι· οὐ μὴν ἀλλὰ τὴν ἐμφιλοχωροῦσαν τῆ αὐτοῦ ψυχῇ ἀλκίην τε καὶ ἀνδρείαν τῆνάλλως οἶδαμεν παραθήγοντες, ἐν γὰρ ταῖς ὑποθήκαις ταῖς ἡμετέραις, καὶ προτροπαῖς τὸ τοῦ θυμοῦ στερεμὸν καὶ φιλοκαλῖας δυσσάπτετροπον ὑποβάλλοντες, ἵνα μὴ πάντως τῆ ἀθυμίας ἄγαν ὑποβρύχιος γένοιτο, καὶ πάνυ ἐπιτείνας τὸ πένθος, ὡς ἔπος εἰπεῖν, διαρρήξῃται τὸ καλωδιον, ἔγνωμεν γλαῦκα, τὸ τοῦ λόγου, ἐς Ἀθήνας φέροντες, καὶ τὸν δελαῖνα νίχθῃσθαι ἐκδιδάσκοντες· οὕτω πως οὖν ἐπὶ τῷ στυγερῷ καταλύματι ἀπαρκῆ ἐν διατρίψαντες χρόνον, καὶ γε ταῖς τῶν ἀλγηδόνων ἐνδαιτησάμενοι ἀναφυσούσαις ἀκάνθαις, τοτὲ μὲν παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης διεγεγόμεθα, τὸ ἐκπυρούμενον καῦμα ἀναψύζοντες τῆς ὑποσμιχομένης καρδίας, τοτὲ δὲ τῆ ἀκρωρεία, ἢ τῶν λειμώνων τινὶ προσπελάσαντες τῆ θείᾳ τοῦ τῆς φύσεως κάλλους παρεπεφερόμεθα ἄσμενοι, ὥστε τὸ τραῦμα ἀκέσθῃσθαι πως, καὶ ἐπ' ὀλίγον τῆς δυσφορίας ἀπαλλαγῆναι.

port și plecând din oraș după răsăritul sórelui, apucaî calea spre Lemnos, care mă duse cât mai rãpide în marea Elespontului. Atunci venind o nópte întunecósã și fără veste cuprinđînd vasul, o vijelie cumplitã rupse cu multã rãpegiune funiele de dina-inte, sfãsie vânturile cu frãnghiele și cãrmele navei, în cât acésta risca a se cufunda în adênc cu ómenî cu tot. În acéstã impregiurare fiind fórté amenințați de întunericul furtunei, de isbirele vânturilor rãpedi, ce se bătéu între dênsele. și de loviturile puternicilor talazuri, de óre-ce și marea pare-cã într'adins se luptã cu noi, ne duceam cât mai íute la infern, stãnd la mijloc între viața și mórté, ba de ce în ce mai mult desperãndu-ne de viața ⁵⁵). Decî, cu totul desperãți suspinãnd cu bocete. și încremenîți de mãrimea pericolului, mai contenind furtuna în dorî de čiua, cu rãsarirea sórelui, împrãstiindu-se și negura cea întinsã, și strãlucind o či zîmbitóre am mai prins la suflet și a doua či cu vânturi mai line intrarãm în portul insulei.

Decî, dupa-ce debarcarãm aici, suindu-ne cu respirare gãfuitóre pe un munte situat lângã oraș, înalt și drept în sus, în care era cetățuia, am aflat pe Eroul cel isolat acolo și în singurãtate, respingênd prin o cugetare în adevêr de filosof nourul calamitãților. Și decî în necontentele întãlniri cu dênsul de tótã čiua însiram cuvinte sfãtuitóre de înlãturarea tristeței, voind a da óre-care consolațiune celui în suferințe. Dar ne-am încredințat că în van îmboldiam vigórea și bãrbãția permanentã în sufletul sêu cãci în pieceptele și sfaturile nóstre amintindu-î de tãria curagului și de nepãrsirea frumóselor lui dispozițiuni, pentru ca să nu se aľunde de tot în descurãgiare, și întinđînd prea mult tristeța, să se rupã așã dicênd sfóra, ne-am convins cum čiice vorba, că ducem cocovauã la Atena, și invêțãm del-finul să innóte ⁵⁶). Decî petrecênd așã îndestul timp în acéstã locuință abjectã, și vețuind între spiniã ceî rãsarîți din dureri, câte-o-datã ne ducém la litoralul mãrei spre a ne recori arșița cea înfocată a inimei ceî învãpãete, altã-datã pe culmea muntelui, ori apropiindu-ne de vre-o grãdinã, veselî ne recream de aspectul frumuseței naturei, în cât rana se vindecã întru cât-va, și pentru puțin scãparãm de suferința.

Κόρον δὲ τελευταῖον τῆς ἐκεῖσε διατριβῆς ἐσ-
 χηκότες, καὶ τὸν ὀδυνηρὸν τοῦ χρόνου ῥοῦν ἀπο-
 τροπιαζόμενοι ἐς τὸ ἀνακτόρειον πάλιν ἄστει ἀνα-
 λύειν βεβουλεύμεθα. Καὶ γὰρ τοῦ λημναίου ναυ-
 στάθμου ἄρταντες ἀναπεπετισμένοι καὶ πνεύματος
 ῥύμη διογκούμενοι ἰστίοις τὴν ἐξουρίας διεπλεύσα-
 μεν ναυτηλίαν, τὸν πορθμὸν ὅσον τάχος τὸν ἐλ-
 λησπόντειον παραμείψαντες· κυμαινομένης οὖν τηνη-
 καῦτα ἐξ ὑπογυίου τῆς θαλάσσης, καὶ αὖθις περὶ
 τὸν ἠράκλειον πόντον ἡ ναῦς σάλω κεινῆται, καὶ
 καταγίδι ἐμπεριπεσοῦσα δεινῇ, μάλᾳ μόλις παρὰ
 τὴν δευτερίαν τὸν τῆς προποντιδος πλοῦν πα-
 ρηλλάξαστο, δυσχερῶς πως ἐφικνουμένη τῆς πόλειως·
 ἐπεὶ περὶ δὲ καὶ δέλτον τινὰ ἐληλύθαμεν φέροντες
 πρὸς τοῦ ὑπερορίου ἄρχοντος ἀναγεγραμμένην, ἐν
 ἣ τὰ τῆ προλαβούση ἀρχῇ ἐμπαρμακρήσαντα,
 καὶ γε οὖν τῆς καρδοκουμένης τῆ ἀνακτῆσει,
 καὶ τῆ τῶν λυπηρῶν ἀπαλλαγῇ προσανήκοντα,
 νουνεχῶς ἐσχεδίασται, νέη παραχρῆμα καθ' ἡμῶν
 διεβράχην ἐκβολῆ τῶν δεινῶν, ἀπανταχῆ τοῦ χωρίου
 ἐκπλημμυροῦσα, καὶ προσκατακλύζουσα· αὐτίκα
 μὲν γὰρ οἱ τοῦ μ. προσ. ἐν εταῖροι τῶν πυξίων τοὺς κο-
 μηστάς, ἅτε τῆ σφῶν σκευωρία ἀπάδοντα ἐνηνο-
 χότας ἐντάλατα, λήροις τε καὶ φληνάφοις διηκόν-
 τιζον τοὺς ἐγέφρονας οἱ ἐμβρόντητοι, καὶ τοὺς
 ἐλευθέρους τὴν δianoixn οἱ χαμαίζηλοι, φρενολήπ-
 τους καὶ παρπληγας ἀποφαινομένοι· οἱ δὲ τέως
 πολέμιοι τὸν ἡμέτερον κατεπείγοντες δ' ἔθρον, ὅζυ
 διεμάχοντο, καὶ μοχθηρᾶ ὀτιοῦν παλάμη προσ-
 μηχανώμενοι τῷ τῶν παλαμναίων δεσμοτηρίῳ
 τὸν πόρρω που τιτς ὀδύνας ἐντεθραμμένον, καὶ
 ἀνυπεύθυνον, τελευτῶντες προσήγαγον.

αψν. Φεῦ τῆς ἀθεμίτου πράξεως, βαβαὶ τοῦ
 μίχρου ἀνομήματος, ἐνταῦθα μοι ἀναπολοῦντι τὸ
 γεγονός, ἀνεπίσχετοι πηγαὶ δακρύων καταβρέουσι
 τῶν παρειῶν, καὶ μὴν ἐπισχετλιάζων ἐφ' οἷς τε-
 τόξευμαι βέλεσι, καὶ τῆ θρηνωδία προστετηκῶς
 τῷ ἐμβριθεὶ ἄλγει ὀλοσχερῶς ἐκλύομαι προσδα-
 πανώμενος· κῆρα μ. ν γὰρ τίς ἂν διανοήσε· ε στυ-
 φωδεστέραν; τίς ἂν ἴδοι ἰστὸν πεπρωμένης δεινό-
 τερον; κατὸ ἰδμεν γὰρ τοὶ κλονούμενα τὰ τῶν ἀν-
 θρωπίνων πραγμάτων ἐδράσματα, ἅττα ἣ ἂν ποιοίη
 χειμάρρους καταβρέων χαράδρας περιετρίψτο πα-
 ρασύρων ὁ χρόνος· τεθεάμεθα οὖν τὸν πρὸς τοῦ
 ἀνακτος κύνιστον καὶ προεστεμμένον ὀλιγωρία πα-
 ρεντυγόντα τὸν ποδηγέτην τοῦ λαοῦ εἰρκτη ἐμ-
 πεπεδημένον, τὸ τῆς Ἑλλάδος κλέος ἀμαυρωθέν,
 καὶ ἀπαξάπασαν κατεστραμμένην τὴν ὄψιν τῆς
 παρελθούσης εὐκλείας, καὶ μηδαμῇ μένουσαν τὸ
 παράπαν· ἀλλὰ μὴν καὶ τούτοις ὁ ἄλκιμος προσ-
 καρτερήσας εἷα τῆ πείρα μεμαθηκῶς οὐ διεκἀμ-
 τετο τὴν εὐανδρίαν, καὶ μάλᾳ κολοφῶνος τῆς ἀ-

In fine, săturându-mă de petrecerea de a-
 colo și voind a înlătura supărăciosul curs
 al timpului, am decis a mă reîntorče iarăși
 în orașul împărătesc. Pornind deci din por-
 tul Lemnos cu ventrele deschise și înflate
 de răpegiunea vântului, am plutit bine pe
 mare, trecând cât mai iute strîmtóraa Eles-
 pontului. Dar atunci de-o-dată învâluindu-se
 marea, nava iarăși se agita de val, tot în
 marea Eracleiană, și cuprinsă de o cumpli-
 tă furtună abia-abia scăpă a doua și de
 plutirea în Propontida, cu anevoe ajungînd
 în oraș. Dar fiind-că cu venirea noastră am
 adus și o scrisóre scrisă de principele exilat,
 în care raționat erau descrise cele ce urma-
 să în domnia precedentă, și mai ales cele
 cuvenite pentru recăștigarea unei domnii
 așteptate, și pentru scăparea de supărări, de-
 o-dată irupsă asupra noastră o nouă revërsa-
 re de nenorociri, revêrsându-se ca un potop
 preste tot locul. Căci îndată socii noștri de
 mai 'nainte începură a împoșca cu bârfiri
 și fleacuri pe purtătorii scrisorilor, de ore-ce
 adusesse informări nepotrivite intrigei lor,
 pentru care însuși fiind simțiți, numiaū
 nebuni pre cei cu minte, și ei tãritorii tra-
 taū de nesimțitori pre cei cu cuget liber.
 Iar dușmanii de până acum grăbind perde-
 rea noastră, cumplit luptaū, și cu reutaciósă
 uneltire intrigând în tot chipul, în fine în-
 troduseră în temnița criminalilor pre cel
 îndelung acum trãit în suferinți și neres-
 ponsabil.

1750. O ce faptă nelegală! vai ce nele-
 giuire pângărită! Aici amintindu-mi de acea
 întemplantare, sorginți de lacrimi fără voe îmi
 curg pe față, vâetându-mă încă de săgețele
 cu care fui săgetat, și topit de bocete, mă
 perd cu totul consumat de adencă durere.
 Că cine 'și-ar închipui o ursită mai apăsă-
 tóre? Cine ar putea vedea o urzire de sórtă
 mai aspră? Vêdut-am în adevêr clătindu-se
 temeliele lucrurilor omenești, pre care tí-
 rindu-le timpul le-a resturnat, cum ar face
 un torent revârsându-se prin surpături. Așa
 fel am privit pre cel ilustru și mai 'nainte
 încununat de împêratul, întîmpinat cu des-
 preț, pre conducătorul poporului legat în
 carceră, gloria Eladei întunecată, și aspectul
 falei trecute cu totul distrusă și nelăsând
 nici o urmă. Cu tóte acestea, vítêzul persis-
 tând ca cel ce avea experiență în aceste,
 n'a slăbit în bărbăție, ci mai ales dorind

ρετῆς ἐφιεμένος ἐς κορωνίδα ἐπαίωνν προσελήλα-
κεν ὄλιβιος.

Ὡ δὲ μὲν οὖν προπηλακισμοῖς τηλικούτοις ἐνει-
λημένους, καὶ τοσάυταις ἀτυχίαις περιπλακέντας
ἐξείφνης ἐπιστίλβουσα θεῖα τις ἐπικουρία τοῦ κρείτ-
τονος πλοκῆς ἀνέπτυξε τῆς γορδίας, καὶ δὴ τῆς
τε εἰρκτῆς καὶ ὑπερορίας τοὺς ἀμφὶ τὸν ἡγεμόνα
ἐξέλακουσα ἐς τὴν βασιλείαν ἔδραν δημοσίῳ κε-
λεύσματι ἀναποδίσαντα ἡμῖν τὸν ἐπέρχστον ἐχα-
ρίσατο· τότε μέντοι πλοῖα κατάραντα, καὶ προτε-
ληλυθότα τῇ ἡϊόνι τῆς γῶρας γαμετῆ, τέκνα,
ὀμαίμονες. ἄρχοντες, πρόσπολοι καὶ οἰκέται, θε-
ραπαινίδες, καὶ φίλοις ἅμα ἅπας ὁ ὄμιλος τῶν
ἐκάϊσε παρχγενομένων, οὐχ ἥμισυ καὶ ἀλλαγῶθεν
προσφοριῶντων μετὰ πλείονος τῆς θυμηδίας προ-
σεδέξαντο, δακρύοις θεῖα ἀπορρέουσι ἰῶν ὀμμά-
των, τὴν τῆς παρεκπηδῶσης ψυχῆς διάγυσιν ἐπεν-
δεικνύμενοι· μετήλλαχται γοῦν δαιμονίως τὰ ἐχ-
θιστα καὶ δυσχερῆ ἐς ἥδιστα καὶ τερπνά, εἰς
εὐπρόσωπα καὶ εὐδιάλλακτα τὰ αἴσχια καὶ δυ-
σέντευκτα· ἀλλαμῆν οὗ παρεξετάθη οἴμοι τῶ
μῆ· εἰ τοῦ ἐπιρρέοντος χρόνου ἢ προσβαλοῦσα αἰ-
θρία, ἀλλὰ τὸνναντίον αὐ ἐπαιωρούμενα τὰ νέφη
καὶ ἀθροϊζόμενα νυκτὶ τὸ φεινὸν καὶ εὐδῖον πα-
ρεκάλυπτο, καὶ ὄμβρους παρέχεον πικροτέρων νε-
μάτων· πρὸ πάντων μὲν γὰρ οὐκ ἔλαθον οἱ πρό-
κριτοι τῶν θεραπόντων οἱ συμμοῦσαι τῆς βουλής
οἱ ἀμύητοι πάνυ ἀγνωμονοῦντες, καὶ ἀριδῆλως
καταλελοίπασιν οἱ εὐπεπονηότες τὸν εὐ ποιούμε-
νον, τὸν πλουτίσαντα οἱ πεπλουτηκότες, τὸν εὐ-
μενῆ καὶ γενναῖον οἱ ἀγελαῖοι καὶ ἀπαναίσχυντοι
δυσμενεῖς· οὗτοι μὲν ἀγαθὰ κεκτημένοι οἱ ἀναιδέες,
καὶ πλούτου περιουσίην ἐν μεγάροις πολυτελείαν νι-
κουροῦσι γλιδῶντες, καὶ ἄγαν διαθρυπτόμενοι, ἀνέσ-
τιον δὲ οἱ προγαστορες καὶ ἐν πολυτελείᾳ ῥαστω-
νεύοντες, καθορῶσι τὸν σφῶν αὐτῶν εὐεργέτην
κενία τε συζῶντα καὶ κκκουχούμενον· τοῖς δε γοῦν
καῖπειτα τοῖς ἀπωμότοις ἐφ' ᾧ τῶν ἀτυχημάτων
τὴν πληθὺν ἀπαρτίσασθαι, καὶ τραπεζίται συνε-
μίγησαν δεινοποιοὶ δανεισταὶ τε βιομήχανοι ἐπὶ χρή-
μασι παρνεοχλοῦντες, καὶ φυλακῆ καθειργνῶντες,
τὸν ἐν ἀδραναίᾳ ἀμηχανοῦντα· οὐχ ἥμισυ δὲ καὶ
οἱ ὑπὸ μιᾶρᾷ παλάμῃ καὶ πολυσχεδῶς διαβολῆς
συσκευῆ τὸ δίκαιον ψευσάμενοι ἀνχιδῶς πλαστοῖς
καὶ μῆθῆν ἐχομένοις τῆς ἀληθείας τεχνάσμασιν,
ἐς δικαστήρια διασύροντες, καὶ πολλαχῆ ἐπισπῶντες
τὸν μὲν ἀνυπόδικον, πᾶσι δὲ ἐβῶμενέσττα προσ-
παλαίοντα.

αψγγ. Καὶ μέντοι ἄτε δὴ εὐπορούσης ἐπὶ μη-
χανήμασι τῆς μισοκαλίης, καὶ πολυγονίας δεινῶν
ὀσημέραι ἀντιποιοιμένου τοῦ φθόνου οἱ τῶν πολε-
μίων ὑπουλότεροι, ὧν τῶς ἐδῶσαν τῆ ὀκαίωτητι

culmea virtuței se înălță fericitul la cununa
laudelor.

Deci, asupra celor așa copleșiți de atâtea
batjocuri și străbătuți de atâtea nenorociri,
de-o-dată lucind un ajutor divin de la cel
prea puternic, desfăcu nodul gordianu⁵⁷⁾,
și prin urmare scoțând din închisoare și de
la exiliu pre principe cu cei ce-l însoțeau,
prin ordin public reîntors în capitală ni se
dăruie cel prea iubit. Atunci venind cu cora-
bia și apropiându-se de țărutul țerei cu multă
bucurie l'au primit soția, copiii, consăngenii,
boerii, domestici, servitorii servitoare și împre-
ună cu amicii totă mulțimea celor ce venise
acolo, pre cum și cei ce alergase de pe
aîurea; și multe lacrimi curse din ochii lor
arătând veselia sufletului celui emoționat.
În urmare, într'un chip minunat să prefăcu
dușmăniile și supărările în plăceri și veselii,
uritorii și neprimitorii în zămbitori și îmbu-
nători. Însă, vai! seninul arătat nu se pre-
lungi îndelung în decursul timpului, ci din
contra iarăși rădicându-se și adunându-se
nuorii acoperiră cu nopțe lucirea și alinarea,
și vârsau gridini de ape mai amare. Căci se
arătară pe față foarte nerecunoscători mai cu
sēmă cei mai distinși dintre servitorii, com-
părtașii și necompărtașii sfatului său, și foarte
arătat părăsiră cei bine-făcuți pre bine-făcă-
tor, cei înavuțiți pre înavuțitor, rău-voitorii
josnici și nerușinați pre cel bine voitorii și
generos. Acești nerușinați posedând bunuri
și prisos de avere petrec în palate luxose
resfățându-se și foarte desmerdându-se, ba
pânticoșii și cei ce se îmbuibăză în luxurie
privesc pre bine-făcătorul lor fără vatră tră-
ind și chinuindu-se în sărăcie. Și în urmă,
spre a se deplini mulțimea nenorocirilor. cu
acești abjurători se amestecară zărafi asu-
pitorii, și creditorii industriași, cari supărau
pentru bani pre cel lipsit din neputința de
a lucra, și-l închidă în închisorii. Numai
puțin și cei ce cu mână criminală și prin
uneltire de multiplă viclenie, nerușinos fal-
sificând dreptul, cu măestrii plăsmuite și ne-
cuprinďetore de nici un adevăr, trăgeau la
tribunale și în tôte părțile tiraū pre cel ce
nu era de dat judecăței, dar carele vârtos
se lupta cu toți.

(1753). Însă fiind-că răutatea abundă în
intrigii și pisma întreprinde dîlnic sporirea
nenorocirilor, dușmanii cei mai vicleni spre
a face vîrf mulțimei răutăților, ce lucrasă

καὶ πληθεῖς κολοφῶνα ἐπιθησόμενοι ἐπὶ καταλύσει τῶν περὶ τὸν ἡγεμόνα, νόσου τινὸς ἄρτι ἀνασφηλάντων, ἕτερον αὖ ἀπογραφῆς ψήφισμα ἐξήνεγκον, ὡς δὴ τὰ τῆς Δακίης καταστασιάζοντα, καὶ συνθράπτοντα τὸ ὑπέρκορον, τουτονὶ ἐς Λέσβον αὐθις ἀποκρουσόμενοι ὑπερόριον. ὧδὲ πως οὖν τῆς μοχθηρίας τὴν τοῦ δικαίου περιβοήτην ἠμφισμένης, καὶ ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτῆς ὡσπερ ἐν ὄραματι τῶν τῶν δεόντων προσαπειῶ τὰ τῆς Δέμιδος ὑποκρινόμενης, καιρίως ὁ ἀνυπεύθυνος τέτρωται, καὶ τῶ τῆς δικαιοσύνης προσχῆματι ὁ τῆ δίκη προσεδρεύων κατήργηται στηλιτευόμενος· ἀλλ' ἂ μὴν τοῦ Δεῖου ὀπηνίκα ὁ ῥόυς τῶν δεινῶν ἀκατασχέτω πορᾶ καθορησάμενος, σιθαρῶτερον ἐπεσκήψατο, τηνικαῦτα ὡς εἶκος ἄρωγῆ ἀντιτυτανεύσαντος τὴν ῥοπήν, ἢ ὑπὲρ τῶν πεπτωκότων προσουνομένη δύναμις, καὶ καταβεβλημένους ἀντεπερείδουσα καὶ ἀνιστώσα, φροῦδα κἄνταῦθα ἀπέφηνε καὶ κενὰ τῶν ἐνεδρευσάντων ἐναντίων τὰ μηχανήματα, τοῖς ἀμφὶ τὸν ἡγεμόνα ἐξ ὑπογείου ἄμυναν παρρηχοῦσα κἀκείνον τοῦ ὑπερκορίου γενέσθαι ἀνθέλξασα, καὶ ἐξελοῦσα ἐς χρόνου παράλλαξιν, μετ' οὐ πολὺ αὖ β.σιλειῶ νεύματι τῆς παρενεχθείσης προγραφῆς ἀπολλογεντα, καὶ τῆς ἐπὶ τὴν εἰς τὰ ἴδια ἐπάνοδον ἀδείας τετυχηκότα.

ἄψνε. Ἄλλ' ἐν τούτοις μὲν οὐκ ἐπάυσατο τῆς κατ' αὐτὸν περιπετείας τὸν τάραχον ἐπικυμαίνων ὁ σάλος, οὐδὲ τούτευθεν ἀχειμαστος ἐν εὐδίᾳ ὁ πλοῦς διγυγνυται τῶ ἀριστεῖ καὶ δὴ τῆς τῶν συμφορῶν ἐπηρείας συναχμαζούσης τῶ χρόνῳ, τῆς γε ἀτασθαλίας τῶν πολεμίων ἀποστέρου σκευωρήματα ἀνευδοιάστως ἐμφορομένων, ὁ σημεῖρα ἐπὶ τὰ δεινότερα εἰστρηλατούσης, καινῶ αὖ πάλιν ἀπογραφῆς ἐπιτάγματι ἐρήμην ἐάλω, καὶ δὴ ἐς Χίον τὰ νῦν ποραπέμπεται ὑπερόριος τοιγαροῦν νέου ἄνακτος τὰς ἡνίας τοῦ κράτους ἐπὶ καταστροφῆ βίου τοῦ προανάξαντος β.σιλειῶς ἄρτι ἐν Βύζαντος προσαναδεξόμενου, ἐπειδὴν ὁ τῆς μεγάλης ἀρχῆς ὑπατος ἄμα τῶ τῶν πραγμάτων οὐτὸν προστάντα ἐπὶ τὸ ποδηγετεῖν ἡνίχον ἀναβρῆθῆναι, τῆς ἡνιογείας ἐξοπίνης ἀφίστατο ἐκκρουόμενος, ἐχθαίροντες ἀπαξαπλῶς οἱ ἀντίπαλοι. καὶ τῆ κατὰ τὴν ἡγεμονίαν ἑαυτοῦ ἀνακλήσει περὶ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας ἀνιόμενοι προσεσχηχένον τὸν ἀνδρα, τὸν ἐστραχισμὸν ἐφ' ᾧ πρόβριζον τοῦ ἄστεος αὐτὸν ἀνασπάσασθαι, ἐχθους παραμυθίαν ἐνενόησαν, οὐχ ὅπως τὸ Δεῖον συνόλιως καταδεσίέντες, ἀλλὰ καὶ τὰς λαϊδορίας τῶν εὐ φρονούντων, μηδὲ τὸ ποράπαν καταδύόμενοι, γύσσης γὰρ φιλοπλουτούσης ἐ; ἀπειροκαλίαν μυωπίσοι δεινῆς, καὶ ἐκτέπου μανίς ἐυπνέοντες οἷα τῆς ἑαυτῶν κέρδησι προσπεπυθότες, τὸν μὴ ταῖς εὐθύ-

până acum, pentru ruina celor din gîrurul principelui, rîdicați decurînd de pe o bôlă, aŭ făcut a se eda iarăși un decret de proscriere, că adecă el ar rescula și turbura locuitoriî Daciei, pentru care voiaŭ iarăși a-l îndepărta exilat în Lesbos. În așa chip reŭtatea investind mantia dreptului și presentându-se la curtea împērătescă, ca în dramă, sub masca celor ce cer dreptate, răni greu pre cel nevinovat și sub pretextul dreptăței, pusă la oprire desonorat pre cel ce adăsta dreptatea. Dar când șiroiul calamitaților, pornit cu o răpegiune neoprită se aruncă preste dînsul mai tare, atunci divinitatea prin ajutorul său, cu dreptul contra-cumpănind pornirea, și cu puterea sa ajutorând celor căduți, sprijinind și rîdicând pre cei surpați, și în acestă împregiurare, făcu vane și deserte machinațiunile intriganților contrari, pe neașteptate înlesnind ajutor celor din gîrurul principelui, și oprind ca dînsul să fie dus în exil, îl scăpă până la schimbarea timpului; nu mult însă după acesta eliberat iarăși prin voința împērătescă de proscřițiunea cea nedreptă, obținu permisiunea de reîntôrcere la casa sa.

(1755). Dar între acestea valul n'a încetat învâluind turburarea peripeției lui de atunci, nici de aici înainte vitezul nu 'și-a terminat navigarea în liniște fără furtună. În adevăr, atacul nenorocirilor crescînd cu timpul, și cutezanța inamicilor, plini fără îndoire de uneltire dușmănă, întărîtându-se pe fie-ce și tot mai cumplit, făcu a fi iarăși condamnat în lipsă prin un nou ordin de proscřițiune, și dar de astă dată este si trimis exilat în Chios. În acest timp un nou împērăt promise de curând în Bizant frînele statului după mórtea precedentului împērăt, și fiind-că vizirul marei împērății îndată ce fu proclamat cărmuiror suprem spre conducerea afacerilor, și fu îndepărtat, fără veste fiind respins de la cărmă ⁵⁴), atunci adversariî principelui întărîtându-se cu totul și supărându-se contra lui pentru că în acele zile încercase rechîmarea sa la domnie, 'și-aŭ pus în minte, spre resufful dușmăniei lor, ostracîsmul lui, ca așa să-l desrădăcineze cu totul din oraș, nu numai nerușinându-se nici cum de D-ŭeŭ, dar nesfîindu-se de loc nici de muștrările celor înțelepți: căci turbarea ce prea se resfățeză în desprețul binelui era în stare a-i înfuria.

ναις ὑπόδικον, ὡς πάσης τῶν δεινῶν ἀνακύψεως, ἐλπίδος τε μετεωρισμοῦ ἀποστήται, καὶ τὴν παρ' αὐτῶν τυρχνουμένην ἀρχὴν τὸ ἀυφίρημον τοῦ καιροῦ δεδιότες νευρώσειαν ἐμπεδῶσαντες τῷ τῆς ὑπερορίας προστημῆματι ὑπχαγέσθαι, μάλαγε ἀπεικίτως ἐμηγάνησαντο. Τοῦτο δῆπου ὡς εἶκε διημισθήτουν τρανῶς οἱ δοκῶφρονες, καὶ εἴοι τῷ δέοντι μὴ ἀνασειράζεσθαι τῶν ἀνθέσμων, τὸ τῆς ἀρχῆς ἐγκαλλῶπισμα σφίσιν αὐτοῖς ὡς ἐπιβάλλοντι ἰδίᾳ προσφκειῶσθαι, καὶ μόοις ἐφραμοσθῆναι, ἐξὸν ὡς εἶκε πάντων ἀναίδην καθυλακτεῖν, γὰρ ἄσχετον καταστρηναῖν τοῖς δυσπαράδεκτον εἶναι ἐπιλογιζόμεοις τὸν πάλαι γεννάδα, καὶ περιττὸν τὴν ἐμθρίθειαν, ἐμθρόνως τε τῷ πολιτεύματι ἐπεγγεγυμνασμένον, μὴ τῇ ἀλλοδαχίῃ, ἵνα αὐτοὶ ἢ ἄν τύχη κατάρξωσι, προσδικιτᾶσθαι λυγρῶς, καὶ τηκεδῶνι ὑποπιέζεσθαι τοῦτο τοῖνυν φιλαυτίας, καὶ τχύτη παρεφεστηκότος φθόνου τὸ ἐπ' ἀνθρώπουσ ἐξεμούμενον φάρμακον, καὶ ἡ ὕπουλος μαγγανεία τῆς μὲν ἀναφανδὸν ἀποσυλώσης τὰ δίκαια, τοῦ δὲ ἐς τοσοῦτον τοῖς καθήκουσιν ἐπιλυμνιουμένου λαθραίως, καὶ αὐτῶν κατατολυμῶντος, ὥστε τοὺς θεοστυγεῖς ἐκείνοὺς πρὸς τῷ ἦν ἔλαχον χώραν συλοχρηματοῦντας λείξεσθαι, τῇ κατὰ τὸ ἐγχωροῦν ἰχνηλασίᾳ τῶν τοῦ δυσπραγοῦντος ταπάρχου πράξεων, καὶ τῷ περὶ αὐτάς ῥεμβασμοῦ τῆς πονηρίας ἐαυτοῖς ἐξαρεσκομένους, καὶ ὡσανεὶ ἔναυσμα μισοκαλίας τὴν ἀρετὴν εἰληφότας, αὐτὸν ἐκπολλοῦ τοῦ περιόντος ἐπὶ τὴν νῆσον φυγάδα, καὶ τῆς ἐαυτοῦ ἐστίς ἀπεσχημένως παρεκρούοντα συγκυθελυσαι· ἐνταυθὶ μὲν οὖν τοῦ χωρίου τῆ τῶν λυπηρῶν ἀπερισπᾶστω διανοχῆ ἐξησημένης ἤδη τῆς γνώμης, καὶ δῆθεν τὸ ἐπὶ τὰ δεινὰ οἶονεὶ ἀντίτυπον καὶ τυλῶδες, τῇ πείρα προσκτησημένης ὡς περ πάλαι που λήματι εἴωθε ταῖς συμφοραῖς ἐνδιατρίψαι τοῦ βλοσυροῦ τῆς τύχης ὑπερρονήσας ὁ ἦρωσ τῆ περὶ τὰ θεῖα μελέτη, καὶ περὶ λόγουσ διατριβῆ, τὴν φιλόσοφον αὐ ἀντιτεθωράκισται πανοπλίαν, τὴν περιπέτειαν ἀποδεξάμενοσ τῶν ἀνθρωπίνων, καὶ ἄττα οὐκ ἄν ἐνὶ ἀπορυγεῖν, ταῦτα ἀντίβροπος στέγων καρτερόφρονι λογισμοῦ, καὶ προθύμως ἐγκολπιζόμενοσ.

Τοῖα δε ἄρα εἰσβολῆ τῶν ἐπηρεαζόντων κακῶν τὸ τηλαυγὲσ κατεβῶη καὶ ἀθηρόν τῆς ἐπιθαλλούσης ἡμῶν εὐδαιμονίας, καὶ δὴ ἐπταετίαν μέχρι

Pentru care respirând turbare nesocotită ca cei ce erau alipiți numai de căștigurile lor, ca să facă pre cel nevinovat de vr'o culpă să renunță la ori ce gând a se mai rîdica din nevoi și a trage speranțe, prea cu nedreptul aū intrigat de a'l supune la pedepsa exiliului, ca așa statornic să-și întăriască domnia lor tiranică, temîndu-se de nesiguranța timpului. Acésta, cum se pare, o disputaū arêtat păruții înțelepți și cari erau în stare a nu se retrage la trebuință chiar de la nelegiuirii: că adecă demnitatea onorifică a domniei s'ar potrivii și acomoda numai lor ca convenindu-li-se a parte, și credeaū că le-ar fi permis de a lâtra nerușinat și a se revolta nemăsurat contra tuturor celor ce raționaū, că ar fi greu de admis că vitezul de mai 'nainte, cel de o gravitate fără sémân, și cu înțelepciune experimentată în ale guvernămîntului să trăiască trist în streinătate și să se topiască în putregiune, pentru ca dênșii să domniască ori-cum s'ar întêmpla. Decî, acest venin al egoismului și al invidiei ce-l însoțește, revêrsându-se asupra ómenilor și viclénul farmiec al unufa răpînd fătiș drepturile, iar al celei-l-alte distrugând pe furis datoriele, și sumetînduse întru atâta contra acestora, în cât uritorii de D-deū aceia, pe lângă că prădaū țara ce le căduse în mîni strîngênd bani cu sila, apoi făcêndu-și plăcere în urmărirea dupre putință a faptelor nefericitului domnitor și în agitațiunea viclénă despre aceste și luând virtutea ca o escitare a urei lor, preste alte multe, la urmă uneltiră ca el să fie deportat ca exilat în insula amintită, depărtându-l cu totul de la casa sa. Decî în acest loc, firea sa deprinsă fiind acum cu neîntrerupta succesiune a supărărilor, și întru cât-va prin esperiență căpătând o învêrtoșare și resistentă contra restrîștelor, de óre-ce de mult acum cu curagiū se îndatinasă a persista în nenorociri, Eroulū ridicându-se cu mîntea mai pre sus de sêlbătăcia sórtei, prin meditatarea în cele divine, și prin ocuparea cu literile, se întrarmă iarăși cu armătura filosofiei, primind peripețiile omenești și îndurându-le de o potrivă, cu judecată pacientă bucuros îmbrăfoșă cele ce era cu neputință de evitat.

Decî prin o atare irupțiune a relelor băntuitoré se ruină strălucirea și frumșeta înfloritiei nóstre fericiri, mai ales că de șepte

τοῦ δε ἐν κακουχίᾳ προσαναλώσαντες τὴν ἀρίθκρυν ἐπιτρέγομεν, κήδεσι συζῶντες, καὶ ὡσανεὶ ποντίῳ σάλῳ προκαλινδούμενοι, τῇ δε κἀκεῖσε διαπεραιούμεθα, ἐς ἃν τὸ θεῖον ἡμῖν τάπιχειρα τῆς καρτερίας, καὶ γέρα τὴν ἐχειρίαν καὶ ἀνεσώδυνον γαλήνην ἀντιδωρήσεται ἐκδύσωπούμενον.

Ἐῶτε μὲν γὰρ ἡ τοῦ θεοῦ εἰ καὶ ἀδέκαστος δίκη τῶ συμπαρομαρτοῦντι ἀφάτω ἐλέει ἀντιταλαντεύεσθαι, καὶ οὐσπερ πρὸς τὸ συνίεναι ἐκπαιδεύουσα πλήττει καὶ τιμωρεῖ οὐ μὴ ἐς ὄλεθρον ὀλοσχερῶς ἀνελέσθαι· τὸ ἀνθρώπινον γένος παντοίῳ παραπεφυκῶς ἀνομήματι ὑδάτων ἀβύσσω κατέκλυσεν, ἀλλὰ Νῶε καὶ τοὺς παῖδας συνετηρήσατο τὸ καταπωθὲν σπέρμα τῶν βρωτῶν ἀναστήσοντας, ἀτημπόληται οἰκτρῶς τοῖς κατεζηλοκόσιν ἀδελφοῖς τὸ ἀμαχον κάλλος τοῦ Ἰωσήφ, ἀλλὰ τοῦτον δ τοῦ θεοῦ ἀνεξιχνίαστος πλοῦτος τῆς Φαραωνίδος ἐν Αἰγύπτῳ ἀρχῆς δυνάστην προεξελέξατο καὶ ἀρχηγέτην τὸ πικρὸν πῶμα τῆς αἰγυπιακῆς δουλείας παρὰ Φαραῶ ἀρυσάμενος Ἰσραήλ, ἐς τὸ τῆς θαλάσσης ἐμβατεύσας ἀδιεξόδευτον ἀβρόχοις ποσὶ προαγαγόντος Μοσέως διεπεραιώθη τῆς ἐρυθρᾶς, καὶ τὴν αἰγυπτίαν ἀποφυγῶν τυρανίδι, οὐρανίῳ ἐν ἐρήμῳ ἐπισιτιζόμενος μάννα, καὶ ὕδατι πέτρας ἀναβλύζοντι καταψυχόμενος, νεφέλης τε διαυγαζούσης τε φωτὶ, γῆν ἀνεμετρήσατο τῆς ἐπαγγελίας. Δαβὶδ τὸν ἀναπτύσσοντα προσέτην, καὶ προηβῶντα, σθένει τῶν πολεμίων καὶ διωγμοῖς ἀστόργως ἀντιμαχομένου υἱοῦ, ἤδη κελμηκότα καὶ ἀπαυδῆσαντα, θεῖα τις δύναμις ὑπερφυῶς προσπαλαίουσα πάσης ἀπηλλάξατο δυσμενείας. Ἑβραίους ὑπὸ Ἀσσυρίων ζωγρηθέντας, καὶ τὴν χαλεπωτέραν ὑπείσελθόντας οἰχυμαλωσίαν Ἀισθῆρ ἡ τῶ κρατοῦντι ἐπέραστος τῆς τοῦ θεοῦ συμαχίας ὄργανον γενοῦντι, καὶ τοῦ δυνάστου τὸ τραγὸν ἀποξέσασα τῆς ταλαιπωρίας, ἣ ἐμπέπυρται ἡ πληθὺς τῇ τοῦ Ἀμυρ ἀναίρεσει σθεναρῶς ἀπληθευρώσατο. Ἑβραίων αὖ παῖδας παρακμαζόντας τὴν βσιλείαν ἐπὶ τοῦ Ναβουχεδονόσορ, καὶ μάλα τὴν πολιρχίαν ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς Ἰσταμένου, θεῖω πως βουλῆματι ἡ μὲν δεξιὰ ὑπιδέσθη καὶ ἀντιάνειρε Ἰουδῆν τὴν Ὀλοφέρνειον ἀποτεμοῦσα κεφαλὴν ἐς ἀπροσδοκῆτον ἀντεισῆγαγε σωτηρίαν· Βασιλεῖ Ἰουδαίων νόσω πάνυ κατεσχημένῳ, καὶ δῆθεν συνημμένως θαλάτῳ προσομιλοῦντι θεὸς ἐκλιπαρούμενος χρόνον συμπαρατείνει ζωῆς εἰς ἀνάνηψιν· Κύρου Βαβυλῶνος ἀρχὴν ἀνατρέψαντος Ἰσραηλίτην λαόν τοῦ ἐβδομηκοντερίου ζυγοῦ τίς ἄν, ἀλλ' ἡ θεός ἐπὶ προπάτορσιν ἀπογόνους οἰκτείρας ἀνασπάσας ἐρύσαιτο; οὗτος γὰρ καὶ Δαυιδ ἀνέπαφον λίγων λεόντων βροχᾶς ἀδδῆφάγου ἀπέστησέ, καὶ πυριφλέκτου καμίνου καταναλίσκουσαν δύννημιν τριῶν παίδων ἀ-

anî până acum petrecând în miserie, mergem în calea cea plină de lacrimi, trăind cu grije și ca și cum restogoliți în talazul mării, suntem purtați în căce și încolo, până ce divinitatea îmblânzită ne va redărui respata răbdărei și ca premii repausul și liniștea cea alinătoare de dureri.

În adevăr dreptatea lui D-zeu de și nepărtinitoare, în genere se contra-cumpănește de nespusa lui milă, ce de aprópe o însoțește și nu dărâmă cu totul în peire pre cei ce-î bate spre învățare, și-î pedepsește spre înțelepțire. Așa pre genul omenesc cel crescut cu tot felul de nelegiuire l'a cofundat în adâncul apelor, dar a conservat pre Noe și fiii lui spre a ridica semênța ómenilor cea înnecată; s'a vândut miser de frații cei pismătareți frumuseța cea neînvinșă a lui Iosif, dar bogăția cea neurmărită a lui D-zeu l'a ales de principe și guvernator împărăției Faraonice din Egipt. Israil bând paharul cel amar al robiei Egiptene la Faraon, și mergând cu picior neudate pre calea cea neîmblată a mării sub conducerea lui Moise, trecu marea Roșie și scăpând de tirania egiptenă, nutrit în deșert cu mană cerescă, rēcorit cu apă isvorită din pétră, și iluminat cu nuor de lumină, în fine obținu pământul promisiunei. Pre David profetul cel deslușit de și îmbătrânit, acum slăbit și obosit de puterea inamicilor și de persecuțiile fiului, ce dușmănește lupta contra lui, o putere divină luptând pentru el minunat l'a scăpat de totă dușmânia. Pre Ebreii robiți de Asirieni, și intrați sub o captivitate încă mai cumplită, Estera, socia prea înbită a împăratului devenind instrumentul ajutorului lui D-zeu, și îmblândind asprimea Stēpânitorului, îi eliberă puternic, prin mórtea lui Aman, de terórea ce pătrunsă mulțimea poporului. Pre descendinții Ebreilor, slăbiți în privirea regatului, în timpul lui Nabucodonosor, dar susținând vērtoș asediul până la ascuțitul sabiei, prin o voință divină ludita cea bărbătósă și ageră la vedere tând capul lui Olofern, îi adusă la o salvare neașteptată. Regelui Iudeilor cuprins tare de bólă și acum în raport de aprópe cu mórtea, D-zeu după ruga lui îi prelungește timpul vieței spre revenirea în sine. Sub Ciru, cel ce a distrus împărăția Babilonului, cine óre altul de nu D-zeu, scoțând de sub jugul de șepte-șeci de anî, a mân-

πήλασεν· Οὕτω τοίνυν φιλεῖ Θεὸς τῶν αὐτοῦ τραυματιῶν ἀντιλαμβάνεσθαι, καὶ ἡ βλαψὸς αὐτοῦ χεὶρ τῆς παρ' ἐκυτῆς ἐγγαρχθείσης πληγῆς ἀντιποιουμένη, τὸ ἄκος ἀντεσφείρει τῇ σηπεδόνι φάρμακον ἀνερευνητύως ἐνχοτοποῦσιν, καὶ αὐτοσχέδιον τὴν Θεραπείαν ἀπραλείπτως ἐπιπροσάγουσιν.

Τὸν νόμον πρὸς γε περιθροῦντι τῆς χάριτος τῆς ἀρχαίης σκιᾶς τὸν ἐκφάντορα, τὴν σφραγίδα τοῦ πανσόφου βουλιμματος μηδὲν μοι ἄλλο ἀντικρὺ προσαντᾶ ἐμφανέστερα διευκρινούμενον, ὅτι μὴ τῆς ἀπίρου καὶ ἀκατλήπτου (ἐς οἶκτον γὰρ τὸ Θεῖον εὐάγωγον) ἐπὶ τοὺς κατ' ἄμω ἐν δυσπραγία κάμνοντας ἀγαθότητος καὶ φιλανθρωπίας τὰ ἐναργέστατα σύμ(εῖα) ὁ Θεῖος μὲν γὰρ καὶ ἑνσαρκος λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ πατρός, τὸ συναίδιον φῶς καὶ ἀπαύγασμα παρ' ὄλην αὐτοῦ τὴν ἐν τῇ ἐπεκδημίᾳ τῆς σαρκὸς ἀκατανόητον ἐπὶ γῆς ἐνδικίτησιν, τὴν ἐπὶ πάντας ἀνεξάντλητον πηγὴν, ἄρδην κατέχει τοῦ ἔλεους καὶ τῶν χαρίτων· πρὸς γὰρ τῷ πραγματεύεσθαι τῆς πεπτωκυίας φύσεως τὴν ἀνάκλησιν, καὶ μέλη παραλυτικῶν χαλασθέντα καὶ παρειμένα ἐμπεπέδωκε, τυφλώτουςί γε τὴν ὄψιν προσεδωρήσατο, καὶ δι' αὐτοῦ τεθνεῶτες ἠγέρθησαν, ὄμιλος καμνόντων ἀνεσφηλε, πόρνοι, τελῶναι, λησταὶ τὰ τῆς ἀμαρτίας ἀνδράποδα, ἀθαιάτου μονῆς ὑπερόλδιοι γεγονασιν ἄποικοι· ὡσάντως δὴ καὶ ἀποστόλων συλλόγου, πατέρων δὲ χορείας, μαρτύρων καὶ ὁμολογητῶν, καὶ ἐκκλησιαστικῆς ὁπάσης τουτὶ μὲν τὸ φιλοπονούμενον ἔργον, τουτὶ δὲ τὸ μέγαλαυχον ἀνδραγάθημα, τῶν δεινῶν δῆπουθεν ἀνακουφίσαι τὰ ἐμυθρῆ καὶ κατασκήψαντα τῶν ἀνιρῶν ἐφορηήματα, ἀρωγὴν τοῖς ἀπειρηκόσι προθέσθαι, καὶ μαγγανείας ἀπελάττει ἐπιρρέοντων κακῶν· ταῦτα δὲ ἀντικρυς ἐν παντὶ γέγονε χρόνῳ, καὶ ἀνεφάνη λαμπρῶς, ἥ γὰρ ἄν, τὸ πρόστιμον τοῦ δεινοῦ ὄντινλοῦν προκατεβάλετο, ἐκεῖ καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ ἀντιλήψεως ἡ ἀντεπεμβαλλουσα δύναμις, τὸ νηπενθὲς δηλαδὴ καὶ λυσώδυνον ἰαμα συμπροσάγουσα τὴν ἀλγηδόνα ἐσκέδασε, καὶ τὸ τραῦμα ἠκέσατο· τουτοῖ μὲν τοι καὶ ἐθνικοῖς πάλαι διατετηρήσθαι ἐωράκαμεν, οὓς καὶ περ τῷ ζόφῳ τῆς νημεσητῆς καὶ στυγεραῖς εἰδωλομανίας τυφλώττοντας, τῇ τῶν αὐτῶν ὄνειροπολούμενων Θεῶν προστασίᾳ ἀποχρώντως ἴσμεν τεθαβρήκωτος· διὸ καὶ τῶν ἐπιχειμῶν κακῶν, ἢ καὶ ἤδη καταρράγέντων, τὴν Θεραπείαν ἀναμαστεύοντες, ἐν ναοῖς πρὸς γε τοῖς βωμοῖς ἐνασχολούμενοι ταῖς εὐχαῖς ἀπετροπιάζοντο τὰ δεινὰ, χρη-

tuit pre poporul Israelit, îndurându-se de urmași pentru străbuni. Tot acesta feri pe Daniil neatins de mâncarea lăcomă a leilor celor flămânzî; și îndepărtă de la cei trei tineri puterea consumătoare a cuptorului celui înfocat. Decî așa voește D-zeu a ajutori pre răniții săi, și mâna lui cea lovitore, cercetând rana cauzată de dēnsa, introduce medicamentul în putregiune, aplicându-î neesplicabil leacul, și aducând apoi numai de cât curēnda vindecare.

Mai departe, voind a espune legea harului, deslușitorea umbrei vechi, nimic alta nu-mi vine înainte spre a mi lămuri mai clar sigilul sfatului celui a tot-înțelept, ca semnile cele mai evidente ale iubirei de omenî și ale bunătăței cei nemărginite și neînțelēsă (că divinitatea este plecată spre milă) asupra celor căduți în nefericire în ambele priviri. Căci Cuvēntul cel divin și încarnat a lui D-zeu și parintelui, lumina și splendorēa cea eternă, în tot traiul lui cel neînțeles pe pământ, în viața corporală, revărsă cu totul preste toți sorgintea cea nsecată a milei și a grațiilor. Căci, pe lângă că a făptuit rechiemarea firei cei căduțe, a întărit membrele slabe și infirme ale paralticilor, a dăruit vedere orbilor, și prin el s'a sculat morții, mulțime de bolnavi s'a însănătoșat, curve, vameși, tâlhari,— sclavi ai păcatului, s'a făcut prea fericiți coloniștii ai locuinței cei neperitore. De asemenea această operă lucrată de colegiul apostolilor, de ceta părinților, de martiri, de mărturisitori, și de totă Biserica, și această isbândire de mare fală, adecă: a ușura pornirele grele ale rēutăților, motivele asupritore ale supărărilor, a propune ajutor desperaților și interi înșelăciunile relelor inundătore. Acestea fățis avură loc în ori-ce timp, și s'a arētat luminos, că ori-unde s'ar lovi ⁵⁹) mai nainte rēul cu o pedēpsă ore-care, acolo și puterea intervenitore a ajutorului lui D-zeu, aducēnd leacul cel nedureros și alinător, imprăștie durerea și vindecă rana. Acestea vedem că și din vechime s'a observat încă de păgâni, cari deși erau orbiți de întunericul uritei și abjectei idololatrii, îi știm că în destul se încredeau protecției celor închipuiți de dēnșii. Pentru care cautând vindecare relelor ce-i amenințau, ori care acum îi și lovisă, sperau a se scuti de calamități dedându-se la rugi în temple și mai ales la

στηρίοις τε καὶ χρησμοῖς, θεσπρωτοῖς τε καὶ χρησμολογοῖς ἐς τὴν τούτων ἐχρῶντο ἀποσκοράμισιν· τούτου δ' ἕνεκα καὶ ἀποτρόπαιοι παρ' ἑλλήσι, καὶ ἀλεξίκακοι καὶ ἀποπομπᾶσι, ὡς ἀνεὶ τῆς αὐτοῖς λυπηροῖς συμμάχιας οὐκ ἀφίως ἔχοντες, οἱ πλείους τῶν θεῶν προσεκλήθησαν.

Ἐπεὶ οὖν τῷ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ἰσθῶ οὕτως πέφυκε χαλεπὰ κυκᾶσθαι τερπνοῖς, καὶ ἥδιστα λυπηροῖς ἀμοιβαδὸν συμπιρυφαίνεσθαι καὶ ἀναμιμίχθαι, καὶ μηδαπῶς πη, εἴγε ἐναχοῦ δεινῶν ἐμβολῆ συμβαίῃ πεσοῦσα, προσβάλλον ἀτύχημα γίνεταί, ὃ μὴ ἐπικουροῦσα καὶ ἀλεξίκακος ἀποτρέψειε πρόνοια, καὶ τὰ ἡμέτερα ἄρα καὶ δεινότητι ἀργαλέα καὶ πολυώδυνα ἐς ἀμείνω μεταβησόμενα δόξειε ἂν ἐξεῖναι προκαταγγέλλεσθαι, οὐ γὰρ ἀποκέκμηκε λειψυδρία τῶν θεῶν οἰκτιρμῶν καὶ ναμάτων ἢ ἀκάματος καὶ ἀένναος πηγῆ, οὐ δὲ πως ἐπάυσχτο συμπαθείας βεῖθρα προχέουσα, καὶ πολυχέυμονα τὸν ῥοῦν, καὶ προσκατκλύζοντα ἀναβρύουσα· εἴθε ἄρα καὶ ἡμῖν ὃ ἀκένωτος οὗτος καὶ ὑπερμεγέθης θεσσαυρὸς ἐκ τῶν ἐν παραθύστῳ κειμένων ὠρεῶν ἀνακούφισμα προσχαρίσαιτο τῶν ἐπικρατούντων δεινῶν, καὶ ἀμνηστῆ δῶη τοῖς δυστυχουσι τὸ εἰδεχθῆς καὶ ῥωγῶλεον ἀνακαινίσασθαι περιβόλαιον, ἡμᾶς τε τῇ ἀμάχῳ πάνυ ἐπεριδομένους ἰσχύϊ τὴν μέλαιναν νεφέλην ἀπροσκαδάσασθαι, καὶ τῇ τῆς εὐδίας ἐπελεύσει τὴν γαληναίαν εἰσπνεῖν, καὶ μελιχίαν αὔραν τῆς εὐμοιρίας.

αψνζ. Καὶ μέντοι γε οὖν ἐπὶ ναυαγία ὑπὲρ τῶν ὄλων κύβους ἀναρρίπτοῦντες, καὶ εὐέλπιδες ἅμα τῷ λιμένι τῆς θείας φρουρᾶς προσνέοντες, ἀθρόως ὡς τῆς ἀνωθεν περισθενοῦς ἀρωγῆς, διεβρωγῶτος τοῦ νέφους, καὶ ἀπροσκαδασθέντος, αἰθρίας τε ἐπιγενομένης, τὸν οὐρίον αὐτῶν πλοῦν μετεληχότες τοῦ γαληνῶντος ἐπελαβόμεθα ἔρμου.

Τοιγαροῦν θεοῦ κατὰ παροιμίαν φάναι, ὡς περ ἀπὸ μηχανῆς ἐπιφανέντος, ὃ ἐν μόχθοις ἀριστεύσας, καὶ τὸ στεβρόν κληρωσάμενος ἔθναρχος, ἀρτιφροῦς καὶ λαμπροῦ ψηφίσματος τὸν ὀστρακισμὸν ἤδη ἀνατρεψαμένου, καὶ τῇ κατὰ ἀντίρροπον δύναμιν τοῦ βασιλείου ἐπιτάγματος ἀντιπαραθέσει τοῦ διωγμοῦ συνθλασθέντος τῶν ἀντιμάχων φαιδρῶς ἐπὶ Βυζαντίου προκύψας ἀφίκετο, καὶ δέμητος ἐκεῖσε ἡρέμα παρεξιών ἐς τὴν τῶν Βλάχων κλεινῶς προκεκήρυκται, καὶ ἄλλοτε μητρύην, ὡς γε ἀντις εἴποι, πέλειν ἡμέραν, ἄλλοτε μετέρα τῇ δεινοπαθείᾳ ὑπαινιζάμενος, ἅπερ προὔκειτο ἐπαθλῆ τῆς πολυτλήμονος καρτερίας τὸ τῆς ἀρχῆς λαμπρόν

altare, și se serviaŭ pentru îndepărtarea lor de oracul și profetism, de profeti și de explicatori de oracule. Pentru acesta cei mai mulți dintre Zei fură numiți de Eleni, în-lăturători, respingători de rele și îndepărtători, ca și cum n'ar fi necapabili de ajutor în întristări.

Deci, de ore-ce în urzirea vieții omenești firește cană așa se amestecă supărările cu veseliele, și pe rând se țese și confundă plăcerile cu întristările, și nicăiri nu are loc vre-o nenorocire supărătoare, (de s'ar întâmpla a cădea unde-va vre-o împilare de adversități), pre care n'ar înlătura-o providența cea ajutătoare și respingătoare de rele; de aceea pôte și sorta nôstră, deși cumplit de grea și durerósă, nu mi s'ar părea imposibil a o anunța de mai înainte că se va strămuta în spre mai bine. Căci sorgintea cea nescată și deapururea a divinilor îndurări n'a conținut din lipsa de ape, și nici-cum n'a încetat a revârsa curente de compătımire, și a isvori un rîu abundent și revărsător. Fie dar ca acest tesaur prea mare și nedeșertat să ne daruiască și nouă din darurile cele tănuite, ușurare de adversitățile împilătoare, și măcar întru câtva să permită celor nenorociți a-și renoui vesmântul cel uricios și rupt, să împrăstie de la noi, cei ce ne încredem tare în puterea cea neînvinșă, nūorul cel negru, și să inspirăm cu sosirea alinării, lina și dulcea adiere a fericirei.

(1757). Între aceste aruncându-ne în pericul extrem de înnecare și tot-o-dată cu bune speranțe plutind la portul divinei supravegheri, de-o-dată, o prea puternic ajutor de sus! desfăcându-se și împrăștiindu-se nūorul, se arată seninul, și noi având parte iarăși de plutire favorabilă, intrarăm în portul cel liniștit.

În urmare, cum țice proverbul: apucând pre D-zeu ⁶⁰) de picior, principele nēmului nostru, cel ce escelasă în necasuri, și avea de moștenire statornicia, vesel arătându-se sosi în Bizant, după ce se redică ostracismul prin un noi decret strălucit, și persecuția adversarilor se nimici de opunerea puterei contrapusa a ordinului împărătesc; apoi petrecând acolo în liniște două luni, cu strălucire fu proclamat domnitor Valahilor, și din cauza relei suferinți venind la ideea, cum ar țice cine-va, că o țici îi este ca maștihă (vitrigă), iar alta ca mamă, se încunună cu stema

ἀνεδήσατο στέμμα, καὶ δόξης περιβέβληται τὴν ἀλουργίδα· ἐνταυθὶ τοίνυν αὐτοῦ τὰ νῦν πρυτανεύοντος, τῇ κατ' ἔμπεδον λόγον προεμφανέισθη βουλή, τά γε παρηκμακότα δεινὰ χάριτι πρὸς τοὺς τῶν λυπηρῶν αὐτουργοὺς, καὶ εὐτραπελία ἀντιπελοργεῦντος, τὸ τῆς Ἀμαλθίας ἤδη προγεῖται ἀφρονώτατα κέρας, καὶ τῆς δυσημερίας ἐξηλλαγμένης, ὑπο θέμιδος στάθμη, καὶ ἔμφρονι λόγῳ ἀγαθῶν μυσμηχιά πάνυ τοι ἕκασταχόθι περιέστη τοῦ χώρου.

Καὶ τοι γε τοῦ τηνικαῦτα ἐνότος πολιτεύματος τὸ διοίκημα, καὶ περ πολλῶ τῶ μέτρῳ δεινότεροις ἀτυχήμασι περιπεσόν, ἅν ἔδοξε, μικροῦ δεῖν, τῇ προγεγονυῖα τρυχώσει τῆς ὑπὸ τῶν προρξάντων καταβαλομένης χώρας ὑποκραδαίνεσθαι, ἀλλὰ γε μὴν τῇ στιδαρᾷ ἐμβριθείᾳ τοῦ πολιτευομένου δυνάστου ἀμηγέπως ἀντερήρειαται καὶ προσεπάγη· καὶ γὰρ κθάσασα στάσις συνταραττωμένου τοῦ δήμου, καὶ ὄγκος δημωσίων τελῶν ἐπικηθέστερος ἀφ' ἐτέρας ἀρχῆς πρὸ ἐτῶν διαθορυβήσας τοὺς ὄχλους, ἄρτι ἀναπολούμενα Ἡράκλειον ὅσον οὐπω τῶ διέποντι προῦβάλετο τὸν ἀγῶνα, τὸ πρόσαντες παρασημήναντα τῆς ἀνυθησομένης ὁδοῦ, καὶ δεῖν εἶναι, αὐγίου σταθμὸν, ὡς εἰπεῖν, ἕκκαθίραι, καὶ συκοκρεῖν κραδαίνοντα· οὐ μέντοι γε οὖν τοῦ λήματος ἐπὶ τούτοις κατὰ πλαγέντος, αὐτίκα ἐπεχειρεῖ τοῖς οἶαξι ἀπρὶξ ἀντεχόμενος, ἀκακίον εἰς καὶ πολυῖροθον τὸν πλοῦν, καὶ ἀκροσφαλῆ διαπορθεῦσαι, κόπαις γε ἀμα. ὡς ἔπος, καὶ ἰστίοις διατεινόμενος.

Καὶ μὴν λοιμοῦ γε τέως περὶ τὴν ἀφίξιν τοῦ κρατοῦντος συγκαταλαβόντος τὴν χώραν, καὶ πονήρως τὰ πλήθη διασπαράττοντος (τῶν ἐν ἄστει δυσχερῶν τουτὶ τὸ μέγιστον καὶ μάλα δυσκαταγώνιστον) ἄτε δὴ τούντεῦθεν ἀπειρογμένης τῆς συναφείας, οὐ μετρίως διακεκώυται τὸ πολίτευμα, καὶ τὰ πάντα κατῆρηγεται, ὡς ἐπὶ πολὺ τοὺς ἀμφὶ τὸν ἡγεμόνα ἐν σκηναῖς διχαιτᾶσθαι ἀγραυλοῦντας, καὶ δήπου νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν τοῦ πρωτίστου ἔργου τῆς δίκης ἀφισταμένους, τὸν τῆς νόσου σκηπτόν καὶ πυρίφλεκτον ὄλεθρον πάνυ πως δεδιέναι· μετὰ δὲ ταῦτα καιροῦ γε παραμείψαντος, τῇ τοῦ θεῖου ἐπαρωγῇ, ἀθρόον μὲν τὸ ἐπιπολλάζον λοιμῶδες ἐσχέδασται, καὶ τῇ ἐπὶ τὸ κρεῖττον μεταβολῇ, τὸ εὐδιον ὑπεφάνη καὶ εὐκραές καὶ δῆθεν τὰ διασπαρέντα ἡρέμα ἐς ῥυμὸν συνεστάλη, τάτε ἀπηγορευκότα ἀν. βῶνύμενα εἰς τὴν προτέραν μετήνεκται ἰσχὺν καὶ ἐμμέλειαν.

Τῆς πολιτικῆς τοιγαροῦν ἐργασίας ἐπιδραξάμε-

cea strălucită a domniei, și se investi cu porfira gloriei, care îi prestați ca remunerațiunii ale mult suferitōrei pacienți. Domnind deci acum aici, prin chibzuirea de mai înainte cunoscută a rațiunei cei solide, resplătește suferințele trecute cu favōre și grațiositate cātră cauzătorii acestor supărări, și așa revarsă cu prisos cornul Amalției (abondenței), și prin cumpēna dreptăței și sfatul celui înțelept schimbându-se starea cea rea, se respēdi mai pretutindenea în țera un furnicar de bunătăți.

De și guvernământul statului de atunci cădusă în desordine peste mēsură cumplită, în cât părea că puțin lipsea a nu se surpa țara fiind dārāmată de strivirea anterioră a domnilor precedentī, totuși întru cât-va se sprijini, și consolidă prin gravitatea fermă a domnitorului administrător. Căci o rescōlă precedentă a poporului turburat, și o sarcină de dări publice mai grea din ceea-laltă domnie, de mai înainte frāmântând populațiile; acum din nou repețindu-se, făcu ca munca Domnitorului să fie mai ca a lui Ercul preînsemnându-ī ce cale grea avea de suit, și arătându-ī că era nevoe, așa dīcēnd, de a curăți staulul lui Augia și a mētura țările de oi ^{*)}. Dar curagiul lui nu se spārīa de aceste, și strīns apucând cārmele, întreprinsă a scōte la capēt și acea navigare, de și mult sgomotōsă și periculōsă, întinđēnd într'un cuvēnt, de o-dată vēslele și vēntrelele.

Intre acestea, încă de la sosirea domnului țara fu cuprinsă de Ciumă, care cumplit prăpădea mulțimea poporului, (acesta însă este rēul cel mai mare și mai greū de învins pentru cei din oraș); apoi fiind-că din acēstă cauză s'a întrerupt comunicația, nu puțin administrația fu împedicată, și tōte se paralisară, căci, fōrte temēndu se de trāsnetul bōlei și de perirea cea înfocată, princepele cu ai sēi petreceau mai mult la cāmp în corturi, și dar nōptea și dīua se abstinēu de la lucrul cel mai principal al justiției. După acestea, schimbându-se timpul, cu ajutorul lui D-deū, să împrāscīa cu totul ciuma cea bāntuitōre, și cu prefacerea spre mai bine, se arătă alinare și însănătoșare, și prin urmare, cei împrāscīați încet se strīnsēră de la locul lor, și cei descuragiați re-întārindu-se revenīră la puterea și ordinea de mai înainte.

Mai departe, principele apucându-se de

νος ὁ ἀρχηγέτης, καὶ παμμεγέσει κακοῖς ἀντιπα-
ραβλαόμενος, ἐς σκάμματα κατηνέχθη παλαίων
ὄτε γοῦν καὶ τὸ σύντονον ἐπιτείνας τῆς γνώμης,
καὶ τὴν διάνοιαν ἀναπετάσας, τὰ πάλαι δὴ προ-
φύντα κακὰ ἀνεσπακε πρόρριζα, καὶ τὰς ἀντικει-
μένους ἀπανταγῆ προσβολὰς χειρωσάμενος τὴν αἰ-
θρίαν ἀντεισήγαγε καὶ ῥαστώνην· καὶ μέντοι τὰ
θεῖα καὶ ἱερὰ ἀνέκαθεν δι' ἐπιστροφῆς ἕλων, καὶ
περὶ αὐτὰ ἐπιεικῶς προθυμούμενος μηδ' ὅπως οὖν
ἔλαθεν ἔλως τῇ εὐρυθμίᾳ αὐτῶν, καὶ στερῆότητι
προσγενόμενος, τὰ περὶ τούτων καθήκοντα ἀείπου
ὑψηγησάμενος καὶ παρῆκλεύσας· ἐπὶ τούτοις μὲν
οὖν τοῖς γε περὶ τὴν πολιτείαν σπουδαίως ἐγκα-
τισχολούμενος, προσόδων τε καὶ τελῶν μειωρη-
μήσεις, βασιλείων ἐπιταγμάτων ἐξεργασίας, ἀνο-
ρᾶς πρὸς ἀστικὸν κάλλος, καὶ ἐμπόρων διατάξεις,
ἡθόντων μουσεῖα, καὶ ἅπαξ ἄπασαν τοῦ καθεσ-
τώτους καιροῦ τὴν συναρμογὴν, καὶ τοῖς χρεῖαις
συνάδουσαν εὐτεξίαν διετελεῖ φιλοτιμούμενος, ἐς
ἂν διετίαν μὲν ὧδε πως, καὶ ἐπέκεινα ἐπὶ τῆς δεσ-
ποτικῆς παρεληλαχὼς, εἶτα δὲ ὑπο θορύβου τῶν ἀπὸ
Κραγιόβης στάσει οὐτομολούντων, καὶ ἐνίων ἐπισ-
τολῶν ἀπόρρητά τινα ἐξορχουμένων τῷ βασιλεῖ,
ἄφνω τῆς ἀρχῆς ἀποσειόμενος, καὶ τὴν ἐπὶ τῆς
πατρίδος κἀθοδὸν ἐπὶ τὰ ἀνάκτορα διανύσας, αὐ-
τὰ πάλιν ὑπὸ γρεῶν, καὶ δανείων τῇ εἰρκτῇ ἀνιαρῶς
καθυποβέβληται.

ἀψνη. Ἀμέλει γοῦν ἐντούτῳ καιροῦ τῆς κατὰ
τύχην φαύλης παιδείας, καὶ αὐτουάτου περιπε-
τείας ταῦτ' ἐπὶ τὰ ἀθύρματα τὸ πεπρωμένον ἐξέφηνε-
καὶ γὰρ τὸ τῆς τύχης ἀμυδρῆπέδες, καὶ παλίμβολον
προσεξείκασται ῥεύμασι ἄμωπτιν παλινδρομούσης
Θαλάσσης, καὶ πλάστρυξι τρυτάνης παρέυκε, ὑπὸ
φυσήματι ἀνέμου κενεμῆστούσαις, καὶ παλλομέναις
ἀστάτως, ἔνθα δόξη τῷ πνεύματι ἐνθέντοι τοίνυν
οἰάπου ἐπὶ τοῖς ἀνθρωπίνοις εἴωθε πλειστάκις ἀνα-
μογλεύεσθαι τὰ ἐδράσματα, τῶν κατὰ βίον Πρω-
τέως δίκην μετηλλαγμένων, καὶ τῇ δε πάντως εὐ-
μᾶλα τούτων ὑπὸ τῇ ὠθουανικῇ ἀρχῇ ῥάστα
περιτρυπέντων, ἅμα τῇ ἀπ' ἀλλαγῇ τοῦ δυνάστου,
τὴν ἡνιογίαν κλεινῶς διεδέξατο, ὅ γε τῆς Μολδα-
βων πρύτανις Σκαρλάτος Γρηγορίου· ἀνὴρ μὲν ἀ-
γαθοφύης, καὶ τῇ εὐμενείᾳ ἐπιεικέστατος, τὸ γε
ἄγχιον καὶ μελίγιον τῆς γνώμης ἐκασταχοῦ
κρατύνων. οὐ μᾶλλον δὲ τῇ μεγαλοφυίᾳ, καὶ τῇ
τῶν ἐνότων πείρᾳ· ἀρίτιχος γὰρ ἐν ἡγευόσι,
διανεύμενος τὰ πηδάλια, ἢ τῷ πειθήνιον αὐτὸν
τυγχάνειν γε ὄντα, καὶ μᾶλα δήπου εὐάγωγον τοῖς
ἀτοκίως ὑποτιθεμένοις τὰ δέοντα· ταύτη τοίνυν
προσηνεστάτην μὲν τὴν φύσιν, καὶ προαίαν μετε-
ληχῶς (ὅπου γε καὶ οὐ πάνυ εὐμαρῶς τὸ ἦπιον

activitatea politică și măsurându-se cu relele
cele forte mari, se pogorî la luptă pe teren.
Atunci decî întîndîndu-și puterea rațiunei
și desvîlîndu-și cugetarea, smulsă din rădă-
cină relele acum de mult crescute, și învin-
gînd atacurile opuse lui de pretutîndene,
întroduse liniștea și înlesnire de tôte. Apoi
avînd tot-dé-una în gînd cele divine și sa-
cre și mișcat de cuvenita ardóre pentru ele
nici cum nu le-a uîtat ocupându-se forte de
buna lor rînduélă și întărire, puurea pre-
scriînd și ordonînd cele cuvenite la dênsele.
Peste aceste, serios ocupându-se mai ales cu
cele ce privesc guvernul, ambiționa a se dis-
tinge continuu în reforme de venituri și dări,
în executări ale ordinelor împărătești, în fa-
cere de piețe publice spre frumseța orașului
în regulamente pentru negustori, în scóle
pentru tineri, și în genere în tótă buna în-
toemire pentru timpul de atunci și în ordi-
nea confirmă cu trebuințele. În cât, conti-
nuându-și în așa chip domnia doi ani și mai
bine, în urmă, din cauza turburării celor ce
trînsfugise după revolta din Craiova, și a
unor epistole ce destainuiau niște secrete la
împératul ⁶²), de o-dată este îndepărtat de la
domnie, și reîntorcîndu-se în patrie la palatul
princiar, iarăși trist fu aruncat în carceră
din cauza datorielor și a împrumuturilor.

(1758). Cu adevărat, destinul în acest timp
a arêtat aceste păpușerii de joc neînsennat
al sôrtei, și de peripeție a întêmplării. Căci
învăluirea și nestatornicia sôrtei se asemănă
cu curentele mării ce se mișcă în flux și
reflux, și cu talerile cumpenei ce în aer se
clatină de suflarea vîntului și neconținut în-
clină, în cotro ar bate vîntul. De aici urmă,
că precum în lucrurile omenești adesa se
întêmplă a se scormoli fundamentele, căci
cele ce privesc viața se schimbă ca Proteu ⁶³),
așa în adevăr și aici prea ușor se restur-
nară aceste mai ales sub guvernul Otoman,
în cât odată cu plecarea domnului, glorios
primi cărma guvernatorului Moldovenilor Scar-
lat Grigoriu. Bărbat de la natură bun și de
o blîndețe forte plăcut, întîndînd pretutînde-
nea nesupărăcîunea și dulcêța caracterului
sêu; Iar acêsta r.u atîta din mărime de
geniu și experiența lucrurilor (că decurînd
întreat între principii administra cărmele). pre
cât pentru că s'a întêmplat a fi docil și
mai cu samă ușor de condus de cătră cei
ce-î explicau lămurit îndatorirele. Decî așa

εὔροι τις ἄν ἐπὶ τῶν κρατούντων, τῆς ἐπὶ δυνάμει ὑπερφιλοτιμίας κομιδῆ ἀναφυσώσης, καὶ ἐπὶ τὸ θυμικὸν καὶ εὐπράφρορον ὑποθηγούσης τὸ φρόνημα) ἀνχληγτότερον ἢ που, καὶ προσφυῶς διευθετεῖ τὸ ἀρχόμενον.

αψβ. Καὶ δὴ ὑπὸ τῆ τὴν ἀρχὴν κεκυρωκυία πρὸς ἀνακτος δέλτω, ἐς τριετίαν ἐμπεδοθέντος τοῦ διοικήματος, οὖν γε τὸν ἐπὶ Κραγιόδης γῶρον πρὸς ὠθουμανῶν ἰκείσε προλυμηναμένων, καὶ τὸ πᾶν ἀνακτικῶντων, σχετικῶς πιεζοῦμενόν τε καὶ τρυχωθέντα, τοῦ πασσυδῆ ἀναβρῦσασθαι, καὶ μεθαρμῶσι ἀντιπεποιήται· καὶ γὰρ ἀπὸ τῆς ἀνάσσης πόλεως τῆ αὐτοῦ προτροπῆ ἀφικόμενοι οἱ τοῦ ἀνακτος πρόκριτοι λειτουργοί, καὶ τάκεισε ἀναμαστεύσαντες ἀκριβῶς τοὺς ἀναφκνδὸν ἡδικηκότας τὰ δημόσια τέλη καὶ τοῦ ὑπηκόου ἄρδην καταστηνιάσαντας, τῆ ἀνα χείρας βασιλεία ἐπιταγῆ ἐντεῦθεν ἐξήλαυνον, ὡς γε καὶ τοὺς προδιβρῆγνυμένους ἐπιχωρίους τῆς λύμης ἀπαλλαγέντας βραχύ τι λελωφκένει, κάκειον τῆς ἐπιβροίος τὸν συρφετὸν ἐπτακοσίαις σκευοφόροις ἀμάξις οὐ τὰχιστα ἐφορηθῆναι τοῦ γῶρου· ἐπὶ τούτοις μὲν οὖν ἵνα ἅπκς ὁ βόρδορος ἐκασταχόθι ἀποκαθιροῖται τῶν ἐς τοῦτο σταλέντων βρασιλείων ὑπουργῶν καὶ περὶ τὰ τῆς κάτω Δακίας χωρὶς ἀφικνουμένων, οὐκ ἔλαττον τῶν ἐκεῖτε ἐπηρεαζόμενα, κῶμα, πολύχυνιά τε, καὶ ἀγροὶ ἅμα τῷ πένητι δῆμα πάλαι που κατασυλλθέντα τοῖς λυμεῶσι, παραχρῆμα τῆς ὑπεναντίας ῥύμης ἀπῆλλαχται, καὶ συλλήσεως ἀπειρομένων τῶν πολεμίων.

Οὕτω τοίνυν διωκημένης περὶ τὴν ἡγεμονίαν τῆς χώρας, ἐδόκει ἄν τὸ πολίτευμα ταῦτα γε ὑπ' ἀνδρὸς τὴν φυὴν πραέως τε καὶ ἡπίου πρυτανευόμενον, ἐν εὐνοημῶς ραστώνῃ χωρεῖν καὶ κατὰ ροῦν φέρεσθαι, εἰμὴ λώδης τινὸς προσεπησκηψάτης τὰ τῆς θέμιδος ἀναφκνδὸν κατεπεπάτοιτο δίκαια· ἀλλὰ γοῦν ταῦτα παρημέληται καὶ ὄλως ἀποκέκρουσαι τοῦ βήματος, οὐκ οἶδαμεν ὅπως, θάτερον δὲ, ἢ ὑπὸ τῆς τοῦ δυνάστου ἀφύας, καὶ ἀνειμένου φρονήματος εἰκάσειεν ἄντις ἐπὶ δικαστηρίων τὰ ἀθέμιτα παρεισβληθῆναι· πολλάκις γὰρ πρῶότητος ὑπὸ προσχῆματι ἔστιν οὐ ὑποσκήπουσα ἐναβρῦνεται βλακεία τε καὶ νοηρότης, καὶ τῷ τῆς ἡπιότητος προσωπίω παρεγκεκάλυπται τὸ τῆς γνώμης εὐθες, καὶ γε ἀτεχνῶς πράεα. καὶ εὐμενῆ φαίη τις ἄν ἄδρα, ἄλλως γε ἀφυῆ καὶ ἀξύμβολον, ἢ ὑπὸ πλουτουμανίας ἱμέρω τουτὶ γεγονέναι δόξειε· ἐπεὶπερ χρηματολόγος, καὶ τοῖς κειμηλίοις ἀενάως προστριβόμενος νοῦς, χρυσὸν

având parte de o natură foarte docilă și blândă, de sigur pôte conduce supușii potrivit naturei și mai fără asprime. (mai al-s că nu s'ar putea prea ușor afla blândeța la cei ce domnesc, căci ambițiunea cea prea mare a puterei în genere îi îngânfă, și le esciteză mintea spre mânie și pornire neraționată).

(1759) În urmăre, stabilit fiind guvernul pentru trei ani, prin cartea împărătescă de confirmarea domniei, de o cam dată Scarlat se apucă a regula și salva cât mai curând laturea Craiovei, cea cumplit asuprită și strivită de Otomanii, cari pe acolo mai nainte prădase și boștūrasă totul. Așa, după îndemnarea lui venind din capitală cei mai distinși dregători ai împăratului, și examinând scrupulos cele de acolo, cu ordinul împărătesc în mână au alungat de acolo pe cei ce făcis strîmbătățisă impozitele publice și se sumețisă de tot contra supușilor; în cât și locuitorii mai nainte striviți, eliberați de calamitate începură în scurt timp a răsuffa, și acea adunătură de împilători, încărcăți în șapte sute de care de transport fură cât mai iute espeduiți din localitate. După aceste, pentru ca tot nămolul rēului de pretutindene să se curățā, ministrii împărătești trimiși pentru acēsta, venind și în părțile de jos ale Daciei, nu mai puțin vătămăte de cât acelea pe cum sate, orașe și țarinii dinpreună cu poporul sērac de mult încă prădate de jăfuitorii, de îndată fură eliberate de sila contrară și de pradăciune, înfrânându-se dușmanii.

Deci țara fiind în acēstă domnie așa cărmuită, se părea că statul administrat mai ales de un bărbat de natură blândă și mōle, ar fi propășit cu înlesnire în buna ordine și condus după dorință, de nu prin o vătămăre cotropitoare, s'ar fi călcat fațis drepturile justiției. Da, aceste în adevēr fură neglijate și cu totul îndepărtate de la tron nu știū cum, dar pentru una din două: saū ar putea presupune cine-va că nelegătuirele se întroduse la tribunale din cauza simplităței domnitorului și a caracterului său celui indolent: că adesa sub forma blândeței furisindu-se pe unele locuri se înmândrește prostia și tîmpirea, și sub masca bunățăței se acopere ușurimea și stupiditatea minței, așa că mai în genere s'ar putea numi bărbat blând și bun, cel ce de alt-fel ar fi incapabil și netrebnic; ori s'ar părea ca acēsta s'a

ἐκισταχόθεν ἀποξέσθαι διαπειρόμενος, κόρον οὐκ οἶδε ποτέ, τῇ ἀργυροβόρῳ λύτσει ὑποδρύγιος οὐδαμῶς προσέσχε καθήκουσι, Θεσμοὺς οὐκ ἀναμαστεύει, τῆς δίκης εἴωθεν ὑπερπρῶνεῖν· κριταῖς δεκαζομένοις ἤδη πῶς ἀνῆκε ρυτήρας· τούντε ἔθεν ἄρα ἐν πολλοῖς τρανωῶς κατηδίληται κερματιζόμενον τὸ ὑπήκοον, οἷς γὰρ δέδοται τὸ δικάζειν, Θεμιστας δίκης ἐκαπηλεύσαντο, καὶ δὴ μᾶλλον τῶν συγκλητικῶν ὁ ἐν τοῖς δικανικοῖς Θεμιστεύων, καὶ περ τὴν ἱλικίαν γεγηρακῶς, καὶ μόνον οὐκ ἤδη πέμπελος καὶ τυμβογέρων, τύφῳ ἐγκειμένης ἀλκζωνίας ἰλιγγιῶν οὐχ ἥμιστα δὲ λιμώττων χρυσῶ, ὡς ἔδοξεν ἐπὶ ἀδικήμασιν αὐτοῦ τῷ παραφόρῳ βουλήματι, ἄρδην τοὺς νόμους διεσουλήσατο.

Ταύτη μέντοι γε περὶ δίκας καὶ διαστάς ὑποσκάζουσα ἡ τοῦ πολιτεύματος κίβδηλος τηρικαῦτα διοίκησις, τοὺς ἐν ἄστει, καὶ ἀλλαχόθεν τοῦ χώρου ἐπιφοιτήσαντας κατέβληθε καὶ διεθορύθει· κἀντεῦθεν πῶς ἐδόκει τὸν πάλαι ἐκυτῆς κηδεμόνα ἢ δυναστεία, δυοῖν ἐτῶν τῆς ἀρχῆς προσλισθήσαντα ἀνάζητεῖν, ῥύθμισιν κράτους ἐπίζοντα πρὸς φρεσιτέραν, καὶ πόλεως κερηνότα ἐπισσόμενον τραῦμα· ὃν γε καὶ θεῖα τις τοῦ κρείττονος πρόνοια, πρὸ ἔτους μὲν νεύματι βασιλείῳ τῆς εἰρκτῆς ἀπαλλαγέντα· ἄρτι δὲ τὴν ἡγεμονικὴν τῆθενναν ἀμπεχόμενον, ἐς τὴν τῶν Βλάχων ἐπὶ τῆς ἀρχικτῆς ἔδρας περικλεᾶ μετήνεγκε καὶ ὑπερόλβιον.

ἄψξν. "Ὅτε γοῦν καὶ θεῖμις αὐτόχρομα δικαστηρίοις ἄμα παρεκθίζετο, θεῖμιτε καὶ ἀνθρώπινα ὑπο διευθύνοντι συνέσεως λόγῳ ἐμμελῶς συντέτακται, πάντα πέπαυσται τὰ δεινὰ, ἀρχῶν μεταπτώσεις, διωγμοὶ, εἰρκταί, ὀστρακισμοὶ, περιήρηται, ὁ χειμέριος κλύδων ἐκόπασε, τέρψις δῆπου κεκράτηκε, καὶ θυμηδία πανταχῶσε τῆς ἀρχομένης καθήκουσα.

Τοιγαροῦν ἀλλεπαλλήλου τε, καὶ ἀμοιβαίας εἰρμὸν τροπῆς ἀείπου παρείληφε τὰ ἀνθρώπινα, ἀστάτως φερόμενα, καὶ ἐς ποικίλας μορφὰς μεταπίπτοντα, ἐξ ὅτου δῆπουθεν γενέσεως, καὶ φθορᾶς καθάπερ ἐν τῇ φύσει πολυσχεδῆ ἀνἀπέφυκε φάσματγ, ἐκ σπερμάτων μετηλλαγμένων τῶν μορίων τῇ ἀναπτύξει ζῶοντε εἶδη ἀλλήλων διενηνοχότα, καὶ φυτῶν δένδρων, ἀνθῶν, καρπῶν, πεπείρων μυριόχροα κάλη, σκόλυξι δ ἀποτικτόμενα, ψυχαι τε καὶ χρυσάλιδες, χέρσος ἐξ ὕδατος, ὦραι παραλλαττόμεναι ἀμοιβαδὸν, ὡς γε τῷ ἔαρι,

întemplat din iubirea de înbogățire: căci o minte socotitoare de bani, pururea frecându-se prin odore și încercându-se a rade aur depretutindene, nu cunoste nici un safiu, ci cufundată în turbata fôme de argint nu este atentă nici cum la îndatoriri, nu observă legele, se deprinde a desprețui dreptatea și în fine lasă frâul în voia judecătorilor corupți⁶⁴). Din această cauză, supușii punși făși, în multe fură strămbătățiți: căci cei însărcinați cu judecarea vindeau drepturile judecăței, iar mai ales dintre divaniștii președintele judecătorilor de și bătrân de vrastă și aprôpe cădătură și cu un picior în mormânt, amețit de fumul înnăscutei lui îngâmăfări, dar numai puțin flămând de aur desfință cu totul legele, precum s'a arătat din prea pornita lui voință la nedreptăți.

Deci așa schiopătând în privirea judecăților și a judecătorilor corupta administrare de atunci a statului, apăsa și turbura pre orașeni și pre cei ce veniau de ațurea din țară. Pentru care, se părea că domnia doarește pre vechiul ei cârmuitor, alunecat cu doi ani mai nainte de la putere, pentru ca să aducă statului o ordine mai naturală și să vindece ranele cele adânci ale orașului. Pre acesta, adevăr eliberat din carceră cu un an înainte prin voința împăratăscă, și de curând investit cu mantia domnescă, providența divină aceluși prea Puternic îl transferă glorios și prea fericit pe tronul domnesc al Valahilor.

(1761). Când deci se instală tot-o-dată în tribunalul însăși dreptatea, și armonios se întocmiră cele divine și umane de rațiunea, ce cu înțelepciune guverna; atunci toate relele încetară, prefaceri de dregătorii, persecuțiuni, închisori și ostracisme (exilări) dispărură, furtuna cea vijelôsă se alină, și predomină veselie și bucuria respândindu-se preste toți supușii⁶⁵).

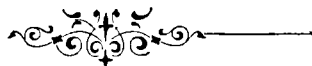
Prin urmare, evenimentele omenestii totde-una au avut un șir de întorcere alternativă și reciprocă, neconținut mișcându-se și prafacându-se în felurite forme, de când adecă s'au arătat precum în natură multiple forme de nascere și perire, deosebite specii de animale și plante provenite din desvoltarea particulelor schimbate încă din semințe, frumuseți de colorii infinite de arborii, flori și fructe cöpte, fluturi și chrisalide născuți din vermi, uscat din apă, anotimpuri preschim-

ἄττα χειμῶν κατέλυσε, θάλλοντα ἀνανιεύεσθαι, καὶ πλείω που ἕτερα ὁσημέρῃ περιαθρούμενα, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων, ἄλλων ἄλλως παρατραπέντων, ἔθνη, ἦθη, νομοθεσίας, πόλεις τε καὶ δυναστείας ἀκάθεκτος χρόνου καταδιβρώσκει φερέα, ἄλλατε ἄλλοῖα μετρυθμίσει ἀναφυόμενα διαμπερὲς ἀντεισάγεται· σκύλλαν τὸν χρόνον φαίη τις ἄν, δεινὸν καὶ κατὰπτυστον τέρας, τοὺς πικραπλέοντας ἀρπαράζουσιν, χάρυδιν ἀναταρασσομένην ἢ γε τῆς συστροφῆς, καὶ δίνης τῆ παλιβρόσια ἐκτραχηλίζουσα, ἐς βυθὸν τὰ σκάφη ἀναρροφούσα καθίησι· πλοῦν ὑπὸ θυέλλῃ καὶ ναυαγία κλυδονιζόμενον, καινῶν ἔμπης ἐκάστοτε πραγμάτων ἠπειροῦς ἀνακλιύπτοντα· πόλεμον βίου ἄλλοπρόσαλλον, μεταβολαῖς θορυβούμενον, περιστροφαῖς σκελιὸν Δαδύρινθον, καὶ δυσδιεξίτητον, θέρτρον, συνελόντι φᾶναιζώντων βρωτῶν, ἐν ᾧ σκηναὶ καὶ δράματὰ ἀμμοιγῆ, ἄττα πῆ μὲν γελοῖως ὑποκριταῖς κωμωδούμενα πλῆθὺς μυκτηρισμῶ παραμείβεται, πῆ δὲ τραγικὴν προτείνοντα λύμην, θρήνη κοπτόμενος ὄχλος τικερὸν ὀλοφύρεται· τοῦνεκα „οὐκ ἀπεικότως ὁ κόσμος, Δημοκράτης φησὶ, σκηνη, „ὁ βίος πάροδος, ἦλθες, ἴδες, ἀπῆλθες· καὶ ἔχομένως ἄλλαχόθι, ὁ κόσμος ἄλλοίωσις, ὁ βίος ὑπό- „ηψις. (Δημόκρ: γυνῶμ:).

Ταύτης οὖν ἐπὶ τοῦ δικικοῦ κράτους νυνὶ γενομένης τῆς παραμείψεως ἢ γε καὶ ἄλλας ἐφεξῆς ὀψέποτε συμπαρομαρτ(ουμένας), προκαταγγέλουσα ἢ τῶν πραγμάτων προὑπεμφίνει ἄλλοίωσις, ἵνα μὴ ἐπ' ἀδολεσχίαν ἄσχετον καθορμῶτα ἢ ξυγγραφή προσαρξῆ, καὶ γε ἐπιμηχέστερον ὑπερτείνει μακρολογία παρεκδραμοῦσα, πέρας ἔστω κάμοι τοῦ λόγου, τὸ τῆς παριππευσάσης δυσπραγίας τέλος, καὶ ἢ τῆς εὐκλείας ἐμφάνει, δίκας, εἰμῆ τῆ γραφῆ, εὐτραπελείς δήπου καὶ χάριτος τοῦ λόγου χηρέοντος, ὡσπερ ἐξ ἀνειμένης νευρᾶς οὐκ εὐστόχως ἐπεβάλομεν, μηδαμῆ πως ὑφεξοντι, ἄτε δὴ τὸ σύντονον τῆς σπουδῆς πρὸς τὸν ἥρωα, καὶ ἀξιέροστον φίλτρον τῆδε διατρανώσαντι.

bate pe rând, în cât primăvara înflorind reîntineresc cele ce iarna le-a destrus, și multe altele care în fie-ce ți se observă; așa și în cele omenești, altele alt-feliu se schimbă; națiuni, moravuri, legislații, orașe și dinastii, pre care neîntreruptul curs al timpului le consumă, și neîncetat prin prefacere introduce altele alt-feliu formate. În cât, ar ți dice cineva că timpul este ca Scila, monstru teribil și uricios ce răpește pe plutitori; Charibda turburată, care resturnându-se prin vîrtejirea volburei și a vultorei, și înghițind vasele le duce în adânc ⁶⁶); navigare învaluită de vijelie și amenințată de naufrângere, dar care descopere tot-dé-una continente de nouă lucruri. Resbel mutual al vieței agitat de prefaceri; labirint cu învîrtituri resucite și fără capăt; într'un cuvînt, teatrul de muritori vii. în care apar scene și drame amestecate, care une-órea fiind ridiculizate comic de actori, mulțimea trece pre lîngă ele cu despreț, iar altă-dată înfățișînd-o nenorocire tragică, poporul cuprins de plâns le jălește dușos. Pentru care nu fără sémên de adevér Democrat ți dice ⁶⁷) că: „lumea este o scenă, „iar viața cîntarea înductivă: ai venit, ai „vêdut, ai plecat. Deasemenea aiurea ți dice: „lumea este o prefacere, iar viața o recepțiune“. (Democr. Sentențe).

Deci întemplantându-se acum în statul Dacic acésta schimbare, cum prefacerea lucrurilor de mai nainte arată prevestind că mai departe când-va aũ să urmeze și altele, apoi pentru ca acésta scriere să nu se alunece înclinând spre nemésurata vorbire, și să nu se întindă prea mult scăpătînd în lungă cuvîntare, sfîrșitul nefericirei ce ne-a însotit pênă aici, și arétarea gloriei, să facă capăt și cuvîntului meu; sperând a nu fi criticat de cât doar din partea scrierei, că adecă cuvîntul meu ar fi lipsit de grații și glume ca și cum săgetînd cu arc móle n'ași fi lovit la țel; dar cutez a ți dice că prin acésta scriere mi-am manifestat zelul cel ferm și iubirea cea ardentă cătră Eroũ.

NOTE EXPLICATIVE

La Cronicul lui Constantin Depasta Peloponisiianul.

1). În genere această espunere de principii a faptelor omenești este subtilă și grea de înțeles, căci *Depasta* admite în istorie ideeele contimpurane lui, ale lui J. B. Vico (*Scienza Nuova*), dupre care evenimentele istorice se desfășură în trei mari cercuri: Vërsta divină, cea Eroică și cea Umană.

2). Principatele sub Fanarioți ajunsesă atât de subordonate Turcilor, încât *Depasta* adesa le numește Satrapii sêu Pașalicuri ale împărăției Turcești.

3). Locuitorii din Tracia, trecuți în proverb pentru ignoranța și prostia lor.

4). Κόρυθις și ἄξων colone și table de lemn ce se învêrtiaă în jurul unei osii și pre care la cei vechi se scriiaă legi, ordine ect. Ear δέσπταις tablă triunghulară ca \triangle tot pentru acest usă.

5). *Filosof Cinic* din Teba, înflori în Sec : IV ante Chr.

6). *Pindar* poet liric din Beotia, înflori în secl. al V ante Chr.

7). *Plutarh* celebru biograf grec, a înflorit în secl. II după Christ.

8). *Epicetet* filosof stoic din Frigia, înflori în secl. II post Chr. renumit pentru estrema sa răbdare și suferință.

9). Aici se face aluzie la legea ricorsi a lui J. B. Vico, învêțat Italian, carele admitea că Istoria omeneirei se desvoltă perpeturi în trei mari cercuri.

10). La greci pentru a fi excelent învingător la luptele olimpice se cerea a învinge în săritură, disc, alergare, trântă și asvârlire cu lancea. La această grea, dar' gloriôsă luptă se face alusiune.

11). *Pașii de Vidin, Silistra și Babadag* erau însărcinați, de pôrtă a supraveghia pre Domni și gerarea afacerilor politice din Valahia.

12). Veđi ce ăice despre acest început de domnie și *Neculcea*, pag. 368, editura de București 1872.

13). Impêratul cădut este Ahmet, iar cel nou înstălat Muhmud. Veđi mai pre larg de această revoluțiune *Neculcea* pag. 368. Opul citat.

14). Domnul neguțitor de oi de care se amintește aici este Butucachi, sîrb de neam, carele însă n'a apucat a veni în Moldova, omorît fiind pe loc. Veđi *neculcea* pag. 368.

15). Acesta este Topal Pașa, amicu lui Constantin. Veđi *Neculcea* pag. 370. — *Depasta* consideră principatele ca niște pašalicuri Turcești, pentru care le și numește adesa *Satrapii*.

16). Despre această intrigă veđi *Neculcea* pag. 371.

17). Cine este Dómna Ecaterina, veđi *Neculcea*, pag. 370—371.

18). Veđi *Neculcea*, pag. 377.

19). Veđi atât despre Moscali, cât și de Tătari *Neculcea*, pag. 382.

20). Despre această a doua Domnie a lui Const. Mavrocordat veđi *Neculcea* pag. 376 și următoarele; și *Enachi Cogălnicenu* pag. 203, ect.

21). Care înrudiri nu s'aü făcut. *Neculcea*, pag. 388.

22). Acesta este Ismail pașa, *Neculcea* p. 379.

23). *Tespid* primul poet tragic, înflori în secl. VI în Atena.

24). Veđi *Neculcea*, pag. 391; și *En. Cogăln.* pag. 201.

25). Despre acest rezel veđi *Neculcea* pag. 394.

26). Veđi *Neculcea*, pag. 394 și 395.

27). Despre aceste hărțieli, dar mai ales despre bătaia decisivă ce a avut loc la Târgoviștea, Pitești, și Persinari din district. Dâmboviței; veđi *Fotino Tom. II* pag. 315, edit. Viena 1818; și *Tunusli* pag. 292, Viena 1806.

28). Veđi *Neculcea*, pag. 396.

29). Veđi *Neculcea* pag. 394 și 396.

30). *Neculcea*, pag. 397.

31). Acesta este armata Turcescă ce se întorcea de la Vidin, unde bătuse pe Valis generalisimul Némț, și alungasă pre Némți în spre Transilvania. *Neculcea* 396 pag.

32). Veđi *Fotino* și *Tunusli* citați mai sus, ediția Viena 1818.

33). Veđi *Neculcea* p. 397.

34). În ochii lui *Depasta*, pur grec Peloponisiian, poporul român n'are alt nume de cât de mulțime, turmă.

35). De la 1718 Oltenia fu cedată Némților la pacea de Pasaroviți până la 1739, când li se reluă prin pacea de Belgrad 1739.

36). *Neculcea* pag. 337, 401 402. — Despre pur-

tarea sălbatică a Tătarilor în aceste țări, chiar când erau ordonați de Pórtă a ajutat pre Domn în resbóe, veđi și cele ce spune N. Chiparisa în viața lui Mihail Racoviță Voevod.

37). *Neculcea* pag. 405. Cogăln. pag. 201.

38). Despre această incursiune a Cazacilor Donți, veđi *Neculcea*, pag. 410.

39). Cu ocuparea Olteniei de Nemți la 1718. Acum însă bătúți fiind de Turci prin pacea de Belgrad 1739, se reintórse Țărei Românești.

40). Despre reformele ce a făcut în Valahia se póte înțelege din cele ce spune Ión Canta (ediția București, Letopiset. Tom. III. pag. 183) că a făcut în Moldova Const. Mavrocordat în a doua a sa domnie. Dar despre cele ce se amintesc aici veđi D. Fotino, Tom. II pag. 317 și Tom. III pag. 346 despre reformă. Și Tunusli, Cap. 28, reforma lui C. Mavrocordat.

41). Papucul Tragedianilor, carele se potrivía la ambele piclóre și dară schimbăcios.

42). *Neculcea*, pag. 412 și 416.

43). Veđi Conta pag. 185, ediția de București, 1874 (în Letopisețile țării Moldovei de M. Cogălnicenu).

44). *Conta*, pag. 183, *Neculcea* p. 420 și Cogăln. Enachi 203.

45). *Empidoclu* celebru filosof Pitagoric înflori în secl. V în Sicilia. Ante Christ.

46). *Neculcea*, pag. 417. *Conta* pag. 183. En. Cogălnic. p. 203.

47). *Neculcea*, pag. 420. — Patriarhii Alexandriei și a Ierusalimului. En. Cogălnic. p. 204.

48). Veđi Cogălnic. Enachi, pag. 216.

49). *Enac. Gogălnicenu* pag. 213.

50). *Platon* în Fedru.

51). Loc de exilare la Turci.

52). *Omer, Iliad. A.*

53). *Areas* vestit și eroú grec, Sofoclu l'a descris în fragedia Filoctetu.

54). *Odiseú* renumitul Eroú din Itaca: Omer 'i-a

descris peripețiile în Odisea. Neoptolem fiul lui Achil, fu adus împreună cu Filoctet la rezbélul Troei de cătră Odiseú.

55). Descrierea periculelor marine era la greci fórté îndatinală, ca loc comun se vede și din Epistola lui Sinezie cătră frate-săú Evoptiú.

56). Cucoveicele sunt așa de multe la Atena în cât proverbul: γλαδὲ ες Ἀθήνας însemna ceva de tot ordinar și cunoscut de toți. Delfinul pește maritim.

57). Nodul gardian din Frigia, pre care Alexandru cel mare îl tae cu sabia. Ca proverb însemnă ori ce lucru greú de efectuat.

58). După Mahmud urmă Osman fratele precedentului. Ear Vizirul schimbat este Mustafa Pașa. Veđi Enachi Cogălnic. p. 228.

59). Acastă propozițiune se póte traduce așa: *ori unde s'ar plăti de mai 'nainte pedépsa réului, ori-care ar fi ea; dar mi s'a părut clară cea înserată în text.*

60). Proverbul grec luat de la reprezentările teatrale: *D-geú dupe mașină* = deus ex machina, corespunde întru cât-va proverbului nostru citat în text; pentru care am și făcut us de dînsul.

61). Staulul lui Augia regele Elideú, în care în 30 de ani stătusă 3 mií de vaci, și pre care l-a curățit Ercul într'o di.

62). Despre aceste Epistole veđu En. Gogăln. pag. 233.

63). Proteú deú marin, carele avea facultatea a se preface în ori-ce voia.

64). Din această caracterizare a lui Scarlat Grioriu, se vede că el își trăgea origina din vre un zaraf de la Fanar.

65). *Enache Cogălnic.* pag. 245 și 248.

66). *Omer. Odis. M.* 85 și 104.

67). *Democrat* (de nn póte Democritu) un bărbat politic Atenén, contimpuran cu Demostenu. Ear' democrit vestitul filosof atomistic, carele a scris și un tratat despre Lume. Dupre mine citatul din text este a lui Democrit. Acesta înflori în secul al V ante Christ.

INDICE DUPA ALFABETUL ROMANESC

DE

Numele proprii, persoane și localități ce se întîmpină în Cronicarii Grecești, lucrat în limba greacă și română.

'Ααρών-βόδα, 68.	Aron Vodă.	'Αγᾶ Χουσεῖν Πασσᾶ 263.	Aga Husein Paşa.
'Αββᾶ Κύριος Νικόλαος Κομνηνός Παπαδόπουλος 109.	Aba Kir Nicolae Comnen Papadopol.	*Αγαν Λαπάτην 263.	Aga Lapatin.
'Αβράμιος Ἀμπατζᾶ; 110 111.	Abraam Ambagea.	'Αγὰ πασσᾶς 280.	Aga Paşa.
'Αβρίμιος ἱερεὺς 136.	Abram preot.	'Αγίουσ Πάντας 289.	[Bis.] tuturor Sântilor.
'Αβράμ. 236.	Abram.	*Αγιος Δημήτριος 45, 114, 129, 133, 134.	(Sânt) Dimitrie.
*Αβελ 254.	Abel.	'Αδριανούπολις 7, 13 15, 18, 27, 29, 30, 32, 39, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 96, 113, 169, 185, 186, 187, 261, 293.	Adrianopol.
'Αγχίαλον 20, 68.	Anhial.	'Αδριανός 91, 93.	Adrian (patriarh).
'Αγία Μάυρα 55, 187.	Sânta Mavra.	'Αδραμέριος 123.	Adrameriu.
'Αγὰ Καπισί 63.	Aga Capisi.	'Αδριανός Πατριάρ. τῆ; Μοσκόβις 145.	Adrian Patriarh Moscovei.
'Αγᾶδες 72.	Agade.	'Αδάμ 236.	Adam.
'Αγραφιώτης 97.	Agrafiot (din Castania).	'Αδριστειας 317.	Adrastia (provincie)
'Αγκότης 102.	Angotei (prov).	'Αζάχι 53, 148.	Azachi.
'Αγγαρηνοί 106, 143, 147, 319.	Agarineni.	'Αζαμέτ Γκιρέη 77, 78.	Azamet Ghirei [Sultan].
'Αγράφχι 122, 130, 135.	Agrafela (oraş).	'Αζοβας 143, 144.	Azovul.
'Αγκύρα 123, 129, 201.	Anghira.	'Αθανάσιος 96, 97, 111.	Atanasie (din Adrianopol)
'Αγάπιος 125.	Agapie.	'Αθῆναι 103, 104, 111, 129, 146, 199, 241, 245, 323.	Athens.
'Αγαθάγγελος 129.	(Sânt) Agatanghel.	'Αθηναῖοι 104, 241, 300.	Athenieni.
'Αγάπιος Ἱερομόναχος Μεσολογγίτης 133.	Agapie Ierom. din Mesolonghi.	'Αθηνογένος 129.	Atinogen.
'Αγιος Νικόλαος 133, 193	Sântul Nicolae.	'Αθανάσιος Ἱερομ. ἀπὸ τῆν Πάρον 135.	Atanasie Ierom. din Paros.
'Αγαθάγγελος Ἱερομ. Μορζίτης 134.	Agatanghel Ierom. Moraitul.	'Αθανάσιος Πατριάρχος 164.	Atanasie Patriarh.
'Αγάπιος μοναχὸς Κρητικὸς 139.	Agapie Monahul Criteanul.		
'Αγαπιος μοναχὸς Ἰθκήσιος 139.	Agapie Monahul din Ithaca.		
'Αιοπαυλιῖται 156.	Aghiopavliῖti.		
'Αγαμέμνον 165.	Agamemuon.		
'Αγαπητὸς; 204.	Agapet.		
'Αγγλία 261, 270.	Anglia.		

- Ἄθανάσιος Κρητικὸς 131. Atanasie Criteanul.
 Ἄδης 102. Adia [provinc.].
 Αἰσιώπος 236. Esop.
 Αἰκτερίνα, 1 2 4, 143, Ecaterina (Imp. Rusiei)
 163, 260.
 Αἰκτερίνα Φυγάτηρ Δοῦ- Ecaterina fiica lui Duca
 κα βόδας 24. Vodă.
 Ἄιδέν πασσαῶς Ἰκτουῖλουσ Αἰden Paşa Ichituili.
 269.
 Αἰγύπτος 102, 104, 135, Egipt.
 156, 250, 264, 270,
 328.
 Ἄιθιοπία 101, 102, 146. Ethiopia.
 Αἰμιλιανὸς ἐλτζῆς 57. Emilian Consul.
 Ἄκάχιος μοναχὸς 141. Achachie Monahul.
 Ἄλέξανδρος Μαυροκορδά- Alexandru Mavrocort
 τος 17, 18, 32, 37, 38, dat Exaporitul.
 127 62, 165, 184, 182
 185, 186, 187, 188,
 189, 193, 200, 201,
 202, 204, 262, 302.
 Ἄλέξανδρος βόδας τζελ Alexandru Vodă cel
 Μάρε 18. mare (bun).
 Ἄληβερδὴ Τάταρι 23. Alibert tatar.
 Ἄλη ἄγα 35. Ali-aga.
 Ἄλβανίτης 40, 44. Albanez (popor).
 Ἄλτεμπουργ 284. Aldenburg.
 Ἄλη πασα 41, 44, 48. Arabagi Ali-Paşa (vizir)
 Ἄλέξανδρος δραγουμάνος Alexandru Dragoman.
 44, 54, 55, 56, 89.
 Ἄλεξάνδρειν 97, 99, Alexandria.
 100, 102, 103, 137,
 142, 145, 155, 156,
 186, 204, 225, 226,
 264.
 Ἄλέξανδρος Μακεδών 112 Alexandru Macedon.
 130, 147, 151, 152, 297.
 Ἄλύπιος ὁ Στυλίτης (cu- Alipie Stilitul.
 viov) 136.
 Ἄλμπασάνι 141. Albasani [local].
 Ἄλέξιος 143, 146, 147, Alexie (Imp. Rusiei).
 148, 155.
 Ἄλεξανδρέοι 175. Alecsandrinenii.
 Ἄλέξανδρος τῆς βλαχίας Alexandru al Valahiei
 185. fiul lui Radu Vodă.
 Ἄλέξανδρος Σοῦτζος 191, Alexandru Şuţu.
 265, 266.
 Ἄλεξανδρος Σλουγέρος 192 Alexandru Slugeru.
 Ἄλέξανδρος Λαρισὸς 221. Alexandru Larisiu.
 Ἄλοῦτα 245. Aluta [Olt].
 Ἄλέξανδρος Ὑψηλάντης Alexandru Ipsilant.
 188, 260, 263, 275,
 276, 277, 278.
 Ἄλεβανίτο 261. Albanit, (sat în Têr-
 nova).
 Ἄ ἐξάνδρος Μουρούζης Alexandru Moruzi.
 (dragoman) 261.
 Ἄλέξανδρος Κωνσταντί- Alexandru Const. Mo-
 νου Μουρούζης βοέβο- ruzi Voevod.
 δας 262, 264.
 Ἄλέξανδρος Νικολάου Alexand. Neculai Şuţu
 Σοῦτζος 263, 265,
 268.
 Ἄλέξανδρος βασιλεὺς τῆς Alexandru Imp. Rusiei.
 Ρωσίας 267, 274, 275
 277, 282, 284, 291.
 Ἄλέκος Χαντζιρλί 267. Alecu Hangerli.
 270.
 Ἄλεβανίται 271. Albanezii.
 Ἄλέκο Νεντζουλέσκος 280 Alecu Nentulescu.
 Ἄλέξανδρος πολκόβνικος Alexand. Polcovnicul.
 280.
 Ἄλέκος Νικολέσκος 284 Alecu Nicolescu.
 Ἄλέξανδρος Παβλοβίτζης Alexandru Pavlovici.
 254.
 Ἄλέξανδρος Γκίικας 193. Alexandru Ghica. D.
 Mol.
 Ἄμδης 102. Ambis [provinc.].
 Ἄμπέρ ἄγα 41. Aber aga.
 Ἄμκρῆς 102. Amarisel [provinc.].
 Ἄμψόνια 128. Amfionia (Siria).
 Ἄμζα πασσα βεζίρη 259. Amza Paşa Vizir.
 Ἄμερικὴ 266. America.
 Ἄμάν 328. Aman,
 Ἄμαλτία 331. Amaltia [provinc.].
 Ἄντων βόδα 13, 14, 18, Anton Vodă.
 19.
 Ἄντιοχος βόδας 46, 52, Antioh-Vodă.
 56, 57, 58, 61, 62.
 Ἄνατόλης 49, 58. Anatol.
 Ἄνδρέας 71, 72. Andreiü (căpitan).
 Ἄννης 97, 284. Ana.
 Ἄντώνιος Ἀνδριώτης 103, Antonie Andriotul.
 Ἄντιοχία 103, 124. Antiohia.
 123, 142, 145, 180.
 Ἄνθίμος 129. Antim (Ieromartir).
 Ἄνδρέος 129. Andreiü (cuvios).
 Ἄναστάσιος Σινάιτος 123. Anastasie (Sinaitul).
 Ἄντιμισία 103. Antimensia.
 Ἄναστάσιος Γόρδιος 130, (Ierom). Anastasie Gor-
 131, 133. dul.
 Ἄντώνιος 130, 131, 135, Antonie.
 136.
 Ἄνανίας Διάκονας 137. Ananie Diacon.
 Ἄνατολή 137, 138, Orient.
 184, 194.

- Ἄννα Ἰαννόβνα 148, 163. Ana Ionovna (Imper. Rusiëi.
Ἄννα (σκήτης) 201. Schitul Ana.
Ἄντωνιος Σπαντωνής 201. Antonie Spandone.
Ἄντωνιος Φωτεινός (serdar) 271, 272. Antonie Fotino.
Ἄντωνιος Ποστέλνικος 273, 275, 277, 278. Antonie.
Ἄνθιος ἱεροσολύμων 282 Antiü Ierusalimitenul.
Ἄβγιος 331. Augia.
Ἄντωνιος Κατηφόρος 172 Antonie Catifor.
Ἀπράξης 152. Apraxin (sub-colonel).
Ἀπδήγας 189. Apdiagas Baş Bachiul.
Ἀπδοῦλ Χαμιδ 259, 261, 274. Adul Hamid.
Ἀπδῆ ἐφένδη 265. Abdi Efendi.
Ἀπόστολος 280. Apostol (nume de om).
Ἀπδουλάχης Χατζῆ 285. Abdulah Hagi.
Ἀράπης 41. Arap (nume de om).
Ἀραμπατζῆς Ἀλή πασαῶ (βεζῆρι) 44. Arabagi Ali paşa, (Vizir)
Ἀρδελιαν 61, 311, 313. Ardeal.
Ἀρσλᾶν Μίρζα 71. Arslan Mirza.
Ἀρζουχάλι 98. Arzuhali.
Ἀριστοτέλης 103, 185. Aristotel.
Ἀργυρόκαστρον 125. Arghirocastru.
Ἄρζι 260. Arđ.
Ἀράπη 263. Arap.
Ἀρχιπέλαγος 264. Arhipelagul.
Ἀρτζεση 273, 274. Argeşul.
Ἀρτζεσιού 276, 281. Al Argeşului (Eparhie).
Ἀρτζέσιος 245, 284, 286. Argeş (jud).
Ἄργος 298. Argos.
Ἀραπάκη 134. Arapachü.
Ἀρμένιοι 97, 137, 138, 184, 194. Armeniï.
Ἄρεως 145. Marte (deul).
Ἀρτζεσία 157. Argeş (Episcopie).
Ἀραβία 146. Arabia.
Ἀρταξέρξης 231, 237. Artaxerse.
Ἀρκάδιος 204. Arcadiu.
Ἄρτης 111, 124, 142. Arta.
Ἄσδερχᾶζ 77, 82. Asderhaz (general).
Ἀστραχανέος 94. Astrahanul.
Ἀσία 106, 127, 130, 175. Asia.
Ἄσλάνη 113. Aslan.
Ἀσσύρια 146. Asiria.
Ἀταλκία 157. Alsacia.
Ἄσάν 245. Asan (Despot Craiovei).
Ἀσσύριοι 328. Asirieniï.
Ἀττάλεια 123. Atalia.
Ἄτλας Ὀλυμποῦ 106. Atlas Olimpianul.
Ἄτλας 145. Atlante.
Ἀβξέντιος Διάκονος Ἀνδριώτης 137, 138. Avxentie Diacon Andriot.
Ἀβστριακά 261, 267. Austriace.
Ἀβστρία 157, 260, 263, 267, 288, 289, 291. Austria.
Ἀφροδίτη 144, 145. Afrodita (deitã).
Ἀφουμάτζι 208, 273, 282. Afumatii.
Ἀχμέτης (Σουλτάν) 5, 43, 50, 60, 61. Ahmet Sultan.
Ἀχμέτ Πασσᾶ 10, 11, 18, 41, 59, 60, 63. Ahmet Paşa.
Ἀχίλλιος 204. Ahileu (Sânt).
Ἀχμέτ 259. Ahmet.
Ἀχιλλεύς 297. Achile.
Μπαγδάτι 6, 10. Bagdat.
Μπασαράμπας Κωνσταντῖνος 7, 45, 46, 47, 48, 49, 52, 55, 57, 58, 59. Basarab Constantin.
Μπαινδέρι 10, 280. Bender.
Μπαμπαδάγ 16, 18, 32, 59. Babadag.
Μπακόβι 31. Bacän.
Μπαίνσκι 31. Bainschi.
Μπαλτζίμπασης 52. Balgi-başa.
Μπαχτζέ κπισι 59. Balcé Capisi.
Μπαλουκ πατζάρι 59. Baluc-pazar.
Μπαλατᾶ 59. Balata.
Μπάνος Ἄρχον 77. Banul (boer).
Μπάγια 84. Baia.
Μπαῶς Καρακουλάης 98. Basa Caraculachi.
Μπάχτροι 104. Bactriü.
Μπαϊκάλης 107. Baical (lac).
Μπάρι 157. Baru.
Μπαμπ-χουμαϊούμ 190. Babihumaium.
Μπας καπικεχαγιᾶς 102. Başi-Capichibaia.
Μπαλάνος 226. Balan.
Μπαλένος 244. Bălënu.
Μπαλατζάνοι 244, 278, 290. Bălăceniï (familie).
Μπάνος Δημήτριος Ρακοβίτζας 269, 278, 284. Banul Dimitrie Racoviţã.
Μπαλάνος Ριζος (preot) 136. Balan Rizu (preot).
Μπάνος Κωστάκης Γκίκας 269. Banul Costache Ghica.
Μπακόβιος 274. Al Bacaulü.
Μπισσαραβία 275. Basarabia.
Μπάρμπος βκκαρέσκος 279. Barbu Văcărescu (Vornicul).
Μπαλατζάνος βόρνικος 279. Bălăceanu Vornicul.

- Μπαχμέτιος 290, 291. Bahmet (General).
 Μπαζαρτζίκι 293. Bazarzic.
 Μπέλλα 18, 233. Bella.
 Μπελγράδι 27, 29, 38, 40, 44, 45, 47, 54, 80, 187, 290. Belgrad.
 Μπέτσι 27, 155, 185. Beciul (Viena).
 Μπέγ Μιρζά 71. Beg Mirza.
 Μπεράτι 133. Berat (sat).
 Μπεστοφέν Ριούμης 150. Bestofen Riumin.
 Μπεστουζι'φ Ριούμην 153. Bestuzief Riumin.
 Μπεντζέσχοι 244. Bengesti.
 Μπειλικτζή'Εφένδης 284. Belicci Efendi.
 Μπίλαλ άγάν 'Αράπι 7. Bilal-aga Arapi.
 Μπίστριτζα 77, 79. Bistrița.
 Μπιρι 'Απδουλάχ έφέντης 261. Biri Abdulah efendi.
 Μπιμπέσχος 276. Bibescu.
 Μπογδανία 7, 10, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 24, 25, 27. Bogdania.
 Μπόρτζα Γιάνος 7. Borța Iani.
 Μπουρλάδι 23, 73. Bârlad.
 Μπουδέμη 28, 29, 31, 32. Buda.
 Μπογδάνοι 31, 70, 71, 73, 74, 75, 165, 192, 194. Bogdaniï (Moldoveniï).
 Μπουγιουκλή Μουσταφάς βεζίρες 45, 46, 53. Bughiucli Mustafa Vizir.
 Μπουζάκι 60, 68, 72, 73. Bugeac.
 Μποσταντζι μπάση 63, 98. Bostangi baša.
 Μπογδάν-μπέγη 71. Bogdan Beiü.
 Μποτοσάνι 77. Botoșani.
 Μπογδάνος 107. Bogdan.
 Μπουκόβιτζα 122. Bucovița.
 Μποεμία 157. Boemia.
 Μπουργουντία 157. Burguduia.
 Μποζόνιος 157. Bozoniu.
 Μπουγιουκλή Μουσταφά πασσά 187. Bughiucli Mustafa Pașa.
 Μπουγιούκ-δέρε 193. Buiuc-dere.
 Μπουλγακόβ 240. Bulgacov (Ministru Rusesc).
 Μπουζαϊν 273, 285, 276. Buzëi.
 Μπουρλάδιος 274, 275. Al Bêrladului.
 Μπροϋσα 8, 16. Brusa.
 Μπρασόδος 65, 66, 69, 70, 81, 83, 84. Brașovu.
 Μπραχνγοδάνου 136. Brancovanul (Domnul țerei Rom).
 Μπραπαντία τής άνωτέρας 157. Brabantele de sus.
 Μπραχκοβένοι 172. Brâncoveniï (famil.).
 Μπρεζοϊάνοι 244. Brezoianii.
 Μπραϊλόοι 244. Brăiloii.
 Τζαούσης 48. Ceauș.
 Τζαούρος 66, 70, 72. Ceur (boer mold.).
 Τζαβούς πάσην 282. Ceaușu Pașa.
 Τζετατζούγια 14, 15, 68, 69. Cetățuța (Monastire).
 Τζεχρίνη 19, 29. Cehrini.
 Τζερκέζ Χουσεϊν 42. Cerihez Husein.
 Τζερναουτζι 55. Cernăuți.
 Τζερνικοβίας 94. Al Cernicovului.
 Τζερκάτσιοι 94. Cercasieni.
 Τζελεπή άγά 262. Celebi-Aga.
 Τζελεπή έφένδης 262. Celebi Efendi.
 Τζοτζόρα 14. Țuțora.
 Τζορλοϋ 34. Ciorlu.
 Δαμάτ Χαμέτ 5, 49. Damat Hamet.
 Δαμπίτζα-βόδα 10, 11. Dabija Vodă.
 Δαρισαδέτ 42. Darisadet.
 Δαμάτ χασάν πασσάς 61. Damad Hasan Pașa.
 Δανιήλ χίος 103. Daniil din Ilio.
 Δαμασκήνος 'Αλβανίτης 122. Damaschin Albanitul.
 Δαλματία 146, 157. Dalmația.
 Δαρείος 147, 150, 152. Dariț (regele Perșilor).
 Δάκια 205, 206, 208, 210, 230, 233, 239, 240, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 295, 302, 303, 307, 320, 326. Dacia.
 Δάκοι 206, 245, 246, 247, 250, 333. Daciï.
 Δαυιδ 193, 209, 248, 328. David (profet Impêrat).
 Δασκαλάκης 202. Dascalache (profesor).
 Δαρδανέλια 270. Dardanele.
 Δανάοι 298. Danaii.
 Δανιήλ 328. Daniil.
 Δέρκων 97. Al Dercelor.
 Δεμίρ καπι 191. Demir Capi.
 Δεκέβαλ 245, 246, 247, 250. Decebal.
 Δεζούρ 270. Dejur (General).
 Δζεμοϊδος 150, 152. Djemid.
 Δημητράσχος βόδα 16, 18, 46, 58. Dimitrașcu Vodă.
 Δημήτριος Γαλιτζίνος 57. Dimitrie Galitin (consul rusesc).
 Δημητριάδος 97, 134. Al Dimitriadei [provincie].
 Δημητράσχος χάτμανος 68. Dimitrașcu Hatman.

- Δημήτριος Φαληρέυς 104 Dimitrie Falereü.
105.
- Δημητράσκος Καντακου- Dumitrașcu Cantacu-
ζινός 165. zin.
- Δημήτριος σκαναβής χῖος Dimitrie Scanave Hiot.
200.
- Δημόνικος 204. Demonic (Imp. Cipru-
luî).
- Δημήτριος Μωραίτης Νο- Dimitrie Morait Notara.
ταρᾶς 221.
- Δημήτριος Παμπέρης Προ- Dimitrie Pamper Pro-
κόπιος 224. copie.
- Δημήτριος Ρόδιος 226. Dimitrie Rodianul.
- Δημητράσκος 260. Dumitrașcu (beizadéua)
- Δημήτριος Μπιμπέσκος Dimitrie Bibescu.
267, 268.
- Δημήτριος Βαρλαάμ 271 Dimitrie Varlaam.
- Δημητράκης Μπραϊλόγης Dimitrache Brăiloiu.
278.
- Δήνουλος Τζερβέν βοδαν- Dinul Cerven Vodanli.
λή 280, 281.
- Δημήτριος Γκιζδαβέτζης Dimitrie Ghisdaveci.
280.
- Δημήτριος Γκίικας (logo- Dimitrie Ghica.
fët) 281.
- Δημητράκης Μουρούζης Dumitrache Moruz.
284, 289.
- Δημάδης 317. Demade.
- Δημοκράτος 355. Democrat.
- Διονύσιος πατρ. 12, 94, Dionisie Patriarh Con-
96. stantinop.
- Διονύσιος Σερογλάν 13, 15 Dionisie Seroglan.
19, 33, 46, 47, 48, 53
87, 90, 99, 100, 111.
- Δίος 104, 231. Joe.
- Διογένης 104, 130. Diogen.
- Διονύσιος χῖος 113. Dionisie din Hio.
- Διονύσιος Σκοπελίτης 114 Dionisie Scopelitul.
- Διονύσιος Δαπόντες 123. Dionisie Daponte.
- Διονύσιος Ιερομ. ἀπὸ τὴν Dionisie Ierom. din Por-
Πορταριά 134. taria.
- Διβάν ἐφέντη 171. Divan Efendi.
- Διονύσιος[μοναστήριον] 200 M-rea St. Dionisie.
- Διονύσιος Ἀρεοπαγίτος 202 Dionisie Areopagitul.
- Δίνκα Μπιμπέσκος 264. Dincă Bibescu.
- Διβάν ἐφένδης 265. Divan efendi.
- Διμποβίτζας 266. Dâmbovița.
- Δίνκας Μπραϊλόγης 278. Dincă Brăiloi (Clucer).
- Δίνουλος Μπρανέσκος Dinul Borănescu Vis-
280. tier.
- Δίνουλος Ραχτηβάνης Dinul Rahtivan.
280
- Δούκας βοεβόδα 9, 12, 13 Duca Voevod.
14, 16, 19, 20, 22, 23
24, 25, 27, 29, 31, 38
46, 164, 165, 166,
168, 170.
- Δοσίθεος πατρ. 12, 37, Dositheî Patr.
105.
- Δοροσένκο 15, 18, 19. Dorosencu.
- Δογάν 23. Dogan.
- Δογάν Καλεσι 24. Dogan Calesi.
- Δομνέστι 31. 165. Domnești.
- Δούναβις 31, 45, 47, 83, Dunărea.
168, 171, 189, 249,
270, 276, 286, 287,
288, 289, 290, 291,
293, 309, 310, 519.
- Δόνιτζε βόρνικος 73, 77. Donici Vornic.
- Δοσίθεος Μωραίτης 103, Dositheiu Moraitul.
104, 107, 111.
- Δολγορουκόφ 151. Dolgorucoff.
166, 168, 170.
- Δοσιθέος Μητροπολίτης Dositheu Mitrop. Vala-
Βλαχίας 240, 241, 289 hieî.
- Δοπρόβσκης βιπίνι 268. Dobrovshi Bipini.
- Δουδέσκος 271. Dudescu (logofătul).
- Δολγουρούκης 272, 273. Dolguruchi (General).
- Δοσίθεος πρόην τῆς Οὐγ- Dositeiu fost al Ungro-
γροβλαχίας 290. Vlahieî.
- Δρόσουλός 23, 24. Drosul.
- Δρύστρας 111, 204. Distră.
- Δράμας 129. Drama.
- Δραγανέσκ 244. Drăgăneștiî (familia).
- Δύσιν 137, 145, 246. Occident.
- Δωδώνης 125. Dodona.
- Δωρόθεος Ιερομ. Μιτιλη- Doroteiu Ierom din Mi-
ναίος 133. tilini.
- Ἐβραῖοι 43, 97, 133, 137 Ebreiî.
176, 178, 182, 194,
246, 248, 328.
- Ἐγρίκαπι 195. Egri-Capi.
- Ἐγγλέζοι 263, 264, 266 Englezii.
270.
- Ἐγγελκάρδ γενεραλ μα- Enghelhard.
τῶρ 285, 287.
289, 291, 292.
- Ἐδρενέ καπισί 59. Edrene-Capisi.
- Ἐδέσσα 191. Edesa.
- Ἐλμας Μεχμεδ (πασᾶς) Elmas Mehmed (pașă).
51.
- Ἐλισάβετ (Impărăteasa Elisabeta.
Rusieî) 97.
- Ἐλλάς 104. Elada.
- Ἐλευτέριος 129. Elefterie.

- Ἐλισάβετα Πετρόβνα 148 Elisabeta Petrovna.
149, 154, 155, 156,
157, 165
Ἐλένη 156. Elena (fiica lui Roman
cel bătrân).
Ἐλμίνα 157. Elmina (Ducat).
Ἐλληνες 249, 271, 300 Eleniï,
330.
Ἐλλάδα 147, 298, 302, Grecia.
319, 324.
Ἐλληνο-Μακεδονικὸς 272. Elino-Machedonic.
Ἐλτζή πασσᾶς 284. Elgi-Paşa.
Ἐλλήσποντος 322, 324. Elespontul.
Ἐμπεδοκλῆ 317. Empedoclu.
Ἐντζιμπεργ (baron aus- Eintzinberg.
triac) 261.
Ἐπτὰ Γουλάδης 9, 10, 11. Şapte turnuri.
Ἐπακτος 55, 187. Epactul.
Ἐπικούρος 104. Epicur.
Ἐπτάννησος 270. Eptanisul.
Ἐπίκτητος 302. Epictet.
Ἐρδελεία 7, 31, 34, 42, Erdelia-Ardeal.
43.
Ἐρσης 128. Ersa (una din femeile
lui Danaï).
Ἐρμῆς 144, 145. Ermis (deu).
Ἐρμπερτ (μπαρόν) 261. Erbert. (Herbert. ba-
ron).
Ἐρφούρδ 282, 286. Erfurd.
Ἐσφιγμένος 200. Esfigmenul (Monast.)
Ἐσσεν ὁ μέγας 291. Hesen (General).
Ἐτ-μεϊδάνι 59. Et-maidan.
Εὐρώπη 17, 185, 241, Europa.
245.
Ἐυφημία 91, 94, 95. Eutimia (călugăriță).
Ἐύριπος 98. Euripul.
Ἐυφημία 111. Eufimia (Sântă).
Ἐυεργετίνος 123. Everghetinul (operă).
Ἐυγένιος Κορφιάτης 123, Eugeniu Corfiatul.
124.
Ἐυγένιος 187. Eugeniū (principe).
Καλλιμάχης δι' εὐφημίας Eufimic Calimah.
191.
Ἐυστράτιος Ἀργέντηςχιος Eustratie Argente Hiot.
225.
Ἐυριπίδης 312. Euripid.
Ἐρένδης Ρεῖς 55, 170, Efendi Reis.
186, 187, 190, 261,
276, 284.
Ἐφραιμ Ἀθηναῖος 110. Efrem Ateneaul.
Ἐφραῖμ 124. Efrem (Sirul).
Φανάρη 136, 139, 141 Fanar.
189, 192, 193, 200.
- Φαναριῶται 194. Fanarioți.
Φαλκοῖανοι 244. Fălcoianiï (familia)
Φαρφαρά 244. Farfara.
Φαράω 250, 328. Faraon.
Φατζάρδα 272, 275. Fațarda (Polcovnicul).
Φαλαστόνας 286. Falaștoca.
Φακᾶ 293. Faca.
Φεντιγόρ 102. Fentigor [provincie].
Φερειδούνος 150, 152. Feridin.
Φερετιμπούργης 157. Feredemburgul.
Φερεκούδες 167. Ferechide.
Φιλιπούπολις 33, 38, 44 Filipopol.
97.
Φιραρίχ χασάν πασσᾶς 60 Firarih Hasan Paşa.
63.
Φιλήμων 103. Filimon.
Φίλιππος 104, 147. Filip (rege Macedonieî).
Φιλόθεος Κύπριος 111. Filoteu Chiprianul.
Φιλάρετος Ζακύνθιος 114. Filaret Zatchintul.
Φιλοκαλία 123. Filocalia (operă).
Φιλαδέλφια 136, 141, Filadelfia.
148.
Φιλανδρία 157. Filandra.
Φιλόθεος Ἱεροδιάκονος 218 Filoteu Ierodiamon.
Φιλιπέσκοι 244. Filipești (familia).
Φιλιπέσκος (Vistier) 266 Filipescul.
276, 279, 280, 281,
290, 294.
Φιλόθεος 280. Filoteiu.
Φιλόκτητος 322. Filoctet.
Φλωρέσκοι 244. Florești (familia).
Φλωρέσκα 275. Floreasca [femeie].
Φούρνον 98. Furn.
Φούρνα 135. Furna.
Φοινίκη 146. Fenicia.
Φοῖβε 211. Febe.
Φόνδερ Ρένερ 292. Fonder Renner.
Φράντζα 33, 47, 190, Francia.
263, 266, 267, 286,
288.
Φραντζεσκάνος 40, 43. Francescan.
Φραντζα (căpitan) 67, 69 Ferent.
Φράγγοι 97, 137, 138, Franghiï (Papistași).
141.
Φριδερίκος 123, 154, 155 Frederic (al Prusiei).
Φρανγ ισκος 136. Francisc (preot din
Scufu).
Φρυγία 146. Frigia.
Φραγκίσκος 154. Francisc (Imp.)
Φριδερίκος βασιλεύς Σφε- Frideric regele Suediei.
τζίνας 163.
Φραγκίσκος Ἐστερχάτζης Francisc Esterhaz Ga-
γαλάντας 261. lante.

- Φραντζεζοί 194, 264, 268
269, 270, 274, 287.
Φριέλδλανδ 274.
Φριδερίκος 307.
Φωκσάνι 23, 73, 74, 75,
76, 82, 148, 260, 265
268, 273, 274, 287,
307.
Φῶκαι 49, 50.
Φώτιος μοναχός 141.
Φωτάκη 280.
Γαλατᾶ 40. 133, 137,
140.
Γαβριήλ Χαλκηδόνος 48
Γαβριήλ 57.
Γαβριήλ 90, 92, 93, 94,
96, 280.
Γαβριήλ Συμυρναῖος 99.
Γαβριήλ ὁ χαλκιδόνος 111
Γαβρηλάκης ἀπὸ τὰ βορρ-
λᾶ 123.
Γαλησίος 135.
Γαλίτζα 141, 157.
Γαλλία 146, 262.
Γαβριήλ ὁ ταγματάρχης
207, 242.
Γαβριήλ ἐξρχος 280, 281
284, 285, 289. 291.
Γαλίπ ἐφένδης 284.
Γαλάτζι 287, 288.
Γερμανὸς πατρ. 15.
Γερμανοὶ 11, 31, 38, 43,
53, 54, 65, 68, 70. 44
54, 65, 172.
Γεράσιμος Καστορίας 32.
Γεκέν πασᾶ 38.
Γεράσιμος Κρητικὸς 99, 101
Γεράσιμος Αἰερίου 103, 111
123.
Γεννάδιος ἀπὸ τὸν ἐν πεν-
τατείχιον 120.
Γεράσιμος Κύπριος 122.
Γεώργιος Μαχίστα 129, 136
Γεράσιμος Ιερομ. ἀπὸ
Κουζγουντζούκι 133.
Γεώργιος ἱερεὺς φατζέας 36
Γεννάδιος χαλέπιος 137.
Γεράσιμος πατριάρχης Α-
λεξανδρείας 145, 204.
Γεράσιμος βλάχος 147.
Γεώργιος Σκαλώτος 147.
Γεώργιος 156, 193, 195
- Franceziî
Frieldland.
Frederic (al Polonieî).
Focșaniî.
Foche [localitate].
Fotie Monahul.
Fotache.
Galata.
Gavriil al Halcedonului
Gavriil (Patriarh).
Gavriil (Mitrop).
Gavriil Smirenénul.
Gavriil din Halchedon.
Gavrilache din Vurla.
Galisiu (munte).
Galița [localitate].
Galia.
Gavriil Voevodul (Ar-
hangel).
Gavriil Ecsarhul.
Galep Efendi.
Galați.
Gherman Patr.
Germaniî.
Gherasim al Castoriei.
Gheghen Pașa.
Gerasim Criteanul.
Gerasim din Leriu.
Ghenadie din Pentatili.
Gherasim Cipreanul
Gheorge Maiota.
Gherasim Ieromo. din
Cuscungiuu.
Georghe preot frangeu.
Ghenadie din Halep.
Gherasim Patr. Ale-
xandriei.
Gherasim Vlahul (din
Creta).
Gheorghe Scalotu.
Gheorghie (sânt).
- Γεώργιος 172.
Γεράσιμος ὁ ἀπὸ Καστο-
ρίας 186.
Γεμιτζίδες 181.
Γερμάνοι 187, 190, 262
263.
Γεώργιος Πολίτης 193.
Γεώργιος χρυσόγονος Τρα-
πεζούντιος 204, 211,
216, 216, 219, 221.
Γεώργιος ὁ τυπογράφος 204
Γεώργιος Σιατιστιανὸς 226
Γεννάδιος ὁ Κωνσταντινο-
πόλεως 227.
Γερμανία 262, 267.
Γεωργάκη Λαπάτη καὶ-
μακάμης 263.
Γεώργιος Μαυροκορδάτος
(ban) 266, 268.
Γεωργάκης Αργυρόπουλος
266.
Γεώργιος Τζελεμπής 268
Γεωργάκης Σλατινίανος
279, 281.
Γεώργιος Πρίγκιπος Ἕλ-
τεμπουργ 284.
Γερμάνοι Κατάνοι 313.
Γετική 319.
Γζεπχανέ 282.
Γήκα 244, 292.
Γιαννάκης χρυσοσκολέως
18.
Γιαννάκης Καντακουζίνος
20.
Γιοβᾶσχος Μπαλιάνος 22,
23.
Γιόκα Βασίλη 24.
Γιοργάκη Μουσελίμη 24.
Γιάννης 25.
Γιανίσι 26, 27, 40.
Γιουρούκ χασάν πασᾶς 60
Γιοῦρα 124.
Γιακούμη 133, 136.
Γιάνη 137.
Γιανάκης 168.
Γιλδρία 157.
Γιαννάκη ἀγᾶ 188.
Γιαννάκης μπογδάνος 191
Γιαγκούμης 193, 200.
Γιάνκου Καμινάρη 266.
Γιαννάκης Βακαρέσκος 260
- Martirul Gheorghe.
Gherasim din Castoria
Gemiciziî.
Germaniî.
Gheorghe Constantino-
politanul.
George Crisogon {Tra-
pezundianul.
George Tipograful.
George Siatistianul.
Ghenadie (Patriarh) al
Constantinopolului.
Germania.
Iordache Lapati Cai-
macam Craiovei.
Gheorghe Mavrocordat.
Gheorgache Arghiro-
pulo.
Gheorghie Celebi.
Iordachi Slătinénu, lo-
gofet.
Gheorghe Principele de
Aldenburg.
Germaniî catani [sold.].
Geția.
Ghephané.
Ghica Domn.
Ianachi Chrisoscoleu.
Ianachi Cantacuzin.
Ivașcu Băleanu.
Gheica Vasilie.
Iordachi Muselim.
Iani.
Ghianichi [castru].
Ghiuruc Hasan Pașa.
Ghiura [insulă].
Giacumi (filosof).
Giani.
Ianachi (Capichilae).
Ghildria [provincie].
Ianachi Aga.
Ianachi Bogdan.
Giancum Hogeia.
Iancu Căminarul.
Enache Văcărescu (vis-
tier).

- Γιένα 268. Iena [oraş].
 Γιαλομιτσα 269. Ialomiţa.
 Γιάνκος (fiul lui Vodă Ghica) 271. Iancu.
 Γίτσι 192, 272, 273, 275 Iaşii.
 276, 277, 278, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 293.
 Γιακωβάκη (logofêt) 280 Iacobache logofêtul.
 Γκίκας βόρνικος 7. Ghica Vornic.
 Γκίκας Βλαχίας 8. Ghica Domn Valahiei.
 Γκίκα 23. Ghica (căpitan).
 Γκόλια 66, 96 Golia (monastire)
 Γκύργκιβο 171, 261, 270 Giurgiu.
 271, 286, 287, 289.
 Γκίκα ἀρβανίτης 189. Ghica Albanitul.
 Γκίκουρ χασάνη 273. Chiaur Hasan.
 Γκαλμπινέι 273. Galbinii.
 Γλοδιάνο 169. Glodianu.
 Γλογοσάνος 279. Glogovanu (Clucerul).
 Γουλιάνος 8. Gulian [mare logofêt]
 Γοάνης 102. Guane [prov.].
 Γοκάμνης 102. Gocamnis [prov.].
 Γέρδιος 130. Gordie Ierom.
 Γολοσίνος 149. Golovin.
 Γορικής 157. Gorichia [prov.].
 Γολγοθά 178. Golgota.
 Γολέσκος 244. Golescu [familie].
 Γουλιάνος 244. Gulian [familie].
 Γολέσκος βόρνικος 279, 292. Golescu Vornicul.
 Γρηγόρ βόδκ 9, 11, 13, Grigorie Vodă.
 14, 16, 20, 46, 56.
 Γρηγόριος τῶν Νυσσαέων 90. Grig. al Nisei.
 Γρουθινικαί 94. Gruthinile [prov.].
 Γρηγόριος δημητριάδος 97. Grigorie al Dimitriadei.
 Γρηγόριος βλάχος 113. Grigorie Vlahul.
 Γρηγόριος 114. Grigorie (Epsc. Rômnicului).
 Γρηγόριος ὁ δικλόγος 114 Grigorie Dialog.
 186.
 Γρηγόριος Λυχνιδῶν 122 Grigorie al Lihnidelor.
 Γρηγοράς Μητροφάνης 127 128. Grigoras Mitrofan.
 Γρηγορίου βόδας τοῦ Γκίκα 148, 168, 189, 191 Grigorie Vodă a lui Ghica.
 192, 193, 259, 307 308, 318.
 Γρηγοράσκος δραγομάνος 189. Grigorascu dragoman.
 Γρηγόριος Θεολόγος 139 Grigorie Teologul.
 Γραδιστάνος 244, 280. Grădiştenu.
- Γρετζάνοι 244. Grecenii.
 Γρέκοι 250. Grecii.
 Γρηγόριος βοεβόδας 260. Grigorie Voevod.
 Γρηγόριος Καλλιάρχης 266, 287. Grigore Caliarhi (postelnic)
 Γρηγόριος Μπραγκοβάνος (ἄρχων βόρνικος) 269, 284. Grigorie Brâncoveanu (Vornic).
 Γρηγόριος Γκίκα λογοθέτης 269 Grigorie Ghica Logofêt.
 Γρηγόριος ὁ πατριάρχης 270. Grigorie Patriarhul.
 Γράδιστα 272. Gradiştea.
 Γρηγόριος Γκίκας 280.281 Grigorie Ghica, Spătarul.
 Γρηγόριος Μπακλιάνος 281 Grigorie Bălénul.
 Γυμνοπελαγήσα 196. Ghimnopelaghisa [insulă].
 Χασάν ἀγά 33. Hasan-aga.
 Χιτιζέ 33. Hatige.
 Χατζι Γρηγόρη χαλεπλή 40. Hagi Grigorie Halepli.
 Χαϊζίλερ 42, 52. Heizlerd (General Nemţesc.
 Χασάν 59. Havsan.
 Χασά 60. Havsa [localitate].
 Χατιτζέ σουλτάναν 63. Hatige Sultana.
 Χαλκηδόνος 90, 91, 92, 93, 94, 95, 97, 111, 120, 134, 156. Halchedon.
 Χάλχη 97, 84. Halche [insulă].
 Χαντζερλής 97. Hangerli.
 Χαμπέσια 101, 102, 103 Hampesia (prov.).
 Χαλέπιος 103, 120, 137 Halepul.
 Χάνης 130. Hanul (Tatarilor).
 Χαμπούργης 157. Hamburgul.
 Χαµύρα 157. Hamira (provincie)
 Χάρων 182. Haron.
 Χασασπάσης 190. Hasas Paşa.
 Χασάν πασσᾶ τζεζάερλη 199, 229. Hasan Paşa Cesaerli.
 Χραλάμπος 204. Haralambie (sânt).
 Χαμίτης σουλτάν 227, 229. Hamit Sultan.
 Χατζίγος 244. Haţegul.
 Χαλλιλ πασσᾶ 259. Halil Paşa.
 Χασάν πασσᾶ τζανετζή 261. Hasan paşa Tanegi.
 Χασάν πασσᾶ τζιτζάερλης 261. Hasan paşa Ţiţaerli.
 Χασάν πασσᾶ [de la Rusciuc] 261, 262, 265, 280, 281. Hasan paşa
 Χατζή Μιμίς ἀγα Νίκο 263 Hagi Mimis Aga Nico.

- Χαντζερής 263, 264. Hangerli [Domnitorul].
 Χατζή Ἰωαννῆζα 280. Hagi Ioaniță.
 Χατζή Μόσχος 281. Hagi Moscu.
 Χάρτηγγ 285. Harting.
 Χαρόδεις 335. Charibda.
 Χαρωνέα 301. Cheronea.
 Χερέσκος 244. Herescu.
 Χερπίντζι 269. Herbinți.
 Χίος 17, 25, 41, 49, 50, Hio. (insulă).
 51, 96, 103, 113, 122
 123, 129, 133, 134,
 135, 185, 200, 225.
 Χιολέος 55, 187. Hârlău.
 Χλωροπόταμος 121, 124 Hloropotamul.
 133, 156, 171, 191,
 195.
 Χμηλγάτμανος καζίκων Himil Hatmanul Caza-
 10. cilor.
 Χουμγούμης 19. Humhum.
 Χουσεΐν πασα 42, 43, 48, Husein Pașa.
 49, 50, 54, 57, 59.
 Χοτίνις 55, 77, 187, 269 Hotinul.
 Χορμουζάκης 135. Hurmuzache.
 Χοσρόης 152, 191. Hosroe.
 Χουσάριδοι 287. Husari.
 Χρίζα βιστιάρος 23. Hrisa Vestiar.
 Χριστός 86, 88, 90, 91, Hristos.
 93, 94, 100, 101, 102
 108, 109, 120, 126,
 129, 133, 138, 139,
 140, 141, 147, 174,
 176, 177, 178, 180,
 181, 191, 202, 208,
 209, 210, 211, 217
 249, 251, 252, 253,
 254, 302.
 Χρύσανθος πατριάρχος Hrisant Patriarh.
 106, 107, 108, 109,
 111, 125, 221.
 Χρυσόστομος νέος 111. Hrisostom cel nou (Ilie
 Mineat).
 Χρύσανθος Ἱερομόναχος Hrisant Ieromonah.
 134.
 Χριστόφορος μοναχός Αρ- Hristofor Monah Arti-
 τινός 140. nénu.
 Χριστούγεννα 165. Crăciunul.
 Χύτρος πολκόνικος 285 Hitrov Polcovnicul.
 Χύρσοβα 288, 290, 292 Hârșova.
 Ίάσι 14, 15, 23, 32, 56, Iași.
 67, 68, 70, 71, 73, 82
 83, 85, 96, 102, 103
 110, 132, 148, 164,
 165, 184, 191, 226,
 227, 271.
 Ἰάκωβος πατρ. 24, 33, Iacob Patriarh.
 34, 56, 96.
 Ἰανιτζάρσι 60. Ianicerii.
 Ἰαροσλάβια 94. Iaroslavia [provincie].
 Ἰάκωβος 129. Iacob (cuvios).
 Ἰάκωβος τοῦ Χίου 129. Iacob din Xio.
 Ἰάκωβος μοναχός Πάτ- Iacob Monahul din
 μιως 140. Patmu.
 Ἰακωβάκης πολίτης Σταυ- Iacobache Constantino-
 ροδρομίτης 193. pol. Stravrodromit.
 Ἰακωβάκης Σπατάριος 195 Iacobache Spatariu.
 Ἰάκωβος Μωραΐτης 201, Iacob Moraitul (Ghia-
 202. cume).
 Ἰάσεθ 241. Iafet.
 Ἰβηρία 94. Ibiria.
 Ἰβήριοι 121, 195, 122, Ivirii.
 124, 125, 141.
 Ἰβάν Ἰβάνοβιτς Μιχελσον Ivan Ivanovici Mihel-
 272. son.
 Ἰγνάτιος Σμύρνης 38, 168 Ignatie al Smirnei.
 Ἰγνάτιος ἱερομόναχος Σκο- Ignatie Ieromonah Sco-
 πελίτης 171. pelit.
 Ἰγνάτιος Ἀρτης 289. Ignatie al Artei.
 Ἰγνάτιος ἀθηναίος 292 Ignatie Mitropolit.
 Ἰγλιτέρα 54, 201, 266 Englitera.
 285, 286.
 Ἰδουμαΐα 146. Idumea.
 Ἰενιτζέρ ἀγασή 60, 63. Ienicer Aga.
 Ἰερεμίας πάτριος 97, 125 Ieremia Patmiul.
 Ἰεροσόλυμος 103, 104, Ierusalimul.
 105, 108, 110, 111,
 142, 145, 184, 194,
 240.
 Ἰερόθεος Κομνηνός 111. Ierotheiū Comnen (doc-
 183 204. tor, filosof, Mitropol.
 al Distrei).
 Ἰερόθεος Μωραΐτης 124, Ierotheiū Moraitul (Ie-
 romon).
 Ἰερόθεος 129. Ieroteiū (Ieromartir).
 Ἰερόθεος μοναχός Ἰθακή- Ierotheiū Monahul din
 σιος 140. Ithaca.
 Ἰερεμίας 249. Ieremia (profetul).
 Ἰερόννυμος 267. Ieronin (fratele lui Bo-
 naparte).
 Ἰερεμίας 293. Ieremia Patriarh Ecum.
 Ἰζεκιήλ 178. Izechil (profet).
 Ἰζέτ Μεχμέτ πασα 260 Izet Mehmet Pașa.
 264.
 Ἰησοῦς (Μάντ.) 101, 102 Iisus Mântitorul.
 136, 176, 178, 181,

- 233, 236, 249, 254,
 Ἰθάκη 139, 140. Ithaca.
 Ἰλιάς [Ἀλέξ] βόδα 12, (Alex) Ilias Vodă.
 13, 18.
 Ἰλιάσκου βόδα 45. Ilias Vodă.
 Ἰλιάς Μηλιάτης 111. (Episcop) Ilie Miniat.
 Ἰλιάς Λαπουσνιάνος 259 Ilie Lăpușnénu (polcov-
 nic).
 Ἰλλύρια 310. Iliria.
 Ἰμπραχίμη [Sultan] 5, Ibrahim.
 44, 59, 60, 129.
 Ἰμπραχίμη πασᾶς 60. Ibrahim Pașa.
 Ἰμάμη 168, 169. Imami.
 Ἰμπραίλ Ναζιρή 264, 273 Ibrail Naziri.
 Ἰμπραίλα 272, 287, 288 Brăila.
 Ἰννοκέντιος XIII 108. Inochentie XIII (Pa-
 triarh).
 Ἰνδία 107 151. India.
 Ἰντζινιέρ Χάρτιγγ γενε- Inginer Harting gene-
 ράλ 272. ral.
 Ἰντζέ μπέγης 286. Ingè Beiü.
 Ἰούδα 69. Iuda.
 Ἰουγορία 24. Iuguria.
 Ἰουδαῖα 146. Iudea.
 Ἰσιόδος 225. Esiod.
 Ἰουδαῖοι 249, 328. Iudeiü.
 Ἰουσούρ πασᾶ βεζίρης Iusuf Pașa Vizirul.
 260, 264.
 Ἰουδήθ 328. Iuditha.
 Ἰπεκίος 97. Ipecul.
 Ἰπερινιάται 131. Ivereniata.
 Ἰπείρος 270. Epirul.
 Ἰράκλεια 48, 103, 123 Iraclea.
 Ἰρακλής 84, 225, 231, Hercule.
 331.
 Ἰρκανία 151, 152. Ircania.
 Ἰράκλειος βρασιλευς Ρω- Iracle Imp. Remeilor.
 μαίων 226.
 Ἰρλανδία 266. Irlanda.
 Ἰσμαήλ πασᾶ 37. Ismail Paașa.
 Ἰσόυρ πάσας 59. Isuf Pașa.
 Ἰσνάς 97. Isna (Monăstire).
 Ἰσπανία 146. Spania.
 Ἰσοκράτης 147, 204. Isocrate (ritor atenian).
 Ἰσαάκι πατριάρχης 219. Isac Patriarhul.
 Ἰσαάκ 232. Isac (tatăl lui Iosif).
 Ἰσμαήλιος 262, 272, 274 Ismail.
 275, 288, 291.
 Ἰσπανοὶ 263. Ispaniolii.
 Ἰσμαήλ Ἄγα Τρεστενι- Ismail Aga Trestenicliu
 κλής 265.
 Ἰσαίωβ 271, 273, 277. Isaiov (General).
 291.
 Ἰσάκης Ραλέτος 280, 281. Isache Raletos (logofêt)
 Ἰστράτης βόρνικος 281. Istrate Vornicul.
 Ἰσάκτζια 287. Isacea.
 Ἰσραήλ 328. Israil.
 Ἰταλικοὶ 245. Italică.
 Ἰτάλοι 245. Italiani.
 Ἰταλία 245, 250. Italia.
 Ἰταλίνσκη 294. Italinscni.
 Ἰωάννης Καντακουζινός Ioan Cantacuzin.
 18, 111, 168.
 Ἰωάννης Μιχαήλ Ράκο- I. Mihail Racoviță Voe-
 ειτζα βρεβόδα 65, 66, 84 vodul).
 Ἰωάννης Ἀχεξιοβίτζης 90 I. Alexieviciü.
 94, 148, 161.
 Ἰωάννης Βασιλεὺς 96. Ión Impëratul.
 Ἰωάννικος Καρχτζᾶς βυ- Iónichie Caragea bi-
 σάντιος 97. santinul.
 Ἰωάννης Κωνσταντῖνος Ión Constantin Basarab
 βρεβόδα 99, 174. Voevod.
 Ἰωάννης βόδας 102, 103 Ión Vodă.
 110.
 Ἰωάννης Φίλιππος Μεδιο- Ión Filip Mediolanul.
 λάνος 108.
 Ἰωάννης Νικόλαο, βρεβό- Ión Nicolae Voevod.
 δας 110.
 Ἰωάννινα 111, 132, 136 Ioanina.
 226, 238.
 Ἰωανῖτοι 111, 241. Ioanieniü.
 Ἰωσήφ Τορνόβου. Iosif al Târnovului.
 Ἰωσήφ ὁ γέρον 120. Iosif cel bătrîn.
 Ἰωάννης Θεολόγος 130. Ion Teologul.
 Ἰωαννίκιος Ἱερομόναχος Ioanichie Ierom. (Chi-
 Κύπριος 133. prian).
 Ἰωασάφ Ἱερομόναχος 134 Iosaf Ierom. (din Ro-
 dos).
 Ἰωάννης Πατούσης 136. Ión Patusa (preot din
 Atena).
 Ἰωσήφ 136, 193. Iosif (logod. St. Mariü).
 Ἰωάννης Χρυσόστομος Ión Chrisostom.
 138, 204.
 Ἰωάννης Ἰσμαήλοφ 150. Ivan Ismailoff.
 Ἰωάν βόδας Μαυροκορδά- Ión Vodă Mavrocordat.
 τος 183, 184, 186.
 Ἰωάννης Καρυοφύλλης, 185 Ión Coriofil (Logofăt).
 Ἰωάννης Σομπιέτζκης 185 Ión Sobieschi (Regele
 Poloniei).
 Ἰωαννάκη Χρυσόσκοου- Ioanichi Hrisoscoleü
 λαῖος 186.
 Ἰωάννης 188. Ioan (Dragoman).
 Ἰωσήφ βρυέννιος 195. Iosif Vrieniu.
 Ἰωάννης Παλαιολόγος 195 Ión Paleologu (Imper.
 Const).

Ἰωάννης Τζανῆς 202.	Ión Geani.	Καφάτης 102.	Cafati. (prov).
Ἰωαννίκιος Καρατζᾶ πατρ. 205.	Ioanichie Caragea.	Καλόη 104, 105, 106.	Cathoia. (prov).
Ἰωακείμ βούρος Καβῶκος Χίος 225.	Ioachim Buros Cavac Hiot.	Καισάριος 107.	Cesarie.
Ἰωάννης Νικόλαος Πέτρος Μαυρογένη 229, 233.	Ioan Nicolae Petre Mavroghene.	Καλαβρυῖται 111.	Calavrioții.
Ἰωάννης Ἀλέξανδρος Κωνσταντίνος Μουρούζης βοέβοδα 235, 236	Ion Alexandru Constantin Moruz Voevod.	Καισάριος βλάχος 114.	Chesarie Vlahul.
Ἰωάννης ὀβριπίστης 236	Ión Botezătorul.	Κόρινθος 122.	Corintul.
Ἰωάννης 241.	Ión (fiul lui Iafet).	Καρυμανλίδες 123.	Caramanliđii.
Ἰώβ 248.	Iob.	Καμπάνια 123	Cambania.
Ἰωάννης Μιχαήλ Κωνσταντίνος Σούτζος βοέβοδα 255, 258, 267.	Ion Mihail Const. Șuțu Voevod.	Καστόρια 125.	Castoria
Ἰωσήφ β' βασιλέυς της Γερμανίας 262.	Iosif al II Imper. al Germ.	Καπὶ κεγαγιᾶ 134, 191 193.	Capi-Chihaiia (boer).
Ἰωαννίτζας βλαδογιάνος 278.	Ionitã Vladioianu (clucer).	Καρυαῖς 135.	Caries.
Ἰωσήφ Αργεσιού 284.	Iosif al Argeșului.	Καψοκαλύδιος 135, 141 200.	Cavsocaliviu.
Ἰφαιστον 322.	Vulcan.	Κατίρλι 137, 138.	Catirli.
Καλλιπόλις 6.	Calipolis.	Καισάριος Ἱερομ. 142.	Cesarie Ierom.
Καζακία 8, 15.	Cazăcia.	Καλλίνικος Πατριάρ. Κωνσταντ. 145.	Calinic Patriarh Constantin.
Καρὰ Μουσταφὰ πασᾶ 9 14, 18, 19, 263, 324.	Cara Mustafa Pașa.	Καντεμίρης μπεϊζαδὲ 148	Cantemir Beizadea.
Καντακουζίνοι 14, 244.	Cantacuziniî.	Καίσαρος 150.	Cesar.
Καμενίτζα 14, 15, 16, 55 187, 272.	Camenitza.	Κάρολος 154.	Karol (tatăl Mariei Teresia).
Κασάνδρα 18.	Casandra.	Καλγατία 157.	Calgatia. (prov).
Καρᾶ Ἰμπραχίμ 18, 29	Cara Ibrahim.	Καρινθία 157.	Carnitia. (prov).
Καζάκο 27, 77, 271, 287, 288.	Cazacii.	Καρνιολία 157.	Carniolia.
Καπὶ Ἀρσι 33.	Capi-Arasi.	Καλδῖνοι 164.	Calviniî.
Καλλίνικος πατρ. 37, 39 47, 48, 57, 96, 97.	Callinic Patriarh.	Καντεμίρης βοεβ. 166.	Cantemir. (Domnitorul)
Καρυοφύλλης 737.	Cariofil.	Καπὴ πασσᾶ 169, 189.	Kapi-Pașa.
Καπουτζίνοι 40.	Capuciniî.	Καντακουζίνος 172.	Cantacuzin. (Constantin Brâncovanu).
Καλαϊλικός 47.	Calailicoz.	Καίν 180, 254.	Cain.
Καπιτζιμπαση 52, 98, 140, 169.	Capigi-basa.	Καστορία 186.	Castoria.
Καζιασχεριζοί 53.	Caziascherizii.	Κανστάνπολιν 190.	Canstapolea.
Καρλοβίτζα 54, 187.	Carlovitz.	Καλυούκης 191.	Calmuchii. (Calimah Vodă).
Καβάλας 59.	Cavala.	Καραγιάννιδες 201.	Caranghianizii.
Κάσινον 66, 70, 71, 72, 73, 74, 76.	Cașin (Monastire).	Καμπινάνος 244.	Câmpinenu.
Καρταληνοί 94.	Cartaliniî.	Καρᾶσέμπες 260.	Caransebeș.
Καβαρδινῆς 94.	Cavardia.	Καβαλίνος 261.	Cabalîn.
Καζάνιος 94.	Cazanul.	Καπουδάν πασσᾶς 261, 263, 264, 282.	Capudan Pașa.
Καισαρεία 97, 103, 109 110, 111.	Chesarea.	Καῖρος 264.	Cair.
		Καλαφάτι 264, 265.	Calafat.
		Καράκκαλος 264, 265.	Caracal.
		Καπουτζὶ μπάσας 267.	Capugi Pașa.
		Καμένιτζα 257, 268.	Camenitza.
		Καλογαρένι 272.	Călugăreniî.
		Καμένσκης 272, 273, 287.	Cameschi General.
		Καπρέλης 282.	Caprela.
		Καβάγκας 283.	Cavanga.
		Καδῆς πασσᾶς 286.	Cadi Pașa.
		Καπετάν πασσᾶς 286.	Capitan Pașa.

Κάρολος Ἀρχιδούκος 286.	Carol Arhiduce.	Κλαίφρετ 261.	Clerfet.
Καμένσκη γράφων 293.	Camenschi Graful.	Κλιανόβι 264.	Chianobi.
Καίσαρ 297.	Cesar (Impēratul Romanilor).	Κλάδωβα 291.	Cladova.
Καϊμακάμης 60.	Caïmacam.	Κνώρηγγ 273.	Cnoving.
Κεσάριος Δαποντε 5, 87	Chesarie Daponte.	Κουρού-τζεσμ.: 13, 190, 192.	Curu-cesnie.
Κεχαγιάμπεης 55, 188, 190.	Chihaiia Beiü.	Κόπτζα Δημητρέσκος 24.	Copcea Dimitrescu.
Κεσάριος βυσάντιος 96.	Chesarie Visante.	Κομαράνι 26.	Comărani.
Κερνίκης 111.	Cernica.	Κουστζή Μουσταφά πασά 29.	Cugi Mustafa Paşa.
Κεφαλλόνια 132. 146.	Cefalonia.	Κορώνη 31.	Coroni.
Κεράσια 135.	Cherasia.	Κοντζέσκουλος 66.	Cotiescu.
Κεχαγεασή 140.	Chehaghiasi (Vizir).	Κολτζάκ Ἀγά 77, 78, 79 80, 81, 82.	Colgeag-Aga.
Κεχαγεαμπέης 140. 282.	Chehaghia Beiü.	Κουμπουλούγκι 77, 82, 84, 245, 316.	Câmpu-Lung.
Κέρκωρα 146.	Cercira.	Κοντινία 94.	Continia. (prov).
Κεχαγιᾶς 169.	Chehaia.	Κοσμάς 97.	Cosma.
Κέκρωψ 199.	Cecrope (Rege Egiptén)	Κοσμάς Πάτριος 101.	Cosma din Patm.
Κέλ Ἀλῆς 269.	Chel Ali.	Κουτλουμούσιον μοναστήριον 101, 141, 156.	Cutlumus monăstire.
Κηρυκώβ 276.	Kiricov.	Κόπται 101, 102.	Coptii.
Κιπρουλή Μεχμέτ πασά 5, 10.	Chiprali Mehmet Paşa.	Κοσμάς Ἱερομ. ἀπὸ τὴν Ἀθύμων 133.	Cosma Ier. din Limn.
Κικέρων 17.	Cicero.	Κοσμάς Ἱερομ. Μεσσολόγ-γιτης 133.	Cosma Ierom din Mesolonghi.
Κισνόβι 19.	Chişinov.	Κουρσάροι 141.	Cursarii.
Κιπρουλόγλου Μουσταφά πασά 33, 39, 41, 44	Chişnuroglu Mustafa Paşa.	Κορακὴν 149, 152.	Corachin (Principe).
Κιουτζούκ Ἰζαούση 35.	Chiuciu-Ceauş.	Κουμνία 157.	Comania.
Κιουφουρί Ἀχμέτης 39.	Chiufuri-Ahmet.	Κρήνης Χαμπούργης 157	Contele Hamburgului.
Κιζλάραγα 46.	Chizlaraga.	Κρήνης Χαμυρίας 157.	Contele Hamirei.
Κίονα 77, 82.	Chiosna.	Κοτροτζάνι 170.	Cotroceni.
Κιόβιος 94 147, 275, 280.	Chionul.	Κόλτζα 173.	Colţa.
Κιτάια 106, 107.	Chिताi.	Κορινθῆνοι 180.	Corinteni.
Κίνα 124.	China.	Κοσμάς ὁ Ἀλεξάνδρειος 225.	Cosma al Alexandriei.
Κιλκία 146, 175.	Cilicia.	Κόδρος 229.	Codru.
Κίτιος 241.	Chitiu.	Κορνέσκος 244.	Cornescu.
Κιρτζαλιζόι 264, 265.	Chirzaliziü.	Κομπούργ 261.	Coburg (prinţ austriac)
Κιοσέ Ἀχμέτ Κεχαγιᾶς 269.	Chiose Ahmet Chehaia.	Κορυφαί 264.	Corifé.
Κιόρ Ἰουσοῦφ πασά 270	Chior Iusuf Paşa.	Κουσανιζάλης 264.	Cusanizal.
Κίκης Πολκόβνικος 272.	Chiche Polcovnic.	Κορνιτζασ Ιμπραϊλόης 267	Corniţa Brailoi.
Κιμπούρσκη δραγόνσκη 281.	Chimburschi Dragonschi.	Κοντοσκάλι 270.	Contoscali.
Κιοσέ Κεχαγιᾶ ὁ Ρουστζουτλῆς 286.	Chiose Chihaiia Ruscii.	Κοπατζένι 270, 272, 287	Copăcenî.
Κιοσέ Κεχαγιᾶς Ἀχμέτ 286.	Chiose Chihaiia Ahmet.	Κουτουζόφ γενεράλ 272, 277, 287.	Cutosov general.
Κλεάνθης 104.	Cleante.	Κουρλικόβσκης 283.	Curlicovschi.
Κλήμης. Ἀγκύρος 129.	Climent al Anghirei.	Κρουπέντζκης 73.	Crupense i.
Κλήμης Ἀδριανουπόλεως 129.	Climent al Andriano-polului.	Κραγιόβα 114, 245, 263 267, 271, 276, 277 278, 283, 284, 290 292, 312, 313, 314, 332, 333.	Craiova.

- Κρήτη (Καντία) 12, 14, 98, 103, 132, 133, 136, 146, 147, 270. Creta (luarea ei).
- Κρίμι 130. 293. Crimea
- Κριτία 138. Critia (prof).
- Κρόνος 144, 145. Cronos (deu).
- Κροβατία 157. Corvatia.
- Κριτία Προυσιανός 202. Critia Prusianul.
- Κρετζουλέσκοι 244. Crețulești (familia).
- Κραγιωδάνοι 268. Craioveni.
- Κρασνακόβσκης 282. Crasnacovschi.
- Κράτη 300. Crates.
- Κρήτι 300. Creteni.
- Κύπρος 48, 49, 56, 99, 103, 111, 133, 142, 204, 270. Cipru.
- Κουσκουντζούκι 48, 133. Cuscumgiuc.
- Κυπροβιτζάνος 58. Chiprovițanu.
- Κύριλλος Κυζίκου 97. Chiril din Chizic.
- Κυπριανός 97. Ciprian.
- Κύριλλος 97. Chiril Moraitul.
- Κύμος 99. Chieu (Monastire).
- Κυπριανός Αντιοχείας 103 137, 145. Chiprian (din Cipru, filosof).
- Κύριλλος Κρητικός 123. Chiril Criticos,
- Κυζίκος 127. Chizic.
- Κύριλλος Ίερομ. από τα Φουρνά 135. Ciril Ierom. din Furna.
- Κυπριανός Διάκονος Κρητικός 137. Ciprianu Diacon din Creta.
- Κυριναίος 175. Cirineu.
- Κυπριανός Ζαγοριανός 199. Chiprian Zagorianu.
- Κυκλάδες 232. Cicladele.
- Κύπνικωβ 277, 278, 279 281, 282, 283, 285, 287, 292. Chușnicov.
- Κύριλλος 280. Chiril.
- Κύρος 328. Ciru.
- Κωνσταντίνος Καντακουζίνος 11, 111. Constantin Cantacuzin.
- Κωνσταντινούπολις 5, 7, 17, 52, 56, 57, 58, 59 70, 87, 88, 90, 93, 94 96, 97, 98, 99, 100, 101, 103, 107, 109, 110, 111, 124, 125, 130, 133, 134, 137, 139, 140, 141, 142, 145, 155, 164, 165, 169, 170, 184, 185, 186, 191, 192, 194, 195, 201, 204, 219, 226, 227, 245, 260, 264, 267, 268, 269, 270, 274, 297, 280, 282, 285, 289, 293. Constantinopole.
- Κωνσταντίνος Μπραγκοβάνις 22, 39, 42, 43, 58, 101, 102, 110, 111, 113, 132, 137 143, 172, 196, 201, 203, 204, 244. Const. Brâncovenu.
- Κωνσταντίνος Δούκx βόδα 46, 52, 57, 58, 59, 61, 63. Const. Duca Vodă.
- Κωνσταντίνος βόδα Καντεμίρης 46, 52. Const. Vodă Cantemir.
- Κωνσταντίνος βυζάντιος 73, 77, 86. Const. Vizante (Postelnic).
- Κωνσταντίνος Γαβριλίτζης 77. Const. Gabrilița (boer)
- Κωνσταντίνος Δαπόντες 110, 216, 217, 218, 219. Constantin Daponte.
- Κωνσταντίνος 130. Constantin.
- Κωνσταντίνος Μονομαχός 135. Constantin Manomahul
- Κωνσταντίνος Δουκουλέτζης 165. Constantin Duculeț.
- Κωνσταντίνος Ποστέλνικος 168. Constantin Postelnicul
- Κωνσταντίνος Καντακουζίνος στόλνικος 14 173. Constantin Cantacuzin Stolnicul.
- Κωνσταντίνος βόδας Μαυροκορδάτος 148, 183, 184, 188, 189, 192 193, 196, 198, 295, 302, 303, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 314, 316, 320. Constantin Vodă Mavrocordat.
- Κωνσταντίνος Λάζος 188. Constantin Lazu.
- Κωνσταντίνος Δράκος Σούτζος 192. Constantin Dracu Șuțu
- Κωνσταντίνος Ξυπολήτος 196. Constantin Chsipolit.
- Κωνσταντίνος βεντούρας παριανός 199. Constantințiu Ventura Parian.
- Κωνσταντίνος Άγλ 219. Constantin Agà.
- Κωνσταντίνος Δουδέσκουλος 220, 221, 244, 281. Constantiu Dudescu (boer).
- Κωνσταντίνος Γοδράτος Χίος 226. Const Godrat Hiot.

Κωνσταντῖος 226, 244.	Constantin (cel Mare).	Λεσίνσκη 57.	Lesinschi (Consul polon).
Κωνσταντῖος Ἰωάννης 238.	Constantin Ión (învețat din Ioanina).	Λέριος 103.	Leriü.
Κωνσταντῖος 260.	Constantin (Beizadéua).	Λείψια 111, 123, 195.	Lipsca.
Κωστάκης Γκίκας 260, 276, 279.	Costache Ghica (logofăt).	Λέων βασιλεύς 226.	Leon Impérat.
Κωνσταντῖνος Γεωργίου Χαντζερῆς βοεβόδας 263, 264.	Constantin Gheorghe Hangerli Voevod.	Λεϊτενάντ Λαντζερò 288.	Leitenant Langero.
Κωνσταντῖνος Ἀλέξανδρου Ὑψηλάντης βοεβόδα 265, 267, 268, 269, 271, 272, 273, 274.	Constantin, Alexandru Ipsilant Voevod.	Λεδου Κόνσουλς Γαλλίας διὰ τὸ Παρίσι 289.	Ledu Consul. Francieï.
Κωνσταντῖνος 267.	Constantin fratele Imperiului Rus. Alex.	Λειβήθρισι 298.	Libetriï.
Κωνσταντῖνος Καλλιάρχης 267.	Constantin Caliarh.	Λέσθος 306, 326.	Lesbul.
Κωρυφαὶ 269.	Cort.	Λημνός (ἄλωσις) 6, 133, 142, 321, 322, 323, 324.	Linnul [luarea lui].
Κω 270.	Co.	Λιμπεράκης Μανιαμπέγης 38.	Lamberachi Mania beïul.
Κωστάκης Τρελομάνος 271	Costache Treloman.	Λιπέδη παλάμαν 51.	Lipova-Palanca.
Κωστάκης Ξανθόπουλος 274.	Costache Xantupolo.	Λιπκάνοι 79.	Lipcaniï.
Κωνσταντῖνος Χαραλάμπης 278.	Constantin Haralampie (Clucer).	Λιθύη 101, 102, 103.	Libia.
Κωνσταντῖνος Κρετζουλέσκος 281.	Const Crețulescu Vornic.	Λιδομερία 157.	Lidomeria.
Κωστάκης Σερδάρης 288	Costache Serdarul.	Λιμπόργγη 157.	Lemburgul.
Κωνσταντινάκης Καρκασίσης 289.	Constantinache Caracas.	Λιβερίνη 175.	Libertini.
Κωστάκης Γκίκας μπαβόνος 290, 291.	Costache Ghica ban.	Λουκά 99.	Luca Evanghelist.
Λαρίσσα 13, 97, 114.	Larisa.	Λουτερο-καλβῖνοι 148.	Lutero-Calviniï.
Λαοτίζινα 18.	Laotizina.	Λουτατία 157.	Lituania.
Λάσκαρος Ῥωσσέτης 18, 48, 49.	Lascar Rosseti.	Λογγοβάρδια 157.	Longobardia.
Λακεδαίμων 104, 122.	Lacedemona.	Λοταρίγγια 157.	Lotaringia.
Λατῖνοι 106, 130, 241, 250.	Latiniï.	Λουπουϊάνοι 244.	Lupuianiï.
Λαύρα 134, 135.	Lavra (Monast).	Λουίγγκη ΙΣΤ' 262.	Ludovic al XVI, Regele Francieï.
Λάζαρος 135, 286.	Lazăr (sânt).	Λουκακῆς Αργυρόπουλος 284.	Lauchache Arghiropol
Λάτση Μόσκοβος 161.	Lasie Moscovitul (Feldmareșal).	Λόκροι 300.	Locrieniï.
Λάζαρος Σκρίβας Τραπεζούντιος 225.	Lazăr Scriba Trapezundian.	Λυχνίδαι 122.	Lihnidele.
Λάμπρος Φωτιάδης 238.	Lambrou Fotiade.	Λυκούργος 300.	Licurg.
Λάζοι 319.	Laziï.	Μάρκος 6, 172.	Marcu.
Λέγχοι 16, 31, 55, 57, 81, 84, 165, 187, 245, 262, 268, 316.	Leșii.	Μακάριος Χαριάνος 196.	Macarie Psarianul,
Λεχία 28, 29, 52, 54, 80, 81, 85, 249, 268, 307, 308.	Lehia (Polonia).	Μακάριος εἰς τὰ Σκαντζόν-ρα 196.	Macarie la Scantșura.
		Μαγουλεῖον 200.	Maguliu.
		Μάρκος 201.	St. Marcu (biblioteca diu Scopel).
		Μάρκος Κύπριος 204.	Marcu Ciprianul (prof.)
		Μαυροκορδάτοι 209.	Mavrocordăteștii (fam.)
		Μακάριος Αἰγύπτιος 236, 242.	Macarie Egipténul.
		Μαλαγία 241.	Malahia.
		Μάρισσος 245, 249.	Mureșu.
		Μανουήλ Ρισσέτες βοεβόδας 259.	Manuel Rosset Voevod.
		Μαυρογένης 260, 261, 262.	Mavrogeni (Domn).
		Μανάθη 265.	Manavi.
		Μανολάκη Κλοτζίαρη 266.	Manolachi Clucerul.

- Μανολάκι Κιουρκτζιμπα-
σα 13. Manolachi Chiuregi-
başa.
- Ματαΐη Μπεϊζαδέ 46, 56 Matheiü Beizadea.
- Μάνια μπέη 53. Manea-Beiü.
- Μυστακανέστι 77. Măstăcăneşti.
- Μαραμόρσι 80, 81, 84, 246. Maramureşu.
- Μαρία 96. Maria (Născ. de D-zei).
- Μαυροβούνι 98. Monte-negru.
- Μάρθα 101. Marta (Muma Regelui
Etiopiei).
- Μάνης 98. Mane.
- Ματθαίος Ἀντριώτης 101 Mateiü Andriotul.
- Ματθαίος Λιβύης 102. Matheiü Mitrop. Libiei
- Μακεδόνοι 104. Macedoneniî.
- Μακάριος Νοταράς 122. Macarie Notara.
- Μαχμουτ Σουλτάν 129. 280, 282. Mahmut (Sultan).
- Μακάριος ὁ Κουφός 132, 133. Macarie Cuful.
- Μακάριος πάθμιος 136, 140, 221, 226. Macarie Patmianu.
- Ματθαίος Ἀλεξανδρείας 137 155, 204. Matheiü ai Alexandriei.
- Μακεδονία 146, 271. Macedonia.
- Μακλεμπουργ 148, 154. Meclenburg (nume de
om).
- Μαρίαμ. 151, 153. Maria Teresia.
- Μόντονι 157. Mantua.
- Μαρσία 157. Marsia.
- Μαχόνη 157. Mahonia (prov.).
- Μανολάκης Μπραγκοβάνος Μπάνος 260, 269 278. Manolache Brâncovenu
Ban.
- Μανιάτης 271. Maniat.
- Μακαρώβ Πολκόβνικος 282. Macarov Polcovnie.
- Μανούκη 280, 281, 282, 285, 289. Manuc.
- Μανολάκης Κρετζονλέκρος Μπάνος 281, 290. Manolache Creţulescu
ban.
- Μανολάκης Κονπάρης (βόρνικος) 281, 284. Manolache Cuparu
(Vornic).
- Μαύρη Θάλασσα 282. Marea Négră.
- Μάρκωβ Γενεράλ 287. Marcov general.
- Ματζίνι 287. Măcinul.
- Μιλωρωσσία 289. Malo Rusia.
- Μαχμουδής 293. Mahmud.
- Μανολάκης βόρνικος 294 Manolache Vornicul.
- Μεθόδιος πατρ. 12, 13. Methodie Patr.
- Μεσσία 12. Mesia.
- Μεθόνη 31. Methona.
- Μέτζο Μόρτος 49, 50. Metzo Morto.
- Μεγιστάνες 56. Megistaniî.
- Μελέτιος Τενέδιος 97. Meletie Tenedios.
- Μελέτιος 98, 109, Meletie Patriarh.
- Μέτρνι 103. Metrele (Episcopie).
- Μελέτιος Μακρή 103, 125 Meletie Macri (Ierom).
- Μεδιολάνος 108, 157. Mediolan.
- Μελέτιος Ἰωαννίτης 111. Meletie din Ioanina.
- Μελενίκος 122. Melenicu.
- Μελέτιος πολίτης 123. Meletie Constantinopo-
litanul.
- Μεθόδιος ιερομόναχος Ἀν-
θρακεύς 125. Metodie Ierom. Anta-
cian.
- Μεσολόγγη 133. Mesolonghi.
- Μελέτιος Ἀρχιμ. 155. Meletie Arhimandrit.
- Μελιδία 157. Meledia.
- Μεχμέτ ἐρέντη πατμπού-
ρουν 170. Mehmet Efendi Patm-
burum.
- Μέγα Ρέβμα 184, 193, 196. Mega-Revna (Seraiü).
- Μελέτιος Συρίγου ὁ Θεο-
λόγος 184. Meletie Sirugu Theo-
logul.
- Μελέτιος Ἀθηνῶν 245, 246. Meletie al Athenei.
- Μεχμετ Πασσά Νισαν-
τζής 259. Mehmet Paşa Nisangis.
- Μεγάδια 260, 261. Mehadia.
- Μεχεδίντζι 264. Mehedinţi.
- Μεχμέτ Τύραννης 269. Mahmet Tiranul.
- Μελενδορφ 275, 276. Melendorfu General.
- Μεζρόπη 285. Mezropi.
- Μεμής ἑγᾶς ἑγίανης 286. Memis Aga Aghianis.
- Μεχμέτης Σουλτάν 5, 50, 60, 14, 27, 34, 185. Mehmet (Sultan).
- Μεχμέτ πασᾶ 5, 33. Mehmet Paşa.
- Μηγαήλ Καντακουζίνος 18, 21, 46. Mihail Cantacuzin.
- Μηγάλ βόδα 20, 63. Mihail Vodă.
- Μηγαήλ Τζελεμπι Καν-
τακουζίνος (Σεϊτανό-
γλος 20. Mihail Celebi Canta-
cuzin (Seitanoglu).
- Μηγαήλ Ἀπαφῆ 27, 34 Mihail Apafi.
- Μητροφάνης Γρηγοράς 125, 126, 129, 136, 183, 196. Mitrofan Grigoraş (Ie-
rom).
- Μηλιαῖς 134. Milies (loc).
- Μήκον 233. Micone (local)
- Μητρόσκη 262. Mitrofschi.
- Μισιρλόγλος 49, 50, 51 53. Misirloglu
- Μιγάλης Σπαθάρης 58. Mihail Spătarul.
- Μιγάλ βόδας Ράκοβιτζας 61. Mihail Racoviţă.

- Μισίρ πασᾶ 33, 35. Misir Paşa.
 Μιρζᾶδες 71, 75, 79, 80, 81. Mirzaciî.
 Μιτυλήνη 98. 133, 135 Mitilini
 Μιχάλ βόδας Ρακοβίτζας 129, 199. Mihail Vodă Racovit.
 Μεταμορφώσεως 135. M-rea Schimb. la faţă (lângă Scopel).
 Μιχάλ βόδα 168, 169, 262. Mihail Vodă
 Μιχάλη Καντακουζηνός 168, 169. Mihail Cantacuzin.
 Μιχάλης σπαθάρης 173. Mihail Spătarul.
 Μιρί 186. Miri (local).
 Μιχαλάκης Μαμοράς 191. Mihalache Mamora.
 Μιχαλάκης Ρωσσέτος 191. Mihalache Roset.
 Μιχαήλ Κωνσταντῖνος Σουτῆος Βοεβόδας 260, 262, 264. 265, 266, 270. Mihail Const. Şuţu Voevod.
 Μιχέλσον Γενεράλ 269, 270, 272, 273, 275. Michelson General.
 Μιχαήλ Ανδρέοβιτς Μιλοράδοβιτς 273, 274, 277, 278, 279, 280, 281, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290. Mihail Andrieviciî Milovadoviciî.
 Μιτζούρης Γενεράλ 273. Mişuri general.
 Μιχαλάκης Μάνος 281. Mihalache Mann.
 Μιχαλώτης Κύριπος 283. Mihailot Chiril.
 Μιλόσεβιτς 292. Milosevitz.
 Μίνως 300. Minos.
 Μιχαής Ρακοβίτζας 305, 306, 307, 308, 316. Mihail Racoviţă.
 Μίχνια (τζομπάν) 7. Mihnea (Cioban, Domn)
 Μόσχοι 18, 26, 53, 55, 56, 57, 97, 98, 99, 106, 107, 133, 141, 148, 154, 155, 163, 164, 184, 187, 192, 193, 227, 307, 308, 312, 313. Moscovii.
 Μολδαβία 25, 46, 52, 55, 56, 57, 58, 59, 65, 66, 68, 69, 71, 72, 73, 74, 75, 77, 80, 82, 83, 84, 85, 87, 96, 102, 112, 143, 148, 164, 465, 166, 168, 170, 182, 183, 184, 185, 187, 188, 189, 191, 192, 195, 201, 247, 257, 260, 262, 265, 267, 268, 269, 270, 275, 277, 280, 289, 291, 292, 303, 307, 308, 316, 318. Moldavia.
 Μορεζίνη 31. Morezini.
 Μουσταφᾶ πασᾶ Μουσαϊµπί 33, 38, 41. Mustafa Paşa Musaibi-
 Μουσταφᾶ κηπίτης 40. Mustafa Chiapit.
 Μοναστήριον τοῦ Ράδουλ βόδα 53. Monastirea Radu-Vodă
 Μουφτή; 53, 58, 59, 60, 187. Muftiul.
 Μουσταφᾶ πασᾶ; Ταλταµπάν 57, 58. Mustafa Paşa Taltam-
 Μουζούρα 98. 189190 Mugzuraga.
 Μολδο-βλαχία 110. Moldo-Vlahia.
 Μολίνος 125. Molin (italian).
 Μούνιχ φελτ-µαρσεάλ 148, 150. Munih Feld-Mareşal.
 Μουχαµέτ Χουσεῖν 149. Muhamet Husein.
 Μόγολ 157. Mogol.
 Μουσταφᾶ πασᾶ Κιο-προυλιῆ 181. Mustafa Paşa Chiupru-
 Μοναστήριον τοῦ ἁγίου Γεωργίου 198, 199. M-rea St. Gheorghe.
 Μοσχόπολις 224. Moshopol.
 Μουσταφᾶ Σουλτάν 227, 259, 261, 274. Mustafa Sultan.
 Μουρούζη 244, 265. Moruz.
 Μυσία 244, 245, 246. Misia.
 Μουντάνοι 245. Muntenia.
 Μολδάβοι 245, 271, 303, 319, 332. Moldovenii.
 Μολδοβαντζής 259. Moldovangis.
 Μουσούνουγλος Βεζίρης 259. Musunoglu Vizirul.
 Μουσαχασίδες 161. Musahasiđii.
 Μουσαχασίδει 262. Murahasizii.
 Μουχαφιζῆ Γιοντζουί-λου 264. Muhafizi Giunţuil (Paşa de Vidin).
 Μουσταφᾶ Ἰμπραχίµης 264. Mustafa Ibrahim.
 Μουρούζης 268. Moruţi.
 Μουσταφᾶ Μπαϊρακτάρη 269. Mustafa Baviactar.
 Μουρουζόγια 271, 276. Moruzóea.
 Μογοσόια 277. Mogoşóia.
 Μουσταφᾶ Πασσας τοῦ Ρουστζούκι 280, 282. Mustafa Paşa de la Rus-
 Μουσταφᾶν βεζύρης 282. Mustafa.
 Μουράτ Μολᾶ 284. Murat Mola.

- Μουσταφά πασσάς Βε. Mustafa Paşa Vizir.
 Ζύρη 286.
- Μουκτάρ πασσάς 293. Muqtar Paşa.
 Μοσεύς 328. Moiši.
- Μουσταφά (Σουλτάν) 5, Mustafa (Sultan).
 50, 60, 61, 280.
- Μουτζινίγος 6. Mucenic.
- Μουράτης (Σουλτάν) 6. Murat (Sultan).
- Μοσχολίχ 7, 54, 56, 91, Moscovia.
 93, 94, 95, 122, 124
 143, 145, 146, 147.
 148, 155, 156, 157,
 163, 164, 173.
- Μυρώνης 61. Miron (Cronicar)
- Μύρα 73, 74, 75, 76. Mira (Monăstire).
- Μυρέα 113. Mira (Lichiei).
- Μωσής 176, 206. Moisi (autorul Pent).
- Μωάμεθ 227. Mohamet.
- Μωρέα 12, 53, 55, 98, Morea.
 122, 146, 187, 270.
- Μωυσής Συλβρίας Ἀρά- Moise al Silivriei Ara-
 μπη; 40. pul.
- Μωυσής σερδάρης 52. Moisi Serdar.
- Μωραβία 157. Morabia.
- Νακίπ Εφένδη 58. Nachip Efendi.
- Νατταλία 99. Natalia [lui Petru Imp.
 Rusiei).
- Ναδир Μτέκαν 151, 153. Nadir Becan.
- Ναρίσκη 152. Narischi (crucifer).
- Ναπολέων Μποναπάρτιν Napoleon Bonaparte.
 264, 266, 268, 269,
 271, 282, 289.
- Ναζηνόβ 290. Nazinob [General].
- Ναβουχοδονόσορ 328. Nabucodonosor.
- Νεμτζών (ἐκστρατεία) p. Nemții (expediție).
 11, 26, 27, 32, 34,
 38, 40, 42, 42, 43,
 44, 46, 47, 49, 51,
 52, 53, 54, 71, 79,
 80, 82, 148, 185, 187,
 261, 266, 278, 288,
 291, 308, 309, 310,
 312, 313.
- Νεμτζία 11, 13, 14, 260, Nemțasca (țara).
 265, 266.
- Νεκτάριος Πατρ. 12. Nectarie Patr.
- Νεμόβδα 25. Nemirova.
- Νεόφυτος Ἀδριανουπόλεος Neofet al Adrianopolu-
 lui.
- Νεόφυτος Ἡρακλείας 48. Neofit al Iraeliei.
- Νέμτζος 67, 68, 69. Némțu (cetate).
- Νεμεσσίδες, 79. Nemesiđii.
- Νεόφυτος Πάτμιος 97. Neofit din Patmos.
- Νεῖλος 102. Nil (rîu).
- Νεκτάριος Κρητικός 103, Nectarie Criteanul.
 111.
- Νεόφυτος Κρητικός 113. Neofit Criticul.
- Νεόφυτος Λέριος 113. Neofit Leriu.
- Νέα Σερβία 123. Noua Serbie.
- Νεόφυτος Ἀρτης 124, 125 Neofit al Artei.
 142.
- Νεοχώριος 136, 141. Neohorul.
- Νεόφυτος Διάκονος 137. Neofit Diacon.
- Νεκτάριος Πατριάρχ 142, Nectarie Patriarch.
 164.
- Νεόφυτος ὁ Κωνσταντίν. Neofit (Patr). al Cons-
 tantinopolului.
- Νέγρος Βοεβόδα 246, 251. [Radu] Negru Voevod.
- Νεέλσον. ἀδμιράλη τῆς Nelson.
 Ἑγγλιτέρας 266.
- Νέμεν 274. Nemen.
- Νεντζονλέσκος 277. Nențulescu.
- Νέστορ 298. Nestor.
- Νεοπόλιμος 322. Neoptolem.
- Νηζάμ Τζεδιτιόν 274. Nizam Teditiu.
- Νήσης 310. Nisa.
- Νικόλαος Μαυροκ ρδατος Neculaï Mavrocordat.
 17, 65, 127, 173, 182,
 184, 185, 186, 188,
 192, 205, 207, 208,
 209, 211, 295, 302.
 55, 56, 62, 111, 125,
 130.
- Νικόδημος τῶν Δέρκων 48. Nicodim al Dercului.
- Νικόδημος τοῦ Γάγου και Nicodim al Ganului și
 Χώρας 48. Horei.
- Νικομήδεια 49, 58, 122, Nicomidia.
 137.
- Νικόπολις 52, 260. Nicopole.
- Νικόλαος Κυπαρίσσα 65. Niculae Chiparisa.
- Νικομηδεύς 97, 123. Nicomidén.
- Νικόλαος Σπαθάριος 104, Nicolae Spătarul.
 107, 108.
- Νικηφόρος Θεοτόκης Κορ- Nichifor Theotochi Cor-
 φιάτης 124. fiatul.
- Νικόλαος Ιερομόναχος Nicolae Ierom. Mavro-
 Μαυροειδής 132 idul.
- Νικόλαος Σκορδιλης Πα- Nicolae Scordili Paria-
 ριανός 173. nul.
- Νικόδημος από τὸ Αλ- Nicodim din Albasani
 μπασάνι 141.
- Νικόλαος Μολδάβιας 188, Nicolae (Domn) al Mol-
 193. daviei.
- Νικολάκης Σουτζος 192, Nicolache Șuțu.
 193.
- Νικόλαος Βόδα 196. Nicolaï Vodă.

Νικόλαος Μκυρογένης ἀπὸ τὴν Πάρον 199 260.	Neculai Mavrogheni din Paros.	ἽΟμηρος 86, 165, 211, 212, 230, 239, 297, 298, 322,	Omer.
Νικόλαος 204.	Nicolae (Imp. Ciprului)	Ὀπιλέστι 274.	Obilești.
Νικόλαος Στίγνης 226.	Nicolae Stignul.	ἽΟρθοδοξία 37.	Orthodoxia.
Νικόλας Γζουρτζόουλης 226.	Nicolae Cercel.	ἽΟρος ἅγιος 96, 97, 101, 120, 122, 133, 134, 134, 137, 138, 141, 156, 171, 189, 195, 196, 226.	Muntele [Athonul].
Νίστρος 249, 308.	Nistrul.	ἽΟρδοῦ Καδισῆς ἐσμὲν ἱμαδφαχήμ μπέγης 261.	Ordu Cadis Esmed Ibraim beı.
Νικόλαος Κονσταντίνου Καρατζᾶς Βοεβόδας 260.	Nicolai Const. Caragea Voevod.	ἽΟστρογόν 29.	Ostrog.
Νικόλαος Μπραγκοβάνος 260, 265, 266.	Nicolae Brâncovenu.	ἽΟσέκι 44.	Osechi.
Νικολάκη Καϊμακάμης 264.	Nicolache Caimacanul.	ἽΟστερλίτζ 267.	Austerliț.
Νικόλαος Γαβριλόβιτζης Πάγγαλος 271.	Nicolae Gavriloviči Pangal.	ἽΟσμάν Πασσᾶ Παζδαντόγλος 267, 268.	Osman Paşa Pasvantoglu.
Νικόλαος Παγκάλος (μαγύρος) 278.	Nicolai Pangal [Maior].	Ὀστρόβ: 291.	Ostrovul.
Νικόλαος Μιχαήλοβιτζ Καμένσκης 291, 292, 193.	Neculai Mihailoviči Camenschi.	ἽΟτοπέστι 74, 75, 76.	Odobestı.
Νοβογράδιος 94.	Novogradul.	ἽΟτητιλησάνοι 244.	Oteteleşaniı.
Νουβία 102.	Nubia.	ἽΟχρίδα 224.	Ohrida.
Νοταρᾶς 107.	Notara.	Παρθενάκη Χίον 7, 8.	Parthenachi Hiul.
Νουμιδία 146.	Numidia.	Παρθένιος Χουμχούμης 8, 12.	Parthenie Humhume.
Νουσирβάν 152.	Nusirvan.	Παναγιωτάκης 8, 11, 13, 17, 18.	Panaghiotachi
Νουζούλ Ἑμενῆς Ἰπραχίμ 269.	Muzul Emeni Ibraim.	Πάτρα 12, 13, 99.	Patra.
Νούμας 300.	Numa.	Πάδοβα 17, 185.	Padua.
Νύτσι. 40, 43.	Nișul	Πατμπούρα Μεχμέτ 25.	Patbur Mehmet.
Νῶε 246, 328.	Noe.	Παρθένιος Σμύρνης 38.	Parthenie al Smirneı.
ἽΟδδοία 94.	Ondia.	Παρθένιος 90, 92, 94, 95.	Partenie (Ierod).
ἽΟβιος 107.	Obi [riü].	Παρασκεβή 96.	St. Parascheva.
ἽΟθομανός 32, 36, 41, 53, 54, 55.	Othoman.	Παγώνι 96.	Păun (Mönăstire).
ἽΟδέσα 280, 382.	Odesa.	Πάτμιος 97.	Patmianul.
ἽΟδυσεύς 322.	Odiseü.	Παίσιος 97.	Paisie (Chiumurțoglu).
ἽΟζακώδ 291.	Ozacob [General].	Πάτμος 97, 101, 133, 137, 140, 226, 232.	Patmos.
ἽΟιτούζι 76, 83.	Oituz.	Παρασκένα Σιναίτικο 102	Parascheva Sinactica. (monast).
ἽΟθωμάνοι 165, 184, 187, 189, 312, 333.	Otomaniı.	Παλαιστίνη 103, 104, 105, 110, 145, 246.	Palestina.
ἽΟκράϊνα 15, 18, 19, 25, 27, 164.	Ocraina.	Παυσανία 104.	Pausania.
ἽΟκναί 23, 76 82.	Ocne.	Πατόβιος 109.	Patavia.
ἽΟκεανός 105, *106.	Ocean.	Παρθένιος Μοντόφθαλμος 110.	Parthenie Miopul.
ἽΟκνοι τῆς βούλτζας 264.	Ocnile din Vâlcea.	Παρθένιος τοῦ Δήμου 120.	Parthenie (Mitrop). al Limnului.
ἽΟλάνδα 54, 261.	Olanda.	Παλιοκάτουνο 122.	Paliocătun.
ἽΟλύμπιος 219, 322.	Olimpiul [grecesc].	Πάυλος (σκήτης) 122.	Pavel (schit).
ἽΟλτον 265.	Oltul.	Παρθένιος ἽΙωαννήτης 122.	Parthenie Ioanitul.
ἽΟλλάνιος Γενεράλ 273. 370.	Olaniı General.	Παλαϊάι Πάτραι 122.	Vechele Patre.
ἽΟλοφέρνειος 328.	Olofern.	Πάτμιος 123.	Pathmiu (nume de om)

- Παῦλος 124. Pavel (al Rusiei).
 Παρθένιος Ἱερομόναχος 132. Partenie Ierom. Moraitul.
 Μωραΐτης 132. Partul.
 Πάρος 134. Paisie Ierom.
 Παΐσιος Ἱερομ. 135. Paisie Ierom.
 Παναγίας τῆς εὐαγγελιστρικῆς 135, 136, 200. M-rea Bunei Vestiri.
 Πᾶυλος 136, 138, 180, 244, 246, 248. Pavel (Apostol).
 Παΐσιος 137. Paisie (Patriarh).
 Παχώμιος Ροῦσσοσ 141. Pahomie Rusul.
 Πανάρετος 142. Panaret din Cipru.
 Πάρος 142, 146. Paful.
 Παῦλος 156. Pavel (fiul lui Mihail Rangabe).
 Πάρμας 157. Parma.
 Πάυλος 163. Pavel (fiul lui Petru Imp).
 Παρθένιος ὁ Ἀλεξανδρείας 186. Partenie al Alexandriei.
 Παναγία 196, 202. Pelaghia (Dómna).
 Πάυλος (μοναστήριον) 200. M-rea St. Pavel.
 Πάνος Μαρούτζης Ἰωαννίτης 201. Panu Maruțe Ioanit.
 Παρίσι 201, 276, 278, 289. Paris.
 Παρθένια 207, 208. Fecióra [Maria].
 Παϊάνος 244. Paianu.
 Πασζσαντόγλος Ὀσμάν Ἄγας 264. Pasvantoglu Osman Aga.
 Πανγᾶλος 272, 274, Pangal.
 Παλμέτης 273. Bahmet [general].
 Παύλον Πέτροβιτς 264. Pavel Petrovicî [Imp. Rusiei].
 Παλατζάνος (βόρνικος) 277. Bălăcenu [Vornicul].
 Πασχεβίτσης Καπιτάνος 285. Paschevicî Căpitan.
 Παχγκράτιος Κνέζης 287, 288, 289, 290, 261. Pangrate Cnéz.
 ὁ Πεκίου 8, 97. (al) Pecului (Episcop).
 Πετριτζέικο Βόδα 15, 16, 31. Petriceicu Vodă.
 Πετράσκο Οὐρτζιτζιάνος 23. Petrașcu Urzicenu.
 Πετροβαραδίνι 49. Petrovaradin.
 Πρεβέζα 55. Preveza.
 Πέτρω Ἀλεξιοβίτσης 90, 94. P. Alexievici.
 Περμία 94. Permia.
 Πέτρομποργ 97, 189, 201, 260, 262, 269, 271, 276, 277. Petersburg.
- Πεζίνος 106. Peching.
 Πέτρα Σκανδάλου 111. Pétra Scandalei (operă a lui Ilie Mineat).
 Πεντατείχιος 120. Pentali.
 Πρεμέτι 133. Premeti.
 Πέτρος 136, 236, 244. Petru (Apost).
 Πέτρος ο μέγας 143, 145, 146, 148, 163, 173. Petru cel Mare (Imp. Rusiei Petru Alexievici).
 Περσία 146, 147, 149, 154. Persia.
 Πέρσαι 149, 151, 154, 191, 237. Perșii.
 Πέτρος Τζιαδάερ 150. Petru Tadaef.
 Πετράκης Καραμανλής 200. Petrache Caramanlău.
 Πελοπόννησος 232. Pelopones.
 Πέτρος 245. Petru [Despot al Craiovei].
 Πέτρον Ρωμαντζέφ 259. Petru Romanțov.
 Πέτρος Λεοπόλδης 262. Petru Leopold.
 Πεσκερτζή 263. Pescherzi.
 Περσιάνος 272, 273, 275. Persiani.
 Πετράκης Ρητορήδης 274, 281. Petrache Ritoride.
 Πελχλιβάν άγάν 288, 293. Pehlivan aga.
 Πέτρος Δεπάστα του Πελοποννησίου 219, 295. Petru Depasta Peloponnisianul.
 Πισίδεια 101, 123. Pisidia.
 Πιπέρι 134. Piperi. (insulă).
 Πιτακός ὁ Μιτυληναῖος 229. Pitac Mitilineu.
 Πισιεγρός 266. Pișegru [numit Moro].
 Πίνδαρος 301. Pindar.
 Πλαταμών 141. Platamon.
 Πλάτανος 141. Platan.
 Πλακεντία 157. Placentia.
 Πλάτων 237, 314, 321. Platon.
 Πλοεστόρι 281. Ploestoriî.
 Πλατώδ 288. Platov (General rus).
 Πλούταρχος 301, 315. Plutarh.
 Ποδόλια 15, 31. Podolia.
 Πούτνα 31, 165, 274. Putna.
 Πολτάβα 123, 124. Pultava.
 Πορταριά 134. Partaria.
 Πορτόγαλλον 146. Portugalia.
 Ποσειδών 227. Posidon.
 Πόντος 246, 249. Pontul [Euxin].
 Πόρτα 250, 260, 262, 263, 264, 270, 275. Pôrta [Turcia].
 Ποτέμκιν 260. Potemchin [Generalul Rus].
 Πολονία 263. Polonia.

Πορούτζικος Μιλοράδοβιτς (Γενεραλ) 269, 271.	Poruscine Miloradovič [general].	Ριμνίκος 114.	Rômnicul.
Ποδόκαλιτζιλιορ 280.	Podul-Calicilor.	Ρίτεμποργγης 157.	Ritemburgul.
Πολύκαρπος Βηθλεέμου 282.	Policarp al Vitilemuluî.	Ρίζου καπιγιολδάσης 193	Rizu Capighioldasis.
Πογώζης 282, 285.	Bogoz.	Ῥούμιλη 27, 272.	Rumelia.
Πουλχέρια 302.	Pulheria [muma lui N. Mavroc].	Ῥουστζούκι 32, 45, 47, 261, 262, 263, 264, 268, 269, 275, 276 280, 281, 289, 293	Ruscine.
Προκόπιος 26.	Procopie.	Ρουσάβα 52, 260.	Rusava.
Προύσα 37, 110, 123, 154, 201, 261, 263, 267, 268.	Brusa.	Ρόδνη 78, 79, 82.	Rodna.
Πρίγκιψ Εὐγένειος 53.	Principele Eugeniù (general).	Ροστοβία 94.	Rostovul
Προϊλάδος 97, 280.	Proilav.	Ρόδιος 134, 226, 260, 270.	Rodos.
Προκόπιος Ζαγοραῖος 111.	Procopie Zagoreul.	Ρουτία 157.	Rutenia.
Προύτος 143, 191.	Prutul.	Ροξάνδρα 185, 186, 189	Ruxandra (muma lui Alexandru Mavro-cordat).
Πρεβέτζα 187.	Preveza.	Ρουζναμετζή Δουρί μεχ- μετ ἐφέντης 261.	Ruznameji Duri Meh- met efendi.
Προυσιάνοι 262, 263, 266.	Prusiani'.	Ρουξάνδρα τοῦ Μαυρογι- νους 272.	Rucsandra lui Mavro- gheni.
Προζορόβσκη 273, 276, 277, 279, 281, 282, 283, 285, 286, 287.	Prozoravschii [general].	Ρούμελη 272.	Rumeli.
Προποντίς 324.	Propontida.	Ῥωξάνδρα (δόμνα) 17, 30.	Ruxandra (Dómna).
Πτολεμαῖς Ἱεροσολύμων 98.	Ptolemaida Ierusal.	Ῥώμη 17, 108, 185, 201, 241, 245, 246.	Roma.
Πτολεμαῖος 104, 106.	Ptolmeù (regele Egiptului).	Ρωσσία 90, 91, 93, 98, 106, 111, 123, 143, 147, 150, 151, 152, 153, 156, 259, 260, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 272, 274, 275, 278, 285, 286, 289, 290, 291.	Rusia.
Ψευδο-Μεσσία 12.	Psendo-Mesia.	Ῥώμη νέας 90, 93, 94.	Roma Nouë (Constant.)
Ψοβία 94.	Pscovia.	Ρωμαῖοι 97, 102, 103, 104, 130, 133, 138, 139, 140, 143, 156, 170, 184, 194, 198, 226, 245.	Romeii.
Ῥακότζη 7.	Racoji.	Ῥώσσοι 106, 130, 189, 227, 259, 260, 269, 270, 271, 274, 276, 280, 285, 286, 287, 288, 289, 293.	Rușiî.
Ῥάδουλος Λέων βόδας 11 13, 17, 25.	Radu Leon Vodă.	Ρωμανός Καρπενησιότης 141.	Roman Carpenisiotul.
Ῥαμαδανότζκι 19.	Ramadanoschi.	Ρωμανός ὁ γέρον 156.	Român cel batrîn (Im- perator).
Ῥάδουλος βιστιάρης 23.	Radu Vestiaru.	Ρωμάνοι 114, 235, 240 241, 244, 245, 246, 300.	Romaniî.
Ῥάδουλ μπειζαδέ 45.	Radu-Beizadea.	Ρωμαντζώφ 260.	Romanțof.
Ῥαμ.ῆ Μεχμέτης 54, 57, 58, 187.	Rami-Mehmet.		
Ῥανίτη 74, 75.	Ranit.		
Ῥαφαήλ Ἱερομ. 135.	Rafaîl Ierom.		
Ῥαψάνη 141.	Rapsani.		
Ῥόδουλ βόδας 185.	Radu Vodă.		
Ῥακοβίτζα 244, 281.	Racoviță.		
Ῥαδοβάνος 265.	Radovanu.		
Ῥάχοβα ἀγιανῆς 267.	Rahova Aghianes.		
Ῥαδοφοῖνιξ γεν. 273.	Rodofinix (general).		
Ῥαδουκάνος Γολέσκο 281	Răducun Golesecu (bor- nic).		
Ῥάζγραδ 293.	Rasgrad.		
Ῥετζέπ-πασᾶ 35.	Recep Paşa.		
Ῥεζανία 94.	Rizania.		
Ῥήνος 267.	Rinul.		
Ῥιφαῖα 107.	Rifeeniî.		

- Ῥωμύλος 300. Romul.
 Ραούς πασᾶ 33. Ceauși Pașa.
 Ῥάργος Μουσταφᾶ 37. Sarha Mustafa.
 Ῥάμταρχ Μπουλουσί 48. Samtara Bulusi.
 Ῥαμουήλ 97. Samoil (fiul lui Han-
 gerliu).
 Ῥαμουήλ 100. Samoil (Patriarh de A-
 lexandria).
 Ῥαβαίμ 102. Savaim.
 Ῥαβᾶ 102. Sava (regină).
 Ῥάλπηξ 123. Trompeta (operă a lui
 Patmiü).
 Ῥαλονίκης 134, 135. Salonic.
 Ῥαβᾶ 146. Sava (prov).
 Ῥαβᾶς 151, 153. Sava.
 Ῥαῦλος 180. Savlu.
 Ῥαξόνιοι 266, 267. Sacsonii.
 Ῥαξόνια 268, 282. Saxonia.
 Ῥαντζᾶκ Σεούφ 270. Sanjac-Serif.
 Ῥατζιάτα 273. Săgeata.
 Ῥαμουρκάση 277, 278, 279, 283, 290, 292, 293. Samurcaș.
 Ῥαδοβά 283. Sadova.
 Ῥαμπάρι 287. Sabar.
 Ῥβέτζοι 266. 161. Sveziî.
 Ῥεβᾶν βόδας Καντακου- Serban Vodă Cantacu-
 ζινού 11, 14, 22, 24, zin.
 25, 29, 32, 39.
 Ῥεβᾶνος Καντακουζινός Ῥerban Cantacuzin Lo-
 λογοθέτης 20, 23. gofăt.
 Ῥέσον 23. Șesü (?).
 Ῥεφέρ ἀγά 30. 186. Sefer-Aga.
 Ῥεμένδρα 40, 43. Semendra.
 Ῥέντα 53. Senta.
 Ῥεϊμέν πασᾶς 59. Seimen Pașa.
 Ῥέχη 69. Sechul.
 Ῥεϊζαδές 60. Seizadea.
 Ῥεϊμενίδες 68. Seimenii.
 Ῥεραφείμ 97. Serafim (din Nicomid)
 Ῥεραφείμ ὁ ἀπὸ Πισσιδίας Serafim din Pisidia.
 123.
 Ῥέρραι 123. Sere.
 Ῥερβία 157, 201. Serbia.
 Ῥερβᾶν βόδας 168, 170, 171, 172, 173, 188, 189. Șerban Vodă.
 Ῥεντᾶν 187. Sentan.
 Ῥεβαστὸς Τραπετζούντιος Sevastos Trapezundiul
 17. 185 203, 204. (prof).
 Ῥελίμη (Σούλταν) 227, Selim, Sultan.
 274.
 Ῥεραχ 243. Sirah (ințeleptul).
 Ῥέρβοι 244, 250, 266. Serbiî.
 270, 272, 275.
 Ῥεβερίνος 246. Severin.
 Ῥελίμης 261, 280. Selim (Sultan).
 Ῥεμπαστιανὸς 267, 270 Sebastian..
 277.
 Ῥέργιος Λασκαρόβ 275, Serghie Lascarob.
 276.
 Ῥερμπᾶν βόδας 277. Șerban Vodă (Han,
 Cârciuma).
 Ῥεβαστούπολιν 293. Sevastopol.
 Ῥηλυβρίζ 60. Silivria.
 Ῥήβερη γενεράλ 272. Sever (general).
 Ῥιλιγδάρης 33. Siligdarul.
 Ῥιρέτιος 71, 72, 73, 74, Siretul.
 83.
 Ῥιμπίνιος 80, 83. Sibiu.
 Ῥιδηρίος 94. Siberia.
 Ῥισίνιος 101. Sisiniu.
 Ῥιλδέστρος Κύπριος 103. Silvestru al Ciprului.
 Ῥίνας 105, 107. China.
 Ῥιών 108, 240. Sion.
 Ῥιναῖος 123, 176. Sinaî (munte).
 Ῥινᾶ 123. Sina.
 Ῥιλέσια ἡ καποτέρα 157. Silezia de jos.
 Ῥιλδέστρος ὁ Ἀντιοχείας Silvestru al Antiochiei.
 164, 184.
 Ῥιλικτᾶρ Μεχμέτ πασ- Silictar Mehmet Pașa
 σᾶς δαναντζής 259, Danengiul.
 260.
 Ῥιντέστι 279. Sintestî.
 Ῥιζερόδοσκης 291. Sizerovschi (general).
 Ῥκούταρι 6, 48. Scutari.
 Ῥκαρλάτος ἀρχων 17. Scarlat mare boer.
 Ῥκοπελίτης 102. Scopelit.
 Ῥκοπέλαι 114. Scopelele.
 Ῥκοπέλος 124, 125, 134 Scopel (loc).
 135, 139, 164, 200
 291.
 Ῥκυλίτζης 133. Schilița.
 Ῥκοῦφος 136. Scufu.
 Ῥκλαβωνία 157. Sclavonia.
 Ῥκαβωνία 157. Scavonia.
 Ῥκαρλάτος 185. Scarlat (mare boer).
 Ῥκαναβής 200. Scanave.
 Ῥκαρλάτον Γκίκαν 260, Scarlat Ghica (Logof).
 265, 274, 275, 276,
 281, 289. 284.
 Ῥκαρλάτος βόδας Καλλι- Scarlat Vodă Calimali.
 μάχης 267, 268, 293
 Ῥκαρλάτος βόδας Γκίκας Scarlat Vodă Ghica.
 271, 293.

- Καρχλάτος Γρηγόριος 332 Scarlat Grigoriu.
333.
Κύλλα 335. Scila.
Κλατινάου 244. Slătineniî.
Κλουποζία 286, 287. Slobozia.
Κμολέντζκος 94. Smolenica.
Κμύρνη 97, 113, 136, Smirna.
140, 186.
Κουλτάνα 17, 30. Sultana.
Σομπέσκη 28. Sobieschi.
Κουλεϊμάν βεζίρης 31, 32 Suleïman Visir.
33.
Κουλεϊμάν Κουλτάν 33, Suleïman Sultan.
34, 44, 181, 187.
Κοφία 40. Sofia.
Κουτζάβα 55, 187. Suceava (jud).
Κορόκα 55, 187. Soroca.
Κοχαρόδ 77. Sohard.
Κολομών 151, 152, 243 Solomon (al Iudeilor).
248, 249, 258.
Κουλτάνα 186, 200. Sultana (femeia lui Al.
Mavroc).
Κουμπάσης 190. Sum-Paşa.
Κούμλα 260, 261, 262, Şumla.
289.
Κόλων 300. Solone.
Κπαντονάκι 17. Spandonachi.
Κπάρτη 146. Sparta.
Κπυρίδων 184. Spiridon (bis. în Buc).
Κπαντωνής 185. Spandone.
Κκωντζούρα 196. Scantura (localitate).
Κσπαρτάνοι 300. Spartanii.
Κτέφανος Γεωργίου 7. Stef. Gheorghe (Domn).
Κτεφανίτζα βοεβόδα 9. Stefanîţă Vodă.
Κτέφανος μέγας λοθέτης 10 Stefan Mare Logofăt.
Κτέφαν βόδλ 10. Stefan Vodă.
Κτόϊκα Μερισάνος 22, 23 Stoïca Merisanu.
Κτεφρνίτζα Βεϊζαδέ 24. Stefăniţă Beizadê.
Κτομπελιγράδη 32. Stobeligradi.
Κτέφανος 40, 98. Stefan.
Κτάνκα 45. Stanca (fiica lui Const).
Basarab).
Κτανισλάβος Ρηγός 57. Stanislav Rege.
Κταμπόλ Έφένδη 50. Stambol Efendi.
Κταιβίλλε 67. Stainvill (conte).
Κτέφανος Έερομονάχος Stefan Ierom.
101, 102.
Κταυροδόμοι 124, 193. Stavrodom (local).
Κτράτης 133. Strati.
Κτροβηλέα 147. Strovilea (monăst).
Κτίρια 157. Stiria.
Κτέφανος Πετρετζέικο βό- Stefan Petriceicu Vodă.
δας 165.
- Κτέφανος[άγιος] 173, 175 St Stefan.
176, 177, 174, 178,
179 180. 199.
Κταυράκης 193. Stavrache (doctor).
Κτέφνος Ρακοβίτζα 193 Stefan Racoviţă.
Κταβρακόγλος 194, 195. Stavracoglu.
Κταθάκη Ζαγορίανος 196 Statache Zagorian.
Κτέφανος Άλεξανδρέως Stefan al Alexandriei.
226.
Κτιρμπέι 244. Stirbei.
Κτουπαίδες 259. Stupaiđii.
Κταπαδάγη 262. Stapadaghi.
Κτρώγη 271. Stroe (Serdarul).
Κτέφανος μπέλωσ 280. Stefan Belu (Paharnic).
Κτέφανος βακχρέσκος[βόρ- Stefan Văcărescu Vor-
νικος] 281. nicul.
Κταδίσκη γενεράλ 287. Stavinschi general.
Κτανισλάος 307. Slainslaŭ (reg. Polon).
ό Κυρίγου (Μελέτιος) 8. Sirig (Meletie).
Κυναγῶδι 11. Snagov.
Κυμείων 129. 134, 142. Simeon (cuvios).
Κυνέσιος 204. Sinesiu!
Κυστόβι 261. 293. Şiştovul.
Κυλίστρα 272, 273, 288 Silistra.
289, 290.
Κύγγελος Καμουήλ 283 Singhel Samuil.
Κύλλα 297. Sila (Imp. Rom).
Κφακιά 98. Sfachia (munţi).
Κφετζία 163. Suediî.
Κωτήρα τής Ζαγωρῆς 97 Sotira (sat).
Κωφρόνιος πτολεμαῖος 98 Sofronie Ptolemaitul.
110, 195.
Κωφρόνιος Κωνσταντινου- Sofronie (Patriarh al
πόλεως 164. Constantinopolului).
Κωτήρ 196. Sotira Zagoreŭ
Θάλασσα τής Γένοβας 146 Marea Genovesă.
Θανασουίκαςπραγματευ- Tanăsuică negustorul.
τής 268.
Θεοδόσιος Κρης 98. Teodosie (Critul).
Θεόφιλος Κορυδαλεύς 103. Teofil Coridaleŭ.
Θεοδώρητος Μοραίτης 122. Teodoret Moraitul.
Θεοφάνης 122. Theofan.
Θέατρον τὸ Βασιλικόν 123 Tétrul Impărătesc (o-
pera a lui Patmiŭ).
Θεόφιλος Ίωαννίτης 123 Teofil Ioanitul.
Θεοδόσιος 133. Teodosie (Patr. cel orb)
Θεόδωρος Μπούμοφ 150. Theodor Bumod.
Θεραπιά 200. Terapia.
Θεδῶρ 229. Teodor (Profesor).
Θεοδωράκης Βακαρέσκος Tudurachi Văcărescu
(βόρνικος) 281, 286.
Θεμιστοκλής 312. Themistocli.
Θήβαι 125, 127. Thebe.

- Θουκυδίδης 105. Tucidid.
 Θουρίγγια 282. Turinghia.
 Θράκη 105. Tracia.
 Θωμά Καντακουζηνός 58 Toma Cantacuzin.
 Θώμα 102. Toma (Apostol).
 Τατάροι 14, 15, 19, 28, Tătariî.
 60, 68, 69, 70, 71,
 72, 73, 74, 75, 76,
 77, 78, 79, 80, 81,
 82, 83, 84, 85, 106,
 107, 112, 192, 198,
 199, 307, 308, 312,
 313.
 Τάφος (ἅγιος) 43, 101, Mormântul (Sânt).
 110, 135, 139, 164,
 172, 182, 194, 282.
 Τατιστίεφ 152. Tatistief.
 Τατάυλα 133. Tataula (biserică).
 Ταχμάσκούλ 157. Tahmascal.
 Ταταρία 191. Tataria.
 Ταταρχάνη 191. Tatar-Hanu.
 Ταμαρά 265. Tamara.
 Τένεδος ἄλωσις 6. Tened (luarea).
 Τέκελη Κούρσος 27, 42, Techeli Cursu.
 Τεφερδάρης Ἀλῆ 45, Tefterdar Ali.
 48, 51, 55, 60.
 Τετροῦσι 83. Trotoşu.
 Τεσσαλονίκη 98, 122, Tesalonic.
 123.
 Τερόλη 157. Tirolul.
 Τεφερδάρ Ἐφέντη 188. Tefterdar Efendi.
 190, 282.
 Τεκουτζίος 274. Tecuciû.
 Τζάλικ Ἀχμέτης 60, 62, Tãlic Ahmet.
 63.
 Τζοτζόρά 77, 82, 85. Totorã.
 Τζίνα 106. Tîna.
 Τζυρῆγο 136. Cîrigo.
 Τζιεκαλέυστο 153. Ceacalenschi.
 Τζετατζούγια 164. Cetățuea.
 Τζερναούτζι 187. Cernăuți.
 Τζάνογλος 244. Geanoglu.
 Τζερνέτζιος 246. Cernetul.
 Τζενεζής χασάν πασοᾶ Tenegi Hasan Paşa.
 269.
 Τζελεμπή Ἀγᾶ 267. Tlebi Aga.
 Τιχερδάγι Μούσταφᾶ Πα- Ticherdaghi Mustafa
 σᾶ 37. Paşa.
 Τιμισβάρι 65. Temişvar.
 Τίγε 65, 66, 67, 70. Tige (general).
 Τίργ-Φρουμός 67. Tîrgul-Frumos.
 Τιμόθεος 92. Timoteu.
 Τίνεδο 98. Tenedos.
 Τιγρεμαών 102. Tigremaon.
 Τιμάνι 130. Taman (local).
 Τιργόβιστι 189, 245, Tîrgoviştea.
 281, 311.
 Τίσσης 246, 249. Tisa.
 Τιργουλ Κουκουλουϊ 260 Tîrgul Cuculuî.
 Τιργου Ζίουλουϊ 264. Tîrgul Jiuluî.
 Τιβέριος 314. Tiberiu.
 Τούρκοι 5, 6, 11, 16, 19, Turciî.
 29, 31, 32, 42, 43,
 44, 47, 49, 50, 51,
 52, 53, 54, 55, 65,
 66, 80, 99, 133, 137,
 140, 143, 146, 147,
 148, 151, 164, 166,
 173, 184, 185, 187,
 192, 195, 227, 267,
 268, 269, 272, 273,
 274, 276, 285, 286,
 288, 290, 293, 313,
 316, 318,
 Τορνόβος 15, 286. Târnova.
 Τουερία 94. Toveria.
 Τουλιμένη 157. Tulimena.
 Τουρκία 261, 263, 274 Turcia.
 277, 287, 289.
 Τουρπάτοι 286. Turbațiî.
 Τούλτζια 288. Tulcea.
 Τρεῖς Ἱεράρχαι 10, 96, Trei Ierarhi (Biserica).
 173.
 Τρανσιλβανία 27, 47, Transilvania.
 244, 308.
 Τραδικία 157. Tradicia.
 Τραϊάνος 245, 246. Traian (Imperator Ro-
 man).
 Τρελομάνος 272. Treloman.
 Τώβια 87. Tobie.
 Ούγγαρία 7, 31, 43, 66, Ungaria.
 70, 76, 77, 79, 81,
 82, 83, 84, 154, 157,
 174, 249.
 Ούγγροι 27, 43, 69, 78. Unguriî.
 Ούγγροβλαχία 66 99, Ungro-Vlahia.
 105, 113, 127, 129,
 206, 207, 208, 209,
 210, 243, 244, 258,
 277, 283, 295.
 Ούγγροβλάχαι 233, Ungro-Vlahii.
 Ούδορία 94. Hudora.
 Ουίβαρ 11, 32. Uivar.
 Ούμάνος 18. Uman (castru).
 Ουρτζιτένι 273. Urziceni.
 Βασιλ-Βόδα 10. 164. Basile Vodă.

- Βασλειός 90, 137, 138, 240. Vasile cel mare.
 Βασιλείος Ἀλβανίτης 96. Vasile Albanitu.
 Βατοπιδινός 96. Vatopedian.
 Βάρος 102, Varul (popor).
 Βαλιγουνάζης 102. Valigunaziî.
 Βαγονομέτρο 102. Vagonametrul.
 Βαγγουτζη 102. Vanguziî.
 Βαρναγγάσης 102. Varnaugasii.
 Βαρδα Φόβος 134. 142. Barda Fovos (Jeromonah).
 Βαβυλωνία 146. Babilonia.
 Βακρῆστι 182. Văcărești (Mon).
 Βασιλείος Κουταλιανός 226. Vasilie Cutalianul.
 Βακκρέσκος 244, 263, 272, 282. Văcărescu.
 Βανάτιος Κραϊόδας 243, 244. Banatul Craiovei.
 Βαρπιτζα 262. Barbița (Sultan).
 Βαρσάβια 268. Varsovia.
 Βασσαράβια 270. Basarabia.
 Βασίλειος Λακουστάνος 280 Vasile Locusténu, clucer.
 Βαροῖοι 286, 287. Barusiî.
 Βαλένι δὲ μούντε 291. Vălenii de munte.
 Βασίλειος Κρασνομηλόσεβιτς 292. Vasile Krosnomiloviçi.
 Βαβιλίων 308, 328. Babilon.
 Βαρλάμης 274, 279, 283 290, 293. Varlaam.
 Βεζιρ-άζέμη 5, 9, 44, 45, 46, 47, 50, 57, 58, 59, 60, 61, 63, 169. Vizirazemi.
 Βενετζιάνοι 6, 12, 31, 38, 49, 50, 51, 53, 55 56, 146, 172, 187. Venețienii.
 Βενετία 31, 40, 54, 114, 123, 136, 147, 148, 168, 195, 201, 295. Veneția.
 Βεζιρης Δαμάς Χασάν. Πασάς 63. Vizir Dama Hasan Pașă.
 Βελίσκος 66, 69. Velisco.
 Βελοζερία 94. Belozeria.
 Βέλα 262. Bela.
 Βερλίνος 268. Berlin.
 Βενιαμίν 280. Veniamin Mitropolit.
 Βελιγράδιον 190. Belgradul.
 Βελίτζιδοι 271. Velitii (boeri).
 Βενδέρι 269. Benderul.
 Βηθλεέμ 110. Betleem.
 Βησσαριών Μοναχός 141 Visarion Monahul.
 Βησσαριών Μικρής 132. Visarion Macri (Jerom).
 Βιέννα 27, 28, 31, 55 111, 185, 201, 267, 287. Viena.
 Βιδίνοι 40, 43, 260, 261, 262, 263, 264, 264, 284, 303, 306. Vidin.
 Βιτεράνος γενεράτης 52. Viteran gen. (Nemților)
 Βιατχία 94. Viatca.
 Βιγγούη 102. Viguis (popor)
 Βιζάντιος 111, 302, 305, 320, 326, 330. Bizant (Constant).
 Βιζία 122. Viza.
 Βιδίν Μουχαφιζή 267. Vidin Muhafizi.
 Βίστουλα 268. Vistula.
 Βλαχία 7. 9, 14, 16, 19, 20, 25, 26, 29, 39, 42, 46, 47, 52, 56, 58, 65, 74, 75, 70, 87, 114, 143, 148, 164, 168, 170, 171, 172, 173, 182, 183, 185, 188, 189, 191, 192, 195, 199, 200, 201, 206, 208, 209, 210, 220, 221, 235, 238, 240, 243, 245, 247 255, 257, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 271, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 280, 281, 286, 288, 289, 290, 292, 303, 305, 306, 295, 307, 308, 318, 330. Valahia.
 Βλάχοι 75, 194, 198, 205, 210, 220, 245, 307, 334. Valahii.
 Βλάχμπέης 188, 189. Vlah-beiü.
 Βλαδημίριος 94. Vlademirul.
 Βλάχο μπογδανία 29, 92, 270, 291. Valaho-Bogdania.
 Βλαδοϊάνοι 244. Vladioianii.
 Βουκουρέστιον 11, 17, 45, 52, 53, 56, 95, 101, 110, 114, 125, 129, 132, 136, 137, 170, 171, 172, 174, 182, 184, 185, 188, 189, 196, 199, 203, 204, 220, 221, 224, 238, 242, 244, 245, 259, 261, 267, 268, 269. București.

- 270, 271, 272, 273,
274, 275, 277, 278,
279, 280, 281, 282,
283, 284, 285, 286,
287, 288, 289, 292,
293.
- Βούλκουλος Βόρνικος 23. Vălcu vornic.
Βόρνικος Δόνισζες 68. Vornicul Donici.
Βουλγαρία 94, 156. Bulgaria.
Βυσάντιος 97. Bisantiu.
Βουρλά 123. Vurla.
Βοϊάνοθης Πέρσης 149. Voianov Persul.
150.
Βουλγάροι 150, 245, 246, 250. Bulgariî.
Βόσνα 190. Bosnia.
Βοσκόπολις 226. Voscopole.
Βουζέος 241. Buzëi.
Βολόγοι 245. Volohi.
Βούλτζα 265. Vâlcea.
Βολχόνσκη Πρίγκιπος 272 Volhonschi Principe.
Βόσνιαι 316. Bosniaciî.
Βρεττανία 146. Britania.
Βρουνδίτζιον 146. Brundiziul
Βραγ οβάνοι 244. Brâncoveniî (familia).
Βρασόβος 259, 265, 274. Braşovul.
Ξανθοί 19, 55. Bolonziî (Ruşii).
Ξενοφών 105, 135. Xenofon.
- Ξηροπόταμος 96. Xiropotamul.
Ξυπόλυτος Ζαγοριανός 219 Xipolit Zagorian.
Ζάγορα 97, 196. Zagora.
Ζακύνθος 132. Zachintén.
Ζαχαρίας Ίερομ. από Μη- Zaharia Ierom. din Mi-
λιχίς 134. lies.
Ζάκυνθος 146. Zachintul.
Ζάρμης 245. Zarme.
Ζάς 270, 292. Zas (General).
Ζάλευκος 300. Zaleuc.
Ζεύς 144, 145. Joe.
Ζήνων 104. Zenone.
Ζήγνα 129. Jih(v)na
Ζηανός 244. Jianuîi.
Ζήνοβ 292. Zinov (general).
Ζιντάν-καπί 186. Zintan-Capi (local).
Ζορμπατζίδες 33, 34, 36 Zorbagiî.
Ζουλφικάρ Εφένδης 38, 44 Zulficar Efendi.
52. 187.
Ζορμπά μπάση πατρώνα Zorba Paşa Patrona.
129.
Ζόρπα Κοτζούκον 262. Zorpa Cocîucû.
Ζούρσκη Συζηρόρσκη 272 Zurschi Sisirovschi (Ge-
neral).
Ζωοδόχος πηγή, 88. Zoodohu Pighit (Isvo-
rul Maiceî Domnu-
lui—Biserică)